CONSILIA GUID. PAPE. GUIDONIS PAPE. I.U. PROFESSORIS EXIMIJ...

Guy Pape

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
9 C
22

Cōſilia Guid.pape.

Guidonis pape. J.

U.profeſſoris eximij/ parlamentiq; Dal/phinalis quōdā conſiliarij/Singularia conſilia/ex eius propꝛijs typis fideliter excerpta/ cauſidicas materias/tā canonicas ꝙ ciuiles/indies incidentes/egregie cōcludētia/a ꝙpluribus vicijs nupꝛime caſtigata. In quibus tā Dalphinalis ꝙ Tholoſani parlamē.cōcluſiones/deciſas lectoꝛ idoneus cōperiet. Pꝛepoſita item cuilibet cōſilio ſunt Summaria/ notatu digniſſima. Index inſuper ſpāles totius operis ſnias remiſſiue continens eiſdem conſilijs/pꝛaxi deditis frugifer accedit.

.F. IN 5O 4 BI 4 LIS

Ueneūt Lugd. apud Jacobū Giūcti.

Franciscus nobilis

BIBLIO. NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE
BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Incipit Repertoriū Alphabeticū

Conſiliorum domini Guidonis pape ſpeciales totius operis ſentētias remiſſiue continens.

¶De litera A.

Ablatiuus abſolutus eſt in vim cōditionis reſoluendus.conſl.lxxxvij.nu.5.fo.cxxij.
Ablatiuus abſolutus in diſpoſitione appoſitus reddit eā cōditionalē.cōſi.lxxxvj.nu.1.fo.cxxij.
Ablatiui abſoluti ſunt in vim cōditionis reſoluēdi.cōſl.liij.nu.4.fo.lxxij.
Abſenti ius in beneficio nō querit̄ añ acceptationē.cōſl.xlvij.nu.2.fo.lxviij.
Abſenti nō querit̄ ius in re ſibi donata añ ratificationē.cōſl.xxiij.nu.8.fo.xxviij.
Ab inteſtato venire qui poſſint.cōſl.xxv.nu.2.fo.xxxv.
Acceſſoriū ſeu cōnexū cōceditur principali cōceſſo.conſl.lxxxiij.nu.2.fo.cxviij.
Acceſſoriū ſequit̄ ſuum principale.cōſl.ccv.nu.3.fo.cclv.
Acceptatio beneficij nōdū vacātis qñ valeat.cōſl.cvij.nu.2.fo.cxlix.
Actio ꝓponit̄ anteq̄ reus interrogatorio reſpōdere cogat̄.cōſl.ccj.nu.1.fol.ccxlix.
Actio hypotecaria poſſeſſionē ꝓpriam creditoris aduocat.cōſ.cix.nu.1.fo.cl.
Actio nō naſcitur ex ꝓnūtiatione a partibus nō emologata.cōſi.cj.nu.2.fo.cxliij.
Actio funeraria differt ab actione alimētorū.cōſl.cxxvij.nu.2.fo.clxxviij.
Actio que detur pro dāno qd̄ ab animali infertur.conſl.xcv.nu.4.fo.cxxxvj.
Actio que cōpetat ad rē vēditā euincendam.cōſl.xxxix.nu.1.fo.lix.
Actio an dicat̄ criminalis qua petitur quis puniri in pena pecuniaria fiſco applicanda.cōſl.cxxx.nu.1.fo.clxxxj.
Actio iniuriarum infamat.cōſl.cxliij.nu.1.fo.cc.
Actio cōfuſa dicit̄ ſi ſine inuentario hereditas adeat̄.cōſl.ccxxvj.nu.1.fo.cclxxxij.
Actio ad exhibendum qñ competat.cōſl.ccxiij.nu.2.fo.ccxc.
Actione in factū intētata nō cēſet̄ officio iudicis renūtiatū.cōſl.cxvij.nu.3.f.clvj.
Actiones ꝛ iura ꝛ debita qñ veniant mobilium nomine ꝛ qñ immobilium.conſil.liij.nume.2.fo.lxxj.
Actiones vtiles ſunt ad agendū ꝛ excipiendū potentes.cōſl.cxxix.nu.5.fo.clxxix.
Actiones ꝛ nomina an veniant meorum ꝛ tuorū appellatione.cōſ.lij.nu.3.fo.lxxj.
Actus agentiū ex conuentione partiū legē accipiūt.cōſl.clxxxvj.nu.4.fo.ccxlij.
Actus voluntarij vltra geſta nō extendēdi.cōſl.xx.nu.5.fo.xxij.
Acta pretenſa fidē non facere creduntur vbi ſubſcriptio notarij nō reperitur.cōſ.cxxj.nu.8.fo.clxvj.
Acta principalia qñ neceſſe ſit producere.cōſ.lxxvj.nu.6.fo.cxc.
Actum non dicitur aliquid quando ſupereſt quid ad agendum.conſi.ccxxx.numero.3.fo.ccxxxv.
Actor inuitus excōicatus a iudicio eſt repellēdus.cōſ.ccxx.nu.2.fo.cclxxvij.
Actor reū mitiori via repellens non dicitur eū indebite compellere.conſil.xxiiij.nu.13.fo.xxxiij.
Actor actionem ſuam proponere debet anteq̄ reum reſpondere cogat.conſi.ccj.nume.2.fo.ccxlix.
Actor reo inuito nō pōt a lite deſiſtere.cōſl.xxiiij.nu.9.fo.xxxiij.
Actor violentus quis dici poſſit.cōſ.cviij.nu.1.fo.cxlix.
Actor excōicat⁹ a petēdo etiā inuitus repellitur.cōſ.cviij.nu.2.fo.cxlix.
Actor rē explorare dȝ anteq̄ agat̄ q2 nō excuſabit eū ignorātia.cōſ.viij.nu.5.fo.xj.
Actor qñ ſufficiēter itētionē ſuā ꝓbaſſe cēſeat ad ſniāȝ obtinēdā.ꝯſ.cxvj.n.2.f.clv.
Actor violētus qñ quis dicat̄.cōſi.cxiiij.nu.2.fo.cliij.

BIBLIOTECA ... ROMA VITTORIO EMANUELE

Actor debet ſequi forum rei.conſi.ccxxix.nu.2.fo.cclxxxiiij.
Actore reum negantem conuincente locum habet lex finalis de rei vendicatio. conſi.iij.nu.3.fo.v.
Adminiſtrator exemptus ſeu releuatus a redditione an ad hoc poſſit cogi.conſi. xlj.nu.2.fo.lxj.
Aduentitia filio qualiter olim ⁊ hodie patri querantur.conſi.lx.nu.4.folio.lxxvij.
Adulterium quid ſit.conſi.cliiij.nu.1.fo.ccxiij.
Affectio maior preſumitur haberi ad viuos quam ad mortuos.cōſilio.xxvij.numero.5.folio.xxxvj.
Agere in iudicio quis preſumitur ſuper eo tamen quod ſibi competit.conſilio lxxxij.nu.5.fo.cxvj.
Agens actione iniuriarum qualiter procedere debeat.cōſi.ccxxiij.nu.1.fo.cclxxxj.
Alij dictio an ſit certitudinis nota:⁊ quid ſignificat.conſi.lx.nu.12.fo.lxxvij.
Alienans rem emphyteoticariam quare non poſſit purgare moram.conſilio.xcij. nume.2.folio.ccxliiij.
Animus iniuriandi requiritur vt actione iniuriarum agi poſſit.conſil. ccxxiij.nu. 2.fo.cclxxxj.
Animus iniuriandi qualiter probetur.conſil.ccxxiij.nu.3.fo.cclxxxj.
Antecedenti conceſſo conceditur omne id quod neceſſario ſequitur.conſi.ccxxix. numero.3.fo.cclxxxiiij.
Appellari poteſt tandiu quandiu grauamen durauerit. conſilio.lxxxj.uumero.10. folio.cxxvj.
Appellari non poteſt ab interlocutoria que poteſt reparari in diffinitiua.conſilio cxcviij.nu.3.fo.ccxlviij.
Appellari quādo poſſit ab ordinatione curie inferioris.cōſi.xlvij.nu.1.fo.lxvj.
Appellari quando poſſit coram perſona autētica.conſi.cxcviij.nu.2.fo.ccxlviij.
Appellans ſi appellationis deſertionem permiſerit et renunciaſſe preſumitur. conſi.lxxxiij.nu.9.fo.cxviij.
Appellās in ſecūdo anno a lege ſibi reſeruato ſi fuerit impeditus an ſibi aliud reſeruetur.conſi.lxxiij.nume.3.fo.ciiij.
Appellans ab executione ſententie cauſam appellandi debet appellationi inſerere.conſi.ccv.nume.8.fo.cclv.
Appellans nō pōt appellato inuito appellationē deſerere.ꝯſi.xxxviij.nu.10.fo.lvj.
Appellās dꝫ acta pncipalia in cauſa appellationis ꝓducere.ꝯſi.lxxvij.nu.6.fo.cx.
Appellans quando ad iudicem a quo ⁊ quare redire debeat.conſil.x.nu.4.fo.xiij.
Appellans quando pro non appellante habeatur.conſi.lxix.nume.8.fol.xcvj.
Appellans an cenſeatur appellationi renunciare ſi compareat coram priori iudice.conſilio.lxxxix.nume.9.fol.cxxvj.
Appellanti non ſuccurritur ſi infra tempus ſtatutum appellationem ſuam non proſequatur.conſi.xxxviij.nu.2.fo.lvj.
Appellatio extraiudicialis nō eſt proprie appellatio.cōſil.cxxxviij.nu.2.fol.cxcv.
Appellatio quando deſerta dicatur.conſi.cxvj.nu.3.fo.ccij.
Appellatio que admitti ⁊ que repelli debeat.conſi.cxlvj.nu.4.fo.ccij.
Appellatio quando nulla ⁊ deſerta dicatur.conſi.cxxiiij.nu.1.fo.clxxiiij.
Appellatio qñ ordinationem procedere comprehendat.conſi.cij.nu.4.fol.cxliij.
Appellatio quando inualida dicatur.conſi.xxxv.nu.1.fo.liiij.
Appellatio nulla cenſet ſi in ea error aliqs ſubiungat.cōſi.xxxv.nu.2.fo.iiij.
Appellatio coram iudice poteſt interponi feriato die.conſi.ccv.nu.11.fo.clv.
Appellatio quare nulla dici poſſit.conſi.xlvij.nu.2.fo.lxvi.
Appellatio an poſſit dici deſerta per lapſum fatalium.cōſi.xlvij.nu.3.fo.lxvj.

Appellatio coram quo deſerta pronunciari debeat.conſi.lxix.nu.14.fo.xcvj.
Appellatio in ſcriptis fieri debet.conſi.ccliij.nu.6.fo.ccliij.
Appellatio in ſcriptis fieri debet.conſi.lxxvij.un.3.fo.cx.
Appellatio ab interlocutoria in ſcriptis fieri debet.conſi.lxxviij.nu.4.fo.cx.
Appellatio deſerta non nocet appellato.conſi.lxxvij.nu.5.fo.cx.
Appellatio deſerta lapſu fatalium deſeri dicitur.conſi.x.nu.3.fo.xiij.
Appellatio quando deſerta dicatur.conſi.lxvj.nu.3.fo.xcj.
Appellatio in ſcriptis fieri debet.conſi.lxvj.nu.4.fo.xcj.
Appellatio deſerta dr ſi nõ in ſcriptis ꝛ cum cã appelletur.conſi.lxvj.nu.3.fol.cix.
Appellatio ab interlocutoria habente vim diffinitiue in ſcriptis fieri debet.conſilio.lxxvj.nume.4.fo.cix.
Appellatio qñ deſerta dici poſſit.conſi.clxxxv.nu.1.fo.ccxlj.
Appellatio quando deſerta dicatur.conſi.ccv.nu.19.fo.cclv.
Appellatio coram quo iudice fieri debeat.conſi.cxcviij.nu.1.fo.ccxlviij.
Appellationem non introducere infra tempus debitum equiparatur ei quod eſt non appellare.conſi.xxxviij.nu.7.fo.lvj.
Appellationem ſuam non ꝓſequens qua puniatur pena.cõſi.xxxviij. nu.8.fo.lvj.
Appellationem permittens deſerere cẽſetur eius proſecutioni renunciaſſe.cõſil.clxxviij.nu.5.fo.ccxxj.
Appellatiõe iniuſta exiſtẽte nõ hʒ locũ via attẽtati.cõſi.ccxxix.nu.4.fo.cclxxxiiij.
Aratio nõ ſpoliationẽ ſed poſſeſſoriũ turbationẽ inducit.ↄſ.cxxviij.nu.1.fol.clxxix.
Arbiter ab arbitratore differt.conſi.cj.nu.1.fo.cxliij.
Arbitramenta ſecundum leges ſunt intelligenda:ꝛ ſermones ſecundum materiã ſubiectam regulandi.conſi.liij.nu.3.fo.lxxij.
Archiepš feloniam in regẽ cõmittens tpalitate priuari põt.cõſi.xxix.nu.3.fo.xlj.
Aſſertioni ſimplici notarij nõ creditur.cõſi.xxviij.nu.4.fo.xxxviij.
Argumentũ ab ethimologia vocabuli eſt validum.conſi.j.nu.3.fo.j.
Argumẽtum a minori ad maius affirmatiue eſt validũ. conſi.lxxiiij.nu.2.fo.ciiij.
Attẽtata qñ reuocari poſſint ꝛ qñ nõ ꝛ nu.ſeq.cõſi.lxvj.nu.6.ꝛ ſeq.fo.xcj.
Attentata poſt appellationem ab interlocutoria nõ reuocant.cõſi.iiij.nu.1.fo.vj.
Attentata nõ debẽt reuocari appellatione deſerta.cõſi.lxix.nu.11.fo.xcvj.
Attentata ante inhibitionẽ nõ ſunt reuocanda.conſi.lxix.nu. 12.fo.xcvj.
Attentata non reuocantur appellatione deſerta.conſi.lxvj.nu.5.fo.xcj.
Attẽtata poſt appellationẽ extra iudiciũ interpoſitã per modũ attẽtati non reuocantur.cõſi.cxxxviij.nu.1.fo.cxcv.
Attentata poſt appellationẽ iniuſtã an ſint reuocanda.cõſi.iiij.nu.34.fo.vj.
Attentata poſt appellationẽ deſertã an ſint reuocanda.cõſi.iiij.nu.5.fo.vj.
Atteſtationes teſtium improbatorie non releuant.conſil.xxxj.nume.13.fo.xliij.
Auia an excludatur matre excluſa.conſi.l.nume.3.fo.lxx.
Auia pñna an ſit in bonis pñnis pferẽda ꝛ materna in maternis.ↄſ.l.nu.4.fo.lxx.
Annus ſeu biennium appellationis exercende quando currere incipiat.conſilio lxxiij.nume.2.fo.ciiij.
Auus ꝛ auia inſolidũ pupillo ſuccedere poſſunt.conſi.clxvij.nu.1.fo.ccxxj.
Auus filium ex filia inſtituere tenetur.conſi.clxxvj.nu.4.fo.ccxxviij.

De litera B.

Bãnum ad aliquem ſpectare qualiter probetur.ↄſi.clj.nume.4.fo.ccxx.
Barones dalphinatus feuda que tenent a domino dalphino poſſunt infeudare.conſi.cxxiij.nu.1.fo.clxxij.

Baſtardus an poſſit ſubſtitui ꝛ inquantum.conſi.xviij.nume.4.fo.xx.
Beneficium per collationem dicitur debitum.conſi.xxiij.nume.7.fo.xxviij.
Beneficium legis finalis.C.de acqui.poſ.qñ intentari dicatur.cõſi.cix.nu.2.fo.cl.
Beneficium legis edicto.C.de edi.diui adri.quandiu competat fideicommiſſario vniuerſali.conſi.cxl.nu.6.fo.cxcvj.
Bona fides in preſcriptione requiritur.conſi.xcj.nu.6.fo.cxxx.
Bona acq̃ſita p vnũ ſociorũ noĩe proprio qñ ſunt cõicanda.conſi.xx.nu.16.fo.xxij.
Bona p vnũ fratrũ acquiſita an veniãt in diuiſiõe cũ bonis pr̃nis.ꝯſi.ix.n.3.f.xij.
Bona ingredientiũ ordinẽ mẽdicantium ad quos deueniant.conſi.xvj.nu.1.fo.18.
Bõa dõata filio l ꝫctu mr̃imõij an poſſint ad filias dõatarij vẽir.ꝯſ.cciij.n.8.f.cclj.
Bõa p filiũ pr̃e mortuo q̃ſita ex pecũia pr̃is nõ p̃ſumũr q̃ſita.ꝯſi.ciij.nu.2.f.cxlvj.
Bona fides verſari debet inter mercatores.conſi.ciij.nu.4.fo.cxliiij.
Bona p filium q̃ſita pr̃e viuẽte an ſint fratribus cõicãda.conſi.ciiij.nu.1.fo.cxlvj.
Bona paterna differũt ab vxoreis ꝛ fraternis.cõſi.ccxlvj.nu.2.fo.ccxciij.
Bona materna que dicantur.conſi.xv.nu.1.fo.xviij.
Bona fraterna que ſint ꝛ q̃ in eis ſuccedant.cõſi.xv.nu.2.fo.xviij.
Bõa ex p̃rio marito ꝓueniẽtia ad liberos eiuſdẽ reuerti debẽt.cõſi.liij.nu.1.f.lxxij.

De litera C.

Cancellatura ſcripturam vitiat.conſi.lxxxiij.nu.4.fo.cxx.
Canis ſi quem momorderit an hoc ipſum ſit eius dño imputandum.conſi.xcv.nu.5.fo.cxxxvj.
Calor iudicij quid operetur.conſi.xxiij.nu.3.fo.xxxviij.
Cartuſienſes non ſunt emphyteoſis capaces.cõſi.xxxix.nu.3.fo.cxcvj.
Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris cõmunis.cõſi.clxxij.nu.1.fo.ccxxv.
Cauſa nullitatis coram quo iudice agi debeat.conſi.xl.nu.1.fo.lix.
Cauſa appellationis infra primo fatale terminari debet.cõ.xl.nu.2.fo.lix.
Cauſa appellationis quãdo infra primũ fatale terminari dicat.cõſi.x.nu.1.fo.xiij.
Cauſa feudalis corã dño feudi dꝫ agitari.conſi.lxxij.nu.2.fo.cij.
Cauſa grauaminis debet in appellatione inſeri.conſi.cxcvij.nu.2.fo.ccxlviij.
Cã appellãdi ab executiõe ſententie appellationi dꝫ inſeri.ꝯſi.lxix.nu.5.fo.xcvj.
Cauſa appellandi ab executione ſententie eſt appellationi inſerenda.cõſi.lxxxiij.nu.7.fo.cxviij.
Cauſa appellandi in appellatione debet inſeri.conſi.lxxvj.nu.2.fo.cix.
Cauſa iuſta ignorãtie reſtitutionẽ in integrũ cauſat.cõſi.lxxxviij.nu.6.fo.cxxiij.
Capitulum ſi tibi abſenti.de p̃ben.qualiter intelligatur.cõſi.xlviij.nu.3.fo.lxviij.
Caſtrum habens territorium ꝛ iuriſditionem habere preſumitur.conſi.lxxxviij.nume.1.fo.cxxiiij.
Celans verum incidit in falſum.conſi.ccxj.nume.2.fo.cclxiiij.
Cenſus venditi cauſa venditionis reducta ad non cauſam poſſunt repeti.conſi.xlix.numero.4.fo.lxviij.
Cenſus ſiue res alie reſtitutioni ſubiecte vẽdi nequeãt.cõſi.xlix.nu.1.fo.lxiij.
Ceſſio facta in potentiorem eſt inualida.conſi.clxxviij.nu.xj.fo.ccxxxj.
Ceſſio bonorum quando inualidari poſſit per depoſitiones teſtium.conſi.cxxiiij.nu.10.folio.clxxiiij.
Ceſſio bonorum poſt appellationem interiectam facta quando poſſit reuocari.conſi.cxxiiij.nu.3.ꝛ.4.fo.clxxiiij.
Ceſſio bonorum quando dicatur legitime ꝓcedere.conſi.cxxiiij.nu.8.fo.clxxiiij.
Ceſſio actionum in commodum ſit ceſſionarij.conſi.iiij.nu.7.fo.vj.

Cineragium qui poſſint exigere.conſi.xcj.nu.2.ꝛ ſeq.fo.cxxx.
Citatio die feriato ad diem non feriatā fieri pōt.conſi.ccv.nu.13.fo.cclv.
Citatio facta die dominico ad diem non feriatā an valeat.conſi.xxxvj.nu.1.fo.lv.
Citatio pōt fieri die feriato ad non feriatam.conſi.clxxviij.nu.9.fo.ccxxxj.
Citatio ad domū ſufficit ſi citādus perſonaliter nō reperiat.ꝯſi.cxxj.nu.6.f.clxv.
Citatio que ꝛ qn̄ valere dicatur ꝛ qn̄ non.conſi.cxxj.nu.7.fo.clxv.
Citatio facta die feriata pro non feriata an valeat.conſi.xxxvj.nu.4.fo.lv.
Citatio vnica peremptoria vno edicto pro omnibus ſufficit.ꝯſi.clx.nu.1.fo.ccxvij.
Citatio legitima que dicatur conſi.cxix.nu.1.fo.clxij.
Citationis actus tertius quis.conſi.xxxvj.nu.5.fo.lv.
Citationis actus ſcd's quis.conſi.xxxvj.nu.3.fo.lv.
Citationis actus primus dicitur cōmiſſionis.conſi.xxxvj.nu.1.fo.lv.
Clauſula ex certa ſcientia quid importet.conſi.lxv.nu.28.fo.lxxxv.
Clauſula dat donatione ſimplici ꝛc.quid importet.conſi.lx.nu.10.fo.lxxvij.
Clauſula codicillaris in teſtamēto adiecta quid operatur.conſi.cciij.nu.4.fo.cclj.
Clauſula ex certa ſcientia ꝛ motu proprio quid operetur.conſi.ccv.nu.21.fo.clv.
Clauſula appellatione remota qn̄ adiecta pſumatur.conſi.lxxxvij.nu.7.f.cxxij.
Clauſula ſi ſine liberis deceſſerit qualiter intelligi poſſit.cōſi.xxij.nu.4.fo.xxvij.
Clauſula vt aliqua indulgentia non obſiſtat quā virtutem habeat.conſi.cxxv.nume.2.fo.clxxvj.
Clauſula petēs debitā iuſtitiā ſibi miniſtrari quid operet.cōſ.xxliij.nu.3.f.xxxiij.
Clauſula teſtamēti releuans a redditione cōputi qualiter intelligatur.ꝯſ.xliij.numero.3.fo.lxiij.
Clauſula iuſtitiam ſibi miniſtrari petens q̊d efficiat.cōſ.xlix.nu.6.fo.lxviij.
Clauſula motu proprio oēm tollit ſubreptionē.conſi.clxxviij.nu.6.fo.ccxxxj.
Clericus abſtinens a negocijs ſecularibus gaudet priuilegio clericali.ꝯſ.ccxvij.nu.3.fo.cclxxij.
Clericus coniugatus cum vnica virgine ea mortua gaudet priuilegio clericali.conſ.ccxxj.nu.1.fo.cclxxviij.
Clericis an poſſint collecte imponi.conſi.lxxij.nu.4.fo.cij.
Clericus corā iudice ſeculari nō pōt conueniri.ꝯſ.ccxxj.nu.2.fo.cclxxviij.
Clericus in habitu clericali non incedens priuilegio non gaudebit clericali.cōſi.cx.nu.1.fo.clj.
Clerici non ligantur ſtatuto laicorū.ꝯſ.ccxxj.nu.3.fo.cclxxviij.
Clerici qua ratione regibus ſubijciantur.ꝯſ.lxv.nu.30.fo.lxxxv.
Clerici corā ſuo iudice debent conueniri.conſ.lxvij.nu.9.fo.xcij.
Cognoſcere quis poſſit de ſententia nulliter lata.conſi.clxxxiij.nu.2.fo.ccxl.
Cognoſcere quis poſſit in cauſa poſſeſſorij.conſi.xcj.nu.1.fo.cxxx.
Coitus damnatus quis dicatur: ꝛ quis ex eo natus cēſeatur.conſi.xvij.nume.4.folio.xix.
Collatio ſiue inſtitutio facta per epm abſqꝫ patroni preſentatione an valeat.cōſ.lxxj.nu.4.fo.c.
Collatio ſcd'a an inualidetur per primā in impetratione non expreſſam.cōſ.lxxj.nume.5.fo.c.
Collatio facta ſub cōditione quando valeat.conſ.lxxj.nu.6.fo.c.
Collatio prioratus facta a delegato pape an valeat nō facta mētiōe de poſſeſſione.ꝯſ.cvij.nu.3.fo.cxlix.
Collatio ſecunda valet ſi impetrans primam ignorauerit collationem.ꝯſ.xlviij.nu.4.fo.lxviij.
Collatio alicui per ordinarium facta quando valeat.ꝯſ.cxxv.num.5.fo.clxxvj.

Collectam ſoluere nemo tenetur niſi in loco in quo moratur.conſi.ccxvij. numero.4.fo.cclxxij.

Communio bonorum inter perſonas prohibitas non valet.conſi.lxiij. numero.1. folio.lxxxij.

Comparere in iudicio vnus pro alio ſine mandato quis poſſit.conſi.lxviij.numero.2.fo.xcv.

Compenſatio non fit de ſpecie ad quantitatem.conſi.v.nu.3.fo.vij.

Cōpromiſſum de re ſpirituali non fit in laicum.conſi.cxliiij.nu.4.fo.ccj.

Conceſſo aliquo conceduntur omnia ſine quibus illud expediri nequit.cōſil.ccv. nume.4.fo.cclv.

Condēnatus actione iniuriarum eſt infamis.conſi.cxlij.nu.2.fo.cc.

Condēnatus in expenſis ad ſoluendū cogi poteſt.conſi.xxiij.nu.11.fo.xxxiij.

Condemnatio expenſarum an ſit ſententia interlocutoria. conſil.lxix.numero.3. folio.xcvj.

Condēnatio expenſarum qn̄ interlocutoria dicatur.conſi.cliij.nu.3.fo.ccxiij.

Conditio adiecta in inſtitutione non cenſetur repetita in ſubſtitutiōe.cōſi.cxxvj. nu.4.fo.cclxx.

Codicillus quot debeat probari teſtib9.conſi.cxviij.nu.8.fo.clviij.

Codicillum in cauſa producens an poſſit in eodē errore pretendere.conſi.lxxv.numero.4.fo.cvij.

Conditio impleri debet a forma ſpecifica.conſi.xxvij.nu.3.fo.xxxvj.

Conditio donationi adiecta in forma debet impleri.conſil.xxxvij.numero.2. folio.lvj.

Confeſſio facta in figura iudicij valet die ob honorem dei feriato.cōſi.clxxviij.nume.8.fo.ccxxxj.

Confeſſio facta ex neceſſitate an valeat.conſi.cxij.nu.1.fo.clij.

Confeſſio cum promiſſione de reſtituendo inducit tacitā donationē.cōſi.cciiij.nume.3.fo.ccliij.

Confeſſio que fit in figura iudicij die feriato poteſt fieri.conſi.ccv.numero.12.folio.cclv.

Confines territoriorum qualiter probētur.conſi.lxxxviij.nu.3.fo.cxxiij.

Confines territoriorum quomodo preſcribi nequeant.conſi.lxxxviij. numero.8. folio.cxxiij.

Coniecture et preſumptiones locum habent vbi non pōt probatio haberi.conſi. xxvj.nu.1.fo xxxvj.

Coniecture indicia ſeu circūſtantie que in dubio preualeāt iudicis arbitrio relinquūtur.conſi.xx.nu.21.fo.xxij.

Connexorum idem eſt iudiciū.conſi.cxviij.nu.6.fo.clviij.

Conſenſus abſentis non preſumitur.conſi.clxxiiij.nu.5.fo.ccxxvj.

Conſequēti in eſſe poſito ponitur omne eius neceſſarium antecedens.conſi.ccv. nume.6.fo.cclv.

Conſequenti conceſſo conceditur omne antecedens neceſſariū ad illud.conſi.cxl. nume.1.fo.cxcvj.

Conſequenti conceſſo cenſetur conceſſum omne eius antecedens neceſſarium.cōſi.cxxxvj.nu.1.fo.cxciij.

Cōſuetudo non ſoluendi excuſat: & an actibus inducatur.cōſi.lxv.nuīr.4.fo.lxxxv.

Conſuetudines & ſtatuta loci debēt attendi.conſi.ccxxj.nu.6.fo.cclxxviij.

Conſuetudo eſt legū & ſtatutorū interpres .conſi.xxx.numero.4.folio.xlij.

Cōſuetudo contra bonos mores ſeruari non debet.conſi.cxxiiij.nu.9.fo. clxxiiij.

Cōſuetudo inter mercatores approbata ab eiſdē ſeruari dz.cōſi.ciij.nu.7.fo. cxlj.

Conſuetudo ſeu ſtilus non inducit ſolo curſu lõgi tpis.cõſi.xxiiij.nu.10.fo.xxxiij.
Conſuetudo odioſa generali tollitur clauſula.conſi.lxv.nu.18.fo.lxxxv.
Conſuetudo quot teſtibus probari poſſit.conſi.cxvj.nu.4.fo.clv.
Conſuetudo an poſſit aliquid contra ius inducere.conſi.clxxj.nu.1.fo.ccxxiij.
Conſuetudo qualiter probetur.conſi.clxxj.nu.2.fo.ccxxiij.
Conſuetudo vim legis obtinet.cõſi.clxiiij.nu.5.fo.ccxx.
Conſuetudo qđ primo nati ſuccedant qualiter probetur.cõſi.cxxxj.nu.1.fo.clxxxij.
Conſuetudo quot actibus inducatur.conſi.clxxj.nu.4.fo.ccxxiij.
Conſuetudo inducitur conſenſu tacito.conſi.clxxj.nu.5.fo.ccxxiij.
Conſuetudo pretenſa vt quem iuuare poſſit debet in cauſa iudicialiter proponi.
conſi.xlij.nume.3.fo.lxij.
Cõſuetudo qđ primogenitus in totum ſuccedat an ſit valida.cõſi.cxxxj.fo.clxxxij.
Conſuetudo vt inducatur non eſt neceſſe quod in iudicio cõtradictorio iudicetur.
conſi.cxxxj.nume.4.fo.clxxxij.
Conſuetudo quanto preſcribatur tempore.conſi.cxxxj.nu.5.fo.clxxxij.
Conſuetudo contra ius preſcribitur.conſi.cxxxj.nu.6.fo.clxxxij.
Conſuetudo quod primo natus in vna agnatione ſuccedat introduci poteſt.conſi.
cxxxj.nume.7.fo.clxxxij.
Conſuetudo probabilis eſt ſeruanda.conſi.ccxliiij.nu.1.fo.cxcj.
Conſuetudo qualiter probetur.conſi.ccxliiij.nu.2.fo.ccxcj.
Conſuetudo quanto tempore ⁊ quot actibus fiat.conſi.lxx.nu.2.fo.xcix.
Conſuetudo peccati inductiua ſeruari non debet.conſi.lxx.nu.3.fo.xcix.
Conſuetudo quot teſtibus probetur.conſi.clxiiij.nu.2.fo.ccxx.
Conſuetudo inducitur decem annorum ſpacio.conſi.clxxiiij.nu.3.fo.ccxx.
Conſuetudo precarij quando valeat.conſi.lxxxj.nu.12.fo.cxiiij.
Conteſtatio litis fit per reſponſiones factas poſitionibus.cõſi.clvij.nu.2.fo.ccxvj.
Contradictor legitimus debet audiri vbi miſſio in poſſeſſionē bonorum petitur.
conſi.cxciij.nu.1.fo.ccxlv.
Contractus quibus validetur.conſi.lxxx.nu.3.fo.cxiij.
Contractus quando ⁊ per quem reſcindi poſſit.conſi.cxcv.nu.1.fo.ccxlvj.
Contractus quis ſeruandus ⁊ quis non.conſi.lxxxj.nu.8.fo.cxiiij.
Contractus inter patrem ⁊ filium initus eſt inualidus.conſil.lxxxj.nu.9.fo.cxiiij.
Contractus nullus iuramento validatur.conſi.lxxxj.nu.6.fo.cxiiij.
Contractus minoris curatorem habentis quando iuramento validetur.cõſi.lxxxj.
nu.6.fo.cxiiij.
Contractus alienationis rei feudalis periurus eſſe poteſt ⁊ conditionalis.conſil.
lviij.nu.3.fo.lxxvj.
Contract⁹ alienatiõis minorū nullus eſt ſine iudicis decreto.cõſi.xxxj.nu.7.f.xliij.
Contractus/pactum/conuentio ⁊ ſocietas ſuper ſucceſſiõibus iam queſitis iniri
poſſunt.conſi.xj.nu.1.fo.xiiij.
Contractus iuramento non firmatur qui inter perſonas prohibitas contrahitur.
conſi.ccxxviij.nu.3.fo.cclxxxviij.
Contractus quis poſſit cenſeri vſurarius.conſi.clxxx.nu.1.fo.ccxxxvij.
Contractum vſurarium quis reſcindere poſſit.conſil.clxxx.nu.2.fo.ccxxxvij.
Conuentio quod donata ad liberos deueniant an valeat nemine pro liberis ſtipu
lante.conſi.xij.nu.7.fo.xv.
Conuentio veſtitur optimo iuramento.conſi.xij.nu.5.fo.xv.
Copia ſignata non vocatis his quorū intereſt fidē nõ facit.cõſi.ccxiij.nu.1.f.cclxv.
Creditor põt bona debitoris incarcerati apprehendere.conſi.cv.nu.4.fo.cxlvij.
Creditor ſecundus an preferatur primo.conſi.cxliij.nu.2.fo.ccj.

Creditor quãdo ad domum debitoris cauſa ſolutionis recipiende debeat venire.
conſi.cvj.nu.3.fo.cxlviij.
Cride quando dicantur fieri iuridice.conſi.clj nu.2.fo.ccx.
Crimina ſeu delicta grauiora quot ſunt ꝛ que.conſi.lxxxix.nu.5.fo.cxxvj.
Curia parlamenti non habet poteſtatem in ciues.conſi.cxlix.nu.3.fo.ccvij.
Curia temporalis de cauſis perſonarũ eccleſiaſticarũ cognoſcere non poteſt.conſi.lxxij.nu.1.fo.cij.
Curia ex citatione dicitur delatum preuenire.conſi.cliij.nu.2.fo.ccxiij.

De litera D.

Datio in feudum facta quando valeat.conſi.clxxvj.nu.2.fo.ccxxviij.
Debitor quo caſu moroſus dici poſſit.conſi.cvj.nu.2.fo.cxlviij.
Debitor excommunicatus ad ſoluendum cogi poteſt.conſi.xcix.nu.1.fo.cxlij.
Decime a quibus de quibus ꝛ quo tpe ꝛ cui ſolui debeant.conſi.lxx.nu.1.fo.xcix.
Declaratio pene ſtatuti quãdo nulliter proceſſiſſe dicatur.conſi.cxxj.nu.5.fo.clxv.
Decretũ iudicis annullatur ſi ex falſa cauſa interponatur.conſi.lxj.nu.1.fo.lxxix.
Defenſio cuilibet ex iure gentium conceditur.conſi.ccix.nu.3.fo.clxiij.
Delator falſus qua pena puniatur.conſi.xxix.nu.2.fo.xlj.
Delegatus ordinarij poteſt eius ſententiam exequi.conſi.xxj.nu.2.fo.xxvj.
Delegatus a principe ſuã põt exequi ſententiam.conſi.xxj.nu.3.fo.xxvj.
Delegati ab ordinario an poſſint eorũ ſententias executioni demãdare.conſi.xxj.nu.1.fo.xxvj.
Delicta grauiora que ſint.conſi.lxxxix.nu.4.fo.cxxvj.
Depoſitio teſtis ſuper neceſſarijs ad probationem conſuetudinis non interrogati eſt inualida.conſi.lxxiiij.nu.7.fo.104.
Depoſitiones teſtium quales eſſe debeant.conſi.lxij.nu.3.fo.lxxxj.
Deſertio appellationis primam firmat ſententiam.conſi.lxxvj.nu.5.fo.cix.
Dictio ſuus in ſubſtitutione appoſita ad femininum referri poteſt.conſi.cxxxiij.nu.3.fo.clxxxvij.
Dictio exnunc quid importet.conſi.cij.nu.3.fo.cxliiij.
Dictio ꝛ/inter perſonas poſita quid importet.conſi.cxxij.nu.1.fo.clx.
Differre equiparatur ei qđ eſt detractare.conſi.clxxxj.nu.2.fo.ccxxxix.
Diffinitiua ſententia que ſit.conſi.lxxxiij.nu.8.fo.cxviij.
Diſpendia litis quoad poſſunt coarctari debent.conſi xxxviij.nu.1.fo.lvj.
Diſpẽſatio nõ valet facta non vocatis his quorũ intereſt.cõſi.ccv.nu.24.fo.ccxxv.
Diſponere an poſſit quis inter viuos a bonis ſuis poſt teſtamentũ conditũ.conſi.cxlvij.nu.4.fo.cciij.
Diſpoſitio teſtamentaria patris ſeruari debet.conſi.xcviij.nu.12.fo.cxlj.
Diuiſio facta inter fratres qualiter probetur.conſi.lv.nu.7.fo.lxxiij.
Doloſus lege ſi quis maior punitur.conſi.xxxj.nu.24.fo.xliij.
Dñium transferri poteſt abſ poſſeſſionis apprehẽſione.cõſi.clxxij.nu.1.fo.ccxxv.
Dominium directum preſcribi non poteſt.conſi.cxcj.nu.1.fo.ccxliij.
Dominium non transfertur ex alienatione rei aliene.conſi.liiij.nu.4.fo.lxxij.
Dominium directum quot teſtibus ꝛ qualiter probetur.conſi lxxix.nu.4.fo.cxij.
Dominium domus qualiter probetur.conſi.lxxxij.nu.1.fo.cxvj.
Dominium non tranſfertur ex contractu reprobato.conſi.lxxix.nu.2.fol.cxij
Dominium rei non queritur ex diuerſis cauſis.conſi.cciij.nu.5.fo.cclij.
Dominium directum qñ ſic dicatur probatũ vt ad cõmiſſum agi poſſit.cõſi.cxlvij.nu.1.fo.cciij.

Dominium rei non transfertur vbi venditoꝛ aliquod ius reale ſibi reſeruauit.in cōſil.xlix.nu.3.fo.lxviij.
Dominium directum ad aliquem pertinere qualiter pꝛobetur.conſilio.clxxviij.numero.1.fol.ccxxx.
Dominium non transfertur ex pacto legis commiſſoꝛie.cōſi.lxxxj.nu.7.fo.cxiiij.
Dñs quando rem iure pꝛelationis capere poſſit.cōſi.clxj.nu.3.fo.ccxviij.
Dñs eiuſdē rei nemo ex pluribus cauſis efficitur.conſi.liiij.nu.8.fo.lxxiij.
Dominio directo quo ſubueniatur remedio ſi frater qui acquiſiuit domus medietatem laudimium ſoluere nolit.conſi.xlvj.nu.3.fo.lxvj.
Donans nō pōt eſſe teſtis in cauſa donationis.conſi.lxxiiij.nu.14.fol.cliij.
Donans bona aliqua cēſetur iura que in eis habet donare.cōſil.xliij.nu.3.fo.xvij.
Donatio inter patrē ⁊ filium facta eſt inualida.conſi.lxxiij.nu.2.fo.ccxxv.
Donatio inter virum ⁊ vxoꝛem nō eſt in oī caſu ꝓhibita.conſi.cciij.nu.4.fo.ccliij.
Donatio inter patrem ⁊ filium conſiſtere nequit ſi non moꝛte confirmetur.conſi.xxiij.nu.1.fo.ccviij.
Donatio poteſt inſinuari die feriato.conſi.clxxviij.nu.10.fo.ccxxxj.
Donatio pꝛopter nuptias quando veniat in fideicommiſſo vniuerſali.cōſi.ccxviij.nu.8.fo.cclxxiij.
Donatio an valeat inter patrem ⁊ filium.conſi.cxciiij.nu.1.fo.ccxlvj.
Donatio quingentos tranſcendens aureos an et qualiter et coꝛam quo inſinuari debeat.conſil.lvij.nu.1.fo.lxxv.
Donatio de patre in filium qñ dicatur valida.conſi.lxxxvij.nu.4.fol.cxxij.
Donatio inofficioſa reuocari debet.conſi.xxiij.nu.16.fo.xxviij.
Donatio facta de bonis matris ea inſcia eſt inualida.conſil.liiij.nu.3.fo.lxxiij.
Donatio facta filio nondū nato quando valeat.conſi.lx.nu.1.fo.lxxvij.
Donationis filio nondum nato facte duo tempoꝛa notantur.conſilio.lx.numero 2.folio.lxxxvij.
Donatio facta abſenti quando valeat.conſi.xxiij.nu.18.fo.xxviij.
Donatio omnium bonoꝝ pꝛeſentium an valeat.conſi.ccxiiij.nu.3.fo.cclxvj.
Donatio quando dicatur iuramento firmata.conſi.xxxij.nu.3.fo.lj.
Donatio facta filio ꝑ patrem qñ valida cenſeatur.conſi.ciiij.nu.3.fo.cxlvj.
Donatio omnium bonoꝛum quando valeat.conſi.cxlvij.nu.2.fo.cciij.
Donatio pꝛopter nuptias dotis cōſtitutioni equiparatur.cōſil.liiij.nu.5.fol.lxxiij.
Donatio inter patrem ⁊ filium quando valeat.conſi.liij.nu.vj.fo.lxxiij.
Donatio vltra quingentos auros an valeat.conſi.xxxiij.nu.1.fo.liij.
Donatio quando poſſit in iudicio reuocari.conſi.xxxij.nu.5.fo.lj.
Donatio valida nō inualidatur ꝑ arbitratoꝛū ſententiā.conſi.cxlvij.nu.8.fo.cciij.
Donatio cauſa moꝛtis nō eget inſinuatione.cōſi.xxxiij.nu.iij.fol.liij.
Donatio que ſine inſinuatione fieri pꝛohibeatur.cōſi.xxxj.nu.6.fo.xliij.
Donatio non infirmatur ſtipulationis defectu.conſi.xij.nu.1.fo.xv.
Donatio qñ dicatur pꝛopter nuptias ⁊ quādo valeat.conſi.xij.nu.2.fo.xv.
Donatio cauſa moꝛtis que dicatur.conſi.ccxlvj.nu.1.fo.ccxciij.
Donatio inter virū ⁊ vxoꝛē nō firmatur iuramēto.cōſi.ccxxxviij.n.2.fo.cclxxxviij.
Donatio pꝛopter nuptias facta de re aliena qñ valeat.cōſi.liiij.nu.1.fo.lxxiij.
Donationem iuratam reuocans an incidat in penam legis ſi quis maioꝛ.conſilio xxxij.nu.7.fo.lj.
Donationes ſunt nulle cōtra diſpoſitionem ſtatutoꝛum facte.cōſi.ccxxxviij.numero.1.fo.cclxxxviij.
Dos a patre pꝛofecta ad ipſum reuertitur moꝛtua filia.conſilio.xcviij.numero.3.folio.cxlj.

Dos matris ad liberos ⁊ ipſorū heredes deuenire debet.cōſi.cxx.nu.2.fo.clxiiij.
Dos mulieri conſeruari debet iudicis officio.conſi.vj.nu.8.fo.viij.
Dos et donationes propter nuptias ſoluto matrimonio ad patrem redeunt a quo fiunt profecta.conſi.xij.nu.9.fo.xv.

De litera E.

Eccleſia vna tribus modis poteſt vniri alteri.conſi.cxxxiiij.numero.1.folio.clxxxviij.
Edificia in locis filio per patrem donatis conſtructa ſunt fratribus communicanda.conſi.ciiij.nu.4.fo.cxlvj.
Electio facta ilico p̄lato mortuo eſt valida.conſi.ccvj.nu.2.fo.cclxj.
Eligens actionem in factum natam ex ſententia an cenſeatur renunciare iudicis officio.conſi.cv.nu.1.fo.cxlvij.
Emphiteoſis non per teſtes ſed per inſtrumēta probatur.cōſi.cxviij.nu.1.fo.clviij.
Emphiteota rem vendens emphiteoticam ⁊ reemens illam an incidat in commiſſum.conſi.cxcij.nu.1.fo.ccxliiij.
Emphiteota donās rem emphiteoticariam alteri cenſum maiorem facere nequit.conſi.lxxiij.nu.3.fo.cij.
Emphiteota rem emphyteoticam venditurus hoc ipſum domino denunciare debet.conſi.clxj.nu.1.fo.ccxviij.
Emphiteota vendente non facta denunciatione domino directo res ipſi domino committitur.conſi.clxj.nu.2.fo.ccxviij.
Emphiteota domino directo cauſam in perſona propria offerre debet.cōſil.ccxxx.nume.2.folio.cclxxxv.
Emptores fructuum canonicorum an gaudeant eorum priuilegio.conſi.clj.numero.3.folio.ccx.
Equalitas eſt in ſocietate ſeruanda.conſi.xx.nu.13.fo.xxij.
Error omiſſionis in codicillo qualiter et quot teſtibus probetur.conſi.lxxv.numero.2.folio.cvij.
Etas minor non excuſat in delictis.conſil.xxxj.nu.22.fo.xliij.
Exactio vectigalis quanto tempore tollatur.conſi.lvj.nu.2.fol.lxxv.
Exactio pedagiorum et vectigalium eſt de iure prohibita.conſil.lvj.numero.1.folio.lxxv.
Exactiones pedagiorum et vectigalium ſunt odioſe.conſilium.lxv.numero.1.folio.lxxxv.
Exactiones pedagiorum ⁊ vectigalium ſunt odioſe.conſi.cl.nu.1.fo.ccviij.
Exceptio concernens petitorium non admittitur in materia poſſeſſorij.conſil.ccxxxij.nume.4.fo.cclxxxvj.
Exceptio iuris diſpoſitioni repugnans eſt inualida.cōſi.xxiiij.nu.7.fo.xxxiij.
Exceptio petitorium concernens quando in poſſeſſorio admittatur.conſi.lxxxvj.nume.2.fo.cxxij.
Exceptio pretenſa nō ſuffragatur ſi in toto pceſſu non exprimatur.conſi.xxiiij.nume.5.folio.xxxiij.
Exceptio incompetentie opponi poteſt quandoq; non obſtante ſtatuto omnem exceptionem nullitatis tollente.conſi.ccxxj.nu.4.fol.cclxxviij.
Exceptio litis finite litis conteſtationem impedit.conſi.lxxiiij.nu.4.fo.ciiij.
Exceptio ordinis poſt litis conteſtationem non poteſt opponi.conſi.clxiiij.numero.4.folio.ccxx.
Exceptionē nō numerate dotis quis ⁊ qn̄ opponere poſſit.cōſi.cciiij.nu.1.fo.ccliij.

Exceptionem excōicationis quis admittere debeat.conſi. ccxx.nu.3.fo.cclxxvij.
Excōicatus repellitur de iure ciuili in foro tēporali.cōſi.ccxx.nu.1.fo.eo.
Excōicatus ab actibus iudicialibus repellitur.cōſi.cxiiij.nu.1.fo.cliij.
Excommunicatus compenſare volens repellitur.cōſi.cviij.nu.3.fo.cxlix.
Excommunicato notorio fides nō adhibetur.conſi.ccxxviij.nu.1.fo.cclxxxiiij.
Executio ante condemnationem fieri nequit.cōſi.xlvij.nu.8.fo.lxvj.
Executio ante ſententiam non eſt fienda.cōſi.ccxlij.nu.1.fo.ccxc.
Executio ſententie fieri poteſt feriato die.conſi.ccv.nu.10.fo.cclv.
Executio ſententie die feriato fieri poteſt conſil.clxxviij.nu.7.fo.ccxxxj.
Exigens vt nuncius ſeu ſeruitor an dicatur ſpoliationem inducere.conſilio.cxxj. nume.3.fo.clxv.
Expenſe adiudicate quoquo modo peti poſſunt.conſi.xxiiij.nu.12.fo.xxxiij.
Expenſe reparationum quando repeti poſſint.conſi.v.nu.1.fo.vij.
Expreſſum quot modis dicatur.conſi.lxv.nu.27.fo.lxxxv.
Extenſio in odioſis non eſt extendenda.cōſi.xxiij.nu.23.fo.xxviij.
Extenſio fieri non debet in odioſis.conſi.ccxxj.nu.8.fo.cclxxviij.
Extorſio violentia ſeu clandeſtinitas qñ preſumatur.conſi.lxv.nu.4.fo.lxxxv.

De litera F.

Factum ſimpliciter reprobari poteſt qualitate eiuſdem approbata.conſilio.cxxxiiij.nu.1.fo.clxxxviij.
Factum vnius conrei nocet alteri.conſi.ccxij.nu.3.fo.cclxv.
Factum nudum conſuetudinem inducit.conſi.clxxj.nu.3.fo.ccxxiij.
Facta metu poteſtatis officialis reſcindi debent.conſi.ccix.nu.6.fo.cclxiij.
Facta coram iudice ſciri preſumunt.conſi.xxiij.nu.20.fo.xxviij.
Fatalia ſecundum quando denegetur et quando concedatur.conſilio.x. nume.1. fo.xiij.
Fatale ſecundum quando peti ⁊ concedi poſſit.conſilio.xl.nume.5.⁊.9.fo.lix.
Fatalia in curia appellationū ſeruanda.conſi.xl.nu.4.fo.eo.
Feriato die que fieri poſſint.⁊ nume.ſequen.conſilio.ccv.numero.14.⁊ ſequenti. folio.cclv.
Femine ex ſignificatione propriiſſima appellatione liberorū veniunt.conſi.xxij. nu.7.fo.xxvij.
Feudum ad quem reuertatur feudatario ob ſuam culpam priuato.conſi.xxviij. nume.8.fo.xxxviij.
Feudū ſi cū domini ſuperioris permiſſu alienatur nō inciditur in cōmiſſum.conſi. lviij.nu.2.fo.lxxvj.
Feudum alienatum reuertitur ad dominum.conſi.ccxviij.nu.10.fo.cclxxiij.
Feudum non venit in generali omnium bonorum donatione.conſi. ccxv.nume. 1.folio.cclxix.
Feuda ad dominum reuertūtur ſi vaſalli circa feudalia indebite verſantur.conſi. ccxv.nu.3.fo.cclxix.
Feudalia ad inſtar patrimonioꝝ rediguntur.cōſi.xviij.nu.7.fo.xx.
Feudalia ad inſtar patrimonialium eſſe redacta qualiter intelligatur.conſilio ccxiiij.nu.7.fo.cclxvj.
Feudalia nō veniunt in obligatione generali.cōſi.ccxiiij.nu.4.fo.cclxxvj.
Feudalia nō veniunt in generali hypoteca.cōſi.ccxviij.nu.11.fo.cclxxiij.
Fictio per appoſitionem iuramenti tollitur.conſi.lxxix.nu.5.fo.cxij.
Fideicōmiſſariꝰ actionē ilico hʒ ex teſtō hereditate adita.cōſi.cxxij.nu.7.fo.clxviij.

Fideicommiſſarius vniuerſalis actionem ex teſtamento habet vt heredem adire cogat. conſi.cxxij.nu.5.fo.clxviij.
Fideicõmiſſum nõ valet teſtõ annullato.ↄſi.ccxxxiiij.nu.2.fo.cclxxxvij.
Fideicommiſſum non tranſmittitur non agnitum.conſi.cxxij.nu.6.fo.clxviij.
Fideicommiſſum petitum admittitur ſi exceptio non numerate dotis opponitur. conſi.cxxij.nu.ij.fo.clxviij.
Fideicommiſſum quando ad heredẽ trãſmittatur.cõſi.ccxviij.nu.4.fo.cclxxiij.
Fideicommiſſum nõ tranſmittit̃ niſi prius agnoſcat̃.cõſi.cxlviij.nu.2.fo.ccvj.
Filius fratris mei nõ põt meum querelare teſtamẽtum.cõſi.ccxiiij.nu.1.fo.cclxvj.
Filius ex nepote filium teſtatoris excludit ſubſtitutũ.cõſi.ccxvj.nu.3.fo.cclxx.
Filius vel filia nõ preſumit̃ ſcire fideicõmiſſum in teſtõ relictũ.cõſi.vj.n.6.fo.viij.
Filius qñ de bonis reſtitutioni ſubiectis alienare poſſit.cõſi.cxl.nu.7.fo.cxcvj.
Filius inſtitutus in re certa aliis liberis ad repletionem legitime tenetur.conſi. cxxxvij.nu.2.fo.cxciiij.
Filius heres patris nõ põt cõtra eiuſdẽ facta venire conſi.cxviij.nu.7.fo.clviij.
Filius ſi ſub caſuali cõditione inſtituatur ſi non in eiuſdẽ cõditionis defectu exheredetur teſtamentum annullatur.conſi.xciij.nu.2.fo.cxxxiiij.
Filius preteritus poteſt teſtamentum non dicere nullum ſed legitimam ſuam petere.conſi.xciij.nu.3.fo.cxxxiiij.
Filius hereticus nepoti non preiudicat quin ſuccedat.conſi.xciiij.nu.5.fo.cxxxv.
Filius non preiudicat nepoti per ſuã ingratitudinem.cõſi.xciiij.nu.4.fo.eo.
Filius quando licentia ꝛ autoritate patris dicatur procuratorẽ cõſtituere.conſil. lxxviij.nume.3.fo.cxij.
Filius hypotecans bona paterna contra petitionem patris an incidat in penam. conſi.cciii.nu.9.fo.cclj.
Fili⁹ an poſſit alienata per matrẽ reuocare.cõſi.cxxxiij.nu.4.fo.clxxxvij.
Filius vel nepos ex filia nõ venit liberorũ maſculorũ appellatione.cõſi.xxviij.nume.7.fo.xxxviij.
Filio naſcituro in ſui cõmodũ ſtipulari poteſt.cõſi.clxxvj.nu.5.fo.ccxxviij.
Filia in bonis patris prefert̃ extraneis.cõſi.xcvj.nu.12.fo.cxxxvij.
Filia poteſt heres inſtitui in dote ſua cõſi.xcviij.nu.1.fo.cxlj.
Filia quittãdo patri bona paterna nõ ꝑiudicat ſibi in aliis.ↄſi.cxxij.n.8. f.clxviij.
Filia an poſſit in ſua dote heres inſtitui.conſi.lxiij.nu. fo.lxxxij.
Filia qñ poſſit ad ſupplemẽtũ legitime patris agere.ↄſi.ccij.nu.1.fo.ccl.
Filie qñ poſſint agere ad ſupplementũ legitime paterne.conſi.cciij.nu.6.fo.cclj.
Forma ſubſtãtialis ſeruari dꝫ i ↄſtitutiõe ꝓcuratoris in cõſi.lxxviij. nu.2.fo.cxij.
Frater vẽdẽs cẽſus ꝛ redditus de bonis cõibus fratrũ tenetur eis de medietate. cõſi.xxvj.nu.3.fo.xxxvj.
Frater bonorũ paternorũ adminiſtrator poſt mortẽ patris de fructib⁹ eorundem acquirere preſumitur.cõſi.xxvj.nu.4.fo.eo.
Frater ſorori ſuccedit ab inteſtato.cõſi.xcviij.nu.7.fo.cxlj.
Fratres fratri ſuccedũt equaliter.cõſi.ccxiiij.nu.2.fo.cclxvj.
Fratrib⁹ nil q̃rit̃ ex ↄtractu ꝑ ſrẽz inito quẽ nõ ratificauerũt.ↄſi.cvj.n.1.fo.cxlviij.
Fructus domus iure hypotece detente ꝓ dote an poſſint in ſortem dicte dotis computari.cõſi.cxxix.nu.6.fo clxxix.

De litera G.

Generalitas obſcuritatẽ parit.conſi.lxxxv.nu.3.fo.xij.
Generi ꝑ ſpeciẽ derogatur.cõſi.clxxxix.nu.1.fo.ccxliij.
Genitiu⁹ caſus eſt precedẽtis clauſule determinatiu⁹.ↄſi.xxx.nu.3.fo.xlij.
Genus qñ ſpeciei naturã aſſumat.cõſi.lxv.nu.23.fo.lxxxv.

De litera H.

Hereditas auferri nequit per contractum donationis.conſi.xxiij.nu.6.fol.ccviij.
Hereditas per fideicommiſſum relicta ante aditionem tranſmitti poteſt.conſilio cxxxij.nume.2.fo.clxxxvj.
Hereditas p fideicõmiſſum delata põt trãſmitti nõ agnita.cõſi.ccx.nu.2.fo.cclxiiij.
Hereditas data cõtemplatione ſocietatis nõ querit ſocietati.cõſi.cxj.nu.2.fo.cliij.
Hereditas non defertur pacto vel conuentione.cõſi.ccxxxiiij.nu.1.fo.cclxxxvij.
Heres mitti ſe in poſ.poſtulans non auditur vbi contradictor eſt poſſeſſor.cõſilio lix.nu.1.fo.lxxvj.
Heres nominatim a teſtatore nominari debet.conſi.lxiiij.nu.5.fo.lxxxiiij.
Heredis nomine veniunt tñ liberi in ſubſtitutione conſi.cxxij.nu.2.fo.clxviij.
Heredes vniuerſales quando filio teſtatoris repletionem legitime debeant facere.conſi.clviij.nu.1.fo.ccxvj.
Homagium ligium non poteſt ab eodẽ duobus fieri.conſi.ccxiij.nu.4.fo.cclxv.
Hypoteca poſterior preſertur priori.conſi.cxliij.nu.1.fo.ccj.
Hypoteca et alia iura pretenſa quando ſententie executionem impediant.conſi.xlvij.numero.6.fo.lxvj.
Hypotecaria quando contra tertios poſſeſſores poſſit intentari.conſilio.ccxxxj.numero.1.fo.cclxxxvj.

De litera I.

Ignorantia eſt iuſta cauſa reſtitutionis concedenda conſilio.cxcj.nume.3.fo.ccxliij.
Ignorantia preſumitur vbi ſcientia nõ probatur.cõſi.cxcix.nu.2.fo.ccxlviij.
Ignorãtia eſt iuſta cauſa reſtitutionis cõcedende.cõſi.cxxxvij.nu.4.fo.cxciij.
Ignorantia quando excuſet a pena.conſi.cxcix.nu.1.fo.ccxlviij.
Illegitimus ſeu ex damnato coitu natus an poſſit ſuccedere.cõſi.xvij.nu.1.fol.xix.
Immobilia alienari prohibita alienans punitur.conſi.xliij.nu.4.fol.lxij.
Imperator in quibus clericis priuilegiũ concedere poſſit.cõſi.lxxij.nu.6.fol.cij.
Imperator parem in temporalibus habet poteſtatem qualem papa in ſpiritualibus.conſi.lxv.nu.4.fo.lxxxv.
Incertitudo petitioni inſerta ipſam vitiabit.conſi.lxvij.nu.2.fo.xcij.
Incluſio vnius eſt excluſio alterius.conſi.clxxxvj.nu.2.fo.ccxlj.
Indefinita que et qñ ſingulari equipolleat propoſitioni.cõſi.lxv.nu.24.fo.lxxxv.
Infamia eſt debitum alterius aſſertum publicare.conſi.lxxiij.fo.ciij.
Ingreſſurus religionem bona ſua vendere debet et pauperibus erogare.conſilio xvj.nume.2.fo.xviij.
Iniuria dr qđ nõ ad ſui iuris conſeruationem pretenditur. cõſi.xlv.nu.1.fo.lxiij.
Iniuriam facit in iudicio vocans tanq̃ debitorem eum qui non eſt debitor.cõſi.lxxiij.nu.8.fo.ciij.
Inſinuatio ad quid inuenta fuerit et coram quo iudice fieri debeat,conſilio.xxij.nume.10.fo.xxviij.
Inſinuatio qualiter fiat.conſi.xxiij.nu.11.fo.xxviij.
Inſinuatio in odium donatariorum inducta fuit.conſi.xxxj.nu.6.fo.lj.
Inſinuatio quid ſit.cõſi.lvij.nu.5.fo.lxxv.
Inſinuatio in cuius fauorem inducta fuerit. conſilio . xxij . numero. 13 . folio xxviij.
Inſinuatio coram quouis iudice etiam incompetenti fieri poteſt.conſilio.lvij.numero.2.fo.lxxv.
Inſinuatio quare inducta fuerit,conſi.xxxj.nu.4.fo.lj.

Inſtantia cauſe non tranſit in ſingularem ſucceſſorem.conſi.xxiiij.nu.8.fo.xxxiij.
Inſtantia appellationis deſerta deſeritur inſtantia ipſius nullitatis.cõſi.xxxviij. nume.ii.folio.lvj.
Inſtituens filium et nopotem ex deſcendente an cenſeatur eos copulatiue inſtituere.conſi.lx.nu.ii.fo.lxxvij.
Inſtitutus iniuſte ei proderit ſi poſſeſſorio egerit.conſi.ccviij.nu.2.fo.cclxij.
Inſtitutus in re certa heres cenſetur etiam ſi loco legatarij habeatur.cõſi.cxxxvij. numero.1.fo.cxciiij.
Inſtitutio facta de filio ſpurij quando valeat.conſi.xciiij.nu.3.fo.cxxxv.
Inſtitutio facta de ſpurio et eius filio legitimo qualiter et quando valeat.conſil. xciiij.nume.1.fo.cxxxv.
Inſtitutio facta per capitulum non vocatis abſentibus non valet.conſil.lxxj.numero.3.folio.c.
Inſtrumentum ſine nomine notarij fidem non facit.conſi.ccxiij.nu.2.fo.cclxv.
Inſtrumentum de depoſitionibus teſtium an debeat parti aduerſe concedi.cõſil. lxxv.nume.8.folio.cvij.
Inſtrumentum producens omnia in eo contenta fateri cenſetur.conſilio.lxxviij. nume.1.folio.cxij.
Inſtrumenti perditi tenor an poſſit per teſtes probari.conſil.lxxv.nu.4.fo.cvij.
Inſtrumento ſigillato nõ creditur ſi alia ſubſtantialia in eo non reperiantur.cõſi. ccxiij.nume.3.fo.cclxv.
Interdictum recuperande et retinende poſſeſſionis quando quis nequeat intentare.conſi.lxvij.nume.3.fo.xcij.
Interdictum recuperande locum habet tantum in his qui ſolo deijciuntur.conſil. lxvij.nume.5.fo.xcij.
Interlocutoria eſt omnis pronũciatio in ſententie diffinitiue executione facta.cõſi.lxxxiij.nume.6.fo.cxviij.
Interlocutoria preiudicium negotio principali ferent habet vim diffinitiue. cõſilio.lxxxix.nume.ii.fo.cxxvj.
Interrogntoria an reus poſſideat vel non quando fieri debeant.conſil.lxxxv.nume.2.folio.xij.
Interlocutoria lata ſuper taxatione expenſarum an habeat vim diffinititiue:⁊ an ab ea debeat in ſcriptis appellari ⁊ nu.7.conſi.lxix.nu.6.⁊.7.fo.xcvj.
Interlocutoria habens vim diffinitiue que dicatur.conſi.cx.nu.3.fo.clj.
Interlocutoria vim habens diffinitiue non poteſt cõtrario reuocari imperio.cõſilio.ccxxxvij.nume.3.fo.cclxxxviij.
Interlocutoria quando vim diffinitiue dicatur habere.conſi.cxlvj.nu.2.fo.ccij.
Interlocutoria ſuper reintegratione ſententie an habeat vim diffinitiue.conſil. ccxxxvij.nume.2.fo.cclxxxviij.
Interlocutorie que ex nouo proponendis iuſtificari vel impugnari poſſint.conſi. lxxix.nu.12.fo.cxxvj.
Interrogatoria in quotuplici ſint differentia.conſi.cc.nu.1.fo.ccxlix.
Interrogationes ſunt fiende poſſeſſori propoſito libello petitionis hereditatis conſi.cc.nu.2.fo.ccxlix.
Inualiditas tituli pretenſam infirmat poſſeſſionem.conſilio.ccviij.nu.3.fo.cclxij.
Inuentarium ſubſcribi debet manu conficicientis.conſi.xlij.nu.1.fo.lxij.
Inuentarium fieri debet ſigno crucis premiſſo.conſi.clx.nu.2.fo.ccxvij.
Inuentarium conficiens ſe ſubſcribere debet.conſi.clx.num.3.fo.ccxvij.
Inuentarium conficiens in mala fide preſumitur ſi iuris ſolennitates omiſerit. conſi.xlij.nume.7.fo.lxij.

Inuentarium quãd

Inuentarium quando dicatur legitime confectum.conſi.cxxix.nu.1.folio.clxxix.
Inuentarium fieri debet infra lxxaginta dies ab adita hereditate.conſil.clx.numero.5.folio.ccxvij.
Inuentarium conficiens an debeat omnes res inuentas reuelare.conſil.xlij.numero.3.folio.lxv.
Inuentarium conficiens ſi doloſe aliquid omiſerit eius priuilegio non gaudebit conſi.xlij.nume.6.fo.lxij.
Inuentarij beneficio non gaudebit qui aliquid de inuentis celauit.conſi.xlij.nume.4.fo.lxij.
Inuentarij forma qualis eſſe debeat.conſi.xlij.nu.2.fo.lxij.
Inueſtitura fit per anuli traditionem.conſi.lxxi.nu.9.fol.c.
Jocalia data mulieri in contractu matrimonij ad quem pertineant.conſil.cxx.nume.1.folio.clxiij.
Judex ad quem iudici a quo non inhibebit niſi conſtet negotiũ ad ſe deuolutum.conſil.lxvj.numero.10.fo.xcj.
Judex vnus an et quando alteri iudici debeat ſuffragari.conſil.ccix.numero.4.folio.cclxiij.
Judex appellationum ſuper deſertione appellationis cognoſcere debet.conſil.x.nume.5.fo.xiij.
Judex grauiter procedere debet contradictore apparente.conſi.cxciij.numero.2.folio.ccxlv.
Judex competens quis ſit in materia petitorij tractanda.conſil.lxvij.numero.8.folio.xcij.
Judex ad quem quando poſſit inhibere iudici a quo.conſi.lxix.nu.4.fo.xcvj.
Judex appellationum debet annullare et reuocare ſententiam iudicis a quo iniuſtam.conſi.lxj.nu.1.fo.lxxix.
Judex ad quem an poſſit de iniquitate ſententie cognoſcere.conſi.viij.nume.6.folio.xj.
Judex appellationis poteſt etiam ſuper principali cognoſcere negotio.conſilio lxxxiij.nume.3.fo.cxviij.
Judex poſt recuſationem procedens preſumitur ſuper iudicij cõpetentia pronunciaſſe.conſi.lxxxiij.nu.4.fo.cxviij.
Judex ad quem non ſemper cognoſcere poſſit.conſi.lxxxiij.nu.5.folio.co.
Judex delegatus non debet poteſtatem ſuam ad nouas petitiones et cauſas ſibi non commiſſas.conſi.xlv.nu.2.fo.lxiij.
Judex ordinarius competens dicitur vbi nullus alius deputatus reperitur.cõſi.lvij.nume.4.fo.lxxv.
Judex ſecularis an poſſit cognoſcere ſuper clerico in habitu ſeculari capto.conſi.cx.nume.2.fo.clj.
Judex appellationum ſententiam iniuſtam annullare debet etiam ſi hoc ipſum non petatur.conſi.lxj.nu.10.fo.lxxix.
Judex appellationis an poſſit cognoſcere de cauſa nullitatis.conſi.cxxliij.numero.6.folio.clxxliij.
Judex appellationis quando appellationem deſertam pronunciare debeat.conſi.xxxviij.nu.4.fo.lvj.
Judex a quo quando dicatur nulliter iudicaſſe.conſi.viij.nu.2.fo.xj.
Judex recuſatus in cauſa procedens videtur ſe competentem pronunciaſſe.conſi.ccv.nume.3.fo.cclv.
Judex ad quem non cognoſcit de nullitate interlocutorie a qua appellatum eſt.conſi.clxxviij.nu.4.fo.ccxxxj.

Iudex quando iuridice poſſit coram alio trahi.conſilio.clj.nu.1.fo.ccx.
Iudici in dubio debet parere.conſi.clxxj.nu.6.fo.ccxxiiij.
Iuramentum perſonale non poteſt ad aliũ tranſmitti.conſilio.clxxx. numero.5.
fo.ccxxxvij.
Iuramentum defertur ſemiplene probanti.conſilio. clxxxviij. numero.5. fo
lio.ccxliij.
Iuramentum de non reuocando venditionem an impediat ipſius reuocationem.
conſil.clvj.numero.2.fo.ccxv.
Iuramentum calumnie ſi requiratur eo non preſtito proceſſus annullatur.cõſi.
ij.numero.1.fo.iiij.
Iuramentum non valet niſi inſinuatio probaretur.conſilio.xxiij.numero.12.fo
lio.xxviij.
Iuramentum validat pacta alias inualidat.conſi.ccv.numero.25.fo.cclv.
Iuramentum eſt quid perſonale qđ ad heredes non poteſt tranſire.cõſil.ccxxxiiij.
nume.6.folio.cclxxxvij.
Iuramentum metu extortum non ligat.conſi.clxxv.nu.4.fo.ccxxvij.
Iuramentum validat actum alias inualidum.conſi.lv.nu.6.fo.lxxiij.
Iuramentum ad ignorata non extendendum.conſilio.lxxxvij.numero.7.fo
lio.cxxv.
Iuramentum contra leges preſtitum eſt inualidum.conſilio.ccxxxiiij.numero.4.
fo.cclxxxvij.
Iuramentum defertur vbi probatio ſemiplena habetur.conſilio.xxxiiij.numero
1.fo.liiij.
Iuramentum per fidem ſui corporis per caput ſuum per filium ſuum.conſi.xxxj.
nume.9.fo.xliij.
Iuramentum quam clauſulam in ſe tacitam habeat.conſilio.xxxj.numero.3.fo
lio.xliij.
Iuramentum an habeat vim clauſule ſi non valet ꝛc.conſilio.xxxiij.numero.2.
folio.liij.
Iuramentum in quo contractu valeat.conſi.lxxx.nu.1.fo.cxiij.
Iuramentum non defertur excommunicato in probationis ſupplementum.conſi.
ccxxx.nu.4.fo.cclxxxv.
Iuramẽtũ veſtit nudũ pactũ.cõſi.xxiij.nu.4.fo.xxviij.
Iuramentum ſub qua forma fieri debet vt valeat.conſilio.xxxj.numero.8.folio
xliij.
Iuramentum quando in pacto legis commiſſorie valeat appoſitum.conſi.lxxxj.
numero.4.fo.cxiij.
Iuramentum quando valeat in preiudicium tertij poſſeſſoris.conſil.lxxxj.nume
ro.5.fo.eo.
Iuramẽtũ legis cõmiſſorie pactũ validat.cõſi.xxxj.nu.5.fo.xliij.
Iuramẽtũ nõ eſt ſuſpecto deferẽdũ.cõſi.clxxvij.nu.5.fo.ccxxx.
Iuramẽtũ qñ interuenire dicatur.cõſi.xxxij.nu.1.fo.lj.
Iuramẽtũ teſtatoris qñ obſtet heredi.cõſi.clxxx.nu.3.fo.ccxxxvij.
Iuramenti calumnie defectus ſententiam ſequentem vitiat.conſi.xcj.numero.8.
fo.cxxx.
Iuramento non firmatur quod cõtra bonos mores eſſe reperitur.conſi.ccxiiij.nu
mero.5.fo.cclx9j.
Iuramento ſolo probantur que in conſcientia eſſe perhibentur.conſi.ccxxiij.nu
mero.4.fo.cclxxxj.
Ius primogeniture in quibus locum habeat.cõſi.lx.nu.13.fo.lxxvij.

Jus fideicommiſſi vniuerſalis non interrumpitur per modum mutuam donationem.conſi.cxl.nu.6.fo.cclxix.
Jus exigēdi tributum quādo tpe querātur.conſi.xcj.nu.4.fo.cxxx.
Jus idem nō pōt queri ex titulis diuerſis.cōſi.ccxxij.nu.3.fo.cclxxxvj.
Jus agendi ad ſupplemētum legitime quinquēnio preſcribitur.conſi.clxx.numero.2.fo.ccxxij.
Jus quodlibet legibus aut moribus cōſtare debet.cōſi.ciij.nu.3.fo.cxliij.
Jus ciuile iuramētum ⁊ religionē ſeruari iubet.cōſi.lxxj.nu.11.fo.cxiij.
Jus francorū alicubi vigere qualiter probetur.cōſi.cxxxj.nu.8.fo.clxxxij.
Jus ſiue dominū nōdū nato queri pōt.cōſi.liiij.nu.9.fo.lxxiij.
Juri ſolēnitatē inducēti nō pōt renūciari.cōſi.ccxxxiiij.nu.5.fo.cclxxxvij.
Juri poſitiuo per principem derogari pōt.cōſi.cxxxiij.nu.10.fo.cxvij.
Juri detractionis renunciari pōt.cōſi.cxxxiij.nu.1.fo.clxxxvij.
Jura vetera in bonis caſtrēſib⁹ vel quaſi nō mutāda.cōſi.lx.nu.3.fo.lxxvij.
Jura humana regum ſunt alio iure nō poſſedibilia.conſi.lxxij.nu.4.fo.ciij.
Jura ⁊ actiones vendi poſſunt.conſi.cxxix.nu.4.fo.clxxix.
Juriſditio expirat lapſu fatalium.conſi.clxxxv.nu.2.fo.ccxlj.
Juriſditio vnius iudicis nō poteſt per nō ſubditum prorogari.cōſi.clxxiiij.numero.1.fo.ccxxvj.
Juriſditio ſuper minori ſūma ad maiorē pōt prorogari.conſi.ciij.nu.8.fo.cxliij.
Juriſditio iudicis quando prorogari poſſit.conſi.lxxxiij.nu.1.fol.cxvij.

¶De litera L.

Lapſus fatalium primam ſententiam ratificat.conſi.xlvij.nu.4.fo.lxvj.
Lapſis fatalibus qualiter ſuccurratur.conſilio.xxxviij.numero 16.folio.lvj.
Laudimium quando debeatur pro domo communi fratrum nomine empta.conſi.xlvj.nu.2.fo.lxv.
Laudimiū nō debetur p re que in feudū datur.conſi.cxiij.nu.5.fo.cclxv.
Laudimia nō petuntur ex vēditiōe cōditionata.cōſi.cxxvj.nu.2.fo.clxxxvij.
Laudimia de iure debent ex donatione.cōſi.cxlvij.nu.7.fo.cciij.
Laudimia an debeantur de bonis paternis inter fratres diuiſis.conſi.xlvj.nu.1.folio.lxv.
Legatarius poteſt rem ſibi legatam autoritate propria de conſenſu teſtatoris apprehendere.conſi.cxv.nu.3.fo.clv.
Legatarius rei legate poſſeſſionem anteq̄ heres nāciſcēs ad reſtitutionem non tenetur.cōſi.lix.nu.2.fo.lxxvj.
Legatum ad pias cauſas peti nequit niſi cautione preſtita de eo in eaſdē cauſas cōuertendo.conſi.cliij.nu.3.fo.ccxij.
Legatum quod debeatur ⁊ quod nō.cōſi.clxxxvj.nu.1.fo.ccxlj.
Legatum aſſequi non poteſt onus ei annexum recuſans.conſilio.xiiij.numero.2.folio.xvj.
Legatum an et quando liberam teſtamenti factionem impediat.conſi.xj.numero.4.fo.xiiij.
Legatum factum concubine eſt inualidū.cōſi.cxv.nu.1.fo.clv.
Legatum ſpurio factum cauſa alimentorum eſt validum.conſilio.cxv.numero.2.folio.clv.
Legata conſeruantur hodie per autentica ex cauſa.conſilio.xcvj.numero.3.folio.cxxxvij.

Legata per heredem ſolui debent:debita vero a fideicommiſſariis.conſilio.cxxv.
numero.6.fo.clxviii.
Legata pia que dicantur.conſi.clxxxvi.nu.3.fo.ccxli.
Laicus poteſt clericum in foro temporali reconuenire.conſil.xci.nu.9.fol.cxxx.
Legitima vbi capi debeat ꝛ de quibus.conſi.vi.nu.5.fo.viii.
Legitimam que diminuant.conſi.clviii.nu.3.fo.ccxvi.
Legitimatus tranſit in poteſtatem patris.conſi.clxxvi.nu.6.fo.ccxxviii.
Legitimatio an poſſit in feudum dari.conſi.clxxvi.nu.3.fo.ccxxviii.
Legitimatio an tollat defectum natalium.conſi.xviii.nu.8.fo.xx.
Legitimatio quid operetur.conſi.vi.nu.2.ꝛ ſeq.fo.viii.
Legitimatio quando valeat.conſi.clxxvi.nu.1.fo.ccxxviii.
Legitimatio ſeu reſtitutio natalium an valeat:ꝛ ad quid.conſilio.xiiii.numero.2.
folio.xvii.
Leſio in minore probari debet ante reſtitutionem.conſi.clx.nu.6.fo.ccxvii.
Lex cum acutiſſimi.C.de fideicõ.qualiter intelligatur.conſi.xxvii.nu.4.fo.xxxvi.
Lex finalis.ff.de rei vendi.quando locum habeat.conſi.iii.nume.2.ꝛ ſeq.fo.v.
Lex vna poteſt per aliam limitari ꝛ declarari.conſil.ccxviii.nume.7.folio.cclxxiii.
Lex ſi quis maior.et pene in ea poſite in quibus locum habeat.conſilio.xxxi.nu-
mero.10.folio.xliii.
Lex ſi quis maior quando locum habeat.conſilio.xxxi.numero.16.fo.xliii.
Lex prima.C.de rerum permutatione qualiter intelligatur.conſilio.xxxix.nume-
ro.1.folio.lix.
Legibus prohibitoriis renunciari non poteſt.conſi.lxxxvii.nume.6.fo.cxxii.
Libellus appellatorius quando debeat admitti.conſi.xxxviii.nu.5.fo.lvi.
Libello obſcuro nemo reſpondere cogitur.conſi.lxxxv.nu.4.fo.xii.
Liberi primi matrimonii an ſuccedant in bonis ſibi donatis filiis ſecundi matri-
monii extruſis.conſi.cxi.nu.1.fo.clii.
Liberi an ſunt ſubſtituti vel inſtituti per clauſulam ſi ſine liberis deceſſerit.conſi.
xxii.nu.v.fo.xxvii.
Liberi liberorum inſtitutorum excludunt ſubſtitutum.conſil.ccxviii.numero.6.
folio.cclxxiii.
Liberi liberorũ inſtitutorum an excludant ſubſtitutum.conſi.ccxvi.nu.2.fo.cclxx.
Liberi teſtatoris quando plus capere poſſint.conſi.xviii.nu.5.fo.xx.
Liberorum dictio in idiotam non cadit.conſi.li.nu.1.fo.lxx.
Liberos ſubſtituens maſculos coniunctum ſubſtituere cenſetur.conſilio.xxviii.
numero.6.fo.xxxviii.
Lis non dicitur conteſtari per reſponſionem ad poſitiones.conſilio.ccxxxi.nume-
ro.2.folio.cclxxxvi.
Litis conteſtatio quando ꝛ per quid fiat.conſi.clvii.nu.1.fo.ccxvi.
Lite mota in vna curia an poſſit rediri ad implorandum iudicis officium conſil.
cxiiii.nu.4.fo.cliii.
Lite inter fiſcum ꝛ priuatum pendente an poſſit quis priuari ſua poſſeſſione.cõſ.
cxxii.nu.3.fo.clxxii.
Litera obligatoria obligat ſcribere nomine proprio.cõſilio.ciii.nu.3.folio.cxliiii.
Litere inhibitorie conceſſe a quo tempore operari incipiant.conſilio.lxvi.nu.9.
folio.xci.
Litere inhibitorie an habeant effectum ante ipſarum executionẽ.conſilio.lxix.nu-
mero.10.fo.xcvi.
Litere date ad expeditionem aliquorum bonorum quando poſſint dici nulle.con-
ſilio.clxxviii.nu.2.fo.ccxxxi.

Litere excommunicatorie quot rationibus reuocari nequeant.conſil.cxvii.numero.2.folio.clvi.
Lucra ratione officii vnius ex sociis an ſint communicanda aliis.conſi.xx.numero.15.fo.xxii.

De litera.M.

Magiſtratus officium ſibi autoritate propria aſſumens capite punitur.conſi.xxix.numero.1.fo.xli.
Malaſi deo preſcriptonem impedit.conſi.lxxxviii.nu.4.fo.cxxiiii.
Mandatarius ſeu procurator mandato finito agere non debet.conſilio.ii.numero.3.fo.iiii.
Mandatum principis excuſat a dolo.conſi.xxxi.nu.25.fo.xliii.
Manus mortua diſpoſitionem teſtatoris excludit.conſi.ccxliiii.numero.4.fo.ccxci.
Manuteneri non debet in poſſeſſione qui nunquam fuit in ea.conſ.xiii.nu.1.fo.xvi.
Maritus an teneatur alere vxorem ſecum non morantem.conſ.cxxvii.nu.1.fo.clxxviii.
Maſculorum nomine qui veniant.conſi.lxxxvii.numero.1.fo.cxxii.
Mater ad ſecunda vota tranſiens non petito filiis tutore punitur.conſil.cxxix.nu.2 fo.clxxvi.
Mater quibus caſibus non petito tutore filiis ad ſecunda vota tranſire poſſit.conſi.clxxix.nu.3.fo.ccxxxvi.
Mater filiis tutorem petere debet.conſi.clxxix.nu.1.fo.ccxxxvi.
Mater tranſiens ad ſecundas nuptias de fructibus bonorum hereditatis non diſponet ad libitum.conſi.xcvi.nume.7.fo.cxxxvii.
Mater an tranſmittat ad liberos ſubſtitutionem de ſe factam non agnitam.conſi.cxxii.nume.4.fo.clxviii.
Mater tutrix data in teſtamento hereditate filiorum priuatur ſi inuentario non confecto tutorem non petit.conſi.l.nume.2.fo.lxx.
Mater cum filio equaliter ſuccedit in bonis aliorum filiorum ab inteſtato decedentium.conſi.cxx.nu.3.fo.clxiii.
Mater an habeat vſumfructum in bonis filii primi matrimonii.conſi.xliiii.nume.2.folio.lxiiii.
Mater tutrix tranſiens ad ſecunda vota tutore non petito liberis non punitur.conſi.xliiii.nu.1.fo.lxiiii.
Membrana ſine teſtibus non probat.conſi.clii.nu.1.fo.ccxii.
Menia vintena dicuntur.conſ.1.nu.4.fo.i.
Menium refectioni contribuere qui debeant.conſ.lxvii.nu.10.fo.xcii.
Mens teſtatoris attendi debet in fideicommiſſis.conſi.cxxii.numero.3.fo.clxviii.
Mens et non verba ſpectantur.conſi.lxv.numero.16.fo.lxxxv.
Mens teſtatoris ſeruari debet verbis etiam impropriatis.conſilio.cxxxv.numero.1.fo.cxci.
Mens diſponentis eſt preferenda verbis.conſilio.cxxxix.numero.1.fo.cclxxxix.
Mens teſtatoris in materia inſtitutionum attendi debet.conſilio.ccxvii.numero.1.fo.cclxxxiii.
Mentio generalis alicuius rei quando ſufficiat.conſilio.cxxv.numero.3.folio clxxvi.
Metus inter dominum et ſubditos cadere preſumitur.conſilio.i.nume.12.fol.i.
Minor vigintiquinque annorum non poteſt in cura inſtitui.conſi.lxxi.numero.1.folio.c.
Miſſio in poſſeſſionem quando per modum attentati poſſit reuocari.conſilio.ccv.numero.22.fo.cclv.

Miſſio in poſſeſſionem bonorum quando per modum attētari poſſit.cōſi.clxxvi. numero.12.folio.ccxxxj.
Miſſus in poſſeſſionē cauſa legati ſeruādi contra heredem vt ſibi de legato ſatiſfaciat agere poteſt.conſi.cv.nu.3.fo.cxlvij.
Miſſus in poſſeſſionem cauſa legati cōtra heredem agere poteſt vt ſibi de legato ſatiſfaciat.conſi.xcix.nu.1.fo.cxliij.
Miſſus in poſſeſſionē in vna re debitoris ex primo decreto in alia re poni poteſt ex ſecundo.conſi.cxiiij.nu.6.fol.cliij.
Mitti in poſſeſſionem nullus debet alio poſſidente.cōſi.xiij.nu.2.fo.xvj.
Mobilium et immobilium nomine an veniant iura actiones et debita.conſi.lij.numero.1.fo.lxxj.
Modus agendi in iudicio qualis attendi debeat.conſilio.ccxxix.numero.1.folio cclxxxiiij.
Monachus ſeu religioſus quiuis procurator eſſe nequit.cōſi.xcv.numero.2.folio cxxxvj.
Monachus velut mundo mortuus in iudicijs non auditur.conſilio.xcv.numero.1.folio.cxxxvj.
Monitorium de occultis quando valeat.conſi.ciij.nu.2.fo.cxliij.
Monopolium quid ſit: et que eius pena: et in quibus poſſit fieri caſibus.conſi.ccxj.numero.1.fo.cclxiij.
Mora ſeu culpa vnius correi quando noceat correo.conſi.ccxij.nu.1.fo.cclxv.
Mora qualiter purgari debeat.conſi.cxlvij.nu.9.fo.cciij.
Mora purgari non poteſt vbi dies certa a lege ſtatuta eſt.conſil.xxxviij.numero.5.folio.lvj.
Mora quando purgari nequeat.conſi.xxxj.nu.19.fo.xliij.
Motus proprius pape quid operetur in gratia expectatiua.conſil.cxxv.numero.4.fo.clxxvj.
Mulier poteſt donum viri detinere donec ſibi de dote et eius augmento ſatiſfiat.conſi.cxxix.nu.3.fo.clxxix.
Mulier quando dotem conſtante matrimonio repetere poſſit.conſilio.xlvij.numero.7.fo.lxvj.
Mulier ſecundo nubens non petito filijs tutore relictis ſibi a marito priuatur.conſi.xliij.nume.2.fo.lxiij.
Mulier nihil lucratur ſi dote nondum ſoluta morte viri matrimonium ſoluatur.conſi.xix.nume.1.fo.xxj.
Mulier donationem propter nuptias lucratur ſi in dote offerenda mora non committatur.conſi.xix.nume.2.fo.xxj.
Mulieres quo titulo poſſint in feudo ſuccedere.conſi.ccxviij.nu.xij.fo.cclxxij.

De litera N.

Naturales liberi etiam legitimati in feudo ſuccedere nequeunt.conſi.xviij.nume.6.fo.xx.
Natus ex ligato et ſoluta an dicatur ſpurius: et an poſſit ſuccedere.conſilio.xviij.numero.iij.fo.xx.
Natus ex maritato et ſoluta an dicatur ex coitu damnato.conſilio.xvij.numero.2.folio.xix.
Negatorie natura que ſit.conſi.j.nume.8.fo.j.
Negatorie natura in iuribus incorporalibus que ſit.conſilio.cl.numero.2.folio ccviij.

Poteſtas procuratoria eſt de eſſentia iudicij:qua deficiente proceſſus efficitur nullus.conſi.lxxxiiij.numero.1.fo.cxx.
Poteſtas facientis inquiritur vt actus eius efficax preſumat.conſi.xxxj.nume.15.fo.xliij.
Prelegatum quando veniat in reſtitutione fideicommiſſi.conſilio.ccxv.numero.5.folio.cclxix.
Preſbyter ſine epiſcopi autoritate teſtimonium ferre nequit.conſilio.xxxj.numero.21.folio.xliij.
Preſcriptio currit aliquando contra ignorantem.conſi.cxcj.nume.2.folio.ccxliiij.
Preſcriptio non currit ignoranti.conſi.cxxxvij.nu.3.folio.cxciij.
Preſcriptio agere non valenti non currit.conſilio.xcvj.numero.9.folio.cxxxvij.
Preſcriptio non poteſt fieri cum mala fide.conſi.xcj.nu.5.fo.cxxx.
Preſtationem annuam longo acquiri tempore qualiter intelligendum.conſilio.1.numero.16.fo.j.
Preſumptio tollitur contraria preſumptione.conſi.xlij.nu.8.fol.lxij.
Preſumptiones plures plenam faciunt probationem.conſil.ciij.nu.6.fol.cxliij.
Preuentio in criminalibus locum habet.conſil.cliij.nu.3.folio.ccxiij.
Preuentio locum habet in criminalibus.conſi.xxx.nu.1.fo.xlij.
Princeps poteſt iuri poſitiuo derogare.conſi.ccxliij.nu.5.fo.ccxcj.
Princeps contra ius poſitiuum diſpenſare poteſt.conſilio.clxxxix.numero.2.folio.ccxliij.
Princeps nõ preſumitur velle iuri tertij derogare.conſilio.clxxxix.numero.3.folio.ccxliij.
Princeps ſine debita cauſe cognitione nõ poteſt feudum a vaſallo auferre.cõſil.cxcv.nu.6.folio.ccxlvj.
Princeps quando ius tertij licite poſſit auferre.conſi.cxcv.nu.4.folio.ccxlvj.
Princeps certus eſſe preſumitur.conſi.cxcv.nu.7.fo.ccxlvj.
Princeps ſubditorum res indifferenter alienare poteſt.conſilio.lxv.numero.11.folio.lxxxv.
Princeps tollere vel mutare poteſt ea que ſunt de iure poſitiuo.conſilio.lxv.numero.12.folio.lxxxv.
Princeps priuilegium vni de iure aufert ⁊ alteri confert.conſilio.lxv.numero.6.folio.lxxxv.
Princeps qualiter beneficia conferre poſſit.conſi.lxviij.numero.5.folio.xcv.
Princeps per verba generalia priuilegium alteri conceſſum tollere poteſt.conſi.lxv.numero.14.folio.lxxxv.
Princeps vel curia ſuprema non poteſt de negotio principali vbi per viam appellationis recurſum eſt.conſi.xxxviij.numero.6.folio.lvj.
Principi in licitis parendum.conſi.xxxj.numero.29.folio.xliij.
Principes duo in mundo velut duo luminaria.conſi.lxv.nu.7.folio.lxxxv.
Principali ſubmoto cenſetur ſubmotum acceſſorium.conſilio.ccxix.numero.3.folio.cclxxvij.
Prioritas temporis attendi debet in beneficialibus.cõſi.ccviij.nume.1.fol.cclxij.
Priuilegium imperatoris an poſſit gratie prius facte derogare.conſil.lxv.numero.xv.et.xx.fo.lxxxv.
Priuilegium pape valet inter eos a quibus pro papa habetur.conſil.lxviij.numero.4.fo.xcv.
Priuilegiũ cluniacẽſe de quibus beneficijs intelligatur.cõſi.cxxv.nu.1.fo.clxxvj.
Pro dictio conditionem importãs actum facit cõditionalez.cõſi.xxxvij.nu.1.f.lvj.
Probatio ſemiplena an ſufficiat in conſuetudine probanda.cõſil.xxxj.numero.2.fo.clxxxij.

Probatio vnius qñ extinguat probationem alterius.conſi.xxxiiij.nu.2.fo.liiij.
Probatio pſumpta ſufficit in valde antiquis.conſi lxxxviij.nu.2.fo.cxxiiij.
Probatio preſumptiua ſufficit in his que ſunt difficilis probationis.cõſil.ccxliij. numero.3.fol.ccxcj.
Procedi in crminalibus per viam inquiſitionis quando poſſit.conſil.lxxxix.numero.7.fol.cxxvj.
Proceſſus que requirat vt poſſit dici validus.cõſi.clxxviij.nu.3.fo.ccxxxj.
Proceſſus actorum principalium qñ poſſit dici nullus.conſi.ccv.nu.1.fol.cclv.
Proceſſus quam ob cauſam poſſit dici nullus.cõſi.clxxviij.nu.1.fo.ccxxxj.
Proceſſus agitatus ſiue vel vltra mandati limites eſt nullus.cõſi.ij.nu.2.fo.iiij.
Proceſſus per procuratoré admiſſus valet in criminalib⁹.cõſi.xxiiij.n.6.fo.xxxiij.
Proceſſus quando vitio nullitatis ſubiacere cenſeatur.cõſi.cxxj.nu.4.fo.clxv.
Proceſſus coram iudice appellationis agitatus appellatione deſerta eſt inualid⁹. conſi.lxix.nu.13.fo.xcvj.
Proceſſus an poſſit dici nullus ex curatoris defectu.conſi.lxxx.nu.2.fo.clxxxj.
Proceſſus factus poſt appellationem deſertam.conſi.xxxviij.nu.3.fo.lvj.
Proceſſus annullatur ſi iuramentum calumnie non preſtetur.conſi.lxxxiiij.nu.2. folio.cxx.
Procurator nõ cõuenit pro ſentẽtia cõtra ſe lata ſed dñs.cõſi.xxiiij.nu.1.fo.xxxiij.
Procurator compromittere nequit niſi mandatum ſpeciale ad hoc receperit.conſi.cxviij.nume.9.fo.clviij.
Procurator poteſt ad literas excommunicatorias redire actione in factuz relicta per eum intentata.conſil.cv.numero.1.fo.cxlvij.
Profectitia bona filij que ſint:ꝛ an eorum poſſit fieri donatio inter patrem et filium.conſi.lx.numero.5.fo.lxxvij.
Promiſſio heredis ſcientis facultatem teſtatoris facta de legatis ſoluẽdis intelligitur falcidia detracta.conſi.cxxij.nu.13.fo.clxviij.
Promiſſio omnium bonorum preſentium et futurorum eſt inualida.conſil.lx.numero.7.folio.lxxvij.
Promiſſio omnium bonorum ius teſtandi non aufert.conſilio.lx.numero.8.folio eodem.
Promiſſio per verbum reuocare eiuſdem eſt effectus cum hoc verbo dare.cõſi. xxxj.numero.2.folio.xliij.
Promiſſio ſimplex ſicut et traditio donationem cauſat.conſil.ccxxxix.numero.2. folio.cclxxxix.
Promiſſionem ſimplicem ſeruare compelli poteſt quis.conſilio.xxxij.numero.2. folio.lj.
Prouiſio in vnum caſum non ſe extendit ad alium.conſilio.xciij.numero.1.folio cxxxiiij.
Procuratio ſeu ordinatio lata in executione ſententie eſt interlocutoria.conſilio lxxvj.numero.1.fo.cix.
Pronunciatio ſeu ordinatio quelibet facta in executione diffinitiue interlocutoria cenſeri debet.conſi.ccv.nu.7.fo.cclv.
Proxeneta ſeu mediator alicuius teſtis eſſe nequit pro contractu facto eius medio.conſi.lxxiiij.nume.13.fo.ciiij.
Purgatio canonica per iuramentum fieri poteſt.conſilio.ccxxiij.numero.5.folio cclxxxiiij.

De litera Q.

Negotiũ pꝛincipale non agitatur donec de appellatione deſerta terminetur.conſi.xxxviij.numero.12.fo.lvj.
Nepos venit nomine filij.conſilio.lj.numero.3.fo.lxx.
Nepos heres aui per eum alienata reuocare nequit.conſi.xxvij.numero.6.folio xxxvj.
Nepos ex filia non venit liberoꝛum maſculoꝛum appellatione.conſilio.xviij.nu.2.folio.xx.
Nepotes veniunt nomine liberoꝛum.conſilio.cxl.nu.[illegible].fo.cxcvj.
Neptis an veniat liberoꝛum appellatione.conſi.lj.nume.2.fo.lxx.
Nobilis duobus quis dicitur modis.conſi.lxv.nu.26.fo.lxxxv.
Nobilitas ex diuitijs ⁊ virtutibus pꝛedeceſſoꝛum pꝛodit.conſi.ccxvij.numro.1.folio.cclxxij.
Nobilitas per que exercitia perdi poſſit.conſi.ccxvij.numero.2.folio.cclxxij.
Nomina debitoꝛum non veniunt in donatione omnium bonoꝛum.conſilio.ccxv.numero.2.folio.cclxix.
Notarius qualiter quis pꝛobetur.conſi.clxxxvj.numero.5.fo.ccxlj.
Notarius ⁊ teſtes eadem ratione pꝛeſumuntur rogati.conſilio.cxciij.numero.5.folio.ccxlv.
Notarius vnicus in inuentarij confectione ſufficit. conſilio.clx.numero.4.folio ccxvij.
Notario an plus credatur ꝙ teſtibus.conſilio.lxxv.numero.6.folio.cvij.
Notario ſi ſingularis ſit teſtis creditur.cõſilio.clxxvij.fo.ccxxx.
Notario creditur ⁊ fere pꝛo eo ſemper pꝛeſumitur.conſi.lj.numero.5.folio.lxx.
Nullitas an poſſit dici deſerta appellatione deſerta exiſtente.conſilio.clxxxv.numero.3.folio.ccxlj.
Nullitas contractus excuſat a commiſſo.conſi.cxcij.numero.3.folio.ccxliiij.
Alienatio non dicitur niſi traditio ſequatur. conſilio. cxcij. numero.4.folio ccxliiij.
Nullitas deſeri cenſetur ſi appellatio deſeratur. conſilio.ccv.numero.20.folio cclv.

De litera O.

Oblatio ſeu pꝛeſentatio quando valeat.conſilio. ccxxx.numero.1.folio cclxxxv.
Obligatio facta per metũ nõ pꝛeiudicat.conſilio.cxxv.numero.3.folio.ccxxvij.
Obligatio ſpecialis ⁊ limitata extendi non debet.conſilio.ccvij. numero.3.folio cclxj.
Obligatio naturalis naſcitur ſi vt liberi naſcituri ſuccedant naſcantur.conſi.xij.numero.6.fo.xv.
Obligatoꝛum altero ſoluente liberatur alter. conſilio. xxiiij. numero.2.folio xxxiij.
Obſcura ſeu non liquidata non compenſantur.conſilio.v. numero.4.folio.vij.
Offerens ſe ſoluturum ſe teneri fatetur.conſi.clxliij.numero.1.folio.ccxx.
Officialium nomine veniunt ſeculares tantum.conſilio.xxx.numero.2.folio.xlij.
Officium iudicis ad quid inuentum fuerit.conſilio.cxiiij.numero.7.folio.cliij.
Officium iudicis an poſſit cum actione concurrere.conſilio.cv.numero.1. folio clxvij.
Officium iudicis imploꝛans nõ tenetur dominium rei petite pꝛobare.conſi.xlix.numero.7.folio.lxviij.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Omiſſum ſcdm ins cõe eſt regulandum.conſi.clxxv.nu.2.fo.ccxxvij.
Omiſſum ſi quid ſit regulari debet ſecundum diſpoſitionem iuris cõis.conſi.ccix. nume.3.folio.cclxiij.
Onus probandi incũbit agẽti.conſi.ccxxvj.nu.3.fol.cclxxxij.
Ordinariam viam eligens non poteſt ad extraordinariam recurrere.conſi.iiij.nume.6.fo.vj.
Ordinatio quelibet in executione ſententie diffinitiue interlocutoria dr.cõſil.iiij. nu.1.fo.vj.
Ordinatio que interlocutoria dicatur.conſi.lxvj.nu.1.fo.xcj.
Ordinatio expenſas taxans an ſit interlocutoria.conſ.lxix.nu.4.fo.xcvj.
Ordinatio facta per locumtenentem iudicis qñ nulla dici poſſit.conſi.ccv.nũm.2. folio.cclv.
Ordinatio interlocutoria dicitur in qua nõ principalis queſtio terminatur.conſi. lxxxix.nu.8.fo.cxxvj.
Ordinatio prolata ex falſis cauſis eſt nulla.conſi.lxxiij.nu.5.fo.ciiij.
Ordinatio ex precipitatione annullatur.conſi.xiij.nu.3.fo.cvj.

De litera P.

Paciſci ſeu contrahi an liceat ſuper ſucceſſione viuentis.conſi.xj.nume.2. folio.14.
Pactum de futura ſucceſſione non valet conſi.xxiij.nu.14.fo.xxviij.
Pactum in contractu donationis in premiũ emancipationis valet ſi approbetur et cõſeruetur.conſi.xxiij.nu.15.fo.xxviij.
Pactũ nudũ in quo differat a promiſſione ſimplici.conſi.xxxj.nu.11.fo.xliij.
Pactum de retrouendendo qñ ⁊ quare ſit validũ.conſi.xlix.nu.1.fo.lxviij.
Pactum a iure reprobatur qđ alteri per alterum ſuccedatur.conſi.ccxviij.nu.9. folio.cclxxiij.
Pactum qđ non venit in notitiam eius cuius intereſt reuocari poteſt.conſi.xxij. nu.17.fo.xxviij.
Pactum legis commiſſorie ſucceſſorẽ non afficit ſingularẽ. conſi.lxxix.numero.3. folio.cxij.
Pactum legis commiſſorie in pignoribus de iure reprobandum. conſi.lxxix.nu.1. folio.cxij.
Pactum legis commiſſorie quod dicatur.conſi.lxxxj.nu.1.fo.cxiiij.
Pactum pignoris quod ſit.conſi.lxxxj.nu.2.fo.cxiiij.
Pactum legis commiſſorie eſt in pignoribus reprobatum.conſi.cxvj.numero.1. folio.clxxvij.
Pactum de non ſuccedendo etiam vallatum iuramento eſt inualidũ.conſi.clxij. nu.2.fo.ccxix.
Pactum cum alio factum generat euentum periculoſum.conſi.clxij.nu.3.fo.ccxix.
Pactum an valeat qđ frater fratri ſine liberis decedẽti ſuccedat.conſi.cxv.nu.4. folio.clv.
Pactum legis commiſſorie an validetur per iuramentum.conſi.lxxx.numero.2. folio.cxiij.
Pactum donationis facte in premium emancipationis adiectum an valeat.cõſi. cxxiij.nu.1.fo.xxviij.
Pactum in iudicio factum eius calore veſtitur.conſi. xxiij.nu.2.fo.xxviij.
Pactum donationi facte in emãcipationis premium tolli poteſt.conſi.xxiiij.nu.5. folio.xxviij.

Pactum nudum quod incontinenti apponitur precedentem actionem informare dicitur.conſi.xij.nume.4.folio.xv.
Pactum de futura ſucceſſione eſt in iure reprobatum.conſi.ccxxiiij.numero.3.fo-lio.cclxxxvij.
Pacta de ſucceſſione futura quando valeant.conſi.xj.nu.3.fo.xiiij.
Pacta et conuentiones quod vnus fratrum alteri ſuccedat quando valeant.conſi.xxxj.nume.1.fo.xliij.
Pactioni ſeu tranſactioni quando quis contrauenire dicatur.cõſi.xxxj.nume.12.folio.xliij.
Papa cum poteſtatis plenitudine omnibus preeſt.conſi.lxv.nu.8.fo.lxxxv.
Papa plenariã habens poteſtatẽ qđ placet facere poteſt.conſi.xlviij.nu.1.fo.lxviij.
Pars contractus dicitur qđ iuxta contractum apponitur.conſi.xij.nu.3.fo.xv.
Pater an poſſit libere de donatis filio diſponere.conſi.cxciiij.nu.2.fo.ccxlvj.
Pater donationem factam filio non reuocans per mortem confirmare cenſetur.conſi.lx.nu.6.fo.lxxvij.
Pater pro filio non conuenitur.conſi.lxxiiij.nu.6.fo.ciij.
Pater filio ſpurio in vltima voluntate dare non poteſt:ſed inter viuos poteſt.conſil.xvij nume.1.fo.xix.
Pater quando fideicommiſſum particulare adimere cenſeatur.conſi.xcviij.nu.8.folio.cxlj.
Pater an poſſit filie in dote inſtitute fratres ſubſtituere.conſil.xcviij.numero.2.folio.cxlj.
Pater vnam ex filiabus de bonis maternis quando dotare poſſit.conſi.liiij.nu.2.folio.lxxij.
Pater non habet vſumfructum in bonis maternis ad liberos deuentis.conſi.xv.nu.5.folio.xviij.
Peccatum committit qui contra legem facit.conſi.ccxxj.nu.5.fo.cclxxviij.
Pecuniarum communium rationes reddende.conſi.xx.nu.20.fo.xxij.
Pedagium non valet ſine titulo vel conſuetudine longiſſima.conſil.lxv.nume.33.folio.lxxxv.
Pedagium ſibi competere probans titulum exhibere debet.conſil.cl.numero.3.folio.ccviij.
Pedagij exigendi ius ex poſſeſſione longiſſimi temporis competit.conſi.cl.nu.4.folio.ccviij.
Pedagia quis ⁊ ob quam cauſam indicere poſſit.conſil.lxv.nu.2.fo.lxxxv.
Pedagia quando imponi poſſint.conſi.lxv.nu.3.fo.lxxxv.
Pedagia odio habentur:immunitas fauori.conſi.lxv.nu.17.fo.lxxxv.
Pedagia quare ab initio fuerint inſtituta.conſi.cl.nu.5.fo.ccviij.
Pena an poſſit peti contractu non valente.conſi.xxxij.nu.9.fo.lj.
Pena ex inualido contractu non committitur.conſi.lxiij.nu 3.fo.lxxxij.
Pena ⁊ res in quibus peti poſſint pactiones.conſi.xxxj.nu.4.fo.xliij.
Pene ſecundo nubentiũ recepta tutela ⁊ non prouiſo de tutore an ſint per ius ca-nonicum ſublate.conſi.xliij.nu.5.fo.lxiij.
Pendentia litis in vno iudicio litis conteſtationem impedit in alio.conſil.cxiij.nume.3.fo.cliij.
Penitentia quando admittatur:⁊ quid penitens facere debeat.conſi.xxxj.nume-ro.10.fo.xliij.
Penitentia quando locum non habeat.conſi.xxxj.nu.18.fo.xliij.
Periurium non eſt inter delicta grauiora numerandum.conſi.lxxxix.numero.6.folio.cxxvj.

Perjurium quibus penis puniendum.conſi.xxxij.nu.8.fo.lj.
Periurium ſecundum diverſos diverſe punitur.conſi.lxxxix.nu.3.fo.cxxvj.
Periurus qualiter ſit puniendus.conſi.lxxxix.nu.2.fo.cxxvj.
Periurus eſt beneficio priuandus.conſi.xxxj.nu.7.fo.xliij.
Periurus eſt a teſtimonio repellendus.conſi.ccxxviij.nu.2.fo.cclxxxiij.
Periurus eſt infamis reputandus.conſi.ccxxviij.nu.3.fo.cclxxxiij.
Permutatio facta de re non ſua eſt inualida.conſi.lxxj.nu.2.fo.c.
Perxipere verbum quid importet.conſi.cciij.nu.1.fo.cclj.
Petitio inepta dicitur ſi executio ſententie preponatur.conſil.clxxvj.numero.7.
fo.ccxxviij.
Petitio incerta velut incerta nil niſi inualidum meretur.cõſi.xcv.nu.3.fo.cxxxvj.
Petitio contraria continens inepta cenſetur.conſi.lxvij.nu.1.folio.xcij.
Petitionem per viam monitionis debere fieri a iure reprobatur.conſil.xxiiij.nu
me.4.fo.xxxiij.
Pignoratio facta die feriata an dicatur nulla.conſi.ccv.nu.9.fo.cclv.
Pignus liberatur ſolutione facta de fructibus.conſi.v.nu.2.fo.vij.
Plurale ad minus duo requirit.conſi.ccxviij.nu.5.fo.cclxxij.
Portio repudiantis accreſcit adeunti conſi.ccxxvij.nu.3.fo.cclxxxiij.
Poſthumus heres inſtitui poteſt.conſi.lx.nu.9.fo.lxxvij.
Poſſidere an poſſint plures eandem rem.conſi.lxxj.nume.11.fo.c.
Poſſeſſio in beneficialibus abſqз noua apprehenſione in ſucceſſorem continuatur
conſilio.clxxxviij.nu.1.fo.ccxliij.
Poſſeſſio per traditionem vectis porte queritur.conſi.lxxj.nu.7.fo.c.
Poſſeſſio contra ius commune habita non firmatur tempore longiſſimo.conſil.j.
nume.17.fo.j.
Poſſeſſio longa mala fide obtenta non tribuit ius in re poſſeſſa.conſil.1.numero
17.folio.j.
Poſſeſſio exigendi vintenum an acquiratur longo tempore.conſi.j.nu.9.fo.j.
Poſſeſſio terre per ipſius traditionem queritur.conſi.lxxj.nu.8.fo.c.
Poſſeſſio qualiter probari poſſit:ꝛ quanto tempore preſcribatur.conſil.lxxxij.nu
me.4.fo.cxvj.
Poſſeſſio a domino cõtra ſubditos violenta preſumitur.conſi.j.nu.11.fol.j.
Poſſeſſio naturalis et ciuilis ſpoliatione perditur.conſilio.ccxxv.numero.1.folio
cclxxxij.
Poſſeſſionem capiens ſine manu heredis an perdat ius ſuum.conſil.xvij.nume
ro.7.folio.xix.
Poſſeſſor pacificus quis dicatur.conſi.cxxxiiij.nume.7.fo.clxxxviij.
Poſſeſſor non debet in poſſeſſione turbari donec de iuribus partium conſtet.ↄſi.
xcij.nume.3.fo.cxxxiij.
Poſſeſſor cum titulo ꝛ priori poſſeſſione in ea manuteneri debet.conſi.xiij.nume.
3.folio.xvij.
Poſſeſſorium an ſit quid temporale de quo poſſit iudex laicus cognoſcere.conſil.
cxlix.nume.2.fo.ccvij.
Poſſeſſorium retinende qualiter probetur.conſi.lxxxij.nume.3.fo.cxvj.
Poſſeſſorium retinende eſt quid temporale etiam in clericis de quo pater pro fi
lio poteſt ſe intromittere.conſi.lxxviij.nu.4.fo.cxij.
Poſſeſſorium eſt quid temporale ꝛ non ſpirituale.conſi.lxviij.nu.3.fo.xcv.
Poſſeſſoriũ pretenſum qñ dicatur legitime probatum.conſil.cxxj.nu.1.fo.clxv.
Poteſtas iudicis in quem prorogata eſt iuriſditio finitur lata per eum ſententia
conſilio.clxxiiij.nume.3.fo.ccxxvj.

Quarta in bonis liberti patrono debita a principe tolli poteſt.conſi.lxv. nume.13.fo.lxxxv.
Querela non numerate dotis poſt decẽnium non admittitur.conſilio.cciiij.nu mero.2.fo.ccliij.
Queſtra fratri quando ſint alijs fratribus communicanda.conſilio.ccxxvj.nume ro.1.folio.cclxxxij.
Quittantia bonorum paternorum ad que bona poſſit extendi.conſil.cxxij.nume ro.9.2 ſeq.fo.clxvij.
Quittantia abſq; verbo non conceditur.conſi.xxxiiij.nu.3.fo.liiij.
Quota legitima filij que ſit.conſi.clviij.nu.2.fo.ccxvj.

De litera R.

Ratificare quando poſſit quis quod ſuo nomine geſtum non eſt.conſi. liiij.numero.7.fo.lxxiij.
Ratificatio geſtorum cauſa appellationis pendente an poſſit acta principalia va lidare.cõſi.cxix.nu.7.fo.clxij.
Ratificatio patris poſt litis conteſtationem accedens non reconualidat iudiciũ nullum.conſi.cxxx.nu.3.fo.clxxxj.
Recuſatio de ſoluendo annuam preſtationem quando inducat ſpoliationẽ.conſil. lxvij.nume.6.fo.xcij.
Regreſſus non datur actiones ſuas remittentibus.conſilio.lxxiiij.numero.3.fo lio.cliiij.
Regula exemplis non reſtringitur.conſi.xxiij.nu.19.fo.xxviij.
Regula non probata probabo locum nõ habet in appellationibus ab interlocu torijs.conſilio.cxxiiij.numero.5.fo.clxxiij.
Reintegrari non dicitur qui non fuit ſpoliatus. conſilio. cxliiij.numero.3.folio. ccj.
Reintegratio quando fieri poſſit.conſi.cxxj.nu.2.fo.clxv.
Religioſus ad arctiorẽ religionem per ſe tranſire poteſt.conſilio.cxxxiiij.numero 3.fo.clxxxviij.
Religioſi trahunt ſuos debitores coram ſuis conſeruatoribus.conſilio.lxxiiij.nu mero.9.fo.ciiij.
Religioſi an poſſint autoritate propria ad ſtrictiorem tranſire religionem.conſil. cxxxiiij.nu.8.fo.clxxxviiij.
Remedium legis edicto.C.de edicto diui adriani tol.cui competat.cõſilio.lxxxv. numero.1.fo.xij.
Remedio vno electo an videatur alijs renunciatum.conſilio.cxiiij.numero.5.fo lio.cliij.
Renunciari non poteſt legi prohibitiue.conſi.liij.nu.5.fo.lxxij.
Renuncians bonis maternis an dicatur etiam bonis renuntiare fraternis.conſi. xv.nnmero.3.folio.xviii.
Renuncians petitioni an dicatur liti renunciaſſe 2 econtra.conſi.lxxi.ij.fo.ciiij.
Renunciatio metu vel reuerentia patris eſt inualida.conſilio.lxxvij.numero.8. folio.cxxij.
Renuntiatio que 2 quando preiudicet renunciãti.conſi.clxxij.nu.2.fo.ccxxv.
Renunciatio bonorum paternorum ad fraterna non extenditur bona.conſi.xv.nu me.4.fo.xviij.
Reparatio menium vrbis ad quem ſpectet.conſi.j nume.7.fo.j.
Repreſalie non debent laxari niſi citatione precedente.conſi.ccix.nu.2.fol.cclxiij.

Repreſalie laxari non debent vbi recurſus haberi poteſt ad ſuperiorem.conſilio clxxv.nume.i.fo.ccxxvij.
Repreſalie non debent laxari vbi iuſtitia poteſt haberi per ſuperiorem iudicis re quiſiti.conſi.ccix.nume.i.fo.cclxiij.
Res communi nomine queſita ſocietati queritur.cõſi.xcvj.nu.10.fo.cxxxvij.
Res quando perfecta ⁊ inum effectum ſortita dicatur.conſilio.cxxxiij.numero.6. fo.clxxxviij.
Res emphiteoticaria an poſſit alienari domino irrequiſito.conſi.cxlvij.nume.6. fol.cciij.
Rei vendicatio contra quem dari poſſit.conſi.iij.nume.i.fo.v.
Rei iudicate ſtari debet.conſi.cxvij.nume.i.fo.clxvj.
Reo recuſante actoris poſitionibus reſpondere an poſſit index eas pro confeſſa tis habere.conſil.vij.nume.i.fo.xj.
Reſcriptum principis eſt inualidum parte non vocata conceſſum.conſilio.cxcv. nu.5.fo.ccxlvj.
Reſcriptum eſt inualidum ius tertij eneruans.conſil.cxcv.nu.2.fo.ccxlvj.
Reſcriptum ſeu mandatum alicui tradens cenſetur ei eiuſdem committere exe cutionem.conſil.lxviij.nume.i.fo.xcv.
Reſcriptum veritate tacita impetratum cenſetur ſubreptitium.conſil.lxx.nume. 4.fol.xcix.
Reſcriptum octo caſibus dicitur nullum.conſi.iiij.nume.9.fo.vj.
Reſcriptum impetrans veritatem omnino dicere debet.conſil.xxxviij.nume.14. fo.lvj.
Reſcriptum quando valeat ⁊ quando non.conſi.ccxxxij.nu.i.fo.cclxxxvj.
Reſcriptum annullatur ſi in eo cauſa iuſta non exprimatur.conſilio.iiij.nume.8. fol.vj.
Reſcripta contra ius commune conceſſa non valent.conſilio.cxcv.numero.3.fol. ccxlvj.
Reſcripta principum debent intelligi ſecundum intentionem eorum.conſil.ccv. nume.23.fo.cclv.
Reſcripta ſemper intelliguntur cum clauſula ſi partes vel preces veritate nitan tur.conſi.xxxviij.nume.13.fo.lvj.
Reſtitutus locum per alium occupatum non recuperat.conſilio.xvij.numero.9. folio.xx.
Reſtitutio in integrum non conceditur niſi cognita cauſa.conſilio.xl.nume.6.fo lio.lix.
Reſtitutio in integrum quando nulliter fieri dicatur.conſilio.clxxxij.numero.3.fo lio.ccxxxix.
Reuocari iudicis officio nil debet donec de meritis cauſe conſtet.conſil.clxxviij. nume.13.fo.ccxxxj.
Reuocatio quando generalis et quando ſpecialis dicatur.conſil.lxv.nume.25.fo lio.lxxxv.
Reuocatio attentatorum locum non habet ſi appellationem iniuſtam eſſe cõſtet. conſil.ccxix.nume.2.fo.cclxxvij.
Reus non condemnatur niſi probetur id quod per actorem petitur.cõſi.clxxxviij. nu.2.fo.ccxliij.
Reus per actorem interrogari debet ſi rem petitam poſſideat.conſilio.iij.nume. 2.fol.v.
Reus cõtumax qua actione compellatur comparere.conſilio.vij.numero.2.fo.xj.

Rex romanorum an ante coronationē poſſit priuilegia cōcedere.cōſi.lxv.nume.3r. fo.lxxxv.
Rex romanorum poteſt ante coronationem predeceſſorꝝ priuilegia reuocare.conſil.lxv.nume.31.fo.lxxxv.

De litera S.

Sacrilegij pena plectiẗ de principis poteſtate diſputans.conſilio.lxv.nu.10.fo.lxxxv.
Stilus curie qualiter probetur.conſil.cxix.nu.4.fo.clxij.
Schedula ſeu imbreuiatura qñ ꝓbatur.conſilio.xvj.nume.3.fo.xviij.
Schedula manu priuati ſignata quando probet.conſi.ciij.nume.1.fo.cxliiij.
Schedulā ſiue literas proprias negans fuſtigationis pena plectitur.conſi.xxix.nu.4.fo.xlj.
Scriptura que ⁊ quando vim vltime volūtatis habere dicatur.cōſi.v.nu.1.fo.xl.
Sententia interlocutoria que dicatur.conſi.cliiij.nu.1.fo.ccxiiij.
Sententia diffinitiua que ſit.conſi.cliiij.nu.2.fo.eo.
Sententia lata ex cauſa erronea retractari poteſt.cōſi.clxxiiij.nu.4.fo.ccxxvj.
Sententia diffinitiua diciẗ per quā principale negotium diffinitur.cōſi.cxcvij.nume.3.fo.ccxlviij.
Sententia expreſſum iuris errorē cōtinēs ipſo iure eſt nulla.cōſi.lxj.nu.5.fo.lxxix.
Sententia annullatur ſi in plus parti aduerſe adiudicatur ꝙ petatur.conſi.xl.nume.8.fo.lix.
Sentētia iudicis a quo ⁊ ex quibus cognoſcatur iniqua.cōſi.xc.nu.1.⁊ ſequen.fol.cxxix.
Sententia iudicis a quo qualiter excuſari poſſit a dolo.cōſi.xc.nu.4.fo.cxxix.
Sententia annullatur que ſuper proceſſu nullo fertur.cōſi.lxxxiiij.nu.3.fo.cxx.
Sententia nōnunꝙ diciẗ nulla rōne cōdemnationis expēſarū.cōſi.viij.nu.4.f.xj.
Sententia diffinitiua que dicatur.conſi.lxvj.nu.2.fo.xcj.
Sententia ⁊ proceſſus annullantur ſi de calumnia nō ireẗ.cōſ.ij.nu.6.fo.iiij.
Sententia poſt deſertionem lata eſt nulla.conſi.xlvij.nume.5.fo.lxvj.
Sententia interlocutoria dicitur in qua negotium principale non diffinitur.conſi.xix.nu.lxix.nu.1.fo.lxvj.
Sententia que ſuper deſertione appellationis fertur interlocutoria diciẗ annulla.conſi.2.fo.xcvj.
Sententia quando dicatur nulliter lata.conſi.viij.nu.1.fo.xj.
Sententia que contra principalem fertur contra fideiuſſorem executionem ſortitur.conſi.ccxij.numero.4.fo.cclxv.
Sentētia lata cōtra vnū ex correis an noceat alteri correo.cōſil.ccxij.nu.2.fo.cclxv.
Sententia interlocutoria que dicatur.conſi cxvij.nu.5.fo.clvj.
Sententia interlocutoria que dicatur.cōſ.cxlvj.numero.1.fo.ccij.
Sententia valida nō fertur ſuper id quod inepte petitur.cōſ.cxxix.nu.2.fo.clxxix.
Sententia arbitratorum quando nulla dicatur.ꝯſ.cxlvij.nu.5.fo.cciij.
Sententia ſuper poſſeſſorio lata cenſeẗ diffinitiua.ꝯſ.ccxxxvij.nu.1.fo.cclxxxviij.
Sentētia diffinitiua cenſeẗ que ſuꝑ poſſeſſorio fertur.ꝯſ.ccxxxij.nu.2.fo.cclxxxvj.
Sententia lata ſuper nullitate prime ſententie an ſit diffinitiua.conſilio.lxxvij.nume.1.fo.cx.
Sententia ſuper nullitate prime ſententie lata an habeat vim diffinitiue.conſilio.lxxvij.nu.2.fo.eo.
Sentētia lata per verba incerta ⁊ obſcura eſt ipſo iure nulla.ꝯſi.lxj.nu.6.fo.lxxix.

Sententia iniquitatem manifeſtam continens ipſo iure annullatur.conſil.lxj.nume.7.folio.lxxix.

Sententia que contra non coniunctum ⁊ non cõfeſſum fertur ipſo iure nulla cenſetur.conſi.lxj.nu.8.fo.lxxix.

Sententia lata contra eum cuius nomine non fuit litis conteſtata nec deductus proceſſus eſt ipſo iure nulla.conſi.lxj.nume.4.fo.lxxix.

Sententia interlocutoria dicitur que principali negocio finem non imponit.cõſi.cliiij nu.4.fo.ccxiiij.

Sententia lata infra primum vel ſecundum fatale quando ſit valida.conſi.xl.nume.7.fo.lix.

Sententia propter iniquitatem annullata debet pars pro qua lata fuerat in expẽſis damnari.conſi.lxj.nu.12.fo.lxxix.

Sententia euidenter iniqua et indebite lata annullatur.conſil.lxj.nu.11.fo.lxxix.

Sententia dicitur nulla defectu mandati.conſi.lxj.nu.2.fo.lxxix.

Sententia nulla dicitur ſi falſa cauſa exprimatur.conſi.lxj.nu.3.fo.lxxix.

Sententia abſolutoria ſequi debet ſi is qui mutuauit non probet ſe numeraſſe.cõſil.lxij.nume.5.fo.lxxxj.

Sententia diffinitiua que dicatur.conſi.cxxiiij.nu.2.fo.clxxiiij.

Sententia prima ratificatur per lapſum temporis.conſi.x.nu.6.fo.xiiij.

Sententia lata ſuper interdicto retinende poſſeſſionis ſuper quo lis non fuit cõteſtata non valet.conſi.xiiij.nu.4.fo.xvj.

Sententia a quo et quare debeat pronunciari nulla.conſi.xl.nu.3.fo.lix.

Sententie interlocutorie dicuntur que in executionem diffinitiue proferuntur.conſi.xcvij.nu.1.fo.ccxlviij.

Separatorum ſeparata eſt ratio.conſi.xxxix.nu.1.fo.cxcvj.

Sepultura prelati non requiritur ad validationem electionis ſucceſſoris.conſil.ccvj.nume.2.fo.cclxj.

Sequeſtratio non eſt in omni caſu prohibita.conſi.cxxiij.nu.4.fo.clxxij.

Sequeſtrum quando dicatur iuridice in aliquibus bonis appoſitum.cõſil.cxxiij.nume.2.fo.clxxij.

Seruitores officialium an gaudeant eiſdem priuilegijs quibus eorum domini.conſi.xxx.numero.5.folio.xlij.

Si quis dictio ad vtrunque porrigitur ſexum.conſilio.lj.numero.4.folio lxx.

Societas contrahi non preſumitur ſi alter tantum negocietur.conſi.xx.nume.6.folio.xxij.

Societas ſiue ſocialis affectus poteſt ex actibus apparere conſil.xx.numero.7.folio.xxij.

Societas ex communicatione fructuum preſumitur conſi.xx.numero 8.folio.xxij.

Societas non contrahitur ſi vno negotiante alter non negotietur.conſili.xx.nume.9.fol.xxij.

Societas ad negociationis actus reſtringitur.conſi.xx.nu.10.fo.xxij.

Societas ex quibus inter fratres indicijs preſumatur.conſilio.xx.numero.11.folio.xxij.

Societas quando inter fratres contracta dicatur.conſilio.ix.numero.1.folio.xij.

Societas non contrahitur inter fratres non communicantes ſibi lucra ſua etiam ſi bona paterna maneant indiuiſa.conſi.ix.nu.2.fo.xij.

Societas inter fratres preſumitur ſi res ⁊ earum fructus communicentur.conſil.xx.nume.14.fo.xxij.

Societas qualiter contrahi ſuper acquirendis cognoſcatur.conſi.xx.numero.17.folio.xxij.

Societas quot

Societas quot modis cōtrahatur.conſi.xx.nu.1.fo.xxij.
Societas ex actibus diſſolui preſumitur.cōſ.xx.nu.2.fo.eo.
Societas expreſſa omnium bonorum qualiter contrahatur. conſilio.xx.numero. 3.folio.xxij.
Societas rebus & facto tacite cōtrahitur.cōſi.xx.nu.4.fo.eo.
Socius quando proprio nomine acquiſita ceteris conſocijs communicare teneatur.conſilio.xx.nu.18.fo.eo.
Socius an teneat acq̄ſita vxoris vel liberorum nole cōicare.cōſi.xx.nu.19.fo.xxij.
Socius nole cōi emēs ſocietati querit.cōſi.xx.nu.11.fo.xxij.
Solutio eris alieni ſcʒ debitoris ad quem ſpectet.cōſi.viij.nu.3.fo.xi.
Solutio violenta que dicatur: & an ex ea ius queratur. conſilio.cxviij.numero.11. folio.clviij.
Solutio legatorum ad quē ſpectet inſolidū.cōſi.clij.nu.2.fo.ccxij.
Soror ſorori ab inteſtato ſuccedit.cōſi.xcvj.nu.5.fo.cxxxvij.
Soror fratri ſuccedit ab inteſtato.cōſi.xcvj.nu.6.fo.eo.
Soror an poſſit cū iuramēto bonis fraternis renūciare.conſi.clxij.nu.1.folio.xix.
Spes ſubſtitutionis ad ſuos nō tranſmittitur.cōſi.xxiij.nu.21.fo.xxviij.
Spoliatio pretenſa decimarum qualiter probari poſſit.conſi.cxxj.nu.3.folio.clxv.
Spoliationem pretendens illam probare debet.conſi.lxij.nu.2.folio.lxxxj.
Spoliatio quando interueniſſe dicatur: & quando turbatio pretenſe poſſeſſionis conſi.xij.nume.1.folio.lxxxj.
Spoliationem probatam alio modo q̄ in ſuppoſitione deductum non ſequit̄ condemnatio.conſ.lxij.nume.4.fo.lxxxj.
Spoliatio raro & fere nūq̄ fit ſine dolo.cōſi.ccxxv.nume.2.fo.cclxxxij.
Spurius nec directo nec per fideicommiſſum in bonis patris ſuccedere poteſt. conſilio.xciiij.numero.2.fo.cxxxv.
Spurius non ſuccedit in bonis paternis.conſi.ccxlvj.nu.3.fo.cccxiij.
Spurij an poſſint capere ex perſona patris.conſi.xvij.nu.6.fo.xix.
Statuta principum non poſſunt ab inferioribus mutari.conſi.xxxviij.numero.9. folio.lvj.
Statuta laicorum non aſtringunt clericos.cōſi.cxlix.nu.1.folio.ccvij.
Statutorum verba ſunt ciuiliter intelligenda.conſ.lxxxvj.nume.3.fo.cxxij.
Stilus de iure cōi interpretationem patitur.cōſ.cxix.nu.6.fo.clxij.
Stilus legitime probatus vbi locum habere poſſit.cōſ.cxix.nu.5.fo.clxij.
Subornatio & falſitas teſtium quibus preſumatur indicijs.conſilio.lxxv.numero 5.folio.cvij.
Subſtitutus quando poſſit de bonis in quibus eſt ſubſtitutus teſtari.cōſi.xxviij. numero.4.folio.xxxviij.
Subſtitutus vigore cuiuſcunq̄ ſubſtitutionis ad fideicommiſſi petitionem non admittitur.conſi.xxiij.nu.6.fo.xxvij.
Subſtitutus nil agere poteſt mandato ſeu officio vel poteſtate principalis ſubſtituentis extincta.conſ.ij.nu.4.&.5.fo.iiij.
Subſtitutus non admittitur quandiu aliquis de filijs inſtituti reperitur.conſilio ccxvj.nu.1.fo.cclxx.
Subſtitutus in cuius perſona ſubſtitutio locum habuit ante aditam hereditatē iura ſua tranſmittere poteſt.conſi.cxxxij.nu.1.fo.clxxxvj.
Subſtitutus quando ſit ſubſtitutione priuandus. conſilio.cxlviij. numero.1.folio.ccvj.
Subſtituens maſculos feminas excludere preſumitur.conſilio. xxviij.numero.3. folio.xxxvij.

Subſtitutio directa per que verba fieri poſſit.conſi.cciij.nu.2.fo.cclj.
Subſtitutio facta per verba directa an poſſit ad fideicommiſſum trahi.cōſi.cciij. numero.3.fo.cclj.
Subſtitutio non valens iure directo valere poteſt iure fideicommiſſi.conſi.cciij. numero.2.folio.ccl.
Subſtitutio facta cum clauſula ſi ſine liberis deceſſerit quando et in quibus locum habeat.conſi.xxij.nu.1.2 ſeq.fo.xxvij.
Subſtitutio de filijs facta filie in dote an caduca dicatur dote ad patrez reverſa. conſi.xcviij.nu.4.fo.cxlj.
Subſtitutio facta filie in dote quando ſortiri poſſit effectum.conſil.xcviij.numero.5.folio.cxlj.
Subſtitutio caduca efficitur ſi ſubſtituti ante mortem heredis moriantur.conſil. xxvij.numero.1.fo.xxxvj.
Subſtitutio que nondum evenit non eſt in bonis noſtris.conſilio.cxxxvj.numero.2.folio.cxciij.
Subſtitutio de filiabus facta non extenditur ad earum liberos.conſilio.xxv.numero.3.folio.xxxv.
Subſtitutio facta de baſtardo quando valeat.conſi.xviij.nu.1.fo.xx.
Subſtitutio facta de baſtardo quando valeat.conſi.xviij.nume.10.fo.xx.
Subſtitutio reciproca quibus verbis fiat.conſi.ccxxvij.nu.2.fo.cclxxxiij.
Subſtitutio an valeat facta hoc modo:ſi filius nequeat inſtitui ſubſtituat nepos. conſi.xciiij.nu.7.fo.cxxxv.
Succeſſioni ab inteſtato loc⁹ non eſt quandiu inſtitutioni locus eſt.conſi.ccxviij. numero.3.fo.cclxxiij.
Suplicatio quādo ad bonam ⁊ iuſtam cauſam fieri dicatur. conſilio.cxviij.numero.3.folio.clviij.
Supplicatio ſuper miſſionem in poſſeſſionem quando recte concludere dicatur. conſilio.vj.nu.1.fo.viij.
Supplicatio ſecunda non admittitur a ſententia parlamenti.conſilio. cxxxix.numero.2.folio.cxcvj.

De litera T.

Tacitum vitiatur expreſſo vitiato.cōſi.cxxiiij.nu.8.fo.clxxiiij.
Tallia per dominum a ſubditis exacta quando ſit communi iuri contraria.conſilio.j.nu.13.fo.j.
Talliam nulla probata cauſa petens contra ius commune facit.conſilio.j.numero.14.folio.j.
Taxa ſolidi cenſualis quando ſubiacere dicatur vitio nullitatis.conſilio.cxviij. numero.2.fo.clviij.
Taxa ſolidi cenſualis quando indebite facta cenſeatur.conſi.cxviij.nu.1.fo.clviij.
Taxatio aſſerti patrocinij quando dicatur vitio nullitatis ſubiacere.conſil.cxix. numero.1.fo.clxij.
Taxatio quando nulliter proceſſiſſe dicatur.conſilio.cxix.nu.3.fo.clxij.
Tempus an poſſit prorogari quod ſolet ad appellandum dari.conſi. clxxxiiij. nume.1.folio.ccxl.
Tempus ad proſequendum appellationez quando currere incipiat.conſi.clxxxij. nume.1.fo.ccxxxix.
Tempus exercende appellationis quantum.conſi.lxxiij.nu.1.fo.ciiij.
Tempus datum ad petendum aplos qñ currere incipiat.cōſi.cvij.nu.1.fo.cxlix.

Tenor literarum et priuilegiorum ante omnia inſpicitur.conſil.lxv.numero.5.folio.lxxxv.
Tenor contractus ſeruari debet.conſi.ccvij.nu.2.fo.cclxi.
Teſtamentũ in ſcriptis minus ſolenniter factum qñ valeat.cõſi.lv.nu.2.fo.lxxiiij.
Teſtamentum ratione voluntatis teſtatoris imperfectum non valet.conſi.lv.numero.3.folio.lxxiiij.
Teſtamentum inter liberos conditum non valet ſine diei appoſitione.conſil.lv.numero.4.fo.lxxiiij.
Teſtamentum ſecundum non reddit primum inualidum ſine verbis derogatorijs confectum.conſi.lxiiij.nu.1.fo.lxxxiiij.
Teſtamentum ſecundum quando deroget primo.et numero ſeq.conſi.lxiiij.nu.2.et ſeq.folio.lxxxiiij.
Teſtator ſane mẽtis eſſe debet vt teſtamentũ valeat.cõſi.lxiiij.nume.4.fo.lxxxiiij.
Teſtamentum an ſit nullum ratione incertitudinis.conſil.xcvj.nu.1.fo.cxxxvij.
Teſtamentum nullum eſt in quo filijs iure inſtitutionis nil relinquitur.conſilio xcvj.numero.2.fo.cxxxvij.
Teſtamentum quando dicatur in forma probatoria productum.conſil.xxviij.numero.1.folio.xxxviij.
Teſtamentum quot rationibus dicatur inualidum.conſilio.xxviij.numero.2.folio.xxxviij.
Teſtamentum ſecundum quando valeat non facta mentione de primo.conſil.lxv.numero.20.fo.lxxxv.
Teſtamentum imperfectum inter liberos factum an ſit validum.conſil.ccxxiiij.numero.7.fo.cclxxxvij.
Teſtamentũ infirmatur in quo filia preteritur.conſi.lxiij.nu.5.fo.lxxxij.
Teſtamentum in quo mater preteritur filio inſtituto an ſit nullum.conſi.l.numero.1.folio.lxx.
Teſtamentum apud acta inſinuatum coram duobus teſtibus eſt validum.conſilio lvij.nu.3.fo.lxxv.
Teſtamentum an poſſit dici nullũ ratione preteritionis filie.conſi.xcvj.fo.cxxxvij.
Teſtamentum an poſſit reuocari per inſtrumentum donationis ſequens.conſilio cxlvij.nu.3.fo.cciij.
Teſtamento euacuato ſuccedũt liberi equaliter.cõſi xcvj.nu.4.fo.cxxxvij.
Teſtamento exiſtente nullo codicilli ex eo dependentes nulli erunt.conſil.xxviij.numero.5.fo.xxxviij.
Teſtator an poſſit diſponere de bonis que ipſe dedit filio in contractu matrimonij.conſi.cciij.nu.5.fo.cclj.
Teſtator an poſſit prohibere legitimam peti in bonis ſuis.cõſi.cxl.nu.5.fo.cxcvj.
Teſtator eximere poteſt adminiſtratorẽ a ſe inſtitutum ab inuentarij confectione.conſi.xlij.nu.1.fo.lxj.
Teſtator quando poſſit filijs ſuorum bonorum alienationem prohibere.conſilio cciij.nume.7.fo.cclj.
Teſtator an poſſit prohibere inuentarij cõfectionẽ.cõſi.lxiij.nu.4.fo.lxxxij.
Teſtimoniũ de auditu nõ ſufficit vbi facto opus eſt.cõſi.xcv.nu.7.fo.cxxxvj.
Teſtis ſingularis non probat.conſi.clxxvij.nu.4.fo.ccxxx.
Teſtis non examinatus ſuper neceſſarijs ad probationem nõ probat.conſi.lxxiiij.numero.11.fo.ciiij.
Teſtis ſingularis non probat.conſi.cxviij.nu.4.fol.clviij.
Teſtis ſingularis preſumptionem inducit.conſi.ciij.nu.5.fo.cxliiij.
Teſtis coram iudice de falſo deponens punitur.conſi.xlv.nu.4.fo.lxiiij.

Teſtis falſus a quo puniri poſſit.conſi.xlv.nu.5.fo.lxiiij.
Teſtis deponens de poſſeſſione triginta annorum et alius de quadraginta.cõſi.j.nume.10.fo.j.
Teſti ſingulari non creditur.conſi.xxxj.nu.14.fo.xliij.
Teſti ſingulari quantacunqꝫ dignitate preſulgenti non creditur.conſi.ccxix.nu.1.folio.cclxxviij.
Teſti deponenti de auditu non creditur.conſi.xcj.nu.7.fo.cxxx.
Teſti in facto proprio deponenti non creditur.conſi.lxxiij.nu.13.fo.ciiij.
Teſtes fortuiti in quibus ſufficiant teſtamentis.conſi.cxciij.nu.3.fo.ccxlv.
Teſtes an preſumantur rogati.conſi.cxciij.nu.4.fo.ccxlv.
Teſtes de auditu alieno deponentes non audiuntur.conſi.lxvij.nu.7.fo.xcij.
Teſtes an poſſint ad perpetuã rei memoriam examinari.conſi.lxxv.nu.7.fo.cvij.
Teſtes poſt teſtium publicationem ſuper nouis articulis examinari poſſunt.conſi.c.nu.1.fo.cxliij.
Teſtes ſingulares non probant.conſi.cxliiij.nu.2.fo.ccj.
Teſtes iterato examinari poſſunt atteſtationibus nulliter ſumptis.conſi.cxvj.numero.1.fo.clv.
Teſtes quando ſubornati preſumantur.conſi.lxxv.nu.7.fo.cvij.
Teſtes eodem ſermone deponentes velut ſubornati non audiuntur.conſi.xcv.numero.6.fo.cxxxvj.
Teſtes ante litis conteſtationem deponentes non faciunt fidem.conſi.ccxxxj.nu.31.folio.cclxxxvj.
Titulus aſſertus an probet poſſeſſionem.conſi.j.nu.18.fo.j.
Titulus inualidus nullum effectũ producit validũ.conſi.cxliiij.nu.1.fo.ccj.
Titulus poſſeſſionis qualiter inualidetur.conſi.lxxxij.nu.1.fo.cxvj.
Torqueri põt quis ob preſumptiones ⁊ indicia.conſi.clxxiiij.nu.6.fo.ccxxvj.
Toties/quoties/quotieſcũqꝫ/quid ſignificent:et qualiter inter ſe differant.conſi.lxv.nume.29.fo.lxxxv.
Tractus futuri temporis ad iudicem non ſpectat.conſi.xlv.numero.3.fo.lxiiij.
Traditio requiritur vt donatio inter coniuges morte confirmetur.conſi.lxiij.numero.2.fo.lxxxij.
Tranſactio mandatum ſpeciale requirit.conſi.cxviij.nu.10.fo.clviij.
Tranſactiones in dubio ſecũdũ iuris cõis diſpoſitionem intelligi debent.conſi.liij.nu.2.fo.lxxij.
Tranſlatio iuris rei in alium vendite impeditur qñ emptor vel vẽditor ſibi in ea aliquod ius reale reſeruauit.conſi.clxxxj.nu.1.fo.ccxxxix.
Trebellianica non confunditur cum fructibus de hereditate perceptis.cõſi.cxxij.nume.14.fo.clxviij.
Trebellianica quando ⁊ de quo detrahi poſſit.cõſi.cxxxiij.nu.3.fo.clxxxvij.
Trebellianica an poſſit prohiberi extraneo heredi.conſi.cxxij.nu.12.fo.clxviij.
Trebellianica an poſſit prohiberi a teſtatore.conſi.cxl.nu.5.fo.cxcvj.
Trebellianicã detrahi qualiter teſtator ꝓhibere cognoſcat.cõſi.cxl.nu.4.fo.cxcvj.
Tunc dictio tpis denotat extremitatẽ.conſi.lxxxj.nu.3.fo.cxiiij.
Tutores de adminiſtratis rationem reddere reipublice intereſt.cõſi.xlj.nume.3.folio.lxj.

De litera V.

Vaſallus cui fidelitatem preſtare debeat mortuo dño pluribus relictis heredibus.conſi.ccvij.nu.1.fo.cclxj.

Vaſallus iuriſditionē alterius ſine domini conſenſu ꝓrogare nequit.cōſi.clxxiiij. numero.2.folio.ccxxvj.
Vaſal lus rem feudalem ſine ſuperioris domini permiſſu vendere non poteſt conſilio.lviij.numero.1.fo.lxxvj.
Venandi ius ⁊ poſſeſſionem qui habeant.conſilio.xcij.numero.2.folio.cxxxiij.
Venditor teſtis eſſe non poteſt pro emptore.conſi.lxxiiij.nu.12.fo.ciiij.
Venditio que commiſſum cauſare dicatur.conſi.clxxvij.nu.3.fo.ccxxx.
Venditio facta ob metum vel reuerentiā reuocari poteſt.conſi.clvj.nu.1.fo.ccxv.
Venditio ſine traditione non cauſat commiſſum.conſi.cxxvj.nu.iij.fo.clxxvij.
Venditio rerum feudalium prohibetur per imperatorē:⁊ ſi alienetur ad dominiū reuertitur. conſilio.ccxiiij.numero.6.folio.cclxvj.
Venditionem iuramento firmatam reuocare volens implorare debet iuramenti relaxationem.conſi.clvj.numero.3.folio.ccxv.
Verba in teſtamentis appoſita aliquid operari debent.conſi.cciij.nu.10.fo.cclj.
Verba notariorum:nobis predictis notarijs ſtipulantibus ⁊c.quid operantur.cōſilio.vj.numero.7.folio.viij.
Verba ſine liberis diſpoſitionem non inducunt.conſi.ccxv.nnme.4.fo.cclxix.
Verba ſine libero vel liberis:quid importent.conſi.xxvij.numero.2.folio.xxxvj.
Verba teſtatoris qđ poſſit facere ad ſuā volūtatē:qđ opent.ↄſi.xcvj.n.8.f.cxxxvij.
Verba ſi ſine liberis ⁊c.que in primis gradibus ſubſtitutionum apponuntur an in penultimo gradu earnndem repetantur.conſi.ccxviij.nu.1.fo.cclxxiij.
Verba ſi ſine liberis ⁊c.diſpoſitionē non inducunt.conſi.ccxviij.nu.2.fo.cclxxiij.
Verba ſpecialia non requiruntur vbi de mente conſtat.conſi.lxv.nu.2.fo.lxxxv.
Verba ſi ſine liberis:conditionem ſed non diſpoſitionem inducunt.conſil.ccxvj. numero.6.folio.clxx.
Verba non ſufficiunt vbi facto opus eſt.conſi.xxxiij.nu.4.fo.liij.
Verba ſine liberis quid importent.conſi.xxv.nu.1.fo.xxxv.
Verba enunciatiua nullam inducunt diſpoſitionem.conſi.xxvj.nume.2.fo.xxxvj.
Veritas ipſa ⁊ factum ante omnia attendunt.conſi.xcix.numero.5.fo.lxviij.
Via attentati locum nō habet appellatione nulla exiſtēte.conſi.cxcviij.nume.4. folio.ccxlviij.
Via extraordinaria non ſuccurritur ei cui poteſt via ordinaria ſubueniri.conſilio clxxxij.numero.2.fo.ccxxxix.
Via publica ſi inſufficien s ad tranſeunda fuerit:vicinus proxim⁹ per fundū ſuū viam preſtabit.conſ.xcij.nu.1.fo.cxxxiij.
Via ordinaria intentata pōt rediri ad extraordinariam.conſi.cxliij.nu.4.fo.clvj.
Vicebannerius debet facere eſtimari damna ab animalibus illata poſſeſſionib⁹. conſi.cxvj.numero.5.fo.clv.
Victus victori cōdēnatur in expēſis in cauſa appellationis.conſi.ij.nu.8.fo.iiij.
Vintenum quid/cui:a quibus:⁊ pro quo ſeu ad quid debeatur.cōſ.j.nu.1.fo.j.
Vintenum debetur vt menia reparentur.conſi.j.numero.6.fo.j.
Vintenum quando ⁊ a quo ⁊ pro quo exigi poſſit.conſi.j.numero.5.folio.j.
Vnio eccleſiarum per quos fieri poſſit.conſi.cxxxiiij.nume.4.fo.cxviij.
Vnio duarum eccleſiarum propter neceſſitatem ⁊ vtilitatem permittitur.conſil. cxxxiiij.numero.2.fo.clxxxviij.
Vim priuatam committit qui malefactorem liberat de manu poteſtatis.conſil. ccxj.nu.3.fo.cclxiiij.
Violētia ⁊ clandeſtinitas ceſſare faciunt interdictum poſ.retinende.conſil.xxvij. nume.4.fo.xcij.
Vocari ſeu trahi in ius nemo debet pro crimine ſine priuato accuſatore.conſilio

lxxxix.nume.1.fo.cixvj.
Uocans in ius temere in expenſis damnatur.conſi.ij.nu.7.fo.iiij.
Uoluntaria ab initio neceſſaria ſunt ex poſtfacto.conſi.cij.nu.1.fol.cxliij.
Uoluntas tacita teſtatoris attendi dʒ in fideicōmiſſis.cōſi.ccxvj.nu.4 fo.cclxx.
Uoluntas teſtatoris eſt preferenda verbis.conſi.xxiij.nu.xxij.fo.ccviij.
Uoluntas coniecturata debet a iudice attendi.cōſil.lxxxvij.nu.3.fo.cxxij.
Uoluntas verbo & facto declarari poteſt.conſi.cix.nu.3.fo.cl.
Uoluntatem defuncti inualidam quiſqȝ approbare poteſt.conſi.lv.nu.5.fo.lxxiiij.
Uſure reprobantur omni iure.conſi.clxxx.nu.4.fo.ccxxxvij.
Uſus loquendi ſeu intelligendi communis etiam a iudicante ſeruandus.conſi.j.
numero.2.fo.j.
Uſuſfructus fere ſemper proprietatem ſequitur.conſi.xciiij.nu.6.fo.cxxxv.
Uſuſfructus nondum perceptus ſpectat proprietario.conſi.cclxx.nu.1.fo.cxxij.
Uxor que non confecto inuentario ad ſecunda conuolauit vota in penas iuris in-
cidit.conſi.xliij.nu.1.fo.lxiij.
Uxor ignobilis gaudet viri nobilitate.conſi.ccxvij.nu.5.fo.cclxxij.
Uxor forum viri ſequitur.conſi.ccxvij.nu.6.fo.cclxij.
Uxor maritum de adulterio accuſare poteſt.conſi.xvij.nu.5.fo.xix.
Uxori licet fugere marito eam acriter verberante.conſi.cxxvij.nu.3.fo.clxxviij.

FINIS.

Conſilia ſingularia ⁊ quorum materia quotidie in practica in omnibus curijs tam eccleſiaſticis ꝙ ſecularibus verſat̃ per bone memorie quondã dñm Guidonem pape legum doctorem ⁊ parlamenti dalphinalis cõſiliarum: tempore quo ante adeptum officium annis trigintaquinq; practicanerat edita: ⁊ ex eius proprijs typis ſumpta: in quibus ſecundũ veras iuris vtriuſq; cõcluſiones ⁊ determinationes quicquid dictum parlamentum dalphinale: rota quoq; ⁊ Tholoſane queſtiões decidũt: late ventilatũ cõperiet lector.

Summarium.

1 Vintenum quid/cui/a quibus ⁊ pro quo ſeu ad q̇d debeat̃.
2 Uſus loquendi ſeu intelligendi communis etiam a iudicante ſeruandus.
3 Argumentum ab ethimologia vocabuli eſt validum.
4 Menia vintena dicantur.
5 Vintenum quando ⁊ a quo ⁊ pro quo exigi poſſit.
6 Vintenum debetur vt menia reparentur.
7 Reparatio meniorum vrbis ad quem ſpectet.
8 Negatorie natura que ſit.
9 Poſſeſſio exigendi vintenum an acquiratur longo tempore.
10 Teſtis deponens de poſſeſſione triginta annorum et alius de quadraginta.
11 Poſſeſſio a dño contra ſubditos violenta preſumitur.
12 Metus inter dominam ⁊ ſubditos cadere preſumitur.
13 Tallia per dominum a ſubditis exacta quando ſit communi iuri contraria.
14 Talliam nulla probata cauſa petens contra ius cõe facit.
15 Poſſeſſio contra ius commune habita non firmatur tempore longiſſimo.
16 Preſtationem annuam longo acquiri tempore qualiter intelligendum.
17 Poſſeſſio longa mala fide obtenta nõ tribuit ius in re poſſeſſa.
18 Titulus aſſertus an probet poſſeſſionem.

Conſilium primum.

In actione negatoria [a] per homines vniuerſitatis loci ⁊ mandamenti capelle prope Auinionem intentate cõtra nobilem ⁊ potentẽ virum dñm archilollũ militem dominum dicti loci capelle dicti hoies in eorum ſupplicatione in proceſſu in venerabili curia parlamẽti dalphina. vẽtilato inſerto fol. xlj. Sup quo tẽpore proceſſus fuit exorditus: iunctis articulis ipſorũ hominũ inſertis in eodẽ proceſſu. fo. lx. verſo. Et alijs articulis ipſoꝝ hoim inſertis in ipõ. fo. clxxiiij. ipſi hoies petũt ⁊ ↄcludũt ad duo ꝫ dictũ dñm capelle. Primo nãq; petũt dicti hoies ꝓnunciari ⁊ declarari nullũ ius cõpetere dicto

[a] In actione negatoria. de materia negatoria etiam ſcripſi infra in. lxxx. ⁊ xj. conſiliorũ meorũ.

dño capelle exigendi ⁊ leuandi vintenũ bladoꝝ ⁊ vini in dicto
mãdamẽto capelle a dictis hominibꝰ ⁊ ipſi dño inhiberi ne de
cetero exigat. Cũ ipſe dñs nõ doceat de aliquo titulo per eũ ꝑ-
tenſo. ¶ Scðo petunt dicti homines ꝓnũciari ipſos nõ teneri
ad ſolutionem cuiuſdã pretenſe annue tallie. xxv. flore. ⁊ eidem
dño inhiberi vt ſupra decetero exigat ab ipſis hoibus. Cũ etiã
nõ doceat ipſe dñs de aliquo ꝑtenſo titulo prout in ↄcluſiõe li
belli dictoꝝ hominũ inſerta in proceſſu. fo. clxxvij. latius conti
net. ¶ Modo videndũ eſt ſi dicti hoies de iure bene petant vt
eiſdem dicta duo adiudicari debeãt in diffinitiõe dicti ꝓceſſus.
1 ¶ † Quo ad primũ qð eiſdẽ hoibus adiudicari debeat negato-
a ria vt nõ ſoluant decetero dictũ vintenũ [a] probatur. Nam vin-
tenum qð per dictũ dñm petitur vꝫ viceſima pars bladorum
⁊ vini ſcðm cõem vſum loquẽdi ⁊ intellectũ hoim dicti loci ca
pelle ⁊ aliorum locorũ preſentis patrie dalph. debetur et ſolui-
tur pro reparatione murorum villarum. Et exinde ipſi muri no
men vinteni ſumpſerunt a dicta viceſima parte dictorum fru-
ctuum que pro ipſorum murorũ reparatione huiuſmodi ſoluũt
⁊ vintena nuncupantur ipſi muri ſiue menia villarũ de commu
ni intelligentia hominum deponunt teſtes pro parte dictorum
hominum examinati ſuper quarto ⁊ quinto articulorũ ipſorum
2 hoim inſertoꝝ in proceſſu. fo. clxxxix. † Qui cõis vſus loquẽdi
⁊ intelligendi hoim eſt attendendus ⁊ ſeruandus etiam in iudi
cando. l. j. ⁊ ibi Bar. ⁊ in. l. labeo. ff. de ſupellec. leg. ⁊ idem Bart.
in. l. j. C. de digni. lib. xij. Et plene ponit Angel. de are. ff. de noui
ope. nun. ſuper rubrica ⁊ ibi dicit ipſe de aretio quod debet ar
ticulari de cõi vſu loquendi: q2 quandoqꝫ ſignificatio verbi im-
propriatur ex communi vſu loquendi vt ibi dicit ipſe de aretio.
3 ¶ † Eſt enim bona argumentatio in iure ab ethimologia ſeu ſi-
gnificatione vocabuli. inſti. de tutel. §. j. ⁊ in. §. tutores. ⁊ inſti. de
teſt. in prin. ⁊ no. extra de teſt. in. c. ij. in prin. Et ita habetur text.
in ſimili. in. l. ſi ager. §. fi. ff. de verb. ſigni. vbi tributum dicitur a
tribuẽdo. Et donum a donando. l. inter donum. ff. de verb. ſigni.
¶ Et ſimiliter de vocabulo iudex quaſi ius dicẽs. in. c. forus. §.
iudex. extra de ver. ſig. ¶ Itẽ ſimiliter de verbo poſſeſſio quaſi
pedũ poſitio in. l. j. in ꝑn. ff. de acqui. poſ. Et ſilr in mutuo qua-
ſi de meo tuũ in. l. ij. §. appellata. ff. ſi cer. pe. ¶ Item ſimiliter in
excõmunicatione quaſi extra cõmunionem: vt no. extra de ſen.
excõ. in. c. placet. Sic etiã dr cõſuetudo quaſi cõis aſſuetudo: vt
4 probatꝰ in decre. j. di. cõſuetudo ibi vocatur aũt ⁊c. ¶ † Simili-
ter etiã menia vulgariter dicunt ⁊ appellant vintena a vinteno:
ſeu viceſima parte dictoꝝ fructuũ qð pro ipſoꝝ refectione aut
cõſtructione ſoluit: ⁊ iſtud eſt cõueniens vt nomen ſit cõſonans
rei prout eſſe dꝫ in. l. defenſores. li. ij. C. de defenſori. ciuitatis.
5 ¶ † Et cum ex tenore dicti proceſſus appareat nulla eſſe menia
in dictis loco ⁊ mandamento capelle. Adeo qð tpe guerrarum
eſt neceſſe quod ipſi homines ſe ⁊ eorum bona ponant ⁊ retra-
hant in alienis locis et caſtris videlicet in locis et caſtris ſu-
riaci et belligarde vt deponunt teſtes dictorum hominum vi-
delicet ſecundus et quartus et plures alij examinati ſuper

a ¶ Dictũ vintenũ. de vinteno et ſcripſi in deciſionibus parlamenti q. vij. ⁊ queſtione ccc-lxxij.

quarto articulorũ ipſoꝝ holm in pceſſu iſertoꝝ.f.lx.ꝟbo.Seq̃
tur propterea ꝙ dictus dñs capelle exigere nititur dictũ vin
tenum bladorum ⁊ vini ſine aliqua occaſione ſine cauſa.Cum
in dicto loco capelle non ſint aliqua menia occaſione quorum
dictum vintenum ſolui debet vt deponunt dicti teſtes. Ideo
venit inhibendum eidem domino ne decetero ipſum vintenũ
exigat cum ceſſante cauſa ceſſare debeat effectus cauſe in.l.cũ
tale.§.legato.cum ibi not.de condi.⁊ demon.⁊ facit.c.cum ceſ
6 ſante.in prin.extra de appel.cũ ſi.❡†Preterea ⁊ ſecundo fun
datur intentio dictorum holm lege ſcripta qꝛ cum ibi non ſint
menia.i.vinteni reparãdi nõ debent ipſi homines cogi contri
buere in dicto vinteno per dictum dominum capelle petito:qꝛ
lex ꝓſupponit ꝙ menia reparẽtur:vel ꝙ de nouo fiant ad hoc
ꝙ incole ꝑ vinteno ideſt pro reparatione menium aliquid ſol
uant.Ita dicit tex.in.l.omnes ꝓuinciarum rectores.C.de ope
ribus publicis.Sed dictum vintenum non petitur pro dicta
reparatione igitur ⁊c.
7 ❡†Preterea ex alio ⁊ tertio capite male petit ipſe dominus ca
pelle dictum vintenum:quia reparatio vinteni.i.menium vil
le de iure non ſpectat ad dominum loci:ſed ad incolas perti
net reficere muros caſtri vel ville:eorum expenſis pro virib⁹
ſingulorum in dicta.l.omnes prouinciarum rectores.et.l.tur
res.C.de oper.publi.licet habitent extra muros:dũmodo habi
tent infra territorium vel mandamentum talis caſtri : vt not.
Jo.andr.in addi.Spec.in titu.de cenſibus §. nunc dicendum.
ibi erat alia queſtio de caſtro vel villa ⁊c.❡ Hinc eſt ꝙ dicunt
docto.ꝙ cuſtodia clauium ville non ſpectat ad dominum im
mo ad conſules talis ville vel caſtri per dictam.l.turres.
8 ❡†Quarto quia dictus dominus capelle non probauit per
tenorem dicti proceſſus quod ipſe habeat titulum dictum vin
tenum exigendi a dictis hominibus ⁊ ſibi appropriandi et im
burſandi.ideo debet ſuccumbere in hac cauſa negatoria.Quia
de natura negatorie actionis ſufficit agenti negare ius: par
ti aduerſe competere in.l.ij.in principio . et.l. loci tempus. §.
competit.ff.ſi ſerui.vendice.et in.§.eque.inſtitu.de actioni.Et
niſi ipſe aduerſarius probet ſibi ius competere debet ſuccum
bere:vt ponit Specu.in titu.de iure emphit. in.§. non ſolum
verſi.lxiiij.⁊ Bar.in.l.j.§.ij.ibi vlterius quero.ff.de aqua quoti.
et eſtiua.
9 ❡†Et ſi quiſpiam diceret ꝙ dictus dominus capelle in ſuo
propoſito inſerto in proceſſu folio.lxxij.verſo.allegat ſe et eius
predeceſſores fuiſſe et eſſe in poſſeſſione ſeu quaſi dictum vin
tenum exigendi a dictis hominibus tanti temporis ſpacio ꝙ
de contrario memoria hominis non exiſtit quod tempus ha
betur loco conſtituti.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quo
tidia.et eſtiua. Iſtud non obſtat quia teſtes pro parte ipſius
domini capelle examinati inſerti in proceſſu folio.c.verſo.non
deponunt de tanto tpe ꝙ memoria hominis non exiſtat:vt ptꝫ
in lectura ipſoꝝ teſtium:igitur ⁊c.❡ Quod tẽpus qualiter pro
10 betur ª de iure facit mentionem Inno.in.d.c.ſi diligenti.extra

a ❡Quod tẽpus qualiter probetur.de ꝓbatiõe rei antique. vide que dixi.J.l lxxviij.ꝯſilioꝝ meoꝝ Bui.

de preſcrip.Et ſcripſi in deciſionibus parlamenti.q.ccclvj.
10 ¶ †Et ſi dicat q̃d dicti teſtes domini capelle vident deponere aliqui de triginta ⁊ alĩ de.L.annis q̃d viderunt exigere dictum vintenũ a dicto dño capelle ⁊ ſuis predeceſſorib⁹.Iſtud adhuc nõ obſtat qm̃ illa poſſeſſio ſeu quaſi que per dictũ dñm capelle pretendit eſt cõtra ius commune:q̃ꝛ nõ ad ipſum dñm capelle pertinet reparatio neq̃ꝫ cura ſeu ſollicitudo reparationis me- niũ ſiue vintenorũ ſi q̃ ibi eſſent.Sed ad dictos hões incolas iuxta.d.l.oẽs ꝓuinciarũ rectores.⁊.l.turres.C.de ope.pub.ideo dicta aſſerta poſſeſſio ſeu q̃ſi ſine titulo non ꝓbuit ei cãm p̃ſcri- bẽdi exigẽdi dictũ vintenũ.q̃ꝛ in hoc caſu q̃n poſſeſſio eſt contra ius et ſine titulo requiritur ad acquiſitionẽ talis iuris tm̃ tp̃s q̃ de cõtrario memoria hõis nõ exiſtat:nec ſufficeret bona fides[a] per.c.j.de p̃ſcrip.li.vj.Ita etiã dicũt ⁊ tenẽt hen.boych.hoſt.et doc.in.c.ꝯuenit.extra de cẽſi.immo hoc caſu:q̃ꝛ hec quaſi poſ- ſeſſio eſt cõtra ius:mala fides p̃ſumit.vt dicit Bar.in.l.j.§.ij.in penul.q.Ibi doc.reprehẽdũt Dy.ꝛc.ff.de iti.actuq̃ꝫ pri.Et ex tali quaſi poſſeſſione non p̃ſumit ipſe dñs capelle ius hr̃e in dicto vinteno:vt dicit Bar.in.l.j.§.ij.circa pn.ibi quero q̃d ꝓdeſt ꝛc. ff.de iti.actuq̃ꝫ priua.Sꝫ dictus dñs capelle nõ ꝓbauit tm̃ tp̃s q̃d de cõtrario hõis memoria non exiſtat nec ius habere in di- cto vinteno.igitur ꝛc.

a ¶ Nec ſuf- ficeret bõa fides ꝯ hac materia vi- de.j.cõſ.cl. ⁊ conſi.lxv.

11 ¶ †Preterea ex aduerſo allegat poſſeſſio ſeu quaſi a dño potẽ- te cõtra ſubditos q̃ ſunt ſimplices homines vt de eorũ ſimplici- tate deponũt eorum teſtes examinati ſuper quinto ſuorum ar- ticulorum inſertorum in proceſſu.folio.lx.verſo.Que poſſeſſio propterea fuit ⁊ preſumitur violẽta:⁊ ideo nõ eſt p̃ſumẽdum q̃ ipſi hões ſoluerint iure ſeruitutis:vt dicit Inno.in.c.bone.lo. ij.extra de poſtu.p̃la.quẽ ſequit Io.fab.in.d.§.eque.inſt.de act. vbi dicit q̃ ſi potens vſus eſt ſupra nõ potentis quod preſumit
12 violenta.†Et alibi dicit Innoc.q̃ inter dominum et ſubditos preſumitur metus.ideo non currit preſcriptio contra ſubditos in.c.ſi diligẽti.ſuper verbo titulus circa medium.extra de pre- ſcrip.maxime vt dicit Ioan.fab.in dicto.§.eque.quando domi- nus gagiabat vel arreſtabat ſubditos:prout in caſu preſentis proceſſus per quem proceſſum probatur quod ipſe dominus capelle pro ſolutione dicti vinteni hactenus obtinenda facie- bat dictos homines eius ſubditos conſtitui in arreſto perſo- b nali[b] donec ſoluiſſent dictum vintenuꝫ.ita fatetur ipſe domin⁹ capelle reſpõdẽdo nono articulorũ dictorũ hominũ.folio.lxiij. Et deponunt etiam teſtes hincinde examinati.ideo talis vio- lenta poſſeſſio cenſeri debet nullius efficacie pro quo.l.ſiquis diuturno.ibi non vi ꝛc.ff.quemadmo.ſerui.ven.

b In arre- ſto p̃ſonali. de hoc etiã tetigi.j.ꝯſi. lxv.in ſcd̃o penidẽtiali: ⁊ etiã con- ſilio.xcj.

¶ Quo autem ad ſecundam petitionem reſpectu dicte aſſerte tallie.xxv.ſloreñ.dicẽdum eſt ſententiam fore ferendam in ne- gatoria pro dictis hominibus contra dictum eorum dominum. Tum primo quia dominus dictus non docet de aliquo preten- ſo titulo cuius pretextu ſibi competat exactio ipſius talie.Tũ quia dicti homines nõ ſunt talliabiles ipſi domino capelle:ſed liberi et franchi a tali pretenſa ſeruitute talliandi et tales eſſe

franchi a tali pretenſa ſervitute talliandi preſumuntur in.l. altius.C.de ſerui.et aqua.et not.Inno.in.c. bone.lo.ij.extra de poſt.prela.et in.c.licet.extra de probatio.circa finem.Maxime quia per proceſſum non apparet de contrario:et de his que nõ ſunt:et non apparent idem eſt iudicium.l.ij.et.l.lege rutilia pol la.ff.de contrahen.emp.ꝛ vend.cum ſimili.

13 ¶ †Tum quia dicta pretenſa poſſeſſio per dictum dominum capelle:reſpectu etiam dicte aſſerte tallie allegata eſt contra ius commune duplici conſideratione.Primo quia aut ipſe dominus petit dictam talliam pro altero quatuor caſuum regalium videlicet pro filia maritanda.pro noua militia.pro redemptione domini.aut pro terra emenda.Et tamen in nullo dictorum caſuum dicti homines tenentur iuuare dominum de iure. vt dicit et tenet Cy.in.l.ij.C.que ſit longa conſue.Cum etiam dicti homines non ſunt vaſalli dicti domini . Sed ſimpliciter eius homines iuriſditionabiles.Et ex hoc preterea etiam non tenentur dictum dominum iuuare quia illa queſtio de homine ſi iuuare debeat dominum loquitur in vaſallo.

14 ¶ †Secunda conſideratio eſt etiam quia eſt contra ius commune[a] dicta aſſerta quaſi poſſeſſio domini capelle dictam talliam percipiendi quia ipſe dominus capelle nullam cauſam in proceſſu declarauit neq; iuſtificauit per teſtes aut inſtrumenta quare ſibi debeatur dicta aſſerta tallia.Et ſic eſt contra ius commune quod petat ſine cauſa in.l.j.§.certa.ff.de excep.doli. Si ergo:ſi pro quia poſſeſſio ſeu quaſi per dictum dominum capelle legata ſit contra commune quia de re prohibita de iure peti per rationes proxime declaratas.Sequitur propterea qđ ſua poſſeſſio ſeu quaſi percipiendi dictam talliam etiam ſi probata foret de tempore.xxx.vel.xl.annorum non prebuit eidem domino capelle cauſam ipſam talliam preſcribendi per dictũ c.j.de preſcrip.lib.vj.Sed requirebatur poſſeſſio tanti temporis quod de contrario memoria hominis non exiſteret vt in.d. c.j.in.fi.Que tamen poſſeſſio tanti temporis quod de contrario memoria hominis non fuit probata ꝑ dictũ dñm capelle vt patet in proceſſu:ideo obtinere debent dicti homines in actione negatoria contra dictum dominum capelle etiam reſpectu dicte tallie.

a ¶ Cõtra ius ꝯmune. Hic de poſſeſſiõe que eſt ꝯ ius ꝺ q̃ ēt tetigi in deciſiõibus ꝑlamẽti queſtiõe vj. et. xxxj. circa.fi.ꝛ.q. cccccccxxix.

15 ¶ †Nec obſtat ſi obijciatur quod dictus dominus capelle probauit poſieſſionem ſeu quaſi dictum vintenum ꝛ talliam percipiendi longo tempore a dictis hominibus:quia ad iſtud obiectum reſpondetur multis modis.Primo quod dicta ſua poſſeſſio eſt contra ius commune.Ideo non ſufficit longum neq; longiſſimum tempus ſed requiritur tantum tempus quod de contrario hominis memoria non habeatur vt ſupra proxime allegaui. Secundo quia ipſe dominus capelle non probauit plene ipſum poſſeſſorium vt ex lectura dictorum teſtium apparere poteſt.Tertio quia in ſeruitutibus[b] perſonalibus prout in caſu iſto.et ſimiliter in realibus non dicitur quis poſſidere donec poſt denegationem ſolutionis vel in realibus poſt prohibitionem domini predij ſeruientis quia ante iſta videt̃ potius

b ¶ In ſeruitutibus. Hic qñ acq̃rat poſſeſſio ſeu q̃ſi i iurib⁹ icorꝑalib⁹ vt i ſeruitutib⁹, et ſimilib⁹. de quo ēt plene dixi i apparatu meo ſtatuti dalphiñ . ſi q̃s ꝑ lfas. in gl.ſuper verbo vel q̃ ſi.in fi.

preſtatio vel tranſitus per fundum alienum fieri cauſa curia litatis et gratie quam iure ſeruitutis: ideo tali acquiri nõ põt niſi iure ſeruitutis[a] probent facta fuiſſe. iſta ponit plene Innocen. in. c. bone lo. ij. extra de poſtu. prela. ꝛ in. c. ſi diligenti. extra de preſcrip. ꝛ faciunt not. per glo. ordi. in. l. qui liminibus. ff. de ſerui. vrba. predio. ¶ Hinc eſt quod dicunt docto. Quod glo. in. l. cum de in rem verſo. ff. de vſuris. † Que dicit longo tẽpore acquiri annuam preſtationem: debent intelligi ſi poſt denegationem preſtationis annue dominus cui ſoluebat compulerit denegantem et poſt compulſionem denegans ſoluitur longo tempore tunc enim ex illo tempore incipit poſſidere ſeu quaſi ius annue preſtationis quia ex tunc iure ſeruitutis videt̃ ſolutio fieri ꝛ non ante. Sed dictus dominus capelle illud extremũ nõ probauit igitur dici non poteſt de iure ipſum dominũ capelle fuiſſe in quaſi poſſeſſione dictam talliam ꝛ vintenum exigendi niſi a tempore inchoationis dicti proceſſus quo proceſſu pendente poſt denegationem dictorum hominum iudex burgundiꝫ reintegrauit dictum dominum capelle in quaſi poſſeſſione dictorum vinteni ꝛ tallie donec de meritis dicti proceſſus ſuper negatoria eſſet cognitum.

17 ¶ † Tertio ad premiſſum obiectum de poſſeſſorio partis aduerſe. reſpondetur quod dictus dominus capelle nõ allegauit in proceſſu nec declarauit pretẽſum titulũ ſiue p̃tenſam cauſaꝫ quare debeat ſibi ſolui dictum vintenum per eum petitũ ideo ex ſua pretenſa longa poſſeſſione non fuit ſibi ius queſitũ de cetero dictum vintenum exigendi poſito et non conceſſo quod dicta poſſeſſio non fuiſſet contra ius commune: quia in ſeruitutibus perſonalibus[b] vt in caſu de quo hic agitur dꝫ cauſa in proceſſu allegari in ſpecie licet nõ probetur: puta ex tali cõtractu mihi debetur talis annua preſtatio: aliter ſola longa poſſeſſio non ſufficeret vt dicunt gloſſ. et doct. in dicta. l. cum de in rem verſo. ff. de vſuris. Idem glo. Dy. et Bartho. in. l. litibus. ff. de agrico. et cenſi. Cynus Petrus et Baldus in. l. ſi certis annis. C. de pactis. Idem tenet Ange. in dicta. l. ſi certis annis. in ſua repetitione vbi dicit quod communis opinio legiſtarum et canoniſtarum eſt quod allegetur cauſa vera cum concurſu ꝛ preſcriptione longi temporis ſecundum legiſtas et longiſſimi ſecundum canoniſtas. et alibi dicit Barto. quod cautus aduocatus debet aſſerere in libello annuam preſtationem ſibi deberi ex ſtipulatione: et tunc ſufficeret probare annuam preſtationem dicto tempore fuiſſe ſolutam ita dicit ipſe in dicta. l. ſi certis annis. Idem etiam tenet Jo. fa. in. §. dicto. §. eque. inſtit. de acti. vbi dicit quod non ſufficeret tempus per ſe. niſi eſſet tantum tempus cuius memoria hominis non exiſteret in contrarium niſi allegaretur cauſa idonea: et ita vidi iudicari in dicta curia parlamẽti vt plene ſcripſi in deciſionibus dicte curie. q. ccccviij. Et hec dicta ſufficiant reſpectu vinteni de quo nulla cauſa nullusve titulus ex aduerſo in proceſſu allegatur.

18 ¶ † Et ſi ex aduerſo dicatur quod ſaltim reſpectu dicte aſſerte tallie. xxv. flore. allegatur in proceſſu aſſertus titulus: videlicet

a ¶ Iuſ ſeruitutis. Si illud poſſit pbari infra vide in ſingularibus meis. folio cccxv.

b ¶ Quiaſ ſeruitutib' pſonalibus de hoc plenius tetigi in deciſioni b' dalp. parlamẽti. q. ccccviij.

qđ dicti hoīes dictā talliā dicto dn̄o capelle circa.xxv.āni ſunt elapſi recognouerunt. Ad hoc reſpondetur primo qđ hoc non probat dictus dominus capelle per teſtes nec alia documēta. ¶ Secundo reſpondetur qđ illa pretenſa cauſa non eſt ſufficienter allegata quia ipſe dn̄s capelle non allegat neq; declarat ex qua cauſa ſiue ex quo titulo dicti homines dictam pretenſam talliam eidem recognouerūt facere debuiſſet: qr poſſet eſſe ta-
a lis recognitio que ſi eſſet facta ſine cauſa ª nō valeret iuxta dictā.l.j.§.certa.cum ibi not.ff.de except.doli. ¶ Et cum ipſe dn̄s capelle nō allegauerit cauſam ſufficientē nō valet eius allegatio vt dicit Bal.in.d.l.ſi certis annis dicēs aut nulla cauſa allegatur et nulla preſumitur. Aut allegatur ſed eſt minus ſufficiens non valet: ꝛ ita dicit ibi Bald. Ita qđ ſententia eſt fienda pro dictis hoībus contra dictū dn̄m capelle in negatoria per dictos hoīes intentata. Et eidē dn̄o capelle inhibēdū ne decetero dictā talliā ꝛ vitenū exigat a dictis hoībus cauſis et iuribus ſuper plene deductis ꝛ allegatis. ¶ Et ita de iure dicēdū videtur mihi Guidoni pape legis doctori.

Summarium.

1 Iuramentum calumnie ſi requiratur eo non preſtito proceſſus annullatur.
2 Proceſſus agitatus ſiue vel vltra mandati limites eſt nullus.
3 Mandatarius ſeu procurator mandato finito agere non debet.
4 Subſtitutus nil agere poteſt mandato ſeu officio vel poteſtate principalis ſubſtituētis extincta.et nu.5.
6 Sententia ꝛ proceſſus annullantur ſi de calumnia non iuretur.
7 Vocans in ius temere in expenſis damnatur.
8 Victus victori condemnatur in expēſis in cauſa appellatiōis.

¶ Conſilium.ij.

PRoceſſus dudum diffinitus per dominum Joannem ardiſſonis: olim officialem Grationopo.inter dominum Joannem perrerū capellanum aſſertum procuratorem capituli beate Marie Gratio-
b nopo.agētem ᵇ ex vna parte. Et Joannem et Franciſcum coyrecti fratres reos ex altera in manibus Joānis robondi alias noyeracti. Et ſententia inde ſecuta ſunt nulli vitioq; nullitatis ſubiacent cauſis ſubſcriptis.
1 ¶ † Primo qr dicti rei petierūt in dicto proceſſu iur̄m calūnie ᶜ pſtari in eorum cōparatiōe incipiēte deliberādo ꝛc.inſerto fo.xxvij.in
c proceſſu prime inſtātie.ꝛ qr nō fuit preſtitū proceſſus ipſe fuit ꝛ eſt nullus ꝛ vitio ſubiacet nullitatis vt dicit gloſ.Joan.and.in.c.j. de iuramento calumnie.lib.vj.ſuper verbo annullandus ibi: quam intellige ſi fuit exactum ꝛc. Id expreſſe tenet Archid.in d.c.j.ſuper dicto verbo annullandus. Idem etiam tenet Spec. in titu.de iuramento calumnie.in.§.ſequitur.verſi.et non ꝛc. Idem etiam tenet gloſ.in.l.prolatam. C.de ſen.et interloc. om. iudi. Ad idem tenet Bar.quem ſequitur Angelus de aretio in l.in prouinciali.§.qui opus lo.ij.ff.de operis no.nuncia. Et qđ iuramentum calumnie erat primo preſtandū per dictum dn̄m Joannem perrerij quia erat autor vt dicit Odofr.in.l.ij.§.fina.

a ¶ Sine cā de cōfeſſiōe ſine cā ſcripſi ſingularib' meis. fo.lxxxviij. verſo.

b ¶ Agētē. an ille q̄ venit ad reſcīdēdū ſniam cōtra ſe latā dicat̄ re' vel actor: vide Bar.i.l.de pupillo.§.ſi procurator.ff. de noui ope.nū.vide de hac materia.J.in.xcj. cōſiliorum meorum et cxiiij.cōſil.

c ¶ Juramētū calūnie. de materia iuramēti calūnie vide ple.p Jo.ferrarij i ti.forma libelli.in actiōe reali ſuper vbo.p iur̄z calūnie ꝛc. ꝛ ſcripſi in notabilib' meis.folio cxcix. Et vide de materia.J.conſilio.viij.

C.de iur.calum.nec eſt reo aliquid imputandum ſi non preſtiterit in.vj. ſuorum
articulorum incipientium rationibus ꝛc.nec tale iuramentum calumnie pōt
quacunqꝫ conſuetudine euacuari quin debeat preſtari in.c.ceterum.in fi.extra
de iuramen.calum. ¶ Et ex quo dictus proceſſus erat et eſt nullus. Sequitur
quod ſententia inde lata etiam vitio nullitatis ſubiacet tanquam acceſſoria:
vt dicit Specu.in titu.de ſenten.§.penultimo.verſicu.item et eſt nulla ratione
proceſſus ꝛc.

2 ¶ †Secundo ſubiacēt dicti proceſſus ꝛ ſententia vitio nullitatis quia licet di
ctus dominus Joannes perrerij haberet mandatū limitatum a.d.c.in iudicio
agendi ſex annis durantibus in dicto inſtrumento procurationis declaratis
tantum inchoandis die vltima menſis Octobris.milleſimo.cccclvij.Et ſimili
die finiendis vt legitur in ipſo inſtrumento procurationis inſerto in proceſſu
prime inſtantie.fo.iij.verſo.Tamen dictus dominus Joānes perrerij incepit
agere in dicto proceſſu diffinito die.ix.menſis.Februarij.M.ccccl xiij.Et ſic fi
nitis dictis ſex annis.ideo egit ſine mandato quia non habuit vires dictum
mandatum finitis dictis ſex annis virtute etiam dicte dictionis tātum in di
cto inſtrumento procurationis adiecte:que dictio tantum cum habeat exclu
dere innuit qd̄ poſt illos ſex annos dictus dominus Joannes perrerij nō poſ
ſet agere in iudicio.ita dicit Arch.in.c.ſtatutū.ſuper verbo tantūmodo de pre
ben.lib.vj.Quia illa dictio tantum ſonat in negatiuam in.c.cum eccleſia ſutri
na.extra de cauſa poſ.ꝛ proprie.ꝛ in.c.cum contingat.extra de offi.deleg.ꝛ pro
3 batur in.l.et poſt editum.in prin.ibi verum inſtantia tantū ꝛc.ff.de iudic.† Et
ideo cum fuiſſet finitum dictum eius mandatum non debuit agere ſaltim ſine
nouo mandato:quia fines mandati ſunt ſeruandi et non excedendi per.l.dili
genter.ff.mandati.ꝛ.c.cū dilecta.in fi.extra de reſc.Et per conſequens dictus
proceſſus fuit et eſt nullus tanqꝫ factus cum falſo procuratore per tex.in.l.li
cet.in fi.C.de procurato.Et que exceptio falſi procuratoris cuꝫ reddat iudiciū
retro nullum poteſt etiam poſt ſententiaꝫ opponi tex.eſt in noſtra preſentia in
fi.extra de procura.quia procuratorium validū eſt de ſubſtātia iudicij ꝛ proceſ
ſus.Quo deficiente omnia geſta redduntur nulla vt plene per Inno.in.c.cum
in iure peritus.extra de offi.delega.

4 ¶ †Nec valet ſubſtitutio quam fecit dictus dominus Joānes perrerij de Joā
ne luyrie qui vt ſubſtitutus dicti domini perrerij aſſerti procuratoris capituli
dictum proceſſum prime inſtantie conduxit. ¶ Quia lꝫ ipſe luyrie fuerit ſub
ſtitutus infra dictos ſex annos:eius tamen ſubſtitutio ꝛ poteſtas expirata fuit
finitis dictis ſex annis ſicut poteſtas principalis dicti dñi Joānis perrerij.per
c.venerabilē.in fi.extra de offi.deleg.qꝛ nemo plus iuris in alium trāſferre pōt
ꝙ ſibi competat in.c.nemo poteſt.de reg.iu.lib.vj.Sed poteſtas dicti dñi Joā
nis perrerij fuit expirata per lapſum dictorum ſex annorum.vt.ſ.in ſecūda ra
tione declaraui igitur ꝛc.

5 ¶ †Preterea eſt attendendū qd̄ dictus dñs Joannes perrerij in citatione ſup
qua proceſſus prime inſtātie fuit exorditus inſerta in ipſo proceſſu prime in
ſtantie.fo.iij.ꝛ in ſua petitiōe inſerta.fo.xxj.verſo.Fatetur finitū fuiſſe eiꝰ mā
datum.ibi dum dicit olim procuratorū anniuerſariorū:quia illud verbū olim
et ſimiliter verbū quondā de proprio ſignificato ſignificant tempus preteritū:
vt dicit Ang.de are.in.l.j.§.opus nouum.ff.de no.ope.nun.

6 ¶ †Ex quibus propterea apparet dictum proceſſum ꝛ ſententiam vitio nulli
tatis ſubiacere ex duobus capitulis ſupra declaratis.Primo quia non fuit iu
ratū de calūnia. ¶ Scd̄o qꝛ erat finitū mandatū dicti dñi Joānis perrerij tpe in
choatiōis proceſſus dicte prime inſtātie.Et de qua nullitate ſuie vos dñe offi

a ciſlis cognoſcere[a] debetis per.l.j.in fi.C.de ſen.ex peri.recitā-
dis.et in.c.dilecto.et ibi doc.extra de appel.Et ꝙ nullitas ſen-
tentie non tranſit in rem iudicatam vſqꝫ ad.xxx.annos:vt dicūt
b Barto.ꝛ docto.in.l.ſi expreſſis.ff.de appel.Et licet gl.[b] in.l.iiij.
§.fin.C.de accu.dicat quod iudex ſuperior cognoſcit de nullita
te.Hoc eſt verum quando cauſa per appellationē ad ſuperiorē
eſt deuoluta quia aliter ſuperior vꝫ dominꝰ officiali.Uienñ.
non potuiſſet de hac cauſa nullitatis cognoſcere cum nō fue-
rit ad eum per appellationem cauſa deuoluta.Ita dicit Inno.
in.d.c.dilecto.de appel.quē ſequitur Pe.Ja.in tit.de conſti.pe-
cu.in fin.ſuper forma nullitatis ſnie.ibi.Item recte pronunciat
appellationem ꝛc.Idem etiam dicit ꝛ tenet Fran.de zabarel-
lis in cle.ſi appellationem.de appel.

7 ¶ †Et debet dictus dominus Joannes perrerū in expenſis di
ctorum coręctorum fratrum etiam reſpectu dicte prime inſtan
tie condemnari:quia ipſe dominus Joannes perrerū temere
in ius vocauit dictos coręctos fratres poſt finitum eius man-
datum.per.l.eum quē tenere.ff.de iudi.ꝛ aut.qui ſemel.C.quo-
modo et quando iudex.

8 ¶ †Et ſimiliter etiam debet condemnari ipſe perrerū in expē
ſis dictorū coręctorū in ſcd̄a inſtātia factis cū dicta ſentētia tā
quā nulla veniat reuocāda.Ideo dꝫ ipſe perrerū in expēſis di-
ctorū coręctorū cōdēnari per tex.in.l.properādū.§.ſi aūt alter
utra.C.de iudic.Et pro hoc facit qđ dicūt Inno.ꝛ Jo.an.vꝫ qđ
in cā appellatiōis victꝰ victori ↄdēnat̄ in expēſis.in.c.finē.ex-
tra de dolo ꝛ contu.Maxime in caſu iſto cū dictus dñs Joan-
nes perrerū ſciret ab initio ſe fouere malā cauſam qꝛ agebat ſi
ne mādato ꝛ nō iurauerat de calūnia vt plene per Ang.de are.
in.l.negociorū.ff.de appel.ꝛ tetigi in deciſiōibus parlamēti.q.
cxxxvij.¶ Cetera ſuppleat immēſa peritia dñi ius dicturi.

¶ Summarium.

1 Rei vendicatio contra quem dari poſſit.
2 Reus per actorē interrogari debet ſi rem petitā poſſideat.
3 Actore reū negante conuincēte:locū hꝫ lex finalis.ff.de rei vē.
4 Lex finalis.ff.de rei ven.quando locū habeat.

¶ Conſilium.iiij.

Lex fi.ff.de rei ven.ex aduerſo allegata nō hꝫ locū in cauſa de qua hic agitur in hac curia parlamenti inter venerabilē virū dñm priorē ſancti Laurētij Grationoꝑ.agentem ex vna parte ꝛ colinum pi doſij reum ꝛ ſe defendentem ex altera cauſis ꝛ rationibus ſubſcriptis.

¶ Primo quia dictus colinus in ſua cedula vltimo in hac cauſa tradita incipiente.Et ſi pñs cauſa ꝛc.Nō negauit ſe tenere dictam domū ſed dicit ꝛ confeſſus fuit ꝛ ex abūdāti iterato iudicialiter fatetur qđ ipſe colinus tenet domū in ſuppoſitiōe dicti dñi prioris cōfrontatā locario noīe ſibi dudū facto ꝑ rondonum gentilis dñm vtilē dicte domus.cōtra quē colinum reum propterea dictā domū tenentē poſſet ipſe dñs prior intentare realē actionē ſi que ſibi cōpeteret:qꝛ reales actiones dātur nō

a ¶ Cognoſcere. Quꝫ dicat đ nullitate cognoſcere tetigi latiꝰ.j.ↄſi.x.vid gl.ꝛ docto.i.l.ſi accuſatoribꝰ.C.de accuſa.vide i ſingularibus meis.f.lix.verſo.iii.§.ꝛ no.

b ¶ Et lꝫ gl. Uide.j.cōſi.ix.

ſolum contra poſſidentem: ſed etiam contra tenentem rem ſiue detinentem in
l.officium.in fi.ff.de rei vendi.ꝛ ponit Joan.ferrarij.in titu.forma interrogato
riorum que eſt prima rubrica ſui libri in gloſſ.ſuper verbo vel etiam detentor.

1 ¶ †Et dicit Innocen.qđ rei vendicatio etiam datur non ſolum contra poſſidē
tem:ſed etiam contra illum qui habet ſolam detentionem rei in.c.quoniam.§.
penulti.extra vt lite non conteſtata.Plus dicit alibi ipſe dominus Innocen.
qđ ſi locatores vel deponentes vel cōmodantes venirent ad defendendū qđ
contra ipſos non daretur rei vendicatio.ita dicit ipſe in.c.cū ſuper.in medio
magne glo.extra de re iudi.Ex quibus propterea recte cōcluditur qđ ipſe co-
linus non incidit in penam dicte.l.fina.quia non negauit ſed confeſſus fuit et
fatetur ſe dictam domum titulo locati tenere:et ſic contra eum tanquam con-
tra tenentem poſſet in rem actio intētari ſi que competeret ipſi domino prio
ri:quod tamen negatur.

2 ¶ †Secundo quia ad hoc vt locū habeat.d.l.fi.ff.de rei ven.requirit qđ reus
fuerit primo interrogatus per actorem ſi rē petitā poſſidebat vel ne per tex.
in.l.qui petitorio.in prin.ff.de rei ven.ꝛ hoc probatur etiam in.l.qui ſeruum.§.
qui in iure interrogatus.ff.de interrog.act.Et quod reus debeat primo inter-
rogari vult gloſ.in.c.penulti.extra de iuramen.calum.in gloſ.ſuper verbo in-
terrogationibus.ibi reus debet interrogari ꝛc.imo plus vult Bart.in.d.l.fi.ff.
de rei ven.quod actor debet facere ſuum interrogatorium cum comminatiōe
quod niſi veritatem reſpondeat priuetur poſſeſſione.tunc enim officium iudi-
cis quod eſt executiuum talis cōminationis reus priuabitur poſſeſſione ſi ve
ritatem neget.Ita dicit ibi Bar.Vel ſaltim vt locum habeat dicta.l.fi.ff.de rei
ven.oportet quod iudex reum interroget ſi poſſideat rem petitam vt dicit glo.
in.d.l.fin.ſuper verbo poſſideat.in princip.Sed dictus dominus prior nullum
interrogatorium in hac cauſa fecit dicto colino reo ſi teneat dictam domum.
Nec ſimiliter hec venerabilis curia parlamenti aliquod interrogatorium ſu-
per hoc fecit dicto reo.igitur locum non habet in hac cauſa dicta.l.fina.ff.de
rei vendi.

3 ¶ †Tertio quia vt locum habeat dicta.l.fi.ff.de rei vendi.oportet quod actor
conuincat reum negantem probando quod ipſe reus poſſideat ream petitam
aliter non habet locum.d.l.ſi ex aduerſo allegata ita ibi dicit tex.circa fi.d.l.fi.
ibi ita vt ſi poſſet aduerſarius conuincere rem ab aduerſario poſſideri ꝛc.Ex
dictus dominus prior actor nullas probatiōēs fecit in hac cauſa quod dictus
colinus reus poſſideat dictam domum igitur ꝛc.imo nec prodeſſent eius pre-
tenſe probationes ſi quas circa hoc facere vellet cum ipſe colinus reus fatea
tur dictam domum tenere et hoc ſufficit dicto domino priori vt poſſit intenta
re actionem in rem ſi que ſibi competeret cōtra dictum reum iuribus ꝛ ratio
nibus ſupra in prima ratione allegatis:poſito quod ipſe colinus dictam do-
mum teneat titulo conductionis per.d.l.officium.ibi vel qui conduxerit.ff.de
rei ven.ipſe enim colinus reus ex abundanti declarauit et declarat dictā do-
mum tenere titulo conductionis licet ad ipſam declarationē fiendam nō tene
retur iuxta.l.cogi.C.de peti.here.et ponit Joan.ferrarij in propria materia in
titu.de interrog.que eſt prima rubrica ſui libri in glo.ſuper verbo item quo iu
re.Sed illam declarationem fecit videlicet quod tenet ipſam domum tanq̄
conductor eiuſdem vt cognoſcat ipſe dn̄s prior non poſſe ad commiſſum con-
tra dictum reum experiri cum ipſe reus non fuerit verſatus circa dictam rem
emphiteoticari in aliter q̄ a iure ſit permiſſum:quia quicquid fuerit relatum
dicto domino priori ipſe colinus dictam domum nūquam emit ſed eam tenet
titulo locationis predicte.

4 ¶ Et preterea et quarto.d.l.fi.[a] loquitur quando agitur contra poſſidentes/quo caſu ſi neget ⁊ conuincatur poſſidere priuabitur poſſeſſione:vt declarat tex.in.d.l.fi.ibi ab alio poſſideri rē: ſed quando agitur contra illum qui non poſſidet ſed habet ſolam detentionem vt in caſu noſtro non habet locum.d.l.fi.quia cum ſit odioſa non debet vltra caſum ſuum extendi in ca.odia. de regu.iur.li.vj.cum ſi.

a ¶ Preterea ⁊ q̄rto.d.l.fi.De materia.d.l.fi. ff.ð rei vē. ēt ſcripſi in ſingularib⁹ meis l.§.circa materiā ⁊c.fo.cliij.⁊ fo. et folio. cxxxv.

5 ¶ Nec militant ex aduerſo allegata in quadam ſchedula dicti dn̄i prioris incipiē̄te cū colinus ⁊c.quia illa procedunt vbi reus interrogatus negaret rem tenere:ſed vbi reus fatetur ſe tenere:ideo in caſu noſtro non debet actor mitti in poſſeſſionē per iura ⁊ rationes ac auctoritates doctorum ſupra late declaratas. ¶ Quibus propterea conſideratis comparet corā vobis magnifico dalphinali parlamento prouidus vir petrus malo procuratorio nomine dicti colini rei ⁊ petit per vos magnificū dalphinale parlamentum pronunciari et declarari petita per dictum dominum priorem in dicta ſua cedula incipiente.cum colinus ⁊c.fieri non debere:videlicet ipſum dominum priorem non eſſe mittendum in poſſeſſionem dicte domus ipſum dn̄m priorem ratione retardati et fruſtrati proceſſus dicti colini rei condemnando ⁊ al's ſibi debitam iuſticiam miniſtrari.

¶ Summarium.

1 Attētata poſt appellationē ab interlocutoria nō reuocāt.
2 Ordinatio quelibet in executione ſententie diffinitiue interlocutoria dicitur.
3 Attentata poſt appellationē iniuſtā an ſint reuocāda.et nu.4.
5 Attenta poſt appellationē deſertā an ſint reuocanda.
6 Ordinariā viā eligens non poteſt ad extraordinariā recurrere.
7 Ceſſio actionum in commodum ſit ceſſionarij.
8 Reſcriptum annullatur ſi in eo cauſa iuſta nō exprimatur.
9 Reſcriptum octo caſibus dicitur nullum.

¶ Conſilium.liiij.

b Quod nō debeat reuocari[b] miſſio in poſſeſſionem iuriſditionis molendinorum paratoriorū et bannimi loci ſancti albani de quibus in hac cā agitur ⁊ modū attētati in p̄iudiciū appellationis:vt pretendit dn̄s grenihani:nec al's faciūt rōnes ſequētes que ad partem per medium allegationum iuris tradit dominus Guido pape.

b ¶ Q̄d nō dēat reuocari:⁊ l ſcdō p̄ncipali. dicte cāe dictaui alias iuris allegatiōes q̄ ſūt. j.cōſil.lxxxiij.in ſcda p̄te cōſiliorū meorum:et lati⁹.j.conſ. clxxviij. in tertia parte conſiliorum meorum.

1 ¶ Prima q2 qn̄ nō appellat a diffinitiua:ſ3 ab interlocutoria vt in caſu iſto attētata poſt talē appellationē ab interlocutoria nō reuocant donec cognito de cā appellationis niſi foret attētatū poſt inhibitiones tex.eſt ad literam in.c.nō ſolū.ibi illa vero q̄ poſt ⁊c.de appel.lib.vj.Sed conſtat ex productis in dicta cauſa appellationis quod dictus dn̄s grenihani non appellauit neq3 ſupplicauit a ſententijs diffinitiuis de quorū executionib⁹ agit vt deductum fuit in.viij.articulorū dicti dn̄i Guido.incipientiū procedēdo ⁊c.in p̄ceſſu traditorū.Sed tm̄mō appellauit a pronūciatiōe dicti iudicis buri q̄ p̄nūciauit ſup executione ipſorū. A p̄nūciatio ē q̄dā iterlocutoria nec reperit fuiſſe īhibitū:igit ⁊c.

2 ¶†Et quod dicta ordinatio buxi ſit interlocutoria[a] patet quia
a ois ꝓnūciatio aut ordinatio facta in executione ſeñ’ētie diffi-
b nitiue:vt in caſu iſto eſt interlocutoria[b] vt dicit Bart.in.l.ij.ff.
de appel.recipiēdis in.iij.col.⁊ Pe.Ja.idē expreſſe dicit in tit.
de act.in factū ex re iudicata in.§.ſed quid erit preſes vel alter
iudex mixtū ⁊c.Ibi licet ſecus ſit cum appellatur a diffinitiua
⁊c.facit etiam qđ dicit Bar.poſt Dy.in.d.l.ij.ff.de ap.recipien
dis.⁊ in.l.ſi finita.§.iulianus.⁊ in.§.ſi forte.ff.de dā.infec.vbi di
cunt ⁊ tenent qđ ſnīa ſuper miſſione in poſſeſſionem ex ſecūdo
decreto eſt interlocutoria licet tribuat ius:ita etiā dicit Odof.
in aut.qua in ꝓuincia.§.vbi de crimine agi oporteat.Et qđ or-
dinatio miſſionis in poſſeſſionem bonorū inquantorū de quib[us]
in hac cā agitur etiaꝫ ſit interlocutoria fatetur dñs grenihani
in quodā ſuo reſcripto inſerto in ꝓceſſu.fo.cccvj.verſo.in quo
reſcripto appellat ordinationem ⁊ nō ſententiam diffinitiuam.
3 ¶†Et poſito[c] qđ fuiſſet a diffinitiua appellatum prout nō fuit
c adhuc nō deberent attentata ſiq̄ eſſent reuocari cum ex actis
appareat dictam appellationē dñi grenihani eſſe iniuſtā ⁊ abſq̄
grauamine fuiſſe interiectam:pro quo facit qđ notabiliter po-
nit Inno.in.c.paſtoralis.ſuper verbo ſuſpēdatur.ibi:ſed ſi non
eſt dubiū ſed certum appellationē iniuſtam exequātur ſenten-
tiam iudices ⁊c.extra de offi.deleg.¶Hoc etiam idem not.ff.
nil no.ap.pen.in glo.Item qđ ſi patēter appareat ⁊c.quā gl.ibi
ſequitur Bar.Sed ex actis cauſe preſentis apparet euidenter
dictam appellationē dñi grenihani eſſe iniuſtam ⁊ abſq̄ gra-
uamine fuiſſe interiectam vt plene fuit declaratum in.xv.dicto
rū articulorū dicti dñi Guido.incipientium ꝓcedendo:igit̄ ⁊c.
4 ¶†Facit etiam ad premiſſa qđ dicit Jo.mo.in.c.cupientes.in
§.pen.de elec.lib.vj.vbi dicit qđ qñ eſt appellatū a diffinitiua
et nō eſt inhibitum qđ executio ſnīe nō reuocatur per iudicem
appellationis qñ cōſtat appellationē nullam vel iniuſtam:ita
dicit ibi ipſe Jo.mo.Et ideo cum non fuerit inhibitū dicto dño
Guidoni in dicta cā appellationis.Et conſtat ex ꝓceſſu dictam
appellationē dñi grenihani eſſe iniuſtā ⁊ ſine grauamine inter-
iectam:vt fuit declaratum in dicto.xv.articulorū dicti domini
Guido.incipientiū/ꝓcedendo ⁊c.Merito dicendū eſt attenta-
ta ſi ita dici mereantur non fore reuocāda ⁊ in hoc reſidēt In-
no.Jo.mo.glo.⁊ Bar.in locis preallēg.
5 ¶†Preterea[d] hoc idē fuit determinatum vbi conſtat ex actis
d ꝓceſſus de deſertione appellationis per deciſionē rote.ꝑ regu
lam dolo petit ⁊c.⁊ per.l.ſi his a quo.ff.vt in poſ.le.Hodie con-
ſtat hodie agatur.extra de re iudi.c.cum olim.⁊ de reſti.ſpo.c.
literas.Sed cōſtat dictam appellationē dñi grenihani fuiſſe et
eſſe deſertam:igitur ⁊c.Et qđ ipſa fuerit ⁊ ſit deſerta plene ⁊ cla
re fuit deductum in.xvij.xviij.xix.⁊.xx.dictorum articulorum
domini Guidonis incipientium procedendo ⁊c.
¶Preterea etiam legitur in dicto proceſſu cauſe appellatiōis
dictus dñs grenihani durante dicto ꝓceſſu cauſe appellatio-
nis non petijt dicta pretenſa attentata reuocari ſed tantūmo-
do ſuam petitionem in cā fecit petēdo pronunciari male iudica

a ¶Interlocutoria. De hoc vide ī.cōſil.xlviij. Et iſte articul[us] magis late extēdit ī.cōſ.lxxxiij. ideo hic iſerātur alie rōnes q̄ ſūt in dicto conſilio.

b ¶Eſt interlocutoria. Ordinatiōes q̄ ſūt in executionē iudicati dñr interlocutorie ⁊ nō diffinitiue.

c ¶Et poſito. De hac materia vide late.ī.cōſ.lxvj.

d ¶Preterea. Uide d̄ hac materia attentatoria ī tract. meo de ap. in.xij.q.et ī nota.meis. fol. cliiij.in §.circa materiam.

tum ꝛ ꝙ eū hīt fuiſſe appellatum:ſup qua petitione.dictus dñs guido litē ſiūt cōteſtatus:ꝛ in ipſa cā vſqꝫ ad cōcluſionē ꝛ renūtiationē ꝛ aſſignationē ad definiendū incluſiue fuit proceſſum. †Ex quo infert ꝙ cū ipſe.d.grenihani elegerit viā ordinariā[a] petēdo cognoſci de pncipali negotio nō pōt ppterea poſt dictā aſſignationē ad diffiniendū recurrere ad viā extraordinariam nec aliqd dꝫ reuocari ex officio iudicis donec de meritis cauſe pncipalis fuerit cognitū.ꝛ ita ſe obtinuiſſe dicit Spec.in tit. de ap.§.pe.v.ſed pone pecu.ꝛc.quē ſequit Archi.in.d.c.nō ſolū.ibi ꝛ nota ꝙ facta eſt petitio qua petit ſnīa tanꝙ iniuſta reuocari ꝛc.certe circa ptenſa attētata nō dꝫ audiri ipſe.d.grenihani attēto vt ſupra ꝙ fuit in dicta cā appellationis renunciatū ꝛ cōcluſum:q̄ concluſio ꝛ renūtiatio valde obſtat ꝙ non debeat audiri ipſe dñs Grenihani ad pdicta poſtulata per eū iuxta.c. cū dilectus.extra de fide inſtru.in pn.Et alibi dicit Innocen.ꝙ vbi in cā eſt cōcluſum nulle ſunt partes iudicis niſi in pronunciando ſnīam et eſt clauſus pceſſus adeo ꝙ nulla allegatio deinceps fieri dꝫ nec in iure nec in facto:ſm Inno.in.c.paſtoralis.extra de accuſa.

¶Ulterius etiam attendant dñationes veſtre qꝛ dictus dñs grenihani de anno domini milleſimo.cccc.xl.et die.xxij.menſis martij:pendente iſto proceſſu donauit ceſſit et remiſit nobili giraudo adhemarū eius filio preſenti ꝛ ſtipulanti pro ſe et ſuis liberis ꝛ heredibus tanꝙ bene merito ꝛ cōtemplatione futuri matrimonij inter cetera alia vcꝫ oīa bona mobilia et immobilia iura res ꝛ actiones ꝛ rationes que ꝛ quas ꝛ quidquid iuris vel actionis habere pretēdebat in dicto loco ꝛ mandamento ſancti albani:de dictis bonis donatis ſe deueſtiendo et dictum eius filium donatarium ꝛ ceſſionariū inueſtiendo nihil iuris ꝛ actionis ſibi retinendo:ſed penitus in ipſum ceſſionariuꝫ transferendo cum iuramento ꝛ retentione vſuffructus p vna die vt latius conſtat in inſtrumento in proceſſu pducto ꝛ inſerto fo.cccxlv.verſo put etiā fuerunt oppoſita in dicta cā per dictū dñm Guidonē in ſuis alijs articulis incipiētibus vt appareat vobis ꝛc.maxime in.xxxiij.xxxiiij.ꝛ.xxxv.ipſorū articulorꝫ.

¶Ex quibus donatione ceſſione ꝛ remiſſione ppterea infertur ꝙ cum ipſe dñs grenihani alteri ceſſerit iura et actiones que ſibi cōpetere pretendebat in dictis bonis de quibus agere dꝫ ipſe dñs grenihani repelli a petitis p eū in hac cā cum ipſe experiri nitat ſine actione.†Et eſt ratio[b] ſm Bart.ꝛ doc.qꝛ qn fit aliqua ceſſio actionū ipſa fit in cōmodū ceſſionarij ꝛ qui ceſſionarius habet vtilem actionē que prefert directe.ita notabiliter ponit ꝛ tenet Bar.poſt Iaco.de are.ꝛ Oldr.in.l.facta.§.heres ibi quero de queſtione notabili ꝛc.ff.ad treb.

¶†Nec releuatur ipſe dñs grenihani per reſcriptū ſuū datum ferri ppe cathalanum die octaua menſis Iunij.M.ccccxlv.in proceſſu producto in quo reſcripto mādatur dicta pretenſa attentata reuocari ꝛ ipſum dñm grenihani reponi in poſſeſſione dictorū bonorꝫ:quoniā non obſtat reſcriptum dicto domino guidoni:nec debet obſeruari dicto domino grenihani cauſis

[a] ¶Uiā ordinariā. vi de d hoc.l. cōſi. cxxiij.

[b] ¶Et eſt rō.De hac materia vid Odofr.l.de bitores.C.d excep.ꝛ p glō.ff.de p̄cur.l.j.

9 ſubſcriptis.¶ Primo:quia ipſe dñs grenihani tacuit in dicto ſuo reſcripto
ꝙ dicta bona per prius quinq; anni erant tunc elapſi donaſſet ⁊ remiſiſſet di-
cto girardo eius filio contemplatione matrimonij.Si enim dictã remiſſioneꝫ
bonorũ alteri factã expreſſiſſet principi:ipſe princeps dñs noſter tale reſcri-
ptũ eidẽ dño grenihani nullũ ius in dictis bonis habenti nuꝙ̃ veriſimiliter
cõceſſiſſet.¶ Secũdo etiã qꝛ ibi tacuit ipſe dñs grenihani ꝙ dicta eius appel
latio eſſet inualida iniuſta ⁊ a nullo grauamine interiecta ꝓut erat ⁊ eſt vt ple
ne fuit declaratũ in.xv.⁊.xvj.dictoꝝ articuloꝝ dñi Guidonis incipientiũ ꝓce-
dẽdo ⁊c.¶ Tertio qꝛ ipſe dñs grenihani in dicto ſuo reſcripto tacuit ꝙ dicta
ſua appellatio eſſet deſerta ꝓut tñ erat:⁊ eſt qꝛ deſertione etiã cauſante nõ de-
bent attẽtata ſi que forent reuocari vt plene declaratur ſupra in tertio ⁊ quar
to capitulis.¶ Quarto qꝛ ipſe dñs grenihani tacuit de reſcripto per dictũ do
minum Guidonẽ impetrato in quo mãdatur dicta appellatio deſerta pronun-
tiari vt in.xviij.articuloꝝ dictoꝝ dñi Guidonis incipientiũ ꝓcedendo ⁊c.Etiã
fuit deductũ.¶ Quinto etiã qꝛ ipſe dñs grenihani ibi in dicto ſuo reſcripto
tacuit de alio reſcripto dicti dñi Guidonis inſerto in dicta cã appellationis
fo.cxiij.in quo vobis mandatur ꝙ de cauſa appellationis vna cũ negotio prin-
cipali diffiniatis.Et ſic ſimul ⁊ ſemel de vtroq; debetis cognoſcere ⁊ nõ ſepa-
ratim attento maxime ꝙ in promptu vobis cõſtat de inualida ⁊ deſerta appel
latione dicti dñi grenihani ꝑ regulã hodie ↄſtat hodie agat vt.ſ.etiã in quin-
to capitulo fuit dictum.¶ Sexto qꝛ ipſe dñs grenihani tacuit in dicto ſuo re-
ſcripto ꝙ ipſe elegerit viã ordinariã ⁊ ꝙ ipſe non põt de iure redire ad viã ex-
traordinariã vt.ſ.in.vj.capitulo fuit declaratũ.¶ Itẽ etiã ⁊ ſeptimo qꝛ ibi ta-
cuit ꝙ fuiſſet renunciatũ ⁊ concluſum in dicta cã appellationis.¶ Octauo qꝛ
dominus noſter rex modernus annuum ſuũ poſtea declarauit ¶ Qd dictum
reſcriptũ datum ferri dicto dño grenihani conceſſit ex inaduertentia:vt pꝫ in
reſcripto dicto domino guidoni poſtea conceſſo grationopoli.die.xix.menſis
ſeptembris.Anno dñi.M.cccc.l.tertio in proceſſu producto ⁊ inſerto.fo.ccclxx.
verſo.Et ſic cum dictũ reſcriptum domini grenihani non proceſſerit ex certa
ſcientia principis ſed erronee per inaduertẽtiã.Sequitur propterea ipſum re
ſcriptum eidem domino grenihani non fore obſeruandũ:quia qui errat nõ cõ-
ſentit:iura ſunt vulgata.Et ſic per premiſſa pꝫ clare dicta pretenſa attentata
nõ fore reuocanda.Sed dictam cauſam appellationis ante omnia fore termi-
nandam ⁊ diffiniendam.

¶ Summarium.

1 Expenſe reparationum quando repeti poſſint.
2 Pignus liberatur ſolutione facta de fructibus.
3 Compenſatio non fit de ſpecie ad quantitatem.
4 Obſcura ſeu liquidata non compenſantur.

¶ Conſilium.v.

IMpediri non dꝫ curſus literarum taxe expenſarum honeſte mu
lieris ludouice chabaſſie vxoris Joan.de fabrica ⁊ cõſortum ſuo
rum taxatarum ꝑ hanc venerabilem curiam parlamenti contra
Joan.plouerũ.Sed debet executiue in bonis dicti plouerũ iam
inchoata perfici non obſtante compenſatione per dictum ploue
rũ oppoſita cauſis et rationibus ſubſcriptis.

1 ¶ Primo quia pretenſas expenſas et reparationes in ſuis articulis declara-
tas quas idem plouerũ pretendit in martineto in ſuis articulis mentiona-
to fecit:ſi feciſſe conſtet quod tamen negatur tanꝗ̃ in re ſua propria vt fate-
tur idem plouerũ.in ſecundo ſuorum articulorum:ideo ſi fecerit idem ploue-

rū quod debuit nō datur ſibi actio ad repetendū in.l.alimēta. C.de neg.geſt.cum ſi. Et quod nō deberet haberi ratio de dictis pretenſis expēſis reparationū medio tpe ante reſtitutionē dicti martineti factis hoc probat text.ad literam in ſimili in auſ. qui res.in prin.C.de ſac.ſan.eccl.hinc eſt qd alibi dicit Bar.qd emphiteota hic tenetur ad maioꝛationē ſi res ad manus dñi perueniat:non poterit repetere melioꝛamenta in.l.imperatoꝛ. ff.de in diem adiectione.

2 ¶ †Scdo quia dicta ludouica caboſſie ꝛ liberi dicti de fabrica tenēt dictam medietatē martineti iure hypotece vt legitur in ſnia in proceſſu producta ꝛ facta eiſdem creditoꝛib⁹ ſolutione ſuper fructib⁹ dicte rei hypotecate ipſa res veniet reſtituenda dicto plouerū.in.c.j.ꝛ.ij.ꝛ.in.c.conqueſtus.extra de vſur.qꝛ per ſolutionem factā de fructib⁹ liberatꝛ ipſo iure pignus in.l.j.C. de diſtrac.pig.ꝛ.l.j.ꝛ.ij. C.de pigno.act.ꝛ no.in dicto.c.j.de vſuris.in glo.ſuper verbo expenſis.

3 ¶ †Tertio qꝛ dict⁹ plouerū in dictis ſuis articulis deducit ſe feciſſe i dicto martineto arboꝛē cū rota mallij ꝛ certas alias reparationes in quibus nō cadit cōpenſatio cū pecunia ſit per dictā ludouicam ꝛ cōſoꝛtes petita:qꝛ de ſpecie ad quātitatē nō fit compenſatio a.ſed de quātitate ad quantitatem tātummodo in.l.ſi conuenerit.la.ij.circa prin.ff.de pig.ac.cum ſi.

4 ¶ †Quarto qꝛ dicta ludouica ꝛ cōſoꝛtes petunt liquidū ex iudicato curie parlamenti.illa vero q̄ p dictū plouerū petunꝛ cōpenſari non ſunt liquida ſed obſcura.nec de proximo liquidanda ſiue declaranda quia duo anni ſunt elapſi quod dictus plouerū dictam compenſationem fierū petijt in hoc proceſſu ꝛ tñ nihil liquidauit.igitur audiri non debet iuxta ea que leguntur ꝛ no.in.l.fina.C.de compenſatio.

a ¶ Cōpenſatio. Odof. tenet i.l.ſi. C.de cōpenſa.ſup verbo obſeruāda q̄ fiat cōpenſatio cū pecunia vbi petiꝛ pecunia pro valoꝛe rei.

¶ Summarium.

1 Supplicatio ſuper miſſione in poſſeſſionem quando recte concludere dicatur.

2 Legitimatio quid operetur.ꝛ nu.ſeq.

5 Legitima vbi capi debeat ꝛ de quibus.

6 Filius vel filia non preſumitur ſcire fideicommiſſum in teſtamento relictum.

7 Uerba notarioꝛum:nobis predictis notarijs ſtipulantibus ꝛc. quid operentur.

8 Dos mulieri conſeruari debet iudicis officio.

¶ Conſilium.vj.

Recolende memoꝛie dominus Rodulph⁹ de grueria comes gruerie ab humanis deceſſit. Relictis ſibi ꝛ ſuperſtitib⁹ Katherina: Joāna: guillemetta ꝛ antonio liberis naturalib⁹ ꝛ legitimis. Rodulphi filij ſui predefuncti. ¶ Qui rodulph⁹ an⁹ pře dicit ab inteſtato deceſſiſſe. Nihilominꝰ dict⁹ autoꝛ

niſus totum comitatum occcupauit ꝛ tenuit vſq; ad eius mortem. Ipſe ſi ante
nina temporibus eius vite de anno curré. M.cccc.xiij. matrimonio collocauit
dictam Joannam dñam briſſiaci. ¶ Et pro omnibus iuribus dicturis frate-
chijs portionibus ꝛ ſummis aliis: ſiue quantitatibus ſibi Joanne per dictum
Rodulphũ eius patrẽ in teſtamẽto vel extra ꝓ dote: iure inſtitutionis aut alia
datis vel relictis eidẽ Joãne nũc vel in futurũ cõpetentib⁹ ꝛ cõpetere ſeu per
nere debentib⁹ in bonis ꝛ hereditatib⁹ dicti quondã rodulphi eius patris et
dñe dautre ei⁹ matris. Ita qđ dicta Joanna vigore huius ꝯſtitutionis quitare
debeat dicto antonio eius fratri omnia iura ipſi Joanne nunc ꝛ in futurum cõ
petẽtia. in bonis paternalibus ꝛ maternalibus excepta legali echeuta. In do-
tem dedit ꝛ cõſtituit dicte Joanne domine briſſiaci vez quinq; milia floren.
¶ Item ꝛ que quinq; millia floreñ. dotalia dict⁹ antonius comes ſoluere pro-
miſit ꝛ conuenit dicto humberto de greleya domino briſſiaci ei⁹ viro. ¶ Itẽ
poſtea dicta Joanna dicta bona paterna ꝛ materna quittauit prout conuene-
rat. ¶ Succeſſiue etiã dictus antoni⁹ comes de anno curreñ. M.cccc.xvij. ma
trimonio collocauit dictam guillemettam eius ſororez cũ comite valeñ. ¶ Et
eidem guillemette in dotem conſtituit ſeptem millia floreñ. videlicet pro omni
iure/actione/parte/portione/ſucceſſione ꝛ requiſitione ſibi guillemette cõpe
tentibus: cõpetereq; quomodolibet valentibus. in bonis ſuis paternis ꝛ ma-
ternis ac fratrum ꝛ ſororum iam defunctorũ legali echeuta dũtaxat ſibi ſalua.
¶ Et quam dotem dictus antonius comes gruerie ſoluere promiſit dicto co-
miti valeñ. eius viro. ¶ Katherina vero ab humanis deceſſit relicto Joanne
de vergeyo eius filio ac herede. ¶ Itez qđ poſtea de anno dñi. M.cccc.lxxiij. di
cta guillemetta comitiſſa valeñ. de dictis ſeptẽ militibus floreñ. dotalib⁹ mor-
tuo dicto eius viro dedit ꝛ remiſit dicto antonio comiti gruerie eius fratri vi
delicet quinq; milia. ¶ Et voluit qđ ſi dictus antonius comes eius frater de-
cederet ſine liberis naturalib⁹ ꝛ legitimis: duo millia ex dictis quinq; millib⁹
deuenirẽt dicte Joan. domine briſſiaci eius ſorori. ¶ Et vltra dicta comitiſſa
valeñ. dedit dicte Joanne dñe briſſiaci de dictis ſeptem millibus floreñ. dotali
bus. videlicet duo millia vt de dictis donationibus conſtat inſtrumento rece-
pto per ſtephanum de cruce quod exhibetur. ¶ Poſtea vero tractu temporis
adueniẽtis ab humanis deceſſit dictus antonius comes gruerie relictis ſibi
et ſuperſtitibus Franciſco ꝛ Joanne eius liberis naturalibus tantum ſeu ba-
ſtardis. Item qđ dictus antonius comes dictos ſuos baſtardos legitimari fe-
cit ꝛ eos heredes inſtituit. ¶ Sed an legitimatio fieri potuerit et valeat pote
rit videri ex tenore proceſſus vertentis coram dño duce ſabaudie. de quo infra
fiet mentio. ¶ Mortuo vero dicto antonio comite gruerie dicti Joanna domi
na briſſiaci ꝛ Joães de vergeyo filius dicte Katherine. ſ. in. xj. c. nominatus:
eorum ſupplicationem obtulerunt coram dicto dño duce ſabaudie ſuper qua
proceſſus fuit ꝛ eſt fundatus. ¶ Et in effectu dicti Joanna ꝛ Joannes preten-
dentes dictum Rodulphum anno ab inteſtato deceſſiſſe petunt ſe mitti in poſ
ſeſſionem dicti totius comitatus gruerie per mortẽ etiã dicte guillemette co-
mitiſſe valẽ. ab inteſtato defuncte. ¶ Item ꝛ fuerunt citati dicti baſtardi legi-
timati reſponſuri ſupplicationibus coram dicto dño duce ſabaudie coram quo
cauſa adhuc pendet indeciſa. ¶ Nunc vero dicta Joanna domina briſſiaci vult
ꝛ intendit petere dictam ſuam dotem ꝛ quatuor millia floreñ. ſibi donatorum
per dictam comitiſſam valeñ. de ſua dote. vt ſupra in. xij. xiij. ꝛ. xiiij. cap. fit men
tio. ¶ Item ꝛ dictas quantitates dotium petere intendit dicta Joanna domi-
na briſſiaci vltra dictum comitatum ꝛ ſemper in dicta cauſa comitatui perſi-
ſtere intendit. Ideo ex premiſſis ꝛ aliis ex dicto proceſſu reſultantibus oriũtur
dubia

dubia que ſequuntur:ſuper quibus videatur quid iuris ꝛ ſcribatur.

¶ Dubia. ¶ Primo vtrū dicta ſupplicatio ſuper dicto comitatu oblata recte concludat in eo quo petitur miſſio in poſſeſſionem. ¶ Secundo quia petitur miſſio totius comitatus:ꝛ tamen ſunt aliqua detrahenda que non petunt detrahi in dicta ſupplicatione:quid erit agendum in proceſſu. ¶ Tertio an potuerunt legitimari dicti baſtardi ꝛ valeat legitimatio dictorum baſtardorum in preiudicium dictorum ſupplicantium:quia ſi legitimatio valeret dictorum baſtardorum portio dicti antonij eorum patris qui eos heredes inſtituit pertineret eiſdem baſtardis ꝛ ſic plus peterent dicti Joan.ꝛ Joannes ſupplicantes:in proceſſu tñ dicti ſupplicantes pretendunt dictam legitimationē non valuiſſe aut fieri non potuiſſe vt in proceſſu latius cōtinetur qui exhibetur. ¶ Quarto an dicta domina briſſiaci vna cū dicto comitatu poſſit petere dictas dotes ꝛ facit dubiū. Primo quia dicta domina briſſiaci petēdo a dictis baſtardis legitimatis qui dictū comitatum poſſident dictas ſuas dotes actione perſonali cōfitebitur eos eſſe heredes dicti antonij eorū patris. Et tñ in dicto proceſſu ſup comitatu negat dicta dña briſſiaci eos eſſe heredes dicti antonij. Scdo facit dubium quia dicte dotes fuerunt conſtitute pro omni parte iure portione frarechiā ꝛc. Et ideo acceptando dictas dotes forte viderentur renunciare dicto comitatui per eam in dicta ſupplicatione petita. ¶ Quinto ꝛ poſito qḋ dicte dotes vna cū dicto comitatu poſſent peti/an actio dicte dñe briſſiaci cōpetat attento qḋ dicta dos fuit ſibi ſolui promiſſa:ſed dicto eius quondam viro ꝛ dos dicte domine comitiſſe valch.comiti valch.per.l.ſi pro te pater ꝛc.

¶ Sexto an euenerit ꝯditio ſub qua dicta domina comitiſſa valeñ.dedit dicte dñe briſſiaci duo millia floreñ.de quibus ſupra in.xiij.c.fit mentio:attento qḋ dictus antonius comes nō deceſſit ſine liberis legitimis quia fuerūt legitimati dicti baſtardi. Et ſi ſufficiat fieri induſtrialiter qḋ naturaliter fieri oportet attento quod ibi non dr ex legitimo matrimonio procreatis ꝛc.quia ꝛ ſi dicta remiſſione hec verba fuiſſent adiecta forte res fuiſſet magis clara. ¶ Cetera vero ſupplicantes in facto ꝛ in iure:immenſe peritie dominorū qui preſens negocium cum proceſſu viſitabunt ꝛ ſcribent in iure ſuper quolibet dubio prout eis de iure videbitur ꝛ fuerit neceſſarium.

¶ Ultra factū prelacens ſupponendum videtur ante omnia:ad ipſius maiorē declarationē. Quod rodulphus pater dicti dñi antonij ac prefate dñe Joanne in teſtamēto nuncupatiuo per eū condito dictū antoniū filium ſuū vnicuꝫ:expoſt militem effectū heredē inſtituit vniuerſalem certis pecuniarū quantitatis dicte dñe Joanne katherine ꝛ guillemette filiab⁹ ſuis pro dotibus ſuis relictis. Et caſu quo dictus antonius moreretur ſine heredib⁹ a ſuo corpore legitime procreatis dictas filias ſuas aut ſaltem prenominatam dñam Joannam ſibi ſubſtituit. Que katherina ꝛ guillemetta patre ſuo iā defuncto deceſſerūt ꝛ priuſq̄ prenominatus dñs antonius. Et ita ſubſtitutio ſi de eiſdem fuerit facta cecidit ac expirauit.l.ſi ex pluribus.ff.de ſuis ꝛ le.heredi. Deinde deceſſit etiam nouiter dictus dñs antonius ſuperſtite relicta prenominata dña Joanna que pretendit ſubſtitutioneꝫ ipſam locū habere in ſui perſonam:ꝛ ita hereditatem dicti ſui patris ad ſe pertinere:inſurgit queſtio vtrū bene dicat.ꝛ credo qḋ ſic:ſuppoſito tamen qḋ teſtamentum ipſum fuerit de iure a ꝯſuetudine patrie validum:non obſtante legitimatione de nobilibus Franciſco ꝛ Joanne filijs naturalibus dicti domini quondam antonij per sereniſſimum principem dominum ſigiſmundum:romanorum imperatorem facta:ꝛ in proceſſu iam dicto producta. Sicut al's ſatis plene ſcripſiſſe recolo in quodam ꝯſilio ad opus dicte domine Joanne facto. Ad qḋ breuitatis cauſa ſufficiat remiſſio.

1 ¶ † Quo ſic preſuppoſito venio ad reſponſionem dubiorum ex
facto preiacenti elicitorum: Et quo ad primum ⁊ ſcōm quod a
primo dependet viſa ſupplicatione pro parte ipſius dñe Joan-
ne ⁊ nobilis Joannis de vergey° Illuſtri principi domino ſa-
baudie duci oblata. Super qua iam dictus proceſſus repe-
ritur exordius ⁊ cōcluſione ipſius cōſiderata in qua petierunt
ſe vt legitimos ſucceſſores in poſſeſſionem comitatus de grue-
ria ⁊ aliorum bonorum feudalium poni ac induci. Credo cōclu-
ſionem talis ſupplicationis non procedere de iure: ⁊ eſt ratio:
quia ipſi ſupplicantes non ſunt nec dici merentur legitimi ſuc-
ceſſores dicti domini antonij. Sʒ ſunt legitimi ſucceſſores eiuſ-
dem dicti franciſcus ⁊ ioannes eius filij ac heredes in auten.
de heredi.ab inteſta.in princip.colum.ix. Et tranſumptiue in
autentica in ſucceſſione et.l.iij.de ſuis et legi.heredi. Licet ab
exordio ſue natiuitatis naturales dumtaxat fuerunt etiam et
non legitimi: poſtq̄ꝫ ex poſt dicto domino antonio viuente et
2 de ipſius conſenſu fuerunt legitimati. † Que legitimatio [a] tan-
a tum operatur et fuit operata ac ſi fuiſſent nati legitimi.l.fin.ff.
de nata.reſti. Quia per eam tales naturales legitimati plenum
ius ſuccedendi fuerunt conſequuti.ac ſi legitime fuiſſent na-
ti.in autē.quib.mod.nat.effi.ſui.§.illud.colum.vij. Et remouit
obſtaculum quod tunc erat in perſonis ſuis et ipſos reduxit
ad ius nature.ſicut probant dicta iura.ita nota.in ſimili.in.l.
manumiſſiones.ff.de iuſti.et iure.facit bene.l.ſiquis.§.penul.
ff.de iniuſto.rup.et irri.te. Iſtud etiam tenent Barto.et pe.de
muris.in.l.gallus.§.et quid ſi tantum.vbi iſtam pertractant
materiam.ff.de libe.⁊ poſt. Cōſiderato quod talis legitimatio
per iam dictum imperatorem facta et patre dictorum liberorū
conſentiēte bene ac iuriſdice proceſſit prout ex tenore eiuſdeʒ
clare poteſt videri. Et ideo circa ipſius impugnationem fru-
ſtratorium eſſet inſiſtere. ¶ Et cum ex tenore iam dicti proceſ-
ſus appareat dictum dominum antonium tunc comitem no-
torie ⁊ poſſeſſorem ipſius comitatus ac caſtrorum eiſudem in
ſuo nuncupatiuo teſtamento per eum ciuiliter ac iuridice cō-
dito dictos filios ſuos naturales: ſic vt dictuʒ eſt legitimatos
heredes vniuerſaliter inſtituiſſe ipſoſqꝫ ſibi ſucceſſiſſe. Sequit
et eſt verum dicere dictos dominam ioannam et ioannem ſup-
plicantes agere non debuiſſe nec potuiſſe prout et quemad-
modum egerunt. Cum dicti domini antonij non ſint heredes
nec dici poſſint eiuſdem legitimi ſucceſſores. vt ſupra dictū eſt.
Et qꝛ etiā quādiu locus eſt ſucceſſioni ex teſtō nō eſt locus ſuc-
ceſſioni ab inteſtato.l.q̄diu.la.ij. et.l.illud.ff.de acq̄.here.⁊.l.
q̄diu.ff.de reg.iur. Per que infert ⁊ poteſt colligi dictis primo
et ſecundo dubijs ſufficiēter fuiſſe reſponſum.ac etiā tertio du-
bio de legitimatione mentionem faciente que bene ac iuridice
3 proceſſit vt dictum eſt. ¶ Verū ſi dicta dña ioanna virtute ſub-
ſtitutionis iam dicte agere vellet et petere hereditatem dicti
quōdā patris ſibi reſtitui per iam dictos liberos naturales ſi-
cut dictum eſt: legitimatos ac heredes inſtitutos re aut ſaltim
verbo detractis detrahendis iuxta.l.reſtituta.ff.ad trebellia.

a ¶ Que legitimatio. de legitimatiōe liberorū vide barto.in.l.gallus.§.j.ff. de liber.et poſth.

l.ſ.ꝛ.l.et ſi in ſcriptura.iuncta glo.C.eo.ti.hoc ipſa facere poſſet poſtꝙ a ſubſti
tutione de eadem facta non eſt nec dici poſſet per dictos legitimatos excluſa
lʒ ab aliquibus verba ſubſtitutionis non bene ponderantibus contrarium fue
rit opinatū.Quorū tñ opinionē nō credo de iure ꝓcedere ꝑ rōnes tactas ꝛ al
4 legatas in cōſilio iam dicto.Ad qḋ ꝑut.ſ.ſufficiat remiſſio. ¶ †Sed veniendo
ad quartum dubiū in quo de duabus dotibus petēdis mentio habet. Eſt pre-
ſciendum ꝓ ipſius aliquali declaratione ꝙ pater dicte domine Joanne tem-
pore mortis ſue quatuor dūtaxat habebat liberos videlicet ipſam Joannam
katherinam guillelmetam et dictum dominum antonium quorum liberorum
legitima aſcendebat ad trientem hoc eſt ad quatuor vncias.Et ita pro quoli-
bet dictorum liberorum ad vnam vnciam in aut.de trien.ꝛ ſemiſ.circa princi.
5 co.iij.ꝛ tranſſumptiue in aut.noniſſi.C.de inoffic.teſta.† Que legitima in qua
nullum grauamen potuit opponit.l.quoniam in prioribus.C.de inoffic.teſt.ca
pi.debet ꝛ accipere cre.alie.ac funeris impenſa deductis.l.papinianus contra
veterem.§.iiij.ff.eo.ti.¶ Quo ſic ꝓſuppoſito ſi pecunie quantitates ꝓ dotibus
dictarum Jo.ꝛ guillelmete:conſtitute aſcendant ad legitimam cuiuſlibet ipſa
rum.Tunc iſto caſu.d.domina Joāna fideicommiſſum ſibi relictum qḋ aſcen-
dit ad.viij.vncias.petere poteſt a predictis franciſco ꝛ Joanne heredibus di-
cti.domini antonij fratris ſui virtute ſubſtitutionis ſibi de eadem facte prout
dictum fuit.ſ.ꝛ vltra dictum fideicommiſſum petere poteſt ab heredibus iam
dictis id quod reſtat ſibi ad ſoluendum de dote ſua.¶ Et vlterius petere po-
teſt duo milia floreñ.ſibi per dictam dominam guillelmetam ſororem ſuam de
dote ſibi conſtituta donata.l.ij.ꝛ.l.hered.C.de here.actio.l.in extraneos.C.de
do.Ipſa quartam partem illius quod excedit legitimas petere duntaxat po-
teſt ab ipſis heredibus ꝛ non vltra:vt.d.l.ij.allega.Ita ergo ſi quantitates pro
dotibus iam dictis conſtitute excedant legitimas ſuas de ducentis florenis
quod ſic ponitur gratia exempli.dicta domina Joanna petere non poterit ab
heredibus fratris ſui niſi quinquaginta florenos.Et ita quartam partē dum-
taxat cauſantibus ꝛ obſtantibus fideicommiſſis iam dicto ꝛ quarte trebellia-
nice retentione:ſi tamen detrahi expreſſe non fuerit prohibita.l.j.l.irritum au
tem.ſed cum teſtamento.C.ad.l.falcid.cum ſimi.¶ Nec obſtat:ſi opponatur di
cte domine Joanne de quittantia per eam facta et cum iuramento.ꝛ ita fidei-
commiſſum iam dictum petere non poſſe.l.qui res.§.aream.ff.de ſolut.l.que-
ritur.§.ſi venditor.ff.de edil.edic.
6 ¶ †Pro cuius obiectus reſponſione eſt aduertendum filius vel filia fideicom-
miſſum relictum in teſtamento non preſumitur ipſum ſcire niſi de contrario
doceatur.l.eius qui in prouincia.§.fina.ff.ſi cer.pet.l.queſitum.ff.de acquir.re.
domi.Quod ſic tenet Bart.in.l.qui rome.§.duo fratres.in queſtio.que incipit.
Quarto quero ꝛc.ff.de verbo.ob.dictā domina in quittantia per eam facta cer
tificata non fuit de dicto fideicommiſſo quod ꝓbabiliter habuit ignorare ſicut
probant iura allega.Conſiderato etiam ꝙ ipſa heres vniuerſalis non fuit in-
ſtituta.Sequitur propterea dicere tale fideicommiſſum non fuiſſe per eam re-
miſſum:nec quittantiam per eaʒ factam porrigi ad tale fideicommiſſum quod
ignorabat et quod nondum euenerat.Et eſt ratio quia nemo videtur renun-
tiare illi iuri qḋ ignorabat.l.mater.ff.de inof.teſ.etiā iuramēto interueniēte:q2
non porrigitur ad ea de quibus non eſt cogitatū.l.fi.ff.q̇ ſat.co.ꝛ.l.fi.C.de non
nu.pe.Ita ēt voluit dicere gl.poſita ſup ꝟbo mēte.i.c.ad noſtrā.lo.iij.extra de
iureiu.Et refert Cy.do.Dy.ſic ꝯſuluiſſe.iij.l.ij.de reſc.vē.Et alibi dicit gl.or.ꝙ
ille q̇ iuri ſuo renūtiat:illud dʒ ſcire al's vr̄ ei renūtiare.in aut.qūo opor.epi.ꝛ
reli.cler.ad ordi.perdu.§.igitur gl.poſita ſuꝑ verbo interroget.que ibi multa

ſura allegat colum.j.Quid plura.Iſtam partem tenet expreſſe Bar.in.d.§.duo fratres.in.q.que incipit. Quinto quero pone. in diuiſione dictum eſt remiſit vnus alteri in parte ſua omne ius preſens ſeu futurum ex teſtamento ſeu ab inteſtato iure fideicommiſſi vel alio quocunqȝ modo an hac verba ſufficiant ad remiſſionem fideicommiſſi:et ibi determinat quod non.Si igitur:ſi pro:quia dicta domina Joanna tale fideicommiſſum non cenſeatur remiſiſſe virtute quittantie per eam facte.Sequitur ⁊ eſt verũ dicere ipſum petere poſſe ⁊ libere debere iuribus in contrarium allegatis non obſtantibus que loquuntur id illo qui de iure ſuo certificatus ipſum remittit.¶Ex quibꝰ ſic deductis apparet eſſe reſponſum dicto quarto dubio.

¶Reſpectu aũt quinti in quo mentio habetur de.l.ſi et prote. C.de iure dotium.poteſt reſponderi dupliciter.

7 ¶†Primo quod notarij fuerunt ſtipulati ad opus dicte domine Joanne.Quod apparet dum in inſtrumento dotali dicitur. Nobis predictis notarijs vt ſupra ſtipulañ.⁊ recipieñ.⁊c. Que verba debent effectum validum operari etiam reſpectu dicte Joanne aliter ſuperflue fuiſſent poſita:quod tamen non eſt dicendum.l.ſi quando.ff.de lega.primo.

a ¶Secũdo quia dicta.l.ª ſi pro te procedit vbi maritꝰ viueret. Sed ipſo defuncto ſubeſt equitas quod ipſa dotem ſuã petere poſſit.De qua equitate videtur textus in.l.prima.§.videamus ibi equiſſimum nobis viſum eſt ⁊c.et.§.accedit.ibi tunc preſumatur mulierem ipſam ſtipulationem feciſſe ⁊c.C.de rei vxo. actione.iuncto.c.dilecti filij.dum in eo dicitur prouideatur attentiꝰ ne ita ſubtiliter ſicut a multis fieri ſolet cuiuſmodi actio intentetur inquiratis.Sed ſimpliciter ⁊ pure factum ipſum et rei veritatem ſecundum formam canonum et ſanctorum patrũ inſtituta inueſtigare curetis extra de iudi.in acti.Et de hoc videtur vna gloſſ.in.l.ſi ſocer.§.lucius ibi vel melius etiam non legata dote ⁊c.ff.ſolu.matri.

a ¶Secdo qȝ dicta.l.ð hac materia dicte.l. ſi ꝑ te pater plene ẽt ſcripſi in deciſionibus parlamenti q.ccclxxv.

8 ¶†Et maxime iudicis officio nobili implorato.Cui congruit vt dos mulieri cõſeruetur nec ea deſtituatur.l.j.ff.ſo.matrimo. iuncto.§.accedit alleg. ¶Poſſet tamen ex abundanti cautela procurari vt heres mariti dicte domine Joanne actionem eidẽ ad cauſam talis promiſſionis competeñ.ſibi cedat.l.prima ſic §.j.verſic.⁊ ſi debitor.⁊.l.legatum.lo.j.ff.de leg.j.vt ceſſet obiectus qui de dicta.l.ſi pro te fieri poſſet.Et hoc de iſto dubio.

¶Ceterum quia dicti Franciſcus ⁊ Joãnes legitimati fuerũt patre viuente ac conſentiente.Et per imperatorem:que legitimatio bene ac iuridice proceſſit vt dictum eſt Conſtat quod cõditio de qua in ſexto dubio fit mentio non euenit.Et ita per cõſequens duo millia floreñ.ibidem mentionata: per dictam dominam Joannam non poſſunt peti.Cum aliud ſit dicere ſine liberis legitimis.et aliud ſit dicere:ſine liberis a ſuo corpore legitime procreatis prout in conſilio iam dicto fuit declaratũ. Et hoc de iſto dubio.igitur ⁊c.

Summarium.

1 ℞Reo recuſante actoris poſitionibꝰ rñdere an poſſit iudex

eas pro confeſſatis habere.

a Reus contumax qua actione compellatur comparere.

Conſilium.vij.

1 Vbi reus recuſat et non vult reſpondere poſitio-nibus actoris queſtio eſt in iure ſi iudex poſſit ha-bere tales poſitiones pro confeſſatis.[a] Et con-cluſio doctorum eſt iſta: quia aut iudex reo peten-ti et competenti precepit quod reſpondeat poſi-tionibus actoris et tunc ſi ille nolit reſpondere debent haberi pro confeſſatis tales poſitiones.in.c.fin.in pn. de confeſ.lib.vj.vbi autem iudex non precipit reo quod reſpon-deat: ſed mandat per nuncium eum citari reſponſurum poſi-tionibus actorum: tunc eo caſu etiam ſi reus non venerit[b] et reſponderit non debent haberi poſitiones pro confeſſatis.ita dicit et tenet Joan.and.in dicto.c.fi.in glo.ſuper verbo iuſſuſq; a iudice.quia maior eſt contumacia illius qui iuſſus per iudi-cem non vult reſpondere: quam illius qui citatur per nuncium vel literas vt ibi dicit Joan.andr.licet aliqui dicere voluerint contrarium vt ibi refert ipſe Joan.andre. ¶ Et pro opinione Joan.and.facit bene textus in dicto.c.fin.in fi.ibi verum ſi an-tequam &c. Et ideo in cauſa coram vobis domino offi.gratio-nopol.vertente inter petrum.Joannẽ.alias tiſſoti agentem: et perrerij alias blondelli reum bene fuit proceſſum: quia etiam non fuerunt poſitiones dicti actoris habite pro confeſſatis cũ ſolũ per nunciũ & literas veſtras fuiſſet ipſe reus citat' reſpõ-ſurus poſitionibus dicti actoris.

2 ¶ †Sed modo videndum eſt quo remedio erit ſubueniendum dicto actori cõtra dictum reum qui citatus per literas veſtras reſponſurus dictis poſitionibus actoris comparere coram vo-bis contempſit et contẽnit. Ad hoc queſitum videtur reſpon-dendum quod ſi res petita per dictum actorem fuiſſet res in qua potuiſſet mitti in poſſeſſionem debuiſſetis vos domine officia.concedere literas miſſionis in poſſeſſionem rei petite. Sed quia res petita non eſt res in qua fieri poſſet miſſio in poſ-ſeſſionem. Bene et iuriſdice proceſſiſtis ad excommunicationẽ ita dicit notabiliter glo.in.c.prout.in glo.fin.in fi.de dolo & con-tumacia.in antiquis.et facit pro hoc tex.in.c.quoniam frequẽ-ter.in.§.fina.extra.vt lite.non conteſta.ibi vel in contumacem eſt eccleſiaſtica ſententia proferenda.ita vidi &c. Et hoc etiam comprobat ſtilus preſentis curie ſecundum quem contra tales contumaces etiam poſt litẽ conteſta.proceditur ad excommu-nicationem vt veniant reſponſuri. qui ſtilus pro lege debet ſeruari.l.ſi quando in fin.C.de iniurijs.et ibi bonus textus pro ſtilo curiarum.

a ¶ Pro cõfeſſatis. Vide Cy.l.ij. C.de iuramẽto calũnie vbi arguit p & c̃ ſi debeant hri p cõfeſſatis.

b ¶ Si reus non venerit. Qualiter ſit pcedẽdũ c̃ cõtumaces i ciuilibus vel crialib' cauſis vide reportata doctorũ i libro meo paruo rubeo. fo.cvij. ſup c. ꝓitatis. extra de dol. & ɔtumacia.

Summarium.

1 Sententia quando dicatur nulliter lata.
2 Judex a quo quando dicat nulliter iudicaſſe.
3 Solutio eris alieni ſcʒ debitoris ad quem ſpectat.
4 Sententia nonnunq̃ dicitur nulla ratione condemnationis

expenſarum.

5 Actoꝛ rem exploꝛare debet antequam agat:quia non excuſabit cum ignoꝛantia.

6 Judex ad quẽ poſſit de iniquitate ſententie cognoſcere.

¶ Conſilium.viij.

a Ex tenoꝛe preſentis pꝛoceſſus[a] cauſe appellatiõis vertentis coꝛam vobis venerabili et egregio viro domino officiali.Vien̄.inter Joan.et Franc.coire ti fratres appellantes ex vna parte et per Joan. boꝛelli appellantem ex altera apparet manifeſte per dominum officialem grationopol.a quo nulliter et inique ſententiatum fuiſſe.Et propterea ſententiam a qua foꝛe ex eiſdem actis per vos egregium dominum officialem vien̄.annullandam et reuocandam cauſis et rationibus ſequentibus.

a ¶ Pn̄tis proceſſus ꝫ boꝛelli ꝛ fuit deſinit⁹ iſte ꝓceſſus ꝑ dictũ officialẽ ꝛ ꝓuinciales ꝓceſſus p̄ie inſtantie null⁹ defectu iuramenti calũ.

1 ¶ †Et pꝛimo quod dicta ſententia fuerit nulliter lata ptꝫ quia dicti coiret appellantes in eoꝛum comparitione incipiente. vos venerabilis et egregie domine officialis ꝛc.in pꝛima inſtantia tradita petierunt iuramentum calumnie in pꝛima inſtantia pꝛeſtari alias fuerunt proteſtati ipſi coireti:de nullitate actoꝛis et agendoꝛum.vt latius in ipſa cedula continetur.

b Quod tamen iuramentum[b] calumnie dictus Joan.boꝛelli per ſe nec eius pꝛocuratoꝛem pꝛeſtare voluit ideo dictus pꝛoceſſus pꝛime inſtantie fuit nullus et ſubiacet vitio nullitatis vt dicit glo.Joan.andr.in.c.j.de iura calum.lib.vj.ſuper verbo annullandus.¶ Idem etiam tenet Specu.in.tit.de iuramẽto calumnie in.§.ſequitur.verſic.ꝛ no.ꝛc.¶ Idem etiam tenet gloſſ.in.l. pꝛolatum.C.de ſenten.ꝛ interlocutoꝛia omnium iudicum. Idẽ

c etiam tenet Bart.[c] quem loquit᷑ Ang.de Are.doc.nouiſſimus in.l.in pꝛonunciali.§.qui opus.lo.ij.ff.de oper.noui.nuntiatio. ¶ Et quod quidem iuramentum calumnie erat pꝛimo pꝛeſtandum per dictum Joan.boꝛelli qui erat actoꝛ vt dicit Odoffre.in l.ij.§.fin.C.de iuramẽto calum.Et ex quo dictus pꝛoceſſus erat nullus.Sequitur quod ſententia inde lata etiam vitio nullitatis ſubiacet tanquam acceſſoꝛia vt dicit Specu.in titu.de ſententia.§.penult.verſi.Item eſt nulla ratione nullitatis ꝛc.

b ¶ Q8 tñ iuramẽtũ.d hac materia vide q̃ ſcripſi.s.pꝛima in ſc̄do conſilio.

c ¶ Idẽ et tꝫ Bar.materiaꝫ iuramẽti calumnie plene tractat bar. i.l.ſequitur op⁹.§.ſi alieno noie. ff. de operis no.nun.

2 ¶ †Ex quibus pꝛopterea apparet dictum dominum officialem a quo nulliter iudicaſſe. Quia ipſe debebat pꝛonũciare pꝛoceſſum coꝛam eo factum nullum ipſum Joan.boꝛelli actoꝛem in expenſis dictoꝛum coyꝛetoꝛũ reoꝛũ condemnare.pꝛo quo.l. pꝛoperãdum.§.ſi autem alterutra.C.de iudi.facit etiam.l.eum quem temere.ff.eodem.faciunt etiam que habentur per Innocentium in capitulo fin.de dolo et contumacia.

¶ Inique etiam et indebite iudicauit dictus dominus officialis a quo in eo quod cõdemnauit dictos coyꝛetos fratres reos ad ſoluendum dicto boꝛelli.x.floꝛen̄.auri.qꝛ non debuit ipſos condemnaſſe:niſi in.vij.floꝛe.cum dimidio auri.quod ſic clarꝫ demonſtro:qꝛ totale pꝛetenſuꝫ debitum aſcendit ad.lx.flo.auri. ¶ Et ſunt tres heredes ſubſtituti per fideicõmiſſuꝫ vt fatetur

pars aduerſa in ſuo libello articulato in prima inſtãtia tradi-
to:videlicet glauda margarita et deſiderius gonterij.qui tres
ſubſtituti ſeu eorum heredes de dicto totali debito non debẽt
ſoluere niſi tres quartas partes videlicet.xlv. florenorum. et
ſic quilibet ipſorum trium ſubſtitutorum.xv.floren. auri:quia
reſiduum:videlicet quartam partem totius dicti debiti.lx.flo-
ren.et ſic alios.xv.floren.auri ſoluere debet heres rogatus qui
nominatur in quinto articulorum dicti libelli in prima inſtan-
tia oblati.

3 ¶†Quia ſolutio fienda eris alieni videlicet debitoris perti-
a net ad fideicommiſſarium pro tribus partibus[a] et heredi ro-
gato pro quarta parte vt legitur et nota.in.l.j. C.ad trebellia.

b ¶Solutio vero legatoris[b] ſpectat ficñda inſolidum per fidei-
commiſſarium niſi heres fuiſſet rogatus reſtituere heredita-
tem deductis legatis:quo caſu datur electio heredi per.l.cogi.
§.inde queritur.ff.ad trebel. vel niſi appareat alia voluntas
defuncti;puta quando iniunxit heredi nominatim onus legato
ris vt dicit Odoffredus in dicta.l.fina.C.ad trebel.in fin.facit
l.prima.§.fina.et ibi glo.not.in gloſ.magna quam communiter
ſequuntur doctores.ff.eodem titu.Idem etiam tenent Cy.Pe
trus Odoffred.et Bald.in.l.ij.C.eodem titu.ad trebel.Ideo di-
cti coyreti in plus fuerunt condemnati quam debeant:quia nõ
ſunt heredes dicte glaude niſi pro ſemiſſe ſeu medietate:vt pa
tet in actis principalibus:et colligitur ex tenore dicte ſenten-
tie a qua:ideo non debent ſoluere niſi medietatẽ dictorum.xv.
floren.et ſic.vij.floren.cum dimidio.

4 ¶†Similiter etiam reſpectu condemnationis expenſarum. ini
que et iniuſte proceſſit dictus dominus officialis a quo.quia
ex quo ipſe dominus officialis in ſua ſententia cognouit quod
ipſe Ioannes borelli actor plus quantitate petierat quam ſibi
deberetur ipſe dominus officialis debuit ipſum borelli acto-
rem in omnibus expenſis dictorum coyretorum reorum con-
demnare iuxta.c.vnicum.extra de plus petitio.

c ¶Nec poteſt dicta ſententia[c] a qua excuſari ab iniquitate ex
eo quod ipſe dominus officialis a quo in dicta ſententia pre-
tendit quod Ioãneta mater dictorum coyretorum ſe declara-
uit heredem pro ſemiſſe tertie partis Petri coyreti teſtamen-
torum debitorum principalis ſolummodo die ſabbati.xxiiij.mẽ
ſis Iunij proxime lapſi.

¶Quia imo et per ante fuerat declarata heres pro ſemiſſe di
cte glaude eiꝰ filie heredis ſubſtitute in tertia parte dicti Pe-
tri de vauris teſtamentorum in reſponſione quam fecerãt ipſi
coyreti rei reſpondendo.xj.articulorum dicti libelli partis ad-
uerſe in prima inſtantia traditi.

5 ¶†Et ſimiliter etiã dicta Ioãneta ſe declarauit heredẽ ꝑ ſemiſſe ter
tie partis dicti teſtatoris per mediã perſonã dicte glaude eius
quõdã filie etiã ante inchoationẽ cauſe principalis:vt late fuit
dictũ et declaratũ i.v.vj.vij.ꝛ.viij.articulis libelli appellatorij
in hac cauſa appellationis oblati vt ibi clare videri poteſt:ita
qꝺ dictꝰ Ioãnes borelli actor originalr nõ põt ſe excuſare pre-

a ¶Pro tribus ptibꝰ. idẽ dt Io. ferrarij in ti.libellꝰ q̃ agit ex ſubſtõne ſup ꝟbo et per fideicommiſſum.

b ¶Legatoris. De mõ ſolonis debitoris ꝛ legatorꝫ fiẽdo p heredẽ rogatũ ꝛ fideicommiſſariũ de quo ẽt tetigi in deciſiõibus plãmẽti. cccc-xcvj. et.q. ccxcvj.ꝛ.8. conſilio.vj.

c ¶Nec pt dicta ſnla. vide in ꝯſi. clij.

textu ignorantie:quia actor qui poteſt agere quando vult de
bet prius rem diligenter explorare et de ſuis iuribus ⁊ de mo
do agendi inquirere et ſe informare ꝙ agat et reum in iudicio
trahat iuxta.l.qui in alterius in.§.fi.in fine.ff.de reg.iur.

6 ¶ Sed aduertendum quia dictus dominus officialis ad quem
non poterit neqꝫ debebit ſuper iniquitate dicte ſentẽtie cogno
ſcere ſiue pronunciare. Sed tantũmodo ſuper nullitate ipſius
quia cum ipſa ſententia ſit nulla:et ſic careat fundamento non
poteſt quicꝙ validũ ſuper ea pronunciari.arg.in.l.egi.ibi cum
altera ſuperior pars ⁊c.ff.de exceptione rei iudicate.

a ¶ Si duo fres. Vide ꝺ hac materia ſcripta ꝑ dñm Petrũ pape in quodã ꝑ:io libro meo coopto pelle rubea.ſo. xcix. verſo.

¶ Summarium.

1 Societas quando inter fratres contracta dicatur.
2 Societas non cõtrahitur inter fratres non cõicãtes ſibi lucra
ſua etiam ſi bona paterna maneãt indiuiſa.
3 Bona per vnum fratrum acquiſita an veniant in diuiſione cum
bonis paternis.

¶ Conſilium.ix.

a 1 Si duo fratres [a] in facto tali mihi tradito nolati
a morte patris citra qui deceſſit: circa.xx. anni
ſunt elapſi ſtetiſſent ſimul in domo paterna com-
muniter viuendo ſuper bonis paternis abſqꝫ di-
uiſione ipſorum bonorum lucra eorum ipſi fra-
tres ſibi communicando:fuiſſet ſaltim tacite con
b tracta ſocietas [b] inter eos et acquiſita:per alterum fratrũ fuiſ
ſent cõia. Ita cõcludunt Bal.et doc.in.l.ſi patruus.C.cõmunia
vtriuſqꝫ iudici.⁊ in.l.filie.C.familie herciſcunde.

b ¶ Tacite cõtracta ſocietas.ꝺ ſocietate tacite ꝯcta iter duos fres. vide ꝗ pleniius dixi.ſ. conſilio.xx.

2 ¶ † Sed quia in dicto facto tali preſupponitur qꝺ Stephanus
alter fratrum ſtatim poſt deceſſum patris diſceſſit ab hac pa-
tria Dalph.et fuit in remotis partibus.xviij.annis vſqꝫ nunc
abſqꝫ negociando et communicando eius lucra dicto Joan-
ni eius fratri.dico quod non debet preſumi fuiſſe ſocietas con-
tracta inter dictos duos fratres licet bona eorum paterna re-
manſerunt indiuiſa et communia dictis.xviij.annis.quia vno
negociante et alio non vt in caſu poſito:non poteſt preſumi ſo
cietas contracta ſecundum Barto.in.l.tytio.§.altero.ff.de ad
miniſtra.tuto.

c ¶ Per dictũ Jo. acqſita.de bonis acquiſitis ꝑ alterꝫ fratrũ durãte cõionevi de ꝗ ſcripſi in ſingulari bꝰ meis fo. ccxiiij.

3 ¶ † Ex quo infero aliud quod bona per dictum Joannem acqui
c ſita [c] licet traxerit moram ſuper bonis paternis non debent
poni in diuiſione cum aliis bonis paternis:ſed remanere de-
bent precipua dicto Joanni cũ non fuerit inter eos contracta
ſocietas ſm Bal.vbi.ſ. Et de hoc reputa caſum in.l.cũ duobꝰ.
§.papinianus quoqꝫ.ff.pro ſocio.

Summarium.

1 Cauſa appellationis quando infra primum fatale termi-
nari dicatur.
2 Fatale ſcdm quando denegetur et quando concedatur.
3 Appellatione deſerta lapſu fatalium deſeri dicitur.
4 Appellans quando ad iudicem a quo et quare redire debeat.

5 Judex appellationum ſuper deſertione appellationis cognoſcere debet.

6 Sententia prima ratificatur per lapſum temporis.

Conſilium.x.

In preſenti cauſa appellationis coram vobis egregio viro dño iudice appellationis ⁊ nullitatem totius Dalph. pendente ad diffiniendũ inter Antoninum fardelli temere appellantem ex vna parte ⁊ nobilem Mariam vxorem honorabilis viri magiſtri Antonij vitalis appellantem ex altera pronũciare debetis dictam appellationem Antonij fardelli eſſe deſertam.

Et propterea vos cognoſcere non poſſe de ex aduerſa pretenſa nullitate de qua pretenditur in.v.vj.et.vij.articulorum dicti fardelli in proceſſu inſertorum folio.xxvij.cauſis ⁊ rationibus ſubſcriptis.

1 †Primo quia dictus fardelli non fuit proſequutus dictam ſuam appellationem nec fecerit eam diffiniri infra primum fatale a iure introductum[a] imo licet dicta nobilis Maria appellata ſeu eius procurator infra dictum primum fatale petierit diffiniri in cauſa et fuerit aſſignatum ad diffiniendũ bina vice primo in proceſſu folio.xxxv.verſo. Et ſecundo in proceſſu.folio.lxxv.ipſe tamen fardelli appellãs dictis duabus vicibꝰ interrupit predictas duas aſſignationes ad diffiniendum vt legitur in ꝓceſſu:ita quod culpa ⁊ defectu dicti Fardelli dicta cauſa appellationis non potuit terminari infra dictum primum fatale.ideo dicta appellatio eſt deſerta ⁊ remanet ſentẽtia a qua ſine reintegratio rata et firma.in aut.ei qui appellat.C.de tempo.appel.⁊ legitur et not.in.c.cum ſit romana.de appel.

2 †Nec debet concedi dicto fardelli:appellanti ſecundum fatale. Tum primo quia non conſtat de aliquo impedimẽto quod habuit ipſe appellans in dicto primo fatali:imo de contrario apparet per proceſſum:quia licet fuerit aſſignatum bina vice in primo fatali ad diffiniendum:ipſe tamen appellans diffinitionẽ dicte cauſe interrupit vt in precedenti articulo declarat.

b Quia ſine impedimento[b] non debet ſecundũ fatale decerni: vt dicunt doct.in dicta auten.ei qui.et probat ibi tex. Tũ quia et ſi ipſe fardelli habuiſſet in primo fatali aliquod impedimentum:ipſe tamen fardelli non reperitur per diſcurſum proceſſus petijſſe ſecundum fatale:ideo non debetis eidem officiario veſtrum impartiri cum non petatur.l.iiij.§.hoc autem iudicium.ff.de damno infecto.cum ſimilibus. Tũ quia et ſi ipſe appellans de preſenti peteret ſecundum fatale ſibi decerni non poſſetis ei cõcedere quia ipſum ſecundum fatale etiam eſt elapſum et quatuor menſes ⁊ vltra vt patet ex proceſſu.

3 †Et ideo cum dicta appellatio per lapſum dictorum fatalium fuerit et ſit deſerta non poteſtis vos domine iudex appel-
c lationum de ex aduerſo pretenſa nullitate[c] reintegrationis a qua dicitur appellatum cognoſcere qua cum ipſe apppellans permiſerit deſerere eius appellationem lapſu dictorum fata-

a A iure introductũ. De materia iſta vid q ple. dixi in tractatu meo de appellatiõibꝰ.

b Sine impedimẽto. fatalia vñr fuiſſe introducta ab imperatore ꝓ vtilitate republice.

c De ꝓtẽſa nullitate. Si deſerta appellatione poterit iudex app. de nullitate cognoſcere de materia appel.et deſertio. vide J.cõſ.lxxvj.et.lxxvij.

a ¶ Nullitas. De hoc vide etiã.j.conſi.xxxviij.ꝛ conſi.clxxxv.

b ¶ Ex vi appellationis. Uide glo.ꝛ doc.in.l.ſi accuſatoribus.C.de accuſatio. et in conſilio.ij.

c ¶ Super deſertione. Exceptio deſertionis appellãtis impedit ꝓceſſum ꝛ añ oia de ea eſt cognoſcendũ vt per Spe.in ti.de exce.in dicto ver.ſed prius.ꝛ dz iudex app.ante oia examinare ꝛ cognoſcere an ad eũ ſit iuriſditio deuoluta ex tali appellatiõe vt ibi ꝛ l.c.ro magna.§.ſi ꝓo ꝺ appel. a li.vj. qꝛ alr fieret iniuria iudici a quo cui ꝑtinet cognitio vbi negociũ ꝑnci pale vel appellatio eſt deſerta.

lium videtur etiam renunciaſſe proſequutioni dicte nullitatis: cum ipſa nullitas veniat acceſſorie ad cauſam appellationis.l.j.in fin.C.quando prouo.non eſt neceſ. ¶ Sublata ergo appellatione que eſt principalis debet eſſe ſublata nullitas[a] vt acceſſoria in.l.cum principalis.ff.de regulis iuris.et in.c.acceſſorium.de regulis iuris.libro ſexto. ¶ Et iſtam partem tenet in propijs terminis Franciſcus de zabarellis Cardinalis florentinus vulgariter nuncupatus in clementi.ſi appellationem.de appellatio.quia dicit ipſe de nullitate cognoſci debet coram ordinario.in.c.dilecto.de appella.et in clemen.prima.de iudi.Sz ex vi appellationis[b] cognoſcit iudex ad quem de nullitate vt dicit Innocen.in dicto.c.dilecto.ergo ſublata appellatione cognoſcit ſolus ordinarius.ita dicit ibi dictus domi.Cardina.Et vt alĩs audiui idem tenent domini de rota.Et fortificantur premiſſa quia vitiato expreſſo etiam cenſẽtur vitiatum tacitum iuxta not.per gloſ.in.l.ſi fundi ſub conditione.in.§.ſi pater.ſuã.per verbo ſola.ff.de legatis primo.et ibi aliqui doctores nouiſſimi ſequuntur opi.dicti domini cardinalis: et quod deſerta appellatione deſeratur nullitas ſimul intentata.dicit Joan.ferrarij in titu.forma appellatio.ab interloquutoria in glo.ſuper verbis in his ſcriptis prouocat ꝛc.

4 ¶ †Quid ergo debet facere appellans.dico quod debet redire ad iudicem a quo qui poteſt de dicta pretenſa nullitate cognoſcere.l.j.in fin.C.de ſententijs ex periculo reciton.etiã vſq ad.xxx.annos.vt per Bartol.in.l.ſi expreſſim.ff.de appellatio. Et idem ſentit quod appellans debet redire ad iudicem a quo dictus dominus Cardinalis in dicta clementi.ſi appellationem.in fine.

¶ Debetis tamen vos domine iudex appellationum pronunciare et ſententiare ſuper deſertione[c] dicte appellationis cauſamq et partes iudici a quo remittere pro in ipſa cauſa procedendo ſecundum formam ſtatuti Dalphina.ſi quis per literas. non autem debetis pronunciare ſuper negocio principali ſi bene vel male fiunt per iudicem a quo proceſſum.

¶ Quia ſi pronunciaretis ſuper dicto negocio principali ſententia veſtra eſſet nulla[d] tanquam lata poſt deſertionem appellationis et ſic a non habente iuriſditionem: ita dicit et tenet Bald.in libro feud.in titu.quo tempore miles inueſti.petere debeat in.§.fina.Idem tenet Oldrad.de laude.per.l.ij.in fin. C.de tempo.appellatio.Quia cum appellatio ex tempore recipiat reſolutionem et interim interitum.ideo lapſis fatalibus extinguitur appellatio vt not.docto.in.l.cum antiquioribus ſuper verſi.mortales.C.de tempo.appella.vnde deciſum

d ¶ Eſſet nulla. Deſerta appellatiõe iudex appellationũ nõ põt de meritis cauſe ꝑncipalis cognoſcere vt ꝺ de lati.j.in ꝯſ.xxxviij.ꝺ hoc etiã tetigi in deciſionibꝰ parlamenti.queſtione.xj.

eſt hodie in cle.ſi appellatione.de appella.poſt appellationem deſertam per negligentiam appellantis qui neglexit appellationem introducere vel proſequi infra tempus ſtatutum a iure vel ab homine:et ſupplet ibi gloſſa.quam ſequuntur Pau.de eleaꝫa.et docto.proceſſum omnino non valere etiam ſi ambo ſcilicet appellans et appellatus proceſſerint in cauſa ipſius appellationis. Nec ex tali proceſſu valida poteſt ſequi ſententia per quam alteri priori ſentētie a qua fuerat appellatum derogetur:ratio quam gloſſ.recitando dictū hoſ
5 ſtien.ponit ibidem:† quia lapſus temporis ratificat ipſam primam ſententiam et facit haberi perinde ac ſi non fuiſſet appellatum ita quod ſi ſententia inde feratur ſuper negocio principali per quam infirmaretur prima ſententia eſſet ipſo iure nulla tanquam a non ſuo iudice et tanquam contra rem iudicatam prolata vt per gloſſ.et docto.in dicta clemen. Nec valet talis ſententia etiam ad excipiendum ſecundum Bald.et alios doctores.in dicta autenti.et qui appellat.et faciunt no.per cano.in ca.ex ratione.de appella.vbi dicit collec.quod licet Joan.andr.in dicta cle.ſi appellationem teneat quod in hoc caſu poteſt appellatus coram iudice ad quem petere pronunciari appellationem deſertam et ſententiam tranſiuiſſe in rem iudicatam:ipſe tamen de hoc dubitat: quia talis iudex ad quem iam deſinit eſſe iudex. Niſi diceretur quod iuriſdictionem habet pretextu ipſius deſerte appellationis:que quantum ad hoc dūtaxat durat:quia quo ad aliud non valeret quod pronunciaret cum appareat eum radicitus iuriſditionem non habere quia per deſertionem appellationis iuriſdictio reuertitur ad priorem iudicem a quo.l.ſi contra.et.l.quoniam.C. de appella.licet iudex cauſe appellationis poſſit talem appellantem in expenſis condemnare.argumen.in.l.properandum.§.illo proculdubio.C.de iudi.et not.per Salyce.et docto.in.l.Leoe.C.de appella.et per Joan.andr.in.c.in preſentia.eodem titulo.lo.ij.

Summarium.

1 Contractus/pactum/conuentio et ſocietas ſuper ſucceſſionibus iā queſitis iniri poſſunt.
2 Paciſci ſeu contrahi an liceat ſuper ſucceſſione viuentis.
3 Pacta de ſucceſſione futura quando valeant.
4 Legatum an et quando liberam teſtamenti factionem impediat.

Conſilium.xj.

Viſo tenore cuiuſdam inſtrumenti et quarundam pactionum initarum ⁊ factarum inter nobilem et potentem virum guillelmum bochagū et eius vxorem:ex vna parte.Et nobilem et potentem virum aymarium de grolea ex parte altera:videtur mihi dictas conuentiones eſſe validas et firmas et de iure tenere.Nam vt ex tenore earum apparet fuerunt facte dicte conuentiones ⁊ ſocietas inita ſuper iuribus iam eis quocunqꝫ titulo ſiue quacunqꝫ ſucceſſione queſitis in bonis et hereditatibus domini quondam et domine briſſiaci que fuerunt auus et auia predictorum aymari et marie vxoris dicti domini de bochagio ac etiam in bonis que ſoffredus quondam tenebat que fuerunt predictorum domini et domine briſſiaci et ſic non ſunt de futura ſucceſſione et per conſequens valent et tenent cum non ſunt illicita nec contra legem facta:imo de iure permiſſa.lege prima.in principio.et.l.iuriſgentium.§.pretor ait.ff.de pactis.et.ff.de hered.vel actio.vendi.quaſi per totum titul.fa

cit.l.de fideicommiſſo.C.de tranſact.et.l.j.et.ij.C.de pact.pro
quo facit.l.iij.§.de illo pro ſocio.

1 ¶ Ex quibus omnibus ſatis cõcluditur poſſe libere contrahe-
re paciſci ꝛ cõuenire ac etiam ſocietatem inire ſuꝑ ſucceſſioni-
bus iuribus ꝛ hereditatibus iam queſitis:prout faciebant di-
cti cõtrahẽtes. ¶ Nec obſtat ſi dicatur qꝺ inter cetera facta fie-
bat pactũ de donationibus ceſſionibus ꝛ ſucceſſionibus factis
ꝛ fiẽdis:ꝛ ſic ꝑpter verba predicta factis:ꝛ fiendis ꝛ verbũ ſuc-
ceſſione:videbatur qꝺ fieret de eius futura ſucceſſione que de
iure videtur reprobata iuxta.l.fi.C.de pactis. Quia quo ad ve-
ritatem pactum per eos initum ꝛ ſocietas inita non eſt de iure
reprobatum ſeu reprobata. Nam inter eos pactum non fiebat
de ſuccedendo illi domino ſoffredo dño briſſiaci ſed ſolum de
communicando ea que eis vel alteri eorum peruenire poſſent
de bonis que ex predictis pactis in inſtrumento contentis di-
ctorum aui ꝛ auie ꝛ bonis dicti ſoffredi ad eos vel aliquẽ ipſo-
rũ venire poſſent:ꝛ tale pactum eſt de iure permiſſum.notauit
glo.in.l.ſi quis ſeruum.ff.de actio.emp.

2 ¶ †Et poſito qꝺ aliqualiter pacta inter predictos inita loquũ-
tur de ſucceſſione dicti ſoffredi hoc eſt comprehenſum ſub vni-
uerſitate aliorum pactorum et ex quadam ſequela iurium iam
acquiſitorum:vt patet ex tenore dicti inſtrumenti.Et ſic licet ꝑ
ſe et principaliter[a] non liceret ſuper ſucceſſione viuentis paci-
ſci et conuenire:tamen per modum ſequele et vniuerſitatis li-
cet.l.in modicis.ff.de contrahen. empt.et.l.ij.§.illud poteſt.ff.
de here.vel act.vendi.maxime per modum ſocietatis.l.iij.§.il-
lo.ff.pro ſocio.

a ¶ Per ſe et pncipalr Hic qñ vꝫ pactũ de futura ſucceſſione.

3 ¶ †Item preſuppoſito qꝺ loquuntur pacta de quibus in dicto
inſtrumento agitur in aliqua parte de ſucceſſione ſoffredi vi-
uentis non propter hoc minus valent alia pacta preſuppoſi-
to ſed non conceſſo qꝺ quo ad iſtam partem non valerent.arg.
in.l.ſi ex falſis.C.de tranſac. Nam reuera ſi verba bene inſpiciã-
tur.l.fin.alle.non vendicat in hoc caſu ſibi locum:quia illa lo-
quitur quando fiebat pactum inter illos qui ſpem habebãt ꝓxi-
mam ſuccedendi:ꝛ in caſu quod ab inteſtato poſſet eis obueni-
re hereditas:quia tunc reprobatur propter periculum ne tra-
ctaret de morte viuentis.in caſu tamen noſtro non fiebat pa-
ctum per proximiores ab inteſtato cum eos precederẽt filie di-
cti ſoffredi. Nec de hereditate legitimam:ſed de hereditate ſeu
ſucceſſione dicti ſoffredi ſi ipſe ordinaret ſeu diſponeret quod
perueniret ſua ſucceſſio ad eos vel ad alterum ipſorum ꝑpter
verba in pacto appoſita factis vel faciendis per ipſum domi-
num briſſiaci in quo ceſſat periculum mortis:quia ſi ipſe non
ordinaret vel inſtitueret nihil per mortem lucrari poſſunt:et
ſic ceſſat ratio dicte.l.fina.C.de pactis.et per conſequens ipſa
lex.argumen. in.l.adigere.§.quis.ff.de iure patrona. ¶ Quod
confirmatur per finem dicte.l.fin.vbi permittit valere pactum
ſi ille de cuius hereditate agit̃ conſentiat. ¶ Item predicta lex
loquitur cũ ſit pactum de ſucceſſione ad quam paciſcentes poſ-
ſent venire preter ꝛ contra volũtatẽ illius de cuius hereditate

pacifcentur partes. Non de ſucceſſione vniuerſali ad quam nõ poſſunt paciſcẽtes venire ſine eius voluntate. vt.ſ. eſt dictum.

4 ¶ † Nec loquitur de legato de quo in preſenti cauſa agitur: ſed ſolum de ſucceſſione vniuerſali: quia in legato ceſſat ratio quam gloſ. ponit et docto.in.d.l.fina. videlicet quia propter legatum dicto aymaro factum non impeditur libera teſtamenti factio: non obſtante legato fecit teſtamentum et valet. et ſic cum ceſſet ratio in caſu noſtro ceſſat dictus.§.ꝗuis. Et ſic licet pactum vel pacta in dicto inſtrumento contenta eſſent prout non ſunt reprobata vt.ſ. dictũ eſt: quo ad ſucceſſionem vniuerſalem dicti ſoffredi: non tamen quo ad legatum dicto aymaro facto: ⁊ ſic illud legatum caſtri venire debet in ſocietatem ꝑ dictas partes inita virtute verbi donationis. cum legatum ſit donatio.l. legatum.ff.de lega.ij. Et propter verba quocunq; alio titulo quod comprehendit omnes modos acquirendi etiam lucratiuos ⁊ legata propter ſententie generalitatem ⁊ propter verbum donationum precedens. ⁊ ſic trahit ſe ad ſimilia. ⁊ comprehendit. argu.l.ij.§.queſitum cum ibi nota.ff.ſi quis cautio. ⁊.c.que generaliter.de procura.lib.vj. Et ſic non obſtat.l.adiecit.ff.pro ſocio. quia loquitur quando erat facta ſocietas queſtus in qua non comprehenduntur legata ⁊ donationes. cum verbum queſtus ſolum comprehendat acquiſita per operas. ſed non negatur ibi quin ſocietas coiri poſſit ſuper legatis et donationibus vt faciebant dicte partes: pro quo.§.de illo.ſ.alle.

¶ Summarium.

1 Donatio non infirmatur ſtipulationis defectu.
2 Donatio quando dicatur propter nuptias ⁊ qñ valeat.
3 Pars contractus dicitur quod iuxta contractum apponitur.
4 Pactum nudum quod incontinenti apponitur precedentem actionem informare dicitur.
5 Conuentio veſtitur optime iuramento.
6 Obligatio naturalis naſcitur ſi vt liberi naſcituri ſuccedant naſcantur.
7 Conuentio quod donata ad liberos deueniãt an valeat nemine pro liberis ſtipulante.
8 Dos ſiue donatio quando ad eum redeat a quo profecta eſt.
9 Dos ⁊ donationes propter nuptias ſoluto matrimonio ad patrem redeunt a quo ſunt profecta.

¶ Conſilium.xij.

Ex facti narratione colligitur videndum principaliter ſi ex donatione per dominum petrum berengarij dominum quondam mergiarum facta contemplatione tunc futuri matrimonij raymundo eius filio: ⁊ liberis ex ipſo matrimonio procreandis ſus fuerit queſitum nobili Joanni nepoti quondam ex dicto matrimonio poſtea nato. Aduerſus que opponuntur tria principaliter. Primo ꝙ in dicta donatione non interuenit ſtipulatio: et ꝙ fuit facta inter patrem ⁊ filium. Secundo ꝙ reſpectu liberorum naſcendorum nulla interuenit ſtipulatio. Tertio ꝙ bona donata reuerſa fuerunt ad dominum petrum donantem qui ſuperuixit dicto raymundo.

1 ¶ † Ad primum dubium dicendum eſt dictam donationem non eſſe inualidam defectu ſtipulatiõis cũ ex tra nudo pacto donatiõis autoritate legis oriatur actio ſiue conditio ex illa.l.ſi quis argentum. C.de donatio. et ibi probatur in.§.fina. ⁊ notatur per Bart.in.l.legitima.ff.de pactis. et in.l.j.ff.de verborum obligatio. Nota etiam per Innocen.in.capitu.veniens. extra de tranſactio. Cum quia dicta donatio facta fuit contemplatione futuri matrimo.

a ¶ Futuri matrimonij de donatione propter nuptias facta inter patrem & filiũ de quo vide que plene dixi in deciſionibus parlamenti. q̃. cxlv.

nij[a] que preterea valet licet inter patrem & filium: et ex ea fuit tranſlatum dominium. l. ij. cum ibi notatis per gloſ. C. de inoff. dona. & l. pomponius philadelphus. ff. famil. herciſ. Et ibi notatur et per Azo. in ſumma. C. de bonis que liberis. ¶ Licet regulariter donatio de patre in filium iuris impoſſibilitate ſine repugnantia non valeat. l. ſi quis prouo. ff. de fideiuſſo. cum ſimilibus.

2 ¶ † Ad ſecundum dubium dico q licet in iſta conuẽtione adiecta in dicta donatione propter nuptias ibi: ita tamen et taliter q in ipſis caſtris & locis & redditibus ſupradictis liberi maſculi naſcituri a dicto raymundo et aleyſia eius vxore predicta ſuccedere debeant &c. Non interueniſſet vt dicitur ſtipulatio pro dictis liberis naſcituris: fuit tamen dicta conuentio veſtita coherentia dicte alterius donationis ſicut videmus de pacto nudo quod veſtitur coherentia contractus in. l. iuriſgentium. §. quinimmo. ff. de pactis. ¶ Attento q dicta conuentio iuxta dictum contractum alterius donationis dicto raymundo facte fuit incontinenti appoſita. ſecus tamen ſi ex interuallo adiecta fuiſſet. l. legem. C. de pactis. & in. d. §. quinimmo.

3 ¶ Et ratio diuerſitatis eſt: quia quãdo apponitur incontinenti iuxta contractum: tunc dicitur pars contractus vt videtur velle dicere text. in dicto. §. quinimmo. ibi dum dicitur bone fidei inſunt &c. intelligo inſunt ſicut pars ſuo toto. Et ita datur actio ex eo contractu iuxta. l. tenetur. §. primo. ff. de actio. empti. & l. fundi partem. ff. de contrahenda emptione. ¶ Sed quãdo ex interuallo: tunc non cenſetur pars contractus: immo eſt pactum per ſe et ſeparatum. Et ideo cum ſit nudum non parit actionem per generalem regulam poſitam in. d. l. iuriſgentium. in. §. ſed cum nulla. ¶ Et ex tali pacto ſiue conuentione nuda incontinenti iuxta contractum appoſita oritur et datur actio preſcriptis verbis. l. ij. C. de pactis inter empto. et vendi. Unde tale pactum nudum incontinenti appoſitum parit nouam actionem. l. in bonefidei. C. de pactis. et in. l. legem. eodem titulo. ¶ Item etiam datur actio ex eo contractu: & tunc dicemus q veterem informet. vt in dicto. §. quinimmo. et in. l. tenetur. ſ. allegata.

4 ¶ † Et quod hoc dico quod pactum nudum incontinenti appoſitum informat precedentem actionem: et datur actio ex illo cõtractu: habet etiam locum in contractibus ſtricti iuris vt tenet gloſ. in dicta. l. in bonefidei. C. de pactis. et in dicta. l. iuriſgentium. §. ſed quod nulla. ſuper verbo bonefidei.

5 ¶ † Secundo ex alio capite fuit dicta conuentio veſtita iuramento: quod iuramentum hodie iure canonico eſt optimum veſtimentum nudi pacti: vt tenet Hoſtien. in. c. quintauallis. de iureiurando. Et Joan. andr. in. c. cum veniſſent. de inſtitu. ¶ Idem etiam tenet de iure canonico Bartol. in. l. ſi quis pro eo. in principio. ff. de fideiuſſo. et Henri. de bouenco in autẽ. ſacramenta. C. ſi aduerſus vendi. in ſua repetitione. in fine.

¶ Immo et etiam de iure ciuili. Eſt etiam optimum veſtimentum iuramentum pacti nudi: vt tenet Raphael cumanus in

d.l.ſi quis pro eo.in princip. ¶ Et dicit quod videtur tex.in.l.ſi quis maior.C.de tranſact. ¶ Cum quia hodie etiam ex nudo pacto oritur obligatio & actio ad agendum in.c.quicunq; ſuffra gio.xij.q.ij.& in.c.j.& ibi notatur.extra de pactis.& clarius in.c. quoties cordis oculus.j.q.vij.

6 ¶ † Preterea & ſi dicta conuentio quod liberi naſcituri ſuccedāt
a fuiſſet nuda:fuiſſet ſaltim nata naturalis obligatio [a] ratione conſenſus et voluntatis dicti quondam domini Petri donatoris.l.prima.in principio.ff.de pact.et in.l.ſtichum.§.naturalis.ff.de ſolu. ¶ Que naturalis obligatio oritur etiam inter patrem & filium.l.frater a fatre.ff.de conditio.indebiti.que quidē obligatio naturalis etiam impedit repetitionem indebiti iure ciuili in dicta.l.frater a fratre.Sed dictus nobilis Humbertus dominus de tribus meniis hereditario nomine dicti nobilis Joannis domini quondam morgiarum tenet:et poſſidet caſtra et loca donata:de quibus agitur.Jdeo poteſt idem nobilis Humbertus repellere dictum piperi hac exceptione quod ipſe poſſidet quod ſibi naturaliter debetur:vt probatur in dicta.l.iuriſgentium.in.§.ſed cum nulla.in fine.ibi dum dicitur in text.Sed parit exceptionem &c.Et pro hoc facit quod alibi dicit Bartol.quod ſi legatarius poſſideat rem ſibi naturaliter debitam quia forte in teſtamemto minus ſolēni fuit factum legatum vel alās habet ipſe legatarius effectualem retentionem:et ſi agatur contra ipſum ipſe habet exceptionem:quia poſſidet rem ſibi naturaliter debitam:vt.ff.de compenſa.l.etiam.& in.l.militis.in.§.veteranus.ff.de mili.teſtamento.ita dicit Barto.in.l.nemo.ff.de lega.j.

a ¶ Naturalis obligatio.hic de obligatiōe naturali:de quo etiā tetigi in deciſionib[9] parlamēti. queſtio.cxlvj.

7 ¶ Preterea quod dicta conuentio adiecta dicte donationi in qua conuentione fuit actum quod donata deuenirent ad liberos dicti Raymundi quos ſuſciperet ex dicto matrimonio valeat licet nullus fuerit ſtipulatus pro liberis nondum na-
b tis[b].caſus eſt hodie clar[9] in.l.quoties.C.de dona.que ſub modo.et ibi plene not.Nec obſtat quod dicti liberi nondum erant nati.argumen.in.l.ſi quis operas.ff.de operis libertorum.pro quo facit.l.placet.ff.de liberis et poſthumis.vbi ille qui nondum eſt natus poteſt heres inſtitui.Sic etiam eſt in omnibus actibus fauorabilibus.l.ſi quis ita dederit.§.j.ff.de teſta.et.l. que filiabus.§.j.ff.de leg.j.cum ſi.

b ¶ Nondū natis.hic de donatiōe facta in ꝯctu matrimonij liberis nōdum natis. Uide de hac materia.j.& alio cōſilio xxiij.

8 ¶ † Ad tertium vero dubium principale ſi dicta bona donata fuerint reuerſa ad dictum dominum petrum patrem donantem per mortem dicti Raymundi eius filij predefuncti tan-
c quam ab ipſo patre profecta.Reſponderi poteſt[c] duobus modis.Primo quod licet dos a patre profecta ad patrem redire debeat iuxta.l.dos a patre.C.ſolu.matrimonio.Jtem etiam donatio propter nuptias a patre profecta ad patrē redire debeat.l.ij.C.de bo.que libe.hoc eſt verum nō ſtantibus liberis: quia ſtantibus liberis profecta a patre nō reuertunt̄ ad patrē: ſed remanēt liberi ſm veriorē opinionem Martini.de qua per glo,in.d.l.dos a patre profecta.que opinio Martini etiā de cō

c ¶ Rn̄deri pōt.de hac materia vide q̄ dixi in deciſionib[9] parlamēti. q.cxlvij.

ſuetudine ſeruatur:vt ſibi dicit glo.Et qd dicta opinio Marti
ni ſeruetur de conſuetudine dicit etiam hoſt.in ſum.in titu.de
dote poſt diuortium reſti.§.cui datur ꝛc.circa fi.ver.conſuetu
do.Et que conſuetudo vt pro notoria vbiqꝫ terrarum attento
qd dicti domini doctores famoſi in iure ſcribentes de ea atte
ſtantur.Ideo alia probatione nõ indiget:vt dicit Barto.in.l.de
quibus.ff.de leg.Et licet glo.in.d.l.dos a patre profecta:loqua
tur tantummodo de dote reſpectu conſuetudinis.Idem ibi eſt
dicendum de donatione propter nuptias:quia paribus paſſi
bus ambulant.in aut.de equalitate do.in.§.j.et ita dicit Cy.in
d.l.dos a patre profecta.

a ¶ Filias ſtipulari. d a h et tetigi in deciſioni b' plamenti. q.cccccxxiiij.

9 ¶ †Secundo poteſt reſponderi ad dictam.l.dos.a patre profe
cta qd dos ꝛ donationes propter nuptias ꝛ ſimilia ſoluto ma
trimonio redeunt ad patrem tanqꝫ profecta ſtantibus etiam li
beris ceſſante dicta cõſuetudine.Qꝛ hoc verũ niſi aliter inter
contrahentes fuerit actum:vt quia pater paſſus eſt in conſtitu
a tione dotis filiam ſtipulari [a] ac liberis ſuis dotem reſtitui ſo
luto matrimonio:quia tunc nõ redit dos ad patrem:ſed rema
net filie aut liberis ſuis ſcd̃m formam talis conuentionis vel
ſtipulationis iuxta ea que ponit notabiliter Bar.in.l.que do
tis.et in.l.gayus.ff.ſoluto matrimo.et faciunt no.in.l.vxorem.
§.teſtamento.ff.de leg.iij.

¶ Summarium.

1 Manuteneri non debet in poſſeſſione qui nunquam fuit in ea.

2 Mitti in poſſeſſionem nullus debet alio poſſidente.

3 Ordinatio ex precipitatione annullatur.

4 Sententia lata ſuper interdicto retinende poſſeſſionis ſuper quo lis non fuit conteſtata non valet.

5 Poſſeſſor cum titulo et priori poſſeſſione in ea manuteneri debet.

¶ Conſilium.xiij.

In cauſa dñi ponſoni archiuiaudi militis appel
lantis ex vna parte ꝛ Franciſcum de eccleſia ap
pellantem ex altera que pendet ad diffiniendum
in magnifico dalph.parlamento videtur ſenten
tia ferenda pro dicto domino milite appellante ꝛ
cauſis et rationibus ſubſcriptis.

1 ¶ †Primo quia dictus Frãciſcus de eccleſia nũqꝫ fuit in poſ
ſeſſione prati ꝛ nemorum de quibus agitur:nec appparet quod
poſſideat.Ideo non poteſt in eadem poſſeſſione manuteneri.
arg.in.l.decẽm.ff.de ver.obli.Nec fuit queſita poſſeſſio dicto
de eccleſia ex perſona henrici de villa aſſerti ꝓcuratoris dicti
de eccleſia.ꝛ hoc probatur in.l.j.§.per procuratorem.ff.de acq̃.
poſ.Ita dicit Azo in ſumma.C.de acqui.poſ.in vlt.col.in.§.per
curatorem quoqꝫ ꝛc.Et licet ibi Azo faciat mentionem de ꝓcu
ratore habente generale vel ſpeciale mandatum:tamen hic de
hoc non eſt querendum cum de nullo mandato ſpeciali aut ge
nerali appareat.

2 ¶ †Secundo quia ꝛ ſi dictus.henricus de villa fuiſſet procu
rator

ratoꝛ dicti de eccleſia dictus miles poſſidebat dictum pratum et nemus tem‑poꝛe quo dictus aſſertus pꝛocuratoꝛ dicitur fuiſſe miſſus in poſſeſſionem di‑ctoꝛum prati et nemoꝛum:vt deponunt teſtes dicti militis.Et cum ipſe miles poſſideret pꝛout et adhuc poſſidet non debuit dictus de eccleſia per ſe vel per alium mitti in poſſeſſionem dictoꝛum bonoꝛum de quibus agitur:niſi pri⁹ vo‑cato dicto milite poſſeſſoꝛe:per ea que habentur et notan.in.c.licet epiſcopus. de pꝛeben.libꝛo.vj.ꝛ tenet Angelus de aret.in.l.a diuo pio.§.ſi ſuper rebus.in iij.col.ibi tu addas ꝛc.de re iudi.vbi ipſe Ang.dicit qđ quilibet detentoꝛ etiam iniuſtus eſt citandus anteq̃ priuet ſua detentatione ſicut quilibet alius ve‑rus poſſeſſoꝛ allegat.d.c.licet ẽptoꝛ.ꝛ facit.l.j.§.ſi vi a me.ff.de vi ꝛ vi arma.et quia nõ fuit ipſe miles poſſeſſoꝛ vocatus:poſſeſſio dicti de eccleſia fuit iniuſta: et debet reponi in poſſeſſiõe ſi poſſit dici ſpoliatus:aut ſi poſſit dici turbatus debet manuteneri in ſua poſſeſſiõe per ea que circa hec dicit notabiliter Bal. in.l.ij.C.ſi pꝛopter publicas penſita.quia poſterioꝛ pꝛetenſa poſſeſſio dicti de eccleſia cenſeri debet vitioſa ꝛ clandeſtina:per ea que dixi in apparatu ſtatuti ſi quis per literas.in glo.ſuper verbo clandeſtine.circa pꝛincipium.ꝛ tangam j.de hoc ſtatim.in.c.preterea ꝛc.

3 ¶†Tum quia dictus miles non fuit per viceballiuum a quo exaudit⁹ in ſuis iuribus ſed abſq; dilatione incontinenti pꝛoceſſit ad ſuã oꝛdinationem qđ di‑ctus de eccleſia manuteneretur in dicta poſſeſſione:ex qua pꝛecipitatione ipſa oꝛdinatio fuit nulla per tex.in.l.ij.ibi nõ ſubitas ſed deliberatione habita ꝛc. C.de ſenten.ex periculo recitan.facit.c.deus.ij.q.j.

4 ¶†Tum quia in pꝛima inſtantia dictus de eccleſia cum actione iniuriarum poſtea cumulauit aliam petitionẽ in qua petijt manuteneri in poſſeſſione di‑ctoꝛum bonoꝛum:ꝛ ſic intentauit interdicto retinende poſſeſſionis ſuper quo interdicto non fuit lis conteſtata.ꝛ ſic ſentẽtia inde ſuper eo lata eſt nulla iu‑xta.c.j.extra de litis conteſta.ꝛ.c.dudum.lo.ij.in ver.licet.extra de elec.quia in omni materia etiam poſſeſſoꝛij non ſolum retinende ſed etiam recuperãde re‑quiritur litis conteſt.aliter pꝛoceſſus eſt nullus:vt no.in.c.conſultationibus. extra de officio delega.et per Joan.andr.in nouella.in capi.non ſolum.ſuper verbo iudicis officio.de app.li.vj.ꝛ per Bar.in.l.materialiter.ibi:certo q̃ro.ꝛc. ff.de acqui.poſ.Et ſi pꝛoceſſus eſt nullus ſnĩa etiam eſt nulla.ꝛ no ꝑ Specu.in ti.de ſententia.§.placet.in verſi.item eſt nulla ratione pꝛoceſſus ꝛc.

5 ¶†Pꝛeterea ex actis apparet de titulo ꝛ pꝛioꝛi poſſeſſione dicti militis:idõ dꝫ in ſua poſſeſſione dictoꝛum bonoꝝ manuteneri.not.in.c.licet.extra de ꝓba. qꝛ poſſeſſio poſtea ſecuta dicti de eccleſia cẽſeri dꝫ iniuſta:vt dicit Ang.de peruſi. in.l.ſi q̇s diuturno.ff.ſi ſeruitus vendi.ꝛ idem Ang.de are.in.l.clam poſſidere. in pꝛin.ff.de acqui.poſ.ideo ex hoc alio capite male fuit iudicatum per iudicẽ a quo:ꝛ faciunt que dixi.ſ.in tertia ratione.

¶Summarium.

1 Legitimatio ſeu reſtitutio natalium an valeat ꝛ ad quid.ꝛ nu.ſeq.
2 Legatum aſſequi non poteſt onus ei annexum recuſans.
3 Donans bona aliqua cenſetur iura que in eis habet donare.

¶Conſilium.xiiij.

Ex facti narratiõe mihi tradita pꝛo parte guillermi blanachĩ de monte claro oꝛiuntur duo pꝛincipalia dubia.Pꝛimum ſi legiti‑matio de eo facta per dominum epiſcopum valeñ.et dienſis vt vicarium imperialem cum ipſe guillermus eſſet ſpurius:videli‑cet filius pꝛeſbyteri valuerit quod ad ſucceſſionem bonoꝛum di‑cti ſui patris naturalis extra territoꝛium dicti domini epiſcopi

Secundo ſi ipſe guillermus poterit petere legatum ſibi per di
ctum eius patrem naturalem in ſuo teſtamento factum abſqꝫ
1 onere ipſi legato adiecto. ¶ † Ad primum dubium videtur di-
cendum qd dicta legitimatio [a] inquantum concernit ſpecialia
valet ad minores ordines nõ ad dignitates ꝛ prelaturas. Quo
vero ad ſucceſſionem bonorum poteſt valere in bonis exiſten-
tibus infra eius iuriſditionem temporalem ad quem dumta-
xat eius vicariatus ſe extendit. ita dicunt ꝛ tenent gloſ. Inno-
cen. hoſtien. et henri. bohic. poſt ipſos in. c. per venerabilem.
qui filij ſint legi. in ver. aut quo ad ſucceſſionem. et ver. ſi que-
ras de alia ſeculari vel eccleſiaſtica perſona. prout alꝭ dicunt
de papa qui extra ſuam iuriſditionem temporalem legitimare
non poſſet vt ſuccedat legitimatus in bonis parentum ſcd̃m
dictos doctores in. d. c. per venerabilem. in prin. in verſi. aut de
papa. q̃uis hoſtien. contra quo ad papam: cuius opinio. non ſe
quuntur dicti doctores cum quibus docto. concordant Cyn. et
Saly. poſt docto. antiquos in auten. ex complexu. C. de inceſt.
nup. Et hoc quando tales non ſunt ex damnato coitu progeni-
ti: prout tamen eſt dictus guillermus: quoniam tales de iure
ciuili non ſunt alendi in dicta auten. ex complexu. Et q̃q̃ Sa-
lycetus ibi videatur innuere quod imperator tales ex dãnato
coitu poſſit legitimare quo ad ſucceſſionem: eſt tamen neceſſe
quod in legitimatione dicat non obſtante dicta aut. ex comple
xu. de quo plene not. etiam in. l. fi. C. ſi contra ius vel vti. publi.
et Bal. in. l. eam quam. C. de fideicommiſ. Et q̃q̃ de equitate ca
nonica hodie tales ali debeant tamen ſecundum eundem Sa-
ly. in legitimatione requiritur illa ſolẽnitas propter odium qd
lex contra ipſos habere videtur ſecundum ipſum. Ideo ſi pre-
dicta verba appoſita fuerint in dicta legitimatiõe valebit etiã
quo ad ſucceſſionem bonorũ infra iuriſditionem temporalem
dicti domini epiſcopi vicarij imperialis et non vltra: vt ſupra
dictum eſt licet quo ad ſpecialia valeat vbiqꝫ: quia talis legiti-
matio nemini affert preiudicium ſm hen. bohyc. in. d. c. per ve
2 nerabilem. ¶ † Ad ſecundum dubium videtur dicendũ quod
dictus guillermus amplecti non poterit dictum legatum ꝛ re-
cuſare onus ei annexum: quia ipſum legatum acceptando di-
ctum onus ſubire tenetur nec aliter eſſet audiendus petendo
legatum ſi nolet ſubire onus. l. j. §. pro ſecũdo. C. de caducis tol
lendis. Et ſi dicatur quod dictum legatum fuit ſubrogatum lo-
co bonorũ prius inter viuos eidem guillermo per dictum eius
patrem naturalem donatorum: ꝛ qd propterea eodem iure cẽ-
3 ſeri debet ꝛc. † Ad hoc reſpondetur qd dictus pater faciendo
donationem [b] dictorum bonorum donaſſe cenſetur ius quod
in ipſis habebat. l. qui tabernas. ff. de contrahen. empt. ꝛ in. l. ſi
domus. §. fi. ff. de leg. j. ꝛ cum dictus pater donator nullum ius
haberet in dictis bonis: quia dederat bona que ad eum nõ ſpe
ctabant: ideo nullius efficacie fuit dicta donatio: ex quo ſequit
qd nulla ductus obligatione: ſed mera liberalitate dictũ lega-
tum fecit dicto guillermo: ꝛ faciẽdo ipſum guillermũ onerauit
qd facere potuit. l. ab eo. cũ ſua materia. C. de fideicommiſ.

a ¶ Dicta legitimatio de legitimatione ſpurij in tẽporalib[9] ꝛ ſpiritualib[9] de legitimatione etiã plene ſcripſi in deciſionib[9] parlamenti q. cccclxxij.

b ¶ Donationẽ dictorũ bonorũ. De donatione facta filio naturali: ꝛ ſi poſſit emãcipari. vide q̃ plene ſcripſi in deci. parla. qd. ccccccxxxij.

¶ Summarium.

1 Bona materna que dicantur.
2 Bona fraterna que ſint ⁊ qui in eis ſuccedant.
3 Renuntians bonis maternis an dicatur etiam bonis renuntia-
re fraternis.
4 Renuntiatio bonoꝛum paternoꝛum ad fraterna non extendi-
tur bona.
5 Pater non habet vſumfructum in bonis maternis ad liberos
deuentis.

¶ Conſilium.xv.

1 Bona materna dicũtur que ex ſucceſſione matris
ad liberos peruenerunt in quibus pater ſuperue-
niens nihil habet quo ad pꝛopꝛietatem: ſed tan-
tummodo adminiſtrationem ⁊ vſumfructum.l.j.
C.de bo.mater.⁊.l.cum opoꝛtet.C.de bonis que li-
2 beris. ¶ † Poſtq̃ vero dicta bona peruenerũt ad
liberos: ⁊ ipſi liberi poſtea decedũt inteſtati ſuperueniente ad-
huc patre ipſa bona dicantur fraterna: et in ipſis ſuccedunt fra
tres ⁊ ſoꝛoꝛes vtriuſq; coniuncti ⁊ cum eiſdem pater: ita vt vi-
riles fiant poꝛtiones vt in aut.defuncto.C.ad tertullianũ. ¶ Et
per hec apparet ꝙ non ſunt amplius ipſa bona materna: quia
in maternis non ſuccedit pater vt ſupꝛa dictum eſt.pꝛo quo fa-
cit.l.ſi is qui ex bonis.ff.de vulga.
3 ¶ † Et per hoc etiam apparet quod renuntiatio facta de bonis
maternis non includit dicta bona fraterna.facit etiam ratio:
quia dicta renuntiatio bonoꝛum maternoꝛum non poteſt ex-
tendi ad futuram ſucceſſionem cui non poteſt renuntiari: nec
valet pactum ſuper futura ſucceſſione.ff.de leg.ij.l.ſi ita ſit ſcri
ptum.§.ſi ſub conditione.et de acquiren.here.l.qui ſuperſtitis.
et.l.is qui.et.C.de pactis.l.fin. Jdeo in dicta renuntiatione bo-
noꝛum maternoꝛum non compꝛehenditur niſi poꝛtio que per-
uenerat ad aymardum renuntiantem ex ſucceſſione materna
tales enim renuntiationes a iure pꝛohibite non recipiunt in-
terpꝛetationem extenſiuam.l.quod vero.ff.de legi.
4 ¶ † Et ꝙ renuntiatio bonoꝛum maternoꝛum vel paternoꝛum
a non debeat extendi ad bona fraterna [a] expꝛeſſe tenet Barto.
in.l.ij.§.illud.ff.de here.vel ac.ven.pꝛo hoc.ff.de le.iij.l.ſi titius
ex parte.et tetigi de hoc in deciſionibus parlam. dalphinal.q.
ccxxxj.quia alia eſt hereditas patris.alia eſt hereditas matris
alia hereditas fratris: vt in dicto.§.illud.et inſti.de pupil.ſub-
5 ſtitu.§.igitur. ¶ † Sed an pater habuit vſumfructum in poꝛ-
tionibus bonoꝛum maternoꝛum que ſuis liberis ſuperſtitibus
deuenerunt per moꝛtes alioꝛum liberoꝛum: dico ꝙ non quia
iſte eſt vnus ex caſibus exceptuatis in quibus pater nõ habet
vſumfructum in bonis aduentitijs vt ponit glo.in aut.idem eſt
C.de bo.que libe.⁊ eſt ter.in auten.item hereditas.eo.titu.

a ¶ Ad bona fraterna de hoc etiã tetigi.j.cõſil.ccxlvj.

¶ Summarium.

1 Bona ingredientiũ oꝛdinẽ mẽdicãtiũ ad quos deueniant.
2 Jngreſſurus religionẽ bona ſua vẽdere dȝ ⁊ paupib⁹ erogare.
3 Schedula ſeu imbꝛeuiatura quando pꝛobet.

Conſilium.xvj.

1 Secundum communem doctrinam doctorum† bona ingredientium ordinem fratrum minorum mendicantium non facta diſpoſitione de bonis ſuis tranſeunt et deuoluuntur ad venientes ab inteſtato. Nec proprie dicuntur bona vacantia poſtq̄ ſunt profeſſi: ſed vocatur hereditas iacens eo genere vacationis quo per mortem naturalem que venientibus ab inteſtato defertur vt eſt text. expreſſus in extrauagāt. i exijt qui ſeminat. §. ad hoc: q2 cum. §. ſe. Et in cle. exiui de paradiſo. §. ceterum. verſic. nos autem. z. §. quia igitur.
2 ¶ †In quo. §. ceterum. dicitur quod volenti ingredi dicatur q̄d vendat oīa ſua z ſtudeat pauperib⁹ erogare. Et ſic fuit intentio beati franciſci q̄d non recipiatur niſi prius diſpoſito de bonis ſuis quod ſi non fuerit factum tranſeunt bona ad venientes ab inteſtato: quia vnus modus tantummodo permittitur fratribus conuentus habendi de bonis ſlh⁹ ingredietis: ſcꝫ ſi ille contulit ꝑ modum eleemoſyne vt ibidem: ergo alij caſus prohibentur ſm̄ tenorem dictorum textuū z eorū mentē. z faciūt. l. cum pretor. ff. de iudi. z capi. nonne. extra de preſump. ¶ Hoc expreſſe tenet Frāci. de zabarellis[a] cardinalis floren. vulgariter nuncupatus in dicta clemen. in. §. ceterum. hoc etiam tenet henri. bohyc. in. c. in preſentia. in. ij. diſtin. extra de probatio. hoc vult etiā Barto. in. l. cum pater. §. hereditatem. ff. de le. ij. z in. l. j. ff. de teſta. in fi. et in quarto libro minoricarum. Idem tenet Bald. in autenti. ingreſſi. C. de ſac. ſanc. eccle. ¶ Nec obſtat quod dicit Specu. in ti. de ſtatu. mona. verſi. quarto. quia ſm̄ Bald. de alio mēdicāte loquitur hoc eſt predicatore: quia ille conuētus predicatorum propriā burſam hꝫ vt dicit Bart. in dicto libro minoricarum. in ca. primo circa princi. Ex quibus propterea apparet petita pro parte antonie z katherine filiarum quondam laurētij tholoſani fieri debere.

[a] ¶ Frā. de zabarellis. aduertēduꝫ ſuꝑ hoc q2 dn̄s clemēs papa ꝯceſſit priuilegiuꝫ fratrib⁹ minoribus q̄d ipſi ſuccedāt ꝓximioribꝰ z poſſint poſſidere ꝑ libito eoꝝ volūtatū. ita vſi di ego guido in vidimus bulle.

3 ¶ †Nec obſtat quedā ſchedula ſeu imbreuiatura ex aduerſo in dicta cauſa producta: quia ibi non reperiuntur interueniſſe ea que requiruntur in prothocollo ſchedula vel imbreuiatura ſecundum not. per Cy. in. l. contractus. C. de fide inſtru. et ibi per Bald. ſuper rubri. et per Joan. and. in additio. Specu. in titu. de inſtrumentorum edi. §. videndum. et per Barto. in. l. ſi quis ex argentarijs. §. ſi initium. ff. de edendo. Et tamen in inſtrumento publico ad hoc vt probet requiruntur ea que ponit gloſſ. in. l. generali. C. de tabularijs. lib. x.

Summarium.

1 Illegitimus ſeu ex dānato coitu nat⁹ an poſſit ſuccedere.
2 Natus ex maritato z ſoluta an dicatur ex coitu damnato.
3 Pater filio ſpurio in vltima voluntate dare nō poteſt: ſed inter viuos poteſt.
4 Coitus dānatus quis dicat z quis ex eo natus cenſeatur.
5 Vxor maritum de adulterio accuſare poteſt.
6 Spurij an poſſint capere ex perſona patris.
7 Poſſeſſionem capiens ſine manu heredis an perdat ius ſuum.

¶Conſilio.xvij.

Aſus mihi traditus cōſulend' cōſiſtit in duob'. ¶ Primo an caſtrum nouum dalmaceni potue rit dari per recolēde memorie dominū Ludoui cū de pictauia comitem Valeñ.et dienſis vltimo defunctū filio ſuo Lancelloto de pitauia baſtar do valeñ.attento quando tenuit nobilē kathe rinā hancarde matrem ipſius baſtardi erat ipſe dominus co mes cōiugatus:ꝫ ipſa katherina non eſſet cōiugata:⁊ ſic videt eſſe ſpurius dictus lancellotus. ¶ Secundo an perdiderit ius ſuum dictus Lancellatus ex eo qd ipſe accepit poſſeſſionem di cti caſtri ſine manu heredis.

¶ † Quo ad primū videret dicēdū qd dictū caſtrū ptineat dño noſtro dalphino heredi dicti comitis Valeñ.pro eo:qꝛ dictus Lancellot' videt nat' ex damnato coitu.Nam prelibatus dñs comes tpe cōceptionis ⁊ natiuitatis eiuſdē erat cōiugatus:et ſic erat inhabilis dictus Lancellotus aliquali ſucceſſione:ex quouis titulo dicti dñi comitis:iura ſunt vulgata.in aut.q̄bus modis natu.effi.legi.§.fin.aut.ꝫ.in fi.C.de na.lib.aut.ex com plexu.C.de inceſt.nupt.c.per venerabilem.in fine.extra qui filij ſunt legiti.⁊ no.gl.fi.in.c.cū hꝫ.extra de eo q̄ duxit in matri.quā polluit per adulte.⁊ no.Aro.in ſumma.C.de na.libe.§.q̄ autē.et Spec.in titu.de ſucceſſio.ab inteſt.circa finem.

¶ † Cōtrariū videt cenſendū immo dictū caſtrū pertineat di cto Lancelloto:qꝛ ipſe Lancellotus nō pōt dici nat' ex dānato coitu:cū talis coitus ex maritato ⁊ ſoluta nō poſſit per legem accuſari.l.j.C.de adulte.⁊.xxxij.q.j.c.publico.⁊ ita tenet Saly cet' in dicta aut.ex cōplexu.ſup verbo indigni. dicta aut.non hꝫ locū in filijs natis ex cōiugato ⁊ ſoluta.cū tales filij non di cant nati ex dānato coitu.Et ita videt ibi ſentire glo.ſm eūdē: a cuius opinione glo.cū doctore famoſo in iudicādo non eſt re cedendum iuxta theoricam Cy.in.l.j.C. de actio.et obligatio. Bar.in.l.fi.C.de pe.iudi.qui male iudi.Idē Jacob.de butri.in l.prima.C.qui pro ſua iuriſditiōe.⁊ Jo.an.in.c.j.extra de conſti. Facit.l.minime.ff.de legi.¶ Cū qꝛ ⁊ poſito idē Lācellotus fuiſſet ex dānato coitu a adhuc dictū caſtrū ad eum ſpectaret ex cōtractibus tranſactionū per dictū comitē cū dño ſancti Vale rij cū ſeneſchallo bellicadri.⁊ cū Aubelleto fabri theſaurario. dalph.⁊ cum domino epiſcopo Valeñ.

a ¶ Ex dā nato coitu de donatio ne facta fi lio ſpurio vide etiā.j. cōſi.xciiij.⁊ cōſi.ccxlvj.

¶ † Nam licet ſit prohibitū patri dare filio ſuo ſpurio in vltima voluntate per iura ſupra alle.Nō tamē eſt prohibitū in contra ctu inter viuos:ſm glo.que reputat ſingularis in.l.qui teſtamē tum.ff.de proba.de qua facit feſtuꝫ Bar.in.l.ſi is.ff.de vulga.et pupil.ſubſti.⁊ idē videt ſequi Spe.in ti.de ſucceſſio.ab inteſta to.circa fi.in verſi.quid ſi inter ſe.¶ Cum qꝛ licet nō poſſet idē Lancellotus capere ex perſona dicti domini comitis. Non ta men prohibetur ex perſona dñi noſtri dalphina.eius heredis vt no.gloſ.in dicto.§.fina.in autentica quibus modis natura. efficiun.legi.⁊ Bartolus in dicta.l.ſi is. et ibi videtur caſus et ponit Spec.in titulo de ſucceſſio.ab inteſtato. circa finē.Sed

ipſe dñs noſter dalphi.declarauit ꝙ ipſe volebat obſeruare omnia contenta in teſtamento dicti comitis ꝛ in dicta tranſactione.igitur ꝛc.Quia nihil tam naturale ꝙ ea que placuerunt obſeruare.l.j.ff.de pactis.l.ſicut.C.de actio.et obligatio.c.j.extra de pactis.c.quotiens cordis oculus.j.q.vij.que duo capitula vltimo allega.cum ibi notabiliter habent quod etiam ex nudo pacto alteri per alterũ acquiritur ſtipulatio.ꝛ maxime in caſu

a preſenti:in quo interuenit iuramentum[a] quod eſt veſtimentũ nudi pacti ſm docto.in.l.iuriſgentium.§.quinimmo.ff.de pactis.ꝛ in.l.legem.C.de pactis.et ponunt canoniſte in dicto.c.j.extra de pactis.ꝛ allegatur caſus in.l.fin.de libe.cauſa.et extra de iureiuran.in.c.ex reſcripto. Que approbatio dicte tranſactionis facta per dominum noſtrum dalphi.cum fuerit generalis obſtat ſibi in omnibus capitulis.l.non eſt nouum.ff.de tranſactio.

a Interuenit iurm. quali iurm veſtit pactũ nudum: de q vide etiã j.q̃.xxiij.

4 †Sed in contrarium videretur dicendum in hoc caſu quod dictum caſtrum non potuerit dari dicto Lancelloto per dictũ comitem Valeñ.nec in vltima voluntate nec in cõtractu inter viuos.cum idem Lancellotus dicatur natus ex damnato coitu.ꝛ pro hoc eſt tex.in.c.per venerabilem.extra que filij ſint legiti.§.alle.ꝛ in.c.tanta.extra de eo qui duxit in matrimo.quam polluit per adulte.facit.xxxij.q.iij.c.ſicut.ꝛ fere per totam queſtio. Et quod idem Lancellotus dicatur natus ex damnato coitu.tenet glo.fi.in dicto.§.fi.in aut.de natu.liberis.ibi:tu ergo dic.quam ſequitur ibi Angelus de peruſio.et idem videtur tenere Azo in ſum.in ti.C.de natu.lib.§.qui autem ex dãnato.

Nec obſtant ſupra allegata in contrarium. Nam inquantum dicitur quod non dicitur natus ex damnato coitu:cum per.l.accuſari non poteſt.Nam videre meo immo gloſ.dicte autenti.ex complexu facit potius contra ſuper illo verbo indigni recipiendo.ver.quo caſu autem matri non patri ꝛc.

5 †Vel poteſt dici quod ratio Salyce.nõ eſt bona quod mulier non poſſit accuſare maritum:quia immo poteſt:vt ponit gloſ.in dicto capit.publico.xxxij.q.j.et facit.§.cauſis.vt liceat ma.et auie.colla.viij.Et quod mulier poteſt accuſare maritum de adulterio eſt textus in capitulo chriſtiana.xxxij.q.v.et facit cap.non mechaberis.ꝛ capitu.ſi quis ea queſtione prima.

Nec ſimiliter videtur obſtare gloſ.in.l.qui teſtamentum.ff.de probat.quia loquitur contra caſum.l.j.C.de naturalibus lib.

Et contrarium tenet in dicto.§.fina.in aut.de naturali.liberis.ſcilicet qd non poteſt capere ex tractu inter viuos.

Nec ob.dictum Specu.quia loquitur in alio caſu.ſ.in contractu emptionis. Nam ipſe Specu.tenet expreſſe quod non poteſt ei donari in eodem titu.de ſucceſſio.ab inteſtato.in ver.ſed cum pater.immo inquantum Spec.loquitur de emptione.Eſt caſus contra eius deciſionẽ in dicta.l.j.C.de naturali.libe.ibi.vel emptione collatum.

6 †Item inquantum dicitur quod licet non poſſit capere ex perſona dicti comitis:nõ tamen prohibet ex perſona dicti dñi noſtri dalphi.clare reſpondet quod immo capit ex diſpoſitiõe

dicti comitis eius patris vt recte in tuenti liquet.

¶ Quinimmo ſi expreſſe donaſſet eidem Lancelloto dominus noſter Dalphi.non valeret talis donatio:attento quod eſt heres dicti domini comitis:ita ponit Jaco.de bello viſu in dicta l.ſi is.ff.de vulga.et pupillari.quem ſequuntur Barto.et Jmol. per.d.l.j.C.de natu.libe.Glo.vero dicti.§.et Specu.loquuntur in alio extraneo quam in extraneo herede inſtituto per patrem ſpurij.

¶ † Secundi dubij deciſio pendet ex precedentibus:nam ſi ipſe comes non potuerit dare dictum caſtrum fruſtra queritur an dictus Lancellotus perdiderit ius ſuum capiendo poſſeſſionem:ſine manu heredis:ſed in caſu in quem dictus comes potuiſſet dare dicto Lancelloto dictum caſtrum ſi ipſe perdiderit ius ſuum accipiendo poſſeſſionem propria autoritate ſic diſtingue poſt doct.quia aut adeptus eſt poſſeſſionem ante aditam hereditatem aut poſt.Si ante non fuit priuatus iure ſuo ita tenet gloſ.in.l.non eſt dubium.C.de legatis.quam communiter
a ſequuntur doc.idem tenet Azo in ſecundo.C.quorum leg.[a] circa finem.Si poſt aditam tunc priuatus eſt iure ſuo:et de hoc eſt caſus in dicta.l.non eſt dubium.Niſi teſtator dederit licentiam apprehendendi poſſeſſionem rei legate propria autoritate vt eſt caſus in.l.tertia.§.lucius.ff.de lega.ij.

a ¶ Quorum legatorum. odoſ.i ſum ma.in ti.quorum le.dicit qd tituli quorum leg. ff.et C. habent locum ante aditam hereditatē.

¶ Summarium.

1 Subſtitutio facta de baſtardo an valeat.
2 Nepos ex filia non venit liberorum maſculorum appellatiõe.
3 Natus ex ligato et ſoluta an dicatur ſpurius et an poſſit ſuccedere.
4 Baſtardus an poſſit ſubſtitui et inquantum.
5 Liberi teſtatoris quando plus capere poſſint.
6 Naturales liberi etiam legitimati in feudo ſuccedere nequeunt.
7 Feudalia ad inſtar patrimoniorum rediguntur.
8 Legitimatio an tollat defectum natalium.
9 Reſtitutus locum per alium occupatum non recuperat.
10 Subſtitutio facta de baſtardo quando valeat.

Conſilium.xviij.

Super caſu in terminis et dubijs inde elicitis ex teſtamento domini Joannis domini camere dependentibus mihi traditis videtur mihi dicendum vt ſequitur.

1 ¶ † Ad primum in quo queritur ſi caſus ſubſtitutionis facte per dictum dominum Joannem de camera baſtardo dicto de aquabella euenerit:et conditiones ſub quibus erat ſubſtitutus fuerint purificate.et reſpõdetur quod ſic:cum omnes ante ipſum baſtardum inſtituti:et ſubſtituti ſine liberis maſculis deceſſerint in quem caſum ipſe baſtardus reperitur fuiſſe et eſſe ſubſtitutus:et ita vbi alia infra dicenda non obſtarent ſubſtitutio predicta in eius perſonam locum haberet.l.vna.§.ſin autem aliquid.C.de ca.tol.l.legata.ff. de condi.et demon.cum ſi.

2 ¶ Nec obſtat qđ ſuper ſit nobilis aymo de ſeyſſello nepos ex filia vrbani de camera: quia appellatione liberorum maſculorum in hac materia non venit nec includitur filius natus ex filia ſeu nepos ex filia: quia debet intelligi de proximo et immediato iuxta. l. qui liberis. §. fina. ff. de vulga. et. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebellia. not. in Spec. titu. de locato. §. nunc aliqua. ver. xlvj. et tenet Bald. in additio. Specu. ſuper eodem verſ. et in l. j. C. de conditioni. inſertis.

¶ Nec etiã obſtat qđ dictus baſtardus de aquabella fuit ſubſtitutus domino Joanni baſtardo de camera militi &c. qui viuente teſtatore deceſſit &c. q: ſufficit qđ dictus de aquabella ſuperfuerit[a] tempore caſus ſubſtitutionis euenientis per. l. quandiu. §. ita autẽ. ff. de acqui. heredi. cum ſua materia.

¶ Sed tranſeundo ad alia dubia videndum eſt ſi obſtent dicto baſtardo de aquabella aliqua que eum impediant venire ad dictam ſubſtitutionem.

3 ¶ Et primo videndum eſt ſi ſibi obſtet: quia genitus fuit a dicto domino Joanne teſtatore coniugato et matre vidua. ad qđ reſpondetur: quod licet natus ex vno coniugato et muliere ſoluta non dicatur natus ex damnato coitu:[b] ſic quod in eo non habeat locum auten. ex complexu: ſecundum quod ibi tenet Salycetus per. gloſ. in. l. j. C. de adulterijs. tamen de iure canonico eſt expreſſe deciſum in. c. tanta eſt. extra qui filij ſint legiti. quod talis eſt ſpurius: et ab hereditate paterna repellendus: et ſic hoc ſibi obſtat vt ad dictam ſubſtitutionem non admittatur autenti. ex complexu. C. de inceſt. nup. et autenti. licet. in fi. C. de natu. libe.

4 ¶ Et ex eo etiam quod dictus de aquabella baſtardus inter naturales de quibus in dicta auſ. licet dici poſſet non potuit ſubſtitui niſi in vna vncia dũtaxat ex duodecim vncijs: vt in dicta auſ. licet. et in auſ. de triente et ſemiſſe. §. conſideremus vnde ſumitur colla. iij. quamuis ſubſtitutio ipſa facta fuerit in eum caſum in quem non eſſent liberi legitimi maſculi: attento quod tempore teſtamenti et mortis dicti teſtatoris fuerunt legitimi liberi maſculi.

¶ Non enim ceſſat omnino ipſorum liberorum legitimorum fauor poſt mortem eorum cum vt libere de bonis paternis diſponere poſſunt poſt eos. ſic eorum fauor. vnde fideicommiſſum onus et grauatione cenſetur: vt not. in. l. ex tribus. C. de inofficio. teſtamen.

5 ¶ Nec etiam tunc ceſſat cauſa prohibitionis legalis quod vltra liberi ipſi capere non poſſint. etiam verum eſt quod nobilis aymo eſt de liberis legitimis dicti teſtatoris et qđ ex ſubſtitutione pdicta nihil plus capere poſſit dictus baſtardus de aquabella. facit. l. quod conditionis. ff. de dona. cauſa mortis. et glo. in auſ. quibus modis natu effi. legi. ſ. inſtitu. de fideicommiſſa. heredi. gloſ. ij. cum iuribus ibi allegatis Spe. in ti. de ſuc ceſ. ab inteſtato. ver. quid ſi imperator.

¶ Nec obſtat. l. ſi is qui. ff. de vulga. quia loquitur in pupillari per quam ſucceditur pupillo et in bonis pupilli: hic in caſu

a ¶ Super fuerit. de interruptiõe grad' ſubſtitutiõis vide etiã q̃ dixi i deciſ. parla. q. cccccl.

b ¶ Ex dãnato coitu. de hac materia etiã ſ. tetigi i pcedẽti meo cõſilio.

iſto loquimur in fideicommiſſaria per quam ſucceditur teſta-
tori:iuxta not.per Barto.in.l.centurio.eodem titu.⁊ in.l.qui ro
me.§.duo fratres.ff.de verb.oblig.
¶ Quo vero ad dictam vnciã videretur meliori iudicio ſaluo
ſecundum opinionem domini Salyce.ſupra dictam quod locuz
haberet dicta ſubſtitutio in perſonã dicti baſtardi de aqua bel-
la niſi alia obſtarent:et per premiſſa patet reſponſum ad ter-
tium dubium.
6 ¶ †Unde ⁊ ſecundo videndum eſt redeundo ad ſecũdum queſ-
tum ſi obſtet dicto de aquabella etiam reſpectu dicte vncie qđ
bona in ſubſtitutione cadentia ſunt feudalia.ad quod reſpon-
detur quod de iure feudorum deciſum eſt quod naturales li-
beri etiam legitimati non ſuccedunt in feudo: vt eſt text.in.c.
naturales.et in.c.adoptiuus.ſi de feudo defuncti controuerſia
fuerit . ponit gloſ.ij.circa finem.in.c.j.de natura ſucceſſionis
feudi.et iſta fuit opi.Cyn.in aut.ſed et ſi quis.C.de ſecun.nupt.
et in.l.liberti libertæq;.C.de bonis libertorum.hoſtien.⁊ Joan.
and.in.c.lator.extra de re iudica.Henri.bohic in.c.per venera-
bilem.extra qui filij ſint legitimi.
7 ¶ †Sed cum hodie de conſuetudine feudalia ſint redacta ad
a inſtar patrimoniorum quo ad ius ſucceſſionis[a] vt no.Joan.fa-
bri.inſtit.in proemio.et de emptione et vendi.circa princip.et
de legitima patr.tutela.circa fin.et de rerum diui.in principio.
et idem Joan.fabri.in aut.ingreſſi.C.de ſacroſanct.eccleſ.idem
Petr.Jaco.in materia feudorum.et etiam quo ad ius alienan-
di:vt not.Bald.in feudo.in.c.porro.qualiter olim feudum po-
terat alienari . Et hec conſuetudo non eſt probanda cum do-
ctor famoſus de ea atteſtetur:vt vidi ſupra conſilio.xij.et con-
ſilio.xviij.et Jaco.de bello viſu ex qui.cau.feudum amittatur.
circa principium.Et ita vt dicitur ſe habet conſuetudo in pa-
tria Sabaudie que eſt attendenda et per quam homines de bo
nis feudalibus teſtari et diſponere poſſunt ſicut de bonis pa-
trimonialibus:videtur dicendum quod non obſtaret dicto ba-
ſtardo quod bona predicta ſunt feudalia:ſi alia non obſtarent
b cum conſuetudo vincat[b] vt iuribus vulgatis.
8 ¶ †Sed nunc eſt videndum ſi legitimatio facta de dicto ba-
ſtardo per dominum ducem Sabaudie defectu natalium de
quo ſupra tollat ad effectum dicte ſubſtitutionis obtinende.ad
quod reſpondetur quod dictus dominus dux poſſit legitima-
re iuxta.c.per venerabilem.extra qui filij ſint legitimi.cum ibi
notatis : et preſuppoſito quod tanquam vicarius imperialis
hoc facere potuerit et quod dicta legitimatio debite facta fue
rit quod dicta legitimatio cum facta fuerit poſt mortem teſta-
torum et poſt caſum euentum ſubſtitutionis predicte : et ita
poſtquam ius fuerit queſitum dicto nobili a:moni de ſeyſel-
lo perſeuerante incapacitate dicti de aquabella qui eum im-
pediuit venire ad dictam ſubſtitutionem aliquod ius habere
in bonis ſubſtitutis:et que ideo tranſlata fuerunt efficaciter
ad dictum de ſeyſello.quod talis legitimatio nõ proficit ad red
dendum efficacem dictam ſubſtitutionem.quod per eam bona

a ¶ Quo ad ius ſucceſ-ſiõis.d hac materia vide.j. conſil. ccxiiij.

b ¶ Cõſuetudo vicat: i feudalib[9], cõſuetudo dñat:vt vidi i ſin.meõ. ſo.cxlix.

auferantur dicto aymoni cui iam fuerant queſita et applicen-
9 tur dicto de aquabella. ¶ † Quia reſtitutus non recuperat locum per alium occupatum.l.j.ff.de decurio.ꝛ.l.fine.§.ſed quid. ff.de minoribus.ſed legitimatio eſt quedam ſpecies reſtitutionis:vt in autenti.quibus modis naturales efficiuntur legitimi.§.ſi quis ergo.et.§.licebit . colla.vj.Item in iuribus de legitimatione loquentibus nulla fit mentio de retractu.facit.l. ſi ſeruus eius.ff.de acquiren.hereditа.Et ita ſentit glo.in.l.gallus.§.et quid ſi tantum . et Bartol.ibidem tenet.de liberis et poſthumis.et Salyce.in autenti.preterea.C.de natu . liberis. Iſtam partem etiam ſequitur Henricus bohic . in.c.tanta eſt. extra qui filij ſint legitimi.ſecus fuiſſet vbi dicta legitimatio fuiſſet ante euentum caſus dicte ſubſtitutionis:vt not.in iuribus ſupradictis.facit.l.fin.C.de ſenten.paſ.et reſtitu.ſufficit enim quod ſit capax tempore quo caſus ſubſtitutionis euenit.argu. d.l.ſi ſeruus.et.l.ſi deportati.de leg.iij.

10 ¶ † Sed reſtat nunc videre eſto quod dicta ſubſtitutio locum habere non poſſet in perſona dicti baſtardi de aquabella propter incapacitatem ſi ſaltim locum habere debeat in perſonas filiorum ſuorum legitimatorum:ſed credo quod nõ:primo quia pater ipſorum viuit exiſtens in priori gradu:nec habetur pro mortuo:et videntur ſubſtituti ordine ſucceſſiuo:attento quod in eis cadit ordinata affectio iuxta ea que habentur per glo.et Barto.in dicta.l.gallus.§. quidam.vnde quandiu pater eſt:liberi admitti non debent.Item quia habet liberos ipſos in poteſtate ita non admittantur ſecundum Specu.in titulo de ſucceſ.ab inteſtato.§.primo . verſicu . quod ſi habetur.Item quia ſtipes illegitimus non facit ramos legitimos.l.finali.C.de natura.libe.in fine.Et quod in hoc caſu liberi non veniant ad dictam ſubſtitutionem attento quod ſuperſunt ex liberis legitimis dicti teſtatoris eſt caſus in.l.finali.C.de natu.libe.Quia ſi legitimus ex naturali non admittitur ſtantibus legitimis multominus admittatur legitimus natus ex ſpurio . et ita tenet Salyce.in dicta.l.fina.licet vbi non ſupereſſent legitimi gloſ. et Barto.in dicta.l.finali.contrarium teneant quia ceſſat cauſa prohibitionis.

¶ Summarium.

1 Mulier nihil lucratur ſi dote nondũ ſoluta morte viri matrimonium ſoluatur.

2 Mulier donationem propter nuptias lucratur ſi in dote offerenda mora non committatur.

¶ Conſilium.xix.

Ex caſu mihi tradito elicitur dubium : videlicet ſi quando dos ſolui debet certis terminis et facta ſolutione in vno vel duobus ex prioribus terminis morte viri ſoluatur matrimonium an locum habeat.§.illud quoq;.in autenti . de non eligendo ſecũdo nubẽtes.col.j.ꝛ aut.ſʒ que nihil.[a] C.de pac. cõuen.ꝛ aut.dos data.C.de dona.propter nuptias inquãtum in eis dicitur quod mulier que nihil de dote ꝑſtiterit nihil omnis

a ¶ In aut. ſʒ que nihil. Joã.fabꝛ.in d.aut. ſed q̃ a nihil.dt qđ 9.aut.non

no &c.2 ſi non totum pro tanto &c.

1 ¶ Et breuiter videtur dicendum quod non habeant locum dicta iura in caſu propoſito: quia illa iura intelliguntur quando dos non fuit ſoluta tempore promiſſo: et ſic quando mulier fuit in mora: voluerunt enim dicta iura punire moram mulieris non ſoluentis dotem quod apparet: quia pro eo quod ſoluit reſpectu cuius non poteſt amplius dici in mora percipit de

2 donatione ſeu dotis augmento. vt dictis iuribus. hoc etiam apparet quia ſi mulier obtulerit vel ſoluere voluerit: et vir nõ acceperit: mulier donationẽ omnino percipit. vt dicto. §. illud. z autentica dos data: que obligatio ſolum fit ad impediendum moram mulieris. iuxta legem acceptam. C. de vſur. cum ſua materia. l. ſi non conſtat. et. l. ſi traditi. C. eodem titu. obligatio enim in extraiudicialibus excuſat quem a mora: vt plene not. in dictis iuribus.

hȝ locũ vbi alter pmittit dotem p muliere: qz iuris nihil eſt qd poſſit mulieri ĩputari pl⁹ ibi dt Jo. fab. ꝙ d. aut. nõ ſeruat ꝺ cõſuetudine.

¶ Preterea text. in dicta aut. dos data. illud videtur decidere. Ibi dum dicitur. ac ſi per dilationem &c. quod verbum accipitur: ſed eſt per moram. Preterea facit pro hac parte quia fuit habita fides de dote. argu. in. §. vẽdite. inſtitu. de rerum diuiſio. ff. de re iudicata. l. ad ſolutionem. cum pendente dilatione non dicatur mulier in mora. ff. de verbo. obliga. l. eum qui kalend. cum ſi.

¶ Summarium.

1 ¶ Societas quot modis contrahatur.
2 Societas ex actibus diſſolui preſumitur.
3 Societas expreſſa omnium bonorum qualiter contrahatur.
4 Societas rebus z facto tacite contrahitur.
5 Actus voluntarij vltra geſta non extendendi.
6 Societas contrahi non preſumitur ſi alter tantum negocietur.
7 Societas ſiue ſocialis affectus poteſt ex actibus apparere.
8 Societas ex communicatione fructuum preſumitur.
9 Societas non contrahitur ſi vno negocíante alter non negocietur.
10 Societas ad negotiationis actus reſtringitur.
11 Societas ex quibus inter fratres indicijs preſumitur.
12 Societas nomine communi emens ſocietati querit.
13 Equalitas eſt in ſocietate ſeruanda.
14 Societas inter fratres preſumitur ſi res et earum fructus communicentur.
15 Lucra ratione officij vnius ex ſocijs an ſint communicanda alijs.
16 Bona acquiſita per vnum ſociorũ nomine proprio quãdo ſint communicanda.
17 Societas qualiter cõtrahi ſuper acquirendis cognoſcatur.
18 Societas quando proprio nomine acquiſita ceteris conſocijs communicare teneatur.
19 Socius an teneat acquiſita vxoris vel liberorum noĩe cõicare.
20 Pecuniarum communium rationes reddende.
21 Coniecture indicia ſeu circunſtantie que in dubio preualeant iudicis arbitrio relinquuntur.

¶ Conſilium. xx.

a ¶ Societas oim bonorum. De duob' fratribus bona ꝯmunit habitib' plene et tāgit ſpe. in ti. de iudi. l. §. ſeqtur videre ꝙ cōib' iuſdicūs. ꝛ l libro meo rubeo qui voluminis. fo. xcix.

Exordiendo ab vltimo queſito in quaterno ſerie facti cōtinente tradito his annexo deſcripto. An videlicet inter Joannem Petrum ꝛ milonem baroneti fratres preſumi debeat ſocietas omnium bonorum a ſaltim tacite contracta: in quo potiſſime difficultas etiam aliorum precedentium queſitorum et totius materie de qua agitur: conſiſtere videtur. Se quentia pro maiori et clariori reſponſione ipſi vltimo queſito et conſequenter aliis precedentibus queſitis ſubiiciendo omni intelligentia arbitror eſſe premittenda et conſideranda.

¶ † Primo qualiter ſocietas interdum contrahitur conſenſu verbis expreſſo ſicuti conuentione et pactione expreſſa: vt. l. ſocietatem. et. l. coire. et. l. nam contractu. ff. pro ſocio. et. l. ſocietate. C. eodem titulo. ¶ Interdum vero ſocietas tacite contrahitur abſqꝫ verbis. Sed rebus et facto. nam conſenſu contrahatur lege conſenſu. ff. de act. ꝛ obli. ꝛ conſenſus poteſt expri-
2 mi verbis ꝛ factis. l. de quibus. ff. de legi. igitur ꝛc. ¶ † Sic etiam in diſſoluēdo ex actibus preſumitur ſocietas tacite diſſoluta. l. itaqꝫ. ff. pro ſocio. ita dicit ꝛ ponit Bart. in. l. ſextium. §. altero. ff. de admi. tuto. vbi etiam addit alias rationes: quem etiam recitat Bald. in. l. ſi patruus. C. communia vtriuſqꝫ iudi. et Saly. ibi recitat Bar. ꝛ Bald. Et licet in aliquibus diſconueniant: in hoc tamen concordant ſocietatem tacite contrahi poſſe ſine conuentione ſiue pactione expreſſa. ſed rebus ꝛ factis inſequendo opi. antiquorum docto. Jaco. de are. Ryc. mal. ꝛ Oldr. ſic dicentes: vt refert Bart. vbi. ſ. Inſimul habitatio bonorum in communi collatio ꝛ eius quod alter ſupra lucratur inuicem nō reddita ratio faciunt ſocietatem preſumi. argumen. ff. de proba. l. procula ꝛ de dona. inter virum ꝛ vxorem. l. ſi ſeruus. ff. ſoluto matrimo. l. que dotis. et ibi notatur.

3 ¶ † Secundo qualiter interdum contrahitur ſocietas expreſſe omnium bonorum vt. l. prima. §. primo. et. l. tertia. §. primo. ff. pro ſocio. quādoqꝫ ſimpliciter vt dicto [illegible] ſocietatem. quādoqꝫ alicuius negociationis ſeu plurium negociationum vt l. ſocietas. in princip. ff. eodem titulo. et inſtitu. eodem titulo in principio. et quando ſic fit tunc res eſt in claro et expedita quia voluntates legitime contrahentium ſeruande ſunt vt. ꝺ.
4 l. de ſocietate. ¶ † Quando autem ſocietas contrahitur tacite contrahitur abſqꝫ verbis ſed rebus et facto tunc de iſta ſocietate et ad que bona extendantur et de eius effectu multoties dubitatur: et in aliquibus etiam eſt inter dictos doctores differentia: tamen de mente omnium ipſorum doctorum eſt quod per actus et effectus communicationis preſumetur et coniecturabitur de quibus bonis et rebus cenſebitur ſocietas tacite contracta. Unde ſecundum Bartol. ſi fratres in communi habuerint et ſibi communicauerint lucra vnius negociationis tantum tunc contracta videbitur inter eos ſocietas reſpectus illius negociationis dūtaxat ꝛ ſi plurium negociationum lucra cōicauerint reſpectu om̄ illarū pariter preſumetur ſocie

5 tas contracta. ¶ † Regulare enim eſt ꝙ actus noſtri volunta rū non extendantur vltra ea que geruntur.l.fin.C.ne vxor pro ma.l.tutori.C.de neg.geſt.⁊ ꝙ preſumi debeat eſſe contracta ſo cietas reſpectu bonorum quorum lucra conſueuerint commu nicari. probat Bartolus vbi.s.per dicta doctorum antiquo rum predictorum. Et vltra quia talis communicatio queſtus non poteſt intelligi facta citra ſocietatem: ergo cenſeatur con tracta.l.pro herede.§.papinianus.ff.de acqui.heredi. inducit etiam ipſe Bar.in arg.l.in concubinatu.ff.de concubinis.et.l.
6 mulierem.ff.de ritu nup. ¶ † Subiūgens ipſe Bar.ꝙ a ſi alter fratrum tantum negotiaretur ꝙ nulla cenſeretur inter ipſos fratres contracta etiam tacite ſocietas. Melius de ſocietate inter fratres vt in caſu noſtro contenta tangit Barto.in.l.j.§.ſi quis hoc interdicto.in fine verbis eiuſdem Barto.ff.de itinere actuqꝫ priua.vbi Bart.per glo.in.d.§.ſi quis hoc interdicto. li mitabat dictum Cyn.⁊ Old.qui dicunt ꝙ inter fratres ex ſolo vſu contrahitur ſocietas:⁊ ſic tacite diſſoluitur:vt.l.itaqꝫ.ff.p ſocio. Unde dicit ipſe ꝙ hoc eſt verum in eo tamen in quo ap paret vſus inter eos:vt quia ambo erant artifices:⁊ communi cabant lucrum illius artis ꝙ in illa arte videtur contracta ſo cietas:vel cōmunicabant fructum tantum.in illis tantum vi detur facta communio:non in emptionibus prediorū.de quo vide eundem Bart.in.l.iij.ff.de concu. Quid aūt ſi vnus emit nomine proprio rem quam fecit poni in eſtimo nomine oīm an preſumatur ꝙ ſit omnium.vide de hoc eundem in.l.cura. C.de agri.⁊ cenſi.lib.x.⁊ ſi vnus lucretur ex pecunia communi an communicetur.vide eundem in.l.ſi patruus.C.communia vtriuſqꝫ iudi.vbi quid ſi vnus eſt maior et alij minores.et iſta ſunt vtilia pro materia preſentis cauſe.

7 ¶ † Baldus autem circa hoc aliter dicit videlicet ꝙ ſi vnꝰ fra trum negotietur vel etiam ſi nullus negocietur:poteſt ex acti bus apparere ſocialis affectus ſicut eſt inter nobiles qui non faciunt queſtus rias mercantias:nam ſi quocunqꝫ vna quecun qꝫ ſtipendia vel ſalaria conſueuerint in communi vſu ipſorum fratrū conferre: negari non poteſt quin iſti ſint ſociales actus ex quibus preſumitur intentio ⁊ voluntas ipſorum fuiſſe:quod inter eos ſit ſocietas quia voluntas facto datur intelligi.l.re prehendenda. C.de inſtitutio.⁊ ſubſti. ¶ Et idem ſi ille frater qui non negotiatur quandoqꝫ ſibi obuenientia puta ex fun do vel redditu prebende vel ex ſalario confert in communi: prout facit ille qui negotiatur:aut ſi vnus negotietur vna ar te puta mercantie alter alia aduocatione vel tabellionatu et lucra hinc inde communicentur preſumitur ſocietas tacite contracta ad quam ipſi actus ordinentur et per locum ab ef fectu. ¶ Dicit vlterius Bald.ꝙ illud quod dicit Bartol.ſocie tatem tacitam reſtringi ſolum ad actus ſociales procedit vbi actus ipſi ſunt vniformes:ſed vbi ſunt diſformes et in ſe va rietatem habentes dicit ipſe Bald.quod per tales actus pre ſumitur ſocietas generalis contracta:quia indifferenter ſe ha bent et indiſtincte.vnde ex talibus actibus ita promiſcuis et

a ¶ Si alt fratrū nego ciet et alter nō vr ſocie tas contra cta.

differentibus credit ꝙ preſumat ſocietas generalr̄ ꝫcta ſubiungēs ꝙ nō cōſiderarur in predictis an vnus plus lucret ꝙ̄ alius:q2 talia in ſocietate generali non attenduntur ſed oīa ſunt equalr̄ percipienda.l.ſi ſocius ꝓ filia.ff.pro ſo.

8 ¶†Salycetus autem dicit ꝙ predicta non intelligit aut irrationabilia ſibi videntur.ponatur enim duos fratres ſolum domum paternam communem habere et alterum ipſorum fratrum vxorem duxiſſe:que mille eidem dedit in dotem vel fundum:et alterum eſſe aduocatum ⁊ habere libros ſuos eſto ꝙ lucra aduocationis et doctorum communicentur.tamen nullus dubitat ꝙ fundus dotalis et libri non erunt communes:quia aduocatus tenet libros ſuos vt ꝓprios et alter dotem vt ſibi pertinentem.et ſi ex pecunia dotali fundum emiſſet:et fructus communicaſſet non ex hoc videtur nec preſumi debet communicaſſe fundum.et quod de hoc ſibi videretur caſus in.l.cum duobus.§.fratres.ff.pro ſocio.⁊ in feud.in titulo de duobus fratribus de no.benefi.inueſti. ¶Preterea dicit ipſe Bald.communicatio fructuum ⁊ redditūum vel lucrorum habet in ſe cauſam diſcontinuam:ideo ex ea non inſurgit preſumptio ſocietatis inducte niſi legitimo tempore interuenerit iuxta.l.cum de in rem ver ſo.ff.de vſuris.¶Concludendo propterea ipſe Salycetus quod ex communicatione ſola fructuum reddituum vel aliorum lucrorum non inducitur ſocietas omnium bonorum dicens vlterius ꝙ pro futuro tempore poterit vnuſquiſ ꝙ dictorum fratrum fructus redditus et lucra vt propria retinere.argumen.l. itaq3.ff.pro ſocio.¶Fatetur tamen ipſe Salycetus quod ſi alter ipſorum fratrum illo anno fructus redditus:aut lucra ſua alteri fratri communicauerit tenetur etiam ipſe alter frater ſua communicare ex quo aliena in communione recepit:ſecus ſi anteꝙ̄ recepiſſet ſua communicare noluiſſet:et ſic a ſocietate ſi que erat contracta receſſiſſet:vel verius ante obuentionem lucrorum dicere debuit.argumen.ff.pro ſocio.l.actione.§.dicimus.¶Quorum dicta doctorum quo ad effectum et mentem ipſorum ſi media et concluſiones eorum bene attendantur nihil aut parum iudicio meo differunt:preſertim reſpectu materie dictorum queſitorum.In hoc enim fundamento in quo fere cuncta alia referuntur:conueniunt et concordant quod ſocietas tacite contrahitur in his in quibus per actus ſociales ⁊ effectus veriſimiliter demonſtratur ipſos ſocietatem habere voluiſſe:⁊ ꝙ talis preſumi debet mens ⁊ intentio qualis ex actibus colligi poteſt ⁊ ꝙ ad qualitates actuum recurrendum eſt.

9 ¶Circa autem qualitates actuum et exemplificationes caſuum quos dicti doctores ponunt qui ſunt diuerſi in aliquibus:ſeparatas etiam rationes habentes videretur prima facie eſſe aliqualis diuerſitas:que tamen ceſſat iudicio meo ſi caſus ipſi bene attendantur veluti cum dicit Bart.ꝙ ſi fratres non negotientur:aut alter ipſorum ſic:et alii non:ꝙ inter ipſos non contrahitur tacite ſocietas intelligit in caſu vbi nulla lucra ſibi communicant.et nullus aliorum doctorum dicit in hoc caſu contrarium. Ubi autem lucra ſua ſibi communicant:tunc ex hoc preſumuntur eſſe velle ſocii vt dicit Baldus.et in hoc non contradicit Bartolus. immo per dicta ſua in dicto.§.altero.et etiam in dicta.l.ſi patrinus.colligitur eſſe huius opinionis cum dicit quod actus noſtri voluntarii non extenduntur vltra ea que geruntur:et ſic etiam extenduntur ſecundum ea que geruntur.Et quod per actus ſociales ⁊ preſertim communicationem lucrorum preſumatur ſocietas tacite contracta:et ad hoc tendunt eius dicta.

10 ¶†Pariter cum Bartol.dicit ꝙ ſocietas reſtringitur ſolum ad illas negotiationes in quibus tales actus interuenerunt et quarum queſtus communicati fuerunt Bald.in hoc non contradicit:ſed dicit vltra ꝙ vbi dicti actus ſunt difformes ꝙ ex hoc preſumitur tacite contracta ſocietas ge-

neralis:non dicit omnium bonorum ſed ſimpliciter generalis. a Unde ſocietas omnium bonorum [a] non contrahitur niſi dicatur ſpecialiter.l.tertia.§.primo.ff.pro ſocio.et ponit gloſ.inſtitu.eodem titulo.§.ſed plane.Et vbi non dicitur ſpecialiter omnium bonorum:ſed ſimpliciter ſeu generaliter:quod idem eſt: tunc non ſunt ſocii omnium bonorum:ſed eorum que ex queſtu veniunt.ita dicit expreſſe text.in.l.coiri ſocietatem.ff.eodem titulo.et iſta procedunt in ſocietate verbis expreſſa que applicando in ſocietate tacita de qua in hoc facto tali agitur quando Bald.dicit quod preſumitur in caſu predicto ſocietas generalis contracta:intelligendus eſt loqui reſpectu eorum que ex queſtu veniunt: et hoc ſatis apparet cum ſubdit ipſe Bald. quod lucra ipſa ſunt equaliter percipienda: nec attenditur quis plus lucratus fuerit.Non autem loquitur nec eſt intelligendus quod bona propria vnicuiqꝫ dictorum fratrum pertinentia veluti domus:libri:aut fundi empti ex pecunia dotali: et ſic de aliis ſint nec efficiãtur communia.¶ Etiam videmus quod aliquando vnus ponit capitale et erit ſuum:et alius ſocius ſolam operam et tunc lucrum erit commune.inſtitu.pro ſocio.§.de illa.¶ Et eſto adhuc quod eſſent dicte res:ſeu efficerentur communes in ſocietate generali expreſſa.Tamen in tacita que non extenditur niſi iuxta voluntatem preſumptam veriſimiliter ex actibus ſocialibus veluti lucrorum et damnorum communicatione hoc intelligi non poteſt neqꝫ debet nec cenſeri debet hoc fuiſſe de mente Bald.quod res proprie dictorum fratrum per hoc efficiantur communes.Quia ex dictis actibus ſocialibus ſeu lucrorum communicatione non colligitur fratres ipſos voluiſſe communicare bona ſua propria.¶ Maxime quando vnus plura et maiora bona habet quam alius.imo eſt totum clarum voluntatem ipſorum et intentionem eſſe in contrarium.iuxta etiam communem obſeruantiam que in interpretatione voluntatum eſt incipienda.l.ſi ſeruus plurium.§.fina.ff.de lega.primo.cum glo.ſed ſolum quo ad fructus et lucra ꝛc.Reſpectu quorum etiam Salycetus conuenit quod ſunt communicandi vt ſupra tactum eſt quamuis dicat quod communicatio fructuum et lucrorum nõ habet in ſe cauſam continuam:et quod ideo non inducitur preſumptio ſocietatis inducte niſi legitimo tempore talis communicatio ſit facta vt dicta.l.cum de in rem verſo.Sed iſta differentia nihil infert reſpectu caſus de quo hic agitur quia dicti fratres ſteterunt inſimul non ſolum decem annis:imo et decem ꝛ octo.vt in narratione facti dicitur.

b ¶ † Reſtat ergo ſecundum omnes dictos doctores quod quãdo fratres inſimul habitant fructus rerum ſuarum et lucrã ſuarum negociationum et operationum adinuicem communicantes quod ex hoc preſertim ſi diu continuauerunt preſumitur inita fuiſſe inter eos tacita ſocietas reſpectu queſtus communis prouenientis ex dictis negociationibus et operationibus cõmunibꝰ eorundẽ fratrum . Et quod lucra ipſa ſunt et venient inter dictos fratres cõmunicanda ꝑ rationes etiã

a ¶ Societas oim bonorum non cõtrahitur niſi expreſſe dicatur.

et iura ſupra et per eos allegata ꝛ in hoc etiam omnes doctores concordant.
ll ¶ † Tertio premittendum eſt quod res que emuntur per alterum ſociorum ¶
communi nomine empte fuerunt efficiuntur communes altero ſociorum ra-
tum habēte etiaꝫ ſi pecunia eſſet ꝑpria emētis.l.ſi ego.ff.de neg.geſt.Et illo ra-
tum non habente remanet ſolius emptoris.l.fundus ille.ff.de contrahē.empt.
Si autē emit proprio nomine tunc ſi emit de pecunia propria non eſt queſtio:
quia in dubio eſt ementis.Si vero de pecunia communi ꝛ tunc aut erant ſocij
omnium bonorum ꝛ tenetur emens communicare.l.ſi quis ſocietatem.in prin
ci.ff.pro ſocio.Aut non erant ſocij omnium bonorum:et tunc aut loquimur in
ſocietate expreſſa verbis contracta aut in tacita ſi in expreſſa ꝛ actum eſt quod
emptiones ꝛ acquiſimenta fiant communiter debebit res empta communicari
l.actione.§.ſi in rem.ff.pro ſocio.ꝛ.l.ſocietate.in fi.C.eod.titu.Aut nihil actum
eſt ꝛ tunc efficiuntur ipſius ementis nec tenetur ipſas res emptas communi-
care ſed bene pecunias.l.ſi vnus.§.j.ff.pro ſocio. Aut loquimur in tacita ſo-
cietate ſicut in caſu modo de quo in dicta facti narratione fiat mentio:et tunc
aut ſocij ipſi conſueuerunt emptiones et eorum acquiſimenta facere commu-
ni nomine:quia tunc etiam huius negociationis videretur eſſe tacite ſocietas
contracta:ꝛ in hoc caſu teneretur res de pecunia communi emptas etiam no-
mine proprio communicare per rationes ꝛ fundamenta ſuperius tactas:et ita
etiam ponit Bar.in.d.§.altero.circa fi.ꝛ in.l.titiū.ff.de admi.tut.vbi enim per
actus acquiſitionum tactarum communi nomine.Et de pecunia communi cō-
prehenditur veriſimiliter intentio ꝛ voluntas ipſoruꝫ fratrum fuiſſe quod em-
ptiones ꝛ acquiſimenta fierent in communi ꝛ ad opus omniuꝫ videtur in hoc
etiā tacite cōtracta ſocietas per fundamēta ꝛ rationes ſupra tactas. ¶ Et idē
iudicandū eſt quēadmodum iudicaretur in caſu vbi ſic expreſſe actū eſſet inter
dictos fratres:quia ſcđm dicta dictoruꝫ doctorū eiuſdem effectus habet taci-
ta ſocietas reſpectu horum in quibus cēſetur eſſe tacite cōtracta/ſicut expreſ-
ſa reſpectu horum de quib⁹ actū eſt: ꝛ quia vbi ſic actū reperitur inter partes
qđ emptiones fient nōie cōmuni ꝛc.clarum eſt qđ debet fieri cōmunicatio em-
ptorum de pecunia ꝯmuni per alterū dictorum ſociorū eſt qđ proprio nomine
emerit vt.ſ.dictū eſt:ꝛ ſic in tacita ſocietate dicendū eſt.Non enim licuit alte-
ri fratrū dicto caſu de pecunia cōmuni emere nomine proprio ꝯ naturā ſocie-
tatis predicte.Nec ex hoc fuit diſſoluta ſaltim in preiudiciū aliorum fratrum
m iuxta.l.actione.§.diximus.ff.pro ſocio.ꝛ inſti.eo.tit.§.ſed plane.† Nec aliś ſer-
uaretur equalitas inter dictos fratres ꝛ ſocios.vbi qđ vnus acquireret ſeruā-
do naturam ꝛ iura ſocietatis eſſet cōmune ꝛ alius qui clam et ad partē emeret
nōie proprio vellet ſibi acquiſita tali medio applicare:que tñ equalitas eſt ſer-
uāda in ſocietate niſi aliud ſit dictū ꝛ cōuentum.l.ſi nō fuerint.in prin.ff.pro ſo
cio.inſti.eo.§.j.imo in caſu predicto iſto qđ alter fratrum veniendo ꝯ naturam
ſocietatis predicte emeret nomine proprio vt dictū eſt eſto etiaꝫ qđ diceret de
propria pecunia emiſſe ſi hoc fecerit clam ꝛ ad partem ceteris fratrib⁹ ignorā-
tibus teneret talem rem emptā cōmunicare ceteris eius fratribus ex vi ꝛ na-
tura ſocietatis ꝑdicte:ſicut dicimus in alijs caſib⁹ in quib⁹ alter ſocioruꝫ facit
illud qđ ſibi nō licet ſeruata natura ſocietatis.Nā agitur ꝯ eū ꝛ ꝯpellit actiōe
pro ſocio ad ſeruādum ea que natura ſocietatis exigebat.l.ſed ꝛ ſoci⁹.in prin.ꝛ
d.l.actione.§.diximus.ꝛ.§.labeo.ꝛ ſequenti.ꝛ quaſi per diſcurſum tituli.ff.pro
ſocio.Et propterea dicit Bal.in.d.l.patruus.in princ.ꝛ qđ ſunt plures fratres
ſocij ꝛ vnus clam curat poſſeſſionē ꝑ ſe ꝛ ſuis heredib⁹ qđ nihilominus debet
poſſeſſionē cōmunicare ꝛ clandeſtina ꝛ doloſa emptio non dꝫ ſibi patrocinari:
quia nō potuit clam et alio ignorante ſocietatem dirimere:ſed debuit renun-
ciare

clare.ita qđ perueniret ad noticiam ſocioꝝ vt.d.l.actione.§.renunciaſſe.⁊ propterea dicitur in.d.l.§.item ſi.qđ ſi ſocietas eſſet inita ad emendum aliquā rē et vnus ſocius ſolus voluerit dictam rem emere.ideo renunciauerit ſocietati quod tenetur alteri ſocio quanti ſua intereſt eſto qđ per dictam renunciationē eſſet ſocietas finita ⁊ ita ibi cauetur expreſſe:vbi autem non eſſet finita teneretur communicare vt.ſ̄.dictum eſt.Quibus vt dictuz eſt premiſſis pro apertione ⁊ elucidatione materie de qua agitur ⁊ preſuppoſitis reſtat ⁊ ſupereſt predictis queſitis ſingulariter ſingulis reſpondere.

14 ¶†Et primo ad textum ⁊ vltimum dictorum queſitorum vnde vt plurimū cetera dependent vt.ſ̄.dictum eſt incipiendo reſpondetur qđ preſumēda eſt tacita ſocietas inter dictos fratres fuiſſe contracta reſpectu omnium queſtuum lucrorum ⁊ damnorum quos ⁊ que ſibi adinuicem cōmunicauerunt ⁊ etiā reſpectu ex communione ⁊ rerum per eos ad vtilitatem communem emi et acquiri conſuetarum q̄ꝛ per dictos actus ſociales demōſtratur veriſimiliter ipſos fratres fraternaliter ⁊ ſocialiter viuere voluiſſe ⁊ per hoc ſocietatem tacitam horum reſpectu contraxiſſe.per iura ⁊ rationes ſupra tactas:⁊ in hoc etiā cōueniunt omnes doctores ſupra nominati Jac.de are.Ric.mal.Oldra.Bar.Bald.Saly.⁊ Jo.fab.inſti.pro ſocio.circa prin.vbi adducit alia iura ⁊ fundamēta.Nō autem cenſeri debet fuiſſe contracta inter eos ſocietas omnium bonoꝝ eo maxime quia frater natu maioꝛ habet vltra alios fratres mille libras turoñ.quas voluiſſe communicaſſe non eſt preſumendum:etiam communis obſeruantia non habet qđ fratres ſtando ⁊ negociando ſimul videantur communicare proprietates bonorum ſibi ad partem ⁊ plus q̄ aliis pertinentium ſed ſolum queſtus/lucra/⁊ acquiſimenta que obſeruantia eſt in talibus attendenda.l.ſi ſeruus.§.fi.alleg.ſ̄.¶Modo ſi diceretur eos fuiſſe ſocios omnium bonorum oīa et quecunq̄ eorum bona eſſent communia.l.j.§.j.ff.pro ſocio.⁊ ſi.Et quod non ſint ſocii omnium bonorum facit bene.l.ſi fratres alias eſt.§.papinianus.cum duabus.ll.ff.pro ſocio.

15 ¶†Nunc redeundo ad primum queſitū vbi queritur ſi lucra ratione officii ⁊c. per dictum milonem habita veniant diuidenda inter dictos fratres ⁊c.reſpondetur qđ ſi dictus milo cōuenerit cōmunicare dictis eius fratribus lucra ipſa ſicut ⁊ cetera lucra fuerunt inter eos communicata:qđ dicta lucra venient in dimenſione fienda inter dictos fratres:quia etiam ad hec ſe extendet tacita ſocietas:de qua ſupra inter dictos fratres preſumpta per rationes ſupra in ſecūdo preeuidentiali allegatas.Et iſtud etiam in magna equitate fundatur:conſiderato qđ dictus frater prioꝛ natu habebat in bonis paternis vltra q̄ dictus milo mille francos pro quibus non recipiet amplius in lucro q̄ ceteri fratres: et extra rationem ⁊ bonam equitatem eſſet qđ dictus milo haberet partē ſuaz lucri etiam reſpectu dictorum mille francoruz ⁊ qđ in lucro habito reſpectu dicti officii ipſe frater primogenitus nihil haberet:vnde propter equitatem ſeruandam preſumenda eſt etiam tacite ſocietatis contractio.Sed vbi dictus milo non conſueniſſet dicta lucra ratione officii ſibi peruenta eius fratribus cōmunicare:ſed illa ad partem ſibi retinere ⁊ ad ſuas particulares vtilitates cōuertere ſcientibus ⁊ non contradicentibus dictis eius aliis fratribus tunc cū nulla preſumenda eſſet ſocietas:tacite contracta reſpectu dicti officii ⁊ lucroꝝ inde prouenientium imo per appropriationem dictorum lucrorum ſatis reſultaret non fuiſſe intentionis dictorum fratrum horum reſpectu aliquam fuiſſe inter eos ſocietatem.per ea que.ſ̄.in.ij.preeuidentiali dicta ſunt.

16 ¶†Secūdi queſiti reſponſio ex hoc dependet ſi inter dictos fratres fuerit tacita ſocietas reſpectu emptionum ⁊ acquiſimentorum factorum per dictos fra

tres;quia ſi ſic dicendum eſt qd bona per dictum milonem ac quiſita etiam nomine proprio veniunt communicanda per iſta rationes ⁊ fundamenta in tertio preeuidentiali deducta. Si vero non fuerit ſocietas inter ipſos reſpectu dictorum acquiſimentorum: tunc eſto quod in aliis eſſent ſocij tunc in hoc caſu non teneretur dictus milo bona per eum acquiſita etiaʒ de pecunia communi ceteris eius fratribus communicare.l.ſi vnus §.ſ.ff.pro ſocio.ſ.allega.⁊ ad hoc etiã bene facit.c.ſ.§.ſi duo de fratribus de nouo bene.inueſtit. Attento quod non ſunt ſocij omnium bonorum vt ſupra in dicto tertio preeuidentiali dictũ

17 eſt. ¶ † Si autem inter dictos fratres fuerit tacita ſocietas necne reſpectu acquiſimentorum ⁊c. Hoc preſumendum eſt ex actibus ſuper hoc factis: vbi enim fratres ipſi conſueuerunt emptiones et acquiſitiones facere ad communem vtilitatem omnium ipſorum fratrum preſumenda eſt etiam ſuper hoc tacita inter dictos fratres ſocietas. ¶ Et ſi dictas emptiones facere conſueuerint quilibet ad ſuam vtilitatem proprio nomine ſcientibus aliis fratribus et tolerantibus tunc nulla eſt preſumenda horum reſpectu inter dictos fratres tacita ſocietas qua ceſſante bona acquiſita non erunt communicanda et hec probantur per iura et dicta doctorum.ſ.in ſecundo preeuidentiali deducta.

18 ¶ † Ad tertium queſitum reſpectu prime partis in qua loquitur de acquiſitionibus factis per dictũ milonem nomine proprio ſatis apparet ex ſupra deductis ⁊ allegatis reſpõſio. Nam aut fuit tacita ſocietas inter ipſos fratres reſpectu dictorum acquiſimẽtorum ⁊ tunc veniunt bona acquiſita per dictum milonem communicanda ex vi ⁊ natura dicte ſocietatis: ex quacunq; pecunia fuerint bona acquiſita quia dicta communicatio magis fit ex natura dicte ſocietatis ꝙ ex qualitate pecunie cõmunis aut non fuit tacita ſocietas inter eos reſpectu dictorum acquiſimentorum ⁊ tunc dicta bona per milonem acquiſita nomine proprio non veniunt communicanda vt.ſ.proxime dictũ eſt.tñ in hoc caſu vbi acquiſitiones eſſent facte ex lucris dicti officij: tunc ſi lucra ipſa eſſent communia iuxta.ſ.dicta teneretur ratione reddere ceteris eius fratribꝰ de dictis lucris expoſitis in acquiſitionibus ipſis: ⁊ etiam de intereſſe qd fratres ipſi paſſi eſſent: eo qd dicte pecunie non fuerũt conuerſe ad communes vſus ⁊ communem vtilitatem dictorum fratrũ vt.l.ſocium qui.in prin.⁊ ponit gl.in.l.ſi vnus.§.ſ.ff.pro ſoc. Si vero non erant communia ſed propria dicti milonis puta quia tacita ſocietas ⁊c.non ſe extenderet ad dicta lucra officij: tunc nullam de lucris ipſis in acquiſitionibus expoſitis teneretur ipſe milo reddere rationem.

19 ¶ † Reſpectu aũt ſcḋe partis dicti queſiti vbi fit mẽtio de acquiſitis per dictũ milonem noĩe eius vxoris vel liberorum ⁊c. dicendum eſt qd in caſu ſocietatis tacite exiſtẽtis inter dictos fratres etiã reſpectu emptionũ ⁊ acquiſitionũ ſi dictꝰ milo acquiſierit de lucris dicti officij noĩe iam dicto ignorantibꝰ aliis fratribꝰ: ⁊ qd lucra ipſa eſſent communia qd ipſe milo deberet

e teneretur acquiſitiones ipſas ceteris eius fratribus communicare:non ob-
ſtante quod eas feciſſet ſub nomine vxoris vel liberorum:quia in hoc cenſen-
de eſſent nedum inualide ſed etiam fraudulente et in fraudem dictorum eius
fratrum facte ex duplici capite videlicet quia contra naturam tacite ſocieta-
tis predicte.Et quia ex pecunia communi ꝛ ita ſatis fraudoloſa acquiſitio nõ
debet dicto miloni patrocinari.iuxta ea que ponit Bald.in.d.l.ſi patruus.in
princ.ꝛ narrata ſunt.ſ.in tertio pendẽtiaꝝ.ꝛ ꝑ iura ibi all.Et ꝙ talis acqſitio
debeat pſumi fraudoloſa bene iacit.l.ſi procuratorẽ.§.dolo alit.ff.mã.¶ Et ꝙ te
neatur dictas res communicare:probatur:quia non obſtante ꝙ emerit no-
mine vxoris vel liberorum:ſunt tamen in eius poteſtate:quia dicta emptio ſa
pit vim donationis.l.ſi ſponſus.§.certa venditio.ꝛ.l. quod autem.§.eleganter.
ff.de donationi.inter virum ꝛ vxorem.donatio autem de marito in vxorem:et
de parte in filium in poteſtate conſtitutum eſt de iure prohibita et inualida
vt iuribus vulgatis.Poſtꝗ ergo ſunt in eius poteſtate tenetur iuxta naturam
ſocietatis illas communicare:alias doloſe et fraudulenter ageret:vt dicta.l.
ſi procuratorem.§.ſed et ſi ſeruus.ibi ſed et ſi reſtituas id eſt reſtituendi facul
tatem habeas tradere debes.ff.mandati.ꝛ.l.plane.ff.depoſiti.vbi autem inter
dictos fratres non eſſet tacita ſocietas ſupradicta nõ teneretur res ipſas per
eum acquiſitas nomine vxoris vel liberorum ceteris eius fratribus commu-
nicare:ſed ſolum de pecuniis in ipſis acquiſitionibus implicatis vbi eſſent cõ
munes rationem facere cum intereſſe:vt.ſ.dictum eſt.

20 ¶ † Quartum queſitum nullum habet dubium reſpectu pecuniarum commu
nium nec etiam lucrorum dicti officij vbi eſſent communia iuxta theoricam
ſupradictam:quia clarum et expeditum eſt in omni caſu quod dictus milo ſi
fratres eius non poſſint:aut eſto quod poſſent ſi nolint habere res acquiſi-
tas per ipſum Milonem in communi:nec illas communicari quod tenet ipſe
milo rationem facere dictis eius fratribus de dicta pecunia communi cum
intereſſe rationabili:vt.l.ſocium.in principio.et nota.in.l.ſi vnus.§.primo.ff.
pro ſocio.ſ.allega.et dicta.l.ſi patruus.Si autem lucra officiũ non eſſent com-
munia ſed propria dicti milonis prout ſupra dictum eſt:de eiſdem rationem
dictis eius fratribus facere non teneretur.

21 ¶ † Quo vero ad quintum queſitum quod preſumendum ſit et iudicandum
circa pecunias quas ipſe Milo aſſereret mutuo recepiſſe ex quibus acquiſi-
uit dicta bona ꝛc.Videre meo non poteſt certa dari reſponſio niſi latius expri
merentur coniecture:indicia:et circunſtantie:que hincinde pro et contra face-
re poſſent:et preſertim pro dicto milone.Ex quibus circunſtantijs:indicijs:et
coniecturis pro et contra facientibus expreſſatis eſſet arbitrio iudicis pon-
derandum que preualerent:et pro illis eſſet iudicandum.l.ſi qui adulterij.C.
de adulterijs.et capitulo illud quodq3.cum capitulis ſequentibus quaſi vſq3
ad finem eiuſdẽ tituli.et ita etiam ponunt canoniſte Inno. Hoſti.Ioan.andr.
Henricus bohic.in capitu.primo eodem titu.et latius per ipſum Henric.bo-
hic.de materia preſumptionum in.c.is qui.de ſponſa.Attento quod in caſu di
cti queſiti quid ſit preſumendum non arbitror eſſe in iure expreſſe deciſum ꝓ-
pter quod recurrendum erit ad circunſtantias et coniecturas veriſimiles et
probabiles ꝓ et contra facientes:ſine quibus ꝛ ipſis aliter non expreſſatis vl-
terius ſcribere eſſet ſub incerto vagari.

¶ Summarium.

1 Delegati ab ordinario an poſſint eorum ſententias executioni deman-
dare.

2 Delegatus ordinariũ poteſt eius ſententiam exequi.

3 Delegatus a principe ſuam poteſt exequi ſententiam.

¶ Conſilium.xxj.

PLaceat huic magnifico dalphi.parlamēto aduer-
tere circa exequutionē ſentētie late ſuper priora-
1 u ꝛc.qđ † q̄q̄ ſint et fuerint opiniões vtrum de-
a legati ab ordinario ª poſſint eorum ſententias
exequutioni demandare. Nam lauren. vincen.
goffredus. Philippus bona guida.et hoſti.in.c.ſi
quis contra clericum.extra de foro compe.et Innoc.in.c.ſigni-
ficaſti.extra de offic.deleg.ꝛ in.c.innotuit.de arbitris.ꝛ Bazia-
nus.et lauren.in.c.quiſquis.ij.q.vj.tenent ꝙ tales delegati ab
ordinario nō poſſint exequi per.l.a diuo pio.ff.de re iudi.quos
ſequuntur petrus de ſan.et abbas in dicto.c.ſignificaſti.extra
de offic.dele.qui notāt quatuor ſpecialia in delegato principis
que non ſunt in delegato ab ordinario inter que eſt ꝙ delega-
tus ab ordinario non poteſt ſententiam ſuam exequi:licet de-
legatus a principe ſit.Idē etiā tenet Spe.qđ delegatus ab or-
dinario non poſſit eius ſententiam exequi in tit.de offic.deleg.
§.ſi.in ſi.ꝛ in titu.de ſententie exequutione.§.ij.in princip.

a ¶ Delegat⁹ ab ordinario. ſi delegatus ab ordinario poſſit ſuam ſniaz exeq. vide ſing.mcis. folio. lxiij. verſo.

2 ¶ † Sed contrarium qđ immo delegatus ab ordinario poſſit
eius ſententiam exqui.tenet Goffredus in.c.ex literis. extra
de officio delega.ꝛ Innocentius in capitulo cum eccleſiarum.
extra de offici.ordi.et ibi hoc tenet glo.fina.et Ioan.and.ꝛ Ber
nardus.et Ioan.an.idē tenent in.c.ſi quis contra.ſupra allega.
ꝛ archi.in.c.quiſquis.ij.queſtio.vj.Et hāc tanq̄ de iure veriorē
ſequitur Henri.bohic in.c.ſignificaſti.extra de offic.deleg.hac
ratione.Nā exequutio ſententie et miſſio in poſſeſſionem ſunt
delegabilia ſicut alia que ſunt meri et mixti imperij.extra de
offi.delega.c.quod ſedem.vbi hoc not.gloſ.in.c. peruenit.xxv.
diſtin.ꝛ Specu.in titu.de iuriſditione omnium iudicum circa
medium.ꝛ Innocen.in.c.dilecto.extra de verborū ſignificatio.
Sed ordinarius committendo vices ſuas ſimpliciter cenſetur
etiam executionem commiſiſſe niſi eam ſibi ſpecialiter reſer-
uarunt in.c.ſi delegatus.§.ſi.extra de offi.deleg.lib.vj.ꝛ in ca.
venerabilium.eodem titu.in antiquis ꝛ quia contra eum talis
interpretatio eſt fienda quod in totum commiſerit cū apertius
legem dicere potuiſſet in.c.contra eum.de reg.iur.lib.vj.et iſta
videtur verior opinio de iure ſecundum Henri.bohic. vbi.ſ.
3 ¶ † Et q̄q̄ videatur aliqua dubitatio in delegato ab ordinario
vt.ſ.dixi:tamen in delegato a principe vbi nō eſt termin⁹ cer-
tus ſtatutus cōmiſſario ſed indiſtincte cum committitur abſq̄
reſeruatione exequutionis non eſt dubium quin talis a prin-
cipe delegatus poſſit ſuam ſentētiam exequi.vt de hoc eſt text.
in.c.ſignificaſti.ꝛ in.c.in literis.et in.c.paſtoralis.§. quia vero.
extra de offi.delega.¶ Dummodo infra annū eam mādet exe-
quutioni in.c.querēti.extra de offi.deleg.ꝛ ita etiam tenet Bar
to.in dicta.l.a diuo pio.

¶ Summarium.

1 Subſtitutio facta cum clauſula ſi ſine liberis deceſſerit q̄ſ
et in quibus locum habeat.ꝛ nu.ſeq.

4 Clauſula ſi ſine liberis deceſſerit qualiter intelligi poſſit.
5 Liberi an ſint ſubſtituti vel inſtituti per clauſulam ſi ſine liberis deceſſerit.
6 Subſtitutus vigore cuiuſcunqꝫ ſubſtitutionis ad fideicommiſſi petitionem non admittitur.
7 Femie ex ſignificatiõe ꝓprĳſſima appellatione liberoꝝ veniũt.

Conſilium.xxvj.

Viſo caſu premiſſo ſufficienterqꝫ inſpectis et cognitis omnib⁹ ꝛ ſingulis clauſulis tã inſtitutionũ ꝙ ſubſtõnũ habẽdũ in teſtõ. Primo quondam dñi Raymundi de mõte albano. Et ſubſequenter dñi quondã Aymardi filĳ ſui: et deinde dñi Raymũdi de monte albano eiuſdẽ quondã dñi aymardi filĳ diuerſo mõ facturis ꝛ deſcripturis necnõ emãcipationẽ dudũ ꝑ dictũ dñi Aymardi de et in ꝑſona dicti dñi Raymundi ei⁹ filĳ facta ac etiã donatione pro euidẽtiori ſolutione ac etiã clariori rñſiõe ad dubia. Pʒlo ꝑmittẽtur caſus indubitati: ſucceſſiue ꝓo ſubĳciẽte caſus dubitabiles vna cũ ſolutiõib⁹ ac rñſionib⁹ ꝓut
1 de iure videbit dicẽdũ. ¶ † Eſt eñi certuz ꝙ ſubſtõ ꝑ dictũ dñm raymũdi pʒlo facta: caſu ꝙ dict⁹ raymũd⁹ ꝑ ipm iſtitut⁹ ꝺecederet abſqꝫ liberis: aut ei⁹ liberi abſqꝫ liberis in ꝑſonã raymũdeti filĳ raymũdi de mõte albano pʒio loco ſubſtõ locũ hẽre nõ põt clarũ eſt eñi ꝙ reſpectu ipſi⁹ aymardi locũ ſibi nõ vẽdicat ipſa ſubſtõ: qꝛ relictis liberis mortu⁹ eſt: ꝑſertiz ꝑfato raymũdo filio ſuo qḋ ſufficit ad excluſionẽ ſubſtituti ꝑ.l.nõ eſt ſine liberis.ff.
2 de ver.ſig.ꝛ.l.j.C.de cõditio.incertis. ¶ † Nõ hʒ ẽt locũ ipa ſubſtõ reſpectu liberorũ dicti aymardi ex eo qꝛ dict⁹ raymũderus ſubſtitut⁹ deceſſerit viuẽte ꝑfato raymũdo filio dicti aymardi: ꝛ ſic ꝙ ad hmõi ꝑſonas ipſa ſubſtõ fuit ꝛ eſt caduca ꝑ.l.vnicã.§.
3 ſi ſub cõditiõe.C.de caduc.tollẽdis. ¶ † Viſo ergo ꝙ dicta ſubſtõ in ꝑſonã dicti dñi raymũdeti nullatenus locũ habere põt: vidẽdũ eſt an ipſius raymundetj liberi maſculi videlicet alziari⁹ ſuperſtes ꝛ raymũdus ex yluardo ꝑmortuo relict⁹ nepos poſſint et debeãt admitti vel ipſi ambo vel eorũ alter ad ꝑdictam ſubſtitutionẽ. Et certe dicẽdũ vr̃ ꝙ nec ipſi ambo nec eoꝝ alter ad ꝑdictã ſubſtitutionẽ admitti pñt: nec ex ꝑſona dicti raymũdeti patris ipſi⁹ alziarĳ auiqꝫ predicti raymũdi: nec ex ꝑſona ꝓpria ſeu iure eorũ ꝓprio. ¶ Qḋ ex ꝑſona dicti raymũdeti non admittanẽ: certũ eſt ꝑ dictũ.§.ſi ſub ꝯditiõe.ꝛ.ꝑ.l.ſubſtõ.ff.de acq̊r.re.do.ꝛ.ꝑ.l.vnicã.cũ ibi not.C.de his ꝙ añ apertas tabulas. ¶ Qḋ aũt ex ꝑſona ꝓpria ſeu iure ꝓprio nõ admittanẽ ad dictam ſubſtitutionẽ ſeu fideicõmiſſum: nec ipſi ambo nec eoꝝ alter ꝓbaẽ clariſſime. Nõ hmõi liberi in nullo caſu vel euẽtu reperiunẽ diſpoſitione fuiſſe ſubſtituti ꝑfatis aymardo eius ei⁹ liberis ꝗuis de ipſis in vnũ caſuz ſeu euẽtũ infra declarãdũ fuerit narratiue ꝛ ꝯditionaliter facta mẽtio nõ tñ vr̃ ipſos ꝓpterea poſſe aut de- a ¶ Sine liberis ꝛc. de hac materia vide ꝙ ſcripſi l deciſi. ꝑla.q. xxxix.
4 bere admitti in hmõi fideicommiſſi petitione. ¶ † Propter qḋ ſciẽdum eſt qḋ qñ aliqͣs teſtator diſponit inter ſuos filios illos inſtituendo vel ſubſtituẽdo adiecta conditione ſi contingat ꝛc.
5 decedere ſine liberis[a] vel abſqꝫ liberis aut etiã nullis liberis

relictis ꝛc. inter doctores eſt magna queſtio et altercatio an per talia verba narratiue et cōditionaliter prolata videantur liberi inſtituti vel ſubſtituti: longe et multo maior eſt et eſſe dꝫ quando quis teſtat̃ inter extraneos adiecta dicta conditione. ¶ In primo enim caſu quando quis diſponit inter filios[a] cū adiectione dicte conditionis [b]tenet dominus Bart. qd̄ liberi quorum conditionaliter facta extitit mentio non videntur per talia verba ſubſtitui ſeu ex teſtamento vocari: ſed dumtaxat ab inteſtato: prout ipſe poſt glo. no. in. l. lucius. l a. ꝟ. ff. de heredib. inſti. licet Albericus de roſate et Salycetus in. l. ſ. C. de condi. inſertis. et idem albericus in. l. precibus. C. de impu. et aliis ſubſtitu. ac Baldus in. l. vna. C. de caducis tollendis teneant contrarium quando quis diſponit etiam inter ſuos liberos eos inſtituendo: vel ſubſtituendo. Quo caſu etiam ſi dicta conditio non exprimeretur per teſtatorem: tamen per legem ſubintelligeretur per. l. cum acutiſſimi. C. de fideicommiſ. ꝛ. l. generaliter. §. cum autem. C. de inſtitu. ꝛ ſubſtitu. ſub condi. factis. Quia vero in caſu noſtro dictus raymundus primus ſubſtitutus cum adiectione ſi decederet nullis liberis ſibi relictis ꝛc. erat dicto quondam raymundo primo teſtatori extraneus: vel ſaltim poſito quod eſſet de eius genere vel cognomine aut agnatione ſeu ſanguine: non tamen erat eius filius aut nepos et per conſequens videretur per no. in locis preallegatis per dictos doctores quod per adiectionē dicte conditionis ſi cōtingat ipſuꝫ decedere nullis ſibi relictis liberis ꝛc. nō videantur ipſi liberi ſubſtituti niſi aliter diſpoſitiue reperientur ſubſtituti qđ non videtur reperiri. Preterea poſito quod dicta verba conditionaliter ac narratiue modo premiſſo prolata alı̃s haberent vim diſpoſitionis et poſſent ex teſtamento vocari: tamen in caſu noſtro non admitterentur. Non tunc propter defectum poteſtatis verborum ſi verba hoc poſſent: quia nos ſumus in caſu et euentu in quo ceſſaret expreſſa diſpoſitio liberorum etiam ſi facta fuiſſet: attentis et diligenter notatis verbis teſtamenti dicti quondam domini raymundi primi teſtatoris. voluit enim et ordinauit quod ſi contingeret dictum raymundetum de monte albano ſubſtitutum eſſe: ſcilicet et locum eſſe: ſubſtitutum ſeu ipſius hereditatem accipere: ipſumq; decedere nullis ſibi relictis liberis vel ſibero maſculo vel maſculis a ſuo corpore legitime procreatis: eo caſu dicto raymundeto ſubſtituit nobilem guigonem archaudi ſi vixerit alı̃s liberos ipſius maſculos. vnde cum dictus raymundus primus teſtator in toto ſuo teſtamento nullam mentionem fecerit de liberis dicti raymundi niſi in prima dumtaxat clauſula ſubſtitutionis: ipſa tñ clauſula continuando ꝛ coniungendo eam cum immediate precedenti loquatur et intelligatur in caſu et euētu quo dictus Raymūdetus vigore ſubſtitutionis hereditatē ꝛ ſucceſſionē habuiſſet et recepiſſet: quā vero nō habuit nec habere potuit cauſis ꝛ rōnibus. ſ. alleg. Sequit̃ per cōſequēs ꝙ poſito ꝙ eo caſu fuiſſet expreſſa diſpoſitio ac ſubſtō ꝗ ad liberos dicti raymūdeti. ꝙ deficiēte ꝛ ceſſante illo caſu ceſſaret illa diſpoſitio. vñ cū in hoc ſit

a ¶ Inter filios actū. quia Bar. ꝛ ſequaces intelligunt ꝙ nō veniūt liberi ex teſtō ſiue iter liberos ſiue iter extraneos. quis teſtet̃.

b ¶ Tenet dñs Bar. ſ. opinio bar. eſt cōis opinio ꝛ ſeruat̃ in iudicādo in curia ꝑlamēti dalp. vt ple. ſcripſi in deci. gla. q. xxxix. ꝛ infra cōſi. xvij.

clariſſima teſtatoris voluntas ac etiam iuris diſpoſitio illa ſeruanda eſt per.l. cum queſtio.in fi.C.de legat.et.l.j.C.de ſacroſanct.eccleſ.Et ideo non eſt multum inſiſtendum.

6 ¶ †Et per iſta et eadem motiua dicendum eſt quod dictus Guigo ſecundo loco ſubſtitutus vigore cuiuſcunq; ſubſtitutionis ad nullam fideicommiſſi petitionem admitti poteſt cum ipſe deceſſerit viuentibus dictis aymardo et raymundo:et ſic ſubſtitutio quo ad eum eſt ⁊ fuit caduca per iura et rationes ſuperius quo ad raymundetum allegatas.Eius etiam guigonis liberi quanquam fuerint diſpoſitiue in certo caſu et euentu ſubſtituti admitti non poſſunt:quia ille caſus non euinit imo deficit.¶ Clarum eſt enim per verba dicti teſtamenti prefati domini raymundeti primi teſtatoris quod ipſe teſtator voluit.Et ſi dictus raymundus eſſet ſubſtitutus et hereditatem iure ſubſtitutionis haberet et poſtea moreretur nullis ſibi relictis liberis ⁊c.quod ipſi raymundo eo caſu ſubſtituebat dictum Guigonem ſi viueret alſ liberos maſculos ipſius. Quia igitur dictus raymundetus non fuit ſubſtitutus ſeu hereditatem non recepit iure ſubſtitutionis imo predeceſſit relictis liberis maſculis:vt ſupra dictum eſt.ſequitur per conſequens clariſſime quod liberi ipſius Guigonis nullo modo admitti poſſunt.Bene verum eſt quod dictus Guigo admitteretur ſi viueret ad dicti fideicommiſſi petitionem:caſu quo dictus aymardus eſſet mortuus ſine liberis:aut eius liberi abſq; liberis:ex quo dictus raymundetus hereditatem iure ſubſtitutionis non recepit:quia in illo caſu ⁊ euētu ipſe Guigo fuit ſubſtitutus eius tamen liberi eodem caſu admitti non poſſunt: quia illo caſu ſubſtituti non fuerunt:ſed dumtaxat in caſu et euentu predicti. Et cum ille caſus non euenerit ceſſat per conſequens ſubſtitutio eis facta per predicta.Et procedunt indubitanter de iure omnia premiſſa:cum enim dictus teſtator in pluribus caſibus que euenire aut etiam deficere poterāt ſibi ⁊ ſuis liberis ac liberorum liberis prouiderit in his merito debeat ſeruari eius voluntas.¶ In aliis tamen caſibus in quibus non prouidit et quos omiſſit qui reſpiciunt non perſonam eius cui facta eſt ſubſtitutio ſed perſonam ſubſtituti nulla fiet extenſio:imo illi remanebunt ſub diſpoſitione iuris cōmunis iuxta no.per Barto.in.l.gallus.in princi.⁊ in.l.cōmodiſſime.ff.de libe.⁊ poſthu.et l.ſi cum dotem.in prin.ff.ſolu.matri.

¶ Poſtquam igitur premiſſe ſubſtitutiones in perſonas dictorum Raymundi et Guigonis ſucceſſiue ſubſtitute:et liberis eorundem locum habere ſeu vēdicare ſibi non poſſunt per iura et rationes pretactas.Si queratur quis ergo in huiuſmodi bonis et hereditate ſuccedet ſeu ſuccedere debeat. Videtur ſaluo ſaniori conſilio quod ſecundum tenorem et rigorem verborum teſtamenti dicti domini raymundi primi teſtatoris:margareta filia dicti quondā aymardi ſuccedere debeat.voluit enim dictus teſtator quod ſi contingeret dictum aymardū mori nullis ſibi relictis liberis a ſuo corpore legitime ꝓcreatis vel liberum aut liberos dicti nobilis a ſuo corpore legitime procreatis premori ⁊c.quandocunq; ſine liberis ab eorum corpore legitime procreatis:eo caſu eiſdem ſubſtituebat dictis Raymundetum ⁊c.

7 ¶ †Clariſſimum eſt autem quod appellatione liberorum preſertim vbi agitur de odio irrationabili et fauore ampliando femine ex propriiſſima ſignificatione continentur.iuxta.l.ſi quis filiabus.ff.de teſtamen.tut.et no.in.l.j.et.l.liberorum.ff.de verbo. ſignificatio.quia igitur vt dictum eſt dictus aymardus deceſſit relicta dicta filia que adhuc viuit quod iuxta verba premiſſa verba recipiendo illa ad literam:ac etiam per mētem teſtatoris admitti debeat ad bona dicti teſtatoris.et ita videtur mihi de iure procedere.

¶ Summarium.

1 Pactum donationi facte in premium emancipationis adiectum an valeat.
2 Pactum in iudicio factum eius calore veſtitur.
3 Calor iudicij quid operetur.
4 Iuramentum veſtit malum pactum.
5 Pactum donationi facte in emancipationis premium tolli poteſt.
6 Hereditas auferri nequit per contractum donationis.
7 Beneficium per collationem dicitur debitum.
8 Abſenti non queritur ius in re ſibi donata ante ratificationem.
9 Donatio inter patrem et filium conſiſtere nequit ſi non morte confirmetur.
10 Inſinuatio ad quid inuenta fuerit: et coram quo iudice fieri debeat.
11 Inſinuatio qualiter fiat.
12 Iuramentum non valet niſi inſinuatio probaretur.
13 Inſinuatio in cuius fauorem inducta fuerit.
14 Pactum de futura ſucceſſione non valet.
15 Pactum in contractu donationis in premium emancipationis valet ſi approbetur ⁊ conſeruetur.
16 Donatio inofficioſa reuocari debet.
17 Pactum quod non venit in notitiam eius cuius intereſt reuocari poteſt.
18 Donatio facta abſenti quando valeat.
19 Regula exemplis non reſtringitur.
20 Facta coram iudice ſciri preſumuntur.
21 Spes ſubſtitutionis ad ſuos non tranſmittitur.
22 Voluntas teſtatoris eſt preferenda verbis.
23 Extenſio in odioſis non extendenda.

¶ Conſilium. xxiij.

1 Viſo facto vt ponitur primo eſt videndum † an pactum appoſitum in donatione facta in premium emancipationis ipſi raymundo fratri dicte domine margarete: vigore cuius ipſa agit: valeat et teneat et ſit efficax ad agendum et obtinendum.

¶ Et videtur primo quod ſic: quia ius fuit queſitum dicte margarete ex pacto appoſito in ipſa donatione iuramento vallato et actio dicte margarete competit: vt eſt text. cum gloſ. in. c.
a quotiens cordis oculus. j. q. vij. in. l. quotiens.[a] C. de do. que ſub modo. ¶ Et ei per patrem potuit actio queri vt dicit gloſ. in. §. ſi quis. inſtit. de inutilibus ſtipu. ⁊ tex. in. l. quodcūq. §. j. et ponit Bar. in. l. qđ dicitur. ff. de verb. obli. ¶ Et ſic ex quo ſibi competit actio ſibi nō potuit ſine facto ſuo auferri in regula iuris id qđ noſtrum. ff. de reg. iur. pro quo. l. poſt mortem. §. fi. ff. de contra. tabulas. faciunt no. in. l. petēde. C. de tempo. reſti. in integrū petende. pro quo facit tex. in. l. fi. ff. de pactis.

a ¶ l. quotiēs. de materia iſti⁹. l. vide que dixi. 3. 2ll. xij.

2 ¶ † Itē aduertēdū qđ dictū pactū fuit factū corā iudice cōpetēti in actu ipſi⁹ emācipationis: ⁊ olm incidētiū emergētiū ⁊ cōnexorū eiuſdē. Et propterea dicit Bald. in repetitiōe. §. qui pro.

nocanſi.ff.de pac.quod ipſe audiuit bina vice Bart.firmantem qđ pactum nudum in iudicio factũ eiꝰ calore intelligitur veſti-tum per.l.cum oſtendimus.§.fin.ff.de fideiuſ.tuto.

3 ¶ †Et pro hoc adduco plura.Primo arguo ſic:iudiciũ calor fa-cit qđ renũciatio iuris futuri in eo facta valida eſt:vt not.gl.in l.cũ pr̃.de cura.bo.dãdo.ꝛ in.l.in pluribꝰ.ff.de acq.here.lꝫ ſi non corã iudice fiat ius futurũ ſimplici renũciatione tolli nõ poſſit. l.ſi ita.§.ſi ſub ꝯditiõe.ff.de leg.ij.ꝛ.l.j.§.qđ ait ꝑtor.la.ij.ff.quo-rũ legatoꝝ.ergo a paritate rõnis in pacto nudo ſuppleri dꝫ ve-ſtimẽtũ aliqđ iudicis pñtia.Itẽ pro his facit gl.in.l.eũ ꝓ quo. ff.de in ius vocã.volẽs ex pacto iudiciario vtilẽ actionẽ acqui-

4 ri parti in cuius fauorẽ fit.¶ †Preterea qđ iuramẽtũ veſtit pa-

a ctũ nudũ facit.l.ſi qs maior.C.de tranſac.referendo verba lre. ibi verũ actiõe priuatus ꝛc.tã ad pacta ꝙ ad trãſactionem:qđ fieri dꝫ:qꝛ vbi vnũ determinans adijcit pluribꝰ determinabili-bus dꝫ ea pariter ꝛ vniformiter determinare.l.in teſtã.C.de te-ſta.mili.ꝛ.l.nã hoc iure.ff.de vul.ꝛ pup.dicit eñi text.ibi qđ ve-niẽs cõtra pacta iurata infamiã incurrit ꝛ actiõe priuat.Et in-telligit priuat actiõe ex pacto orta.ſi aũt orta nõ eſſet nõ habe-ret locũ priuatio in.l.decẽ.ff.de verb.ob.ꝛ ſic ibi vr̃ coſus qđ ex pacto nudo vallato iuramento orit actio.ꝛ hoc tꝫ Anto.de but. in.c.cũ cõtingat.de iureiurã.¶ Itẽ vr̃ qđ illud pactũ valeat et teneat:cũ per pactum hereditas poſt mortẽ dari poſſit.l.j.C.vt actiones ab herede.ꝛ q̇ ab here.inci.de quo per glo.in.l.fi.C.de pactis.¶ Itẽ nõ poteſt quis mutare conſiliũ in alterius detri mentum.in.c.mutare.de reg.iur.lib.vj.ꝛ hoc eſt de iure commu ni:et ſi inuenitur contrarium hoc eſt ſpeciale vt dicit gl.in.c.qđ

5 ſede.de reg.iur.li.vj.et hoc etiã dicit glo.in.d.c.mutare.¶ †In cõtrariũ facit ꝛ vr̃ qđ poſſit tolli ꝛ reuocari dictũ pactũ per ip-ſos Aymardum ꝛ Ray.vt dicta bona donata alijs per ſupremũ iudiciũ dãdo ꝛ cõferẽdo.Et hoc probat ſic:qm̃ per dictũ pactuꝫ de quo.s.ipſi margarete nõ fuit queſitũ ius in re ſed ad reꝫ vt dicit Inn.in.c.dilectus.de offi.deleg.ius ad rẽ queſituꝫ poteſt reuocari vt in.c.fi.de conceſ.prebẽ.ꝛ in.c.ſi is cui.ꝛ.c.ſeq.de pre ben.Nã qꝛ per pactum ius ad rem ipſi margarete fuit queſituꝫ vt in.c.ſi poſtꝙ.de prebẽ.lib.vj.ꝛ ſic reuocari potuit.l.ſi q̇s hac lege.ff.de ſeruis exportãdis.ꝛ hoc vr̃ tenere Bar.in.l.q̇ rome. §.flauius hermes.ff.de verb.obli.¶ Itẽ in illo pacto fuit dictũ qđ ſi cõtingeret ipſos cõtrahẽtes mori ſine liberis ex eoꝝ cor-poribus procreatis quod omnia bona remaneãt ꝛ pertineant ad margaretam ꝛ alias filias nõ religioſas.et ita ſupremũ iudi ciũ videtur in filiabus contuliſſe.tex.in.l.tale pactũ.§.pater.ff. de pac.ꝛ ita reuocari potuit hoc pactum.l.j.C.de ſacroſanc.ec-

6 cle.in.l.iiij.ff.de adi.lega.¶ †Item per cõtractum donationis non poteſt dari aut auferri hereditas.C.de pac.conuen.l.here-ditas.ꝛ in.l.fi.ff.de ſuis ꝛ legiti.here.ꝛ.l.pactum qđ dotali.C.de colla.et.l.ſi quãdo.§.illud.C.de inoffi.teſtamẽ.et ita qꝛ nihil va-let non poteſt preſtare impedimentum quominus potuerit re-uocari in regula iuris non preſtet impedimentum.de reg.iur. lib.vj.¶ Nec iuramentum illud pactũ nudum poteſt veſtire cũ

a ¶ Ueſtiat pctm nudũ. Juramentũ veſtit pactũ nudũ. vide etiã.s.in cõſilio.xvij.

ſpeciale ſit in liberto quod in eius promiſſione veſtiat.not.in.l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſſoribus:ergo in contrariū eſt ius cōe. Et hoc ibi tꝫ Bar.⁊ Cal.in.l.j.C.de operis libertorū.⁊ in aut.ſacramēta.C.ſi aduerſus vēdi.⁊ in.l.cum ante ea.C.de arbi. ¶ Itē fortius dictum pactū videtur poſtea reuocari quoniaꝫ in dicto pacto ſit mentio mortis:⁊ ſic eſt donatio cauſa mortis.l.ſeya.§.fina.et ibi Barto.et doct.ff.de dona.cauſa mortis.⁊ in.l.ſeya.ff.de dote prelega.et ibi gloſ.et ita poſſit reuocari cum donatio cauſa mortis reuocabilis ſit.l.marcellus.§.fin.⁊.l.ſi debitori.in fin.ff.de donatio.cauſa mortis.et.l.fi.C.eodem titu.

7 ¶ †Eſt ſciendum quod Iappus dicit in capitulo ſi tibi abſenti.de preben.lib.vj.quod licet per collationem non dicatur beneficium meum per collationem:tamen dicitur debitum.no.in.c.auditis.de reſcript.in cle.pro quo.c.fina.de conceſſione preben.libro.vj.et ita per collationem et per pactum acquiritur ius ad rem ⁊ debitum dicitur quod in pacto deuenit.

8 ¶ †Item dicit text.in.c.ſi tibi abſenti.de preben.libro.vj.quod licet nō acquiritur abſenti ius in re donec ratum habuerit aut acceptauerit:attamen interim donans nihil poterit facere in contrarium:puta alteri dando aut conferēdo donec ille cui collatum eſt conſenſerit aut diſſenſerit.Et ſi quid in contrariū fiat puta quod alteri donet eſt nullum.Barto.autem aliter dicit in l.abſenti.ff.de dona.et latius Angelus aut.in.l.ſi cum fundum venderes.ff.de pac.dicit quod quando pactum nudum apponitur circa contractum bonefidei vt in noſtro caſu in contractu donatoris et tunc non poteſt reuocari quia ſapit eius naturam alle.l.vero procuratori. et.l.aliud.ff.de ſolu.que bene faciunt. ¶ Glo.vero in.l.ſi quis hac lege.ff.de ſeruis exportandis.dicit quod aut pactum eſt factum in fauorem illius qui paciſcit dūtaxat:⁊ tunc poteſt reuocari aut in fauorem tertiū vt in caſu noſtro et tunc non poteſt reuocari.⁊ ita etiam dicit Cy.in.l.prefectus.C.ſi manci.ita fuerit aliena.et dictam glo.tenet ibi Ja.de butri.Et propterea dico:quod iſtud pactum fuit veſtitum per coherentiam contractus bonefidei iuxta gl.in.l.iuriſgētium.§.quinimo.ff.de pactis.⁊ ita actionem parit. ¶ Item per iuramētum fuit factum irrationabile licet ſui natura alias fuiſſet reuocabile:iuxta glo.in.l.ſi pecuniam.ff.de condi.ob cauſam.vbi contractus innominatus ſui natura reuocabilis ꝓpter iuramētuꝫ eſt irreuocabilis.⁊ ſic ſi donatio cā mortis ſui natura eſſet reuocabilis tñ ꝓpter iuramentū efficit irreuocabilis propter aditū:vt.l.vbi ita donat.ff.de dona.cā mortis.⁊ ita dictū Bart, in.l.qui rome.§.flauius hermes.nō hꝫ locū vbi iuramentū interuenerit.

9 ¶ †Et ſi forte diceret qd dictū pactū nō valuit cum donatio inter patrem ⁊ filiū[a] cōſiſtere nō poſſit niſi morte cōfirmet.⁊ traditio rei interueniat in.l.ij.cū gl.de inoff.dona.⁊ hoc ter.impoſſibilitate vt.l.donatiōes.cū gl.C.de dona.inter virū ⁊ vxo.ad hoc rñdeo ⁊ dico qd inter patrē ⁊ filiū obligatio naturalis contrahit vt no.gl.in.l.frater a fratre.ff.de condi.inde.Nec illa lꝫ cōtrahat ex re pfecticia:qꝛ eā cū ipſo patre cōtrahit acquirit patri:lꝫ ſi filius cū alia cōtraheret vt ſm Bar.⁊ Ange.

a ¶ Donatio int patrē et filiū. Hic ſ. qd iuramētū firmatur dōatio. inter patrē ⁊ filiū ⁊c. aſi mortē pris de quo etiā virſ in deciſiōibus plamēti. qōne cxlvj.

in.l.ſi quis pro eo.§.item filius.ff.de fideicommiſſa.ideo talis donatio iuramento confirmatur non expectata morte ſecundū Baldum in.l.irrita.C.de vſucap.pro donat.vnde iuramentum appoſitum non ſolum facit ne quis poſſit venire contra ſe im-mo ipm contractum qui alias non valeret validat:ex quo ſolū de preiudicio rei familiaris agitur ſm Inno.in.c.cum contin-gat.extra de iureiur.⁊ in.c.quemadmodum.eo.titu.Et hanc par-tem tenent Ioan.⁊ archidia.in.c.ij.de pac.li.vj.inquātū dicunt pactū iuratū debere ſeruari ⁊ nō dicūt ſimpliciter iuramentū. Et hanc partem tenet Ioan.calderi.in.d.c.cū contingat.in ſuis diſtinctionibus.et hanc partem tenet Bar.in dicta.l.ſi quis pro eodem.idē tenet de Imo.in.d.c.cuz contingat.vnde dicit Bal. in.l.pactū.C.de colla.de quo etiam per eum.l.nec patronus.C. de operis liber.⁊ in.l.non dubium.C.de legib⁹.⁊ in feu.in ti.de pace iura.fir.§.item ſacramenta.quod vbi iuramentum inter-ponitur ſuper eo quod concernit iuſtitiam poſitam ⁊ cuius trāſ-greſſio non induceret peccatum quod tunc iuramentum maxi-me vbi interponitur ſuper actu qui in ſe habet naturalem equi-tatē ſicut in caſu noſtro.l.maximum.C.de libe.prete.⁊.l.reſcri-pto.§.fin.ff.vnde liberi.quod tunc iuramentum validat contra-ctum nec poteſt quis venire contra.

¶ Sed vlterius forte dicetur dictum pactum donationem con-tinere et valere tanq̄ non inſinuatum . quingentas libras . vl-tra eo quod exceſſit in.l.donatiōes.C.de dona.inter virum et vxo-
Fo rem.† Ad hoc dico quod non obſtat:ſuper quo aduertendū qđ de iure inſinuatio fuit inuenta ne donationes fiant clam:vt ho-mines non fraudentur vt.l.data.C.de dona.⁊ ita dicit Bar.in.l. modeſtinus.ff.de dona.quod inſinuatio ipſa poteſt fieri coram
a quocunq̄ iudice[a] etiam ſi non ſit iudex partium rei vel loci per dictam.l.data.⁊ per.l.in hac.C.de dona.pro quo eſt text.in aut. vt fratrum filij.§.illud.ibi dum dicit aut apud quos omnia ta-lia documenta confici pñt ⁊c.quoniam inſinuatio eſt actus vo-luntarie iuriſditio.qui fit inter volentes pro quo eſt tex.in aut. de deſen.ciui.§.nulla.⁊ ibi glo.ideo videtur quod valeat ex quo partes in illum iudicem pro tali actu celebrando conſenſerint facit quod habetur in.l.ij.ff.de off. proconſulis.dum tamen ſit talis iudex qui habeat reddere ius.vt habetur in dicta.l.in hac.C.de donatio.et ita dicit Ioan.andr.in addi. Specu.in tit. de inſtru.edi.§.porro.

a ¶ Quocūq̄ iudice. Inſinuatio pōt fieri etiā corā iudice incōpetēti.vide .j.conſi.lvij.

u ¶ † Et qualiter iſta inſinuatio fit ſic dicit Ioan.in.d.§.porro.qđ ſubſcribatur donatio ⁊ publicet corā iudice:nec reqrit alia ſcri-ptura fieri.⁊ iſta opinio ſm Io.an.vr eſſe cōis et cōiter ſeruat: vt tāgit Io.an.in.d.§.porro.ſup ver.dona.⁊ illā vr ſequi Azo in ſum.in tit.de donationib⁹.⁊ ſiſr Goffredus hoſti.⁊ Bart.in.d.l. modeſtin⁹.vbi dicūt q̄ inſinuatio eſt qñ donatio fit in ſcriptis corā iudice nec requirit decretū ſcđm eū:qr hoc nō videt req-rere iura ſed q̄ fiat in preſentia iudicis.Licet guillerm⁹ de cu-gno aliter dixerit in.l.illud.C.de ſacroſan.eccle.etiam per glo. in corpe.vnde ſumit in aut.vt nō fiant pignorationes.§.fi.Sed male.⁊ de hoc eſt tex.ſm Bald.in.l.fi.C.de prediis curialiū.li.x.

in verbo ibi ſine decreto.vbi aperte in donatiõe loquitur.Et dicit Bal.in quodam ſuo conſilio quod incipit in chriſti nomine amen.Ubi querit an filia que bonis patris renunciauit coram iudice an videatur facta inſinuatio:eo quia iudex interpoſuit decretum.dicit ipſe Bal.quod ſi cauſe fuerint expoſite corã iudice nominatim videlicet quia pars iudici dicit quod donabat ꝛ donare intendebat ita qđ iudici quid agatur ꝛ quid cõtrahatur innoteſcat certe per appoſitionem decreti dicitur inſinuatio facta.C.de prediis curialium.l.j.lib.x.Preſumẽdum eſt enim de iudicis mente qđ nihil intendit inique facere:quia hoc iurat.l.ſi.C.ad.l.iul.repetũdarum.In noſtro autem caſu de quo agimus donatio facta fuit coram iudice ꝛ ſuper ea anteq̃ decretum interpoſuiſſet plene deliberauit:ꝛ ſic non eſt querendum de inſinuatione:qm̃ facta fuit.vt.ſ.dictum eſt.Et hoc conſtat per inſtrumentum ipſius emancipationis ꝛ donationis in quo eſt decretum.Quod decretum facit preſumi ipſam inſinuationem fuiſſe ſolẽniter factam:vt dicit glo.in.l.j.C.de iur.haſte fiſ.lib.x.ꝛ in.l.imperatores.ff.de priui.credi.ꝛ eſt ſpeciale fauore decreti qđ oẽs ſolennitates etiam extrinſece preſumuntur interueniſſe in actu ſm̃ Ang.in.d.l.imperatores.qui ita dicit.

¶†Item dicta donatio fuit iurata:ꝛ ideo licet Bart.Bal.ꝛ Cy.ꝛ plures alij teneant quod iuramentum non valet vbi inſinuatio nõ probaretur.Jo.and.tñ tenet qđ valídat in addi.ad Spec.in tit.de inſtru.edit.§.porro.ꝛ hanc partem ſecutus eſt Jo.de imo.in.c.cum contingat.de iureiur.ꝛ reſpondet omnibꝫ rationibus ꝛ profunde quas in contrarium faciunt Bart.ꝛ alij contrarium tenẽtes. ¶Et primo ad rationes Bart.ꝛ aliorum:primo qñ dicunt qđ videtur eſſe cõtra publicam vtilitatem:quia illud non reperitur iure cautum:ſed bene dicitur qđ fuit inducta inſinuatio vt tollatur occaſio procurandi donationes fieri p metũ vel fraudem ſeu clãdeſtine:vt.d.l.data.C.de donati.ꝛ licet dicatur eſſe intereſſe reipublice ne quis re ſua male vtatur.iſtud non ſufficit ad infringendum iuramentum:quia eſt vtilitas ſecundaria:vt patet in ſimili in muliere alienante rem dotalem.nam licet interſit reipublice mulieres eſſe dotatas.l.j.ff.ſolu.matri.Tamen ſeruatur contractus donationis rei dotalis per iuramentum:vt patet in.c.cum contingat.de iureiur.Item non obſtat qđ non videtur poſſe renunciari legibus inducentibus ſolennitatem in actibus hominum:iuxtã.l.nemo poteſt.ff.de leg.j.quia illud verum quando non interuenit iuramentum:ſecus qñ interuenit vt in minore. ¶Nã licet lex dicat ꝛ det ſolẽnitatẽ certã ſeruari debere in alienatione rei minoris:videlicet qđ fiat cum autoritate adminiſtratoris ꝛ cum decreto iudicis:ꝛ cauſa cognita.l.magis.§.ne paſſim.ff.de rebus eorum.tñ ſi alienetur ſine dicta ſolennitate cum iuramẽto tenet alienatio,vt aut.ſacramenta.cum ibi nota.C.ſi aduerſus ven.

13 ¶†Item non obſtat ſi dicatur qđ inductum fuit inſinuationem fieri non fauore donantis:ſed in odium illorum qui procurabant fraudulenter et clandeſtine illas fieri.l.donatio.ꝛ.l.data.C.de donatio.ꝛ ſic videtur qđ non poſſit renunciari per nota.in.l.tam et ſi.ff.ad macedo.quia poteſt reſponderi dupliciter.Primo quia licet ſine iuramento non poſſit renunciari:tamen ſecũdũ omnes iuramentum ligat in.c.ſignificante.in ſi.extra de pig.ꝛ no.Bart.in.l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſſo. ¶Item ſecundo poteſt dici qđ inductum fuit inſinuationẽ fieri principaliter in fauorem donantis ne ex ſua liberalitate periclitetur ꝛ ſecũdario in odium procurantium clam ꝛ occulte illas ſibi fieri vt tollatur talis occaſio ſaltim cum iuramento per.l.penulti.C.de pactis.ita ibi dicit Joan.de Imol.

14 ¶†Sed forte dicetur quod pactum de quo tantum queritur ꝛ diſputatur fuit pactum future ſucceſſionis et de hereditate viuẽtis:et ideo non valet:iuxta ea que habentur et not.per docto.in.l.fina.C.de pactis.in.l.ſtipulatio hoc mo

do.ff.de verbo.obligatio.in.l.pactis.de collatio.in.c.ij.de pactis.Et quia hoc
non obſtat non inſiſto:quia hoc pactum fuit factum per illum de cuius heredi
tate agebatur:ꝛ in ipſo pacto eius conſenſus interuenit.ideo valet.caſus eſt in
l.fina.C.de pac.Item pactum de futura ſucceſſione quando interponitur ad cō
ſeruationem future ſucceſſionis per quam quis alias priuatur de iuris rigore
quando paciſcuntur ſuper eadem potuiſſet teſtando diſponere validum eſt.inſ
ſti.de legi.agna.ſucceſſione.§.fina.in.l.fina.C.de emanci.libe.

15 ¶†Item pactum ipſum appoſitum in contractu donationis in premiū emā
cipationis facte per ipſum aynardum in ſuo teſtamento fuit conſeruatum et
approbatum:vt patet ex eius verbis:quia dicit confirmat ipſam donationem
ꝛ omnia ꝛ ſingula pacta in eo contenta.et qui omne dicit nihil excludit.vt di
cit glo.in.l.a procuratore.C.mandati.ꝛ quia verba ipſa ipſius donationis hoc
clare dicunt ꝛ in ipſis non eſt dubitatio.Ideo non debet fieri voluntatis que
ſtio.l.ille aut ille.§.cum in verbis.de lega.iij.ꝛ.l.non aliter.ff.eo.tit.Dicere er
go ꝙ teſtator confirmare voluit donationem et non pacta in ea contenta.hec
eſt gloſ.que deſtruit text.quoniam tex.teſtamenti dicit ꝛ vtitur teſtator his ver
bis.Item ꝛ donationem per eundem dominum teſtatorem nobili raymundo
de monte albano eius filio in premium emancipationis factam ꝛ omnia ꝛ ſin
gula alia pacta in dicta donatione et inſtrumento dicte donationis contenta
ꝛ deſcripta dictus teſtator confirmauit ꝛc.Ecce ꝙ non ſolum donationem:ſed
omnia alia pacta in eadem deſcripta confirmauit:quare non eſt recurrendum
ad coniecturas vbi certitudinem habemus:quia in incertis non certis locus
eſt coniecturis.l.continue.§.cum ita.ff.de verbo.obliga.Et expreſſum tollit ta
16 citum.in.l.doli clauſula.ff.de verbo.obliga.¶†Si autem diceretur ꝙ dictum
pactum ꝛ donatio.fuit inofficioſa ꝛ ſic reuocanda per totum titulum de inoffi.
dona.ad hoc dico ꝙ non eſt nulla ipſo iure ſed tenet.ꝛ ſi venit reuocanda non
reuocatur niſi vſqꝫ ad bonorum ſubſidium quando eſt facta vni ex liberis vt
in caſu noſtro in.l.ſi liqueat.C.de inofficio.dona.ꝛ iſta eſt concluſio doctorum.
Barto.in.l.titia.§.imperator.ff.de lega.ij.Bald.Cynd.ꝛ Ja.et aliorum in.l.j.C.
de inofficio.dona.ideo opus eſt querela.ꝛ quando proponetur habebit pro
ponens congruum reſponſum in.l.vt reſponſum.C.de tranſac.

17 ¶†Et ſi opponatur ꝙ patum de quo agitur in ipſa donatione non venit ad
notitiam ipſius margarete:et ſic reuocari potuit ſm docto.adeo ꝙ nuntij vel
epiſtole neceſſaria eſt miſſio:vt ꝛ ſi vnus nō tanꝙ nuntius deputatus ſed mo
tu proprio donatoris voluntatem a ſe intellectam ipſi donatario declarauerit
non ex hoc videtur perfecta.ita no.glo.in.l.conſenſu.ff.de actio.et obliga.et in
l.nec ambigi.C.de dona.et in.l.j.ff.de contrahenda emptio.in fine.Ceterum
nedum hoc verum eſt ſi donatio ipſa in priuatam perſonam collata fuerit:ſed
etiam ſi in pauperes et conuertenda in piam cauſam:vt not.gloſſ.in.l.illud.
C.de ſacroſan.eccle.quam poſt multa veram dicit eſſe Joan.andr.in additio.
Specu.in titu.de inſtru.edi.§.nunc vero aliqua.in additione magna: que in
18 cipit:conſtat ꝙ tenet inſtitutio ꝛc.¶†Aduertendū tñ ꝙ licet in hanc ſenten
tiam inclinare videatur dictorum doctorum autoritas:nihilominus ad dicen
dum cōtrarium moueor primo ex textu dicte.l.nec ambigi.Unde verba illius
legis velle videntur donationem ꝗuis abſenti factam eſſe validam dummo
do donatarius ex donantis voluntate rei poſſeſſionem nanciſcatur:nec appe
tit ipſa lex neceſſe fore ex nuntij ſeu epiſtole deſtinatione donātis voluntatem
donatario innoteſcere.Unde videt ſufficere vndecūqꝫ illa ſit ſibi nota.Ad hoc
tex.no.ff.de peti.here.l.item veniunt.§.a quo.Et hoc ꝓbat ex caſu expreſſo.ff.
de ſponſa.l.in ſponſalibus.la.ij.ibi:an per aliū ꝛc.ꝛ per hoc videtur tex.in.l.ni

hũ prohibet.C.ſi quis alteri vel ſibi.Preterea videt̃ eſſe text.in.l.cõſenſu.ff.de
actio.⁊ obli.que loquitur in cõtractu qui cõſenſu perficitur.Unde inter abſen-
tes quoqꝫ talia negotia contrahuntur veluti per nuntium vel epiſtolam:di-
ctio veluti ibi in textu poſita ſtat exemplificatiue.Et ſic conſiderato ꝙ text.il-
le de nuntio vel epiſtola loquens exemplificatiue procedit continet caſum ꝙ
non declarata voluntate per nuntium vel epiſtolam perficiuntur contractus
19 ſi aliter vndecunqꝫ per quemcunqꝫ de voluntate conſtat.¶†Eſt enim notiſſi-
ma iuris regula ꝙ per exempla regula non reſtringitur vt in eis non habeat
ſolum locum/ſed etiam in aliis quibuſcunqꝫ ſub regula comprehenſis.ff.de
damno infecto.l.damni infecti ſtipulatio.ff.de vi et vi arma.l.j.§.quod vulgo.
ff.de iur.⁊ facti ignoran.l.regula.§.⁊ licet.Pro quo.c.ſi tibi abſenti.de preben.
lib.vj.vbi ad eius validitatem non requiritur nuntij miſſio vel epiſtole neceſ-
ſario.Item non eſt dubium pares eſſe debere ipſorum contrahentium quali-
tates.ff.de arbitris.l.ſi de meta.in princi.⁊.l.ſi cum dies.§.ſi in aliquam.⁊.l.ſed
ſi interpellatus.§.ſi ex altera.C.de ſolutionibus.Sed vt contractus ipſe qui
conſenſu conſummationem accipit perfectionem recipiat non requiritur vo-
luntas eius donatarij cui per donantem ad ſue voluntatis declarationem nũ-
cius vel epiſtola mittitur ꝙ donanti ſimiliter per nuntium vel epiſtolam de-
claretur.Sed ſufficit declarari a quocunqꝫ:vt ſingulariter ſeruat Archid.xxx.
queſtione.v.c.nec illud.⁊ refert Barto.C.de confeſ.l.j.ergo in pari ratione di-
cendum eſt de neceſſitate non requiri ipſius donantis declarari voluntatem
per nuntium vel epiſtolam.Sed ſufficere quocunqꝫ modo ſciatur.et pro dicto
Archidiacono videtur text.in clementi.prima.de procuratoribus.vbi manda-
ti contractus perfectus eſt:licet procurator nullam remiſſionem aut reſpon-
ſionem fecerit de ſua voluntate.ad idem facit lex ſi filius.ff.ad macedon.cum
ibi not.et quod not.Barto.in.l.quo enim.ff.rem ratam habe.Et dicta docto.et
glo.in contrarium intelliguntur et intelligi debent quando vnus contrahens
certum nuntium vel certas literas alteri contrahenti deſtinaſſet:vt per eos
vnus alteri ſuam vellet voluntatem manifeſtare:quoniam tunc ſi aliunde ipſe
ad quem nuntius miſſus eſt dimittentis voluntate claruerit:non tamen dici-
tur ipſe contractus perfectus:quia videtur tunc literas deſtinans non autem
voluiſſe contrahere ꝙ̃ ad alium peruenerint litere vel nuntius.pro hoc text.
in.l.qui abſenti.ff.de acquiren.poſſeſſio.et in.c.ſuper eo.de appellatio.faciunt
etiam que not.gloſ.in.c.ad apoſtolice.de cler.excommunica.miniſtran.et.ij.q.
vj.c.quanto.iiij.q.vj.c.quiſquis.et ſic ex premiſſis dicendũ videtur ꝙ ſufficit
20 ꝙ ipſa margareta ſciuerit quocũqꝫ modo ⁊ a quocũqꝫ ſciuerit.¶†Iſte contra-
ctus donationis ⁊ pactũ de quo agit̃ facta fuerũt palã ⁊ corã iudice.Et ſic ipſa
preſumit̃ ſcire iuxta no.p gl.in regula p̃ſumit̃.de reg.iur.gl.in.l.ſi tutor.C.de pe
riculo tuto.Et ſi diceretur ꝙ iſte actus erat talis in quo ipſa debebat perqui-
rere an hoc eſſet factum vel non.Et ſic extunc ⁊ eo caſu preſumitur ſcientia:vt
dicit gloſ.in dicta regula preſumitur.Item ꝙ iſta mulier ignorauerit pactum ⁊
ius queſitum ex eo non eſt dicendum:quia in his que concernunt ſuum factuꝫ
non preſumitur ignorantia ſed ſcientia.vt dicit Barto.in.l.non fatetur.ff.de cõ
feſ.Item iſta domina fuit in loco vicino vbi contractus eſt factus cum perſo-
nis:que contractum palam ⁊ coram iudice fecerunt preſumitur ſcientia et nõ
ignorantia:vt dicit Bar.in.l.ſi cui.§.hiſdem.ff.de accu.de q̃no per gl.⁊ tex.in.c.
quoſdã.⁊.c.quãto.de preſum.Itẽ iſti actus facti ſunt inter coniunctos ſangui-
nis.Et ſic ex cõiunctiõe ſanguinis vnus p̃ſumit̃ ſcire factũ alterius in.l.de tu-
tela.⁊ ibi gl.C.de in inte.reſti.mi.in.l.octaui.in fin.ff.vnde cog.Et iſta preſum-
ptio trãſfert onus probandi in aduerſarium contrarium iuxta ea que habetur

in.l.ei qui.ff.de proba.Et donec approbatio aut refutatio facta fieri nihil in-
terim in contrarium fieri potuit in preiudicium illius cui acquiritur.in.c.ſi ti
bi abſenti.de prebend.libro ſexto.& ſi quid fiat non valet vt ibi dicitur.
¶ Quo vero ad ſubſtitutiones factas per Raymundũ de monte albano auuz
paternum dicte margarete videlicet de liberis aynardi de monte albano & de
ipſo aynardo filio ipſius raymundi teſtatoris ad poſthumos ſeu poſthumas
ipſius raymundi teſtatoris:quia nulli fuerunt vnquam poſthumi ſeu poſthu-
me.et ita fuit pro non ſcriptum in.l.vnica.§.et cum triplici.et.§.in primo.C.de
caducis tollen.¶ Quo vero ad ſubſtitutiones factas de aynardo filio dicti
raymundi et eius liberis raymundetum de monte albano:et guigonetum ar-
thaudi etiam non oportet diſputare:quoniam ipſi duntaxat fuerunt ſubſtitu-
ti et non ſui.et ipſe raymundetus et guigonetus mortui fuerunt antequam
dictus aynardus et eius filius maſculus.Et ſic ſubſtitutiones ipſorum fue-
runt caduce vt dicta.l.vnica.§.pro ſecundo.et.§.nouiſſimo.et.§.ſin autem ſub
81 conditione.C.de caducis tollen.† quoniam ſpes ſubſtitutionis non tranſmit-
titur ad ſuos in.l.ſi ex pluribus.ff.de ſuis et legi.heredibus in.l.ſubſtituto.ff.
de acquiren.rerum do.et hoc dicit gloſſ.in dicta.l.vnica.in.§.his itaq; defun-
ctis.Item dicte ſubſtitutiones fuerunt inutiles:quia dictus Aynardus deceſ-
ſit cum liberis et ſic defecit cõditio ſub qua fuerunt ſubſtituti vt dicto.§.ſin au-
tem ſub conditione allegato.Item dicti ſubſtituti fuerunt ſubſtituti ſub con-
ditione ſi liberi dicti aynardi fuiſſent mortui ſine liberis iſta conditio nunq̃
euenit:quoniam dicta margareta eſt filia dicti aynardi et viuit et eſt de libe-
ris et vltra habet liberos.Et ſic duplici capite ſubſtitutio non habet locum
quoniam conditio debet impleri in forma ſpecifica prout ponitur.vt dicit glo.
in.l.j.C.de conditio.incertis.pro quo tex.l.qui heredi.in princi.& l.meuius.ff.
de conditio.et demonſtra.et ideo locus non eſt ſubſtitutioni.
82 ¶ †Et ſi dicatur iſta filia non debet ſuccedere ex preſumpta voluntate teſtato
ris qui voluit filias maritari & nõ ſuccedere:imo potius proximiores de gene
re:& in vltimis voluntatibus teſtatoris voluntas potius q̃ verba inſpiciẽda
eſt.l.in conditionibus.ff.de conditionibus & demonſtrationibus.Ad hoc dico
quo ad hoc quod conditio deficiat non eſt neceſſarium quod ſit heres:ſed suf-
ficit quod poſſit eſſe ita quod ſit capax.iſta eſt concluſio.Barto.in.l.filius.§.cũ
quis.de lega.primo.et in.l.prima.§.ſi filium.ff.de contra tabulas.et.l.ex facto.
§.ſi quis rogatus.ff.ad trebellianum.Bald.et Salyce.et Cyn.poſt pe.in.l.pri
ma.C.de condi.inſer.Iſta autem domina non eſt incapax ex ſui delicto:& ſic ſe-
cundum doct.ſupradictos deficit conditio.Et ſic ex quo liberi ſuperſunt:imo
etiam liberi liberorum ſubſtituti nihil habent:quia ſic ſubſtituendum teſta-
tor voluit preferre liberos ſubſtitutos vt in.l.generaliter.ff.de inſtitu.et ſub-
ſtitu.ſub condi.factis.in.l.lucius.la ſecunda.ff.de heredib9 inſti.in.l.ſi is qui
ducenta.§.fina.ff.de rebus dubijs.Et ſic ſecundum verba generaliter conce-
pta per teſtatorem vbi dum dicit et ſi contingeret liberum vel liberos dicti
Aynardi a ſuo corpore &c.liberi quicunq; ſint non diſtincto an femine vel maſ
culi veniunt ex preſumpta voluntate ipſius teſtatoris iuxta.l.lucius.la ſecun-
da ſupra alleg.ſecundum glo.quod ab inteſtato ſecundum plures doct.ex te-
ſtamento.Et ita vigore illius cle.dicta margareta ad hereditatem et bona di-
cti Raymundi dicte margarete aui vocatur.Et ſi dicatur non eſt verum quo-
niam teſtator ipſe voluit filias dicti Aynardi maritari &c.vt patet in pluribus
partibus teſtamenti.Ad hoc dico quod repellere filiam a ſucceſſione eſt
odioſum:iuxta.l.maximum vitium.C.de liberis preteritis.et odia ſunt re-
ſtringenda & non trahenda ad conſequentiam etiam in caſu vbi eſt eadẽ ratio

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VIT. EMANUELE

iuxta.l.quod non ratione.ff.de legibus.et in regulis iuris.et iuxta no.per glo. in autenti.quas actiones.C.de ſacroſanc.eccle.Pro quo.l.precipimus.C.de appellatio.in fine. ¶Et ideo quia teſtator ipſe in ſuo teſtamento expreſſe dixit qd dicte ſubſtitutiones ſeruentur de puncto ad punctum in talibus per eum iuxta expreſſatis vult in aliis in quibus ſpecialiter non prouidet diſpoſitioni iuris communis relinqui in.l.commodiſſime.ff.de lib.& poſthu.Et quia teſtator dicit quod in talibus ſupra expreſſatis vult ipſas ſubſtitutiones & per eum ordinata ſeruari.ergo non in aliis non expreſſatis in.l.cum pretor.ff.de iudiciis.in.l.maritus.C.de procura.in.l.ſicut certi.C.de teſtamento militari.Quoniam ſicut cum alios voco:alios videor excludere vt in.l.ſicut certi.C.de teſtamen.militari. et in.l.ſi patronus teſtamento.in princi.ff.de operis libertorum.Sic etiam cum ordino & certos caſus ſeruare expreſſos:alios videor excludere:& iuris communis diſpoſitioni relinquere:per dictam.l.commodiſſime

14 †Unde in odioſis non fit extenſio:ſed ſemper interpretationes et extenſiones fieri debent vt ius commune non ledatur quantum fieri poteſt:et qd ad ius commune reducatur.Lex facto.ff.de vulga.et pupilla.& ideo quia de iure communi filia ſuccedit:illa voluntas preſcripta de non ſuccedẽdo nõ eſt extendenda vltra caſus expreſſos per teſtantem:ſed reſtringenda.Et ita mortuis videlicet Aynardo et Ray.eius filio dicta margareta de tractis eorum quartis de quibus teſtari potuerunt iuxta.c.raynucius et raynardus.de teſtamentis et ea que habetur.in.l.quãq.C.ad legem falcidiam.veniat ad bona & hereditatem dicti raymũdi eius aui.Clauſule autem appoſite in teſtõ dñi.Aynardi et eius filii quod nihil plus dicta margareta petere poſſit &c.Non ſe extendunt ad ea que dicte margarete debentur ex vi pacti de quo ſupra ſatis dictum eſt iuxta ea que dicunt doct.in.l.ſequens queſtio.ff.de lega.ſecundo.et Bartol. in.l.vt iuriſiurandi.§.ſi liberi.ff.de operis libertorum.Et vlterius dicta margareta non agnouit legatum.Quo vero ad illud quod forte dici poſſet quod ipſa promiſit renunciare ſuper quo non inſiſto.Cum de preſenti non obſtet.Cũ fuerint verba de futuro & ſuſpenſiua ſufficiat. ad hoc quod dicit Cy.& doc.in.l. in ementis.C.de contrahen.emp.& Barto.in.l.ſerui electione.ff.de leg.i.

¶Summarium.

1 Procurator non conuenitur pro ſententia contra ſe lata/ ſed dominus.
2 Obligatorum altero ſoluente liberatur alter.
3 Clauſula petens debitam iuſtitiam ſibi miniſtrari quid operetur.
4 Petitionem per viam monitionis debere fieri a iure reprobatur
5 Exceptio protenſa non ſufficiat et in toto proceſſu non exprimatur.
6 Proceſſus per procuratorem admiſſum valet in criminalibus.
7 Exceptio iuris diſpoſitioni repugnãs eſt inualida.
8 Inſtantia cauſe non tranſit in ſingularem ſucceſſorem.
9 Actor reo inuito non poteſt aliter deſiſtere.
10 Conſuetudo ſeu ſtilus non inducitur ſolo curſu longi temporis.
11 Condemnatus in expenſis ad ſoluendum cogi poteſt.
12 Expenſe adiudicate quoquo modo peti poſſunt.
13 Actor reum mitiori via compellens non dicitur eum indebite compellere.

¶Conſilium.xxiiii.

Circa

Circa diffinitionē proceſſus Joannis ꝛ Franciſci coyreti[a] fratrum contra venerabile capitulum eccleſie beate marie grationopo. Et dñm Joannem perrerij ventilati coram vobis venerabili ꝛ egregio viro domino officiali grationop. in manibus antonij galberti notarij ipſius cauſe videnť preſupponenda ſequētia pro intellectu pceſſus ꝛ materie eiuſdē.

b ¶ Primo qđ dicti coyreti agentes obtulerunt libellū [b]contra dictum dñm Joannem perrerij in proceſſu.fo.iij.in quo petūt condemnari quatenus opus erit dictum perrerij ad ſoluendum eiſdem coyretis.xxxij.floreň.ꝛ.vij.groſſos cū dimidio taxatos per vos dñm officialem vt patet in litera taxe.fo.xv.p expēſis adiudicatis in ſententia inſerta in proceſſu.fo.vj.verſo. ¶ Et videntes dicti coyreti qđ dictus dñs Joannes perrerij fuerat cōdemnatus in dictis expenſis pronocatorio nomine dicti capituli vt legitur in ſententia.fo.vj.verſo.† Et qđ forte ipſe expenſe non poterant conſequi a dicto dño perrerij procuratore: cum pro ſententia lata contra procuratorem litis non debeat procurator conueniri ſed dñs cauſe in.l.iiij.in prin.ff.de re iudi.ꝛ infra latius dicam. ¶ Ideo dicti coyreti in eodem proceſſu pro eadem ſumma.xxxij.floreň.et.vij.groſſorum cum dimidio obtulerunt aliam petitionem cōtra dictū capitulum que eſt in proceſſu fo.xviij.In qua petunt dicti coyreti dictū capitulum cōdemnari ad ſoluendum eiſdem coyretis dictos.xxxij.floreň.
a et.vij.groſſos cum dimidio vt premittitur taxatos.† Pro quibus duabus petitionibus eſt ſubiuncta clauſula qđ altero ſoluente alter liberetur: vt patet in proceſſu dicto fol.xviij.verſo. ibi in capitulo qđ incipit non intendentes ꝛc.in fine prout eſt de iure fiendum iuxta ea que dicit Bar.in.l.vbi duos.ff.de duobus reis.ꝛ in.l.ſi plurib⁹.ff.de leg.ij.ꝛ ponit Jo.ferrarū in titu. forma libelli contra plures reos debendi.in.j.col.in glo.ſuper verbo cōtra ꝛ aduerſus. ¶ Super qua petitione facta ꝯ dictuꝫ capitulū fuit lis cōteſtata per petrū de aſterijs pcura.dicti capituli: vt patet de ipſa litis cōteſtatione in pceſſu.fo.xlviij.verſo. ¶ Et quia ſunt pacta dudū facta inter capitulū ꝛ dñm perrerij qđ ipſe dñs perrerij debeat ſeruare idēnem dictū capitulum de dictis expēſis: Ideo dictus petrus de aſterijs pcuratorio noie dicti capituli petūt iudicialiter in preſentia dicti dñi Joannis perrerij qđ ipſe perrerij ſeruet indēnem dictū capitulum erga dictos coyretos de dictis expenſis per dictos coyretos petitis: vt patet in proceſſu.fo.l. ¶ Qui dñs Joannes perrerij ſciens dicta pacta que hꝫ cum dicto capitulo ſe obtulit iudicialiter hmōi liti pro ipſo capitulo. Et dixit qđ ipſe eſt cōtentus dictū capitulum ſeruare idēnem de petitis p dictos coyretos: vt patet in proceſſu.fo.iij. ¶ Nunc igitur his preſuppoſitis videndum eſt que ſnia ꝛ ꝯ quem ſit ferenda. Et veritas eſt de iure qđ ſnia principaliter eſt ferenda ꝯ dictum capitulū ad ſoluendum dictam ſummam in petitione dictis coyretis contentam per.d.l.iiij.in prin.ff.de re iudi. Et non ꝯ dictū procuratorem: vt in.d.l.iiij.pro quo facit etiam.l.planius.in prin.ff.de

a ¶ Joānis ꝛ Franciſci coyreti. vid p itellectu eoꝝ q̄ i hoc ꝯſi. ſcribunť qđ dictū eſt ṡ. conſi.ij.

b ¶ Obtulerūt libellū. Si libellus dictoꝝ coyretoꝝ ꝯ dictū perrerij oblatus ad ſoluēdū expēſas i qb⁹ ipe perrerij ſit ꝯdēnat⁹ pcedat. vid pe.Ja.in ti. de actiōe i factuꝫ ex re iudicata: q eſt vltia rubrica. Spe. Et tractat plene iſtam materiam in ti. de ſen. excō.in.§. penul.

procura.ſicut nec cõtra tutorem curatorem ⁊ ſimiles:ſed cõtra
principales:vt in.d.l.iiij.§.tutor.⁊ p Jo.ferrarij.in ti.forma exe
cutionis ſnie.in glo.j.in fi.¶ Et qr dictus dñs Joannes perre
rij in hac cã ſe obtulit hmõi liti pro dicto capitulo dicẽdo ⁊ fa
tendo qḋ ipſe dz ⁊ vult ſeruare dictũ capitulum indẽne de di-
ctis petitis per dictos coyrctos:vt paret in proceſſu.fo.lij.Se
quitur propterea qḋ vos venerabilis dñe officialis in eadem
cauſa ↄdẽnare debetis dictum perrerij ad ſeruandum indẽne
dictũ capitulum de his in quibus ipſum capitulum condem-
nabitis erga dictos coyrctos per.l.ſi is qui ſe obtulit.ff.de rei
ven.⁊ facit.d.l.iiij.in prin.⁊ no.per Jo.ferrarij vbi.ſ.in glo.j.in
fi.¶ Nec poteſt ipſe dñs perrerij a dicta ſua iudiciali oblatiõe
reſilire per.l.procurator qui pro euictione.in fi.ff.de procurat.
¶ Nec alius ordo iudiciarius eſt tenẽdus in cõdẽnãdo dictũ
dñm perrerij:quia in confeſſum nulle ſunt partes iudicis pre
terq̃ cõdẽnando:quia confeſſus quodammodo ſua ſententia
condemnatur.l.j.ff.de confeſ.cum ſi.

3 ¶ † Nec obſtat ſi hmõi proceſſus non fuerit inchoatus contra
dictum capitulũ per viã monitionis/ſed per viam petitionis:
quia in petitione facta ↄ dictũ capitulum.que eſt fol.xviij.fuit
a adiecta clauſula ⁊ alſs debitam iuſticiam ſibi miniſtrari [a] ⁊c.p
quam clauſulã dicũt docto.qḋ tollitur omnis ineptitudo peti-
tionis ſi que in petitione complendi poſſet per ea que dixit
notabiliter dñs Inno.in.c.examinata.extra de iudi.in glo.ma-
gna ibi:imo plus videtur qḋ ſi quis habet rectam intẽtionem
et eſſet actio inepta/vt ſi quis diceret peto talem fundum a te/
quia ad me pertinet iure dominij ⁊ propono ad hoc actionem
ex locato:qḋ bene teneret intentio vt probato dominio ferẽ-
da eſt ſententia pro me/licet actio ſit omnino inepta ⁊c.

a ¶ Clauſula ⁊ alſs ð dită iuſtitiã miniſtrari. vide hic ⁊ i c.ſequenti.

4 ¶ † Tũ quia illa ſuperniccioſa ſubtilitas qḋ debeat petitio fie-
ri per viam monitiõis a iure reprobatur in.c.dilecti filij.extra
de iudi.vbi tex.dirigendo verba ad iudicem inquit:prouideas-
tis attentius ne ita ſubtiliter ſicut a multis fieri ſolet cuiꝰ mo
do actio intentetur inquiratis:ſed ſimpliciter et pure factum
ipſum ⁊ rei veritatem ſcḋm formam canonum ſanctoꝝ patrum
inſtituta inueſtigare curetis.per quem text.apparet clare qḋ
vos egregie domine offi.qui eſtis in hac cauſa ius dicturꝰ non
debetis attendere ad modum agendi ſed ſolum ad rei veritas-
tem.ſi debitũ petitũ debeatur:quia vt etiã dicit Inno.in.d.c.
dilecti.tales ſubtilitates ſcḋm canones et legales ſanctiones
reprobantur.¶ Et cum in rei veritate dicte expenſe petite de-
beantur dictis coyrctis per ſupra deducta et allegata.Sequi-
tur propterea quod non debetis attendere ſi ipſe expenſe per
viam monitionis aut petitionis fuerint petite ſed ſolum at-
tendere debetis ad ius partis in negocio principali per di-
ctũ.c.dilecti filij.et ibi not.per Innocen.et in dicto cap.exa-
5 minata.¶ † Tum quia dictum venerabile capitulum quod
debet condemnari ad ſoluendũ non oppoſuit in proceſſu quod
inchoari debuiſſet proceſſus per viam monitionis.Ideo
cum non oppoſuerit per ſe aut per eius procuratorem inte-

to proceſſu non debet ſibi hec pretenſa exceptio ſuffragari:etiam ſi vera foret
prout non eſt.Sicut in ſimili videmus ꝙ licet compenſatio fiat ipſo iure:hoc
tamen eſt verum ſi in proceſſu petatur.l.ſi conſtat.C.de compenſa. Item vide
mus ꝙ notorium non indiget probatione: tamen requiritur ꝙ pars propo-
nat in cauſa al's non iuuat notorietas:vt not.glo.in cle. appellanti. de appel.
Item valet proceſſus factus die feriato ob neceſſitatem hominum ſi pars
non opponat in.l.ſed ſi pretor.ff.de ferijs.Item proceſſus qui fit per filium
contra patrem ſine venia eſt nullus.Sed hoc verum ſi pater opponat alias
non:vt dicit Barto.in.l.ꝙuis.in fin.ff.de in ius vocando. Item ſi procurator
fuerit in cauſa admiſſus qui non debuit admitti ſi pars non oppoſuerit va-
let proceſſus ſm Ange.de aretio in ſuo tractatu de maleficijs.in glo.ſuper ver
6 bis qui iudex videns ꝙ inquiſiti ⁊c.in fi.† vbi dicit ꝙ licet in criminali non
debeat procurator admitti:ſi tamen fuerit admiſſus valet proceſſus. Tum
quia procedit libellus ineptus de iure ſi non opponatur a parte gloſſ.in.l.fi.
C.de anna.excep.in gloſ.magna.⁊ idem tenet gloſ.in.l.ſi mater.in.§.j.ff.de ex-
cep.rei iudica. ¶ Immo et ſi dictum venerabile capitulum illam pretenſam
exceptionem ꝙ debuerit procedi per viam monitionis valet de preſenti op-
ponere non eſſet audiendus nec prodeſſet ipſi capitulo:quia illa pretenſa ex-
ceptio non eſt peremptoria/ſed dilatoria que non poteſt propterea opponi
poſt litem conteſtatam per text.in.l.exceptionem. C.de proba.et in.l.penul.et
fina.C.de exceptionibus.Illa autem pretenſa exceptio in qua pretēditur non
potuiſſe preſentem cauſam inchoare per libelli oblationem:ſed via monitio-
nis eſt dilatoria:cum pars aduerſa eius pretextu nitatur deferre condemna-
tionem debiti petiti:non autem pretendit pars aduerſa prout nec poteſt pro-
cedere ꝙ illa pretenſa exceptio perimat negotium principale et extinguat de-
bitum petitum.ideo hac ratione non eſt peremptoria/ſed dilatoria:vt dicunt
Aufredus et docto.in.d.l.exceptionem.et in.l.penul.⁊ fina.C.de excep. ¶ Ideo
non poteſt opponi poſt litem conteſtatam per.d.l.exceptionem. ¶ Si enim
fuiſſet peremptoria tunc bene poteſt poſt litem conteſtatam opponi per.l.per-
emptorias.C.ſenten.reſcin.non poſſe.cum ſimi. ¶ Et hec dicta pro nunc viden-
tur ſufficere reſpectu dicti venerabilis capituli.

¶ Reſpectu aūt dicti dñi Joannis perrerij etiam de iure dici pōt ꝙ illa pretē-
ſa exceptio ꝙ dictus proceſſus fuerit inchoatus per libelli oblationem:⁊ non
7 per monitionem non iuuat in aliquo dictum Joannem perrerū. ¶ † Primo qꝛ
illa non eſt valida exceptio:qꝛ repugnat diſpoſitioni iuris/ et ad eam non eſt
attendendum in iudicando per dictum.c.dilecti filij.extra de iudi.et per not.
per Inno.in dicto.c.examinata.de iudi. Tum quia in petitione facta contra
dictum perrerū ſubiuncta eſt clauſula:⁊ al's ſibi debitam iuſtitiam miniſtra-
ri:per quam clauſulam tollitur etiam illa ſuperſtitioſa oppoſitio: vt ſ. allegat
ſm Inno.in.d.c.examinata.de iudi.⁊ idem tenet Joan.and.⁊ Inno.in.c.ij. ex-
tra de ordi.cogni. Tum quia et ſi fuiſſet valida oppoſitio ꝓut non eſt:vt ſupra
deducitur tarde oppoſuit eam ipſe perrerij.quia oppoſuit eā poſt litem con-
teſtatam ſuper libello contra eū oblato:qꝛ lis conteſtata fuit.fol.iiij.verſo.Et
ipſe illam pretenſam exceptionem oppoſuit in ſuis articulis fol.xxiij.v̄ſo.Et
ſic tarde ꝑ iura.ſ.all.in ꝓcella inci.lmo ⁊ ſi dictū ⁊c. ¶ Nec ob.ſi dicat ꝙ dict⁹
perrerū illam ꝑtenſam exceptionē oppoſuit anteꝙ̄ caplm cōteſtaret litē ſuper
petitione ꝯ ipm caplm oblata:ꝙ eſt fo.xviii v̄ſo:qꝛ illo tpe quo ipſe perrerū il-
lā exceptionē oppoſuit nōdū ſuſceperat defenſionē hui⁹ cauſe ꝓ dicto caplo quā
ſuſcepit poſtea fo.lij.⁊ ſic illo tpe erāt diuiſe cauſe:iō diuiſo iure cēſeri dꝫ ip-
ſe due cauſe:cū etiā ſeparatorū ſepata eſſe debeat ratio vt iurib⁹ vulgaribus.

¶Preterea inſtantia incepta contra dictū capitulum nō tranſi-
8 uit in dictum perrerij duplici conſideratione. ¶†Prima quia
omnes doctores vtriuſq; iuris concludunt quod in ſingularem
ſucceſſorem non tranſit inſtantia cauſe.l.ij.C.de here.vel act.
ven.⁊ not.Joan.andr.in.c.quia guillelmus.extra de iudi.⁊ Bar-
in.l.ſi eum hominem. ff. de fideiuſſo.multo ergo minus in di-
ctum perrerij qui non eſt ſucceſſor vniuerſalis nec pticularis.
¶Secunda conſideratio eſt:quia in illum qui ſe offert liti in-
choate ante ſententiam ad defenſionem alterius : non poteſt
8 ſententia ferri.ᵃ licet contra talem defenſorem ſententia man-
detur executioni:vt dicta.l.is qui ſe obtulit.ff.de rei ven.⁊ facit
dicta.l.iiij.in prin.ff.de re iudi.⁊ ponit plene Jo.ferrarij.in tit.
9 forma executionis ſententie.in gl.j.¶†Et ratio huius vltimi
dicti poteſt aſſignari:quia actor inuito reo et econtra reus in-
uito actore non poſſunt a cauſa deſiſtere:ſed habent perſiſtere
vſq; ad ſententiam incluſiue:vt hec probantur in auten.gene-
raliter.C.de epi.et cle.in aut.qui ſemel.cum materia.C.quomō
et quando iu.maxime vbi lis eſt conteſtata:prout in caſu no-
ſtro:vt ibi per doc.Et ideo vos domine officialis prudēter egi-
ſtis:quia dictū capitulum non licentiaſtis niſi ad media cauſe
in proceſſu.folio.lij.verſo.ita quod ſententia eſt ferenda contra
dictum capitulum ⁊ mandabitur executioni contra dictū per-
rerij qui voluit defenſionē cauſe pro dicto capitulo ſuſcipere.
Maxime quia ipſe perrerij voluit in proceſſu ſeruare indemne
dictum capitulū de petitis ab ipſo capitulo p dictos coȳetos.
¶Ulterius ſi attēdatur ad depoſitiones teſtium pro parte di-
cti domini perrerij in hac cauſa ſuper ſecundo ſuorum articu-
lorum examinatorum ipſi teſtes dicunt quod temporibus qui-
bus practicauerunt viderunt impetrare monitiones ſuper con
demnatione expenſarum:et quod ipſi nō viderūt contrarium.
10 ¶† Ex quorū depoſitionibꝰ:propterea non probat pretenſus
ſtilus : quia ad inducendum ſtilum ſeu conſuetudinem curie
non ſufficit curſus longi temporis:ſed oportet quod ſaltim vna
vice pro ipſo ſtilo fuerit iudicatum aut ſaltim qꝺ querimonie
emiſſe in iudicio ad impediēdum talem ſtilum introduci fue-
rint repulſe et non admiſſe:tunc talis repulſio cum curſu longi
temporis inducit conſuetudinem ⁊ ſtilum curie.ita dicit nota-
biliter glo.per doc.approbata que ad hoc ſemper allegat in.§.
ex non ſcripto.inſti.de iure natu.gentium et ciuili.ſed ſimilis
caſus in hac curia nunꝙ̄ euenit:vt dicunt dicti teſtes domini
perrerij cum dicunt quod non viderunt contrarium: igitur ⁊c.
11 ¶†Item ſi attēdatur ad dictas depoſitiones dictorum teſtium
domini perrerij.Ipſi teſtes loquuntur quando quis eſt condē-
natus in expenſis et quod talis condemnatus poteſt cogi ad
ſoluendū.Quo caſu viderunt impetrari monitiones et moneri
tales condemnatos ſine oppoſitione diei ad ſoluendū:ſed nos
ſumus in alijs terminis in caſu huius proceſſus. Quia dictus
dominus perrerij fuit in dictis expenſis condēnatus non nōie
ſuo proprio ſed pcuratorio nōie dicti capituli.ideo nō poterat
ipſe perrerij preciſe moneri ad ſoluendū ſine oppoſitione diei

ᵃ ¶Snīa ferri.ꝯ hac materia vide que plenius ſcripſi in notabilibꝰ meis in.§.ſi quis ſponte. fol. clxxviij. verſo. et folio clxxxvj. in §.ſi defēſor

in exequutioné talis iudicati:quia contra procuratorem litis nõ mandat ſnla executioni:ſed que dominũ cauſe iuxta.l.iiij.in prin.ff.de re iudi.⁊ voluit plene Jo.ferrarij in ti.de forma executionis ſiue in glo.prima in fi. Sicut nec contra tutores:curatores ⁊ ſimiles;vt plene per Jo.ferrarij vbi.ſ.Ideo ipſe perrerij temerarie oppoſuit in dictis ſuis articulis fo.xxij.verſo ꝙ ipſe debuerat moneri ad ſoluendum dictas expenſas.

2 ¶ †Eſt etiam circa hoc attendendũ ad depoſitiones teſtiũ dictorũ coyretorum fo.liiij.Maxime ad depoſitioné dñi Joãnis ardiſſonis decretorũ doctoris deponétis qđ poſſunt tales expenſe adiudicate peti quoquo modo:quia nullus debet aſtringi agere in iudicio ad appetitũ rei.Idé deponit petrus berlionis primus teſtis.Idé.vj.teſtis qui teſtes etiã deponunt ita eſſe ⁊ vidiſſe fieri:ſup quorũ depoſitionibus dicti coyreti petierũt quatenus opus erit iuramentum deferri ſibi in ſupplemétum probationis in eorum comparitione in proceſſu fo.lxviij.in fine.⁊ ſuper hoc etiam pendet ad ordinandum.

3 ¶ Preterea vos egregie domine officialis qui debetis in hac cauſa ius dicere poteſtis conſiderare quo ſpiritu ipſe perrerij oppoſuit qđ debuerit moneri ad ſoluédũ;qꝛ vrbanius ⁊ mitius cũ nõ fuit actũ nõ impetratã contra eũ monitionem preciſam ſine oppoſitione diei.quia ſi ita fuiſſet factũ ipſe fuiſſet excluſus ab introitu eccleſie beate marie grationopo.vnde ipſe eſt de incorporatis preſbyteris:ideo nihil eſt imputandum dictis coyretis agentibꝰ:quia quando actor ꝑ duas vias poteſt eius debitum conſequi a reo ⁊ ipſe actor reũ cõpellat mitiori ⁊ vrbaniori via illud nõ poteſt dici indebite:ſiue minus iuridice factũ per ea que leguntur ⁊ no.in.l.creditoris.in glo.fi.C.de pig.dici ergo debet qđ ipſe perrerij illa oppoſuit potius cauſa diffugij ꝙ zelo iuſtitie.

¶ Propterea fuit vis qđ fuerit proceſſum contra dictum perrerij per viam petitionis ⁊ citationis in iudicio coram vobis:quia dictum venerabile capitulũ ꝑtendebat ⁊ adhuc pretédit qđ ipſe perrerij debet indéne ſeruare dictũ caplm de dictis expéſis erga dictos coyretos:prout fuit probatum per confeſſionem ipſius perrerij:quia cõfeſſus fuit ſe teneri ſeruare indéne dictum capitu.fo.lij. Ideo nõ poterat ipſe perrerij moneri preciſe ſine oppoſitione diei ad ſoluédũ dictas expenſas.Niſi prius ipſis perrerij ⁊ capitulo tractis in cauſam:vt ſciretur quis ipſorum ſolueret dictas expenſas:an capitulum vel ipſe perrerij.

¶ Cõcludédo ergo ex ꝑmiſſis dicédũ eſt ſniaꝫ ſup ipſo ꝓceſſu eſſe ad vtilitaté dictorũ coyretorũ ferédã principaliter cõtra dictũ capitu.Et cõſequéter cõtra dictũ dñm perrerij.Qui iudicialiter cõuenit dictũ capitulũ indéne de premiſſis ſeruare erga dictos coyretos:vt patet ex ſupra deductis ⁊ allegatis.

¶ Summarium.

1 Verba ſine liberis quid importent,
2 Ab inteſtato venire qui poſſint.
3 Subſtitutio de filiabus facta non extenditur ad earum liberos,

¶ Conſilium.xxv.

Viſo teſtaméto perrigéte per eũ condito Milleſimo.cccci.Necnõ etiã viſo libello articulato oblato coram dño iudice valliſdecõrũs ⁊ ex poſt tradito.corã arbitris a partibus ſubſcriptis cõiter electis:habita etiã cõferétia cũ dictis arbitris ſuper aliquibꝰ in facto cõſiſtétibus que in dicto libello ad plenũ nõ declarantur. Dico ꝙ licet domengia ⁊ ginoſa ſorores ⁊ filie dicti teſtatoris in dicto teſtamento videant adinuicem vna alteri ⁊ contra ſubſtitute:ſi ipſe ſorores decederét ſine liberis.Ipſa tñ ſubſtõ reſpectu bonorũ petitorũ fuit caduca qꝛ dicta domégia predeceſſit dictã ginoſam et ſic in perſonã dicte domégie nõ

habet locum ſubſtitutio iuxta.l.vnicam.§.ſi ſub conditione. De caducis tollē.
Et ideo dominus petrus preſbyter et Joannes alamandi fratres liberi dicte
domengie non debent admitti ad dictam ſubſtitutionem ex perſona dicte do-
mengie eorum matris quia tempore mortis ipſius domengie nondum euene-
rat dicta ſubſtitutio per dictum.§.ſi ſub conditione.ꝛ per.l.ſubſtitutio.dum ibi
dicitur ſubſtitutio que nondum competit extra bona noſtra eſt.ff.de acqui.re.
do.et per.l.vnicam cum ibi no.C.de his qui ante apertas tabulas.

¶Et ſi quiſpiam diceret quod ſi dicti alamandi fratres non debeant admitti
ad dicta bona in dicto libello petita ex perſona dicte domengie eorum matris
ſaltim admitti debeant ad dicta bona ex propria eorum perſona ſiue eorū iure
proprio per verba in dicto teſtamento adiecta in quarto gradu ſubſtitutionū:
1 ibi:ſine libero vel liberis. ¶†Sed ad hoc reſpondeo quod licet illa verba ſine
libero vel liberis inducant conditionem:non tamen inducunt diſpoſitionem
nec videntur ipſi liberi per illa verba etiam tacite ſubſtituti nec vocati fuiſſe
ad dicta bona ex diſpoſitione dicti teſtatoris.ita dicunt et tenent gl.Ray.bar.
Joan.de Jmola ꝛ multi ſequaces in.l.lucius.la.ij.ff.de heredi. inſtituen. ¶Fa-
cit bene pro hoc.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad trebellianum.ſic inducendo dictū.§.
liberi faciant deficere fideicommiſſum:non tamen excludunt fiſcum et tamen
ſi verum eſſet quod eſſent ſubſtituti ꝛ ex teſtamento venirent excluderent fiſcū
ſaltim in omni preter legitimā in qua fiſcus veniret ꝛ cauſam haberet ratione
confiſcationis bonorum deportati.Sed omnia alia bona teſtatoris haberent
filij ſi ex teſtamēto venirent cum pena ſuos tātum autores ſequi debeat.Sed
quia verum eſt quod ipſi non veniunt ex teſtamento:ideo fiſcus habet totum.
vt in.d.§.ex facto.Et pro hac opinione conſueuit iudicari in curia parlamētiꝫ
vt ſcripſi in deciſionibus ipſius curie.q.xxxix.Et hanc partem etiam ſequitur
ganfredus de ſalliniaco in dicta.l.lucius.ꝛ in.l.filiuſfamilias.§.cum quis.ff.de
le.j.Et Ludouicus de roma in.d.§.ex facto.dicit quod hec opinio eſt cōis:quā
ipſe Ludouicus etiam ſequitur.licet aliqui alij doctores tenuerint contrariū:
quorum opinio non ſeruatur in iudicando.

2 ¶†Et ſi dicatur quod ſi dicti alamādi fratres liberi dicte domengie nō veniāt
ex teſtamento: videantur tamen inuitati ad dicta bona ſaltim ab inteſtato:vt
dicunt doctores in dicta.l.lucius. ¶Sed ad hoc reſpondetur quod in caſu:de
quo hic agitur nō poſſunt venire ad dicta bona petita ab inteſtato:quia dicta
ginoſa non deceſſit ab inteſtato:ſed ſibi heredem inſtituit raymūdum alaman-
di reum in hac cauſa et poſſeſſorem dictorum bonorum:et ſic ceſſat via inteſta-
ti:de quibus bonis ipſa ginoſa cum non ſubiacerent reſtitutioni per predicta
potuit diſponere et ipſa alienare:iuxta ea que leguntur ꝛ not.in autentica.res
que.C.communia de legatis.

3 ¶Preterea licet dicte due ſorores domengia et ginoſa fuerint in dicto teſta-
mento adinuicem ſubſtitute:non tamen eorum liberi fuerunt ipſis ſororibus
ſubſtituti:quia hoc non exprimitur in ipſo teſtamento Jdeo non debet ſubſti-
tutio de ipſis filiabus adinuicem facta extendi ad alium caſum nō expreſſum
videlicet ad liberos ipſarum filiarum.Sed debet remanere ille caſus miſſus
ſub diſpoſitione iuris communis.iuxta notata per Bar.in.l.gallus.in princi-
pio.et in.l.commodiſſime.ff.de libe.ꝛ poſthu.ꝛ in.l.cum dotem.in princ.ff.ſolu.
matrimo.cum ſimilibus. ¶Jdeo chriſti nomine inuocato nos arbitri partici-
pato cōſilio cum domino ſubſignato ad noſtram ſententiā arbitralem proceſſi-
mus ꝛ procedimus in hunc qui ſequitur modum. ¶Quia nobis arbitris con-
ſtat dictos dominum Petrum et Joannem alamandi:fratres actores liberos
dicte domengie non fuiſſe inuitatos ad dicta bona in dicta libello petita ex

dicta diſpoſitione teſtamentaria dicti petri gente teſtatoris: nec alias. Ideo hac noſtra ſententia arbitrati dictum Raymũdum alamandi reum a petitis in dicto libello abſoluim⁹ ſilentium dictis fratribus agẽtibus imponẽdo ipſos actores propterea in expenſis dicti rei in hac cauſa arbitrati legitime factis condẽnando ipſarum taxa nobis in poſterũ reſeruata.

¶ Summarium.

1 Coniecture et preſumptiones locum habent vbi non poteſt probatio haberi.

2 Verba enunciatiua nullam inducunt diſpoſitionem.

3 Frater vendens cenſus et redditus de bonis cõmunibus fratrum tenetur ei de medietate.

4 Frater bonorum paternorum adminiſtrator poſt mortem patris de fructibus eorundem acquirere preſumittur.

¶ Conſilium xxvj.

Preſuppoſito in facto pro vero quod rodulphus de colungiis pratum de quo inter fratres diſceptatur acquiſiuit nomine ſuo proprio titulo albergamenti viuente patre ipſorum a domino et domina de allerijs. Et quod ipſe rodulphus diu ante mortem patris fuerat notarius et publice vtebatur arte notariatus: et viuẽte eorum patre recepit vt notarius recognitiones cenſuum ⁊ redditum domini de allerijs pro quibus arte notariatus et receptione dictarum recognitionum potuit veriſimiliter ipſe rodulphus lucrari quinq; floreñ. quos ſoluit pro introgijs albergamenti dicti prati. dicendũ eſt et pronũciandũ per arbitros per dictos frates electos quod dictus rodulphus non debet dictum pratũ ponere in cõlone cũ ludouico eius fratre: q2 licet fili⁹ debeat docere rem per eũ acquiſitã viuẽte patre: aliunde acquiſiuiſſe ꝙ de pecunijs patris iuxta. l. filie. la. §. in fi. C. de colla. tñ q2 ſupra in facto narrata preſupponuntur vera videlicet qd dictus rodulphus diu ante mortem patris vtebatur officio notariatus ⁊ recipiebat

1 recognitiones nobilium preſumendũ eſt[a] et coniecturandum ꝙ ipſe acquiſiuerit dictos quinq; floreñ. ex ſua induſtria et officio notariatus: vt ſic non veniat dictũ pratũ ex dictis quinq; floreñ. acquiſitum cõmunicandũ cum dicto ludouico eius fratre per textum in. l. cum oportet. poſt princi. C. de bonis que; liber. et in. §. j. inſti. per quas perſo. no. acqui. ⁊ hoc voluit glo. in d. l. cum oportet. ſuper verbo ex eius ſubſtantia. et ibi per Cyn.

2 et doctores et etiam gloſ. in dicto. §. j. et Joan. fabri.† quia ex quo in talibus vera probatio haberi non poteſt procedi debet per preſumptiones et coniecturas vt notat Imo. in. c. cum in officijs. extra de teſtamen. in glo. magna circa princi. vt no. in iuribus ſupra allegatis.

3 ¶ † Nec obſtat qd dict⁹ Rodulphus mortuo pr̃e locãdo dictũ pratũ ⁊ litigãdo de ipſo prato nolauit ipſum pratũ ipſi⁹ rodulphi ⁊ ei⁹ fratris: q2 illa ſunt ṽba enũciatiua propter aliud emiſſa q̃ nõ inducũt diſpoſitionẽ. l. publia. §. fi. ff. depoſiti. l. ex his verbis. C. de mili. teſta. Ex quib⁹ propterea infert qd dictũ pratum

a ¶ Preſumedũ eſt de bõis q̃ſitis p filiũ mortuo pr̃e vide. 3. in. xx. cõſi.

remanere debet inſolidum dicto rodulpho reſeruata vna quarta lata et quarta parte alterius quartalate dicti prati:ex poſt albergatis dictis fratribus cōmuniter per dominum infirmarium beate Marie Stationoꝝ.

3 ¶†Quod autem ad cenſus et redditus venditos per dictum rodulphum de colungijs poſt mortem patris de bonis hereditarijs et communibus ipſorum fratrum alienatis et venditis precio quinquaginta floren. ¶Dicendum eſt et pronunciandū per dictos arbitros quod dictus rodulphus teneatur de medietate dictorum cenſuum per eum alienatorum rationem facere dicto Ludouico:ꝛ ſibi ſoluere vel alibi recompenſare:quia licet eorum pater in ſuo teſtamento conceſſerit dicto rodulpho adminiſtrationem et regimen omnium bonorum ipſius teſtatoris et perſone dicti Ludouici:non tamen fuit ſibi data illa poteſtas tam libera quod videatur ſibi fuiſſe conceſſa poteſtas alienādi bona hereditaria et communia ipſorum Rodulphi ꝛ Ludouici:vt hec probātur in.l.creditor.§.lucius.ff.manda.et facit.l.procurator cui libe.ff.de procur.et.l.ſi procurator.C.eodem.

4 ¶†Nec obſtat quod dictus rodulphus poſt mortem patris durante ſua adminiſtratione et communione bonorum acquiſiuit bona vſq; ad valorem ſeptuaginta floren.et vltra vt narratur in facto tali tradito quia ipſe rodulphus illa preſumitur acquiſiuiſſe de fructibus bonorum paternorum cuius adminiſtrationem ipſe ſolus habebat vt dicit Specu.in tit.de iudicijs.§.ſequitur videre de communibus iudicijs verſic.quid ſi duo fratres ꝛc.Et ipſe nec rodulphus ipſa bona acquiſiuit nominibus ſuo et dicti ſui fratris ludouici.Ex quo apparet dicto ludouico pertinere medietatem dictorum bonorum per ipſum rodulphum acquiſitorum;iuxta.l.j.ꝛ.ij.C.ſi quis alteri vel ſibi.maxime quia dictus ludouicus habet ratam dictam acquiſitionem pro quo.l.ſi ego.ff.de neg.geſt. et ſic dicta acquiſitio per dictum rodulphum facta non euacuat ius dicti ludouici reſpectu cenſuum per ipſum rodulphum venditorū: quin ipſe rodulphus debeat facere rationem dicto Ludouico de alienatis per eum.per iura ſupra allegata.

¶Summarium.

1 Subſtitutio caduca efficitur ſi ſubſtituti ante mortem heredi moriantur
2 Verba ſine libero vel liberis:quid importent.
3 Conditio impleri debet in forma ſpecifica.
4 Lex cum acutiſſimi.C.de fideicom.qualiter intelligatur.
5 Affectio maior preſumitur haberi ad viuos ꝙ ad mortuos.
6 Nepos heres aui per eum alienata reuocare nequit.

¶Conſilium.xxvij.

ATtendentes domini conſiliarij parlamēti Dalphinalis ad verba teſtamenti nobilis Humberti alamandi patrui magni nobilis Claudij alamandi:quia ſi recte attēdatur non videtur debere admitti ipſe Claudius ad bona Joānis de aureis:cuius ipſe humbertus alamandi dicitur fuiſſe heres cauſis ſubſcriptis.

1 ¶†Primo quia Joannes michael et albertus ſubſtituti deceſſerunt ab humanis ante mortem Joannis heredis:et ſic fuit ſubſtitutio caduca per.l.vnicam in.§.ſi ſub conditione.C.de cadu.tollen.ꝛ ſic ipſe Claudius ex perſona dicti Alberti eius patris non debet admitti ad dicta bona:quia ſubſtitutio que nondum euenerat non erat in bonis dicti Alberti.l.ſubſtitutio.ff.de acquiren.re.do.

2 ¶†Et ſi ex aduerſo dicatur qđ in ſcđo gradu ſubſtitutions dicti teſtamēti ſūt adiecta illa verba ſine libero vel liberis ꝛc.Illa verba non coadiuuant dictum

Claudiū:qꝛ illa verba nō inducūt diſpoſitionem vt ipſe Clau-
dius videatur ſubſtitutꝰ.ita dicunt gl.Ray.Jo.de imol.⁊ mul-
a ti alij doct.in.l.lucius.la.ij.ᵃff.de here.inſti.Et hāc opinionem
etiam ſequitur Gaufridus de ſaligniaco in.d.l.lucius.⁊ latiꝰ in
l.filiuſfamilias.in.§.cum quis.ff.de leg.j.idem etiam ſequitur
Ludo.de roma.qui dicit hāc opi.eſſe cōem in.l.ex facto.§.ex fa
cto.ff.ad trebellianū.licet aliqui alij doc.voluerint dicere ꝯtra-
rium quoꝝ opinio in iudicādo non ſeruat.ſed opinio gl.Bar.⁊
ſequacium in iudicādo ſeruari conſueuit.¶ Ex quo propterea
ſequitur quod cum illa bona non ſubiaceant reſtitutioni quod
de illis ipſe Joānes auus ⁊ heres potuit teſtari ⁊ diſponere in
perſonam dicti Joannis de viennesio iuxta aut.res que.cum
ibi not.C.communia de legatis.

ᵃ¶ Lucius la ij.ꝺ materia.l.lucius la.ij.ff.ꝺ herē.inſtit. de qua materia vide plenius in deciſionibus parlamenti queſtione.xxxix.et.ꝺ.ꝯſi.xxij.⁊.l.conſi.lij.

¶ Et ſi diceretur ex aduerſo quod per alia verba in tertio gra
du dictarum ſubſtitutionum adiecta ibi poſt ipſos et ipſorum
liberos ⁊c.ipſe Claudius videretur ſubſtitutus.¶ Hoc non vi-
detur poſſe ſuſtineri de iure:quia ipſe tertius gradus ſubſtitu-
tionum fuit conditionalis videlicet ſi dictus Joannes heres
⁊ inde dicti Joannes:michael et albertus decederent poſt di-
ctum Joannem heredem et obtinerent hereditatem dicti Hū-
berti teſtatoris.¶ Qꝺ non euenit quia dicti Joānes:michael:
⁊ albertus non deceſſerunt inde poſt mortē Joannis heredis:
ſed ante:⁊ ſic ſubſtitutio fuit caduca.¶ Preterea ſi liberi ipſo-
rū ioannis michaelis ⁊ alberti viderentur ſubſtituti hoc fuiſ-
ſet in caſum in quem ipſi Joannes michael ⁊ Albertus deceſ-
ſiſſent poſt heredem ⁊ in eorum perſonas habuiſſet locum ſub-
ſtitutio vt patet ex verbis dicti teſtamenti ibi:in eodē caſu ⁊c.
3 †Qui caſus non euenit:ideo ipſe claudius non pōt dici ſubſti-
tutꝰ cū cōditio debeat eſſe adimpleta in forma ſpecificata no.
in.l.meuius.ff.de condi.et demon.et in.l.qui heredi.in princi-
pio.eodem titu.⁊ in.l.commodiſſime.ff.de libe.⁊ poſthu.cū ſi.
¶ Quo autē ad bona falcone eſt attendendū qꝺ michael filius
dicte falcone fuit heres vniuerſalis ex teſtamento ipſius falco
ne:quia ipſe michael ſuperuixit ioanni ⁊ alberto fratribus cū
in ſubſtitutionꝰ ibi factis non fiat mētio de liberis liberorum.
4 ¶ †Nec pōt dici qꝺ dictus Claudius filius alberti excluſerit
dictum Michaelē ſubſtitutū quia licet.l.cū acutiſſimi.C.de fi-
deicōmiſſis.diſponat qꝺ filius ex tacita mente ſit preferendus
ſubſtituto.illa tū.l.intelligitur vbi extraneus ſubſtitueretur:vt
patet in ratione ipſiꝰ.l.ibi ne videat̃ teſtator alienas ſucceſſio-
nes proprijs anteponere.Hic autē in caſu noſtro nō fuit extra-
neus ſubſtitutus ſed dictus michael filius ipſius falcone con-
tra quem propterea non debet extendi illa.l.ſed in caſu ſuo vt
terminis ſuis ſeruari quia non intereſt noſtra.l.extendere in-
xta.l.ſi cum dotem.in prin.ff.ſolu.matrimo.cū ſi.Ipſa enim fal
cona teſtatrix maiorē affectionē habuiſſe preſumitur ad filium
ſuū propriū ex ſuo corpore natū ꝙ ad filium filij ſui iuxta not.
in.l.ſoluendo.la.ij.ſuper verbo primo loco.ff.de hered.inſtitu.
Licet enim imperator in dicta.l.cum acutiſſimi in ſuo caſu vi-
deatur generaliter loqui.¶ In ſui tamen ratione declarat im-

perator caſum ipſius.l.qđ voluit ea3 intelligere in extraneo ſubſtituto per illa verba ne videatur teſtator alienas ſucceſſiones proprijs anteponere: quia ſepe ratio reſtringit dictum quod facit pro dicto teſtis: videmus in iure quod ratio limitat ⁊ reſtringit dictum legis: prout etiam facere debet per ea que no.per glo.iij.q.v.c.hoc quippe.⁊ in.c.ſuper literis.per Innocen.de reſcriptis.in gloſ. nam ſecūda regula in communi forma ⁊c.⁊ faciunt not.in.l.vna.C.vt act.ab herede ⁊ contra heredem incipiatur ⁊ non minus debet attēdi ratio legis ꝙ ipſa lex vt dicit glo.in.l.j.circa fi.C.que ſit longa conſuetu. ¶ Et quando premiſſa circa intellectum dicte legis cum acutiſſimi ſcripſi ego ſubſignatus non videram repetitionem domini andree ſiculi dicti barbatie actu legentis de preſenti bononie: qui late repetijt dictam legem cum acutiſſimi. ¶ Qui dicit ⁊ tenet dictum intellectum ſupra proximum per me declaratum eſſe verum: quia dicit ipſe paritas affectionis facit ſilere illam conditionem argu.in.l.non ſolū. ff.de ritu nuptiarum. Item illam dicit ipſe. Quia expreſſum facit ſilere tacitum.l.fina.C.de pactis conuen.

¶ Et dictus michael filius fuit vocatus ex expreſſo iudicio dicte falcone eius matris teſtatricis: ⁊ maiorem affectionem habuiſſe preſumitur ad dictum michaelem eius filium ſubſtitutum qui erat tunc in rerum natura ꝙ ad illum qui non erat in rerum natura: iuxta not.in.d.l.lucius. Et ita dicta.l.cum acutiſſimi: loquitur vbi extraneus fuit ſubſtitutus ſuo heredi: ſecus autē ſi ſuus fuiſſet ſubſtitutus vt in caſu noſtro. ita declarat ⁊ tenet dictus dominus barbatius in dicta ſua repetitione. ¶ Et cum dictus michael vlterius heres dicte falcone deceſſerit ab humanis abſqꝫ liberis ſuperſtitibus ſibi dicto ioanne eius patre margareta alamande correa in hac cauſa eius ſorore ioanne de vienneſio filio coſine ſororis dicti michaelis ⁊ dicto claudio filio alberti.

¶ Ipſe michael habuit dictos quatuor heredes qui eidē ab inteſtato ſucceſſerunt videlicet eius pater ſorores ⁊ nepotes filij ex ſororibus: iuxta auť.defuncto.C.ad tertullianum cum ibi notat. Et ſic dictus Claudius non poteſt habere de bonis dicte falcone niſi quartam partem: ⁊ ſic plus petit dictus Claudius ꝙ debeatur ſibi a dicta margareta correa.

¶ Ulterius dictus Claudius reperitur heres dicti Joānis eius aui qui dicta bona de quibus agitur alienauit ⁊ ideo non poteſt ipſe alienata per dictū eius auum reuocare per.l.cum a matre.C.de rei ven. ¶ Et quod ipſe Claudius ſit heres dicti ſui aui patet ex proceſſu preſenti; quia poſt repudiationem hereditatis dicti ſui aui ⁊ poſt ſententiam in qua ipſe fuit reſtitutus in integrum aduerſus ipſam aditionem: ipſe Claudius obtulit libellum in curia grayſinodam in quo libello tanquam heres et ſucceſſor dicti ioannis eius aui petijt quoſdam homines poſſeſſores montis de ornone condemnari ad ſibi recognoſcendum dictum montem ſub cenſu.xvj.librarū: modo ⁊ forma quibus ipſe mons ⁊ cenſus fuerant recogniti dicto Joanni eius auo vt in dicto libello latius continetur. Ex quo apparet quod ſe geſſit ⁊ gerit pro herede ex illo actu extrinſeco recognitionis petite iuxta.l.pro herede.in principiō. Maxime quia ipſe Claudius non fuit proteſtatus de contrario: vt in dicta.l.ibi: ideo ſolent proteſtari liberi. Imo.⁊ ſi proteſtatus fuiſſet ſibi proteſtatio quia in dictis.xvj.libris cenſualibus non poteſt ius pretendere niſi in medietate vigore donationis facte alberto eius patri in contractu ſui matrimonij: aliam vero medietatem dictarum xvj.librarū nō potuit petere citra nomine heredis ioānis eius aui cui medietas dictarū.xvj.librarū pertinebat per dictam.l.pro herede.in princi.⁊ in.§.fin.inſti.de hered.quali.⁊ differen.⁊ in.l.gerit.ff.de acqui.here. ipſe enim Claudius faciendo dictū actū per quē videtur ſe immiſcuiſſe hereditati dicti ſui aui receſſit

ab aſtentione et habetur pro herede.per dictam.l.pro herede.in.§.papinianus quod facere potuit ipſe Claudius penitere ab abſtẽtiõe ſiue repudiatiõe dicte hereditatis ſui aui ſaltim infra triennium per.l.fi.C.de repu.heredi.

¶ Summarium.

1 Teſtamentum quando dicatur in forma probatoria productum.
2 Teſtamentum quot rationibus dicatur inualidum.
3 Subſtituens maſculos feminas excludere preſumitur.
4 Aſſertioni ſimplici notarij nõ creditur.
5 Teſtamento exiſtente nullo codicilli ex eo dependentes nulli erunt.
6 Liberos ſubſtituens maſculos coniunctum ſubſtituere cenſetur.
7 Filius vel nepos ex filia non venit liberorum maſculorum appellatione.
8 Feudum ad quem reuertatur feudatario ob ſuam culpam priuato.
9 Subſtitutus quando poſſit de bonis in quibus eſt ſubſtitutus teſtari.

¶ Conſilium.xxviij.

Conſilium pro illuſtri domino duce bauarie dictaui iſtud conſilium pro domino de grucort qui dicitur habere cauſam ab iſto domino duce bauarie de anno domini.M.cccclxvj.contra dominum principem aurayce ſuper caſtris theyſij petre ⁊ domene.Et omiſſa facti narratione cauſa breuitatis reſpondebo ad dubia ſubſcripta elicita ex proceſſibus dudum circa premiſſa formatis in curia parlamenti dalphi.a quinquaginta annis citra.Et nondum diffinitis.

¶ Primo ſi teſtamentum domini amedei comitis gebenarum primi teſtatoris fuerit in probatoria forma ex aduerſo productũ cum originale non fuerit productum:ſed quoddam vidimus.

¶ Scdo et ſi dictũ vidimus nõ fuiſſet productũ ſed originale dicti teſtamẽti. An poſſit dici validum dictum teſtamentum.

¶ Tertio ⁊ ſi dictũ teſtamentũ eſſet validũ ſi ex eo poſſit dici princeps aurayce inuitatus ad dicta bona de quibus in dictis proceſſibus agit͛ cũ ipſe princeps aurayce ſit filius ex filia dicti domini comitis teſtatoris.

¶ Quarto ⁊ ſi nõ fuerit inuitatus dict⁹ princeps aurayce ad dicta bona vigore dicti teſtamẽti.Si ſaltim poſſit dici inuitat⁹ ad dicta bona vigore codicilli dicti domini amedei primi teſtatoris:cũ ipſe princeps dicatur filius filie dicti domini comitis codicillantis.

¶ Quinto ſi dictus codicillus debeat ſortiri effectum ſi dictum teſtamentum a quo dependet ſit nullum ⁊ inualidum.

¶ Sexto ſi dictus codicillus fuerit productus ex aduerſo in dictis proceſſib⁹ in probatoria forma ad hoc vt fidem faciat.

¶ Septimo ⁊ ſi fuiſſet productus in forma ꝓbatoria ſi in ipſo codicillo potuerint fieri inſtitutiones ⁊ ſubſtitutiones in ipſo codicillo deſcripte.

¶ Octauo ⁊ ſi dictus dominus princeps aurayce non fuerit inuitat⁹ ad dicta bona pretextu dictorum teſtamenti et codicilli dicti domini amedei primi teſtatoris. ¶ Si ſaltim ipſe domin⁹ princeps aurayce admittatur ad dicta bona vigore alterius teſtamenti domini amedei ſecundi teſtatoris. ¶ Cum ipſe dominus princeps fuerit filius marie filie ioanne que ioanna fuit filia dicti domini amedei codicillantis et ſoror dicti domini amedei ſecundi teſtatoris.

¶ Nono ſi propter homagium non preſtitum domino noſtro dalphina.per ioannem et petrum liberos primi teſtatoris.Et pretextu manus mortue de qua vſi ſunt an domina blanchia ſubſtitutione in dictis bonis ſibi competẽte debeat cenſeri priuata cum ſubſtitutio in perſonã dicte domine blãchie euenerit poſt mortem dictorum Petri et Joannis.

¶ Decimo ſi appareat dictum dñm principem aurayce nõ eſſe inuitatũ ad di
cta bona vigore dictorum codicilli primi teſtatoris ꝛ teſtamenti ſcḋi amedei.ſi
dicta dña blanchia potuerit diſponere ꝛ teſtari de dictis bonis in perſonam di
cte melchidis eius neptis.prout fecit vt patet in dictis proceſſibus.Et per cõ
ſequens ſi dicta bona de quibus agitur pertineant dicto domino ludouico du
ci bauarie filio et heredi dicte domine melchidis.et ſubſtituto eidem domine
melchidis in teſtamento dicte domine blanchie.
1 ¶ † Ad primũ dubium rñdendo dicendum videtur prefatum teſtm̃ dñi amedei
primi teſtatoris nõ fuiſſe in probatoria forma productũ in dictis proceſſib⁹ cũ
nõ fuerit productum pretenſum originale ſed pretenſa copia in inſtro vidimus
deſcripta:qḋ vidimus licet factũ fuerit coram officiali chãberiaci fuit tñ factũ
parte quorũ intereſt nõ vocata:vcꝫ dicta domina blanchia quo tpe cõfectionis
dicti vidimus/iam inceperat agere ad bona de quibus agitur.ideo nõ eſt pba
torium per autẽ.ſi quis in aliquo documẽto.C.de eden.requiritur enim partis
cuius intereſt euocatio in confectione talis vidimus:alias nõ facit fidem nec
probatur teſtamentum ita fuiſſe conditum iuxta.l.optimam.C.de contrahen.
et commit.ſtipu.ꝛ ita dicit ꝛ tenet Bar.in propria materia dicens qḋ etiam te
ſtamentum debito modo publicatum non facit fidem niſi oſtendatur origina
le:niſi exemplum fuiſſet factum vocatis quorum intereſt.ita dicit ipſe Bart.in
l.ij.in prin.ff.quemadmodum teſtamenta aperiantur.ꝛ Cyñ.in.l.publicati.C.de
teſt.imo plus voluit dicere Odofr.in.d.l.publicati.quod teſtamento etiam pu
blicato non ſtatur indiſtincte niſi pduceretur originale. ¶ Ex quibus videtur
quod glo.in.d.auten.ſi quis in aliquo documento in gloſ.j.ibi niſi originale ſit
officio iudicis exemplatum ꝛc.eſt intelligẽda ſi pars cuius intereſt in tali exẽ
platione per iudicem facta vocata fuerit:per.l.de vnoquoqꝫ.ff.de re iudic.et.l.
nam ita diuus.ff.de adop.cum ſi.ꝛ ita etiam dicit ꝛ dictam glo.intelligit Bart.
in.l.cyrographis.in prin.ff.de admi.tuto.qui Barto.in gloſ.prima dicte.l.cyro
graphis ibi dum dicit gloſ.autoritate iudicis fuit publicatum ꝛc.ſubaudit ibi
Bart.ꝛ pars fuerit vocata:alias ſecus:per iura.ſ.allegata.ita etiã tenet expreſ
ſe Jaco.but.in.d.aut.ſi quis in aliquo documento.idem etiam tenent Juno.in
c.ſi.extra de fide inſtru.imo plus dici poteſt dictum vidimus factum coram di
cto officiali chamberiaci iudice eccleſiaſtico ꝛ incompetenti in hac parte fideꝫ
non facere vt probetur tale teſtamentum fuiſſe confectum iuxta.l.conſulta di
ualia.C.de teſta. ¶ Nec poteſt dici ſcripture dicti vidimus tanq̃ ſcripture anti
que eſſe credendum vt voluerunt dicere Joã.an.in.c.albericus.extra de teſti.
ꝛ Cy.et docto.in.l.emancipatione.C.de fide inſtru.quia non poteſt dici ſcriptu
ra antiqua cum fuerit ipſum vidimus factum per duos annos tantummodo
antequã dominus dux bauarie in hac cauſa partem faceret. Et ex poſt per la
pſum.xxix.annorum durante hoc proceſſu ambitioſo non poteſt dici dicta ſcri
ptura inueterata curſu dicti temporis ſicut nec de re litigioſa currat pſcriptio
proceſſu durante indeciſo:per ea que leguntur et not.in.l.fina.et in.l.cum no
tiſſimi.C.de preſcriptio.xxx.vel.xl.annorum.Ex quibus patet reſponſio ad pri
2 mum dubium. ¶ † Ad ſecũdum dubium reſpondendo credo quod dictum pre
tenſum teſtamentum domini amedei comitis gebenarum primi aſſerti teſta
toris ſit nullum et inualidum.Primo ratione ſolennitatis omiſſe:quia non re
peritur ipſum aſſertum ſolenne teſtamentum fuiſſe coram iudice publicatum
que omiſſio publicationis reddit tale ſolenne teſtamentum nullum iuxta not.
in.l.publicati.et.l.teſtamenta omnia.C.de teſtamen.Item etiam ratione defe
ctus probationis voluntatis dicti domini amedei comitis.Cuius domini co
mitis voluntas non probatur. ¶ Primo quia non fuit productum pretenſ

ſum originale et vidimus loco dicti teſtamenti productis non probat voluntatem ipſius domini amedei cauſis et rationibus ſupra circa primum dubium deductis ⁊ allegatis. ¶ Secundo quia in publicatione talis teſtamenti debuerunt vocari aſſerti teſtes ibi vt aſſeritur ſubſcripti ad recognoſcendum eorum ſigna et ſigilla. Ex qua recognitione voluntas teſtatoris probatur: quia ſi alter ipſorum teſtium contradiceret faceret vacillare teſtamentum. in. l. j. §. ſi quis. ff. quemadmo. teſta. aperiantur. Et ſi interim fuerint ipſi teſtes mortui ante publicationem tale teſtamentum non valeret. vnde periculoſum eſt facere ſolenne teſtamentum: vt dicit Bartol. in dicta. l. tabularum. in prin. ff. quemadmo. teſta. aperian. et in. l. j. §. fina. eo. titu. ¶ Nec obſtat ad premiſſa quod dicit Bartol. poſt gloſ. in dicta. l. ij. in princip. ff. quemadmo. teſta. aper. ibi. ſed ſi notarius eſt rogatus ꝛc. quia aliud eſt in caſu noſtro. quia ioannes moſſeres notarius qui dicitur dictum teſtamentum manu ſua ſcripſiſſe non atteſtatur ꝙ teſtes ibi nominati ſe ibi ſubſcripſerint: et ſigilla ſua in eodem teſtamento apposuerint: licet ipſe notarius atteſtetur ꝙ dictus dominus comes teſtator ipſos teſtes requiſiuit ꝙ in eodem ſe ſubſcriberent et ſigilla ſua apponerent. Sed non dicit ipſe Joannes moſſeres ꝙ ipſi teſtes ſe ſubſcripſerint et ſigilla ſua appoſuerint. Ideo gloſ. et Bartol. loquuntur in alijs terminis qui non interuenerunt in dicto teſtamento de quo hic agitur. Preterea dictus Joannes moſſeres notarius non fuit rogatus per teſtatorem niſi ad duo. Primo videlicet ſcribere teſtamentum: quia ipſe dominus teſtator neſciebat ſcribere. Secundo vt ſe ſubſcriberet et ſigillaret dictum teſtamentum vt teſtis cum alijs teſtibus et non vt notarius: vt patet in ipſo teſtamento in prima ſubſcriptione dicti Joannis de moſſeres ibi: requirens et rogans me et dictos teſtes quod dicto ſuo teſtamento nos ſubſcriberemus tanꝙ teſtes legitimi ꝛc. Et ita etiam fecit dictus Joannes moſſeres notarius: quia ibi ſe ſubſcripſit vt teſtis et non vt notarius vt patet ex lectura ipſius teſtamenti. Immo nec ipſe Joãnes moſſeres non potuiſſet ibi fungi duplici officio videlicet notarij et teſtis. quia vbi in aliquo actu requiruntur notarius et certus numerus teſtium: vt in caſu noſtro. Tunc notarius in illo actu non poteſt fungi vice notarij et teſtis vt plene per Bartol. in. l. domicius labeo. ff. de teſta. Et ratio quia inter tabellionem et teſtem debet eſſe diſtinctio perſonarum: vt in aut. de fide inſtrum. in. §. ſed ſi inſtrumenta. ⁊ in. §. ſed ſi in his. in fi. ¶ Ex quibus propterea infertur concluſio ꝙ dictum teſtamentum licet inter liberos factum fuiſſe dicatur: non debet propterea dici validum: cum dictum teſtamentum dicatur inualidum ratione defectus voluntatis teſtatoris: cum eius voluntas non probetur ex productis in cauſa: vt ex premiſſis colligitur. Nam de his que non ſunt et non legitime apparent idem eſt iudicium. l. in lege. ⁊ l. rutilia polla. ff. de contrahen. empt. ⁊ vendi. cum ſimi. Quia teſtamentum peccans defectu voluntatis teſtantis nõ valet nec ſortitur effectum etiam inter liberos: vt dicunt Barto. et docto. in l. hac conſultiſſima. in. §. ex imperfecto. C. de teſta. ⁊ idem Bartol. in. l. ſi is qui. ff. de teſta. et facit tex. in. l. fina. C. famil. herciſcunde.

¶ Preterea dictus. §. ex imperfecto qui diſponit voluntatem imperfectam defuncti teneri inter liberos: loquitur et debet intelligi vbi voluntas eſt imperfecta ratione defectus numeri teſtium: vt patet ex continuatione litere dicti. §. ex imperfecto. ad precedẽtia. Et ex aduerſatiua autem. vt dicunt doc. in. d. §. ex imperfecto. in princip. in ſolutione contrarij quod ibi fit de dicta. l. ſi is qui. ff. de teſt. Quia vbi alias eſt teſtamentum. ſolenne imperfectum ratione alterius ſolennitatis omiſſe: vt quia nõ fuit tale teſtamentum coram iudice publicatum: ac ſubſcriptiões ⁊ ſigilla teſtium non fuerunt recognita vt in caſu de quo agit:

¶ Inter liberos. De teſtamento inter liberos plene ſcripſi.j.cō ſilio.lv.

tunc etiam inter liberos[a] tale teſtamentum non valeret ⁊ hoc
defectu probationis voluntatis teſtantis:que non probatur
niſi teſtes eorum ſignata ⁊ ſigilla iudicialiter et cum iuramen-
to recognouerint per dictam.l.publicati.⁊ ibi Cyn.facit.l.cum
ab initio.ff.quemadmo.teſta.aper.ideo in caſu noſtro dictum
teſtamentum defectu probationis voluntatis teſtantis non
debet teneri etiam inter liberos per ea que plene dicit Barto.
in dicta.l.ſi is qui.ff.de teſta.⁊ facit dicta.l.fina.C.fami.hercifc.
immo etiam in teſtamento nuncupatiuo ad probandum vo-
luntatem teſtantis requiruntur etiam ſeptem teſtes.Ad pro-
bandum vero ſolennitatem nuncupatiui teſtamenti duo te-
ſtes ſufficiunt:vt plene per gloſ.et docto.in.l.fina.C.de bono.
poſſeſ.ſecundum tabu.et.in.l.fina.C.de fideicom.idem tenet gl.
in.§.quoniam autem.ij.q.j.Item voluit Spec.in titu.de inſtru.
edi.in.§.compendioſe.verſi.ſed quid ſi vnus ex teſtibus ⁊c.Et
hoc in extraneis heredibus inſtitutis.In liberis vero minor
numerus teſtium ſufficit iuxta dictum.§.ex imperfecto.Sed
in caſu noſtro de quo in iſtis proceſſibus agitur non probatur
ſolennitas:immo nec voluntas dicti domini amedei primi te-
ſtatoris non ſolū per ſeptem teſtes:immo nec per duos teſtes.
igitur reſtat concludendum dictum pretenſum vidimus proba-
re dictum aſſertum teſtamentum nec voluntatem ipſius domi-
ni aſſerti teſtantis etiam inter liberos.¶ Nec obſtat ſi procu-
rator dicte domine blanchie in diſcurſu dicti ſui proceſſus pro-
poſuerit contra partem fiſcalem ꝙ dictus dominus amedeus
eius pater condiderit teſtamentū in quo caſtra de quibus agi-
tur titulo particularis inſtitutionis reliquerit domino ame-
deo eius filio fratri dicte domine blanchie:quia per hoc tacite
immo nec expreſſe poterat dicta domina blanchia dictum te-
ſtamentum domini amedei eius patris conualidare:cum pri-
uatus nō poſſit ſolennitates in teſtamentis a iure adhiberi or-
dinatas remittere vt teſtamentum defectu ſolennitatis iuris
nullum conualidetur.per text.in.l.teſtamenti factio.ff.de teſta.
cum gloſ.ibi vel quarto.Teſtamentum enim nullum defectu ſo-
lennitatis probatorie puta numeri teſtium non poteſt volunta-
te filij confirmari:vt dicit Jo.ferrarij in ti.forma libelli quo pe-
tit hereditas ex teſtamento:in gl.ſuper verbo realiter ⁊ actua-
liter.et pro hoc allegat ipſe not.in.l.non dubium.C.de teſta.idē
tenet Ludouicus de roma.in.l.poſthumo.C.de bono.poſ.cōtra
tabu.¶ Sic nec etiam conſenſu priuati teſtamētū validum non
pōt reſcindi niſi per ſententiam iudicis nullū declaret:vt dicit
Barto.poſt gl.in.l.controuerſia.ff.de tranſac.¶ Similiter etiā
in iudicijs actus nulli defectu ſolennitatis iuris non poſſunt
conſenſu partium ratificari:vt plene per Bartol.in.l.ſi tutor.
C.in quibus cauſis in integrum reſtitutio non eſt neceſſaria.
¶ Quod ſecus eſt in contractibus qui formam mutant ⁊ acci-
piunt ex conuentione contrahentium.l.j.§.ſi conuenerit.ff.de
pacti.et ita dicit glo.in dicta.l teſtamenti factio.Preterea tē-
pore illo quo pcurator dicte dñe blāchie illa in cā ppoſuit non
faciebat ptē in ipſa cā dictus princeps aurayce:ideo illa ptēſa

confeſſio nõ poteſt ipſi dño principi aurayce tunc abſenti proficere vt no.gl.in l.cũ de indebito.in fi.ff.de proba.Et ponũt ⁊ tenent canoniſte in.c.ex parte.extra de confeſ.

3 ¶ Ad tertiũ dubium ſi dictũ teſtamentũ fuiſſet validum ſi ex eo princeps aurayce poſſet dici fuiſſe inuitatus ad bona dicti dñi comitis primi teſtatoris de quibus in dictis proceſſibus agitur. Cum ipſe princeps aurayce fuerit filius marie filie ioanne filie dicti domini comitis primi teſtatoris. Ad hoc credo rñdendum qđ dictus dñs princeps aurayce licet ſit filius ex filia ipſius comitis teſtatoris:non tñ fuit inuitatus ad dicta bona:quia per tenorem dicti teſtamẽti filie non ſunt vocate:ſed ſolum filij maſculi ipſius teſtatoris ⁊ liberi maſculi liberorum ſuorũ ipſe enim dñs comes teſtator ſubſtituendo maſculos videtur ex ſua mẽte excluſiſſe femellas:vt dicit glo.in.c.raynaldus.ſuper verbo maſculis.extra de teſta.⁊ Bart.in.l.cũ auus.ff.de condi.⁊ demon.qꝛ vnius incluſio eſt alterius excluſio no.in.l.qđ in rerũ.§.ſi quid poſt.ff.de lega.j.cũ ſi. Et que volũtas teſtatoris in diſpoſitione ſuorum bonorũ pro lege dꝫ obſeruari vt in auť.de nuptijs.§.diſponat.colla.iiij.Et ſufficit qđ dicta ioanna auia dicti dñi pncipis aurayce fuerit inſtituta in certa pecunie quãtitate:vt quo ad ipſaꝫ valuerit teſtamentũ vt in auť.vt cũ.de appel.cognoſcitur.§.aliud quoqꝫ capitulum.colla.viij.cum ſi.licet ipſa potuiſſet agere ad ſupplementem ſi minus legitima fuiſſet ſibi relictum.l.omnimodo.⁊.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.teſt.cum ſi.ita qđ indubitanter dictus dñs princeps aurayce nõ eſt vocatus ad dicta bona virtute dicti teſtamenti licet ſit filius filie dicti dñi teſtatoris.

4 ¶ †Ad quartũ/quintum/ſextum/ ⁊ ſeptimum dictorum dubiorum quia vnum ab alio dependent reſpondendo: videtur dicendum codicillum ſupra in facti narratione ⁊ in dictis dubijs mentionatis non fuiſſe ex aduerſo productum in probatoria forma:quia nõ fuit groſſatum per notarium qui ipſum codicillum dicitur recepiſſe:ſed per quendẽ alium notariũ.Et licet ipſe aſſerat habuiſſe cõmiſſionem iudicialeꝫ groſſandi.Non tñ conſtat de eius pretenſa commiſſione: ideo nõ facit fidem dicta aſſerta groſſa ex aduerſo producta per tex.in.c.cũ.p.tabellio.extra de fi.inſtru.Nec dꝫ credi ſimplici aſſertioni ipſius notarij per ea que no.in.c.cũ in iure peritus.extra de offi.dele.hinc eſt qđ dicit Salycet’ ꝙ notario aſſerenti ſibi fuiſſe commiſſam examinationem teſtium non creditur: niſi conſtet de commiſſione.in.l.iuriſiuran.C.de teſti.idem dicũt ⁊ tenent hoſtien.et Joan.and.in.c.qm̃ contra falſam.extra de proba.

5 ¶ †Et poſtq̃ dictus codicillus fuiſſet in forma ꝓbatoria ꝓductus adhuc videtur qđ ipſe dñs princeps aurayce non debeat ad dicta bona admitti vigore ipſius codicilli etiã iure fideicomiſſi:quia cũ dictũ teſtamentũ a quo dr̃ dependere dictus codicillus ſit nullũ cauſis ſupra in ſcđo dubio declaratis:codicilli ex eo depẽdentes etiam ſunt nulli.per gl.in.l.fideicõmiſſa.§.j.ff.de leg.iij.facit l.j.C.de codicillis.hinc eſt qđ dicit Bal.poſt nico.de matarellis qđ ſi in primo teſtõ ſit adiecta clauſula ſi nõ valet iure teſtamẽti valeat iure codicillorum.Et dictum primũ teſtm̃ rũpatur per aliud ſequens teſtm̃ rumpuntur etiam codicilli:vt dicit in.l.poſthumus.§.fi.ff.de iniuſto rupto ⁊ irrito teſtõ.allegat in ar.l.ſi quis priore.ff.ad trebel. ¶ Tum quia licet illa clauſula codicillorum in dicto teſtamento adiecta.Et ſimiliter codicillus poſtea factus in quo hereditas relinquitur per fideicommiſſum vt in caſu de quo agitur:operentur per veniẽtes ab inteſtato videantur rogati reſtituere hereditatem ſcđm volũtatem codicillantis:per ea que leguntur ⁊ notantur.in.l.ſcenola.ff.ad trebel.et in.l.j.et ij.de codicillis.et in.l.ſi iure.in glo.fina.C.de teſta.manumiſſione.et in.l.ex teſtamento.C.de fideicommiſ.et ibi glo.⁊ Bar.tamen nõ apparet qđ dicto domino principi aurayce fuerit per aliquem ex venientibus ab inteſtato facta reſti

ſutio bonorum de quibus agitur etiam verbalis. Jmo nec apparet qđ heredi-
tas ab inteſtato vigore dicti codicilli fuerit adita per venientes ab inteſtato:
que tamen aditio ad confirmationem dicti codicilli requirebatur: quia ad cō-
firmationem codicillorum requiritur aditio ex teſtamento ſi quod factum ſit.
Sed quādo nullum factum eſt vel eſt factum: ſed nulliter vt in caſu noſtro: tūc
requiritur aditio ex codicillo per ea que dicit Bar. in. l. ſi quis. §. teſtamento. ff.
de iure codicillorum: ideo agere nō poteſt ipſe dominus princeps ad dicta bo-
na: etiam ſi dictus codicillus valeret: quia in eū ante reſtitutionem ſaltim ver-
balem nulle actiones tranſierunt iuxta. l. facta. in prin. ⁊. l. reſtituta. in prin. ff.
ad trebel. ⁊ no. per Joan. and. in. c. raynardus. extra de teſta. ¶ Tum: quia licet
in dicto codicillo fuerunt ſubſtitute poſt blanchiam alie filie primogenite et
eorum liberi. Non tamen conſtat qđ dicta Joanna auia materna dicti domini
principis aurayce fuerunt promogenita poſt blanchiam: quod tamen proba-
re debuiſſet dictus dominus princeps aurayce cū ipſa primogenitura ſit cau-
ſa ſue pretenſe intentionis. Jdeo per eum probanda iuxta. l. quotiens in. §. ſi. et
l. verius. ff. de proba. cum ſi. quia in talibus attendi debet voluntas teſtantis.
l. in conditionibus. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊. l. fideicommiſſa. §. item ſi quis. ff. de
leg. iij. ¶ Tum quia dicta bona de quibus agitur fuerunt relicta amedeo fra-
tri dicte domine blanchie iure inſtitutionis particularis per dominum ame-
deum eius patrem: quod particulare relictum ſuccedit eidem amedeo filio lo-
co ſue legitime vt dicunt Bald. Angelus et docto. in. l. papinianus. §. quoniam
autē quarta. ff. de inoffi. teſta. Jdeo ipſe amedeus pater non potuit dicto ame-
deo eius filio per fideicommiſſum in ipſis bonis in dicto codicillo ſubſtituere
poſt tempora pubertatis. vt per Cy. in. l. ex tribus. de inoffi. teſta. ⁊ per gloſ. et
doc. in auť. ſed cum teſtator. et in. l. ꝙꝙ. C. ad. l. falci. ita etiam voluerunt gloſ. et
docto. iuris canonici in. c. ſi pater. de teſta. lib. vj. ⁊ in. c. raynucius. extra de te-
ſta. Et faciunt que leguntur et notau. in. l. quoniam in prioribus. et in. l. ſcimus
C. de inoffi. teſtamento.
6 ¶ † Ad octauum dubium ſi dictus dominus princeps aurayce debeat admit-
ti ad dicta bona de quibus agitur vt inuitatus ex teſtamento domini amedei
ſecundi teſtatoris cum ipſe teſtator in dicto ſuo teſtamento ſubſtituerit domi-
nam Joannam ſororem ſuam ⁊ eius liberos maſculos. Ad hoc videtur reſpon
dendum qđ quia dictus dominus amedeus ſecundus teſtator ſubſtituit Jo-
annam ei⁹ ſororem principiſſam aurayce ⁊ eius liberos maſculos videl ipſos
ſimul et coniunctim ſubſtituiſſe vt ſimul ⁊ coniunctim ad dicta bona admitti
deberent per. l. interdum. in prin. ff. de heredi. inſti. Et hoc ſi ipſa domina ioan
na ⁊ eius liberi in vita fuiſſent tempore mortis dicte domine blanchie ſine li-
beris defuncte per verba teſtamēti ibi ſi in vita eſſent: al's katherinam ⁊c. que
conditio non euenit: quia tempore mortis dicte domine blanchie non erat di-
cta domina ioanna in humanis: ſed predeceſſerat. Et ſic non habuit locū ſub-
ſtitutio in eiuſdem domine ioanne ⁊ liberorum ſuorum perſonas: quia in ta-
libus vt dicatur eueniſſe locus ſubſtitutioni requiritur conditio fuiſſe verifi-
cata in forma ſpecificata. l. menius. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊. l. qui heredi. eo. tit.
cum ſi. ¶ Nec habet hoc caſu locum ordo ſucceſſiuus cum ipſe dominus teſta-
tor non diſponeret inter ſuos vt dicit Bar. in. l. gallus. in. §. quidam. ibi: quero
7 quid ſi teſtator dixit ⁊c. ff. de libe. ⁊ poſthu. ¶ † Tum quia appellatione libero-
rum maſculorum in caſu de quo agitur non venit nec includitur filius natus
ex filia ſeu nepos ex filia: quia debet intelligi de proximo ⁊ immediato iuxta. l.
qui liberis. §. ſi. ff. de vulga. ⁊ pupill. ⁊ no. per Spe. in titu. de loca. §. nūc aliqua.
ver. xlv. Nec obſtat. l. ſ. C. de condi. inſer. quia ibi de liberis fit mentio in vim
cōditionis.

conditionis.hic vero in caſu noſtro fuit facta mentio de libe-
ris maſculis in vim diſpoſitionis:vt patet ſupra in.xviij.capi-
tulo narrationis facti ibi ⁊ eius liberos ⁊c.Que verba diſpoſi
tiua ſunt potentiora ⁊ alterius efficacie ꝙ verba conditiona-
liter prolata:quod patet:quia verba ſi ſine liberis nõ inducunt
diſpoſitionem licet faciant deficere fideicommiſſum.iuxta ea
que leguntur ⁊ notã.per glo.⁊ Bart.⁊ communiter docto.in.l.
lucius.la.ij.ff.de here.inſti.Ideo dictus dñs princeps aurayce
ſentiens ſe non inuitatum ad dicta bona ex dicto teſtamento
domini amedei ſecundi teſtatoris in ſuis petitionibus propo-
ſitis ⁊ deductionibus in iure ⁊ in facto in proceſſu pro eiꝰ par-
te factis ⁊ traditis non ſe iuuat de dicto teſtamento dñi ame-
dei ſecundi teſtatoris.Sed tantummodo de dicto pretenſo co-
dicillo:ideo ex illo teſtamento domini amedei ſecundi nihil
poteſt eidem domino principi aurayce adiudicari.argu.in.l.
ex diuerſo.in princi.ff.de rei vendi.et in.l.iiij.§.hoc autem iu-
dicium.ff.de dam.infecto.

8 ¶†Ad nonum dubium ſi dicta dña blanchia poſſit dici fuiſſe
priuata dicta ſua ſubſtitutione propter homagium non preſti-
tum per dictos ioannem ⁊ petrum liberos dicti primi teſtato-
ris ⁊ pretextu manus mortue:de qua vſi ſunt:⁊ credo qꝺ non
fuerit priuata:quin adueniente conditione ſub qua ipſa do-
mina blanchia fuit in dictis bonis ſubſtituta potuit ipſa bona
petere prout petijt.Pro quo adduco in ſimili qꝺ dicitur de epõ
qui perdidit ſui culpa feudum qꝺ illud ad regem pertinere de-
beat viuente epiſcopo poſt mortem vero epiſcopi tale feudum
reuerti debet ad ſucceſſorem in epiſcopatu in.c.vno.in fi.de ca
pitulis corra.in feu.facit etiam pro hoc in propria materia:q̃
ſi heres rogatus in diem reſtituere hereditatem damnetur de
crimine propter quod bona veniant confiſcanda die conditiõ
nis adueniente reſtituet fiſcus bona fideicommiſſario:in.l.fla-
uius.§.fi.ff.de iure fiſci.⁊ hoc ſibi vendicat locum etiam in hac
a materia feudali:vbi culpa vaſalli non nocet agnatis[a] in ca.ſi
vaſallus culpam committat.in ti.ſi de feudo controuerſia fue-
rit.in libro feudoꝝ.⁊ in.c.j.ſi vaſallus feu.pri.in eo.libr.

a ¶Nõ nocet agnatis vaſallꝰ de-liquẽdo nõ preiudicat agnatis vt hic nec etiã ↄhẽdo cuꝫ extraneo i c.j.ꝺ alien. feudi pa.

9 ¶†Ad decimum dubium ⁊ vltimum puto dicendum qꝺ dicta
domina blanchia potuit diſponere et teſtari de dictis bonis.
Primo quia cõditio in quam ipſa domina blãchia fuerat ſub-
ſtituta in dicto teſtamento domini amedei eius fratris euenit
et purificata fuit:quia omnes ante eam inſtituti et ſubſtitu-
ti in dicto teſtamento ſui fratris ſine liberis deceſſerunt an-
te ipſam dominam Blanchiam vt fuit deductum in libello ar
ticulato.Et inde in ꝓceſſu ꝓbatiue.Ideo dicta bona ad ipſam
legitimo modo ſpectabant.l.vna.§.ſi autem aliquid.C.de ca-
ducis tollendis.⁊.l.legata.ff.de condi.et demonſtra.cum ſimi-
libus.Tum quia princeps aurayce ad dicta bona poſt domi-
nam blanchiam non reperitur inuitatus ex ſubſtitutionibus
comprehenſis in dictis duobus teſtamentis ⁊ codicillo cauſis
et rationibus ſupra declaratis.Tum quia nullus ex ſubſtitu-
tis in dictis teſtamentis et codicillo reperiuntur ſuperuixiſſe

dictam dominam blãchiam: ideo de ipſis bonis potuit diſpo-nere tanꝙ ad eam pertinentia. l. j. C. de ſac. ſan. eccl. cũ ſi Tum quia alias dictus dominus princeps aurayce poſt mortem di-cte domine blanchie coram imperatore petijt dictum comi-tatum gebenarum cum iuribus ⁊ pertinentijs eiuſdem vigore dicti teſtamenti amedei ſecundi ⁊ tertij calculo ſententie dñs imperator declarauit dictum dñm principem nullũ ius in ipſo comitatu habere. Que exceptio rei iudicate valde obſtat eidẽ dño principi petentj bona in dalphinatu exiſtentia q̃ fuerant dicti domini comitis gebñ. Et debet repelli in hac cã ab agen-do iuxta. c. j. de litis cõteſtata. lib. vj. Et licet dicta ſentẽtia lata per imperatorem contra dictum dñm principem aurayce non-dum fuerit in proceſſu producta. Tamen fuit ipſa ſententia vi-ſa in camera cõputorum Sabaudie per dñm iuſtetũ mcheuze legum doctorem ex commiſſione dicte curie parlamẽti ad hoc deputatum vt ipſum retulit. Et eiꝰ ratio eſt in proceſſu produ-cta. Sed erit bonum qꝺ habeatur copia a camera cõputorum Sabaudie vt producatur in hoc proceſſu pro parte dicti domi-ni ducis bauarie heredis dicte dñe blanchie: cui copie ſenten-tie maior fides adhibebitur ꝙ dicte relationi dñi iuſteti. Etiã quia veriſimiliter plus continet ipſa ſententia ꝙ relatio dicti domini iuſteti mcheuze. Et ibi videbitur latius de mala cau-ſa dicti domini principis aurayce.

Summarium.

1 Magiſtratus officium ſibi autoritate propria aſſumens ca-pite punitur.

2 Delator falſus qua pena puniatur.

3 Archieps feloniam in regẽ cõmittens tpalitate priuari poteſt.

4 Schedulam ſiue literas proprias negans fuſtigationis pena plectitur.

Conſilium. xxix.

Ile incarceratus qui dicitur voce preconis inhi-beri ex parte regia feciſſe ne ſoluerentur decime dño archiepõ ⁊c. in ſe aſſumpſit eius ꝓpria ⁊ pri-uata autoritate officium magiſtratus cum non deceat de mandato regio. Et ex hoc dici poteſt ꝙ ipſe incidit in crimen leſe maieſtatis per tex. in. l. iij. §. final. in fin. ff. ad. l. iuliam maieſtatis. Cuius pena eſt vlti-mum ſupplicium ⁊ ꝯfiſcatio bonoꝝ. l. ꝗſquis. §. ad. l. iul. maieſt.

1 † Item etiã ex illo eodẽ capite ipſe cõmiſit falſuꝫ qꝛ falſe aſſe-rit mãdatũ habuiſſe ex parte regia dictas cridas fieri faciẽdũ ꝓ quo. l. q̃ nole. ff. ad. leg. cor. de fal. vbi fit mẽtio de illo q̃ falſuꝫ

2 edictũ ꝓpoſuit cuius pena eſt. † Item etiam falſe referendo dño noſtro regi qꝺ gẽtes dicti archiepi remouerant arma dal-phini. ad commouendum animum dñi noſtri regis in dictum ar-chiepm. inciderũt ipſi incarceratus ⁊ eius in hoc caſu compli-ces in crimen falſi delatoris per ea que leguntur ⁊ no. in. l. no-

a ſtris. C. de calũniatori. q̃ pena falſi delatoris[a] eſt amputatio ca-pitis ꝑ tex. in. l. oẽs. cũ ibi no. per gl. fi. C. de delatoribus. lib. x. et habetur etiam in. d. l. noſtris. licet enim ille titulus de de-

a Falſi delatorꝫ. ꝺ falſo delatore ⁊ q̃ pena puniat ⁊ an ei ligua capitetur: aut con victo caput ãputetẽ tex. eſt ad lraꝫ l. c. delatori. v. q. vj. qꝺ itellige etiã penam ſanguinis iuxta not. in. c. j. circa fin. eẽ de rapto ri. l. antiqs.

latoribus.lib.x. videatur tantummodo loqui contra illos qui falſe deferunt principi bona aliqua ex crimine vel alio caſu ſibi eſſe delata:tamen locum etiam habet pena ibi ſtatuta contra illos qui falſe principi deferunt aliquod crimen vt probat text.cum gl.in dicta.l.noſtris.C.de calum.¶ Et q2 ex dicta falſa delatione ꝙplurima incommoda ſequi poterant dicto archiepiſcopo:quia papa potuiſſet moueri ad transferendum dictum dñm archiepm ad aliam eccleſiam:etiam ipſo archiepo inuito cum ex illa remotione armoꝝ ſi vera fuiſſet poterat di-
3 ci ipſe archiepiſcopus ingratus regi dño noſtro.† Et etiam pretendi potuiſſet ipſe archieps feloniam commiſiſſe ex qua felonia ipſe dñs noſter rex ipſum archiepm priuare potuiſſet ſua tpalitate qua de feudo regio et dalphinali dicit moueri.Saltim vita dicti archiepi durante per text.in.c.vnico. in fi.de capi.corradi.in feu.ideo cum dicta delatio dicatur principe domino noſtro falſe facta:et ex illa animus dñi noſtri regis potuerit commoueri contra ipſum archiepm:dici poteſt talis delator etiam parte priuata inſtante puniendus dictam.l.oẽs.in fi.C.de delatoribus.ſaltim ciuiliter cum ſit pars priuata perſona eccleſiaſtica.Et dñs procurator fiſcalis poſſet petere ipſum puniendum pena capitali de qua fit mentio in.d.l.omnes.in fi. ibi ferro ꝛc.cum glo.magna ibi poſita.

4 ¶ Item etiam dictus incarceratus eſt periurus in negando medio iuramẽto literas clauſas ſcripſiſſe quas poſt iuramentum preſtitum confeſſus fuit eas ſcripſiſſe.Cuius pena eſt fuſtigationis in.l.ſi duo patroni.§.fin.ff.de iureiuran.et not.xxij.q.ij.c.lex debet.de quo delicto periurij poteſt iudex temporalis cognoſcere ꝛ punire[a] cum ſit crimen commune.vt in aut.de manda.princi.§.ſi vero.ꝛ not.per Joã.and.in nouella in.c.licet.extra de iureiur.lib.vj.et not.Bald.in.l.nulli.C.de teſti.Et cum dicitur quod periurus ſolum deum habet vltorem.l.ij.C.de rebus creditis.hoc verum ſi non cadat periurium in alterius detrimentum.ita dicit gloſſ.in.c.quicunq3.vj.q.j.et Odoffre.in.l.ſi quis maior.in fine.C.de tranſac.

a ¶ Et punire.de pena piurij etiã quis iudex põt cognoſcere.

¶ Summarium.

1 Preuentio locum habet in criminalibus.
2 Officialium nomine veniunt ſeculares tantum.
3 Genitiuus caſus eſt precedentis clauſule determinatiuus.
4 Conſuetudo eſt legum ꝛ ſtatutorum interpres.
5 Seruitores officialium an gaudeant eiſdem.priuilegijs quibus eorum domini.

¶ Conſilium.xxx.

Quod nobilis et potens vir dominus baronie caſſeuatici non debeat remittere incarceratũ:de cuius remiſſione agitur faciunt rationes ſequentes.
¶ † Primo ratione preuentionis:naȝ ipſe dñs caſſenatici ꝛ eius curia puenerũt officiarios dalphinales capiẽdo et incarcerãdo dictũ delatũ:q2 etiã in criãlib' eſt loc' preuentioni:vt voluit Bar.in.l.ſepulchri violati crimine.ff.de ſepl.vio.ibi.tertio eſt videndum ꝛc.idem dicit

Ang.de are.in tractatu ſuo de maleſi.in gl.ſuper ver.index cõmiſit qꝺ cogaꝛ
et alij inquiſiti citarentur:ibi quero an ex citatione verbali ꝛc.ꝛ in.q.ſequẽti:
ibi.ꝛ ſic ille iudex ꝑfertur in dicto proceſſu ꝛc.ꝛ vltra ibi dicit de aretio qꝺ in
cognitione cauſe ꝛ preuentione ipſius eſt potior iudex ille qui primo perſona-
liter delatum cepit:ꝙ ille qui verbaliter citari mandauit.Et quod preuentio
etiam locum habeat in criminalibus dicit expreſſe guil.de monte lauduno in
cle.j.de cẽſi.exactio.ꝛ procu.circa medium.ibi.facit ad queſtionem.Et pro tali
preuentione iudicari conſueuit in hac curia parlamenti vt patet in deciſioñ.
ipſius curie.q.cccccl͞xij.ꝛ.q.ccij.

2 ¶†Secũdo quia.xxix.capitulum libertatum preſentis patrie dalph.in quo fit
mentio de officiarijs dalphinalibus debet intelligi de ſecularibus ꝛ nõ eccle-
ſiaſticis officialibus:vt patet.ibi vero ſi ipſi officiales delinquãt infra iuriſdi-
tionem ꝛ diſtrictũ dictorum baronum ꝛc.Et ſequitur eos capere poſſint dicti
barones et captos remittete curie domini dalphi.pro iuſticia facienda ꝛc.Ex
hoc enim apparet quod libertas illa non loquitur de officialibus eccleſiaſti-
cis : quia ipſa curia domini dalphini tales eccleſiaſticos punire non poteſt;vt
eſt in iure notorium.oportet ergo verba dicti capituli libertatum intelligere
tantummodo de officialibus non eccleſiaſticis quos curia dalphi.poteſt puni-
re ſi delinquant in territorio baroni vel bannareti.Ex quo etiam ſequitur qꝺ
dictus delatus qui pretendit ſeruitor domini prioris ſancti laurentij non de-
bet gaudere in hoc caſu priuilegio ſui aſſerti magiſtri.

3 ¶†Tertio qꝛ dictũ capl̃m libertatis ſi bene attendatur ad verba ipſius debet
intelligi de officialibus domus dñi nr̃i dalphini per verba ibi exceptis tamẽ
a predicto capitulo ꝛ qualibet eius parte omnibus ꝛ ſingulis officialibus dñi
dalphini ꝛ familiaribus hoſpitiorũ domini dalphini et domine dalphine ꝛc.
Illud enĩ verbũ hoſpicij ꝛc.declarat qꝺ dominus dalphinus voluit intelligere
de officialibus ꝛ familiaribus hoſpicij ſui ꝛ de officialibꝰ ſiue officiarijs:quia
illud verbum hoſpicij declarat precedẽtem clauſulam mentionẽ facientem de
officialibus:qꝺ intelligat de officialibus ſui et ſucceſſorum ſuorum in dalphi-
natu:quia ſepiſſime videmus quod per ſequentia declarantur precedentia vt
legitur et no.in.c.ſecundo requiris.extra de appella.

4 ¶†Quarto quia cõſuetudo hoc declarat ꝛ interpretatur qꝺ ſeruiores officia-
riorũ nõ cõprehẽdant in priuilegijs ꝛ in ꝑeminentijs ſuorũ magiſtrorũ:quia ſi
inquiratur ꝛ detur terminus ad ꝓbandũ dicto dño caſſeuatici iuſtificabitur ꝑ
teſtes ꝛ proceſſus in curijs baronũ et bãnaretorũ dudum formatos qꝺ officia-
rij dalphiñ.ꝛ eorũ ſeruitores delinquẽtes in terris baronũ ꝛ bãnaretorum hu-
ius patrie conſueuerũt per eorum iudicẽ puniri ꝛ nõ per curias dalphi.ſupe-
riorꝫ:q̃ conſuetudo eſt legitima interpres dicti capituli libertatis.iuxta.l.ſi de
interpretatione.ff.de legibꝰ cũ ſi.Immo nec vnꝙ fuit viſum neqꝫ auditũ ꝙ ta-
les ſeruitores etiam dñorũ officiariorũ curie parlamẽti fuerint vſi priuilegijs
ꝛ prerogatiuis ipſorũ dominorũ cõſiliariorum.Et ſuper hoc poterit fieri ſum-
maria informatio cum antiquis ꝛ ſenioribus dudũ in dicta curia parlamenti
practicãtibus.Et quam ſummariam informationem ſi ꝛ quatenꝰ opus erit ſu-
mi petit idem dominus caſſeuatici.

5 ¶†Nec obſtat quod pretendit dñs prior ſancti laurẽtij de iure ſeruitores offi-
ciariorũ gaudere debere eiſdem prerogatiuis:quibus vtuntur eorum magiſtri
iuxta aut.habita.C.ne filius pro patre:qꝛ ad hoc reſpondet ꝙ hoc ibi operatur
ſpãlis ꝓuiſio imperatoris.ibi dum dicitur in tex.ibi ꝛ habitant cũ eis ꝛc.Sed
in caſu de quo hic agit nõ fuit per dominũ tũc dalphi.qui dictas libertates cõ
ceſſit ſpecialiter prouiſum de ſeruitoribus officialiũ:ideo ad ipſos ſeruitores

nō debet extendi dictum.xxix.capitulum libertatū ſicut videm⁹ in obligatione in qua non comprehenduntur niſi perſone ibi notate: vt in.l.ſi ita ſtipulatus fuero.§.griſogon⁹.ff.de vbo.obblig.q2 ſi ipſe dominus dalphinus voluiſſet idē ſtatuere de ſeruitoribus qđ ſtatuit de ſuis officialibus bene expreſſiſſet.argu. in.l.vnia.§.ſinautē ad deficiētis.ibi nā ſi cōtrariū ꝛc.C.de cadu.tollē.ſicut alibi dicimus quod ſi papa aliter voluiſſet bene expreſſiſſet in.c.ad audientiam.extra de decimis.Et quia in.d.c.libertatum.non exprimuntur niſi officiales eorum ſeruitores videnť excluſi: quia vnius incluſio eſt alterius excluſio.l.quod in rerum.§.ſi quis poſt.ff.de lega.j.ꝛ faciunt que dicit glo.in.c.raynald⁹.ſuper verbo maſculis.extra de teſtamentis.

Summarium.

1 Pacta ꝛ conuentiones qđ vnius factum alteri ſuccedat qñ valeant.
2 Promiſſio per verbum remanere eiuſdem eſt effectus cum hoc verbo dare.
3 Juramentum quam clauſulam in ſe tacitam habeat.
4 Pena ꝛ res in quibus peti poſſint pactionibus.
5 Juramentum legis commiſſorie pactum validat.
6 Donatio que ſine inſinuatione fieri prohibeatur.
7 Contractus alienationis minorum nullus eſt ſine iudicis decreto.
8 Juramentum ſub qua forma fieri debet vt valeat.
9 Juramentum per fidem ſui corporis per caput ſuum per filium ſuum.
10 Lex ſi quis maior.ꝛ pene in ea poſite in quibus locum habeat.
11 Pactum nudum in quo differat a promiſſione ſimplici.
12 Pactioni ſeu tranſactioni quando quis contrauenire dicatur.
13 Atteſtationes teſtium improbatorie non releuant.
14 Teſti ſingulari non creditur.
15 Poteſtas facientis inquiritur vt actus eius efficax preſumatur.
16 Lex ſi quis maior quando locum habeat.
17 Periurus eſt beneficio priuandus.
18 Penitentia quando locum non habeat.
19 Mora quando purgari nequeat.
20 Penitentia quando admittatur: ꝛ quid penitens facere debeat.
21 Lex quis maior an habeat locum in minore.xxv.annorum ꝛ maiore.xiiij.
22 Etas minor non excuſat in delictis.
23 Preſbyter ſine epiſcopi autoritate teſtimoniū ferre nequit.
24 Doloſus lege ſi quis maior punitur.
25 Mandatum principis excuſat a dolo.
26 Principi in licitis parendum.

Conſilium.xxxj.

In ieſu chriſti nomine. Viſo ad plenum proceſſu in magnifico dalphiñ.parlamento diffiniendo inter magnificum et potentem virum dominum ſoffredum alamandi militem dominum caſtri noui agentem ex vna parte: ꝛ nobiles ꝛ potētes viros aymonē ꝛ guigonem alamandi fratres reos ex altera: eliciuntur ex ipſo proceſſu dubia ſequētia in iure examinãda ꝛ decidenda pro declaratione iuris ꝛ intētionis dicti domini caſtri noui actoris in ipſa cā. Primo ſi tranſactio pacta ꝛ cōuentiones inite ꝛ iurate pariſi⁹ inter dictos tres fratres ſuper quibus in dicto proceſſu agitur valuerint de iure vt locū habeat diſpoſitio.l.ſi quis maior.C.de trãſac.ꝛ ſi iuramentū ibi adiectum de aliquo opereť. Secundo ſi in dicto contractu iuramentum in debita forma fuerit p dictos tres fratres preſtitum vt vēdicet ſibi locū pene in.d.l.ſi quis maior.

¶ Tertio ſi diſpoſitio.d.l.ſi quis maior locum habeat etiam in quacunq; alia
ſimplici promiſſione iurata:ſicut in tranſactione. ¶ Quarto ſi per dictum pro
ceſſum legitime appareat quod dicti nobiles aymo et guigo alamondi fratres
ex poſt venerint et fecerint contra dictas tranſactiones:pacta ⁊ conuentiones
vt premittitur per eos iuratas. ¶ Quinto ſi dicti nobiles aymo ⁊ guigo ala-
mādi fratres veniēdo ⁊ faciēdo contra dictā tranſactionē pacta ⁊ conuentio-
nes ꝑ eos vt premittitur iuratas inciderint in penas dicte.l.ſi quis maior.
¶ Sexto ⁊ ſi conſtet ipſos nobiles aymonem ⁊ guigonem alamādi fratres cō
tra dictas tranſactiones:pacta ⁊ conuentiōes feciſſe. Si ipſi potuerint poſtea
penitere:maxime ante litis conteſtationem: prout ipſi pretendunt in eorum
articulis exceptionalib⁹ in dicto ꝓceſſu ꝓductis. ¶ Septimo ⁊ ſi ipſi fratres
rei potuerint de iure penitere:an ipſi fecerint ⁊ adimpleuerit ea q̄ in tali pnia
ſunt de iure neceſſaria. ¶ Octauo ſi in dicto ꝓceſſu fuerit plene ꝓbatū qd ipſi
fratres rei eſſent maiores.xxv.annoꝝ tpe dicti cōtract⁹.⁊ ſi.d.l.ſi quis maior.
habeat locum in minore intento. ¶ Nono ſi dictus dominus caſtri noui aliud
fecerit per qd dici poſſet feciſſe contra dictas cōuentiōes:pacta ⁊ trāſactiōes.

¶ † Ad primum dubium quod pacta ⁊ conuentiones quarum pretextu in dicto
proceſſu agitur:in quibus fuit in pactis deductum quod dicti tres fratres vn⁹
alteri in bonis ⁊ hereditate premoriētis ſine liberis maſculis ſuccedere ⁊ bo-
na premorientis habere deberet:nō valeant de iure:ꝓbat tex.in.l.licet.in ꝓn.
C.de pac.que.l.non eſt alibi:vt ibi dicūt Bar.⁊ Bal.item etiam dicta pacta de
ſuccedendo vnus alteri fuerunt de futura ſucceſſione viuentiū:que propterea
a iure improbant̄ ne detur occaſio captande mortis.l.ſi.C.de pac.cum ſi.et iu-
ramentum ſuper tali pacto preſtitum nihil operatur.iuxta.c.non eſt obligato-
rium.de regu.iur.li.vj. Si ergo non valeant dicta pacta ſequitur:quod non eſt
locus penis petitis in hoc proceſſu.l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de vb.
obl.⁊.l.ſi homo mortuus.ff.eo.ti.eſt eñ pena quid acceſſorium ad contractū.l.
ſi penam.ff.de verb.ob.⁊ no.Bar.in.l.ita ſtipulatus.ff.eo.ti.facit.l.ſi pacto quo
pen̄.C.de pac. Et data inualiditate principalis dȝ acceſſoriū euaneſcere.vt in
regula iuris acceſſoriū. ¶ Sed his non obſtātibus dico qd dicta pacta de iure
valida ſunt per.l.vnam.C.vt actio ab herede ⁊ contra heredes incipiat̄.⁊ dicit
Ja.de bu.in.d.l.fin.C.de pac.circa ſi. Nec obſtat.d.l.licet.in prin.C.de pact.ſ.in
contrarium allegata:quia verum eſt quod nudo pacto non poteſt paciſci quod
bona vnius deueniant ad alium poſt mortem alterius.ita loquitur.d.l.licet.in
prin.C.de pac.et.l.hereditas.C.de pac.conuen.ſed bene per ſtipulationem pōt
fieri:vt in caſu noſtro.⁊ ita loquit̄.d.l.vna.C.vt act.ab herede ⁊ cōtra heredes
incipiatur.⁊ hanc ſolutionem facit gloſ.per Ja.de bnt.⁊ vt approbata in.d.l.ſi.
ſuper verba accommodauerit.in ſi.ibi per ſtipulationem tamen poteſt fieri.C.
de pac.et ꝑ ſtipulationē validatur tale pactum:vbi al's eſſet inualidum:vt no.
etiam glo.in.d.l.hereditas.ibi:ſi autem a muliere bona poſt mortem ſuam ali-
quis ſtipuletur valet ⁊c.C.de pac.cōuen.⁊ facit ad hoc.l.j.G.de pac.cum ibi no.
per glo.⁊ doc.vbi operatur pactum ſtipulatione vallatum:vbi al's ſimplex re-
miſſio nihil operaretur. ¶ Sed ex inſtrumento dictarum pactionum inſerta in
proceſſu.fo.lxiii.conſtat quod in dictis pactionibus:de quibus in hac cauſa
agitur interuenit ſtipulatio per verbum ibi promiſerunt ⁊c.quod verbum ibi
ſignificat promiſſionem:vt promiſſio preſupponit interrogationem preceſſiſſe:
ex quibus incipitur ſtipulatio:vt hec probantur in.l.ſtipulationum aliq.in.§.
pe.ff.de verborum obligatione ⁊ inſtitu.de fideiuſſo.in.§.ſi.cum ibi no.per glo.
ſuper verbo ſolenniter.et dicunt Dynus Bartolus.⁊ doct.in.l.ſciendum.ff.de
verborum obligationi.igit̄ ⁊c. Et dicetur ex dictis pactionibus:de quib⁹ agit̄

facta fuiſſe inter dictos tres fratres donatio mutua inter viuos:per.l.ſeya.cũ ibi not.ff.de donatio:cauſa moꝛ.vt dicit glo.in.d.l.fina.C.de pac.Uel donatio cauſa moꝛtis.cum ibi fiat mentio de moꝛte.l.ſeya.§.fi.et ibi Bart.et docto.ff. de dona.cau.moꝛ.et in.l.ſeya.ff.de dote pꝛeleg.et ibi gloſ.Et quod in caſu noſtro poſſit dici donatio cauſa moꝛtis:dicit glo.in dicta.l.fina.ſuper verbo accõmodauerit.in fi.C.de pact.Sed illa reſoluitur in contractum donationis inter viuos/cum ipſi tres fratres ꝓmiſerint ipſa pacta perpetuo habere rata ⁊ grata et non contrauenire:iuxta.l.vbi ita donatur.ff.de dona.cau.moꝛ.et not.per Hoſtien.in ſum.in titu.de dona.cauſa moꝛ.in pꝛincip.ver.pꝛoinde.quia conuentio contra naturam contracta facit eum in alium contractum tranſire:vt no.in.c.illo ſuper verbo percepti.extra de pig.quia contractus de pacto partiũ poſſunt eoꝛum naturam excedere in.l.naturalis.ad fi.ff.de pꝛeſcrip.verbis.et in.l.ij.C.de iure emphy.Et illa verba(ſoyent deuiennent:competent ⁊ du tout appartiennent frãchement ⁊c.)in dictis pactionibus dictoꝛũ fratrum appoſita tantum impoꝛtant ſicut ſi dixiſſent:donant.l.cum quis decedẽs.§.ruptura. ff.de leg.iij.hoc etiam pꝛobatur.in.l.ſi cum ante nuptias.iuncta gl.C.de dona.
2 ante nup.†vbi pꝛomiſſio per verbum remanere tantũ operatur ac ſi facta fuiſſet per verbũ dare.Et illud verbũ(appartiennent)denotat qð ipſi tres fratres voluerunt dominiũ bonoꝛũ ad ſuperſtitem ipſoꝛũ peruenire ⁊ transferri per.l. ſciendũ.in.§.fi.ff.de verb.ſig.etiam directe quia verbũ pertinet eſt verbum directũ:vt pꝛobatur in dicta.l.licet.C.de pact.et poſuit Bart.in.l.centurio.ff. de vulga.In talibus enim plus ſenſum ꝙ verba inſpicimus:et plus qð eſt actum ꝙ dictũ.l.iij.§.conditio.ff.de adi.⁊ trãſfe.lega.l.ſed celſus.ff.de contrahẽ.emp. et ven.Et in conuentionibus voluntatem contrahentium potius ꝙ verba ſpectari placuit.l.in conuentionibus.ff.de verb.ſigni.ita qð dici debet dictus contractus inter dictos tres frẽs factꝰ donatio mutua inter viuos facta cum etiã illa pacta ex libera voluntate ipſoꝛum triũ fratrum proceſſerit nullo cogẽte.l. donari.ff.de dona.cũ ſi.Attento qð hodie etiã nudo pacto poteſt fieri donatio l.ſi quis.§.ſed ⁊ ſi quis.verſ.ſi vero hoc pꝛetermiſſum fuerit ⁊c.C.de donatio. Et pꝛo hoc bene operatur iuramentum in dictis pactionibus interpoſitũ quo validantur dicta pacta vbi alñs foꝛent inualida.Et ad effectum donationis facit operari.l.cum pater.§.filius matrẽ.ff.de leg.ij.
3 †Etiam quia iuramentum habet in ſe tacitam clauſulam.quod ſi non valeat actus ſuper quo iuratur pꝛout agitur qð valeat vt melius valere poterit vt no.Bar.in.l.ſi quis pꝛo eo.in pꝛi. ibi.ſeptimo pꝛohibetur ⁊c.ff.de fideiuſ.quem ſequitur henri.de bouenco in ſua repetitione.aut.ſacramenta puberũ.C.ſi aduerſus vendi.in materia cauſe foꝛmalis.Imo ⁊ ſi ipſa pacta dici poterant nuda fuerunt veſtita per dictum iuramentum in ipſo contractu adiectum.Et valent illa pacta:⁊ ex eis oꝛitur actio ac ſi expꝛeſſe ſtipulatio in eis interueniſſet.pꝛo quo adducunt doct.dictam.l.ſi quis maioꝛ.referendo verba litere:vbi verũ actione priuatus ⁊c.tam ad pacta ꝙ ad tranſactionem qð fieri debet quia vbi vnum determinans adijcitur pluribus determinabilibus debet ea pariter et vniformiter determinare.l.in teſtamento.C.de teſta.mili.⁊.l.iam hoc iure.ff.de vul.dicit enim tex.ibi:quod veniens contra pacta iurata infamiam incurrit et actione pꝛiuatur.et intelligitur pꝛiuatur actione ex pacto oꝛta:ſi autem oꝛta non eſſet non haberet locum pꝛiuatio.l.decem.ff.de verb.obli.⁊ ſic ibi in.d.l.ſi quis maioꝛ.eſt caſus qð iuramentũ veſtit pactũ nudũ:⁊ ex eo oꝛitur actio:hoc etiã tenet dñs Ant.de but.in c.cũ cõtingat.extra de iureiur.Et raphael cumanus in.d.l.ſi quis pꝛo eo.circa pꝛin.ſue lecture quoꝝ opiniones foꝛtifico:qꝛ ſi ſit ſpẽale in liberto:vt pactũ nudum veſtiatur iuramẽto ſm Bar.in.d.l.ſi quis pꝛo eo.in pꝛin.ff.de fideiuſſo.et

in.l.fina.C.de libe.cau.debet eadem ratione ſpecialitatis idem eſſe in pacto nudo iuramento corroborato:de quo in dicta.l.ſi quis maior.quia multa alia ſpecialia inueniuntur in dicta.l. ſi quis maior.

4 ¶ Primo quia licet in aliis pactionibus pena et res peti non poſſunt iuxta.l.a ſocio.ff.pro ſocio.tamē in caſu dicte.l.ſi quis maior.eſt ſpeciale vt vtrūq petatur in odium venientium contra tranſactionem et pacta iurata.Multa alia etiam in odium periurij conceduntur:que alias non concederētur:vt plene per Barto.in.l.admonendi.ff.de iureiuran.Item non ſeruatis que tranſactionis nomine conuenta ſunt debet pars eſſe contenta altero de duobus aut datum repetere aut excipere:ſed in caſu dicte.l.ſi quis maior.vtrūq poteſt peti:q2 ibi eſt ſpeciale in odium venientium contra tranſactiones et pacta iurata.ita dicit Iaco.de bu.in dicta.l.ſi quis maior.ꝛ in.l.cum proponas. C.eodem titu.ergo non eſt inconueniens dicere quod in caſu noſtro in quo agitur ex forma dicte.l.ſi quis maior.pactū fuerit iuramento dictorum fratrum veſtitum.Cum etiam licet ex mente domini Ant.de but.in.d.c.cum contingat.ꝛ expreſſe dicit dictus dominus Raphael Cumanus in dicta.l.ſi quis pro eo. dicta.l.ſi quis maior.loquitur in pacto nudo ſtipulatione non vallato. Iuramentum tamen ibi veſtit illum pactum. Et ex eo oritur obligatio et actio virtute iuramenti:et non ſolum diſpoſitione ciuili:imo etiam diſpoſitione canonica:quia cum canon dicat iuramentum eſſe ſeruandum quod non vergit in detrimentum ſalutis eterne:vt in dicto.c.cum contingat.et in. c.licet.eodem titu.cum ſimi.ſequitur quod ex eo oritur obligatio et actio argu.in.l.ſtatuas.ff.de acquirē.re.do.ꝛ no.in dicta auť.ſacramenta puberum. in gloſ.ſuper verbo cuſtodiantur. hoc idem etiam tenent Hoſt. et Io.and.in.c.cum veniſſent. de iudi.et Hen.de boueco.in ſua repetitione auť.ſacramenta puberum.Alium etiam effectum operatur dictum iuramentum: quia cōtractus ſui natura reuocabiles facit irreuocabiles per glo.in.l.ſi pecuniam.ff.de condi.ob cauſam.et ibi no.glo.q2 iuramentum facit quem teneri preciſe ad factum.

5 ¶ Item iuramentum validat pactum legis cōmiſſorie quod in pignoribꝰ de iure reprobatur in.c.ſignificante.extra de pignoribus et no.hen.de bouenco in.d.auť.ſacramenta.in materia cauſe finalis.¶ Itē donatio inter virū ꝛ vxorē:lȝ ſit a iure prohibita ne mutuo amore ſe ſpolient.in.l.j.ꝛ.l.iij.§.j.ff.de dona. inter vi.ꝛ vxo.tñ iuramēto firmatur:vt tenet Guil.de cugno in l.ſed ꝛ ſi poſſeſſori.§.idē ſi iurauero.ff.de iureiur.idē tȝ Bart.in d.l.ſi quis pro eo.ꝛ in.l.ſeruus Augerius.ff.ad.l.fal.idem tenet hen.de boueco in.d.auť.ſacramēta pub.quos ſequiť Raph.cumanus in.d.l.ſi q̄s pro eo.in prin.

6 ¶ Itē donatio que excedit ſummā quingētoꝝ aureoꝝ:vt in caſu nr̃o eſt ꝓhibita fieri ſine inſinuatiōe.vt tollatur occaſio donatiōes fieri clādeſtine.vel per metū vel fraudē ꝛ ſic ne quis re vel ſubſtātia ſua male vtatur:vt.l.data.cū ibi no.C.de donatio.tñ talis donatio ſine inſinuatione iuramento corroborata valet ꝛ tȝ dicit Io.and.[a] in

a ¶ Ut dt Io.an.ↄtrariū tȝ Bal. i.l. illud. C. d ſacr.ſan. eccl.ꝛ vid q̄ dicit Bar.i l.nemo.ff.d leg.j.ꝛ in.l. ſi quis p eo ff.d fideiuſſo.

additio.Specul.in titulo de inſtrumen.edi.in.§.porro.quem ſequitur Joan. de imol.in dicto.c.cum contingat.de iureiurand.¶ Item licet mulieribus ſit prohibitum res dotales alienare ne remaneant indotate.l.prima.ff.ſoluto matrimonio.tamen talis alienatio rei dotalis valet cum iuramento per dictuȝ.c. cum contingat.et per.c.licet.eodem titulo.libro ſexto.et confirmatur contractus:vt dicit Barto.in dicta.l.ſi quis pro eo.ibi tertio dixi ꝛc.¶ Item licet donatio inter patrem ꝛ filium non valeat cum ſint eadem perſona ꝛ ſic inter eos non ſit niſi vnum extremū iuris fictione:tamen iuramētum tollit illam fictionem ꝛ facit de vno extremo duo extrema vt plene ſcripſi in deciſionibus dicte curie parlamenti queſtio.cxlvj.¶ Si ergo iuramentum poteſt facere de vno extremo duo extrema : multomagis poteſt contractum nudum veſtire quod eſt minus.iuxta auten.multo magis.C.de epiſcopis et clericis.cum ſimilibus. ¶ Item licet fideiuſſ.per mulierem facta non valeat de iure.l.ſecunda.§. verba.ff.ad velleianum.tamen iuramento confirmatur talis contractus.argumen.dicti.c.cum contingat.ꝛ tenet Barto.in.d.l.ſi quis pro eo.ibi quinto prohibetur ꝛc.

7 ¶ † Item contractus alienationis minorum ſine decreto iudicis eſt nullus.l. ſecunda.C.de prediis minorum.ꝛ tamen iuramento confirmatur ꝛ ex tali contractu iurato oritur actio ꝛ obligatio per dictam auten.ſacramenta puberum. vt plenè per hen.de bonenco in ſua repetitione dicte autentice ſacramenta in materia cauſe finalis.ibi:tertio dicitur.¶ Et maxime in caſu dicte.l.licet.in princip.C.de pactis.ſupra pro contrario allegata.pactum de quo ibi fit mentio poteſt iuramento priuatorum confirmari cum ibi lex non prohibeat perſonas contrahentium:quia licet lex ibi dicat contractum non operari donationem cauſa mortis non tamen prohibet perſonas priuatas ita paciſci:ideo firmatur talis coutractus iuramento paciſcentium:quod ſecus eſſet ſi lex prohiberet perſonam ita paciſci ꝛ iſtam regulam tradit Bartol.in hac materia iuramenti contractus firmatorū in dicta.l.ſi quis pro eo.in princip.ibi:tertio dixi ꝛc.et in verſicu.aduerte tamen ꝛc.¶ Et maxime valet et tenet iuramentum in caſu noſtro de quo in dicto proceſſu agitur:quia tale iuramentum non poteſt dici cōtra bonos mores fuiſſe preſtitum:quia pacta de quibus agitur in dicto proceſſu ſuper quibus fuit iuramentum appoſitum licet ſint de futura ſucceſſione viuentium non tamen iudicium votum captande mortis cum ipſa pacta de ſuccedendo vnus alteri facta fuerint de mera voluntate dictorum trium fratrum de quorum bonis agebatur:ideo ſaltim iuramento fuit vallatum dictum pactum de quo in dicto proceſſu agitur ꝛ ſimiliter pactum de quo in dicta.l.licet.C.de pact.in princip.per text.in dicta.l.fina.C.de pactis.ibi niſi forte ille de cuius hereditate pactum eſt voluntatem ſuam eis accommodauerunt ꝛc.et idem etiam not.per Innocen.in.c.venerabilem.in gloſ.ſuper verbo illicitum. de elect.talia enim pacta de ſuccedendo vnus alteri nō poſſunt dici contra bonos mores cauſante dicto eorum conſenſu per dictam.l.fina.C.de pactis.ꝛ per conſequens iuramento firmantur vbi al's non valerent.per ea que dicunt plene Barto.et docto.in dicta.l.ſi quis pro eo.et canoniſte in dicto cap̄.cum contingat.de iureiurando.¶ Et ex his proxime dictis patet reſponſio ad primum et ſecundum obiectos ſupra in principio preſentis dubiū formatos. ¶ Imo vltra dici poſſet quod licet dicta pacta non valuiſſent : prout tamen valent per ſupra allegata quod nihilominus peti poſſent plene : de quibus in dicta.l.ſi quis maior.pro quo adduco quinq; text.legum hoc volentes primo text.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.in fine.ff.de verborum obligationibus.vbi licet ſtipulatio alteri facta non valeat:tamen pena ibi appoſita pe-

a ti pōt.[a] Secundo in.l.ij.C.de epiſ.audien.vbi pena committit ꝛ peti poteſt licet nulliter fuerit appellatū. Tertio in.l.ſi quis in graui.§.item ſiue iure.ff.ad ſillenianum.vbi ſiue iure valeat id quod actū eſt ſiue nō valeat attamen edicto locus eſt. Quarto in.c.debitores.extra de iureiur.vbi licet ſtipulatio vſurarum ſit contra legem diuinam et canonicam:vt per to.titul. extra de vſuris.tamen valet iuramentum. Quinto quia licet pacta que fiunt preter legem non valeant:tamen pena ibi adiecta tenet[b] ꝛ peti poteſt.vt not.in.l.pacta.que contra leges.C. de pactis.ꝛ no.dñs Panor.in.d.c.debitores.circa prin. Ex quibus omnibus ſimul iūctis patet riſſio ad primū dubiū qđ valuerūt dicta pacta ꝛ in eis locū hꝫ diſpoſitio.d.l.ſi quis maior.

8 ¶ † Ad ſcđm dubiū ſi iuramentū in dictis pactionibus fuerit in debita forma preſtitum per dictos tres fratres:iuxta formā dicte.l.ſi quis maior.vt pene ibi ſtatute locum habeant prout in dicto proceſſu declarari petuntur. Et videtur quod non cum text.in.d.l.ſi quis maior.diſponat iurare per deum vel principem:quod nō feciſſe videntur dicti fratres:cum ſolum iurauerint per fidem ſuorum corporum vt in dicto inſtrumento inſerto in proceſſu.fo.lxiij.latius continetur.ꝛ ſic non videtur habere locū diſpoſitio dicte legis in hoc caſu:de quo in dicto proceſſu agitur:qꝛ cū.d.l.ſit penalis:non debet extendi vltra caſum ſuum.arg.in.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſolu.matr.ꝛ in.c.odia.de reg.iur.lib.vj.cū ſi. Sed his non obſtantibus dicendū eſt contrariū de iure:qđ imo debet in hoc proceſſu pronūciari:iuxta diſpoſitionē,d.l.ſi quis maior.cū tenore dicti inſtrumēti pactoꝝ appareat dictos fratres iuramētum corporaliter preſtitiſſe in manibus duorū notariorū qui dictū inſtrumentū receperunt de obſeruādo dicta pacta/ꝛ de non veniendo/dicendo vel faciendo cōtra ipſa:qđ ſufficit in materia.d.l.ſi quis maior.qđ cōprobat ſex rationibus ſequētibus. Prima ratio:qꝛ deus non facit differentiā inter ſimplicē promiſſionē ꝛ iuramentū.xxij.q.v.iuramenti:nec ſimiliter eccleſia facit inter iſta differentiā:qꝛ eccleſia ſe cōformat iudicio dei.in.c.a nobis.cū ibi no.de ſen.excō.lib.vj. ſicut ergo ꝗs cōpellit ad obſeruātiā iuramēti.ꝛ in.d.c.debitores.ꝛ in.c.cū ꝯtingat.extra de iureiu.ita dꝫ cōpelli ad obſeruantiā ꝓmiſſionis ſimplicis ſeu pacti etiā nō iurati.d.c.iuramēti.ꝛ in.c.j.extra de pactis.multo ergo magis fuerunt dicti fratres aſtricti dicta pacta ſub fide eorū corpoꝝ iurata obſeruare ꝙ ſi ipſi ſimpliciter ipſa ſeruare promiſiſſent abſqꝫ aliquo iuramēto.ar.in.d.aut.multomagis.C.de epiſ.ꝛ cle. ¶ Scđa ratio quia negari non poteſt quin in dictis pactionibus de quibus in dicto proceſſu agitur interuenerit iuramentū per verba dicti inſtrumēti ibi(promirent et iurerent chaſcun en droyt ſoy.ꝛc.) ꝛ ſequit(baillez iurez corporellemēt es mains deſditz notaires ꝛc.)licet eñi in dicto inſtrumento non dicatur qđ dicti ffes in ꝓſtatiōe dicti eoꝝ iuramēti tetigerint ſacrā ſcripturam:ſed manꝰ dictoꝝ notariorū:valuit nihilominꝰ ꝛ vꝫ dictū eoꝝ iurꝫ:qꝛ ille ꝗ iurat hꝫ cor ad eū ꝛ ꝑncipalr deo acquirit principalis obligatio lꝫ effectꝰ ꝯcernat vtilitatē priuatā:vt probat in.d.c.

a ¶ Pe iſt ꝑt ſup hoc videre Bart.in l.ſeruo legato.ff.de leg.j.l.§.j.et ibi gl.ꝛ ꝗ dixi i deciſionibꝰ parlamenti q.cccccxc.

b ¶ Pena ibi adiecta tenet.ꝺ hoc etiam vide j.in ꝯſi.lxij.ꝛ in deciſionibus parlamenti.q.cccccxc.

debitores.⁊ hoc ſibi no.dominus Abb.Panor.in verſi.no.ibi ⁊c.hinc eſt ꝙ tho
hen.de boueco in dicta aut.ſacramenta puberum.circa princip.ibi:octauo quero
extra gloſ.⁊c.concludit quod vbi iuramentum preſtatur non ex neceſſitate:ſed
ex ſola voluntate partium vt in caſu noſtro:tunc ſufficit ſolo verbo iurare ſi-
ne tactu ſacrorũ.vt in.c.et ſi chriſtus.verſi.Jacobus quoq3.extra de iureiur.Ex
quo etiam ⁊ ſecundo infert ipſe de bouenco.vbi ſupra.ibi ex premiſſis infero
⁊c.quod ſi minor iurauerit ſuper aliquo romãtio valet iuramentum:quia iurã-
do ſuper romantio non reſpicit ad pergamenum:ſed ad deum quem habet in
iurando principaliter pro obiecto.nam qui iurat in celo iurat in throno dei et
in eo qui ſedet ſuper eo:et in.d.c.⁊ ſi chriſtus.verſi.quãuis.de iureiur.ita dicit
et tenet idem de bouenco pro quo facit quia iuramentum preſtitum etiã ſupra
lapidem valet et obligat.xxij.queſtio.iij.c.qui iurat ſupra lapidem.et ibi dicit
etiam idem de bouenco.Quod ſecus eſt in iuramento neceſſario vt eſt iuramẽ
tum teſtis de calũnia ⁊ ſimilia:quia tunc debent tãgi ſacre ſcripture:exceptis
prelatis vt hec leguntur ⁊ no.in.c.vltimo.de iureiur.⁊ in.c.laudabile.de frigi.
⁊ mal.¶ † Tertia ratio:quia licet dicti fratres iurauerint per fidem ſuorũ cor
porũ videnẽ tamen iuraſſe per deũ.hoc probat tex.ad literam in.l.qui per ſalu
tem.in prin.ibi:per dominũ iurare videtur.ff.de iureiu.ſalus enĩ noſtra ꝓce-
dit ex fide:quia non poſſumus ſalui fieri niſi fidẽ ad deũ haberemus:ideo q̇ iu
rat ꝑ fidẽ ſuã iurat ꝑ ſalutẽ:⁊ q̇ iurat ꝑ ſalutẽ iurat ꝑ deũ:vt probat text.in.d.l.
qui per ſalutẽ.⁊ ad iſtud ꝓpoſitũ dicit beat⁹ Tho.de aquino qđ vꝫ iuramentũ
quo homo ſolet per caput ſuũ per filiũ ſuum:aut per aliquã aliam rem quã di-
ligit iurare.iſta ſunt ꝓpria ꝟba beati thome.ij.ij.q.lxxxix.articu.vi.Similiter
etiã ſi in aliquo cõtractu q̇s vteretur his verbis in ꝟitate cõtract⁹ cẽſeretur iura-
tus q2 deus eſt veritas:vt ꝓbat tex.in.c.in quadã.extra de celebratione miſſa-
rũ vbi dicitur qđ xp̄s eſt veritas.hoc etiam dicit et tenet do.Abb.Panor.in.d.
c.⁊ ſi chriſtus.ibi:no.qđ per iſta verba in veritate ⁊c.¶ Quarta rõ q2 etſi dicti
fratres nõ iuraſſent per fidem ſuoꝝ corporum:ſed tantũmodo per corpora ſua
adhuc valuiſſet eoꝝ iuramentũ:q2 iurãdo per creaturã vr haberi quidã reſpe
ctus ad creatorem ſm beatũ Tho.de aquino vbi.ſ.Et ita dicit ⁊ expreſſe tenet
dictus do.Abb.Panor.in.d.c.⁊ ſi chriſtus.in princi.vbi:no.tñ ⁊c.⁊ allegat glo.
quam dicit bonam ⁊ ſingularem in.c.quoties.j.q.vij.in gloſ.que eſt ſuper ver-
bo ſalus.idem etiam tenet Joan.de imol.in.d.c.cum contingat.de iureiuran.
Imo plus dicit ipſe de imola qđ ſi quis iurauerit per demones aliquid face-
re licet peccet ſic iurando:tamen obligatur ad obſeruantiam iuramenti per.c.
mouet.xxij.q.j.¶ Quinta ratio q2 dictum iuramentum per dictos tres fratres
fuit in dicto contractu appoſitum more nobilium et magnatũ quales ſunt ipſi
fratres qui iurant ⁊ iurare conſueuerunt in omnibus regionibus mundi:vt
eſt notorium per fidem ſuorum corporum:ideo iuramentum in dicto cõtractu
ſic appoſitum valet et ligat:quia etiam in tali preſtatione iuramenti attendi
debet conſuetudo regionis vt dicit Jaco.de butrigariis in dicta autẽti.ſacra
menta puberum.in prima colum.ibi.vltramonta.tenent ⁊c.et eſt gloſſ.in cle-
men.prima.de hereticis. Idem etiam dicit domi.Abb.Panor.in dicto.c.et ſi
chriſtus.circa fin.ibi:ego puto hoc verum niſi conſuetudo eſſet in contrariũ ⁊c.
et tales qui mentiuntur eorum fidem debent puniri:vt dicit Specu.in titu.de
ſponſalibus.in.§.reſtat videre.in verſicu.licet.¶ Sexta ratio quare valuit di-
ctũ iuramentum per fidem ſuorũ corporum preſtitum eſt q2 dicti tres fratres
mutuo cõſenſu voluerũt in ipſo cõtractu ita iurare.Nã de iure partes poſſunt
certam formã iuramenti inter ſe exprimere:⁊ valet ⁊ tenet iuramẽtũ:ita ſentit
dict⁹ do.Panor.poſt hoſtien.in.d.c.et ſi chriſtus.circa fi.ibi:quandoq3 partes

conuenerunt de iurando non expreſſa certa forma ⁊c.⁊ alibi di
cit Jo.an.in.c.vt animarum.de ſepul.lib.vj.qđ paria ſunt aliqđ
promittere in fide ſua vel iurare:quem ſequitur Ang.de are.in
l.ait pretor.la.j.in.§.iurari autem.in fin.ff.de iureiur.qđ notan-
dum dicit ipſe de are.pro hominibus armorum qui ſe reddunt
ad fidem:⁊ qđ.d.l.ſi quis maior.locum habeat in illo qui nō iu-
rauit/ſed ſolum fidem interpoſuit.tenet expreſſe Jo.fa.in.d.l.
ſi quis maior.in.q.pe.ex quibus omnibus rationibus ſimul iū
ctis patet reſponſio ad contrarium.ꝫ.in princ.preſentis dubij
formatum ⁊ ad iſtud ſecūdū dubium:vcʒ qđ iuramentū in dicto
contractu fuit legitime preſtitum:vt vendicent ſibi locū pene.
d.l.ſi quis maior.per rationes predeclaratas.

10 ¶†Ad tertium dubiū ſi diſpoſitio.d.l.ſi quis maior.⁊ pene ibi
ſtatute locum habeant etiā in quacunqʒ alia ſimplici promiſſio
ne iurata.⁊ breuiter circa hoc dicendum puto qđ ſic.vt probat
tex.in.d.l.ſi quis maior.ibi:pacta vel tranſactiones ⁊c.ita etiaʒ
determinat gl.in.l.peñ.ſuper verbo priuatos.C.de digni.li.xij.
Et ratio dicit Jo.fer.eſt:quia lex magis conſiderat ipſum per-
iurium ꝙ qualitatem contractus:quod eſt multum notandum:
vt dicit ipſe Jo.fer.in tit.forma libelli vt pacta ſeruentur.in gl.
ſuper verbo tranſactiones.in fi.ibi:⁊ qđ dictū eſt de tranſactio
ne iurata:idem cenſendum eſt in quacunqʒ ſimplici promiſſio-
ne iurata ⁊c.Idem etiam dicit ⁊ tenet idem Jo.fer.in ti.de for
ma opponendi contra teſtes poſt publicationem.in gloſ.ſuper
verbo ⁊ periurij.Et dixi in tractatu meo quē dudum feci in ma
teria.d.l.ſi quis maior.in.ij.qō.Habet etiam locum.d.l.ſi quis
maior.in pacto nudo iurato:vt ſentit idem Jo.fer.in.d.titu.de
forma libelli; vt pacta ſeruentur in.d.gloſſ.ſuper verbo tranſ-
actiones.ibi:quid ergo ſi facta ſit tranſactio ⁊c.ibi:dum dicit
quod veſtitur tranſactio quatuor modis;videlicet traditione/
ſtipulatione/iuramento/et acceptilatione/allegando ceteras
leges per eum ibi allegatas in dicta.l.ſi quis maior.volendo
innuere quod.d.l.loquatur in pacto nudo vallato iuramento.
idem ſentit etiam Anto.de butr. in dicto.c.cum contingat.et
dicit expreſſe raphael cumanus in.d.l.ſi quis pro eo.et tetigi.
ꝫ.circa primum dubium.ibi:et valent illa pacta ⁊c.Et ſic patet
reſponſio affirmatiua ad dictum tertium dubium:vcʒ qđ.d.l.ſi
quis maior.locum hʒ etiam in ſimplici ꝓmiſſione iurata.idem
dicit Spe.in tit.de arbitris.§.ſequitur de quibuſdā.ver.ſed po
11 ne qđ cōpromiſſum.⁊ ſilr in pacto nudo iurato.¶†Et ſi quiſ-
piam quereret que ſit differentia[a] inter ſimplicem ꝓmiſſioneʒ
⁊ pactum nudum:dic qđ ſimplex promiſſio eſt vbi non interue-
nit niſi conſenſus vnius:vcʒ promittentis:pactū vero nudū eſt
vbi cōſenſus duorū vel plurium interuenit ſine tñ ſtipulatione
vel alio teſtamento de quatuor modis:de quibꝰ.ꝫ.prime dixi:⁊
hec colligūtur ex mente doc.que in materia.d.l.ſi quis maior.
ſcripſerunt.Et qđ dicatur pactū nudū:licet interueniat cōſen-
ſus duorum paciſcentium:niſi expreſſe interueniat ſtipulatio:
dicit Jo.and.in.c.felicis.circa fi.de penis.lib.vj.Et probat tex.
in.d.l.licet.C.de pact.in princi.que loquitur in pacto nudo:vt

a ¶Que ſit dña. Quid dicaẗ pactū nudūʒ:⁊ qđ dicaẗ nuda ꝓmiſſio:vi-de plene ꝑ Jo.an.in.d.c.felicis.de penis.li.vj.

ꝫ.declaraui in primo dubio.in prin.ibi:ſed his non obſtantibus.

12 ¶ †Ad quartum dubiū ſi ꝓbetur in dicto ꝓceſſu ꝙ dicti nobiles aymo ⁊ gui-
go fratres rei fecerint cōtra dictas trāſactionem/pacta ⁊ cōuentiones:vt pre-
mittitur iuratas ⁊ in dicto inſtrumento deſcriptas.⁊ dicendum eſt ꝙ ſic:vt ꝓ-
batur tenore dicti proceſſus:pro cuius declaratione premitto ꝙ in dicto in-
ſtrumento pactionum inſerto in proceſſu.folio.lxiiij.cōtinetur clauſula ſequen-
tis tenoris de verbo ad verbum/nihil addito vel remoto. ¶ Item(ne pourra
lung deſditz trois freres prendre ny acheter ne ſoy faire donner ou remettre
aucune action ou querelle lung contre laultre en quelque maniere ne de quel-
que ꝑſonne que ce ſoit.Mais traicter garder ⁊ entretenir le bien lung de laul-
tre.) ¶ Que clauſula habet duo capita. ¶ Primum durat a principio vſq̃ ibi:
(mais ⁊c.)Secundum caput incipit ibi(mais ⁊c.et durat vſq̃ ad fin. ¶ Et ex
illa clauſula eliciunt̄ duo principaliter.Primo ꝙ dicti fratres aut alter ipſorū
non poſſet capere nec emere:nec ſibi dari facere aut remittere aliquam actio-
nem aut querelam vnus contra alium quocūq̃ modo nec a quecunq̃ ſiue qua-
uis perſona. ¶ Secundo ex dicta clauſula elicitur ꝙ immo dicti fratres debe-
rent tractare cuſtodire ⁊ intertenere bonū vnus alterius.Eſt ergo videndū ſi
dicti nobiles aymo ⁊ guigo fratres rei cōtra per eos vt premittit̄ ꝓmiſſa ⁊ iu-
rata fecerint.⁊ dicendū eſt ꝙ ſic:⁊ primo cōtra primā partē dicte clauſule exp̄ſ-
ſe fecerunt dicti aymo ⁊ guigo fratres:q⁊ poſt dictas pactiones factas inter
eos pariſius ipſi ꝓcurauerunt ꝙ nobilis ioannes grinde dn̄s de molario ceſ-
ſit et remiſit dicto guigoni conreo actiones trium millium floreū.quas habe-
re pretendebat contra dn̄m vriatici quondā ⁊ eius bona:vt cōſtat inſtrumento
inſerto in proceſſu.fo.cclxxxvij.⁊ ſimiliter ꝙ frater ſybodus alamādi prior ſan-
cti nycetij frater dn̄i vriatici vltimo defuncti eiſdem nobilibus aymoni ⁊ gui-
goni fratribus reis in hac cauſa p̄ſentibus ⁊ ſtipulantibus ceſſit ⁊ remiſit iu-
ra ſibi competentia tunc et in futurum in caſtris et iuriſditionibus vriatici et
caſtri noui vigore ſubſtitutionum ⁊ ſucceſſionum ab inteſtato p̄deceſſorū ſuo-
rum.Et dicto nobili aymoni inſolidum in locis de reuello combe lanceac.et
ſancti ioannis veteris:vt conſtat latius ex inſtrumēto in ꝓceſſu ꝓducto ⁊ in-
ſerto.fo.lxxxiiij.verſo.ex cuius inſtrumenti tenore clare patet dictos fratres
reos feciſſe expreſſe contra dicta eorū pacta iurata.Et ſimiliter etiam dicti no-
biles aymo ⁊ guigo alamandi fratres rei ꝓcurauerunt erga nobilem bonam
filiam dn̄i vriatici vltimo defuncti ꝙ ipſa nobilis bona eiſdem reis tunc pre-
ſentibus et ſtipulantibus ceſſit ⁊ remiſit oīa iura ſibi cōpetentia tam in terra
vriatici ꝙ̄ alibi:vt plenius cōſtat ex inſtr̄o in dicto ꝓceſſu producto ⁊ inſerto.
fo.lxviij.⁊ fatent̄ dicti rei in.xx.articulorū ſuoꝝ exceptionum in ꝓceſſu inſerto-
rum fo.xv.in qua terra vriatici ius hꝫ dictus dn̄s caſtri noui tam rōne primo-
geniture in ꝓceſſu deducte ⁊ ꝓbate ꝙ̄ virtute ſubſtitutionum adiectarū in te-
ſtamento nobilis guigonis alamandi dn̄i quondam vriatici aui dicti dn̄i ſof-
fredi alamandi actoris ꝓducto in proceſſu.fo.ccix.⁊ fatētur dicti rei in.xxiiij.
⁊.xxv.arti.ſuorum.fo.xl.cum nobilis bonifacius alamandus quondam vltim⁹
dominus ⁊ poſſeſſor dicte terre vriatici nuper ab humanis deceſſerit abſq̃ li-
beris maſculis:vt in dicto proceſſu probatur.Et tn̄ in dictis pactiōibus inſer-
tis in proceſſu.fo.lxiiij.expreſſe dicit̄ ꝙ ipſe pactiones inter ipſos tres fratres
fiebant ſine preiudicio ipſorum trium fratrum reſpectu terre vriatici ⁊ nante
que terre vriatici et nante remanerent illi vel illis ipſorum trium fratrum cui
de iure remanere ⁊ pertinere deberent:vt patet in dicto inſtrumento pactio-
num ibi.(Et tout ce ſans preiudice ⁊c.)⁊ fatetur pars rea in.xxiiij.articulorꝫ
dictarum ſuarum exceptionum.Ex quibus propterea clare colligit̄ ꝙ dicti fra

tres rei de directo ↄtra dicta pacta iurata fecerūt ꝓcurādo ⁊ ſtipulādo ſibi fie
ri dictas ceſſiones ⁊ remiſſiones. Et maxime cauſante dicta ceſſiōe dictis reis
facta ꝑ dictū fratrē ſyboadū alamādi priorē ſancti nyceti) q̇ dictis reis ipſis ſti
pulātib⁹ ceſſit ⁊ remiſit iura q̇ habere ꝑtēdebat in terra caſtri noui: q̄ terra ca-
ſtri noui antea poſſidebat ⁊ adhuc poſſidetur ꝑ dictum dn̄m ſoffredum alamā
di actorem in hac cauſa: eſtq̧ ipſius terre caſtri noui dominus: vt deponūt te-
ſtes ſuper. xxiij. articulorū libelli dicti dn̄i ſoffredi actoris examinati/ ⁊ faten-
tur dicti rei in quinto ⁊. x. articulorū ſuarum exceptionum inſertorū fo. xv. Et
ideo non poteſt negari quin dicti fratres rei procurauerint ſibi cedi actiones
contra ipſum dominum ſoffredum actorem veniendo totaliter contra capitu-
lum ſupra de verbo ad verbum inſertum in dicto inſtrumento pactionum de-
ſcriptum. Nec poſſunt dicti fratres rei releuari neq̧ excuſari pretextu quorū-
dam teſtium ꝓ ipſorū reorum parte examinatorum ſuper. xxij. articulorū ſuarū
q exceptionum. † Primo quia dicte atteſtationes teſtiū ſunt improbatorie q2 ꝑ
ꝓceſſum non apparet de pretenſa cōmiſſione dn̄i goffredi de eccleſia qui d3 di-
ctos teſtes examinaſſe: ⁊ ſi conſtaret de eius pretenſa commiſſione adhuc non
releuarentur ipſi rei dictis depoſitionibus. Nam primo per depoſitionem no-
bilis guilielmi boni paris inſertam. fo. clxxx. quia deponit ꝙ pretenſa verba
de quibus in ipſo articulo fit mētio fuerunt per dictos fratres reos dicta poſt
ceſſionem et remiſſionem dictorum iurium per dictam nobilem bonam factā.
Idem ꝙ poſt dictam ceſſionem ⁊ remiſſionem dicta verba per dictos reos fue
runt prolata: deponit Antonius molaris: cuius depoſitio eſt in proceſſu inſer-
ta. fol. clxxxvij. idem deponit petrus molaris: cuius depoſitio eſt inſerta. fol.
clxxxviij. verſo. et iſtorum trium teſtium depoſitionibus non eſt ſtandum cum
ipſi ſint ſingulares in eorum depoſitionibus: quia de diuerſis temporib⁹ de-
ponunt per. l. iuriſiurandi. C. de teſti. cum ſi. ¶ Tum quia poſt actum conſum-
matum et penam commiſſum non potuerunt ipſi rei penitere: vt dicam late. ſ.
circa ſextum dubium. ¶ Tum quia et ſi ipſi rei dicta verba protulerint ante
dictam ceſſionem: ipſi poſtea potuerunt contrafacere prout et fecerunt: quia ſi
ipſi rei voluiſſent ꝙ dicta ceſſio nobilis bone fuiſſet communis ipſorum triū
fratrum bene expreſſiſſent dum inſtrumentum ceſſionis ſtipulabatur et recita-
batur per notarium: ſicut dicimus de teſtatore ꝙ ſi voluiſſet bene expreſſiſſet
in. l. vna. §. ſi autem. ad deficientis. ibi: nam ſi contrarium ⁊c. C. de caduc. tollen.
Idem etiam dicimus alibi ꝙ ſi papa voluiſſet bene expreſſiſſet in. c. ad audien
tiam. extra de decimis. ¶ Et ideo dictus dominus ſoffredus alamandi actor
non poteſt dici in dicto contractu ceſſionum iurium per dictam bonam facto
cōprehenſus: ſ3 ſolum dicti rei in ipſo cōtractu nominati per. l. ſi ita ſtipulatus
fuero. §. griſogonus. ff. de ver. ob. Attento maxime ꝙ ipſi rei tunc non fuerunt
ſtipulati dictū cōtractum pro ipſis ⁊ dicto dn̄o ſoffredo actore: ſed tantummo-
do pro ipſis reis: vt legitur in dicto inſtrumento ceſſionis. fo. lxviij. Et ideo ex
illis pretenſis verbis de quibus deponunt dicti teſtes nullū ius fuit queſitū
dicto domino actori: iuxta. l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ff. de verb. ob. Maxime quia
dicta nobilis bona in dicta ceſſione iurium per eam facta non remiſit nec intē
debat remittere niſi dictis fratribus reis ibi preſentibus ⁊ ſtipulātibus. Ideo
non debet ipſe contractus extendi ad incognita per ipſam nobilem bonam:
que tunc remittebat ipſa iura. argumentum in. l. j. §. ſi conuenerint. ff. depoſiti.
¶ Et ſi dicatur ꝙ immo in ipſo contractu dicti fratres rei animos ſuos decla
rauerunt ꝙ volebant ꝙ dictus dominus actor haberet cum ipſis reis partem
ſuam in dicta ceſſione iurium facta per dictam nobilem bonam: vt videtur de-
ponere nobilis aymo de alto villario: cuius depoſitio eſt inſerta in proceſſu.

folio.cxciiij.Ad hoc poteſt reſponderi multis modis.
14 ¶ †Primo quod dict⁹ nobilis Aymo eſt ſolus in ſua depoſitione:ꝛ ꝓpterea
non eſt ei credendum:quia vox vnius vox nullius quacunꝗ dignitate preful-
geat in.d.l.iuriſiurandi.C.de teſti.in fi.¶ Et ſi dicatur qꝺ eſt vnus alius teſtis
qui ita deponit ſicut dictus de alto villario:cuius depoſitio eſt inſerta fol.cvj.
verſo.quia ibi non nominatur aliquis homo aut mulier qui illam depoſitio-
nem pretenſam fecerit.igitur fidem non facit:quia de perſona teſtis prius con
ſtare debet ꝙ̄ de eius dicto.arg.in.l.licet.C.de procuratori.ꝛ in.l.ſi queramus.
15 ff.de teſtamentis.†Quia ad efficaciam alicui⁹ actus prius de poteſtate facien
tis eſt querendum.ff.de confirmando tu.l.naturali.§.ſi querat de iure codicil-
lorum.l.quidem.ꝛ congruit rationi:quia ſi fuiſſet deſcriptum nomen teſtis in
dicta depoſitione poſſet eſſe talis qui fuiſſet a teſtimonio repellendus de iure.
Ideo non eſt credendum dicte aſſerte depoſitioni per ea que ponunt docto.in
aut.ſi quis in aliquo documento.C.de eden.ꝛ facit.d.l.ſi queramus.ff.de teſta-
mentis.Et poſito qꝺ dictus nobilis de alto villario haberet vnum alium con-
teſtem:adhuc nō prodeſſet dictis reis cauſis in iure ſupra proxime declaratis
Et ſic ſemper remanet verum dicere qꝺ ipſi rei procurauerūt dictas ceſſiones
actionum per dictam nobilem bonā ſibi fieri contra dicta pacta de quibus
agitur.¶ Nec obſtat quod dicti fratres rei pretēdunt in.xxviij.ſuorum articu-
lorum exceptionalium videlicet dictam ceſſionem per eis factam per dictum
priorem ſancti nicetij fuiſſe nulliter factam:quia per non habentem poteſtatē.
Quia ad hoc reſpondetur dupliciter.¶ Primo qꝺ dicti fratres in dicto inſtru
mento pactionum inſerto.fo.lxiij.promiſerunt dicta pacta habere rata ꝛ firma
et non contrafacere vel venire.ideo licet contrauentio per ipſos reos facta eſ
ſet nulla:prout tamen non eſt nihilominus eſſet pena commiſſa:quia promit-
tendo non contrauenire intelligitur ſiue de iure ſiue de facto.vt no.per glo.et
Bal.in.l.id qꝺ pauperibus.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ poſuit dominus Ambroſius de vi-
gniate.in.c.illo vos.extra de pig.¶ Secundo reſpōdetur qꝺ imo ipſe prior an-
te dictam ceſſionem habebat autoritatem a ſuo prelato ſic poſſe fieri : vt con-
ſtat litera producta circa fi.dicti proceſſus.¶ Item etiam dicti fratres rei fece
runt contra ſecundam partem dicte clauſule:in qua ſecunda parte continetur
qꝺ dicti fratres deberent tractare commodum vnus alterius:cuius contrarium
fecerunt dicti fratres rei diuerſis modis.j.proxime declarandis. ¶ Primo qꝛ
poſt dictas pactiones iter eos pariſius factas ꝛ iuratas dicti fratres rei ſe in
truſerunt infra caſtrum vriatici:ꝛ certis menſibus detinuerunt fructus perci-
piendos ꝛ recognitiones ac alia documēta terrā vriatici tāgentia ꝛ ad ipſam
facientia de facto ceperunt:inſcio:ꝛ per conſequens inuito dicto domino acto
re eorum fratre ꝛ occultauerunt vt deponunt teſtes dicti domini actoris ſuper
xxvj.articulorum libelli examinati que ſunt folio.cxxxiij.et ſe.folijs.Sic enim
ſubtrahendo et occultando recognitiones et documenta que ſunt communia
inter ipſos tres fatres.et que debebant eſſe penes dictum dominum actorem
tanquam antiquiorem dictorum trium fratrum iuxta.l.fi.ff.de fide inſtrumen.
et no.lxxxv.diſt.florentinum.ꝛ poſuit dominus martinus de laude doctor no-
uiſſimus in tractatu ſuo de primogenitura.apparet qꝺ ipſi rei non tractaue-
runt commodum vnus alteri ſed damnum ꝛ preiudicium maximum.¶ Secū-
do quia diiti rei tanquam domini vriatis fecerūt fieri certas cridas voce pre-
conia:vt patet cridis in proceſſu productis et inſertis folio.cclxxx.ꝛ.xv.et fo-
lio.ccxcvij.¶ Tertio dicti fratres rei non tractauerunt commodum dicti do-
mini actoris ſed eius incommodum ꝛ diffamationem ſi potuiſſent:quia coram
notabilibus viris vocauerunt eum proditorem erga regem dominū noſtrum

aſſerendo ſe ita velle iuſtificare et multa alia verba diffamatoria contra eum li
cet in eius abſentia protulerunt vt deponunt tres teſtes ſuper hoc examinati.
et inſerti in proceſſu fo.xcv.ꝛ durāt vſqꝫ fo.xcvij.Item etiam dicti rei promi
ſerunt dicto nobili bone ꝛ lanterno eius viro manutenere ꝛ attendere dictam
terram nante que eſt de terra vriatici vt de ipſa promiſſione conſtat inſtrumē
to inſerto in proceſſu fo.lxviij.Ex quo apparet q̄d etiaꝫ ipſi rei ibi tractauerūt
incommodum dicti domini actoris cum ipſe dominus actor ius habeat in di
cto loco nante ſicut in alia parte terre vriatici:ꝛ remittendo totum locū nante
dicte bone non poteſt negari quin tractauerint incommodum dicti dn̄i acto
ris contra ſecundam partem dicte clauſule etiam veniendo. Et ſic propterea
patet q̄d ipſi rei directo venerunt ꝛ fecerunt contra dicta eorum pacta iurata.
Ex quibus omnibus ſimul iunctis propterea clara patet rn̄ſio ad iſtud quar
tum dubium videlicet quod dicti fratres rei directo venerunt ꝛ fecerunt tota
liter contra dicta pacta inter eos facta et iurata.
16 ¶ † Ad quintum dubium reſpondendo dico indubitatum eſſe ꝙ dicti fratres
rei inciderunt in penas dicte.l.ſi quis maior.C.de tranſac. ¶ Primo quia dicta
pacta inter ipſos tres fratres pariſius facta fuerunt de iure valida:et ſi valida
non fuiſſent nihilominus commiſſe fuiſſent pene in.d.l.ſi quis maior ſtatute:
per ea que dixi plene ſupra circa primum dubium.Tum quia iuramentum de
quo in.d.l.ſi quis maior.fuit per dictos fratres legitimo modo preſtituꝫ iuxta
ea que plene dixi ſupra circa ſecundum dubium.Tum quia.d.l.ſi quis maior.
non ſolum habet locum in pacto ſtipulatione vallato:imo etiam in quacunqꝫ
alia ſimplici promiſſiōe iurata vt dixi ſupra circa tertium dubium.Tum quia
dicti fratres rei venerunt ꝛ fecerunt totaliter contra per eos premiſſa ꝛ iurata
in dicto inſtrumento pactorum predictoꝝ vt plene declaraui ſupra circa quar
tum dubium.Tum quia dicti fratres rei tempore dictorum pactorū erāt ma
iores.xxv.annorum.licet.d.l.ſi quis maior.etiam locuꝫ habeat in minore.xxv.
annorum.maiore vero.xiiij.annorum:vt plene in iure declarabo.j.circa octa
uum dubium.Tum quia dicti fratres rei poſt dictas penas per eos cōmiſſas:
de quibus in.d.l.ſi quis maior.cum ipſo iure fuerint commiſſe non potuerunt
penitere nec ſe purgare:vt plene dicam.j.circa ſextum et ſeptimum dubia.Ex
quibus omnibus ſimul iunctis dicendum ꝛ cōcludendum eſt q̄d dicti fatres
rei inciderunt in penas.d.l.ſi quis maior.Et q̄d propterea pene ibi ſtatute ve
niunt contra ipſos reos declarande per magnificum dalphiñ.parlamentum.
iuxta petita in libello dicti domini caſtri noui actoris:quia cuꝫ ipſi fratres rei
fecerint contra dicta pacta iurata debent carere commodo dictorum pactorū
et proprietate rerum de quibus ibi agebatur:ꝛ debent applicari dicto domino
actori qui ipſa pacta ſeruauit vt declarat text.in.d.l.ſi quis maior.ꝛ facit ideo
vltra doc.quia vbi bona ſunt conditionata prout in caſu noſtro vbi ſubeſt taci
ta conditio ſi pacta fuerint ſeruata:ꝛ contingat delinquere illum qui ipſa bo
na habebat applicātur illi reſpectu cuius erant conditionata.C.de inceſt.nup.
l.iij.C.de bo.preſcrip.l.j.ꝛ fi.ꝛ de ſacroſan.eccle.l.ſi quis preſbyter.Et he pene
de quibus in.d.l.ſi quis maior.procedunt ratione periurij vt ibi dicunt glo.et
doc. ¶ Nec mirandum ſi cauſante dicto periurio per dictos reos cōmiſſo peti
17 ta in dicto libello fieri debeant ex diſpoſitione dicte.l.ſi maior. † Quia alibi vi
demus q̄d propter periurium quis remouetur ꝛ priuatur a beneficio in.c.que
relam.extra de iureiur.imo plus ibi dicit dn̄s Panor.q̄d propter periuriuꝫ q̄s
poteſt deponi ab ordine:vt dicit ipſe probari in.c.cum non ab homine.de iud.
ꝛ in.c.ſi quis epiſcopus.l.diſtin.Et pro deteſtatione talis criminis periurij eſt
bonus tex.ſcd̄m eum in.c.fi.xxij.q̄.j.ꝛ ibi glo.tractat cui ſit maior penitentia
imponenda

imponenda homicide adultero vel periuro:iſta ſunt verba dicti dñi Panor.vbi ſupra.Etiam iure ciuili vidimus qđ periurus punitur pena fuſtigationis in.l.ſi duo patroni.§.ſi.ff.de iureiur.Ulterius etiam dicit dictus dñs Panor.in.c.teſtimoniū.extra de teſtibus.in.x.col.ibi.ſi vero iurauerit ꝛc.qđ periurus qui non ſeruat pactum iuratum eſt infamis:quia offendit deū et proximum.ꝛ allegat pro hoc ipſe Panor.dictā.l.ſi quis maior.etiam allegat ad iſtud propoſitum ipſe dñs Panor.in.d.c.querelam.de iureiur.in.ij.col.Et de quo crimine periurij poteſt etiam iudex temporalis cognoſcere ꝛ punire cū ſit crimen commune vt no.per Jo.an.in nouella in.c.licet.de iureiur.lib.vj.tenet etiam Bal.in.l.mille.C.de teſtibus.ꝛ faciunt ea que leguntur ꝛ no.in auť.de mādatis prin.§.ſi vero.Et attēdatis ſi placet domini mei ius dicturi quia ex quo.d.l.ſi quis maior.dat ꝛ attribuit illud ius dicto dño actori non poteſt ei auferri qꝛ illud qđ lex dat homo non aufert.in auť.hoc locum.C.ſi mulier ſcđo nupſerit.ꝛ ibi no.per Cy.no.etiam extra de ſecun.nup.c.fin.Et dicta.l.ſi quis maior.locum habet etiam in foro conſcientie vt plene dixi in tractatu dicte legis ſi quis maior.

18 ¶ † Ad ſextum dubium ſi dicti fratres rei potuerint poſtea penitere renūciando dicti ceſſionibꝰ ſibi factis per dictos priorem ſancti nicetij ꝛ bonam alamande ꝛ remittendo dicto dño actori dictam ceſſionem reſpectu caſtri noui vt in eorum exceptionibus fo.xv.dicunt:vt ipſi euitent penas dicte.l.ſi qs maior.circa hoc dicēdum eſt qđ non per ea que dicit Bar.in.l.qui ea mēte.ff.de furtis.in ſua diſtinctione vbi dicit qđ qñ delictū non poteſt ex penitentia reduci ad priſtinum ſtatum non admittitur penitentia:ſed ex penitentia non poteſt quis facere quin ſi ſemel fecerit ꝯtra tranſactionem iuratam deierauerit:ratione cuius periurij imponitur ipſa pena in.d.l.ſi qs maior.vt ibidē voluit dicere gl.igiť ꝛc.Itē facit qꝛ regulariter in delictis conſummatis nō admittitur pnīa et in.d.l.que ea mente.[a]

19 ¶ † Pro hoc etiam facit qđ dicimus de mora quia ſi quis pmiſerit ꝛ iurauerit ex pacto aliquid infra certū tempus dare vel facere ꝛ non fecerit non poteſt hoc caſu mora purgari nec etiā in caſu dicte legis ſi quis maior.vt ibidem tenent doc.ꝛ Salycetus in.l.ſi pacto quo penam.C.de pac.idem tenent oēs doc.in.l.ſi inſulam.ff.de verbo.obl.ꝛ precipue Bart.in.v.q.vbi dicit qđ quando diſpoſitio eſt iurata non admittiť purgatio more.idem dicit Angelus de peruſio allegans dictam.l.ſi qs maior.ꝛ eſt ratio ſm Salycetū in.d.l.ſi quis maior.ꝛ Angelum in.d.l.ſi inſulam.quia quando diſpoſitio eſt iurata ꝛ ille qui iurat non ſeruat fidem:fit ipſo iure exceptio periurij.Sed quādo ſit executio ipſo iure non admittitur purgatio more.l.is cui.ff.de leg.ij.ꝛ iſta eſt communis opinio qđ non admittitur purgatio more in materia dicte.l.ſi quis maior.vt refert Joan.đ imo.in.d.l.ſi inſulam.¶ Preterea circa hanc materiam penitentie eſt aduertendum quia licet dicti rei dicunt ſe penitere reſpectu ceſſionum eis factarum per dictum priorem ſancti nicetij ꝛ nobilem bonam vxorem nobilis lanternū aynardi:non tamen ita

[a] ¶ Que ea mēte.rñdeať ad.l.i.crimiali.C.đ iur.om.iudi.vbi bar.ꝛ do.dicūt qđ vſqꝫ ad ſnīaꝫ eſt locus pnīe in penis legalibus.

penitent de ceſſione eis ſeu dicto guigoni conreo per dictum dñm de molario facta: de qua ceſſione conſtat in proceſſu inſtrumento inſerto. fol. cclxxxvij. ſed non conſtat in proceſſu qd dominus caſtri noui fuerit in dicto contractu fideiuſſor ideo perquiratur erga notarios inſtrm matrimonij gabrielis grinde et bone filie domini vriarici quondam quia dicitur qd belleronis recepit dictum inſtrumentum. igitur ꝛc. quia qñ de fiendis reſtat aliquid ad agendum nihil videtur actum. ar. l. j. C. ad velleyanum ꝛ in. l. qui vſumfructum. ff. de ver. obli.

¶ Preterea licet dictus nobilis aymo conreus tradiderit cõparitionem in iudicio inſertam in proceſſu. fo. xv. in qua pretenditur penitentia facta: illam tñ non tradidit dictus nobilis guigo. Et ſi aymo dixerit qd tradebat nominibus ſuo ꝛ dicti guigonis ſui fratris non conſtat tñ in proceſſu qd ipſe aymo haberet poteſtatem a dicto guigone eius fratre. Nec apparet qd ipſe guigo ratificauerit ibi geſta per dictum aymonem eius fratrem. Ideo illa aſſerta penitentia ſe iuuare nõ poteſt ipſe guigo. Et poſito qd ipſe guigo illud ratificaſſet adhuc non fuiſſet ſibi neqꝫ dicto aymoni eius fratri conreo cũ in materia iſta nõ admittatur penitentia vt ſupra proxime dixi ꝛ preterea etiam quia poſtea dicti rei in nono articulorum ſuorum duplicationum. fo. xl. videntur coꝝ aſſertam penitentiam reuocare cũ in ipſo nono arti. perſiſtant ſemper in dictis ceſſionibus eis factis ꝛ ſiltr in. x. dictoꝝ articuloꝝ: ex quibꝰ clare patet iſtud ſextũ dubium expeditum videlicet qd dicti rei non potuerunt penitere.

10 ¶ † Ad ſeptimum dubium dico qd poſito qd in hac materia admitteref de iure penitentia prout tñ non debet admitti per ea que in precedenti dubio dixi. ipſi tñ fratres rei non fecerunt ea ad que tenebantur de iure in materia penitentie facere quia debuiſſent dicto dño actori remiſiſſe inſolidũ dictas ceſſiones ꝛ remiſſiones eis vt premittitur factas arg. eorum que dicimus in liberto ſi vocet in ius patronum ſine venia qd incidit in penam niſi peniteat ꝛ actiones patrono remittat. in. l. Quis. ff. de in ius vocando. Quod non fecerunt dicti fratres rei quia in pretenſa eorum penitentia nõ remiſerunt dicto domino actori actiones ſuas inſolidum: ſed tantummodo pro parte que poterat cõtingere dictum dñm caſtri noui reſiduum ſibi reſeruando et ſic contra dictam. l. Quis. Preterea ipſi fratres rei non communicauerunt dicto dño actori inſolidum nec in parte ceſſionem eis factam per dictum dominum de molario: ſed de ipſa ceſſione tacuerũt in dictis eorum articulis primo ꝛ ſcdo loco traditis.

¶ Ad octauum dubium. Si in proceſſu probetur qd dicti aymo ꝛ guigo eſſent maiores. xxv. annorum tpe dictarum pactionum. ꝛ circa hoc dicẽdum eſt qd ſic vt deponunt teſtes pro parte dicti dñi actoris examinati vcꝫ. vj. teſtis: cuius depoſitio eſt inſerta in proceſſu fo. cxxxiij. idem deponit. vij. teſtis. cuius depoſitio eſt inſerta fo. cxxxiiij. idem deponit nonus teſtis cuius depoſitio eſt inſerta in proceſſu fo. cxxxv. idem deponit. xvij. teſtis fo. cxl.

11 ¶ † Sed pro maiori declaratione huius articuli quero ſi. d. l. ſi quis maior. habeat locũ etiam in minore. xxv. annorum: maiore vero. xiiij. annorum. Jaco. de rab. dicit qd non quia iuramentum ſolũmodo repreſentat minorem eſſe maiorem ꝛ ſic erit tanqꝫ tranſactio maioris nõ iurata. petrus vero tenet qd dicta. l. ſi quis maior. habet locũ etiam in minore iurante per. l. j. §. ſed videndum. ff. de ſucceſſorio edicto Jaco. de butri. et Ray. diſtinguunt aut minor iurauit ſuper tranſactione ſimpliciter non contrauenire ratione minoris etatis et tunc vera eſt oppe. Jaco. de ra. aut iuramentum eſt duplex ſeu multiplex prout quotidie fit quia iurauit minor non conuenire ratione minoris etatis vel aliqua alia ratione vel cauſa: et tunc talis iurans repreſentatur maior et tollitur omne remedium et habet locum pena dicta. l. ſi quis maior. ad hoc alleg.

glo.in.l.ſecunda.C.de reſcinden.ven.⁊ hoc fortificatur per glo.⁊ Joan.andr.in
c.cauſam que.extra de emp.⁊ ven.ibi dicunt idem quod glo.in.d.l.ij.de reſcin.
vendi.Bart.vero in.d.l.ſi quis maior.tenet ꝙ quẽtumcunq̃ iuramentum ſit ge⸗
nerale minor non punitur pena.d.l.ſi quis maior.qꝛ dicit ipſe ꝙ iuramentum
fingit minorem maiorem:ſi fingat:ergo non facit eum maiorem ideo pena di⸗
cte legis non eſt extendenda que loquitur in maiore.l.ij.§.hec verba.ff.de ne⸗
go.geſt.Item dicit ipſe Bar.ꝙ diuerſa eſt rõ in maiore cui plus eſt intellectus
⁊ ſenſus ꝙ̃ in minore qui nõ habet tantũ intellectũ.⁊ pro hoc alle.l.fi.C.de his
qui veniã etatis impe.⁊ finaliter mouetur ipſe Barto.in.d.l.ſi quis maior eſt
odioſa ⁊ penalis:igitur reſtringenda.in.c.odia.de reg.iur.lib.vj.⁊ ſic cum hac
opi.Barto.tranſit ſimpliciter Bal.⁊ etiã Saly.Sed dñs andreas ſiculus vul⸗
go barbacia dictus actu de preſenti legens bononie doctor famoſus in lectu
ra ſua.d.l.ſi quis maior.tenet expreſſe ꝙ pena dicte.l.ſi quis maior.habet lo⸗
cum etiam in minore.xxv.annorum maiore vero.xiiij.annorum.pro quo ipſe di
cit eſſe gloſſam notabiliorem que ſit in corpore iuris in.§.item ſacramenta.in
tit.de pace iura.fir.in vſibus feudorum quam glo.ibi ſequitur Andreas de yſer⸗
22 nia.allegat.l.j.C.ſi aduerſus delictũ † vbi in delictis non excuſat minor.etas
⁊ maxime quia puerilis etas eſt plena periurijs in.c.j.extra de delictis pue⸗
rorum.ita dicit dictus dominus Andreas ſiculus in dicta.l.ſi quis maior.et
hec opinio domini andree ſiculi fortificat rõne et autoritate dñi henri.de bo⸗
uen.in dicta aut.ſacramenta in ſua repetitione in prin.ibi.⁊ ex hoc infert ⁊c.
qui expreſſe tenet ꝙ diſpoſitio dicte autentice que loquitur in pubere exten⸗
ditur etiam ⁊ locũ habet in impubere doli capace a paritate rationis qꝛ ſicut
pubes obligatur iuramento vt ibi:ſic etiam impubes doli capax iuxta dictum
c.j.de delictis puerorum parificentur enim impubes doli capax ⁊ pubes ſe⸗
cus in.l.apud celſum.§.q in tutore.ff.de doli excep.⁊ ꝙ dicta.l.ſi qs maior.lo⸗
cum habeat etiam in minore.xxv.annorum tenet expreſſe Joã.fab.in dicta.l.ſi qs
maior.in vltima oppoſitione.Ex quibus ꝓpterea concludendum eſt penam di⸗
cte legis locum habere debere in perſonis dictorum reorum maxime qꝛ pro⸗
bantur per proceſſum maiores.xxv.annorum per teſtes ſupra nominatos.

¶ Ad nonum et vltimum dubium ſi dictus dominus caſtri noui actor aliquid
fecerit circa factum dicte tranſactionis quod poſſit ſibi imputari vel dici inci
diſſe in penas dicte.l.ſi quis maior.et indubitanter dicendum eſt ꝙ non.pri⸗
mo quia non fecit ipſe dñs actor contra primã partem dicte clauſule pactorũ
inſerte ſupra circa principium quarti dubij:quia videlicet non procurauit ſi⸗
bi donari aut cedi aliquam actionem contra dictos eius fratres reos. Nec
etiam fecit ipſe dñs actor contra ſecundam partem dicte clauſule quia non
tractauit incommodum ipſorum reorum.Nec obſtant depoſitiones teſtium pro
parte dictorum reorum examinati ſuper.xl.xlj.⁊.xlij.articulorũ duplicatoriorũ in⸗
ſertorũ in proceſſu.fo.xl.qꝛ nihil deponunt contra dictum dñm caſtri noui.

¶ Non obſtat etiam depoſitio dñi benedicti truſelli preſbyteri examinati ſu⸗
per.xliij.articulorum dictorum duplicationũ partis ree cuius depoſitio eſt de⸗
ſcripta in ꝓceſſu.folio.ccij.qui videtur deponere ꝙ dñs actor eidem ſcripſit qḋ
ſe informare ſi dñs noſter rex poſſet petere commiſſum terre vriatici.

23 ¶ † Primo quia ipſe dominus benedictus licet ſit preſbyter depoſuit ſine au⸗
toritate ſui epiſcopi.Ideo non valet eius depoſitio vt voluit Inno.in.c.j.de iu⸗
ramen.calum.et docto.in.c.ij.extra de poſtu.prelato. Secundo quia deponit
per verbum ſibi videtur:ideo minus ſufficienter per ea que legun.et not.in.c.
cum cauſam.extra de teſti.quia illud verbum non eſt preciſum nec aſſertiuum
ſicut nec verbum credit:vt dicit Angelus de peruſio in.l.fin.C.arbi.tutele.de⸗

poſitio per verbum credit non eſt ſufficiens vt dicit Specu.in titu.de teſt.§.j.verſi.item quod deponit de credulitate. Tertio quia pretenſa copia aſſerte litere in dicta ſua depoſitione deſcripta non facit fidem iuxta materiam au[?].ſi quis in ali[?]uo documento.C.de eden. Quarto quia illa pretenſa copia fuit tradita commiſſario qui teſtes examinabat non per dictum dominum benedictum teſtem:ſed per dictos reos:& ſic ſuſpecta dicta pretenſa copia:quia ipſi potuerunt tollere vel addere vt iura preſumunt in dicta auté.ſi q̃s in aliquo documento. Quinto quia ſi ita fuiſſet ꝙ dictus dñs actor miſiſſet dicto dño benedicto teſti dictã aſſertam literã miſſoriã illa pôt ſe referre ad bonũ et vtilitaté cõmunem ipſorũ triũ fratrũ vt euitaret cõmiſſum dicte terre medio dicti domini actoris ſi dominus noſter rex potuiſſet dictum commiſſum petere:ideo ex illa depoſitione domini benedicti nullum preiudiciũ generetur dicto dño actori:quia non probat hoc eſſe qđ ab hoc contingit abeſſe vt iuribus vulgatis. Et dubia probatio debet interpretari contra producẽtem vt dicit Bart.in.l.ij.in.q.fi.ff.de duob⁹ reis.& in.l.qui duo.ff.de verb.obliga. Non obſtet etiam dño actori depoſitio domini gautherij deſcripta fo.cciiij.verſo.qr deponit de his q̃ vidiſſe pretendit in patria francie:& eſt ſolus in ei⁹ depoſitione:ideo non eſt eidem ſtandum. Nec corroborat eiuſdé gautherij dictum depoſitione dicti domini benedicti:quia ipſe dominus benedictus deponere videtur de his que ipſe vidit in hac patria dalphinã.et ſic ſunt dicti duo teſtes ſoli & ſingulares:ideo non probant eorum depoſitiones iuxta dictã.l.iuriſiurãdi in ſi.C.de teſti.cum ſi. Tum qr quod ſupra proxime dixi de dicto dño benedicto idem pôt dici de dicto franci.gautherij vcʒ ꝙ eius depoſitio poteſt referri et intelligi ad commodũ & vtilitaté ipſorum trium fratrum ſicut alio modo:ideo debet talis dubia depoſitio interpretari cõtra producenté.vt dicit Bart.vbi ſupra.pxie. Nõ obſtat etiam quod pars rea pretendit videlicet ꝙ dictus dñs caſtri noui actor tenet & poſſidet dictam terram vriatici:qr illa que ipſe dominus actor gerit circa dictã terram gerit:& facit noie regio ex cõmiſſione ſibi facta per dñm noſtrũ regé dalphinum [a] vt deponunt teſtes [b] partis aduerſe [c] & patet per literas regias inſertas fo.xcij.& fo.ſequen.ex quo propterea non poteſt dici ipſe dñs actor poſſeſſor dicte terre:quia ſequeſter non poſſidet ea que legunt & no.per Bar.in.l.intereſſe pnto.ff.de acqui.poſ.et in.c.examinata.extra de iudi.& propterea pretendere non poſſunt dicti rei [d] fuiſſe ſpoliati poſſeſſione ipſius terre quam per ante adepti fuerant contra dictas pactiones:quia ſequeſtrum non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione vbi contra voluntatem poſſeſſoris fit tale ſequeſtrum vt probatur vbi ſupra.per Barto.in dicta.l.intereſſe puto. Sed pro latiori declaratione & determinatione preſentis noui et vltimi dubij quero ſi dictus dominus actor tenendo dictam terrã vriatici ſub manu regia & mandato regis fecerit contra diſpoſitionem dicte.l.ſi quis maior. Et dico indubitanter quod non. Primo quia in dictis pactionibus non fuerat inter dictos

a Dalphinũ. Vide teſtes exptis ree fo.clxxxviij. q̃ dicũt qđ dñs caſtri noui tʒ ſub manu dalphi.idé frã. gauterij.fo.cciiij.

b Teſtes ſup.xliij.articulorum dñi caſtri noui replicatorum f.xxiiij v.di.mace. fo.cxxij.

c Partis aduerſe.vide frã.gautherij.ſup xliij.duplicatorioꝝ reorũ.fo.ccxxviij.& petr⁹ molaris in copia folio ccviij.

d Dicti rei.dicti rei fratres cõfitent ſe acce piſſe poſſeſ ſio.vriatici fo.cxliiij.qr ita ꝯfeſſi fuerunt dũ fiebat exequutio literarũ regiarum:in q̃ executione fuerunt reperti ãte portam caſtri vriatici.

tres fratres actum quod nullus ipſorum iſtam terram deberet tenere ſub manu regia. ¶ Et ſi fuiſſet actum contrarium adhuc nihil feciſſet ipſe dominus actor contra dicta pacta tenendo dictam terram de mandato regis: quia per hoc non dicitur titulo poſſidere: ſed potius pro poſſeſſore quia ſine titulo tenet vt hoc probatur in.l.pro herede.§.pro poſſeſſore.ff.de pet. heredi. prout et eſt ipſe actor excuſatus a pena dicte.l.ſi quis maior. quia princeps ſuper tali iuramẽto per eũ inſtituto in dicta.l.ſi quis maior. poteſt gratiam facere ⁊ diſpẽſare per textũ ad literam.in.l.fi.in princip.ff.ad municipa. Et faciunt not.per glo.in.l.adigere.§.fi.ff.de iure patro.⁊ no.Bald.in.l.nec patronus.C.de operis libertorum. et in multis etiam aliis poteſt princeps diſpenſare vt plene per Specu.in titu.de diſpenſa-

24 tione.§.ſiue quoq̨.verſi.item princeps. ¶ †Preterea dicta.l.ſi quis maior non habet locum niſi contra doloſum: quod patet quia ibi imponitur pena periurij que non habet locum niſi contra doloſum: vt colligitur in.l.iij.in principio. iuncta.l.fina.ff. de crimine ſtellionatus. Sed quelibet cauſa etiam iniuſta excuſat a dolo per gloſam ſingularem in.l.j.in fine.ff.de abigeis.et in l.vna.§.hoc iudicium.ff.ſi quis ius dicenti non obtemperauerit.et eſt textus in.l.igitur.§.poteſt.ff.de liberali cauſa.

25 ¶ †Et quod mandatum principis excuſet a dolo probat textus in.l.mulier.ff.de lege commiſſoria.⁊ ibi Barto.facit in ſimili.c. ſignificauit.extra de cenſi.ſi ergo non inſit doloſus nulla pena ſequi debet vt.l.vxo.C.de repudiis.cum multis ſi.quia in delictis dolus attenditur.l.in lege cornelia.ff.ad leg.cor.de ſic. Et

a alibi probatur quod iuſſus iudicis[a] excuſat a dolo in.l.non videtur.§.qui iuſſu.ff.de re.iur.et in.l.furti.§.iuſſa.ff.de his qui no.infamia.et autoritas ſuperioris etiam excuſat.per textum in.l.iniuriarum.in.§.ij.et ibi gloſ.ſuper verbo preceptum.ff.de iniuriis et iuſſus iudicis facit licitum quod alias eſt illicitum in.l.ait pretor.in.§.j.et ibi glo.ſuper verbo imputandum.ff.de minoribus et cauſa ſuperueniens excuſat a periurio.in capit. peruenit.de iureiur.⁊ facit quod dicitur qui non obedierit principi morte moriatur.de quo in capit.ij.extra de maio.⁊ obediẽ.

a ¶ Iuſſus iudicis. An iuſſus iudicis excuſet a pena vio in deciſio. parlamenti. q. cccxj.

26 ¶ †Nec obſtat ſi dicatur quod principi parendum eſt in iuſtis. xj.q.iij.c.ſi dominus.ſed non eſt iuſtum preceptum quod quis veniat contra tranſactionem iuratam: immo nec princeps debet eſſe autor periurij in.l.j.C.ſi aduerſus vẽ.quia ad hoc poteſt reſponderi quod in omni iuramento intelligitur eſſe exceptata autoritas ſuperioris vt in.c.venientes.extra de iureiu. Et in dubio in principe iuſta cauſa preſumitur etiam ſi non exprimatur.vt not. Innocen.in.c.ad aures.de tempo.ordi. Et eſt ei parendum propter bonum obedientie: nec eſt querendum ſi in precepto principis ſit iuſta cauſa.vt in dicto.c.ad aures.per Innocen. Vani enim capitis eſt eſtimare ſuperiorem non poſſe precipere ſine cauſe cognitiõe vel ſine expreſſiõe cauſe vt dicit Panor.in.c.ij.in fi.extra de reſcriptis. Sic ergo ex premiſſis cõcludendum eſt iuſſum principis poſſe et debere excuſare a pena dicte.l.ſi quis maior. ¶ Cum q᷑ videmus q᷈ ſi accuſator ex

miſſione principis deſiſtat ab accuſatione non incidit in penā turpiliani.glo. in.l.abolitio autem.ff.ad turpilianum.et refert angelus de aretio in tractatu ſuo de maleficiis in gloſ.ſuper verbo.nec ad querelam.in.xxx.colum.ibi quero an abolitio publica ꝛc.Et ſic reſtat concluſio quod dictus dominus caſtri noui actor non venit contra dicta pacta nec aliquid fecit propter quod dici poſſit incidiſſe in penam dicte.l.ſi quis maior.Igitur eſt ſententia ferenda iuxta petita in dicto libello domini actoris.

¶ Summarium.

1 Iuramentum quando interuenire dicatur.
2 Promiſſionem ſimplicem ſeruare compelli poteſt quis.
3 Donatio quando dicatur iuramento firmata.
4 Inſinuatio quare inducta fuerit.
5 Donatio quando poſſit in iudicio reuocari.
6 Inſinuatio in odium donatariorum inducta fuit.
7 Donationem iuratam reuocans an incidat in penam legis ſi quis maior.
8 Periurium quibus penis puniendum.
9 Pena an poſſit peti contractu non valente.

¶ Conſilium.xxxii.

Circa donationem dudum factam nobili et potenti viro Iacobo de claromonte per dominam Ioannam de pelladrato eius matrem de caſtro creyſſiaci et certis aliis ſuis rebus et bonis dicitur proceſſus ventilari inter dictas ptes in magnifico conſilio ducali chamberiaci reſidente:quem proceſſum non vidi:ſed vidi inſtātiam dicte donationis cum quadā facti narratione.Ex quibus eliciuntur dubia ſequentia.in iure examinanda ꝛ determinanda pro declaratione iuris ꝛ intentionis dicti nobilis iacobi donatarii.¶ Primum dubium ſi in dicto contractu donationis interuenerit iuramentum:aut equipollēs iuramento.¶ Secundum dubium ſi dicta donatio in eo quod excedit ſummam quingentorum aureorum fuerit iuramento confirmata. ¶ Tertium dubium ſi dicta donatio facta dicto nobili iacobo abſenti potuerit poſtea per dictam dominā Ioannam reuocari.¶ Quartum dubium ſi ſuper dicto iuramento eſſet de iure diſpenſandum dicte domine Ioanne donatrici. ¶ Quintū dubium ſi dicta domina ioanna potuerit dictam donationem reuocare diſpenſatione iuramēti nō petita nec obtenta.¶ Sextum dubium ſi dicta domina ioāna reuocando et venſendo contra dictam donationem inciderit in pena dc' quibus in.l.ſi q̇s maior.C.de tranſac.¶ Septimū dubiū ſi dicta donatio non valuerit an nihilominꝰ habeāt locū pene dicte.l.ſi quis maior.ꝫ dictā dn̄am ioannam.

1 ¶ Ad primum dubium ſi in dicto cōtractu donationis interuenerit iuramentum vel equipollens iuramento:Dicendum eſt quod ſic per verba in inſtrumento dicte donationis adiecta ibi:promittens dicta domina Ioāna donatrix pro ſe ꝛ ſuis ꝛc.dictam donationem ratam habere ꝛ non conuenire ꝛc. Nā deꝰ non facit differentiam inter ſimplicem promiſſionem et iuramentum.xxii.q.v. iuramenti. Nec ſimiliter eccleſia facit inter illa differentiam:quia eccleſia ſe conformat iudicio dei in.c.a nobis.cum ibi nota.de ſenten.exc.lib.vi. Hinc eſt quod dicit Ioan.an.in.c.vt animarum.de ſepul.lib.vi.quod paria ſunt aliquid promittere in fide ſua vel iurare.quē ſequitur Ange.de are.in.l.ait pretor.la.i. in.§.iurari autem.in fine.ff de iureiurā.quod eſt notandum vt ibi dicit ipſe de aretio.Et pro hac parte eſt glo.notabilis in.c.quotiens.i.q.vii.que per Ioā.de Imo.ꝛ doc.approbatur in capitulo cum contingat.extra de iureiuran.et Bart.

a in.l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſſoribus.¶ †Et ſicut quis cōpel-
litur ad obſeruantiam iuramenti vt in.c.debitores.⁊ in.c.cum
contingat.de iureiur.ita debet cōpelli ad obſeruātiam ſimpli-
cis promiſſionis ſeu pacti etiā non iurati vt dicto.c.iuramenti.
et in.c.j.extra de pactis.Preterea etiā q2 d2 cōſtare in proceſſu
qd in dicta donatione interuenit corporale iuramentū per di-
ctam dominam ioannā preſtitū de attendendo et non veniens-
do contra dictam donationem vt deponunt.quatuor teſtes in
dicto proceſſu examinati.Ex quorū depoſitionibus cum depo-
nāt addēdo ipſi inſtro probatur iuramentū corporaliter dictam
dn̄am ioānā in dicto contractu donationis preſtitiſſe per glo.
Panor.⁊ doc.in cū Joā.cremita.extra de fide inſtru.
3 ¶ †Ad ſcd̄m dubium ſi dicta donatio in eo qd excedit ſummā
a quingentorū aureorū[a] fuerit iuramēto confirmata.Bart. tz qd
non in.l.ſi quis eo.in prin.ff.de fideiuſſoribus.in. viij.articulo
dum dicit contractū nullum defectu ſolēnitatis formalis iura-
mento nō confirmari.quē ſequitur Bald.in.l.illud.C.de ſacro-
ſan.eccle.Sed credo ɔtrariū ſequendo opinionem tanti docto-
ris qualis fuit dn̄s Joā.and.qui tenet expreſſe qd iuramento
validatur donatio ſine inſinuatione in titu.de inſtru.edi.in.§.
porro.Et hanc opinionē ſecut⁹ eſt Jo.de.imo.in.d.c.cū contin-
gat.de iureiu.Qui Jo.de imo.rndet rōnibus Bar.⁊ aliorū doc.
contrariū tenentiū.¶ Et primo qn dicūt Bar.⁊ ſequaces qd vi
detur eſſe contra publicā vtilitatē:quia illud non reperitur iu-
4 re cautū.†Sed bene d2 quod fuit inducta inſinuatio vt tollatur
occaſio procurādi donationes fieri per metū vel fraudē ſeu clā
deſtine.l.data. C.de donationibus cum ſimilibus. et per.l. in
hac.Et lz dicat intereſſe reipublice ne qs re ſua male vtat iſtd
non ſufficit ad infringendū ſacramentū:q2 eſt vtilitas ſcd̄aria
vt ptz in ſimili in muliere alienante rem dotalem.Nam licet
interſit reipublice mulieres non eſſe dotatas.l.j.ff.ſoluto ma-
trimonio. Tamen firmatur contractus donationis rei dota-
lis per iuramentum.vt patet in.d.c.cū cōtingat.de iureiuran.
Item non conſtat qd non videtur poſſe renunciari legibus in-
ducentibus ſolennitatem in actibus hominum.iuxta.l. nemo
poteſt.ff.de leg.j.quia illud verum eſt qn non interuenit iura-
mentum.ſecus qn interuenit vt in minore.Nam licet lex dicat
et det ſolennitatē certam ſeruari debere in alienatione rei mi-
noris:vz qd fiat cū autoritate adminiſtratoris ⁊ cum decreto
iudicis ⁊ cauſa cognita.l.magis.§.nō paſſim.ff.de rebus eorum.
Tn̄ ſi alienetur ſine dicta ſolēnitate cū iuramēto tenet aliena-
tio.vt in autenti.ſacramenta puberum.cum ibi no.C.ſi aduer-
ſus venditorem.¶ Item non obſtat ſi dicatur quod indu-
ctum fuerit inſinuationem fieri non fauore donantis:ſed in
odium illorum qui procurabant fraudulenter et clandeſtine
illas fieri.l.donatio.⁊.l. data.C.de donationibus.Et ſic vide-
tur quod non poſſit renunciari per notata in.l.tameſi. ff.ad
macedonianum. Quia poteſt reſponderi dupliciter. Primo
quia licet ſine iuramento non poſſit renunciari/tamen omnes
iuramentum ligat.in.c.ſignificante.de pignoribus.in fi.Item

a ¶ Quingē-
torū aureo-
rū.De valo-
re iſtorū qn-
gentorū au-
reorū vid q
ſcripſi i ap-
paratu ſta-
tuti ſi qs p
lras.in glo.
ſup verbis
marchia ar-
genti.

ſecūdo poteſt dici qđ inductū fuit inſinuationem fieri principaliter in fauorem donātis ne ex ſua liberalitate periclitetur. Et ſecūdario in odiū procurantium clam ꝛ occulte illas fieri vt tollat̃ talis occaſio: ideo voluit qđ ipſe donans poſſit renunciare iuri per ſe introducto ſaltim cum iuramento per. l. penult. C. de pactis. Longum em̄ eſſet recitare oēs reſponſiones dicti dn̄i Jo. de imo. quas facit contra opiniones ſupra in contrarium deductas. Sed videatur per eū in d. c. cum contingat. Et vltra doct. addo rōnē: q2 ineſt obligatio naturalis in eo qđ excedit ſummā quīngentoꝝ aureoꝝ: ideo iuramēto firmat̃ pretextu obligatiōis naturalis vt tenet Guil. de mōte laudūno in cle. §. de iureiur. Preterea qđ dicta donatio valuerit cū iuramēto ſine inſinuatione ſaltim quo ad obſeruātiā iuramēti, tenet Hē. de bouēco. in ſua repetitione dicte auſ. ſacramenta puberum. ꝛ lꝫ dicat poſſe ſuper tali iuramēto diſpēſari vt dicā. j. in quarto dubio.

5 ¶ †Ad tertium dubiū ſi dicta dn̄a ioāna potuerit poſtea dictā donationem in iudicio reuocare: prout reuocaſſe dicit̃. Et videtur qđ ſic: cū dicta donatio fuerit facta abſenti: in qua propterea fuit neceſſaria notificatio fienda dicto nobili iacobo donatario per nunciū vel epiſtolā per ea que no. per gl. in. l. ꝯſenſu. ff. de actiō. ꝛ obli. ꝛ in. l. nec ambigi. C. de dona. ꝛ in. l. j. ff. de cōtrahē. emp. l. fi. Sed puto cōtrarium qđ in caſu iſto valuerit dicta donatio licet fuerit facta abſenti per dictā. l. nec ambigi. q2 per tex. dicte. l. nec ambigi vt valeat donatio ſufficit ꝙ donatari⁹ nāciſcatur poſſeſſionē rei donate de volūtate ipſius donātis. Nec aperit ipa lex neceſſe fore miſſionē nunciŋ vel epl̃e. vnde videt̃ ſufficere qđ deuenerit donatio ad noticiā donatarij ante reuocationē talis donationis. Pro quo tex. in. l. item veniunt. §. a quo. ff. de peti. here. Et pro quo etiā videtur text. in. l. nihil prohibet. C. ſi quis alteri vel ſibi. Sed dictus nobilis iacobus donatarius habuit poſſeſſionē dictoꝝ bonoꝝ donatoꝝ de voluntate dicte dn̄e donatricis per retentionem vſufructus iuxta. l. quiſquis. C. de donationibus. igitur ꝛc. Et peruenit dicta donatio ad notitiam dicti nobilis iacobi. qđ patet. q2 dictus nobilis iacobus fecit ſibi fieri recognitiones bonorum donatoꝝ tanꝙ proprietarius vidente et ſciente dicta domina donante: ꝛ anteꝙ ipſa donatrix donationem reuocaret. Item q2 dicta donatio fuit facta in perſonā procuratoris dicti nobilis iacobi legitime adhuc fundati ipſo procuratore ꝛ notario qui inſtrumentum donatū recepit pro ipſo Jacobo abſente ſtipulantibus: quod in hoc caſu ſufficit per no. in. l. illud. in fi. C. de ſac. ſan. ec. licet hodie donatio poſſit fieri nudo pacto. Sed hoc dico: q2 ex interuentione dicti procuratoris preſumitur notificatio fuiſſe facta dicto nobili iacobo aliŋs etiam concurrētib⁹ de quibus ſupra tetigi. Preterea virtute iuramenti dicta dn̄o donatrix nō potuit venire cōtra dictā donationē cum tale iuramentū fuerit licitum. Et propterea debuit ipſa dn̄a donatrix eum ſeruare: prout in terminis huius queſtionis tenet dictus do. hen. de bouenco in dicta autenti. ſacramēta puberum. in ſua repetitione in materia cauſe formalis. ibi. tertio infero ꝛc. nec potuit ex alio capite dicta donatio reuocari ex eo qđ poſſit pretēdi facta fuiſſe aliqua lege aut cōditione vel propter aliqua pacta conuenta per dictum nobilem iacobū et non ſeruata per. l. j. C. de dona. que ſub modo. et. l. ſi ibi. vel quaſdā conuentiōes ꝛc. C. de reuo. dona. quia dicta donatio fuit pura ꝛ nihil conuentum fuit fieri dicte domine ex parte dicti iacobi donatarij vt patet ex tenore inſtrumēti igitur ꝛc. imo ꝛ ſi dicta donatio aliquo caſu potuiſſet reuocari prius de cauſis debebat in iudicio deduci ꝛ cognoſci quā fieret dicta reuocatio per tex. in. l. fina. ibi. ex his etenim tantūmodo cauſis ſi fuerint in iudicium dilucidis argumentis cognitionaliter approbate ꝛc. C. de reuocan. dona.

6 ¶ †Ad quartū ꝛ quintū dubia rn̄deo qđ q2 inſinuatio a iure fuit introducta in

odium donatariorum ſibi procurantium occultas donationes fieri iuxta dictā l.data cum ſi.⁊ no.per Bar.in.l.modeſtinus.ff.de dona.⁊ per Bal.⁊ doc.in.d.l. illud.C.de ſacroſan.eccle.quod ſuper tali iuramento erat dicte dñe diſpenſandũ:iuxta ea que le.⁊ no.in.c.ſi vero.in fi.extra de iureiur.⁊ tenet Hē.de boūcco in dicta ſua repetitione in charta fi.ibi quinto infertur quod ſi fiat renūciatio inſinuatio.donatio ⁊c.tñ quia dicta dña donatrix ante diſpenſationē iuramēti ſua propria auctoritate non potuit contra dictum ſuum iuramentũ facere reuocando dictam donationē per ea que poſuit Inno.in.c.per venerabilē.extra de electione.Et quia contrarium fecit ſine diſpenſatione iuramenti incurrit ipſa domina periurium.vt ibi per Inno.

7 ¶ †Ad ſextum dubium ſi dicta domina ioanna reuocando dictam donationem iuratam inciderit in penas.d.l.ſi quis maior.⁊ credo indubitanter quod ſic:qꝛ licet.d.l.ſi quis maior.loquatur in tranſactione habet etiaꝫ locum in quacūqꝫ alia ſimplici promiſſione iurata vt determinat glo.in.l.penul.ſuper verbo priuatos.C.de digni.lib.xij.Et rō vt dicit Jo.ferrarij:qꝛ.l.magis conſiderat ipſum periurium ꝙ qualitatem contractus:quod eſt multum notandum vt dicit ipſe Jo.ferrarij.in ti.forma libelli vt pacta ſeruent.in gl.ſuper verbo tranſactioneꝫ in fi.ibi.⁊ qđ dictũ eſt de tranſactione iurata:idem dicēdū eſt in quacunqꝫ ſimplici promiſſione iurata.Idem etiam dicit ⁊ tenet idem Joā.ferrarij in titu.de forma oppo.contra teſtes poſt publicationem in glo.ſuper verbo et periurij. Habet etiam locum.d.l.ſi quis maior.in pacto nudo iurato vt ſentit idem Joā. ferrarij in dicto tit.vt pacta ſeruentur in dicta glo.ſuper verbo tranſactionem ibi.Quid ergo ſi facta ſit tranſactio.ibi.dum dicitur quod veſtitur tranſactio quatuor modis:videlicet traditione:ſtipulatione:iuramento:⁊ acceptilatione. allegando inter ceteras leges per eum ibi allegatas.d.l.ſi quis maior.volendo innuere quod dicta l.loquitur in pacto nudo vallato iuramento.Idem etiam ſentit Antonius de but.in dicto.c.cum contingat.et Raphael cumanus iuncta l.ſi quis pro eo.circa princip.ſue lecture. Si ergo (ſi pro quia) dicta.l.ſi quis maior.locum habeat in quacunqꝫ promiſſione ſimplici iurata:multomagis locum habere debet in dicta donatione de qua agitur.argumen.in aut.multomagis vulgata:ideo carere debet dicta domina Joanna donatrix commodo retentionis vſuſfructuū.⁊ proprietas ipſorum bonorum vbi alās non ſpectaret dicto nobili iacobo:eidem iacobo debet applicari ex diſpoſitione.d.l.ſi quis maior. vt hoc probat ibi tex.

8 ¶ †Nec mirandum ſi cauſante ſuo periurio dicta domina Joanna faciendo cōtra dictam donationem eam reuocando inciderit in penas dicte.l.ſi quis maior:quia alibi videmus quod propter periurium quis remouetur et priuatur beneficio in.c.querelam.extra de iureiurand.imo plus dicit domi.Panormita. quod propter periurium quis poteſt deponi ab ordine.vt dicit ipſe probari.et in.c.cum non ab homine.de iudicijs.Et pro deteſtatione talis criminis periurij eſt bonus tex.ſecundum eum in cap.fina.xxij.queſtione.j.et ibi gloſ.tractat cui maior ſit penitentia imponenda homicide:adultero:vel periuro.Iſta ſunt verba dicti domini Panormit.vbi ſupra.etiam iure ciuili videmus quod periurus punitur pena fuſtigationis.in.l.ſi duo patroni.§.fina.ff.de iureiurand.
¶ Nec poteſt auferri dicto nobili Jacobo commodum ſibi collatum ex diſpoſitione dicte.l.ſi quis maior.quia illud quod lex dat homo non aufert.vt in auten hoc locum.C.ſi mulier ſecundo nupſerit.et ibi not.per Cyn.et not.etiam in.c.fi.extra de nuptijs.et in lombarda pena periurij eſt amputatio manus.de periurijs.in.l.de eo.vt refert Joan.monachi qui fuit cardinalis in.c.ij.de conſti.lib.vj.

9 ¶ †Ad ſeptimum ⁊ vltimum dubium ſi dicta donatio non valuiſſet ᵃ penis in.d.l.ſi quis maior declaratis: ⁊ dicendū videt qđ ſic.pro quo adduco quinqꝫ tex.legum hoc volentes. Primo in.l.ſtipulatio iſta.§.alter.in ff.de verb.oblig.vbi licet ſtipulatio alteri facta non valeat tamen pena ibi appoſita peti poteſt. Secundo in.l.ij.C.de epiſcopali audientia.vbi pena committitur ⁊ peti poteſt licet nulliter fuerit appellatum. Tertio in.l.ſi quis in graui.§.item ſiue iure.ff.ad ſille yanum.vbi ſine iure valeat id quondam actum eſt ſiue non valeat attamen edicto locus eſt. Quarto in.c.debitores extra de iureiur.vbi licet ſtipulatio vſurarum ſit contra legem diuinam ⁊ canonicam vt per totū ti.extra de vſu. Tamen valet iuramentū. Quinto quia licet pacta que fiunt propter legem non valeant: tamen pena ibi adiecta tenet ⁊ peti pōt vt not.in.l.pacta que contra leges.C.de pactis.⁊ no.d.Panor.in.d.c.debitores.circa prin. Ex quibus pꝫ rñſio ad iſtud vlti.dubiū qđ lꝫ dicta donatio nō valuiſſet defectu inſinuationū aut alia qđ nihilominus dicta dña donatrix incidit in penas.d.l.ſi quis maior.ita qđ dicta bona donata debent adiudicari dicto nobili iacobo in plena ꝓprietate ⁊ vſufructu.per.d.l.ſi quis maior.ita de iure ꝓcedere dico ego.

ᵃ ¶ Nō valuiſſet.ſi cōtractus nō valeat an pena peti poſſit. vide s.cōſi.xx.j.nu.j.ad fin. Vltimo vltra. et vide ꝗ circa hoc ſcripſi.j.qſi. lxiij.in primo dubio.

¶ Summarium.

1 Donatio vltra quingentos aureos an valeat.
2 Iuramentum an habeat vim clauſule ſi non valet ⁊c.
3 Donatio cauſa mortis non eget inſinuatione.
4 Uerba non ſufficiunt vbi facto opus eſt.

¶ Conſilium.xxxiij.

Nobilis Katherina de fonte ꝯſideratis gratis ſeruitijs mꝫritis ac curialitatib⁹ ſibi impenſis ꝑ petrū ⁊ Stephanū de fabrica ei⁹ liberos dictis ſuis liberis pñtib⁹ ⁊ recipientib⁹ donauit donatione cauſa mortis vel donatiōe ſimplici inter viuos: vel quacunqꝫ alia donatiōe qua meli⁹ ⁊ firmi⁹ fieri poſſet ad vtilitatē dictoꝝ ſuoꝝ liberoꝝ q̄dā ſua bona. Que donatio fuit iuramēto firmata cūctis oportunis: nō tñ fuit inſinuata. Et dubitat̄ ſi dicta do-
1 natio valeat vltra quingētos aureos. ¶ †Qđ talis donatio nō inſinuata q̄ vltra quingentos aureos vr̄ prorſus inualida neqꝫ iuramēto pōt videri purgata ipſi⁹ inſinuatiōis obmiſſe vitio: eo ꝙ talis inſinuatio repta vr̄ ꝓ bono ⁊ iure publico ꝯſeruādo vt falſitates holmqꝫ captiones fragiliū: Ille enim fuit finis talis ſolēnitatis.ar.ff.de fideiuſſo.l.ſi.⁊ de teſt.l.teſtandi forma.⁊ plene legit̄ in.l.nemo.ff.de leg.j. Ideo qđ nō ꝫ renūciatio ſpōte facta legib⁹ q̄b⁹ inducta eſt īſinuatio vt plene ꝑ Bar.l.l.modeſtin⁹.ff.de donationib⁹.in.q.q̄ q̄rit̄ an legib⁹ inſinuatiōis neceſſitatē iponētib⁹ valeat renūciari.de q̄ guillelm⁹ de cugno.et poſt eū Bal.l.illud.C de ſac.ſan.ec.⁊ Cy.poſt pc.in.l.ſi q̄s pro redēptiōe.C.de dona.⁊ Jo.an.in addi.Spe.l ti.de inſtꝛon edi.l.§.porro illud aūt iuxta qđ aduerſus publicā vtilitatē eſt pāctū nō eſt obligatoriū ēt ſm ius canonicū nec ꝯnctionis alicui⁹ confirmatiuū in.c.ſi diligēti.extra de foro competē.⁊ in regula non eſt obligatoriū.arg.etiā.ff.de pac.l.iuriſgētiū.§.q̄naſt.ff.de

leg.j.ſi quis inquilinos.ꝛ.l.non dubium.C.de legibus.Solen‑
nia cũ vt inſinuatiões ꝛ ſimilia reputant̃ de forma rei geſte ꝙ
forma dat eſſe rei.Nec aliter donatio põt videri carẽs ſolenni‑
tate formali:ideo nõ põt iuramẽto firmari:qꝛ qḋ caret eſſe non
poteſt confirmationẽ accipere.¶Ideo dicit Bar.expreſſe in.l.
ſi quis pro eo.ff.de fideiuſſoribus in octauo articulo qḋ cum in‑
hibetur conuentio ratione defectus ſolennitatis formalis non
roborat̃ iuramento inſerto in donatione nõ inſinuata.ꝛ qḋ inde
nõ cõfirmetur talis donatio:expreſſe tenet Bal.in dicta.l.illud.
a licet contrarium dixerit Joan.andre.[a] in dicto.§.porro.
a ¶†Et ſi dicatur vt dicit Bar.in.d.l ſi quis pro eo.Quodqꝫ iu‑
ramẽtũ ſaltim habet vim clauſule qḋ ſi res nõ valeat vt agitur:
valeat vt põt valere.argu.ff.de leg.ij.l.cũ q̇s.§.codicillis.ꝛ.l.cũ
pater.§.filius matrem.et.C.de tranſac.l.ſi quis maior.Rñdetur
non videri poſſe hic vllo modo valere puta velut ob cauſam
facta ſcʒ meritorum preteritorum remunerationem que non
exigit inſinuationem vt legitur.ff.de dona.in.l.aquilius regi‑
nus al's eſt.l.attilius in glo.et in.l.pater.in fine eo.titu.Videtur
eñi cõſtare debere aliter de meritis ſeu alia cauſa apparere ꝙ
b per illa meritorum generalia verba[b] aſſertiua in donatione in‑
ſerta argu.ff.de caſtrenſi pec.l.ſi forte.ꝛ quod in ſimili ibi ponit
Bart.ꝛ.C.de colla.ſi donatiõe.in gl.ꝛ per Bar.in.l.ſciẽdũ.ff.de
ver.ob.ꝛ in.d.l.cũ q̇s.§.titia honeſtiſſima.de leg.iij.ꝛ.l.qui teſta
mẽtum.ff.de probatio.ꝛ tenet guillelmus de cugno ꝛ poſt eum
3 Baldus in.d.l.illud.¶†Sed his non obſtantibus donatio de
qua ſupra in themate fit mentio videretur valere preſertim qꝛ
dicta donatrix non ſolum ſe aſtrinxit ad donatum inter viuos:
immo etiam ad donationem cauſa mortis.illud autem eſt certũ
quod donatio cauſa mortis licet olim ad inſtar donationis in‑
ter viuos erat generaliter inſinuanda vt.C de donat.l.donatio.
hodie tamẽ ſi quinqꝫ teſtibus extitit vallata nõ requirit ſolẽni‑
tatem inſinuationis.vt eſt hodie expreſſum in.l.fina.C.de dona.
cauſa mortis.ꝛ no.gl.in dicta.l.ſi quis pro redemptione.ꝛ Spe
cu.in dicto.§.porro.Non eſt igit̃ dubitandũ quin dicta donatio
valeat ſaltim vt donatio cauſa mortis.ex quo per dictam dona
tionẽ nunꝙ̃ fuit renocata.Illa eñi alternatiua vel:inter incom‑
patibilia per donatricẽ inſerta nõ electionẽ ſignificat:ſed ordi‑
nẽ vt in ſimili legit̃ ꝛ hꝫ in.l.fi.C.de codicil.ꝛ in.l.i.ff.eo.tit.ꝛ de
leg.ij.l.cũ pr̃.§.pe.vbi alternatiua poſita īter teſtm̃ ꝛ codicillos
ab īteſtato relictos q̃ ſunt incõpatibilia eſt nota ordinis.Et eſt
ſenſus qḋ valeat primũ iure teſtamẽti ſi põt:ꝛ ſi nõ põt iure co
dicillorũ.Et ita recte ad ꝓpoſitũ voluit donatrix qḋ valeret ſcꝫ
oia vt donatio cã mortis ſi valerẽ poterat:et ſi nõ tunc valeret
iure donatiõis īter viuos.ꝙ ſi forſan ad hec nõ valeret iure do‑
natiõis īter viuos voluit valere iure cuiuſlibet alteriꝰ donatio
nis ꝓut melius valere poſſet:q̃ cl'a ꝛ ſi nõ fuiſſet expſſa tñ rõne
ſui īcõtinẽti vt ꝓfert̃ appoſita ꝟtute ſubintelliget̃:ꝛ eſſet eo ꝙ
adhuc ꝛ ſi nõ tenuiſſet vt mortis cã donatio tenere vꝫ.q̃ſi que‑
dã ꝓteritorũ meritorũ remuneratio:vbi ſicut dictũ ẽſt nõ requi
rit̃ inſinuatio. Quoniã licet cõfeſſio meritorũ effectũ non ope

a ¶ Licet 9triũ dixerit Joan. an. ſi iuran. ẽtuʒ i hoc operat̃ plene dixi i pcedẽti ɔſi. in.ij.dubio.

b ¶ Gñalia ṽba nõ ſtat̃ ſuper meri tis aſſertio ni donãtis et plene de hac mate‑ ria merito‑ rum vide in ſingularibꝰ meis.fo.lx‑ vj.et in ſex folijs ibi ſe quentibus.

4 retur inductiuum eorum.† Imo vbi opus eſt facto verba non ſufficiunt.vt.d.l.ſi forte.probationem tñ meritorũ videtur induceret:ex quo confitens plenam habet ſuarũ rerum adminiſtrationez quaſi liber in re ſua moderator ꝛ arbiter et taliter qui ſibi in confitendo preiudicare potuit.ff.depoſiti.l.publia.in fi.licet in hoc vltimo varient docto.ſed nõ eſt curandũ:qm̃ ſine dubio procedit primum quod de mortis cauſa donatione ſupra dixi:vnde non obſtat de defectu inſinuationis.ita de iure dicendum credo ego.

¶ Summmarium.

1 Iuramentum defertur vbi probatio ſemiplena habetur.

2 Probatio vnius quando extinguat probationem alterius.

3 Quittantia abſq; verbo non conceditur.

¶ Conſilium.xxxiiij.

Dubitatur ſi petro imperatoris reo ſit iuramentuz per eum in ſupplementum probationis petitum de iure ꝛ ſecundam acta deferendum.ꝛ dico qꝺ ſic de iure quãtum ad omnes ſolutiones lapſas.M.cccc.v.vj.ꝛ.vij.quantum vero ad alias ſolutiones poſt dictum tempus ſubſecutas dicerem iuramẽtum non eſſe deferendũ.Fundamentum meũ eſt iſtud:vnus teſtis ſemiplenam probationem facit regulariter:quia ſi duo faciunt plenã:ergo vnus ſemiplenã.ita tz glo.ꝛ Bart.in.l.admonendi.ff.de iureiur.gloſ.ꝛ Bart.in.l.in bonefidei.C.eo.titu.ꝛ eſt tex.in.c.ex inſinuatione.extra de procu.

a ¶ Sunt op.nio. hic qa ſit deferendũ iurm i ſupplemẽ. pbationis.

1 ¶ † Exiſtente aũt ſemiplena probatione ſiue ſit ex parte actoris ſiue rei loc⁹ eſt dicti iuramẽti delationi.d.l.admonẽdi.cũ ſi.vñ ſi actor ꝑbat ſemiplene:et reus nihil probat locus eſt delatiõi dicti iuramẽti ſm oẽs.Si aũt actor plene ꝑbat ſicut in caſu pñti ꝛ reus ſemiplene in hoc inter doc.ſunt opiniões[a] nam Ioſ.Abbas ꝛ Guil.in ſpe.ti.de iureiur.§.j.verſi.q̃d ſi actor fundat.ꝛ hẽ.bohic.poſt eos in.c.fi.de iureiur.in diſt.ij.tenẽt qꝺ nõ eſt locus delationſ iuramẽti.alle.l.offm̃.ff.rei vẽ.ꝛ.l.cũ de indebito.§.j.ff.de ꝑba.aliȷ̃ tenẽt cõtra.Sz Bar.in.d.l.admonendi.in repetitione.ꝛ Bal.in.d.l.in bonefidei.ꝛ Io.an.in additionibus Spe.in ti.de ꝑſtat.iuramẽti cõcordãdo opiniones memoratas

2 in effectu diſtinguũt:†qꝛ qñq; ꝑbatio actoris eſt ꝑfecta:rei vero impfecta:ꝛ tunc ſi ſunt directe cõtrarie:qꝛ actor hz duos teſtes q̃ dicũt qꝺ talis ſibi mutuauit pecuniã tãte quãtitatis:ꝛ vnus teſtis rei dicat qꝺ interfuit:ſed nõ fuit factũ mutuũ.Tũc plena ꝑbatio actoris extinguit totaliter ſemiplenã ꝑbationẽ rei.vt l.ob carmẽ.ff.de teſt.ꝛ nõ eſt loc⁹ delatiõi iuramẽti.Qñq; ſunt ꝑbatiões nõ cõtrarie ſz diuerſe:vt qꝛ actor ꝑbauit qꝺ mutuauit pecunias per duos teſtes reus ꝑbat qꝺ ſoluit ꝑ vnũ teſtẽ:nũc iſto caſu remanet cã dubia:ꝛ recurrendũ eſt ad iuramentũ ꝛ põt deferri.C.de proba.l.j.Et ita etiã tenet Io.an.in c.fi.de iureiuran. ¶ Unde cum in caſu preſenti reperiatur ſemiplene ꝓbatum de ſolutionibus tranſactis dictis annis.v.vj.et.vij.reſtat igitur qꝺ iuramenti delationi locus eſt:qꝛ ſic ſemiplene ꝓbatũ ptz.qꝛ de anno dñi.M.cccc.v.ꝛ de omnibus ſolutionibus

precedentibus deponit Francis.fabzi primus teſtis.⁊ de annis vj.⁊.vij.ſeq.deponit dzeuonus berral.quart⁹ teſtis.Et ita p vnū teſtē:⁊ ſic ſemiplene vt dictū eſt pbatū.cōcurrēt.etiā aliis indiciis ex diſpoſitionibus reliquorū teſtiū apparentib⁹.⁊ ex deductis in pceſſu.¶†Nec ob.qd obijcit q deponūt extra cōtenta in articulis:qꝛ immo deponūt ſup cōtentis in.ix.articulo ſi bñ inſpiciat.Concedere eñi quittantiā nō pōt fieri ſine loquendo. Itē dato q deponerēt ſup aliis q̄ cōtentis in articulis:dūm ſit de dependētib⁹ vel coherētibus articulis tñ ſufficit ⁊ vꝫ depoſitio.ar.de tem.ap.l.per hāc.Sed ſi deponerēt ſup omnino ſeparatis:tūc non valeret.Et ita pōt intelligi qd opponit ex adverſo.Sic tꝫ ⁊ firmat Bar.in.l.ſi quis libertatē.ff.de peti.here. Teſtis eñi dꝫ dicere veritatem negotij ⁊ omnia q̄ nouit:nā ſup omnibus que ad cauſam faciūt vt pductus:ar.l.ij.ff.de iur.om.iudi.p quo etiā facit forma iuramenti dictorum teſtium qui iurauerūt dicere veritatem ſuper cōtentis in articulis ⁊ interrogandi ab eiſdem.Et ita cum fuerint interrogati non poſſunt dici nō iurati ſm Bar.in.d.l.ſi quis libertatem.

¶Summarium.

1 Appellatio quando inualida dicatur.
2 Appellatio nulla cenſetur ſi in ea error aliquis ſubiungatur.

¶Conſilium.xxxv.

1 Appellatio†dñi ſuze de qua in hac cā agitur manifeſte detegit inualida ⁊ deſerta cauſis datis ⁊ declaratis in cōparatione in hac cā p parte magnifici ⁊ potētis viri dñi caſtri noui tradita incipit. admitti nō debēt ⁊c.Nec eſt in iure verū qcq̄d dicat dict⁹ dñs ſuze in dicta cōparatione inci.merito q tertiū fatale de iure cōi debeat cōcedi vt plene p Pe.iacobi.in ti.forma libelli ſup nullitate ſentētie in.§.nūc eſt notādū. qꝛ vt ibi dicit ipſe Pet.iacobi:nō reperitur iure cautū.ſꝫ ſi appellans fuerit impeditus in primo fatali dat ſibi ſecūd⁹ annus ⁊ ſi ſcdo anno etiā fuerit impeditus non dat tertius annus:ſed ſubuenit ei p in integrū reſtitutionē ad tātū tp̄s in tertio anno quo fuerit impeditus in ſcdo anno.ita dꝫ intelligi glo.in aut.ei qui appellat.C.de tē.ap.vt dicit Pe.iacobi.vbi.ſ.⁊ no.per Inn.in.c.duobus.de ap.Sed cū dictus dñs ſuze appellans nō fuerit impeditus in primo neq ſecūdo anno fataliū.ſequitur q dicta ſententia a qua dicitur fuiſſe appellatum remanet rata et firma vt dicit tex.in dicta aut.ei qui appellat.in fi. a ¶Cle.ſi.

2 ¶†Et ideo ſalua dicta deſertione predicte appellationis comparet coram vobis magnifico dalphi.parlamento pcurator dicti dñi caſtri noui appellati dicens q dictus dñs ſuze appellās in dicta ſua cōparitione ſubiūxit aliquos errores:qꝛ errat ipſe dñs ſuze in eo qd pretendit cle.fi.de teſtibus[a] non debere ſeruari niſi inter perſonas eccleſiaſticas ⁊ in terris eccleſie:qꝛ hoc non eſt verum:immo qꝛ textus ibi loquitur indiſtincte:ideo indiſtincte eſt intelligendus:vt iuribus vulgatis.Tum quia ratio deciſiua illius cle.eſt timor ſubornationis teſtiū:que ratio eſt generalis:⁊ pōt contingere non ſolum in cauſis clericorum

de teſtib.de intelle. cle. fin.de teſt.⁊ de materia illius cle.vi de que plene dixi l de ciſio.parla. q.xiiij.et.q. cccccLxxxvj

ſed etiam in cauſis laicorum:ꝛ non ſolũ in terris eccleſie;ſed in alijs quibuſcunqꝫ locis ꝛ terris:immo eius deciſio generaliter vbicunqꝫ:ꝛ quibuſcunqꝫ cauſis eſt extendenda.ꝛ ita intelligit Cardi.flo.dictam cle.Nec obſtat gloſ.ex aduerſo allega.in aut.qui ſemel.C.de ꝓbatio.qꝛ tꝑe accurſij nondũ erat facta dicta cle.fin.ꝛ ſic eam non vidit:qꝛ ſi eã vidiſſet aliter loquutus fuiſſet:qꝛ illa cle. fuit cõpoſita ad decidendũ varias opiniones legiſtarum ꝛ canoniſtarũ.de quibus in.d.l.per hanc.C.de tempo.ap.ꝛ in.d.aut.qui ſemel.¶Tum qꝛ de ſtilo preſentis curie parlamenti/determinato dicte cle.ſi.de teſt.ſeruat et ſeruari conſueuit in quibuſcunqꝫ cauſis in hac curia parlamenti;vt patet in deciſionibus ipſius curie.q.xliij.ꝛ qui ſtilus ſeruari dꝫ ꝓ lege.per tex.in.l.ſi qñ.in fin.C.de inur.Et bene fuit introductus ille ſtilus.qꝛ vbi ſunt diuerſe opiniones doct. in iure ciuili:prout in caſu iſto reperitur deciſum in iure canonico debemus ſtare deciſioni iuris canonici.Ita dicunt docto.in ca.j.extra de operis noui nunciatione.

¶Summarium.

1 Citatio facta die dominico ad diem non feriatum an valeat.
2 Citationis actus primus dicitur commiſſionis.
3 Citationis actus ſecundus quis.
4 Citatio facta die feriata pro non feriata an valeat.
5 Citationis actus tertius quis.

¶Conſilium.xxxvj.

Citatus fuit iacobus marcelli coram domino vicebaliuo in ſede viennenſi ꝛ terre turris quodam die dñico ad diem nõ feriatum. Et quia non comparuit fuit conceſſum expletum contra dictum
1 citatum tanqꝫ contra contumacem.¶Nunc queritur ſi dicta citatio valuerit vt potuerit dici contumax.de hac queſtione doc.conueneruntqꝫ querere in.l.dies feſtos.C.de ferijs.ꝛ Bart.in.l.j.§.nũciatio.ff.de ope.no.nun.qui poſt recitationem diuerſarum opinionum concludit ꝙ aut citatio fit die feriato ad honorem dei ꝛ non valet vt.d.l.dies feſtos. qꝛ lex illa reſiſtit nuntio ſeu executori.ꝛ ſic nõ valet:vt.l.minor.ff.de ſer.expor. Sed quando citatur in die feriata ad vtilitatem hominum:tunc poteſt fieri die feriata pro alia die iuridica:quia non dicit lex quod non citetur:ſed ꝙ non cõpellatur venire:vt.ff.de ferijs.l.j.et hoc intelligit Bartol.tam de commiſſione iudicis ꝙ de citatione.quia cum non requiratur cauſe cognitio:vt.l. ſed et ſi interpellatur.§.j.ff.de arbitris.ergo ꝛc.vt.l.ij.§.dies.ff.quis ordo in bonorum poſſeſ.ſerue.ita dicit Bartol.vbi.ſ.qui Bartol.ibi ſubiungit.ſed ſi quis vellet ſeruare dictum Dy.poſſet tenere cum limitatione ꝙ.l.dies feſtos loquitur in die dominico tantum.et demum ſubiungit.ſed puto iſtam diſtinctionem eſſe veram ꝛc.Et Specu.idem tenet in titu.de citatione.§.j.verſicu.
2 item excipitur ꝙ citatio fuit facta in die feſto ꝛc.¶†Salycetus vero ita dicit attende ꝙ tres ſunt actus:vnus eſt commiſſionis ſeu precepti quod facit iudex nuntio vel ſeruienti vt citet talem ꝛc.ꝛ hunc actum dico non poſſe fieri die feriato in honorem dei.Ratio eſt quia talis actus eſt de proceſſu cauſe in cap. quoniam contra falſam.extra de probatio.et dicitur ſententia interlocutoria iudicis.l.cum clerici.cum ibi not.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ ſaltem aliqualem cognitionem que conſiſtit in conſideratione iudicis requiritur:ꝛ in actis cauſe per tabellionem debet ſcribi.¶†Eſt ſecundus actus citationis quem facit nuncius
3 ꝛ tunc ſi et die feriata compareat indiſtincte nõ tenetur nec vrget:vt.d.l.dies
4 feſtos.ex quo ſequitur ꝙ citatus obedire non tenetur.¶†Si autem die fe-

riata facit pro die tamen nõ feriata.⁊ in iſto caſu varie opiniones et plene per Cy.⁊ in dicta.l.dies feſtos. Nam franci.accurſũ tenuit ꝙ non valet per dictã l.dies feſtos.que actui citationis reſiſtit:⁊ ſic nullum validum effectum producit.arg.in.l.non dubium.C.de legibus. Secundo q² in iudicijs.impicitur initium.vt.ff.de mino.l.iij.§.ſcio.ſed citatio eſt pars iudicij.vt in.§.fi.inſti.de pena temere litigantiũ.ergo ⁊c.⁊ hoc quandoq̃ fuit ſecutus Dy. Sed poſtea mutauit opinionem dicens citationem tenere:quia paria ſunt aliquid fieri tempore permiſſo vel fieri tempore prohibito:ſed illud conferri in tempus permiſſum.ff.de heredi.inſti.l.in tempus.⁊.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.l.in tempus.et C.de dona.ante nup.l.qđ ſponſe. Item inducit pro hac parte Cy.quia libellus poteſt offerri die feriata.ff.de adul.l.miles.§.ſexaginta.⁊ ſi libellus cum citatorio mittitur ſm vnam opinionem:vt in auf.offeratur.C.de litis conteſt.⁊ hãc tenuit.pet.quem ſequitur Cyñ.⁊ dicit conſuetudine roborari. Sed primam tenuit vt dixi Franci.accurſũ.Jac.but.⁊ Bar.⁊ aliqui doc.in.c.conqueſtus.extra de ferijs:⁊ ſpecialiter qua initio reſiſtit ⁊ ſic non valet licet conferatur in tempus permiſſum.l.ſi minor.ff.de ſeruis exportan.⁊ ſic non obſtat ratio Dyñ. Et dicit Jac.but.pondera qđ dicta.l.dies feſtos.non reſiſtit actui citationis propter effectum tantum ſed propter ſeipſum actum:quia actus habet dimittere citatos ad actus extraneos ſolennitatum:feſtiuitatum:⁊ cultũ diuinorum. Et quandoq̃ habet terrorẽ imponere citatio:ideo in.d.l.dies feſtos dicitur ſileat horrida vox preconis:nec etiam diceretur habere interuallum federis qđ dicta.l.dies feſtos habere voluit. ¶ Dicamus ergo qđ interdũ lex prohibet vel ſuſpendit actum propter effectum ⁊ finem tantum ad quem tendit actus ⁊ tũc locum habet ratio Dy.interdum prohibet actum propter ſeipſum:quia propter aliud ꝙ propter finem ⁊ effectum ad quem tendit:⁊ tunc illa non ſunt paria fieri tempore permiſſo vel prohibito:ſed conferri in tempus permiſſum vt hic ⁊ in.l.ſi minor ff.de ſeruis exportan. ¶ Ad.§.item renũciatio.dic qđ ibi nõ loquitur de nunciatione cauſidica. ¶ Ad.l.miles.§.ſexaginta reſpondeo quod ibi loquitur de porrectione libelli que fit iudici vt intra tempus appareat accuſationem factam eſſe:non autem loquitur de oblatione que fit parti cum citatione quicquid dicat.Cyñ.vnde ibi nullus actus iudicialis ſaltim cauſidicus interuenit. Non obſtat quod de conſuetudine allegatur:quia illa eſt facti nec eſt iudicis ſed nuncij:a quo non poteſt induci. Et hoc quando dies eſt feriata ob honorem dei:ſecus forte ſi ob neceſſitates hominum:quia de his non loquitur.d.l.dies feſtos.

5 ¶ †Tertius vero actus eſt relationis quam facit nuncius ſeu ſeruiens de citatione quam facit.et videtur quod poſſit fieri. Inducit vbiq̃ argumen.l.nouiſſ.§.primo.ff.de interroga.act.⁊ per conſequens omni tempore etiam feriato. Sed puto tutius cum hec relatio debeat ſcribi per notarium in actis cauſe:⁊ per conſequens eſt de proceſſu et actis cauſe:vt not.C.ad trebella.l.ſancimus.§.cum autem.quod debeat fieri die quo in cauſa poteſt procedi et eius acta ſcribi ⁊ in loco conſueto in tali cauſa ſeruari ⁊c.et hec ſunt verba formalia Salyce.in dicta.l.dies feſtos.per que probatur dictam citationem fuiſſe ⁊ eſſe nullam cum inde ſecutis. Cetera ſuppleat immenſa peritia veſtri domini viceballiui.iuxta rubrum ⁊ nigrum.C.vt.que deſunt aduo.⁊c.

¶ Summarium.

1 Pro dictio conditionem importans actum facit conditionalem.
2 Conditio donationi adiecta in forma debet impleri.

¶ Conſilium.xxxvij.

Ado aliam rationem iam allegatam pro venerabili conuentu predicatorum Grationopolis:ad quam rationem ſi placet attendere dignentur immenſe paritie veſtrorum dominorum parlamenti. Quia per proceſſum apparet qd grangiagium de quo agitur pretenditur fuiſſe donatum priori ⁊ conuentui domene per henricum de luſino:ſub conditione tamen ſi monachi dicti conuentus domene infra annum poſt mortem dicti de luſino pro remedio anime ſue celebrerent ducentas

1 miſſas in dicto conuentu domene. ¶ †Quia dictio pro/inducit ⁊ importat conditionem ⁊ facit actum conditionalem:vt no.per Bar.poſt Jaco.de ra.⁊ Dy.in

2 l.titio.§.fi.ff.de condi.⁊ demon.†Et que conditio debuit eſſe adimpleta in illa forma ſpecificata videlicet in miſſis per dictos monachos celebrandis pro remedio anime dicti de luſino infra annum poſt eius obitum in ipſo conuentu prout fuit ipſa cõditio poſita vt dicit glo.in.l.ſ.C.de condi.inſer.pro quo.l.que heredi.in prin.⁊.in.l.meuius.ff.de condi.⁊ demon.ſed non conſtat per proceſſum qd dicti monachi dictas.cc.miſſas celebrauerint in dicto eorum conuentu domene infra annum poſt mortem ipſius de luſino prout nec fecerunt:igitur dici non poteſt dominium dicti grangiagij de quo agitur fuiſſe tranſlatum in ipſum conuentum domene:quia clarum eſt in iure qd defectus conditionis impedit tranſlationem non ſolum poſſeſſionis:ſed etiam dominij in.l.qui abſenti.§.ſ.ff.de acqui.poſſ.⁊ ſic cum deficiat alterum ex duobus extremis in rei vendi.⁊ publicatione requiſitis videlicet dominium vel quaſi ex parte agẽtis abſolui debet Joannes iſnardi reus ab impetitione dicti conuentus domene iuxta.l.in rem.in prin.ff.de rei ven.⁊ no.per archi.in.c.abbate.in glo.ſuper.verbo interſit.de re iudi.libro ſexto.

¶ Summarium.

1 Diſpendia litis quoad poſſunt coarctari debent.
2 Appellanti non ſuccurritur ſi infra tempus ſtatutum appellationem ſuam non proſequatur.
3 Proceſſus factus poſt appellationem deſertam.
4 Judex appellationis quando appellationem deſertam pronunciare debeat.
5 Libellus appellatorius quando debeat admitti.
6 Princeps vel curia ſuprema non poteſt de negotio principali vbi per viã appellationis recurſum eſt.
7 Appellationem non introducere infra tempus debitum equiparatur ei quod eſt non appellare.
8 Appellationem ſuam non proſequens qua puniatur pena.
9 Statuta principum non poſſunt ab inferioribus mutari.
10 Appellans non poteſt appellato inuito appellationem deſerere.
11 Inſtantia appellationis deſerta deſeritur inſtantia ipſius nullitatis.
12 Negotium principale non agitatur donec de appellatione deſerta terminetur.
13 Reſcripta ſemper intelliguntur cũ clauſula ſi partes vel preces veritate nitãtur.
14 Reſcriptum impetrans veritatem omnino dicere debet.
15 Mora purgari non poteſt vbi dies certa a lege ſtatuta eſt.
16 Lapſis fatalibus qualiter ſuccurratur.

¶ Conſilium.xxxviij.

1 Non ſolum †inferiores iudices ſed etiam principes ⁊ eorum proconſules qui illis aſſiſtunt.Necnon ſuperilluſtres.Et qui loco prefecti pretorio ſunt:vt eſt hec curia parlamenti:a qua non appellatur ad alios quoſcũq̃ prouinciarũ preſides ⁊ iuſticie miniſtros cuiuſcũq̃ gradus

gradus vel dignitatis decet litium diſpendia equitatis com- pendio/qua poſſunt induſtria coartare.c.diſpēdia.de reſcript. lib.vj.vt non ſint lites immortales/que tanꝗ odioſe ꝛ earum inſtantie debent abbreuiari ꝛ potius reſtringi ꝙ laxari.c.non- nulli.ad fi.extra.eo.ti.ꝛ in.c.finem.de do.ꝛ contu.Et qd ad of- ficium iudicis pertineat lites dirimere/eſt tex.proprius in.l. quidam eſtimauerunt.in fi.ff.ſi cer pe.facit.l.properandum.in prin.ff.de iudi.imo ipſe ꝓ equitate ſubditorum/inter quos hu- mana natura nouas deproperans ad formas quotidie lites co- natur inuenire ad eas dirimendas iugi ſtudio ſollicitudinis inuigilat:vt in aut.vt diui.iuſſ.ſubſcrip.habeant.in prin.col- la.viij.et in proemio.vj.hinc eſt qd lex expreſſe prohibet pro- rogari tempus inchoandum proceſſum ſuper appellationibꝰ vltra tempus ſtatutum etiam per precū oblationem ſeu reſcri- pti impetrationem.C.de tempo.appel.l.nemo arbitretur.ꝛ ibi caſus ad literam in prima parte.vbi de introductione appel- lationis expreſſe loquitur.ibi:prouocationes infra ſtatutum

2 tempus introducantur ꝛc. ¶ †Et imputandum eſt ꝛ non reſti- tutione vel alio ſuffragio ſuccurrendum appellāti ſi negligen- tia/incuria vel facto eiuſdem non introduxit ſuā apppellatio- nem infra tempus ſtatutum:quia neceſſe habet fore inuigilā- ti diligentiā.vt in.d.l.nemo arbitretur.cōcordat in aut.de his qui ad appellationem ingrediūtur.§.j.Et negligenti iura non ſubueniunt.l.pupillus.in fi.ff.que in frau.cre.Nec eiꝰ ſola fa- cilitas vel imperitia illum excuſat:ſed requiritur qd interceſſe- rit iuſta cauſa impedimēti per text.in aut.ei qui appellat.C.de temp.appel.vbi dicit Sal.ꝫ.qd ſi impedimentum proceſſerit ex facto appellantis ſibi imputetur.l.factum cuiuſcunqꝫ.ff.de reg. iur.quia tex.in corpore autenticoꝝ requirit qd ſit impedimen- tum ineuitabile aut ſine culpa ꝛ facto ipſius appellantis.ibi: aut per aliam quamcunqꝫ cauſam ineuitabile ꝛc.in alleg.§.j.in au.de his qui ingre.ad app.colla.v.quia cū appellatio ex tpe recipiat reſolutionem ꝛ interitum:ideo lapſis fatalibꝰ ſeu tpe eam introducendi vel proſequēdi ſtatim moritur ſeu extingui- tur:vt.d.l.nemo arbitretur.ꝛ no.doc.in.l.cum antiquioribus. ſuper verbo mortales.C.eo.titu.

3 ¶ †Unde deciſum eſt hodie iure nouiſſimo qd poſt appellatio- nem deſertam per negligentiam appellantis etiam ſi ambo: vꝫ appellans ꝛ appellatus proceſſerint in cauſa appellationis proceſſus nō valet.nec ex tali proceſſu poteſt valida ſententia ferri in cle.ſi appellationē.de appel.ꝛ ideo ſm glo.poſt Hoſti. quia lapſus temporis ratificat ipſam primam ſententiā/et fa- cit haberi perinde:ac ſi non fuiſſet apppellatum ita qd ſi ſenten- tia de facto inde feratur ſuper negocio principali/per quā in- firmaretur prima/eſſet ipſa ſecunda ſententia nulla/tanꝗ a non ſuo iudice lata:ꝛ tanꝗ contra rem iudicatam:vt per glo.et doc.in dicta cle.ſi appellationē.Nec valet talis ſententia poſt

4 deſertionem lata/etiam ad excipiendū ſm Bal.ª in dicta au- ten.ei qui appellat. ¶ Accedant notata per canoniſtas in.c.ex ratione.extra eo.titu.in antiquis.vbi dicit colle.qd licet Joan.

a ¶ Scḋm Bald.idem Bal.i feu.i tit.quo tpe miles inueſtiturā petere dēat l.§.fi.dicit qd ſentētia la

ſa poſt deſertioné appellationis eſt nulla:qr tunc iudex appellationis non eſt amplius iudex.
Idez tenet de zabarellis.poſt Ho ſti. in cle.ſi appellatione.de ap.in ſi.q.lz Inn. teneat priũ l.c.ex rõne. ex̃ de ap.vt refert de zabarellis in d.cle.ſz ipſe de zabarellis reprehendit ibi Inn.

andr.in.d.cle.tenuerit qđ in hoc caſu poteſt appellans coram iudice ad quem petere pronunciari appellationem deſertam ipſe tamen colle.de hoc dubitat:quia talis iudex ad quem deſijt eſſe iudex. Niſi inquit diceretur qđ iuriſditioné habet pretextu ipſius deſerte appellationis:vt poſſit appellationem deſertam pronunciare ⁊ partem in expeñ.condemnare que quantum ad hoc duntaxat durat quia quo ad aliud non habet iuriſditionem. Et hedum diſponit dicta cle.ſi apppellationem.de appellatione quam appellans neglexit proſequi infra tempora a iure ſtatuta. Sed etiam ab homine ſtatuta:vt ſupplet ibi glo.quam ſequuntur Panor.et doc.

4 ¶ † Ex quib⁹ infertur qđ dominus iudex cauſe appellationis bene proceſſit pronunciando dictam appellationem deſertam. immo nec aliter poterat ipſe iudex ſecũdus pronũciare cũ ſibi per proceſſum conſtiterit de deſertione:quia deſerta appellatione iudex ad quem non poteſt pronunciari ſup negocio principali:quia ex ipſa deſertione iuriſditio reuertitur ad priorem iudicem.l.ſi contra.⁊.l.qm̃.C.de appel.⁊ no.Saly.in.l.eos.eo.titu.⁊ Jo.an.c.in preſentia.extra eo.titulo.

5 ¶ † Ex quibus etiam infertur qđ libellus appellatorius nobilis claudij de voro non eſt admittendus in eo qđ ibi deducitur totum negocium principale:quia obſtante dicta deſertione nõ debet vlterius audiri in negocio principali:vt in.c.cum ſit romana.et in.c.ſepe.et ibi not.gloſſ.de appella.et.C.de tempo. appella.l.penultima. Et poteſt talis exceptio opponi ad impediendum proceſſum et not.Specu.in titu.de exceptio.§.dicto. verſicu.ſed pone. Imo ipſe iudex ex officio ſuo debet inquirere ſeu examinare antequam procedat an iuriſditio ex tali appellatione ſit ſibi deuoluta.extra de ap.c.romana.§.ſi vo.li.vj.

6 ¶ † Quia nec etiam princeps et conſequenter nec eius ſuprema curia vbi per viam appellationis eſt recurſum poteſt de negocio principali cognoſcere omiſſo articulo appellationis ſine conſenſu ambarum partium:quia vbi ceptum eſt iudicium coram ordinario iudice homini ſi nulla appellatione aut non legitima prouocatione negocium ſit deuolutum ad ſuperiorem ibi debet remitti finem et executionem iudicati aſſumpturum.per iura ſupra allega.facit.l.vbi.ff.de indi. Et quod vulgariter dicitur qđ tunc confunditur ordo iuris quando cuiq; ſua iuriſdi.non ſerua.vndecima queſtione prima.c.quecunq;. et capi.de perſona.et capi.peruenit. Maxime attento ſtatuto dalphiñ.per quod habetur quod reputatur appellans non introducens eius appellationem infra tempora ſtatutorum pro non appellante:quia ex eo ſequitur qđ inde ipſe condemnatus retro tenetur et prius iudex ſententiam ſuam debet exequi:vt dicta.l.in antiquioribus.§.illud.

7 ¶ † Et maxime cõſiderato tenore ſtatuti dalphiñ.iuxta quod pronunciatũ eſt ſuper ipſa deſertione:qm̃ paria eẽſent non appellare aut appellationẽ infra tempora ſtatutorum non introducere:cui ſtatuto ius cõe aſſiſtit.vt in.d.l.fi.C.de tem.appel.vbi dicit Bal.q̄ appellatio habet tres partes.prima q̄ appella

tur infra decem dies.ſecunda ꝙ infra triginta dies petuntur apoſtoli.et ter-tia quod appellans infra terminum ſi ſibi ſtatuatur compareat cum appella-tione et apoſtolis coram iudice ad quem.C.de appellatio.l.preces.

8 ¶†Et licet dicat ipſe hoc tempus introducendi non ſit a lege diffinitum nec etiam expreſſa pena non comparentis in termino ſi ſtatuatur per iudicem:a quo tamen docto.intelligunt ꝙ pena huius contumacie ſit ꝙ ipſe appellans non comparens videtur dicere deſerere et appellationi renuntiare:faciunt notata.ff.de inofficio.teſtamen.l.papinianus.§.ſi quis.Nam ſicut tempus iu-ris eſt facile:ita tempus ſuppletum a iudice vbi deficit lex quia iudicis auto-ritas eſt viua vox legis.ff.de iuſtitia et iure.l.nam et ipſe.vnde illud quod iu-dex autoritate legis facit/ipſa lex facere videtur.C.de vete.iur.enuclean.l.j.§.omnia.cum enim lex det iudici ſpecialiter et expreſſe hanc poteſtatem:vt.l.preſes.et ibi gloſ.et Bald.que eam dicit ſingularem ad hoc.C.de appellatio.facit.l.j.§.finali.ff.de iure deliberandi.bene ſequitur quod a fortiori ipſe prin-ceps et eius curia potuit tale facere ſtatutum.Et ſi particulariter a iudice ſta-tutum eo modo arctet appellantem q̃to magis generale principis ſtatutum.

9 ¶†Nec poſſunt talia ſtatuta vim legis habẽtia a principibus edicta vel etiam a maioribus iudicibus vt ſunt domini de parlamento.qui etiam poſſunt fa-cere ſtatuta ⁊ conſtitutiones.l.non ambigitur.ff.de legi.et nota.in.l.omnes populi.ff.de iuſtitia et iure.ab inferioribus citra conſenſum principum po-puli:aut mutari non poſſunt ſed efficaciter obſeruari.l.proſpexit.ff.qui et a quibus.l.j.§.ſinautem.ff.de exerci.Nec a forma ipſorum eſt recedẽdum.l.con-ſtitutio.ff.ad municip.¶Preterea appellatum eſt per dictum nobilem clau-dium de voro ab interlocutoria ſcilicet a pronuntiatione ſuper deſertione ap-pellationis dicti claudij per quam appellationem non deuoluitur cauſa ad iudicem ad quem prout deuolueretur per appellationem a diffinitiua:quia li-cet ſm quid:eo quia pronuntiatum eſt appellationem a diffinitiua eſſe de-ſertam dicatur ipſa pronuntiatio habere vim diffinitiuam:quia in eadem non ſeruaretur clemen.appellanti.habet tamen ſecundum quid naturam interlo-cutorie.in eo maxime quod ſeruanda eſt conſtitutio.c.cordi.de appellatio.per quam deciditur ſm docto.ꝙ omiſſo ⁊ nondum diſcuſſo appellationis articu-lo non pot inuito appellato in negotio principali procedi.argumen.eius quod

10 ibi dicitur.†Uel de partium conſenſu.ideſt a contrario ſenſu:quia inuito ap-pellato non poteſt appellans re non integra:vt hic appellationem omittere:et ad cognitionem cauſe principalis tranſire/donec cognito an bene vel male fuerit appellatum per.d.c.cordi.Immo glo.ibi:et in.c.romana.de in.e.lib.vj.et ſequaces dictum quod hoc/vt de partium conſenſu poſſit articulo appellatio-nis omiſſo trãſit etiã ad cognitionẽ cauſe principalis dicũt in papã vel eũ qui pot adiri per ſimplicẽ querelã locũ habere:ſec⁹ in alio iudice q̃ p ſimplicẽ que-relã nõ poſſet adiri:qꝛ tunc etiã ſine cõſenſu iudicis a quo nõ poſſet. ¶Indu-bitatũ tñ cenſetur a predictis doctorib⁹ ꝙ partibus inuitis nõ poteſt articulo appellationis omiſſo de principali cognoſci.¶Et ꝙ in appellatione ab interlo-cutoria habente vim diffinitiue ſeruanda ſit dicta conſtitutio cordi.domini de rota fecerunt ad hoc cõcluſiones.in quibus dicitur quod ſententia per quam pronuntiatur appellatio a diffinitiua fore deſerta eſt interlocutoria habẽs vim diffinitiue.quo ad clementinam appellanti.ſed non quo ad capitulum cordi.quia tenetur appellans appellare in ſcriptis cum expreſſione cauſe legitime.et primus eſt articulus appellationis diſcutiendus.

11 ¶†Nec etiam quo ad nullitatem oppoſitam in eodem libello:quia ſimul et promiſcue cumulauit iniquitatem et nullitatem:quia deſerta inſtantia

a ¶ Permixtiʒ.ergo ſi ſeparatiʒ ꝺ nullitate agatur deſertio appellationis non obſtat quin de nullitate poſſit agi Et hoc no. ꝑ ītellectu eoꝝ ꝗ dicūt doc.ꝙ ꝺſerta appellatiōe deſerit nulliter.

ipſius appellationis etiā deſerta eſt inſtātia ipſius nullitatis permixtim a cum iniquitate intentata per ea que dicit Bal.in repetitiōe.§.que prouocauit.in.l.tale pactum.ff.de pac.ita etiā tenent domini de rota qui de hoc fecerunt vnam concluſionem que incipit.Item fuit dubitatum ꝛc.vbi dicunt quod expedit etiam appellationem a ſententia ipſo iure nulla emiſſam pronūciari deſertā ſi deſerta ſit qꝛ lʒ alʹs nō eſſet neceſſe a tali ſententia nulla appellare.l.ij.C.quando prouo.non eſt neceſſe.et extra de iudi.c.j.Tamen ſi appelletur poſſet appellatus in vim predicte appellationis preſequi nullitatem ſententie.iuxta no. per Inno.in.c.dilect⁹.de appella.quod facere nō poſſet ſi eſſet deſerta.vnde dicūt quod multum expedit quod pronuncietur ſuper deſertione appellationis: faciunt not.per Ioan.andr.in dicta cle.ſi appellationem. Idem tenet colle.in dicto.c.dilecti. dicens quod eſt ſpeciale in ſententia excommunicationis ſi ſit nulla:quia poſt deſertam appellationem ex eadem cauſa poteſt dici nulla ꝛ de nullitate cognoſcitur:iuxta materiam.c.licet. de ſenten.excommuni.libro.vj.Et dicit Bal.in.l.j.de ſen.ex periculo recitan.quod renuncians appellatiōi intelligitur etiam renunciaſſe nullitati;quia nullitas tacite eſt incluſa in appellatione tanꝙ acceſſoriū ad ipſam maxime vbi appellans voluit ſequi nullitatem incidenter cum appellatione.

12 ¶ †Nec propter reſcriptum per dictum nobilem Claudiū impetratū eſt procedēdū in negocio principali donec terminato articulo appellationis ſuꝑ dicta deſertione cauſis ſubſcriptis.

13 ¶ †In ipſo enim reſcripto regio mandatur quod vocet pars ꝛ conſequenter cauſe cognitio et effectualiter in eadem videtur appoſita illa clauſula:ſi partes veritate nitantur:que alias etiā de iure ſemper ſubintelligitur.vt in.l.vniuerſa.C. de diuerſis reſcriptis.et ibi nota.et in.c.ex parte.lo.j.extra de reſcriptis.et xxv.q.ij.c.dicenti.quod patet ibi dnm dicitur.(vous audit cas receuez ledit ſuppliāt ꝛc.)ꝛ ibi:(ledit ſuppliant audit cas audꝰ releue ꝛc.)et ſic ex hoc patet quod hoc reſcriptum ad litem non quidem ad priuilegium ſeu partis aduerſe leſionem vel grauamen:ſed ad iuris cōmunis conſeruationem cēſeret emanaſſe etiam ſi alias valeret pront non valet:quia dicit Bartho.in.l. preſcriptione.C.ſi contra ius vel vti.pu.qꝺ quandocunqꝫ princeps mandat cognitionem vel examinationem cauſe quicquid in precibus fuerit expreſſum vel narratum tale reſcriptum cēſetur datum ad obſeruantiam iuris communis:quia cauſe allegate non ſunt cauſe reſcriptum concedendi.vt in iſto reſcripto in quo non ponnntur pro conſtanti ille cauſe.narrate:ſed in dubio vnde cenſetur commiſſa cauſe cognitio in eo qꝺ princeps dubioſe et conditionaliter loquit̄.ibi(ou cas ꝛc.)Ex quo ſequitur quod et ſi alʹs valeret dictum reſcriptum nec obſtarēt nullitates ſurreptiones ꝛ inciuilitas eiuſdem:de quibus ſubijcietur.adhuc oporteret quod ꝓcederet cauſe cognitio:ꝛ quod ipſe impetrans prius probaret legitime narrata in eodem:vt per doc.in.l.ꝛ ſi non cognitio.C.ſi contra ius vel vtili.pu.ꝛ.d.l. vniuerſa. ꝛ dicit Bar.in.d.l.ꝑſcriptione.qꝺ impetrator eo caſu

vbi aſſertio narratorum ab eodem eſt cauſa ſue intentionis habet probare et illi incumbit probatio.l.qui accuſare.C.de eden.

14 ¶ † Narrauit enim dictus Claudius impetrans in dicto ſuo reſcripto quod ipſe obtulit hommagium quod non eſt verum ita ſimpliciter ſed ſub conditio- ne ſi dictus nobilis franciſcus de pyro appellatus eam informaret debite: qꝛ potius tenetur ipſe Claudius qui confitetur ſe eſſe vaſallum: rem feudalem domino ꝙ dominus eidem vaſallo oſtendere: quia ſuam confeſſionem debuit reddere certam ꝛ ſic declarare: qua de re eſſet vaſallus: vt tenent Jo.bléqui quē poſt Azo.ꝛ Jac.de bello viſu.vt plene recitat do.Jo.raynardi doc.nouiſſimus de prohibita feudi alie.per fre.§.illud quid.colla.x.facit.l.certum.in princi.ff. de conceſ.et.l.forma.circa prin.ff.de cenſi.ꝛ in auſ.de mandatis prin.§.coges. et Spe.in titu.de loca ꝛ condu.§.nunc aliqua.ver.lx.ꝛ no.Bar.in.l.ticius.ff.de act.emp. ¶ Et quia ipſe Claudius non fecit hommagium infra annum ꝛ diem fuit ipſo iure proprietate feudi priuatus.c.j.in prin.que ſit prima cau.be.amit fendi colla.j.ſic enim ſtatim feudum perdit ꝛ ad dominum redit vt ibi et in.§. preterea ſi quis infeudatus de prohi.feu.alie.per frede.ſaltem per ſententiam ſm communem opinionem.

15 ¶ † Quia mora purgari non poteſt quia cum ſit dies certa a lege ſtatuta ad pe tendum inueſtituram: et fidelitatem preſtandam vt in dictis iuribus illa dies interpellat pro homine.l.magnam.C.de contrahen.empt.et cōmit.ſti.l.ij.§.j.C. de iure emphi. Jdeo purgari non poteſt.l.traiecticie.§.de illo.ff.de act.ꝛ ob.ma xime quia hic eſt dies ꝛ pena videlicet commiſſionis feudi.

¶ Jtem quia dictus claudius non fecit expreſſam mētionem de proceſſu ideo non valet reſcriptum.c.ſuper eo.extra de coha.cle.ꝛ mulierum.ꝛ.c.inter mona ſterium.de re iudi.vbi Hen.bohic.poſt Hoſtien.dicit quod non ſufficit de pro- ceſſu in genere mentionem facere ſed de principalibus articulis exceptionibꝰ et ordinationibus et expreſſa mentio in reſcripto.fienda alꝰs non valet reſcrip.

16 ¶ † Jtem etiam tacuit in dicto ſuo reſcripto de lapſu fatalium.circa quod non ſuccurritur lapſis fatalibus niſi per viam reſtitutionis in integrum aduerſus tempora impedimenta.que tamen reſtitutio in integrum non conceditur etiā minori niſi probatis iuſtis impedimentis vt not.Bart.in.l.ſi.C.ſi aduerſus rē iudica.dicens ibi Bar.quod etiam tempora fatalium currunt contra minorem fauore iudicis.

¶ Summarium.

1 ¶ Lex prima.C.de rerum permutatione qualiter intelligatur.

2 Actio que competat ad rem venditam euincendam.

¶ Conſilium.xxxix.

Circa proceſſum diffiniendum in parlamento inter nobilem drenos- num baſterij ex vna parte et brocardi ſeſterij ex altera ſi petitio di- cti brocardi de iure procedat: quia euicta domo de qua in proceſ- ſu a dicto brocardo ipſe petijt in ſuo libello conditione ob cauſam ſoffranum per eum traditum dicto baſterij ex cauſa permutatio- nis dicte domus et videbatur quod male petierat per.l.j.C.de rerum permu.

1 † Sed circa intellectum dicte legis eſt aduertendum: quia dicta.l.loquitur ob- ſcure ideo patitur duos intellectus et ſecundum intellectū petri quem ſequit Cy.ꝛ qui eſt rationi ꝛ equitati conſonus cōpetit et preſcriptis verbis et con- ditio.ob cauſam ꝛ ita faceret pro dicto brocardo.ſm vero alium intellectū qui dicitur communis faceret contra ꝛ ſecundum quē eſt caſus ſingularis in.d.l.j. de re.permu.ꝛ iſte punctꝰ eſt magis in ſubtilitate ꝙ in realitate qꝛ in permu- tatione clarum eſt quod poteſt agi ad rē traditam repetendam. Jn venditione

autem agitur ad intereſſe ⁊ tamen cõſtat qđ poteſt agi ad preciũ recuperãdũ
ſi emptor velit re euicta etiam ſi actum eſſet qđ vẽditor nõ teneret de euictiõe
vt.l.emptorẽ.§.ibidem.ff.de act.empti.⁊ ita ſiue ſit permutatio ſiue ſit emptio
agi poteſt ad ſoffranum recuperandum ſm regulas communes.Sed tamen in
dicta.l.j.C.de re.permu.ſm vnum intellectum qui eſt communis eſt caſus qđ
vbi res tradita eſſet expoſita venalis ⁊ pro ea habenda tradatur alia res non
taxata quod ſi euincatur illa res que erat venalis;competit illi cui euicta eſt
actio preſcriptis verbis ad intereſſe:⁊ non ad ipſam rem repetendam.Sed ca
ſus de quo agitur in dicto proceſſu eſt alius quia in proceſſu non eſt probatum
quod dictum ſoffranum fuit expoſitum venale.Sed eſt vnum aliud quia non
fuit euicta res venalis ſcilicet ſoffranum:ſed fuit euicta domus que non erat
venalis licet ad hoc poſſet dici quod hoc caſu eſſet maior ratio repetendi rem
non venalem ꝙ venalem.¶Item in caſu dicte.l.j.de re.permu.vtraqꝫ res erat
immobilis.in caſu vero noſtro ſoffranũ erat res mobilis ⁊ ſciebatur eiꝰ valor
communis et ita fuit traditus dictus ſoffranus pro precio quod valebat et ſic
erat in effectu venditio.iuxta.l.preciũ cauſa.C.de reſcin.vendi.¶Et ſi dicatur
quod ſi eſt venditio:ergo agi debet ad intereſſe.iuxta ea que habentur in.l.j.ff.
2 de actio.emp.¶†Sed reſpondetur quod etiam agi poteſt ad precium per dic
tã.l.emptorem.§.ibidem.⁊ ſic videtur vt ſupra dictum eſt quod ſiue dictus cõ
tractus ſit permutatio ſiue emptio:ſiue partim aſſimiletur permutationi et
partim venditioni ſemper eſſet dicendum ſm regulas communes:de quibus
ſupra.potuiſſet dictus Brocardus dictum ſoffranum repetere iuxta opi.Pe.⁊
Cy.prout potuiſſet in ſimplici permutatione aut ſimplici venditione.licet ſi
non tradatur ſuccedat intereſſe:iuxta ea que no.per glo.⁊ doc.in.d.l.j.in pn.ff.
de actio empti.Preterea in caſu de quo agitur hic dictus baſterũ promiſit in
tereſſe ⁊c.in intereſſe etiam venit precium:vt no.in.d.l.j.

¶Summarium.

1 Cauſa nullitatis coram quo iudice agi debeat.
2 Cauſa appellationis infra primum fatale terminari debet.
3 Sententia a quo ⁊ quare debeat pronunciari nulla.
4 Fatalia in curia appellationũ ſeruanda.
5 Fatale ſecundum quando peti ⁊ cõcedi poſſit et nu.9.
6 Reſtitutio in integrum non conceditur niſi cognita cauſa.
7 Sententia lata infra primum vel ſecundum fatale quando ſit valida.
8 Sententia annullatur ſi in plus parti aduerſe adiudicatur ꝙ petatur.

¶Conſilium.xl.

Circa diffinitionem cauſe appellationis vertentis coram vobis do
mino iudice appellationum ⁊ nullitatum totius dalphi.inter nobi
lem petrum aynardi appellantis:⁊ antonium ſarſati appellantem
ex altera videntur conſideranda et in iure examinanda puncta ſub
ſcripta.¶Primo ad quem ſpectet cognitio nullitatis ſententie:de
qua in articulis dicti nobilis petri aynardi incipientibus ad fines ⁊c.fit men
tio an vobis domino iudici appellationum vel domino viceballiuo grayſino
dani qui ipſam ſententiam de qua agitur nulliter protulit.
¶Scđo ſi ſcđm fatale cõpetat appellantibꝰ declaratiõe iudicis nõ precedẽte.
vt in caſu iſto:quia licet dictꝰ ſarſati corã dicto viceballiuo:a quo ipſum ſcđm
fatale petierit:non tamẽ fuit conceſſum ſiue declaratum per dictũ viceballiuũ
dicto ſarſati competere.¶Tertio ſi dicta ſententia dicti viceballiui a quo de
beat pronunciari nulla per vos dominum iudicem appellationum ex eo quod
reperitur fuiſſe lata per tres menſes:vel circa poſt ſecundum fatale.

¶Quarto ꝛ ſi fuiſſet dicta ſententia lata infra primum vel ſe-cundum fatale an bene vel male iudicauerit dictus dominus viceballiuus a quo.

2 ¶†Ad primum dubiū dico qđ licet cauſa nullitatis poſſit agi coram eodem iudice qui tulit ſententiam:iuxta.l.j.in fin.C.de ſen.ex peri.reci.Etiam poteſt agi de tali nullitate ſententie coram iudice ſuperiore:vt dicit glo.in.l.iij.§.fi.C.de accu.qñ videlicet cauſa per appellationē:vt in caſu ſito eſt deuoluta ad ſuperiorem/alīa non ſm Inno.in.c.dilecto.de appel.vt refert et tenet Petr.iaco.in ti.de conſtituta pe.in fi.ſuper forma nullitatis ſententie.ibi.Item recte pronunciat appellationē ꝛc.et de quo late per Barto.ꝛ doc.in.l.ſi vt proponis.C.quomodo et quando iud.¶Et ideo ſi appellatio coram ſuperiorē interpoſita eſſet deſerta iudex ſuperior non poſſet de nullitate ſententie cognoſcere:vt dicit dñs Fran.de zabarellis cardinalis florentinus in cle.ſi appellationem.de appel.quia eo caſu deſerta

3 ta appellatione deſeritur nullitas [a] quia nullitas eſt incluſa eo caſu in appellatione vt acceſſorium vt dicit Bald.in.l.j.C.de ſen.ex peri.reci.et videntur ſentire domini de rota in deciſione que incipit item fuit dubitatum ꝛc.et collecta.in.d.c.dilecto.ꝛ lappus.idem in dicta cle.ſi appellationem.ſed in caſu noſtro appellatio dicti nobilis petri a ẑnardi non eſt deſerta.ideo vos dñe iudex appel.poteſtis ꝛ debitis cognoſcere de nullitate dicte ſententie dicti dñi viceballiui.de qua in hac cauſa agitur.ꝛ hoc de primo puncto.

a ¶Deſeritur nūllitas.ħ qđ appellatiōe dſerta dſerit nūllitas.De q̄ ēt tetigi.s.in conſil.ꝓcedēti.

4 ¶†Quo vero ad ſecundum dubium pro ipſius deciſione premitto qđ cauſa appellationis quecunq; ſit illa determinari et finiri infra primum fatale:videlicet infra annum a die appellationis computandum: vel ex iuſta cauſa ſiue iuſto impedimento interueniente infra ſecundum fatale:alīa appellatio eſt deſerta ꝛ ſententia a qua extitit appellatum remanet rata ꝛ firma.in auf.ei qui appellat.C.de tempo.appel.ꝛ no.in.c.cum ſit romana.extra de appel.Quod quidem ſecundum fatale non competit appellanti niſi prius edocto de aliquo iuſto impedimento habito in primo fatali:et quod iudex illius cauſe appellationis declarat per ſententiam interlocutoriam ipſum cōpetere.ita dicit Pet.ia.in ti.forma libelli ſuper nullitate ſententie in.§.nunc eſt notādum.ſed dictus ſarſati nullam iuſtam cauſam ſiue impedimentū ſe habuiſſe corā viceballino/a quo edocuit quominus ipſa cauſa appellationis potuerit in primo fatali terminari.qđ tñ facere debebat et edocere de ſua diligētia:vt dicit Jo.fa.in.l.ſi contra.in fi.C.de appel.ideo non potuit ipſa ſententia ferri poſt primum fatale per.d.auf.ei qui appellat.ꝛ hoc de ſcđo dubio.

5 ¶†Quo vero ad tertiū dubiū ſi dicta ſnīa viceballiuj a quo debeat nulla pnūciari per vos dñm iudicē appellationū ex eo qđ reperit̃ per acta pceſſus fuiſſe lata p tres mēſes vel circa poſt ſcđm fatale.Pro cuius queſiti deciſione premitto qđ dicta ſententia a quo reperit̃ peracte cāe fuiſſe lata p tres mēſes vel circa poſt ſecundum fatale:put declaratur late in tertio quinto et

ſexto articulorū libelli appellatorij dicti aynardi corā vobis oblati incipiente ad fines rc.ex quo infertur qđ dicta appellatio dicti ſalſati corā dicto viceballiuo a quo agitata fuit ⁊ eſt deſerta ⁊ ſnia ipſius viceballiui a quo fuit nulliter lata pmo per tex.in.d.aut.ei qui appellat:q2 debuit terminari ipſa cā appellationis infra pmū fatale vel iuſto impedimēto interueniēte infra ſcđz fatale: vt dicit tex.i.d.aut.ei q̇ appellat.Et q2 nō fuit dicta ſnia lata infra pmū neq3 ſcđm fatale ideo ipſe dñs viceballiuus nulliter ſentētiauit.Et ratio ſm d::c.q2 appellatiōe deſerta lapſu fataliū iudex cāe appellationis deſinit eſſe iudex cōpetēs in illa cā ⁊ nullā iuriſditionē poſt deſertionē h3 in ipſa cā.ita dicit Bal. in feu.in titulo ſatis peregrino:quo tpe miles inueſtiturā petere debeat.in.c. ſi.in fine.pro quo facit.l.ij.in fi.C.de tēpo.appel.ſm Old.⁊ per hoc etiā faciunt no.per gl.⁊ doc.in.d.cle.ſi appellationē.ideo nō pōt iudex appellationū de negocio principali cognoſcere.l.ſi cōtra.⁊.l.qm.C.de app.⁊ not.Saly.in.l.eos.eo. ti.⁊ Jo.an.in.c.in pñtia.extra de appel.Et pro hoc bene.facit qđ dicit collectarius in.c.ex rōne.de appel.vbi dicit qđ l3 Jo.an.in.d.cle.ſi appellationē tenuerit qđ appellatione deſerta poſſit peti corā iudice ad quē pronunciari deſertā appellationē ⁊ ſniam trāſiuiſſe in rem iudicatā:ipſe tñ collectarius dubitat de hoc:q2 talis iudex ad quē deſinit iā eſſe iudex.Niſi inquantū diceret qđ iuriſditionē h3 pretextu ipſius deſerte appellationis:q2 quantū ad hoc dūtaxat durat ei⁹ iuriſditio:q2 quo ad aliud nō valeret qđ pronūciaret cū appareat eū radicitus iuriſditionē nō habere:ex quibus apparet qđ deſerta appellatione per lapſum fataliū:vt hic iudex ad quē quo ad pronūciationē ſaltē ſuper meritis fuit:⁊ eſt priuatus iuriſditione:et ita ſententia tanq̄ a non ſuo iudice lata eſt nulla:vt.C.ſi a non compe.iudice.per totum.

4 ¶ †In hac eñ curia appellationū ⁊ in ceteris curijs pñtis patrie dicta fatalia ſeruanſ nō ſolū de iure ſed etiā de ſtilo curiarū:vt deponūt teſtes ſup.viij.articulorū dicti libelli appellatorij pro parte d'cti Aynardi examinati ⁊ qui ſtilus curie h3 vim conſuetudinis.vt no.Bal.in.l.ſi qs.C.de bo.dā.⁊ Cyn.in.l.ij.C.q̄ ſit lōga cōſue.⁊ qui ſtilus ⁊ cōſuetudo ſeruādi ſunt in.l.ſi qñ.C.de inſur.inſtit. de ſatiſda.§.ſi.⁊.l.generaliter.C.de reb.credi.Inno.in.c.cū veniſſent.de eo qui mittiſ in poſ.cā rei ſeruāde.Et dñs noſter rex Dalph.de anno dñi.Mcccxlix.⁊ die.ij.mēſis maij.per ſuas patētes literas in proceſſu productas ſtatuit ⁊ ordinauit qđ cāe appellationis pſequanſ ⁊ terminenſ infra tpa a iure ſcripto determinata alr̄s qđ appellatiōes ipſe ſint deſerte/⁊ tales pnūcianſ:put plene fuit deductū pro parte dicti Aynardi.in.xj.articulorū ſui libelli appellatorij.

5 ¶ †Nec obſtat ſi ipſe ſarſati coram ipſo viceballiuo a quo petierit ſecundum fatale ſibi decerni et ſe reſtitui ad tempora pretenſorum impedimentorum:quia ipſe ſarſati de nullo impedimento edocuit neq3 de aliqua alia iuſta cauſa.propter que ipſe viceballiuus debuerit ipſum ſecundum fatale ſibi decernere neq3 reſtituere ipſum ſarſati ad tempora pretenſorum impedimentorum:ideo ipſe viceballiuus a quo hac conſideratione motus nullam declarationem fecit ſuper hoc neq3 ſcđm fatale ſibi decernit ⁊ bene fecit:q2 ſcđm fatale nō d3 decerni ſine iuſta cā aut alio impedimēto interueniēte in primo fatali per dictā aut.ei qui.⁊ ibi per doct.¶ Et que ſint iuſte cauſe ſeu iuſta impedimēta propter que debeat cōcedi ſcđm fatale ponit plene Pet.Ja.vbi.ſ.in ti. forma libelli ſuper nullitate ſententie.et per Hen.bohic in dicto.c.cum ſit romana.et per doc.in.c.ex ratione.extra de appellatio.

6 ¶ †Reſtitutio eñ in integrū aduerſus lapſum tēporis vel aliā leſionē concedi non d3 a iudice:niſi cā cognita.l.in cauſe.§.cauſa eñ cognita.ff.de minoribus cū ſimi.⁊ no.in.c.cū ex literis.in glo.ſuper verbo non obſtāte ſnia.circa ſi.

extra de reſti.in integrũ.Et ante reſtitutionẽ in integrũ non potuit de negocio principali cognoſci:iuxta.l.necnon.§.exemplo.ff.ex quibus cau.maiores.et.l. tiam ⁊ poſtea.§.ſi maior.ff.de iureiur.ita dicit Pet.Jaco.vbi.s. ❡ Et circa premiſſa eſt aduertendum qđ dictus ſarſati appellans in ſcđa inſtantia retardauit proceſſum in primo fatali per quinq̧ mẽſes et vltra vꝫ a principio proceſſus ſecunde inſtantie vſq̧ fo.xxv.vbi ipſe appellans produxit eius appellationem/ quam in principio proceſſus producere debuerat:⁊ ſic culpa ſui ipſum ſarſati protelata fuit cauſa appellationis per dictos quinq̧ menſes et vltra.

❡ Quia debuit venire parat᷒ cũ appellatiõe ⁊ libello nec ſibi dari debuit dilatio ⁊ ſi data eſt imputetᷣ culpe ſue per ea q̃ habentᷣ ꝑ Bar.l.i.ſi qñ.C.de dilatio.

❡ Item plus dictũ primũ fatale fuit protelatũ culpa dicti ſarſati appellantis per tres mẽſes:vꝫ a folio.xxxij.vbi petijt terminũ ad declarandum eius libellum vſq̧ folio.lx.vbi tradidit articulos declarantes eius appellationem.

❡ Item plus idem ſarſati protelauit cauſam in primo fatali per alios quatuor menſes ⁊ vltra videlicet a folio.lxx.vſq̧ folio.lxxvj.quo medio tempore effluxi ſunt dicti quatuor menſes fruſtratorie culpa dicti ſarſati vt poteſt videri per acta que impedimẽta cum proceſſerint facto ex culpa dicti ſarſati tunc appellãtis eidem debent imputari.vt dicit Sal yce.in dicta autenti.ei qui appellat.et bene facit quod notat Joan.fab.in.l.ſi contra.in ſi.C.de appella.vbi dicit quod appellans debet docere de eius diligentia de qua tamen ipſe ſarſati non edocuit ſed apparet de negligentia ſua premiſſa ideo culpa ſua cenſeri debet dicta appellatio deſerta.

7 ❡ † Ad quartum ⁊ vltimum dubium reſpondendo dico quod licet ceſſarẽt deſertio dicte appellationis ⁊ nullitas ſententie vicebaliui:prout non ceſſant ꝑ ſupra declarata adhuc male et inique iudicauit dictus dominus vicebaliuus a quo quia dictus aynardus coram ipſo vicebaliuo probauit poſſeſſionem et ſpoliationem:de quibus coram eo agebatur per.v.viij.et.ix.teſtes examinatos pro parte dicti Aynardi ſuper articulis ipſius Aynardi inſertis in proceſſu. fo.lxxviij.⁊ atteſtationes dictorum teſtium ſunt inſerte in proceſſu.folio.cxxxiij.per quorum depoſitiones apparet habuiſſe locum ſtatutum ſi quis per literas que tres teſtes non ſunt de ſauello ſed de alijs locis.Ideo non poſſunt dici partiales:prout ipſe ſarſati oppoſuerat contra alios teſtes in prima inſtantia examinatos.

8 ❡ † Ex alio etiam capite male iudicauit dictus vicebaliuus quia adiudicauit parti aduerſe plus q̃ peteretur vt fuit declaratũ in.xij.articulorũ libelli dicti nobilis petri aynardi.

9 ❡ † Nec obſtat quod dictus ſarſati coram vobis in hac tertia inſtantia petijt ſcđm fatale ſibi decerni quia illud decernere non poteſtis per modum per quẽ petitur:eſſet enim dicto ſarſati neceſſe primo renunciare dicte ſentẽtie/pro eo late per dictum vicebaliuum:vel quod vos domine iudex appellationum reuocaretis ⁊ annullaretis dictam ſententiam vicebaliui ipſum ſarſati in expẽſis condemnando ⁊ poſtea vos iudex huius tertie inſtantie forte de nouo poſſetis cognoſcere de negocio principali.Sed in terminis in quibus eſt preſens proceſſus illud facere iuridice non poteſtis.

❡ Summarium.

1 ❡ Teſtator eximere poteſt adminiſtratorem a ſe inſtitutum ab inuentarij confectione.

2 Adminiſtrator exemptus ſeu releuatus a redditione an ad hoc poſſit cogi.

3 Tutores de adminiſtratis rationem reddere reipublice intereſt.

❡ Conſilium.xlj.

Atonius pugnentis alias ſtephani de alto villa rio de anno dñi.M.cccclj.ꝛ die.xxix.mẽſis Augu ſti eius vltimum condidit teſtamentum.

¶ In quo inter cetera heredes ſuos vniuerſales ſibi inſtituit Ioannẽ ꝛ Ludouicũ eius filios.

¶ Et adiecit in dicto ſuo teſtõ clauſulã ſequentẽ.

¶ Regimẽ aũt gubernationẽ ꝛ olmodã adminiſtrationẽ bonorũ ipſi⁹ teſtatoris ꝛ liberoꝝ ſuoꝝ quorũcũqꝫ dat tribuit ꝛ ↄcedit moneto ei⁹ fratri pure ꝛ irreuocabilr̃ abſqꝫ ↄfectiõe inuẽtarũ ꝛ redditiõe cõputi a quib⁹ ipm̃ releuat ꝛ releuatũ eſſe vult per preſentes. ¶ Quo teſtatore mortuo dict⁹ monetus habuit adminiſtrationẽ dictorũ bonorum rexitqꝫ et gubernauit dicta bona ꝛ dictos liberos duodecim annis vel circa vigore dicte teſtamẽtarie diſpoſitiõis tã in pupillari etate dictoꝝ liberorũ q̃ poſt. ¶ Abſqꝫ eo tñ qd̃ ipſe monetus cõfecerit inuentarium de dictis bonis. Contingit modo qd̃ dicti liberi petũt a dicto moneto ſibi reddi cõputum ꝛ reliqua de dicta adminiſtratione dictis duodecim annis durãtibus. ¶ Queritur modo ſi dict⁹ monetus male fecerit in eo qd̃ non confecit inuẽtarium de dictis bonis tẽpore inchoatiõis dicte ſue adminiſtrationis.

¶ Secundo queritur: ſi ipſe monetus debeat reddere computum et reliqua liberis de dicta adminiſtratione.

¶ † Ad primum dubium reſpondetur qd̃ dictus monetus non 1 male fecit in eo quod non confecit inuentarium de dictis bonis tempore inchoationis dicte ſue adminiſtrationis: qꝛ licet alr̃s ad confectionem dicti inuentarij teneretur. l. tutores. C. de admini. tuto. l. tutor qui repertorium. in princip. ff. eodem tit. tamen in caſu de quo agitur quia dictus monetus fuit releuatus ᵃ per dictum teſtatorem a confectione dicti inuentarij nõ debuit ex quo noluit dictum inuentarium conficere de dictis bonis. hoc operante voluntate dicti teſtatoris. l. fina. C. arbitriũ tutele ꝛ no. gl. Cy. ꝛ doc. cõiter in. d. l. tutores. ꝛ Bar. in. l. in confirmando. ff. de cõfir. tuto. ꝛ Spe. in titu. de inſtru. edi. §. ſi. verſ. tutor autem. ꝛ cura. Et hoc de primo dubio.

ᵃ ¶ Fuit releuat⁹. ſi. teſtator poſſit quẽ releuare a ↄfectione inuẽtarij. Uide Bart. in l. nerua. ff. de leg. j.

2 ¶ † Secundo vero dubio ſatiſfaciendo dico qd̃ licet dictus teſtator in eius teſtamento releuauerit dictũ monetum a redditione computi dicte ſue adminiſtrationis. Non tñ propterea conſequi põt nec lucratur illud qd̃ apud eum manere ꝛ exiſtere reprobaretur pretextu adminiſtrationis per eum facte de dictis bonis. Imo tenetur reddere rationem ꝛ reliqua. Et ſi aliqua probarentur dolo geſta in dicta adminiſtratiõe vel facta quominus aliqua penes eum eſſent de dictis bonis adminiſtratis non dubitatur quin teneatur. Iſta aperte probantur in l. quidam decedẽs. in prin. ff. de admi. tuto. l. ſi ſeruus vetitus. ff. de leg. j. l. non ſolum. §. penulti. ff. de liberis lega. ꝛ. l. ſi quis rationes. eodem titu. l. ab aurelio. §. gayus. ff. de liberis lega. l. neceſſitatem. et ibi not. C. de fideicommiſ. not. per Hen. bohic. in c. tua nobis in vlt. diſt. extra de teſta. et Io. and. in. c. Ioannes. eo. tit. de teſta. in. vij. col. ¶ † Et ratio premiſſorum eſt quia reipublice intereſt reddi rationem de adminiſtratis per tutores

et de geſtis dolo.qui remitti nõ põt[a] quantuncunqȝ conſtet in caſu de quo agitur de voluntate teſtatoris precallegata.l.quidã decedens.vbi aperte redditur ratio premiſſorum q̃s inuitaren tur tutores dolum et fraudes committere cõtra.l.conuenire. ff.de pactis dotalibus et.l.ij.§.ſed q2 veremur.C.de iur.calum. Item quia dolus futurus videtur remiſſus.qui remitti nõ po= teſt.l.ſi vnus.§.illud.ff.de pac.l.j.§.ſi conueniat.ff.depo.

a ¶ Remitti nõ poteſt. De remiſſiõe doli futuri ſi remitti poſſit dixi et i deciſiõi b[9] plamenti q.cccccxv.

¶ Summarium.

1 Inuentarium ſubſcribi debet manu conficientis.
2 Inuentarij forma qualis eſſe debeat.
3 Conſuetudo pretenſa vt quem iuuare poſſit debet in cauſa iu= dicialiter proponi.
4 Inuentarij beneficio non gaudebit qui aliquid de inuentis ce= lauit.
5 Inuentariũ conficiẽs an debeat omnes res inuẽtas reuelare.
6 Inuentariũ conficiens ſi doloſe aliq̃d omiſerit eius priuilegio nõ gaudebit.
7 Inuentariũ conficiẽs in mala fide preſumitur ſi iuris ſolẽnita= tes omiſerit.
8 Preſumptio tollitur cõtraria preſumptione.

¶ Conſilium.xlij.

Credo indubitanter bene fuiſſe iudicatũ per dñm iudicem appellationũ in cã appellationis per eũ diffinita inter dñm de vado appellantem ex vna pte ⁊ dños caſtri noui reuelli ⁊ de molario appel= latos ex altera.Et propterea dictã ſñiam fore con ſeruandã p magnificũ dalphi.perlamẽtũ corã quo ipſa cã in tertia inſtãtia pẽdet ad diffiniẽdũ cauſis ex ipſo pro= 1 ceſſu apparẽtib[9] ⁊ aliĩs in iure inferi[9] declarãdis.¶ † Primo nãqȝ apparet ꝙ dictus dñs de vado qui pretendit inuentariũ[b] confeciſſe de bonis eius quondã matris ne teneret vltra vires hereditarias.Non ſe ſubſcripſit manu ſua propria in fine ſui pretenſi inuentarij prout tñ erat neceſſe ad validationem ipſi[9] inuentarij textus eſt ad literam in.l.ſcimus.§.ſin autem dubius ibi ſubſcriptionem tamen ſupponere heredem neceſſe eſt.vbi textus imponit neceſſitatem heredi ſe ibi ſubſcribẽdi ibi dum in textu dicitur neceſſe eſt.Et ratio vrgens ponitur in textu ibi ſignificãtẽ ⁊c.Et ſi ipſe domin[9] de vado neſciuiſſet ſcribere debuiſſet adhibuiſſe vnum notariũ qui in fine dicti inuẽtarij ſe ſubſcripſiſſet pro ipſo domino de vado vt ſequitur in.d.§.ibi vel ſi ignorans ſit literarum:vel ſcribere prepeditus ſpeciali tabulario ad hoc ſolum adhibende ⁊c.Et Angelus de peruſio 2 in aut.de here.⁊ † Fely.in.§.ſi vero expreſſim.cola.j.vbi ponit formam inuentarij dicit ⁊ tenet talem ſubſcriptionem per he= redem neceſſarium eſſe fiendam ad hoc vt valeat inuẽtarium. Et ſe ſubſcribendo debet cõfiteri heres res ipſas in inuẽtario deſcriptas penes ſe habere.Et quod nullam malignitatẽ com= miſit circa ipſas res nec in futurũ cõmittet vt pbat tex.in.d.§. ſin autẽ dubi[9] ibi ſignificãtẽ ⁊c.Et quod dictus defectus ſubſcri ptionis vitiet inuentariũ dicunt omnes doct.immo plus dicit

b ¶ Inuẽtariũ.De materia inuẽtarij.de q̃ vide plene in tractatu p me ſup hac materia cõpilato q̃ tractat[9] eſt i fine libri deciſionũ plamenti gui. pa.

Saly.in.d.§.ſin autem dubius.circa fi.qđ omiſſio ſolennitatis ſancte crucis vi
tiat tale inuentarium per tex.⁊ ratiões ibi per eum deductas.Et cum dictus
dñs de vado nõ fecerit prenarratam ſubſcriptionẽ in dicto ſuo inuentario ſeq
tur qđ ipſum inuentarium remanet nullum ⁊ nulliter confectum.Quia forma
a lege ordinata ſeruari dꝫ nec ab ea poteſt diſcedi in.l.conſtitutionibus.in fi.
ff.ad municipales.⁊ in.l.cum hi.§.pretor.ff.de tranſac.Maxime qñ forma eſt da
ta ⁊ ordinata ad ſolennitatem alicuius actus:vt in caſu noſtro:qꝛ ſi aliquid de
ſolẽnitatibus a lege ordinatis omittatur totus actus vitiatur per tex.ad lite
ram in.l.j.ibi infirma enĩ erit venditio ſi hec fuerit forma neglecta.C.de pdiis
curialium.lib.x.facit.l.j.⁊.ij.C.ſine cen.vel reli.facit etiam.l.j.C.de fide inſtr.et
iu.ha.fiſ.lib.x.Et eſt talis actus nullus ipſo iure per.l.nõ dubium.C.de leg.et
no.in ſimili.per Bart.in.l.j.in.iij.col.ff.de teſti.Et ita ſemper vidi ſeruari in cõ
fectionibus inuentariorum a.xxxv.annis citra a quibus incepi in hac patria
practicare.Nec vidi contrarium ſeruari.

3 ¶ †Et ſi que cõſuetudo poſſet in cõtrarium pretendi illa veniebat per dictum
dñm de vado in cauſa iudicialiter proponenda/aliter non deberet ei ſuffraga
ri ſicut in ſimili videmus qđ notorium dꝫ in iudicio proponi:aliter nõ releua
ret partem:vt in.c.ij.extra vt lit.nõ conteſt.⁊ not.gl.in cle.pdiu.de app.⁊ Spe.
in ti.de notorio crimine.ver.⁊ no.Sicut etiam preſumptio iuris nõ prodeſſet
parti niſi in iudicio pponeret ſm Bar.in.l.cũ quid.circa fi.ff.ſi cer.pe.⁊ probat
in.l.que adulterium cũ inceſtu.§.ſpoliaui.de adul.Que tñ pretẽſa cõſuetudo nõ
fuit in cauſa per dictũ dñm de vado propoſita.Et ſi fuiſſet talis pretenſa con
ſuetudo in iudicio propoſita adhuc nõ prodeſſet ipſi dño de vado niſi fuiſſet p
teſtes probata quia licet ius ſit certum:ideo nõ probandum nõ ſit quia eſt in
vſu ⁊ conſuetudine licet cõſuetudo ſit ius non ſcriptum que tñ cum non ſit cer
ta debet per partem in iudicio probari vt per Cy.C.que ſit longa cõſuetudo et
in.l.ij.⁊ poſuit Ang.de are.ff.de noui ope.nũ.ſuper rubrica.Et Jo.fa.in.§.ex nõ
ſcripto.inſti.de iure natu.⁊ Bal.in propria materia in.d.l.ſcimus.in.ix.col.ibi:
ſed audi nouam queſtionem ⁊c.C.de iure deli.dicit qđ conſuetudo cum ſit facti
eſt probanda:alr̃s eſt iudicandum ſecũdum ius commune.Sed nulla conſuetu
do ad tollendum dictam ſolennitatẽ inuentarij fuit per dictum dñm de vado
in cauſa propoſita neqꝫ probata.igitur reſtat dicendum dictum inuentariũ eſ
ſe nullũ:⁊ ideo ipſum dñm de vado eo gaudere nõ debere quia qđ nullum eſt:
nullum ſortitur iuris effectum.vt no.in.c.non preſtat.de reg.iur.lib.vj.et per
conſequens tenetur et teneri debet vltra vires hereditarias per dictam.l.ſci
mus.§.cum igitur.et in.§.et ſi prefatam.

4 ¶ †Ex alio etiam capite non debet dictus dñs de vado gaudere beneficio in
uentarij de quo.in.d.l.ſcimus:quia vt patet tenore dicti pceſſus dicta dña an
tonia eius mater habebat in bonis tempore eius vite ⁊ mortis.xvij.florẽi.au
ri dotales vt conſtat inſtrumento in pceſſu producto ⁊ inſerto fo.ccxxvij.quã
tñ ſummam dotalem dictus dñs de vado nõ reuelauit nec deſcribi fecit in di
cto inuentario bona dicte ſue matri donata:de qua donatione conſtat inſtru
mento inſerto in proceſſu fo.ccxvij.⁊ ideo cum ipſe dñs de vado heres omiſe
rit dicta bona reuelare ⁊ in dicto inuentario deſcribi facere:nõ debet gaude
re bñficio inuentarij de quo in.d.l.ſcimus.Et tenetur inſolidum creditoribus
hereditarijs:ita tenent glo.Jaco.de bello viſu in aut.de heredi.⁊ fal.in.§.ſi ve
ro nõ fecerit.colla.j.Idem etiam tenet Dy.raynerius.⁊ Bart.in.l.reſcriptũ.ff.
de his quibus vt indig.et ita pertranſit Salycetus in dicta.l.ſcimus.⁊ in aut.

5 ſed cum teſtator.C.ad.l.fal.¶ †Et licet Bald.in.d.aut.ſed cũ teſtator.ibi:quero
ſi vnus ſubtrahit vnam rem ⁊c.videatur dicere quod heres non perdit benefi

cium inuentarij niſi reſpectu ipſius rei quam non deſcripſit in inuentario:po-
ſito quod ad eius notitiam deuenerit et eam non poſuerit in inuentario cau-
ſante proteſtationem per heredem facta de reuelando ⁊ deſcribi faciendo ſi ⁊
quando ad eius notitiam peruenerit.dicens ipſe Bald.heredes excuſari a do
lo preſumpto pretextu dicte proteſtationis in inuentario adiecte.hec tamen
ratio Baldi non videtur procedere nec locuz habere in hoc caſu.Quia ex quo
conſtitit ipſi domino de vado heredi per diſcurſum preſentis proceſſus.De
alijs bonis eius matris per exhibitionem dictorum duorum inſtrumentorum
ſatis poteſt coniecturari dictum dominum de vado ipſa bona in dictis duo-
bus inſtrumentis declarata voluiſſe donec ab initio inuentarij occultare ⁊ vel
le adhuc de preſenti ipſa bona non addidit nec deſcribi fecit in dicto inuenta
rio hoc clare probatur in.l.ij.§.circa.ibi dolo facere.⁊ ſequitur eo quod perſe-
uerct.ff.de doli exceptione.
6 ¶ †Etiam quia ipſe Bald.vbi.ſ.ibi.quod eſt verum quando interuenit dolus
⁊c.tenet ꝙ omittens deſcribere doloſe in inuentario non gaudet in toto nec
in parte tali inuentario:⁊ in hoc cõcordat cum alijs doctoribus.ſ.nominatis.
Sed dictus dominus de vado eſt in dolo quia non fecit deſcribi in dicto inuẽ
tario dicta alia bona ad eius notitiam peruenta:vt.ſ.declaraui.igitur preſu-
mi debet ꝙ ipſe dominus de vado voluerit bona matris ipſa ſubtrahere:quia
ex omiſſione actus qui fieri debet ⁊ non fit dolus preſumitur.l.ſi procurator.§.
dolo.ff.man.⁊.l.tutor qui repertorium.in prin.ff.de admi.tu.⁊ in.l.qui non facit
ff.de reg.iur.Et preſumitur ipſe dominus de vado ipſa bona ſciuiſſe ante exhi
bitionem dictorum duorum inſtrumentorum:quia non ſolum dico de filio:im-
mo ⁊ quilibet alius conſanguineus preſumitur ſcire facta ⁊ negotia ſibi con-
iunctorum vt dicit Andre.de yſernia in feud.in titu.de ſucceſſione feudi.circa
7 finem. ¶ †Ex alio etiam capite mala fides preſumi debet in dicto domino de
vado reſpectu huiuſmodi negotij cum ipſe in confectione inuẽtarij non ſerua-
uerit ſolennitates iuris:maxime circa ſubſcriptionem dicti inuentarij:vt.ſ.in
prin.tetigi:quia dolus ⁊ mala fides preſumuntur vbi in aliquo actu debita ſo-
lennitas non ſeruatur vt dicit gloſ.in.l.j.ſuper verbo mala fides.C.de fide in-
ſtru.⁊ iure haſte fiſcalis.li.x.⁊ Bart.in.l.cum plures.§.qui bona.ff.de admi.tu-
8 to.¶ †Et iſte preſumptiones proxime declarate tollunt aliam preſumptionem
de qua ſe fundat Bal.vbi.ſ.de proteſtatione dum dicit ꝙ ipſa proteſtatio tol-
lit doli preſumptionem:quia hoc forte verum eſſet niſi alie contrarie preſum-
ptiones.ſ.declarate ſupereſſent:quia vna preſumptio per aliam contrariã tol
litur.l.ſi qui.C.de adul.⁊ argumen.in.l.illud.ff.de pericu.⁊ commo.rei vendi.ex
quibus propterea concluditur dictum dominum de vado non debere gaudere
beneficio inuentarij:de quo in proceſſu ſe iuuare nititur:⁊ propterea bene fuiſ
ſe iudicatum ⁊ male appellatum.

¶ Summarium.

1 Vxor q̃ nõ cõfecto inuẽtario ad ſcõa cõuolauit vota i penas iuris incidit.
2 Mulier ſecundo nubẽs nõ petito filijs tutore relictis ſibi a marito priuatur.
3 Clauſula teſtamẽti releuãs a redditiõe cõputi qualr̃ intelligatur.
4 Immobilia alienari prohibita alienans punitur.
5 Pene ſecũdo nubentiũ recepta tutela ⁊ nõ prouiſo de tutore an ſint per ius ca
nonicum ſublate.

¶ Conſilium.xliij.

TEſtator deceſſit relictis ſibi pluribꝰ liberis impuberibꝰ heredibus vniuer
ſalibus ⁊ vxore matre dictorũ liberoꝝ quã voluit eſſe tutricẽ eorundem li
berorum q̃diu ipſa vxor abſtineret cõuolare ad ſecũda vota abſq; aliquo

computo reddẽdo. Et caſu quo ad ſcđas nuptias pueniret certum legatuʒ dicte eius vxori fecit mortuo teſtatore dicta vxor onus dicte tutele agnouit ⁊ bona pupillorũ adminiſtrauit nullo ↄfecto inuẽtario: pluraqꝫ bona immobilia alienauit ſine decreto. Et vlterius ad ſecunda vota cõuolauit dictis liberis adhuc in pupillari etate exiſtentibus non prouiſo eiſdẽ de tutore: nec reddita ratiõe de adminiſtratione nec reliquis. ¶ Querit an dicta vxor inciderit i penas iuris cõtra tutrices ſeu curatrices matres ſtatutas de iure inuẽtariũ nõ cõficiẽtes ⁊ ad ſecũda vota cõuolantes nõ ꝓuiſo de tutore pupillis nec redditis reliquis rõnis. Uel an per dictã clauſulam in teſtamento viri appoſitam ꝙ eſſet tutrix abſqꝫ aliquo computo reddendo ꝗdiu a ſecundis nuptijs abſtineret valeat a penis hmõi excuſari.

¶ Scđo an pene hmõi contra taliter ſecundo nubẽtes de iure ciuili introducte hodie per iura canonica ſint ſublate.

1 ¶ † Ad primũ rñdet ꝙ dicta vxor que nõ fecit inuentariũ ⁊ cõuolauit ad ſcđa vota nõ ꝓuiſo liberis de tutore nec reddita ratiõe nec reliquis incidit in penas iuris ciuilis que ſunt ↄtra tutores inuentariũ nõ cõficientes qꝛ iurat in litẽ ꝗtũ intereſt pupillorũ inuentariũ nõ fuiſſe factũ per ter. in. l. tutor qui repertoriũ. in prin. ff. de admi. tu. omnis enim tutor qui per teſtatorẽ ab inuentarij confectione non releuat tenetur inuentarium regulariter facere. l. tutores. C. de admi. tu. C. arbi. tu. l. fi. ⁊ l. tutores. ff. de ſuſpec. tu. ⁊ niſi faciat eſt in dolo preſumpto. l. ij. ⁊ ibi per Cy. C. de ſuſpe. tu. quod probatur: quia non iuratur in liteʒ niſi pro dolo vero vel preſumpto. l. in actionibus. ff. de in li. iu.

2 ¶ † Item inter ceteras penas quas patitur mater ſecũdo nubendo nõ prouiſo de tutore nec reddita rõne reliquorũ amittit quicquid ſibi per virũ in ſuprema volũtate relictum eſt[a]: vt in aut. hiſdem penis. ⁊ l. j. §. his etiam. C. de ſecun. nup. ꝗtũcunqꝫ etiã hodie non iurent: vt tenet gloſ. in dicta aut. ſuper verbo ſacramentum ſm Jo. quem ibi ſequitur Cy. ⁊ doc.

a ¶ Relictũ eſt. De hoc vide. j. cõſ. l. ǒ materia ſcđo nubentiũ vide. j. ↄſ. cxx. ⁊. j. i primo ↄſil. ⁊ vide etiã. j. cõſ. clxxx.

3 ¶ † Nec obſtat clauſula teſtamenti dicti viri per quã releuauit eã a redditione cõputi ſuper adminiſtratione futura: qm̃ talis releuatio dũtaxat hʒ effectum ſuum in his que bona fide ⁊ ſine dolo vero vel preſumpto geſta ſunt: non autẽ in his in quibus põt argui dolus verus vel preſumptus tutoris. etiã qđ eſt fortius ſi teſtator hoc expreſſe dixiſſet in. l. quidã decedẽs. in prin. ff. de admi. tu. ⁊ facit illud generale ꝙ dolus futurus remitti non poteſt. l. ſi vnus. §. illud. ff. de admi. tu. fuit enim dicta mater in dolo pſumpto: qꝛ inuentarium non confecit per. ℥. allega.

4 ¶ † Item ⁊ qꝛ bona immobilia de iure alienari prohibita ſine decreto alienauit: vt. l. lex que in procc. de admi. tuto. ⁊ de predijs mino. per totum: ⁊ qꝛ non prouiſo de tutore liberis. l. oẽm C. ad tertul. ⁊ quia non redditis reliquis rationis quas reddere tenetur non obſtante dicta clauſula ſine computi redditionẽ ⁊c. per quam non remittuntur relique adminiſtrationes ſicuti nec dolus: vt in. l. aurelio. §. gayus. ff. de liber. lega. Nec obſtat. l. aurelius. §. titius. eodem titu. quia ibi eſt ſpeciale in patre propter naturalem affectum. vt ibi nota.

3 ¶ †Ad ſcdm rñdeo qđ nõ ſunt de iure canonico ſublate pene ſcđo nubētiū recepta tutela et nõ ꝓuiſo de tutore nec redditis reliquis rõnis vt tenet Inno.in.c.fi.de ſecun.nup.ꝛ lȝ dicat de nubētib⁹ ꝯ propꝛium iuꝛm hodie nõ eſt remiſſum niſi dūtaxat ſpm iuꝛm aliis penis remanētib⁹ vt no.expꝛeſſe glo.in auṫ.vt ſine ꝓhib.n.a.debi.ꝛ creditrices.§.fi.col.vj.in gl.q̄ incipit ꝛ ſic no.ꝛc.hoc etiā ſequiṫ cy.in.d.auṫ.hiſdē penis.in fi.ꝛ in.l.oēm.C.ad tertul.ꝓbatur etiā qꝛ cū iſta pena de admittēdo q̄ incipit in vltima volũtate viri ſui cū nõ ſit mere pena:ſȝ liberoꝝ ꝓuiſio nõ cēſeṫ remiſſa de iure canonico in pꝛeiudiciū liberoꝝ vt ple.ꝑ Inn.hoſt.Bernar.ꝛ Jo.an.in nouella.in.d.c.fi.de ſecun.nup.facit ad hoc.l.j.ff.de ſer.fug.ꝛ tex.in.d.c.fi.vbi dr infamie iactura que eſt mere penalis.vt.l.liberoꝝ.ff.de his qui no.infa.

¶ Summarium.

1 Matrix tutrix tranſiens ad ſecunda vota tutore non petito liberis non punitur.

2 Mater an habeat vſumfructū in bonis filij pꝛimi matrimonij.

¶ Conſilium.xliiij.

Omiſſa facti narratione ꝛ recitatione dubioꝝ cauſa bꝛeuitatis reſpondetur ad duo dubia ſequentia.

1 ¶ †Et pꝛimo ad pꝛimū rñdeṫ qđ nõ pꝛiuatur mṙ tutrix data in teſtõ ea rõne qꝛ ꝯuolauit ad ſcđa vota[a] etiā ſi non petierit de tutore liberis ꝓuideri.pꝛimo qꝛ mṙ data tutrix in teſtõ pr̃is nõ pꝛiuaṫ ſucceſſione etiā ſi non petierit eiſdē liberis de tutore ante ea ꝓuideri vt lȝ Cy.l.oēm C.ad tertullianū.ſȝ dicta mṙ fuit teſtamētaria tutrix.ꝛ iõ ꝛc.qꝛ illa.l.oēm.ſolū hȝ locū in tutela mr̃is ab inteſtato.Tū etiam qđ mṙ tutrix legitima cõuolans ad ſcđa vota pꝛiueṫ ſucceſſione liberoꝝ ſi pꝛio nõ petierit ꝓuideri de tutore req̄riṫ qđ illi liberi deceſſerint in pupillari etate vt expꝛeſſe ponit tex.in.d.l.oēm.

2 ¶ †Ad ſcđm dubiū rñdeṫ ꝙ q̄uis Cy.in auṫ.ex teſtõ.C.de ſecū.nup.recitet q̄tuoꝛ tpa ꝛ q̄tuoꝛ iura in ſucceſſiõe liberoꝝ ex pꝛio mr̃imonio aliis liberis ex eodē exn̄tib⁹ reſpectu mr̃is q̄ ꝯuolauit ad ſecūdas nuptias.Ipſe tñ poſt gl.poſitā i.l.mṙ.C.ad tertul.hȝ ꝙ vbi alter liberoꝝ pꝛimi mr̃imonij decedit ab inteſtato ſiue mṙ ꝯuolauerit ad ſecūdas nuptias añ mortē dicti liberi de cui⁹ ſucceſſiõe agiṫ ſiue poſt:ꝙ dicta mṙ q̄cq̄d hȝ ex bonis p̄mi viri ꝛ poꝛtiõe ſucceſſiõis dicti liberi p̄moꝛtui hȝ q̄ ad vſumfructū ad ei⁹ vitā:ipa moꝛtua ꝓpꝛietas ipſoꝝ bonoꝝ reuertiṫ ad liberos ex pꝛio mr̃imonio:ꝛ rõ qꝛ mṙ ꝯuolādo ad ſecūdas nuptias aliqualiter dehoneſtauit p̄mū mr̃imoniū:iõ in ſolatiū reuertiṫ ad ipſos liberos pꝛimi matrimonij illud ꝙ ſibi ꝓuenit ex pꝛio viro.vt.l.femine cum auṫ.ex teſtamento.C.de ſecun.nup.

¶ Summarium.

1 Iniuria nõ diciṫ ꝙ ad ſui iuris cõſeruatiõē pꝛetenditur.

2 Iudex delegatus non debet poteſtatem ſuā ad nouas petitiones ꝛ cauſas ſibi non commiſſas.

3 Tractus futuri tempoꝛis ad iudicem non ſpectat.

4 Teſtis coꝛam iudice de falſo deponens punitur.

5 Teſtis falſus a quo puniri poſſit.

a ¶ Ad ſecūda vota. de materia ſecundo nubentiū vide infra ꝯſ. cxj.ꝛ.j.cõſ. clxxix.

Conſilium.xlv.

Ultra alias allegata pro parte ſymoneti de portis contra Antoniū gardate corā vobis venerabili viro dño priore ſancti Laurentij grationopo. iudice apoſtolico delegato adduco alias rationes ſubſcriptas vt appareat duabus nouis petitionibus per dictum gardate cōtra dictum de portis in proceſſu oblatas cōcludentes in pretenſa iniuria per dictum de portis vt dicte gardate
1 ſibi illata pretendit non eſſe reſpondendas nec admittandas.

¶ † Primo quia ſi in libello appellatorio dicti de portis coram dicto dño priore iudice delegato oblato poſſint pretendi aliqua verba iniurioſa: ipſe illa propoſuit ad ſui iuris conſeruationem: ideo non poteſt pretendi iniuria vt plene fuit allegatum in comparatione incipiente antonia gardate in cauſa tradita. Tum quia dictus de portis proteſtatus fuit qđ non intendebat dicere animo iniuriandi ſed pro conſeruatione iuris ſui vt appareat bene per dictū de portis appellatum: ꝛ per officialem vienne male iudicatum ideo non poteſt dicta antonia agere actione iniuriarum: quia ibi non poteſt delictum vel crimē vbi non eſt animus nec propoſitum delinquendi. l. j. §. j. verſic. nec enim. ff. ſi quadru. pau. feciſſe dicatur. Et ſine animo non fit iniuria vel offenſa. l. ſi non conuicij. C. de iniur. vnde furioſus vel infans non dicitur delinquere propter defectum animi ꝛ voluntatis. l. infans. ff. ad leg. cor. de ſic. ideo in maleficijs volūtas attenditur potius ꝙ verba. l. diuus adrianus. eo. ti. Et diſtinguuntur maleficia ex propoſito ꝛ volūtate. l. que iniurie. in prin. ff. de furtis. Et in omni crimine ineſt ꝛ attenditur dolus. l. in lege cornelia. ff. ad le. cor. de ſic. ꝛ. l. nec exemplum. C. de falſis. ꝛ. l. iij. §. j. de crimine ſtelle. dolus autem ex animo procedit. l. j. §. dolum. ff. de dolo quem dolum et animum delinquendi ſiue iniuriandi non proceſſiſſe declarat dicta proteſtatio per ea que dicit Bal. in autenti. ſed cum teſtator. C. ad legem falcidiam.

2 ¶ † Secundo quia vos domine prior iudex delegate in dicta cauſa appellationis non eſtis iudex cōpetens in dictis nouis petitionibus aſſerte iniurie etiā ſi iniuria dici poſſet: quia papa per ſuum reſcriptum non commiſit vobis niſi articulum cauſe appellationis: nō poteſtas veſtra non ſe extendit ad alias nouas petitiones et cauſas: quia dictum reſcriptum non dabet ad alia ꝙ ibi expreſſa extendi: cum reſcripta ſint ſtricti iuris: ideo non extendenda ad nō expreſſata vt in. c. nonnulli. et. c. rodulphus. de reſcrip. ꝛ no. Ange. de are. in. l. j. §. interdum. ff. a quibus appel. non licet. Hinc eſt qđ alibi dicit Inno. qđ commiſſa cauſa poſſeſſorū non intelligitur commiſſa cauſa petitorū nec ecōtra niſi de vtroqꝫ in commiſſione fiat mentio in c. j. de ſequeſtra. poſ. ꝛ fruc. Et ratio quia ſunt cauſe ſeparate: ideo ſeparata eſſe debet ratio ꝛ diſpoſitio. arg. in. l. ſi maritus. C. de do. inter virum ꝛ vxo. Sed remanet cognitio iudici ordinario per ea que no. in. c. fi. extra de confir. vtili vel inutili ideo vos domine prior non poteſtis vigore dicte veſtre commiſſionis de dictis nouis petitionibus inuito dicto ſymoneto cognoſcere de his de quibus coram eo agi poteſt vt in. c. paſtoralis. extra de offi. deleg. et in. c. j. de offi. ordinarij. libro. vj. et no Innocen. in. c. licet. de foro competen. niſi iuriſdictio veſtra delegata conſenſu ambarum partium quo ad dictos nouas petitiones prorogaretur vt dicit Joan. and. in. d. c. j. de ſequeſtra poſſeſ. ꝛ fructuum. circa fi. quam tamen prorogationem in vobis facere non intendit dictus de portis vt declarauit in proceſſu. Nec poſſet ipſe de portis in vobis iuriſdictionem quo ad dictam aſſertam nouam iniuriā cū ſit clericus vt patet ex proceſſu: maxime ſine conſenſu domini epiſcopi grationopo. ſui dioceſani iuxta. c. ſignificaſti. extra de foro competen. et ſi ipſe de

portis

portis iuriſditionem reſpectu dictarum pretenſarum iniuriarum in vobis cō-
ſentit et ſine expreſſo conſenſu ſui dioceſani ſententia per quam ferretis eſſet
nulla vt ibi dicunt glo.et docto.
3 ¶†Tertio quia dicta gardate appellata non pretendit dictas pretenſas iniu-
rias fuiſſe ſibi illatas ante impetrationē dicti reſcripti:ſed pēdente dicta cau-
ſa appellationis coram vobis:ideo de ipſis cognoſcere non poteſtis.quia tra-
ctus futuri temporis non ſpectat ad iudicem:nec papa videtur vobis commi-
ſiſſe que poſt impetrationem reſcripti ſuperueniſſe pretenduntur.vt not.in.c.
romana.ibi.in futurum.de ſen.excom.lib.vj.cum ſi.
4 ¶†Nec obſtat qđ dicta pars aduerſa arguit de.l.nullum.C.de teſta.Quia di-
cta.l.loquitur in teſte falſo coram iudice deponente qui poteſt de falſo per ta-
lem iudicem puniri vt ibi.Et ratio quia falſum deponendo nō ſolum offendit
partem:imo ⁊ iudicem vt in.c.j.de crimine falſi.ideo nō immerito poteſt eum
punire vt vindicet eius iniuriaꝫ:ſed dictus de portis nullam vobis fecit iniu-
riam neqꝫ offenſam:igitur.¶Eſt etiam alius intellectus ſm doc.ad dictam.l.
nullum.quia loquitur in iudice qui alias habet omnimodam iuriſditioneꝫ ci-
uilibus ⁊ criminalibus merūqꝫ ⁊ mixtum imperium:⁊ eſt iudex cōpetens ta-
lis teſtis:ſic etiam intelliguntur dicta per Spec.in ti.de teſti.§.j.verſi.item qđ
corruptus.⁊ per Cy.in.d.l.nullum.ſecus autem ſi ferretur falſum teſtimonium
coram iudice qui alias non eſſet iudex competens vt in caſu noſtro:tunc enim
talis non ſuus iudex non poſſet teſtem de falſo punire vt videtur caſus in.l.
diuus.la.ij.et ibi no.per Bar.ff.de falſis.⁊ in aut.de teſti.§.ſancimus.verſic.ſi
vero ignoti.colla.vij.faciunt etiā no.per.Jnno.in.c.pene.⁊.c.fi.extra de penis.
5 ¶†Eſt etiam alius intellectus ad dictam.l.nullum: quia loquitur in iudice
ordinario qui poteſt teſtem de falſo punire vt ibi.ſecus autē in delegato prout
in caſu de quo in hac cauſa agitur quia delegatus non habet illam coertioneꝫ
vt voluit glo.in.d.l.nullum.in glo.ſuper verbo precipimus.in fi.¶Jdeo debe-
tis cauſam ⁊ partes reſpectu dicte pretenſe noue iniurie remittere coraꝫ ſupe-
riore iudice ordinario dicti de portis videlicet coram dicto dn̄o epo grationo-
po.eius dioceſano:vt dicit Baran.d.l.diuus.in fi.⁊ faciunt que legūtur ⁊ not.
in.d.c.ſignificaſti.de foro compe.Et dico qđ non habet coertionem vt voluit di-
cta gl.plus dico qđ nec etiam habet delegatus cognitionem ſi teſtis falſe corā
eo depoſuerit vel ne:quia delegatus non hꝫ cognitionem cauſe meri imperij.
l.imperium.⁊.l.iubere cauere.ff.de iuriſ.om.iudi.

¶Summarium.

1 Laudimia an debeantur de bonis paternis inter fratres diuiſis.
2 Laudimium quando debeatur ꝑ domo communi fratrum nomine empta.
3 Domino directo quo ſubueniatur remedio ſi frater q̇ acquiſiuit dom⁹ medie-
tatem laudimium ſoluere nolit.

¶Conſilium.xlvj.

IN facto preſupponuntur duo ṗncipaliter.Primo quod duo fra-
tres viuente patre nominibus eorum ꝓprijs ſibi acquiſierunt
quandam domum.Secundo p̄ſupponitur quod dicti duo fratres
mortuo patre pepigerunt ⁊ contraxerunt inſimul quod vnus ipo-
rum fratrum haberet ꝑut et habuit dictam domum.Et alter fra-
trum haberet ꝑut et habuit aurum:argentum ⁊ alia bona mobi-
lia eorum quondam patris.
1 ¶†Ex quibus ſic p̄ſuppoſitis reſultat dubium ſi frater qui habuit totam di-
ctam domum debeat ſoluere dn̄s priori ſancti laurentij dn̄o directo dicte do-
mus laudimia ſaltim pro medietate ipſius domus ipſa domo prius eſtimata.

Et videtur q̄ꝺ non debeātur laudimia:qꝛ diuiſio inter liberos de bonis pr̄nis facta nō eſt alienatio vt dicit tex.in auk.de litigio.in prin.ibi.non dꝫ alienatio intelligi earū inter coheredes diuiſio ⁊c.colla.viij.ſed non debentur laudimia niſi ex alienatione ex qua dn̄ium trāſfertur.in.l.ij.⁊ fi.C.de iure emph.igit̄ ⁊c.
¶ His tn̄ premiſſis nō obſtantibus credo de iure cōtrarium:q̄ꝺ imo dictus frater qui totā dictam domū ex dicto cōtractu habuit debeat dicto dn̄o priori laudimia ſoluere pro medietate dicte domus ipſa prius eſtimata cauſis ſubſcriptis. Primo qꝛ dicta domus nunq̄ꝫ fuit paterna ſubditoꝝ duorum fratrū:qui eaꝫ acquiſierūt licet patre viuēte poſito q̄ꝺ de pecunia paterna fuiſſet empta. per.l.ſi patruus.C.cōia vtriuſq̄ꝫ iudi.⁊.l.fundus ille.ff.de ꝯhen.emp.Et ſic cū illa domus eſſet ꝓpria dictorū fratrū nō poteſt dici paterna. Scd̄o qꝛ de ipa domo nō fuit facta diuiſio inter ipſos fratres ſed remāſit inſolidū alteri fratrū ⁊ dn̄ium medietatis ipſi⁹ domus fuit ex dicto ꝯctu tranſlatū in alterū fratrū qui dictam domū inſolidum tꝫ ⁊ poſſidet:⁊ iō tenet̄ laudimia ſoluere reſpectu medietatis ex ipſa tranſlatione dn̄ij in ipſum facta.d.l.fi.C.de iure emph.
¶ Nec obſtat ad p̄miſſa q̄ꝺ dicimus de duob⁹ vaſallis vnā rem feudalē habētib⁹ qui dn̄o irrequiſito poſſunt vn⁹ alteri partē ſuā remittere in.c.imperialē. in.§.p̄terea ducatus.de ꝓhib.feu.alie.per fre.in feu.facit.l.volūtas.C.de fideicōmiſ.qꝛ ad hoc r̄ndeo q̄ꝺ hoc verū eſt vt res non cadat in cōmiſſum iuxta ea q̄ dicit Bar.in.l q̄ rome.§.duo fratres.in.x.q.ff.de ꝟ.obli.Ipſe tn̄ vaſallus facta ſibi alienatione p̄ cōſortem nō dꝫ accipere poſſeſſionē realem niſi p̄ri⁹ ipſo inueſtito ⁊ retēto per dn̄m:et ſi cōtrariū faciat res cadit in cōmiſſum:qꝛ aliter nō eſſet ꝓuiſum dn̄o ſi poſſet rem accipere ſine licentia dn̄i:quia ſic faciendo nō recognoſceret iura ſuperioris dn̄i.ita dicit Saly.loquēdo de re emphiteoticaria poſt guidonem de ſuzaria in.d.l.fi.C.de iure emph.

2 ¶ †Plus poſſet cōſiderari q̄ꝺ qꝛ alter dictoꝝ fratrū tradidit alteri fratri ſuo partē ſuā pecuniarū ⁊ rerū mobiliū vt cōſequeret̄ aliā medietatē dicte dom⁹ vr̄ ſibi tradidiſſe inſolutū illi⁹ medietatis dom⁹:iō ꝓ illa medietate dicte domus debet̄ laudimiū:qꝛ in ſolutum recipere eſt vēdere.l.fi.ff.ex quib⁹ cauſis in poſſeſſio.eatur.⁊.l.litis eſtimatio.ff.ꝓ emptore.ſed ex vēditione debetur laudimiū in.d.l.fi.de iure emphiteote.Igitur debentur dicta laudimia.

3 ¶ †Sed ſi ipſe frater qui acquiſiuit dictā aliam medietatē nolit laudimia ſoluere quo remedio ſubuenietur dicto dn̄o directo. ¶ Et videtur q̄ꝺ nullo remedio ei poſſit de iure ſubueniri:nō primo per viam commiſſi cū iure permittente potuerit dictam medietatem domus a dicto ſuo fratre eius conſorte acquirere per dictum.§.preterea ducatus.non ſecundo etiam ſibi ſubuenietur actione perſonali ad laudimia conſequenda cum ipſe nō ſit domino perſonaliter obligatus.vt dicit Pe.Jac.in titu.de actione in rem que pro re emph.competit.
¶ Quid dicendum ego dico quod licet ipſe frater potuerit illam medietatem acquirere a dicto ſuo fratre inconſulto domino et ſic ex illo capite non ceciderit in commiſſum:vt dicit Barto.in dicto.§.duo fratres.argu.dicti.§.preterea ducatus.tamen ipſa medietas domus cecidit in commiſſum ex alio capite qꝛ ipſe frater accepit poſſeſſionem realem dicte medietatis domus abſq̄ꝫ conſenſu dicti domini directi et poterit ipſe dominus directus agere ad commiſſum dicte medietatis domus. ¶ Sicut in ſimili videmus quod licet res emphiteoticaria poſſit donari inconſulto domino directo ſecundum glo.et Odof.in dicta.l.fina.C.de iure emphiteo.idem tenet gloſ.Joan.andr.Innocen.Hoſtien.Hen.Bohic.et Franciſ.de zabarellis in.c.potuit de locato.idem Bartol.in.l.prima.C.de fund.patri.lib.decimo.et plene ſcripſi in deciſionibus parlamenti.queſtio.xlvj.tamen donatarius non poteſt accipere poſſeſſionem ſine licen-

tia domini directi ꝛ ſi contrarium faciat res ex illo capite cadit in commiſſum vt dicit Salyc.in.d.l.ſi.C.de iur.emphyt.et pleniꝰ dixi in dicta queſtione.xlvj. ¶ Videt ergo concludendũ ꝙ ſi dictus frater nolit laudimia ſoluere de dicta medietate domus per eũ a dicto ſuo fratre medio predicto acquiſita ꝙ detur contra eum libellus commiſſi.ita videtur mihi.

¶ Summarium.

1 Appellari qñ poſſit ab ordinatione curie inferioris.
2 Appellatio quare nulla dici poſſit.
3 Appellatio an poſſit dici deſerta per lapſum fatalium.
4 Lapſus fatalium primam ſententiam ratificat.
5 Sententia poſt deſertionem lata eſt nulla.
6 Hypoteca et alia iura pretenſa quando ſententie executionem impediant.
7 Mulier quando dotem conſtante matrimonio repetere poſſit.
8 Executio ante condemnationem fieri nequit.

¶ Conſilium.xlvij.

CIrca diffinitionem proceſſus cauſe appellationis aduocate a curia ſuperioritatis Vienne ad hanc venerabilem curiam parlamenti dalphi.et vertentis inter pcuratorem anniuerſariorum eccleſie viẽneñ.Et guillelmetam gayne vxorẽ petri chiualleti temere appellantes ex vna parte.Et iaquemetum ac antonium de preyſſino fratres appellatos ex altera videntur ſequentia conſideranda ꝛ in iure examinanda.Pro declaratione iuris et intentionis dictorum de preyſſino appellatorum.¶ Primo ſi dicti appellantes potuerunt iuridice appellare ab ordinatione facta per iudicem curie ſecularis Vienne qui ordinauit executionem ſententie in proceſſu inſerte inchoatã in bonis dicti petri chiualleti fore perficiendam et complendam. ¶ Secundo ſi potuerint iuridice appellare ſi eorum appellatio ſit nulla et inualida:qꝛ non appellauerunt in ſcriptis ſed viua voce. ¶ Tertio ſi lapſu fatalium dicta appellatio dici et pronuntiari debeat deſerta. ¶ Quarto reſpectu facti principalis ſi hypotece per dictos appellantes coram iudice a quo allegate de buerint de iure impedire dictam executionem ſententie de qua in dicta ordinatione a quo fit mentio.

1 ¶ †Circa primum queſitum poteſt dici quod a dicta ordinatione non potuit neqꝫ debuit iuridice appellari. Duplici conſideratione.Primo quia a iudice qui pnuntiat ſuper executione ſententie cum talis pronuntiatio ſit pars executionis non
2 poteſt a tali pronuntiatione[a] appellari vt dicit Specu.in tit.de executione ſnie.in.§.breuiter.ver.ſed ſm cũ ꝛc.Maxime qꝛ ipſe iudex a quo non excedebat modum ſnie quam ordinabat exequi.pro quo.l.ab executore.in princip.C.quorum ap. Et ꝙ ipſe iudex non excederet modum dicte ſnie declarabitur infra circa quartum ꝛ vltimũ queſitũ.Alia etiã cõſideratione nõ potuit iuridice a dicta ordinatione appellari:quia dñs noſter rex dalph:ñ.dũ reſideret in hac patria inter cetera ſtatuta ꝛ ordinationes p eum factas.M.cccclix.ꝛ die ſcđa menſis maij ſtatuit et

a ¶ A tali pnuntiatiõe. gloſ.in.l.ab executore. ff.de ap.ſup ṽbo ab executore. dicit qđ põt appellari a pnũtiatiõe exeq̃ndo idẽ ſequit̃ bar.i l.ſi cũ exceptiõe.§.hec aũt actio.ff. qđ met.cã.

oꝛdinauit quod ab oꝛdinationibus et ſentētijs interlocutoꝛijs
non appelletur:quod ſtatutum eſt regiſtratum in camera con-
ſilij in libꝛo ſtatutoꝛum.Sed dicta oꝛdinatio a quo extitit ex
aduerſo appellatum eſt interlocutoꝛia vt in ſequenti queſito de
clarabo.Et ita etiam ſonant verba oꝛdinationis a qua.ibi.pꝛo-
nunciamus et oꝛdinamus igitur ꝛc.

2 ¶ † Ad ſecundum queſitum dico quod dicta appellatio partis
aduerſe fuit ꝛ eſt nulla:ac inualida.Cū dicta oꝛdinatio ex qua
extitit appellatū fuerit ꝛ ſit interlocutoꝛia ꝛ nō diffinitiua ſen-
tentia patet quia omnis pꝛonunciatio ꝛ ſententia lata in exe-
cutionem ſententie diffinitiue vt in caſu de quo agitur eſt in-
terlocutoꝛia vt voluit dicere Pe.Ja.in ti.de actione in factum.
ex re iudi.in.§.ſed quid erit pꝛeſes vel alter index.l.ex tunc ꝛc.
in fine.ibi.licet ſecus ſit in caſu qn̄ appellatur a diffinitiua ꝛc.
Et videtur hoc idem ſentire Barto.in.l.ij.de appel.recipiendis
et faciunt not.per Barto.in.l.ab.executoꝛe.in.§.col.ff.de appel.
vbi dicit etiam quod inſerenda eſt cauſa quando appellatur ſu
per executione ſententie ꝛ ita eſt interlocutoꝛia per etiam not.
per eum in.l.ij.et.l.eius.ff.de appel.Et quod ſit interlocutoꝛia
tenet Bald.in.l.ab executoꝛe.C.quoꝛum appella.non reci.et eſt
bona ratio:quia quod ſententia exequatur non diffinit pꝛinci-
palem articulum:ſed eius exequutionem.ꝛ ad hoc faciunt que
dicit Spec.in ti.de ſen.§.ſpecies verſus.ꝛ verſi. diffinitiua.vbi
dicit quod diffinitiua eſt que diffinit pꝛincipalem queſtionem
et debet continere condemnationem vel abſolutionē.¶ Ideo
ſi a dicta oꝛdinatione potuiſſet iuridice appellari pꝛout non
potuit:vt ſupꝛa in pꝛimo q̄ſito dici debuiſſet ipſa pars a dicta
interloquutoꝛia appellaſſe in ſcriptis et non viua voce pꝛout
fecit.Et in appellatione in ſcriptis cauſas pꝛetenſi grauaminis
declaraſſe.Et quia hoc factū non fuit ipſa pars aduerſa debet
reputari pꝛo nō appellante ꝛ cauſa eſt remittenda iudici a quo
ex ſua oꝛdinatione exequenda cum repoꝛtatione expenſarum.
iuxta.c.coꝛdi.de appella.lib.vi.Et ſi quiſpiam [a] diceret vellet
pꝛout tamen nō poſſet quod dicta oꝛdinatio haberet vim diffi-
nitiue adhuc debuiſſet appellaſſe pars aduerſa in ſcriptis:et
nō ſufficeret appellare viua voce vt dicit Jo.mo.in.c.cupiētes.
in.§.et ſi per.xx.dies.de elec.lib.vi.

a ¶ Et ſi q̄ſpiā.hic de oꝛdinatiōe habēte vim diffinitiue ſi d̄beat i ſcriptis appellari.

3 ¶ † Quo vero ad tertium queſitū pꝛo ipſius deciſione pꝛemitto
q̄d a die appellationis partis aduerſe et introductionis eiuſ-
dem coꝛam iudice ſuperioꝛitatis viēne vſq; ad diem qua cauſa
a dicta curia ſuperioꝛitatis vienne ad pꝛeſentem curiam par-
lamēti fuit aduocata effluxi ſunt quatuoꝛ anni.¶ Et cum infra
pꝛimum annum ſeu pꝛimum fatale ipſa pars aduerſa non fue-
rit pꝛoſequuta ſuam diffinitionem eiuſdem fieri per iudicem
ſuperioꝛitatis vienne infra ipſum pꝛimum fatale aut iuſto im-
pedimento interueniente ſi quod interueniſſet:quid tamen in-
teruenıſſe negatur infra ſecundum fatale ipſa appellatio fuit
et eſt deſerta:ꝛ remanet oꝛdinatio a quo rata et firma iuxta iu-
ris diſpoſitionem.in autē.ei qui appellat.C.de tempo.appel.et
not.in capit.cum ſit romana.extra de appel. ¶ Cum quia dn̄s

noſter rex dalphinus in ſtatutis ſuis ſupra in primo queſito mentionatis ſtatuit etiã ⁊ ordinauit quod cauſe appellationũ terminentur infra tempora a iure ſcripto ordinata et determinata.Et ſi ſecus ſiat quod appellationes ipſe ſint deſerte et tales pronuncientur.Jdeo recte concluditur dictam appellationem partis aduerſe fore deſertam ⁊ talem pronunciandam:cũ per proceſſum noui appareat quod pars aduerſa appellans diligentiam fecerit quod infra dicta fatalia terminaretur cauſa de qua tamen diligentia docere debuiſſet ipſa pars aduerſa appellans vt dicit Joã.fa.in.l.ſi contra.in fi.C.de appella.Plus dici poteſt quod quia ipſa aduerſa non inſtitit neqꝫ diligentiã fecit quod ipſa cauſa appellationis terminaretur infra dicta fatalia videlicet primum vel ſecundum fatale:quia permittendo
a labi ipſa fatalia videtur dicti ordinationi a qua acquieuiſſe[a] p tex.cũ glo.ſuper verbo acquieuiſſe.in prin.in.l.ad ſolutionẽ.ff. de re iudi.Et facit glo.in.l.j.C.de poſtu.Jdem etiam not.Guilielmus de monte lauduno in cle.ſi appellationem. de appella. in fi.Et debet propterea pars aduerſa ſententie a quo:obtemperare.Quia cum appellatio ex tempore recipiat reſolutionẽ et interitum.Jdeo lapſis fatalibus ſtatim moritur ſeu extinguitur.in.l.nemo arbitretur.C.de tempo.appel.⁊ notant docto. in.l.cum antiquioribus.eo.tit.ſuper verbo mortales.Unde deciſum eſt hodie iure nouiſſimo quod poſt appellationem deſertam lapſu fatalium per negligentiam appellantis etiam ſi ambo appellans et appellatus proceſſerint in cauſa appellationis:proceſſus appellationis non valet:nec ex tali proceſſu poteſt valida ſententia ferri.in cle.ſi appellationẽ.de appella.

a ¶Acquieuiſſe. et qs pmittẽdo labi.x.dies q dant ad appellandũ vr tacite ſnias ꝯformare.l. fi.ff.de app. reo.⁊.l.hi q ff.de appe.

4 ¶†Et ratio ſm glo.poſt hoſti.quia lapſus temporis fatalium ratificat ipſam primam ſententiam et facit haberi perinde ac ſi non fuiſſet appellatum ita quod ſi ſententia de facto inde feratur ſuper negocio principali per quem infirmaretur prima ſententia eſſet ipſa ſententia nulla defectu iuriſditionis tanꝙ a non ſuo iudice lata.Et tãꝙ contra rem iudicatam:vt habetur
5 per glo.⁊ docto.in dicta cle.ſi appellationem.¶†Nec valet ſententia poſt deſertionem lata.nec ad agendum nec ad excipiendum vt not.Bald.in dicta auten.ei qui appellat:quia talis ſententia eſt nulla defectu iuriſditionis que deſijt eſſe in iudice cauſe appellationis poſt fatalia vt dicit Bald.in feu.in ti.quo
b tempore miles inueſtituram petere debeat.in.§.fi.¶Et dicit[b] colle.in ca.ex ratiõe.extra de appella.quod licet Joan.andr.in dicta cle.tenuerit quod in hoc caſu poteſt appellans coram iudice ad quem petere pronunciari appellationẽ deſertam. Jpſe tamen collec.de hoc dubitat:quia talis iudex ad quẽ.iã deſijt eſſe iudex.Niſi inquit diceretur quod iuriſditionẽ habet pretextu ipſius deſerte appellationis que inquãtum ad hoc dũmtaxat durat:quia quo ad aliud non habet iuriſditionẽ.ex quibus infertur quod vos venerabile parlamentum qui ſuccedit in hac parte in locum iudicis ſuperioritatis vienne per aduocationem preſentis cauſe non poteſtis pronunciare ſuper negocio principali:qꝛ cauſante ipſa deſertione iuriſditio reuertitꝰ

b ¶Et dicit col. deſerta appellatiõe iudex nõ poteſt pnũciare niſi ſup deſertione.

ad iudicem cauſe principalis a quo.l.ſi contra.et.l.quoniam.C.de appel.et no.
Saly.in.l.eos.eo.titu.d.Joan.andr.in.c.in preſentia.extra eod.titu.Et hec di-
cta ſufficiant quo ad iſtud tertium queſitum.

6 ¶ †Venio ad quartum queſitum ⁊ videtur primo reſpectu dicte guillelme co-
appellate quod eius hypoteca et alia iura per eam pretenſa non debeant im-
pedire dictam exequutionem ſententie. Tum primo: quia vt ipſa guillelma fa-
tetur in ſuis articulis maxime in primo articulorum ſuorum fol.lxxxvj. Dicti
de preyſſino fratres appellati ratione adminiſtrationis eorũ tutele ſunt prio-
res in hypoteca bonorum dicti petri chinalleti de cuius bonis agitur. Ideo cẽ
ſeri debent potiores in iure iuxta regulam qui prior eſt tempore: potior eſt in
iure. Tum quia et ſi bona dicti petri chinalleti fuiſſent eidem guillelme pro
dicta ſua pretenſa dote allegata. ipſa guillelma premature ſe oppoſuit aduer-
ſus exequutionẽ in bona dicti chinalleti pro parte dictorũ de p̃yſſino inchoa-
tam: quia ſi dicta bona fuiſſent inquantata: et in vltimo inquanto plus offeren
ti liberata forte repertum fuiſſet tantum precium quod non ſolũ ſumma petita
per dictos de preyſſino: ſed etiam ſumma petita per dictam guillelmetam. Ex
quibus ambabus partibus ſatiſfactum fuiſſet: quia licet dicta guillelmeta pre
tendat dicta bona fuiſſe ſibi inſolutum ſue pretenſe dotis tradita: ipſa tamen
guillelmeta eſſet contenta ſummã ſue pretenſe dotis recipere prout ipſa guil-
lelmeta eius animum declarauit in proceſſu folio.xc.verſo. ¶ Ideo expectaſſe
debuiſſet quod dicta bona in inquãtibꝰ fuiſſent vẽdita: qꝛ de precio fuiſſet ſibi
ſatiſfactum. Et de reſiduo dictis de preyſſino etiã fuiſſet ſolutũ iuxta.l.a diuo
pio.in.§.ſi mille.⁊ ibi Bar.ff.de re iudi. ¶ Et hec dicũtur in caſum in quẽ dicta
guillelmeta docuiſſet de ſua pretenſa dote: de qua tamen non docuit: quia in-
ſtrumentum confeſſionis pretenſe dotis per ipſam productum et inſertum in
proceſſu.folio.cix.non probat numerationem neq; ſolutionem dicte pretenſe
dotis ſaltim in preiudicium creditorum: ita quod creditores omni tempore
poſſunt opponere exceptionẽ non numerate dotis.vt plene per Barto.in autẽ.
ſed iam neceſſe.C.de dona.ante nup.⁊ ibi Jo.fa. ¶ Preterea ⁊ ſi conſtaret dictã
pretenſam dotem fuiſſe ſolutam aliter q̃ per confeſſionẽ dicti chinalleti: adhuc
non valuiſſet traditio in ſolutum per dictum chiualleti dicte guillelmete eius
7 vxori facta de bonis de quibus agitur. †Quia mulier non poteſt repetere dotẽ
conſtante matrimonio niſi in caſum in quem maritus vergeret ad inopiam: iu
xta ea que leguntur ⁊ notantur in.l.vbi.C.de iure dotium. Sed non conſtat qđ
ipſe chiualleti maritus vergat ad inopiam. igit̃ ⁊c. quia licet dicta guillelmeta
pretenſam inopiam dicti ſui viri in proceſſu allegauerit: illud tamẽ nõ ꝓbauit:
quia nulli teſtes fuerunt examinati ſuper articulis ipſius guillelmete. Et de
his que non ſunt ⁊ non apparent idem eſt iudicium.l.in lege.et.l.rutilia.ff.de
contra.emp.⁊ vendi. ¶ Preterea et ſi conſtaret dotem fuiſſe ſolutam et ipſum
chiualleti vergere ad inopiam prout non conſtat. Adhuc male impediuiſſet
dicta guillelmeta exequutionem ſententie dictorũ de preyſſino quia per inſtru
mentum per ipſam guillelmetam productum et inſertum in proceſſu.fol.lxvj.
verſo.apparet quod in certis aliĩs bonis dicti chiualleti fuit ſolutum eidem
guillelmete de dicta ſua pretenſa dote. Cui inſtrumento cum ipſa guillelmete
de dicta ſua pretenſa dote. Cui inſtrumento cum ipſa guillelmeta ipſum pro-
duxerit ſtare tenetur iuxta no.in.l.eum precium.C.de liberali cauſa. Ex quibus
omnibus ſimul iunctis recte cõcluditur quod dicta guillelmeta male ſe oppo-
ſuit aduerſus exequutionem ſententie dictorum de preyſſino.

8 ¶ †Similiter etiam male ⁊ indebite aduerſus dictam exequutionem ſe oppo-
ſuit dictus procurator anniuerſariorum. Quia ante condẽnationem non põt

fieri exequutio. Nam condẽnatio debet precedere exequutionem. Et ſi primo fiat exequutio ꝙ ↄdẽnatio exequutio eſt nulla: iuxta.l.ſi cũ nulla.cũ ibi no.per Bar.ff.de re iudi.ſed nõ ↄſtat ꝑ acta qꝺ dictus petrus chiualleti fuerit ↄdẽnatus erga dictũ procuratorẽ anniuerſariorũ.igit̃ dꝫ dici exequutio ꝑ dictũ ꝓcuratorẽ anniuerſariorũ in dictis bonis petri chiualleti facta eſſe nulliter facta: cũ nulla ↄdẽnatio ipſam exequutionẽ precesſerit per dictã.l.ſi cũ nulla. Et qꝺ ſit verũ qꝺ dicta exequutio anniuerſarioꝝ ꝓceſſerit abſqꝫ cõdẽnatiõe ptꝫ in explетis in actis ꝓductis ꝛ inſertis.fo.xcv.verſo.ꝛ fo.ſequenti: qꝛ lꝫ ibi appareat cõpulſorias fuiſſe cõceſſas: nõ tñ apparet qꝺ fuerint litere preciſe ↄtra dictum chiualleti ↄceſſe: q̃ obtinẽt vim iudicati ſm ſtatuta dalphinalia. Ideo dicta exequutio pro parte dictorũ anniuerſariorũ producta dꝫ cẽſeri nulla ꝛ pro non facta haberi iuxta iura ſupra allegata ꝛ facit.l.j.C.de exequutiõe rei iudi. ¶ Ille enĩ litere cõpulſorie inſerte fo.cxv.verſo.in quibꝰ mandabat̃ in caſu oppoſitionis pars citari dicturus cur litere preciſe nõ eſſent cõcedẽde nõ habẽt vim preciſarũ ſed ſimplicis citatiõis vt no.per Barto.ꝛ Iaco.de but.in.l.actione.C.de tranſac.ꝛ Io.fa in.§.olim.inſti.de pena temere litigã. Que litere cõpulſorie nõ fuerũt cõtra dictũ chiualleti execute ſed dies citationis tũc fienda adhuc eſt in albo in proceſſu vt ptꝫ fo.cxvij.verſo. Ideo pignoratio inde ſecuta fuit nulla ꝑ iura ſupra allegata. ¶ Et ſi appareat dictũ petrũ chiualleti fuiſſe citatũ ſuper dictis literis cõpulſorijs in perſonã dicte eius vxoris: hoc nõ fuit vt cõpareret coram iudice a quo dicturus cur preciſe nõ eſſent cõcedẽdi. Sed vt ipſe chiualleti videret inquãtus fieri: vt patet in proceſſu. Ex quibꝰ ſequit̃ qꝺ illa expleta dicti ꝓcuratoris anniuerſariorũ tanꝙ nulla nõ debuerũt p̃ſtare impedimẽtum quo minus dicti de preyſſino fratres potuerũt exequi coꝝ ſniam in dictis bonis: qꝛ nõ p̃ſtat ipedimentũ qꝺ de iure nõ ſortit̃ effectũ: iuxta regulã iuris.li.vj. Etiã dicto procuratori anniuerſariorũ obſtat deſertio ſue appellatiõis de qua plene tetigi ſupra circa ꝑmũ: ſcðꝫ: ꝛ tertiũ dubia. Et ita de iure dicẽdũ vr̃ mihi.

¶ Summarium.

1 Papa plenariam habens poteſtatẽ qꝺ placet facere poteſt.
2 Abſenti ius in beneficio/non queritur ante acceptationem.
3 Capitulũ ſi tibi abſenti de preben.qualiter intelligatur.
4 Collatio ſcða valet ſi impetrans primã ignorauerit collationẽ.

¶ Conſilium.xlviij.

SI appareat quod prioratus de breuino fuerit per papam pium quondam collatus fratri girando ſybondi vt pretendit frater Iacobus marchi in ſuis articulis ſupra in hac cauſa traditis ipſe tamen frater giraudus ab humanis deceſſit antequam dictam pretenſam collationem acceptauerit et ratam habuerit: vt ſatis fatetur ipſe frater iacobus marchi producendo in hac cauſa copiam ſue aſſerte collationis in qua copia ita aſſeritur proceſſu inſerta.folio xxix.et cui pretenſe copie inquantum contra eum facit ex quo eam produxit ſtare neceſſe habet iuxta ea que leguntur et not.in.l.cum precium.C.de liber.cau.et facit quod dicit Specul.in titulo.de depoſitionibus.§.viij.in princ.

1 ¶ †Ex quo propterea ſequitur quod papa dictum prioratum conferre poſtea potuit fratri Stephano de mars ex plenitudine ſue poteſtatis quam habet papa iuxta.c.licet.de prebend.libro ſexto. Et poteſt papa facere quod ſibi placet.inſtitu.de iure natura.§.ſed quod principi.et nota.per Ioannem andr.in nouel.in.c.ſi tibi abſenti.de prebend.libro.vj.in prima columna.quam plurima enim poteſt papa de plenitudine ſue poteſtatis vt plene per Innoc.in.c.
2 innotuit.in gl.ſi.de elec.ꝛ maxime i caſu noſtro.† Quia abſenti añꝙ accepta-

uerit non queritur ius in ipſo beneficio vt patet in.d.c.ſi tibi abſenti.ibi nõ acquiras. Ideo dict⁹ frater ſtephanus de mars potuit licite dictum prioratũ impetrare per mortẽ dñi heurici alamandi tunc vltimi poſſeſſoris ipſius prioratus:cum tunc vacaret de iure ⁊ de facto non obſtante dicta aſſerta collatione dicto fratri giraudo vt pretenditur facta:que ſi de ea appareat non fuit ſortita effectum per premiſſa.

3 ¶ †Nec obſtat dictũ.c.ſi tibi abſenti.ibi:ipſe tñ epũs vel quicunq; alius de ipſo beneficio niſi cõſentire recuſes in perſonã alterius ordinare nequibit ⁊c.q2 illud.c.loquitur in ordinario.vt ibi aperit tex.dum dicit.ipſe tñ epũs ⁊c.vel etiam poteſt intelligi in delegato apoſtolico vt ipſi dicunt doct.p tex.ibi vel quicũq; alius ⁊c.Secus aũt in ſummo pontifice qui poteſt tale beneficium anteq̃ abſens acceptauerit alteri cõferre:q2 papa hз plenitudinem poteſtatis ⁊ põt facere qd vult per ſupra allegata. Nec obſtãt illa verba:vel quicunq; alius ⁊c.ſub illis verbis generalib⁹ nõ cõprehẽdit papa cũ in generali ſermone nõ intelligat̃ perſona loquẽtis.iuxta.c.petitio.extra de iureiur.cũ ſi.ſi eñi papa de ſeipſo in.d.c.ſi tibi abſenti.loqui voluiſſet bene expreſſiſſet.arg.in ſimi.in.c.ad audientiã.extra de decimis.

4 ¶ †Preterea vbi impetrãs ignorauit primã collationem citra preiudiciũ loquẽdo valet ſcda collatio lз collator teneat̃ primo de alio equipollẽti bñficio prouidere vt dicit gl.Jo.an.in.d.c.ſi tibi abſenti ſuper verbo acquiras.ibi.tertia opinio ⁊c.ſed dictus frater ſtephanus de mars ignorauit prout ⁊ adhuc ignorat dictum prioratũ vnq̃ fuiſſe collatum dicto fratri giraudo ſi de aliqua collatione appareat quod non credit.igitur ⁊c.

a ¶ Phil3 p ceſſus. alle gatiões iuris pẽdẽte reachatto res vẽdita poſſit alteri vẽdi ⁊ nõ agẽdi ꝯ tertiũ poſſeſſorẽ vid Bar. in.l. in diẽ ff ď aq̃ plu. arcẽda. vbi de hoc.

¶ Ex quibus propterea apparet propoſita partis aduerſe primo ⁊ ſcdo loco tradita tanq̃ non reuelatoria non eſſe ad probandũ admittenda:ſed ſequeſtrũ in dicto prioratu appoſitum fore tollendũ ad vtilitatẽ dicti de mars veri poris et poſſeſſoris ipſius prioratus p ſupra ⁊ alias iam in cauſa deducta ⁊ allegata que ſic dixi ⁊ fieri petit ipſe de mars per vos magnificum Dalphi.plamentum ⁊ ſibi debitam iuſticiam miniſtrari: officium veſtrum oportunius implorãdo.

¶ Summarium.

1 Pactum de retrouendendo qñ ⁊ quare ſit validum.
2 Cenſus ſiue res alie reſtitutionis ſubiecte vendi nequeunt.
3 Dominium rei non tranſfertur vbi vẽditor aliqd ius reale ſibi reſeruauit in re.
4 Cenſus venditi cã venditionis reducta ad nõ cãm pñt repeti.
5 Ueritas ipã ⁊ factũ ante omnia attenduntur.
6 Clauſula iuſticiã ſibi miniſtrari petens quid efficiat.
7 Officium iudicis implorãs nõ tenet̃ dominiũ rei petite pbare.

¶ Conſilium.xlix.

a PRincipale dubium preſentis proceſſus ᵃ vertentis in venerabili curia parlamenti Dalphi.inter nobilem Jacobum penchenati ſupplicantem ex vna parte et domi. Guilielmum fabri. et chambertum fabri fratres ſupplicatos ex altera conſiſtit in hoc

ſi Reue.dominus epiſcopus Ualērie pendēte termino quinqȝ annorum per ipſum dominum epiſcopum conceſſo eidem penchenati cenſus de quibus agitur poſſe redimere potuerit ipſe dominus epiſcopus dictos cenſus dictis reis vendere pendēte dicto termino reechatti.⁊ ſi valuerit venditio medio tēpore ipſis fabri facta.

1 ¶†Et pro euidentia dicendorum premitto quod illud pactuȝ factum per dictum dominum epiſcopum de retrouendēdo dicto penchenati fuit et eſt de iure validum per text.in.l.ij.C.de pac.inter emptorem et vendi.qui text.non eſt alibi.Hoc ergo preſuppoſito credo indubitanter quod dictus dominus epiſcopus non potuerit dictos cenſus dicto medio tempore dicti reachatti dictis fabri reis vendere.Et quod venditio fuit ⁊ eē ſeri debet nulla quod probo per text.in ſimili.in.c.ſi tibi abſenti.de preben.libro.vj.vbi diſponitur quod ſi epiſcopus beneficium abſenti contulerit licet ius abſenti non queratur in ipſo beneficio donec acceptauerit illo tamen medio tempore quo deliberat an velit acceptare vel non ipſe epiſcopus non poteſt tale beneficium alteri conferre ⁊ ſi conferat non valet collatio vt ibi dicit tex.Sic ergo in propoſito dico quod medio tempore dicti reachatti non potuit ipſe dominus epiſcopus dictos alteri vendere ⁊ quod venditio quam fecit eſt nulla ⁊ pro non facta haberi debet per dictum.c.ſi tibi.Et quod non valuerit nec fieri potuerit dicta venditio pendente reachatto inſcio et non vocato dicto penchenati videtur tenere Bart.in proprijs terminis in.l.in diem.ff.de aqua plu.arcen.

2 ¶†Preterea alia conſideratione non potuerunt dicti cenſus per dictum dominum epiſcopum dictis fabri vendi cum tempore venditionis ipſis fabri facte dicti cenſus de quibus agitur ſubiacerent reſtitutioni ⁊ reuenditioni dicto pēchenati ſiēde dicto termino quinqȝ annorū durante:hoc probatur in auē.

a res que.in prin.C.cōia de leg.Et venditio dicto medio tpe [a] dictis fabri fuit nulla vt dicit glo.in.l.fi.§.ſin autē.ſub conditione C.eo.in gl.ſuper verbo celebrata.ibi:ſed ⁊ per aut.hic poſitam hoc eſt expeditum vt nō teneat alienatio etiaȝ interim.idem videē velle glo.in.l.ſeruo legato in.§.j.ſuper verbo a legatario.ff.de lega.j.idem not.ff.de condi.⁊ demon.l.qui feudum.⁊.ff.ad trebelli.l marcellus.§.res que.⁊.ff.de reg.iur.l.plerūqȝ.ita qđ dicti fabri tenentur rem cum fructibus medio tempore per eos perceptis dicto penchenati reſtituere.vt dicit gloſſ.ſuper dicto verbo celebrata.ibi ita vt rem ⁊ fructus preteriti temporis reſtituat ⁊c.¶Imo ⁊ dicti cenſus venditi poſſent a dictis fabri tertūs poſſeſſoribus rei vendicari tanꝙ venditi tempore quo reſtitutionis ſubiacebant:per gloſam ſuper verbo celebrata ibi:vel quarto quod eſt melius ⁊c.quam gloſſ.ibi.ſequitur Barto.poſito qđ fideicommiſſario non fuerit facta reſtitutio re vel verbo ⁊ hoc in odium alienantis pendente conditione. Idem etiam dicit Barto.in.l.marcellus.§.res que.ff.ad trebel.

¶†Alia etiam ratione poſſunt dicti cenſus vide de hoc.j.conſi.clxxxvj.de quibus agitur a dictis reis vēdicari quia dñium

a ¶Dicto medio tēpore.ſunt aliq̄ gloſe q̄ dicūt qđ valet interiȝ alienatio. vide reportata i libro meo. ff.de lega.j. ſuper.l. ſeruo legato.

nunq̄ fuit in ipſos reos tranſlatum:quia vbi venditoꝛ in venditione ſibi reſeruat aliquod ius [a] reale vt in caſu noſtro quos dictus penchenati in venditione quam fecit dicto dño epiſcopo reſeruauit ſibi qd poſſet infra dictum terminũ dictos cẽſus re emere tũc eo caſu impeditur in emptoꝛem trãſlatio dñij per l.ſi creditoꝛ.§.fi.ff.de diſtrac.pig.ꝛ no.per Bart.in.l.filiuſfami.§.diui.ff.de lega.j.et in.l.ſi ita quis pꝛomiſerit.§.ea lege,ff.de verb.obli.maxime quia vendendo dicto dño epiſcopo cũ dicto pacto de retrouendendo videtur ipſe penchenati alienationẽ dicto domino epo termino reachatti durãte pꝛohibuiſſe:quia ad poſitionem vnius contrarioꝛum ſequitur remotio ꝛ deſtructio alterius contrarij.l.ſed ꝛ ſi pupillus.§.fi.ff.de inſtito.l.põponius.§.ſed ꝛ ſi.ff.de pꝛocuratoꝛibus.ar.in.l.hec verba.ff.de verbo.ſigni.ꝛ in.l.cum pꝛetoꝛ.ff.de iudi.et hoc pꝛopter incompatibilitatem vt ibi habetur.Nam contrarietas conſiſtit circa incompatibilia vt no.per Bart.in.l.eos.ff.ad.l.coꝛ.de fal.reſeruando ergo ſibi dictum reachattum effectualiter pꝛohibuit ne pendente reachatto venderet ipſe dñs eps dictos cenſus de quibus agitur.et actus in contrarium factus per dictum dñm epm vcʒ venditio per ipſum dñm epiſcopum dictis reis facta eſt nulla tanq̄ repugnans dicte gratie redemptiue arg.in.l.vbi repugnantia.ff.de re.iu.ꝛ in.l.ſcripture cũ ibi no.per gloſ.C.de fide inſtru.An ſi valuiſſet pꝛout non valuit dominium ſaltim non tranſiuit in dictos reos emptoꝛes per dicta Bar.in.d.§.diui.ꝛ per ſupꝛa allegata.

a ¶ Reſeruat aliquod ius reale.ex dictʒ hic aduerte qd qñ quis voluerit vẽdere cum reachatto: ne emptoꝛ medio tempoꝛe reachatti alteri vẽdat et hoc modo ſi vẽdat venditio erit nulla per iura hic allegata.

4 ¶ †Alia etiam conſideratione tenentur dicti fabꝛi dictos cenſus reſtituere dicto penchenati.quia licet dictus dominus eps tempoꝛe venditionis per eum facte de ipſis cenſibus dominus fabꝛi.titulum ſiue cauſam haberet in dictis cenſibus:illa tamẽ cauſa reducta fuit ad non cauſam per reuenditionẽ dicto penchenati factam ideo repeti poſſunt dicti cenſus.l.ſi fullo.cum ibi not.per Bar.ff.de condi.ſine cauſa.et de hoc videtur caſus apertus ſm vnã lect.gloſe.in.l.iulianus verum debitoꝛem.in gl.j.ibi:ꝛ multo minus ꝛ ſequitur videtur redire ad non cauſam ꝛc.ff.de condi.inde.quam gl.ibi ſequitur Bar.in.viij.col.in verſi.ꝛ pꝛo hoc dico ſtatutum eſt hic ꝛc.Idem etiam ſequitur Ang.de are.in ſi.ff.a quibus appel.non licet.

5 ¶ †Et cum clare appareat de bono iure dicti pẽchenati actoris qd habet in dictis cenſibus iuxta ſupꝛa allegata.Non debet attendi ad oppoſita per dictos fabꝛi reos pꝛetendentes dictum actoꝛẽ ineptã actionẽ intẽtaſſe.Quia q̄ actio intẽtet̃ attẽdi non dʒ ſed ſimpliciter ꝛ pure factum ipſum ꝛ rei veritas.vt dicit tex.ad literã in.c.dilecti filij.ibi.ne ita ſubtilr ſicut a multis fieri ſolet cuiuſmodi actio intẽtetur inquiratis ſed ſimplr ꝛ pure factũ ipſum ꝛ rei veritatẽ ſm foꝛmã canonũ ꝛ ſanctoꝛnʒ patrum inſtituta inueſtigare curetis.extra de iudic.

6 ¶ †Maxime qꝛ dictus penchenati in fine ſui libelli ſubiunxit clam.Et alias ſibi debitã inſtitiã miniſtrari:per quã clam etiã iudex potius debet attendere ad ius partis q̄ ad ineptã actionem intentata foꝛet:vt dicit Innocen.in.c.examinata.de iud.

¶ Eſt etiã cõſiderãdũ qd dictus penchenati implorat officium
7 iudicis:vt patet in fine dicti ſui libelli. ¶ †Ex qua imploratiõe officij non habet neceſſe ipſe penchenati probare de dominio vel quaſi dictorũ cenſuum petitorum:ſed ſufficit qd ipſe in proceſſu oſtenderit dictos cenſus habuiſſe anteq̃ ipſi rei ipſos cẽ
8 ſus occupaſſent:et per officium iudicis[a] debent eidem penchenati reſtitui:ex quo de bono iure ipſius penchenati per ſupra deducta apparet:vt dicit notabiliter Bart.in.l.de vſu.circa fin. ibi:vel dic quod illud officiũ ꝛc.ff.de ver.ꝛ extraor.co.ꝛ allegat ipſe Barto.glo.in.l.in ciuile.C.de fur.ꝛ in.l.manifeſtiſſimi.§.ſed cum ſecũdo.eo.ti. ¶ Sed per dictum proceſſum apparet quod dicti cenſus fuerũt primo dicto penchenati cũ ipſos vẽdiderit ipſe penchenati cũ reachatto cũ dicto domino epiſcopo. ¶ Et non poſſunt ipſi rei referre queſtionem dominij dicto penchenati cum ipſi rei cauſam habeãt a dicto penchenati per mediã perſonam dicti domini epiſcopi:vt fatentur ipſi rei in eorum inſtrumento venditionis in proceſſu inſerto.folio.xxxij.in quo inſtrumento legitur quod ipſe dominus epiſcopus qui dictos cenſus eiſdem reis vendidit cauſam habuerat a dicto penchenati qui eidem domino epiſcopo cenſus primo vendiderat:pro quo faciũt ea que legũtur ꝛ not.in.l.ſi qs cõductionis.C.locati.

a ¶ Per officiũ iudicij. Et vid q̃ dixi de iploratione officij iudicij i tractatu quem ↄpilaui ſup ſtatuto dal-phi.de lrĩs cõpulſorijs et preciſis in.viij.q.

¶ Summarium.

1 Teſtamentum in quo mater preteritur filio inſtituto an ſit nullum.
2 Mater tutrix data in teſtamento hereditate filiorũ priuatur ſi inuentario non confecto tutorem non petijt.
5 Auia an excludatur matre excluſa.
4 Auia paterna an ſit in bonis paternis preferẽda ꝛ materna in maternis.

¶ Conſilium.l.

Ex facto tradito eliciuntur quatuor dubia ſubſcripta in iure determinãda. Primo an teſtamentũ in quo mater eſt preterita nulla cauſa inſerta ꝛ filius eſt heres inſtitutus ſit nullum. Secundo nunquid mater que eſt tutrix data in teſtamento.que non fecit inuentarium[b] nec ſibi fecit adminiſtrationem
b decerni:nec alĩs tutorem petijt perdat hereditatem filiorũ decedentium in pupillari etate. Tertio vtrũ matre excluſa excludatur auia ſeu auie que ſimiliter neglexerunt petere tutorẽ lapſo anno infra quem debebant petere. Quarto vtrum auia paterna preferatur in bonis paternis et auia materna in maternis.

b ¶ Que nõ fecit inuentarium. de hoc vide s.cõſil.xlij. ꝛ.xliij.

1 ¶ †Ad primum dubium dico qd teſtamentum ex tali cauſa non rumpitur quia habebat filios quos inſtituit quorum filiorum ꝓma cã eſt in ſucceſſiõe.C.de ſuis ꝛ legi.aut.in ſucceſſiõe. Et nõ tenet qs inſtituere aſcẽdẽtes ſtãtib9 deſcẽdẽtib9.ff.de iniuſto ꝛ irrito teſtamento.l.ſi qs exheredato.in ꝓn.ꝛ de inoffi.teſtõ.l.pꝛ filium ꝛ inſtitu.de ſucceſſi.liberorum.§.ſed noſtra.
2 ¶ †Ad ſecundum dubium dico reſpondendo quod ſic:per.l.ij. §.ſi mater.ff.ad tertullianum.ꝛ ibi no.in glo.ſuper verbo legitima.ꝛ inſti.eo.§.fi.ꝛ.l.ſciant.C.de legiti.heredi.

3 ¶ † Ad tertium dubium reſpondeo quod omnes leges que excludunt a ſucceſſione propter tutorem non petitum loquuntur in his quorum forma proxima ſpes ſucceſſiõis eſt quia poſſunt ſuccedere ſi volunt non tamen puniuntur ſi non petierint[a]. C. qui pe. tutores. l. pe. ꝛ ibi no. per. glo. ꝛ doct. ꝛ ſic concluditur qꝺ auia materna ꝛ paterna pariter veniunt ad ſucceſſionem.

a ¶ Si non a petierit. Ui de ꝺ hac materia. j. cõſi. clxxix. ꝛ. j. cõſi. liij.

4 ¶ Ad quartum dubium dum queritur vtrum auia paterna preferatur in bonis paternis et auia materna in bonis maternis quod videtur per. l. de emancipatis. in fi. ff. de leg. here. ꝛ quod ibi not. per glo. Sed ille leges loquuntur de fratribus conſanguineis ꝛ vterinis. Sꝫ de auo paterno ꝛ materno eſt caſus ſingularis. C. de bo. que libe. l. quod ſcitis. verſi. ſin autem. ſcꝺm qꝺ doc. ibi ponũt caſum vbi eſt expreſſum quod in bonis paternis preferetur auus paternus. Et ſic in propoſito dico quod in bonis paternis preferatur auia paterna que moriens habuit a pr̃e: non aũt in illis q̃ habuit a fratre ſuo defuncto: qꝛ in illis ſuccedũt dicte auie pariter: quia talis fili⁹ defunctus erat in eis cõiunctus pariter per lineam paternam et maternam.

¶ Summarium.

1 Liberorum dictio/in idiotam non cadit.
2 Neptis an veniat liberorum appellatione.
3 Nepos venit nomine filiũ.
4 Si quis dictio/ad vtrunqꝫ porrigitur ſexum.
5 Notario creditur ꝛ fere pro eo ſemper preſumitur.

¶ Conſilium. lj.

Factum tale eſt qꝺ notabilis katherina de pratis eius condidit teſtamentum in quo ſibi heredes vniuerſales inſtituit ioannetam et benaſtruam eius filias. ¶ Item voluit dicta katherina quod ſi contingeret vnam ex dictis filiabus ſine libero vel liberis legitimo procreato vel procreatis decedere quod ad aliam ſuam filiam ꝛ heredem ſuum ſuperuiuentem et liberos ſuos bona ſua omnia iure inſtitutionis perueniant ꝛ pertineant. ¶ Dicta ioanneta ex poſt de legitimo matrimonio habuit vnum filium ioannem qui filius ante dictam ioannetam eius matrem deceſſit relicta ſibi gileta eiuſdẽ Joannis filij ſui filia. ¶ Subſequenter dicta ioanneta mater dicti filij deceſſit ab hũanis relicta ſibi dicta gileta filia dicti ſui filij. ¶ Dicta ioanneta nunc ab inteſtato ꝛ ſine libero vel liberis deceſſit viuẽte benaſtrua ſorore dicte ioannete ꝛ mr̃e ipſi⁹ gilete. ¶ Nunc queritur ſi dicta ſubſtitutio habeat locum in dictam benaſtruam ſororem dicte ioannete. ¶ Nunc videndum eſt ſi dicta gileta neptis ipſius ioannete: quia filia filij excludat benaſtruam ſubſtitutam ipſi ioannete: et hoc eſt incidere in illam queſtionem an appellatione liberorum contineantur nepotes in diſpoſitione a matre vel alio per lineam femininã aſcendentem facta ad hoc quod ſubſtituti vel fideicommiſſariũ a ſubſtitutione vel fideicommiſſo excludãtur. Et videtur quod non: quia verbum liberorum in diſpoſitiõe ꝑſone illiterate prolate non comprehẽdit nepotes: ꝛ hoc videtur tenere Ray. ideo

dicit alibi glo.ꝙ tale verbum in ydiotam non cadit.l.ꝙ ſi nepotes.ff.de teſta-
1 ture.†Cum igitur in caſu preſuppoſito verbum liberorum fuerit prolatum in
diſpoſitione perſone illiterate mulieris nepotes non cōprehendit ⁊ ſi eos non
comprehendat dicta gileta neptis ipſius ioannete:quia filia filij ſui non exclu-
dit ipſam benaſtruam ſubſtitutam ipſi ioannete.Jmmo ipſa benaſtrua admit-
tetur ad ſubſtitutionem ipſius ioannete ex eo ꝙ ipſa ſine liberis hoc eſt ſine
filio vel filia deceſſit.Ad que facit:quia diſpoſitio imperatoris:de qua in.l.cum
acutiſſimi.C.de fideicom.loqui videtur in diſpoſitione a patre vel auo paterno
facta:in qua eſt ſpeciale ꝙ nepotes vel neptes ex filio excludant ſubſtitutū vel
2 fideicommiſſarium.ergo in contrarium eſt ius commune.igitur ⁊c.¶†Jn con-
trarium videtur ꝙ ipſa benaſtrua non admittatur ad ſubſtitutionem.Jmmo to-
taliter excludatur per ipſam giletam neptem ipſius ioannete videtur caſus in
l.liberorum.verſic.filij autem appellatione.ff.de verbo.ſignifi.vbi dicit text.ꝙ
non videtur ſine liberis decedere qui neptem relinquit.cum igitur dicta bena-
ſtrua fuit ſubſtituta ipſi Joannete ſi ſine libero vel liberis decederet.Et in fa-
cto preſupponitur ꝙ ipſa deceſſerit relicta dicta gileta eius nepte ipſa nō vi-
deatur deceſſiſſe ſine liberis:ſicqꝫ propterea cōditio ſub qua ipſa benaſtrua fuit
ſubſtituta defecit merito non poteſt ad ſubſtitutionem admitti.l.ſi legata.C.de
leg.⁊.l.poſt aditam.C.de impube.⁊ ali.ſubſti.l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad
3 treb.cum ſimi.¶†Quid dicendum credo dictam benaſtruam nullo modo de-
bere admitti per rationem nunc proxime dictam ipſamqꝫ fuiſſe ⁊ eſſe excluſam
per ipſam neptem pro quo videtur caſus in.l.lucius.la.ij.§.ſi.ff.de heredi.inſti.
vbi promiſſio facta ſimpliciter de filijs ſub hoc verbo filiorū porrigitur ad ne-
potes qui ſubſtitutos excludunt.Multo ergo fortius vbi facta eſt permiſſio de
filijs ſub hoc verbo liberorum cum plus in ſe habeat ſignificatio huius verbi li-
berorum q̃ verba filiorum.in dicta.l.liberorum allegata.⁊ in.l.ꝙ ſi nepotes.
ff.de teſta.tutela.et videtur text.expreſſus in.l.iubemus.§.penul.ff.ad trebel.et
facit tex.⁊ ibi videtur caſus expreſſus in.l.cum acutiſſimi.C.de fideicom.ad qđ
l.cum auus.ff.de condi.et demon.¶Et licet ab aliquibus dicatur ꝙ dicta.l.cū
acutiſſimi.loquatur in diſpoſitione a patre vel ab aſcendente per lineam maſ-
culinam factam et non in diſpoſitione a matre facta ſicut a patre.hoc tamen
4 non videtur verum†.et ideo notanter ibi dicit imperator ſiquis modo verbum
ſi quis tam maſculos q̃ femellas comprehendit.l.j.ff.de verb.ſig.⁊ ibi caſus.⁊
l.j.ff.de nego.geſt.l.ſi quis.ff.de iur.om.indi.⁊ hoc videtur tenere gloſ.in.l.ge-
neraliter.§.cum autem.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.⁊ Barto.tenet expreſſe
in.d.l.cum auus.Nunc vero reſtat reſpondere ad primam rationem in oppo-
5 ſitum factam:quia ad ſecundam eſt reſponſum.†Et eſt dicendum ꝙ licet ver-
bum liberorum non cadat in diſpoſitione hominis non literati:vt comprehen-
dat nepotes.tamen credendum eſt notario qui ipſum verbum ſcripſit et alia
nomina importantia que teſtator exprimebat:nam cum ipſe notarius ſciat et
ſcire a iure preſumatur iura in.l.iubemus.in fin.C.de teſta.eſt veriſimile et ita
ius preſumit ſcripſiſſe que teſtator expreſſit:⁊ ideo cum ipſe ſcripſerit verbum
liberorum ius preſumit ꝙ ipſe teſtator ſenſerit de omnibus liberis tam primi
gradus q̃ ſecundi:vt ſunt nepotes ⁊ neptes.pro quo.l.ſciendum.cum ibi not.
per Barto.ff.de verbo.obligatio.⁊ in.l.ſi ita.ff.de teſtamen.tutela.⁊ q̃ maxime
in hoc caſu fauore liberorum iuxta.l.cum acutiſſimi.alleg.ita dicit per expreſ-
ſum Barto.in dicta.l.liberorum.igitur ⁊c.

¶Summarium.

1 Mobilium ⁊ immobilium nomine an veniant iura actiones ⁊ debita.
2 Actiones ⁊ iura ⁊ debita qn̄ veniant mobiliū nomine et quando immobilium.

Actiones ⁊ nomina an veniant meorum et tuorum appellatione.

¶ Conſilium.lij.

Factū tale eſt Joāneta de fonte de pōte belli vicini fecit donationē inter viuos petro charpini eiꝰ nepoti de omnibus vniuerſis et ſingulis bonis ſuis mobilibus et immobilibus/dotalibus ⁊ paraferualibus preſentibus et futuris quibuſcunqꝫ retentis vſufructibus ad eius vitam. ¶ Poſtea dicta Joanneta donatrix veniens ad mortem eius condidit teſtamentum: in quo ſibi heredem vniuerſalem inſtituit in omnibus bonis ſuis bertrandum falauelli: que Joanneta in eadem permanens voluntate ab humanis deceſſit. ¶ Dictus petrus donatarius modo intendit petere ducentos florenos dotales dicte Joannete a fratribus ſuis ipſam dotem debentibus.

¶ Modo queritur ſi ipſe donatarius poſſit dictos.cc.florenos petere: vel ſi pertineant heredi ipſius ioannete donatricis.

a ¶ Nō actiōes. hic ſi appellatiōe bonorū mobiliū ⁊ īmobiliū contineant dicta iura ⁊ actiones. de quo et ſcripſi in deciſ.pla.q.dlxxxiiij. et vid.j.ɔſ.ccxiiij.⁊.ccxv.

1 ¶ † Ad quod puto dicendum ꝙ dictus donatarius nō poterit petere: dictam dotem: qꝛ in dicta donatiōe cōprehendūtur tantūmodo bona mobilia ⁊ immobilia ⁊ non actiones[a] iura/noīa vel debita dicte ioannete donatricis: ⁊ eſt ratio: qꝛ appellatiōe bonorum mobilium ⁊ immobilium actiones/nomina ſeu debita nō comprehenduntur: ſed ſunt tertiū genus p ſe diuerſa prorſus atqꝫ ſeparata a bonis mobilibus et immobilibus.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iu.l.quā tuberonis.§.in peculio.ff.de pecu.⁊ facit bene.l.eos.C.fa.her.⁊.l.j.in fi.⁊.l.iiij.in prin.ff.p ſocio. ¶ Et propterea dicit Bar.[b] in.l.j.C.ſi aduer.tranſa.formaliter ſic dicunt doc.⁊ ego dixi pluries ꝙ ſi ego concederem tibi bona mea mobilia ⁊ immobilia ꝙ iura ⁊ actiones non venirent in tali donatione ſeu conceſſione: quia ſunt tertium genus per ſe: nec eſt neceſſe ꝙ aſſimiletur alicui iſtorum duorum: vt.l.ꝙ tuberonis.⁊.l.a diuo pio.alle. ¶ Idē ponit Bart.in.l.centurio.in iij.q.princi.in ver.ſecus ſi dicatur ⁊c.de vulga.⁊ pup. Hoc idem tenet per expſſum Spec.in ti.de fructibus ⁊ intereſſe.verſi.ſed pone prelatus ⁊c. Hoc idem tenet Pet.iaco.in ti.de actione ex teſtamento.qui hoc ibi plene diſputauit.

b ¶ Dicit bar. hic q̄ hꝫ bart,ſpe. et Pet. iac. tenēt ꝙ ī donatiōe oīm bonoꝝ non veniūt iura ⁊ actiones: qꝛ ſunt tertiū genꝰ. vide etiā.j.cōſi.ccxv.

¶ Nec ob.glo.poſita in.l.mouentiū.ff.de ver.ſigni.⁊ in.l.iubemus.§.ſane.C.de ſacroſan.eccl.⁊ in.d.l.j.§.ſi aduerſus tranſac.⁊ in aut.de non alie.ſeu permutandis.§.j.col.j.que glo.vidētur 2 dicere: ꝙ aut id quod debetur eſt mobile: ⁊ tunc talis actio ſeu debitum appellatione mobiliū contineatur: aut eſt immobile ⁊ tunc talis actio ſeu debitū appellatione immobiliū contineatur. Qꝛ dicte gl.in ſe cōtinēt veritatē qū vꝫ ſubeſt neceſſitas iudicādi an actiōes vel noīa appellatiōe mobiliū vel immobiliū cōtinenꝫ: vt eſt in caſu qñ q̇s duos heredes inſtituit vꝫ vnū in bonis mobilibꝰ: ⁊ aliū in bonis immobilibꝰ nulla mētiōe facta de actiōibꝰ ſeu nominibꝰ. Et tūc qꝛ ſubeſt neceſſitas iudicandi quorū appellatiōe cōprehēdanꝫ p eo ne talis teſtator decedere videaꝫ p pte teſtatꝰ ⁊ p parte inteſtatꝰ: qđ fieri nō pōt.l.ius noſtrū.ff.de re.iur.inſti.de here.inſti.§.nō itaqꝫ.tūc hñt locū dicte

gl.ac etiã dictũ Dy.poſitũ in.d.l.mouentiũ.ꝛ in.l.non põt.ff.de auto.tu.vbi vero non ſubeſt talis neceſſitas tunc appellatione mobiliũ vel immobiliũ actiones iura ꝛ nomina non cõprehenduntur.Sic intelligitur dictũ Bart.poſitum in.d.l.j.C.ſi aduer.tranſac.ꝛ in.d.l.mouentium. ac etiam dictũ Ape.ꝛ Pe.Jac. in locis.ſ.alle.Propter qd̃ dicit magis expreſſe pe.Jac.in loco.ſ.alleg.qd̃ ſi q̇s teſtator leget alicui bona ſua mobilia ꝛ alteri bona immobilia ꝙ actiones et nomina debitorum nõ veniant in tali legato:ſed remanebũt penes heredem ratio quia nulla ſubeſt neceſſitas quare actiones ꝛ nomina in iſtis legatis debeant cõprehendi.ꝙ quidem per oia eſt dicendũ in donatione de bonis mobilibus ꝛ immobilibus facta in qua etiam nulla ſubeſt neceſſitas iudicandi/ quare actiones ꝛ nomina in tali donatione comprehendantur:vt patet ex iam dictis:ideo in caſu prepoſito dictus donatarius non poterit petere dictos.cc. floreñ.dotales:ſed remanent dicto heredi.

3 ¶†Nec premiſſis obſtant.l.nam ꝙ.§.fi.cũ.l.ſe.ꝛ.l.cogi.in prin.ff.ad trebel.que videntur premiſſis obſtare:in quib⁹ videtur ꝙ appellatione meoꝝ ꝛ tuorum actiones ꝛ nomina cõprehendantur.Et eſt ratio quia dicta iura loquũtur in caſu in quo ſubeſt neceſſitas iudicandi ꝙ appellatione meoꝝ ꝛ tuoꝝ actiones ꝛ nomina comprehendantur:qꝛ in herede qui rogatus eſt reſtituere alicui bona mea in cõmune vero dicte donationis non ſubeſt talis neceſſitas:vt.ſ.dixi.igitur ꝛc.Item etiam in dictis iurib⁹ hec ideo pro tanto dꝛ eſt ratione hoꝝ pronominum poſſeſſiuorum mea ꝛ ſua ibi poſita:vt.l.meorum.ff.de verbo.ſig.in qua ponitur caſus per dicta iura quod in caſu dicte donationis adaptari non poteſt:pro eo ꝙ nullum pronomen poſſeſſiuum fuit ſubiunctum.facit alia ratio ꝙ non comprehendantur debita in dicta donatione.Quia dicta donatio fuit facta principaliter reſpectu iuris realis ꝛ corporalis vt patet ibi dum dicitur bona mobilia et immobilia ꝛc.l.ſi titio.§.fi.cum.l.ſe.ff.de leg.ij.l.bonorum.in prin.ff.de verbo.ſig.ꝛ non reſpectu iurium ꝛ actionum ſeu debitoꝝ:que incorporalia ſunt.inſti.de re.cor.ꝛ incor.§.incorporalia:quia de ipſis debitis ꝛ actionibus ibi nulla fuit facta mentio vt patet ex verbis dicte donationis a quib⁹ verbis non eſt recedendum.l.non aliter.in prin.ff.de leg.iij.Item quia donatio eſt ſtricti iuris.in.§.actionum.cum ibi no.inſti.de actio.ꝛ.l.ij.C.de dona.ob cauſam.cũ ibi no.per Bar.Ideo nõ amplianda ſed reſtringẽda ad ibi expreſſata.l.quicquid aſtringẽdo.ff.de ver.ob.Ideo concludendo videtur vt ſupra dictos.cc.florenos non fuiſſe in dicta donatione comprehenſos.

¶Summarium.

1 Bona ex primo marito prouenientia ad liberos eiuſdem reuerti debent.
2 Tranſactiones in dubio ſecundum iuris communis diſpoſitionem intelligi debent.
3 Arbitramenta ſecundum leges ſunt intelligenda et ſermones ſecundum materiam ſubiectam regulandi.
4 Ablatiui abſoluti ſunt in vim conditionis reſoluendi.
5 Renunciari non poteſt legi prohibitiue.

Conſilium.liiij.

NObilis katherina de fonte habens liberos ex primo matrimonio ꝛ ex ſecũdo matrimonio ꝯdidit teſtm̃ in quo ſibi hr̃des vniuerſales iſtituit liberos ſecũdi m̃rimonij ꝛ iſtituit liberos p̄mi m̃rimonij in certis reb⁹:nũc q̄rit̃ ſi bona q̄ p̄uenerãt ad dictã katherinã ex ſucceſſione liberorũ ſuorum ex primo matrimonio reuerti debeant ad ipſos liberos primi matrimonij:vel ſi pertineant ad liberos ſecundi matrimonij vigore dicte inſtitutionis.

1 ¶ †Et videtur dicendum q̃ dicta bona reuerti debeant ad li-
beros primi matrimonij nõ obſtante teſtamento dicte katheri-
ne.vt.l.femine.§.illud.⁊ quod ibi no.C.de ſecun.nup. Potiſſi-
me quia ea que ipſa Katherina habuit ex ſucceſſione dictorum
a ſuorum liberorum ex primo matrimonio habuit ab inteſtato [a]
et non ex teſtamento ipſorum liberorum primi matrimonij.vt
in auẽ.ex teſtamento ⁊ in corpore vnde ſi.mitur ⁊ q̃ ibi no.C.
de ſecun.nup.facit.l.mater.⁊ q̃ ibi no.C.ad tertul.Et q̃ diſpo-
nuntur in perſonam liberorum dicti primi matrimonij eadem
diſponuntur in perſonam eorum liberorum nepotum dicte ka-
therine.l.in quibus.C.de ſecun.nupt.facit.l. ſecunda.§. filius.
ff.ad tertullianum.

a ¶ Ab inteſtato . ergo ſi ex teſtamẽto aliud eſſet.

2 ¶ †Nec obſtat ſi dicatur q̃ ea que habuit dicta katherina ma-
ter ex ſucceſſione dictorum ſuorum liberorum primi matrimo-
nij ipſa habuit vigore cuiuſdam arbitramenti ſeu trãſactionis.
Quia reſpondetur q̃ illud arbitramentũ ſeu tranſactio pro-
ceſſit occaſione dicte ſucceſſiõis:que trãſactio eſt in dubio in-
telligenda ſcd̃m iuris communis diſpoſitionem.l.quero.§.in-
ter locatorem.ff.locati.l.quidam cum filium.ff.de verb.obli.et
q̃ no.Cy.in.c.ſcienti.de reg.iur.Jus autem commune vult et
diſponit q̃ dicta katherina mater ſucceſſionem liberorum ex
primo matrimonio habere debeat ad vitam ſuam:ſcilicet quo
ad vſumfructuz:poſt mortem vero eius ad alios primi matri-
3 monij reuerteretur:vt dicta.l.femine cum ſimi.†Jgitur ſcd̃m di-
ctas leges dictum arbitramentum debet intelligi:quia penes
ſubiectam materiam ſermones ſunt inquirendi.l.ſi vno.ff.lo-
cati.⁊ in.l.imperatores.ff.de in diem adiectione.⁊.l.ſi quis ita
ſtipulatus.ff.de vſur.quia dictum arbitramentũ ſeu trãſactio
factum fuit ſuper his que dependebant ex teſtamẽto primi vi-
ri dicte katherine.Ex cuius tenore apparet preſumptio q̃ al-
ter ex dictis ſuis liberis deceſſerit in pupillari etate:q̃nis ipſa
katherina mater erat penitus excludenda/cum ibi facta fue-
rit ſubſtitutio pupillaris expreſſa:que pupillaris expreſſa in-
dubitanter excludit matrem.vt plene per glo.⁊ doct.in.l.pre-
cibus.C.de impu.⁊ alijs ſubſti.⁊ in.l.centurio.ff de vulg.⁊ pu-
pil.⁊ eſt caſus in.c.ſi pater.in fi.de teſta.lib.vj.Et in dicto arbi-
tramento ſeu tranſactione non conſtat q̃ ſorores dictorum li-
berorum defunctorum ſcirent tenorem teſtamenti paterni:nec
verba ipſius inſpexerunt:licet in nube et enunciatiue fuerit
b ipſum teſtamentum allegatum quod non ſufficit [b] vt.l.de his
4 ff.de tranſac.Et ſic dicta tranſactio non valet vt ibi.†Attento
q̃ verba dicte.l.de his loquuntur per verba ablatiui abſolu-
ti que reſoluũtur in vim conditionis.l.a teſtatore.ff.de condi.
et demon.⁊.l.euictis.ff.de vſuris.⁊.l.ab emptione.ff.de pactis
fuit ergo neceſſe ad hoc vt dicta tranſactio valuer[illegible]:q̃ viſa et
inſpecta fuerint verba dicti teſtamẽti paterni:⁊ q̃ partes ſci-
rent tenorem dicti teſtamenti vt ibi ple.habetur.Nec illi legi
poteſt renunciari cum facta fuerit in odium occultantium te-
ſtamenta ⁊ fauore publice vtilitatis vt ibi habetur.facit.l.i.ff.
quemadmo.teſtamen.aperiãtur. Jgitur renũciari non poteſt.

b ¶ Q̃ nõ ſufficit . Jn materia . l. de his . ff. de tranſac. nõ ſufficiũt ṽba narratiua teſtamenti niſi ipm̃ eſtiſi videatur.

vt.l.ta merſi

vt.l.tameſi.ff.ad macedo.facit.l.ius publicū.ff.de pactis. pro hoc quia dicta lex videtur diſponere circa formam dicens qd non aliter tranſigi poſſit ꝛc.Igitur renunciari non poſſit.l.ne-
5 mo.ff.de leg.j.† Preterea quia dicta.l.de his eſt prohibens:ſed legibus prohibentibus renunciari non poteſt.vt no.glo.in.l.j.et.ij.C.ne fideiuſſo.dotium dentur. ⁋Nec firmata fuit dicta tranſactio iuramento.pro quo facit qd ponit Bart.in.l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſſoribus ⁊ in.l.ſexus ⁊ augerius.ff.ad.l.fal. et facit.c.non eſt obligatorium.cum ibi no.extra de regu.iur. ⁋Nec obſtat predictis qd dicta.l.de his loquitur in tranſactione ⁊ iſtud non fuit tranſactio ſed arbitramentum quia reſpon-
6 detur qd arbitramentū eſt tranſactio a ⁊ no.in aut.vt differē-tes iudices.in.§.j.col.nona.⁋Preterea quia dicta.l.de his nō ſolum habet locum in tranſactione ſed in qualibet alia cōuentione ⁊ pactione gratuita cum ſit eadem ratio:vt no.glo.in dicta.l.de his.facit.l.iij.§.cum tranſactio.ff.de trāſac.⁊.l.qui cum tutoribus.§.fi.eo.ti.⁊.l.tres fratres.ff.de pactis.cum ſi.

a ⁋Tranſactio.Vide ſuper hoc reportata i libro meo. ff. ad trebel.in.l.lucius.in.§.fina.

⁋Summarium.

1 Donatio propter nuptias facta de re aliena quādo valeat.
2 Pater vnam ex filiabus de bonis maternis qn̄ dotare poſſit.
3 Donatio facta de bonis matris cauſa inſcia eſt inualida.
4 Dominium non transfertur ex alienatione rei aliene.
5 Donatio propter nuptias dotis conſtitutioni equiparatur.
6 Donatio inter patrem ⁊ filium quando valeat.
7 Ratificare quando poſſit quis quod ſuo nomine geſtū non eſt.
8 Dominus eiuſdem rei nemo ex pluribus cauſis efficitur.
9 Ius ſiue dominium nondum nato queri poteſt.

⁋Conſilium.liiij.

Cum in facti narratione queratur vtrum donatio propter nuptias facta a domino falcone de monte camito de caſtro belliſſimilis:pertinētis ad eiꝰ vxorem filio communi eorundē teneat et valeat. ⁋Hic eſt attendendum nam dicta donatio facta fuit per dictum dn̄m falconem dn̄o antonio filio cōmuni dicti dn̄i falconis ⁊ dn̄e eius vxoris cōtemplatione matrimonij futuri inter dictos dominum antonium et dominam philippam de monte renello et liberorum ex dicto matrimonio procreandorum.

1 ⁋†Nunc vero dubitatur de efficacia dicte donationis.vn̄ credo dicendum qd ſi dicta donatio propter nuptias facta fuerit filio communi de re vxoris ⁊ matris per maritum ipſo preſente vel abſente:tamen actum geri ſciente et non contradicente qd valet fauore dotis ⁊ ſanguinis coniunctione.quia facta filio communi:pro quo eſt tex.in.l.ſi ſeruus communis.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.vbi donatio facta de re fratris ſcientis ⁊ non contradicentis coniuncte perſone valet:⁊ tenet propter coniū-
2 ctionem perſonarum.⁋†Ideo dicunt alibi doct.qd pater dotans vnam et filiabus de bonis maternis altera ſciēte et non contradicente propter coniunctionem perſonarum valet dotis conſtitutio ⁊ ſola ſcientia ſine contradictione matri preſu-

dicat. ita dicit Jo.fab.in.§.monendi:inſti.quibus mod.ius pa.po.ſol.ꝛ facit qđ ponit Bar.in.l.in adoptionibus.ff.de adop.ꝛ in.l.j.C.de bonis maternis vnde in caſu noſtro matris ſcientia ſine contradictione ſibi preiudicet quo ad dominiū translationem rei donate ad ipſam pertinentis propter preſumptam conſenſum. Sicut alibi propter coniunctionem ſanguinis inducitur preſumptio remiſſionis fideicommiſſi.l.procula.ff.de proba.ꝛ pro iſta opi.videtur glo.ordi. in.l.cum proponas.C.de pac.facit.l.poſt diuortium.primo reſponſo.ff.de iure dotium.ꝛ.l.de tute.l.j.C.de in integ.reſti.cum glo.j. ¶ Nec in iſto caſu fuit neceſſaria ratificatio dicte domine matris quo ad dominiū tranſlationem ex quo ſua ſcientia ſine contradictione fuit ſufficiens ad dominiū tranſlationem per predicta:quia plenum non recepit magis plenū.l.ſi te ſolū.ff.de heredi.inſti.

3 ¶ †Si autem poneretur dictam donationem fuiſſe factam inſcia dicta domina matre:tunc non valeret talis donatio.Nec dicta res donata remaneret irreuocabiliter penes dictū donatarium.Nam a quo remouetur genus et quelibet eius ſpecies vt no.glo.in.l.ſi pater.§.j.ff.ad macedo.

4 ¶ †Modo de iure eſt qđ donatio rei aliene licet bona fide accipientis prebet cauſam vſucapiendi ꝛ ſic fiat locus tit.pro donato:ſine tñ domini cōſenſu non operatur dominiū trāſlationem pro quo.l.in edibus.§.fi.ſcđm tertiam lect.glo. fi.iuncta.l.j.in prin.ff.de dona.Et facit regula iuris que dicit non videntur ea data que eo tempore dantur quo accipientis nō fuerit ꝛ facit.l.ſi filius in rōne ſui.C.de dona.Si igitur genus donationis nō operetur trāſlationem dominiū rei aliene ſine conſenſu domini:ergo nec eius ſpecies ſcilicet donatio.

5 ¶ †Preterea donatio propter nuptias ꝛ dotis cōſtitutio equiparantur in aut. equalitas.C.de pac.conuen.ſuper dote.ꝛ.l.mulieres in minori etate.C.de iure dotium.ꝛ.l.fi.C.de dona.ante nupt.Sed ſic eſt qđ pater filiam communem de bonis vxoris dotare non poteſt.l.mater.§.pater.cum glo.C.de iure dotium.vnde dicit ibi tex.qđ pater de bonis vxoris ſiue inuite nullam dandi habet facultatem glo.ſed de propriis habet neceſſitatem quia paternum ꝛ non maternum eſt officium dotare filiam.ideo dicit alibi tex.qđ pater nō poteſt dare in dotē filie rem vxoris ipſa inſcia vel inuita vt in.l.mater.ff.de iure dotiū. ¶ Pro premiſſis facit qđ dicit alibi tex.Quis bonum ſit mulieri que ſeipſam marito committit res eius mariti arbitrio gubernari tñ prohibente vxore vel inſcia maritus non debet ſe immiſcere bonis parafernalibus mulieris neceſſitatem imponendo.l.hac lege.C.de pac.conuen.tam ſuper do.ꝛc.

6 ¶ †Nec obſtat ſi dicatur qđ donatio inter patrem ꝛ filium non valet niſi morte conſeruetur.l.donationes.la.j.C.de dona.inter vi.ꝛ vxo.Secus eſt tamen in dote vel donatio.propter.nupt.quia illa ſtatim tenet.in.l.pomponius philadelphus.ff.fami.hercij.ꝛ eſt glo.in.l.ij.C.de inoffic.do.Nam hoc eſt verum in donatione rei proprie:ſecus rei aliene.

7 ¶ †Nec obſtat cū ex aduerſo opponit ratificationē matris nihil operari ex eo qđ dicta donatio nō fuit facta noīe matris ꝛ quis nō pōt ratificare qđ noīe ſuo nō eſt geſtū.l.ſi ſeruus.ff.de preca.ꝛ.l.ſed ſi pupilli.§.ſi ego.ff.de neg.geſ.Quia illud dꝫ intelligi quo ad vtilitatē ratificātis puta quo ad actionē ſibi dandam. ſed bene valet ratificatio in ſui preiudiciū etiā de eo qđ nomine ſuo nō ē geſtū p tex.cū gl.in.l.inſ.C.de rei vēdi.ꝛ ibi Bal.p expſſum.idē Bart.l.l.j.§.ſed ꝛ ſi cū qs.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ vſ caſus in.l.j.C.ſi in cōi eadēqꝫ cau.in gl.ſup vbo cognitis et alleg.caſus in.l.ſi fundus.§.j.ff.de pigno.ꝛ.l.aliena.§.ij. ff.de pigno.actione.

8 ¶ †Nec fuit neceſſaria dicta ratificatio ex quo per primam donationē fuerat ipſe dominus antonius dominus effectus quia ex pluribus cauſis non poteſt quis einſdem rei effici dominus.l.et in eadem.§.actiones.ff.de excep.rei iudi.

ꝛ.l.iiij.§.in plurimis.ff.de acq̊rē.poſſ.ꝛ in.§.ſed ſi rem legatarij.
inſtitu.de lega.

9 ¶ †Plus dico ꝙ per dictā donationē fuit ius queſitum etiā liberis dicti domini antonij ex dicto matrimonio ſuſceptis per verba ibi ꝛ liberis ex ipſo matrimonio procreandis: licet tunc tempore non forent nati.pro quo.l.pater.C.de pact.conuen.ſuper dote ꝛc.ꝛ.l.ꝙuis pater.eo.ti.ꝛ faciunt que ponit Bart.in.l.poſt dotem.ff.ſolu.ma.ideo alibi dicit text.ꝙ nondum nato poteſt ius queri.in.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij.ꝛ.l.j.§.penul.ff.de leg.iij.Et poterit ipſe filius patre mortuo:auo adhuc viuente petere.facit.l.ſi duobus.§.fin.cum glo.ff.de leg.j.ita de iure dicendum videtur mihi.

¶ Summarium.

1 ☞ Scriptura que et quando vim vltime voluntatis habere dicatur.
2 Teſtamentum in ſcriptis minus ſolenniter factum qn̄ valeat.
3 Teſtamentum ratione voluntatis teſtatoris imperfectum non valet.
4 Teſtamentum inter liberos conditum non valet ſine dieí appoſitione.
5 Voluntatem defuncti inualidam quiſq̧ approbare poteſt.
6 Juramentum validat actum al's inualidum.
7 Diuiſio facta inter fratres qualiter probetur.

¶ Conſilium.lv.

Omiſſa facti narratione venio ad deciſionem dubiorum.

1 ¶ †Ad primum queſitū an dicta ſcriptura habeat vim vltime voluntatis quo ad dictos liberos aſſerti teſtatoris: ꝛ dicendum videt̃ ꝙ non: nec ei vt teſtamento ſtare teneret̃: nam certum eſt ꝙ dictus aſſertus teſtator qui dictā ſcripturam ſcribi fecit per dictum notarium nuncupatiue non eſt teſtatus. Nam deficiunt ea que requiruntur vt valeat teſtamentum imperfectum in ſcriptis

a inter liberos [a] conditum que text.exprimit in aut.quod ſine.C.de teſta.et in corpore vnde ſumitur.de teſtamen.imperfect.col.viij.ſed teſtamentum nuncupatiuum inter liberos imperfecte conditum duobus ſaltim teſtibus eſt probandum:vt no.in.l.hac ꝯſultiſſima.§.ex imꝑfecto.C.de teſt.ꝛ in aut.qd̊ ſine ibi ſituato per glo.in aut.vnde ſumit̃.ꝛ in.l.fi.C.fami.her.hic autē in caſu de quo agit̃ nō fuit corā teſtibꝰ lectū nec recitatū teſtm̄ igitur non habet vim teſtamenti ſiue volūtatis vltime dicta

2 ſcriptura. ¶ †Scd̄o ꝓbat̃ ſic.vbi teſtator inter liberos teſtat̃ in ſcriptis minꝰ ſolēniter ꝛ teſtm̄ ſua ꝓpria manu ſcribit ꝛ hoc cōſtat ꝙ eſt ſua ꝓpria manu ſcriptū tūc vꝫ teſtm̄ etiam nullis adhibitis teſtibꝰ.vt in.d.aut.idē ſine.ꝛ ibi no.ꝑ Bald.ꝛ doc.ꝛ in cor.vn̄ ſumit̃ ꝑ Ja.de bel.viſu:ſed in caſu de quo agit̃ nō fuit teſtm̄ ſcriptū manu dicti aſſerti teſtōris neq̧ ſubſcriptū: igit̃ nō pōt ſortiri effectū niſi ꝓbet̃ teſtibꝰ ſaltim duobꝰ maribꝰ vel ſemel lis rogatis vel non rogatis ipſum teſtatorem dictū teſtamentum feciſſe ipſis preſentibus vt in ſupradictis iuribus.

Fortificatur: nam ſi in illo caſu eſt ſpeciale qn̄ in ſcriptis eſt

a ¶ Inter liberos.h̄ teſtamēto imperfecto inter liberos condito.de quo etiā tetigi.ſ̄.cōſil.xxviij.

conditum inter liberos:vt teſtes non requirantur:ergo in contrarium eſt iu
commune in ceteris.l.j.in fi.ff.ad munici.

3 ¶†Tertio probatur certum eſt quod teſtamentum imperfectum ratione volū
tatis teſtatoris non valet.l.ſi is.ff.de teſta.etiã inter liberos.vt ibi no.per gl.⁊
in dicto.§.ex imperfecto.⁊ per doct.Et dicitur tunc teſtamentũ perfectũ rõne
voluntatis:quando teſtator totam ſuam voluntatem declarauit ⁊ habuit pro
perfecte declerata.ar.in.l.contractus.C.de fide inſtru.ita no.per Bart.in.d.l.ſi
is.Sed in caſu de quo agitur dictus teſtator nõ habuit voluntatem ſuam pro
perfecte declarata:quia vt in facto ponitur propoſuerat eam facere publicari ⁊
recitari coram notario ⁊ teſtibus qui eam ſcripſerat ⁊ nondũ eã publicauerat:
igitur eſt totaliter inualida etiã inter dictos liberos.pro quo.l.ex ea ſcriptura.
in prin.ff.de teſti.⁊ de hoc eſt caſus in.l.fideicommiſſa.§.j.ff.de leg.j.⁊ ibi glo.
¶Nec obſtat opinio Bart.poſita in.l.fideicõmiſſa.§.j.q² non videt procedere
per iura et rationes ſupra alleg.Nec in.l.in teſtamento.ff.de fideicõ.lib.nec.l.
fi.ff.de rebus eorum per eum allegate probant eius opinionem.Nam loquunt
vbi teſtamentum erat imperfectum ratione ſolẽnitatis:vt ibi no.per.glo.et tñ
in caſu preſenti erat imperfectio ratione voluntatis non ſcripte a teſtatore:ſed
a notario ⁊ non publicate:nec lecte coram teſtibus non habite pro abſoluta et
completa perteſtari volentem:immo illam coram teſtibus recitari facere pro
poſuerat:quo caſu inualida eſt omnino:vt patet iuribus.ſ.alleg.Et hoc tenet
clare Bald.in.l.fi.C.de fideicõ.⁊ in.d.aut.quod ſine.

4 ¶†Item in dicta ſcriptura nõ eſt diei deſcriptio facta perfectionis eius quod
requiritur ad hoc vt tale teſtamentum inter liberos conditum in ſcriptis per
patrem valeat ſine teſtibus:vt dicit dicta aut.quod ſine.dũ dicit declaret tem
pore ⁊c.Et fuit ratio:quia pluries mutari poteſt:ideo debet de tpe apparere:q²
illud demum ratum eſt:quod vltimum approbatur.l.ſancimus.C.de teſta.pro
quo.l.ij.§.diẽ.ff.queadmodũ teſt.aperiant.⁊ hoc tenet Bal.i dicta aut.qð ſine.
¶Nec poteſt dici quod ſaltim vt diuiſio bonorũ inter liberos facta valeat:q²
non ſunt ſeruata que debent adhiberi ad probationẽ talis diuiſionis.vt patet
ex.d.l.fi.ff.fa.herciſcun.cum ibi no.

5 ¶†Ad ſecundum dubium dicendum eſt dictam ratificationem effectũ habere
pacti validi ſtipulatione vallati iuramẽtoq́ firmati:vt in ipſo inſtrumento ap
paret:poteſt em̃ quiſq́ inualidam voluntatem defuncti approbare ⁊ illam ha
bere ratam ⁊ ex promiſſione valida eam confirmare.l.non dubium.C.de teſta.
et.l.ſi veritas.C.de fideicommiſſis.etiam ſi ipſo iure diſpoſitum a teſtatore ſit
innalidum ſic qð non ſit orta obligatio naturalis nec ciuilis.l.cuz q² decedẽs.
in prin.ff.de leg.iij.¶Et ſi dicatur qð licet ibi nulla obligatio ſubſiſtat:ſed ſit
diſpoſitio ipſo iure nulla:tñ cauſa promiſſionis ⁊ approbationis ſubſiſtit:quia
ibi certuz erat illam eſſe voluntatẽ defuncti licet inualidam:et in caſu de quo
hic agitur non conſtabat plene an eſſet vltima voluntas:ſeu diſpoſitio dicti te
ſtatoris.Dicendum eſt qð cõſtabat per cõfeſſionẽ dictorum fratrum liberorum
dicti teſtatoris qui confitebantur illam ſcripturam coram eis lectam ad eoruz
requiſitionem eſſe volũtatẽ ac diuiſionem paternam:⁊ ſic ſubeſt cauſa.
¶Et preſuppoſito quod cauſa eſſet falſa:quia non apparet qð ſcriptura ſit vo
luntas patris:tamen cum dicti fratres nõ ſint obligati tanq̃ ex teſtamento ad
inuicem ſeu alteri:cum per eorum approbationem de dicta ſcriptura facta:vt
de vltima diſpoſitione ſeu diuiſione patris:nõ ſicut vt ex teſtamẽto ſeu vltima
voluntate obligati:cum eorum approbatio nõ potuerit facere teſtamentũ ſeu
vltimam voluntatem imperfectam:vel imperfectam producere obligationem
ex teſtamento:ſed teneantur et ſint obligati ex eorum promiſſione adinuicem

ſacta ſolenniter:yt ptz tenoꝛe inſtrumēti approbationis:vt.d.l.
nō dubiū.cū ibi no.C.de teſta.ꝛ.d.l.ſi veritas.Et dicta approba-
tio facta ſic ab ipſis fratribus ſciētibus tenoꝛē dicte ſcripture ꝛ
in eoꝛū pñtia ipſa ſcriptura exigēte:ꝛ ſic erāt ſcientes de virib⁹
dicte ſcripture inualide:pꝛo quo glo.in.l.locus.ſup verbo iuris
mei.ff.de acq.poſſ.et.l.ea q̄.§.j.ff.de cōtrahē.emp.falſitas dicte
cauſe nō vitiat ſtipulationē:ꝛ cōuētionē inter ipſos fratres fa-
ctā.l.ſi diuoꝛtio.ff.de ver.ob.ꝛ.l.in ſumma.in pn.ver.idē quoq̧.
ff.de condi.inde.Nō em̄ defect⁹ dicte cauſe perimit ſubſtātiam
dicte pꝛomiſſiōis ꝛ cōuētionis facte inter ipſos de tenēdo ꝛ cō
pꝛobādo diſpoſita in dicta ſcriptura:lʒ nō oſtendeꝛ in ea quali-
tate in qua fuit demonſtrata:iō nō vitiaꝛ:pꝛo quo.d.l.ea q̄.§.j.
ꝛ qđ no.Bar.in.l.demōſtratio.in pꝛin.in.iij.q.ff.de cōd.ꝛ demō.
6 ¶ †Ad qđ facit qꝛ dicta ratificatio fuit iuramēto cōfirmata qđ
iuramētum facit valere qđ al's eſt inualidū.in.c.lʒ.de iureiur.
et in.c.q̄uis.de pac.lib.vj.facit aut.ſacramēta pub.cum ibi no.
per doct.C.ſi aduerſus ven. ¶ Nec obſtat qđ per alterū dictoꝝ
fratrū allegaꝛ qđ dicta ſchedula nō fuit inſerta in dicto inſtru-
mēto approbationis:nec de ea apparet in ipſo inſtrumento: et
de his q̄ non ſunt ꝛc.qꝛ ſufficit ſi teſtes deponāt illā ſchedulā in
nota notariȷ̄ fuiſſe reptā.vñ dico qđ ſi nō cōſtaret de dicta ſcri-
ptura qđ nō valeret dicta ratificatio:qꝛ tūc defectus rei cui eſt
adiecta demonſtratio cauſe deficeret:ꝛ ſic eſſet totus actus in-
ualidus.iuxta.l.ſi quis fundum.ff.de contrahen. empti.et per
Bar.in.d.l.demonſtratio.
7 ¶ †Ad tertiū dubiū dicendū eſt qđ ſi pꝛobetur dictos fratres
tenuiſſe quilibet poꝛtionē ꝛ res ſibi per patrē ſm tenoꝛeʒ dicte
ſchedule ꝛ ratificationis ſubſecute relictas ꝛ quēlibet eoꝛum ex
poſt onus rerū ſue poꝛtionis ſuſtinuiſſe et ita longo tpe.x.vel
xx.annis tenuiſſe.ex hoc induciꝛ ꝓbatio diuiſionis facte inter
ipos fratres de bonis parternis ar.l.cū de in rē verſo.ff.de vſu.
et.l.j.§.ſi.ff.de aqua plu.ar.ꝛ facit.l.itaq̧.ff.pꝛo ſo.et hoc tenet
glo.in.l.ſi maioꝛ.C. cōmuni diuidundo quam gl.ſequunꝛ Ja.de
butri.ꝛ.Bar.Cy.tñ voluit tenere eo qꝛ actio cōpetens fratrib⁹
adinuicem non tolliꝛ tali tempoꝛe ſed.xxx.annis.ꝛ.l.ſicut.C.de
preſcrip.xxx.vel.xl.annoꝝ.ſed hec opinio non videꝛ pꝛocedere
quis illud eſſet verū aduerſus non habentes titulum:qđ ſecus
eſt in caſu modo per pꝛemiſſa:igitur ꝛc.

¶ Summarium.

1 Exactio pedagioꝝ ꝛ vectigaliū eſt de iure pꝛohibita.
2 Exactio vectigalis quanto tempoꝛe tollatur.

¶ Conſilium.lvj.

CIrca preſentem queſtionem credo cōſules de ro-
manis obtinere debere rationibus ſequentibus:
1 † nam certū eſt quod pedagioꝝ [a] ꝛ vectigalium
2 exactio eſt de iure communi pꝛohibita.l.ij.ꝛ.iij.C.
noua vectiga.inſti.non poſſe.ꝛ in.c.ſuper quibuſ-
dam.§.preterea.extra de verbo.ſigni. ¶ Ideo in
eoꝛum acquiſitione requiritur pꝛincipis cōceſſio vel conſuetu-
do tanti tempoꝛis:cuius memoꝛia in contrarium non exiſtat.

a Pedagio rum.vide.j. cōſilio.lxv.

vt dicto.§.preterea ꝛ.l.ſi publicanus.§.fin.ff.de publi.et vecti.l.
iiĳ.C.noua vect.inſtit.non poſſeſ.l.opera.§.item reſpondit.ff.de
2 publ. ¶ †Et tollitur pedagiĳ ſeu vectigalis exactio tempore.x.
annorum:quoniam competebat priuato ex principis conceſſiõe
et ſic priuilegio vel conſuetudine . argu.l.j.C.de nundinis.fa-
cit.l.licitatio.§.earum rerum.ff.de publi.ꝛ vecti.ꝛ ibi hoc tenet
Barto.glo.in.l.falſo.C.de diuer.reſcrip.quod ibi ſequũtur com
muniter doct.ꝛ in.c.cum acceſſiſſent.de conſtitu.Ita dicendum
videtur mihi.

¶ Summarium.

1 Donatio quingentos excedens aureos an et. qualiter et
coram quo inſinuari debeat.
2 Inſinuatio coram quouis iudice etiam incompetenti fieri po-
teſt.
3 Teſtamentum apud acta inſinuatum coram duobus teſtibus
eſt validum.
4 Iudex ordinarius competẽs dicitur vbi nullus aliꝰ deputatus
reperitur.
5 Inſinuatio quid ſit.

¶ Conſilium.lvĳ.

OMiſſa facti narratione mihi tradita reſpondeo
ad principale dubium † ſi dicta donatio excedens
1 ſummam quingentorum aureorum bene fuerit
inſinuata coram iudice mahbecti qui non eſt iu-
dex competens:nec reſpectu rerum donatarum.
nec reſpectu donantis.pro cuius dubiĳ miſſione
ꝑmitto qꝺ donatio ſimplex inter viuos facta excedẽs q̇ngẽtos
aureos non valet ſine inſinuatione.l.ſancimus.in fine.C.de do
2 na. ¶ †Sed an dicta inſinuatio fuerit legitimo modo coram di-
cto iudice incompetenti facta.Bart.dicit qꝺ poteſt fieri coram
quocunqꝫ iudice etiã incompetẽti ꝛ ſine decreto.ita tenet.in.l.
modeſtinus.ff.de dona.ꝛ allegat text.in.l.data.C.de dona.At-
tamen glo.ordinaria tenet quod iudex donationem per ſuã au-
toritatem et decretum debet confirmare.in autẽ.vt non fiant
pig.§.fin.colla.v. ¶ Quicquid ſit credo qꝺ iudex debet eſſe cõ-
petẽs vel reſpectu rerum que donant̃ vel reſpectu donantis.
Et ratio quia inſinuatio requiritur propter duo.Primo vt non
fiant clam ſed publice donationes. Et ne donans fraudetur
dicta.l.data.ꝛ ideo talibus ſummis.ccccc.aureos excedentibꝰ:
maior ſolẽnitas requiritur.argu.l.fi.iuncta auten.ibi poſita.C.
ſi certũ petatur. ¶ Secundo qꝺ fiat inſinuatio apud iudicem:qꝛ
in his que coram eo fiunt dolus et metus abeſſe preſumuntur:
maxime vbi iudex decretũ interponit.l.j.C.de ꝑdĳs minorum.l.
3 ſi quis ſpontaneis.C.de decurionibus.lib.x. ¶ †Et propterea
dicit Bald.in.l.pacta nouiſſima.C.de pactis.quod ſi teſtamen-
tum et donatio cauſa mortis inſinuentur coram iudice ſcilicet
apud acta inſinuent̃ valent:licet duo teſtes dũtaxat exiſtãt:et
hoc determinat per.l.omnium.C.de teſta.quod eſt notabile ſci-
licet quod talis iudex debeat eſſe competens[a].l.ſed diu.C.de
dona.ꝛ ideo ſi fieret talis inſinuatio per epiſcopum vel coram

a ¶ Debe-
at eẽ cõpe-
tens.ſi inſi
nuatio va-
leat corã iu
dice incõpe
tẽti.vide.ſ.
cõſil.xxiĳ.

eo ipſa non valeret.l.repetita.C.de teſtamen.et facit quod ibi not.per Bal.Et ſi iudex ſuper talibus inſinuationibus fiendis fuerit deputatus partes in alium non poſſunt conſentire.ar.l.ſed diu.et.l.repetita.alle.ſ.ꝛ ita determinat per dictas.ll.do
4 minus Bald.in.l.illud.C.de ſacroſan.eccl.† Ubi autem nullus eſſet iudex talis deputatus tūc in dubio iudex ordinarius reſpectu donantis vel rerum donatarum dicitur cōpetens.ar.l.ſi predium.C.de prediis mino.facit bene.l.j.ꝛ.ij.C.ſi a non compe.iudice.Modo ſic eſt qḋ ſi talis inſinuatio poſſet fieri coram iudice quocūqꝫ:ꝛ coram alio ꝙ corā ordinario nulla eſſet proviſio legis ordinantis fieri inſinuationē:patet quia ipſe talis iudex ignorans conditionem donantis non inquireret nec inquirere poſſet vtrum deceptus fuerit.ꝛ quid ex tali donatione conſequitur aut poteſt conſequi:imo nec de inquirendo curaret.ꝛ ideo nimirū ſi iudex ordinarius eſſe debeat corā quo fiat talis inſinuatio.alr̄s volens exceſſiuam donationem facere faciliter legem fraudaret eligendo aliquē iudicē ignotum et incompetētem:ꝛ illius opinionis videtur eſſe Bal.in.d.l.illud.
5 C.de ſacroſan.eccl.† Et pro tāto dicit ibidē Guil.de cugno.qḋ inſinuatio nihil aliud eſt niſi deſcriptio in actis facta cum decreto vel autoritate iudicis competentis.et quia dicta donatio.de qua in facti narratione fit mentio facta non fuit coraꝫ iudice competenti videtur inualida.Ita de iure dicendum videtur mihi.

Summarium.

1 Vaſallus rem feudalem ſine ſuperioris dn̄i permiſſu vendere non poteſt.

2 Feudum ſi cum domini ſuperioris permiſſu alienetur non incidit in commiſſum.

3 Contractus alienationis rei feudalis purus eſſe poteſt et conditionalis.

Conſilium.lviij.

Ex narratiōe facti que hic cauſa breuitatis omittitur eliciūtur dubia ſubſcripta in iure examinanda ꝛ decidenda.

1 † Primo qḋ vaſallus rem feudalem dare aut vēdere non poteſt ſine permiſſu maioris domi
2 ni [a] de prohibita feudi alie. per fredericū.in prin.§.j.quod ſi faciat contractus eſt ipſo iure nullus.vt ibidem habetur.facit.l.fi.C.de rebus alie.non alienandis. Et hoc verum niſi alienatio fieret in proximum agnatū vel aliū ſibi conſortem in.§.j.ꝛ.§.ſed ꝛ res.in tj.per quos fiat inueſtitura.in eo.lib.feu.quia tunc proprie non dicitur alienatio ſed refutatio.vt no.glo.in.c.j.de alie.feudi.paterni ſuper verbo concedi.et ar.l.pater.§.quindecim.ff.de leg.iij.

3 † Ad ſcḋm dubiū dico qḋ lꝫ nō valeat alienatio rei feudalis ſine permiſſu dn̄i.vt.ſ.proxime dixi.Tn̄ ſi bn̄placitū dn̄i maioris reſeruet euitat cōmiſſum rei feudalis arg.in.l.fi.C.de fundis patri.lib.xj.l.qui abſenti.§.j.ff.de acquir. poſ.l.ſicut.§.j.ff.quibꝰ modis pig.vel hypo.ſol.hoc tꝫ Pe.Jac. materia feudoꝝ

[a] Maioris domini, ḋ alienatione rei feudalis ḋ quo ēt vide.J.cō ſil. cexiiij.ꝛ ꝯſi.ſequēti.

in diſtinctione:idem tenet Albe.de roſate in.l.fi.C.de iure em-phy.in.q.j.in qua dicit qꝺ pendente tali cōditione non poteſt.
5 ¶ † Pro huius tñ pleniori declaratione ſic diſtinguo qꝛ aut di-cimus talem contractum eſſe purū:aut conditionalem aut in diẽ incertū:primo caſu ſi dicaẽ purus cōtract⁹:ipſe fuit ipſo iu-re nullus.Et tunc eſt verum donationem non valere cum ap-pareat vaſallum aliter ꝛ alio modo verſatum fuiſſe in re feuda-li aliter ꝙ a iure ſit promiſſum.ꝛ ita rem fuiſſe commiſſam:vt in.c.j.de prohi.feu.alie.per fre.fecit eñ vaſallus qꝺ in eo erat et dñium vtile qꝺ in eo erat(iuxta no.i.l.iij.§.merito.ff.de acq̄.poſ.)a ſe abdicauit.l.qꝺ meo.§.fi.ff.de acqui.poſ.Nec factum iſtius potuit agnatis preiudicare qui ſunt in feudo ſucceſſu-ri.arg.l.ſtatius flauius.ff.de iure fiſci.¶ Aut talis contractus ᵃ cenſetur conditionalis.ꝛ ita depẽdere a beneplacito domini:ſub quo talis contractus totiẽs reſoluitur volente ꝛ ſuaden-te iuris diſpoſitione:vt in.d.c.j.de prohi.feu.alie.per fre.Tum quia conditio hoc eſt beneplacitum nondū euenit contractus non meretur dici perfectus:ꝛ ita ſequitur cōmiſſum locum non habere.l.j.in fine.ff.de condi.ꝛ demon.Aut dicetur talis con-tractus ſub die incerto.tunc idem dicendū quod in conditio-ne pro eo qꝺ dies incertus pro conditione habetur.l.dies in-certus.ff.de condi.ꝛ demon.qui dies cum nondū interuenerit conſtat qꝺ contractus non eſt purificatus.et licet vaſallus fe-cerit qꝺ in eo eſt:attamen reſeruatio illa tollit commiſſionem.

a ¶ Snia. de materia l.edicto. C. de edi. di. adri.tol.

¶ Summarium.

1 Heres mitti ſe in poſſeſſionem poſtulans non auditur vbi contradictor eſt poſſeſſor.

2 Legatarius rei legate poſſeſſionẽ anteꝙ heres nanciſcens ad reſtitutionẽ non tenetur.

¶ Conſilium.lix.

1 a Plana ꝛ rationabilis eſt doctorū cōis ſnia † ᵃ que habet heredẽ ſe mitti poſtulantem in poſſeſſionez rerum hereditariarū beneficio.l.fi.C.de edic.di-ui adri.tol.vigore teſtamenti non aboliti ꝛc.non audiendum vbi contradictor eſt poſſeſſor et ha-buit titulum de defuncto.Siue enim alleget is qui contradixit titulum ſimilem ᵇ videlicet aliud teſtamentum in quo fuit inſtitutus et exhibet non vitiatum ꝛc.eiuſdem da-te vel anteriorum.Aut etiam interioris etiam ſi alleget titulū diſſimilẽ ꝛ exhibet titulū cenſetur ſemper eſſe contradictor le-gitimus ad hoc ſaltim vt impediat miſſio poſtulata vt probaẽ in.d.l.fi.in.§.ſinaũt aliquis contradictor.ꝛ ibi no.per gl.ꝛ doc.Eſt eñ ratio euidẽs:qꝛ aut habuit poſſeſſionem viuente eo de cuius hereditate agitur et non pōt conqueri heres:imo teneẽ ſeruare factū defuncti ꝛ non contrauenire.l.poſt mortem.ff.de adopt.Aut habuit eo mortuo quo tempore vacans erat poſſeſ-ſio naturalis ſiue corporalis que nullatenus eſt apud heredi-tatem iacentẽ vt.l.j.§.ſceuola.ff.ſi quis teſta.li.eſſe iuſſus fue-rit.Nec apud heredẽ hereditate etiā adita ante cōprehenſionẽ poſſeſſionis.l.cum heredi.ff.de acqui.poſ.Et certe adhuc non

b ¶ Titulū ſimilẽ.ſꝫ b cōmunem opinionem doc.quā re fert Iac.de but.i.d.l.fi. ſola allega-tio tituli a defuncto ſi ne alia pba tiōe īpedit miſſionẽ in poſſeſſio-nem.

poteſt conqueri heres:qm̄ ſi nactus fuiſſet hāc poſſeſſioné heres teneretur eā
tradere huic ꝯtradictori:ergo non poteſt eā aduocare ſi reperiaẗ eſſe ipm̄ ꝯtra
2 dictoré per regulā dolo fact.ff.de doli excep.†Et eſt text.in.l.j.§.rediguntur.ff.
quo ꝑ lega.vbi legatarius qui nactus fuit poſſeſſionem rei legate anteꝙ̄ heres
non teneẗ ad reſtitutioné niſi locus eſſet falcidie vt ibi.Unde ſi iſta locū habe-
ret in eo qui habuit a defuncto titulū diſſimilé in cauſa eiuſdem multo magis
locū haberet in eo qui habuit a defuncto titulū ex cōtractu ante vel poſt teſta
mentū:cum illa vt validior ſit ante oīa ⁊ vt es alienū ſit indicédus.vt.l.here-
ditarium.ff.de bo.auto.iudicis poſ.iūcta.l.cū ſeruus.⁊.l.rem legatā.cum ſi.ff.
de adimé.lega.multomagis ſi habuerit poſſeſſionem viuéte teſtatore vt.ſ.dixi.
in alio caſu.¶ Igitur cum nobilis petrus machi contradicat miſſioni in poſ-
ſeſſioné petite per nobilé ludonicū eius fratré heredé inſtitutū a patre cōi alle
gans titulū donationis ſibi facte per eorū patrem ⁊ poſſeſſioné quā habebat:et
adhuc habet pater qd ipſe eſt legitimus contradictor.Ita dicédū videẗ mihi.

¶ Summarium.

1 Donatio facta filio nondum nato quando valeat.
2 Donationis filio nondum nato facte duo tempora notantur.
3 Iura vetera in bonis caſtrenſibus vel quaſi non mutanda.
4 Aduentitia filio qualiter olim ⁊ hodie patri querantur.
5 Profectitia bona filij que ſint:et an eorum poſſit fieri donatio inter patrem et
filium.
6 Pater donationem factam filio non reuocans per morté confirmare cenſetur.
7 Promiſſio omnium bonorum preſentium ⁊ futurorum eſt inualida.
8 Promiſſio omnium bonorum ius teſtandi non aufert.
9 Poſthumus heres inſtitui poteſt.
10 Clauſula dat donatione ſimplici ⁊c.quid importet.
11 Inſtituens filium et nepotem et deſcendentem an cenſeatur eos copulatiue
inſtituere.
12 Alij dictio an ſit certitudinis nota:⁊ quid ſignificet.
13 Ius primogeniture in quibus locum habet.

¶ Conſilium.lx.

AD dubia elicita ex facti narratione reſpondeo omiſſa facti narra-
1 tione cauſa breuitatis.¶ †Et primo ad primum ſi dicta donatio
facta filio qui nondum erat natus valuerit:⁊ videtur quod non:
cum ipſe filius eſſet in poteſtate patris:iuxta.l.ij.C.de inoffi.do.⁊
l.cum de bonis.C.de dona.⁊ hoc propter vinculum poteſtatis.l.ſi
ue emancipatis.in fi.eo.titu.⁊ pater donando filio ſibiipſi daret
cum ſint eadem perſona iuris fictione.l.fi.C.de impub.⁊ alijs ſubſti.et ſic vide-
tur non valere:non propter iuris prohibitionem ſed propter iuris impoſſibili
tatem.l.donationes.C.de dona.inter virum ⁊ vxo.
2 ¶ Pro deciſione tamen huius dubij hic noto duo tempora.¶ †Primo tépus
contractus:⁊ hoc inſpecto nulla cauſa impedit donationé valere.cū non ſub-
ſit vinculum patrie poteſtatis:cum ipſe filius cui eſt facta donatio nondū eſ-
ſet natus.l.ij.ff.de pactis. ¶ Secūdo/tempus acquiſitionis ſeu effectus dona
tionis:et iſtud eſt tempus natiuitatis quo natus eſt in poteſtate patris.inſtit.
de patria po.in prin.ſed quia primum tempus ad ſcdm̄ trahitur et refertur ex
mente contrahentium ⁊ ex forma contractus:ideo iſta duo tempora coniungo
et recipio pro vno tempore ſcȝ quo eſt natus:vt ſic finis trahat ad ſe principiū.
l.deniqȝ.ff.de minoribus.Et pro regula datur quod donatio facta a patre filio
in poteſtate cōſtituto non valet exceptis caſib⁹ qui no.in.l.ij.C.de inoffi.dona.

et poteſt ſtatim reuocari. Sed ſi non reuocat confirmatur morte donantis. l. donationes. C. de dona. inter virum ⁊ vxo. Et requiritur expreſſa et non tacita reuocatio in tali donatione. vi no. Cy. in auẗ. ex teſtamẽto. C. de colla. ⁊ moriendo pater abſq; reuocatione videtur confirmare: quia qđ non mutatur quare ſtare prohibetur. l. ſcimus. C. de teſta. Quod intelligunt doct. ſi ſit proceſſum ad traditionem: ſecus ſi donatio ſtetit in finibus nude donationis: nam tunc non confirmatur morte ſicut donatio inter coniuges facta. l. papinianus. ff. de dona. inter vi. et vxo. Et in filio videtur caſus qđ quo ad confirmationem requiratur traditio in. l. ſine ementi pactis. in princip. de dona.

¶ Sed contra hoc facit. l. cum oportet. §. ſed ⁊ ſi. ⁊. §. cui autem res. ⁊. l. fi. §. j. C. de bo. que libe. ⁊ auẗ. vnde ſi parens. C. de inoff. teſta. per que iura probaẗ donatio facta per patrẽ filio valere.

3 ¶ † Ideo oportet diſtinguere tria mẽbra: qꝛ quedam ſunt bona caſtrenſia vel quaſi et in iſtis iura vetera non mutantur: quia olim ⁊ hodie tenet donatio nec pōt reuocari: qꝛ in his filiusfamilias cenſetur loco emancipati; vt. d. l. cum oportet.

4 ¶ † Quedam ſunt bona aduenticia[a] que filio extrinſecus obueniunt: ⁊ in iſtis hodie eſt immutatum: quia olim in totum patri acquirebaẗ. inſti. per quas perſo. §. j. hodie vero q̈tum ad vſumfructum vt. d. l. cũ oportet. §. j. ⁊. d. l. fi. Et in iſtis olim non valebat donatio. hodie valet nec eget aliqua ꝯfirmatione licet azo contra. vt no. in. d. l. ij. C. de inoffi. dona.

a ¶ Aducticia. hic de bonis q̄ q̄runtur vel non querũtur patri.

5 ¶ † Quedã ſunt bona profecticia que proficiſcuntur de bonis patris aui vel proaui paterni. l. profectitia. ff. de iure do. Et in iſtis iura antiqua remanent incorrecta nec mutantur in aliquo de iure antiquo; qꝛ in iſtis nec olim nec hodie inter patrem et filium in poteſtate conſtitutum tenet donatio. l. ij. C. de inoffi. dona. ⁊. l. filie. C. fami. hercis. Nec etiam alius contractus. l. ij. ff. de contrahen. emptio.

6 ¶ † Tamen ſi pater non reuocet videtur tacite per mortẽ ſuã confirmare. l. cũ hic ſtatus. §. j. ff. de dona. inter virũ ⁊ vxo. quia qui non improbat videtur cõfirmare ⁊ approbare. l. ſepe. §. cum autẽ. ff. de reg. iuris. Nec pater videtur talem donationẽ reuocare faciendo alium heredẽ per tex. in auẗ. vnde ſi parens. nam vt ibi apparet ſi filio in poteſtate ſm vnũ intellectũ fuit facta immenſa donatio: ⁊ alius fuit inſtitutus heres nõ propter hoc fuit reuocata dicta donatio vt ibi apparet. Nec obſtat. l. ſi maritus. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. qꝛ loquitur in donatione coniugum. hic aũt loquimur in donatione filiorũ que eſt fauorabilis propter plura iura que concurrunt: licet enim iſte donationes ꝯiugum ⁊ filiorũ parificentur in actu cõfirmationis ⁊ ſic in fauore: non tamen in actu reuocationis ⁊ ſic in odio cõfirmatur: quia perſeuerãtia voluntatis preſumiẗ niſi mutata probetur. l. cum qui. ⁊. l. id. ff. de probationibus. ¶ Item donatio eſt fauorabilis maxime collata in filiũ ad quẽ de iure nature bona redire debent: reuocatio vero odioſa: ideo reſtringẽda. l. cũ quidam. de li. ⁊ poſth. ⁊. c. odia. de re. iur. Itẽ qꝛ requiriẗ expreſſa reuocatio in tali donatione vt no. Cy. in. d. auẗ. qꝛ qđ non mutaẗ: quare ſtare

prohibetur.l.ſancimus.C.de teſtamen. ¶ Fateor tñ qḋ ſi pater voluiſſet grauare lambertum eius filium in bonis donatis potuiſſet facere cū poterat in totū reuocare.ita loquitur.l.j.§.ſciendum.ff.de le.ij.⁊ procedūt premiſſa:quia pater proceſſit ad traditionem bonorum donatorum per retentionem vſuſfructus iuxta.l.quiſquis.C.de dona.

7 ¶ †Circa ſecundū dubium dicit Bar.in.l.ſtipulatio hoc modo cōcepta.ff.de verb.obli.qḋ vbi quis promittit omnia bona ſua
8 preſentia et futura[a] quod nō valet talis promiſſio:quia tollit liberam teſtādi facultatē per indirectam cum nullus vellet eſſe heres ſine commodo.⁊ dicit Cy.ſic cōtuliſſe pro quo facit inſti.ad.l.fal.iuncta.l.quod de bonis.ff.eo.tit.Aut dicit omnia:non autem adiecit pñtia ⁊ futura:⁊ tunc valet.l.omnes.§.luciꝰ.ff.de his que in frau.credi.Ratio quia poterit lucrari quod lex preſumit.l.ſi defunctus.C.arbi.tutele.Et idem ſi dixit oīa bona ſua preſentia et futura reſeruata ſibi certa q̄titate vel re. ¶ Sȝ qui vellet in hoc vltimo tenere contrarium probabiliter poſſet:quia hereditas eſt nomen iuris ⁊ ſine vllo corpore intelligit̄.l.hereditas.in prin.ff.de pe.heredi.l.pecunie.§.hereditas.ff.de verb.ſig.Et teſtamentū eſt quid intellectuale.⁊ not.in.l.j.ff.de
8 teſta.†vnde promiſſio omnium bonorum pñtiū ⁊ futurorȝ nō tollit ius teſtādi:nec tollit ſucceſſionem ex teſtamēto vel ab inteſtato:immo heres ſcriptus in tali teſtamento poterit adire:et per aditionem erit dominus omnium bonorum.l.cum hereditas.ff.de acqui.poſ.licet ex contractu ſine promiſſione defuncti heres teneat̄ pñſtare bona:⁊ hoc ſentit iac.de butri.in.l.ſi.C.de pactis.Item alia conſideratione poteſt valere donatio omnium bonorum preſentium ⁊ futurorū:quia in tali donatiōe non comprehenduntur nomina ſibi debita vt dixi ſupra in.l.ij.

9 ¶ †Ad tertium dubiū dico ꝙ ſic:qꝛ poſthumus q̇ in rerū natura nōdū eſt heres inſtitui pōt.l.placet.cū.l.ſi.ff.de lib.⁊ poſt.et ei legari pōt.l.q̇ quartā.§.ſi.⁊.l.filiabus.ff.de le.ij.Ita etiā ⁊ donari pōt cū legatū ſit quedā donatio.l.legatis.ff.de leg.ij.Poteſt etiā ſtipulari filio naſcituro ⁊ ad cōmodū ipſiꝰ.l.ſi q̄s operas.ff.de operis liberorū. ¶ Immo dicit Bar.ꝙ filio concipiendo ⁊ naſcendo poſt mortē poteſt ſtipulari.l.paulus.§.penulti.ff.de bo.liberorū.Ita tenet Bar.in.l.quod dicitur.la.ij.ff.de verborum obligatio. ¶ Et ex tali ſtipulatiōe dat̄ ſibi actio.l.qḋcūq̄.§.j.ff.de verb.obli.l.ij.⁊.iij.ff.rem pup.ſal.fore.Et notarius bene poteſt ſtipulari pro illis qui nōdū ſunt.l.nō aliter.⁊.l.his verbis.ff.de adopti.in.§.cū autē.inſti.eo.Fateor tamē ꝙ talis donatio ſtatim non parit ius actionis vel obligationis efficacis. Quia eius effectus ſuſpenditur in euentum natiuitatis.Et ſic licet donatio ſit ſimplex et pura quantum ad illa:tamen eius effectus eſt conditionalis dependens ex futuro euentu.l.ſi ſeruitus.§.ſabino.ff.de ſerui.vr.predio.⁊.l.fin.ff.ſi ſeruitus vendicetur.⁊.l.cum hic ſtatus.§.ſi ſponſus.ff.de donat.inter virum ⁊ vxorem.

10 ¶ †Ad quartū dubiū de vbis in donatiōe adiectis.ibi:dat donat donatiōe ſimplici que dr̄ inter viuos filio primogenito ſeu

a ¶ Et futura. Hoc de donatione bonorū preſentiū ⁊ futurorum.

aliꝫ ſi maluerit ex eodem matrimonio naſcituro queritur ſi di-cta clauſula ſeu aliꝫ denotent concurſum in rebus donatis in-ter primogenitum ⁊ ſecundum:dubium facit illa dictio ſeu que eſt ampliatiua habens naturam coniunctiuam ſiue perſonis ſiue rebus adijciatur.l.ſi quis ita ligauerit.ff.de auro et argen. legatis.iuncta.l.penul.de verbo.ſigni.¶ Credo tamen quod ſi dicta donatio fuerit facta ſub quodam ordine naturali eſſentia li ac neceſſario reſpectu diſponẽtis:videlicet primogenito ſeu alij ⁊c.quod tunc dicta dictio ſeu non ſtat ampliatiue nec copu latiue.Imo amittit naturam propriam ⁊ alteratur eius ſignifi-catum ex mente preſumpta diſponentis.Et ſic non coniungat tempora nec perſonas:ſed denotat in diſpoſitione ordinem ge-niture.¶ Secundum verba ſcripture ſcilicet vt deficiente per-ſona primi veniat alius ex eodem matrimonio ⁊ nõ al's vt pro-batur in.l.gallus.§.quidam.ff.de libe.⁊ poſthu.

11 ¶ †Sic inducendo inſtituo filium et nepotem qui ex eodem naſcetur ex vi copule:non concurret nepos cum filio in inſtitu tione.Sed deficiente filio ſuccedet nepos auo.Et ſic copula nõ ſemper coniungit perſonas:ſed diuidit tempora ⁊ reſpicit or-dinem ſuccedendi:et hoc ideo quia fit diſpoſitio ſub quodam ordine naturali.¶ Probatur alia ratione pater ſtipulatur ſibi et filijs certe ex vi copulatiue non concurrunt filij cũ patre in obligatione nec in commodo ſtipulationis. Imo ſolida obli-gatio et commodum ſtipulationis erit patris:et ipſo deficiẽte erit filijs.Et hoc ideo quia inter ipſos eſt quidam ordo natura lis.¶ Ex quo etiam incommodo ſtipulationis quidam ordo ex mente ſtipulantis preſumptiue colligitur.no.doct. in.l.liberi. in penul.q.C.de operis libertorũm.¶ Nec obſtat predictis.l. ſi duobus.in prin.⁊.§.fi.ff.de le.ij.quia ibi teſtator non ꝓcede-bat in diſpoſitione per modum ordinis naturalis:hic ſic.

12 ¶ †Preterea dicta dictio aliꝫ non eſt nota certitudinis alicu-ius perſone reſpectu alicuius demonſtrationis:quia de ſecun-do tertio ⁊ quarto:et ſic de ſingulis poſſet dici alij:nec apparet de quo ſenſerit in actu donationis:⁊ ſic dictio ſeu nõ poteſt ſu mi pro coniuncta quia copula debet coniungere certa non in-certa:nec apparet in cuius perſona fundetur donatio:ergo ex dictione ſeu non poteſt dari cõcurſus cũ applicetur rei ſeu per ſone incerte et indeterminate.l.ſed et ſibi.in fin.ff.de ſtipula-tio.ſeruorum.Patet ergo ex premiſſis quod ſolida donatio ex integro pro omni tempore reſpexit lambertum primo natum ⁊ non ludouicum ſecundo natum.

13 ¶ †Et hec concluſio procedit maxime in baronibus et alijs nobilibus in quibus circa ſucceſſionem attenditur ius primo-geniture[a] et ideo concludendum eſt donatorem ad hoc ha-buiſſe reſpectum pro quo.l.genere.ff.ſoluto matrimonio.Nec videtur reuocata donatio facta primogenito.Ex eo quod pa-ter inſtituit ſibi heredem vniuerſalem filium ſecundogenitum per autenti.vnde ſi parens.C.de inofficio.teſtamen. quia vo-luntas durare preſumitur niſi mutata probetur.l.eum qui.et l.tertia.ff.de proba.Imo et hoc caſu requiritur expreſſa reuo-

a ¶ Jus primogenitu-re. De pri-mogenitu-ra vide etiã q̃ dixi.J.q̃ſt. cxxxj.⁊ i de-ciſ. plamẽ. q.ccccc.

catio: q̄ tacita nō ſufficeret; vt no. Cy. in aut. ex teſta. C. de colla.

¶ Summarium.

1 Iudex appellationū debet annullare ⁊ reuocare ſententiam iudicis a quo iniuſtam.
2 Sententia dicitur nulla defectu mandati.
3 Sententia nulla dicitur ſi falſa cauſa exprimatur.
4 Decretum iudicis annullatur ſi ex falſa cauſa interponatur.
5 Sententia expreſſum iuris errorem continens ipſo iure eſt nulla.
6 Sententia lata per verba incerta ⁊ obſcura eſt ipſo iure nulla.
7 Sententia iniquitatem manifeſtam continens ipſo iure annullatur.
8 Sententia que contra non conuictum ⁊ non confeſſum fertur ipſo iure nulla cenſetur.
9 Sententia lata contra eum cuius nomine non fuit lis cōteſtata nec deductus proceſſus eſt ipſo iure nulla.
10 Iudex appellationum ſententiam iniuſtam annullare debet etiā ſi hoc ipſum non petatur.
11 Sententia euidenter iniqua ⁊ indebite lata annullatur.
12 Sententia propter iniquitatem annullata debet pars pro qua lata fuerat in expenſis condemnari.

¶ Conſilium.lxi.

Rationibus ſubſcriptis apparet clare dominum bertrandum ſau-
uerij viceſeneſcallum in ſede criſte a quo nulliter ⁊ inique ſenten-
tiaſſe et iudicaſſe contra vinſonum rolandi pro ſindicis vpiani.
1 †Et propterea dictam ſententiam fore annullandam et reuocan-
dam per vos egregium virum dominum iudicem et appellatio-
num et nullitatum totius dalphinatus. Et dictos ſindicos fore
condemnandos in omnibus expenſis dicti rolandi in prima et in ſecunda in-
ſtantijs factis. ¶ Pro tamen dicendorum euidentia premitto q̄ dicti ſindici
vpiani ſatis fatentur q̄ dictus rolandi poteſt eius animalia in dictis eorum
paſcuis immittere pro modo tamen bonorum que ipſe rolandi in dicto manda-
mento vpiani habet ⁊ poſſidet: vt patet ex deductis per dictos ſindicos. in. j. ij.
iij. ⁊. iiij. articulorum ſuorum inſertorum in proceſſu prime inſtantie. fo. lx. ver-
ſo. Et ſimiliter fatentur dicti ſindici in alijs eorum articulis traditis. in ſecun-
da inſtantia. fo. ccxxv. vcʒ in. j. ij. vij. ⁊. viij. ipſorum articulorum. Et hoc vigore
ſententie date in fauorem dicti rolandi et certorum aliorum que eſt inſerta in
proceſſu fo. xlv. quam ſentētiam approbant dicti ſindici ⁊ de ea ſe iuuant: vt pa-
tet in dictis eorum articulis inſertis dicto folio. ccxxij. ¶ Secundo premitto
q̄ dictus rolandi habet ⁊ poſſidet q̄plurima bona immobilia in dicto manda-
mento vpiani: vt fatentur dicti ſindici in. iij. ⁊. iiij. articulorum dictorum ſindi-
corum inſertorum fo. lxxx. vcʒ in tertio ⁊ quarto ipſorum articulorūʒ ⁊ in alijs
eorum articulis inſertis fo. ccxxv. videlicet in. iiij. ⁊. vij. ipſorum articulorum.
¶ Tertio etiam premitto q̄ dictus rolandi non habitat nec habitare conſue-
uit in dicto mandamento vpiani vt fatentur ipſi ſindici in primo ſuorum arti-
culorum inſertorum. fo. ccxxx. ſed moram ſuam trahere conſueuit ipſe rolandi
in monte meyrano vt deponunt teſtes dictorum ſindicorum examinati ſuper
dicto primo articulo. ¶ Quarto premitto q̄ dicti ſindici vpiani in concluſiōe
articulorū dictorū ſindicorū inſertoꝝ in ꝓceſſu. fo. lx. verſo. petūt duo primo q̄
ꝓnunciet nō licuiſſe dicto rolandi animalia ſua in tanta quantitate in paſcuis
vpiani immittere. Secundo etiam petunt dicti conſules pronunciari et decla-
rari ipſum rolandi ex illa quantitate quam immittet in dictis paſcuis debere

ſoluere et contribuere cum eiſdem de vpiano in ſubſidijs dal-
phinalibus. Et ita petita per dictos conſules habent illa duo
capita. ¶ Quinto premitto ꝙ dictus dominus bertrãdus ſau-
uerij iudex a quo ſuper illis duabus concluſionibus dictorum
conſulum pronuntiauit ⁊ ſententiauit. Primo ꝙ non licuit di-
cto rolandi animalia ſua in tanta quantitate immittere in di-
ctis paſcuis ⁊c. Secundo pronuntiauit per dictam ſuam ſentẽ-
tiam ꝙ dictus rolandi ex illa quantitate aueris quam ipſe im-
mittet in dictis paſcuis contribuere debeat in dictis ſubſidijs
dalphinali. cum dictis hominibus vpiani.

2 ¶ † Quibus ſic preſuppoſitis dico primo dictam ſententiam di-
cti domini betrandi ſauuerij iudicis a quo fuiſſe ⁊ eſſe nullam:
⁊ nulliter latam. ¶ Quia guillelmus bermundi qui cauſam ꝓn-
cipalem corã dicto dño iudice a quo aſſerto procuratorio noie
dicti rolandi conduxit et occupauit non erat procurator dicti
rolandi. Et ſic proceſſus et dicta ſententia inde lata ruunt vitio
nullitatis vt probatur in. l. licet. C. de procu. Et facit ratio: qꝛ ad
efficaciam alicuius actus prius de facientis poteſtate perqui-
rẽdum eſt: que ſi deficiat actus redditur nullus. l. ſi queramus.
ff. de teſt. ⁊ ff. de confirman. tu. l. naturali. §. ſi conuenitur. et de
iur. codi. l. quidam. Et talis exceptio procuratoris cum reddat
iudicium retro nullum poteſt quandocunqꝫ opponi etiam poſt
ſententiam: vt dicunt doc. in. d. l. lꝫ. quod non tranſit talis nulli-
tas in rem iudicatam ſed ſemper quãdocunqꝫ poteſt talis nul-
litas opponi vſqꝫ ad. xxx. annos. vt plene per Guil. de monte
laud. in cle. j. de ſenten. ⁊ re iu. ¶ Sed contra premiſſa faciunt
iura diſponentia ꝙ exceptio dilatoria: ſicut eſt iſta exceptio ꝓ-
curatoria debet opponi ante litis ꝯteſtationem. l. pomponius.
§. rati. ff. de procu. ⁊ in. l. ita demum. C. co. ti. ⁊ in. l. excep. C. de ꝓ-
ba. et in. l. fin. C. de excep. Sol. dicunt doc. ꝙ hoc ideo eſt in caſu
noſtro quia iſta exceptio procuratoria reddit iudicium retro
nullum: ideo põt qñcunqꝫ opponi. ſecus aũt in alijs exceptioni-
bus dilatorijs que non reddunt iudicium nullum: que propter-
ea non admittuntur poſt litis conteſtationem. Ita loquuntur
dicta iura in contrarium allegata. Iſtã ſolutionẽ tradit gl. in di-
cta. l. licet quam doctorem approbant. ¶ Ulterius contra pre-
miſſa obſtare videtur quedam membrana ꝓducta in prima in-
ſtantia inſerta fo. xlj. Ad quod reſpondeo ꝙ illa membrana non
probat aſſertum mandatum dicti guillelmi barnaudi cum ibi
non deſcribatur dies. Et ſic non probatoria. l. generali. cum ibi
no. C. de tabu. libr. x. Idem etiam non deſcribitur ibi: iudicio. Et
ideo ſi dies ibi eſſet deſcripta adhuc remaneret improbatoria
dicta membrana: vt in aut. vt prepo. nomen imperato. §. j. colla.
v. vt ponit Bart. in. l. ſi librarius. ff de regulis iuris. ⁊ legitur et
notatur in capi. dilectus. extra de fide inſtrumentorum.

a ¶ Falſam cãm. vic de falſa cã. de hoc pleni⁹ vide. j. cõſi. cxix. ⁊ in ſingula. meis. a fo. xliij.

3 ¶ † Alia etiam conſideratione, dicta ſententia domini iudi-
cis a quo ſubiacet vitio nullitatis reſpectu dictorum ſubdito-
rum: cum ipſe dominus iudex a quo in dicta ſua ſententia ex-
preſſerit falſam cauſam[a] ibi prout et quemadmodum in preſen-
ti patria eſt fieri conſuetũ ⁊c. Ipſe enim dominus iudex a quo

dictam ſententiam reſpectu dictorum ſubſidioꝝ cauſauit ſup illa pretenſa conſuetudine de qua non conſtat per proceſſum. Et ſic ipſam ſententiam protulit ex falſa cauſa. Et ſic eſt ipſo iure nulla vt dicit clare glo.in.l.ſi is ad quem.in glo.ſi.ff.de acq. here.facit.l.cum vero.§.hoc ſenatus.ff.de fideicom.liber. Maxime quia illa cauſa falſa cauſa fuit finalis propter quam ipſe iudex tulit dictam ſententiam:ideo nulliter ſententiauit vt legitur ⁊ no.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de ver.ob.⁊ ibi Bar.

4 ¶ †Sicut etiam videmus q̄d decretum iudicis ex falſa cauſa interpoſitum eſt etiam ipſo iure nullum.l.j.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei qui.et no.expreſſe in rubrica.C.qui admitti ad bonorum poſ.poſſunt.

5 ¶ †Sic etiam quia videmus q̄d ſententia que cōtinet expreſſum iuris errorem eſt ipſo iure nulla.iuxta.l.ij.C.q̄n prouo.nō eſt neceſſe.⁊ in.l.j.§.j.ff.que ſen.ſine app.reſcin.facit.l.ſi pars. ff.de inoffi.teſt.⁊ no.Jo.an.in.c.paſtoralis.in.§. rurſus. ſuper verbo nō habebat.de ſen.⁊ re.iud.in cle.Jmo plus dicit Cy.in d.l.ij.C.q̄n prouocare non eſt neceſſe.q̄d quo ad effectū nullitatis ſententie nō refert an error ſit expreſſus in ſentētia vel poſſit conſtare ex actis.Jdem etiam dicit Bar.in.l.ſi expreſſim.ff. de appel.¶ Et indubitanter d̄r dicta ſententia continere errorem iuris cū fuerit in ea expreſſata dicta aſſerta conſuetudo q̄ non eſt vera:quia cōſuetudo dicitur ius cōmune vt no.Bal.in c.cū veniſſent.extra de eo qui mittitur in poſ.cauſa rei ſeruande.ratio quia iure cōmuni confirmatur.ff.de iuſti.⁊ iure.l.oēs populi.Et princeps videtur confirmare conſuetudines eo q̄d ſunt tolerabiles.C.de re mili.l.tam collatores.libro.xij.et.C.de agri.⁊ cenſi.l.domini prediorum.cum ſi.libro.xj.¶ Et q̄d dicta aſſerta cōſuetudo in dicta ſententia expreſſata non ſit vera:ſed falſa fatentur dicti conſules in ſecundo ſuorum articulorū in preſenti cauſa appellationis traditorum ⁊ inſertorum in proceſſu.fo.ccxxx.vbi proponunt dicti conſules q̄d dictus rolandi non contribuit nec talliatur in dictis ſubſidiis dalphinalibus cum dictis hominibus vpiani.Jpſi enim conſules dictos articulos per ſe ſeu eorum procuratorem tradendo ⁊ producēdo in cauſa videntur omnia ibi deducta confiteri vt in.l.cum precum.cum ibi no.per glo.⁊ docto.C.de libe.cauſa.

6 ¶ †Eſt etiam ex alio capite dicta ſentētia nulla quia eſt incerta et obſcura per verba ibi ipſumq̄ʒ vniſonum debere ex illa quantitate quam immittet in dicto mandamento ⁊c.Quia nō declarat quantitatem aueris quam ibi poteſt immittere:ideo nulla:⁊ non debet ſortiri effectum ipſa ſententia.C.de ſenten. que ſine certa quantitate proſe.in.l.j.⁊.ij.⁊ per totuʒ:⁊ inſti.de actio.in.§.curare.cum ibi no.per gloſſ.⁊ docto.¶ Ex quo ergo dicta ſnīa de qua agit̄ cōprobat clare nulliter fuiſſe lata reſpectu dictoꝝ ſubſidiorum per ſupra allegata dʒ dici ipſa ſnīa in totū nulla etiā reſpectu paſque xragioꝝ:q̄ꝛ ſnīa nō pōt ꝑ parte valere ⁊ pro parte non [a] vt eſt tex.in.l.in hoc iudicio.ff.fami. her.⁊ in.l.etiam.§.j.ff.de minoribus.

a ¶ Pro parte non.qualiter ſentētia poteſt pro parte valere et ꝑ parte non.

7 ¶ †Dicta ſententia etiam continet manifeſtam iniquitatem

eo qđ ex quo condemnauit dictum rolandi ad contribuendum in dictis ſubſi⸗
dijs dalphinalibus cum dictis hominibꝰ vpiani:quia cum ipſe in vpiano non
foueat domicilium vt fatentur dicti conſules vt ſupra deduxi.ibi:cõtribuere:
propterea non tenetur vt infra in fine preſentis conſilij declarabo.Ex qua ma
nifeſta iniquitate etiam redditur dicta ſententia in totum nulla vt dicit et te⸗
net expreſſe.Spe.in ti.de ſen.§.iuxta.verſi.iteꝫ eſt nulla ratione manifeſte ini⸗
quitatis.Idem Ant.de but.in.c.ſuam.extra de penis.

8 ¶†Eſt etiam data ſententia de qua agitur indubitanter in totum nulla:quia
ſententia lata contra non conuictum nec confeſſum eſt ipſo iure nulla in.c.ec⸗
cleſia ſancte marie cum ibi no.extra de conſti.Et ratio quia continet iniquita⸗
tem manifeſtã.Sed dictus rolandi non fuit coram dicto domino iudice a quo
conuictus nec confeſſus.Igitur eſt nulla per dictum.c.eccleſia.cũ ibi nota.Et
qđ ſi verum qđ ipſe rolandi non fuerit confeſſus nec conuictus patet quia ipſe
non fuit confeſſus intentionem partis aduerſe vt patet in proceſſu.Etiam ipſe
rolandi non fuit conuictus teſtibus:quia teſtes partis aduerſe nihil validum
deponunt pro intentione partis aduerſe.Tum quia et ſi aliquid deponerent
contra dictum rolandi eorum diſpoſitiones non ſunt probatorie nec valide:qr
ipſe rolandi non fuit vocatus viſurus ipſos teſtes iurare.Ideo non probant
contra ipſum rolandi.l.ſi quando.C.de teſti.cum ſi.⁊ in.c.in nomine domini.
extra de teſti.Et ſi dictus guillelmus bernaudi fuerit vocatus nõ potuit voca
ri in preiudicium dicti rolandi cum ipſe non eſſet eius procurator vt ſupra fuit
declaratum.Igitur concludendum eſt dictam ſententiam fuiſſe latam ꝯ nõ cõ
feſſum nec conuictum.igitur nulla per dictum.c.cum eccleſia.cum ibi no.

9 ¶†Eſt etiam in totum dicta ſententia de qua agitur nulla ⁊ nulliter prolata:
quia et ſi dictus proceſſus fuiſſet validus prout non eſt per ſupra deducta ⁊ al
legata ſententia debuiſſet eſſe prolata in perſonam dicti guillelmi bernaudi
aſſerti procuratoris ⁊ non in perſonam dicti rolandi prout tamen factum fuit
ideo nulliter:quia procurator qui litigauit debet condemnari ⁊ non dominus
cauſe.tex.in.l.j.C.de ſenten.⁊ interlo.om.iudi.Maxime quia lis fuit conteſta⸗
ta in perſona dicti guillelmi bernaudi aſſerti procuratoris.Et ipſe rolandi nõ
fuit citatus auditurus ſentẽtiam ſed in eius abſentia ipſo nõ vocato fuit pro⸗
bata vt patet ex actis principalibus.Igit̃ nulliter fuit per iudicem a quo pro⸗
ceſſum ⁊ ſententiatum per ea que dicit plene Bar.in.d.l.j.C.de ſenten.⁊ inter⸗
locu.om.iud.Et iſtud eſt verum ſicut eſt verum qđ deus eſt deus vt ibi expreſ⸗
ſe dicit Bar.in.d.l.j.Idem etiam ibi tenent Jo.⁊ Bal.Idem etiam dicit ⁊ tenet
expreſſe Bar.in.l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de verb.obli.Et habẽt locum
premiſſa ſiue ſentẽtia ſit abſolutoria ſiue cõdemnatoria:quia vtrobiq̃ eſt pro⸗
ferenda in perſonam domini litis ⁊ non domini cauſe vt dicunt docto.in locis
ſupra allegatis.Aliter ſententia eſt nulla vt ibi dicunt docto.⁊ probat text.in
d.l.j.C.de ſenten.Ideo ſtilus curiarum ſeruat vt vterq̃ condemnetur videlicet
procur.et dominus cauſe ad tollendum omnem ambiguitatem:quod tamen
non fecit dictus iudex a quo.Ideo de iure et de ſtillo curie dicta ſententia fuit
nulliter lata per predicta.

10 ¶†Et ideo notanter dictus rolandi in ſuo libello appellatorio coram vobis
domino iudice appellationum oblato petijt dictã ſententiam per vos nullam
pronunciari ⁊ annullari.Imo ⁊ vos domine iudex potuiſſetis dictam ſenten⸗
tiam nullam pronunciare et annullare etiam ſi pars non potuiſſet in ſuo li⸗
bello pro quo doctores allegant.l.ſi.ff.de iure patro.⁊.l.quedam mulier.ff.fa.
hercis.¶Quia cognitio nullitatis dicte ſententie vobis domino iudici appel
lationum ſpectat:iuxta no.in.l.iij.in gl.ſi.C.de accu. ¶Sed ſi quiſpiã diceret
quomodo

quomodo poteſt hoc procedere:quia per appellationem ſententia nulla nõ poteſt plus annullari:ꝛ cum ſit nulla per appellationem non poteſt extingui vel ſuſpendi.Ad hoc reſpondeo qꝺ appellatio habet duplicem effectum.Primus qꝺ extinguitur pronunciatum:ꝛ quantum ad iſtum effectum nil operatur appellatio in caſu noſtro.Secundus effectus eſt qꝺ per appellationẽ/cauſa nullitatis deuoluitur ad ſuperiorem.Et quo ad iſtum effectum bene operatur appellatio:quia virtute appellationis iudex ſuperior cognoſcit de nullitate ſententie.Ita dicit Bar.in.d.l.ſi expreſſim.ff.de appel.ꝛ Inno.in.c.dilecto.de appel. ¶ Et hec premiſſa dicta ſufficiant circa nullitatem dicte ſententie.

¶ †Subũcio ergo materiam iniquitatis dicte ſententie que etiam fuit inique et indebite lata.In eo maxime qꝺ dictus dñs iudex a quo condẽnauit dictum rolandi ad contribuẽdum in dictis ſubſidijs dalphinalibus cum hominibus vpiani ex illa quantitate aueris quam immittet in dictis paſcuis vpiani vt ſupra in quarto preeuidentiali declaratur.quia ex quo ipſe rolandi non habitat in dicto mandamento vpiani ſed in monte meyiano vt ſupra in tertio preeuidentiali declaraui.Non tenetur propterea nec debet cõtribuere in dictis ſubſidijs dalphinalibus cum hominibus vpiani.Etiam pro bonis que ibi habet. Sed tantummodo in loco montis meyiani vbi ipſe fouet domiciliũ ꝓ omnibus bonis que alibi habet.Ratio quia illa collecta ſubſidij dalphi.eſt munus mixtum:quia imponitur perſonis pro rebus.Ideo ſequitur perſonam ꝛ debet imponi incole in loco domicilij:et non in loco vbi ſunt bona.in.l.reſcripto.§.fi. ff.de mu.ꝛ hon.ꝛ nota.per Bar.in.l.placet.C.de ſac.ſan.eccl. ¶ Et qꝺ idud ſit verum qꝺ pro collecta principis incola debeat contribuere in loco domicilij ꝛ non alibi etiam pro rebus quas alibi poſſidet expreſſe tenet Barto.in.l.j.C.de mulie.ꝛ in quo loco.lib.x.Ex quibus propterea apparet per dictum dñm iudicem a quo qui in contrarium ſententiauit male ꝛ inique fuiſſe proceſſum et iudicatum.Eiuſqꝫ ſententiam propterea fore reuocandam:tanquam inique et indebite latam.

¶ †Et cum ſententia dicti domini iudicis a quo ex eiſdem actis debeat annullari ꝛ vocari tanꝗ nulla ꝛ inique lata per premiſſa ſequitur propterea qꝺ dicti ſindici vpiani appellati:debent in omnibus expenſis per dictũ rolandi in prima ꝛ ſecunda inſtantijs paſſis ꝛ ſubſtentis condemnari per ea que leguntur et notantur in.l.properandum.in.§.ſin autem alterutra.ꝛ ibi per Bart.C.de iudi. et per Inno.in.c.finem litibus.de dolo ꝛ contu.ꝛ per Jo.an.in.c.iuris ignorantia.de reg.iur.lib.vj.Idem Bar.in.l.generaliter.C.de re.cre.ꝛ iureiur.ꝛ in.l.heres.ff.de admini.tuto.facit ad hoc ſcꝺm docto.l.ſi quis inficiatus.ff.depoſiti.

¶ Cetera suppleat immẽſa peritia veſtri domini iudicis appellationum:quia mihi ſubſignato videtur dicta ſententia nulla et iniqua de iure per premiſſa ꝛ alia ex proceſſu prime inſtantie apparentia.

¶ Summarium.

Spoliatio quando interueniſſe dicatur et quando turbatio pretenſe poſſeſſionis.

Spoliationem pretendens illam probare debet.

Depoſitiones teſtium quales eſſẽ debeant.

Spoliationem probatam alio modo ꝗ in ſuppoſitione deductum non ſequitur condemnatio.

Sententia abſolutoria ſequi debet ſi is qui mutuauit nõ probet ſe numeraſſe.

¶ Conſilium.lxij.

PRo deciſione preſentis cauſe vertentis in hoc magnifico dalphi. parlamento inter nobilem Claudiū de voro inſtantem ex vna parte. Et nobilem Franciſcum de voro ſe defendentem ex altera ſuper materia ſtatuti dalphi. ſi quis per literas ⁊c. videntur examinanda ⁊ in iure decidenda dubia ſequentia pro iuſtificatione iuris et intentionis dicti nobilis Frāciſci de voro condomini dicti loci ad fides ⁊ cōcluſiones per ipſum nobilem Franciſcum in proceſſu petitos. ¶ Primo poſito ⁊ non conceſſo qđ dictus nobilis claudius probaſſet eius pretenſum poſſeſſorium ſi de iure dici poſſit qđ ipſe nobilis Franciſcus dictum claudium ſpoliauerit ſua pretenſa poſſeſſione ſi ita eſſet vt pretenditur: qđ tamen negatur: qđ ipſe Franciſcus bonthoſium marcelli ⁊ petrum bernaudi capi/detineri/et reſponderi fecerit per officiarios de voro nomine proprio ipſius Franciſci. Et ſimiliter inhiberi notario dicti loci ne aliquos actus noīe dicti claudij inquantum concernit extraneos recipere haberet ſi ex his in ſupplicatione ipſi⁹ claudij pretenſis dici poſſit ſpoliatio vel turbatio. ¶ Secundo ſi dictus claudius probauerit per teſtes pro parte ſua examinatos et publicatos qđ ipſe nobilis Franciſcus de voro dictos bonthoſium marcelli ⁊ petrum bernaudi capi/detineri/⁊ reſponderi fecerit per officiarios de voro nomine ſuo proprio: et ſimiliter inhiberi notario dicti loci: ne aliquos actus nomine dicti claudij inquantum concernit extraneos recipere haberet prout ipſe claudius eius pretēſam ſpoliationem in dicta ſua ſupplicatione deduxit. ¶ Tertio ſi per aliqua alia probata per dictū nobilem claudium ſuper dicta ſua ſupplicatione dici poſſit ſpoliationem interueniſſe vt locum habeat dictum ſtatutum ſi quis.

1 ¶ † Ad primum dubium reſpondeo qđ ex deductis in dicta ſupplicatione nobilis claudij ibi. his nō obſtantibus ⁊c. ⁊ narratis in hoc primo dubio etiam ſi vera forent qđ negatur/nō poteſt cauſari nec dici ſpoliatio interueniſſe ſed ſolum turbatio pretenſe poſſeſſionis. Quia in rebus incorporalibus: ⁊ in caſu de quo agitur vbi homines iuriſdiciabiles in ſupplicatione nominati non recuſauerunt obedire dicto nobili claudio: ſed pretenditur qđ tertius vcʒ dictus nobilis Franciſcus ius habens in dicta iuriſditione capi/detineri/⁊ rñderi fecit dictos delatos noīe ſuo proprio: ⁊ inhiberi notario ne aliquos act⁹ quo ad extraneos reciperet noīe dicti claudij cauſatur ex hoc tantūmodo turbatio poſſeſſionis ⁊ nō ſpoliato. hoc dicit Jo. fab. in. §. retinēde. inſti. de interdictis. Et idem in rebus corporalibus cum quis nō promittit poſſidentem eo qđ poſſidebat vti arbitrio ſuo ſiue inſerendo: ſiue fructus colligendo: ſiue arando ſiūe q̄d omnino faciendo per quod liberam poſſeſſionem aduerſarij non relinquit ex his non dicitur fieri ſpoliatio ſed turbatio poſſeſſionis in. l. vim facit. ff. de vi ⁊ vi arma. Ideo ibi dicit gl. j. qđ illa lex que loquitur tantūmodo in vi turbatiua male fuit ſituata in illo titulo de vi ⁊ vi ar. in quo tit. per totū tractetur đ vi expulſiua. quam glo. in hoc ſequitur ibi Bar. ⁊ hoc de primo queſito.

2 ¶ † Et poſito qđ illa in ſupplicatione pretenſa cauſarēt ſpoliationē prout non faciūt per premiſſa nō ꝓbauit ipſe nobilis claudi⁹: ⁊ nūc ſubintro ſcđm dubiū illa media pretenſe ſpoliationis: q̄ nullus teſtium de illis medijs in ſupplicatione pretenſis probat. vcʒ qđ ipſe nobilis Franciſius capi/ detineri/⁊ rūderi fecerit dictos duos delatos extraneos nomine ſuo nec qđ inhiberi fecerit notario qđ nullus actus reciperet nomine dicti claudij. ¶ Nec premiſſis obſtat depoſitio petri. capays ibi dū dixit in ſua depoſitione donec a duobus annis prime lapſis citra quib⁹ ipſe nobilis Frāciſcus cōdominus ſeu ei⁹ officiarij i codē loco degentes rñdere ⁊ cauere fecerūt bonthoſiū marcelli. et pe. bermundi ⁊c. ¶ Quia illa depoſitio non eſt probatoria. Primo quia eſt ſolus et ſingu

laris in ſua depoſitione iuxta.l.iuriſiurandi.in fi.C.de teſt. ¶ Tũ qꝛ ex diſpoſi-
tione dicti ſtatuti etiã ſpoliatio ꝑtenſa eſt ꝓbãda ſaltim per duos teſtes vt ptz
in tex.dicti ſtatuti ibi ꝓbata poſſeſſione:ꝛ eiectione abſq; violenta euocatione
ꝑ duos teſtes ꝛc.a quibus verbis nõ eſt recedẽdũ vt dicit Bart.in.l.j.§.j.ff.qđ
vi aut clãm. ¶ Tum qꝛ dñs deponit de dicto nobili franciſco ſubiũgit verba ſe-
quentia ſeu eius officiarij.que dictio ſeu/eſt diſtinctiua.vt dicit Barto.in.l.ſi
quis ita ſtipulatur.ff.de verbo.obliga.ꝛ reddit eius depoſitionem incertam et
obſcurã.ideo eius depoſitio eſt interꝓtanda cõtra dictũ nobilẽ claudium pro-
ducentem:vt eius depoſitio intelligatur de officiarijs tantummodo et non de
dicto nobili franciſco:qꝛ ad verificationem diſiũctiue ſufficit alteram partem
eſſe veram:vt in.d.l.ſi quis.Et dubia probatio debet interpretari contra pro-
ducentẽ:vt dicit Bar.in.l.ij.in.q.fi.ff.de duo.reis.ꝛ in.l.qui duo.ff.de ver.obli.
¶ Et ſic poſito ꝙ dictus petrus chapayſij haberet aliũ conteſtẽ adhuc nõ ꝓba-
retur ex hoc pretenſa ſpoliatio:qꝛ aliud eſt factũ dñi:aliud eſt factum familie:
vt.l.j.§.deieciſſe.in fi.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ tetigi de hoc latius.j.in.c.qui incipit im
3 mo et ſi pretenſa ꝛc. ¶ †Nec aliqua alia probantur per teſtes partis aduerſe
per que dici poſſit ſpoliatio interueniſſe:et nunc ſubintro tertium dubium.
¶ Non primo per depoſitionem Joannis oliuerij:qꝛ eius depoſitio non eſt ꝓ
batoria.Primo qꝛ deponendo de pretenſa ſpoliatione deponit ſm videre ſuum
cuiꝰ depoſitio ꝓpterea non eſt ſufficiẽs vt dicit Bar.in.l.j.in prin.ff.de ven.in-
ſpi. ¶ Tertio quia dictus Joannes oliuerij in prima ſua depoſitione interro-
gatus ſuper facto pretenſe eiectionis de qua in ſuppoſitione pretenditur di-
xit nil ſe ſcire.Et ideo cum in ſecunda examinatione plus deponit non eſt ei
credendum ſed veriſimiliter credendum eſt ipſum fuiſſe ſubornatum.iuxta ea
que leguntur ꝛ notantur in.c.fraternitatis.extra de teſti.ꝛ per Bart.in.l.eos
ff.de falſi.faciunt no.per Spec.in ti.de teſti.§.j.verſi.ꝛ not.ꝙ teſtis dicitur va-
rians ꝛc. ¶ Non etiam per depoſitionem domini Bertrandi fauuerij proba-
tur aliquis alius actus pretenſe ſpoliationis:quia licet deponat ꝙ dictus no
bilis Franciſcus ſibi vt iudici prohibuit ne aliquos actus faceret pro dicto
nobili Claudio:eius tamen depoſitio non probat pretenſam ſpoliationem:qꝛ
ipſe in hoc eſt ſolus:ideo non probat iuxta dictam.l.iuriſiurandi.in fine.C.de
teſti.Item quia ex illa pretenſa inhibitione ſi facta fuiſſet quod negatur cau-
ſaret tantummodo vim turbatiuam vt dixi.ſ.in primo dubio.
4 ¶ †Immo et ſi pretenſa ſpoliatio probaretur per dictos teſtes alio modo ꝙ
fuit deducta in ſuppoſitione dicti nobilis Claudij agentis non deberet ſequi
condemnatio ex forma dicti ſtatuti.ſi quis:quia teſtes ſic deponerent extra
intentionem ipſius nobilis Claudij agentis et ſic inualide iuxta.l.ſi quis li-
bertatem.ff.de petitione hereditatis.Tum quia iudex debet ſecundum alle-
gata ꝛ deducta procedere.ff.de minoribus.l.in cauſe.ꝛ in.c.licet hely.extra de
ſymo.ꝛ faciunt pro hac parte que dicit Specula.in titu.de teſtamen.§.primo.
ver.Item ꝙ deponit ſuper alio.ꝛ in verſicu.ſequen.ibi : ſed pone egit contra
5 te ad decem ꝛc. ¶ †Hinc eſt quod Dyn.in.l.j.§.deieciſſe.in fi.ff.de vi ꝛ vi arma.
dictum.§.in fine inducit ad queſtionem.Si quis agat ex mutuo dicendo quod
ipſe mutuauit et non probat numeraſſe:ſed quod alius pro actore numera-
uit quod ſequi debet ſententia abſolutoria:quia ibi in dicto.§.deieciſſe.in fi-
ne textus facit differentiam inter factum domini et factum familie.Ex quo
etiam ſequitur quod cum ipſe Claudius non probet pretenſam ſpoliatio-
nem per modum in ſua ſuppoſitione deductum ꝙ ſequi debet abſolutoriam
etiã ſi alio modo probaretur deiectio per dictum.§.deieciſſe.in fin.cum ibi no
ta.per Dynum.idem etiam dicit Specula.in dicto verſicu.ſed pone egi cõtra

te ad decē ꝛc. Dum dicit quod ſi quis agat certi condictiōe ex mutuo et non probet numerationem: ſed deponant teſtes quod interfuerit in confeſſione: ſequi debet ſententia abſolutoria ꝑ iura et ratiōes per ipſum ibi deductas: ꝛ ita in terminis caſus noſtri: al's tenui et ſcripſi in apparatu dicti ſtatuti in gloſſ. fin. circa fi. ibi: pone offertur iudici ſupplicatio. ꝛc. ¶ Ex quib' propterea ſequitur qḋ cū dictus Claudius non probet pretenſam deiectionem ſiue ſpoliationem per ſupra allegata quod non debent adiudicari dicto Claudio pretenſa damna intereſſe et expenſe per eum petite: immo nec locum habuit reintegratio cum interdicto recuperande poſſeſſionis. Et per conſequens remedium dicti ſtatuti: ſi quis in locum dicti interdicti ſubrogatum non competit niſi vi expulſo a ſua poſſeſſione. vt in. l. vi pulſos ꝛ in. l. inuaſore. in fi. C. vnde vi et. ff. de vi ꝛ vi ar. ꝑ totum et probant verba dicti ſtatuti ibi probata eiectione ꝛc. ſed non conſtat de vi expulſiua per ſupra deducta ꝛ allegata. igitur ꝛc.

¶ Summarium.

1 Communio bonorum inter perſonas prohibitas nō valet.
2 Traditio requiritur vt donatio inter cōiuges morte cōfirmet.
3 Pena ex inualido contractu non committitur.
4 Teſtor an poſſit prohibere inuentarū confectionem.
5 Teſtamentum infirmatur in quo filia preteritur.
6 Filia an poſſit in ſua dote heres inſtitui.

¶ Conſilium. lxiij.

Circa contractum dudum factum inter dominum mattheum thomaſſim et dominam guyam eius vxorem et teſtamentum ipſius domini Matthei ex poſt conditum videntur dubia ſubſcripta in iure examinanda. Pro declaratione iurium egregie domine girande filie dictorum coniugum.

¶ Et primo ſi communio per dictum dominū mattheū bonorum ſuorum facta dicte domine guye eius vxori valuerit. ¶ Scḋo ſi dictus dominus mattheus potuerit in dicto ſuo teſtamento prohibere dicte domine giraude eius filie et heredi ne faciat inuētarium[a] de bonis ipſius teſtatoris.

¶ Tertio ſi dictum teſtamentū aliquo modo dici poſſit nullū.

1 ¶ † Ad primum dubium reſpondendo credo qḋ dicta cōmunio bonorum non valuerit. quia inter perſonas prohibitas et tpe inhabili qꝛ cōſtante matrimonio: Nec debet ſtari aſſertioni dicti teſtatoris aſſerētis habuiſſe de pecuniis dicte domine guye eius vxoris de quibus ſoluit medietatem bonorū per eū acquiſitorum niſi hoc aliter probaretur: vt hic probatur per ea que leguntur et notant in. l. qui teſtamentum. ff. de probati. hinc eſt quod dicit Bart. quod ſi maritus confiteatur etiā cū iuramēto in ſuo teſtamēto habuiſſe ab vxore ſua centū qḋ talis confeſſio non probat in. l. aurelius. in. §. ſi. in fine. ff. de lib. le. ¶ Conſiderato qḋ illa cōmunio bonorū nō pōt etiā vim donationis obtinere inter cōiuges iuxta. l. j. ff. de dona. inter virum et vxorem. maxime quia non ſunt morte ipſius domini matthei cōfirmata: quia illā communionē tempore ſue vite reuocauit ex certis

a ¶ Inuentaria vide in deciſ. gla. q. ccclij. et q̄ ſcripſi in tractatu meo de preſumptio. circa finem.

cauſis per eum declaratis in quodam inſtrumento recepto per Joannem ioffredi: vt ipſe atteſtat̃ in dicto ſuo teſtamento. Et ſimiliter illã cõmunionẽ bonorum reuocauit in dicto ſuo teſtamento aſſerens eam fuiſſe factam contra eius voluntatem.

2 ¶ Nec etiã interuenit traditio vera aut ficta per precarium ꝙ traditio tamen requirit̃ anteꝙ̃ donatio inter coniuges morte cõfirmetur: vt ponunt doct.in.l.papinianus.ff.de dona.inter virum ꝛ vxorem. Nec iuramentũ de aliquo operat̃ vbi interuenit traditio. vt dicit guillelmus de monte lauduno in cle.ij.de iureiur. quẽ videtur ſequi Henri.bohic.in.c.donatio.in fi.eo.ti.ꝛ Cy.qꝛ licet Bar.in.l.ſi quis pro eo.in prin.ff.de fideiuſſo.ꝛ in.l.ſeyus augeri⁹.ff.ad le.fal.dixerit talẽ donationẽ inter coniuges iuramento firmari debet intelligi vbi traditio interueniſſet per ea que ipſe Barto.dicit in dicta.l.papinianus.et in.l.donationes.C.eo.tit.ꝛ ibi Cy. ¶ Et hec procedunt in caſu iſto maxime quia dictus teſtator obtinuit diſpenſationem dicti iuramenti vt ipſe atteſtatur in dicto ſuo teſtamento. ¶ Ex qua diſpenſatione iuramenti poteſt dici qđ non habuit locũ.l.ſi q̇s maior.C.de tranſac.intentata per dictam dominam giraudam in declaratione bonorum dicti teſtatoris que pendet in curia parlamenti: quia ſublato iuramento ſubmouetur diſpoſitio dicte.l.ſi q̇s maior.que fuit introducta in odium periurij.

3 ¶ † Immo et ſi non fuiſſet obtenta diſpenſatio dicti iuramenti adhuc non habuiſſent locum in caſu iſto pene dicte.l.ſi quis maior [a] quia vt ſupra fuit dictum dictus contractus fuit inualidus et ex contractu inualido non committitur pena.argum. ſecundum docto.in.l.ea quidem.C.ſi mancipium ita fuerit alienatum.et dicit Bart.in.l.ſeruo legato.in.§.j.ff.de lega.j.preterea quia vbi non tenet contractus nec pena ſibi adiecta gloſſ. notabilis in.l.quod de bonis.§.j.ff. ad.l.fal.ſuper verbo denegandũ.ex quibus cõcludo dictum contractum viribus nõ ſubſiſtere ꝛ hec de primo dubio.hinc eſt qđ alibi dicitur qđ ex inſta arbitri que eſt nulla pena nõ committitur glo.in.l.apud celſũ. §.Item queritur.ff.de excepti.doli. ¶ Preterea dictus domin⁹ mattheus dictũ cõtractũ reuocauit: quam reuocationẽ facere potuit: qꝛ dicta cõfeſſio habitionis pecuniarũ a dicta eius vxore videtur fuiſſe facta in fraudẽ ideo per maritũ reuocari põt. hoc ita dicit expreſſe Bart.in.l.cum quis decedẽs.§.ticio.ff.de leg.iij.potuiſſet tamen dictus contractus per mortem viri confirmari: ita quod eius heredes illum cõtractum nõ potuiſſent reuocare vt ibi dicit Barto.

4 ¶ † Ad ſecundum dubium ſi dict⁹ teſtator potuerit prohibere dicte eius heredi ne faciat inuentarium [b] de bonis ipſius teſtatoris defuncti dico ꝙ dicta ꝓhibitio non valuit qꝛ beneficiũ dicti inuentarij eſt introductum in fauorem heredis ne conueniatur vltra vires hereditarias ideo ipſe teſtator illud inuentarium prohibere non potuit quia illa que in fauorem heredum de iure fieri ſinunt ſtatuta teſtator prohibere non poteſt.l.ij. et.l.ſcire debetis.ꝛ ibi glo.per doc.approbata.ꝛ vt in poſſeſſionem legatorum. vel fid.idem no.gloſ. inſtit.de vſufructu.in.§.

a ¶ Si q̇s maior. ſi.l.ſi q̇s maior locũ hꝫ vbi cõtract⁹ nõ vꝫ.de ꝙ vide ſ.i.xxxj.cõſ. in pmo dubio.in fine.

b ¶ Inuẽtariũ ſi teſtãtor poſſit ꝓhibere heredi ne faciat inuẽtariũ ex forma.l.fin.C.de iur.de lib.de inuẽtario tut.vide.ſ.conſil.xlij.ꝛ in dci.parlamenti q.ccclij.

ſed vtilitatis cauſa.facit.l.j.et.ij.C.de vſufructu.⁊ not.per Ho
ſtien.in ſumma.de pigno.in.§.vſufructuarius.in principio. Et
qd teſtator non poſſit prohibere dictum inuentariū heredis p
batur etiam autoritate domini Angeli de peruſio qui hāc que
ſtionem mouet et ita vt ſupra determinat poſt Jaco.per ratio
nes ſupra tactas licet non ita plene in.l.fi.C.arbi.tute. ¶ Facit
etiam ratio vltra angelum:quia illa que ſunt adiuncta ⁊ ordina
ta a iure fieri ne quis inuitet ad delinquendū non poſſunt per
teſtatorem remitti ſeu prohiberi:vt dicit Barto.in.l.nemo.cir
ca princi.ff.de lega.j.⁊ glo.in.d.l.ſcire debetis.in gloſſ.fi.in fin.
¶ Sed inuentariū heredis eſt huiuſmodi:quia ſi non fieret in
uentarium heredes poſſent ſubtrahere bona in fraudem cre
ditorum:vt etiam ius preſumit in auten.ſed cum teſtator ad.l.
fal.Et ideo non valet talis prohibitio:vt ibi dicit Bart.⁊ facit
l.cōuenire.de pactis dotali.plus dicit Bal.quod quia tale in
uentarium eſt fieri introductum etiam in fauorem creditoru:
vt ſaltim iuxta facultates bonorum eis debita ſoluantur:ideo
teſtator in preiudicium ipſorum creditorum nihil poteſt ordi
nare.Jta dicit Bald.in.d.l.fi.in.§.ſinautem dubius.C.de iure
deliberandi. Et ideo dicta domina girauda poterit impune
fieri facere dictum inuentarium : quia heres non tenetur ad
implere voluntatē defuncti:vbi eius voluntas eſt contra legem
vel contra bonos mores in.l.ſi quis cum quem.ff.de condi.et
demonſtra.Et alibi dicitur quod ſi heres faciat aliquid contra
voluntatem teſtatoris quod de iure eſt facibile non dicitur he
res cadere in penam adiectam in teſtamento. in.l.vxorem.in
§.heres eius.cum gloſ.in verſi.vel dic qꝫ vocat ⁊c.ff.de le.iij.
5 ¶ † Ad tertium dubium poſſet forte dici dictum teſtamentum
a nullum:quia ipſe teſtator dictam ſuā filiam preteriīt in caſum[a]
in quem ipſa faciat inuentarium:quia eo caſu ipſe teſtator reuo
cauit inſtitutiones ⁊ ſubſtitutiones de ipſa factas:et ideo cum
in illum caſum omnino reparatur in aliquo inſtituta teſtamen
tum poteſt dici nullum in.l.ſi pater.C.de inſtitu.et ſubſtitu.ſub
conditione factis.
6 ¶ † Nec obſtat ſi dicatur quod in illum caſum ipſe teſtator in
ſtituerit dictam ſuam filiam in ſua dote in contractu ſui matri
monij conſtituta:quia per hoc nihil videtur ipſe teſtator filie
ſue de ſuo reliquiſſe:⁊ ſic in illa dote nō valet inſtitutio:⁊ in hac
b opinione qd filia nō poſſit in dote inſtitui[b] fuit Azo tuba veri
tatis.Jo.tamen et Accurſius et communiter doctores tenent
contrarium:et eſt hec opinio communis doctorum quod filia
poſſit in dote inſtitui vt refert ⁊ ſequitur Salyc.in.l. quoniam
nouella.C.de inoffi.teſt.conſuluit tamen accurſius quod pater
vltra dotem aliquid reliquat filie ad tollendum omnem am
biguitatem dictorum et ex hoc ꝓpterea dubitarem dicere di
ctum teſtamentum domini matthei eſſe nullum. ¶ Poterit er
go per premiſſa dicta domina girauda adire hereditatem di
cti ſui patris cum beneficio inuentarij.

¶ Summarium.

1 Teſtamentum ſecundum non reddit primum inualidum

a ¶ Jn caſu in quez.De clauſula ſi ꝗs fecerit erhēres eſto vid tex.in.l. vxorē.§.he res ei⁹.⁊ l.l. pt.§.fundū.⁊ ibi Bart. ff.de leg.iij.

b ¶ Jn dote inſtitui. Hanc qōnē mouet Spe cu.in tit.de inſtru.edit. in.§.vt etiā caute.verſi.ſꝫ ſup forma p cedenti.ſ.ſi filia poſſit per patrē i dote inſtitui. de hoc etiā ſcripſi in de ciſio. plaſi. q.cccccc xiij ⁊ fi.⁊.q.cccc lxj.⁊ fi.⁊ ple nius.ſ.cōſi. xcvij. in pri mo dubio.

ſine verbis derogatorijs confectum.
2 Teſtamentum ſcdm qn deroget primo.ꝛ nu.ſeq.
4 Teſtator ſane mentis eſſe debet vt eius teſtamentum valeat.
5 Heres nominatim a teſtatore nominari debet.

¶ Conſilium.lxiiij.

Viſis duobus teſtamentis nobilis petri ſlote attento quod in primo teſtamento fuerunt poſita verba derogatoria [a] et in ſecundo non fuit facta mentio ſpecialis nec expreſſa de primo teſtamento nec de verbis derogatorijs etiam generaliter. Sed ſolum dixit teſtator in ſecundo teſtemento quod ſi feciſſet aliud teſtamentum codicillũ vel codicillos quouis modo illo caſſabat ꝛ annullabat.

a ¶Verba derogatoria. hic ď verbis derogatorijs in primo teſtamẽ. appoſitis.

¶†Credo dicendum quod dictum primum teſtamentum eſt validum ꝛ ſcdm inefficax per.l.ſi quis in principio teſtamẽti.ff. de lega.iij.et ibi textus communiter allegatur in hac materia pro hac parte ita notauit glo.de conſtitutio.c. primo.libro. vj. et ibi etiam Joan.and.ꝛ iſta eſt etiam opinio Bald.in dicta.l. ſi quis in principio:vbi expreſſe tenet dictum primum teſtamentum valere.Niſi teſtator in ſecundo ſpecialem fecerit de primo teſtamento habente verba derogatoria mẽtionem:quod non fecit ipſe teſtator.ꝛ idem tenet Dy.in regula quod ſemel. de regulis iuris.libro ſexto.que opinio ibidem videtur placere Joan.andr.ſi attendantur que dixit in queſtione quam ibi ſolenniter diſputauit in ſecunda ratione pro parte affirmatiua poſita et in fine queſtionis.idem etiam tenet Cyn.l.ſancimus.C.de teſtamen.idem Joan. fab .in. §. poſteriore. quibus modis teſta.infir.inſtitu. idem tenet Specula .in titu .de inſtrumen.edi.§.compendioſe .ver.quid ſi teſtator.ꝛ ver. ſequen. idem expreſſe tenet Petr. Jacob.in titu.de actio. ex teſta.ibi. quid ſi inſtituerit.vbi plene ponit quam formam debet tenere teſtator in ſecundo teſtamento recordetur vel non recordetur de verbis derogatorijs primi teſtamenti:ad hoc vt valeat ſecundum teſtamentum et tollatur primum.que teſtator ille non fecit:ideo validum remanet primum teſtamentum ſecundo non obſtante.

¶†Eſt tamen verum quod Jaco.de bello viſu hanc queſtionem mouet in auten.de teſtamen. imperfectis.col.viij.et tenuit qď teſtamentum valeat etiam ſi nullam mentionẽ fecerit de verbis derogatorijs primi teſtamẽti.Sed opi.ſua eſt ſingularis ꝛ ſic nõ tenẽda.Sed poti⁹ teneri dꝫ opinio contraria que eſt cõis opinio:iuxta no.in.c.j.de conſti.in gl.ꝛ cõem opinionẽ approbat cõis vſus:in iudicijs ꝛ obſeruãtia que multũ debet attẽdi ꝛ ↄſiderari:iuxta.c.cũ dilect⁹.de ↄſue.cũ ſi.ex quibus videtur dictum primum teſtamentũ valere:ꝛ non ſecũdũ teſtm̃.

¶Nec ſufficit generalis clauſula[b] in vltimo teſtamento adiecta:imo ſpecificata ꝛ ſpecialis vboꝝ derogatio;vt.d.l.ſi quis in principio teſtamenti.ꝛ quod nota.per gloſ.in.l.ſi mihi et tibi.§.interdum.de lega.j.et per Dyn.in.d.c. quod ſemel.ꝛ iſta opi.eſt magis cõmunis Et facit ratio generalis.quia nihil tam

b ¶Generalis clauſula.vide de hoc.j.cõſi. lxv.circa ſecũdũ ꝛ tertiũ dubiũ.l ff.itẽ dubia videntꝛ decidi ꝛc.

naturale q̄ vt vnūquodq; diſſoluatur eo vinculo quo ligatur.l.nihil .ff.de reg.
iur.cum ſimilibus.

3 ¶†Preterea contra dictum ſecundū teſtamentū opponitur qđ notarius et te
ſtes non fuerunt per teſtatorem ſpecialiter vocati.l.hac conſultiſſima.C.de te-
ſta.z.l.heredes palam.§.fi.ff.de teſta.z.§.fi.inſti.de teſta.qđ non fit in dicto ſe-
cundo teſtamento:ergo ſolennitate deficiente non valet.l.iiij.ff.de teſta.cuz.l.
ſciendum.ff.de verbo obliga.

4 ¶†Item quia teſtator debet eſſe ſane mentis aliter teſtamentum non valet.l.
ij.ff.de teſta.ſed dictus teſtator in ſecundo teſtamento nō dabat verbum dum
notarius recitabat teſtamentū:niſi quia ſolūmodo reſpondebat (oy.) in oībus
que ſibi dicebantur per notarium:vt deponit maior pars et ſanior teſtiū:licet
duo vltimi contrarium dicant:quibus non eſt ſtandum.iuxta.l.ob carnem.§.
fi.cum ibi no.ff.de teſti.Maxime in teſtamentis vbi contradictio etiam vnius
teſtis vbi non remaneret al's ſufficiens numerus reddit teſtamentum ſuſpe-
ctum.l.j.in fi.cum materia.ff.quemadmodū teſt.ape.¶Sed quiſpiam diceret
qđ licet duo teſtes ita deponant:tamen remanet numerus completus ipſorum
teſtium:qui nihil contradicunt.ideo valere debet teſtamentū.vt no.Jnn.in.c.
cum plures.in glo.ſi omnes.de fide inſtru.pro quo videtur caſus.ff.de bo.poſ.
ſm tab.l.cum talem.Sed ad hoc reſpondetur qđ.d.l.cum talem.loquitur qn̄
vnus ſolus deponit contra teſtamentum vel inſtrumentum:ſed vbi plures in-
ter.omnino debilitatur et tollitur:vt dicit expreſſe Jnnocen.in.d.gloſ.in ver.ſi
autem plures.

5 ¶†Preterea heres debet nominatim palam per teſtatorem nominari.l.here-
des palam.in prin.ff.de teſta.§.fi.inſti.de teſta.et in.l.hac conſultiſſima.§.per
nunciationem.C.de teſti.Et tales contra neq; ſcribere neq; articulate loqui po
teſt mortuo ſimilis eſt.l.iubemus.C.de teſta.ideo doc.ibi tenent qđ talis ad in-
terrogationem alterius dicentis.vis talem heredem tuum;reſpondendo (oy.)
non valet teſtamentum:vt ibi dicunt docto.facit ratio:qz per talia interroga-
toria voluntas teſtatoris cenſetur captatoria z per conſequens nulla.l.capta-
torias.C.de here.inſti.et.l.illa inſtitutio.ff. eodem. titu.nullum enim verbum
protulit dictus teſtator ſuo proprio motu:ſed ſolum ad interrogationem nataz
propter quod etiam apparet eum non fuiſſe ſane mentis:quia licet quis pre-
ſumatur ſane mentis niſi contrarium probetur.l.ſ.C.qui teſt. facere poſſunt.
tamen ex verbis et factis probatur contrarium.l.quidam. ff.de condi.inſtit.
¶Nec obſtat ad premiſſa glo.in.l.iubemus.que incipit/nota regulam.C.de
teſt.que dicit qđ ſufficit qđ alius exprimat z teſtator reſpondeat (oy.) Quia ve-
rum eſt in ſimplici teſtamento:ſed in ſecundo teſtamento in quo oportet pri-
mum rumpi per ſecundum quod primum habet clauſulam derogatoriam non
ſufficit reſpondere (oy.) vt faciunt not.per Dy.in.d.c.quod ſemel.de regu.iur.
lib.vj.ita dicendum videtur mihi.

¶Summarium.

1 Exactiones pedagiorū z vectigalium ſunt odioſe.
2 Pedagia quis et ob quam cauſam indicere poſſit.
3 Pedagia quando imponi poſſint.
4 Extorſio violentia ſeu clandeſtinitas qn̄ preſumatur.
5 Tenor literarum et priuilegiorum ante omnia inſpicitur.
6 Princeps priuilegium vni de iure aufert et alteri confert.
7 Principes duo in mundo velut duo luminaria.
8 Papa cum poteſtatis plenitudine omnibus preeſt.
9 Imperator parem in temporalibus habet poteſtatē quātū papa in ſpūalibus.

10 Sacrilegij pena plectitur de principis poteſtate diſputans.
11 Princeps ſubditorum res indifferenter alienare poteſt.
12 Princeps tollere vel mutare pōt ea que ſunt de iure poſitiuo.
13 Quarta in bonis liberti patrono debita a principe tolli poteſt.
14 Conſuetudo non ſoluendi excuſat ꝛ an actibus inducatur.
15 Priuilegium imperatoris an poſſit gratie prius facte deroga-
re.ꝛ nume.22.
16 Mens ꝛ non verba ſpectantur.
17 Pedagia odio habentur:immunitas fauori.
18 Conſuetudo odioſa generali tollitur clauſula.
19 Princeps per verba generalia priuilegium alteri cōceſſum tol
lere poteſt.
20 Teſtamentū ſcd̄m qn̄ valeat non facta mentione de primo.
21 Uerba ſpecialia non requiruntur vbi de mente conſtat.
23 Genus quando ſpeciei naturam aſſumat.
24 Indefinita que ꝛ quando ſingulari equipolleat propoſitioni.
25 Reuocatio quando generalis ꝛ quando ſpecialis dicatur.
26 Nobilis duobus quis dicitur modis.
27 Expreſſum quot modis dicatur.
28 Clauſula ex certa ſcientia quid importet.
29 Toties/quoties/quotieſcunq̄/quid ſignificent ꝛ qualiter in-
ter ſe differant.
30 Clerici qua ratione regibus ſubijciantur.
31 Rex romanorū an ante coronationē poſſit priuilegia cōcedere.
32 Rex romanorum poteſt ante coronationem ſuorum predeceſſo
rum priuilegia reuocare.
33 Pedagiū non valet ſine titulo vel conſuetudine benigniſſima.

¶ Conſilium.lxv.

1 VIſo themate pro euidētia dicendorū primo † pre-
mitto q̄d pedagiorū vectigaliū ꝛ eorū exactiōes
ſunt odioſe ꝛ a iure communi reprobate. Nec per
aliquem baronem fieri vel inſtitui poſſunt niſi ex
a concesſione imperatoris [a] vel alterius principis
ſupreme vel ex longiſſima conſuetudine:de cuius
initio non extat memoria que vim conceſſionis obtineat.ff.de
publ.l.vectigalia.extra de verb.ſign.c.ſuper quibuſdam.§.pre-
terea.Et contrarium facientes grauiter puniuntur:q2 perpe-
tuo exilio damnantur.C.no.vecti.inſti.non poſſe.l.fina.¶ Iura
autem canonica ponunt aliam penam.ſ.excōmunicationis.xx-
2 iiij.q.iij.ſiq̄s romipeta.ꝛ.c.ſe.¶ † Item nec princeps poteſt vel
debet pedagia indicere:nec alicui concedere:niſi propter neceſ
ſitatem vel vtilitatem publicam vel aliam legitimam cauſam
quin peccet mortaliter.

a ¶ Imperatoris.per quos ꝛ qualiter pedagia inſtituantur.vide.ſ.conſi.lvi.

3 ¶ † Item ꝛ q̄d predixi de longiſſima preſcriptione vel conſue-
tudine intelligo quando eſt iuſta cauſa et rationabilis et bona
fides.i.ſine violentia vel clandeſtinitate.Et quod fecerit ea que
pedagiū recipiēs facere tenetur:vz reparare vias ꝛ pontes ꝛ
ſaluare ſoluentē in perſona ꝛ bonis infra diſtrictū ſuum:ex his
enim cauſis introducta ſunt ab initio mūdi pedagia:prout hec
ꝛ plura alia ad propoſitū ponit elegāter hoſti.in ſum.in tit.de

cenſibus.§.ex quibus cau.ꝛ maxime in ver.exactiones.et ver. ſe.ꝛ ver.breuiter.ꝛ ver.fi.Et habetur per Joan.fab.ſuccincte.C. noua vecti.l.j.vbi videatur:ſed quis eſt ille ꝛ laudabimus eum: vt dicit glo.de reli.ꝛ vene.ſanctorum.in.c.j.§.fi.in cle.

4 ¶†Secundo premitto regulam per noſtros maiores traditã qđ vbi baro vel alius potens vſus eſt aliquo iure pretenſo ſu-

a ¶Arreſtat vel gagiat. Exactio a potẽte ſuper impotentẽ preſumit̃ violẽta extorſio.

per non potentem:et maxime quando arreſtat vel gagiat [a] vel arreſtari ꝛ gagiari facit ſine cauſe cognitione preſumitur extorſio ꝛ violentia vel clandeſtinitas.ff.quod metus cau.l.fi.§.pe.ꝛ no.extra de poſthu.prela.c.bone.per Inno.et de preſcript.c.ſi diligẽti.per Imo.ꝛ per Spe.in ti.de preſcri.ver.hoc etiam no. ꝛ facit quod ibi no.per Jo.an.in addi.ꝛ per Joã.fab.ꝛ alios.C. de pact.l.ſi certis annis.ꝛ inſti.de act.§.eque.in.iij.q.prin.circa fi.ver.illud autem not.vbi ponit notabiliter Jo.fab.ꝛ per Bal. C.de ſen.l.ij.Quo caſu conſuetudo vel preſcriptio etiam longiſſima non ſufficeret:quia eſſet irrationabilis ꝛ inductiua peccati ꝛ abeſſet bona fides:vt in.c.fina.de conſuetu.ꝛ de preſcri.c.qꝛ non omne.ꝛ de reg.iur.c.malefidei.lib.vj.in auſ.vt nulli iudicũ. in princip.col.ix.

¶Tertio preſuppono in facto qđ reuocatiões facte per romanos principes in fauorem domini comitis valẽñ.ꝛ dñi ludouici de caſtro piſantiani non ſunt pure:ſed cauſate.in illa enim facta per Karolum ſunt illa verba.ſi ꝛ inquantũ antiquis priuilegijs ꝛc.Et ibi quibus legitime fuerunt vſi predeceſſores ipſius comitis ꝛc.Ubi noto verbum legitime.Item in literis domini ſigiſmundi etiam ſunt hec verba:quibus non fuerunt vſi homines predicti ſeu vniuerſitates.Item ſequitur ibidẽ de preſenti rite leuari:ꝛ ſtatim ſubiungitur:ſolitas ꝛ conſuetas:ꝛ que nunc per eoſdem iuſte leuantur ꝛ exiguntur ꝛc.que ſunt in forma cõmuni:per que verba clare patet quod non fuit intentio romanorum principum:aliquid de nouo eis concedere vel ius nouũ conſtituere ſuper illis de romanis.nec priuilegia dictorum de romanis reuocare niſi ſm ius cõmune ꝛ quatenus ꝑ non vſum eſſent abrogata:vt patet ex predictis.¶Secus autem per oĩa in priuilegijs vniuerſitati de romanis tam per dñm Karolum ꝙ ſigiſmundum conceſſis in quibus ſunt verba pure/clare et efficaciter ꝛ ſine quacunqꝫ conditione vel modo ꝛ cum clauſulis derogationibus ꝛ non obſtantijs oportunis deſcripta.per que clare patet de intentione ꝛ voluntate principis:vt ex eorũ lectura eſt clarũ videre.Itẽ ſunt ibi in literis dñi Karoli verba ad perpetuã rei memoriã:ꝛ verbũ ſequit̃ infra verba habitatoribus oppidi predicti modernos et futuros vtriuſqꝫ ſexus.Et ſequitur etiã verbũ ꝑpetuo.ꝛ eadẽ verba ponunt̃ in literis dñi ſigiſmũdi ꝛ etiã hec perpetuo valere volumus/etiam ſi ipſo in aliquibꝰ locis vbi vigore dicti priuilegij ius ipſis cõpetere dignoſcatur vſi nõ fuerint:vel per ꝯtrariũ actũ eidẽ in vniuerſali vel particulari ſciẽter vel ignorãter renũciauerũt vel renũciaſſe ꝓtendant ꝛc.q̃ verba ſunt põderãda:qꝛ p ea tollunt̃ multa q̃
5 dici poſſent ꝛ obijci ex aduerſo per q̃ ptꝫ rñſum.† Tenor enĩ literarũ ꝛ priuilegiorꝫ eſt añ oĩa inſpiciẽdus ꝛ diligẽter ſeruãdꝰ

extra de fide inſtru.c.accipimus.et de priuilegijs.c.porro.⁊.c.receſſionem.et de
reſcrip.c.cū dilecta.⁊.ff.mādati.l.diligēter.cū ſi.Que ꝟba ſupra declarata ſunt
ſupra ius commune et ipſius eneruantiam:et per illa poteſt reſponderi ad oīa
iura communia que fieri poſſent de iuribus cōmunibus:quia per illa apparet
quod princeps voluit omnibus iuribus derogare:et ita cum verba ſunt clara
ab ipſis non eſt recedendum nec eſt vlterior voluntatis queſtio.ff.de leg.iij.l.
ille aut ille.§.cum in verbis.⁊.l.non aliter.in princi.eo.titu.et dicto.c.porro.de
priuile.talia eīm priuilegia vires accipiunt ab intellectu ſcribentis.extra de ex
cep.c.cum eccleſia.facit.c.in his.de ver.ſigni.⁊ nota.ff.de conſti.prin.l.j.p Bal.
¶ Iſtis preſuppoſitis venio ad primum dubium principale:in quo queritur
pretextu priuilegiorum:de quibus in themate habitatoribus de romanis cō-
ceſſorum et de nouo datorum poſſint ſe defendere ipſi de romanis a ſolutione
et preſtatione pedagij piſantiani ⁊c.breuiter attēto tenore priuilegiorū dicto-
6 rum de romanis conceſſorum non videtur magnū dubium. ¶ † De iure enim
princeps aufert priuilegiū vni ⁊ alteri confert.ix.q.iij.c.conqueſtus.⁊ ibi not.
et.xvj.q.j.c.frater.⁊ hoc probat etiā totus titulus de priuilegijs vbi princeps
poteſt eximere vnum vel plures a iuriſditione vel ſubiectione alterius etiam
quo ad commodum pecuniarium:vt ibi per totum ⁊ etiā libro.vj.⁊ nota.C.de
precibus impera.offe.l.reſcripta.per Bald.vbi ponit notabiliter et plene de
poteſtate domini pape et imperatoris.et Specula.in ti.de legato.§.nunc oſten
dēdum.⁊ Albe.multa pulchra ponit.C.de quadri.preſcriptiōe.l.bene a zenone.
7 ¶ † Sunt enim duo principes et duo luminaria:quorum vnus preeſt in ſpiri-
tualibus et alius in temporalibus a deo inſtituti proportionabiliter ſe haben
tes:et pleniſſimam poteſtatem obtinentes vnus ſcilicet papa.in ſpiritualibꝰ:
et alius.ſ.imperator in temporalibus.Et quantam poteſtatem habet papa in
ſpiritualibus:tantam habet imperator in temporalibus:in aut.quomodo opꝫ
epiſcopos ⁊ cle.in prin.⁊ ibi not.colum.j.de maio.⁊ obedien.c.ſolito.
8 ¶ † Conſtat eīm qđ papa eſt dominus omnium ſpiritualium ad quem plena ⁊ li
bera diſpoſitio omnium beneficiorum et dignitatū eccleſiaſticarum ⁊ omnium
ſpiritualiū de plenitudine poteſtatis pertinet.Nec eſt aliquis qui ei audeat di
cere cur ita facis. ¶ Et pōt ius alterius tollere etiam in totum.Ex quo enim
conſtat de eius volūtate obediendum eſt ei.xxij.di.c.oēs.⁊.xix.di.in memoriā.
xxiiij.q.j.loquitur.ix.q.iij.cuncta per mūdū.de cōceſſione preben.propoſuit.et
ibi per Hoſtien.ſuper verbo contra ius.⁊ per Hen.bohic.de elec.c.ſignificaſti.
⁊ de preben.c.ij.lib.vj.⁊ vt lite pē.c.ſi duobꝰ.in fi.in cle.vbi tex.notabilis facit.
ff.qui ⁊ a quibus.l.proſpexit.et hoc tenet etiam Jo.an.in.c.j.in fi.de exceſſibus
9 prela.lib.vj. ¶ † Et parem poteſtatem habet imperator in temporalibus et ēt
quo ad temporalia deus in terris.pōt eīm de nihilo aliquid facere et mortuum
viuificare et ſuper ius diſpēſare.C.de rei vxo.act.l.vna.in prin.et inſt.de actio.
§.fuerat.⁊ no.de tranſac.c.j.⁊ not.de conſecra.eccle.vel altaris.c.j.in glo.fi.⁊ ſe
habent dicti principes papa et imperator proportionabiliter vt.ſ.in iuribus
10 alle.no.in proemio.ff.per Albe.de roſate.⁊ infra dicetur. ¶ † Diſputare enim
de ipſorum poteſtate nemini licet:quinimmo faciens crimē ſacrilegij commit-
tit.C.de diuer.reſcri.l.ſacrilegij.et de crimine ſacrile.l.diſceptari.xvij.q.iiij.ca.
nemini.⁊.§.preceden. Jnmo quicquid eis placet diſponere ſcienter habetur
pro lege:vt nota.in iuribus ſupra alleg. ¶ Et propterea gloſ.et docto.mouent
queſtionem:vtrum imperator poſſit diſponere de bonis ſingulorum et ea tranſ
ferre.Et licet fuerint opiniones inter mar.qui indiſtincte tenet quod ſic et
bulga.Et opinio bulgari ſit magis communis quod non poſſit de iure com-
muni ſine cauſa:vbi tamen princeps hoc facit ex certa ſcientia et de ple-

nitudine poteſtatis:ſicut eſt in caſu noſtro valet ⁊ tenet conceſ-ſio. Semper enim iuſta et legitima cauſa in principe preſumi-tur:vt.ff.de penis.l.relegati.in glo.fi.que eſt nota.ita eleganter no.in proemio.ff.circa prin.per glo.⁊ Bald.⁊ plenius ⁊ clarius per Albe.de roſate ibidem.

11 ¶ †Siue igitur teneamus opinionem Bald.tanꝗ communio-rem ſiue opinionẽ mar.qđ princeps indiſtincte poſſit res ſub-ditorum transferre et alienare/cum ſit dominus omnium.C.de quadri.preſcriptione.l.bene a zenone.quam opinionem tenent multi doctores magne autoritatis.ſ.Jaco.de rauena.Richar-dus malumbre.⁊ etiam glo.iuris canonici.xj.q.vlti.c.per prin-cipalem.⁊ per Bart.extra de decimis.c.tua nobis.§.penul.que incipit eccleſiaſtica.de quo per archi.xxiij.q.viij.c.ꝙuis caſus noſter eſt ſine dubio. Potuit enim princeps per ſuum priuile-gium maxime totaliter conceſſum:vt.ſ.in tertio preeuidentia-li dictum eſt illos de romanis a preſtatione dicti pedagij eximẽ-dos poſito quod dominus comes ſeu dominus ludouicus pe-dagium iuſte habuiſſet de quo tamen nõ conſtat vt in facto po-nitur et maxime cum dictus comes vel ſui predeceſſores ha-bere illud non potuerint ſine largitione imperatoris expreſſa vel tacita vt ſupra dictum eſt in primo preeuidentiali. Si ergo ex largitione principis habuerunt:princeps potuit eis tollere et multomagis in aliqua parte derogare.argu.in auten.multo magis.C.de ſacroſanc.eccle.cum ſimi.

a ¶ Ex certa ſcia. Hic đ certa ſcia pncipis vide pleni⁹.ſ.circa quartum dubiũ.

12 ¶ †Quod autem poſſit in totuȝ tollere patet ex premiſſis:ea enim que ſunt de iure poſitiuo nedum poſſunt per principem ſolum diminui ſed in totum tolli quãdo princeps hoc facit de-

a liberate ex certa ſcientia[a] vt eſt dictum hoc no.elegãter Inno. de conſti.que in eccleſiarum.⁊ in.d.l.reſcripta.⁊ in.l.quotiẽs.C. de precibus impera.offeren.⁊ ibi per Cyn.in.j.q.Bald.et doct. vbi Alber.hoc tenet etiam mouens queſtionem nunquid per ſtatutum poſſit tolli legitimam filio debito in bonis petentis

b in totum[b] ⁊ communis opi.eſt quod ſic:quia illa debetur de iu-re ciuili licet ratione naturali et iure agnationis que ſunt mu-tabilia:vt.l.ius agnationis.ff.de pac.hanc partem tenet Cyn. in.c.indultum.de regu.iur.lib.vj.⁊ ibi per Jo.an.in mercuriali-bus.idem tenet Cyn.C.de nuptijs.l.ſancimus. Et Pet.Jaco.in titu.de condi.ex lege.l.omnimodo.idem Bal.ff.de iuſti.et iure. l.j.§.fi.⁊ allega.caſus de teſta.c.raynutius. ¶ Plus dicit Bald. notabiliter ad iſtud propoſitum quod princeps de plenitudine poteſtatis poteſt tollere defenſiones in cauſa ciuili.ſec⁹ in cau-ſa criminali.ita not.ipſe Bal.poſt glo.ff.quod quiſꝙ iuris.l.iij. §.ſi is pro quo. Quod intelligo quando defenſio pertinet de iu-re ciuili ſicut in caſu noſtro.vbi vero de iure naturali vel gen-tium tunc eſſet maius dubium.vt in clemen.paſtoralis.de re iudic.quam etiam alleg.ipſe tul.facit quod no.per eundem.ff. de pactis:l.pactum inter heredes.

b ¶ In totũ. Statutũ põt tollere legitimã filio ad idem ꝯſuetudo pt tollere legitimã vt plene dixi.ſ.cõſil.cxxxj in iiij.q.

¶ Item dicit Alber.quod valet pactum quod quis non admit-tatur ad defenſionem.ad legem aquiliã.l.ſcientiam.§.qui cauſa aliter.de quo vt ibi per eum quod eſt mirabile.

b ¶ †Item videmus in quarta que debetur patrono in bonis li-
beri quã pꝛinceps ex certa ſciẽtia põt in totũ tollere ⁊ etiã oĩa
iura patronatus ⁊ merito: qꝛ illa hʒ patronus ex conceſſione le-
gis ciuilis; non eſt ergo mirũ ſi pꝛinceps qui eſt lex viua: vt in
auc.de conſuli.§.peñ.col.iiij.hoc facere poſſit dũmodo ſcienter
⁊ deliberate faciat.et de hoc ſunt caſus expꝛeſſi.ff.de boñ.lib.l.
etiã.§.j.de nat.reſti.l.quero.Etiã ſine partis euocatione: vt di-
ctis iuribus: ⁊ not.etiã per Bal.in.q.quam diſputaui: que inci-
pit/appulus caſtrum pꝛogenitoꝛum ⁊c.qui.alle.l.viros.C.de of
fi.lib.xij.facit glo.no.de ver.ſig.c.olim.per Inn. ¶ Item in con-
ceſſione pedagij per pꝛincipem alicui fienda que eſt odioſa et
contra ius cõe: vt dictum eſt.s.in pꝛimo euidentiali non requi
ritur euocatio partis alterius.igitur in immunitate vel exem-
ptione que eſt fauoꝛabilis minꝰ dʒ requiri: quia odioſa reſtrin-
guntur ⁊c.ff.de lib.⁊ poſthu.cum quidem.⁊ in regu.iur.odia.de
regn.iu.li.vj. ¶ Itẽ fauoꝛabile eſt priuilegiũ per qđ immunitas
vel libertas cõceditur.Et ideo ampliandum: qꝛ res de facili re-
uertitur ad ſuam naturam pꝛimeuã: ſm quam omnia ſunt libe-
ra.ff.de pac.l.ſi vnus.§.quod in ſpecie dotis.et de ſerui.⁊ aqua.
l.altiꝰ.⁊.ff.eo.l.fi. ¶ Item facilius reuocantᷣ ea que de iure ſpe
ciali ⁊ ex pꝛiuilegio conceduntur contra ius cõe ꝙ ea que iure
cõi competunt.ff.de mili.teſta.l.eius militis.§.militia miſſus.
Si igitur potuit concedere odioſum abſqꝫ vocatione partis
multomagis poteſt illud tollere: ⁊ pꝛiuilegium ad ius cõe reda
ctum concedere.eius enim eſt velle ⁊c.vt in regula iuris.⁊.ff.
de acqui.here.l.iiij.Et qui poteſt concedere poteſt tollere: vt in
c.cum ex iniuncto.in fine.de here.⁊ in.c.inter alia.de ſen.excõ.
⁊.xxj.di.c.inferioꝛ. ¶ Preterea hoc pꝛobatur ꝙ dicti de roma-
nis poſſint pretextu pꝛiuilegioꝛũ immunitatẽ ſibi vendicare: qꝛ
hoc facere poſſent ex cõſuetudine ergo ex pꝛiuilegio: paria enĩ
ſunt conſuetudo ⁊ pꝛiuilegium: ⁊ quicqđ põt induci per vnum ⁊
per aliud: vt no.de iudi.c.nouit.per Inn.⁊ ponit Oldr.in que-
14 ſtionibus ſuis.q.v.⁊ not.de legi.l.de quibus.per Bald. †Quod
aũt quis ſe poſſit excuſare pretextu conſuetudinis a nõ ſolutio
a ne ⁊ ꝙ ex nõ actibꝰ ᵃpoſſit induci cõſuetudo.no.idẽ Bal.in.d.l.
de quibus.in.iiij.fol.ibi: modo quero an ⁊ nõ actibus inducatᷣ
conſuetudo.facit optime qꝛ quiſqꝫ põt allegare ſe nõ teneri ad
collectas ex eo qꝛ nõ cõſueuit talliari: vt.C.de excu.mu.l.nego-
tiatoꝛes.lib.x.⁊ de erog.mili.anno.l.cum ſepe.lib.xij.⁊ facit.l.
opinatoꝛes.C.de exac.⁊ tranſla.mili.anno.ibi contra oẽm con-
ſuetudinem ⁊c.lib.xij. ¶ Item ⁊ in pꝛopꝛia materia poteſt quis
allegare conſuetudinem: et ſuper conſuetudine ſe fundare ſu-
per non ſolutione pedagij allegando ꝙ de talibus rebus non
conſueuit pedagium ſolui: vt ſunt caſus.ff.de pub.l.ſi publi-
canus.§.fin.⁊.l.licitatio.§.earum rerum.vbi eſt caſus qui vide-
tur decidere dubium noſtrum ꝙ cõſuetudo poteſt inducere ꝙ
certe res poſſunt eximi vigoꝛe conſuetudinis a preſtatione pe
dagij: ergo per pꝛiuilegium poteſt induci ꝙ res ſeu merces il-
loꝛum de romanis non ſoluant pedagium in piſantiano cum
ad paria pꝛiuilegium ⁊ conſuetudo iudicentur vt.s.dictum eſt:

a ¶ Ex non actibus poteſt induci ꝯſuetudo.⁊ vide tñ que circa hoc dixi l deciſiõibus plamẽ. qõne.cccc-ccxxxj.

⁊ ſic ſbi in terminis videtur deciſio formalis noſtri dubij.facit bene.c.a nobis.de decimis:vbi papa ex cauſa poteſt aliquez exi mere a preſtatione decime licet debeantur iure diuino:qd̄ eſt notabile.de quo dic vt ſbi not. ¶ Quid plura videmus ꝙ iura multis perſonis concedunt priuilegiũ q2 preſides ⁊ alij officiarij ſunt priuilegiati.ff.de pub.l.ſi publicanus.§.j.
¶ Itẽ clerici extra de cenſi.c.ꝙꝙ.li.vj.⁊ qd̄ ibi no.Item legati.C.de vectiga.l.de legatis.Et plures alij vt no.eo.tit.l.vniuerſi.⁊ Io.fab.Quare ergo ꝙ princeps bene conſultus ex certa ſciẽtia ⁊ propter bene merita et de plenitudine poteſtatis non potuit illis de romanis concedere ne ſoluant pedagium nõ video per ea que dicta ſunt.ff.de opti.lega.l.ſi cum optio.in fin.facit c.a nobis.de decimis ſupra allegatis. ¶ Poteſt enim princeps ſolus ⁊ non alius pedagia ſeu vectigalia reformare ⁊ eis addere ⁊ detrahere prout vult:vt.ff.de vectigali.l.vectigalia.in pn. ⁊ ibi eſt expreſſum.⁊ hoc de primo dubio.
15 ¶ † Circa ſecundum ⁊ tertiũ dubia in quibus queritur vtrum per priuilegium per dominum romanorum imperatorem conceſſum ſit derogatum gratie per karolum quartum Aymaro comiti valeſi.attento tenore ipſius et non obſtantijs et clauſulis derogatorijs in dicto priuilegio conceſſo:⁊ nũquid ille clauſule non obſtantium.eo modo quo poſite ſunt tantũ importent ac ſi eſſent facta de his mẽtio ſpãlis.Et primo videtur ꝙ nõ q2 de priuilegio debet ſpecialis fieri mẽtio.C.qñ imperator inter pupillos ⁊ viduas.l.j.⁊ qd̄ ibi not. ¶ Item ⁊ niſi fiat mẽtio ſpecialis videtur deeſſe cõſenſus.arg.ff.ſi quis cautio.l.ſed ⁊ ſiqs.§.queſitum.⁊.ff.de tranſact.l.cum aquiliam. ¶ In contrarium credo ꝙ ſit veritas.ſ.ꝙ per dictum vltimũ priuilegiũ dñi ſigiſmundi ſit plene derogatum literis dicti dñi comitis:cõceſſum eſt enim ex certa ſcientia ſcienter animo deliberato:et de gratia ſpeciali ⁊c.que verba tantũ importat ac ſi eſſet facta mentio ſpecialis expreſſa:vt.ff.de excu.tu.l.idem vlpianus.§.fina.⁊ ibi eſt caſus ſm Bart.⁊ Bald.ibidem.facit.ff.de re iudi.l.quidam conſulebant.§.fi.⁊.C.ſi contra ius vel vtili.pub.l.fin.et ibi no.expreſſe per Iaco.de are.Pet.⁊ Cy.in prima.q.Idem etiam ibi tenent Bar.⁊ Bal.facit.l.ois.⁊ quod ibi no.per glo.et Bar.C.de aqueductu.lib.xij.⁊.C.qui admitti ad bono.poſ.poſſint.l.bonorum.⁊ ibi per Bald.in tex.ſuper verbo ſciens hoc ⁊c.
16 ¶ † Ex quo enim conſtat de mente ⁊ intentione principis nõ eſt curandum de verbis vt ſupra dictum eſt in tertio euidentiali.in fi.⁊ no.per Io.and.de exceſſi.prela.c.j.lib.vj.⁊ de reſti.in integ.cum aliquibus.
¶ Poteſt enim tollere omnes exceptiones parti competentes ex certa ſcientia.vt ibi not.per Archidia.⁊ Io.and.⁊.I.dicetur:parum enim proſunt arborum folia.j.q.j.marchion.et.ff.de legi.l.de quibus.
¶ Item facit ad dicta et dicenda optime.c.j.de tranſac.q2 vbi conſtat de voluntate principis ſatis eſt generaliter[a] de preſcriptione/priuilegijs/et ſimilibus generaliter loqui:⁊ illud ſufficit ad validandum tranſactionem et tollendum ſurreptionem

a ¶ Generalit. ſufficit gñalis mentio vt cõſtat de volũtate principis.⁊ iſtud facit p teſtamẽtis i qb⁹ ſunt adiecta verba d'rogatoria ſi in ſcdo teſtamẽto ſuf

que poſſent opponi pretextu taciturnitatis literarum.ad idem facit.c.illa quotidiana.de elec. ¶ Itē ꝛ hoc videtur expreſſum. C.de fur.in aut.nauigia.ꝛ.C.communia.de ſucceſ.aut. omnes peregrini.in quibus videtur qꝺ quando ſuperioꝛ caſſat ſtatuta vel conſuetudines:ꝛ maxime odioſas ꝛ contra ius commune ſufficit apponere regulam generalem licet non apponat tenoꝛem vel effectum ſtatutoꝛum:quod eſt notabile ſm Bald.in d.aut.omnes peregrini. ¶ Et facit ad queſtionem ſcꝺm eū de literis papalibus que ad beneficia conceduntur:vt ſufficiat dicta clauſula generalis. ¶ Item dicit Inno.iu.d.c.que in eccleſiarum.de conſti.qꝺ vbi conceditur reſcriptum vel priuilegiū contra ius commune ſufficit dicere generaliter non obſtante aliqua lege.Idem tenent Bar.ꝛ Bal.C.ſi contra ius vel vtilitatem pu.l.ſi.idem Cy.ibidem.ꝛ hoc videtur concludere Pet. Iac.in titu.de ſtatu curie.circa finem.

17 ¶ †Sic in propoſito pedagia ſunt odioſa ꝛ contra ius commune.Immunitas autem eſt fauoꝛabilis libertatem conſeruans: vt ſupra dictum eſt.ergo ſufficere debet clauſula generalis nō obſtañ.licet in caſu noſtro nō ſit ſimpliciter generalis:ſed ſpecialis dici poteſt:vt.j.dicetur:ꝛ ita ex premiſſis videtur deciſio dubioꝛum.Et maxime videtur vrgere dicta ratio:quia conſuetudo equiparatur priuilegio:vt.ȿ.dictum eſt in primo dubio.

18 ¶ †Sicut ergo ad tollendum conſuetudinem odioſam ſufficit clauſula generalis non obſtante:ita etiam ad tollendum priuilegium comiti valch.conceſſum:qꝺ eſt contra ius commune: vt eſt dictum.Et hoc probant ad literam iura predicta ad que optime concoꝛdant ꝙ plures decretales ꝛ iura nouiſſima per quas ꝛ que probatur ad literam qꝺ princeps per verba generalia ꝛ non obſtantias generales tollit et ceſſant conſuetudines/priuilegia ꝛ ſtatuta nedum ſua/ſed predeceſſoꝛum ſuoꝛū abſqꝫ alia expreſſione in ſpecie. ¶ Et qꝺ plus eſt conuentiones et pacta:vt eſt caſus ad literam in.c.dudum.§.nos etenim.de ſepul.in cle.et ille ſolus textus ſufficeret.

19 ¶ †Et qꝺ princeps per verba generalia non obſtantiarū poſſit tollere priuilegium alteri conceſſum probatur in.c.fundamenta.§.penul.de elec.lib.vj.ꝛ in.c.cum non deceat.in fi.et.c. quia ſepe.eo.titu.lib.vj.ꝛ de ſenten.excommu.alma mater.in fi.et eodem titu.c.fi.lib.vj.ꝛ in cle.j.in fi.de ſepul.c.j.ꝛ.c.dudū. ȿ.alleg.de decimis.c.j.in fi.de regularibus.c.j.in fi.de ſta.mona.c.accedentes.§.ad que.de religi.domibus.c.primo.in fi.de priuileg.c.j.ꝛ.ij.de pe.c.cupientes.in fi.ꝛ de ſenten.excommu. c.cum ex eo.in cle.Et quod poſſit tollere et caſſare conſuetudines etiam per verba et non obſtantias generales:probant multa ex dictis iuribus in quibꝰ fit mentio tam de priuilegijs quam conſuetudinibus vt in dicto.c.fundamenta.§.penulti. et.c.quia ſepe.et.c.cum non deceat.libro ſexto.ꝛ in dicto.c.dudum.de ſepul.et de cenſi.c.j.in cle.et vltra illa habet in.c.j.de biga.ꝛ de penitētijs ꝛ remiſſionibꝰ.c.ij.li.vj.ꝛ de etate ꝛ qualitate.c.vt hi qui.de relig.domibꝰ.c.quia contingit.§.vt. antē.de iure patro.c.j.de ſtatu.mona.c.j.§.ſanc.de penis.c.primo.ꝛ de

ficiat fieri mentio generalis de verbis derogatoꝛijs dicendo re uoco priꝰ mā nouū teſtamentum non obſtantibus verbis derogatoꝛijs in ipſo teſtamento adiectis . de quo vide.j. in verſi.itē dubia videtur decidi ꝛc.

a ¶ Per qđ nem. vide etiam. §. cō ſi. xiiij.

ſen.excom.ca.j.in cle. ¶ Et qđ poſſit tollere ſtatuta habetur de
here.c.vt officium.§.ad ſcribendas.ꝛ dicto.c.fundamēta.§.pe-
20 nul.ꝛ.c.cum non deceat.lib.vj. ¶ † Item dicta dubia videntur
a decidi per queſtionē[a] que mouetur per docto.es que talis eſt.
teſtatoꝛ fecit teſtamentum qđ ſolum voluit valere et nullum
aliud niſi in eo eſſent ſcripta oꝛatio dominica vel Aue maria.
ſubſequenter autem idem teſtatoꝛ fecit aliud teſtamentum in
quo non poſuit dictam oꝛationem ſed ſolum verba generalia
reuocatoꝛia:nunquid valet ſecundum in quo de pꝛimo nō fit
ſpecialis mentio.docto.determinant qđ ſic omnes indiſtincte
quando vnicum teſtamentum pꝛeceſſit tunc enim videtur de
eo fieri mentio ſpecialis:ꝛ ſpecialiter videtur loqui:ꝗuis ſub
verbis generalibus.vt.ff.de libe.ꝛ poſthu.l.q.ꝛ.l.ij.vbi optime
pꝛobatur.ꝛ.C.qui teſta.fa.poſt.l.hac cōſultiſſima in queſtione
de gallo pꝛeſſo.Ex quo enim teſtatoꝛ eſt certus de facto ſuo nō
poteſt dici quin intelligat vim ꝛ effectum verboꝛum.Cuius in-
tentio pꝛincipaliter inſpicitur non verba vt dictum eſt.ꝛ pꝛo-
batur.ff.de condi.ꝛ demon.l.in conditionibus.ꝛ.l.meuius.ita
no.ff.de libe.ꝛ poſthu.l.ij.per Bart.ꝛ Bal.ꝛ latius per eoſdem
poſt Dy.ff.de leg.iij.l.ſi quis.in pꝛin.teſtamēti.facit.l.certi iu-
ris.ff.de mili.teſtamento.pꝛeteritio enim militis de filio ſuo fa
cta hꝫ vim exheredationis:ſecus ſi eſſet ignoꝛans vt ibi.

21 ¶ † Plus dicit Bal.qđ ſi plura teſtamenta pꝛeceſſiſſent ꝑ clau
ſulam generalem in vltimo poſitam videtur reuocatum teſta-
mentum immediate pꝛecedens vt relatio fiat ad pꝛoxima.Nō
enim requiruntur verba ſpecialia quando de mente cōſtat ma
xime in pꝛincipe vbi non requiritur tante ſpecificatio ſicut in
teſtatoꝛe quia ad pꝛopꝛiam vtilitatem diſponit:pꝛinceps autē
ad publicam vtilitatem cui maioꝛ fauoꝛ debetur ſm Pe.ꝛ Cy.
in.d.l.fi.in.j.q.C.ſi contra ius vel vtili.publicam.ꝛ iſta fuit con-
cluſio domini Ja.de bello viſu qui dictam.q.diſputauit:vt ha-
betur in auē.de teſta.imperfectis.§.j.col.viij. ¶ Et Cy.diſputa
uit ſimilem queſtionem de ſtatuto pꝛimo habente clauſulam
derogatoꝛiam:nunquid per ſecundum continens verba gene-
ralia ſit ſublatum:quam diſputationem refert plene Bald.C.
de legibus.l.humanū.et ibi etiam multa alia ad pꝛopoſitum
deducit. ¶ De hoc etiam tangit idem Bal.C.de teſta.auē.hoc
inter liberos ſubiungens qđ etiam clauſule generales tabel-
lionum:in quibus dicunt caſſans ꝛ irritans ꝛc.ex quo teſtatoꝛ
de facto ſuo certus eſt ſufficit.facit.c.ab excō.extra de reſcr.ꝛ
facit optime qđ plene no.de ſepulturis.c.j.in fi.ꝑ Paulū in cle.

22 ¶ † Reducendo igitur ad pꝛopoſitum dominus karolus quar-
tus conceſſit literas in fauoꝛem comitis defuncti:quas domi-
nus ſigiſmundus reuocauit in perſonam ſucceſſoꝛis dicti co-
mitis:ꝛ eas in ſuis literis pꝛedictis inſeruit:ꝛ de pedagio de
quo agitur ſpecialem mentionem fecit ꝛ illis de romanis im-
munitatem conceſſit animo deliberato ex certa ſcientia nō ꝑ
erroꝛem de plenitudine poteſtatis ꝛc.quod voluit valere non
obſtantibus quibuſcūqꝫ pedagijs/vectigalibus ꝛc.hactenus
indictis ꝛ inducendis ꝛc.non obſtantibus confirmationibus ac
quibuſcunqꝫ

quibuſcunqȝ literis in cõtrarium ipſarum facientibus quouiſmodo cuiuſcūqȝ forme ſeu tenoris exiſterent per dictum genitorem ſuum ſeu anteriores ſuos aut per ipſum quibuſcunqȝ principibus/baronibus conceſſis cū alijs clauſu lis:de quibus ſupra:⁊ ſic tam de literis per karolum quartum predictum ꝙ de ſuis in fauorem comitis confeſſis fecit mentionem. Que quidem litere per di ctum karolum ſunt vnice/ ⁊ vnica vice conceſſe ſuper dicto pedagio.⁊ etiam li tere ipſius domini ſigiſmundi ſunt vnice pariter:⁊ tales preſumūtur niſi alie exhiberentur.ff.de rei ven.l.quedam mulier.in glo.fi.⁊ no.plene.C.de eden.l. edicta.in fi.per Bal. ¶ Ad ipſas igitur tollendas:ex quo quelibet ipſarum eſt vnica:⁊ de ea fuit ſaltim verbis generalibus mentio ibi tam per dictum geni torem noſtrum ꝙ per nos ⁊c.ſufficiūt dicta verba per ea que ſupra dicta ſunt.

23 ¶ †Quotieſcunqȝ enim genus reducitur ad vnā ſpeciem/naturā ſpeciei aſſu mit.ff.de optione lega.l.ſi optio.ibi ad vnum ⁊c.⁊ de contrahen.emp.l.ſi in em ptione.§.fi. Niſi enim dictum reuocationis effectū operaretur de nihilo opera rentur/quod eſt abſurdum:verba enim in teſtamentis de aliquo debent ope rari.ff.de leg.j.l.ſi quando.⁊ etiam in contractibus.ff.de vſuris.l.ſi ſtipulat⁹.et ꝙ maxime in priuilegijs conceſſis ad munici.l.j.extra de priuilegijs.c.in his. et co.ti.ſi papa.lib.vj. Et qđ maioris efficacie ſunt verba principum in priuile gijs ꝙ teſtamentorum.no.C.ſi contra ius vel vti.pub.l.fina.per Cyn.in.j.q.et C.de legibus.l.humanum.per Bal.

24 ¶ †Item indefinita licet generalis que non poteſt referri niſi ad vnum equi pollet ſingulari orationi ⁊ expreſſioni:vt eſt caſus in.d.l.ij.ff.de libe.⁊ poſthu. et in.d.l.hac cõſultiſſima.in queſtione de gallo preſſo qui erat amicus tali no mine nuncupatus:⁊ ideo alia demonſtratione vel ſpecificatione opus non eſt quia quod demonſtrate rei adđucitur fruſtra eſt nec adiectione eget plenitudo. ff.de dote prele.l.f.in fi.⁊ de here.inſti.l.ſi te ſolum.facit.ff.ſi cer.pe.l.certum.et hoc tenet Jo.and.in.c.j.de conſti.lib.vj.in nouella.⁊ ibi etiam Archi.quando princeps facit ex certa ſcientia ſufficiunt verba magis generalia:vt ibi no. ¶ Item dicit glo.per doc.approbata qđ ad tollendum voluntatem vel diſpoſi tionem factam per verba derogatoria ſufficit qđ in ſecunda fiat mētio qualita tis prime:licet latior nõ fiat ſpecificatio.ff.de leg.j.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.in legatis. Conſtat autem qđ in vltimis literis illis de romanis conceſſis dominus ſigiſ mundus ſatis exprimit qualitatem literarum comiti conceſſarum:dum dicit non obſtantibus quibuſcunqȝ literis per dominum genitorem.noſtrū vel nos ſub quacunqȝ forma baronibus ⁊c.conceſſis ⁊c.

25 ¶ †Item qui recte inſpicit verba priuilegij comperiet qđ hic nõ eſt reuocatio generalis:ſed ſpecialis:quia princeps voluit omnia haberi ꝓ expreſſis et pro inſertis de plenitudine poteſtatis ex certa ſciētia:vt patet ex tenore priuilegij: ergo pro talibus debent haberi ac ſi vere et naturaliter fuiſſent inſerte. Paria enim ſunt quid naturaliter ineſſe ⁊ per priuilegium principis cum oīa ſibi li ceant:vt.ſ.dictum eſt.⁊ eſt caſus.ff.de excu.tuto.l.cum ex ratione.

26 ¶ †Sicut eñ quis nobilis ex naturali origine efficitur/ita ⁊ per principis pri uilegium: vt ibi.idem de ingenito.l.quero:de nat.reſti.et probatur.C.vbi ſe natores vel clariſſi.l.quotiens.§.viros. ¶ Item et hic omnia ſunt expreſſa vel pro expreſſis habita:que idem important/vt dictum eſt. Et hoc facere poteſt princeps ⁊ etiam ſtatutum vt paria ſint quem eſſe ciuem vel haberi pro ciue. ff.de adulte.l.ſi poſtulauerit.et plenius ponit Barto.in.l.ſi is qui pro empto re.ff.de vſucap.in materia fictionis.

27 ¶ †Item expreſſum đr multis modis in genere/in ſpecie ⁊ in indiuiduo:vt.ff.đ vulg.⁊ pup.l.j.in.prin.in.ij.q.per Bar. Illud etiam dicitur expreſſum quod ſub

verbis gñalibus cõprehendi põt ex mente proferentis. Et iõ pupillaris ſub-
ſtitutiõ in breuiloqua ꝛ compẽdioſa comprehenſa dicitur expreſſa: licet verbis
generalibus ꝛ tantum effectum operatur ad excludendum matrem ꝛ alios ef-
fectus operandi ac ſi eſſet expreſſa verbis ſpecialibus vel ſingularibus: vt ibi
no. ꝛ in. l. centurio. ꝛ. l. lucius. eo. ti. ꝛ. c. ſi pater. de teſta. lib. vj. Significatio cũ
verborum non repugnat ꝛ voluntati teſtatoris congruit. vt ibi. ꝛ. ff. de lega. j. l.
ab omnibus. §. j. tunc enim tantum operatur generalis clauſula ſicut ſpecia-
lis. l. ſi duo. ꝛ. l. ſi plures. de admi. tuto. ꝛ. l. omnes. C. de preſcript. xxx. annorum
cum ſi. ¶ De volũtate enim clare conſtat tam ex tenore literarũ ꝙ etiam ex vi-
cinitate ꝛ propinquitate temporis ex qua preſumitur ſciuiſſe ſcire ꝛ recordari
de literis conceſſis in fauorem dicti comitis ꝛ qꝺ illas ex certa ſciẽtia reuoca-
uit. arg. optimum. ff. de priuile. credi. l. ſi ventri. §. in bonis. ꝛ de dona. poſt con-
tractum. ꝛ qꝺ ibi ple. no. per Bar. et de renũ. c. fi. lib. vj. ꝛ facit qꝺ no. per Jo. mo.
in. c. ſcienti. de reg. iur. li. vj. ꝛ in hoc nulla videtur dubitatio quin videatur fa-
cta expreſſa reuocatio. ¶ Item eſt hic aduertendum qꝺ litere ſeu priuilegiũ di-
cti comitis non ſunt pure ꝛ clare ſed conditionate ꝛ cauſate in forma ſatis cõ-
muni: ſecus autem eſt de illis de romanis.

18 ¶ † Ad quartum dubium eſt iam ſatiſfactum per predicta: quid em̃ importent
verba ex certa ſcientia iam eſt dictũ: ꝛ vltra iura ſupra alleg. De his verbis ha-
betur de iudi. c. j. in cle. de iureiur. c. j. penu. col. in cle. Et de eoꝝ ſignificato ha-
betur per Bar. de offi. dele. c. paſtoralis. §. preterea. ꝛ de confir. vti. vel inutili. c.
porrecta. per eũdem. Et dicit Jo. an. eo. ti. in. c. venerabilis. qꝺ hec verba ex cer-
ta ſcientia ſunt tante virtutis qꝺ validant gratiam: reſcriptum: ſeu priuilegiũ
qꝺ al's non valeret. ad qꝺ facit. c. j. in fi. vt lite penden. in cle. ſpe. tangit in ti. de
inſtru. edi. §. nunc aũt videndum. ver. ꝛ ſcias. ꝛ per Albe. in proemio. ff. §. j. vbi
pulchre. ꝛ de hoc etiam tetigi. ȝ. circa primum dubium. ¶ De verbis autem de
plenitudine ꝛc. de plenitudine iuris ſui habetur de immuni. eccle. c. j. lib. vj. de
plenitudine iuſticie. extra de foro compe. ex tenore. De plenitudine pontificis
extra de auto. ꝛ vſu palliũ. c. cum ſis. de plenitudine honoris canonici. ¶ Et de
plenitudine poteſtatis ſupplentis omnem defectum ꝛc. quid importent habe-
tur extra de conceſ. preben. c. propoſuit. ꝛ ibi bonus tex. eſt etiam alius notabi-
lis tex. in. c. j. in fi. vt lite pen. in cle. ¶ Licet enim per illam clauſulam nõ poſſit
princeps tollere iura naturalia: vt in. c. paſtoralis. §. ceterum. de ſen. et re iudi.
in cle. Poteſt tñ tollere ea que ſunt iuris poſitiui ꝛ que ab eius poteſtate depẽ-
dent. vt ibi no. per Pau. ꝛ latius per Guil. de monte lau. poteſt ergo tollere pe-
dagiũ ꝑ ꝑdicta. ¶ Itẽ etiã interdũ vn⁹ ſimplex iudex ſupplet defectũ partis ex
certa ſcientia. vt. l. bonoꝝ. C. qui admitti ad bonoꝝ poſ. poſſint. ꝛ ibi Bal.

19 ¶ † De iſtis autem verbis toties quoties habetur. ff. de dam. infect. l. iiij. §. to-
ties. ꝛ importat actum iterabilem. ȝ. de arbi. l. ſi duo. in fi. Toties quoties. in-
ſti. de eo cui libertatis cauſa bona addicuntur. §. in primis. ꝛ ſi familia furtum
feciſſe dicat. l. i. in prin. ¶ Quoties hoc ꝟbũ intelligitur quãdiu fieri põt id de
quo agitur niſi tempus fuerit appoſitum. ff. quibus mo. vſusfructus amittatur.
l. ſicut. ꝛ de eden. veluti. ꝛ de arbitris. ſi duo. in fi. ꝛ de tranſac. qui fidem. C. eodẽ
ti. l. cũ proponas. de arbitris ſi quis rem. ꝛ in aut. de iudi. §. quia vero. ꝛ ibi glo.
¶ Et differunt quotiens ꝛ rurſus in reiteratione vt no. de leg. iij. l. fideicõmiſ-
ſum. §. ſi quis. x. ꝛ ibi no. ꝑ Dy. ꝛ de indicta vidui. tol. l. legem. ꝛ vide qꝺ ibi not.
per Alber. Item de ver. quotiens habetur. C. qui ſatiſdare coguntur quoties.
de interroga. actio. l. j. extra de iura. calum. c. ij. ꝛ de procur. ſi quem. lib. vj. et. C.
de rei ven. l. quotiens. ¶ De verbis quotienſcunq; habetur de le. iij. l. vxor. §. te-
ſtamento quo filium. ꝛ de vaca. munerum. l. j. in princip. et de decurionibus. l.

quotieſcunq.lib.x.De quotieſcunq et ſimilibus quod intelligitur tantum de
ſecunda vice.ff.de lega.iij.l.fideicommiſſum.§.ſi quis.x.maxime in penalibus
l.veluti.ff.de eden.⁊ hoc ponit Specu.in titu.de arbitris.§.vt autem.⁊ ibi Jo.
and.in addi.ſuper verbo ſemel vel pluries.¶ In contrarium not.F.de tranſa.
l.qui fidem.in gloſ.fina.⁊.ff.de arbi.l.ſi duo.§.fina.¶ Primo nunc ſaluo meliori
iudicio ⁊ latiori deliberatione crederem ꝙ illa verba intelligerentur de ſecun-
da vice per iura primo allegata:quia eſt penale ⁊ odioſum. ¶ Nec obſtant.l.
qui fidem.et.l.ſi duo.quia ibi debebatur pena ex conuentione partium: ideo
debet parti imputari.quia ad hoc ſe aſtrinxit ſuper quo multum non inſiſto:
quia hic non ſtat pondus negotij.Joan. fab. tangit.inſtitu.de verbo.obliga.§.
non ſolum.⁊ Salyce.ad.l.iuliam.de vi publica.l.ſeruos.in prin.
¶ De alijs verbis ſano principum conſilio ⁊c.habetur.C.de legi.l.humanum.
⁊.l.fina.eodem titu.⁊ in feu.de prohibi.feu.alie.per frede.circa princip.⁊.C.ne
filius pro patre.auten.habita.et credo ꝙ iſta verba non ſint neceſſaria: licet
ſint de bene eſſe ⁊ de more principis ſit facere.vt not.gloſ.in dicto princip.de
prohib.feud.alie.per frederi.⁊ ꝙ non importent neceſſitatem.not. Joan.fab.
inſtitu.de iure natuli.§.ſed quod principi.et ea in quibus habentur hec ver-
ba rectius preſumuntur facta:quia integrum eſt iudicium:quod plurimorum
ſententijs confirmatur.extra de officio delega.c.prudentiam. §.j.licet omnia
geſta per principem de conſilio ſuorum procerum facta preſumantur:nunq̃ eni
eſt ſolus ſine eis.C.de teſtamen.l.omnia.et quod ibi nota.
¶ Super quinto dubio non videtur mihi inſiſtendum : quia ſiue caſtrum pi-
ſantiani ſit in comitatu ſiue extra.illi de romanis ſunt a preſtatione pedagij
quod ibi exigitur exempti per ea que dicta ſunt.Et ideo nihil videtur dicen-
dum. ¶ Sed an dictus dominus imperator in dicto loco piſantiani quod te-
netur de feudo eccleſie ſancti bernardi potuerit priuilegium vel immunita-
tem ſuper dicto pedagio concedere credo quod ſic.Jura enim humana regum
ſunt:nec alio iure poſſideri poſſunt.viij.diſtin.quo iure.Unde licet rex vel im-
perator non poſſit clericum in perſona punire:puniet tamen in patrimonio
quod ei ſubeſt.C.de epiſco.audien.l.addictos ſupplicio.et quod ibi not.
¶ Et ideo dicit Jnno.extra de fo.competen.c. poſtulaſti.quod eius conſtitu-
tio ligat poſſeſſiones clericorum.argu.viij.diſtin.que contra. facit optime qđ
30 nota.eo.titu.ex parte.per Jnnocen.in gloſ.fina.† Ratione enim temporalium
clerici regibus ſunt ſubiecti.xj.q.j.his ita.xxiij.q.iij.§. fina.⁊ not.de maiori.et
obedien.c.ſolite.de epiſco.⁊ cler.l.de his.⁊ quod ibi not.per Bald.⁊ docto.Si
ergo poteſt ligare res clericorum:multo ergo magis ſoluere ⁊ liberare per pre
dicta.Jtem ⁊ de feudo eccleſie coram iudice feudi agitur.de iudi.ceterum.⁊ de
foro compe.ex tranſmiſſa.⁊.c.vetum.Quod dei filius recognoſcens tributum
ſoluit.xj.q.j.magnum iubens reddere que ſunt ceſaris ceſari:⁊ que ſunt dei
deo.Mat.xxij.¶ Facit ad premiſſa.iiij. Reg.xxiij.vbi rex precipit pontifici in
temporalibus.⁊.C.de teſta.l.conſulta diualia.facit quod eleganter not.extra
de ſen.excom.nouiter per Jnno.in glo.ſuper verbo libertatis.vbi dicit qđ in
temporalibus in quibus imperator generaliter vniuerſis clericis ⁊ laicis pre-
eſt priuilegium cõcedere poteſt.Ex quibus patet clare ꝙ princeps Romanus
etiam in loco quod tenetur de feudo eccleſie poteſt immunitatem ſeu priuile
gium cõcedere:quia eſt temporale:⁊ de re ꝓphana ⁊ tꝑali agitur:⁊ res ꝯcernẽ-
tes ſup quib⁹ etiã ligant põtifices.ff.de mu.⁊ ho.l.munerum.§.patrimoniorum.
31 ¶ Ad aliud dubiũ quo q̃rit an añ ſuſceptas coronas rex romanoꝝ poſſit ꝑuile
gia ꝯcedere.Jſta eſt antiqua queſtio ⁊ plene ꝑ doc.diſputata:⁊ ſpecialiter ꝑ Ja
cobũ de are.vt referunt Cy.⁊ Albe.C.de quadrien.preſcrip.l.bene a zenone.⁊.

ſibi tenent quod poteſt: ꝛ ponit ibi Alberi. multa pulchra de poteſtate impera
toris. Idem ſibi tenet Bart. ¶ Jaco. de bello viſu etiam diſputauit in autenti.
de adminiſtra. colla. vij. Hoſtien. in capitu. ſuper quibuſdam. de verbo⁊ ſigni-
ficatione. Licet autem ante coronationem vocetur rex romanorum ꝛ non im-
perator. extra de electio. per venerabilem. ꝛ nota ſuper data. libro. vj. per Joã.
an. attamen ita eſt dominus vniuerſalis ante coronationem ſicut poſt: et põt
priuilegia concedere et adminiſtrare. caſus eſt in. c. ſuper quibuſdam. et in cap.
romani principes. de iureiuran. in cle. et hoc ibi tenet Joan. andree ſuper ṽbo
reges. Idem paulus ibidem. Hanc partem tenet Spe. de reſcriptorum preſen-
tatione. §. fina. verſicu. item quod non eſt obtentum. ꝛ ibi etiam plene per Jo-
an. andree in additioni. qui hanc partem tenet expreſſe. ꝛ facit quod no. Inno.
in dicto capi. per venerabilem. de electio. Idem tenet Bar. in extrauaganti ad
12 reprimendam. circa prin. ſuper verbo imperator. ¶ † Item ꝛ poteſt etiam ante
coronationem reuocare priuilegia ſuorum predeceſſorum vt habetur ibidem
per Bart. Non enim potuit predeceſſor diſponere poſt mortem ſuam nec im-
ponere legem ſucceſſori. ꝛ ideo ſucceſſor poteſt legẽ predeceſſoris reuocare. C.
de legi. l. digna vox. ꝛ ibi plene not. ꝛ ponit Jo. mo. in capitu. j. in glo. magna de
cõſti. lib. vj. notabiliter. ꝛ Bal. de ſen. ex periculo recitan. l. hac lege. ꝛ facit ſm
Bal. l. prouidendum. C. de decurio. lib. x. ꝛ eſt text. in alle. capitu. dudum. §. nos
etenim. de ſepultu. in clemen. ¶ Quicquid dicat Jo. fa. in. §. ſed naturalia. inſti.
de iure naturali. qui allegat Hoſtien. qui ſalua pace videtur dicere contrariũ.
¶ Et non eſt mirum ſi princeps romanus priuilegia per predeceſſores cõceſſa
poſſit reuocare nec ligant ſucceſſorem: quia princeps non habet ab eo cauſam:
quia ius non tranſit in eum per ſucceſſionem: ſed de nouo creatur et ſibi dat
per electionẽ. de prebẽ. dilecto. ꝛ de electio. venerabilem. facit. ff. de precario. l.
queſitum. §. vltimo. Et ad premiſſa facit. ff. de pig. l. lex vectigali fundo. ꝛ. ff. lo-
cati. l. ſi quis domum. ꝛ ita dicit Bal. ff. de conſti. princi. l. prima. in princ. cuius
ſunt dicta verba. facit quod no. de electio. vbi mauis. in gloſ. magna per archi.
13 ¶ † Ad primum dubium patet reſponſio ex premiſſis. Si enim non conſtat de
titulo pedagij non videtur valere niſi conſtaret de longiſſima conſuetudine
vel preſcriptione que habetur pro titulo. vt. ff. de aqua quotidia. ꝛ eſti. l. hoc iu
re. §. ductus aque. ꝛ in dicto capitu. ſuper quibuſdam. §. preterea. de verborum
ſignificatio. ꝛ vt. ſ. dixi etiam requiritur bona fides propter preſumptionẽ vio
lentie pignorationis arreſti: et timoris ſeu clandeſtinitatis per iſtos barones
factis ꝛ illatis: ꝛ ſpecialiter temporibꝰ retroactis: vt ſupra dixi in euidẽtialibꝰ.
¶ Si igitur de titulo vel iure comitis non conſtet non eſt neceſſe de reuocatio
ne querere: nulla enim eo caſu neceſſaria eſt reuocatio: quia quod nullum eſt:
reuocari nõ poteſt. l. nam ꝛ ſi. §. poſt defectum. ff. de iniuſto rupto ꝛ irrito teſta
mento facit. l. ſi quidẽ. C. de excep. In caſu vero quo conſtaret dẽ titulo vel alio
quod pro titulo habeatur tũc ſuccedit reuocatio que potuit fieri per premiſſa
allegata.

¶ Summarium.

1 Ordinatio que interlocutoria dicatur.
2 Sententia diffinitiua que dicatur.
3 Appellatio quando deſerta dicatur.
4 Appellatio in ſcriptis fieri debet.
5 Attentata non reuocantur appellatione deſerta.
6 Attentata quando reuocari poſſint et quando non. ꝛ nu. ſeq.
9 Litere inhibitorie cõceſſe a quo tempore operari incipiant.
10 Judex ad quẽ iudici a quo nõ inhibebit niſi cõſtet negotium ad ſe deuolutum

¶ Conſilium.lxvj.

a IN facto preſupponitur [a] quod venerabilis vir dominus officialis vien̄.de anno domini Mill. cccclxvj.et die.xxviij.menſis iunij quandam cauſam appellationis coram eo vertentem inter Joannem et fratres coyreti fratres appellantes ex vna parte:et Joannem borrelli appellatum ex altera diffiniuit in qua diffinitione dicte cauſe inter cetera cōdēnauit dictum borrelli in expenſis dictorum coyretorum:a qua ſententia non fuit appellatum per dictum borrelli:ſed tranſiuit in rem iudicatam.Et que expenſe ex poſt per dictum dominum officialem ſeu eius locūten̄.fuerunt taxate ad.xxxvj.floren̄.ix. groſſos tres liardos ꝛ duos den̄.monete regie vel dalphin̄.Et inde fuit ipſe borrelli de ſoluendo dictas expenſas monitus infra octo dies al's excommunicabatur.Aduerſus quam monitionem ipſe borrelli ſe oppoſuit.Et fuit inde coram dicto dn̄o officiali vien̄.altercatum per ſex menſes ſuper dicta taxa.Et finaliter venerabilis dominus bertrandus merleti decretorum doc.locūtenen̄.dicti domini officialis partibus plene auditis ordinauit die.xvij.menſis ſeptēbris proxime lapſi dictas literas monitorias contra dictū borrelli de ꝛ pro dicta ſumma currere debere ſuo marte.Que litere ordinationis dicti domini bertrādi fuerūt execute contra dictū borrelli an̄ꝙ litere citatorie ꝛ inhibitorie venerabilis ꝛ egregij viri domini iudicis primacialis vien̄.exequerētur cōtra dictos coyretos.¶ Ex quib⁹ ſic premiſſis oriuntur dubia ſubſcripta in iure examinanda et decidenda pro declaratione iuris dictorum coyretorum.

¶ Primum dubiū ſi dicta ordinatio qđ dicte litere monitorie currant ſuo marte a qua ordinatione pretenditur ex aduerſo appellatio ſit interlocutoria vel diffinitiua.¶ Secūdū dubium ſi appellatio dicti borrelli qui a dicta ordinatione viua voce et nō in ſcriptis appellauit ſit ob id deſerta ꝛ inualida. ¶ Tertiū dubiū et ſi dici poſſet dicta ordinatio vim diffinitiue obtinere. Si debuerit etiā in ſcriptis appellari.¶ Quartū dubiū ſi attentata contra dictū borrelli debeāt reuocari per modū attentati.

1 ¶ †Ad primū dubiū dico quod dicta ordinatio eſt ꝛ cenſeri debet interlocutoria:quia omnis pronunciatio ꝛ ſententia lata in executionem ſententie diffinitiue prout in caſu noſtro eſt interlocutoria.vt clare ſentit Pe.Jaco.in titulo de action: in factum ex re iudicata:in.§.ſed quid erit preſes vel alter iudex ꝛc. in fine.ibi licet ſecus ſit in caſu qn̄ appellatur a diffinitiua ꝛc. ¶ Idem ſentit Bar.in.l.ſi cum exceptione.§.hec autem actio. in gl.ſuper verbo datā.ff.quod met.cauſa.idem ibi dicit Bart. qđ licet ab executore non appellat̄ tn̄ ab interlocutoria de exequēdo bene poteſt appellari:ꝛ ſic ordinationē ſuper executione ſententie appellat interlocutoriam. ¶ Plus alibi dicit Barto. quod quando appellatur ab executione ſiue cauſa eſt in appellatione inſerēda.ita dicit ipſe Barto.in.l.ab executore.in.j. col.ff.de app.Si em̄ cā eſt inſerēda:ergo in ſcriptis eſt appellāda iuxta.c.cordi.de appel.lib.vj.ꝛ cēſeri debet interlocutoria vt

a ¶ Jn facto preſupponitur.de materia iſtaꝝ allegationū vide plene.J.cõſ. lxix.ꝛ cõſ. cxvij.

in.d.c.cordi.ꝛ faciunt not.per Bart.in.l.ij.ꝛ in.l.eius.ff.de appella.Et facit ratio quia quod ſententia exequatur non diffinitur principale negociū id nō eſt talis ꝓnunciatio diffinitiua.
a Quia diffinitiua ſententia eſt que diffinit principalē queſtionē vt dicit Spec.in ti.de ſnia.§.ſpecies.verſi.j.ꝛ verſicu.diffinitiua facit.l.j.ff.de re iudi.Et quod talis pronunciatio que fit in executionem diffinitiue ſententie ſit interlocutoria tenet Bal.in.l. ab executore.C.quoꝝ appel.nō recipiuntur.in omni eñ negocio nō eſt niſi vna ſententia diffinitiua que debet continere abſolutionem vel cōdēnationē ꝛ alie que precedunt et exequunt ſunt interlocutorie.per ea que dicit Barto.in.l.ij.ff.de appel.recipien.ꝛ Pet.Jac.ꝛ Specu.in locis preallegatis.Et qđ taxatio expenſarum de quibus in hac cauſa agitur facta in executionē ſententie diffinitiue domini offic.a quo dicatur interlocutoria dicit Joā.ferrarij in tit.forma appellationis ab interlocutoria. in glo.penul.in fin.ibi.nam ꝛ hoc fieri contingit in graue illatū circa executionem ſententie ꝛ expēſarum taxationem ꝛc.faciūt etiam pro hoc quod dicit Bart.poſt Dy.videlicet qđ ſententia ſuper miſſione in poſſeſſionem ex ſecūdo decreto eſt interlocutoria licet tribuat ius quia non diffinit negocium principale in dicta.l.ij.ff.de appella.recipien.et in.l.ſi finita.§.inliantus.et.§.ſi forte.ff.de dāno infecto.idē tenet Odofre.in auten.qua in prouincia.C.vbi de crimine agi oporteat. Sic etiam pronunciatio de mittēdo in poſſeſſionem ex beneficio legis edicto.C.de edicto diui adri.tol.eſt interlocutoria vbi cōtradictor non apparet vt dicit Jo.ferrarij in titulo libellus in quo petitur heredē ex teſtamento in glo.ſuper verbis per veſtram diffinitiuā ſententiam:qui pro hoc allegat dicta Cy.in dicta.l.ſi de edic.diui adri.tollendo.et hoc de primo dubio.

a Appellaſſe. Vide ꝫ.cōſi.xxviij.in ꝟſi. preterea.

3 ¶ †Ad ſecundum dubiū dico quod cum dictus borrelli a dicta pronunciatione que eſt ſententia interlocutoria vt.ꝫ. late declaratur non appellauerit in ſcriptis inferendo de cauſis pretenſi grauaminis quod eius appellatio eſt deſerta et inualida et pro non appellante debet reputari:et cauſa eſt remittenda dicto domino officiali vieñ.a quo pro ſua ordinatione exequenda.iuxta dictum capit.cordi.de appella.Jn appellatione enim ab interlocutoria debet cauſa pretenſi grauaminis exprimi et ſpecificari al's appellatio redditur iniuſta vt habetur in cap. vt debitus.extra de ap.et in.d.c.cordi.ꝛ no.per glo.in.l.iij.in fi. cum.l.ſeq.et ibi Barto.ff.de appel.Nec ſufficit generaliter vel obſcure al's ꝓponere:ſꝫ expreſſim ꝛ ſpecial'r ſunt nominande in cle.appellanti.extra eo.ti.ꝛ ibi per doc.et hoc de ſcđo dubio.

b Dico attētata.vide.ꝫ.ꝯſ.iiij. de materia attētatorū.

4 ¶ †Ad tertiū dubium reſpondeo quod poſito et non conceſſo quod dicta ordinatio interlocutoria a qua ex aduerſo pretenditur appellatum dici poſſet obtinere vim diffinitiue ſnle quod
a nihilominus debuiſſet ipſe borrelli in ſcriptis appellaſſe [a] vt dicit ꝛ tenet Jo.mo.in.c.cupiētes.in.§.qđ ſi per.xx.dies.ſuper verbo priuato de elec.lib.vj.ꝛ hoc de tertio dubio.
5 ¶ †Ad quartū dubiū dico attētata [b] ꝑ pte dictorū coꝛ̄etorū ꝫ
b dictū borrelli nō eſſe reuocanda ꝑ modū attētati cū dicta eius

appellatio ſit deſerta per ſupra circa primū ſcđm ⁊ tertium dubia allegata: qꝛ vbi appellatio eſt deſerta de qua deſertione poteſt in promptu apparere: vt in caſu iſto: attentata nō reuocātur per deciſionē rote per regulam dolo petit. ꝛc. per.l.ſi is a quo.ff.vt in poſ.legatorum hodie conſtat hodie agatur .extra de re iudic.c.cum olim.⁊ de reſti.ſpolia.c.literas.

5 ¶ †Preterea quando appellatur ab interlocutoria. vt in caſu de quo hic agitur attentata ante inhibitionem non reuocantur donec cognito de cauſa appellationis tex.eſt ad literā in.c.non ſolum ibi: illa vero que poſt ꝛc.de appel. lib.vi.Sed executio dictarum literarum aggrauatoriarum contra dictum borrelli fuit facta ante executionem literarum inhibitoriarum igitur ꝛc.non enim ſufficit concedere literas inhibitorias quia non habent effectū donec poſt executionem ipſarum vt infra dicam in verſi.Nec obſtat ſi ex aduerſo dicatur.ꝛc.

7 ¶ †Alia etiam ratione quia ſi appellaretur a diffinitiua et conſtaret appellationem iniuſtam vel nullam attentata ante inhibitionem non reuocarentur vt dicit et tenet Joan.mo.in.d.c.cupientes. in.§.peñ.de elec.lib.vi.⁊ pro hoc facit quod ponit notabiliter Inn.in.c.paſtoralis.ſuper verbo ſuſpendatur.ibi: ſed ſi non eſt dubium ſed certum appellationem iniuſtam exequantur ſententiam iudices ꝛc.de offi.delega. hoc etiam idem not.per glo.ibi: quod ſi patenter appareat ꝛc.ff.nil no.appella.pen.quā glo.ibi ſequitur Bar.

8 ¶ †Ideo dicendum eſt attētata per dictos coyretos contra dictum borrelli videlicet executionem dictarum literarum aggrauatoriarum domini bertrandi morbeti non eſſe per modum attentati reuocādam cū ex actis appareat appellationē dicti borrelli nullam ⁊ inualidam vt ſupra in ſecūdo dubio. declaratur.

¶ Nec obſtat ſi ex aduerſo dicatur quod dicte litere citatorie ⁊ inhibitorie cōtinent inhibitionem dilatione pendente. Quia non fuerunt dicte litere inhibitorie execute contra dictos coyretos niſi die.viii.mēſis nouembris proxime preteriti et tamen attentata videlicet executio dictarum literarum aggrauatoriarum contra dictum borrelli fuit facta.die.xviii.menſis octob.proxime preteriti.⁊ ſic ante dictam executionem literarum inhibitoriarum. Ideo nō venit

9 ipſa executio reuocanda per modum attentati. †Nam ſola conceſſio literarum inhibitoriarū nihil operari debet niſi a tempore executionis eiuſdē.quia verba cum effectu ſunt accipienda.l.i.§.ſi. ff.quod quiſq iuris.cum ſi.hinc eſt qđ dicitur qđ diſcuſſio fienda in bonis debitorum anteq̄ perueniatur in hypotecaria contra terminos poſſeſſorios debet fieri ipſa diſcuſſio cum effectu quia non ſufficit qđ debitor principalis ſit cōdemnatus niſi ipſe ⁊ eius bona diſcuſſiantur et fiat realis executio contra eum iuxta ea que leguntur et not.in auf. hoc ſi debitor.C.de pigno.⁊ in auf.hodie.C.de actio.⁊ oblig.

10 ¶ †Preterea qn̄ appellat ab interlocutoria vt in caſu iſto iudex ad quē non dꝫ inhibere iudici a quo niſi prius ſibi conſtiterit per appellationē emiſſam ex cā probabili fore ad ſe negociū deuolutū vt dicit tex.in.d.c.nō ſolū.circa fi.ibi.niſi iudex appellationis poſtq̄ ſibi cōſtiterit.§.⁊ ſequitur.Ex cauſa probabili fore ad ſe negociū deuolutū ꝛc.ſꝫ vobis venerabili ⁊ egregio viro dño iudici ꝑmariatiis vieñ.tpe quo cōceſſiſtis dictas literas inhibitorias dilatione pēdēte nō ꝯſtitit qđ dicta cā appellationis fuiſſet ad vos ex cā probabili deuoluta qꝛ nō fuit appellatū in ſcriptis: ⁊ ſic de aliqua cā rōnabili appellādi vobis non potuit ꝯſtare: imo qđ deterius eſt in cōceſſione dictarū literarū citatoriarū ⁊ inhibitoriarū dilatiōe pēdēte nō fuit vobis exhibitū realr̄ inſtrumētū appellatiōis ſed tm̄mō vbo ad relationē notarii q̄ dicebat ipſam appellationē recepiſſe.igitur nō valuit dicta inhibitio dilatione pendente ⁊ per conſequēs nullum preſtitit impedimentū quominus ipſi coyreti appellati potuerint dictas coꝝ litas

aggrauatorias contra dictum borrelli exequi facere iuxta.c.non preſtat.de reg.iur.lib.vj.cum multis ſimi.⁊ hoc de quarto ⁊ vlti.dubio.

¶ Summarium.

1 Petito contraria continens inepta cenſetur.
2 Incertitudo petitioni inſerta ipſam viciabit.
3 Interdictum recuperande ⁊ retinende poſſeſſionis quando quis nequeat intentare.
4 Violentia ⁊ clandeſtinitas ceſſare faciunt interdictum poſ.retinenda.
5 Interdictum recuperande locum habet tantum in his qui ſolo deijciuntur.
6 Recuſatio de ſoluendo annuam preſtationem qñ inducat ſpoliationem.
7 Teſtes de auditu alieno deponentes non audiuntur.
8 Iudex competens quis ſit in materia petitorij tractanda.
9 Clerici coram ſuo iudice debent conueniri.
10 Venium refectioni contribuere qui debeant.

¶ Conſilium.lxvij.

In cauſa dudum mota in curia ſeneſchallie valch.⁊ dienſ. in ſede montilij et nunc deuoluta per appellationẽ in curia maiori appellationum et nullitatum totius Dalphi.ad cauſam pretenſi vinteni:de quo infra fiet mentio inter ludouicum grangerij:petrum de quercore:iacobum auberti:vincentium greſſat.ioãnem de monte et eis in hac parte adherentes ex vna parte.Et conſules ſiue ſyndicos loci ſauzeti ex altera.nobilis nicola⁹ de prato comitali ſe gerens pro vice ſenechallo in ſede predicta male nulliter ⁊ indebite dictã cauſaꝫ diffiniuit.Et non mirandũ ſi male iudicauerit quia iura ignorat ⁊ magis verſatur circa alia ꝙ circa iura.Ideo venit dicta ſententia annullanda ⁊ reuocanda cauſis et rationibus inferius in iure declarandis.¶ Pro dicendorum tamen euidentia premitto primo quod dicti conſules ſauzeti in actis prime inſtantie fecerunt duas diuerſas petitiones die viceſima ſeptima menſis Auguſti.xv.cccclxiij.concludentes vna in interdicto retinende et alia in interdicto recuperande pretenſe eorum poſſeſſionis dicti vinteni.Et ſimiliter concluſerunt ipſi conſules in illis duobus interdictis in eorum articulis in eadem prima inſtantia traditis incipientibus ad elidendum ⁊c.¶ Secundo premitto qđ dicta petitio eſt alternatiue et ſub conditione facta per verba ibi.Et ſi et quatenus eiecti fuerint ⁊c.petendo ſe manuteneri in eorum pretenſa poſſeſſione dicti vinteni.Et ſi deiecti fuerint ſe in eadem reintegrari ex forma ſtatuti ſi quis per literas.⁊c.¶ Tertio premitto qđ illa duo interdicta retinende ⁊ recuperande ſunt ſibi adinuicem contraria:quia per interdictum retinende qꝫ dicit ſe eſſe in poſſeſſione.l.j.⁊ per to.ff.vti.poſ.et.C.eo.p to.⁊ per aliud interdictum recuperande dicit ſe ſpoliatum.ff.de vi ⁊ vi ar.per to.⁊.C.vnde vi.per to.Et ſatis fatentur dicti conſules dictas eorum petitiones eſſe diuerſas et contrarias adijciendo in dicta eorum petitione dictionem ⁊ que coniungit diuerſa in.l.ſi.ff.de ali.⁊ ciba.lega.⁊.l.ea tamen.ff.de leg.iij.¶ Quarto premitto quod dictus viceſeneſchallus inſequendo petita per dictos conſules etiam iudicauit ſimul ſuper dictis duobus interdictis retinende ⁊ recuperande:⁊ ibi fuit error peior priore.

1 ¶ † Quibus ſic preſuppoſitis dicendum eſt dictam petitionem dictorum conſulum ſauzeti tanꝙ contraria continentem fuiſſe inepte ⁊ ciuiliter factam iuxta l.j.cum ibi no.C.de fur.Et dictam ſententiam inde ſm concluſa in dicta petitione prolatam fuiſſe nullam ⁊ inciuilem:quia illa duo ſibi adinuicem contraria non poſſunt ſimul ſtare in eodem ſubiecto.l.ſi ancillam.ff.pro ſo.et.l.tertio

ſi non nupſerit.ff.de condi.ꝛ demonſtra.ideo dicti conſules tanꝙ cõtraria proponentes ꝛ petentes non erant nec veniunt audiẽdi. Nec talis petitio admittenda.vt probatur in.c.j.extra de poſtul.prela.vbi expreſſe ponuntur gerundiua que cum ſint contrarie nature precedentibus ideo propter aduerſitatem ꝛ contrarietatem nullam efficitur quicquid agitur vt ibi:et propterea debebat ipſe viceſeneſchallus dictos de montillio abſoluere ab impetitionibus dictorum conſulum cauſante dicta contrarietate etiam ſi pars non oppoſuiſſet: vt not.per Bart.in.l.naturaliter.§.nihil.ff.de acqui.poſ.in verſi.cõbinatio eſt ꝛc.

2 ¶†Eſt etiam dicta petitio conſulum ſanzeti incerta per verba ibi.ſi ꝛ quatenus eiecti ꝛc.quia dicta dictio ſi/eſt incerta.in.l.ſufficit.ff.de condi.ꝛ que incertitudo contingit facto ꝛ culpa dictorum conſulum agentium qui debebant eſſe certi ſi ipſi erant in poſſeſſione dicti vinteni turbati vel ea ſpoliati. Nec aliqua ignorantia poteſt eos excuſare cum ſint actores originarij ꝛ debebant de ſuis pretenſis iuribus prius eſſe certi ꝙ agere iuxta.l.qui in alterius.§.fi.ff.de reg.iur.cum ſi. Ideo non debuit iudicari ſuper illa incerta petitione.vt not.in l.j.§.quia autem.ff.quorum lega.ꝛ facit.l.j.in fi.ff.ſi pars heredita.petatur.ꝛ faciunt no.per Innocen.in.c.conſtitutus.de in integrum reſti. Quia petitio debet eſſe clara.l.ſi in rem.ff.de rei vendi.ꝛ in aut.de teſta.imperfect.in princ.col.vij.ꝛ ſententia clara ꝛ certa alias ſi ſit dubia vel incerta vt in caſu de quo agitur quia per verba dicte ſnie neſcit ſi ipſi conſules debeant in eoꝝ pretẽſa poſſeſſione manuteneri vel in eadẽ reſtitui:qꝛ ſnia continet duo capita ſub illa incertitudine:ſi ꝛ quatenus eiecti ꝛc.ideo nulliter fuit lata iuxta ea que leguntur ꝛ no.in.§.curare.inſti.de actio.et no.Jo.ferrarij.in ti.forma ſententie diffinitiue in prima glo.in.vj.col.idem etiã dicit ipſe Jo.ferrarij in ti.forma reſponſionis rei conuenti.in glo.ſuper verbo libellus eſt incertus. Ideꝗ alibi dicit Bal. quod ſi iudex condemnet aliquem ad ſoluendum decẽ reſeruata ſibi exceptione ſolutionis qđ talis ſnia non valet:qꝛ ſumma ſoluenda per talem ſententiam eſt incerta in.l.peremptorias.C.ſenten.reſcin.non poſſe.

3 ¶†Imo quod plus eſt dicti conſules ſauzeti non poſſunt pretẽdere nec intentare interdictum recuperande neqꝫ retinende poſſeſſionis ſeu quaſi dicti pretenſi vinteni quia vt patet in literis querele dictorũ de montillio in prima inſtantia productis ꝛ inſertis alijs paſſibus ipſorum actorum principalium dicti conſules ſauzeti ſine cauſe cognitione dudum fecerunt apponi cruces ꝛ ſequeſtrationes in bladum ꝛ gerberũs dictorum de montillio ad obtinendum ſolutionẽ dicti vinteni ex aduerſo pretenſi. Ex quibus ſequeſtrationibus ꝛ ſayſinis preſumendũ eſt pretenſum poſſeſſorium partis aduerſe,ſi de eo legitime appareat fuiſſe ꝛ eſſe violentũ vel clandeſtinũ iuxta.l.fi.in.§.penul.ff.quod met.cau.ꝛ no.extra de poſtu.prela.in.c.bone per Inn.ꝛ in.c.ſi diligenti.de preſcrip.vbi etiam per Inn.ꝛ per Jo.fa.ꝛ doc.in.l.ſi certis.C.de pac.ꝛ ipſe Jo.fa.inſti.de act.§.eque.in.iij.q.in prin.circa fi.in verſi. Illud autẽ no.ꝛc.vbi ipſe Jo.fab.hoc ponit notabiliter.ꝛ Bal.in.l.j.C.de ſenten.ꝛ interlo.om.iudi.

4 ¶†Que violẽtia vel clandeſtinitas ceſſare facit interdictũ retinẽde poſſeſſionis ex aduerſo etiã intentatum per.l.j.in prin.ibi.nec vi:nec clam.ff.vti poſſi.

¶Alia etiã rõne nõ hꝫ locũ in caſu de quo agit̃ dictũ interdictũ retinẽde poſſeſſionis:cũ ipſi ꝯſules ſanzeti nõ probauerint in prima nec preſenti inſtantijs per teſtes nec alias ſe non poſſidere ſeu quaſi dictũ pretenſum vintenum non vi non clam non precario:prout tñ eſt neceſſe probare agere volenti in hoc interdicto obtinere:ꝛ ſi non probet debet agens ſuccumbere.vt tenet glo.per expreſſum.ff.de iti.actuqꝫ priua.l.j.§.hoc interdicto.in glo.ſuper verbo.iure ſeruitutis.ꝛ tenent doc.canoniſte in.c.bone.extra de poſtu.prela.qꝛ qñ negatiua

eſt cauſa intentionis agentis vt in caſu iſto illa debet per agentē probari. ſupra no. per Bar. in. l. hoc iure. ⁊ in. l. in illa ſtipulatione. ff. de verb. obliga.
¶ Et licet Dy. ⁊ Ja. vt refert Jo. fab. inſti. de interdic. in. §. retinende. voluerint dicere qđ ſufficiat agenti probare ſe eſſe in poſſeſſione ⁊ quod ex illa probatione incumbat reo probatio qđ agens poſſideat vi/clam/vel precario. ¶ Ad hoc reſponderi poteſt dupliciter; primo quod dicti de montillio per acta prime inſtantie ſatis probant dictam pretenſam poſſeſſionem partis aduerſe eſſe violētam vel clandeſtinam. vt. ſ. declaraui late in verſi. Imo quod plus eſt ⁊c. Secundo poteſt reſponderi quod potius eſt iudicandū pro opinione dicte gloſſe. in dicto verbo iure ſeruitutis. cum ſit approbata per docto. canoniſtas in. d. c. bone. pro opi. aliorum videlicet Dy. aur Joan. fab. Quia vbi gloſſa firmat pedem ⁊ eſt approbata per aliquem doc. famoſum pro ea eſt iudicandum vt dicit Jac. de butri. in. l. j. C. qui pro ſua iuriſditione. ¶ Nec obſtat ad premiſſa depoſitio primi teſtis ⁊ ceterorum aliorum teſtium in prima inſtantia examinatorumq́ qui licet videantur deponere quod dicti de ſanzeto dictum vintenum exegerunt non vi non clam nec precario ipſas tamen depoſitiones referuntur quo ad illos de mandamento ſanzeti quia de aliis circūuicinis dicunt ſe nihil ſcire niſi auditu dici alieno: quorum depoſitiones propterea non probant ⁊ ſic remanet ſupra proxime ſcripta concluſio eſſe de iure vera quod non probauerūt ſe eſſe in poſſeſſione predicta nō vi/non clam/nec precario/quo ad illos de mōtillio.
¶ Nec etiam obtinere debent dicti conſules interdicto recuperande poſſeſſionis ſeu quaſi nec per cōſequens in remedio dicti ſtatuti edicto ad inſtar dicti interdicti recuperande. Quia interdictum recuperande poſſeſſionis habet locum tantummodo in his qui ſolo deijciuntur in. l. j. §. ad ſolū. ff. de vi ⁊ vi armata. nec aliquod iudicium poſſeſſorium competit pro iuribus incorporalibus vt tenent communiter legiſte vt refert ⁊ tenet Cy. in. l. ſi certis annis. ff. de pactis. licet canoniſte teneant contrarium in. c. querelam. extra de electione.
¶ Alia etiam ratione in caſu de quo hic agitur non habet locum dictum ſtatutum ſi quis nec aliud iudicium recuperande poſſeſſio. ſeu quaſi cumulatiue ex aduerſo intentatum. Nam alterum ex duobus extremis in tali iudicio recuperande requiſitis eſt ſpoliatio que ſi non probetur agens debet ſuccumbere: vt ſunt iura vulgata etiam ex forma dicti ſtatuti ſi quis per verba. ibi: probata poſſeſſione ⁊ eiectione ⁊c. Sed per proceſſum non apparet de ſpoliatione ideo dictus dominus viceſeneſchallus a quo protuliſſe debuiſſet ſententiam abſolutoriam reſpectu huius iudicii poſſeſſorii recuperande. ¶ Et ſi dicatur quod in iuribus incorporalibus: prout ſunt exactiones decimarum pedagiorū vintenorū ⁊ ſimilium: contradictio de ſoluendo cauſat ſpoliationem vt dicit Jo. fab. in. d. §. retinende. Ad hoc poteſt reſponderi quod per acta prime inſtantie non apparet de aliqua contradictione quam fecerint dicti de montillio.
¶ Et ſi dicatur quod ipſi de montillio per literas viceſenechalli a quo fecerūt tolli cruces ⁊ ſayſinas in eorum blada appoſitas hoc facere iuridice potuerūt cum ſayſine et ſimilia impedimenta ſunt a iure prohibita niſi dubitaretur de fuga debitoris vel ipſe debitor eſſet prodigus vel inops: vt ponit late Bart. in. l. mulier. ff. de lege commiſſoria: ibi: ⁊ eſt iſta lex in argumentum ⁊c. de quorum numero non ſunt dicti de montillio. Igitur ex remotione ſayſine non poteſt dici ſpoliatio.
¶ Maxime q2 dictas ſayſinas nō fecerūt tolli dicti de mōtillio aīo ſpoliādi ſed vt ipſi de ſanzeto exhiberēt eorū pretēſū titulū impoſitiōis dicti ptēſi vinteni ad ſciēdū ſi illi de mōtillio forēſes ipſum ptenſum vintenū ſoluere tenerentur.
¶ Et hec intētio dictorū de mōtillio declarat in eorū lrīs q̄rele in pria inſtātia

productis ibi ſeu apportaturos. Impoſitioné p̄tēſam dicti pretenſi vinteni ꝛc.
Similiter etiam animus ꝛ intentio dictorum de montillio declaratur in actis
prime inſtātie die.xxiij.menſis Aug. in eorum comparitione. ibi: q̄d quoties de
pretenſa impoſitione iam dicti pretenſi vinteni ꝛc. ex quo cū̄ apparet ꝙ dicte
ſayſine nō fuerūt amote aīo ſpoliādi ſed vt ipſi de ſauzeto exhiberēt eorū̄ pretē
ſum titulū̄ ſequit̄ q̄d nō habuit locū̄ dictum ſtatutū̄ ſi quis ex aduerſo alterna=
tiue intentatū̄: quia ex illo nō poteſt cauſari ſpoliatio quia in ſpoliatione dolꝰ
requiritur quo ceſſante prout in caſu noſtro ceſſare dꝫ diſpoſitio dicti ſtatuti ſi
q̄s arg. in. l. inter oēs. §. recte. ff. de furtis. ꝛ in. l. qui falſus. §. qui alienū̄. eo. ti. ꝛ
in. l. ſi ſeruū̄. §. ait pretor. ꝛ ibi glo. ſuper verbo nō videtur. ff. de acquiren. here.
¶ Per nō ſolutioné eſt̄ ceſſando abſq; expreſſa denegatione ꝛ animo retinēdi
nō cauſat̄ ſpoliatio vt dicit Bar. in. l. poſt̄ꝙ. C. quibus mo. vſufructus amittat̄.

6 ¶ † Plus dicit Inno. q̄d recuſatio de ſoluēdo annuā̄ preſtationé quia debitor
non habet vnde vel vult ante oīa informari vt in caſu noſtro non inducit ſpo=
liationem vt in dicto ca. querelam. in glo. ſuper verbo ſubtractam. in princ. ibi
ſecus autem dicerem ꝛc. extra de elec. Et qui animus videlicet quod ipſe debi
tor recuſauerit ſoluere nō animo ſpoliandi: ſed quia volebat ante oīa informa
ri: poteſt probari iuramēto ipſius recuſantis: vt plene dixi in ſtatuto ſi quis in
glo. fin. ibi ſed qualiter probabitur ille animus ꝛc. vel aliter in caſu noſtro pro=
batur animus illorum de montillio quod non ſoluerunt dictum aſſertum vin=
tenum animo ſpoliandi: ſed vt ipſi de ſauzeto eorum pretenſum titulum exhi=
berent vt cognoſcerentur per dictum viceballiuum a quo ſi tenebantur ipſum
vintenum ſoluere. per verba deſcripta in actis prime inſtantie dicta die.xxiij.
auguſti. ꝛ in dictis eorū̄ literis querele. et ita eſt coniecturandū̄: dicitur etenim
coniectura quando ſenſus tacite ex litera elicitur vt dicit glo. in. l. apud anti=
quos ſuper verbo coniecturam. C. de furtis. ꝛ ex tali cōiectura de animo ꝛ in=
tētione illorum de montillio dicitur cōſtare in. l. licet. ꝛ ibi tex. ꝛ Bar. ff. de le. j.
ꝛ ex vi verborum quandoq; coniectura colligitur. vt no. per doc. in. l. j. ff. de vul.
ꝛ pup. facit etiam tex. in. l. iij. C. de inoffi. teſta. vbi etiam fit mentio de hoc ꝟbo
coniectura. Et non mirandum ſi ex coniectura fiat probatio: quia preſcriptio
bene inducit probationem ꝛ ex ea iudicatur in. c. illo. ꝛ ibi no. extra de pign. et
in. c. ad noſtram. extra de emptio. ꝛ vendi. Reſtat ergo concludēdum dictos de
ſauzeto inepte ꝛ temerarie intentaſſe remedium dicti ſtatuti ꝛ per conſequēs
dictum viceſeneſchallum male: nulliter ꝛ indebite ſuper eo iudicaſſe: dū̄ in ſua
ſententia ibi dicitur. in eaq; poſſeſſione quatenus expedit et eiecit ꝛc.

7 ¶ † Ulterius etiam reſpectu negocij principalis clare cōſtat dictum dominum
ſeneſchallum male ꝛ indebite iudicaſſe: quia licet dicti de ſauzeto ad ꝓbatio=
né eorū̄ pretenſi poſſeſſorij produxerint in prima inſtantia ꝛ examinari fecerint
decem teſtes: tamen noué primi teſtes licet deponāt vidiſſe ſolui dictum pre=
tenſum vintenū̄ habitatoribus ipſius loci ſauzeti: quia tamé ad extraneos nō
habitantes in mandamento ſauzeti nō deponūt de vera ſciētia: ſed tātummo=
do de auditu dici alieno. et ſic eiſdem teſtibus non erat nec eſt fides adhiben=
da. doc. no. in. l. teſtium. C. de teſtibꝰ. ꝛ habetur in. c. licet ex quadam. extra de te
ſti. quia magis attenditur ratio ꝙ̄ dictum teſtis. vt ple. no. per doc. in. l. ſolā̄. C.
de teſti. Tum quia dicti. ix. primi teſtes non deponunt quod dicti querelātes
de montillio ſint aut fuerint in poſſeſſione dictum pretenſum vintenum ſolué
di dictis conſulibus de ſauzeto. Et licet decimus et vltimus dictorum teſtium
videat̄ deponere de illis de montillio: ipſe tñ̄ eſt ſolus ꝛ ſingularis: ideo nō ꝓbat
intentioné partis aduerſe vt not. l. iuriſiurādi in fi. C. de teſti. cum ſi. ꝛ in. c. licet.

vniuerſis.et in.c.quoties.⁊.c.licet ex quadam.extra de teſtibus.⁊ ple.per Cyn. in.l.ij.C.que ſit longa conſue.in certis tamen caſibus admittitur teſtimonium vnius teſtis quos enumerat Spe.in tit.de teſte.in.§.reſtat nunc de numero teſtium ⁊c.qui tamen caſus non concludunt ſtari tali depoſitioni quo ad cōdemnationem ſed quo ad preſumptionem vt not.per glo.in.c.nuper.extra de teſtibus.de quorum tamen numero caſuum ſpecialium non eſt caſus de quo hic agitur. ❡ Ex quibus apparet dictum dominum viceſeneſchallum a quo circa negociū principale:videlicet circa iudicia poſſeſſoria coram eo intentata etiam male iudicaſſe.Et premiſſa proxime dicta procedunt reſpectu poſſeſſoriū.

8 ❡†Sed quid fiendum erit de petitorio:credo ⁊ iſta eſt veritas qđ vos egregie domine iudex appellationum de materia petitorij dicti pretenſi vinteni in hac ſecunda inſtantia cognoſcere non poſſetis habere iuriſditionem cognoſcendi: quia non niſi de his que deducta ⁊ agitata fuerunt in prima inſtantia.in auten. vt cum de appel.cog.poſt prin.⁊ not.per Cyn.in.l.per hanc.C.de tempo.appella.in prima.q.et per Jac.de butr.in.l.ampliorem.in.fin.C.de appella.et ponit Jo.ferrarū in titu.forma ſententie diffinitiue.in glo.ſ.in.iij.colū.ibi cum iudex appellationis non habeat poteſtatem nec iuriſditionem ⁊c. ❡ Tamen reſpectu petitorij ſi de eo cognoſcere poſſetis eſſet habenda vna conſideratio:quia ſi dictum vintenum deberetur prout non apparet deberi:non deberent ipſi de montilhio ſoluere niſi medium vintenum:quia forenſes ſcđm ordinationem dicti karoli de bouilla quondam gubernatorem dalphi.in hac ſecundā inſtantia productum. Ex qua ordinatione domini quondam gubernatoris clare patet etiam male fuiſſe iudicatum ſententiando illos de fauzeto manutenendos fore in poſſeſſione ſeu quaſi exigendi integrum vintenum:quia etſi ipſi de fauzeto eorum intentionem probaſſent prout non probauerunt non debuiſſent cōdemnari niſi ad medium vintenum.ſi tamen illud pretenſum vintenum fuiſſet iudicatum pro reparatiōe menium ipſius loci de fauzeto prout tñ nō probatur ex actis prime nec ſecunde inſtantiarū:ſuper iſto in petitorio cognoſcere non poſſetis cū de ipſo non fuerit in prima inſtantia actum.

9 ❡†Plus eſt aduertendum qđ dicta ſententia a quo fuit et eſt alia ratione nulla reſpectu dicti domini Bartholomei grangeri que eſt perſona eccleſiaſtica: quia poſito quod ipſe teneretur contribuere in refectione menium dicti loci fauzeti prout aliqui dicere voluerunt in.l.ad inſtructionem.C.de ſacroſanc. eccle.tamen deberet conueniri per ſuum iudicem competentem eccleſiaſticum et non per iudicem ſecularem vt dicit et tenet expreſſe Cy.in dicta.l.ad inſtructionem.Preterea dicta.l.ad inſtructionem eſt hodie correcta per auten.C.eodem titulo.vt ibi dicunt Bartol.et docto.ideo dicta ſententia reſpectu maxime dicti preſbyteri ex hoc capite eſt nulla tanquam lata a non ſuo iudice competenti.vt in.l.prima et ſecunda.C.ſi a non ſuo iudice.et in.c.ſi diligenti.extra de foro competen.

10 ❡†Quid plura?certe dici poteſt dictam ſententiam a quo fuiſſe inique prolatam quo ad omnes de montillio:quia in refectione murorum ſiue menium ville ciuitatis aut caſtri non tenentur de iure niſi incole et ibi habitantes:iuxta ea que leguntur et not.in.l.omnes prouinciarum rectores.C.de operi.publicis.et no.per Pet.Jaco.in titu.de foſſatis ⁊ muris.licet dictus dominus karolus de bouilla vt ſupra ordinauerit contribuere debere forenſes pro medietate. ❡ Eſt etiam aduertendum quod nullus teſtium in prima inſtantia ex aduerſo examinatorum deponit quod dicti de montillio rei habeant et poſſideant terras et poſſeſſiones in dicto mandamento fauzeti niſi vltimus teſtis qui eſt ſolus et cuius depoſitioni propterea non eſt ſtandum vt ſupra allegaui.igitur

⁊c. Nec probatur illos de montillio reos proprietates in dicto mandamento ſauzeti habere nec eas cultiuari feciſſe ex eo: vt ex aduerſo pretenditur quod ipſi rei ſayſinas ⁊ cruces in eorum bladis appoſitas tolli fecerunt: quia poteſt eſſe quod ipſi de montillio rei in dicto mandamento ſauzeti habebant blada que non proceſſerunt ex eorum pretenſis laboragiis. ideo illa remotio ſayſine non probat etiam tacite ꝙ ipſi de montillio rei ibi haberent dicta blada concreta in eorum pretenſis poſſeſſionibus: quia probatio teſtis debet eſſe de neceſſariis ⁊ non de contingentibus: quia non eſt efficax conſequentia ex fallibili. nam non probat hoc eſſe quod ab hoc contingit abeſſe. l. non hoc. C. vnde legi. cum ſimi. ¶ Ex quibus omnibus concluditur ſalua veſtri domini ius dicturi pleniori deliberatione pronuntiandi ⁊ ſententiandi fore per dictum viceſeneſchallum a quo male nulliter ⁊ inique fuiſſe ſententiatum: et propterea eius ſententiam fore reuocandam ⁊ annullandam ad vtilitatem dictorum de montillio cum reportatione omnium expenſarum.

¶ Summarium.

1 Reſcriptum ſeu mandatum alicui tradens cenſetur ei eiuſdem committere executionem.
2 Comparere in iudicio vnus pro alio ſine mandato quis poſſit.
3 Poſſeſſorium eſt quid temporale ⁊ non ſpirituale.
4 Priuilegium pape valet inter eos a quibus pro papa habetur.
5 Princeps qualiter beneficia conferre poſſit.

¶ Conſilium.lxviij.

Circa proceſſum qui ventilatur in curia parlamenti inter prepoſitum ⁊ capitulum ſancti andree grationopol. ex vna parte ſupplicatum: ⁊ dominum iacobum liotaudi ſupplicantem ex altera ad cauſam canonicatus ⁊ prebende quos olim in dicta eccleſia obtinebat dominus petrus de coſta circa procuratorium dicti domini iacobi liotaudi de cuius viribus in dicta cauſa diſputatur. videtur dictum procuratorium domini liotaudi eſſe ſufficiens non obſtantibus in contrarium oppoſitis cauſis ſubſcriptis.

1 ¶ Primo quia dictus dominus Jacobus liotaudi tradendo antonio lauterii eius patri reſcriptum regium ⁊ dalphi. coram vobis magnifico dalphi. parlamento productũ videtur eidem ſuo patri qui in dicta cauſa interuenit mandatum conceſſiſſe de proſequendo coram vobis in terminationem ⁊ exequutionem eiuſdem reſcripti prout videmus in ſimili ꝙ ſi mulier viro tradat cautiones ⁊ inſtrumenta ſuorum debitorum videtur eidem marito conceſſiſſe mandatum ipſa debita exigendi: vt dicit ⁊ tenet glo. quam ibi ſequuntur Barto. et doc. in. l. fi. in glo. ij. C. de pac. conuen.

2 ¶ Secundo quia filius pro patre ⁊ pater pro filio ⁊ ſimiles perſone coniuncte poſſunt ſine mandato etiam in agendo in iudicio comparere. l. ſed he perſone. in prin. ff. de procura. ⁊ l. exigendi. C. eo. Maxime cum cautione de rato habendo. iuxta. l. papinianus. in. §. fi. ⁊ ibi no. per glo. ſup. verbo offerant. ff. de procura. ⁊ no. per Spe. in ti. de coniuncta perſona. circa prin. not. etiam per gl. in. c. j. in verbo ſubſiſtere. extra de procur. in antiquis.

3 ¶ Et ipſe pater licet laicus in exequutionem dicti reſcripti poterit adipiſci poſſeſſionem dicti beneficii cum poſſeſſorium etiam in beneficialibus non ſit ſpirituale ſed quid temporale vt ſentit gloſ. in. c. literas. extra de iuramen. cal. Hinc eſt ꝙ vincentius voluit dicere ꝙ iudex temporalis poteſt de poſſeſſorio rei ſpiritualis cognoſcere: vt in. c. fin. extra de iudi. et ita ſeruat ſtilus preſentis curie ex indulto dñi martini pape vt cõſtat in regiſtris pñtis curie. ⁊ idem

ſeruat curia Francie:vt eſt notoꝛium. ¶ Immo qꝫ plus eſt pater poteſt ꝑ filio abſente ſicut quilibet alius de beneficio inueſtiri. Et acquiritur poſſeſſio ipſi filio abſenti etiam ſi ignoraret in.c.accedens.cum ibi not.per gloſ.ſuper verbo alius.extra de preben.in antiquis. Et maxime in caſu de quo agitur quia in procuratoꝛio dicti domini iacobi liotaudi conceditur pr̄as patri dictum beneficium acceptandi:qꝫ verbū acceptandi dꝫ accipi ⁊ intelligi cum effectu ita vt videatur ſibi etiā cōceſſum mandatū poſſeſſionē accipiendi.l.ſ.§.fi.qꝫ quiſq; iuris.⁊.c.relatū.extra de cle.non reſi. Si ergo videat̄ cōceſſiſſe pr̄atem poſſeſſionē
4 nē accipiendi videt̄ ſibi conceſſiſſe mandatū petēdi exequutionē dicti reſcripti in quo mandabat̄ ipſe filius in poſſeſſionē dicti beneficii mitti.ar.in.l.ad legatum.ff.de procu.cū ſimilibus. ¶ Nec obſtat priuilegio papali de quo in dicto reſcripto dñi noſtri regis fit mentio ſi tpe cōcilij cōſtanrieñ.ille papa qui dictū priuilegiū conceſſit fuerit poſtea p ipſum cōcilīū priuatus ⁊ electus tunc dñs martinus papa:q: ipſe papa qui dictū priuilegiū cōceſſit tpe cōceſſionis eiuſdē erat papa ⁊ ꝑ tali reputabat̄:⁊ rex fran.qui tūc exiſtebat eidē tanꝗ pape adherebat ⁊ natio eā citramontane.ideo valet eius priuilegiū de quo in dicto reſcripto regio dicti dñi iacobi fit mentio.ar.c.cōſultationibꝰ.extra de iurepa. ¶ Et facit qꝫ dicimus in duobus pncipibus qui de vno caſtro cōtendunt ꝙ dꝫ fieri homagiū poſſeſſoꝛi ipſius caſtri:q: in dubio ꝑ poſſeſſoꝛe pſumunt̄:vt hec pbātur in aut.de man.pn.in.§.opꝫ.colla.iij.facit.l.cum ſeꝗ fundi.§.fin.ff.de vſufr.
5 ¶ Licet enim princeps tpalis ſicut nec q̄libet aliꝰ laicus poſſit iure ꝓprio bñficia cōferre. pōt tñ ex delegatiōe ⁊ cōmiſſione pape illa cōferre:vt eſt gl.ꝑ doc. approbata in.c.decernimus.ſup v̄bo preſumāt.ibi papa vere ⁊c.extra de iudi. Sic etiā de re ſpirituali poteſt in laicū compromitti de licētia epiſcopi.iuxta eā q̄ le.⁊ no.in.c.ꝑ tuas.extra de arb.vbi al's nō pōt:vt l.c.cōtingit.eo.tit. ¶ Et cū ꝑ indultū apoſtolicū in camera cōputoꝛū exiſtēs:qꝫ hic pducit̄ per manus dñoꝛū auditoꝛū camere cōputoꝛū dalphi.dñs noſter rex dalphi.canonicatus ⁊ ꝓbēdas eccleſie collegiate ſancti andree gſonopol.poſſit ⁊ valeat cōferre per pdicta:canonicatūꝗ de quo diſceptat̄ tūc vacās ꝑ moꝛtē dñi petri de coſta cōtulerit domino iacobo hotandi preſbytero vt cōſtat ex productis in hac cauſa. Sequit̄ propterea reſcriptū regiū ⁊ dalphi.pro parte dicti dñi iacobi in hac cā productum eſſe per vos magnificum dalphi.parlamentum interinandum ⁊ executioni demandari faciendum. ¶ Nec obſtat ꝙ pars aduerſa opponat nō conſtare prefatum dñm noſtrum regem dalphinū contuliſſe dictas pbendas conferre. Et propterea ipſum reſcriptum non eſſe interinandum. Quia immo notoꝛie conſtat de contrario:quia filius nobilis henrici gruelli de preſenti obtinet in dicta eccleſia ſancti andree canonicatum ex collatione ſibi facta auctoꝛitate dalphi. Cum quia vbi de illo poſſeſſoꝛio ſeu quaſi dicta beneficia conferendi pro nunc non conſtaret:nihilominus veniret ipſum reſcriptum interinandum:quia conſiderato dicto priuilegio ex indulto apoſtolico domino noſtro regi dalphi.hactenus conceſſo:non minus conceſſiſſet ipſe dominus noſter rex dictum reſcriptum. ¶ Ideo non debet dicto domino iacobo executio eiuſdem denegari.iuxta capit.ſuper literis.circa finem.extra de reſcriptis. Maxime quia illa duo ſcilicet priuilegium et quaſi poſſeſſio vſus dicti priuilegij non tendunt ad diuerſos. Sed ad vnum effectum:ideo ſufficit alterum probare:vt in capitu.ij.⁊ ibi gloſ.notobilis extra de reſcriptis.et in.c.exhibita.extra de iudiciis.⁊ in ca.cum iamdudum.de prebendis.et in.c.ſignificantibus.extra de appellatio.

¶ Summarium.

1 Sententia interlocutoꝛia dicitur in qua negotium principale non diffinit.

2 Sententia que ſuper deſertione appellationis fertur interlo-cutoria dicitur.
3 Condemnatio expenſarum an ſit ſententia interlocutoria.
4 Ordinatio expenſas taxans an ſit interlocutoria.
5 Cauſa appellandi ab excutione ſentẽtie appellationi debet inſeri.
6 Interlocutoria lata ſuper taxatione expenſarum an habeat vim diffinitiue et an ab ea debeat i ſcriptis appellari. ꝛ nu.7.
8 Appellans quando pro non appellãte habeatur.
9 Iudex ad quem quando poſſit inhibere iudici a quo.
10 Litere inhibitorie an habeant effectum ante ipſarum execu-tionem.
11 Attentata non debent reuocari appellatione deſerta.
12 Attentata ante inhibitionem non ſunt reuocanda.
13 Proceſſus coram iudice appellationis agitatus appellatione deſerta eſt inualidus.
14 Appellatio coram quo deſerta pronunciari debeat.

❡ Conſilium.lxix.

a PRo declaratione[a] articuli deſertiõis appellatio-nis Ioannis borrelli temere appellantis qui co-ram vobis venerabili ꝛ egregio viro dño thoma capitis nigri decretis liceñ. iudice ſancte eccle-ſie primatialis vieñ. ventilatur inter dictos Ioã. borrelli appellantem ex vna parte ꝛ Ioannem et Franciſcum coyreti fratres appellatos ex altera: duxi ex pro-ceſſu eliciẽda queſita ſubſcripta in iure examinanda vt appa-reat appellationem dicti borrelli fuiſſe et eſſe deſertam nullã et inualidam: voſq; non eſſe in hac cauſa iudicem competen-tem. Et propterea attentata non eſſe renocanda iuxta conclu-ſa ꝛ petita per dictos coyretos appellatos in eorum articulis incipientibus hac die ꝛc. coram vobis in dicta cauſa traditis. ❡ Primo ſi ſententia per dominum officialem vieñ. lata de qua in primo dictorum articulorum fit mentio fuerit ſententia
b interlocutoria vel diffinitiua. ❡ Secundo[b] ſi condemnatio ex-penſarum in dicta ſententia facta in quibus dictus borrelli fuit condemnatus per dictum dominum officialem vieñ. erga dictos coyretos dici debeat iterlocutoria. ❡ Tertio ſi ordina-tio de qua in ſexto articulorum dictorum coyretorum fit men-tio in qua dominus officialis vieñ. ſeu eius locumtenens ordi-nauit quod litere monitorie taxationis dictarum expenſarum currant ſuo marte contra dictum borrelli. a qua per dictum borrelli pretenditur ad vos appellatum ſit interlocutoria vel diffinitiua. ❡ Quarto et ſi dici poſſit dicta ordinatio interlocu-toria an habeat vim diffinitiue. ❡ Quinto et ſi habeat viꝫ dif-finitiue: an nihilominus debuerit in ſcriptis appellari cum ex-preſſione cauſe preſenti grauaminis. ❡ Sexto ſi appellatio di-cti borrelli a dicta ordinatione domini officialis vieñ. ſeu eius locumtenentem coram vobis introducta dici et pronun-

a ❡ Pro de-claratione. domin9 iu-dex prima-tie vienne indicauit p parte iſtaꝝ allegatio-de anno do mini. M.cc cclxxviij. et de menſe martij.

b ❡ Scđo ſuper ſecũ-do dubio vi de ple. Sa-lyc. l. l. poſt ſententiam C. de ſen. et iterlo. om. iudi.

dari debeat deſerta et inualida cum non fuerit in ſcriptis cum
expreſſione cauſe pretenſi grauaminis:ſed ſimpliciter viua vo
ce appellatum.¶ Septimo ſi iuridice potueritis cōcedere li-
teras inhibitorias pendente prima citatione prout feciſtis nō
facta vobis fide de aliqua cauſa pretenſi grauaminis.¶ Octa
uo ſi litere inhibitorie pendente dilatione in prima citatione
per vos conceſſe effectum habuerint ante executionem ipſa-
rum.¶ Nono ſi dicti correi ante inhibitionē eis et domino
officiali a quo factam potuerint exequi facere dictam ordina-
tionem a qua dicitur ex aduerſo appellatum.¶ Decimo ſi di
cta attentata debeant per modum attentati reuocari obſtan-
te dicta deſertione appellatiōis.¶ Undecio ſi obſtante dicta
deſertione appellationis dicti borrelli debeatis pronunciare
vos non eſſe in hac cauſa iudicem competentem.

1 ¶ † Ad primum queſitum dico quod ſententia ibi mentiona-
ta fuit interlocutoria ⁊ non diffinitiua:quia dominus officia-
lis vieñ.non diffiniuit negocium principale de quo in petitio
ne dicti Joannis borrelli corā officiali grationopo.a quo age
batur:ſed ſolum articulum nullitatis ſententie officialis gra-
tionopo.reſeruando ſibi cognitionem dicti negocij principa-
lis:⁊ de quo negocio principali de preſenti agitur inter dictas
partes coram ipſo domino officiali vienenſi:ideo dicta ſenten
tia domini officialis vieñ.non debet dici diffinitiua:quia ſen-
tentia diffinitiua dicitur que diffinit principalem controuer-
ſiam.per tex.in.l.j.ff.de re iudi.et probatur in.l.poſt ſententiā.
⁊ ibi ita not.Salc.C.de ſenten.⁊ interloc.om.iudi.Idem etiam
dicit Spec.in titu.de ſententia.§.ſpecies.verſi.j.⁊ verſi.diffini
tiua no.etiam per Jo.ferrarū in ti.forma ſententie diffinitiue.
in glo.j.circa princi.⁊ eſt gloſ.nota.in cle.j.de ſequeſtra.poſ.et
fru.in gloſſ.ſuper verbo diffinitiua ibi dum dicit qđ ſententia
diffinitiua eſt que principalem queſtionem diffinit.et allegat
Spec.vbi.ſ.Idem etiam dicit Archi.ū.q.j.in princip.¶ Facit
etiam pro hoc ratio:quia videmus qđ ſi per lapſum triennij ſit
perempta inſtātia et iudex abſoluet reum ab obſeruatione iu
dicij^a qđ talis ſententia nō erit diffinitiua ſed interlocutoria:
ratio quia ſemper remanet primaria actio de qua principalis
ter inter partes diſceptabatur.Ita dicit et tenet Bald.in.l.ſe-
cunda.C.de epiſco.audientia.

¶ † preterea et tertio videmus qđ ſententia lata ſuper deſer
tione appellationis eſt interlocutoria et non diffinitiua cum
non imponatur finis in negocio principali.Ita dicunt ⁊ tenēt
Bal.Salicetus et docto.in.l.preſes.C.quomodo ⁊ quando iu
dex.¶ Et ita hec reducendo ad propoſitum dicendū eſt dictā
ſententiam domini officialis viennenſis de qua in hoc primo
queſito fit mentio eſſe quandam ſententiam interlocutoriam
cum per eum nō fuerit impoſitus finis petitioni de qua inter
dictas partes agebatur per iura ⁊ rationes pretactas:⁊ qđ ſit
iſta ſententia interlocutoria ſatis declarat gl.in dicta cle.j.dū
dicit qđ ſentētia interlocutoria eſt que inter principiū ⁊ finem
cauſe fertur ſuper his que incidunt vel emergunt:vt in caſu
noſtro

a ¶ Ab ob-
ſeruatione a
iudicij.De
hac mate-
ria vide in
deciſ. par-
la.q.xvj.et
q.ccxx.⁊.ſ.
conſi.lxvj.

noſtro. Igitur ꝛc. Et hoc de primo queſito.

9 ¶ †Ad ſecundum queſitum dico qꝺ cōdemnatio expenſarum de quibus in ipſo queſito ſit mentio fuit quedam ſnīa interlocutoria[a] ꝛ talis cenſeri debet: cum ſententia domini officialis vien. in qua fuit facta condemnatio expenſarum fuerit interlocutoria. Et qꝺ hoc ſit verum adduco diſtinctionem quam circa hoc faciunt doctores in iure ſcribentes. Quia aut condemnatio expenſarum ſit in diffinitiua ſententia ꝛ tunc cōdemnatio expenſarum dicitur diffinitiua qualis eſt ſententia cui adiungitur. vt. l. omnē. C. quando prouo. non eſt neceſſe. ꝛ. l. paulus. la. §. ff. de re iudi. ꝛ. l. properandum. §. ſinautem alterutra. C. de iudi. Aut condemnatio expenſarum ſit in ſententia interlocutoria[b] vt in caſu noſtro: per. ꝫ. in primo queſito allegata: ꝛ tunc condemnatio expenſarum dicitur interlocutoria. per. l. ſanciſmus. C. de iudi. licet gloſ. in. l. qꝺ iuſſit. ſuper verbo ꝓtor ibi expenſas litis ꝛc. ff. de re iudi. voluerit indiſtincte dicere qꝺ condemnatio expenſarum ſemper ſit interlocutoria: ſed doctores non ſequūtur dictam glo. niſi cum diſtinctione ſupradicta. vꝫ Saly. in. l. poſt ſententiam. C. de ſen. ꝛ interlo. om. iudi. in ver. ad quintum quo queritur que ſit interlocutoria ꝛc. ꝛ Ange. de are. doctor nouiſſimus in. d. l. qꝺ iuſſit. ꝛ in. d. l. paulus. ff. de re iudi. vbi faciunt dictam diſtinctionem. Ex quibus propterea patet reſponſio ad iſtud ſecundum queſitum qꝺ cum condemnatio expenſarum de quibus agitur fuerit facta in ſententia interlocutoria per ea que dixi. ꝫ. in primo queſito. qꝺ ipſa condemnatio expenſarum in quibus fuit dictus borrelli in dicta ſententia condemnatus debet dici ꝛ cenſeri interlocutoria ſententia. ꝛ hoc de ſecundo queſito.

4 ¶ †Ad tertium queſitum dico qꝺ ordinatio domini officialis viennenſis a quo qui ordinauit litere monitorie taxationeꝫ dictarum expenſarum currant contra dictum borelli dici ꝛ cenſeri debet interlocutoria cum condemnatio expenſarum primo facta per dictum dominum offi. a quo etiam fuerit interlocutoria per ea que dixi. ꝫ. circa primum ꝛ ſecundum queſita. ergo illa ordinatio poſtea ſecuta cēſeri debet nature illius cui adhicit et adiungitur. argu. in. l. c̄o. C. quando prouo. non eſt neceſſe. et. l. paulus. la. §. ff. de re iudi. ꝛ faciunt pro hoc que dixi. ꝫ. circa ſecundum queſitum in ſecundo membro diſtinctionis vbi dixi poſt Saly. ꝛ Ange. de are. qꝺ vbi condemnatio expenſarum ſit in ſententia interlocutoria qꝺ etiam dici debet talis condemnatio expenſarum interlocutoria tanꝗ acceſſoria interlocutorie ſententie. ¶ Preterea ſi recte attendatur. ordinatio domini officialis vien. a qua pretenditur ex aduerſo appellatum non eſt niſi executiua monitionis condemnationis expenſarum primo facte in ſua ſententia de qua ſupra in primo queſito tetigi. ideo dici debet illa ordinatio a qua dicitur appellatum interlocutoria[c] pro quo faciunt no. per Bar. in. l. ſi cum exceptione. §. hec autem actio. in glo. ſuper ver. datam. ff. qꝺ metus cauſa. dum ibi dicit Bar. qꝺ licet ab executore non appelletur: tamen ab interlocutoria de exequendo bene poteſt appellari: et

a ¶ Interlocutoria. de hoc etiā tetigi in deci. parla. q. xj. circa finem.

b ¶ Interlocutoria. condemnatio expenſarum que ſit ante ſententiam dicitur interlocutoria vt dicit Ange. de aret. in l. qꝺ iuſſit. ff. de iudi.

c ¶ Interlocutoria. ꝺ materia ipſa et vide. ſ. cōſi. lxxxiij. ibi: ꝛ qꝺ dicta ordinatio ꝛc.

ſic ordinationē ſup executione ſnie appellat interlocutoriam.
5 ¶ †Et plus alibi dicit Bar. qđ qñ appellatur ab executione ſen-
tentie: cauſa eſt in appellatione inſerenda. ita dicit ipſe Bart.
in. l. ab executore. in. j. col. ff. de appel. ſi enim cauſa eſt inſeren-
da: ergo eſt interlocutoria. iuxta. c. cordi. de appel. lib. vj. Imo
qđ plus eſt ordinatio que profertur in executionem etiam ſen
tētie diffinitiue eſt interlocutoria: vt clare ſentit Pe. Ja. in tit.
de actione in factum ex re iudi. in. §. ſed quid erit preſes vel al-
ter iudex ꝛc. in fine ibi licet ſecus in caſu qñ appellatur a diffi-
nitiua ꝛc. Et qđ pronunciatio que ſit in executione etiam ſen-
tentie diffinitiue ſit interlocutoria tenet Bal. in. l. ab executo-
re. C. quorum app. nō recipiuntur. Item etiā dicit Jo. ferrarij
in ti. forma appellationis ab interlocutoria. in gl. pe. in ſi. ibi.
nam ꝛ hoc fieri cōtingit ꝛc. Et eſt bona ratio: quia qđ ſententia
exequatur nō diffinit principalem articulum: ſed eius execu-
tionem. ꝛ pro hoc faciunt que dicit Spe. in ti. de ſentētia. §. ſpe
cies. in verſi. j. ꝛ ver. diffinitiua. vbi dicit qđ diffinitiua eſt que
diffinit principalem queſtionem ꝛ debet continere condemna-
tionem vel abſolutionem. idem etiam dicit gloſſ. in. d. cle. j. de
cauſa poſ. ꝛ proprie. Et hoc de tertio queſito.
6 ¶ †Ad quartum queſitum ſi dicta ordinatio per dictum dñm
officialem vicñ. ſeu eius locumtenentem prolata qđ litere mo-
nitorie ſuper taxa dictarum expenſarum currant ſuo marte ha
a beat vim ſententie diffinitiue[a]. ꝛ credo qđ ſic quia interlocutoria
q̄ continet aliq̄d dari vel fieri dꝫ habere vim ſnie diffinitiue vt
no. Bar. in. l. nec quicq̄. §. vbi decretū. ff. de offi. procon. et ſcri-
pſi in deciſionibus parlamenti. q. xij.
7 ¶ †Ad quintum queſitū ſi dictus borelli debuerit nihilomi-
b nus a dicta interlocutoria vim diffinitiue habēte[b] in ſcriptis
appellare cum expreſſione cauſe pretenſi grauaminis. dico qđ
ſic per ea que dicit Joã. mona. in. c. cupientes. in. §. quod ſi per
xx. dies. de elec. lib. vj. in glo. ſuper verbo priuatos circa ſi. ibi
ſed bene appellatum eſt a tali interlocutoria que hꝫ vim diffi-
nitiue ꝛc. vbi dicit ꝛ expreſſe tenet qđ debet in ſcriptis appel-
lari etiam ſi appelletur ab interlocutoria vim ſententie diffini
tiue obtinente. Et hoc ſequūtur dñi auditores rote tenētes qđ
qñ appellatur a tali interlocutoria habente vim diffinitiue ſen
tentie non debet ſeruari cle. appellanti. vt vꝫ talis ſnia inter-
locutoria poſſit impugnari vel iuſtificari ex aliis cauſis q̄ in
appellatione expreſſatis ꝛ de nouo producendis. Sed alia vꝫ
qđ appelletur in ſcriptis ꝛ cauſa pretenſi grauaminis in appel
latione aſſignetur de quib⁹ in. c. cordi. de app. lib. vj. debent ſer
uari in interlocutoriis vim diffinitiue ſnie obtinentib⁹: ita di-
cunt ꝛ tenent dicti dñi de rota in eorū cōcluſionibus ꝛ deciſio-
nibus. Et cum non fuerit aliqua cauſa pretenſi grauaminis in
dicta appellatione expreſſata ipſa appellatio propterea reddi
tur nulla et inualida vt in dicto. c. cordi. et in capi. vt debitus.
extra de appella. in antiquis. et no. per gloſſ. in. l. iij. in ſi. et in
l. ſeq. et ibi Bart. ff. de appel. Nec ſufficeret generaliter vel ob-
ſcure illas proponere quia ſpecialiter ſunt nominande et ſpe-

a ¶ Diffini tiue. de hac materia vide. j. conſil. lxxix.

b ¶ Vim diffinitiue hñte. de interlocutoriis vim diffinitiue hñtib⁹ plene etiā tetigi. j. cōſi. lxxix.

ciſicande per tex.in dicta cle.appellanti.⁊ ibi doc.⁊ hoc de quinto queſito.

8 ¶†Ad ſextum queſitum clara patet reſponſio ꝙ cuꝫ dictus borrelli a dicta interlocutoria debuiſſet appellaſſe in ſcriptis cum expreſſione cauſe pretẽſi grauaminis:vt ſupra circa quintum queſitum plene declaraui.Et non fecerit qḋ debet ipſe borrelli haberi pro non appellante.iuxta dictum.c.cordi.quod locũ habet non ſolum quando appellatur ad papam:immo etiam in omni alia appellatione etiam coram inferiore iudice interpoſita vt dicunt glo.Joan.andr.⁊ docto.in dicto.c.cordi.ſuper verbo ad nos.Et debetis propterea vos agere domine iudex primate ad quem pretenditur appellatum preſentem cauſam ⁊ partes remittere dicto domino officiali Uienneñ.a quo pro ſua ordinatione exequenda ⁊ dictum borrelli temere appellãtem in expenſis dictorum coram vobis occaſione huius factis condemnare:vt dicit text.in dicto.c.cordi.in.§.ſi appellator.⁊ hoc de ſexto queſito.

9 ¶†Ad ſeptimum queſitum ſi concedere debueritis pendente prima citatione literas inhibitorias non vobis facta fide de aliqua cauſa pretenſi grauaminis.ad quod dico ꝙ dictam inhibitionem facere non potuiſtis per modum per quem facta fuit.Quia quando appellatur ab interlocutoria:vt in caſu noſtro:iudex ad quem non debet inhibere iudici a quo niſi prius ſibi conſtiterit per appellationem emiſſam ex cauſa ꝓbabili fore ad ſe negotium deuolutum:vt dicit tex.in.c.non ſolum.circa ſi.ibi niſi iudex appellationis poſtq̃ ſibi conſtiterit ⁊c.Et ſequitur ex cauſa ꝓbabili fore ad ſe negotium deuolutũ ⁊c.Sed vobis egregio domino iudici primatialis tẽpore quo conceſſiſtis literas inhibitorias prima dilatione pendente non conſtitit ꝙ dicta cauſa appellationis fuiſſet ad vos ex cauſa probabili deuoluta.Quia non fuit appellatum in ſcriptis:⁊ ſic de aliqua cauſa ꝓbabili appellandi vobis non potuit conſtare.Immo ꝙ deterius eſt in conceſſione dictarum literarum citatoriarum ⁊ inhibitoriarum prima dilatione pendente realiter inſtrumentum appellationis niſi verbo ex aſſerta relatione notarij qui dicebatur inſtrumentum appellationis recepiſſe.igitur non valuit dicta inhibitio prima dilatione pendente per dictum.c.non ſolum.Et per conſequens illa pretenſa inhibitio pendente prima citatione tanq̃ nulliter facta nullum prebuit impedimentum quominus ipſi coyreti appellati potuerint dictas eorum literas aggrauatorias dictarum expenſarum contra dictum borrelli exequi facere iuxta.c.ꝑſtat.de reg.iur.lib.vj.cum ſimilibus.Et hoc de ſeptimo queſito.

10 ¶†Ad octauũ queſitũ dũ ibi querit̃ ſi litere inhibitorie in ꝑma citatiõe ꝑ vos cõceſſe effectũ habuerint ante executionẽ ipſaꝝ.ad qḋ dicendũ eſt ipſas literas inhibitorias ante executionẽ ipſaꝝ nullũ effectum habuiſſe:q2 inhibitio eſt cũ effectu accipiẽda:vꝫ ſi exequat̃ anteq̃ attentet̃ ꝑ partẽ appellatã.ar.in l.j.§.ſi.ff.qḋ quiſq3 iu.cũ ſi.Et alibi d2 ꝙ reſcriptũ ꝓncipis nõ hꝫ effectũ donec iudici vel cõmiſſario cui dirigit̃ fuerit intimatũ p.l.j.⁊ ibi Cy.C.de litigioſis.Hinc eſt ꝙ dicit̃ ꝙ diſcuſſio ſiẽda in bonis debitoris ꝓncipalis anteq̃ ꝓueniatur in hypotecaria actiõe ꝯtra tertios poſſeſſores d2 fieri ipſa diſcuſſio cũ effectu:q2 nõ ſufficit ꝙ debitor ꝓncipalis ſit ꝯdẽnatus ſed opꝫ ꝙ ipſe ⁊ eius bona diſcutiant̃ ⁊ fiat realis executio ꝯ eũ.iuxta ea q̃ leg.⁊ not.in aut.hoc ſi debitor C.de pig.⁊ in aut.hodie.C.de act.⁊ obli.Sed dicti coyreti fecerũt eorũ literas aggrauatorias dictaꝝ expẽſaꝝ exequi anteq̃ dict⁹ borrelli feciſſet exequi eius literas citatorias ⁊ inhibitorias:q2 dicte lr̃e citatorie ⁊ inhibitorie nõ fuerunt exequute niſi die octaua mẽſis noueb.proxime preteriti:⁊ tñ ꝑ añ vꝫ die.xviij.mẽſis octob.tũc ꝓxime ꝑcedẽtis dicti coyreti fecerãt coꝝ lr̃as aggrauatorias ꝯ dictũ borrelli exeq̃.igit̃ dici non põt fuiſſe attentatũ in preiudicium veſtrarum

literarum inhibitoriarum cum veſtre litere inhibitorie nō fue-
runt exequute ante exequutionem literarum dictorum corre-
torum et hoc de octauo queſito.

¶ Ad nonum queſitum ꝙ dicti correti appellati ante inhibi-
tionem eis et domino officiali a quo factam potuerint exequi
facere dictam ordinationē: videlicet aggrauari facere literas
ſuas ſuper dicta ordinatione contra dictum borrelli. Pro cuius
queſiti deciſione premitto primo quod dicta appellatio dicti
borrelli fuit emiſſa ab interlocutoria: vt. ſ. plene dixi in primo
ſecundo ⁊ tertio queſitis. Secundo premitto quod dicte litere
aggrauatorie dictorū correctorū fuerūt execute cōtra dictū bor-
relli anteꝙ ipſe borrelli exequi feciſſet eiꝰ literas citatorias et
inhibitorias: vt dixi. ſ. circa octauū queſitū: ex quibus ſic pre-
ſuppoſitis infertur deciſio huius noni queſiti: vꝫ quod dicti
correti potuerunt de iure exequi facere eorum dictas literas
aggrauatorias cōtra dictū borrelli: nec debet reuocari talis exe-
cutio per modum attentati: quia vera concluſio iuris ſe habet
quod quando appellatur ab interlocutoria attentata ante in-
hibitionem non reuocatur donec cognito de cauſa appellatio-
nis text. eſt ad literam in ca. non ſolum. ibi. illa vero que poſt
⁊c. de appellatio. lib. vj.

11 ¶ † Aliis etiā fundamentis non debent in hac cauſa attentata
reuocari. Et nūc ſubintro decimum queſitū cauſis et rationibꝰ
ſubſcriptis: primo quia appellatio dicti borrelli eſt deſerta. vt
dixi. ſ. circa ſextum queſitū: de qua deſertione in promptu appa-
ret: ideo attentata nō dꝫ reuocari: vt dicunt domini de rota in
eorum deciſionibus per regulam: dolo petit ⁊c. et per. l. ſi hi a
quo. ff. vt in poſſ. leg. hodie conſtat: hodie agat. extra de re ind.
c. cum olim. ⁊ c. literas. extra de reſti. ſpo. cum ſimi.

12 ¶ † Secundo quia ⁊ ſi etiam fuiſſet appellatū a ſnīa diffinitiua
prout tamen non fuit: vt ſupra in primo: ſecundo: tertio: quarto:
et quinto queſitis plene declaraui: adhuc nō deberēt attentata
ā inhibitionē reuocari: qꝛ concluſio doctoris vtriuſqꝫ iuris ſe
hꝫ qđ qñ ꝯſtat appellationem etiā a diffinitiua eſſe iniuſtam vel
nullā: attētata[a] ante inhibitionē non reuocantur: vt dicit Jo.
mo. in. d. c. cupiētes. in. §. pe. de elec. lib. vj. ⁊ facit qđ notabiliter
ponit Inno. in ca. paſtoralis. ſuper verbo ſuſpendatur. ibi: ſed ſi
nō eſt dubiū: ſed certā appellationē iniuſtam exequantur ſniam
iudices ⁊c. de offi. dele. Idē no. p gl. ibi: qđ ſi patenter appareat
⁊c. ff. nil no. appel. pendēte. Quā glo. ibi ſequit Bar. Sed appel-
latio dicti borrelli eſt nulla et inualida: vt. ſ. dixi circa ſextum
queſitum. Ideo non debet attentata reuocari cum appareat
ipſa intentata fuiſſe ante inhibitionem: vt dixi. ſ. circa octauum
queſitum. ⁊ hoc de decimo queſito.

a ¶ Attētata de materia attētatorū ēt tetigi in deci. pla. qō. ccxiij.

13 ¶ † Ad vndecimū[b] ⁊ vltimū q̄ſitū clara pꝫ ex pmiſſis reſpōſio
vꝫ ꝙ obſtante deſertione dicte appellationis: de qua ſupra in
ſexto q̄ſito tetigi: vos egregie dn̄e iudex primatie nō eſtis in hac
cā iudex cōpetēs reſpectu negocij principalis: qꝛ hodie deciſuꝫ
eſt iure nouiſſimo qđ deſerta appellatione etiam ſi appellans ⁊
appellatꝰ pēderēt corā iudice appellatiōis proceſſus nō valeret

b ¶ Ad vndecimū. ꝙ materia iſta vide. ſ. conſi. xxxviij.

et ſuper tali proceſſu nõ poſſet valida ſententia ferri.in cle.ſi appellationẽ.de appel.⁊ ratio quia deſertio appellationis facit haberi ac ſi nũq̃ fuiſſet appellatũ:⁊ cauſam facit redire ad prioris iudicis examen.vt in.d.c.cordi.in.§.q̄ ſi appellator.Et ſi talis iudex appellationis pronunciaret ſuper negocio principali poſt deſertionẽ appellationis ſnĩa ſua eſſet nulla tãq̃ a nõ ſuo iudice lata: et nõ valeret nec ad agendum nec ad excipiendũ defectu iuriſditionis:vt dicit Bal.in aut.ei qui appellat.C.de tempo.appel.Et alibi dicit ipſe Bal.in feu.in ti.quo tempore miles inueſtituram petere debeat.in.§.ſi.quod ſnĩa lata in negocio principali poſt deſertionem appellationis eſt nulla:q2 tũc iudex appellationis nõ eſt amplius iudex.ita dicit ſalycetus in.l.eos.C.de app.in.vj.colũ.

4 ¶†Et dicit collect.in.c.ex ratione.extra de appel.q̄d licet Jo.an.in.d.cle.ſi appellationẽ tenuerit q̄d deſerta appellatione poſſit appellatus coram iudice ad quem petere pronunciari appellationẽ deſertã.ipſe tñ collec.de hoc dubitat.an talis iudex ad quẽ iã deſijt eſſe iudex.niſi inquit diceretur q̄d iuriſditionẽ habet pretextu ipſius deſerte appellationis:que inquantum ad hoc dũtarat durat eius iuriſditio in pronunciando appellationẽ deſertã:q2 quo ad negociũ principale non habet iuriſditionẽ ita dicit colle.vbi.ſ.Ex quibus infertur q̄d vos egregie domine iudex primatie non eſtis iudex cõpetens in hac materia niſi in pronunciando appellationem dicti borrelli eſſe deſertam:non autem poteſtis cognoſcere de negocio principali defectu iuriſditionis.per ea que dicunt collec.⁊ Bald.in locis ſupra allegatis.Et cauſante dicta deſertione iuriſditio negocũ principali reuerſa eſt ad dictum dominum officialem vien.iudicem a quo.l.ſi contra.⁊.l.quoniam.C.de appel.⁊ no.Saly.in.l.eos.C.eo.ti.⁊ Jo.andr.in.c.in preſentia.eo.ti.⁊ probatur in dicta cle.ſi appellationẽ.⁊ hoc de vndecimo et vltimo queſito.

¶Summarium.

1 Decime a quibus de quibus ⁊ quo tempore ⁊ cui ſolui debeant.
2 Conſuetudo quanto tempore et quot actibus fiat.
3 Conſuetudo peccati inductiua ſeruari non debet.
4 Reſcriptum veritate tacita impetratum cenſetur ſubreptitium.

¶Conſilium.lxx.

Ex proceſſu domini archiepiſcopi vien.et hominum anexronis et conſortum videntur examinanda in iure dubia ſequentia:vt dicatur quid iuris in ipſius proceſſus diffinitiõe. ¶Primo ſi dicti homines ſe poſſint de iure excuſare contra diſpoſitionem ſtatuti dicti domini archiepiſcopi:et eius declarationem quod non reliquant gerbas in terris dum blada metuntur pro ſolutione decime eidem domino archiepiſcopo fiende:pro qua decima ſolui conſueuit.xv.pars:vt fatentur in proceſſu ambe partes.¶Secundo ſi dimittendo gerbas in terris pro ſolutione decimarum ipſi homines poſſint de iure detrahere ſemẽ:⁊ gerbas ſoluendas meſſoribus pro ipſorum mercede ⁊ ſalario.

¶Tertio ſi per proceſſum videlicet per cõfeſſionem dicti domini archiepiſcopi aut al's depoſitionibus teſtium pro parte dictorum hominum examinatorũ probatur conſuetudo quod dicti homines ante ſolutionem decimarum detrahere debeant ſemen ⁊ gerbas debitas meſſoribus.⁊ quod non debeant relinquere gerbas in campis pro ſolutione decimarum.

¶Quarto ⁊ ſi ille vſus per dictos homines pretẽſus dici debeat cõſuetudo ſi probata eſſet vel an dici debeat corruptela.¶Quinto ſi reſcriptum dictorum hominum ſuper quo preſens proceſſus eſt exorditus debeat interinari vel ne.

1 ¶†Ad primum et ſecundum dubia que in vnum reſident videtur dicendũ q̄d

¶ Deciarũ. De materia decimarũ vide in deciſio. pla. q. cclxvi.

dicti homines de iure teneãtur dimittere gerbas in terris tẽ
meſſium pro ſolutione decimarum * dicto domino archiepiſco
po fienda nulla detractione per ipſos homines ficda de ſemi
ne nec de labore ſine mercede metentiũ blada ſm etiam mentẽ
et tenorem dicti ſtatuti. Nec debeat ipſe domin⁹ archieps de
iure expectare terminũ omniũ ſanctorum ad recipiendũ ſuas
decimas tempore quo gerberia charreant a terris ad domos
ipſorum hominũ vt de hoc ſunt text. in. c. tua nobis. et in. c. non
eſt in poteſtate. extra de deci. Et ſibi dicit text. qð ſtatim debet
ſolui decima: qð verbum ſtatim eſt attendendum: quia per hoc
nõ debet fieri dilatio ad ſoluendũ in termino omniũ ſanctorũ
vt dicũt dicti homines. in. c. cum homines. ibi: ſtatim ꝛc. extra
eo. ti. Et ſtatim debet intelligi ꝙ citius ſolui poſſunt: qꝛ tardius
dare peccatũ eſt: et qui ſtatim non ſoluit intelligit͛ eſſe in mora:
vt dicit gl. in. d. c. cũ homines. eo. ti. ꝛ pro hoc facit: quia etiã de
paleis debet ſolui decima: vt no. Specu. in ti. de deci. in. §. ſi. Et
quod gerbe nõ debeãt extrahi a fundo donec ſoluta decima in
fundo in gerbis fuit determinatũ in curia parlamenti pro do-
minis de capitulo beate marie gratiõnop̃. 1459. vt patet in de
ci. ipſius curie. q. cclxxxiij.

2 ¶ † Ad tertiũ ꝛ quartũ dubia videtur dicendum qð ex lectura
dicti ſtatuti vocalis per proceſſum apparet qð ipſe dominus
archiepiſcopus cõceſſus fuerit expreſſe nec tacite cõſuetudinẽ
per homines pretenſam. Item etiam non probatur per teſtes
dictorum hominum dicta conſuetudo: quia ipſi teſtes ſunt cir-
cũuicini: vt ipſi deponunt et de dioceſi vt pretendunt: maxime
ſecũdus ꝛ tertius teſtis circũuicinos eſſe in eadẽ cõſuetudine:
et ſic habent cauſam ſimilẽ. ideo non probant intentionem di-
ctorum hominum in. c. perſonas. extra de teſti. Tum quia dicti
teſtes non deponunt de tanto tempore quod non ſit memoria
in contrarium: prout tamen videtur requiri in. l. de quibus. §.
inueterata. ff. de leg. maxime quia ipſi homines talẽ conſuetudi
nẽ tanti temporis ꝛc. in eorum reſcripto allegauerunt quod nõ
probauerunt niſi per ſecundum teſtem.

3 ¶ † Tum quia licet probaretur conſuetudo illa nõ eſt ſeruãda:
quia inductiua peccati maxime cũ nõ fuerit per papam appro
bata. c. omne. extra de preſcrip. ꝛ no. gloſ. in propria materia. in
cap. in aliquibus. ſuper verbo conſuetudine. de decimis. q̃ vult
quod fortius eſt quod non valeat conſuetudo ſuꝑ preſcriptiõe
quote decime niſi per papam fuerit approbata: ꝛ dicit potius
corruptela quam cõſuetudo: qꝛ inductiua pcti. c. ſi. extra de con
ſuetudi͛e. ꝛ maxime qꝛ dicti hoies in eoꝝ ſupplicatiõe oblata dño
archiepõ 9ſitent abuſuꝫ: ibi: ꝑtẽdẽdo nõ debere ſoluere decimã
i gerbis ſolũ ſiue trã tãgẽtib⁹ volẽtes ꝓpterea gerbaria facere.

4 ¶ † Ad q̃ntũ dubiũ vr dõm deciꝫ reſcriptũ hoiꝫ nõ eẽ iterinãdũ.
pmo qꝛ tacuerũt in ipſo reſcripto ſniaꝫ latã ꝑ dños cõmiſſarios
cõfirmatoriã dicti ſtatuti. Tũ qꝛ expſſerũt ꝙ ꝑ dictũ ſtatutũ eis
interdicebat͛ factura gerbarię abſqꝫ euocãdo deciatores: ꝛ tñ ꝯ
riũ eſt ꝟitas: qꝛ ꝑ dictũ ſtatutũ reliquẽdo gerbas deciaꝝ in tris
ſꝫ nõ vocatꝫ deciatorib⁹ pñt gerbarias ſuas de reſiduo gerbaꝝ

facere. Et ideo dictũ reſcriptũ per eos obtẽtũ per ſubreptionẽ ⁊ obreptionẽ nõ venit interinãdũ. l. ſi qs obrepſerit. ff. de falſis c. ſup literis. extra de reſcrip. maxime qꝛ ſcd̃o reſcripto ꝑ dñm archiep̃m ĩpetrato rex mãdat in effectu cauſantib' dictis ſubreptionibus cõtrariũ eorũ que ↄtinentur in dicto reſcripto ħoiꝫ.

¶ Summarium.

1 Minor vigintiquinqꝫ annorũ nõ poteſt in cura inſtitui.
2 Permutatio facta de re non ſua eſt inualida.
3 Inſtitutio facta per capl'm non vocatis abſentibus non valet.
4 Collatio ſiue inſtitutio facta per epiſcopum abſqꝫ patroni preſentatione an valeat.
5 Collatio ſcd̃a an inualidetur per primã in impetratione non expreſſam.
6 Collatio facta ſub conditione qñ valeat.
7 Poſſeſſio per traditionẽ vectis porte queritur.
8 Poſſeſſio terre per ipſius traditionẽ queritur.
9 Inueſtitura fit per anuli traditionem.
10 Poſſeſſio iniuſta ſequitur ex inualido titulo.
11 Poſſidere an poſſint plures eandem rem.

¶ Conſilium. lxxj.

PRo deciſiõe p̃tis ꝓceſſus vñr ſeq. ꝓſupponenda.
1 ¶ † Primo qd̃ non valuit ſed fuit nulla inſtitutio facta primo loco per dñm ep̃m de cura ſancti martini de era: dicto dño de chapanis cũ ipſe nõ eſſet etatis. xxv. annoꝝ per. c. lꝫ cano. de elec. li. vj. ⁊ inſtituendo talẽ minus ydoneum fuit ipſe dñs ep̃s ipſo iure priuatus iure reſtituẽdi aliũ in dicta cura et ſilr pa-
4 tronus[a] clericus p̃ñtãs minus idoneũ. arg. eorũ que dicimus in electione qd̃ eligẽtes indignũ priuant ipſo iure electiõe. in c. cũ in cũctis. in fi. de elec. intelligo pro illa vice. iuxta. c. inter dilectos. de exceſ. prela. Nec põt dici qd̃ ipſe dñs ep̃s inſtituendo ipſum de chapanis de dicta cura vel ſibi conferẽdo ſacros ordines voluerit ſibi ſaltẽ tacite ſuper dicta etete diſpẽſare: qꝛ ipſe dñs ep̃s hoc facere expreſſe nõ potuiſſet. qꝛ ſol' papa hoc facere põt vt dicit Io. and. quẽ ſequit̃ de anchara. in. c. vno. de eta. ⁊ qua. li. vj. idẽ tꝫ Io. mo. in. c. cupiẽtes. §. deniqꝫ. de elec. lib. vj. lꝫ archi. in dicto. c. lꝫ canõ. voluerit dicere qd̃ ep̃s talẽ diſpẽſationẽ facere põt ſubſiſtẽte magna vtilitate vel neceſſitate eccleſie. ſꝫ doc. cõiter tenẽt cõtrariũ vt refert de anch. in. d. c. vno.
2 de eta. ⁊ quali. ¶ † Scd̃o ꝓſuppono qd̃ nõ valuit alia inſtitutio quã fecit ipſe dñs ep̃s de dicta cura tertio loco in ꝑſonã dicti de molena ex cã permutatiõis cum ipſe de chapanis ꝑmutans nõ haberet ius in dicta cura vt. ſ. in primo propoſito dixi. ideo nõ potuit de ipſa cura ſcti Martini permutare cũ dicto de molena: ⁊ permutatio non valuit tanꝙ̃ de re non ſua facta. vt in. c. cũ venerabilis. ibi: nec cũ alio ꝙ̃ cũ dño permutatio valeat riſte celebrari. extra de excep. idem etiã dicit de ancha. poſt fre. de ſe. in. c. vnico. de re permu. li. vj.
3 ¶ † Tertio ꝓſuppono qd̃ nec etiã valuit alia inſtitutio quarto loco facta ꝑ dictũ dñm ep̃m dicto dño moteti ad p̃ñtationẽ. iiij.

a ¶ Patronus. De hac materia iurispatronatus vid̃ plene q̃ ſcripſi in deciſ. pla. q. ccclxxiij.

vel.v.canonicoꝝ dicti capli patroni beate Marie gfono.in loco mure.qꝛ in eo
phtatione nō vocauerunt alios canonicos abſch.iō nulliter pceſſerūt:vt dicit
Jo.an.in.c.qm̄.circa prin.ꝛ ibi plenꝰ per Panoꝛ.extra de iurepatro.qꝛ contem-
ptus vnius plus nocet q̄ ꝯtradictio multoꝝ.vt in.c.bone.extra de elc.c.qd ſecꝰ
eſſet in aliis patronis quibus ius patronatꝰ cōpeteret pluribꝰ/vt in ſingulis/
vt in patronis laicis.tunc enī maior pars aliis nō vocatis poſſet phtare:vt ibi
pleniſſime per Jo.an.ꝛ Panoꝛ.Et ita loquūt iura pro parte dicti dñi moteti in
hac cā ad ptē allegata.¶ Tū qꝛ debuit priꝰ irritari collatio fctā dicto(du char-
men)vt.j.proxime dicā q̄ procedi ad alias preſentationes ꝛ inſtitutiones.Et
quod in dictis preſentatione ꝛ inſtitutione de ipſo moteti factis nō interuene-
rint ſolēnitates iuris:fatetur ipſe moteti in litera dñi archiepiſcopi Viennen.
¶†Quarto preſuppono qd collatio primo loco facta per dictū dñm epiſcopū
dicto(du charmē)de dicta curā valuit ꝛ vꝫ:qꝛ lꝫ epūs nō poſſit beneficiū ꝯferre
ſine phtatione patroni etiā clerici.Si tū faciat venit inſtāte patrono clerico ꝑ
ſniam irritādā in.c.illud.de iure patro.Et ita dicit de ancharano poſt Hoſt.et
Jo.and.ꝛ Frederi.de ſen.in.c.vnico.de rerū pmu.li.vj.¶ Et ante irritationem
ſedā nō potuit ipſe dñs epūs ad aliā inſtitutionē pcedere put pceſſit.Qꝛ prius
ſup dicta irritatione erat inſtāte patrono agēdū ſicut in āli videmus in dona-
tione facta in fraudē creditoris:qd prius eſt agēdū reuocatoria.l.oēs.§.Luciꝰ.
ff.que in frau.credi.Sic etiā videmus in minore vel maiore leſo:quibꝰ nō daſ
actio ad rem ſuā ꝯſequēdā niſi ipſis priꝰ reſtitutis in integrū.vt plene p gło.in
L.ad hoſtibꝰ.§.lꝫ ſimplr.ff.de reſti.militū.¶ Plus dicūt doc.qd illa duo reſcin-
dēs ꝛ reſciſſoriū nō pñt ſimul i eodē iudicio intētari.Jmo priꝰ de reſciſſiōe ex-
querendū vt plene per Cy.in.l.qd tpe.C.co.ti.Et probat hoc in materia bñfi-
ciali in.c.inter dilectos.extra de exceſſibꝰ prela.¶ Oportet tū dicere qd interi
ante irritationē valeāt geſta:qꝛ irritatio ſiue reuocatio ꝑ ſentētiā ꝯſequēte pa-
trono ſtēda preſupponit actū interim validū:cū priuatio ꝑſupponat habitū.l.
decē.ff.de verb.obli.cū ſi.Et qd interim ante irritationē collatio fuerit valida
dicit expreſſe Jo.mo.in.c.cū in eccleſiis.de preb.li.vj.¶ Nec obſtat ad ꝑmiſſa
c.decernimꝰ.xvj.q.vij.vbi dicit tex.qd eſt irrita.ad qd rñdeo dupliciter ex mēte
textuū.Primo qd dictū.c.decernimꝰ loquitur qñ epūs confert alteri q̄ ſibi phta
to per patronū vt ibi aperit tex.ibi:qd ſi ſpretis ꝛc.Tunc enī eſt nulla collatio
epī per dictū.c.decernimus.vbi aūt epūs confert ſine preſentatiōe:vt qꝛ nullus
ſibi preſentatur per patronū:vel antequā aliquis ſibi preſentetur confert vt in
caſu dicti du charmen.tunc valet collatio licet veniat irritanda:ita loquiꝫ di-
ctū.c.illud.de iurepatro.vel ſcdo poſſt rñderi ad dictū.c.decernimꝰ.qd loquiꝫ
in patrono laico vt ibi aperit tex.dictū vero.c.illud.loquiꝫ in clerico patrono
vt ibi etiā aperit tex.Jdeo valet collatio licet poſtea veniat irritāda ad poſtu-
lationē patroni clerici.per dictum.c.illud.¶ Non obſtant etiam dicto du char-
mē verba adiecta in ſcda inſtitutione facta dicto de chapanis ibi:quaſcūq;
collationes per nos de eadē inaduertēter ſeu alīs quouiſmodo factas:caſſan-
do reuocando ꝛ annullādo ꝛc.Quia illa pretenſa reuocatio requirebat partis
reuocationē ꝛ cauſe cognitionē:quibus pretermiſſis prout pretermiſſa fuerāt
illa clauſula non operatur irritationem collationis primo facie dicto du char-
men.per tex.in.l.in cauſe.§.cauſa enim cognita.ff.de minoribus.facit.l.nā ita
diuus.ff.de adop.ꝛ.c.lꝫ epūs.de preben.lib.vj.Et alibi dicitur qd ea que fiunt a
iudice ex abrupto non valent.ita dicit Jnn.in.c.ij.de in integrū reſt.Et qd non
fuerit debite caſſata ꝛ irrita dicta inſtitutio du charmen:fatetur dictus mote-
ti in litera domini archiepī Viennen.

¶†Non obſtat etiam qd opponitur contra dictū du charmen qd ipſe obtinē

aliud beneficium curatum: quia p hoc non inualidatur colla-
tio ſibi facta de dicta cura ſancti Martini: licet alia curata tā
quā vacantia poſſint per ordinarium alteri conferri vt probat
tex.in.d.c.licet epõ.de prebē.li.vj.facit.c.ſi quis tranſlat⁹.xxij.
q.ij.etiā parte non vocata: vt dicit Panormi.in.c.cum noſtris.
de conceſ.preben.licet eo non vocato poſſeſſio auferri nõ poſ-
ſit vt ibi dicit Panor.per dictum.c.licet epiſcopus.

b ¶ †Ulterius etiā non obſtat dicto du charmen ſi dictus dñs
epõ ſibi dictā curā ſancti Martini contulerit ſub cõditione de
qua in articulis fit mētio: qꝛ illa cõditio non reddit collationē
nullam: ſed habetur pro non adiecta.per.c.in electionibus.de
elec.lib.vj.ibi: pro nõ adiectis habitis ꝛc.ꝛ licet ibi tex.loquat
in electionibus: poſtulationibus ꝛ ſcrutinijs.idem eſt etiaꝫ in
collatione ſeu puiſiõe bñficij vt ibi dicit gl.Jo.an.ſuper verbo
cõditionalia. Cum qꝛ et ſi potuiſſet procedi ad aliā inſtitutio-
nem pretextu dicte conditionis: ipſe tñ dñs epõ non potuit ad
alias inſtitutiones procedere cum fuerit priuatus inſtituendo
chapanis indignū.vt.ſ.dixi.in.j.pſup. ¶ Et ſi dicatur qꝺ idē
dñs archiepõ vich.iure deuoluto vt ſuperior potuit cõferre di-
cto moreti. Reſpondetur qꝺ non potuit donec irritata prima
dicti (du charmen) vt.ſ.in quarto preſppoſito dixi. que non
fuit irritata p dictum dñm archiepm ꝛ ſi irritata fuiſſet non va-
luiſſet irritatio: qꝛ ea parte non vocata: per iura.ſ.allegata.

¶ Quinto preſuppono qꝺ dictus (du charmen) habuit realem
poſſeſſionem dicte cure ſancti martini vigore dicte collatiõis
ordinarij primo loco ſibi facte ꝛ hoc ſex rationibus ſequētib⁹.

c ¶ Primo qꝛ dictus (du charmē) accepit poſſeſſionē p traditio-
nē vectis porte eccleſie dicte curie: ex hoc eñ queſita fuit ſibi
poſſeſſio ipſius cure ſicut vidimus qꝺ per traditionem clauis
trāſfert poſſeſſio horreoꝝ Et ſi horrea aperta nõ fuerint/rõ: qꝛ
ſub claue domus ꝯtinent ꝛ oīa ibi exiſten.ſic etiā ſub vecte ſeu
ferrolio domus ꝯtinet ꝛ infra exiſtentia ꝯſeruant.ſicut cū clau-
ſura clauis. Jdeo non mirū ſi per traditionē vectis ſeu ferro-
lij poſſeſſio acquirat ar.in.l.clauibus.ff.de ꝯtrahē.emp.ꝛ vēd.
Et lꝫ tex.ibi loquit de claue idē dꝫ dici in ferrolio cū quo dom⁹
claudit ſicut cū claue eadē rõne: ergo idē ius ſtatui dꝫ.l.illud.
ff.ad leg.aquil.cū ſi. Et nõ mirū ſi p traditionē vectis q̄rat poſ-
ſeſſio: qꝛ etiā donādo ꝛ tradēdo inſtrumenta emptionū mācipio-
rū querit dñiuꝫ ꝛ poſſeſſio mācipioꝝ donatario: vt in.l.j.C.de
dona.ꝛ no.in.c.ij.de ꝯſue. Nõ eñ in acq̄rēda poſſeſſione eſt ſem-
per neceſſe rē corpe ꝛ actu apprehēdere: qꝛ etiā oculis ꝛ affectu
q̄rit poſſeſſio.tex.ad literā.in.l.j.§.pe.ff.de acq̄.poſ. ¶ Scdo qꝛ
ipſe (du charmen) accipiēdo vectē porte eccleſie intrauit i par-
te ipſam eccleſiā qꝛ illud qꝺ eſt prope eccleſiā per.xxx.pedes dr
in pertinētijs ipſi⁹ eccleſie, ꝛ ita habēt canoniſte p determina-
to vt refert Bar.in.l.itē apud labeonē.§.cõnitiū.ff.de iniurijs.
in rebus aūt prophanis diſtātia quinqꝫ pedū dicit eſſe de per-
tinētijs domus vt ibi dicit Bar. Si ergo acceperit poſſeſſionē

d in pertinētijs eccleſie[a] queſita ergo fuit ſicut poſſeſſio ipſius
eccleſie: qꝛ ad acquiſitionem poſſeſ.totius rei ſufficit in aliqua

a ¶ In pti-
nentijs ec-
cleſie perti-
nentie do-
mini vſqꝫ
ad.xxx. pe-
des vltra
eccleſiam et
in rebus p
fanis vſqꝫ
ad.v.pedes

parte intrare animo acquirẽdi poſſeſſionem totius rei.hoc probat tex.in.l.quod meo.§.ſi venditorem.in fi.ibi.ꝙ ſi pedem intuliſſem ꝛc.ff.de acqui.poſſ.facit.l.poſſideri.§.j.ff.eo.tit.Maxime intrando in pertinentijs:quia tangendo pertinentias tota res videtur tacta.vt in.l.vulga.ff.de furtis.¶ Tertio qꝛ dict⁹(du charmen)tenendo vectem porte dicte eccleſie ipſe tetigit portã ipſius eccleſie licet cõmiſſarius non ita referat tamen poteſt cõiecturari qꝺ ipſe tetigerit portam accipiendo ꝛ tenendo vectẽ porte in manu quã portã tãgendo animo accipiendi poſſeſſionem acquiſiuit ſibi poſſeſſionem ipſius cure:quia porta eſt de pertinentijs ipſius cure dicit Bar.in.d.l.apud labeonẽ.in.§.conuitiũ.ff.de iniurijs.Quod etiam probatur quia frangendo portam eccleſie etiã ab extra eccleſiam committitur ſacrilegiũ ſicut frangẽdo portã eccleſie per tex.ꝛ ibi doc.in.c.conqueſti.extra de ſen.excom.in antiquis.ꝛ in.c.tua.xv.q.ij.deuotiſſimam.
Item ſi vicinus meus aliquid faciat in porta domus mee me inuito tenet interdicto qꝺ vi aut clã:ſicut ſi infra domũ feciſſet.l.ſi vitem.in.§.ſi ad ianuam.ff.quod vi aut clam.ꝛ ſufficit accipere poſſeſſionẽ in pertinentijs vt totius rei videatur poſſeſſio adepta per.d.l.quod meo.§.ſi venditorem.in fi.de acqui.poſ.ꝛ d.l.poſſideri.§.j.eo.titu.quia pertinentie dicuntur pars fundi.arg.d.l.vulgaris.ff.de furtis.Et illa coniectura quod ipſe tetigerit portam ſatis probatur ex vicinitate actus qui tunc gerebatur arg.in.l.nũcius.ff.de leg.iij.ꝛ talis veriſimilis coniectura inducit probationem.l.licet.ꝛ ibi Bar.ff.de leg.j.

B ¶ †Quarto qꝺ dictus(du charmen)accepit poſſeſſionem dicte cure per traditionem terre cimiterij ex qua traditione terre ſibi fuit queſita poſſeſſio ipſius cure per tex.in.c.ij.de conſue.in fi.Et licet ibi tex.loquatur de cõſuetudine idẽ etiam eſt vbi non eſſet conſuetudo:quia talis actus traditionis eſt de iure potens ad acquiſitionem poſſeſſionis.vt ibi dicit glo.ſuper verbo conſuetudinis.ꝛ hoc probat gl.per dictum.c.ij.ibi:ꝙ tradite poſſeſſionis ſic euidens argumẽtum ꝛc.Nam verbum terra eſt verbum iuris;cuius appellatione caſtrum continetur per tex.ſingularem in.c.cum in partibus.extra de verb.ſig.in antiquis.
Preterea ex quo tex.in.d.c.ij.atteſtatur qꝺ de cõſuetudine traditio modice terre ſit actus potens ad transferendũ poſſeſſionem:debemus illi atteſtationi ſtare abſqꝫ alia probatione ſicut ſtamus atteſtationi vnius famoſi doctoris atteſtantis de conſuetudine:vt dicit Bar.in.l.de quibus.ff.de legatis.

C ¶ †Quinto quia dictus dominus epiſcopus dictum (du charmen)inueſtiendo de dicta cura per traditionem ſui anuli:que traditio anuli eſt ſignum inueſtiture in.c.ex ore.extrra de his que fiunt a maio.par.ca.Et inueſtitura eſt ſignũ tradite poſſeſſionis vt in.c.per tuas.extra de dona.iſta ſunt verba gloſ.in.d.c.ij.de conſue.ſuper verbo cum huius ſignum.¶ Sed Dyn.in.c.j.de regu.iur.et Inn.in.d.c.ij.tenent contrarium.ideo in hac ratione non facio magnum fundamentum cum illa glo.in hoc puncto de anulo reprobetur per doct.Inn.tamen in.d.c.ij.dicit vnum ſingulare quod illa inueſtitura per traditionem anuli aut aliud ſimile dat autoritatem intrandi poſſeſſionem propria autoritate.de hoc etiam ipſe Inno.tetigit in.c.cum noſtris.de conceſ.preben.vbi dicit quod dando licentiam intrandi poſſeſſionem propria autoritate videt̃ queſita quaſi poſſeſſio.¶ Sexto quia dictus(du charmen)intrauit cimiteriũ dicte eccleſie animo accipiendi poſſeſ.dicte parochialis eccleſie quod cimiterium eſt pars eccleſie:quia ſicut ſepeliuntur mortui parochiani in eccleſia ſic extra in ſuo cimiterio et ibi ꝛ immunitas ſicut in eccleſia:ꝛ eſt propterea cimiterium de pertinentijs ipſius eccleſie per ea que dicit Inno.in.c.cum ad ſedem.de reſti.ſpoli.Et facit qꝺ dicitur qꝺ foſſata cenſentur eſſe pars caſtri vel fundi.ar.ſm doc.in l.predia.§.pe.ff.de fun.inſtr.ꝛ inſtrumẽto leg.ꝛ.l.iulian⁹.§.fi.ff.de ac.emp.Facit

ad hoc tex.in.l.j.§.eod.ff.ad ſilleſanſi.ibi.eodē autem tecto ⁊c.⁊ ſequitur.Et ait ſextus ſic eſſe iudicādū.vt quicq̄ʒ eo loco fuerūt vnde vocem exandire potuerunt hi puniantur quaſi ſub eodē tecto fuerūt.iſtis ergo ex rationibus videtur dictus (du charmē) ſibi queſiſſe poſſeſſionē dicte cure.quam nō reperitur per proceſſum perdidiſſe ſaltim ciuiliter quā ſemper ſibi in animo retinuit.vt ipſe in proceſſu aſſerit. ¶ Et quam poſſeſſionem non perdiderit per ſequeſtrum qđ in dicta cura dicitur eſſe appoſitum autoritate dalphin.cum de eius voluntate dictum beneficium nō reperiatur ad manus dalphini fuiſſe appoſitum per ea que dicit Bar.ff.de acqui.poſ.in.l.intereſſe pnto.

10 ¶ †Sexto preſuppono qđ cū dicti de chapanis molena ⁊ moteti non videātur canonice inſtituti per ſupra in.j.ū.⁊.iū.ꝑſuppoſitis declarata ꝙ adeptio poſſeſſionis per eos facte de dicta cura vigore dictarum minus canonicarum inſtitutionum ſunt inualide:⁊ pro non poſſeſſoribus ſunt habendi.vt in.c.beneficium.extra de reg.iur.li.vj. ¶ Sed huic videt̄ obſtare.c.cum noſtris.de cōceſ. ꝑben.vbi ex inualido titulo colorato tamē queritur poſſeſſio beneficij. ¶ Sed dic quod illa poſſeſſio nō eſt iuſta.vt dicit Panoꝛ.in.d.c.cum noſtris.ita quod talis poſſeſſio debet auferri parte vocata iuxta.d.c.licet ep̄s.⁊.c.j.de regu.iur. ¶ Preterea alia ratione nō fuit queſita eiſdem chapanis molena ⁊ moteti poſſeſſio dicte cure. Quia per ante dictus (du charmē) adeptus fuerat poſſeſſionē dicte cure ⁊ fuit ⁊ eſt verus poſſeſſoꝛ per ea que declaraui.ſ.in quinto ꝑſuppo-

11 ſito.†Ideo poſtea nō potuit aliū queri poſſeſſio:quia duo aut plures eiuſdē rei non poſſunt eſſe eodem tempoꝛe poſſeſſoꝛes tex.⁊ ibi glo.no.in.l.ſi vt certo.§.ſi duob⁹ vehiculum.ff.commo. ¶ Et ſi dicatur qđ diuerſis reſpectibus poſſunt duo poſſidere vnam rem eodem tempoꝛe videlicet vnus ciuiliter alter naturaliter. Ad hoc reſpondeo quod ciuilis nō potuit queri niſi per coꝛpoꝛalē appꝛehenſionem:ex qua queritur naturalis poſſeſſio:et qđ naturalem poſſeſſionem non habuerunt dicti chapanis molena et moteti.per dictum.§.ſi duobus cum iam eſſet penes dictū (du charmen) per predicta:ideo nō habēt etiā ciuilem.qꝛ per naturalem queritur ciuilis:vt hec probantur ꝑ ea que plene ponit Bar.in l.j.ff.de acqui.poſſ.

¶ Septimo preſuppono quod titulus dicti domini moteti non coꝛroboꝛat̄ ex collatione ſibi facta de dicta cura per dictum dominum vien.archiepiſcopū:qꝛ derogare non potuit ipſe dn̄s archiep̄s ſuperioꝛ prime collatiōi dicti (du charmen) per modū per quē per eū pceſſum fuit rationibus ſubſcriptis. ¶ Primo qꝛ ſi dicte quatuoꝛ ꝑſentationes ⁊ inſtitutiones fuiſſent nulle:put in dicta lr̄a dn̄i archiep̄i pretendit̄ cognitio nullitatū ſpectaſſet dicto dn̄o ep̄o tāq̄ ordinario per ea que dicit Bar.in.l.iiij.§.condēnatum.ff.de re iudi. Si ergo ille ꝑſentationes ⁊ inſtitutiones nō fuerint petite annullari ⁊ irritari coꝛam dicto dn̄o ep̄o oꝛdinario ſupioꝛ:vcʒ dictus dn̄s archiep̄s de inualiditate illoꝝ cognoſcere non potuit:qꝛ ad ſuperioꝛem cognitio cauſe nullitatis nō deuoluitur niſi ꝑ appellationē:vt dicit Inno.in.c.dilecto.de appel.idē dicit ⁊ tenet Frāci.de zabarellis in cle.ſi appellatus.de appel.

¶ Scđo qꝛ ipſe dn̄s ep̄s inferioꝛ oꝛdinarius non fuit requiſitus per dictū dn̄ʒ moteti:nec ꝑ dictos canonicos de irritādo ⁊ annullādo dictas preſentatiōes ⁊ inſtitutiones nec etiam conſtat de potentia dicti (du charmen) nec de aliqua perhoꝛreſtentia dicti domini moteti:quominus ipſe dn̄s ep̄s iudex inferioꝛ potuerit adiri per dictū dn̄m moteti ſup irritatione ⁊ annullatione dictarū ꝑſentationū ⁊ inſtitutionū:iō illis nō interuenientib⁹ ꝑut ⁊ nō interuenerūt ad ſupioꝛē recurri nō potuit neq̄ʒ debuit:qꝛ admonitio iudicis īferioꝛis req̄rit̄ antē ad ſuperioꝛem recurri poſſit:vt probatur in feudis.in titulo de niſi.va.q̄ cōtu.eſt

in.c.j.circa fin.⁊ probatur in aut.de queſtore.§.ſi vero forſan.¶ Tertio quia in litera dicti domini archiepiſcopi fuit adiecta clauſula ſaluo iure alieno:per q̄ verba apparet de mente ipſius domini archiepiſcopi quod ipſe noluit derogare iuri dicti (du charmē) de quo iure late ſcripſi ſupra in quarto preſuppoſito. Quod ius dicti (du charmen) corroboratur ex noua prouiſiōe pape/qui dictā curam ſibi contulit cum clauſula. Anteferri ⁊ cū alia clauſula amoto quocūq; alio detentore anteq̄ adiretur dictus dominus archiepiſcopus. Ideo ipſe dominus archiepiſcopus de ipſo beneficio vlterius ſe intromittere non potuit neq; debuit obſtante etiā preuentione. ¶ Quarto quia licet in dicta litera domini archiepiſcopi vienneñ. dicatur q̄d dicte preſentationes ⁊ collationes nō fuerint irritate: ipſe tamen dominus archiepiſcopus non irritauit eas: ſed cōtulit dictam curam dicto domino moteti quod facere non potuit niſi pri⁹ irritatis ⁊ annullatis aliis precedentibus/preſentationibus ⁊ inſtitutionib⁹ per dictum dominum epiſcopum factis: vt ſupra dixi in quarto preſuppoſito: imo etſi ipſe dominus archiepiſcopus eas irritaſſet non valuiſſent tales irritationes partibus quorum intererat non prout vocati non fuerunt. per ſupra.3.alle. ¶ Ex quibus ſic preſuppoſitis videtur mihi ſalua correctione ⁊ ſaniori determinatione veſtrorum dominorum meorum parlamenti manum dalphi. vt dicitur in dicta cura appoſitam eſſe tollendam ad vtilitatem dicti du charmē cū ipſe doceat de potiori ⁊ validiori titulo per predicta. Quia recredentia poſſeſſionis in beneficialibus eſt ſiēda illi qui de potiori et validiori titulo docet: iuxta no. per glo. in.c.licet.extra de proba. Et idem iure ciuili eſt ſiendum in reb⁹ profanis vt dicit Cy.in.l.vnica.C.vti poſſidetis.

¶ Summerium.

Curia temporalis de cauſis perſonarum eccleſiaſticarum cognoſcere nō poteſt.

Cauſa feudalis coram domino feudi debet agitari.

Emphiteota donans rem emphiteoticariam alteri cenſum maiorem facere nequit.

4 Clericis an poſſint collecte imponi.

Iura humana regum ſunt alio iure non poſſedibilia.

Imperator in quibus clericis priuilegium concedere poſſit.

¶ Conſilium.lxxij.

Principalia dubia huius cauſe vertentis coram magnifico dalphi. parlamento inter prouidum virum benedictum morelli inſtantem ex vna parte: et dominos rectores capelle nuncupate de magnialona fundate in eccleſia ſancti Mauricii vieñ. ſe opponentes ex altera conſiſtunt in duobus. ¶ Primo ſi dicta curia parlamenti poſſit de hac cauſa cognoſcere. videlicet an rectores dicte capelle teneātur dicto morelli reuendere quandam penſionem ſuper domo ſua ſita vienne dudum per eius predeceſſores impoſitam. ¶ Secundo ſi dominus noſter rex dalphiñ. priuilegium in cauſa productum potuerit iuridice concedere vt in eo comprehendatur eccleſiaſtica perſona.

¶ † Ad primum dicendum videtur quod dicta curia parlamenti non poſſit de hac cauſa cognoſcere cum dicta curia temporalis de cauſis eccleſiaſticarū perſonarū reorū nō poſſit de iure cognoſcere vbi ipſi viri eccleſiaſtici in iudiciū per laicos trahuntur; quia actor videlicet dictus morelli ſequi debet forum ipſarum eccleſiaſticarum perſonarum reorum. iuxta eq.ſi clericus.de foro competenti. et ſunt iura vulgata. Tum quia clericus priuilegiatus trahit ad ſe laicum non priuilegiatum; vt probatur.C.de offic.prefec.preto.orien.l.de honora.

rio.⁊ eſt glo.ff.de edi.edic.l.iuſtiſſime.C.de epiſcop.et cle.aut. item nulla communitas.q: magis dignū trahit ad ſe min⁹ dignū.extra de cōſt.ec.c.qḋ in dubijs.⁊ de iurepa.c.j.lib.vj.et ibi glo.⁊ tex.in.c.ſi is cui de canonicatu.de p̄ben.li.vj.idem Inno. in.c.cum ex officij.de p̄ſcri.ſuper verbo p̄ſcribere.Sed his non obſtātibus credo ꝙ dicta curia parlamenti poteſt de dicta cauſa cognoſcere:q: cum preſupponat in facto ꝙ dicta res de qua agitur moueatur ⁊ moueri ꝯſueuerit de feudo dñi noſtri regis dalphi.ex recognitionibus dudum per dñm modernum archiep̄m Vien.et capitulum dicte eccleſie ⁊ alios dños directos ſe etis dicta curia parla.poteſt de dicta cauſa inter dictas partes

a cognoſcere.† Quia vbi agitur de feudo[a] ſeu re vel iure feudali

a cognitio ſpectat ad dominum feudi ſiue ſit eccleſiaſticus ſiue ſecularis.in.c.verum.⁊.c.ex tranſmiſſa.extra de foro compe.et in.c.ceterum.extra de iudi.⁊ ibi p doct.inſequentes Ja.de bel. viſu.ar.not.in gl.ix.di.c.vt veterum.de quo etiā habetur in tit. de inueſti.in ma.facta.§.illud tñ in feu.⁊ in titu.p quē vel quos qḋ feudi terminet.c.j.⁊ de lege co.§.j.⁊.l.imperialē.§.p̄terea. de phi.feu.alie.p fre.Et quicꝫ etiā cognoſcunt pares curie.pu ta inter dñm ⁊ vaſallū:ne dñs ſit iudex in cā ꝓpria:vt in tit.de cōtrouer.inter do.⁊ vaſal.p pares curie terminā.Et in ptibus iſtis ſup̄ma curia parla.tā in regno ꝙ̄ in dalphi.rep̄ſentat pſonam ⁊ habet loco p̄ncipis.⁊ etiā pariū curie:inde eſt ꝙ quotidie curia parla.regū cognoſcit de quibuſcunqꝫ feud.inter regē ⁊ eius vaſallos ꝗlibꝫcunqꝫ in dignitate cōſtitutos puta duces/ comites/vicecomites/barones . Et ſimiliter eſt dicendum de dicta curia parlamenti dalphi.q: oēs equiparant ſenatoribus ⁊ p̄fectis p̄torio:⁊ ſunt de maioribus iudicib⁹ ⁊ poſſunt facere legē ꝑpetuā.l.nō ambigit.ff.de legi.⁊.l.forma.C.de of.p̄fe.preto.⁊ habet plene p Bar.in.l.j.ff.qḋ quiſqꝫ in.imo etiā ipſemet pu ceps nō recognoſcēs ſuperiorē pōt in cā ꝓpria eſſe iudex vt eſt caſus ſpālis in.ff.de here.inſti.l.⁊ hoc tiberi⁹.⁊.l.proxime.ff.de his q̄ in teſ.del.⁊ facit gl.in.l.ſi ali⁹.§.belliſſime.ff.qḋ vi aut clā. ⁊ ibi Bal.⁊ idē in.l.j.C.ne q̇s in ſua cā.vbi excipit dictū caſum. Preterea etiā rōne rei de qua agit̄ q̇s ſortit̄ forū.§.ſane.extra de fo.compe.de quo etiā in.l.fi.C.vbi in rē actio.facit etiā conſuetudo notoria que vult ꝙ de talibus cognoſcat.iudex laicus etiā inter clericos vt habet̄ in lib.feudorū.de cog.feu.c.j.q: cōſuetudo dat iuriſdictionē:extra de fo.ꝯpe.c.cū cōtingat.de quo etiā p Henri.bohic in.c.ex parte.de feu.Et ideo clericus infeudatus per laicū pōt coram ipſo in cā feudi conueniri:vt eſt caſus ſm vnū intellectū q̇ cōiter approbat in.d.c.verū.extra de fo.cōpe.ſm Hoſt.⁊ Jmol.Et ibi etiā dicit idē de Jmol.ꝙ ex cōſuetudine poteſt iudex ſecularis ſupplere negligētiam iudicis eccleſiaſtici quo ad laicos:⁊ ꝙ ita loquit̄.c.qualiter.de iud.ſm Ant.de but.Non enim eſt oı̄no expeditū ꝙ iudex ſecularis nō habeat poteſtatem in clericos:q: immo habet in tribus alijs caſibus quos ponit glo.in.c.tua.lo.j.de decimis in antiquis.

¶ Inſuper etiam dicunt doct.in.§.illud quoqꝫ.de prohib.feud. alie.per Fred.ꝙ ſi dñs vaſallus alienat feudum dñs maior et

a ¶ De feudo. Ubi agitur d feudo dñs eſt iudex competēs. vide de hoc q̄ ſcripſi in deciſ. parlamē. q. cxxix.

ſtim⁹ a quo dictū feudū ꝓceſſit illud reuocabit:nō aūt dñs im
mediatus a quo ille alienans habebat:quia ad ipſum maiorem
dñm res directo pertinet.ar.ff.de leg.ij.l.quos aūt.ꝛ de relig.
ꝛ ſump.func.l.ij.§.j.ꝛ quod not.in.l.ij.ff.ſi ager vecti.Et qꝛ ſine
permiſſu ipſius dñi maioris non poterat alienari:vt in.d.§.il
lud quoqꝫ.vnde alienando fuit ipſe dñs maior offenſus:ideo il
lud habeat in ſue iniurie vltionem:ar.ff.de colla.bo.l.ij.§.emā
cipatus.Ita dicit Bal.poſt Ja.de bel.viſu.in.d.§.illud.
3 ¶ †Vlterius etiam dicunt doc.in materia emphiteoſis in.l.fi.
C.de iure emphy.ꝙ emphiteota donans rem emphiteoticariā
alteri non pōt facere cenſum maiorem:qꝛ ſi creſceret cenſus et
contingeret rē alienari haberetur minus pretium propter cen
ſum augmentatū:ꝛ ſic dñs haberet minores laudes ꝛ afferret
ſibi iniqua conditio per emphiteotā:qđ eſſe non dꝫ:vt dicit re
gula iuris.ꝛ de hoc eſt etiā expeditū in vſibus feudorū de.l.co
radi.c.j.§.pfecto.Dicunt etiam doc.vt refert Henric.bohic.in
c.que in eccleſiarum.de conſti.in illa queſtione an leges ſtatu
ta vel conſuetudines laicorum ligent ꝛ aſtringant clericos ꝙ
ſi tales leges/conſtitutiones ꝛ ſtatuta vel conſuetudines ſunt
vtiles ꝛ fauorabiles eccleſie ꝛ clericis tunc tenent ꝛ valent cō
tra priuatos clericos ſubditos ſtatuenti niſi per papā ſpeciali
ter fuiſſent reprobate:vt.C.de epiſ.ꝛ cle.l.ij.ꝛ.x.diſ.c.j.ſed con
tra alios eccleſiaſticos ſeu alios clericos non valent niſi auto
ritas pape interuenerit:de quo etiā in.c.j.de conſue.et in.c.ad
4 apoſtolicam.de ſymo.†Dicit etiā Bar.in.l.ſi quis accuſatorē.
§.ſciendum.ff.de mune.ꝛ hono.ſuper illa queſtione/vtrum poſ
ſit dari remedium quod clericis pro ſuis poſſeſſionibus impo
nantur collecte[a] videlicet poſſe fieri ſtatuta ꝙ quecunqꝫ poſ
ſeſſiones ciuitatis vel patrie ſint tributarie et affecte honori
bus tributorum pro collectis imponendis.Et extunc ſi aliqua
ex dictis poſſeſſionibus perueniant ad eccleſiam vel clericos
poterit imponi collecta:et dicit ipſe Barto.ita colligi ex dictis
Inno.extra de fo.compe.c.poſtulaſti.

a ¶ Imponant collecte. De hac materia vide l.ff.meo veteri.ff.de vſuris.ſup.l.cum quidam ibi reportata.

5 ¶ †Ad ſecundum vero dubium credo dictum ꝙ ipſe dominus
noſter rex dalphī.potuit dictum priuilegium concedere ꝙ poſ
ſint tales penſiones redimi et in eo etiam perſonas eccleſiaſti
cas comprehendere:quia iura humana regum ſunt nec alio iu
re poſſideri poſſunt.viij.diſtin.quo iure.vnde licet rex non
poſſit clericum in perſona punire:puniet tamen in patrimo
nio quod ei ſubeſt.C.de epiſ.audien.videatur.l.addictos ſup
plicio.et quod ibi nota.Ideo dicit Innocen.de fo.competen.in
c.poſtulaſti.quod conſtitutio regis vel imperatoris ligat poſ
ſeſſiones clericorum.argumen.viij.diſtinc.c.que contra.idem
tenet Bartol.in dicta.l.ſi quis accuſatorem.§.ſciendum.ff.de
muneri.et honori.vbi recitat dictum Innoc.vbi.ſ.Facit opti
me quod not.ipſe Innocen.in.c.ex parte.in gloſ.fina.extra de
foro competen.Ratione enim tēporalium clerici regibus ſunt
ſubditi.xj.queſtio.j.his ita.ꝛ.xxiij.queſtione.tertia.§.fina.ꝛ not.
de maiorita.et obedientia.in.c.ſolite.et.C.de epiſcop.ꝛ cleri.l.
de his.et quod ibi nota.per Bald.et doc.¶ Et facit ad pmiſſa

quarti regum.xxiiij.ca.vbi rex precipit pontifici in temporali-bus.facit etiam quod no.extra.de ſenten.excommu.c.nouit.per Inno.& glo.ſuper verbo libertatis:† vbi dicit qd in tempora-libus in quibus imperator generaliter vniuerſis clericis & lai-cis preeſt priuilegium concedere poteſt.Ex quibus propterea patet qd prefatus dominus noſter rex dalphi.dictum priuile-gium dictis ciuibus vien.de dictis penſionibus redimendis concedere potuit:et illo ligantur etiam perſone eccleſiaſtice per predicta.

¶ Summarium.

1 Tempus exercende appellationis quantum.
2 Annus ſeu biennium appellationis exercende quando curre-re incipiat.
3 Appellans in ſecundo anno a lege ſibi reſeruato ſi fuerit im-peditus an ſibi aliud reſeruetur.

¶ Conſilium.lxxiiij.

Dherendo eleganter dictis et allegatis per do-
1 minum primo allegantem† dico certum eſſe de iure qd tempus exercende & finiẽde appellatio-nis eſt annus et ex cauſa impedimenti biẽniũ[a] vt in vulgata autẽ.ei qui appellat.C.de tempo. appella.que autẽ.loquitur tam de tempore exer-cendi appellationem ꝙ etiam inchoandi proceſſum coram iu-dice appellationis:de quo loquitur.l.in offerendis.de appel.li-cet Cy.aliter voluerit.tñ Bal.& communis opi.ac etiam cõmu-nis ſtilus curiarum tenent aliam opinionẽ:& illam etiã ſequi-tur aſde.Quod intellige niſi iudex a quo terminũ aſſignet ad illam introducendam:qꝛ tũc per lapſum termini aſſignati cen-ſetur appellatio deſertã.vt in.c.perſonas.extra de appel.et.l. preſes.C.eo.ti.ex quo ſequitur qd hodie de iure cõmuni infra annum vel ex cauſa infra biennium ſufficit appellationem in-troducere:cauſam inchoare:proſequi & finire niſi iudex a quo terminũ introducendi abbreuiaſſet:vt.ſ.dixi.& dicit Bal.in.d. aut.qd lex fuit larga & liberalis: quia reſeruat ſcdm annũ ipſo iure:licet impedimentum primi anni ſit paruum:& ſic lex non reſtituit tantum pro tanto:ſecus in reſtitutione iudicis:qꝛ illa ſolum reſtituit tantum pro tanto.l.ſed & ſi per pretorem.§.ſi fe-rie.ff.ex quibus cauſis maio.& ſic mitius agitur cum lege ꝙ cũ eius miniſtro concordat.l.celſus.ff.de arbi.

¶†Et notandum quod hic annus vel biennium ſecũdum do-minos de rota in nouis deciſionibus currit a die appellatio-nis interpoſite vt not.in.l.fina.§.illud.C.de tempo.appellati. Et licet Salycetus aliter voluerit in dicta autenti.ei qui.di-ſtinguendo aut poſt tale impedimentum ceſſatum nõ potuit per diligentiam appellantis infra reſiduum anni integra pro-ſequutio fieri et tunc datur ſecundus annus integer.Aut poſt tale impedimentum potuiſſet cum diligentia infra annum integra pſequutio fieri:et tũc dicũt aliqui qd ſibi imputet:ex quo poſt dictũ ĩpedimẽtũ fuit negligẽs qꝛ iura nõ fauẽt negli-gẽtib⁹.l.ſi pupilli.§.ſi.ff.de his q in frau.credi.Sed generaliter

a ¶ Bien-nium.vide de hac ma-teria i trac. meo de ap-pel.& in ſin. meis.folio cxlvj.ſiſo. Guido.pa-pe.

ſtus cutiſtarum qui eſt optimus legum interpres habet q̄d pro quolibet modi co impedimento indiſtincte datur annus integer a lege ipſo iure:⁊ hanc partem tenere videtur glo.in dicta aut.ei qui.idem tenet Archi.j.q.vj.ſequitur.et Joan.fab.in dicta auten.Albe.et Oldr.et Innocen.et Joan.andr.in dicto.c.ex ratione.de appel.lib.vj.velle videntur.

§ ¶ Sed ſi appellans in ſecundo anno a lege ſibi reſeruato fuerit ex iuſta cauſa impeditus.glo.in dicta aut.ei qui.dicit q̄d a lege nihil amplius ſibi reſeruatur:ſed opus eſt reſtitutione iudicis ex clauſula generali.l.j.ff.ex quibus cauſis maiores.tamen ſcd̄m doc.in hoc iudicio reſtitutorio non datur libellus ſed ſummarie proceditur per text.ad hoc ſingularem in.l.defendentе.ff.de auto. tuto. ¶ Et premiſſa vera niſi impedimentum veniſſet culpa iudicis forte infirmi abſentis vel negligentis ſcd̄m deciſionem rote in antiquis.Nam tunc tempus ſecundi anni non currit ipſo iure.per auten.item ſi appellatione.C.de tēpo.appel.Idem ſi ex partium conuentione vt in cle.q̄diu.de appel.Et idem dicit Saly.in dicta aut.ei qui.ſi dolo appellati appellans fuiſſet impeditus.Idē ibi tenet Bal.arg.l.intra vtile.ff.de minoribus.⁊.l.ſi cum ipſe.C.de excu.tuto. hoc idem tenent canoniſte in.d.c.ex ratione.⁊ collectarius:⁊ alij extra de in integrum reſti.c.ex literis.quid enim ſi per ambages:⁊ inanes exceptiones partis appellate appellans non potuerit proſequi ⁊ finire cauſam ſuam ⁊ diligentiam poſſibilem adhibuerit quare debet ſibi imputari qui fecit q̄d potuit.hoc idem tenet Bal.in.l.quibus diebus.ff.de condi.⁊ demon.Faciunt bene not.in l.contra minores.C.de inoffi.teſta.dum ibi dicit tex.q̄d non ceſſanti agere non currit preſcriptio.⁊ eſt caſus de hoc in ratione ſui in.l.j.in fi.C.de annali exce. dum tex.ibi dicit quis eos accuſare poterit ſi hoc nō fecerint quod ⁊ ſi maluerint minime adimplere valebant:⁊ ad iſta poſſent multa iura allegari maxime illa que dicunt quod vbi conditio non impletur facto aduerſarij habetur pro impleta.

¶ Summarium.

1 Renuncians petitioni an dicatur liti renunciaſſe ⁊ econtra.
2 Argumentum de minori ad maius affirmatiue eſt validum.
3 Regreſſus non datur actiones ſuas remittentibus.
4 Exceptio litis finite litis conteſtationem impedit.
5 Ordinatio prolata ex falſis cauſis eſt nulla.
6 Pater pro filio non conuenitur.
7 Depoſitio teſtis ſuper neceſſarijs ad probationem conſuetudinis non interrogati eſt inualida.
8 Iniuriam facit in iudicio vocans tanquam debitorem eum qui nō eſt debitor.
9 Religioſi trahunt ſuos debitores coram ſuis conſeruatoribus.
10 Infamia eſt debitum alterius affectum publicare.
11 Teſtis non examinatus ſuper neceſſarijs ad probationem non probat.
12 Venditor teſtis eſſe non poteſt pro emptore.
13 Proxeneta ſeu mediator alicuius teſtis eſſe nequit pro contractu facto eius medio.
14 Donans non poteſt eſſe teſtis in cauſa donationis.
15 Teſti in facto proprio deponenti non creditur.

¶ Conſilium.lxiiij.

Sequuntur rationes in iure propter quas ſententia eſt ferenda pro domino Guidone pape contra dominos petrum gogneti et Joannem perrerij preſbyteros temere agētes.ad quas rationes ſi placet attendere dignetur immenſa peritia veſtri egregij dn̄i officialis gratianopo.

Grationopo.ſus in ipſa cauſa dicturi. ¶ Et pro dicēdorum euidentia circa petitionem conuentionalem dictorum preſbyterorum temere agentium premitto qđ ipſi actores primo fecerunt eorum petitiones contra dictum dñm Guidonem in quatuor capitulis in alio proceſſu huic adiuncto.fo.xxij.vt effectualiter ſequitur. ¶ Primum enim capitulum dictarum petitionum continet petitionem.ix.groſſorum pro termino feſti paſche.M.cccc.xlix. ¶ Secundum vero capitulum continet petitionem.iiij.floren.cum dimidio pro anno quinquageſimo. ¶ Tertium vero capitulum cōtinet petitionem.ix.groſſorum pro anno.lx. ¶ Quartū vero capitulum cōtinet petitionē aliorū.ix.groſſorum pro anno.liij. ¶ Sic in ſumma petierunt dicti actores a dicto dño Guidone ſex florenos:ꝛ.ix.groſſos vt patet in dicto primo proceſſu huic adiuncto dicto fo.l.xxij. ¶ Super quibus petitionibus fuit lis conteſtata negatiua per dictum dñm Guidonē in compartitione ſua fo.xxv. ¶ Poſtea dicti actores omnibus dictis capitulis dictarum ſuarum petitionum renūciauerunt vt patet fo.xxvj.verſo. ¶ Excepto pri° capitulo qđ de petitiōe.ix groſ.ꝑ termino paſche.M.cccc.xlix. ¶ Que petitio.ix.groſſoꝝ poſtea fuit determinata ꝛ diffinita.Et ipe dñs Guido abſolutus ꝛ licentiatus cum reportatione expenſarum vt patet folio.xxvij. ¶ Ex quibus ſic preſuppoſitis clare patet qđ ipſi actores renunciauerūt dicte petitionis facte in dicto ſcđo capitulo pro anno.M.cccc.l.cū ipſi renūciauerint omnibus capitulis excepto primo capitulo. ¶ Contingit poſtea qđ dicti actores non obſtante dicta renunciatione fecerunt contra dictum dñm Guidonem aliam petitionem de.ix.groſſis pro dicto anno.L.vt patet in alio ſecūdo ꝓceſſu. fo.ij.Et de quibus.ix.groſſis preſentialiter in hac cauſa agitur. ¶ Queritur ergo ſi dicti.ix.groſſi vltimo petiti debeant dictis actionibus adiudicari.

¶ †Et indubitanter dicendum eſt quod non cum ipſi renunciauerint petitionē primo facte pro dicto anno quinquageſimo cōtente in dicto ſcđo capitulo per tex.in.l.poſtq̄ liti.C.de pac. Si quis enim renunciando ſimpliciter liti videatur renunciaſſe etiam cauſe ꝛ iuri ſuo:vt dicūt glo.Cy.Pe.ꝛ Bart.in.d.l.poſtq̄ liti.in glo.j.pro quo.l.litis.ff.de ver.ſig.†Multo ergo fortius renunciando petitionibus qđ eſt maius:quia eſt bona argumentatio de minori ad maius affirmatiue in aut.multo magis.C.de epi.ꝛ cle.cum ſi.Et per talem renūciationem dicitur lis tunc fuiſſe finita vt dicit Archi.in.c.j.de litis cōteſt.li.vj.ſuper verbo finita.qui Archi.ad iſtud propoſitum allegat ibi dictam.l.poſtq̄ liti.que l.hoc probat ibidem dicit tex.cauſam finitam.ideo nō debet eiſdem actoribus dari alius aditus ſiue regreſſus ad iterato agendum pro illa petitione cui renunciauerunt vt dicit tex.in.d.l.poſtq̄.l.ij.in fi.ibi.cauſam finitam ſcȝ per renūciationem inſtaurari poſſe nulla ratio permittit.†Et facit ratio quia remittentibus actiones ſuas non datur regreſſus ad eas.l.item queritur.§.ſi venditor.ff.de edili.edicto.ꝛ.l.cum mota.ꝛ.l.actione.C.de trāſac.ꝛ.l.ſi index.ff.de minoribus.ꝛ de conſecra.diſtin.iiij.c.quia prope principium.vij.q.j.c.q̄ periculoſum.cum ſimi.Et idem fuiſſet ſi dicti actores ſolum dixiſſent ſe nolle amplius litigare tunc etiam eo caſu amplius poſtea non debuiſſent audiri:vt expreſſe no.Pe.Jac.in tit.de rei ven.libellus.de conſuetu.in.§.poſitiones rei.in verſic. Item ponit reus qđ lite ꝛc.Maxime quia dicta renunciatio fuit facta iudicialiter preſente dicto domino Guidone reo.Licet valuiſſet talis renūciatio etiā ſi facta fuiſſet extra iudicium ꝛ dicto domino Guidone abſente.vt no.per Inno.in.c.cum predium.extra de pac.ꝛ faciunt not.per eundem Innoc.in.c.veniens.de renuncia. ¶ Nec obſtat ſi in dicto ſecundo capitulo dicti actores petierint quatuor florenos cum dimidio quia ſic petebāt pro toto illo anno quinquageſimo ꝛ in qua maiori ſumma continentur dicti.ix.groſſi quia in maiori

ſumma minor ineſt.l.ſi quis ſtipulatus.ff.de verbo.obli.z.l.diem proferre.§.ſi plures.ff.de arbi.z in.c.j.eo.ti.li.vj.z facit regula iuris plus ſemper cõtinet in ſe quod eſt minus.de reg.iur.lib.vj. ¶ Et dñs aſſertus locũteneñ.domini tunc officialis qui ordinauit dicte petitioni reſponderi fo.x.z illam ordinationẽ cõfirmauit fo.xx.licet fuiſſet petita reuocari in comparitione fo.xij.male temerarie z nulliter ordinauit. ¶ Primo quia ipſe dñs Guido opponebat exceptionem dicte litis finite in comparitione ſua inſerta.fol.v.z in alia ſua cõparitione

4 ne inſerta fo.xlj.† Que exceptio litis finite impedit litis conteſtationem iuxta.c.j.de litis conteſt.lib.vj.Et que lis primo motu in proceſſu adiũcto fo.xxj.fuit finita ex eo qđ dicti actores renunciauerunt dictis eorũ primis petitionibus vt dicit Archi.in.d.c.j.ſuper verbo finita.allegando dictam.l.poſtꝙ liti.Idem etiam expreſſe dicit Bart.in.d.l.poſtꝙ liti.ibi dum dicit qđ illa exceptio q̃ oritur ex vi talis renunciationis impedit litis conteſtationem.

5 ¶ † Scđo quia ipſe aſſertus locumteñ.dictam ordinationem protulit ex duab⁹ falſis cauſis.Primo in eo qđ in prima ordinatiõe.fo.x.dicit qđ dictus dñs Guido nõ fuit abſolutus niſi de.ix.groſſis quia imo fuit abſolutus z licẽtiatus indiſtincte ab omnibus quatuor petitionibus in dictis quatuor capitulis cõtentis vt patet fo.xxvij. ¶ Scđo ex alia falſa cauſa dictam ordinationem cõfirmauit.fo.xxx.dum in ea dicit ipſe aſſertus locumteneñ.qđ lis non fuerat cõteſtata ſuper dictis primis petitionibus quia imo fuerat cõteſtata in cõparitione.fo.xxv.Et ſic ille due ordinatiões ex illis falſis cauſis prolate ſunt nulle:vt dicit glo.in.l.ſi is ad quem.in glo.fi.ff.de acqui.hered.Sicut etiam videmus qđ decretum iudicis ex falſa cauſa interpoſitum eſt ipſo iure nullum.l.j.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei qui.z no.Bal.ſuper rubrica.C.qui admitti ad bonorũ poſſ.poſſunt. ¶ Ex alio etiã capite ſunt nulle dicte due interlocutorie de reſpondendo dicte petitioni quia non fuerunt prolate per dñm tunc officialem ſed ꝑ dominum Antonium du charmen qui non erat officialis pro quo.l.j.z per totũ.C.ſi a non compe.iudice.Nec preſumitur fuiſſe locumteneñ.domini tunc officialis:cum de eius pretenſa locumteñ.per proceſſum non appareat iuxta ea q̃ no.per Inno.in.c.cum in iure paratus.extra de offi.deleg.Et ideo dictus dñs Guido in ſua comparitione.fo.cxxij.notanter petit dictos ordinarios quaten⁹ opus erit reuocari z annullari. ¶ Nec obſtat ſi procurator dicti domini Guidonis dicte petitioni conuẽtionali reſponderit litis conteſt.fo.xxxij.verſo.Quia ipſe fuit proteſtatus qđ ei⁹ reſponſio non noceret parti ſue ſi illi petitioni non erat reſpondendum:que proteſtatio conſeruauit dicto dñi Guidoni ius dicendi in futurum dictam litis conteſt.eſſe nullam vt plene per Bar.in.l.nõ ſolum.ff.de ope.no.nuncia.vbi plene tractat materiam proteſtationis.Etiam dicta litis conteſtatio eſt nulla quia facta coram domino Ludouico ruffi:de cui⁹ pretenſa locumtenentis per proceſſum non apparet.

6 ¶ † Ex alio etiã capite dꝫ ipſe dñs Guido a dicta petitiõe cõuentionali abſolui:qꝛ patet pro filio nõ debet cõueniri vt in rubro z nigro.C.ne fili⁹ ꝑ patre.maxime qꝛ dicti actores nõ ꝓbauerũt quartũ articulũ ſuoꝝ ꝓpoſitoꝝ.fo.lxxxviij.qꝛ alqui ex teſtib⁹ ſup eo examinati deponũt per v̄bũ credit quoꝝ depoſitiões ꝓpterea nõ ꝓbãt vt dicit Spe.in ti.de teſte.§.j.v̄ſi.itẽ qđ deponit de credulitate.Quia verbũ credit nõ eſt aſſertiuũ neqꝫ preciſũ vt dt Ang.de peruſio l.l.fi.C.arbi.tute.Alij vero dicũt ſe nihil ſcire.alij vero vt.xj.teſtis eſt ſingularis in ſua depoſitiõe:iõ nõ ꝓbat.l.iuriſiurãdi.C.de teſti.Tũ qꝛ ipſe.xj.teſtis fuit examinat⁹ poſt 𝔱tã dilationẽ de ſolẽnitate iuris ſibi parti aduerſe ꝯceſſam:qđ fieri nõ potuit niſi ꝑ viã reſtõnis i integ.ex clã gñali ſi q̃ iuſta cã mihi videbit.iuxta ea q̃ le.z no.in.c.vltra tertiã.eꝫ de teſti.ita qđ ille quart⁹ articulus nõ ꝓbatur

plene nec ſemiplene.q: ad probandū conſuetudinem requiritur ꝙ teſtes deponant inter quas perſonas viderint vti et de diuturnitate tpis ⁊ de tot vicibus ꝙ poſſit preſumi ſaltim tacitus conſenſus populi vel maioris partis.vt plene per Cy.in.l.j.C. que ſit lon.conſuetudo.

¶ †Et ſi dicat ꝙ dicti teſtes non fuerunt interrogati ſuper illis neceſſariis ad probationem conſuetudinis.ad hoc dico ꝙ propterea eorum depoſitiones ſunt inualide:q: dictus guido tradiderat interrogatoria ſuper quibus petierat teſtes partis aduerſe interrogari.fol.xcviij.Et q: non fuerunt p cōmiſſariū ſup illis interrogati neq: examinati eorū depoſitiones redduntur inualide ⁊ nō nocēt [a] dicto dño guidoni vt exp̄ſſe dicit et tenet Jo.an.in.c.cū cām.extra de teſ.in antiquis.in.iij. colū.ibi. dixit ſe ſcire ⁊c.Jdeo ibi dicit ipſe Jo.an.ꝙ tutū eſt ꝯſiliū ꝙ pars tradat interrogatoriē teſtibus partis ſue aduerſe fienda.Judex tñ poſſet etiam poſt publicationem tales teſtes repetere:⁊ ſup illis interrogatoriis omiſſis eoſdē teſtes examinare vt dicit ipſe Jo.and.in nouel.in.c.p̄ſentiū.circa fi.de teſti.lib.vj.Jdem dicit Inno.in.c.p tuas.de teſti.Et hoc verum ſi aperte petat:vt dicit Spec.in ti.de teſte.§.iam de interrogatoriis.℣.porro.circa fin. Sed crederem ꝙ non deberent tales teſtes repeti poſt diſdicta teſtificata per partē:licet atteſtationes ſint inualide niſi per viam reſtitutionis in integrum ex clauſula generali ſi qua iuſta cauſa mihi videbitur ⁊c.p ea que dicit Joā.an.in.c.auditis.extra de in inte.reſt.Et quā reſtitutionem in integrū/⁊ dictos teſtes partis aduerſe repeti ſuper dictis interrogatoriis petiīt dictus dñs guido in ſua cōparitione in pceſſu vltimo tradita. Sed q: pars aduerſa ſe oppoſuit.vos egregie dñe officialis ordinaſtis dictos teſtes non eſſe repetēdos:dꝫ ergo parti aduerſe imputari ſi dicti teſtes non fuerint repetiti.Et reſtat ſemper dicere dictos teſtes fidē non facere neq: pbare dictū quartum articulum partis aduerſe facientē mentionē de dicta pretenſa conſuetudine cūm non fuerint interrogati ſuper facto dicte pretenſe conſuetudinis:iuxta interrogatoria p dictū dñm guidonē tradita:vt dicit Jo.an.vbi.ſ.in.d.c.cū cām.de teſ.Et p̄miſſa pro nūc videntᷣ ſufficere reſpectu dicte petitiōis cōuentionalis.

a ¶ Nō nocēt.hic ſi teſtes nō interrogentᷣ ſm interrogatoria p partē tradita nō pbāt.ꝺ hoc vide in deciſio.parlam. q.lxxij.

¶ Quo autem ad petitionem reconuentionalem dicti dñi Guidonis quam ipſe fecit contra dictum dominum Joannem perreriū in proceſſu.fol.xv.ſuper mille ſcutis auri per dictum dominū Guidonem a dicto Perrerij petitis ſalua taxa pro iniuria ſibi illata:clarum ꝙ ipſe dñs Guido debet in ea obtinere quia illam petitionē iuſtificauit.Primo p aliud pceſſum huic cauſe adiunctū.fo.xxxvij.Jtem etiam probatur p aliā producta dicti dñi guidonis.fo.lxxviij.cum tribus foliis ibi ſequentibus.

a b ¶ †Ex quibus pductis conſtat dictū dñm guidonē perrerij iniuriā intuliſſe [b] dicto dño guidoni ipſum dñm guidonē faciendo moneri ſub pena excommunicationis ad ſibi ſoluendum xxvij.florenos pretenſo ceſſionario noīe dñi antonij armueti ⁊ michaelis caſardi vt patet in monitione inſerta.fol. xxxviij. verſo.quam tñ p̄tenſam ceſſionem non pbauit ipſe perrerij vt

b ¶ Iniuriā intuliſſe. hic ꝺ materia actiōis iniuriarū: de quo etiā vide in deciſi. parlamē. q. cccclxv.

infra proxime dicetur:ideo eſt ſententia ferenda contra dictum perrerũ et pro
dicto domino guidone ſuper dicta iniuria:quia cum in iudicio vocauit tanꝗ
debitorẽ ſuum qui nõ erat nec eſt.hoc probatur in.l.item apud labeonem.§.ſi
quis non debitorem.ff.de iniur.et no.pe.ia.in ti.de ac.iniuriarũ pretoria.ibi.ꝛ
facit ad hoc ꝛc.quod ꝓbat ipſe pet.ia.primo quia detegitur paupertas. arg.C.
quando ꝛ quibus quarta pars.l.ij.§.mobiles.ſecundo quia debitor dicitᷣ quo⸗
dãmodo ſeruus creditoris.l.iij.C.de noua.¶ Ad idẽ etiã debitor qui nõ ſoluit
creditori termino ſtatuto facit iniuriã creditori vt dicit Spe.ti.de inſtru.edit.
in.§.nunc vero aliqua.verſic.de hoc autem queritur.¶ Ideo videmus quoti⸗
die quod domini religioſi qui dudum obtinuerunt a papa cõſeruatores ſuorũ
priuilegiorum contra ipſos iniuriantes trahunt eorum debitores coram eorũ
cõſeruatoribus dicentes ſe iniuriatos per debitores in eo ꝙ eis debita nõ ſol
uũt:ꝛ tales cõſeruatores cognoſcunt de talibus cauſis vigore talis delegatio⸗
nis.¶ Nec obſtat quod dictus perrerũ in dictis ſuis articulis pretendit illud
non feciſſe animo iniuriandi.Quia immo cõſtat illud feciſſe animo iniuriãdi:
quia ex quo ipſe perrerũ nõ probauit pretenſam ceſſionem vt.j.dicam ius pre
ſumit quod ipſe illud pretẽſum debitum petijt a dicto domino guidone ꝛ ipm
moneri fecit ſub pena excommunicationis animo iniuriandi:per ea que legũ:
et no.in.l.ſi quis repetere.§.j.ff.ad turpilianum.¶ Et ſatis declaratur qð aio
iniuriandi illa fecit ipſe perrerũ:quia ipſe impetrauit dictam monitionẽ dire
ctam omnibus capellanis ſanctorum hugonis et Joannis grationop.ꝙ habe
rent dictã monitionẽ exequi cõtra dictũ dñm guidonẽ volẽdo publicari dictũ
10 dominũ guidonem eſſe debitorem ſuum.¶ †Itẽ etiã in eo qð ipſe impetrauit
tenore dicte monitionis dictũ dominũ guidonem excommunicatum publice
nunciari pulſatis cãpanis et cãdelis extinctis ſi nõ ſe oppoſuiſſet dicte moni⸗
tioni:quia publicare aſſertũ debitũ alteriꝰ eſt illius aſſerti debitoris infamia
et iniuria vt dicit Pet.ia.vbi ſupra in titulo de actione iniuriarum pretoria.Et
ex cõiecturis ꝛ circũſtantijs extrinſecis:vt in caſu de quo agitur ꝓbatur animꝰ
iniuriãdi iuxta no.per gl.in.l.fulcinius.§.ſed is qui ſuper verbo animꝰ eiꝰ.ff.
ex quibus cauſis in poſſ.eatur.quia per extrinſecas cõiecturas iudicatᷣ animꝰ
delinquẽtis vt ibi Bar.ꝛ doc.facit.l.cũ proponebatᷣ.ff.de le.ij.ꝛ.l.licet. in pn.ff.
de le.j.Ideo alibi dicit Bal.qð ille qui portat arma preſumitur habere malum
animũ:quia per illud exteriꝰ probatᷣ animus delinquẽdi.ita dicit ipſe Bal.in
feu.in ti.de pace tenẽda ꝛ eius violatoribus in.§.ſi quis ruſticus:quia actꝰ agẽ
tium et intentio colligitur ab effectu.in.l.cum hi.§.fi.ff.de trãſac.et argu.in.l.
reprehendenda.C.de inſti.et ſubſti.ſub condic.factis.Et ex eo qð ipſe perrerũ
tenore dicte ſue monitionis voluit pulſatis cãpanis nũciari excommunicatũ
dictum dominũ guidonẽ pro dicto pretenſo debito qð ſibi non debebatᷣ:ſatis
probatur animꝰ iniuriãdi ipſius perrerũ:quia precedẽtia ꝛ ſequẽtia declarant
animũ vt dicit Bar.in.l.ſi quis extraneus.in prin.de acqui.here.¶ Et ex iſtis
infertᷣ ꝙ dictus dominus perrerũ intulit iniuriã dicto dño guidoni re ꝛ ꝟbis.
vꝫ:verbis in eo qð nominauit dictũ dominũ guidonẽ in iudicio ſuũ debitorẽ
vt.ſ.in iure ꝓbaui poſt pe.ia.Et re:vꝫ in eo qð ipſe perrerũ impetrauit dictã
monitionẽ pro faciẽdo excõicatũ nũciari dictũ dñm guidonẽ pulſatis cãpanis
et cãdelis extinctis ſi nõ ſe oppoſuiſſet dicte monitioni:quia iniuria infertur
duobus modis:vꝫ re:vel verbis.in.l.j.§.j.ff.de iniur.Et ſtatim queritur actio
iniuriato.l.ſi vnꝰ.§.ſꝫ ꝛ ſi pactũ.ff.de pactis.no.gl.in.§.fi.in fi.inſti.de iniurijs.
11 ¶ †Maxime qꝛ ipſe perrerũ nõ ꝓbauit dictã ꝑtẽſam ceſſionẽ dicti aſſerti debiti
in dicta monitione declarari ex depoſitionibus dictorũ dñi antonij armueti ꝛ
michaelis examinatorũ ſuper.x.ꝛ.xj.articulorum dicti perrerũ:quia dicti duo

teſtes per commiſſarios qui eos examinauerunt non fuerunt interrogati neq̃
examinati ſuper dictis interrogatorijs per dictū dominū guidonē in cauſa tra
ditis et inſertis.fo.c.Ideo non probant eorū depoſitiones ⁊ nocent dicto dño
guidoni vt dicit et tenet expreſſe Jo.an.in dicto.c.cū cauſam.extra de teſtib⁹.
in antiquis.¶ Cū q2 dicti duo teſtes armueti et caſardi in eorū depoſitionib⁹
pretendunt dictam pretenſam ceſſionem feciſſe dicti perrerij:ideo nō probāt:
quia aſſertus cedens proceſſionario pretenſo nō pōt ferre teſtimoniū in cauſa
ceſſionis propter veriſimilem affectionē quā habere p̄ſumunt ad ceſſionariū.
12 Ita dicūt ⁊ tenēt Cy.Bal.Jo.fa.⁊ omnes doc.in.l.omnibus.C.de teſti.¶ † Et
idem etiam in venditore ſiue teneat de euictione ſiue non teſtis eſſe nō poteſt
pro emptore qn̄ agit de ipſo contractu vēditionis ꝓpter veriſimilē affectionē
quā ipſe venditor habet ad illū ꝯctā ⁊ emptorē rei vēdite vt dicūt pet.de bel⸗
la pertica.Bart.Bald.in.d.l.omnibus.et Albe.de roſate in.l.nullis.ff.de teſti.
13 ¶ † Et idē etiā in proxeneta ⁊ mediatore alicui⁹ cōtractus qui etiā non pōt eſſe
teſtis pro cōtractu eius medio facto ꝓpter affectionē quā veriſimiliter habet
ad contractū eius medio factū.Ita dicit ⁊ tenet Bart.in.d.l.omnibus.⁊ Albe.
in.d.l.nullus niſi de cōſenſu partiū ipſe proxeneta deponeret vt dicit Spec.in
ti.de teſte.§.j.verſi.quid de proxenetis.¶ Et idem in donāte qui nō poteſt eſſe
teſtis ꝑ donatario in cauſa rei donate:et hoc propter affectionē quā hꝫ ad illū
contractum donationis ꝑ eū facte ⁊ ad donatariū vt dicit ⁊ tenet Cy.in.l.⁊ ſi
ad te.C.de falſis.¶ Nec obſtat ad hoc qd dicit Spe.in ti.de teſte.§.j.verſi.ſed
pone mutuaui tibi ⁊c.ibi:ſolutio ⁊c.vbi videt velle qd ſi ceſſio iure donatiōis
facta incipiat a traditione qd donās poſſit eſſe teſtis pro donatario:ſec⁹ ſi inci
piat a pactiōe vt ibi per eūdē Spe.Quia ad hoc reſpōdeo tripliciter.Primo
14 qd ipſe Spe.habet contradicētē vꝫ Cy.in.d.l.⁊ ſi ad te.† vbi tenet indiſtincte
qd donens nō pōt eſſe teſtis in cauſa donationis ꝑ donatario ꝓpter affectionē
quā habet ad contractum ⁊ ad donatarium.Secundo reſpondeo qd Spec.ibi
non dicit indiſtincte quod donator poſſit eſſe teſtis pro donatario cui eſt facta
ceſſio:ſed excipit illū caſum:vꝫ quando donatio incipit ad pactionē quo caſu
poteſt eſſe teſtis.Et ſic dictū Spec.facit pro dicto dño guidone:quia in caſu de
quo in hac cauſa agitur pretēſa ceſſio nō proceſſit a traditione:ſed a ſola p̄tenſa
pactione quo caſu cedens nō pōt eſſe teſtis vt ibi dicit Spec.Uel tertio poteſt
reſponderi qd Spe.loquitur in actione ceſſa titulo donationis:ſed caſu de quo
in hoc proceſſu agit non ꝓceſſit dicta p̄tenſa ceſſio ex donatione:ſed ex aſſerta
ceſſione inſolutū eorū in quibus dicti armueti ⁊ caſſardi tenebant dicto perrij
vt fatetur ipſe perrerij in literis ꝯciſis iſertis in proceſſu.fo.lxxix.verſo.ibi.in
15 recōpenſatione horum que ſibi debēt ipſi actores ⁊c.† Ideo non eſt ſtādū eorū
depoſitioni cū deponāt in eorum facto proprio.dicitur eīn quis in facto ſuo ꝓ
prio deponere quando ex ſua depoſitione poteſt ſentire commodū vel in com⸗
modū:per ea que legunt ⁊ notā.ꝑ Bar.in.l.deferre.alias eſt.l.dum.ferre.§.idē
decreuerunt.ff.de iure fiſci.⁊ facit.l.j.§.in propria.ff.quando appellandū ſit.et
no.in.l.nullus.ff.de teſ.Sed ex illa eorū depoſitione poſſent cōſequi cōmoduꝫ
ſi ſtaretur eorum depoſitioni:quia conſequerentur liberationē eorꝫ in quib⁹
ipſi tenebantur dicto perrerij.igitur non eſt ſtandum eorꝫ depoſitioni etiā iſto
reſpectu per ea que dicit Bar.vbi.ſ.proxime.Igitur reſtat dicere qd dicti duo
teſtes pretenſi cedentes nō probant dictam aſſertam ceſſionem.Et albericus
de roſate in.d.l.nullus.ff.de teſti.dicit vnum generale:vꝫ qd nemo pōt eſſe te
ſtis in cauſa eius qui cauſam habere p̄tendit ab eo.⁊ in hoc cōcordāt Odofre.
⁊ oēs doc.bononiēſes vt ibi refert ipſe albe.⁊ hec ſufficiāt circa materiā dicte
reconuentionis.¶ Quo aūt ad michaelem caſardi qui pendēte cauſa fuit cu

ſatus in proceſſu.fo.ciij.debet ipſe caſardi condēnari in expenſis dicti domini guidonis:quia non reſpondit interrogatorio niſi in fin.proceſſus.fo.cxxvij.Et fruſtrauit proceſſum per lex menſes licet potuiſſet reſpondere in ſecundo vel tertio termino:ideo debet ipſe caſardi in expenſis dicti domini guidonis condemnari.

¶ Summarium.

1 Codicillum in cauſa producens an poſſit in eodem errorem pretendere.
2 Error omiſſionis in codicillo qualiter ꝛ quot teſtibus probetur.
3 Teſtes qn̄ ſubornati preſumantur.
4 Inſtrumenti perditi tenor an poſſit per teſtes probari.
5 Subornatio ꝛ falſitas teſtium quibus preſumatur indicijs.
6 Notario an plus credatur ꝙ teſtibus.
7 Teſtes an poſſint ad perpetuā rei memoriam examinari.
8 Inſtrumentum de depoſitionibus teſtium an debeat parti aduerſe concedi.

¶ Conſilium.lxxv.

ADherendo opinioni tanquā vere egregij domini primo in iure allegantis in marcria proceſſus cauſe reuiſionis vertētis in venerabili curia parlamenti inter Joannem ionaſſij ꝛ cōſortes ſupplicantes ex vna parte:et tutorem claudie pupille filie Joannis trellardi ſupplicatos ex altera:et latius materiā dicti proceſſus extendēdo vt appareat per dictā curiam parlamenti bene fuiſſe ſententiatum:ꝛ pro parte dicti ionaſſij ꝛ conſortum male recurſum ꝛ ſupplicatum videntur dubia ſubſcripta in iure examinā da ꝛ decidēda pro declaratiōe iuris et intentionis dicti tutoris ſupplicati. ¶ Primo ſi dictus ionaſſij ꝛ cōſortes debuerunt admitti ad probandum pretenſum errorem de quo in eorū ſupplicatione mentio habetur. ¶ Scdo ſi dictus ionaſſij dictū pretenſum errorē probauerit p teſtes in dicto proceſſu examinanatos. ¶ Tertio ſi potiꝰ debeat ſtari depoſitioni petri prati notarij qui codicillū de quo agitur recepit ꝙ ceteris teſtibus in proceſſu examinatis. ¶ Quarto ſi dictus ionaſſij ꝛ conſortibus debeat concedi inſtrumentum ad perpetuam rei memoriam de atteſtationibꝰ dictorum teſtium.

1 ¶ Ad primum dubium videtur dicendum quod cum dicti ionaſſij ꝛ cōſortes dictum codicillum in cauſa produxerint ſaltim verbo vt patet in eorū ſupplicatione primo oblata ꝛ inſerta in proceſſu cauſe principalis.fo.iiij.ibi:ꝙ opus ſi reuerenter exhibet ꝛc.quod non poſſunt in eodem codicillo aliquem errorē pretendere omiſſione vel alias.per ea que dicit Innoc.in.c.olim.de cen.

2 ¶ Ad ſcdm dubiū ſi dicti ionaſſij ꝛ cōſortes ꝓbauerūt errorē per eos in dicta eorū ſupplicatione pretēſum.ꝛ videt̄ ꝙ ſic p duos teſtes vz p guillel.vichardi et petrū de ſappeto ꝗ vident̄ deponere de dicto pretēſo errore omiſſiōis facte in dicto codicillo illiꝰ clauſule ſubſtōnis ſideicōmiſſarie de qua clauſula agit̄. Sz credo cōtrariū:qꝛ immo ad ꝓbandū illā clauſulā fuiſſe omiſſam deſcribi in dicto codicillo errore dicti notarij requirunt̄ quinqꝫ teſtes ſicut ad cōfectionē codicilli quinqꝫ teſtes requirunt̄.ita dicit ꝛ tenet gl.in.l.cū ꝓponebat.in gl.ij. ff.de le.ij.Et lz Cy.ꝛ aliq̄ alij doc.in.l.errore.C.de teſta.videant̄ velle errorē in teſtō adiūctū poſſe p duos teſtes ꝓbari.ad hoc reſpōdeo ꝙ hoc verū in errore teſtatoris qui ante teſtm̄ dixerat ſe velle aliquid in teſtamēto ſuo diſponere et poſtea in recitando teſtamētū illud p errorē omiſit:tūc eo caſu talis error teſtatoris pōt p duos teſtes ꝓbari:ꝛ ita ſatis declarat glo.in.l.heredes palā.§.ſed ſi notā.ff.de teſta.ꝛ Bar.in.d.l.cū ꝓponebat. Vel ſcdo pōt reſpōderi qḋ dicti duo teſtes vichardi ꝛ de ſappeto nō ſunt oī exceptione maiores:vt late declarauit

dictus dñs claudius laterij in ſuis allegationibꝰ incipientibꝰ
3 fruſtra ⁊c.† Vel tertio poteſt dici qȝ dicti duo teſtes deponen-
tes de dicta clauſula reſpectu dicti codicilli veriſimiliter fue-
runt ſubornati:⁊ cauſas ſubornationis late declarauit dictus
dñs Claudius in dictis ſuis allegationibus. ¶ Alia etiam ra-
tione preſumuntur ſubornati cum deponant ſub eodem ſermo-
ne.l.teſtium.C.de teſti.cũ ſi.Et ſunt rurales et ydiote in quo-
rũ intellectibus non cadunt veriſimiliter talia verba de quibꝰ
ipſi depoſuerũt niſi fuiſſent inſtructi et ſubornati: ideo eiſdem
non eſt fides adhibenda ſicut ſi fuiſſent literati in quorum in-
tellectibus talia cadere veriſimiliter potuiſſent.
4 ¶ † Ideo in illa qõne qua querit̃ ſi inſtrumentũ debiti ſit per-
ditũ an per teſtes eiꝰ tenor poterit probari dicit Petr.de bella
pertica. vt refert Cy.in aut.ſi q̇s in aliquo documẽto.C.de edẽ.
qȝ ſi teſtes ſunt notarij vel al's literati q̇ ſciũt diſcernere cauil-
lationẽ ⁊ clauſulas inſtrumẽti probãt debitũ:aliter nõ.Idem di-
cit in alio ꝓpoſito Bal.in aut.ſȝ cũ teſtator.circa ſi.C.ad leg.fal.
¶ Ulterius ⁊ quinto preſumunt̃ dicti teſtes ſubornati cum per
proceſſum probetur qȝ ſuper hoc voluit ipſe ionaſſij dictũ Pe-
trũ prati notariũ qui dictũ codicillũ recepit ſubornare:nõ pre-
ſumit̃ ipſe ionaſſij alios teſtes ſubornaſſe qꝛ ſemel malus ma-
xime in eodẽ genere mali ſemper p̃ſumit̃ malus:vt in.c.ſemel
malus.de reg.iur.lib.vj.Maxime dictos teſtes qui probantur
per proceſſum eſſe rurales ſimplices ⁊ tabernas frequẽtãtes.
¶ Alia etiã ⁊ ſexta cõſideratiõe dicti teſtes preſumi debẽt fuiſ-
ſe per partẽ aduerſam ſubornati cũ poſt decẽ annos poſt dictũ
codicillũ depoſuerint de illa clauſula quã veriſimiliter obliti
fuiſſent ſi vera fuiſſet:qꝛ etiã in facto proprio perditur memo-
ria per tam longũ tẽpus.iuxta ea que leg.⁊ not.in.l.ꝙꝙ.ff.ad
5 velle.ianũ.¶ † Ulterius ⁊ ſeptimo deteguntur ſubornatio ⁊ falſi-
tas dictorũ teſtiũ:qꝛ aliqui ex ipſis teſtibus pretendũt qȝ illa
clauſula de qua contẽditur fuit adiecta in teſtamẽto dicti ber-
trãdi treliardi:et ſi illud fuiſſet verũ qȝ fuiſſet adiecta in teſta-
mẽto nõ eſt veriſimile qȝ idẽ teſtator voluerit eandẽ clauſulã
in ſuo codicillo adducere:qꝛ pluralitas nõ preſumit̃ circa idem
vt ſuperfluitas euitet̃ prout euitari dȝ iuxta ea que leg.⁊ not.
ff.de rei vẽdi.in.l.quedã mulier.in gl.fi.et plene per Bal.in.l.
edita.C.de edẽ.Et dicit Inn.in.c.cũ ioãnes habere iura.extra
de fide inſtr.qȝ multiplicitas factorũ nec cõtractuũ nũꝙ pre-
ſumitur.¶ Et ex his pluribus coniecturis ⁊ malis p̃ſumptiõi-
bus predeclaratis põt iudicari dictã clauſulã (de qua conten-
dit̃) nõ fuiſſe per dictũ teſtatorẽ in recitatiõe dicti ſui codicilli
adiectã ſicut in ſimili videmꝰ in ꝯtractu vſurario qui in dubio ex
pluribꝰ ꝯiecturis:⁊ p̃ſumptiõibꝰ indicat̃ vſurariꝰ:iuxta ea que
leg.⁊ no.per Inn.⁊ doc.in.c.illo vos.extra de pig.⁊ in.c.ad no-
ſtrã.extra de emp.⁊ ven.⁊ hoc de ſecundo dubio.
6 ¶ † Uenio ad tertiũ dubiũ.ſi debeat potiꝰ ſtari depoſitiõi di-
cti petri prati notarij q̇ dictũ codicillũ recepit ꝙ dictis teſtibꝰ
reſpectu dicte clauſule.iſta qȝ eſt dubitatio ⁊ ſoluit̃ pro notario
propter officiũ ſi notarius ſit bone fame a. Si autem tabellio

a ¶ Si notariꝰ ſit bone fame. ꝺ hac materia ẽt ſcripſi l decifi. pla.q. cccL circa fi.

ſiue notarius eſſet perſona ſuſpecta que cõſueuiſſet falſa ſcribere tunc potius
credendum eſſet teſtibus vt dicit Specu.in titu.de inſtru.edi.in.§.reſtat.verſi.
quid ſi dum atteſtationes publicantur ⁊c.⁊ ibi Joan.and.in addi.Jdeo Bart.
dat cõſiliũ aduocato qđ ipſe in cauſa deducat in facto bonam famam tabel-
lionis in.l.tabularium.ff.quemadmodum teſtamẽta aperiantur.Et licet de bo-
na fama ⁊ probitate dicti petri prati non fuerit in proceſſu deductum:ipſe ta-
men petrus prati notarius talis vꝫ bonus ⁊ probus preſumitur cum de con-
trario per proceſſum non appareat:iuxta ea que legũtur ⁊ no.in.c.vno.de ſcru-
tinio.⁊ in.c.dudũ.extra de reſcriptis.⁊ in.c.paſtoralis.extra de iure cano.Jdeo
eius depoſitioni et ſcripture eſt ſtandum in dubio.arg.l.j.§.ſi is qui nauem.ff.
de exercitoria.qꝛ veritas ſcripture per eius autorẽ probatur.l.ſi quis decurio.
C.de falſis.et faciunt que dicit Bar.in.l.ſi librarius.ff.de verb.ſig. Maxime in
hoc caſu vbi non probatur dictam clauſulã per dictũ teſtatorem in recitatione
dicti codicilli fuiſſe expreſſatam:cum dicti teſtes hoc non probant vt ſupra in
ſecundo dubio fuit declaratum.

7 ¶ †Ad quartum et vltimum dubium ſi dicte parti aduerſe debeat concedi in-
ſtrumentum publicũ de dictis depoſitionibus teſtium ad perpetuã rei memo-
riam.credo qđ non qꝛ teſtes ad perpetuã rei memoriã non debent examinari.
niſi ſint valitudinarij ſenes vel abfuturi et quod de hoc prius cõſtat iudici qui
debet ſe ſuper hoc ſummarie informare anteq̄ procedat ad examinationem ta-
lium teſtiũ.ita dicit Spe.in tit.de offi.om.iudi.in.§.poſtremo.in verſi.Jtem ſi
teſtes petuntur ⁊c.Jmo qđ plus eſt:iudex anteq̄ procedat ad examinationem
taliũ teſtiũ debet ſuper hoc interloqui vꝫ teſtes eſſe valitudinarios ſenes vel
abfuturos ⁊ propterea ipſos eſſe ad perpetuam rei memoriã examinãdos.ita
dicit gl.quã ibi ſequitur Bar.in.l.j.in lege aquilia.ſi deletũ in gl.magna.in fi.
ff.ad leg.aquiliã.¶ Sic etiã videmus in deciſione bonorũ debet iudex interlo-
qui fuiſſe legitime factã anteq̄ ad alia procedi debeat vt dicit Bar.in.l.exitus
ff.de acquir.poſ.Et ſimiliter in actiõe hypotecaria iudex debet prius ſumma-
rie cognoſcere diſcuſſionem bonorum debitoris principalis fuiſſe factam an-
teq̄ ipſe procedat ad declarationem hypotecarie actionis contra tertios poſ-
ſeſſores intentande.vt dicunt doc.in aut.hoc ſi debitor.C.de pig.Et cũ in caſu
de quo hic agitur non precesſerit ſummaria cognitio nec adhuc conſtat dictos
teſtes eſſe valitudinarios ſenes vel abfuturos examinatio ipſorũ facta ruit vi-
tio nullitatis:qꝛ quando aliquid de fiendis circa ſubſtantialia iudicij omitti-
tur actus in totum redditur nullus:iuxta ea que leg.⁊ no.per doc.in.l.prolatam.
8 C.de ſen.¶ †Preterea ſi quiſpiã diceret inſtrumentũ dicto ionaſſij eſſe conce-
dendũ ⁊ fiendũ de dictis atteſtationibus dictorũ teſtium ſubornatorũ ⁊ qui veri-
ſimiliter falſe depoſuerunt vt.ſ.in ſecũdo dubio declaraui.credo qđ nemo di-
ceret qꝛ iudex qui hoc concederet eſſet autor falſitatis prout eſſe nõ debet.l.j.
C.ſi aduer.ven.Et ita indubitanter per dictã venerabilẽ curiã parlamẽti bene
et iuſte fuit ordinatũ ſupplicata per dictũ ionaſſiũ fieri non debere cauſis ⁊ ra-
tionibus ſupra declaratis et ex dicto proceſſu apparentibus.

¶ Summarium.

1 Pronunciatio ſeu ordinatio lata in execuſione ſentẽtie eſt interlocutoria.
2 Cauſa appellandi in appellatione debet inſeri.
3 Appellatio deſerta dicitur ſi non in ſcriptis et cum cauſa appelletur.
4 Appellatio ab interlocutoria habente vim diffinitiue in ſcriptis fieri debet.
5 Deſertio appellationis primam firmat ſententiam.
6 Acta principalia quando neceſſe ſit producere.

¶ Conſilium.lxxvj.

Circa proceſſum ventilatum coram venerabili et egregio viro domino officiali metropolitano Vien.inter dñm Joanne perreriũ temere appellanté ex vna parte.Et ioannem et franciſcum coyreti fratres appellatos ex altera.Et per vos diffiniendum ſuper condemnatione expenſarum in quibus ipſe perreriũ fuit erga dictos coyretos per dictũ officia.grationopo.condemnatus in ſuam diffinitiuam de qua in quarto articulorum dictorum coyretorum in preſenti cauſa appellationis traditorum incipientium in hac cauſa ⁊c.fit mentio.Et expoſt taxatarum ad.xxxij.florenos.vij.groſſos cum dimidio:videtur queſita ſubſcripta in iure examinanda pro declaratione iuris ⁊ intẽtione dictorum coyretorum.

¶ Primo ſi ordinatio domini vice officialis grationopolis qui pronũciauit dictum perreriũ fore monẽdum ſub pena excommunicationis quatenus infra.x.dies ſolueret dictis coyretis dictos.xxxij.florẽ.⁊.vij.groſſos cum dimidio:dici et cenſeri debeat interlocutoria vel diffinitiua. ¶ Secundo ſi appellatio dicti perreriũ qui a dicta ordinatione viua voce ⁊ non in ſcriptis appellauit ſit ob id deſerta ⁊ inualida. ¶ Tertio ⁊ ſi dici poſſet dicta ordinatio vim diffinitiue obtinere ſi debuerit nihilominus in ſcriptis appellaſſe ipſe perreriũ. ¶ Quarto quia appellatio dicti perreriũ ſi eſt deſerta an in aliquo nocuerit dictis coyretis quod coram vobis poſt deſertionẽ in cauſa appellationis fuit proceſſum. ¶ Quinto ſi fuit neceſſe in hac cauſa acta principalia producere:⁊ quis tenebatur ea producere ſi neceſſe fuiſſet ea producere.

a ¶ †Ad primum queſitum dico verum de iure qd ordinatio de qua in ipſo queſito fit mentio:eſt ⁊ cenſeri debet interlocutoria:quia omnis pronunciatio ⁊ ſententia lata in executione ſententie diffinitiue prout in caſu de quo hic agitur eſt interlocutoria:vt clare ſentit Petrus iacobi in titulo de actione in factũ ex re iudicata in.§.ſed quid erit preſes vel alter iudex.⁊ tũc ⁊c.in fi.ibi:licet ſecus ſit in caſu quando appellatur a diffinitiua ⁊c.idem ſentit Barto.in.l.ſi cum exceptione.§.hec autem actio.in gl.ſuper verbo datam.ff.quod metus cauſa.vbi ibi dicit Bar.quod licet ab executione non appellatur tamen ab interlocutoria de exequendo bene poteſt appellari.Et ſic ordinationem ſuper executione ſententie appellat interlocutoriam.

b ¶ †Plus alibi dicit Barto.qd quando appellatur ab executione ſententie cauſa eſt in appellatione inſerenda.ita dicit ipſe Bart.in.l.ab executore.in prima col.ff.de appel.Si enim cauſa pretenſi grauaminis eſt in appellatione inſerẽda ergo in ſcriptis eſt appellandum:iuxta.c.cordi.de appel.lib.vj.Et cenſeri debet interlocutoria vt in dicto.c.cordi.⁊ faciunt no.per Barto.in.l.ij.⁊ in.l.eius ff.de appella.Et facit ratio quia quod ſententia exequatur non diffinitur principale negocium ideo non eſt talis pronunciatio diffinitiua.quia ſentẽtia diffinitiua eſt que diffinit principalem queſtionem vt dicit Specu.in titu.de ſententia.§.ſpecies.verſi.primo.⁊ verſi.diffinitiua.facit.l.j.ff.de re iudi.no.etiam per Joan.ferrariũ in tit.forma ſententie diffinitiue.in gl.j.circa prin.Et quod talis pronunciatio que fit in executionem ſententie diffinitiue ſit interlocutoria tenet Bal.in.l.ab executore.C.quorum appel.non recipi.In omni enim negocio non eſt niſi vna ſententia diffinitiua que debet continere abſolutionem vel condemnationem.Et alie que precedunt et ſequuntur ſunt interlocutorie.per ea que dicit Barto.in.l.ſecunda.ff.de appellatio.recipi.⁊ Pet.Jac.⁊ Specu.in locis.ſ.alleg. ¶ Et quod taxatio expenſarum de quibus in hac cauſa agitur facta in executionem ſententie diffinitiue domini officialis a quo dicatur interlocutoria dicit Joannes ferrarij in tit.forma appellationis ab interlocutoria.in gloſ.penultima in fi.ibi nam ⁊ hoc fieri contingit in grauamine illato circa

execuтionem ſententie ꝛ expenſarum taxatione ꝛc. faciūt etiā pro hoc quod dicit Bart. poſt Dy. videlicet quod ſententia ſuper miſſione in poſſeſſionem ex ſecundo decreto eſt interlocutoria: licet tribuat ius q̄ nō diffinit negociū principale: vt in. d. l. ij. ff. de appel. recipien. ꝛ in. l. ſi finita. §. iulianus. ꝛ. §. ſi forte. ff. de dam. infec. idem tenet Odof. in aut. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi oporteat: ꝛ hoc de primo queſito.

3 ¶ † Ad ſcdm queſitū dico quod cum dictus dominus ioānes perrerij a dicta pronunciatione que ex ſententia interlocutoria vt. s. in primo queſito declaraui: nō appellauerit in ſcriptis inſerendo cauſas pretenſi grauaminis q̄d eius appellatio eſt deſerta ꝛ inualida ꝛ pro non appellanti debet haberi: ꝛ eſt cauſa propterea remittēda dicto domino officiali a quo pro dicta ſua ordinatione exequenda iuxta dictum. c. cordi. In appellatione enim ab interlocutoria debet in ſcriptis cauſa pretenſi grauaminis exprimi ꝛ ſpecificari; alias appellatio redditur inutilis ꝛ inualida; vt habetur in. c. vt debitus. de appel. ꝛ in. d. c. cordi. ꝛ no. per gloſ. in. l. iij. in fi. cum. l. ſequenti. ꝛ ibi Bart. ff. de appel. Nec ſufficit generaliter vel obſcure illa exprimere: ſed ſpecialiter ſunt nominande vt in cle. appellanti. eo. tit. ꝛ ibi per doctores. Et hoc de ſecundo dubio.

a ¶ In ſcriptis appel. ab īterlocutoria habēte vim diffinitiue dꝫ in ſcriptis appellari vide. s. ꝯſ. xxxviij in ꝯſi. p̄terea. ꝛ cōſi. lxvj. ꝛ ꝯſil. lx.

4 ¶ † Ad tertium queſitum reſpondeo q̄d poſito q̄d dicta ordinatio interlocutoria a qua ex aduerſo pretenditur appellatum dici poſſet obtinere vim diffinitiue ſententie q̄d nihilominus debuiſſet ipſe perrerij in ſcriptis appellaſſe [a] vt dicit ꝛ tenet Jo. mo. in. c. cupiētes. §. q̄d ſi per viginti dies ſuper verbo p̄uatos. de elect. lib. vj. ꝛ hoc ſequuntur domini auditores rote dicentes quod in talibus interlocutorijs obtinentibus vim ſententie diffinitiue debet ſeruari diſpoſitio dicti. c. cordi. ¶ Sed in talibus non debet ſeruari cle. appellanti. de appella. quia tales interlocutorie vim diffinitiue obtinentes poſſunt iuſtificari vel reuocari ex alijs cauſis ꝙ in appellatione expreſſis: ſicut quelibet alia ſententia diffinitiua. ita dicunt domini de rota in eorum deciſionibus hoc idem dicit expreſſe Fran. de zabarel. in dicta clemen. appellanti. in. ix. q. in fi. qui allegat dictas deciſiones rote. et hoc de tertio dubio.

¶ Ad quartum vero queſitū dico quod licet coram vobis egregio viro domino officiali metropolitano Uiēneñ. dicte partes poſt dictam deſertionem appellationis litigauerint. Non mirum eſt ipſa appellatio deſerta. Nec minus dici poteſt ſententia a qua in rem tranſmiſſa iudicatam quia nulla q̄d hoc etiam tacita prorogatio iuriſditionis in vobis pretēdi poteſt. iuxta dictam clemen. ſi appellationem. de appel. Et nō eſtis iudex competens [b] in hac cauſa ratio ſm docto. † quia deſertio appellationis ratificat primam ſententiam et facit perinde haberi ac ſi non fuiſſet appellatuꝫ ita q̄d ſi ſnīa poſt deſertionem feratur ſuper negocio principali eſſet talis ſententia nulla defectu iuriſditionis tanquam a non ſuo iudice lata: ꝛ tanquam lata poſt primam ſententiam que cauſante deſertione in rem tranſiuit iudicatam. per ea que leg. et notan. per gloſ. et docto. in di

b ¶ Iudex cōpetēs. vide de hac materia plene. s. conſil. xlvij. in tertio q̄ſito et ꝯſi. x. ꝛ cōſi. xxxiij.

5

ſta cle.ſi appellationē.Et nō valet ſententia poſt deſertionem lata nec ad agēdum:nec ad defendendum vt no.Bald.in aut.ei qui appellat.C.de tēpo.appel. quia talis ſententia eſt nulla defectu iuriſditionis vt dicit Bal.in feu.in ti.quo tempore miles inueſtituram petere debeat in.§.fi.Et dicit collec.in.c.ratione. extra de appel.qđ licet Jo.an.in.d.cle.tenuerit qđ hoc caſu pōt appellans corā iudice ad quē petere pronunciari appellationem deſertam:ipſe tamen colle. de hoc dubitāt:quia talis iudex ad quē iā deſijt eſſe iudex niſi inquit diceret ꝙ iuriſditionem habet pretextu ipſius deſerte appellationis:que inquantum ad hoc dumtaxat durat qꝛ quo ad aliud non habet iuriſditionem.Et hec exceptio deſertionis appellationis impedire debet curſum preſentis proceſſus ꝛ de ea ante omnia eſt cognoſcendum vt not.Spec.in titu.de exceptionibus.§.dicto. verſic.ſed prius quia iudex appellationis prius examinare debet ſi per appellationem iuriſdictio fuerit ad eum deuoluta vt ibi per Specu.ꝛ in.c.romana.de appella.lib.vj.ꝛ hoc de quarto.

6 ¶ †Ad quintum queſitum dicendū eſt indubitanter ipſa acta principalia non fuiſſe in hac cauſa neceſſe producere cum ſuper negocio principali cognoſcere non poſſitis obſtante dicta deſertione appellationis vt late fuit ſupra proxime in quarto queſito declaratum.¶ Et ſi fuiſſet neceſſe producere ipſe perrerij appellans ea producere debuiſſet cum ordinatio a qua extitit appellatum ſit interlocutoria vt.ſ.declaraui in primo queſito:quia de notorio preſentis curie et omnium aliarum curiarum ſtilo preſentis patrie tam ſpiritualium ꝙ temporalium appellans ab interlocutoria tenetur acta principalia deducere ſiue ſit originaliter actor ſiue non:qꝛ ſtilus pro lege debet ſeruari iuxta.l.ſi quando:in fine.C.de iniurijs.cum ſimilibus.

¶ Ex quibus propterea recte cōcludit dictā appellationē dñi ioānis perrerij fore deſertā:nullā et inualidā.Et talē eſſe pnunciandā.Et ipſum perrerij tanꝙ temere appellantē in expen.dictorum appellatorum in hac cauſa factis cōdēnandū prout etiam petitū fuit in cōparitione dictorū coyretorum incipiente in hac cauſa ꝛc.coram vobis in hac cauſa tradita.

¶ Summarium.

1 Sententia lata ſuper nullitate prime ſententie an ſit diffinitiua.
2 Sententia ſuper nullitate prime ſententie lata an habeat vim diffinitiue.
3 Appellatio in ſcriptis fieri debet.
4 Appellatio ab interlocutoria in ſcriptis fieri debet,
5 Appellatio detecta non nocet appellato.
6 Appellans debet acta principalia in cauſa appellationis producere.

¶ Conſilium.lxxvij.

In cauſa appellationis diffinienda per vos ꝛ venerabilem ꝛ egregium virum dominum officialem metropolitanum vié.inter dominum ioannem perrerij preſbyterum temere appellantem ex vna parte:ꝛ Joannem ꝛ frāciſcum coyreti fratres appellatos ex altera.Super ſententia per dominum antonium armueti tunc officialem grationopol.lata.Super nullitate alterius ſententie primo late per dñm Joānem ardiſſonis tunc officialem grationopolis.Pro deciſione ipſius proceſſus videntur ſequentia preſupponenda et premittenda.

¶ Primo qđ dict⁹ dñs ioānes ardiſſonis tūc officialis grōnopolis tulit quādā ſniam ſup petitis in ipſa cā p dictū perrerij tūc actorē ꝯ dictos coyretos reos originarios vt cōſtat ſnia pro parte dictorū coyretorū corā vobis producta.¶ Scđo premitto quod poſtea dictus dñs antonius armueti ſucceſſor dicti dñi ardiſſonis i dicto officio dictā ſniam ꝛ pceſſuȝ annullauit ꝛ nullos pnū

clauit qđ dictus perrerij actoꝛ originarius iuramentum calum-
nie preſtare noluit prima inſtātia licet fuiſſet per dictos coꝛre-
tos reos originarios preſtari petitum. vt de dicta ſecunda ſen-
tentiā conſtat inſtrumento coram vobis pro parte dictoꝝ coꝛ-
retorū producto. ¶ Tertio premitto qđ dictus perrerij a dicta
ſententia ſuper nullitate prioꝛum lata non appellauit in ſcri-
ptis ſed ſimpliciter viua voce apud acta. ¶ Quarto premitto
quod licet dictus perrerij ſit actoꝛ originarius ipſe tamen corā
vobis in hac cauſa appellationis acta principalia producere
non curauit. ¶ Ex quibꝰ ſic preſuppoſitis reſultant dubia ſub-
ſcripta in iure examinanda pro declaratione iuris et intentio-
nis dictoꝛum coꝛretoꝛum appellatoꝛum ⁊ originaliter reoꝛum.
¶ Primo ſi dicta vltima ſententia lata ſuper nullitate proceſ-
ſus ⁊ ſententie de quibus ſupra in ſecūdo preſuppoſito fit men-
tio ſic ⁊ cēnſeri debeat ſententia diffinitiua vel interlocutoria.
¶ Secūdo et ſi cenſeri debeat ſententia interlocutoria an ipſa
ſententia habeat vim diffinitiue. ¶ Tertio ſi appellatio dicti
perrerij interpoſita coram vobis a dicta ſententia ſuper nulli-
tate alterius ſententie dici debeat deſerta ⁊ inualida: quia non
appellauit in ſcriptis: ſed tantummodo viua voce apud acta.
¶ Quarto quia dicta appellatio eſt deſerta an in aliquo nocue-
rit dictis coꝛretis qđ coram vobis in cauſa appellationis poſt
eius deſertionem fuerit proceſſum. ¶ Quinto que dictarū par-
tium acta principalia ꝓducere debuit corā vobis in hac cau-
ſa appellationis et ſi fuerit neceſſe ea producere.

¶ † Ad primum dubium ſi dicta ſententia lata ſuper nullitate
dicte prime ſententie cenſeri debeat diffinitiua vel interlocuto-
ria. ad qđ puto de iure reſpondendum ipſam ſententiam non
eſſe diffinitiuam ſed interlocutoriam: quia dictus dn̄s officia-
lis a quo non diffininit negocium principale de quo inter di-
ctas partes agebatur: ſed ſolum articulū nullitatis prime ſen-
tentie: ideo non poteſt dici ſententia diffinitiua: quia ſententia
diffinitiua dicit̄ que diffinit principalem controuerſiam vt di-
cit text. in. l. j. ff. de re iudic. et probatur in. l. poſt ſn̄iam. ⁊ ibi ita
no. Saly. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iudi. idē etiā dicit Spec. in tit.
de ſn̄ia. §. ſpecies. verſ. j. ⁊ verſ. diffinitiua not. etiā per Jo. fer-
rarij. in ti. forma ſn̄ie diffinitiue. in glo. §. circa prin. ⁊ eſt glo. no-
ta. in cle. j. de ſequeſtra. poſ. ⁊ fructuum. in glo. ſuper verbo dif-
finitiua. ibi dum dicit qđ ſententia diffinitiua eſt que principa-
lem queſtionem diffinit. et allegat Spe. vbi. ſ. Idem etiā dicit
Archi. ij. q. j. in prin. Facit etiam pro hoc ratio quia videmꝰ qđ
ſi per lapſum triennij ſit perempta inſtantia et iudex abſoluat
reum ab obſeruatione iudicij qđ talis ſententia non erit diffi-
nitiua[a] ſed tantum interlocutoria quia ſemꝑ remanet prime-
ua actio de qua principaliter inter partes agebatur prout in ca-
ſu noſtro. ita dicit et tenet Bald. in. l. ij. C. de epiſ. au. ¶ Preter-
ea ⁊ tertio videmus qđ ſn̄ia lata ſuꝑ deſertione appellationis
eſt interlocutoria ⁊ nō diffinitiua cū nō imponat̄ finis in nego-
cio principali ita dicūt ⁊ tenēt Bal. Saly. ⁊ doc. in. l. ꝓſes. C. quo-
modo ⁊ quando iudex. Eſt ergo concludendum quod dicta ſen-

a ¶ Nō erit diffinitiua. De hac vid plene ꝑ bar. ff. de accu. l. Lcū ticia.

ſentia de qua agit ſuper nullitate prima ſnia lata ſit interlocutoria cū p eā nō imponat finis in negotio pncipali.de quo l prima inſtātia inter dictas partes agebat.z hoc de pmo dubio.

2 ¶†Ad ſecundū dubiū ſi dicta ſnia ſup nullitate prime ſententie lata dici poſſit vim diffinitiue ſentētie obtinere.ad hoc rñdeo q non habet vim diffinitiue:quia ſententia interlocutoria dicitur habere vim diffinitiue qñ continet.in ſe aliqd dari vel fieri vt dicit Barto.in.l.nec quicq̄.§.decretum.ff.de offi.pconſu.z idem Barto.z doct.in.l.quod iuſſit.ff.de re iudi.ca.Sed illa ſententia de qua agitur ſuper nullitate alterius prime ſentētie lata nō continet aliquid dari vel fieri.igit dici non pōt habere vim diffinitiue ſententie:vt p doc.vbi.ſ.

3 ¶†Immo qd plus eſt ſi haberet vim diffinitiue debuiſſet ab illa ſententia ipſe perrerū in ſcriptis appellaſſe:quia ab interlocutoriis que obtinet vim diffinitiue etiā dz in ſcriptis appellari:alr̄s appellatio eſt deſerta vt dicit et tenet Jo.mo.in.c.cupientes.in.§.q ſi per.xx.dies.ſup verbo priuatos.circa fin.ibi: ſed pone appellatum eſt a tali interlocutoria que habet vim diffinitiue zc.de elec.lib.vj.z hoc ſequuntur dñi de rota dicentes in talibus interlocutoriis vim diffinitiue ſnie obtinentibus ſeruari debere diſpoſitionem.c.cordi.de app.lib.vj.vt videlicet a talibus debeat in ſcriptis appellari cum expreſſione cauſe pretenſi grauaminis:alr̄s q appellatio ſit inualida et deſerta.Sed in talibus interlocutoriis nō ſeruat cle.appellanti.de ap.qz tales interlocutorie vim diffinitiue obtinētes reuocātur vel cōfirmant ex aliis cauſis q̄ in appellatione expreſſatis.ita dicunt dñi de rota in eorū deciſionib⁹.z hoc de ſcdo dubio.z de Zabarellis in cle.appellanti.de appellatio.

4 ¶Ad tertiū dubiū ſi dicta appellatio dicti perrerū ſit inualida z deſerta.z dicendū eſt indubitanter q ſic:qz nō appellauit a dicta ſnia interlocutoria in ſcriptis:ſed viua voce apud acta.debet enim a ſententia interlocutoria in ſcriptis appellari:et in appellatione cauſe pretenſi grauaminis exprimi et declarari.alias appellatio redditur inualida.et deſerta:et appellans habetur pro nō appellante:vt in.d.c.cordi.z in.c.vt debitus.extra eo.titu.in antiquis.z not.per glo.in.l.iij.in fin.et in.l.ſeq.et ibi Bar.ff.de ap.Nec ſufficit generaliter vel obſcure illas cauſas pponere:qz immo ſpāliter ſunt notande z ſpecificande.per text.in.d.cle.appellanti.de app.z ibi per doct.¶Immo z ſi dici

5 poſſet dicta interlocutoria vim diffinitiue[a] obtinere prout non facit:vt dixi.ſ.circa ſecundū dubium.Adhuc eo caſu debuiſſet ipſe perrerū appellaſſe in ſcriptis:vt dicit Jo. moñ.in.d.c.cupientes:vt.ſ.dixi in dicto ſecundo dubio circa fin.ibi.immo qd plus eſt zc.Et quia non appellauit in forma debita eius appellatio eſt inualida et deſerta:z remanet ſnia a quo rata et firma per iura.ſ.alleg.z hoc de tertio dubio.

a ¶Viz diffinitiue.de iterlocutoria obtinente vim diffinitiue.

6 ¶†Ad quartum dubiū dicendum eſt q qz dicta appellatio eſt deſerta per ſupra allegata non nocuit dictis cōreis appellatis ſi ipſi cum dicto perrerū eorū aduerſario in cauſa appellationis proceſſerint coram vobis: quia non valet proceſſus

⁊ ſuper ipſo proceſſu non poſſetis ſententiam validam in negotio principali proferre: iuxta dictam clem. ſi appellationem. ⁊ ratio ſm glo. poſt Hoſtič. quia deſertio appellationis ratificat primã ſententiam a qua fuit appellatum: ⁊ facit haberi perinde ac ſi non fuiſſet appellatum: ita ꝙ ſi ſententia inde de facto ſuper tali proceſſu ferretur in negotio principali: ipſa ſententia eſſet nulla defectu iuriſditionis tanꝗ a non ſuo iudice lata. et tanꝗ contra rem iudicatam vt habetur per glo. et doct. in. d. cle. ſi appellationem. Nec valet ſententia poſt deſertionem lata ſiue ad agendum ſiue ad defendendũ: vt dicit Bald. in auc. ei qui appellat. C. de tem. ap. q2 talis ſnia eſt nulla defectu iuriſditionis: q2 deſerta appellatione iudex appellationis nullam habet iuriſditionem: vt dicit expreſſe idem Bald. in feu. in titu. quo tpe miles inueſtituram petere debeat. in §. fin. ⁊ dicit collecta. in. c. ex ratione. de ap. ꝙ licet Jo. and. in. d. cle. tenuerit ꝙ in hoc caſu poteſt appellans coram iudice ad quem petere pronunciari appellationem deſertam. Ipſe tamen collec. de hoc dubitat: quia talis iudex ad quẽ iam deſijt eſſe iudex / niſi inquit diceretur ꝙ iuriſditionẽ habet pretextu ipſi⁹ deſerte appellationis que inquantum ad hoc dumtaxat durat: quia quo ad aliud non habet iuriſditionem / ita dicit ipſe collecta. Et hec exceptio deſertionis appellationis impedit proceſſum. Et ante omnia eſt de ea cognoſcendum: vt nota. Specu. in titu. de exceptio. §. dicto verſ. ſed primo. Quia iudex appellationis primo examinare debet ſi per appellationem ad eum fuerit iuriſditio deuoluta: vt ibi per Specul. in. c. romana. §. ſi vero. de appellationi. lib. vi. et hoc de quarto dubio.

¶ Ad quintum dubium indubitanter dicendum eſt ꝙ dictus perrerij appellans tenebatur acta principalia in hac cauſa appellationis coram vobis pducere arguendo a ſufficienti partium enumeratione: quod eſt in iure fortiſſimum argumentum. l. patre furioſo. ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iuris.

¶ Quia dicta ſententia a quo dicetur diffinitiua aut interlocutoria. Si diffinitiua non eſt dubium quin debuiſſet ipſe perrerij acta principalia coram vobis producere cum ipſe ſit actor originarius: vt dicit Specul. in titu. de ſententia. §. fina. verſ. fina. et Guillel. de monte lauduno in clemen. fin. de app. Si interlocutoria etiam eo caſu tenebatur ipſe perrerij appellans dicta acta coram vobis producere / cum de ſtilo preſentis curie et omnium aliarum curiarum preſentis patrie dalphina. ſpiritualium et temporalium appellans ab interlocutoria debeat acta principalia in cauſa appellationis producere ſiue ſit actor originarius ſiue non: qui ſtilus pro lege debet ſeruari: iuxta. l. ſi quãdo. C. de inſtr. cum multis ſimi. et not. per Cy. in. l. ij. C. quando prouoc. non eſt neceſſe. in iiij. queſtione. ⁊ hoc de quinto queſito.

¶ Ex quibus recte concluditur dictam appellationem deſertam et inualidam eſſe pronunciandam ⁊ partes remittendas coram domino officiali: a quo pro ſuã ſententia exequenda cum expenſarum condemnatione preſentis inſtãtie / in quibus expenſis ipſe temere appellans venit condemnandus: iuxta. l. eum quem temere. ff. de iudi. cum ſimi.

¶ Conſilium. lxxviij.

1 Inſtrumentum producens omnia in eo contenta fateri cenſetur.
2 Forma ſubſtantialis ſeruari debet in conſtitutione procuratoris.
3 Filius quando de licentia et autoritate patris dicatur pcuratorẽ conſtituere.
4 Poſſeſſorium retinende eſt quid temporale etiam in clericis de quo peter pro filio poteſt ſe intromittere.

Q Uod roletus ſiluentis in hac cauſa vertente coꝛam vobis magni
fico dalphi.parlamento inter archandū galandi ſupplicantem.
Et antonium fontaynes ſupplicatum ad cauſam cuiuſdam aſſer-
ti beneficij:de quo ibi agitur comparuit et ipſam cauſam occupa-
uerit pro ⁊ nomine dicti Antonij de fontaynes ſine ſufficiēti mā-
dato.pꝛobatur rationibus ſequentibus.

1 ¶ † Cōſtat enim ex proceſſu qđ dictus de fontaynes eſt pupillus etatis decem
vel vndecim annoꝛum:quod fatetur dictus dominus roletus ſiluentis produ-
cendo in cauſa inſtrumentum ſue aſſerte procurationis/in quo narratur dicta
etas ipſius de fontaynes ex qua productione ipſius inſtrumenti videtur fate-
ri omnia ibi narrata iuxta ea que leg.⁊ no.in.l.cum precium.C.de liberali cau
ſa.Ex quo ergo ipſe de fontaynes eſt in illa etate licet ſit maioꝛ infante nō ta-
men potuit procuratores conſtituere niſi de licentia ſui epiſcopi vel eius offi-
cialis vt dicit tex.in.c.ſi.ibi:aut tu ipſe ⁊c.de iudi.li.vj. ¶ Nec obſtat ſi interue-
nerit autoꝛitas aſſerti iudicis cōis dñoꝝ decani et capituli viennēſ.qꝛ illa au-
toꝛitas nō ſufficit:ſed requirit autoꝛitas epi vel ei⁹ officialis:vt expꝛeſſe dicit
2 tex.in dicto . c.fina.ibi:cum autoꝛitate eoꝛundem ⁊c.Ex quo enim canon ibi
ſtatuit certam formā conſtituendi procuratores in pupillo maiore infante in
beneficialibus ab ipſa forma recedi non poteſt:ſed illa ſeruanda eſt:⁊ omiſſio
ipſa ſolennitatis ſubſtātialis reddit actum nullum:iuxta.l.cum hi.§.ſi pretoꝛ.
ff.de tranſac.et not.Dyn.in c.pꝛimo.de regu.iur.libꝛo.vj.in.viij.q.⁊ faciunt ea
que leguntur et notantur in.l.pꝛolatam.C.de ſenten.et interlo.omnium iudi.
¶ Non obſtat etiam quod iuramentum dicti pupilli in conſtitutione procura-
toꝛis interuenit:quia licet iudiciū minoꝛis iuramento firmetur:vt voluit glo.
in autenti.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſus ven.hoc eſt verum in pubere:
ſecus autem in impubere:vt in caſu iſto:vt hoc probatur a contrario ſenſu in
dicta auten.ſacramenta puberum que loquitur de iuramento puberum quod
non extenditur ad iuramēta impuberū:vt ibi dicūt Henri.de bouenco.⁊ doct.
¶ Alia etiam conſideratione non habet dictus roletus ſufficiens mandatum:
quia dictus iudex communis non conceſſit dicto Antonio de fontaynes licen
tiam procuratores conſtituendi niſi in cauſa interuertente coꝛam domino ab-
bate inſule barbare iudice apoſtolico:vt patet in.d.inſtrumento ibi:ideo eidem
antonio ⁊c.et ſequitur autoꝛitatem et licentiam cauſam predictam ⁊c.ex quo
enim dedit licentiam pro illa cauſa apoſtolica proſequenda in alijs non vide-
tur ſibi licentiam dediſſe.argu.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſolu.matrimo.quia vnius
incluſio eſt alterius excluſio.vt no.glo.in.c.raynaldus.ſuper verbo maſculis.
extra de teſta. ¶ Nec obſtat ſi in dependentibus et emergentibus ex illa cau-
ſa conceſſerit ipſe iudex etiam licentiam dicto de fontaynes procuratores con
ſtituendi:quia hec cauſa q̄ in hac venerabili curia parlamenti ventilatur non
poteſt dici dependens vel emergens ex illa apoſtolica cauſa que eſt ſpiritua-
lis.Et hec cauſa que hic agitur in materia poſſeſſoꝛij retinende ſit tempoꝛalis
et non ſpiritualis:vt voluit glo.in.c.literas.extra de iuramen.calum.⁊ ſic cum
ſint cauſe diuerſe et non poteſt illa licentia extendi ad hanc cauſam.argu.l.ita
fidei.ff.de iure fiſci.ibi cum diuerſitas rerum obſcurum faciat legatum ⁊c.ideo
ſeparatoꝛum ſeparata eſſe debet diſpoſitio.l.tutoꝛem.ff.de his quib⁹ vt indig.
et.l.fi.de calumniatoꝛibus.

3 ¶ † Nec poteſt dici qđ in dicto procuratoꝛio interuenerit autoꝛitas patris:qꝛ
licet pater fuerit preſens in licentia data filio per dictum iudicem communem
poſſe conſtituere procuratores in illa cauſa apłica.Ipſe tñ filius qui poſtea in
actu ſeparato conſtituit procuratores ſuos non conſtituit eos de autoꝛitate

a ¶ De au- toritate pa tris. Si pr̄ dedit lniaʒ filio ſtādi i iudicio et ſuccubuit an illa licē- tia extēdit ad cām ap- pellatiōis. vide Cy.in l.innit⁹. C. de procu. in.viij.q.

patris[a]:ſed tantummodo vigore licentie ſibi date per dictum iudicem communem:vt ibi ſonant verba inſtrumenti.ibi.qui ſcienter ⁊ ſponte virtute dicte autoriſationis et licentie:vt.ſ. deſcribitur per dictum dominū iudicem ſibi date ſuos facit ⁊c. ideo non valuit conſtitutio dictorum procuratorum per dictuʒ filium ad iudicia facta:poſito etiam qđ ipſe filius fuiſſet adulꝰtus:iuxta.l.fi.§.neceſſitatem.C.de bo.que libe. Et proceſſus iſte cum dicto filiofamilias factus eſt nullus.vt.C.de anna.excep.l. j.§.fi.⁊.l.fi.C.ad macedo.⁊ no.per Spec.in ti.de actore.in verſi ſed ⁊ filiuſfamilias. ¶ Ille enim conſenſus exigitur ad ſolennitatem:quo deficiente nullum eſt iudicium. Item.l.cum hi.§. ſi pretor.ff.de tranſac. Alia etiam ratione exigitur cōſenſus patris:quia pater eſt caput filij/et filius non dicitur integra perſona:vt no.per glo.in.d.§.neceſſitatem.

4 ¶ Nec obſtat ſi dicatur qđ de beneficialib⁹ ⁊ alijs cauſis ſpiritualibus pater non habet ſe intromittere:vt dicit tex.in.d.c. fi.in fi.de iudi.lib.vj.quia licet hic agatur de obtinēdo locum vnius clericuli in eccleſia viennen̄.non tamen agitur de beneficio vel re ſpirituali cum agatur hic in hac curia temporali in poſſeſſorio retinende qđ non eſt ſpituale ſed temporale:vt voluit glo.in.d.c.literas.de iura.calum.⁊ fuit opi.vincen̄.in.c.fi. de iudi.in antiquis.de quo plene tetigi in deciſionibus parlamenti.queſtione prima.

¶ Summarium.

1 ¶ Pactum legis commiſſorie in pignoribus de iure reprobandum.
2 Dominium non transfertur ex contractu reprobato.
3 Pactum legis commiſſorie ſucceſſorem nō afficit ſingularem.
4 Dominium directum quot teſtibus ⁊ qualiter probetur.
5 Fictio per appoſitionem iuramenti tollitur.

¶ Conſilium.lxxix.

Viſo ad plenum toto proceſſu credo indubitanter miſſionem in poſſeſſionem dicto pauioti bonorum:de quib⁹ agitur non eſſe concedendam:ſed literas per ipſum pauioti ſuper hoc obtētas eſſe reuocandas cauſis et rationibus per dominum Joannem pape legum doc.filium meū plene in iure deductis:et alijs proxime declarandis.

b ¶ De iure reproba tur.lʒ iſtud pactum legis ꝯmiſſo rie i pignori b⁹ reprobet vʒ tn̄ cū ſuſo in.c.ſignificante. extra de pigno et hoc

1 ¶ Et primo quia ille contractus de quo ſe iuuat dictus pauioti non eſt contractus venditionis ſed verius pactum legis commiſſorie in pignorib⁹ quod de iure reprobatur[b] ⁊ quod ille cō- b tractus ſi pactum legis commiſſorie in pignoribus:patet clare:quia dictus Joannes de boys ꝑ mutuo tredecim viginti ſcutorum auri ſoluendorum dicto pauioti in tunc proximo feſto natalis domini obligauit ⁊ hypotecauit dicta molendina ⁊ alia de quibus agitur ſub generali tamen obligatione:vt patet in proceſſu.fo.iiij.ibi:⁊ ſub obligatione ⁊ expreſſa hypoteca ⁊c. Et ſi in dicto termino nō ſoluiſſet/quod extunc dicta bona dicto pauioti eſſent empta pro dicto precio:iſtud enim eſt proprie pactum legis commiſſorie in pignoribus vt declarat glo.in.l.

glo.in.l.ſi fundus.§.fi.de pig.ꝛ in.l.j.C.de pac.q̄ð pactum iure reprobatur per tex.in.l.iij.ſecus autem ſi fuiſſet dictum q̄ð res fuiſſet creditoris iuſto precio quo tunc fuiſſet eſtimata per di
2 ctum.§.fi.in.d.l.ſi fundus.†Et ex illo reprobato cõtractu propterea nullum fuit tranſlatum dominium in dictum pauioti.l.pupillus et.l.quadam.in fi.ff.de acqui.re.domi.facit.l.nõ dubium.C.de legibus.Nec obſtat iuramentum per ea que dixi.j.in ſequenti conſilio.¶Secundo quia et ſi dict⁹ pauioti ius habuiſſet in dictis bonis:eiſdem ſaltim tacite renũciauit cum in inquantibus de ipſis bonis factis ad inſtantiam ipſorum de letra ꝛ de portu ꝛ eorum a quibus cauſam habuerunt nõ ſe oppoſuerit ipſe pauioti aduerſus ſubhaſtatiões:imo ipſe pauiati paſſus eſt quinq̄ʒ annis dictos reos dicta bona poſſidere pacifice abſq̄ʒ querelando.illud probatur in.l.ſi eo tempore.C.de remiſſione pignoris.

3 ¶†Tertio quia licet dictus Joannes de boys debitor in dicto contractu conceſſerit licentiam dicto pauioti poſſeſſionem dictorum bonorum accipiendi eius propria autoritate lapſo dicto termino ſolutionis.Et poſſit dici q̄ð dictus pauioti vrbanius facit petendo licentiam a preſenti magnifico dalphina.parlamento intrandi poſſeſſionem:iſtud tamen nõ releuat dictum pauioti nec debet ei concedi miſſio in poſſeſſionem contra tertios poſſeſſores quales ſunt dicti de letra ꝛ de portu.vt dicit glo.poſt mar.in.l.cum actores.in glo.j.in fi.C.de pig.Idẽ etiam ibi tenet Jac.de but.quia iſtud pactum ſingularem ſucceſſorem non afficit.l.fideicommiſſum.§.tractatum.ff.de iudi.l.cum.ff.de act.ꝛ obli.ita etiam dicit Bar.in.d.l.creditores.

4 ¶†Quarto quia per deducta in proceſſu clare patet dicta molendina de quibus agitur cum eorum iuribus et pertinentĩbus pertinere pleno iure dicto de letra non ſolum reſpectu vtilis:imo etiam reſpectu directi dominij:quia antoni⁹ de curia fuit dominus dictorum molendinorum:vt deponunt teſtes:videlicet ſeptimus teſtis.fo.cxcj.idem.x.teſtis.fo.cxcij.ſuper primo articulo articulorum additionalium dicti de letra.Et qui antonius de curia directum dominium dictorum molendinorum cum cenſu annuo quatuor ſeſtariorum frumenti vendidit ꝛ recognouit nobili gabrieli eius filio:vt latius conſtat in inſtrumento inſerto in proceſſu.fol.cclviij.Ex quibus venditione et recognitione tranſlatum fuit dominium directum dictorũ molendinorum in dictum gabrielem:iuxta.l.cenſualis quedam profeſſio.C.de dona.licet inter patrem et filium iuris fictione non dicatur eſſe niſi vna extremitas cum eadem perſona reputantur:quia iuramentum q̄ð tunc ibi in ipſo cõtractu interuenit tollit illam iuris fictionem.ꝛ facit de vno extremo duo extrema.Ratio quia ius ciuile vult ſeruari iuramentum et religionem.l.j.C.de ſacroſan.eccle.ſi ergo vult iuramentum ſeruari vult ergo veritatem ſeruare que eſt de ſubſtãtia iuramenti.c.et ſi chriſtus.extra de iureiur.ſi ergo vult ſeruare veritatẽ vult ergo tollere fictionẽ:ſʒ ſm fictionẽ pr̃ ꝛ fili⁹ iuris fictiõe nõ
5 eſt niſi vna extremitas in qua non põt cadere obligatio.†Di

verũ quo ad obſeruãtiã iur̃i:ſed pactũ nõ ↄfir mat iuramẽto vt vñ tenere Inno.l.d.c.ſignificãte.ꝛ hãc parteʒ tʒ Bar.l.l.ſi q̃s p eo.ff.d fideiuſ.idẽ ſentit d boneco.in autẽ.ſacra.in cã fi.ꝛ vi de.j.lati⁹ in ↄſil.lxxxj.

ſamus ergo qđ per appoſitionem iuramenti cũ fictiõ tollatur qđ ſint duo extrema de iure ciuili ꝛ qđ ibi cadat obligatio ciuilis ꝛ per conſequens valeat ille cõtractus quo hic agitur ꝛ de hac validitate cõtractus inter patrem ꝛ filium qđ firmatur iuramento plene tetigi in deciſionibus parlamenti.q.cclvj. Et quia molendina fuerit aperta et cõmiſſa dicto gabrieli:primo quia dicti de boys ceſſauerunt in ſolutione dicti cenſus trib⁹ annis ꝛ vltra ante cõtractum cũ dicto pauioti factũ. Tum quia dictus pauioti nõ fuit de ipſis molendinis inueſtitus neqꝫ retentus per dictũ gabrielem ita qđ fuerunt aperta et commiſſa ipſi gabrieli vt plene fuit deductum in articulis dicti de letra. incipientibus addendo inſertis in proceſſu.fo.cj.Et qđ ius cõmiſſi ꝛ omnia alia iura ꝛ actiones eidem gabrieli in predictis ſpectantia ꝛ pertinentia ipſe gabriel vendidit ceſſit et remiſit dicto de letra.vt plenius cõſtat in inſtrumẽto in proceſſu producto ꝛ inſerto.fo.ccxl.Ex quibus venditione ceſſione ꝛ remiſſione per dictũ gabrielem dicto de letra factis cõſtat dicta molendina pertinere dicto de letra non ſolum iure vtilis ſed etiã iure directi dominij:debet ergo dici dictũ pauioti repellendũ fore exceptione doli petendo qđ reſtitutus eſſet ſi penes ſe habere iuxta regulam iuris:dolo petit ꝛc.et potius hoc caſu fauendum eſt dicto de letra. Quia qñ duo volunt admitti ad aliquid quorum vnus tractat de retinendo ꝛ alius de acquirendo tractans de retinendo preferetur.ff.de capti.ꝛ poſtli.reuer.l. ſi captiuus.§.j.

Summarium.

1 Iuramentum in quo contractu valeat.

2 Pactum legis commiſſorie an validetur per iuramentum.

3 Contractus quibus validetur.

Conſilium.lxxx.

a Dictatis.q. ſunt ſ.in precedenti conſilio.

Ddendo allegationib⁹ iuris per me ſubſignatum dictatis[a] pro de letra.ꝛ de portu.cõtra pauioti vbi dixi in prima ratione.pactum legis cõmiſſorie de quo inter dictas partes agitur eſſe a iure reprobatum et propterea non ſeruandum reſpectu dictorum de letra ꝛ de portu qui ſunt tertij poſſeſſores.

1 †Dico qđ nõ obſtat dictis tertijs poſſeſſoribus.c.ſignificante.ꝛc.extra de pig.vbi videtur probari qđ iuramentũ in tali pacto valeat qꝛ illud.c.loquitur in debitore iurante qđ eſt per ipſum debitorem iurãtem ſeruãdum ea ratione quia odio creditoris tantũmodo eſt tale pactum improbatũ.Ideo hoc caſu ꝑ debitorem iurantem eſt ſeruãdum.vt in.d.c.ſignificante.hic autem in caſu de quo agitur ſumus in alijs terminis vcꝫ qñ ad man⁹ tertias tale pignus peruenit contra quem tertium poſſeſſorem non tranſit dictum iuramentum. Primo qꝛ tertius poſſeſſor nõ iurauit ꝛ ſic nõ ligatꝛ iuro ꝑdeceſſoꝛ/maxime cũ nõ ſint ipſi tertij poſſeſſores hꝛdes iurãtis:vt in aut.de ſreiur.a moriẽte

2 ꝑſtito.in pn.†Scḋo qꝛ ꝑ tale iuramentũ nõ fuit dictũ pactũ legis cõmiſſorie cõfirmatũ ſiue cõualidatũ:ſed donec ab initio ſemper remanſit cõtractus nullus ꝛ inualidus:vt voluit Innocen.in

b.c.ſignificante.⁊ Bar.in.l.ſi quis pro eo.in princ.ibi:quarto ꝓhibetur ⁊c.ff. de fideiuſſo.idem etiã dicit Henri.de bouenco.in aut.ſacramẽta pube.in ſua repetitione in materia cauſe ſi.C. aduer.vendi. ¶ Ex quo ipſe cõtractus de quo agit non fuerit validatus per iuramentũ:ſed adhuc remaneat inualidus poſſunt iuridice ipſi de letra ⁊ de portu rei tertij poſſeſſores de inualiditate dicti contractus excipere aduerſus petita per dictum pauioti inſtantem.

5 ¶ † Eſt vnum etiam aliud circa quod eſt aduertendum de quo tetigit ille qui primo in hac cauſa allegauit. Sed hic recpilogo pro memoria:quod licet ipſe Joannes pauioti promiſiſſet ſoluere centum ſcuta in augmentum debitum:illud tamen non ſufficit ad validitatem contractus. Quia immo debuiſſet ipſe pauioti promiſiſſe ſoluere iuſtum pretium quo res adueniente termino iuſte fuiſſet eſtimata per text.qui ita vult in.l.ſi fundum.§.fin.ff.de pig. Et iſtud eſt magni effectus:quia dicta molendina fuiſſent eſtimata ad octo centum ſcuta:vt eſt notorium. Tum quia ipſe pauioti dicta centum ſcuta non ſoluit. Jdeo nõ habet actionem ad petendum ipſa bona/de quibus agitur iuxta.l.iulianus.§.offerri.ff.de actio.empti.cum ibi no.per glo.⁊ doct. ¶ Et ſi alia dubia in dicto proceſſu videantur dñationibus veſtrorum dñorum meorũ huius venerabilis parlamenti:dignentur ſi placet veſtre dñationes ipſe participare cum aduocatis dicte partis ree:prout iam dominationibus veſtris extitit in camera conſilij ſupplicatum.

¶ Summarium.

1 Pactum legis commiſſorie quod dicatur.
2 Pactum pignoris quod ſit.
3 Tunc dictio temporis denotat extremitatem.
4 Juramentum quñ in pacto legis commiſſorie valeat appoſitum.
5 Juramentum quando valeat in preiudicium tertij poſſeſſoris.
6 Contractus minoris curatorem habentis quando iuramento validetur.
7 Dominium non transfertur ex pacto legis commiſſorie.
8 Contractus quis ſeruandus ⁊ quis non.
9 Contractus inter patrem ⁊ filium initus eſt inualidus.
10 Contractus nullus iuramento validatur.
11 Jus ciuile iuramentum ⁊ religionem ſeruari iubet.
12 Conſtitutio precarij quando valeat.

¶ Conſilium.lxxxi.

AD decem dubia per dominos venerabiles curie parlamenti eliſcita ex proceſſu per eos diffiniendo inter Joannem pauioti temere agentem ex vna parte/et de letra ⁊ de portu ſe legitime defendentes ex altera ⁊ aduocatos partium tradita puto iudicio meo reſpondendum vt ſequitur pro informatione animorum dictorum dominorum.

1 ¶ † Primo ad primũ dubiũ dicendũ eſt indubitãter pactũ factũ ꝑ dictũ pauioti cũ ioãne de boys fuiſſe ⁊ eſſe veraciter pactũ legis ꝯmiſſorie:quod patz quia dict⁹ de boys ꝓ mutuo.cclx.ſcutorum auri ſoluẽd.dicto pauioti in tũc ꝓxio feſto natalis dñi obligauit ⁊ hypotecauit oia bona ſua dicto pauioti ⁊ ſic bona de quibus agit. ¶ Cũ pacto quod ſi dict⁹ de boys nõ ſoluiſſet quod ex tũc dicta bõa de quib⁹ agit eſſent ⁊ remanerẽt empta dicto pauioti ꝓ dicto ꝑtio.iſtud enĩ eſt ꝓpriũ pactũ legis cõmiſſorie in pignorib⁹ vt declarat gl.in.l.ſi fund⁹.§.fi.ff.de pig.⁊ in.l.j.C.de pac.pi.quod pactũ a iure reprobat ꝑ tex.in.l.iij.e.ti. ¶ Secus aũt ſi fuiſſet dictũ quod res obligata fuiſſet creditoris iuſto ꝑtio quo tũc fuiſſet eſtimata vt declarat tex.in.d.l.ſi fundus.§.fi. ¶ Et circa hãc mediã ad ꝓpoſitũ querit.Jo.an.

quid ſi fuerit pactum factum quod lapſo termino creditoꝛ ha-
beat rem in ſolutum precij.et determinat qd etiã illud pactum
non valet.ita dicit ipſe in.c. ſignificante.extra de pig.Idem ſi
diceretur quod creditoꝛ haberet rem in feudũ vt in.c.j.de feu-
do dato in vicem legis commiſſoꝛie in feud.¶ Plus dicit ipſe
Jo.an.qd debitoꝛ non poteſt renunciare beneficio illius iuris:
quia illud pactum non eſt pꝛohibitum in fauoꝛem debitoꝛis:ſed
in odium creditoꝛis.Ita ibi dicit ipe Joan.an.¶ Et ratio quare
in pignoꝛibus tale pactum repꝛobatum eſt:quia communiter
plus valet pignus ꝙ pecunia numerata ⁊ ſub confidẽtia poſſe
in termino ſtatuto ſoluere debitores pecunijs indigentes val-
de grauantur:quia pꝛo modico mutuo perderent rem magni
valoꝛis.¶ Item ſi valeret illud pactum aliquid accideret ſorti
et fieret tale pactum in fraudem vſurarũ.Ita dicit Jo.an.vbi.ſ.
idem hoſti.in ſumma.in ti.de pigno.

a ¶ Dictio tunc.dictio tunc ſignificat actũ vbi pꝛolati.tũ: ſignificat effectũ verbi ꝯſummati.

2 ¶ †Ad ſecundum dubium clarum eſt quod illud non pōt dici
pactum in venditione appoſitum:ſed veraciter dici dꝫ pactum
pignoꝛis:quia ex lectura inſtrumenti clare patet quod pꝛimo
et pꝛincipaliter agebatur de mutuo ⁊ eius ſolutione et datione
pignoꝛis.Et in conſequentiam fuit adiectum pactum legis com
miſſoꝛie videlicet qd ſi in termino mutuum non ſolueret quod
3 tunc bona obligata eſſent empta dicto pauioti creditoꝛi.†Illa
a enim dictio tunc[a] denatat extremitatem tempoꝛis.l.ſi his lega-
tum.§.fi.ff.de condi.⁊ demon.⁊ not.in.c.ꝙ ſit.de elec.lib.vj.⁊ in
ca.j.de vſuris.lib.vj.Ergo in illa extremitate tẽpoꝛis videlicet
in termino natalis domini quo dictum mutuum nõ fuit ſolutũ
fuit tunc venditio facta dicto pauioti.Et ſic pꝛincipaliter ibi
agebatur de ſolutione mutui.Et in conſequentiam ſi non ſol-
ueretur termino ſtatuto fuit poſtea factum pactum emptionis.
Et iſta eſt veritas quod ibi fuit pactum pignoꝛis ⁊ non pactum
in venditione appoſitũ niſi caſualiter ſi mutuum nõ ſolueretur
termino ſtatuto.Et illa que ſunt in conditione non ſunt in de-
poſitione per ea que leguntur ⁊ no.in.l.lucius.la.ij.ff.de here-
di.inſti.quomodo enim poſſet quod illud pactum fuerit in ven-
ditione appoſitum:cum venditio tempoꝛe contractus non eſſet
facta ſed in termino natalis domini tunc ſequentis:ante quem
terminum non fuit nata actio nec obligatio ſicut nec in quoli-
bet alio contractu conditionali.de hoc etiam tetigi in tractatu
meo de vſur.in queſtione que incipit.iurta hanc materiam.

b ¶ Licꝫ iuramentũ.ſi iuramẽto ꝯfirmet pactũ legis cõmiſſoꝛie.⁊ hoc dꝫ qd non quo ad ꝯualidationẽ: ſꝫ bñ vꝫ iuſꝫ ꝗ ad obſeruãtiã: vt dixi l dc. parla.q.vj.

4 ¶ †Ad tertiũ dubiũ alˀs reſpondi qd licet iuramentum [b]in tali
b pacto legis cõmiſſoꝛie appoſitũ valeat:vt videt̃ pꝛobari in.d.c.
ſignificante.de pig.Illud eſt verũ quo ad obſeruãtiã iuramenti
per iurantem:vt ibi:ſed ex tali iuramento non cõfirmat̃ nec con
ualidat̃ tale pactũ legis cõmiſſoꝛie:vt voluit Inno.in.d.c.ſigni
c ficante.quẽ ſequit̃[c] Bar.in.l.ſi quis pꝛo eo.in pꝛinci.ibi:quarto
pꝛohibet̃ ⁊c.ff.de fideiuſ.Idem tenent card.flo.⁊ panoꝛ.vt re-
fert ipſe panoꝛ.in.d.c.ſignificante.in gl.fi. Idẽ etiã tenet Joan.
de Imol.in.c.cum contingat.de iureiurando.in ſua repetitiõe
in.xvj.col.in.iiij.combinatione.verſi.nũc reſtat deſcendere ad
quartum membꝛum.ibi.⁊ per pꝛedicta ⁊c.Item tenet Ang.vt

c ¶ Quẽ ſe. ꝗt.raph.cu. l.ſi ꝗs p eo. nõ vt ſequi opi.Bar.in hoc arti.

vbi refert Imol.et qđ iuramentum non conualidet dictum contractum:probat
expreſſe text.in.d.c.ſignificante.cum dicit quod ſi debitor fecerit diligẽtiam de
ſoluendo infra terminum quod iuramentum ſeruauit:ꝛ creditor tenet pignus
reſtituere debitori:ſi tenetur reſtituere pignus:ergo non fuit contractus cõua
lidatus.Idem henri.de bouẽco.in aut.ſacramenta puberum in ſua repetitiõe
in materia cauſe finalis.C.ſi aduer.ven.vbi dicit qđ iuramentũ confirmat illũ
cõtractum quantum ad obſeruantiam iuramenti:volẽs dicere quod contract⁹
non conualidatur niſi quo ad obſeruantiam iuramenti.Et quod iuramentum
non confirmet iſtud pactum legis cõmiſſorie in pignoribus.facit ratio:quia cũ
iſte contractus ſit contra ius poteſt ſuper tali iuramento diſpenſari:qꝛ in odiũ
creditoris eſt reprobatũ.Ita dicit panor.in.d.c.ſignificante.in glo.fi.ſicut etiã
dicit ipſe poteſt diſpenſari in materia.c.debitorum.de iureiurã.ſi ergo põt ſup
tali iuramento diſpenſari:ergo non eſt contractus confirmatus.

5 ¶†Ad quartũ dubium ex proxime dictis circa tertiũ dubium patet reſponſio
quod licet dictum iuramentum valuerit in preiudicium dictorũ de bo{ꝰs} iurã
tium.Non tamen eſt validum in preiudicium tertiorum poſſeſſorum:cum ipſe
contractus non fuerit conualidatus per dictum iuramentum:vt volunt Inn.
Bar.hen.de bouẽco.card.flo.panor.Imol.ꝛ Ang.in locis preallẽ. Immo quod
plus eſt heres iurantis poteſt venire contra pactum iuratum per defunctum:
vbi cõtractus eſt a iure reprobatus:pro quo hic inſero verba dicti de bouẽco.
in dicta ſua repetitione:vbi inquit formaliter in hec verba.Et ex hoc ꝙ pactũ
hoc caſu in ſe nõ confirmatur:notabiliter infertur quod mortuo principali pa
ciſcente qui iurauit heres eius veniens cõtra pactum nullatenus repelli põt.
primo nõ vi exceptionis pacti cum de ſe nullum fuerit pactum ꝛ non fuerit in
ſe iuramẽto cõfirmatum ꝛ nullam produxit exceptionẽ pacti que paſſiue tranſ
eat contra heredes eius.Secundo non vi iuramenti:quia cum perſona extin
ctum eſt:ꝛ cum ſit perſonale ex parte iurantis extra de arbi.c.per tuas.et not.
Inno.in.c.veritatis.extra de iureiurã.Iſta ſunt verba hen.de bouẽco.in dicta
ſua repetitione in cauſa materiali in ſecundo membro principali.in fi.ibi.ꝛ ex
hoc quod pactum ꝛc.¶Et ſic patet reſponſio ad iſtud quartum dubiũ ꝙ dictũ
iuramentum nihil operatur in preiudicium dictorum tertiorum poſſeſſorum.

6 ¶†Ad quintum dubium aliqui doc.voluerunt dicere quod contractus mino
ris habentis curatorem non firmetur iuramento niſi interueniat autoritas
curatoris de iure:ſed bene de conſuetudine.Ita dicũt Pe.ꝛ Cy.in.d.aut.ſacra
menta.glo.tamen iuris ciuilis ꝛ communiter doc.tenent contrarium ꝙ immo
de iure firmetur iuramento ſi non interueniat curatorum autoritas:ꝫ habeat
curatorem in.d.aut.ſacramenta.ꝛ in ſeu.de pace iura.fir.in.§.itẽ ſacramẽta.et
iſtam partem ſemper in conſulendo tenui.¶Sed remanẽt alia fundamẽta:de
quibus.ꝫ.tetigi:per que apparet.quod ipſe panioti male ꝛ temerarie agit.

¶Ad ſextum ꝛ ſeptimũ dubia mentionẽ facientia de.l.fi.C.de acqui.poſ.Puto
de iure dicẽdum conditionem ex.d.l.fi.non cõpetere dicto panioti:quia illa.l.
loquitur in domino poſſeſſore qui ꝑdidit poſſeſſionem medũs ibi declaratis.
Sed dictus panioti nũꝙ fuit dominus nec poſſeſſor bonorum:de quibus agi
7 tur.igitur ꝛc.†Non primo fuit dominus:quia ex illo inualido pacto legis cõ
miſſorie non fuit in eum tranſlatum dominium:iuxta.l.pupillus.ꝛ.l.quedam.in
fi.ff.de acqui.re.do.facit.l.nõ dubium.C.de legibus.Non etiam fuit vnꝙ poſ
ſeſſor ipſe panioti per cõſtitutionem precarũ:quia ex quo ipſe contractus fuit
nullus et inualidus etiam non valuit conſtitutio precarũ tanꝙ acceſſoria ad
contractum inualidum.argu.in.l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.eo.titu.Et
data nullitate pricipalis acceſſoriũ euaneſcit vt in regula iuris acceſſoriũ.ꝛ qđ

ex contractu a iure reprobato etiã non trãſferatur poſſeſſio: probat text.in.d.l. pupillus.in fi.ff.de acqui.re.do.ita quod non poteſt ipſe pauioti dicere ſe perdidiſſe poſſeſſionem: et ſic non habet locum.d.l.fi.que loquitur in domino qui perdidit poſſeſſionem. ¶ Non agit etiam ipſe pauioti rei vendicatione; quia non petit bona ſibi reſtitui: ſed petit ſe mitti in poſſeſſionem agẽdo poſſeſſorio adiſpiſcende.de natura eñ rei vendicationis eſt agere ad reſtitutionem rei.l. in rem.ff.de rei ven. ¶ Et ſi diceretur quod ipſe egit rei vendicatione male diceretur: quia ipſe non pbauit dominium ex tali pacto a iure reprobato: ex quo pacto non fuit in eum tranſlatum dominium per ſupra allegata. ¶ Debuiſſet enim ipſe pauioti prius agere contra dictos de boys principales debitores actione perſonali. Aut ſaltim prius diſcuti facere eorum bona ꝙ agere contra tertios poſſeſſores: iuxta materiam aut.hoc ſi debitor.C.de pigno.

¶ Sed videtur quod dictus pauioti bene petat ſe mitti in poſſeſſionem dictorum bonorum in ſuis literis expoſitorijs. Cum in dicto contractu fuerit adiecta clauſula quod ipſe pauioti lapſo termino ſolutionis dicti mutui poſſet propria autoritate poſſeſſionem ipſorum bonorum accipere. ¶ Sed ad hoc rñdeo tripliciter. ¶ Primo quod dicta clauſula nihil operatur cõtra tertios poſſeſſores: vt dicit glo.poſt.mar.in.l.creditores.in gl.j.in fi.C.de pig. Item quod tale pactum non afficiat tertios poſſeſſores.ibi tenet Ja.de bu.ita etiam dicit ⁊ ſequitur Bar.in.d.l.creditores. ¶ Secundo reſpondeo quod illa clauſula deberet ſortiri effectum contra contrahentẽ vbi contractꝰ eſſet de iure validꝰ. Ita loquitur.d.l.creditores.hic autem loquimur in contractu a iure reprobato.vt ſupra dixi circa primum dubium. Ex quo pacto reprobato nullus ſequi debet effectus.iuxta.l.non dubium.C.de legibus.cum ſimilibus. ¶ Tertio qꝛ dicta molendina cum pertinentijs fuerunt ⁊ ſunt aperta ⁊ cõmiſſa dicto de letra vt plene declaraui in alijs iuris allegationibus primo loco traditis: ⁊ ipſa molẽdina tenet ⁊ poſſidet tanꝙ dominus vtilis ⁊ directus vt ipſe in proceſſu declarauit.ideo euacuata fuit dicta clauſula et caret viribus iuxta ea que leguntur in.l.lex vectigali fundo.ff.de pigno.

¶ Ad octauum dubium dico quod pretenſa nullitas ibi mentionata: quod in venditione per rectorem capelle facta dicto de letra non interuenerunt ſolennitates iuris non poteſt patrocinari dicto pauioti.per textum in.l.fi.C.de rei ven.maxime quia ipſe pauioti actor non probat dominium per ſupra allegata. Ideo ipſi rei etiam ſi nihil preſtitiſſent obtinere debent.l.qui accuſare.in fi.C.de eden.cum ſi.

8 ¶ † Ad nonum dubium Si venditio quatuor ſeſtariorum frumenti cenſus cũ directo dominio dictorum molendinorum facta per antoniũ de curia Gabrieli eius filio valuerit de iure. Et dico quod ſic cauſante iuramento per patrem in ipſo ꝯtractu appoſito cauſis et rationibus ſubſcriptis. ¶ Primo quia talis cõtractus poteſt inter tales perſonas licite cuſtodiri. Ideo ſeruandus: ⁊ de facto eſt adimplendus: vt in.c.cum contingat.⁊ in.c.ſi vero.extra de iureiur.

9 ¶ † Secundo probatur: quia contractꝰ inter patrem ⁊ filium initus nõ eſt ipſo iure nullius: immo eſt dicta venditio verus cõtractꝰ iure gentiũ: licet quo ad productionẽ actionis ſit de iure poſitiuo inefficax. Nam lꝫ ciuilis actio ꝑpter nullius acquiſitionis effectum de iure ciuili nõ producatur. Attamen vera ex ipſo cõtractu oritur obligatio naturalis inter patrem ⁊ filiũ etiam in patria poteſtate conſtitutum.l.frater a fratre.cum ibi no.ff.de cõdi.inde. Et ſimiliter inter dominum ⁊ ſeruum oritur naturalis obligatio.l.fi.eod.ti.qꝛ naturalis iure gẽtiũ reciprocus cõſenſus vere cadit inter iſtas pſonas patrẽ ⁊ filiũ: dominũ ⁊ ſeruum. Ex quo conſenſu reciproco naturalis obligatio producit.l.ſtichum.§.

naturalis.ff.de ſolu.l.prima.§.fina.ff.de pac.Et ideo alibi dicit tex.quod inter
dominum et ſeruum verus cadit contractus emptionis ſeu vera emptio:licet
non oriatur ex ea obligatio ciuilis.l.ſed ſi pupillus.ff.de inſti.Cum igitur ta-
lis contractus ipſo iure non ſit nullus/ſed verus ſit in ſe contractus iure gen-
tium:per conſequens videtur quod faciliter confirmetur cum proprijs iuribus
iuriſgentium ſubſiſtat.argumen.in.l.obligationes que proprijs iuribus .ff.de
act.ꝛ obliga.¶ Preterea et tertio probatur dictus contractus venditionis iu-
ramento fuiſſe confirmatus:quia ſi inſpiciamus cauſas propter quas donatio
inter patrem et filium in poteſtate conſtitutum:et ſimiliter venditio non valet
de iure ciuili:omnes rationes ſunt introducte in fauorem et priuilegium pa-
tris:puta quod ſint eadem perſona pater ꝛ filius:ꝛ quod inter eos non ſit vna
extremitas:et quod quicquid acquirat filius acquirat patri:ꝛ quod pater ſit ca-
put filij.ꝛ non dicatur filius integra perſona:vt dicit glo.in.l.cum non ſolum.
§.neceſſitatem.C.de bo.que liberis.ꝛ quod filius ſit ſuus ꝛ neceſſarius: omnia
iſta iura fuerunt a iure ciuili introducta in fauorem patris.¶ Sed quādo ali-
quis cōtractus eſt nullus in fauorem et priuilegium alicuius ita quod aliqua
actio non oritur.Quia quod nullum eſt parere non poteſt.l.nam ꝛ ſi ſub cōdi-
10 tione.ff.de iniuſto teſtamento.†Si tamen iuramentum opponatur ſuper tali
contractu nullo validatur talis contractus/et ex eo actio oritur:vt in dicta au-
tenti.ſacramenta puberum.cum ibi nota.per glo.ꝛ docto.nam vbi contractus
eſt nullus ſi deficiat decretum in fauorem et priuilegiū minoris certe ſi ibi ap-
ponatur iuramentum validatur talis contractus:et ex eo datur actio:vt in di-
cta aut.ſacramenta.ergo idem dicamus in propoſito cum in fauorē patris ſit
venditio nulla qđ per appoſitionem iuramenti validetur:quia quis poteſt re-
nunciare fauori ſuo:iura ſunt vulgata.
11 ¶†Preterea ꝛ quarto quia ius ciuile vult ſeruari iuramentum ꝛ religionē.l.ſ.
C.de ſumma trinitate ꝛ fide catholi.ſi ergo vult iuramentum ſeruari:ergo vult
veritatem ſeruari que eſt de ſubſtantia iuramenti.c.ꝛ ſi chriſtus.extra de iure-
iurando.Si ergo vult ſeruari veritatem:ergo vult tollere fictionem:ſed ſm fi-
ctionem iuris ciuilis pater ꝛ filius nō ſunt niſi vna extremitas.i.vna perſona
in quā non poteſt cadere obligatio ciuilis in.§.item inutilis.inſti.de inuti.ſti-
pu.cum ibi no.ergo dicamus qđ per appoſitionem iuramenti fictio iuris ciui-
lis tollatur ꝛ ſint duo extrema ꝛ due perſone etiā de iure ciuili propter iuramē-
tum qđ ius ciuile vult ſeruari in quo iuramento nulla fictio cadit.Et ſic ſi ſint
duo extrema et due perſone diſtincte de iure ciuili ergo ibi cadit obligatio ci-
uilis:et ſic pater erit obligatus naturaliter vt.ſ.dixi et ciuiliter propter iura-
mentum.ex quibus propterea apparet quod dicta venditio de qua agitur de
iure valet.¶ Ulterius circa hoc eſt aduertendum quod ex dicta venditiōe fa-
cta per patrem filie etiam ſi nunquam fuiſſet appoſitum iuramentum fuit or-
ta obligatio naturalis inter patrem et filium vt ſupra proxime dixi.¶ Que na-
turalis obligatio licet non producat actionem ad agendum de iure ciuili tamē
producit exceptionem ad retinendū:iuxta ea que le.ꝛ no.in.l.frater a fratre.ſu-
pra allega.ꝛ in dicta.l.ſtichum.§.naturalis.ff.de ſolu.ideo dicti rei veniunt ab-
ſoluendi.¶ Cum etiam alibi dicatur qđ naturalis obligatio impedit indebi-
ti per ignorantiā iuris ſoluti repetitionē in.l.cum quis.C.de iuris ꝛ fac.igno.
cum ibi no.per glo.ꝛ docto.
12 ¶†Ad decimū dubiū ſi per conſtitutionē precarij factā in contractu de quo
agitur fuerunt tranſlati dñium et poſſeſſio in dictum Pauioti iam de hoc teti-
gi ſupra:circa ſextum et ſeptimum dubia.vbi dixi quod cū ipſe contractus pi-
gnorū fuerit de iure inualidus ꝛ reprobatus qđ conſtitutio precarij ibi in cōſe-

quentiam et acceſſorie adiectum non valuit nec operatur aliquē effectū tranſla tio dominiū aut poſſeſſionis per iura et rationem ibi allegatas. ¶ Et quod cen tum ſcuta ſolui promiſſa per dictum pauioti vltra mutuū non validant contra ctum. ¶ Primo quia non fuit ſeruata diſpoſitio dicte. l. ſi fundus. in. §. ff. de pi gnoribus. videlicet quod pignus fuiſſet creditoris iuſto precio: quo adueniente termino fuiſſet eſtimatum: quia iura preſumunt qd ſemper plus valeat pi gnus ꝙ mutuum. Ideo illa ratione reprobatur pactum odio creditorū ne ali quid accedat ſorti in fraudē vſurarū: vt ſupra dixi in fine primi dubij. Sed per proceſſum non apparet quod iuſto precio dicta bona fuerint eſtimata in dicto termino natalis domini ante nec poſt. Igitur male agit ipſe pauioti. ¶ Secun do quia nō fuerunt promiſſa ſolui dicto de boys debitori: ſed cuidā creditori/ cui dicta bona erant obligata: et ſic debebant ſolui illa centum ſcuta ad vtilita tem dicti pauioti potius ꝙ ad vtilitatem dicti de boys debitoris: quia ipſe pa uioti pro ipſis centū ſcutis poterat in futurum conueniri hypotecaria ſi ipſe fuiſſet poſſeſſor. ¶ Tertio quia ipſe pauioti dicta centum ſcuta non ſoluit illi creditori/ cui debebantur in inſtrumento contractus nominati. Et ob defectū ſolutionis ille creditor egit contra dictum de boys: et fuit ipſe de boys pigno ratus de bonis/ de quib⁹ agitur: et tunc poſſidet dictus de letra. ¶ Quarto q si ipſe pauioti velit pretendere quod dicta centum ſcuta fuerint promiſſa ſolui in augmentum precij: prout tamen non fuerunt: male agit cum nō ſoluūt ipſa centum ſcuta. iuxta. §. offerri vulgatum: ante ēm ſolutionem precij non poteſt ad rem venditam agi vt ibi.

¶ Summarium.

1 Dominium domus qualiter probetur.
2 Titulus poſſeſſionis qualiter inualidetur.
3 Poſſeſſorium retinende qualiter probetur.
4 Poſſeſſio qualiter probari poſſit et quanto tempore preſcribatur.
5 Agere in iudicio quis preſumitur ſuper eo tantum quod ſibi competit.

¶ Conſilium. lxxxij.

IN cauſa vertente coram vobis domino viceballiuo in ſede vien ne. et terre turris inter Joannem picardi agentem ex vna parte et dominum Joannem cuberie reum ex altera iuxta acta et pro bata eſt ſententia ferenda pro dicto picardi actore/ cauſis et ra tionibus ſubſcriptis.

1 ¶ †Licet enim non agatur in hac cauſa ſuper petitorio domus habitationis dicti picardi actoris ſed tantūmodo ſuper poſſeſſorio retinende ipſius domus: ipſe tñ picardi ex abūdāti probauit dñium dicte domus in qua inhabitat. ¶ Primo quia licet ipſe dñs Joannes cuberie produxerit quoddam inſtrumentum aſſerte venditionis inſertum in proceſſu. fo. lxxiij. ſub data anni currentis dñi. M. cccclxvj. et diei. xxvij. menſis maij. ¶ Nō tñ conſtat per proceſ ſum qd domus habitationis dicti picardi de qua agitur ſit cōprehēſa in dicto inſtrumento venditionis ex aduerſo producto. ¶ Et poſito et nō cōceſſo qd illa domus habitatiōis dicti picardi actoris de qua agitur eſſet in dicto inſtrumen to cōprehenſa: tñ henricus borgeſij a quo ipſe dñs Joannes cuberie pretendit cauſam habuiſſe ante datam dicti inſtrumenti dictam domū habitationis di cti picardi de qua agitur primo vendiderat ceſſerat et remiſerat dicto picardi actori vt deponit. primus teſtis dicti picardi examinatus ſuper. vj. articulorū primo loco pro parte dicti picardi traditorum inſertorum in proceſſu fo. x. cu ius teſtis depoſitio eſt folio. cxviij. verſo. Et per depoſitionem ſecundi teſtis fo lio. cxix. ſuper eodem. vj. articulo. Et per depoſitionem ſexti teſtis qui fuit ven

ditor qui deponit habuiſſe decē ſcuta a dicto picardi pro preſcio dicte domus. Et per depoſitionem octaui teſtis fo.cxxiij.

¶ Et quod dicta vēditio primo fuerit facta dicto picardi actori q̄ dicto dn̄o cuberie deponit nonus dictorum teſtium ſuper dicto ſexto articulo fo.cxxv.verſo.qui deponit qd̄ circa duo anni erant elapſi ante eius depoſitionem. Idem etiam deponit nonus dictorum teſtiū ſuper quarto dictorum arti.fo.cxxvj. Et ſic habito reſpectu ad datā dicti inſtrumenti aſſerte venditionis que pretenditur facta anno.lxvj.titulus dicti picardi precedit aſſertum titulum dicti cuberie.

¶ Probat etiā aliūde qd̄ dictus picardi fuit prior in vēditiōe q̄ dictus cuberie:q2 in contractu quem ipſe cuberie pretendit feciſſe cum dicto hērico borgeſij ipſe borgeſij reſeruauit ceſſionem z remiſſionem:quā ipſe per ante fecerat dicto picardi de dicta domo:vt deponit quartus teſtis/cuius depoſitio eſt inſerta in proceſſu.fo.cxx.ſuper.vj.arti.idē etiam deponit.vj.teſtis:cuiꝰ depoſitio eſt inſerta fo.cxxj.verſo ſuper.viij.articulo.

¶ Et ſic potior fuit:z eſt ipſe picardi in dicta domo:de qua agitur per regulam iuris qui prior eſt tempore potior eſt iure.

¶ Attento maxime qd̄ ipſe picardi fuit z eſt prior in poſſeſſione dicte domus ſue habitationis ex qua poſſeſſione iuncto dicto titulo dominium fuit in ipſum picardi tranſlatum iuxta.l. traditionibus.C.de pac.cum ſi. ¶ Et poſito quod dictꝰ cuberie fuiſſet prior in titulo / prout non eſt per ſupra deducta adhuc fuiſſet z eſt ipſe picardi potior in iure z dominio ipſius domus cū ipſe primus fuerit in poſſeſſione dicte domus:iuxta.l.quoties duobus.C.de rei ven.cum ſi.

2 ¶ † Nec inualidatur titulus dicti picardi ex eo vt pretendit pars aduerſa qd̄ pendente quadā cauſa in curia parlamenti dictus picardi acquiſiuit dictā domū/de qua agitur:q2 vt patet in ſententia ex aduerſo producta z inſerta.fo.lvij. Ibi agebatur ſuper poſſeſſorio:q2 ibi agētes fuerint ſpoliati bonis ibi mentionatis:ideo non habet locum vitium litigioſi ª quod contra a hitur.qn̄ agitur ſuper dn̄io.vt in auē.litigioſi.C.de litigioſis.ſecus ſi quis moueatur ſuper poſſeſſorio rei alicuius vt per glo. z doc.in.c.j.extra de confir.vti.vel inuti. Cum quia non conſtat qd̄ domus de qua hic agitur ſit de bonis in dicta ſententia parlamēti declaratis. Cum q2 z ſi fuiſſet de bonis in dicta ſententia mentionatis adhuc valuiſſet dictū pactū pendente dicta lite in parlamento:videlicet qd̄ poſt ſententiam dictus henricus borgeſij cederet z remitteret dictā domum de qua agitur dicto picardi prout poſtea lite finita fecit vt deponunt dicti teſtes ſuper.vj.dictorum articulorum dicti picardi inſertorū in proceſſu.fo.x. Quia ſm̄ doc.v3 alienatio ſub hac forma quandocūq3 deſierit eſſe litigioſa vendo tibi extunc prout exnunc. Ita dicit Bar.in.l.qd̄ ſepe.§.ſi quis amico.ff.de cōtrahen.emp. et vendi. Et premiſſa tangentia petitorium hic premitto licet non foret neceſſe cum tangant petitorium quod nihil cōmune habet cum poſſeſſorio z hic nō agatur in petitorio. ¶ Sed hec premitto ad corroborationem poſſeſſorij retinende intentati

a ¶ Uitiū litigioſi. Dic de vitio litigioſi:de q̄ plene dixi deci. parla. q.cccxxxvij.

per dictum picardi de quo poſſeſſorio.j.tangam.

3 ¶†Probauit etiam ipſe picardi actor eius intentioнē reſpectu poſſeſſoriū retinende per eum in hac cauſa pretextu dicte ſue domus habitationis intentati:quia teſtes pro eius parte examinati ſuper ſecundo articulorum dicti picardi inſertorum in proceſſu.fo.x.deponunt qđ dictus picardi dictam domum tenet ⁊ poſſidet tenuitqꝫ ⁊ poſſedit pluribus annis ante inchoationem preſentis proceſſus.ita deponunt teſtes examinati ſuper dicto.ij.articu.vcꝫ.v.vj.viij.ix.⁊.x.⁊ idem deponunt alij teſtes ſuper.ix.dictorum articulorum videlicet.vj.vij.⁊.x.teſtes.¶Probauit etiam ipſe picardi actor turbationem per reū factam in dicto poſſeſſorio per depoſitiones teſtiū pro eius parte examinatorū ſuper articulis ſuis inſertorum in proceſſu.fo.xxxvj.videlicet per ſcđm teſtem cuiꝰ depoſitio eſt inſerta fo.cxxxvj.verſo.Et per tertium teſtem cuiꝰ depoſitio eſt inſerta in fo.ſequēti.cxxxvij.¶Et ſic cū ipſe picardi actor probauerit illa duo extrema in materia interdicti vti poſſidetis de iure neceſſaria vcꝫ poſſeſſionem ⁊ turbationē ipſe in ipſo interdicto merito debet obtinerē.iuxta ea que leguntur ⁊ no.in.§.retinēde.inſti.de interdi.¶Et maxime ex eo qđ ipſe picardi actor potiora iura allegauit et probauit per ſupra declarata:ideo in ipſo interdicto vti poſſidetis obtinere debet iuxta not.per Cy.in.l.vna.C.vti poſſidetis.et faciunt not.in.c.licet cauſam.extra de proba.Et idem in interdicto adipiſcende poſſeſſionis obtinere debet qui potiora iura docet.in.l.edicto.C.de edicto diui adri.tollendo.ita qđ ipſe picardi per veſtrā diffinitiuā ſententiam in hac cauſa proferendam debet manuteneri in ſua poſſeſſione dicte ſue domus habitationis:cum non probetur ex aduerſo qđ ipſe actor dictā domum ſue habitationis poſſederit vi clam ⁊ precario.iuxta.l.j.ff.vti poſ.⁊ in.l.vna.C.eod.tit.

4 ¶†Quo autem ad duas cameras de quibus fit mentio in articulis dicti cuberij rei inſertis in proceſſu fo.cliij.vendicati vt dicit per dictū picardi dicto cuberij.¶Eſt aduertendum quia dictus picardi actor in hoc proceſſu non petiit ſe manuteneri in poſſeſſione dictarum duarum camerarum quia eas non poſſedit ab anno quinquageſimoſeptimo quo ipſas duas cameras dicto cuberij vēdidit.Sed ſolum petijt ipſe picardi ſe manuteneri in poſſeſſione domus ſue habitationis in qua habitare conſueuit:vt ſatis declarauit ipſe picardi in ſua ſupplicatiōe ſuper qua preſens proceſſus eſt exorditus inſerta in proceſſu.fo.iiij.circa finem dicte ſupplicationis.ibi.predicte domus ſue habitationis ⁊c. Ita qđ cū ipſe picardi in dictis duabus cameris nō habitaret non videtur petitionē ſuper ipſis feciſſe:ſed ſolum ſuper domo in qua ipſe habitabat ⁊ adhuc habitat.Quia habitatio ipſius picardi eſſe tunc conſueuerat ⁊ adhuc cōſueuit in dicta domo:exceptis dictis duabus cameris vt dicunt teſtes:vcꝫ primus/ſecūdus/tertius/⁊ quartus pro parte dicti picardi examinati ſuper ſexto ⁊ ſeptimo articulorum ipſius picardi inſertorū in proceſſu.fo.cx.In quibus articulis etiam ipſe actor eius animum declarauit qđ non intendit petiiſſe ſe manuteneri niſi in poſſeſſione dicte domus in qua ipſe inhabitare cōſueuit.Et huic declarationi eſt ſtādū ⁊ pro ea iudicandū.iuxta ea que leg.⁊ not.in.l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iudi.Et pro hac parte facit in ſimili.l.ſi domus.§.fi.ff. de legatis primo.vbi teſtator legando rem aliquam videtur tantummodo legaſſe partem quam in ea re habet.hoc etiam nota.per Inn.in.c.raynaldus.ſuper verbo expreſſerit.de teſtamen.

5 ¶†Et in dubio quis agendo in iudicio videtur tantummodo egiſſe ſuper eo quod ſuo nomine ſibi competit.argu.in.l.de eo.ff.de iure fiſci.⁊ faciunt not.in l.ſciendum.§.toties.ff.qui ſatiſdare cogantur.Et per illam declarationem per dictū actorem in proceſſu factā nihil de nouo poſuit ipſe actor:quia qui declarat

non dicitur de nouo ponere.vt dicit Bal.in prima conſtitutiõe.C.in.§.quibus ſpecialiter.& no.etiam Jo.and.& doc.in proemio ſexti decretalium ſuper verbo filioq; procedit.Jta quod ſententia eſt ferenda pro dicto actore iuxta per eum in proceſſu petita iuncta hac declaratione:& ipſe reus ratione temere oppoſitionis in expenſis ipſius actoris condemnandus.iuxta.l.properandum.§.ſin autem.C.de iudi.cum multis ſimilibus.Licet dictus reus ſit perſona eccleſiaſtica cum hic agatur in materia poſſeſſorij:cuius cognitio etiã cõtra perſonas eccleſiaſticas ſpectat iudici temporali:vt plene dixi in primo articulorum dicti picardi incipientium vt appareat &c.inſertorum in proceſſu.fo.xxxvj.¶ Cetero ſuppleat immenſa peritia veſtri domini ius dicturi.

¶ Summarium.

1 Juriſditio iudicis quando prorogari poſſit.
2 Acceſſorium ſeu connexum conceditur principali conceſſo.
3 Judex appellationis poteſt etiã ſuper principali cognoſcere negotio.
4 Judex poſt recuſationem procedens preſumitur ſuper iudicij competentia pronunciaſſe.
5 Judex ad quem non ſemper cognoſcere poſſit.
6 Jnterlocutoria eſt omnis pronunciatio in ſentẽtie diffinitiue executione facta.
7 Cauſa appellandi ab executione ſententie eſt appellationi inſerenda.
8 Diffinitiua ſententia que ſit.
9 Appellans ſi appellationis deſertionem permiſerit ei renunciaſſe preſumitur.
10 Juri poſitiuo per principem derogari poteſt.

¶ Conſilium.lxxxiij.

NOn poteſt dominus grenihani redarguere de nullitate ordinationem iudicis dalphi.buxi qui conceſſit domini Guidoni pape literas expeditionis bonorũ inquantatorũ eſtime proborũ iuratorũ. Que ordinatio eſt in proceſſu originali.folio.xl.

¶ Non primo ex illo capite quod dictus iudex buxi nõ conceſſit literas preciſas debiti principalis:ſed curia parlamenti.

1 ¶ Quia dictus grenihani prorogauit iuriſditionẽ dicti iudicis buxi in eo q̃ ipſe adiuit dictum iudicem buxi.Et fecit coram ipſo iudice citari nobilem Lancellotum baſtardum valentinenſem creditorem principalem proceſſurũ coram eo ſuper eſtimatione fienda dictorum bonorum inquantatorũ.Ex qua aditione iudicis colligitur voluntas dicti grenihani quod voluit ibi de cauſa cognoſci. iuxta.l.ij.in prin.ff.de iudi.Quam iuriſditionem de perſona ad perſonam videlicet a dominis de parlamento ad dictum iudicem dalphi.buxi prorogare potuit dictus dominus grenihani.iuxta.l.j.ff.de iudi.maxime cum ipſe iudex buxi alias haberet ordinariã iuriſditionem.iuxta.l.priuatorum cõſenſus.C.de iuriſdi.omniũ iudi.& capitu.P.& G.extra de offi.deleg.& in.l.ſi qui ex conſenſu.C.de epi.audien.Et ſic dictus iudex buxi fuit iudex competens in dicta cauſa inquantum conſenſu etiam dictorum lancelloti et domini guidonis interuenti. Quoniam dominus guido et dictus baſtardus in dicta cauſa coram dicto iudice buxi litigauerunt.¶ Sic enim litigando omnes dicte partes coram dicto iudice vſq; ad diffinitiuam incluſiue conſenſerunt in dictum iudicem buxi et eius iuriſditionem prorogauerunt.iuxta not.in.l.ſi cõuenerit.ff.de iuriſdi.om iudi.& in dicta.l.ſi qui ex conſenſu.

¶ Et ſi dicatur quod ipſe dominus grenihani prorogauit iuriſditionem dicti iudicis buxi reſpectu dicte eſtimationis bonorum fiende et non reſpectu expeditionis bonorum inquantatorum.

2 ¶†Ad hoc reſpondetur q̃d cum aliquid conceditur eius acceſſorium ⁊ connexum etiam conceſſum eſſe videtur vt in.c.ſecundo requiris cum ibi nota.per glo.extra de appel.¶Hinc eſt q̃d dominus Archi.dicit q̃d ſi cauſa appellationis committitur alicui auditori ipſe auditor etiam de nullitate ſentẽtie tanq̃ acceſſorie poterit cognoſcere.ita dicit ipſe dominus Archi.in.c.cordi.de app.lib.vj.ſuper verbo de partium ⁊c.⁊ pro hoc facit.l.j.⁊ ibi doct.C.q̃n prouo.non eſt neceſ.Dicunt etiam de zabarellis ⁊ doc.in.c.ſi iudex laicus.de ſen.excom.lib.vj.q̃d licet ibi tex.non loquatur niſi de titulo clericali:tamen ipſe iudex eccleſiaſticus debet de habitu etiam cognoſcere cum ſit acceſſorium ad titulum. ¶Ad propoſitum ergo cũ expeditio bonorum ſit acceſſoria eſtime:quia facta eſtima conſueuerunt bona expediri creditori ſeu emptori ipſorum bonorum inquantatorum.Ideo ipſe iudex buxi de dicta expeditione bonorum tanq̃ acceſſoria cognoſcere potuit:etiam quia acceſſorium ſequi conſueuit naturam ⁊ conditionem ſui principalis vt in.c.acceſſorium.de reg.iur.lib.vj.Attenta maxime prorogatione iuriſditiõis per partes facta in dictum iudicem buxi:vt ſupra tetigi.

3 ¶†Et pro hoc bene facit q̃d ponit in ſimili ⁊ tenet Per.Iaco.in tit.de condi.ex lege que oritur ex literarum obligatione circa fi.ibi.item eſt notãdum q̃d ſi iudex ſuperior proximus ad quem appellatur ⁊c.vbi dicit q̃d iudex appellationum coram quo agitur de nullitate ſententie tantummodo poteſt etiam de negocio principali cognoſcere ⁊ iudicare.Idem etiã tenet ipſe Pe.Iac.in tit.de conſtitu.de conſtituta pecu.in materia libelli appellationis.ibi.et nota q̃d nedum ille idem iudex qui ſententiam ⁊c.quia ad officiũ iudicis pertinet lites dirimere.vt ibi dicit ipſe Pe.Iac.¶Preterea dictus dñs grenihani in ſua comparitione incipiente proteſtato ⁊c.tradita in dicta curia buxi inſerta in proceſſu curie buxi in hac cauſa producta.fo.xxx.verſo.in fi.ipſius cõparitionis.ibi.tunc ⁊ in eũ caſum ſe offert ⁊c.ſe obtulit ipſe dñs grenihani paratũ recipere plurivalẽtiã eſtime ſiẽde.Ex quo ꝓpterea ſequit̃ ꝙ ipſe dñs grenihani ex hoc alio capite prorogauit iuriſditionem dicti iudicis buxi etiam reſpectu expeditionis dictorum bonorum inquantatorum.Quia non poterat aſſerta plurivalentia ſolui dicto domino grenihani niſi ipſa bona expedirentur emptori ſeu dicto domino Guidoni ceſſionario emptoris.Quando enim aliquid conceditur omnia videntur conceſſa ſine quibus conceſſum expediri non poteſt.argu.l.ad legatum.et in.l.ad rem mobilem.ff.de procur.ideo dictus iudex buxi potuit valide concedere literas expeditionis dictorum bonorum eſtime proborum.¶Et ſi dicatur quod in dicta oblatione domini grenihani dicitur:et caſu quo proceſſus iudicaretur bonus et non nullus ⁊c.Iſtud non obſtat:quia ipſe iudex buxi concedendo dicto domino Guidoni literas expeditionis bonorum inquãtatorum eſtime proborum ſatis iudicauit et declarauit proceſſum bonum et validum.Sicut in ſimili videmus ſi epiſcopus inueſtiet aliquem de beneficio videtur eum inſtituiſſe.glo.in.c.autoritate.extra de inſtitu.in antiquis.et hen.bohyc.in.c.ex tranſmiſſa.de elec.

4 ¶†Et pro hoc etiam facit q̃d dicunt doc.q̃d iudex poſt recuſationem procedẽdo in cauſa videtur ⁊ preſumitur ſuper competentia iudicii pronunciaſſe et ſe eſſe iudicem competentem vt dicit Io.ferrarii in titu.forma opponendi cõtra iudicem ſuſpectum in glo.ſuper verbo nec fuiſſe iudicem competentem.in.ii.colũ.et habetur in.c.ſi a iudice.de appel.lib.vj.⁊ in.c.ex parte.lo.ii.de appel.et no.Bald.in.l.j.C.de ordi.iudi.Idem tenet gloſſ.in.l.ii.§.ſed ſi dubitetur ſuper verbo tueri.ff.de iudi.⁊ videtur caſus in.l.quod in diem.§.ſi rationem.ff.de cõpenſa.oportet ergo ex premiſſis dicere q̃d dictus iudex cõcedendo literas expeditionis dictorũ bonorum inquantatorum videatur ꝑſuppoſuiſſe ⁊ pronun

ſtaſſe dictū proceſſum bonū ꝛ validū fuiſſe. Quia qui vult vnū
vult eius ꝓparatorium.l.vbi.ff.ad treb.no.per Cyn.in.l.ꝙuis.
C.de fideic.ꝛ alibi dꝛ ꝙ q̇ vult ꝯñs vult ꝛ oē id qḋ antecedit ſi
ne quo cōſequens eſſe nō pōt.l.ꝓ herede.§.pe.ff.de acq̇.here.ſi
cut etiā dꝛ ꝙ permiſſo antecedenti permittitur ꝛ conſequens.l.
illud.ff.de acqui.heredi.et.l.oratio.ff.de ſponſa.a contrario ſen
ſu not.do.Jac.de puteo.in.l.qui totū.in ṗn.ff.de acqui.here.
¶Non etiam pōt dici dicta ordinatio iudicis buxi nulla:ex eo
ꝙ in primis dicta qua dictus dñs guido in dicta cauſa corā di-
cto iudice buxi interuenit et comparuit ipſe iudex proceſſit ad
ſuā ordinationem ordinādo de bonis inquātatis ꝛ ſubhaſtatis
ad eſtimā proborum expediri dicto dño guidoni. Quia dictus
iudex viſis inq̇ritibus libramento et remiſſione facta per em-
ptorem dicto dño guidoni ita procedere potuit prout proceſſit:
maxime ſm ſtatuta dalphi.in proceſſu inſerta.fo.ccxxj.verſo.
que ſtatuta diſponunt ꝙ ſummarie ſimpliciter ꝛ de plano ꝓce-
dant iudices omiſſis etiā iudiciorū ſtrepitibus ſola facti veri-
tate inſpecta breuem ꝛ expeditā iuſtitiam partibus miniſtran-
do ꝛc.pro quo facit cle.ſepe.de ver.ſig.ibi amputet dilationum
materiam.litē quāto poterit faciat breuiorē ꝛc.Et hoc vigore
dictorū ꝟborū ſimpliciter ꝛ de plano in dicto ſtatuto dalphiñ.
adiectorū. ¶Preterea etiam qꝛ procurator dñi grenihani non
ſe oppoſuit aduerſus petita per dictū dñm guidonē:nec petijt
copiā ꝓductorū per ipſum dñm guidonē:neq̄ terminū ad dicē-
dum contra. Sed petijt prout continebatur in ſuis literis inſer
tis in proceſſu curie buxi.fol.xxvij.verſo.et ita ordinari. Ideo
cum ambe partes peterēt ſuper petitis ordinari:dictus iudex
buxi licite potuit ꝓcedere ad eius ordinationē cū nulle partes
iudicis tunc eſſent niſi in ꝓnuntiando ꝛ ordinando ſuper hinc-
inde per partes petitis vt dicit Inno.in.c.paſtoralis.de accu.
5 ¶†Et poſito ꝙ dicte nullitates ſubeſſent in dicta ordinatione
prout tamen non ſubſunt per ſupra allegata non obſtarent ip-
ſe pretenſe nullitates dicto domino guidoni in hac cauſa appel
latiōis. Quia quando appellatur ab interlocutoria prout in ca
ſu iſto iudex ad quem non poteſt cognoſcere de nullitate inter-
locutorie vt dicit ꝛ tenet Inno.in.c.dilecto filio.de ap.circa fin.
ibi.ſi autem ante ſententiam ꝛc.
6 ¶†Et ꝙ dicta ordinatio a qua appellauit dictus dominꝰ gre-
nihani ſit interlocutoria[a] patet qꝛ oīs pronuntiatio aut ordina-
tio facta in executione ſententie diffinitiue vt in caſu noſtro
eſt interlocutoria[b] dicit Pet.iac.in titu.de actione in factum ex
re iudicata.in.§.ſed quid erit preſes vel alter iudex mixtum ꝛc.
ibi:licet ſecus ſit cum appellatur a diffinitiua ꝛc.facit etiā qḋ
dicit Barto.in.l.ſi cum exceptione.§.hec autem actio.in gloſ.
ſuper verbo datam.ff.quod metus cauſa.dum ibi dicit Barto.
ꝙ licet ab executore non appelletur: tamen ab interlocutoria
de exequendo bene poteſt appellari:ꝛ ſic ordinatione ſup exe-
cutione ſententie appellat interlocutoriam.
7 ¶†Plus alibi dicit Bartol.ꝙ quādo appellatur ab executio-
ne ſententie cauſa eſt in appellatione inſerenda:vt dicit Bart.

a ¶Sit inter locutoria. De hac materia vide etiā.ſ.conſil.lxix.ꝛ.j.cōſi.cliiij.

b ¶Eſt interlocutoria. hic ꝙ ordinationes q̄ fiunt in executionē iudicati ſunt interlocutorie:et d hac materia vid etiā.ſ.cōſi.iiij.ꝛ.ſ.cōſ.lxix.et vide per Bar.in l.cū titia.ff.de accuſa.

in.l.ab executoꝛe.in.j.co lũ.ff.de appella.ergo eſt interlocutoꝛia:quia in inter
locutoꝛijs inſeruntur cauſe grauaminis.c.coꝛdi.de ap.lib.vj.
¶ Et ꝙ pronuntiatio ſiue oꝛdinatio que fit in executione ſententie diffinitiue
ſit interlocutoꝛia:tenet Barto.in.l.ab executoꝛe.C.quoꝛum ap.non reci.Idem
etiam dicit Joan.ferratũ in titulo foꝛma appellationis ab interlocutoꝛia.in
gloſ.penul.in fin.ibi.nam ⁊ hoc fieri contingit ⁊c.Et eſt bona ratio:quia ꝙ ſen
tentia exequat per miſſionẽ in poſſeſſionem bonoꝛũ inquãtatoꝛũ in executiõe
ſententie diffinitiue vt in caſu de quo agitur non diffinitur pꝛincipale nego
tium ſed eius executio:ideo oꝛdinatio dicti iudicis buxi non poteſt dici diffini
tiua ꝑ ea que dicit Spec.in tit.de ſententia in.§.ſpecies.in ỽ.j.⁊ ỽ.diffinitiua.
8 † Ubi dicit ꝙ diffinitiua eſt que diffinit pꝛincipalem queſtionem que dꝫ conti
nere abſolutionem vel condemnationem.idem etiam dicit glo.in cle.j.de can
ſa poſ.⁊ ꝓpꝛie.facit etiã pꝛo hac parte qđ in ſimili videmus ꝙ ſnĩa ſupꝫ miſſiõe
in poſſeſſionem ex ſecundo decreto lata eſt interlocutoꝛia licet tribuat ius:ita
dicit ⁊ tenet Bar.in.l.ij.de ap.reci.⁊ in.l.finita.§.iulianus.⁊.§.ſi foꝛte.ff.de dã
no infec.idem tenet Odoſ.in aut.qua in pꝛincip.C.vbi de crim.agi opoꝛ.qꝛ in
omni negotio non eſt niſi vna ſnĩa diffinitiua ⁊ pꝛnũtiationes ⁊ oꝛdinationes
que ſiunt ante vel poſt ſnĩam diffinitiuam oẽs ſunt interlocutoꝛie ꝑ ea que di
cit Bart.in.d.l.ij.ff.de ap.reci.⁊ doc.in locis ꝑalle.Ideo dictus dñs grenihant
in quodã ſuo reſcripto inſerto in pꝛoceſſu.fo.cccvj.verſo.non appellat dictã oꝛ
dinationem de qua agitur ſnĩam diffinitiuam ſed eam appellat oꝛdinationem
fatendo ꝙ eſt interlocutoꝛia ſm cõem vſum etiam loquendi ſm quem vſum lo
quendi tales oꝛdinationes interlocutoꝛie reputantur ⁊ nuncupantur:qui com
munis vſus loquendi et reputandi attendi etiam dꝫ vltra iuris cõis diſpoſi
tionem:vt in.l.cum delanionis.§.aſinã molendinariam.ff.de fun.inſtruc.
¶ Preterea dicta appellatio domini grenihani eſt deſerta vt plene declaratur
in.xvij.xviij.xix.⁊.xx.articu.dicti dñi guidonis incipientibus pꝛocedẽdo ⁊c.in
cauſa traditi de anno domini.M.cccclxiiij.⁊ die vltima mẽſis apꝛilis circa fine
pꝛoceſſus pꝛeſentis cauſe appellationis.
9 ¶ † Cũ ergo dicta appellatio ſit deſerta ſequit ꝙ hec venerabilis curia plane
ti de dictis ꝑtenſis nullitatibus cognoſcere non dꝫ:qꝛ ipſe dñs grenihani ap
pellans permittendo deſerere eius appellationem videt renũtiaſſe ꝓſecutiõ
ni nullitatum dicte oꝛdinationis ſi que foꝛent cũ venerant ipſe ꝑtenſe nullita
tes acceſſoꝛie ad cauſam appellationis:vt in.d.l.j.in fi.C.qñ ꝓuo.nõ eſt necel.
ſublata enĩ appellatione que eſt pꝛincipalis eſt ſublata nullitas ꝑtenſa vt ac
ceſſoꝛia.in.l.cum pꝛincipalis.ff.de re.iur.⁊ in.c.acceſſoꝛium.de regu.iur.lib.vj.
Iſta ſunt ỽba dñi Franciſci de zabarellis cardinalis floꝛentini qui ita expꝛeſſe
tenet in clementina ſi appellationem.de appel.in.q.ſina.
10 ¶ † Ulterius dictus dominus guido obtinuit reſcriptum a domino noſtro re
ge dalphino in quo ipſe ex ſua certa ſcientia motu ſuo ꝓpꝛio relevauit dictum
dominum guidonem a quibuſcunqꝫ ex aduerſo pꝛetenſis nullitatibus ſi que di
ci poſſent:quod reſcriptum eſt inſertum in pꝛoceſſu pꝛeſenti.fol.ccxcij.verſo.
quod facere potuit ipſe dominus noſter rex dalphi.cum ipſe poſſit iuri poſiti
uo derogare:vt dicit Inno.in.c.paſtoꝛalis.de offi.delega.Ideo non debet au
dіri ipſe dominus grenihani aduerſus tale reſcriptum:ſed debet repelli ⁊ ſilen
tium ſibi imponi cum nullus debeat audiri aduerſus illud quod princeps fa
cit ex ſua certa ſcientia vt dicit Bald.in gloſ.quam ipſe fecit ſuper lege facta
pꝛo pace conſtantie que incipit:Imperialis clementie mãſuetus in.§.ſiquis au
tem.ibi:non admittemus ⁊c.
¶ Et dicit Joan.and.in.c.venerabilis.extra de confirma.vtili vel inutili.quod

illa verba ex certa ſcientia ſunt tante virtutis qđ validant gra-
tiam ſeu reſcriptum aut priuilegium quod alias non valeret.
ad qđ facit.c.j.in fi.vt lite pendente.in cle. ¶ Et illa verba mo-
tu proprio tollunt omnem ſurreptionem vt in.c.ſi motu pprio
de preben.lib.vj.

¶ Summarium.

1 ¶ Poteſtas procuratoria eſt de eſſentia iudicij qua deficien-
te proceſſus efficitur nullus.
2 Proceſſus annullatur ſi iuramentum calumnie nõ preſtetur.
3 Sententia annullatur que ſuper proceſſu nullo fertur.
4 Cancellatura ſcripturam vitiat.

Conſilium.lxxxiiij.

Circa diffinitionem proceſſus ventilati coram vo-
bis venerabili ⁊ egregio viro domino viceballi-
uo in ſede vien.⁊ terre turris inter dominũ gui-
lielmum le borne curatum burgondij agẽtem ex
vna parte ⁊ iacquemetam filiam ⁊ heredem Jo-
annis filioli ſe ex altera parte defendentem:in
qua fuit euocata dionyſia infra nominata videntur cõſideran-
da ſequentia.
1 ¶ † Primo quod in toto proceſſu non conſtat de pretenſa pro-
curatoria poteſtate Claudij rolandi qui pro dicto curato acto-
re dictam cauſam occupauit:et pro ipſo actore comparuit. Et
ſic proceſſus nullus in.l.licet.cum ibi nota.per glo.⁊ docto.C.
de procura.quia poteſtas procuratoria eſt de ſubſtantia iudi-
cij et proceſſus:vt dicit Innocen.in ca.cum in iure peritus.de
offic.delega.et in.c.quoniam contra falſam.extra de proba.
¶ Maxime quia non apparet dictum curatum actorem aliquo
tempore in dicta cauſa cum dicto Claudio rolandi compa-
ruiſſe. Quia forte ſi comparuiſſet cum dicto Claudio in ali-
quo terminorum in ipſa cauſa tentorum videretur ipſum pro-
curatorem conſtituiſſe vt dicit Innocen.in dicto.c.cum in iure
peritus.et Bald.in dicto capi.licet. Tamen curia parlamenti
aliter ſeruare conſueuit videlicet quod dominus comparendo
cum aſſerto procuratore nõ videatur eum tacite procuratorem
4 cõſtituiſſe:vt patet in deciſionibus ipſius curie queſtio.xvj.[a]
propter ſtatuta dalphinalia que expreſſe diſponunt quod pro-
curatores per publica inſtrumenta faciant fidem de corũ po-
teſtatibus. ¶ Et ſic ex hoc primo capite dictus proceſſus vitio
nullitatis ſubiacet.

a ¶ Queſtio.xvj.qđ voluit allegare.qõ.xl.incip.queritur in iure.

2 ¶ † Ex alio etiam et ſecundo capite dictus proceſſus vitio nul-
b litatis ſubiacet defectu iuramenti calumnie[b] quia licet repe-
riatur per proceſſum petitum fuiſſe preſtari non tñ fuit preſti-
tum ſaltim valide per dictũ Claudiũ rolandi aſſertum procura-
torem dicti actoris cũ non conſtat de eius pretenſa poteſtate.
Item nec etiã fuit preſtitũ pro parte dicte dionyſie euocate in
hac cauſa:licet michael maſconis procurator dicte dionyſie
fuiſſet preſens quando fuit petitum preſtari. ¶ Reperitur

b ¶ Calumnie hic đ iuramẽto calũnie ſi faciat annullari pceſſus ſi nõ pſtet: vide ẽt i ſingularibus meis. folio cxcvj.

tamen fuiſſe preſtitum dictum calumnie iuramentū per magi
ſtrum antonium tarditi procuratorem dicte iacquemete origi-
naliter ree. Et ſi preſens proceſſus reperitur nulluſ culpa ꝛ defe
ctu dictorum actoris ꝛ dionyſie interueniente. Quia defectus iu
ramenti calumnie preſtari petiti reddit proceſſum nullum vt
dicit glo. Joan. and. in. c. j. de iura calum. libro. vj. ſuper verbo
annullandus. Idem etiam tenet Spe. in tit. de iura. calum. in
§. ſequitur. verſi. ꝛ no. ꝛc. Idem etiam tenet glo. in. l. prolatam.
C. de ſen. ꝛ interlo. om. iudi. Idem etiam tenet Bar. quē ſequi-
tur Angel. de are. doctor nouiſſimus. in. l. in prouinciali. §. qui
opus. la. ij. ff. de ope. no. nuncia. Maxime quia ſecundum ſtatu
ta dalphinalia tale iuramentum calumnie etiam eſt preſtan-
dum ſi petatur. ¶ Et que nullitates cum reddant iudicium re-
tro nullum poſſunt quandoq; etiam poſt ſententiam opponi
per ea que leguntur ꝛ notantur in. d. l. licet. ꝛ in. c. per tuas. ex-
tra de ſenten. excommu. ꝛ ibi glo.

j ¶ † Et ſi ſententia ſuper huiuſmodi proceſſu nullo per vos do
minum viceballium proferretur etiam eſſet ſententia nulla
tanq̄ acceſſoria vt dicit Spe. in ti. de ſententia. §. penul. verſi.
Item eſt nulla ratione nullitatis. ¶ Tertio etiam circa nego-
cium principale eſt attendendum qđ per totum proceſſum nō
conſtat de aſſerta venditione per dictum curatum actorem in
quarto quinto ꝛ ſexto articulorum ſuorum in principio proceſ
ſus traditorum pretenſa per inſtrumētum nec per teſtes: quia
ſuper illis articulis nulli teſtes reperiuntur per preſentē pro
ceſſum examinati: ideo dꝫ dicta iacquemeta reabſolui ab im-
petitione dicti curati actoris iuxta. l. vulgatam. qui accuſare.
cum multis ſimi. ¶ Si non obſtarent dicte nullitates que ob
ſtant taliter qđ ſuper negocio principali nō poteſtis vos egre
gie domine viceballiue commode pronunciare quia ſi ſup ne
gocio principali pronunciaretis ſententia veſtra etiam ſubia-
ceret vitio nullitatis vt dicit ſpe. in loco ſupra proxime allega
to. ¶ Nec poſſunt dici iuſtificate cōpulſorie dicti curati acto-
ris ex quadam membrana pro parte dicte dionyſie in cā perdu
cta de ſumma ſex florē. p verba ibi in quo annuatim tenetur
cure dicti loci burgondō ꝛc. quia illa verba propter aliud ema
nata non poſſunt inducere obligationem. argu. l. his verbis.
in prin. C. de teſta. mili. Tum quia dictus curatus actor non ſe
iuuat de dicta membrana nec eam aduocauit in proceſſu iſto.
Et dicta dionyſia euocata ipſam produxit ſeu eius ꝑcurator
ad alium effectum q̄ ad probationem intenſionis dicti cura-
ti actoris: ideo non debet alium effectum operari. ¶ Tum et
tertio quia dicta membrana p̄tenſe confeſſionis ſex florē. non
fuit producta in publica forma groſſata per notarium qui eam
pretenditur recepiſſe: ſed pretenſa nota dicitur in proceſſu tan
tummodo fuiſſe exhibita: ideo non probat: quia licet nota fidē
faciat[a] vt poſſit in publicam formam redigi et leuari: non ta-
men poteſt in iudicio produci vt fidem faciat niſi in publicam
formam fuerit redacta vt dicit Bar. in. l. contractus. C. de fi. d.
inſtru. in. j. col. Et ibi Cyn. et idem Bart. in. l. ſi quis ex argen-
tarijs. ff.

a ¶ Fidē faciat. ſi nota non groſſata fidem faciat in iudicio et vis a de in ſingularib' meis fo. xciiij.

tardos.§.ſi initium.ff.de eden.

4 ¶ Tum et quarto non eſt probatoria dicta membrana ſex flozeñ.cum fuerit producta dicta pretenſa nota cancellata & radiata vt legitur in hoc proceſſu. ¶ Quia cancellatura tollit actum & diſpoſitionem vt in.l.ſi preſes.in verſi.cir cunduxerit id eſt cancellauerit.& ibi Bal.C.qño & qñ index.no.etiam per Joã. ferrarij.in ti.de forma libelli quo petitur hereditas.in glo.ibi.abolitũ nec can cellatum.& in tit.de forma opponendi contra inſtrumenta.in glo.tum quia eſt abraſum.no.etiam Panoz.in.c.ex literis.extra de fide inſtru.Quia cancellatio et ſuperlineatura vitiat inſtrumentum per tex.in.c.cum venerabilis.circa me dium.extra de reli.domi.& in.l.ſi vnus.iũcta glo.C.de teſta.& ibi Bart.& Bald. ¶ Et ex his apparet dictum dñm curatum actorem fouere malam cauſam non ſolum in principali negocio ſed etiam in acceſſorio vcʒ ſuper nullitate preſen tis proceſſus. ¶ Tamen ſententia nõ poteſt ferri ſuper negocio principali quia proceſſus eſt nullus cauſis ſupra declaratis ſuper qua nullitate prius eſt iudi candum/per ſupra in iure allegata:& ſuper qua nullitate proceſſus petit ante omnia ſententiam dictus magiſter antonius tarditi procuratorio nomine di cte iacquemete originaliter ree condemnando dictũ Antonium rolandi tanꝙ non habentem mandatum a dicto curato actore.Et dictam dionyſiam euoca tam cuius culpa proceſſus etiã eſt nullus/defectu iuramenti calũnie in oĩbus expenſis dicte iacquemete:ita de iure fiende videtur mihi ſubſignatus.

¶ Summarium.

1 Remedium legis edicto.C.de edicto diui adriani tol.cui competat.
2 Interrogatoria an reus poſſideat vel non quando fieri debeant.
3 Generalitas obſcuritatem parit.
4 Libello obſcuro nemo reſpondere cogitur.

¶ Conſilium.lxxxv.

Cauſis & rationibus ſubſcriptis nobilis petrus gotafredi appel lans reſpondere non tenebatur duobus interrogatorijs.interro gatoriorum in pede libelli nobilis bone de vercorcio in prima in ſtantia traditis.videlicet octauo et nono ipſorum interrogato riorum:et propterea dici & pronunciari debet per vos dominum iudicem appellationum male per dominum viceballiuum a quo fuiſſe proceſſum & ordinatum & pro parte dicti nobilis petri bene appellatum.

1 ¶ Primo quia vt ex lectura dicti libelli in prima inſtantia traditi & concluſio nis eiuſdem apparet qđ ipſa pars appellata intentauit remedium.l.edicto.C. de edi.diui adria.tollendo.qđ remedium ſibi non competit cum ipſa appella ta in dicta prima inſtantia non docuerit de pretenſo ibi teſtamento Claudie ar gonde de quo pretenſo teſtamento ipſa nobilis bona in prima inſtantia dicto iudici a quo ante oĩa fidem facere debuiſſet & ipſum ipſi dño iudici a quo exhi buiſſe in publica forma non vitiatum non cancellatum nec in aliqua parte ſuſ ſpectum:anteꝙ audiri debuiſſet per tex.in.d.l.edicto.circa principium.Ideo cum ipſa appellata de ipſo pretenſo teſtamento non docuerint coram dicto do mino iudice a quo dicta interrogatoria fuerunt ſuperflua qꝛ illa miſſio in poſ ſeſſionem fieri non debet ſine exhibitione teſtamenti:& propterea illa interro gatoria tradi nõ debuerunt:quia et ſi ipſe nobilis petrus ipſi bone confeſſus fuiſſet tenere adhuc nõ obtinuiſſet dicta pars appellata miſſionem in poſſeſ ſionem cum non exhibuiſſet dictũ pretenſum teſtm̃:illa interrogatoria fuerunt ſuperflua & nõ debuit ipſe nobilis petrus onerari tali ſuperflua miſſione.ar.l.ſ. ibi:quibus legibꝰ reſecatis ſuperfluis.C.de nouo co.cõpo.&.l.nõ cogendũ.§.ſi. ff.de procur. ¶ Et ſi ipſa appellata in hac ſcđa inſtantia dictũ pretenſum teſtm̃

producere vellet nõ ꝓpterea poſſet dicta interlocutoria a qua
extitit appellatũ reuocari:qꝛ interloquutoria non poteſt cõfir
mari vel reuocari ex nouis actis niſi ex actis prime inſtantie
iuxta cle.appellanti.in fi.de app.quia illa regula iuris nõ pro
batum probabo:nõ habet locũ in ſententiis interloquutoriis
niſi in diffinitiuis.vt ibi dicunt de zabarellis.ꝛ doct.in.d.cle.
appellanti.¶ Scdõ male fuit ordinatum per dictũ dñm iudi
cem a quo:quia dicta appellatio in dicto ſuo libello in prima
inſtantia oblato non concludit nec agit ad reſtitutionẽ bonorũ
de quibus agitur:ideo nõ debuit ipſe nobilis petrus origina
liter reus onerari reſpondere ſi tenebat bona in dictis interro
2 gatoriis mentionata.† Quia interrogatoria fienda an reus te
neat ꝛ poſſideat nõ debent fieri niſi vbi agitur ſuper dominio
vel quaſi actione reali ad reſtitutionẽ rei iuxta.l.qui petitorio.
ff.de rei ven.ꝛ.l.j.C.de alie.mu.iudi.cauſa facta.cũ ſi.Et idem
in actione hypotecaria quia ibi agitur etiam ad reſtitutionẽ:
vt.l.et que nõdum.§.qđ dicitur.ff.de pig.fact.l.iiij.§.cũ antẽ.ff.
ad exhibẽ.Et idẽ in actione publiciana vbi agitur ſuper quaſi
dominio reſtitutionẽ rei petite.l.eũ qui.§.qui petẽti.ꝛ.§.in pu
bliciana.ff.de publi.vbi aũt intentatur dictũ remedium.l.edi
cto nõ agitur ad rei reſtitutionẽ:ideo non debuit dictus nobi
lis petrus interrogari an teneat et poſſideat bona ex aduerſo
petita per iura ſupra allegata.¶ Tertio qꝛ in octauo dictorum
interrogatoriorũ cui fuit etiã ordinatũ per iudicem a quo rñde
ri fit relatio ad quedam pretenſa inſtrumenta recognitionũ et
diuiſionũ.Et dꝛ etiam ibi prout in eiſdem inſtrumẽtis cõtine
tur ꝛc.cui interrogatorio propterea non erat nec eſt reſponden
dum niſi pri⁹ exhibitis dictis ex aduerſo inſtrumentis ibi men
tionatis cũ ipſa inſtrumenta ſint pars interrogatorii ꝛ non po
terat ipſe nobilis petrus deliberare ſi negare vel confiteri de
bebat dictũ interrogatorium quia ignorat qui ſunt cenſus in
ipſo interrogatorio mentionati ꝛ ſi poſſideat vel ne ipſos cen
ſus ideo ipſe nobilis bona originaliter act⁹ informare debuit
ipſum nobilem petrũ originaliter reum de ipſis cenſibus per
exhibitionem ipſorum inſtrorum ex quo de ipſis inſtrumentis
in ipſo interrogatorio fecit relatiue mẽtionem.ita dicit Inno.
in.c.j.de proba.quem ſequũtur Barto.ꝛ doct.in.l.j.ff.de edeu.
¶ Et ſi dicta appellata vellet dicta inſtrumẽta in hac cauſa ap
pellationis producere nõ prodeſſent eidem appellate:qꝛ vt ſu
pra dixi interloquutoria nõ poteſt cõfirmari vel reuocari ex no
uis actis:per dictam clemen.appellanti.in fi.de appella.
3 ¶ † Quarto qꝛ dicta duo interrrogatoria ſunt generalia qꝛ nõ
declarãt cenſus nec alia bona ibi mẽtionata et ſic ſunt obſcura
quia generalitas inducit obſcuritatem in.l.aut qui aliter.§.ſi
quis denũciauerit.ff.qđ vi aut clam.Et ideo ſibi dicit Bar.qđ
poſitioni obſcure nõ eſt rñdendũ niſi declaretur.ar.l.de etate.
§.nihil.ff.de interrog.acti.ꝛ in.l.ita fidei.ff.de iure fiſci.et facit
l.preci⁹.C.de impu.ꝛ aliis ſubſti.ita dicit Bart.in.l.vbicunq.
4 ff.de interro.act.in ſua repetitione† ꝛ ſi iudex pronunciet fore
a reſpondendum tali poſitioni vel libello obſcuro [a] poteſt ap

a ¶ Uelli bello obſcuro.de libello gñali et obſcuro vide i ſingularib⁹ meis. fo.cxcvj. et fo.cclj.ſtio.

pellari:vt in.c.ſignificantibus.extra de libelli obla.a ſimili ergo potuit dictus nobilis petrus appellare a dicta interlocutoria qua ordinatum fuit dictis duobus interrogatorijs obſcuris reſponderi.Jdeo pronunciari ꝛ ſententiari debet male per iudicem a quo interlocutum.Et pro parte dicti nobilis petri gotafredi bene fuiſſe appellatum.

ℭ Summarium.

1 Ablatiuus abſolutus in diſpoſitione appoſitus reddit eam conditionalem.

2 Exceptio petitorium concernens quando in poſſeſſorio admittatur.

3 Statutorum verba ſunt ciuiliter intelligenda.

ℭ Conſilium.lxxxvj.

Additio ad allegationes iuris nobilis Frăciſci de voto circa materiam ſtatuti ſi quis.que allegationes iam facte ſunt.ſ.conſilio.lxij.et de conſilio.lxij.materia illius proceſſus:vide.ſ.conſi.xxxviij.

1 ℭ† Attendatis ſi placet domini mei circa ordinationem fiendam ꝙ prout dñi mei melius me ſcitis dicti ſtatuti[a] non h3 locum niſi in vi expulſiua vt declarant verba dicti ſtatuti ibi ꝓbata poſſeſſione ꝛ eiectione ꝛc.Et diſpoſitio dicti ſtatuti eſt cõditionalis:videlz ſi ꝓbetur ſpoliatio ſiue eiectio per illud verbũ ablatiui abſoluti ꝓbata poſſeſſione ꝛ eiectione:qui ablatiuus abſolutus reddit diſpoſitionē ipſius ſtatuti cõditionalē. in.l.a teſtore. ff.dē condi.et demon. ꝛ in.l.fratris.§. ſtichum.ff.de fideicom. liberta.ꝛ cum defecerit conditio quia non fuit probata eiectio:vt declaraui in dicto alio meo conſilio circa primum dubium.ſequitur ergo ꝙ deficiente conditione adiecta in dicto ſtatuto deficere debet depoſitio et effectus ipſius ſtatuti.argum. in.l.in conditionibus.§. hec ſcriptura.ff.de cõditio.ꝛ demonſtratio. ℭ Et hec exceptio quod non habuerit locum dictum ſtatutum admitti debet.

a ℭ Dicti ſtatuti. de hac materia vid. i apparatu meo ſtatuti ſi q̃s per literas. in gl. ſuper verbis an̄ dicē q̃ fuerit violentus. in fin.

2 ℭ† Quia licet in iudicio poſſeſſorio reintegrande nõ admittatur exceptio concernens petitorium: tamen exceptio detrahens ipſi poſſeſſorio vel eum continens vt in caſu noſtro admitti debet.vt dicit gloſ.quam ſequuntur docto. in. c.cum ad ſedem.extra de reſtitu.ſpolia.ſuper verbo teſtes.et dixi ſuper ſtatuto.ſi quis per literas.in gloſ.ſuper verbis violentia vera purgata.in prima.q. ℭ† Jtem etiam quia verba ſtatuti ſunt ciuiliter intelligenda:videlicet ſi rite ꝛ recte ſeruata fuerit forma ipſius ſtatuti per iudicem in reintegratione per eum facta:per ea que dicit Bartolus in.l.diuus.ff.de teſtamento militari.et in.l.j.§. j. ff.quod vi aut clam.et in.l.pretor.ff.qui ſatiſdare cogantur.Hinc eſt quod alibi dicunt doctores ꝙ ſi ſtatuto caueatur ꝙ bannitus poſſit impune occidi debet intelligi de rite bannito vt dicunt Bart.ꝛ Ange.de aretio in.l.quarta.§.condemnatum. ff.de re iudicata.et de hoc latius tetigi in apparatu ſtatuti ſi quis. in gloſ.ſuper verbo.omni allegatione:in tertia colum. ℭ Jdeo de iure reuocari debet contraria imperio ordinatio / qua fuit ordinatum expenſas ſolui per

dictum nobilem franciſcũ anteq̃ reſpondeat articulis. Quia ſtatutum nõ habuit locum: quia licet nobilis Claudius de voro forte probaſſet turbationem nõ tñ probauit ſpoliationẽ vt plene in dictis allegationibus iuris preſentibus allegatis declaratur. Cetera ſuppleant immenſe peritie veſtre.

¶ Summarium.

1 Maſculorum nomine qui veniant.
2 Clauſula appellatione remota quando adiecta preſumat.
3 Voluntas cõiecturata debet a iudice attendi.
4 Donatio de patre in filium qñ dicatur valida.
5 Ablatiuus abſolutus eſt in vim conditionis reſoluendus.
6 Legibus prohibitoriis renunciari non poteſt.
7 Iuramentum ad ignorata non extendendum.
8 Renunciatio metu vel reuerantia patris eſt inualida.

¶ Conſilium.lxxxvii.

PRo declaratione iuris quod nobilis Gabriel gruide filius dñi de molario quõda habere intendit in caſtro de molario et iuribus eiuſdem premittenda in facto ſunt ſequentia anteq̃ perueniat ad deciſionem iuris ipſius nobilis gabrielis. ¶ Primo quod de anno domini.M.cccciiii.⁊ die viceſimaſexta menſis ſeptembris dominus gruide miles dominus caſtrorum miribelli caſtri bernardi ⁊ de molario ſibi heredem vniuerſalem inſtituit in ſuo teſtamento nobilem Joannem dominum de molario vltimo defunctũ eius nepotem filium antonii ſui filii predefuncti.

¶ Et ſi dictus Joãnes heres nõ eſſet vel heres fuerit ⁊ in pupillari etate decederet ſine liberis maſculis: aut ipſi liberi ſine talibus liberis maſculis ſuperſtite poſthumo in ipſo teſtamento nominato eũdem poſthumum ſibi heredem vniuerſalem inſtituit ⁊c. ¶ Poſtea de anno domini.M.ccccxvii.⁊ die viceſima menſ. Januarii dum tractaretur de matrimonio contrahendo inter dictũ nobilem Joannem gruide et nobilem poliam filiã domini eymari de vrina militis fuit actum in dicto contractu matrimonii ⁊ per partes conceſſum: q̃ primus maſculus naſciturus ex dicto matrimonio ſeu ſecundus vel tertius videlicet ille de quo magis expediẽs videretur dictis cõiugibus deberet heres inſtitui per dictum Joannem gruide in bonis ipſius Joannis gruide citra drapum a parte chamberiaci. ¶ Et vlterius ipſe dominus hugo gruide auus paternus dicti Joannis contemplatione dicti matrimonii dedit ⁊ donauit pro ſe et ſuis donatione propter nuptias irreuocabiliter que fit et dicitur inter viuos dicto Joanni gruide eius nepoti preſenti ⁊ recipienti pro ſe ⁊ ſuis heredibus ⁊ ſucceſſoribus quibuſcunq; in futurum: videlicet dictum caſtrum de molario cum iuribus ⁊ pertinẽtiis ſuis: ⁊ omnia alia eiuſdem domini hugonis bona q̃cũq; ſint illa que ipſe dominus hugo habebat citra drapum a parte chamberiaci ſine detractione quacunq;. ¶ Acto et retento per dictum dominum hugonem donatorem quod caſu quo idem nobilis Joannes gruide ⁊ ſui liberi maſculi decederẽt ſine liberis maſculis ⁊ ſui liberi maſculi ſine liberis maſculis quod dictũ caſtrũ de molario ⁊ oĩa alia bona eidẽ Joãni vt ſ.donata dicto dño hugoni aut ſuis reuerterent. ¶ Que oĩa dicte partes pmiſerũt ⁊ iurauerũt habere rata ⁊ grata attẽdereq; ⁊ nõ cõtra facere dicere vel venire ⁊c. vt in inſtrumẽto matrimonii latius continetur. ¶ Poſtea ab humanis deceſſit dictus dñs hugo gruide auus dicti Joãnis gruide ſuperſtite ipſo Joãne eius herede vniuerſali et qui fuit eius heres vniuerſalis: quia dictus dominus hugo nullum habuit poſthumum. ¶ Deinde dictus nobilis Joãnes gruide dñs de molario vltimo

defunctus in cõtractu matrimonij dicti gabrielis eius filij et
nobilis amedee filie domini vrialici quondam dedit ⁊ donauit
dicto gabrieli caſtra ſua miribelli ⁊ caſtri bernardi. ¶ Et poſt-
ea adiecit clauſulã ſequentem retentoqꝫ etiam et reſeruato qđ
cum in contractu matrimonij ipſius domini de molario ⁊ dñe
ſeu conſortis idem dominus de molario dederit et donauerit
eius primogenito caſtrum ſuum de molario cum ſuis iurib⁹ et
pertinentijs: quod caſu predicto contingente dictus nobilis
gabriel eius filius ſit eſſe debeat contentus de dictis caſtris
miribelli et caſtri bernardi: vt ſupra contemplatione preſentis
matrimonij datis. et quod nihil aliud petere poſſit caſu contin-
gente in dicto caſtro et iuribus eiuſdem ⁊ pro his eſſe debeat
contentus ⁊c. ¶ Nunc vero contingit quod ab vno menſe citra
ab humanis deceſſit dictus nobilis Joannes gruide dominus
de molario pater dicti gabrielis ⁊ nepos dicti domini hugõis
gruide cuius fuerunt dicta caſtra de molario miribelli ⁊ caſtri
bernardi. ¶ Et ipſe nobilis Joannes gruide in ſuo teſtamento
non ſibi inſtituit heredem vniuerſalem dictum gabrielem eius
filium: ſed filiam ſuam vxorem nobilis guigonis alamandi.
¶ Et ſibi heredem particularem inſtituit dictum gabrielem in
dictis caſtris miribelli et caſtri bernardi: que ſibi donauerat
in dicto ſuo contractu matrimonij. ¶ Et vltra ſibi dedit ⁊ lega-
uit eidem gabrieli homagium nobilis Joannis alamandi de
paſquerijs. ¶ Ex quibus ſic preſuppoſitis videndũ eſt in iure.
Si dictum caſtrum de molario cum iuribus eiuſdem pertineat
dicto nobili gabrieli vel non.
1 ¶ † Et videtur quod pertinere debeat dictum caſtrum de mola-
rio dicto nobili gabrieli. Primo per teſtamentum dicti domini
hugonis gruide proaui ſui paterni: in quo teſtamento dictus
gabriel videtur ſubſtitut⁹ in dictis bonis ⁊ caſtris q̃ habebat
et poſſidebat ipſe domin⁹ hugo per verba adiecta in dicto ſuo
teſtamẽto de quibus ſupra in .ij. c. fit mentio ibi: aut ipſi liberi
a ſine liberis ⁊c. quia p illa verba[a] liberi liberorum videtur gra-
uati et per conſequens ſubſtituti vt dicit Bar. in .l. centurio. q.
vltima tertie queſtiõis principalis. que incipit. Quero vlteri⁹.
quid ſi teſtator ⁊c. ff. de vulga. et pup. Secus autem ſi ipſe dñs
hugo teſtator ſubſtituendo dicto Joanni eius nepoti dixiſſet.
¶ Et ſi dictus Joannes ſine liberis deceſſiſſet ⁊c. quia per illa
verba liberi dicti Joannis non viderentur ſubſtituti dicto Jo-
anni heredi: ſed operarentur illa verba conditionem ⁊ non diſ-
poſitionẽ ſcđm gl. Bar. ⁊ cõiter doc. in .l. Luci⁹. la .ij. ff. de he. inſti.
¶ Ex alio capite etiã videtur dictum caſtrum de molario per-
tinere debere dicto nobili gabrieli per cõtractum matrimonij
dicti nobilis Joãnis ⁊ domine polie parentum dicti gabrielis
de quo cõtractu matrimonij fit mentio ſupra in tertio quarto
quinto et ſexto capitulis: in quo contractu matrimonij dictus
dominus hugo donauit donatione inter viuos dicto nobili Jo-
anni et ſuis liberis maſculis dictum caſtrum de molario.
¶ Et licet in clauſula ſupra in quarto capitulo deſcripta non
fuerit adiectũ verbũ maſculis: ſed ſimpliciter donauerit dicto

a ¶ Per illa vba. De hac materia vid etiã .s. cõſ. xxij.

a ¶ Heredibus. intelligitur de liberis. tex. et ibi gl. notabi. in. l. ex facto. §. fin. ff. ad trebel.

a Joanni eius nepoti ſub illis verbis preſenti et ſtipulanti pro ſe et ſuis heredibus [a] et ſucceſſoribus quibuſcumque etc. nõ adijciẽdo verbũ maſculis: tñ debẽt illa verba interpretari quod ipſe dominus hugo donans voluit intelligere et donare liberis maſculis dicti Joãnis et per conſequens dicto gabrieli eius filio maſculo. ¶ Et hoc demonſtrant verba precedentia de quib9 ſupra in tertio capitulo fit mentio vbi voluit ipſe dominus hugo donator dicti Joannes et poſita coniuges deberent inſtituere heredem vniuerſalem primum eorum filium maſculum ſecundũ: vel tertium. demonſtrant etiã verba ſequentia in dicto contractu matrimonij adiecta ſupra in quinto capitulo deſcripta dũ voluit ipſe dominus donator quod ſi ipſe Joannes et ſui liberi maſculi decederent ante dictum dominum Hugonem quod ipſa bona per ipſum dominum Hugonem donatã eidem reuerterentur: illud enim verbum maſculis quod precedit et ſequit diſpoſitionem dicte donationis de qua ſupra in quarto capit. fit mentio videtur ibi fuiſſe adiectum [b] et eſt ibi intelligendum ex tacita mente ipſius donantis per textum in. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. in fi. ff. de leg. j. et facit. c. ſecũdo requiris. extra de app.

b ¶ Adiectũ. clauſula generalis que refertur ad precedentia vel ſequentia et quo. vide ſpe. in ti. de inſtrumentorum editio. §. nunc aũt videndũ. verſi. itẽ excipitur quod talis clauſula.

2 † vbi illa clauſula appellatione remota in princi. reſcripti adiecta ſubintelligitur in medio adiecta: et ſi in medio fuerit adiecta intelligitur in fine fuiſſe adiecta. Maxime in caſu de quo agitur quia ipſe domin9 Hugo donans preſumitur bona ſua voluiſſe preſeruare maſculis: qui conſeruant eius agnationẽ. ar. l. j. §. j. ff. de ventre inſpici. et no. per Cyn. et Saly. in. l. j. C. de adul. et Bald. in. l. ſi. C. de liberis preteritis cognomenque et inſignia donantis differunt maſculi non autem femine. eleganter notat Bar. in ſuo tractatu de inſignijs et armis. et in. l. j. C. de dignitatibus. lib. xij. et hanc volũtatem ipſius domini Hugonis quod ipſe voluerit bona ſua ad maſculos deuenire declarauit ipſe in dicto ſuo teſtamẽto de quo ſupra in ſecũdo capitulo fit mentio: vbi ipſe ſubſtituit dicto Joanni ei9 heredi: ei9 liberos maſculos: et liberos maſculos liberorum ſuorum maſculorũ. Et idem de liberis maſculis videtur diſpoſuiſſe in dicta donatione ex coniecturata ſua mente: que voluntas etiã coniecturata eſt attendenda iuxta ea que leguntur et no. in. l. ſi. in fi. C. de condi. inſertis.

3 † Et ad quam voluntatem etiam coniecturatam [c] attendere debet quilibet bonus iudex vt plene per glo. et doc. in. d. l. ſi ſeruus plurium. §. fin. et in. l. voluntates. et in. l. cũ virũ. in fi. C. de fideicommiſſa. Et ita tam ex diſpoſitione teſtamentaria dicti domini Hugonis quam virtute dicte donationis in dicto contractu matrimonij per ipſum dominum Hugonem facte dictum caſtrum de molerio videtur pertinere debere dicto nobili gabrieli pronepoti ipſius domini Hugonis.

c ¶ Coniecturatã. vide quod ſcripſi in deciſio. delphi. queſtio xlv.

4 ¶ † Nec põt dici dicta donatio inualida quia de patre in filiũ Primo quia contemplatione dicti matrimonij fuit facta. Secundo quia ibi interuenit iuramentum: que duo et alterum ipſorum facit valere dictam donationem: vt de iſtis duabus rationibus plene ſcripſi in deciſionibus parlamenti queſtio. cxlv. et queſtio. cxlvj. et ibi ſufficiat remiſſio cauſa breuitatis

¶ Et ſi dicta donatio poſſet dici inualida prout nõ poteſt ad-
huc remaneret dicto gabrieli ius in dicto caſtro de molario vi-
gore ſubſtitutionis adiecte in dicto teſtamento domini hugo-
nis:vt ſupra in iure declaraui in prin.preſentis conſilij.
¶ Et ſi dicatur quod dictus gabriel renunciauerit iuri ſibi com
petenti in dicto caſtro de molario in contractu ſui matrimonij
de quo ſupra in octauo ca.fit mentio:cum ipſe acceptauerit do
nationem ſibi factam per dictum nobilem Joanné eius quon-
dam patrem de caſtris miribelli et caſtri bernardi.Ita quod ni-
hil vlterius in bonis dicti eius patris petere poſſet:ſed qđ de
dictis duobus caſtris miribelli et caſtri bernardi deberet eſſe
4 contentus.¶ Sed ad hoc poteſt reſponderi [a] multis modis.
Primo quod ipſe gabriel premiſſa fecit non viſis nec lectis di-
cto teſtamento domini hugonis eius proaui nec dicto inſtru-
mento matrimonij dicti eius quondam patris.Et ſic non vi-
detur renunciaſſe iuribus ſibi competentibus in dicto caſtro
de molario vigore ipſorum teſtamenti et contractus matrimo
nij:per.l.de his.ff.de tranſactioni.Attẽto quod verba dicte.l.
5 de his loquuntur per verba ablatiui abſoluti que reſoluun-
tur in vim conditionis.l.a teſtatore.ff.de condi.et demon.cum
multis ſimi.Fuit ergo neceſſe vt dictus Gabriel videatur ſuis
iuribus renunciaſſe quod ipſe viderit et inſpexerit verba di-
ctorum duorum inſtrumentorum teſtamenti domini hugonis
et matrimonij dicti nobilis Joannis eius patris.et quod ipſe
ſciuerit tenores ipſorum duorum inſtrumentorum :prout ta-
men non ſciuit nec vidit.¶ Nec poteſt illi legi renunciari:cum
fuerit in odium occultãtium teſtamenta et fauore publice vti
litatis vt ibi habetur.facit.l.j.ff. quẽadmodũ teſta.aper.igitur
renunciari non poteſt .l.tametſi.ff.ad macedo.facit.l.ius pu-
blicum.ff.de pac.pro hoc quia.l.de his videtur diſponere cir-
ca formam.Dicens quod non aliter tranſigi poſſit etc.igitur re-
nunciari non poteſt.l.nemo.ff.de leg.j.
6 ¶ † Preterea quia dicta.l.de his eſt prohibẽs:ſed legibus pro-
hibẽtibus renunciari non põt vt no.gl.in.l.j.et ij.C.ne fide.do-
tium dentur.Et in auť.vt matres debitrices.§.j.col.vj.et ſufficit
qđ lex prohibeat licet non adijciat qđ inutile ſit ſi cõtra fiat.C.
de legibus.l.non dubium.et teſtator non poteſt facere quomi-
nus leges etc.l.nemo.ff.de leg.j.
7 ¶ Nec firmata fuit dicta pretenſa renunciatio iuramento di-
cti gabrielis:quia iuramentũ non extẽditur ad ea que quis igno-
rat iuxta ea que leg.et no.in.c.veniens.la.j.extra de iureiuran-
do.et ponit Henri.de bouenco in ſua repetitione autẽti.ſacra-
menta puberum in cauſa efficicienti immediata.ibi:octaua eſt
illa.etc.C.ſi aduerſus vendi.et faciunt ea que leg.et notan.in.c.
quintauallis.extra de iureiur.¶ Nec obſtat predictis quia di-
cta.l.de his loquitur in tranſactione quia etiam locum habet
in qualibet alia conuentione et pactione gratuita cum ſit ea-
dem ratio vt no.gl.in dicta.l.de his.facit.l.iij.§.cuz tranſactio.
ff.de tranſactio.et.l.cum tutoribus.§.fina.eodem titu.et l.tres
fratres.ff.de pac.cum ſimi.

a ¶ Ad pōt rñderi hic plene de materia.l.ď his.ff.ď tráſac.et vid ď hac materia ẽ ℥.conſ.liij.

8 ¶ † Preterea ſi poſſet dici aliqua renunciatio interueniſſe nõ
valuit talis aſſerta renunciatio: q2 ob reuerentiã patris ⁊ me-
tu paterno preſumeret̃ fuiſſe facta: ideo nõ valeret talis aſſer-
ta renunciatio iuris ſibi competentis in dicto caſtro de mola
rio. arg. in. l. j. §. qui onerande. ff. quarum rerum actio non dat̃.
¶ Et iuramentum in hoc caſu nihil operaretur vt dicit Henri.
de bouenco in dicta ſua repetitione in cauſa efficienti imme-
diata. ibi: tertio illatio. ⁊c. ¶ Alia etiam ratione q2 metus facit
ceſſare effectũ iuramenti dicta aut. ſacramẽta. ⁊ in. c. cũ contin-
gat. extra de iureiur. Ita de iure dicendũ videt̃ mihi cum corre-
ctione cuiuſlibet alterius melius me ſentiẽtis.

¶ Summarium.

1 Caſtrũ habens territoriũ et iuriſdictionẽ habere p̃ſumitur.
2 Probatio preſumpta ſufficit in valde antiquis.
3 Confines territoriorum qualiter probentur.
4 Mala fides preſcriptionẽ impedit.
5 Confines territoriorũ quõ preſcribi nequeant.
6 Cauſa iuſta ignorantie reſtitutionem in integrũ cauſat.

¶ Conſilium. lxxxviij.

Attendant ſi placet egregij dñi vtriuſq3 iuris pro-
feſſores per partes ſubſcriptas pro declaratione li-
mitũ caſtri bucuyronis ⁊ monaſterij mõtis fluriti
fienda cõiter electi ad infra dicẽda pro declaratio-
ne iurium nobilis Claudij cocti theſaurarij Dal-
phi. domini bucuyronis.

a ¶ Preſũpta ꝓbatio. de mõ ꝓbãdi cõfines territorioꝝ. vide ẽt de h̃ plene in deciſi. parl. q. cccij.

¶ † Primo qđ dictũ caſtrum bucuyronis ab antiquo habet et
habere conſueuit territorium limitatum cũ oĩmoda iuriſdictiõe
alta ⁊ baſſa mero ⁊ mixto imperio: vt deductum fuit in proceſ-
ſu. Et ita etiam de iure preſumitur q2 in proceſſu pars aduer-
ſa in diuerſis paſſibus ſuorum articulorum fatetur dictum no-
bilem Claudium cocti habere caſtrum in dicto loco bucuyro-
nis: ideo ibi habere preſumitur ex antiqua ↄceſſione principis
territorium ⁊ iuriſditionẽ: nã qui h3 caſtrũ preſumit̃ de iure ibi
h̃re territoriũ ⁊ iuriſditionẽ. vt no. ꝑ Bar. in. l. j. ff. de offi. p̃fec.
vrbis. et no. per glo. in. l. quicũq3. in glo. ij. C. de fundi. limitro.
lib. xj. ⁊ no. per Inno. in. c. ex literis. de iure patrona. in glo. ſu-
per verbo excepto in verſi. ſicut eſt villa vel caſtrum ⁊c.
¶ Et confines dicti caſtri bucuyronis declarãtur in homagio
dudum ſex viginti anni ſunt elapſi facto per dominum Hugo-
nem alamandi dominum vallis boneſij in bucuyronis capi-
tulo beate Marie Gratianopol̃. per cuius homagij tenorẽ ap-
paret territorium dicti caſtri bucuyronis confrontari a ponte
creſcenti vſq3 ad fontem beati Joannis et a ſummitate rupis
ſayſſe ſancti Aynardi vſq3 ad flumẽ yſare tã in plano q̃ in mõ-
tibus: cui aſſertioni dictorum limitum facta in dicto inſtrumen-
2 to homagij licet inter alias perſonas facta videatur † tamen
inducit probationem etiam inter alias partes propter anti-
quitatem excedentem memoriam hominis: quo caſu ſufficiat
a preſumpta probatio[a] vt plene per Bald. in aut. quas actiones.
C. de epiſcop. et cleri. Imo. ⁊ poſſunt dicti confines probari per

ſcripturam priuatam in colum. vel lapide impreſſam.xxxiij.queſtiõe.ij.c.ſane.
et .l.j.et.ij.ff.de albo ſcrib.et no.glo.in.c.cum cauſam.extra de probatio.Et di/
cit Joan fab.quod facta antiqua que excedunt memoriam hominis vt in caſu
noſtro probantur per communem relationem antiquorum vel per libros anti/
quos vel per hiſtorias:et talis antiquitas habet vim conſtituti.ita dicit ipſe
3 Joan.fab.C.de ſumma trinitate ꝛ fide catho.in.l.prima.in.ij.colũ.† Probantur
etiam confines territoriorum per teſtimonium de auditu alieno ab antiquis.
l.in ſumma.§.item labeo.ꝛ ibi glo.ꝛ Bar.ff.de aqua pluuia arc.multa enim ſin/
gularia in talibus admittuntur.Et ſecundum tales preſumptas probationes
poteſt iuſte iudicari vbi alie probationes propter difficultatem probationum
vt in caſu noſtro haberi non poſſunt.arg.eorum que leg.ꝛ not.in.c.illo vos.de
pig.ꝛ in.c.ad noſtram.de empt.ꝛ vendi. ¶ Poſtea vero contingit quod de anno
milleſimo treceteſimo quadrageſimo ſecundo.dominus humbertus Dalphiñ.
dictum monaſterium montis fluriti fundauit ꝛ dotauit ꝛ in ipſa fundatione de/
clarauit limites ꝛ terminos dicti monaſterij videlicet a paruo muro lapideo
qui eſt in fine eiuſdem domini Dalphi.cõtiguo ipſi domui montis fluritti a par
te bucuyronis deſcendendo inferius directe vſq; ad viam publicam qua itur
de Grationopoli verſus montem bonedũ vbi finiunt ſeu vbi erant vinee que
appellantur de planterio.Et ab eodem paruo muro predicto ex alia parte pen/
dente directe vſq; ad riuum vocatum carmeyrent:ꝛ a dicto riuo procedendo
verſus viam qua itur de monte flurito ad iter tendens de ciuitate Grationopo
lis verſus montem bonedum vſq; ad quadriuium:ꝛ ab ipſo quadriuio procedẽ
do per ipſum iter montis bonedi vſq; ſubtus directum paruum murum predi/
ctum vt conſtat inſtrumento dicte fundationis quod exhibetur.
¶ Et eſt circa dictam fundationem montis fluriti attendendum quod tempo/
re dicte fundationis dictum monaſterium non erat caſtrum ſed erat vna ſim/
plex domus abſq; territorio limitato vt patet in ipſo inſtrumento fundationis
circa principium ibi:domum ꝛ edificia ſua montis fluriti ꝛc. ¶ Etiam tempo/
re dicte fundationis dicte domus mõtis fluriti non habebat limites:ſed ipſe
dominus Dalphiñ.dicto tempore fundationis ibi ſtatuit ꝛ declarauit limites
territorij dicte domus montis fluriti vt patet in dicto inſtrumẽto ibi declarã/
do pertinentias terminos ꝛ dependentias dicte domus a paruo muro lapi/
deo ꝛc.vt ſupra declaratur. ¶ Nec etiam tempore dicte fundationis dicta do/
mus montis fluriti iuriſditionem habebat infra dictos terminos. ¶ Sed ipſe
dominus Dalphiñ.tunc eidem domui montis fluriti dedit ꝛ conceſſit iuriſdi/
tionem mixte ꝛ ſimplicis juriſditionis reſeruato eidem domino Dalph.mero
ꝛ mixto imperio vt patet in dicto inſtrõ ibi ſaluo ꝛ excepto mero ꝛc. ¶ Et ſi di/
cat qd poſtea per ſex annos poſt dictã primã fundationẽ idẽ dominus dalphi.
in ſecunda dotatione dedit ꝛ conceſſit dicto conuẽtui caſtrũ mandamentum ꝛ
territoriũ montis fluriti:cũ omnimoda iuriſditione mero ꝛ mixto imperio ibi/
dem dictam domũ montis fluriti nũcupando caſtrũ mandamentũ ꝛ territoriũ
mõtis fluriti. ¶ Iſtud nõ obſtat quia per illud non ꝯſtat ꝙ ante dictã primã fun
dationẽ ibi eſſent caſtrũ mandamentum ꝛ territoriũ cum iuriſditione. ¶ Item
tempore dicte prime fundationis ipſa domus mõtis fluriti incepit eſſe.caſtrũ
cum mandamento territorio ꝛ iuriſditione vt ſupra declaratur. ¶ Et nihil am/
pliauit in ſecunda dotatione idem dñs Dalphinus circa terminos in prima
fundatione pro territorio adiectos vt patet ex lectura inſtrumenti ipſius ſecũ
de dotationis:licet circa cenſus redditus ꝛ obuentiones ac merum ꝛ mixtum
imperium ipſam primam dotationem ampliauerit in dicta ſecunda dotatione.
¶ Sed poſtea tractu temporis aduenientc dicte domine moniales non atten

dentes qd quilibet terminis ſuis debet eſſe contẽtus iuxta capitu.primum.de ſepul.falcem in meſſem alienam contra deum et conſcientias ſuas ponere et tentauerunt et tam per ſe quam eorum officiarios iuriſditionem exerceri fecerunt vltra dictos eorum terminos in dicta eorum prima fundatione declaratos:et infra terminos territorij dicti caſti bucuyronis.ſ.declaratos:pretendẽtes dicte domine moniales poſſeſſorium ſeu quaſi cum preſcriptione iuxta per eas deducta in dicto proceſſu.

¶†Qua tamen preſcriptione ſe iuuare non poſſunt dicte domine moniales. Primo quia fuerunt ab initio in mala fide que obſtat preſcribere volenti in.c.ſi.de preſcrip.ꝛ in regulis iuris poſſeſſor.¶De mala enim fide ipſarum dominarum monialium conſtat per dictum inſtrumentum prime fundationis in qua fundatione eis fuerant declarati limites eorum territorij.Quos terminos excefferunt cum mala fide:quia non poterant pretendere ignorantiam dicte fundationis cum ex ipſa fundatione teneant domum mõtis fluriti cum iuribus et pertinentijs.Sicut videmus in ſimili in herede extraneo qui preſumitur ſciuiſſe teſtamentum:quia non potuit hereditatem obtinere:vt plene per Bart.in l.ſi poteſt.in vlt.col.ff.de acqui.here.Maxime quia dictum inſtrumentum fuit in proceſſu deductum.Ex quibus preſumuntur ipſe domine moniales quia in ipſa cauſa perſeuerant habuiſſe donec ab initio malam fidem.l.ij.§.circa.ff.de doli excep.qua mala fide cauſante etiam ſi preſcriptio fuiſſet completa tenerẽtur dicte domine moniales ad rei occupate reſtitutionem:et in hac opinione fuit magiſter Joannes lectoris ſacre theologie doctor in ſua ſumma confeſſionum lib.ij.ti.j.in.xxxj.q.¶Multe etiam alie rationes in facto fuerunt in proceſſu pro parte dicti domini bucuyronis deducte per que apparet nullam preſcriptionem locum habere potuiſſe reſpectu dictorum limitum.

¶†Imo qd plus eſt abſqꝫ alia deductione aut probatione facti narrati in proceſſu pro parte dicti domini bucuyronis:de iure non potuerunt dicte domine moniales dictos limites bucuyronis preſcribere per ea que leguntur ꝛ not.in c.ſuper eo.extra de parochijs.Maxime vt in caſu noſtro/in quo limites ſũt diſtincti:ideo preſcribi non potuerunt.vt ibi dicit Jo.and.idem glo.in.c.quicũqꝫ xvj.q.iij.idem glo.in.c.quia iudicante.de preſcript.ꝛ ita quaſi dicunt omnes doc.vt refert Joan.and.vbi.ſ.idem Inn.vt refert Jo.and,vbi.ſ.¶Si autem confines non eſſent diſtincti:tunc preſcriberentur confines.x.vel.xx.annis:vt per glo.in.l.j.in glo.j.ff.finium reg.ita intelligitur illa glo.

¶†Plus põt dici qd ſi ex aliqua cauſa pro parte dictarum dominarum monialium in proceſſu deducta potuiſſet preſcriptio allegata cauſari quod dict⁹ dominus bucuyronis veniret in integrum reſtituendus aduerſus talem preſcriptionem ex iuſta cauſa:quia ipſe dominus bucuyronis et ſui predeceſſores a quibus cauſam habet ignorauerunt dictos limites in dicta prima fundatione dominarum monialium declaratos vſqꝫ ad inchoationem dicti proceſſus.Ex qua iuſta cauſa ignorantie ipſe dominus bucuyronis licet maior veniret in integrum reſtituendus aduerſus aſſertam preſcriptionem: vt dicunt doct.quos recitat et ſequitur Angel.de aret.inſtitu.de act.in.§.ſi quis agens.in.xiij.colum.ibi.poteſt etiam dictum beneficium ꝛc.et que reſtitutio in integrum fuit petita in proceſſu in.lxxj.articulorum incipientium nobilis Claudius cocti ꝛc.¶Ex quibus propterea clare patet quod vos egregij domini arbitri a dictis partibus electi:pronunciare ꝛ declarare debetis terminos ꝛ limites dicti caſtri bucuyronis eſſe debere iuxta limites declaratos et deſcriptos in dicto homagio dudũ facto per dictũ dominum hugonem alamandi dicto venerabili capitulo.¶Et dictas dominas moniales montis fluriti non debere exercere

iuriſditionem per eorum officiarios vltra limites declaratos in dicta eorum prima fundatione per dictum dominum humbertum dalphi. eiſdem dominabus facta. ¶ Cetera ſupplicant peritie veſtrorum duorum dominorum arbitrorum ius in cauſa arbitrali dicturorum.

¶ Summarium.

1 Vocari ſeu trahi in ius nemo debet pro crimine ſine priuato accuſatore.
2 Periurus qualiter ſit puniendus.
3 Periurium ſecundum diuerſos diuerſe punitur.
4 Delicta grauiora que ſint.
5 Crimina ſeu delicta grauiora quot ſint ⁊ que.
6 Periurium non eſt inter delicta grauiora numerandum.
7 Procedi in criminalibus per viam inquiſitionis quãdo poſſit.
8 Ordinatio interlocutoria dicitur in qua non principalis queſtio terminatur.
9 Appellans an cenſeatur appellationi renũciare ſi compareat coram priori iudice.
10 Appellari poteſt tandiu quandiu grauamen durauerit.
11 Interlocutoria preiudicium negotio principali ferens habet vim diffinitiue.
12 Interlocutorie que ex nouo proponendis iuſtificari vel impugnari poſſint.

¶ Conſilium.lxxxix.

Circa merita proceſſus honorabilis viri ianini de porta ciuis et mercatoris viẽne appellãtis in hac cauſa ⁊ procuratoris fiſcalis curie communis dicte ciuitatis viẽne appellati videntur inter cetera iure declarãda dubia ſubſcripta (vt appareat magnifico dalph. parlamento per iudices prime et ſecunde inſtantiarum a quibus extitit appellatũ male fuiſſe proceſſum) propoſita: quia in dicta cauſa pro parte dicti de porta in hac tertia inſtantia tradita fore admittenda quicquid dicat pars aduerſa. ¶ Primo ſi dictus de porta appellans pro pretenſo caſu ſibi ex officio dicte curie communis vienne impoſito debuerit inqueſtari ſine priuato denunciatore. ¶ Scdo ſi appellatio dicti de porta emiſſa a dicto iudice curie cõmunis vienne introducta coram viceballiuo ſuperioritatis viẽne dici poſſit deſerta: prout ipſe viceballiuus in ſua ordinatione a qua pretendit. ¶ Tertio ſi ordinatio dicti iudicis curie communis vienne dici debeat interlocutoria habẽs vim diffinitiue: et vt admitti debeant dicta propoſita per dictum de porta coram magnifico dalp. parlamẽto in cauſa appellatiõis tradita. ¶ Quarto ⁊ ſi dicti articuli non admitterentur an ſaltim poſſit dici qđ ex eiſdem actis dictus viceballiuus male ordinauerit. a ¶ Periu-
1 ¶ † Circa primũ dubiũ videt indubitãter dicendum ꝙ dictus de porta nõ debuit in cãm trahi: neq; inqſtari in dicta curia cõi rũ de periu-
a viẽne ꝑ ꝑtẽſo caſu aſſerti piurij ex officio ipſi curie ſine priuato rio ẽt tetigi ſ. cõſ. xxix.

denunciatore.primo ſcdm libertates per dominum noſtrum re
gem dalphi.dictis ciuibus vienne ſpecialiter conceſſas:que li-
bertates ſunt inſerte in proceſſu.fo.xciij.Et licet in tertio capi
tulo dictarum libertatum dicatur exceptis grauioribus deli-
ctis ibi.tamen ipſa libertas declarat que ſunt grauiora delicta.
et ibi expreſſe dicitur quod ſunt grauiora delicta:videlicet il-
la que exigunt vltimum ſupplicium vel membri mutilationem.
Sed pro periurio etiam ſi caſus contigiſſet prout non contin-
git in perſonam dicti de porta non exigeretur vltimum ſuppli-
cium vel membri mutilatio.† Et pro huius articuli declaratio- 2
ne qualiter periurus puniatur[a] diſtinguo ſic poſt doct.in iure
ſcribentes:quia aut quis eſt periurus ſuper contractu et tunc
punitur q2 efficitur infamis.l.ſi quis maior.C.de tranſact.Aut
quis eſt periurus in ferendo teſtimoniũ in cauſa publici capi-
talis iudicij:tunc eo caſu talis periurus ſimilitudine ſupplicij
caſtigatur.ff.de ſica.l.j.§.j.et ibi Barto.et plene ſcripſi in deciſ.
parla.q.xliiij.Aut quis eſt periurus inferendo teſtimonium in
alia cauſa criminali vel ciuili:et tunc pena falſi tenetur.l.j.§.j.
et ibi glo.et Bar.ff.de fal.aut quis eſt periurus iurãdo in re pe-
cuniaria per ingenium principis tũc eſt fuſtibus caſtigandus.
ff.de iureiur.l.ſi duo patroni.§.fi.nec obſtat.l.ij.C.de rebus cre.
et iureiur.vbi periurus ſolum deum hʒ vltorem:quia hoc verũ
ſi periurium nõ cedat in alterius preiudicium vt dicit glo.in.c.
quicũqʒ.vj.q.j.tũc enim ſi cadat in alterius preiudiciũ periuriũ
punitur ſecũdũ diuerſitatem caſuũ ſupra proxime declaratorũ:
quorũ caſuum nullus cõtingit in caſu de quo in hoc pceſſu agi
tur.ideo male proceſſit et ordinauit dictus primus iudex curie
3 cõis vien. ¶ † Vel aliter ſcdm varias opiniones doctorũ ſi que
ratur nunquid et qualiter puniat periurus.ita dicendũ eſt:nam
aut aliquis iurat per ſacramẽta illicita et prohibita vt per caput
vel capillos vel viſcera dei:et ita per humanitatem chriſti et tũc
punitur capitaliter ſi hoc habeat in conſuetudine vt in aut.vt
nõ luxu.contra na.nec iuret per capillos dei.§.et qm.coll.vj.ſi
vero nõ habeat hoc in cõſuetudine punitur ſcdm ſtatuta terra
rũ vel alias arbitrio iudicãtis iuxta.l.hodie.ff.de penis.Si vero
iuretur p ſacra licita:vt p deũ vel chriſti diuinitatẽ:et tũc ſi quis
dem iuret verum nõ punitur.vt.ff.et.C.de iureiur.per totuʒ.Si
vero iuret falſum ſi quidem ſit perſona acceſſoria/vt teſtis pu-
nit crimine falſi vel legis cor.de ſica.l.j.circa princi.ff.de fal.et
ad.l.corne.de ſica.l.j.in prin.vel pro motu iudicis cauſa prece-
dente.l.nullum.C.de teſti.ſuper quo vide not.in.c.j.de crimine
falſi.et.xxiiij.q.v.c.rex.Si autem queratur de iuramento per-
ſonali:et tunc ſiquidem iuretur ſine deliberatione calore iracũ
die non punitur:vt.l.j.C.de iureiuran.et in.l.que calore iracun-
die.ff.de regulis iur.Si vero falſum iuretur cum deliberatio-
ne:et tũc aut iuratur de preterito vel preſenti aut de futuro.Si
quidem iuratur de preterito vel preſenti parte vel iudice non
deferente:et tunc talis periurus committit crimen ſtelliona-
tus et ſic puniendus.l.fina.ff.de cri.ſtel.Si vero iuretur parte
vel iudice deferente:et tunc ſi queratur ſi tale iuramentũ poſſit

a ¶ Puniat qualiter periuriũ puniat. de quo etiã ſcripſi in deci.parlamẽ.q.clxxviij.

retractari.et dic ꝙ non regulariter:vt in.l.ij.C.de iureiu.ꝛ in.l.
j.ff.eo.ſed fallit in quibuſdam caſibus.in.l.fi.C.de iureiur.et in
l.admonendi.ff.eod.Si vero queratur nunquid talis periurus
puniatur:ꝛ tunc ſi iurauerit ꝑ deū nō punit:vt in.d.l.ij.C.de iure-
iur.Si vero iurauerit per principem punitur.l.ſi dno patroni-
§.fi.ff.eo.ꝛ rō qꝛ cū iurat per deū de tali periurio in alio ſeculo
punitur.Si vero iuret ꝑ principē non punitur in alio ſeculo/ſed
in iſto ſm Ja.bu.Si vero iureť de futuro:tunc ſiquidē deieret
ꝓpter cauſam legibus approbatā vel permiſſam ꝛ tunc nō pu-
nitur deierans.l.fi.ff.qui ſatiſ.cog.Si vero deieret ex cā legibꝰ
non permiſſa:tunc ſiquidē tale periuriū non venit in detrimē-
tū tertij:ſed ſolius dei:vt qꝛ iurauit non comedere carnes tunc
a ſolo deo punitur:vt in.d.l.ij.C.de iureiur.ſm vnū intellectū.
Si vero tale periurium ſit alteri ꝑiudiciabile:tunc ſiquidē iſte
deierans ſic efficitur obligatus:tunc ipſe punitur.l.ſi quis ma-
ior.C.de tranſac.Si vero non ſit efficaciter obligatus tunc non
punietur:vt.l.iuriſiurādi.§.ꝛ generalr.ꝛ.§.ſi paciſcar.ff.de pac.
¶ Alio etiam reſpectu male ordinauit dictus iudex curie cōis
Viēne:quia libertas generalis patrie dalphinalis que eſt in-
ſerta in proceſſu.fo.xciiij.prohibet ne in non notorijs inquira-
tur ex officio curie niſi interueniat legitimus denunciator.Et
licet ibi dicat exceptis grauioribus criminibus que voluit do
minus dalphi.qui ipſas libertates conceſſit:intelligit ſm le-
4 ges ꝛ etiam declarari.† Declaratio iuris eſt iſta: grauiora deli-
a ctaª ſunt illa que exigunt vltimū ſupplicium vel membri muti-
lationē.vt no.in.l.nō ſolum §.ſi mandato.ff.de iniur.per Bart.
in.l.ij.ff.de pu.iud.ꝛ in.l.leuia.ff.de accu.ꝛ in.l.non ideo minus.
C.de accu.per Salv.ibi quero igitur.not.in.c.at ſi clerici.extra
5 de iudi.ꝛ ple.per Archi.in ſuo roſario.xxvj.di.c.vnū.† vbi ipſe
enumerat.xj.maiora et grauiora crimina.Primū eſt ſm ipſum
dnm Archid.peccare in fide trinitatis.xxv.q.j.§.j.xxxiij.q.vij.
quid in omnibus.Secundū eſt peccatū contra naturam.xxxij.
q.vij.flagitia.ꝛ.c.adulterij.Tertiū eſt homicidium.l.di.placuit.
Quartum eſt crimē leſe maieſt.lxxix.diſt.ſi quis.vj.q.j.ſi quis.
ꝛ.iij.q.v.accuſatoribus . Quintum crimen ſacrilegij : videlicet
cum quis violenter frāgit eccleſias.ij.q.j.in primis.xvij.q.iiij.
ſi quis in atrio.ꝛ.c.ſuper.ꝛ.c.quiſquis.ꝛ.c.ſi quis ſuadente.cum
ſimi.Sextū eſt inceſtus.iij.q.iiij. conſanguineorū.xxxv.q.iij.de
inceſtis.Septimū conſpiratio.xj.q.j.conſpirationū.ꝛ.c.ſi quis.
ꝛ.c.ſi qui clericorum.Octauum eſt adulterium quod eſt dete-
ſtabile in vtroq; teſtamento.xxxj.q.vii.quid in omnibus.et ea-
dem cauſa.q.iiij.nemo . Nonum eſt falſum teſtimonium quod
lege diuina et canonica eſt prohibitum:vt probatur.xxij.q.iiij.
non periurabis.quod eſt extractum de leuitico.ꝛ.vij.q.j.quicū-
q;.et in.c.j.extra de fal.ꝛ de hoc falſo teſtimonio tetigi plene.§.
in princ.preſentis dubij.Decimū eſt crimen ſymonie.extra de
ſymo.c.ſicut.ꝛ.c.tāta.j.q.vij.c.vlti.ꝛ eſt damnatū crimē in vtro
q; teſtamēto.j.q.j.qui ſtudet.Vndecimū eſt crimen vſure qđ eſt
deteſtabile in vtroq; teſtamento.extra de vſuris.c.quia.xiij.q.
6 iij.pleriſq;. ¶ † Ex quibus patet ꝙ periurium pretēſum de quo

a ¶ Grauiora delicta. Hic q̄ dicā tur grauiora delicta.Ꝺ hoc ſcripſi ſingula. meis in.§.q̄ di cant grauiora. fol.cxv. verſo.

dictus de porta inqueſtatus fuit in dicta curia cõi Vienne non eſt de grauio
ribus delictis.Et ita etiam ſm dictas libertates generales dalphin.nõ debuit
de porta inqueſtari nec in cãm trahi ſine priuato denũtiatore:quibus liberta
tibꝰ generalibꝰ ꝑſeuũs patrie dalphi.gaudere debẽt etiã ciues ciuitatis Viẽ
ne:qꝛ ſunt de dalphi.cum reuerẽd.in xp̃o pater dñs archieps Viennẽ.tpalita
tẽ Vienne recognouerit tenere de feudo dñi noſtri francorum regis dalphin.
Viennen.vt conſtat in proceſſu.fo.xciiij.verſo.in fine folij.

7 ¶ †Ex alio etiã capite male fuit tractus in cauſam ipſe de porta coram iudice
cõi Vienne:qꝛ de iure cõi anteꝗ̃ in criminalibus poſſit procedi ſine priuato
denuntiatore per viam inquiſitionis requiritur ꝙ precedat de tali pretenſo
crimine fama ſeu infamia publica a fidedignis ſuper inquirendis:et non ſo
lum ſemel ſed pluries et ſit tanta fama ꝙ generet ſcandalum tale ꝙ ſine peri
culo tolerari non poſſit:vt in.c.qualiter ⁊ quando.io.ij.extra de accuſat.cum
ibi not.⁊ faciunt que dicit Spec.in titu.de inquiſitione.§.quando autem.verſi.
ſcias ergo ⁊c.no.etiam per Ange.de peruſio.in.l.ſi vacantia.C.de bo.vacanti.
libr.x.Et ſi iudex aliter procedat ad inquiſitionem proceſſus eſt ipſo iure nul
lus:vt in.c.qualiter et quando.⁊ in.c.inquiſitionis.eo.ti.Maxime vbi reus in
quiſitus dicit ſe non infamatum:prout fecit dictus de porta coram dicto iudi
ce cõi viẽne:vt pꝫ ex actis.Tunc enim iudex primo cognoſcere debet de aſſer
ta infamia:⁊ ſi hoc pretermittat grauat partem:et poteſt ipſa pars grauata a
tali iudice appellare tanꝗ̃ grauatus:vt no.Spec.in.d.titu.de inquiſitione.§.ſ.
verſic.item ſi petit ⁊c.Sed dictus iudex curie cõmunis Vienne proceſſum ad
inquiſitionem contra dictum de porta non precedente aliqua infamia de qua
per proceſſum appareat.igitur nulliter:inique et indebite proceſſit ⁊ grauauit
dictum de porta:⁊ merito appellauit.Et hec ſufficiant circa primum dubium.

¶ Ad ſecundũ dubiũ ſi appellatio dicti de porta emiſſa a dicto iudice curie cõ
munis Viẽne ⁊ introducta coram dicto viceballiuo dici poſſit deſerta.

8 ¶ †Et credo indubitanter ꝙ non:qꝛ illa ordinatio per dictum primũ iudicem
facta dum ordinauit dictum de porta in cãm eſſe trahendũ ſuper contentis in
dicta inqueſta eſt interlocutoria cum per eam nõ fuerit terminata queſtio prin
cipalis.iuxta.l.ſ.ff.de re iu.⁊ qꝛ inter principiũ et finem cauſe fuit prolata.ideo
dicitur interlocutoria:vt no.glo.in cle.j.de ſequeſt.poſ.⁊ fruc.faciunt etiã not.
per Bart.⁊ doc.in.l.ij.ff.de ap.reci.Et ideo ipſe de porta tanꝗ̃ grauatus cau
ſis ſupra in primo dubio declaratis petijt illud grauamen infra.x.dies repa
rari:alias appellabat vt in ſua comparitione incipiente occaſione:qꝛ dicta ordi
natio fuit facta die.xx.auguſti.et ab ipſa ordinatione in ſcriptis fuit appella
tum die prima ſeptembris.et ſic infra decem dies vt patet in proceſſu.fo.liiij.
verſo.Et licet ipſe iudex prime inſtantie noluerit dictum grauamen reparare:
ſed conceſſerit apoſtolos:illi tamen apoſtoli fuerunt refutatorij vt patet in pro
ceſſu.fo.lxv.Ideo primus iudex non abdicauit a ſe iuriſditionem:ſed reman
ſit iudex in eadem cã qđ ſecus fuiſſet ſi ipſe cõceſſiſſet apoſtolos dimiſſorios
qꝛ tunc abdicaſſet a ſe iuriſditionem vt plene dicit Bar.in.l.eius qui.in ſecun
da queſtione.ff.de ap.reci.⁊ Joã.ferrarũ in titu.forma appellationis ab inter
locutoria.in litera ſuper verbo cauſis et rationibus infraſcriptis ibi rurſum
queritur qualis ſit effectus ⁊c.faciunt ea que leg.et no.in.c.vt debitus honor.
extra de ap.et dicit Inno.in.c.vlti.de accuſa.ꝙ quando iudex non admittit ſed
reſpuit appellationem non poteſt ſtatuere appellanti terminum ad introdu
cendum talem appellationem.Ideo potuit ipſe de porta iterato coram dicto
iudice comparere petendo ordinari ipſum in cauſam non eſſe trahendum oc
caſione dicte inqueſte prout et fecit in ſua comparitione incipiente Quia ⁊c.

inſerta in proceſſu.fo.lxviij.ꝛ in quadam ſua alia compoſitione
incipiẽte ſepe.ꝛc.inſerta.fo.lxxxj.Et quia dictus primus iudex
dixit qꝺ ipſe ordinabat vt alias vt patet.folio.lxxxvj.ideo ipſe de
porta.fo.lxxxviij.petijt iterato vt in dicta ſua cõparitione inci
piẽte ſepe ꝛc.cõtinebatur.Et vlterius idem de porta.fo.lxxxix.
verſo.petijt dictũ grauamen reparari alias vt in dicta ſua cõpa
ritione cõtinebatur.†Et perſiſtendo[a] ſemper in reparatione
dicti grauaminis obtinẽda viuente ipſo de porta.fo.xcij.verſo.
petijt illud grauamen reparari:alias appellabat vt in dicta ſua
cõparitione cõtinebatur:qui iudex die.viij.mẽſis decembris.
M.cccclxviij.loco reparationis grauaminis dixit qꝺ non facie
bat riſſionem dicto de porta aſſerẽdo alias ſibi feciſſe rñſionez.
ideo videns dictus de porta qꝫ ipſe iudex eũ ſemper grauabat
in nõ faciendo ſibi riſſionem ſuper reparatione dicti grauami
nis eius appellationem introduxit coram dicto viceballiuo in
fra quatuor dies poſt dictum vltimum grauamen.vcʒ die.xij.
eiuſdem mẽſis decembris.ꝛ ſic infra tempus ſtatutoꝝ dalphi.
vt patet in litera inſerta fo.xix.verſo.Nec ex illis reuerãtis vi
cibus per dictũ de porta factis in petendo grauamẽ reparari:
poteſt dici qꝺ ipſe renũciauerit dicte ſue prime appellationi fa
cte infra decem dies.Imo potius dici dʒ qꝺ ipſe in eadem ſua
prima appellatione infra.x.dies interiecta adherere ſemꝑ vo
luerit vt patet ad ſenſum.Et dictus iudex curie cõis qui non
reparauit grauamen prout reparare debebat cauſis ſupra in
primo dubio declaratis male fecit quia ipſum grauamẽ repa
rare poterat quẽcunqꝫ vſqꝫ ad diffinitiuaʒ ſniam etiam parte nõ
petẽte.iuxta.c.cũ ceſſante.extra de app.in antiquis.licet per di
ctum de porta fuiſſet appellatũ vt declarat tex.in.d.c.cũ ceſſan
te ſibi nõ obſtante ſi a tali cõminatione vel interlocutione fue
rit appellatum ꝛc.Quia quod plus eſt interlocutoria etiã poſt
decem dies poteſt per iudicem reuocari etiã ad poſtulationẽ
partis per tex.in.c.ſi.de appel.libr.vj.vbi ſi exceptio que nego
cio principali preiudicat vel iudicium nullum reddit fuerit
repulſa et poſt ſententiam diffinitiuam appellari contingat
iudex appellationis ipſe interlocutoriam reuocare poteſt co
ſina.de appella.libro.vj.multo ergo fortius iudex qui ipſam in
terlocutoriam tulit[b] hoc facere poteſt:et hoc verum quod in
terlocutoria etiam poſt decendium poteſt reuocari niſi fuerit
mandata executioni:quia tunc non poteſt reuocari niſi vtraqꝫ
parte conſentiente vel niſi ex iuſta cauſa vt dicit Salycetus in
l.cum proponas.C.de bon.auto.iudic.poſ.in ſeptima colum
na.Et quod ad poſtulationem partis interlocutorie etiam
poſt decem dies poſſit peti reuocari niſi ſit mandata executio
ni:vt ſupra proxime dixi:et niſi reuocetur quod poſſit appella
ri:facit text.in capi.conſultatio.in ſi.de appellatio.libro ſexto.
† quia quandiu durat grauamen tandiu etiam poſt decem
dies poteſt appellari quia quandiu iudex non reuocat gra
uamen tandiu grauat:ideo ſemper poteſt appellari.argumen
tum.de peniten.diſtinctio.ſeptima capitu.fina.in fine.verſic.

a ¶ Et perſiſtẽdo:de appellãte qui cõparet corã iudice a quo ſi videat eius appellationis renũciare vide q̃ dixi in deciſ.pla.q.ccclxviij.

b ¶ Interlocutoriam tulit.ꝛ hoc verũ ſm Ioã.an.ꝛ Inno.i.c.qꝺ ad cõſultationẽ.de reg.iur.ſi nõ fuerit appellatum:qꝛ ſi fuerit appellatũ:ꝛ appellatio eſt deſerta:tũc non poteſt reuocari:ꝛ de hoc vr eẽ caſus in cle.ſi.de appel.

qui autem.iſta ſunt verba Spec.in titu.de appella.in.§.reſtat videre.ver.⁊ non ſecundum vincentium ⁊c.idem voluit domin⁹ Anto.de butri.poſt Joan.de imol.in.d.c.cum ceſſante.dicens qḋ vbi grauamen eſt ſucceſſiuum poteſt ſemper etiam poſt.x. dies appellari.⁊ ponit exemplum ipſe dominus Anto.de bu. vt ſi quis petit reuocari ſententiam excommunicationis vt iniuſtam nam quādiu non reuocatur poteſt appellari ſemper cū poſt.x.dies per no.in.c.ex parte tua.extra de appel.vbi habetur.et no.qḋ licet grauatus a principio non exceperit vel nō appellauerit:tamen ſi illud idem grauamen reiteratur ⁊ non reuocetur poterit de nouo excipi vel appellari.⁊ ad hoc facit qḋ no. glo.ſuper verbo partibus.in cle.j.de verbo.ſignifi.vbi dicitur qḋ ſingulares actus iudiciorū ſunt per ſe actus perfecti:ideo poteſt appellari a quolibet actu reiterato pro hoc etiam facit quod dicit Bart.in.l.cum procurator.ff.de noui ope.nun.circa fi.vbi dixit qḋ ex nouo grauamine etiam circa idem illato poteſt appellari:idem etiam ſentit Jnno.in.c.ſignificantibus.circa fi.de no.ope.nun.Sed plus fecit dictus de porta:quia appellauit primo infra.x.dies a prima ordinatione iudicis communis:vt patet in proceſſu fo.liiij.verſo.⁊ iterato ab aliis grauaminibus in eo qḋ ipſe iudex ſepius requiſitus primum grauamen reparare noluit:⁊ per conſequens eius appellatio non eſt deſerta per iura ⁊ rationes ſupra deductas:ideo dictus viceballiuus iudex ſecunde inſtantie:a quo male ⁊ erronee cauſauit ſuam ordinationem a qua ab eo fuit appellatum ibi volendo dicere dictam appellationem fuiſſe deſertam nec coloratur dicti viceballiui ordinatio in eo vt ipſe pretendit qḋ dictus de porta poſt primā ordinationem in prima inſtantia coram iudice comparuit:quia comparendo ſemper inſtitit circa reparationem dicti grauaminis.

11 ℭ †Ad tertium dubium ſi ordinatio ſeu interlocutoria lata in dicta cauſa per dictum iudicem curie cōmunis vienne:in qua interloquendo ordinauit dictum de porta de ſuper contentis in dicta inqueſta in cauſam coram eodem iudice trahendum et trahi debere dici debeat ⁊ cenſeri interlocutoria habēs vim diffinitiue vt ꝓpoſita pro parte dicti de porta in hac tertia inſtantia coram magni.dalph.parla.tradita admitti debeant:et circa hoc puto indubitāter dicendū dictā interlocutoriam habere vim diffinitiue:q꞉ oīs interlocutoria q̄ parat preiudicium

a ℭ hʒ vim diffinitiue. De interlocutorijs vim diffinitiue habentib⁹.

a negocio principali hʒ vim diffinitiue[a] vt dicit Bart.in.l.ticia. ff.de accu.⁊ in.l.eius qui.ff.de app.reci.Sed illa ordinatio dicti iudicis curie cōis viēne qua cauetur dictū de porta eſſe trahendum in cauſam coram eo ad cauſam cōtentoꝝ in titulis inquiſitionalib⁹ in proceſſu prime inſtātie ꝓductis parabat preiudicium negocio principali:q꞉ ſi per illam ordinationem ipſe de porta ſubijſſet iudiciū dicti iudicis cōis curie ⁊ rñdiſſet dicte inqueſte prout tēdebat dicta ordinatio derogaſſet dictis libertatib⁹ ⁊ preiudicaſſet ſibi in negocio principali:quia poſtea nō potuiſſet ſe iuuare dictis libertatib⁹ iuxta.c.ſi.de accu.⁊ in

12 quiſitionib⁹.lib.vj.ℭ †Sed cōis opinio doctoꝝ ſe hʒ qḋ interlocutorie

locutorie q̄ habent vim diffinitiue poſſunt iuſtificari vel impugnari ex de no-
uo proponendis ꝛ iuſtificandis in cauſa appellationis nec in talibus interlo-
cutoriis habentibus vim diffinitiue habet locum cle.appellanti.de appel.ita
dicit ꝛ tenet dominus Cardi.floreñ.in.d.c.cle.appellanti.in.ix.q.in fi.et allegat
idem tenere dominos de rota deci.xvj.Licet in talibus interlocutoriis vis dif-
finitiue habentibus ſeruetur diſpoſitio.c.cordi.de appel.libro.vj.quia in talibus
vim diffinitiue habentibus debet in ſcriptis appellari ꝛ cauſe grauaminis ex-
primi:vt dicunt dicti domini de rota.Et q̄d in talibus interlocutoriis vim dif-
finitiue habentibus debeat in ſcriptis appellari:dicit ꝛ tenet Joā.mo.in.c.cu-
piētes.in.§.ꝛ ſi per.xx.dies.de elect.lib.vj.Et ideo dicti articuli pro parte dicti
de porta in hac tertia inſtantia coram vobis magnifico dalphi.parlamēto tra-
diti admitti debent in vim poſitionum:vt pars aduerſa reſpondeat ipſis:ꝛ in
vim articulorum vt inde ad probandum admittantur ſi pars aduerſa eos ne-
get:licet pro maiori parte de cōtentis in ipſis ꝑpoſitis appareat per acta prin-
cipalia in hac cauſa producta.Sed quia non omnia ibi deducta apparent ex
actis:ideo petuntur admitti:ꝛ hoc de tertio dubio.¶Ad quartum queſitū pa-
tet ex premiſſis reſponſio q̄d etiam ſi dicti articuli non admitterentur quod ex
eiſdem actis in cauſa iam productis ꝛ deductis ſatis clare apparet q̄d dictus
viceballiuus iudex ſecunde inſtantie male/indebite/ꝛ erronee/pronunciauit
et ordinauit ꝛ ita pronunciandum ꝛ ſententiandum fore per magnificum dal-
phi.parlamentum.primo cauſantibus dictis libertatibus ſpecialiter ciuibus
vienne conceſſis:quia ipſe de porta probatur ex primis actis ciuis vienne:et
talem eum fatetur pars aduerſa in dictis titu.inquiſitionalibus:ꝛ in diuerſis
aliis paſſibus dicti proceſſus.Cum etiam cauſantibus dictis libertatibus ge-
neralibus preſentis patrie dalphi.non potuit inqueſtari dictus de porta/ꝛ ex
aliis cauſis ſupra late circa primum dubium deductis ꝛ alleg.Ex quibus cla-
re patet q̄d ipſe de porta non debuit in cauſam trahi neq̄ inqueſtari coram di-
cto primo iudice communi vienne ſine priuato denūciatore ex officio curie ad
cauſam pretenſorum ꝛ contentorum in dictis titulis inquiſitionalibus in pri-
ma inſtantia traditis.Cum quia appellatio dicti de porta coram dicto viceba-
liuo introducta:non erat nec eſt deſerta cauſis plene ſupra in ſecundo dubio
declaratis:licet dictus viceballiuus contrarium ꝛ male ſua ordinatione a qua
aſſeruerit.Et erat ipſe viceballiuus iudex cōpetens dicte cauſe appellationis
ſcd̄m etiam concordantias inter cōdominos vienne factas inſertas in proceſ-
ſu.fol.xciiij.verſo.Cum quia dictus de porta ab ordinatione dicti viceballiui.
qui pronunciauit ſe non fuiſſe in dicta cauſa appellationis iudicem competen-
tem debite ꝛ in ſcriptis appellauit et ap̄los obtinuit:p̄z q꞉ ipſe balliuus eius
ordinationem a qua protulit die.vij.aprilis.ꝛ eodem menſe videlicet.xv.eiuſ-
dem menſis aprilis.ꝛ ſic infra.x.dies ipſe de porta appellauit:ꝛ apoſtolos ob-
tinuit:vt patet ex inſtrumento in proceſſu inſerto.fo.ij.Et que appellatio fuit le-
gitime infra ſex dies coram vobis magnifico dalphi.parlamento introducta:
vt p̄z in litera iudiciali inſerta.fo.x.verſo.Quibus omnibus iunctis clare pa-
tet per vos magnificum dalphinale parlamentum pronunciandum et ſenten-
tiandum fore per dictos duos iudices a quibus male proceſſum et ordinatū:ꝛ
pro parte dicti de porta bene appellatum fuiſſe:et ex illis cauſis ſupra declara-
tis poſſunt dicte ordinationes dictorum duorum iudicum reuocari cum in di-
ctis appellationibus dicti de porta ipſe cauſe fuerint ſpecialiter declarate et
deducte.iuxta cle.appellanti.de appel.et hec de quarto ꝛ vltimo dubio.¶At-
tendatis etiam domini ad hoc quod Joannes ſeruientis qui dictam cauſam
appellationis occupauit aſſerto procuratoris nomine aſſerti procuratoris fi-

fiſcalis dicte curie communis vienne appellati non decet in cauſa de eius pretenſo mandato: ideo debet ipſe ſeruientis tanꝙ falſus procurator nomine ſuo proprio in expenſis dicti de porta condemnari: quod ita fieri petit ipſe de porta. Nec obſtat ſi hec cauſa ſit fiſcalis: quia viceballiuus a quo dictum de porta condemnauit in expeñ. cauſe in ordinatione ſua a qua extitit appellatum: vt patet in actis principalibus. folio. ciiij. idem ergo facere debetis: quia quod quiſꝗ iuris ⁊c.

¶ Summarium.

1 Sententia iudicis a quo ex quibus cognoſcatur iniqua. ⁊ nu. ſeq.
2 Sententia iudicis a quo qualiter excuſari poſſit a dolo.

¶ Conſilium. xc.

Reuocari debet ſentētia per dominum Joannem moteti iudicem a quo in hypotecaria contra michaelem ſauueri/ et guionetum ſuppi lata cauſis ⁊ rationibus ſubſcriptis. ¶ Pro dicendorum tamen euidentia premitto primo qđ contractus matrimonij inter Joannem grimaudi ex vna parte ⁊ petrū reuolli nomine ſtephanie eius filie factus ⁊ celebratus extitit. M. cccc. xlix. ⁊ die. j. mēſis aprilis. ⁊ cōſtat in inſtrumēto matrimonij in actis productis. ¶ Secundo premitto qđ dictus reuolli pater dicte ſtephane: dotem de cuius reſtitutione agitur ſoluere conuenit dicto grimaudi viro terminis ſequentibus: videlicet a feſto natiuitatis domini tunc proxime venturo in vnum annum anno reuoluto duos florenos. Et ſic continuando ſolutiones anno in annum duos florenos vſꝗ ad complemētum ſolutionis dicte dotis. ¶ Tertio premitto quod dictus grimaudi maritus dictam dotem reſtituere promiſit terminis et ſolutionibus quibus ipſa dos vt. ꝫ. fuerat ſolui promiſſa: vt conſtat dicto inſtrumento.

¶ Quarto premitto quod augmentum dicte dotis per dictum grimaudi maritum datum dicte ſtephane fuit ſolui ordinatum anno quolibet duos florenos inchoando primam ſolutionem poſt vltimum terminum reſtitutione dicte dotis. ¶ Quinto premitto qđ dictus grimaudi maritus deceſſit ab humanis de anno domini. M. cccc. lxiij. de tempore quadrageſime: vt colligitur ex depoſitionibus teſtium partis aduerſe: a quo tempore locum habuit reſtitutio dicte dotis. ¶ Sexto premitto qđ dicti reuolli et ſtephana pater et filia in prima inſtantia obtulerunt eorum libellum in hypotecaria contra dictos ſauueri et ſupp. reos originaliter: et tunc appellantes pro reſtitutione dictarum dotis et augmēti die ſecunda menſis iunij. M. cccc. lxiiij. et lis fuit conteſtata ſuper ipſo libello die vltima eiuſdem menſis iunij et ſic per. xv. menſes tantummodo poſt mortem dicti grimaudi mariti quod primus terminus ſolutioni dicte dotis fuit. ¶ Septimo premitto de viginti et vno menſibus demptis octo diebus/ ⁊ quod propterea eiuſdem tēporis fuit terminus prime ſolutionis eiuſdē dotis.

2 ¶ † Quibus ſic premiſſis apparet dictos patrem ⁊ filium originaliter actores premature egiſſe cōtra dictos originaliter reos pro ſolutione dictarum dotis et augmenti conſequenda ſuper fructibus bonorum de quibus agitur.

¶ Quia dictus libellus fuit oblatus et lis ſuper eo conteſtata per ſex menſes et vltra antequam eueniſſet terminus prime ſolutionis reſtitutionis dicte dotis: vt patet ex dictis preambulis et clare colligitur ex proceſſu prime inſtātie faciendo rectam calculationem: ideo dictus iudex a quo/ male et inique iudicauit: quia et ſi poſt litem conteſtatam alique ſolutiones effluxerint durāte proceſſu prime inſtantie non videtur propterea in iudicio veniſſe vt potuerit ipſe iudex a quo dictis actoribus ſolutiones poſtea effluxas adiudicare. per tex. in l. non quēadmodum. in fi. ff. de iudi. quia non poteſt in iudicium veniſſe id qđ

poſt iudiciū acceptū[a] accidit: ideo alia interpellatione opus eſt in.l.non poteſt.ff.de iudi. Nec obſtat glo.in.d.l.non quemadmodū ſuper verbo non poteſt.ibi item quid ſi promiſiſti aliter.primo quia loqtur in caſu in quo ageretur de pñti in futurū aduenientibus terminis ſoluerent vt ibi apcrit gloſ. Qd ſecus eſt in caſu de quo hic agitur:qꝛ dicti actores in dicto eorum libello petierunt precise ex tunc ſolutiones ſibi fieri in fructibus dictorū bonorū:et nō aduenientibus terminis:qd petere non potuerunt:qꝛ actio ad ipſas ſolutiones petendas eis tunc non competebat cū termini nō eſſent effluxi ideo male qꝛ ſine actione egerunt iuxta.l.ſi pupil.§.videamus.de neg.geſ. ꝛ.l.quoties.§.item ſi temporali. ff.de admini.tu.cum ſimi. Uel ſecundo poteſt reſponderi ꝙ illa glo.dꝫ intelligi quando ageretur pro arreragiis preteriti tpis:qꝛ tunc poſſet ſimul agi pro futuris. Sed ſi nihil deberetur pro tempore pterito:vt in caſu noſtro de quo agitur:tunc non poſſet agi ꝑ futuro.ita dicit et intelligit dictam glo.Jo.fab.in.§. preiudiciales.inſti.de act. Et ex hoc primo fundamento clare patet dictum iudicem a quo male et inique iudicaſſe.

2 ¶ †Alio etiam reſpectu male iudicauit dictus iudex a quo in eo ꝙ condemnauit dictos originaliter reos ad ſoluendum pure ꝛ abſolute dictum augmentum dotis per dictum maritum donatum:quia nondum euenerāt termini ſolutionis ipſius augmenti etiam tempore ſnie:immo nec adhuc de preſenti euenerūt:vt patet.ſ.in quarto preambulo.ꝛ pro hoc faciunt iura et rationes.ſ.proxime deducte et allegate.

3 ¶ †Alio etiam et tertio reſpectu male et nulliter iudicauit dictus iudex a quo:qꝛ lꝫ dicti originaliter agentes in dicto eorum libello non petierint niſi.xxij.florē.ꝛ.ij.gro.ꝑ reſtitutione dicte dotis:ipſe tamē iudex a quo eiuſdem actoribus adiudicauit xxv.florē.ꝛ male:qꝛ non potuit iudicare de eo de quo non agebatur nec petebat in libello:ꝛ fecit ſuam ſententiam difformē a petitione libelli:ꝛ ſic male ꝛ nulliter:quia poteſtas iudicis nō poteſt excedere in ſententiando plus ꝙ in iudicio petitū fuit vt in.l.vt fundus.ff.cōi diui.ꝛ not.glo.in.c.qm̄ ſup ꝟbo petitio-

4 nes.extra de ꝓba. ¶ †Et quō poſſet excuſari dicta ſnia iudicis a quo a dolo aut lata culpa que equiparat dolo:qꝛ per ꝓceſſum apparet ꝙ dictus reuolli coactoꝛ renūtiauit liti huius cauſe: ꝛ poſtea dicti rei cauſante dicta renunciatione fuerūt licentiati quo ad ipm reuolli cū expenſis. Et tñ in dicta ſnia a qua ipſe iudex a quo de illo tacuit ꝛ condēnauit dictos reos in expēſis dictoꝝ agentiū:lꝫ debuiſſet condēnaſſe ipſos actores in oibus expēſis dictoꝝ reoꝝ:cū ipſi rei iuxta.ſ.deducta fuiſſent in ius temere ꝑ partē aduerſam euocat iuxta.l.eū quem temere.ff.de iudi.cū ſi. ¶ Alia ēt rōne debuerūt dicti actores in expēſis dictoꝝ originalr reorū cōdemnari:qꝛ petēdo ante terminos premature ꝛ plus dicunt petiſſe vt dicit tex.inſtit.de act.in.§.tpe idō ēt hac rōne pluris petitiōis debuerūt ipſi originalr actores in expēſis dictoꝝ reoꝝ cōdēnari.iuxta.c.vnicū.ex de plus peti.

a ¶ Poſt iudiciū acceptū. hic ſi poſſit eē iudiciū de eo qd nondū debet:ꝛ vide ſup hoc Saly.i.l.j. C.de ſent.q̄ ſine cer.q̄ti ta.pſe. circa finem.

Summarium.

1 Cognoſcere quis poſſit in cauſa poſſeſſoꝛiū.
2 Cineragium qui poſſunt exigere.⁊ nu.3.
4 Jus exigendi tributum quanto tempoꝛe queratur.
5 Pꝛeſcriptio non poteſt fieri cum mala fide.
6 Bona fides in pꝛeſcriptione requiritur.
7 Teſti deponenti de auditu non creditur.
8 Juramenti calumnie defectus ſententiam ſequentem vitiat.
9 Laicus poteſt clericum in foꝛo tempoꝛali reconuenire.

Conſilium.xcj.

Circa proceſſum ventilatum coꝛam vobis egregio viro domino viceballiuo in ſede ſancti marcellini et per vos diffiniendum inter gonnium ſtephani et franciſcum coꝛmodi fratres actoꝛes oꝛiginaliter in ipſa cauſa.⁊ homines loci et mandamenti ſerre ſe defendentes pꝛetextu cuiuſdam aſſerti tributi cineragū per dictos fratres a dictis hominibus ſerre petiti in qua dicti homines ſerre obtulerunt contra dictos fratres petitionem reconuentionalem in negatoꝛia meritis ipſius pꝛoceſſus recte penſatis apparet ſententiam per vos pꝛoferendam in negocio pꝛincipali ad vtilitatem dictoꝛum hominum ſerre.et contra dictos coꝛmodos fratres cauſis ⁊ rationibus ſubſcri.Antequā tamen perueniam ad merita ipſius pꝛoceſſus pꝛemitto quod licet parla.dalph.ſub nomine domini gubernatoꝛis die.ij.menſis octo.M.cccclxviij.vt patet in dicto pꝛoceſſu vobis mandauerit vt de pꝛetēſo poſſeſſoꝛio partis aduerſe.⁊ petitoꝛio per dictos homines ſerre intentato ſimul cum arti.appellationis cognoſceretis.vos tamen domine viceballiue de dicto articulo appellationis vlterius cognoſcere non debetis:quia ipſum articulum appellationis iam determinauiſtis et diffiniuiſtis dicto anno.lxviij.⁊ die ſabbati.xxix.men.octo.dum oꝛdinationem veſtram pꝛimo factam in qua admiſeratis dictam partem aduerſam ad appellandū et appellationem introducendam ab interlocutoꝛia lata per dominum iudicem oꝛdinarium ſerre contrario imperio reuocaſtis et dictam partem aduerſam ad pꝛiſtinum ſtatum reduxiſtis et dictos homines ſerre licentiauiſtis a ſupplicatione dictoꝛum coꝛmodoꝛum ipſos coꝛmodos in expen.dictoꝛū hominū ſerre pꝛetextu dicte oꝛdinationis a qua factis condēnando que veſtra vltima oꝛdinatio in rem tranſiuit iudicatam nulla appellatione ſuſpenſa.ideo circa articulum appellationis non puto vlterius inſiſtendum.

1 ¶ † Quo autē ad pꝛetenſum poſſeſſoꝛium dicti aſſerti cineragū non videt etiā per vos dominū viceballiuū in ſnia per vos ferēda inſiſtēdū.Pꝛimo qꝛ in dicta veſtra ſcda oꝛdinatione dicta die.29.octo.facta cauſam petitoꝛij tm̄mō ad vos aduocaſtis nulla mentione facta de cauſa poſſeſſoꝛij inſequēdo dictā oꝛdinationē dicti iudicis oꝛdinarij ſerre:⁊ ideo cū de petitoꝛio tm̄mō cognouiſtis potestis pꝛonūciare ſiue ſententiare ſup poſſeſſoꝛio:de quo nō cognouiſtis:iuxta.l. de qua re.ff.de iudi.cū ſi.Et ſi poſſetis de poſſeſſoꝛio etiā cognoſcere deberetis ſnīam abſolutoꝛiā pꝛo dictis hominib⁹ ſerre in cauſa poſſeſſoꝛij pꝛoferre:qꝛ licet dicti coꝛmodi in coꝛū ſupplicatione oblata parla.dalphi.die.iij.menſis martij 1468.⁊ pꝛoducta coꝛā iudice oꝛdinario ſerre dicāt ⁊ pꝛetendāt ſe ſpoliatos de pꝛetēſa poſſeſſione ſeu quaſi dictoꝛū cineragioꝛū.Poſtea tn̄ in quadā alia coꝛū ſupplicatione coꝛā vobis pꝛoducta ⁊ inſerta:in pꝛin.dicti pꝛoceſſus coꝛam vobis agitati.Ipſi coꝛmodi pꝛetendūt ſe eſſe in poſſeſſione ipſi⁹ cineragij:vt patet in ipſa ſupplicatione circa mediū ibi.et ſe in ſua poſſeſſione ſeu quaſi exigēdi dictū cineragiū manuteneri ⁊c.⁊ in alia pte eiuſdē ſupplicationis.ibi l dicta coꝛū poſ

ſeſſiõe ſeu q̃ſi manutenerent ꝛc.q̃ ſunt ꝯtria ꝛ ſibi adinuicẽ repugnãtia:qꝛ reintegratio ꝑſuppõit ſpoliationẽ:ꝛ ipſos cozmodos nõ eſſe in poſſeſſiõe ſeu quaſi dictũ aſſertum cineragiũ exigẽdi vt in.§.retinende.inſti.de interdi.ꝛ in.l.j.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ.l.clã poſſidere.§.qui ad nũdinas.ff.de acq̃.poſſ.manutenendo vero preſupponit quẽ eſſe in poſſeſſione iuxta.§.retinende.cum ibi no.inſti.de interdi.cum ſi.Et cauſante hac repugnantia et contrarietate venirent ipſi homines ferre abſoluendi in materia dicti poſſeſſorũ ſi velletis ꝛ poſſetis de ipſo poſſeſſorio cognoſcere iuxta.l.vbi repugnantia.ff.de re.iur.cũ ibi no.qꝛ cõtraria ꝑponẽs nõ venit audiẽdꝰ neq꜄ admittẽdus.c.ſollicitudines.in fi.extra de app.cũ multis ſi.Preterea dicti cozmodi i dicta eoꝝ pria ſupplicatiõe corã dicto iudice ozdinario ferre producta nõ petebãt ſe manuteneri in dicta q̃ſi poſſeſſiõe dictũ cineragium ꝑcipiẽdi niſi vſq꜄quo fuiſſet cognitũ de petitorio vt patet in ipſa prima ſupplicatiõe.ibi:donec ſup ipſa actiõe negatoria fuerit cognitum ꝛc.de qua negatoria debetis ſtatim in ſententia per vos de proximo ferenda in diffinitionẽ dicti proceſſus:.et ſi nõ eſt opus pronũciare ſuper poſſeſſorio:quia ſtatim pronunciando in petitorio pro dictis hominibus ferre prout facere debetis vt.j.ſubijciam:abſozbetur poſſeſſorium pretenſum dictorum cozmodorum.vt in.c.cum dilectus.cum ibi no.extra de cauſa poſſ.ꝛ proprie.Poteſtis ergo vos egregie domine vicebaliue cognoſcere tantummodo et dictum proceſſum diffinire reſpectu negatorie per ipſos homines ferre intentate in eorũ articulis incipien.tam excipiendo q̃ reconueniendo ꝛc.coram iudice ozdinario ferre traditis.

2 ¶ †Et ideo intrando materiã negatorie[a] dico quod dictis hominibus ferre cõtra dictã negatoriam intentauerũt ad obtinendum ſententiã ſufficit qꝺ ipſi homines ferre negauerint dictis cozmodis ius competere exigẽdi ꝛ habendi dictũ aſſertũ cineragium:ita qꝺ niſi ipſi cozmodi probauerint ius eis cõpetere ſuccũbere debent vt in.l.ij.in prin.ꝛ in.l.loci corpus.§.competit.ꝛ ibi doc.ff.ſi ſerui.ven.ꝛ in.§.eque.inſti.de actio.ꝛ ibi ple.ꝑ Jo.fa.ꝛ Ange.de Are.maxime quia dicti homines ferre ſunt in quaſi poſſeſſione libertatis dictũ cineragiũ non ſoluendi.ideo dictis cozmodis incũbit onus ꝓbandi eis cõpetere ipſum ius cineragiũ exigẽdi.ita dicit Spe.in ti.de proprietate.q̃is eſt titulus de cauſa poſſ.ꝛ proprie.in.§.in cõfeſſoria.in verſi.ſed qualiter probabit de iure ſuo ꝛc.idẽ tenet Jo.fa.in.d.§.eque.inſtit.de actio.vbi late ipſe Jo.fa.tractat hãc materiam negatorie.Et quod dicti cozmodi non ſint in quaſi poſſeſſione exigẽdi dictum cineragiũ:ſed verius qꝺ ipſi homines ferre ſint in poſſeſſione libertatis ipſum cineragiũ non ſoluẽdi fatenẽ dicti cozmodi in eo vt.ſ.qꝺ ipſi aliqñ in ꝓceſſu aſſeruerunt ſe ſpoliatos.igiẽ ꝛc.

a ¶ Negatorie.de negatoria et ſcripſi plene.ſ.l.j.cõl.meorum.

3 ¶ †Eſt ergo nũc videndũ ſi dicti cozmodi originaliter actores probauerint tenore dicti proceſſus ius eis competere dictum aſſertũ cineragiũ exigẽdi a dictis hominibꝰ ferre iure ſeruitutis.Et dicẽdũ eſt indubitãter qꝺ non ꝓbauerunt ius eis cõpetere dictũ tributũ exigẽdi ꝑ iuſtſa per eos in cauſa ꝓducta per

teſtes nec alꝫ cauſis ꝛ rationibus ſubſcriptis ex proceſſu apparētibus. ¶ Pꝛe
ratio eſt iſta ꝛ ſatis euidens quia vt deponunt teſtes dictorum hominum ſerre
ſuper eorum articulis in cauſa traditis. Et fatenť dicti cormodi in ſcđo ſuorū
articulorum incipientium ſi ad deducta ꝛc. quod ipſi cormodi ꝛ eorū pdeceſſo
res caſtellani ſerre cōpulerūt dictos homines ſerre de eis ſoluendum dictum
aſſertum cineragium per arreſtationes ſuarum perſonarum ꝛ bonorū ſuorum
captiones. fatentur etiam dicti cormodi in ſexto dictorum ſuorum articulorū
incipientium ſi ad deducta ꝛc. qđ per dictas exactiones opprimebantur dicti
homines ſerre p dictos caſtellanos ſerre: ipſi enī cormodi dictos articulos in
cauſa tradendo confeſſi fuerūt omnia ibi contenta ꝛ deducta. iuxta. l. cū precū.
cum ibi no. per gloſ. ꝛ doc. C. de libera. cauſa. Ex quibus ipſos cormodos ſic vt
premittiť cōfeſſatis reſultat iuris preſumptio qđ ſi legitime appareat dictos
homines ſerre dictum cineragium ſoluiſſe aliquo tempore dictis caſtellanis
ſerre quod ipſi ſoluerunt per vim ꝛ metū ꝛ nō iure ſeruitutis: quia doc. in iure
ſcribētes cōmuniter cōcludūt qđ vbi potēs vſus eſt aliquo pretenſo iure ſupra
non potentē vt in caſu noſtro maxime qñ arreſtat alꝫ gagiāt vel arreſtari ꝛ ga
giari facit ſine cauſe cognitione preſumitur extorſio ꝛ violētia vel clandeſtini
tas. ff. quod metus cauſa. l. fi. §. penul. ꝛ ita dicit et tenet Inno. in. c. bone. de po
ſtula. prela. Et idē Inno. in. c. ſi diligēti. de preſcrip. ꝛ habeť per Spe. in titu. de
preſcrip. verſ. hoc etiā no. ꝛc. ꝛ facit qđ ibi no. per Jo. an. in addi. no. etiam per
Joā. fa. ꝛ alios doc. in. l. ſi certis annis. C. de pactis. et in dicto. §. eque. in. iij. qđ.
prin. circa. fi. verſ. illud aūt no. ꝛc. inſti. de act. vbi hoc ponit notabiliter Joan.
fa. Ex quibus infero qđ cum preſumptio violētie reſultet cōtra dictos cormo
dos ꝛ eorū pdeceſſores ex potētia dicti eorū officij caſtellanie qꝛ arreſtauerūt
et gagiauerūt dictos homines ſerre qđ nō ſufficiūt. xxx. xl. vel. l. anni. de quibꝰ
deponūt teſtes partis aduerſe ad introducēdū preſcrip ionē dicti cineragij p
tex. in. c. j. ibi vel habeť pſumptio cōtra ipm bona fides nō ſufficit ſꝫ eſt neceſſa
rius titulꝰ q poſſeſſori cauſam tribuit preſcribēdi ꝛc. de pſcriptionibus. libꝛ. vj.
4 ¶ †Nec obſtat qđ dicūt aliqui doc. qđ ius exigēdi tale tributū acquiritur ſi al
legeť titulus cū cōcurſu lōgi temporis. x. annorū ſm legiſtas. ꝛ. xl. annorum ſm
canoniſtas vt plene dixi ꝛ ſcripſi in deci. parla. dalphi. qđ. xlviij. Quia illa vera
ſunt vbi allegaretur ꝛ verus ꝛ legitimus titulꝰ prout requiriť vt dicunt Bar. ꝛ
Ange in. d. l. ſi certis annis. Sed dicti cormodi nō allegauerūt verū titulū ſed
falſum dum dixerūt in pceſſu qđ dicti homines ſerre tenētur ad dictū cinera
gium ex tranſactione infra proxime mētionata p eorū parte in pceſſu pducta.
¶ Quia ex illa trāſactiōe nō teneť dicti hoies ſerre cū nō fuerint in ea pñtes
neqꝫ conſentiētes vt. j. proxime declarabo. Jō illa allegatio tituli falſi nō pdeſt
nec ſufficit ad inducēdū dictā pſcriptionē vt dicūt doc. vbi. ſ. ¶ Tū qꝛ eſt verū
q lōgo vel longiſſimo tpe acquiriť tale tributū titulo allegato. Ubi hoies ſol
uiſſent eoꝝ mera volūtate abſqꝫ vi vel metu. Sꝫ vbi īteruenerūt vis vel metꝰ
in exactione prout in caſu de quo agiť interuenerunt. vt. ſ. proxime declaraui.
Nō induciť eo caſu pſcriptio ſꝫ veriꝰ đꝛ violēta exactio ꝛ extorſio ex qbꝰ nō in
duceret ius exigēdi: vt dicūt Inn. ꝛ Jo. fa. in locis. ſ. allega. Pro quo facit tex.
in. l. ſi quis diuturno. ſbi: nō vi nō clā nec pcario. ff. quēadmodū ſeruituꝰ ven.
¶ Nec pbať aſſertꝰ titulꝰ dictorū cormodorum ex dicta pretenſa tranſactione
dudū vt aſſeritur facta inter quendā dñm aſſertū abbatē ſancti petri foris por
tā viēne: ꝛ quoſdaꝫ monachos ex vna parte ꝛ quēdā dñm aymarū dñi briſſiaci:
ex altera in qua aſſerta tranſactione dicitur contineri quod caſtellanus ſerre
pro dicto domino briſſiaci ꝛ miniſtrales dicti prioratus percipiāt communiter
in parochijs ſerre ſancti clari et ſancti iuliani: a quolibet agricola vnam ex

minā auene ⁊ a quolibet affanatore vnū quartale auene. Qꝛ ꝑ illa vbi trāſacta
non probatur dictos cormodos caſtellane habere ius percipiendi dictū cinera
giū cauſis ſubſcriptis. Primo qꝛ pro parte dictorū cormodorū non fuit produ
ctum in proceſſu originale dicte aſſerte tranſactionis:⁊ copia aſſerta fidem nō
facit:licet protendatur per quendā aſſertū notariū ſubſcripta vt ſunt iura vul
gata. Tunc quia etiam aſſertū vidimus dicte aſſerte trāſactionis in cauſa pro
ductum non eſt probatoriū pretenſum etiā ſi pretenſum originale dicti aſſerti
vidim⁹ fuiſſe productū extra auf. ſi quis in aliquo documēto cū vulgatis ma
xime quia in ipſo aſſerto vidim⁹ non deſcribūtur aliqui teſtes qui fuerint pre
ſentes tēpore quo dictū aſſertū vidimus dicit fuiſſe factū ⁊ ſic non eſt probato
riū iuxta ea que legūtur ⁊ no. in. l. generali. C. de tabulariis. lib. x. ¶ Tum qꝛ in
dicta pretēſa tranſactione dicitur contineri qđ anteq̄ caſtellani ſerre exerceāt
officiū caſtellanie preſtare debeant ſacramētū dn̄o priori ſerre qđ tñ ſacramen
tū non apparet in proceſſu fuiſſe per dictos cormodos preſtitū:ideo eis nō cō
petit exactio dicti cineragii ſi al's eis deberet prout non debetur. Tum qꝛ dicti
hoīes ſerre ſeu eorū predeceſſores non fuerunt preſentes neq̄ cōſentientes in
dicta aſſerta trāſactione:ideo eis nocere non debet nec preiudiciū generare tā
quā res inter alios acta:iura ſunt vulgata et notoria. Et iſta eſt vna potiſſime
ratio ꝯtra dictos cormodos. ¶ Et ſi ipſi hoīes ſerre ipſuȝ cineragiū poſtea ſol
uerint non videntur ex hoc illā trāſactionē ratificaſſe. Imo nec eā potuerūt ra
tificare quia noīe ipſorum non fuerat facta iuxta. c. ratum. de reg. iuris. lib. vi.
cum multis ſimi. Tum qꝛ nec etiā pōt induci tacitus cōſenſus ex illa preten
ſa ſolutione cū fuerit illa ſolutio violenta per metū ⁊ potētiā caſtellanorū qui
pro tꝑibus fuerint extorta:vt plene ſupra dixi poſt doctores in iure ſcribētes.
Tum quia dicta trāſactio nunq̄ fuit dictis hoībus ſerre nec eorū predeceſſo
ribus notificata neq̄ intimata qđ appareat in proceſſu:ſed eam ignorauerunt
vſq̄quo fuit in hoc proceſſu ex aduerſo producta. ideo cū eā ignorauerint non
poſſunt dici eidē expreſſe aut tacite conſenſiſſe nec eam dudum approbaſſe. ar
gu. l. de his. ff. de tranſac. quia ignorans non conſentit iuribus vulgatis. ¶ Et
quia dicti cormodi pretendūt in eoꝝ articulis dictos hoīes ſerre ſoluiſſe dictū
cineragiū dictis caſtellanis ſerre etiaȝ tanti temporis ſpacio quod de cōtrario
memoria nō exiſtit:volentes per hoc dicere dicta cineragia per eos fuiſſe pre
ſcripta abſq̄ allegatione tituli iuxta dictū. c. i. in fi. de preſcrip. lib. vi. et eorum
que leg. et not. in. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. ⁊ eſti. ¶ Ad iſtud
motiuum partis aduerſe reſultāt ex proceſſu multe reſpōſiones. Primo quia di
cti cormodi ⁊ alii caſtellani qui pro tēporibus fuerūt dictas exactiones cinera
gii fecerūt per arreſtationes perſonarū dictoꝝ hoīm ſerre ⁊ pignorationes ſiue
gaziamenta vt probatur per cōfeſſiones ipſorū cormodorū vt ſupra declarauit
ex quibus vis et metus preſumitur interueniſſe ex parte dictorū caſtellanorū.
in dicta ſolutiōe ſiue exactiōe dicti cineragii ⁊ per cōſequēs nulla poſſeſſio ſeu
quaſi ex qua poſſit cauſari preſcriptio pretēdi poteſt. Imo verius dici dȝ extor
ſio et violēta poſſeſſio vt dicunt Inn. Spe. Jo. an. Jo. fa. ⁊ doct. in locis. ſ. alle
f gatis. ⁊ facit dicta. l. ſi quis diuturno. ibi:nō vi non clam ⁊c. † Et cum in dictis
caſtellanis qui pro tēporibus fuerūt:fuerit mala fides cauſantibus dictis vi ⁊
metu:non poſſunt dici aliquo tꝑe etiā centū annorū preſcripſiſſe. vt in. c. fin. de
ꝯſuetu. ⁊ in. c. qꝛ non omne. extra de preſcri. ⁊ in. c. male fidei. de reg. iur. li. vi. et
in auf. vt nulli iudicū. in prin. colla. ix. ¶ Et ad dictū. c. i. de reſcript. lib. vi. cum
ſimi. clara patet reſponſio que reſultat ex predictis. ¶ Quia loquūtur illa iura
vbi in exactione talis cineragii non interueniſſet vis vel metus qui cauſant
malā fidē:ſȝ in caſu in quo hoīes libere abſq̄ metu ſoluiſſent ita debēt intelligi

dicta iura:quia vis et metus faciunt ceſſare omni tempore preſcriptionē cau
ſante mala fide per dictum.c.malefidei.et alia iura ad iſtud propoſitum ſupra
allegata vt etiam ſupra poſt Inno.Spe.Jo.an.z Jo fab.
6 ¶ †Ulterius etiam poteſt reſponderi ad dictum.c.j.in fi.de preſcript.lib.vj.et
alia iura ſimilia;quod etiam in preſcriptione tanti temporis quod de contra
rio memoria hominis nō exiſtat requiritur bona fides vt declarat tex.in.d.c.j.
ibi:bona fides non ſufficit zc.z ſequitur niſi tanti temporis allegetur zc .volēs
ibi innuere tex.qđ in illa preſcriptione tanti tpis zc.ſufficiat bona fides abſq
titulo vt ibi ſatis declarat text.ex quo apparet quod bona fides eſt neceſſaria
etiam in preſcriptione tanti temporis quod de contrario memoria non exiſtat.
que tamen bona fides non fuit in dictis caſtellanis qui pro tēporibus fuerunt
ſed mala fides cauſantibus atteſtationibus perſonarū dictorū hominū ſerre z
gagiamentis et pignorationibus de eorum bonis factis potentia eorum offi
cij vt dicunt docto.ſupra nominati.¶ Preterea poteſt reſponderi ad dictū.c.j.
in fine.de preſcrip.lib.vj.et ſimilia iura quod teſtes dictorum cormodorum nō
deponunt de tanto tempore quod non extet memoria hominis.Sed ſolū quiſ
libet dictorum teſtium deponant aliqui de.xxx.aliij de.xl.et aliij de.L.annis.qui
teſtes licet aliqui deponant quod ipſi teſtes deponentes ſoluerint non tamen
deponunt quod viderint per alios ſolui:ſed bene quod viderunt et deponunt
ſeruitores dictorum caſtellanorum qui vt dicebant ibant per mandamentum
ſerre cum banaſta et ſaccis ad recuperandum dictum cineragiū et tales depo
ſitiones cum non concludant neceſſario alios hoies ſoluiſſe non probant nec
releuant dictos cormodos.ar.in.l.neqꝫ natales.C.de probatio.et.l.non hoc.C.
vnde legiti.cum multis ſimi.¶ Et ſi aliqui dictorum teſtiū partis aduerſe di
cant quod dici audiuerunt ab antiquis quod dicti caſtellani qui pro temporiſ
7 bus ibi fuerunt dictum cineragium exigere conſueuerant† ad hoc reſponde
tur quod dicte depoſitiones fidem non faciunt nec probant:quia licet tradita
fuiſſent interrogatoria pro parte dictorum hominū ſerre que incipiunt iuris
ordo zc.ſuper quibus dicti teſtes partis aduerſe petebantur interrogari:vide
licet a quibus dictum cineragium exactum fuiſſet et de modo ſolutionis:z de
cauſis:ipſi tamen teſtes non fuerunt interrogati a quibus hominibus dictum
cineragium viderunt exigi.Nec a quibus antiquis ita dici audiuerint.Ideo
eorum depoſitiones ſunt inualide et improbatorie et non nocent dictis homi
nibus ſerre.Jo.an.expreſſe dicit et tenet quod ſi teſtes non interrogentur ſm
interrogatoria per partem tradita:eorum depoſitiones ſunt inualide et nō pro
batorie.ita dicit ipſe Joannes and.in.c.cum cauſam extra de teſti.in antiquis.
in.iij.colum.ibi:dicit ſe ſcire zc.Ideo ibi dicit ipſe Joan.andr.quod tutum eſt
conſilium quod pars tradat interrogatoria teſtibus partis ſue aduerſe fienda.
¶ Preterea poteſt dici qđ teſtes partis aduerſe non faciūt fidem contra di
ctos homines ſerre.Ratio quia articuli incipientes clariſſime demōſtrando zc.
ſuper quibus dicti teſtes partis aduerſe fuerunt examinati non fuerunt tra
diti contra dictos homines ſerre interuentos in cauſa.Sed ſolum contra Pe
trum arnaudi z Joannem andreueti contra quos duos reos cauſa tantummo
do fuit inchoata z traditus libellus tantummodo contra ipſos duos:qui duo
dicuntur renunciaſſe liti ante examinationem dictorum teſtium ideo nullum
effectum operari debent contra alios homines ſerre in cauſa interuētos:quia
ipſi articuli traditi ad vnum effectum videlicet vt ipſi duo arnaudi et andre
ueti rei condēnarentur non debent alium effectum operari vt per ibi deducta
z probata poſſit fieri cōdēnatio ꝯtra alios hoies ſerre interuentos ar.in.l.non
omnis.cum ibi.no.ff.ſi certum petatur cū ſi.¶ Et ita iudicio meo videt̄ ſaltem

pro ferendā eſſe in materia negatoria pro dictis hoībus ſerre ꝛ contra dictos cormodos originaliter actores.

B ¶ † Sed egregie dn̄e viceballiue forte nō poterit ſuper negocio principali ſententiare q̄ per proceſſum in articulis dictoꝝ hoīm ſerre incipientibus dupſicādo ꝛc. in penultimo ipſorum articulorum apparet quod dicti homines ſerre iuramentum calumnie petierunt in cauſa preſtari ꝛ quod tamen non reperitur fuiſſe preſtitū per dictos cormodos originaliter actores: licet enim tale iuramentū calūnie poſſit tacite per partes omitti non tamen poteſt omitti ſi exigat per alteram partiū vt in caſu noſtro vt in. c. j. in prin. de iura. calū. lib. vj. Et ſi tale iuramentum calūnie non preſtetur proceſſus eſt nullus vt dicit gloſſa Joannis andree in. d. c. ſuper verbis annullandus ibi: quam intellige ſi fuit exactum ꝛc. idem expreſſe tenet Archi. in. d. c. j. ſuper dicto verbo annullādus. Idē etiā tenet Spec. in ti. de iura. calū. in. §. ſequitur verſi. ꝛ no. Idem etiam tenet gloſ. in. l. prolatam. C. de ſen. ꝛ interlocu. om. iudi. Idem etiam tenet Bart. quē ſequitur Ang. de are. in. l. in prouinciali. §. que opus. lo. ij. ff. de opē. no. nun. Et illud iuramentum calūnie ſtatuitur preſtari in cauſis per ſtatuta curiarū dalphinalium: nec poſſet quacunq̄ conſuetudine contraria tale iuramentū calūnie euacuari vt in. c. ceterū. in fi. extra de iur. calū. in antiquis. ꝛ poteſt tale iuramētum in quacūq̄ parte litis peti ꝛ preſtari vt in. d. c. j. in prin. de iura. calū. lib. vj. ¶ Et quia dicti cormodi fuerunt ꝛ ſunt actores ordinarij in dicto proceſſu; ideo primo erat per ipſos cormodos tale iuramentū calūnie preſtandū vt dicit expreſſe Odof. in. l. ij. §. fi. C. de iura. calū. Ideo ipſi cormodi qui fuerant in culpa huiuſmodi nullitatis veniunt in expēſis dictorum ſerre condēnandi: q̄ ipſi hoīes ſerre preſtitiſſent in cauſa dictū iuramentum ſi ipſi cormodi qui primo preſtare debebant eum preſtitiſſent. ipſi eniꝫ cormodi veraciter dicunt eſſe actores originarij[a]
a quia primo dictos ſerre in cauſam traxerunt iuxta. l. qui prior. ff. de iudi. nō enim dicuntur dicti hoīes ſerre actores per dictā
9 reconuentionem. hic eſt qd̄ dicunt doc. † qd̄ laicus poteſt clericum in foro tēporali recōuenire q̄ per reconuentionem non dicitur clericū in iudicio tēporali traxiſſe. ita dicunt doc. in. c. at ſi clerici. extra de iud. ꝛ in. c. nullus. de foro compe. ꝛ in. c. fi. de excep. lib. vj. idem dicit Spe. in ti. de reconuentione. in verſi. ſed clericus. Et cū ipſi cormodi ſunt in culpa iſtius nullitatis quia non preſtiterunt iuramentū calūnie; debent in oībus expenſis dictorum hoīm cōdēnari. inſti. de pena temere litigantiū. §. itē actores. ꝛ per ea q̄ leg. ꝛ no. in. c. finē. extra de dolo ꝛ ꝯtu. Et ita opꝫ qd̄ primo pronuncietis ſuper hac nullitate vcꝫ proceſſum eſſe nullū ipſos cormodos in expēſis dictorū hoīꝫ ſerre ꝯdēnādo p. ſ. allegata q̄ ſi ferretis ſniāꝫ ſup negocio principali ſnia veſtra eſſet nulla tanq̄ acceſſoria ad proceſſum nullum vt dicit Spe. in ti. de ſnia. §. pe. verſi. item ꝛ eſt nulla rōne proceſſus ꝛc.

a ¶ Actores originarij. ille dicit actor q̄ primo ad iudicium prouocauit. c. ex literis. extra de pba.

¶ Summarium.

1 Uia publica ſi inſufficiēs ad tranſeundum fuerit vicinus proximus per fundum ſuum viam preſtabit.

2 Venandi ius ⁊ poſſeſſionem qui habeant.

3 Poſſeſſoꝛ non debet in poſſeſſione turbari donec de iuribus partium conſtet.

¶ Conſilium.xcij.

CIrca duo pꝛo nunc in materia pꝛeſentis pꝛoceſſus videtur inſiſtendū. Pꝛimo vꝫ ſuper pꝛetenſa trāſitu pꝛatoꝛum de quo tranſitu fit mētio in.x.xj.xij.xiij.xiiij.xv.xvj.⁊.xvij.articuloꝛum libelli appellatoꝛij conſulum de ſigoerio appellantium. Secūdo ſuper venatione. de qua.xxiij.xxiiij.xxv.xxvj.⁊.xxvij.articuloꝛum dicti libelli appellatoꝛij fit mentio.

¶ Circa igitur pꝛimum reſpectu dicti aſſerti tranſitus pꝛatoꝝ dicti nobilis Joannis de monte oꝛſerio appellari videtur per dominum iudicem a quo male ⁊ indebite fuiſſe iudicatum. Pꝛimo qꝛ tenoꝛe cuiuſdā inſtrumenti pꝛo parte dictoꝛum conſulū in cauſa pꝛoducti.fo.lxj.conſtat qꝺ oudū cōdomini de ſigoerio dederunt ⁊ conceſſerunt [a] dictis hoībus de ſigoerio liām ⁊ auctoꝛitatē tranſeūdi impune per pꝛata ⁊ poſſeſſiones ipſoꝛū condominoꝛū que conſiſtūt iuxta itinera publica nō ſufficienter reparata mandato ⁊ pꝛecipiēdo eoꝛū officiarioꝛū:tunc pꝛeſentibꝰ ⁊ futuris vigoꝛe dicti cōtractus quatenus de cetero dictos homines pꝛo pꝛedicto tranſitu nullatenus inquietent/nec alīs moleſtent ꝙdiu ipſi condomini ceſſarent a reparatione itinerum. Sed per depoſitiones teſtiū pꝛo parte dictoꝛū cōſulum examinatoꝛū vꝫ per depoſitiones.xij.⁊.xiij.dictoꝛū teſtiū conſulum ſuper.xiij.articuloꝛum dicti libelli conſtat:⁊ clare patet qꝺ tpe quo dicti hoīes ad cauſam dicti tranſitus fuerunt inqueſtati: itinere eiuſdē pꝛata dicti nobilis Joānis de monte oꝛſerio condomini dicti loci inqueſta mentionata non erāt reparata adeo qꝺ fuit dictis hoībus neceſſe trāſire per pꝛata dicti nobilis Joānis de monte oꝛſerio:deponunt de cōſuetudine tranſeundi per dicta pꝛata tempoꝛe pluuiali ⁊ niuium qñ itinera econtra ipſa pꝛata non ſunt ſufficienter reparata. Et que conſuetudo eſt confoꝛmis diſpoſitioni iuris communis.† Quia vbi via publica nō eſt ſufficiens ad tranſeundū [b] vicinus pꝛoximus debet per fundum ſuum viam pꝛeſtare vt no.per glo.in.c.omnis.j.diſt.⁊ facit tex.in.l.ſi locus.§.fi.ff.quēadmodū ſerui.amittatur. Et cum dicti hoīes per pꝛemiſſa non fuerint in dolo/tranſeundo per dicta pꝛata non debuerunt pꝛopter ea condēnari.argu.in.l.inter oēs.§.recte.ff.de furtis.cum ſi. Ideo iudex a quo/reſpectu dicti tranſitus male iudicauit. ¶ Ex alio etiam capite male iudicauit dictꝰ iudex a quo in eo quod ipſos hoīes condēnauit in eadem ſententia pꝛetendens in ipſa ſentētia quod dicti hoīes dicta pꝛata depaſci fecerunt per eoꝛum animalia quia de hoc non conſtat per aſſerta acta ex aduerſo pꝛoducta. Pꝛimo quia illa pꝛetenſa acta fidem non faciunt cauſis ex ipſis apparentibus. Secundo quia poſito quod conſtaret quod eoꝛū animalia per dicta pꝛata tranſiuiſſent defectu itinerum non reparati aut alīs:non tamen conſtat quod ipſi homines ipſa animalia in eiſdem pꝛatis depaſci fecerint:licet ipſe iudex a quo/ in

a ¶ Cōceſſerūt.de his cōcedo vide in ſingularibus meis. folio lxxxix.⁊ fol. xcij.

b ¶ Ad trāſeūdum.vicinus debet viam pꝛeſtare p fundū ſuū ſi p viā publicā nō poſſit cōmode trāſiri.

dicta ſententia contrarium aſſeruerit. Tertio quod ſi verum
quod dicti homines non fecerint depaſci eorum animalia in
dictis pratis patet: quia procurator partis aduerſe reſponden-
do.xj.ar.dicti libelli appellatorũ cõfitetur quod dicti homines
fuerunt condemnati ad cauſam tranſitus dictorum pratorum:
cetera in artic.deducta negando: et ſic cum ipſa pars aduerſa
negauerit quod ipſi homines fuerint condemnati pro pretenſa
depaſtione animalium in dictis pratis vt in dicto.xj.ar. relati-
ue ad dictam ſententiam dicebatur non poteſt dictus nobilis
appellatus allegare quod ipſi homines eorum animalia depa-
ſci fecerint in dictis pratis. Quia quis poſitione per eum ne-
gata ſe iuuare nõ põt vt dicit Bart.in.l.poſt legatum.ff.de his
qui.vt indig.& archi.in.c.j.de cõfeſ.li.vj.ex qb⁹ ꝑpterea ptʒ ꝑ dí
ctũ iudicẽ a quo reſpectu etiã premiſſorũ male iudicatũ fuiſſe.
2 ¶ † Quo aũt ad ſcõm reſpectu venationũ de qb⁹ in.xxiij.xxiiij.
xxv.xxvj.&.xxvij.ar.dicti libelli fit mentio etiam male iudicauit
dictus iudex a quo; quia vt deponũt teſtes dictorũ hominũ ſin-
dicorum ſup.xiij.dictorum articu.videlicet quintus.vj.viij.ix.x.
xj.xvj.et.xvij.dicti homines ſunt in conſuetudine et poſſeſſio-
ne venandi etiam cum leporibus et perdicibus in dicto man-
damento omni tempore anni pro libito eorum voluntatis abſ-
que contradictione dictorum cõdominorũ vſque ad preſentem cõ-
trouerſiam que poſſeſſio ſeu quaſi venandi dictis hominibus
a queri potuit etiam per biuium vel triuium[a] actum pacificum
in ea quale.& not.in.c.cũ eccleſia ſutrina.extra de cauſa poſſ.et
proprieta. Quibus conſuetudine & poſ.cauſantibus nõ debue-
runt ipſi homines inqueſtari neque condemnari ad cauſam di-
ctarũ venationũ nõ obſtãte quacũque ex aduerſo allegata preten
3 ſa tranſactione. † Quia ipſi homines in dictis eorũ vſu & poſſeſ
ſione turbari nõ debuerũt ꝑ dictas inqueſtas & condẽnationes
ſed in dicta eorũ poſſ.cõſeruari et manuteneri donec prius co-
gnito de iuribus partiũ in materia petitorũ ex aduerſo preten
ſe per ea que leg.& no.in.c.licet,epiſcopus.de prebẽ.li.vj. Jdeo
dicunt doc.qđ ſi ſint duo cõtendẽtes de vno caſtro dʒ fieri ho-
magiũ poſſeſſori licet ius nõ habeat in petitorio ipſius caſtri.
Et allegant ea que leg.& no.in autẽ.de mandatis prin.in.§.opor-
tet.col.iij. Et idẽ in patrono laico qui licet patiatur controuer-
ſiã de beneficio per eũ poſſeſſo poteſt nihilominus conferre be-
neficia dependentia ex beneficio per eum poſſeſſo & vʒ collatio
ratione ſui poſſeſſorij licet poſtea declaretur per ſententiã ius
ſibi in ipſo beneficio non competere vt in ca.conſulta.de iure-
pa. Merito ergo dici debet quod dicti homines nõ debuerunt
turbari in dicta eorum poſſeſſione donec cognito per iudicem
competentem de pretenſo petitorio dictorũ cõdominorũ quod
habere pretendunt pretextu dicte aſſerte tranſactiõis. Et quia
contrarium factum fuit dici debet dictum iudicem a quo male
iudicaſſe iuxta dictum capitulum licet epiſcopus.& ratiões ſu-
pra tactas. Qr poſſeſſor dʒ in ſua poſſeſſiõe manuteneri et de-
fendi in eadem. Nec dʒ turbationem pati donec res cõtẽtioſa
via iuris ab eo fuerit euicta iuxta.l.j.in prin.ff.vti poſſ.cũ ſimi.

a ¶ Per biuiũ vel triuiũ. Per biuiũ vel triuiũ actuʒ et in iurib⁹ incorpalibus acqrit poſſeſſio ſeu quaſi.

¶ Summarium.

1 Prouiſio in vnum caſum non ſe extendit ad alium.
2 Filius ſi ſub caſuali conditione inſtituatur ſi non in eiuſdẽ conditionis defectum exheredetur teſtamentum annullatur.
3 Filius preteritus poteſt teſtamentum non dicere nullum ſed legitimam ſuam petere.

¶ Conſilium.xcij.

Dubium principale quod elicitur ex facti narratione mihi tradita conſiſtit in hoc. ſi teſtamentum petri coſte valeat vel ſit nullum.

1 ¶ †Et dubiũ ſtat in hoc qꝛ dictus petrus teſtator petrũ ꝛ Joannẽ eius liberos voluit in religione collocari ꝛ in caſu quo ꝓpter aliqđ impedimentum vel ipſi nollent intrare religionẽ in eũ caſum ipſe pater teſtator inſtituit quẽlibet ipſorũ in ꝑcentis florenis. Et ſic tantum in vnum caſum ſunt inſtituti vꝫ caſu quo religionẽ nõ intrarent: in alium ꝟo caſum quo religionem intrarent videntur preteriti. Et ſic cũ prouiſio facta in vnũ caſum nõ ſe extendat ad alium vt. ff. ſo. ma. l. ſi cum dotem. in prin. Et in propria materia preteritionis videtur caſus ad literã. ff. de libe. ꝛ poſthu. l. commodiſſime. videtur dicendũ quod dictũ teſtm̃ ſit ipſo iure nullum ꝛ qđ dictus pater dictorũ liberorũ deceſſerit inteſtat⁹. inſti. de here. q̃ ab inteſt. defe. in prin. Et ſic dicti fratres eidẽ patri ſucceſſerunt in portiones equales. ¶ Preterea de hoc videt̃ caſus in. l. ſi pater. C. de inſti. ꝛ ſubſti. ſub conditione factis. ꝛ in

2 l. ſuus quoqꝫ. in prin. ff. de here. inſti. †In quibus eſt expreſſum qđ vbi filius in p̃tãte ſub conditiõe caſuali vel mixta heres inſtituitur niſi in eiuſdem conditionis defectũ exheredet̃ teſtm̃

3 eſt nullum: qꝛ eſt preteritus[a] vt. ff. de libe. ꝛ poſthu. l. inter cetera. cũ ſi. ¶ Et q̃uis gl. in. d. l. ſi pater teneat qđ. d. l. ſi p̃ ſit correcta per. l. qm̃ in prioribus. C. de inoff. teſt. per quã apparet oẽm ꝯdictionẽ et grauamen eſſe ſublatũ de legitima: vt ſic inſtitutio remaneat pura contradictione vel grauamine ſublatis. Quam opinionẽ tenet Bar. vt plene per eũ in. d. l. ſuus quoqꝫ. de heredi. inſtit. vt inter cetera eius fundamenta eſt vnum principale vꝫ. §. cũ aũt. in. l. ſancimus. C. de inoffi. teſt. Sed ego credo contrarium videlicet quod dicta. l. ſi pater. non corrigatur. legũ eñ correctio eſt euitanda quantum poſſumus. l. ſancimus. cum ſi. C. de appel. item corrigens ꝛ correctum debent loqui in eiſdem terminis vt in auten. de filijs ante inſtru. do. natis. §. fin. quod nõ in caſu noſtro de quo agitur. igitur ꝛc. qui vꝫ dictas varias opiniones dictorum doctorum ad concordiam reducere diſtinguendo tria iura primo iure. ff. et ſecundum illa iura ffo rum. dictum teſtamentum eſt nullum: quia filius in poteſtate conſtitutus interim remanet preteritus vt legibus. ſ. alleg. Scđo iure introductum de iure codicis in dicta. l. omnimodo. et in. l. ſancimus. §. cum autem. et illo iure codicis teſtm̃ non eſt nullum ſed conditio habetur ꝓ nõ inſerta: rõ qꝛ illo iure. C. nõ attẽdebatur ꝑteritio. Tertio iure autẽticoꝝ: ꝛ illo iure attendit preteri

[a] ¶ Qꝛ eſt ꝑterit⁹. De materia ꝑteritiõis filij vide. ſ. cõſi. xcvj. in ꝑmo dubio.

tio:q2 dicit tex.ſola enim ſerenitatis noſtre intentiõis eſt iniuriã preteritiõis
⁊ exheredatiõis amore in aut.vt cũ de ap.cog.§.ceterũ.† Quia ergo dicti duo
filij interim ſunt p̄teriti poſſunt dicere dictum teſtm̃ nullũ.ſi aũt dicti duo li-
beri nollent dicere dictũ teſtm̃ nullum ſed habere eorũ legitimã credo ꝙ poſ-
ſent per.l.ſi libertus patro.§.ſi quid ergo.ff.de bo.liber.Sed ſi dicti duo libe-
ri fuiſſent p.te inſtituti etiam in vno nummo conditio ibi inſerta non vitiaret
teſtamentum ſed remoueretur conditio:vt in.d.l.omnimodo.⁊ in.§.aliud quo-
ꝙ capitulum.in aut.vt cum de ap.cog.Iſta ſunt effectualiter verba Bal.in.d.
l.omnimodo.C.de inoffic.teſta.Apparet ergo per diſtinctionem dictorũ trium
temporum eſſe concordatas ſcripturas ⁊ opiniones dictorum doctorũ. ❡ Si-
cut dicunt glo.alibi diſtingue tempora ⁊ concordabis ſcripturas.ff.de ſupel.le
ga.l.ij.⁊.C.de fur.l.pe.Et patet reſponſio ad dictum.§.cũ aũt.vbi Barto.allegat
caſum pro ſe:ſed non obſtat per premiſſa.Quia ſm̃ ius codicis ⁊ etiam ſm̃ ius
inſtitutionum non attendebatur preteritio:ſed ſufficiebat relinquere quoquo
relicti titulo vt ibi.et inſti.de inoffi.teſta.§.fin.hinc eſt ꝙ ſufficiebat relinquere
titulo fideicommiſſi vniuerſalis:vt eſt gl.in.d.§.cum autem.que vera eſt ſecun
dum ius codicis.de iure vero autenticorum ſecus per predicta.Ideo credo ꝙ
dicta glo.que eſt in.d.§.cum autem.hodie non eſt vera ſm̃ omnes.q2 hodie iu-
re auten.debet relinqui iure inſtitutionis per predictos.concludo ergo ex p̃e
miſſis ꝙ cum iſta conditio de intrando religionem ſit mixta:quia non ſolũ de-
pendet ex voluntate filij ſed etiam monaſterij et eius conſenſus requiritur.c.
ad apoſtolicam.extra de regula.⁊ dicti duo liberi in caſum in quem non intra-
rent religionem fuerunt preteriti:ideo dictum teſtamentum poteſt per eos di
ci nullum ⁊ ſuccedent equaliter dicto eorum patri cum alijs eorum fratribus
vniuerſaliter inſtitutis.

❡ Summarium.

Inſtitutio facta de ſpurio ⁊ eius filio legitimo qualiter ⁊ quando valeat.
Spurius nec directo nec per fideicommiſſum in bonis patris ſuccedere põt.
Inſtitutio facta de filio ſpurij quando valeat.
Filius non preiudicat nepoti per ſuam ingratitudinem.
Filius hereticus nepoti non preiudicat quin ſuccedat.
Uſusfructus fere ſemper proprietatem ſequitur.
Subſtitutio an valeat facta hoc modo:ſi filius nequeat inſtitui ſubſtituatur
nepos.

❡ Conſilium.xciiij.

Effectus narrationis facti mihi traditi cõtinet ꝙ andreas capra-
rũ ciuis et burgenſis ciuitatis Laud.habens filiũ ſpurium qui
ſpurius ex ſua vxore habet filium legitimũ:et in eius ſpurij pote
ſtate ſine alia ſobole legitima fecit teſtamentum in quo predictũ
filium ſuum ſpuriũ ⁊ dictum eius nepotem ex dicto ſuo filio ſpu-
rio heredes inſtituit equali portione.hac conditione adiecta ꝙ ſi
dicta inſtitutio facta de dicto ſpurio:et dictum teſtamentum quo ad eius inſti
tutionem ex p.ſona ipſius ſpurij vel defectu ſiue vitio ſiue alia quacũqꝫ cau
ſa vel ratione in totum vel in parte non valeret:aut quomodolibet infringe-
ret vel infringi contingeret vel annullari aliquo caſu vel reſpectu ipſe ſpurius
capere non poſſet.Ex nunc dictus nepos ex ſpurio ſit heres inſolidum ſine
aliqua diminutione vel detractione in qua voluntate deceſſit dictus teſtator
ſuperſtitibus dictis ſpurio ⁊ eius nepote ac ioanne caprarij fratre ipſius te-
ſtatoris:qui ioannes caprarij frater dicti teſtatoris petit omnia bona ab inte-
ſtato dicti teſtatoris cum dictus teſtator inſtituerit non capaces.Querit mo-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

1 do ſi dictus frater teſtatoris bene petat vel non. ¶ †Et dubie-
tas huius queſtionis deſcendit ex opinione antiquorum do-
ctorum. Nã iſtam queſtionem mouet glo. in. l. fin. C. de natu. lib.
vbi querit quid ſi ex filio ſpurio habeo nepotem legitimum ꝛc.
et olim talis queſtio in glo. erat indeciſa: ſed poſtea fuit facta
additio per fratrem accurſij que hodie eſt gl. ordi. que determi-
nat idem eſſe in filio legitimo qđ ibi dꝛ in tex. de legitimo ex fi-
lio naturali: ꝛ ſm hoc eſſet clarũ ꝙ dictus frater teſtatoris tãq̃
primus agnatus male peteret. ¶ Alia eſt opinio Odof. qꝛ re-
perio ꝙ Cy. in. d. l. fi. dicit Odof. ſenſiſſe contrariũ. ipſe tñ odof.
hoc non dicit: ſed illã queſtionẽ dimiſit ſub dubio vt ex inſpe-
ctione lecture dicti Odof. apparere poteſt. Alia opi. reperitur
Roffredi qui iſtã opi. determinat diſtinguẽdo: aut ipſum nepo-
tem inſtituit contemplatione ipſius nepotis: qꝛ forte ab eo rece-
perat ſeruitium ꝛ valet. aut alẽ eũ inſtituit: ꝛ tunc non valet: qꝛ
a contẽplatione filij ſpurij[a] videt̃ reliquiſſe. igit̃ ꝛc. l. j. C. de nat. li-
be. Item quia nulla alia ratione iſtum nepotem notum habe-
bat niſi propter eius filium ſpurium. igitur ꝛc. l. ſed et ſi plures
§. in arrogato. ff. de vul. et pup. ꝛ. l. j. C. de nat. li. ꝛ. l. ſed ſi forte. ff.
de caſt. pec. ꝛ Specu. de hoc tangit de ſucceſſione ab inteſtato.
verſ. quid ergo ſi habens filiũ. ꝛ verſ. ſeq. Iſtã queſtionẽ repe-
rio dubiam: qꝛ pro opi. illoꝝ qui dicunt nepotem nõ eſſe capacẽ
bonorum aui. ¶ Primo facit qꝛ qua ratione excludit̃ filius: ea-
dem ratione excluditur nepos in eius poteſtate conſtitutus. l.
queritur. ff. de bonis liber. et de iure patro. l. qui contrã legem.
2 ¶ †Preterea ad ſpurium nõ poteſt venire de bonis patris nec
directo nec per fideicõmiſſum nec per mediã perſonã alterius
ff. de do. cau. mor. l. quod conditiones. ff. de vulg. et pup. ꝛ. l. ſi is
qui. ꝛ. C. de natu. lib. l. j. et de inceſt. nupt. l. ſi quis inceſti. ſed ſm
hoc per mediã perſonam nepotis perueniret ad filiũ ſpurium.
ergo ꝛc. Ad idem facit̃. C. de ſecun. nupt. l. hac edictali. circa me-
dium. ꝛ. C. de heredi. inſti. l. neq̧ per ſe. cũ ſi. ¶ Preterea qñ relin-
quitur tam coniunctẽ perſone ſicut filio ipſius ſpurij de facili
preſumitur fraus. l. j. §. j. ff. de bo. li. ibi: faciliorq̧ ſuſpitio ꝛc.
¶ Preterea vitium patris porrigitur ad filios. l. quiſquis. C. ad
leg. iul. maieſt. de queſti. l. diuus. ff. de fal. l. ſi quis patris. de edi-
li. edic. l. quod ſi nolit. §. ſi mancipia. ergo hic vitium filij ſpurij
porrigitur ad nepotem.
3 ¶ †Contrariũ tñ credo verũ: vꝫ ꝙ dicta inſtitutio facta de di-
cto nepote valeat: qđ ſic ꝓbat̃: vitiũ ꝛ pena patris nocet filio in
his q̃ ex pſona patris deſcẽdũt: ſec⁹ in his q̃ ex aliunde veniũt
vt dicit tex. in. l. iij. ff. de interdic. ꝛ releg. ad idem facit de ſena. l.
ẽmancipatũ. in fi. ꝛ qđ ibi no. ſed iſte nepos inſtituit̃ ab auo: non
aũt capit a pr̃e ſuo. igit̃ ꝛc. ¶ Preterea ſicut ſpuri⁹ nõ põt cape-
re: ita etiã ꝛ deportat⁹. C. de here. inſti. l. j. ſꝫ deportatio filij non
nocet nepoti quin ipſe poſſit capere: vt. ff. de bo. poſ. contra tab.
l. j. §. ſi filium. ꝛ de bo. lib. l. ſi necem. §. deportatus. ergo idem in
4 propoſito ꝙ perſona filij non nocet nepoti. ¶ †Preterea in-
gratitudo filij non nocet nepoti quin ipſe habeat querelam ex
perſona ſua. l. ij. §. ſi emancipatus. ff. de bono. poſ. contra tabu.

a ¶ Qꝛ cõ-
templatio-
ne filij. De
ſpurijs etiã
multa ſcri-
pſi in deciſ.
parla. q̃ne
cclxxx. et. q.
cccccxxxij.

et.C.de inoffi.teſta.l.ſi quis filium.ꝛ qꝺ ibi no.per glo.ꝛ doc.ꝛ per Dy.in.c.non
5 debet aliquis.de reg.iur.❡ †Preterea videmus qꝺ ſi filius eſt hereticus ꝛ infi-
delis non nocet nepoti quin ſuccedat auo.C.de heret.l.cognouimus.ꝛ auten.
idem eſt de neſtorianis eo.titu.❡ Preterea in his que acquiruntur filio:et per
filium non acquiritur patri vitium:ſeu macula patris non nocet filio puta ſi fi-
lius eſt emancipatus vel in poteſtate ꝛ tractatur de eo qꝺ patri non queritur.
vt.l.non queritur.ff.de bo.lib.ꝛ.l.diui fratres.de iure patro.ꝛ.l.qui contra legē.
et ibi no.glo.de in ius.vocan.l.adoptiuum.in fi.gloſ.ſed in caſu noſtro de quo
hic agitur ex tali inſtitutione de nepote facta patri nihil poteſt queri propter
illa verba ſine aliqua diminutiōe vel detractione per que voluit teſtatoꝛ qꝺ ad
patrem ex perſona filij ſpurij nihil perueniat:nec in proprietate:nec in vſufru-
ctu.C.de bo.que lib.auten.excipitur.ꝛ in auten.vt liceat matri.ꝛ aui.e.in prin.
ergo huic nepoti macula patris nō nocebit.❡ Preterea ponamus qꝺ hoc non
fuiſſet dictum inſtituēdo equaliter filium ꝛ nepotem videtur teſtatoꝛ voluiſſe
ne ad patrem perueniret vſuſfructus ex perſona nepotis vt.C.de bo.que libe.
auten.item hereditas.in fi.ſcḋm intellectum yꝛ.ibi in glo.enarratū:licet an il-
le intellectus ſit verus per aliquos.doc.dubitatur.
6 ❡ †Preterea cū patri ſpurio non poſſet acquiri vſuſfructus propter defectum
perſone ſue debet vſuſfructus remanere proprietati.inſti.de vſufruc.§.fi.et.C.
eo.l.corruptionem.in fi.non enim poteſt quis dicere qꝺ ex perſona filij ſpurij
vadat ad alium:quia hoc eſt impoſſibile in vſufructu:vt.l.ſi vſuſfructus.de iu-
re dotium.ꝛ inſti.de vſufru.§ finitur.❡ Preterea quando teſtatoꝛ euidentiſſi-
me loquitur qꝺ iſte nepos nullam patiatur diminutionem vel detractionem a
patre non capace non poteſt videri fraudem commiſiſſe ꝛ in fraudem eū inſti-
tuiſſe.l.ſi quis locuples.ff.de manu teſtamento.ꝛ qui ꝛ a quibus.l.cum heredi-
tas.in priu.❡ Et ex his apparet reſponſio ad rationes ſupra in contrarium fa-
ctas.Quia quando aliquis inſtituitur cōtemplatione alicuius vt ſit tanꝙ mi-
niſter acquirat illi cuius contemplatione inſtitutur.ita loquitur opi.roffredi.
per.l.ſi plures.§.in arrogato.ff.de vulg.ꝛ pup.cum ſi.Quandoqꝫ aliquis inſti-
tuitur propter alium occaſionaliter:vt quia propter vnum hominem aliquis
habet noticiam titij:ꝛ ex hoc ductus eſt in tantam amicitiam qꝺ eum heredem
inſtituit propter ſeipſum non propter alium:tunc iſte non querit alteri:caſus
eſt expreſſe in.l.ſocium qui in eo.ff.pro ſocio.Et hic eſt caſus noſter de quo hic
agitur.Nam hic nepos eſt notus auo propter filiū:tamen auus inſtituit eum
propter ſe:non propter patrem eius:quod patet ex illis verbis ſine aliqua di-
minutione vt ſupra dictum eſt:ergo patri non acquiritur:ideo inſtitutio valet.
❡ Et ſi quis diceret quomodo hoc cum nulla merita nepotis precceſſerant cum
ſit infans.rn̄deri poteſt qꝺ in inſtitutione non requiritur qꝺ precedant merita
qꝛ extraneus penitus ignotus pōt heres inſtitui.l.extraneum.C.de here.inſti.
ꝛ per hoc apparet rn̄ſum ad verba roffredi.Preterea caſus eſt expreſſus in.l.fi.
C.de na.libe.qꝛ vitiū paternū fuit ſolū refrenandū in liberos primi gradus:nō
autē in nepotibus.❡ Nec obſtat ſi dicatur qꝺ ibi loquit̄ in filijs naturalibꝰ nō
in ſpurijs:qꝛ eadem eſt ratio in naturalibꝰ que in ſpurijs in ea parte qm̄ cape-
re nō poſſunt.❡ Preterea glo.ordinaria ibi dicit qꝺ hodie idē eſt in ſpurijs/qꝺ
in naturalibꝰ ptꝫ.ergo cōſtat ex p̄dictis inſtitutionē factā de dicto nepote ſub
dicta forma fuiſſe validā ꝛ pro hac cōcluſione faciūt q̄ dicit Bar.in.l.ſi is q̄ bo
nis.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ in.l.queritur.de bo.libertorum.et in.l.gallus.§.qḋ ſi is
de libē.ꝛ poſth.in prima qō.in quibus locis plene tractat iſtam materiam.
7 ❡ †Sed videndum eſt de ſubſtitutione facta per illa verba quod ſi inſtitutio
facta de filio ſpurio non valeret quod in dictum nepotem deueniat.An valeat

qꝺ totum nepoti debeatur.tex.eſt qꝺ ſic in.l.ꝗ.C.de here.inſti. et ibi glo.ponit hoc exemplū.¶ Uiſo ergo qꝺ dicta inſtitutio et ſubſtitutio ex perſona nepotis valent.Nunc videamus de perſona dicti agnati petentis dictam hereditatem.Et credo qꝺ ſi dicta inſtitutio eſſet facta mere de dicto ſpurio dict⁹ nepos non poſſet admitti ad vendicandum dictam hereditatem quia ad hoc non admitterentur niſi liberi teſtatoris parentes.Item fratres ⁊ ſorores:ſed iſte agnatus non eſt de illis.ergo ⁊c.hoc expreſſe dicitur.C.de inceſtis nup.l.ſi quis inceſti.⁊.C.de nat. libe.l.fina.Et hoc in omnibus ſpuriis inſtitutis tenet Azo in ſumma.C.de natu.liberis in.§.ſ.

¶ Summarium.

1 ¶ Monachus velut mundo mortuus in iudiciis nō auditur.
2 Monachus ſeu religioſus quiuis procurator eſſe nequit.
3 Petitio incerta velut incerta nil niſi inualidum meretur.
4 Actio que detur pro damno qꝺ ab animali infertur.
5 Canis ſi quem momorderit an hoc ipſum ſit eius domino imputandum.
6 Teſtes eodem ſermone deponentes velut ſubornati non audiuntur.
7 Teſtimonium de auditu non ſufficit vbi facto opus eſt.

Conſilium.xcv.

Ex proceſſu infra mentionato colligitur in facto ſub breuibus qꝺ Joannes prati paſtor gregis habens quendam groſſum canem ad cuſtodiendum auere ſuum prout paſtores habere conſueuerūt ipſe canis vt pretenditur vulnerauit in tibia petrum ſtephani ibi prope parcum tranſeuntem. Qui petrus ſtephani multas expenſas ſuſtinuit in faciendo ſe ſanari. Et volens dñs prior ſancti theofredi auunculus dicti petri ſtephani qꝺ ipſe ſtephanus obtineret ſatiſfactionem dictarum expenſarum in ſanatione vulnerum ſuſtentarum trahi fecit in cauſam dictum prati coram iudice loci:petendo ipſe prior nomine dicti ſtephani eius nepotis qꝺ ipſe prati paſtor condemnetur ad ſoluendum dicto ſtephani dictas expenſas per eum in ſanatione dicti vulneris ſuſtētas.Ex quibus ⁊ aliis ex proceſſu apparentibus queritur ſi ſententia poſſit ferri pro dicto ſtephano damnum paſſo.et credo quod non rationibus ſubſcriptis.

1 ¶ † Primo quia dictus proceſſus videtur vitio nullitatis ſubiacere:quia ſi dictus prior cum ſit monachus eſt mortu⁹ in hoc
2 mundo ⁊ eius vox in iudiciis audiri non debet.ij.q.vij.c.placuit.xvj.q.j.c.qui vere.⁊.c.ſunt nonnulle.lites enim ⁊ ſecularia quecunqꝫ negocia ſunt eis interdicta vt in.c.ſ.allegatis:quia nemo militans deo implicet ſe negociis ſecularibus vt ait apoſtolus.⁊ habetur in.d.c.nonnulli.extra ne cleri.vel mo.ſecu.negociis ſe immiſceant.c.ſed nec procurationes.

a ¶ Et eſt vox.monachus nō pt ſtare i iudicio nomine alieno.vide de hoc i deciſionibus pla.q.ccccc xxiiij.

2 ¶ † Secundo quia monachus ſeu alter religioſus non poteſt conſtitui procurator niſi de ſententia ſui ſuperioris in cle.religioſus.extra de pcu.nec eſt admittēdus in iudicio vt coniuncta perſona

perſona dicti eius nepotis quia non eſt de coniunctis. ¶ Item coniuncta perſona non admittitur pro coniuncta niſi preſtita cautione de rato vt.ff.de procu.l.pomponius.§.ſi.ꝛ no.Spe.in tit.de coniuncta perſona.circa prin.faciunt no.per glo.extra de procu.c.j.Nec enim dictus prior cautionem predictam preſtitit:nec eam preſtare poteſt cũ ſit in mundo mortuus et ei ſint interdicta negocia ſecularia vt.ſ.dixi.Et etiam quia dict⁹ nepos cũ ſit in patris poteſtate cõſtitutus ratum quidem habere non poſſet iudicium ꝛ remanet iudicium nullum.C.de bo.quo liberis.l.cum non ſolum.§.neceſſitatem.cum ibi no.

3 ¶ †Tertio qꝛ petitio dicti prioris eſt incerta ꝛ ſine certa quãtitate facta:ergo ꝛ ipſa ꝛ quicquid ex ea ſequit̃ inualida ꝛ inualidam merito cenſetur.Nec ſuper ea poteſt certa ſnia ferri qđ fieri debet inſti.de acti.§.curare.dꝫ enim ſnia certa eſſe vt ibi dr.Et cũ ſententia debeat cõformari libello vt in.c.licet helꝫ.de ſymo.ꝛ in.l.vt fundus.ff.cõmuni diui.Et debeat proferri certa et cũ certa quantitate:vt.C.de ſen.que ſine certa quãtita.profe.l.iij.non poterit hoc fieri niſi petitio certa ꝛ certe quãtitatis fuerit:dꝫ namq̧ quantitas petita in petione declarari.ff.depoſiti.l.j.§.ſi quis argentum.not.per Spe.in ti.de actione ſiue petitione.§.ſequitur.in prin.

4 ¶ †Quarto quia nulla actio videt̃ dicto ſtephani cõpetere ex facto in petitione poſito cõtra dictum prati reum niſi dũtaxat actio de pauperie dicta aut.actio ad alterũ de duob⁹ fiendum debet concludere vꝫ aut ad eſtimationẽ noxe date.Aut ani-

a mal quod nocuit pro noxa tradere[a] vt habetur in.l.j.in princ.ff.ſi quadru.pau.feciſſe dicatur.Et ita formant libellos in hac actione Pe.Ja.Spe.ꝛ alij libellantes.ſed in dicta petitiõe non fuit ita concluſum ſed ſolum ad dandum et ſoluendum expenſas ſuſtentas per dictum ſtephanum nepotem prioris. igitur male et nulliter.

a ¶ Pro noxa tradere. dñs tenet̃ damno qui aprũ vel vrſuꝫ tꝫ.xxiij.q.v.c.de occidẽdis.per archidiaconum.

5 ¶ †Quinto quia cum canis predictus rei licite inſiſtebat:ſcꝫ cauſa cuſtodie gregis dicti prati rei et ad dictum vſum qui eſt licitus ꝛ honeſtus non debet ei imputari ſi preter voluntatem ipſius prati rei dictum ſtephani actorem quod tñ non creditur momordit.abſit enim qđ ea que propter bonum ꝛ licitum habemus ꝛ tenemus ſi quid propter hoc preter noſtram voluntatem mali acciderit nobis debeat imputari.alioquin nec ferramenta domeſtica ſunt habenda ne quis ſeipſum vel alium ex eis occidat.nec arbor eſſet plantando ne quis inde ſe in ea ſuſpendat.Nec feneſtra ne quis per hanc ſe precipitet ꝛc.vt textualiter habetur in.c.de occidendis.xxiij.q.v.facit.c.Joannes.extra de homicidio.Nec enim dictum canem tenebat in itinere publico quod forte edilitio edicto ꝓhibetur:vt inſti.ſi qua.pau.fe.dicatur.§.ceterum.ꝛ.ff.de edil.edicto.l.hi enim.cum.l.ſe.ꝛ ſequen.ſed ipſum habebat pro cuſtodia oueris.quod eſt licitum ꝛ communiter fit.igitur ꝛc.

6 ¶ †Sexto quia petitio dicti actoris non reperitur legitime iuſtificata quia mulieres pro teſtibus examinate ad inſtantiam dicti actoris vnam eandemq̧ premeditatum ſermonem depo-

nunt ac ſi de vno ore eorum dicta procederent ideo veriſimiliter preſumantur ſubornate:arg.l.teſtium.poſt prin.ff.de teſta.¶ Item dicte mulieres non depo nunt qd viderint qd dictus canis dicti rei momorderit dictum actorem ſed qd audiuerunt dici a filio dicti rei:ideo nõ ſunt probatorie eoruz diſpoſitiones vt no.in.l.teſtium.C.de teſti.et in.l.ij.§.idem labeo.ff.de aqua plu.arcen.ꝛ in aut. de heredibus et falci.§.hinc nobis.et.§. ſi vero abſunt.

7 ¶ † Nam quando quis vult probare illud in quo non ſufficit ſola verborum expreſſio:ſed eſt opus actu aliquo non ſufficit teſtimonium de auditu.ita not. Dyn.in dicto.§.idem labeo.et ibi per Barto.et per Cyn.in.d.l.teſtium.et per Innocen.in.c.cum cauſam.extra de teſti.et per Spec.in titu.de teſti.§.4.verſic. item quod non prohibet ꝛc.

¶ Summarium.

1 Teſtamentum an ſit nullum ratione incertitudinis.
2 Teſtamentum nullum eſt in quo filijs iure inſtitutionis nil relinquitur.
3 Legata conſeruantur hodie per autenticam ex cauſa.
4 Teſtamento euacuato ſuccedunt liberi equaliter.
5 Soror ſorori ab inteſtato ſuccedit.
6 Soror fratri ſuccedit ab inteſtato.
7 Mater tranſiens ad ſecundas nuptias de fructibus bonorum hereditatis non diſponet ad libitum.
8 Verba teſtatoris quod poſſit facere ad ſuam voluntatem quid operentur.
9 Preſcriptio agere non valenti non currit.
10 Res communi nomine queſita ſocietati queritur.
11 Teſtamentum an poſſit dici nullum ratione preteritionis filie.
12 Filia in bonis patris prefertur extraneis.

¶ Conſilium.xcvi.

Caſus ſub nominibus extraneis cum dubijs ſequentib' mihi tra ditus extitit de anno domini.M.cccclxix.ꝛ de menſe april.vt nomi nibus partium ignotis facilius fauore propoſito dicam ſuper quo libet dubiorum quid iuris.

¶ Caſus ſequitur.

¶ Lucius ticius tres filios habebat videlicet gayum ticiam et ſempro niam. Quarum filiarum ſempronia tempore mortis eius patris erat nupta. Item habebat vxorem ſuam meuiam nuncupatam:matremq; filij et filiarum predictarum:ipſe autem pater ad mortem veniens eius teſtamentum ſolenni ter condidit:in quo prefatum gayum eius filium ſuum heredem vniuerſalem inſtituit ſub tali conditione qd ipſe prefatam ticiam eius ſororem dotare te neretur ſecundum ſtatum ipſius gaij ꝛ dicte filie.Et in caſu quo dicta ticia dece deret ante gaium predictum eius fratrem ſine liberis ex proprio corpore ꝛ de legitimo matrimonio procreatis quod ſumma dotis ſibi conſtitute reuertere tur et deueniret gayo prefato heredi ſuo ꝛ ſuis heredibus.Poſt adiecit ipſe te ſtator quod caſu quo dictus gayus et titia ſine exherede ex legitimo eoruz cor pore et matrimonio procreato decederent ante meuiam matrem dictorum filij et filie omnia vniuerſa et ſingula bona mobilia et immobilia iura et actiones garnimenta et vtenſilia quecunq; ſint tempore eius mortis et que prefatus gayus heres inſtitutus tempore mortis ſue teneret ꝛ poſſideret predicte eorũ matri reuertãtur et deueniant/pleno iure ad vitam ſuam:dũtaxat vel quouſq; ſe a ſecundis nuptijs ſe abſtinuerit et non vltra.ita tamen quod de fructibus et vſufructibus poſſet facere omnimodem ſuam voluntatem ipſa dumtaxat viuente.Et tantum quantum ſe abſtinuerit a ſecundis nuptijs.Et quod poſt

moꝛtem ipſius matris tertia pars bonorum deueniat et reuertatur pleno
iure ad quatuor ordines mendicantium talis loci ⁊c.in quos ipſos ſubſtituit
heredes vniuerſales.Et ꝙ due partes deueniant ⁊ reuertantur pleno iure ad
dictas titiam et ſemproniam filias ſuas in quibus ipſas inſtituit heredes
vniuerſales:et eas inuicem in dictis duabus partibus ſubſtituit omnem quar
tam detrahi prohibendo.¶ Contingit in facto ꝙ moꝛtua eſt primo titia in pu-
bertate exiſtens ab inteſtato ante aliqualem dotis conſtitutionem ſibi factam
ſuperſtitibus gayo et ſempronia predictis/⁊ meuia eorum matre:deinde moꝛ-
tuus eſt gayus in pubertate ab inteſtato/ſuperſtite dicta ſempronia eius ſo-
roꝛe ⁊ meuia eius matre.Et hꝫ locum conditio in teſtō appoſita vꝫ ꝙ predi-
ctis gayo ⁊ titia moꝛientibus oīa bona vniuerſa ⁊ ſingula ⁊c.ad dictam eorum
matrem peruenirent:modo ex premiſſis eliciuntur dubia ſequentia.

¶ Primū an inſtituto ſic gayo filio ſuo ſub cōditione ꝙ dictā titiā eius ſoroꝛ-
rem dotare teneretur:videatur dicta titia preterita cū dicta dos ſibi aſſignan-
da iure inſtitutionis non fuerit relicta.nec ea alīs fuerit exheredata ⁊ ſic teſta-
mentum fuerit ipſo iure nullum.¶ Secundum an dicta titia videatur here-
inſtituta ex eo ꝙ poſt moꝛtem dicte matris ſue fuerit heres vniuerſalis ſubſti-
tuta:attento ꝙ ipſa ante matrem moꝛtua fuit ⁊ ſic per conſequens teſtamen-
tū dici debeat validum.¶ Tertiū poſito ꝙ dictū teſtamentū ſit nullum cū di-
cta filia fuerit preterita.An relicta matri ⁊ quatuor ordinibus mendicantium
valeant ⁊ de iure poſſint peti.¶ Quartum an eo ipſo ꝙ dicta titia moꝛtua eſt
ante aliqualem dotis conſtitutionem ſuppoſito ꝙ teſtamentū valuerit videa-
tur ſucceſſiſſe in equali poꝛtione patri ſuo vna cum gayo eius fratre heredeꝙ
vniuerſali inſtituto. ¶ Quintum an non obſtantibus conditionibus appo-
ſitis vꝫ ꝙ caſu quo dicta titia moꝛeretur ante fratrem ſuum:ꝙ dos ſibi conſti-
tuta ad ipſum reuerteretur.Et caſu quo dicti filius ⁊ filia premoꝛerentur matri
ſue vt extitit ꝙ bona oīa ⁊c.ad dictā matrē peruenirēt ad eius dūtaxat vitam ⁊c.
poſſit ⁊ inquātū debeat ſuccedere dicte filie titie ab inteſtato moꝛtue ſempronia
eius ſoroꝛ cū tpe eiꝰ moꝛtis ſupeſſet pfatꝰ gayus:⁊ eoꝝ mater ⁊ pfata ſempro-
nia eius ſoroꝛ.¶ Sextū an nō obſtante cōditione ſupra appoſita vꝫ ꝙ dictus
gayus ⁊ dicta titia premoꝛerentur matri ⁊c.pfato gayo ab inteſtato moꝛtuo poſ-
ſit ⁊ inquātum debeat dicta ſempronia eius ſoroꝛ ei ſuccedere cū tpe eius moꝛ-
tis ſuperfuerunt dicta eoꝝ mater ⁊ dicta ſempronia.¶ Septimū poſito ꝙ te-
ſtamentū valeat an dicta mater ſpꝛeta cōditione a teſtatoꝛe ſibi impoſita ne ſecū-
das ineat nuptias:qꝛ nubere vult:poſſit ipſa nubens ⁊ nupta exiſtens.ad eius
vitā de dictoꝝ bonoꝝ fructibꝰ eius oīmodam facere voluntatē.¶ Octauū qꝛ
teſtatoꝛ dicit ꝙ poſt moꝛtē dictoꝝ gaij ⁊ titie ad dictā matrē oīa bona ⁊c.deue-
niant ⁊ reuertantur pleno iure.Et poſtea dicit ꝙ dūtaxat de fructibus ⁊ vſu-
fructibus ipſa viuente.ad eius voluntatem facere cenſeantur vſufructuaria
vel pꝛopꝛietaria:⁊ quis inde ſequatur effectus.¶ Nonum an moꝛiente matre
vel ea ad ſecundas nuptias conuolante dicte due partes hereditatis in qui-
bus dictam titiam ⁊ ſemproniam heredes ſubſtituerat vniuerſales ⁊ adinui-
cem ſubſtituerat poſſint ⁊ debeant de iure ad dictam ſemproniam pertinere:
dubium eſt:quia ſubſtitutio vniuerſalis non habuit locum in perſona titie:
qꝛ ante matrem moꝛtua eſt.¶ Decimū poſito ꝙ ad ipſam ſemproniā due pre-
miſſe partes poſt moꝛtem matris deueniant dubitatur:ne actiones perſona-
les tempoꝛis preſcriptione ſubducantur poſſit dicta mater ſic poſſidere de p-
ſenti bona ad dictas pſcripti interrūpendas cogi.vel quo remdio dicte ſem-
pronie ſubueniendum.¶ Undecimum an queſita viuente dicto gayo per ma-
trem noīe ſuo tantum vel noīe ſuo ⁊ gaij filij ſui cenſeantur queſita de bonis

ipſius gagū tantum vel de bonis communibus ipſius et gaū ſibi ratione ſucceſſionis ticie ante mortue competentibus attento quod erant et adhuc ſunt indiuiſa ⁊ ita in eis ſuccedere debeat ⁊ pro quarta dicta ſempronia. ¶ Duodecimum an cum dicta ſempronia tempore mortis teſtatoris nupta bonis paternis renunciauerit etiam cum iuramento excepta frarēchia ⁊c. non fuerit heres inſtituta niſi poſt mortem matris ſubſtituta nec alias exheredata ſit teſtamentū ipſo iure nullum. Et ꝑ ꝯñs legata et cetera ⁊c. ¶ Decimumtertiū an mortua dicta matre vel ad ſecundas nuptias conuolante predicta ſempronia dare volēs communem eſtimationē bonorum immobilium iurium et actionum dictis quatuor mendicātium ordinibus audiatur eos a petitione ipſarum rerū repellēdo. Et ceteris quibuſcūq; preferri debeat attento quod ipſi mendicantes nulla bona immobilia poſſidere debeant iuxta capitulū religionum diuerſitatem. de religioſis do. lib. vj.

1 ¶ † Ad primū dubiū videlicet an teſtamentum ſit nullū: ⁊ credo dicendum qđ ſic non ratione incertitudinis dotis. quia iuſſus fuit heres dotare ⁊c. Et intelligo nullū quo ad inſtitutiōes nō quo ad alia relicta in teſtamento hodie per aut. ex cauſa. C. de lib. prete. vel exhere. ⁊ in corpore vnde ſumitur. Secus de iure antiquo. inſt. de exhe. libe. in princi. ⁊. l. ſi fili⁹ qui in poteſtate. ff. de libe. prete. ⁊. l. filio p̄terito. ff. de iniuſto rup. ⁊ irri. teſta. cū ſi. ¶ Nec obſtat ſi dicat̄ dicta ticia nō reclamauit in vita ſua neq; venit cōtra teſtm̄ patris et ſic taciturnitate cēſeatur approbaſſe: vt tenet glo. in. d. l. filio p̄terito. vbi dicit qđ leges q̄ dicūt filio preterito teſtamentū nullum debeat intelligi filio volente dicere nullūm. Sec⁹ ſi ſemper taceat q2 illa glo. ſemꝑ intelligit per doc. qñ tacuit per tantū tp̄s qđ excluſus eſſet a p̄ſcriptiōe a iure adeūdi vel immiſcendi puta. xxx. annis. iuxta. l. iij. §. ſpectandi. ff. de bon. poſſ. ſm tabulas. ⁊. l. ſi impubes. §. fi. ff. de car. edicto. ¶ Secus ſi tacuit minori tp̄e et ſic mortuus eſt in caſu noſtro: quia teſtamētū remanet nullū. l. j. §. fin. ff. ſi tabu. teſtam. nulle exta. vbi vno filio preterito aliū poſſunt ſtatim venire ab inteſtato ergo interim nō eſt aliquod: q2 q̄diu eſt loc⁹ teſtamētarie ſucceſſioni non eſt locus ab inteſtato. l. q̄diu. ff. de acqui. here. no. per Barto. in dicta. l. filio. ⁊ tangitur per Cy. in. l. j. C. de poſth. heredi. inſti.

a ¶ Preſcriptiōe. act. h q2 Bar. ꝯ ī ri̇̄ū l. l. ij. ff. d̄ iniuſto rup. ⁊ irri. teſtō.

¶ Ad ſcōm dubiū vr̄ dicēdū qđ dicta ticia nō eſt heres īſtituta per patrē immo nō obſtāte ſubſtitutione fideicōmiſſaria facta in teſtamento in quo pater voluit reuerti poſt mortem matris certā portionē bonorū ſuorū ad dictā titiā. ⁊ ſic ꝑ fideicōmiſſum eā ſubſtituit heredē teſtm̄ eſt nullū. † Nā lex vult qđ iure inſtitutionis relinquat̄ aliq̄d filijs vt teſtm̄ valeat. Nec ſufficit hodie relinquere iure ſubſtitutiōis fideicōmiſſarie vniuerſalis b vt in tex. in dicta aut. vt cū de appel. cogno. §. aliud quoq;. ibi: dū d̄t tex. ⁊ ſic excludit fideicōmiſſum vniuerſale directe ⁊ hoc no. gl. in. l. ſancim⁹. §. cū aūt. C. de inoffic. teſta. ¶ Nec obſtat. §. reſtituta. inſti. de fideicōmiſſa. hered. ꝑ dictū. §. aliud q̄ excludit fideicōmiſſum ⁊ quēcūq; aliū modū: ⁊ ſic vult ſe referre ad ſolū

b ¶ Uniuerſalis. nō ſufficit qđ filio relinquat̄ fideicōmiſſū b eū ſubſtituē do vt valeat teſtm̄: ſ3 oportz q̄ p̄io loco inſtituatur.

directam inſtitutionē.pro quo facit in arg.l.cū patronus.§.cum libertus.ff.de operis libertoꝝ ꝛ.l.iij.§.j.ff.de lega.preſtan.Item etiam reperitur preterita a primo et ſecundo gradu vt p3 ex tenoꝛe dicti facti narrationis:igit annullari debēt illi gradus etiam de iure antiquo ꝓſuppoſito qd dictum ius nouiſſimū locum non haberet.l.ſi a pꝛimo.ff.de libe.et poſthu.et.l.penul.§.j.ff.de iniuſto teſta.verum vt dixi.ſ.in.j.dubio per pꝛetentionē hodie teſtamentum euacuaẗ quō ad inſtitutiones ꝛ alia relicta in teſtamento firma manent vt dicta aut.ex cauſa pꝛeteritionis.¶ Et ſic fideicommiſſum vniuerſale relictum matri remanet validum vt in coꝛpoꝛe vnde ſumitur dicta auten.ex cauſa.§.ſi tñ cōtigerit.

3 ¶ †Ad tertium dubium patet reſponſio ex premiſſis.quod relicta matri ꝛ aliis valent ꝛ cōſeruantur per dictam aut.ex cauſa ꝛ dictum.§.ſi tamen contigerit. Maxime quia pater ſoluit illā filiaz ſe habere iuxta no.per Bar.in dicta.l.filio pꝛeterito.¶ Et qd per dictos text' conſeruetur fideicōmiſſuz vniuerſale tenet Bart.in dicta aut.ex cauſa ꝛ in dicta.l.ita tamen.§.quotiens.ff.ad trebel.ꝛ ibi textus pro hoc.Attamen licet relicta aliis perſonis conſeruentur vt dictū eſt non tamen cōſeruatur relictum iſti filio pꝛeterito ex cuius perſona teſtamētū rumpitur.ar.in.l.ſi nō ſolum.§.j.ff.ſi quis omiſſa cauſa teſta.ꝛ.l.filiū.§.oib'.ff.de leg.pꝛeſtā.ꝛ hoc tenet Bar.in dicta.l.filio pꝛeterito.ꝛ hanc opinionē ſequit̃ mar.ſubli.ꝛ refert Cy.in dicta aut.ex cauſa.licet ipſe Cy.ibi videtur tenere cōtrarium.et de hoc not.per glo.in.l.maximum vitium.C.de liberis pꝛeteritis vel exheredatis.

4 ¶ †Ad quartum dubium dicendum eſt quod dicta titia ſuccedit equaliter patri vna cū fratre ſuo nam cū ſit euacuatum teſtamentum quo ad inſtitutionem ſuccedūt iſti liberi patri eoꝛum equaliter ab inteſtato.in aut.vt cum de appel.cogno.§.ſi autem.hec obſeruata nō fuerunt.ꝛ licet iſta filia ticia non adiuerit hereditatem patris ſeu ſe immiſcuerit eidem nihilominus cum ſit ſua heres patri:in cuius erat poteſtate tranſmiſit poꝛtionē hereditatis paterne ſibi delatam etiam nō aditam ad matrem fratrem ꝛ ſoꝛoꝛem equaliter.Nam eam tranſmiſit ad quoſcunq; heredes.l.apud hoſtes.C.de ſuis ꝛ legi.heredi.l.ventre.ff.de acquiren.here.ꝛ.l.ex militari.§.fi.cū.l.ſeq.ff.de teſta.mili.cum ſi.not.etiam per Bar.in.d.l.ventre.ꝛ Cy.in.d.l.apud.

5 ¶ † Ad quintū dubiū dicendū eſt quod dicta Sempꝛonia non obſtante pactoꝛ de quo fit mentio.j.in.xij.dubio:et ibi latius dicere poteſt et potuit ſuccedere dicte titie ſoꝛoꝛi ſue ab inteſtato in tertia parte bonoꝛum dicte Joannete:nam cum tempoꝛe moꝛtis ipſi' titie ſupereſſent tres:videlicet mater:frater:ꝛ ſoꝛoꝛ dicta ſempꝛonia ſoꝛoꝛ equaliter omnes tres veniunt ad ſucceſſionē dicte titie: et ſic quilibet ſuccedit in tertia parte:dū tamen dicti frater ꝛ ſoꝛoꝛ ſint vtroq; latere coniuncti:vt in aut.defuncto.C.ad trebel.ꝛ in coꝛpoꝛe vnde ſumitur.de here.que ab inteſta.defe.§.conſequens.ꝛ.§.ſi vero cum aſcendentibus.colū.ix. ¶ Nec obſtat ſubſtitutio facta dicte ſempꝛonie in dote de fratre:qꝛ vt.ſ.declaratū eſt relictū factū iſti filie de dote ſua nō conſeruat per.d.aut.ex cā pꝛeteritionis.immo annullaẗ:idō vendicat ſibi locū nec ſubſtō in eo facta.itē teſtatoꝛ oꝛdinauerat ꝙ ſi titia moꝛiaẗ dote cōſtituta qd dos ſibi conſtituta ad gayū reuerteret̃:ſ3 nōdū fuerat ſibi cōſtituta qñ deceſſit:igit̃ ꝛc.ceſſat ſubſtō.Nec etiā obſtat ſubſtō facta in pſonā matris.ſ.ꝙ defūcto gaio et titia bona oīa ad dictā matrē reuertant̃:qꝛ cū cōſtō dotis ficta ipſi titie fuerit ānullata:vt.ſ.dictū eſt: ꝛ etiā ſi que ſubſtō pupillaris poſſet dici eſſe facta ipſi titie de matre quod videt̃ ex tenoꝛe teſti cū dicit pater ꝙ ea ꝛ gayo filio ſuo ꝓmoꝛiēte ſine liberis ꝛc.oīa vniuerſa ꝛ ſingula bona mobilia ꝛ immobilia iura ꝛ actiones ꝛc.attento ꝙ ipſa titia moꝛtua eſt in pupillari etate.nam licet verba in ſubſtitutiōe adiecta

ſint obliqua reuertantur deueniant ꝛc.tamen propter verbum omnia vniuerſa ꝛc.videtur teſtator voluiſſe quod operentur illa verba effectum directe ſubſtitutionis pupillaris infra tempora pupillaris etatis:quia qui omnia dicit nihil excludit.l.hoc articulo.ff.de here.inſtit.

¶Et non poteſt ſubſtitutus omnia habere niſi vigore pupillaris directe alias detraheretur legitima: igitur ibi eſt pupillaris ex preſumpta voluntate teſtatoris.not.hoc Barto.in.l.centurio.ff.de vulga. Attamen in caſu noſtro nihil operatur illa ſubſtitutio:immo annullatur:quia licet als ſubſtitutio pupillaris facta inſtituto vel exheredato filio.per aut.ex cauſa.conſeruetur ſm opinionem Barto.poſitam in.l.i.§.fin.ff.de vulga. licet Dyn.teneat contrarium.et Cyn.ſub dubio relinquat in.d.aut.ex cauſa tamen ſubſtitutio pupillaris facta filio preterito non valet:quia requiritur de ſubſtantia pupillaris ſubſtitutionis quod ille cui fit ſit inſtitutus vel exheredatus: als nulla eſt.l.moribus.verſi.ſed ſi is.ff.de vulg.et pupil.ꝛ ibi no.per glo. et Bart. Remāſit ergo dicta ſubſtitutio fideicommiſſoria omni tempore.Et que dicta ſunt circa ſubſtitutionem pupillarem intelligo eſſe vera ſi dicta titia erat in pupillari etate conſtituta: ſecus ſi pubes erat tempore mortis:quia tunc predicta quātū ad ſubſtitutionem pupillarem ceſſant.Et eſt dicta ſubſtitutio mere fideicommiſſoria.l.nam quod.§.fin.ff.ad trebel.Et ōnis ſubſtitutio fideicommiſſoria vniuerſalis ſit conſeruata:vt.s.eſt declaratum.et ſic iſti gaius et titia teneantur ad reſtitutionem poſt mortem:tamen detrahetur legitima iure nature debita iſti titie:que legitima eſt media pars tertie partis totius hereditatis paterne.Nam licet ibi ſit ſempronia ꝛ ſic videret q̄ titia non deberet niſi hr̄e tertiam partem tertie partis cū ſint tres: et ſic tertiam partem bonorum paternorum pro legitima ſolū habere debeat.in aut.de triente et ſemiſſe.§.i.colum.iij. Tamē quia dicta ſempronia renunciauit bonis paternis cum iuramento non facit partem ^a ſed debet remanere ſua portio legitime penes fratrem ꝛ dictam titiā: ita tenet Pe.ia.in tit.de ꝯdi. ex lege omnino.Quartam vero trebellianicam detrahere non poterant ſucceſſores dicte titie cum ſit prohibita p teſtatorem detrahi in teſtamento:qd̄ facere potuit teſtator:vt tenet Bart. in.l.marcell⁹.in fi.ff.ad trebel.^b ꝛ Cyn.in aut.ſed cū teſtator.C. ad.l.fal.concludo ergo q̄ dicta ſempronia ſuccedet dicte titie in tertia parte portionis ſibi debite ꝛ omnium ſuorum bonorū: vt patet ex predictis.

a ¶Adfacit pre filia q̄ q̄ rauit nō facit pte in expugnatione legitime de hac materia et ſcripſi i deci.p.1a.q̄.599.

b ¶Ad tre bel. aliq̄ tn̄ dicūt q̄ trebellianica n̄ pōt phiberi a liberis p̄mi grad⁹ vt plene dixi i dci.gla.q.ij.

6 ¶†Ad ſextum dubium dicendū eſt q̄d dicta ſempronia ſuccedet dicto gayo fratri ſuo in media pte bonorū ſuorū.ſ.tā legitime q̄ aliorū bonorū ſi que habeat:quia cum ſit mater et ipſa ſempronia ambe veniunt ab inteſtato ad eius ſucceſſionem equaliter.in aut.defuncto.s.alleg.

7 ¶†Ad ſeptimū dubiū dicendū eſt q̄d mater contrahens ſcdas nuptias non poterit facere eius omnimodam voluntatem de fructibus bonorū hereditatis.Immo ſtatim cū ſcdas cōtrahet nuptias priuabit hereditate ꝛ eius fructibus:vt ptꝫ ex verbis

teſtamenti.facit aut.cui relictum.C.de indicta vidui .tol. dicta enim conditio ſi nuptias non cõtraxerit non eſt prohibita in nupta:ſed in virgine ſic.l.ij.cum aut.cui relictum.C.de indicta vidui.tol.

8 ¶ Ad octauum dubium dicendum eſt quod ipſa eſt proprietaria:vt patet ex verbis teſtamenti.Nec illa verba quod poſſit facere ad ſuam voluntatem de fructibus ꝛc.operãtur quod ſit vſufructuaria:nam licet illa verba non fuiſſent per teſtatorem adiecta res ipſas hereditarias cum ſint grauata reſtituere alienare nonpoſſet quo ad hoc vt adueniente tẽpore reſtitutionis fiende haberet effectum:quia non haberet imo vendicaret fideicommiſſarius.l.fi.§.ſinautem ſub conditione.ꝛ aut.res que.C.cõmunia de leg.

¶ Ad nonum dubium dicendum eſt qꝺ ille due partes venient ad ſemproniã ratione coniunctionis non obſtante qꝺ dicta tytia ſit mortua ante matrẽ.l.j.§.ſinautem aliquid ſub conditione.C.de cadu.tol.

9 ¶ Ad decimum dubium dicendum eſt quod preſcriptio quo ad iſtum ſubſtitutum preiudicare non deberet.ar.l.fi.§.ſinaũt.C.cõia de leg.ꝛ.l.j.§.fi.de anna.excep.ꝛ.l.cum notiſſimi.§.illud.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.annoꝝ.cũ ſi.facit ratio: quia non valenti agere non currit preſcriptio ꝛc.

10 † ¶ Ad vndecimum dubium dicendum eſt quod res queſita nomine ſuo ꝛ gaij communicabitur ita quod habebit medietatem iure ſuo et medietatem iure ſucceſſionis filij.Alia media medietas pertinebit ad Semproniam ex ſucceſſione ſui fratris.Quia cum commune negocium geſſerit veniet in communionem.argu .l .ſi ego.ff.de nego.geſt.et.l.ſi patruus.C. communia vtriuſqꝫ iudi. Res vero queſite nomine ſuo proprio non communicabuntur vt dicta.l.ſi petruus.Nec preſumentur queſite de bonis Gaij vel communibus niſi probetur argumen.l.ſi defunctus.C.arb.tutele.Et ſi probetur de bonis Gaij vel communibus acquiſiuiſſe non communicabuntur nec reſtituere cogentur:ſed agetur contra ipſam ad pecuniam.vt dicta.l.ſi patruus.et.l.ſi ex ea pecunia.C.de rei vendi.

11 ¶ Ad duodecimum dubium dicendum eſt quod teſtamentum non eſt nullum pretextu preteritionis dicte Semproniе licet ſit nullum quo ad inſtitutiones ratione preteritionis dicte tytie vt ſupra dictum eſt.Nam filia que iurauit non ſuccedere cogitur iuramentum ſeruare omnino.vt in.c.quãuis.de pact.libro ſexto.et ibi dicit text.omnino ſeruari debebit ꝛc.ergo debet intelligi quod ſiue pater nihil relinquat:nec in aliquo eam heredem inſtituat quod non impugnabit neqꝫ annullabit teſtamentum:quia qui omne dicit nihil excludit.l.hoc articulo.ff.de here .inſtitu. cum ſimili.Et generaliter eſt intelligendum.l.prima.§.et generaliter.ff.de leg.preſtan.Et ſic ſub illo iuramento cenſetur cõprehenſus omnis modus per quem poſſit voluntatem patris impugnare:et ſic quod non poſſit dicere nullum etiam ſi ſibi nihil relinquatur.Et etiam comprehenditur quod patri ab inteſtato ſuccedere non poſſit per predicta : quia dicit omnino ꝛc . Et quia lex pactum.C.de collatio.vbi text.quod ſi filia pactum fecerit de non habendo regreſſum ad bona paterna:pactum illud iuris autoritate improbatur : nec ab inteſtato filia patri ſuccedere ea ratione prohibetur . Apparet ergo ex illo text . quod paciſcendo ſe nullum habere regreſſum ad bona paterna comprehendit nec ab inteſtato nec alij liberi ex perſona dicte ſempronie poterunt rumpere teſtamentum : cum dicta renunciatio habeat vim approbationis ꝛ hoc de equitate.ar.dicte.l.filio preterito.Attamen fideicommiſſum ſibi relictum per patrem qui eam ſubſtituit matri poterit petere et habere:quia cum iurauerit patri ꝛ in eius patris fauorem põt pater iuramentum ei remittere.ar.l.qꝺ fauore.ff.de legi.et in.l.ſi quis

in conſcribendo.C.de pac.⁊ hoc tenet pe.Ja.in ti.de cõdi.ex lege omnimode. quem ſequitur Jo.de aremone.in.l.pactum.C.de colla.in ſua repetitione.Concludo ergo dictam ſemproniam habere debere tertiam partem bonorum titie ſororis ſue:et medietatem bonorum gaij fratris ſui.

¶ Ad decimūtertiū dubiū dicendum videtur dictam ſemproniam in emptione que fiet de illa tertia parte relicta ordinibus per patrē fore preferendā alijs extraneis de equitate.argu.l.ad officiū.C.cõi diui.⁊.l.ſi nemo.in prin.ff.de teſta.tute.Dum tamen tantū det quantum ab alijs reperiretur.vt dictis.ll.⁊ ar.ſi in emptione.ff.de mino.⁊.l.neceſſe.cum ibi no.ff.de in di.adie.licet de rigore non eſſet preferenda iuxta.l.dudum.C.de contrahen.emp.⁊ ven.niſi in licitatiõe alios ſuperaret:vt.l.iij.C.de vecti.⁊ cõmiſſis.¶ Ordines vero repellere nõ poterit a petitione dicte tertie partis offerendo eſtimationē q̃ licet tenere nõ poſſint:tamen non cõpelluntur inuiti vni plus alteri vendere vt.d.l.dudum. Attamen ſi dicti ordines prouocarent dictā ſemproniā ad diuiſionem vel ipſa ſempronia dictos ordines mota controuerſia in rebus que cõmode diuidi non poſſunt admitti deberet ipſa ſempronia ordinibus inuitis ad emptionem pre alijs extraneis cum ſit iudiciū familie herciſcunde.ita de iure dicendū videtur mihi ſaluo conſilio cuiuſlibet alterius melius me ſentientis.

¶ Conſilium.xcvij.

Peſpõſalis eſt libellus appellatorius dñi Frā.gautereti prioris de triſcliuis coram vobis Re.in chriſto patre ⁊ domino domino abbate ſancti Andree monachorū vienne iudice apoſtolico oblato contra dñm Jacobū de morgijs non obſtāte cle. appellanti. de appella.quia verus intellectus dicte cle.eſt q̃ꝺ ꝫ appellās ab interloquutoria vel grauamine non poſſit alias cauſas proſequi cõtra expreſſas in ſua appellatiõe:nec poſſit iuſtificari proceſſus ex nouis cauſis aut de nouo probandis vt ibidem habetur .Attamen cauſe expreſſate in appellatione poſſunt probari per teſtes de nouo coram iudice appellationis producendos vt voluit glo.Jo.an.in dicta cle.appellanti ſuper verbo probandis.Idem ibidem ſentit Pau.de leazariis.⁊ genzelinus dicens poſt illa verba de nouo probandis quod non intendit quod cauſa appellationis non probata probari non poſſit coram iudice appellationis:ſed quod appellatio iuſtificari non poteſt ex cauſa ſuperuenienti poſt appellationem.Aut etiam ſi ſubeſſet cauſa tempore appellationis que non fuit in appellatione expreſſa:ita quod duo requiruntur vt admittantur noue probationes:videlicet q̃ꝺ tempore appellationis ſubſit cauſa.Secundo q̃ꝺ fuerit in appellatione expreſſa.dicit etiā Bar.in.l.eius qui.ff.de appella.reuoc.q̃ꝺ ſi pars petierit ſe admitti ad probandū aliqua facta ⁊ iudex noluerit admittere quod ille cauſe poſſunt coram iudice ad quem probari.¶ Et premiſſa ſunt intelligēda quando appellatur ab ordinatione vel grauamine iudiciali.vbi autem appellatur ab actu extraiudiciali: aut grauamine extra iudiciū illato appellans poteſt corā iudice ad quem facta noua deducere cum ſit tñ prouocatio ad cauſam vt in.c.cum ſit romana.extra de appel.ſeu citatio.c.ſtatuimus.de elec.li.vj.Idē ſentit Spe.i tit.de libellorum cõceptione.§.nūc dicendū.facit pro hoc.c.cūm.de ele.in cle.cū ibi no.Eſt etiam vnum aliud ſpeciale in appellatione extraiudiciali: quia valet appellatio ſine expreſſione cauſe ſcḋm Inn.in.c.cõſulta.de appel.de hac materia appellationis extraiudicialis etiam tetigi in tractatu meo de appellationibus. ibi.liū.quere ec.⁊.ſ.conſi.lxxvij.et.i.conſi.cxxxviij.

Summarium.

1 Filia poteſt heres inſtitui in dote ſua.
2 Pater an poſſit filie in dote inſtitute fratres ſubſtituere.
3 Dos a patre profecta ad ipſum reuertitur mortua filia.
4 Subſtitutio de filijs facta filie in dote an caduca dicatur dote ad patrem reuerſa.
5 Subſtitutio facta filie in dote quando ſortiri poſſit effectum.
6 Pater quando fideicommiſſum particulare adimere cenſeatur.
7 Frater ſorori ſuccedit ab inteſtato.
8 Diſpoſitio teſtamentaria patris ſeruari debet.

Conſilium.xcviij.

Ex duabus facti narrationibus mihi traditis per Antonium de molena viſis clauſulis teſtamẽti Iacobi de molena eius quondam patris. Elicio dubia ſubſcripta: declaranda et examinanda in iure pro declaratione iuris et intentionis dicti Antonij de molena.

Primum dubiũ ſi pater dicti Antonij de molena potuerit inſtituere heredem Franceſſam eius filiam in ſua dote.

Scdm dubiũ ſi dictus pater in dicto ſuo teſtamento potuerit dicte Frãceſſe eius filie ſubſtituere in ſua dote dictũ Antonium et Joãnem de molena fratres vtrinqꝫ coniunctos dicte Franceſſe. Tertium dubium ſi dicta dos fuerit reuerſa et redierit ad dictum ſuum patrem conſtituentẽ ex eo qđ ipſa Franceſſa deceſſit ſine liberis viuente adhuc dicto ſuo patre. Quarto ſi ſubſtitutio facta dicte Franceſſe de dictis duobus ſuis fratribus euanuerit et dici poſſit deueniſſe in cauſam caduci reſpectu dicte dotis: preſuppoſito quod ipſa dos redierit ad patrem. Quinto ſi relictum.x.flore.per dictum patrẽ factũ dicte filie vltra dotem poſſit dici caducũ: attento qđ ipſa filia deceſſit ante dictũ eius patrẽ teſtãtem. Sexto ſi dictus pater teſtator videatur ademiſſe a dicto ſuo teſtamẽto ſubſtitutionẽ reſpectu dicte dotis: attento qđ ipſo teſtatore eo viuente et poſt dictũ ſuũ teſtamẽtũ mortua dicta filia exegit certã partẽ dotis ab heredibus viri ipſius filie. Septimo quis ſucceſſit dicte filie in iocalibus et ſuperuita ſeu augmento ſue dotis: quia ipſa deceſſit ſine liberis ſuperſtitibus patre et dictis duobus fratribus ſuis vtrinqꝫ coniunctis et alijs ſuis fratribus et ſororibus conſanguineis. Octauo reſpectu alterius facti narrationis dum ibi queritur de emolumentis et ſcripturis curie appellationũ ſi pertineant inſolidum dicto Antonio vigore ſue emancipationis et donationis in eadẽ ſibi facte a tempore ipſius emancipationis vſqꝫ ad mortẽ dicti Jacobi eorũ patris non obſtante diſpoſitione teſtamẽtaria dicti eorum patris: etiam reſpectu emolumentorũ curie cõmunis Bratſonorũ.que etiã erãt incluſa in dicta ſua donatione.

Nono ſi dicti alij fratres teneantur reſtituere dicto Anto.per eos exacta et recuperata de emolumentis dicte curie eorum patre viuente.

1 Ad primum dubiũ videtur qđ dicta filia non potuerit heres inſtitui dicta ſua dote per patrẽ cũ ipſa dos eſſet propriũ patrimoniũ ipſi⁹ filie vt dicit tex. in.l.deniqꝫ.§.minorẽ.in fi.ff.de mi. Et nemo põt inſtitui in re ſua ꝓpria.l.proprias.C.de lega.et hoc propter rationem poſitã in.§.ſed et ſi rem.inſti.de leg.facit.l.cũ quis decedẽs.in prin.ff.de leg.iij.hoc etiã probatur per diffinitionẽ hereditatis in.l.nihil.ff.de ver.ſig.et.l.hereditas.ff.de reg.iur.cuꝫ verbum habuit ſibi ſubiunctum importat dñium habere.ff.de verbo.ſignifi.hoc etiã probatur in aut.ingreſſi.C.de ſacroſan.eccle.ibi: vtpote nec domini rerum teſtantur etc. et quod filia non poſſit per patrem in dote inſtitui.tenuit Azo tuba veritatis vt referunt doct.tamen Jo.et Accurſius et cõmuniter doct.tenent contrarium.

z hec eſt cõis opi.qꝺ filia poſſit per patrẽ in dote inſtitui vt re-
fert ⁊ ſequit Saly.in.l.qm̃ nouella.C.de inoffi.teſtõ.etiã de do-
te iam conſtituta ante mortẽ patris:qꝛ cũ dos cõputetur in le-
gitima filie:ↄñr põt in ea inſtitui ſicut in legitima.idẽ etiam te-
net Odofredus in.d.l.qm̃ nouella.⁊ ſi dicatur quid operabit:qꝛ
filia inſtituitur in re ſua propria.dic qꝺ operat ius accreſcẽdi.
vt dicit Bal.in aut.nouiſſima.C.de inoffi.teſta.Cõſuluit tamen
ibi Accurſius ⁊ in.d.l.j.§.deniq̃.ff.de mino.qꝺ pater vltra do-
tem aliquid relinquat filie ad tollẽdũ oẽm ambiguitatẽ doct.in
iure ſcribẽtiũ.put ⁊ fecit dict⁹ nobilis Jacobus de molena pa
ter dicte filie qui vltra dotẽ relinquit ipſi filie.x.florẽ.Conclu
do ergo qꝺ valuerunt inſtitutio.dicte filie:⁊ teſtamẽtum dicti
patris.⁊ hoc de primo dubio.

2 ¶†Ad ſcꝺm dubiũ ſi dictus pater potuerit ſubſtituere dicte
a filie in dicta ſua dote [a] dictos Jo.⁊ Anto.eius fratres vtrinq̃
coniunctos ⁊ in hoc cadit maior difficultas.circa tñ hoc puto
dicendũ:⁊ eſt verũ in iure qꝺ pater nõ potuit ſubſtituere in do-
te dicte ſue filie niſi in eo qꝺ ipſa dos poſſet excedere bonoꝝ
ſubſidiũ ipſius filie.iuxta ea que le.⁊ no.per doc.in.l.lucius ty-
tius.§.filiã.ff.ad trebel.qꝛ in eo qꝺ eſſet infra bonoꝝ ſubſidium
ſiue legitimã filie nõ teneret talis ſubſtitutio cũ grauamẽ non
recipiat legitimã vt.C.de inoffi.teſt.l.qm̃ in prioribus.cũ ſi.ma
xime poſt tpa pubertatis.iuxta.c.ſi pater.cũ ibi not.de teſt.lib.
vj.ideo anteq̃ dicti duo fratres ſubſtituti poſſint experiri pro
reſtitutione dicte dotis vigore dicte ſubſtitutionis eſſet fienda
ſummaria informatio de valore bonorum dicti teſtatoris quan
tum valebãt eius bona tempore ſue mortis:quia ſi habito re-
ſpectu ad valorem bonorum et numerum liberorum teſtato-
ris legitime dicte Franceſſe aſcendat ad.cc. flore.non valebit
dicta ſubſtitutio quo ad dictos.cc.florẽ.pro legitima.in reſi-
duum vero dicte dotis valebit dicta ſubſtitutio per ſupra pro-
xi.allega.ſaluis tamen his que infra dicam circa tertiũ ⁊ quar-
tum dubium.

a ¶In dicta ſua dote.ꝺ hac materia ſcripſi in deciſ.parſa.q.cccccciij.

3 ¶†Ad tertium dubium ſi dicta dos fuerit reuerſa ad patrem
conſtituentem conſiderato quod dicta filia deceſſit ſine liberis
viuente patre conſtituente ⁊ dicendum eſt quod ſecundũ com-
munem opi.doct.in iure ſcribentium de conſuetudine appro-
batam in.l.dos a patre profecta.C.ſolu.ma.

4 ¶†Ad quartum dubium ſi dicta ſubſtitutio in dicta dote fue-
rit caduca ⁊ euanuerit ex eo quod ipſa dos vt ſupra proxime
dictũ eſt reuerſa fuit in dominio ⁊ patrimonio patris teſtãtis.
⁊ credo quod ſic quia non ſolũ dicitur diſpoſitio caduca p mor
tẽ heredis vel ſubſtituti ante teſtatorẽ imo etiã vt in caſu iſto
ſi viuẽte teſtatore res legata vel alias relicta ante mortẽ teſta-
toris deficiat ⁊ eſſe deſinat vt dicit gl.in.l.vna.in.§.⁊ cũ triplici
ſup ṽbo deficiebat.C.de cadu.tol.illa etiã diſpõ teſtato.dꝫ intel
ligi ſi filia viueret ⁊ eſſet dña ipſi⁹ dotis tpe mortis ipſi⁹ teſta
to.qꝛ tũc fuiſſet loc⁹ ſubſtitutioni ſed mõ nihil iuris aut ppie-
tatis eſt penes ipaꝫ filiã nec ei⁹ heredes.iõ de pñti nõ pñt di
ci ipſi filie in ipſa dote ſubſtituti:qꝛ ſi tpe teſtamẽti dicta dos

eſſet inter bona fraterna:nunc tamen eſt inter bona paterna:ideo diuerſo iure
cenſeri debet vt dicti ſubſtituti non admittantur ad dictam dotem:quia non
eſt de preſenti fraterna:ſed paterna pro quo adduco.l.ſi is qui ex bonis.ff.de
vulgaris.

5 ¶ † Ad quintum dubium ſi dicta ſubſtitutio facta per teſtatorem dicte filie in
dictis decem florenis debeat ſortiri effectum.Et breuiter dicendum eſt q̄ dicti
duo fratres ſubſtituti dicte filie.vigore dicte ſubſtitutionis poterant cōſequi
dictos.x.floren.iuxta.d.l.vnā.in.§.pro ſecundo.C.de cadu.tol.Non tñ poterūt
dicti fratres ſubſtituti cōſequi dictaʒ dotē vigore ipſius ſubſtitutionis per ea
que dixi.§.circa tertium ⁊ quartum dubia.⁊ per aliqua que dixi.§.circa ſecūdū
dubium:vbi dixi quod non valet ſubſtitutio vbi alia ceſſarent niſi inquantum
ipſa dos excederet legitimam ipſius filie.Et hec de hoc quinto dubio.

6 ¶ † Ad ſextum dubium reſpondeo ⁊ dico quod dictus teſtator exigendo partē
dicte dotis ab heredibus viri poſt mortem ipſius filie etiam poſt cōditū ſuum
teſtamentum:quod ipſe non videtur dictum fideicommiſſum particulare ade-
miſſe ⁊ reuocaſſe niſi de contraria mente teſtatoris doceret heredes ipſius te
ſtatoris per.l.fideicommiſſam.§.ſi rē.ibi:ergo et ſi nomē debitoris.ff.de le.iij.
Sed licet non videatur ipſe teſtator ademiſſe exigendo partē dicte dotis:ip-
ſam tamen dotē conſequi non poterunt dicti duo fratres ſubſtituti per ea que
dixi.§.circa tertium ⁊ quartum dubium.

7 ¶ † Ad ſeptimū dubiū patet clara reſpōſio q̄d dicti duo fratres vtrinq; cōiū-
cti cū eorū patre excluſis aliis fratrib⁹ eidē filie ſucceſſerūt ab inteſtato equa
liter in dictis iocalibus ⁊ ſuperuita ſibi p heredes eius quōdā viri debilis p
aut.ceſſante.cū materia.C.de legi.here.iūcta aut.defuncto.C.ad tertull.vt er-
go mihi ſaluo ſemp iudicio cuiuſlibet alteri⁹ melius ſentiētis q̄d dicti duo fra
tres vtrinq; cōiūcti nō poſſunt petere niſi dictos.x.floren.ipſi duo inſolidum.
Item iocalia ⁊ ſuperuitam:cum tamē aliis heredibus dicti iacobi teſtatoris.

8 ¶ † Ad octauū dubiū reſpectu emolumētorū ⁊ ſcripturarū dicte curie appella
tionū.dico q̄d ſeruabit diſpoſitio teſtamētaria dicti eoꝝ patris nō obſtāte di-
cta donatione in premiū emancipationis facta dicto antonio:ex q̄ ipſe antoni⁹
in illa quarta parte dicte curie cū dicto onere fuerit per dictū eorū patrem in
dicto ſuo teſtō inſtitutus:pro quo adduco.l.cū a matre.cū ſua materia.C.de rei
ven.Maxime cum ipſe antonius adiuerit hereditatem patris teſtantis abſq;
beneficio inuentarij adeo quod confuſe ſunt propterea acta que antea in di-
ctis ſcripturis ⁊ emolumentis ipſius curie eidem antonio competebant vigo
re dicte donationis.per.l.fi.C.de iure delibe.

¶ Ad nonū dubiū vr dicēdū q̄d dicti alii fratres p eos recuperata ante mortē
dicti eorū patris de dictis emolumētis curie appellationū reſtituere tenent
dicto antonio eoꝝ fratri ſi q̄ tñ reſtituēda p dictos alios fratres quererēt i ſolu
tiōe dotiū filiarū ⁊ aliorū oneꝝ hereditariorū:q: ipſe pr̄ teſtōr expꝛſſe diſpoſuit
q̄ illa emolumēta ⁊ alia ei⁹ debita ⁊ arreragia i his implicarent. ¶ Nec iſta p
dictos alios fratres recupata remanebāt p̄cipua dicto ātonio vigore dicte do
natiōis in p̄miū emācipatiōis ſibi p patrē antea facte cū iura ſibi cōpetētia in
dictis emolumētis fuerint ꝯfuſa p aditionē hereditatis ſine bñficio inuētarij
factā:vt.§.i p̄cedēti dubio dixi.Et q̄ hic dico de recupatis p dictos alios fres.
Idē dicerē de aliis emolumētis ipſius curie:in quib⁹ ipſe pr̄ ſibi obligari fecit
aliquos debētes de ipſis emolumentis ſcripturaꝝ:q: de illis ēt alij fratres vt
heredes prīs rōnē eidē antonio facere tenent:q̄ tñ iplicabunt p dictū antoniū
i dictꝫ oneribꝰ hr̄ditariis:iuxta diſpoſita p patrē teſtātē ⁊ nō remanebūt p̄cipua
eidē antonio:q: ꝯtrariū voluit ⁊ diſpoſuit ipſe teſtātor q̄ volūtas ſeruāda eſt iuribus

vulga.maxime per ipſum Antonium et alios eius fratres qui hereditatem ipſius teſtatoris ſine beneficio inuentarij adiue- rint per iura.ſ.alleg.

¶ Summarium.

1 Debitor excommunicatus ad ſoluendum cogi poteſt.

2 Miſſus in poſſeſſionem cauſa legati contra heredem agere poteſt vt ſibi de legato ſatiſfaciat.

¶ Conſilium.xcix.

IOannes borrelli ciuis gratienopolis eſt excommunicatus ad inſtantiam correctorum donec eiſdē correto ſoluerit.36.floren.dicti correcti creditores dictū debitū ceſſerunt[a] ꝛ remiſerunt cuidā tertio quē tertiū ipſi creditores conſtituerūt procuratorem:vt in rem ſuam ad exigendū dictū debitū.Modo querit ſi dictus terti⁹ ceſſionarius:vt procurator in rem ſuam cōſtitutus poſſit dictum debitum exigere dubium facit:qꝛ dictus borrelli debitor eſt excōmunicatus ad inſtantiam dictorum correctorū cedentium et non videtur propterea poſſe cogi ad ſoluendum dicto ceſſionario donec ipſo prius abſoluto.¶ Contrarium tñ credo:nam videmus qđ ſi debitor ſit alternatiue obligatus ſoluere vel tenere hoſtagia:creditor poteſt nihilominus compellere debitorē ad ſibi ſoluendum:licet debitor teneat hoſtagia:qꝛ illa clauſula de hoſtagijs tenendis eſt appoſita in fauorem creditoris.ita dicit Bar.in.l.j.ff.de lege cōmiſſoria ꝛ ita in propoſito licet debitor ſit excōmunicatus videtur qđ poſſit cōpelli ad ſoluendū per creditorem vel ceſſionarium etiam anteꝙ debitor abſoluatur:ꝛ ita quotidie videmus ſeruari de ſtilo curiarum temporalium qđ debitores excōicati compellūtur ad ſoluendū per curias tpales per captionē corporis vel bonorū donec ſe fecerint abſolui:quia de iure licet quis detineatur perſonaliter incarceratus ad inſtantiam creditoris ipſe creditor nihilominus poteſt conuolare ad bona ipſius debitoris vel ecōtra ſi creditor cōuolauit primo ad bona debitoris poteſt nihilominus conuolare ad perſonam debitoris:vt dicit ꝛ tenet Ang.de aret.in.l.iiij.§.ſi ex conuentione.ff.de re indi.Idem etiā ſi quis fuerit miſſus in poſſeſſionē ex primo decreto in vna re debitoris poteſt poni in alia re ex ſecundo decreto:ꝛ eſt licitum hoc caſu variare ſm Ja. de bu.ꝛ Bart.vt refert de are.qui idem tꝫ in.d.§.ſi ex cōuētiōe.

2 ¶ †Preterea videmus qđ ſi quis fuerit miſſus in poſſeſſionē cā legati vel fideicōmiſſi ſeruādi:ipſe nihilomin⁹ pōt agere cōtra heredē vt ſibi de legato ſatiſfaciat.in.l.qui legati.C.vt l poſ. lega.vel fideicom.In propoſito ergo lꝫ dictus borrelli debitor ſit excommunicatus ad inſtātiam dictorum ſuorum creditorū:ipſe creditor nihilominus poteſt contra ipſum debitorem agere vt ſibi ſoluat:vel alium procuratorem vt in rem ſuam conſtituere ad exigendum dictum debitum abſqꝫ eo quod ipſe abſoluatur donec ſoluerit.ar.d.l.qui legati.

[a] ¶ Ceſſerūt.De materia ceſſionis actionis/ꝛ de procuratore in rē ſuā vide tex.in.l.illā ſubtilem.et ibi Bart.C. de dona.et gl.in.c.j.de pcu.li.vj.ſiu per Jbo in rē ſuā.ꝛ vid in.l.data.C. de act.ꝛ ob. ꝛ recollectꝫ meis.

¶ Summarium.

1 Teſtes poſt teſtium publicationem ſuper nouis articulis examinari poſſunt.

ℭ Conſilium.c.

1 Admitti debent[a] ad probandum.xiiij.z.xv.articu⸗li articulorum in hac cauſa pro parte andree et petri millo vltimo traditorum in comparitione articulata incipiente obiectus ſubſcripti ꝛc.non obſtante publicatione teſtium:hincinde in cauſa examinatorum.Et non obſtante ꝙ partes didice⸗rint teſtificata:quia illi duo articuli vel ſimiles nondum fuerũt in cauſa traditi nec teſtes ſuper eiſdem vel ſimilibus examina⸗ti.Sed continent illi duo articuli facta noua dependentia ex iã in hac cauſa deductis pro parte ipſorum millo.Ideo admitti debent ad probandum etiam per teſtes.per tex.in.c.fraternita⸗tis.extra de teſti.z ibi gloſ.ſuper verbo nouis.Et ſunt articuli diuerſi a primis in cauſa pro ipſorũ millo parte traditis.Ideo cum ſint diuerſi admitti debent ad probandum etiam per te⸗ſtes:vt dicit et tenet expreſſe Odoffre.in aut.at qui ſemel.C.de probat.qui alle.l.pe.C.eo.ti.Maxime quia illi duo articuli non ſunt contrarij primis:ſed tantummodo diuerſi:vt dicit Barto. in.l.cum furti.de in litem iuran.

2 ℭ †Idem etiam ꝙ teſtes poſt publicationem teſtium poſſint examinari ſuper nouis articulis ex prioribus dependentibus: tenet Spe.quem ſequitur Jo.andr.in addi.in ti.de teſte.§.ſatis vtiliter.verſi.z breuiter.Et ꝙ teſtes poſſint examinari ſuper no⸗uis articulis non directo cõtrarijs primis probat tex.in cle.ij. de teſti.ibi vel directo contrarijs ꝛc.z ibi glo.z doc.

> a ℭ Admitti debẽt. Vi⸗de de hoc i ſingu. meo conſilio. xiiij.z in deci.pla. q.xiiij.

ℭ Summarium.

1 Arbiter ab arbitratore differt.

2 Actio non naſcitur ex pronuntiatione a partibus non emolo⸗gata.

ℭ Conſilium.cj.

Viſo compromiſſo de quo in allegationib[9] iuris dño⸗rũ ioannis de ſancto germano z petri barcheti legũ doctorũ.Ego ſubſignatus ſum eorũ opinionis:ꝑ alias rationes qꝛ iura per eos allegata loquũtur in ar⸗bitro:ſed in caſu de quo hic agitur nos nõ ſumus in materia arbitrorũ:ſed in materia arbitratorũ z amicabiliũ cõ⸗poſitorum:inter quos eſt longa differentia[b] vt plene ꝑ Specu.

1 in ti.de arbitris.§.j.in prin.†quia ille dicitur arbiter qui a parti⸗bus eligitur vt procedat ſeruato iuris ordine.l.j.z.l.qualez.ff. de arbitris.Arbitrator vero dicitur qui eligitur vt cognoſcat pretermiſſo iuris ordine:prout equum ſibi videbitur.l.ſi ſocie⸗tatem.§.arbitrorum.ff.pro ſocio.z.l.ſi quis arbitratu.ff.de vb. ob.que leges loquuntur in arbitratore z amicabili compoſito⸗re.ℭ Et ſi dicatur ꝙ ipſe partes ſe compromiſerunt in amicos electos tanꝙ in arbitros.ad hoc reſpondeo ꝙ iuris ordo non fuit coram eis ſeruatus.vt patet tenore inſtrumenti pronun⸗tiationis:ſed tantũmodo ꝓceſſerunt vt arbitratores z amica⸗biles compoſitores.Ideo eorum pronuntiatio non poteſt cen⸗ſeri ſnia arbitri:immo verius ſnia arbitratorũ et amicabilium

2 compoſitorum.ℭ †Ex quorum ꝓnuntiatione ꝓpterea nõ fuit

> b ℭ Eſt lon⸗ga differ.de materia iſta vide plene per Jo.fer. in tj.forma libelli. quo agit ad pe⸗nã ex cõpro⸗miſſo.in gl. ſup vbo tã ꝙ in eorum arbitros.

data parti aduerſe actio:cum non fuerit ipſa pnuntiatio per ambas partes emologata eorum expreſſo conſenſu:nec fuerit emologata tacito conſenſu partium lapſu.x.dierum.quo lapſu.x.dierum non emologatur de iure:ita vt dicunt ꝛ tenent Inno.ꝛ Jo.an.in.c.quintauallis.in vlti.colū.ibi:item ad differentiam arbitri ꝛ arbitratoris ꝛc.extra de iureiur.licȝ ipſa pars aduerſa potuiſſet egiſſe ad penaȝ in compromiſſo adiectam:attento ꝙ non fuit reuerſum a ſententia ad arbitrium boni viri vt dicunt Jo.and.ꝛ doc.in.d.c.quintauallis.

¶Summarium.

1 ¶ Voluntaria ab initio neceſſaria ſunt ex poſt facto.
2 Monitorium de occultis quando valeat.
3 Dictio exnunc quid importet.
4 Appellatio quando ordinationem precedentem compꝛehēdat.

¶Conſilium.cij.

Pacta ligant hoīes.l.ſicut.C.de act.et oblig.ꝛ in.c.j.extra de pact.ꝛ no.extra de elec.c.in cauſis.
1 ¶ †Et ea que ab initio ſunt voluntaria ex poſt facto vigore pacti ſunt neceſſaria.xij.q.ij.eccleſiaſticis.cum ibi not.Hoc pro tanto dico quia pendente cauſa inter claudium de molena inſtantem ex vna parte:ꝛ antoniū de molena ex altera ſe defendentes die xxij.menſis iunij proxime lapſi dicte partes ſe cōpromiſerunt in certos arbitros ꝛ arbitratores:etiam de concernētibus monitionem generalem:de qua in hac cauſa agitur:quod compromiſſum durare dȝ vſqȝ ad feſtū omnium ſanctorum proximum. ¶Et fuit inter dictas partes ex pacto expreſſo actum in dicto inſtrumento cōpromiſſi qđ producitur:ꝙ dicta monitio gñalis poſſit per dictū claudiū contra dictum antoniū proſequi de non reuelatis p eū vt ptȝ in ipſo inſtrumento.ibi exceptis tñ de nō reuelatis ꝛc.Et ideo cū ex pacto inter ipſos vt premittit habito:ita fuerit cōcordatū ꝛ apunctatū nō pōt ipſe anto.reſilire ab ipſo pacto:ſȝ neceſſario hȝ illi ſtare per iura.ſ.alle.ꝙ ita de nō reuelatis p dictū antoniū dicta monitio generalis dȝ ſuo marte currere.
2 ¶ †Nec obſtant per dictū antonium deducta in.xiij.xiiij.ꝛ ſequētibus articulorū ſuorū vltimo in hac cauſa traditorū que negant fore vera. Quia ꝛ ſi verū eſſet ꝙ non poſſet fieri de iure monitio gñalis [a] de nō occultis vt pretendit ipſe antonius.ptextu tñ dicti pacti inter dictas partes habiti dȝ currere dictū monitoriū etiam de nō occultis.ꝛ hoc vigore maxime dicti pacti:quia pviſio hois ſiue pactū predictum cōprehendit caſus qui poſſent dici in hoc caſu a iure exceptati:vt videlicet etiam pro non occultis debeat dictum monitorium currere vt dictum pactum vltra ius de aliquo operetur.argumen.l.ſi q̄s.in princip.ff.de lega.j.et in.c.ſi papa.§.j.de priuileg.lib.vj.ꝛ nota.in.c.is cui.in glo.quarta.de elec.lib.vj.ꝛ per Archidi.in.c.vt officium ſuper verbo brachiū.de heredi.libr.vj.Sicut etiam in ſimili videmus quod licet non prohibeantur alienari pro dote et donatione propter nuptias res ſubiacentes reſtitutioni iuxta auten.res que.C.communia de legatis.ſi tamen ſuper

a ¶ Monitio gñalis. De mōitione generali vide gloſ.et doc.in.l.ciuile eſt.C.de fur.et in ca.romana.fu per verbo rationabili.p Jo.moñ.de ſen.ex.li.vj.ꝛ in ſingul.meis.folio xxx.

ueniat diſpoſitio hominis prohibentis alienari illi caſus pro-
miſſi comprehendūtur ſub tali pacto prohibitiuo vltra ius vt
a non poſſint in illis caſibus ſpecialibus alienari[a] vt dicit et te-
net Bald.in feu.in titu.qualiter feu.olim alienari poterat.in
§.donare.circa princip.ibi oppono de auten.rc.et ponunt ſimi-
qui doct.in.l.ea lege.C.de condi.ob cauſam.et in autent.quibus-
buſcunqʒ.C.de ſacroſanct.eccle.Jdeo debet pronunciari maxi-
me vigore dicti pacti dicta monitio currere debere ſuo marte
de non reuelatis tam per dictum Antonium quam alios cul-
pabiles.Et ita etiam vos venerabilis domine officialis ordi-
naſtis die ſecunda menſis maij proxime lapſi:vt patet in pro-
ceſſu.folio.xix.verſo.dum aſſignauiſtis dicto Antonio quod
declararet in qua parte eſt culpabilis de cōtentis in dicta mo-
nitione generali alias extunc ordinaſtis dictum monitorium
3 currere cum expenſis.†Jlla enim verba exnunc in dicta veſtra
ordinatione ſubiuncta ſunt verba preſentis temporis.l.pri-
ma.§.nunc tractemus.ff.de tute.cum ſimilibus.Et ex illo tunc
fuit per vos dominum officialem dicta ſententia lata:quia il-
la dictio exnunc ſignificat actū verbi prolati:et ex illo tunc cen-
ſetur dicta veſtra ordinatio facta:vt dicit Bald.in feu.in.c.pri-
mo.de mili.vaſallo qui contu.eſt.vbi plene tractat de illis di-
ctionibus exnunc et extunc.Et cum ab illa veſtra ordinatione
non fuerit pro parte dicti Antonij appellatum ipſa tranſiuit
in rem iudicatam:iuxta ea que ponit Bartol.et docto.in.l.
quod iuſſit.ff.de re iudica.Jdeo quo ad non reuelata debet di-
cta monitio currere.

4 ¶†Et ſi dicatur quod ipſe antonius coram vobis interpoſuit
quandam appellationem inſertam in proceſſu.folio.xxvij.illa
enim non reuelat quominus dicta veſtra prima ordinatio in-
ſerta.folio.xix.verſo ſortiri debeat effectum:quia illa appella-
tio non comprehendit dictam veſtram primam ordinationem:
ſed tantummodo quandam aliam inſertam.folio.xxxv.verſo.
facta die decimanona menſis iunij proxime lapſi vt patet ex
narratis in dicta appellatione.ibi:die lune decimanona men-
ſis iunij rc.Jmo nec illa appellatio poterat comprehendere
dictam primam ordinationem cum lapſi fuiſſent non ſolum
decem dies:imo et.xlv.dies et vltra a tempore dicte prime or-
dinationis que tranſiuit in rem iudicatam.¶Ulterius etiam
poteſt dici qđ fuit renūciatum dicte appellationi ꝛ proteſtatio-
b ni[b] per eū facte de volendo eā proſequi ex eo qđ ipſe Antoni⁹
petijt litem conteſtari ſuper dictis ſuis vltimis articulis:quia
ille actus eſt de directo cōtrarius dicte appellationi ꝛ ei⁹ pte-
ſtationi de volendo dictam appellationem proſequi.per ea que
le.ꝛ no.in.c.j.extra de litis conteſta.ꝛ in.c.cum.xv.extra de cō-
ſti.hoc idē tʒ Jo.fer.in titulo forma opponendi cōtra iudicem
ſuſpectum.in glo.ſuper verbo proteſtans.in principio.

a ¶Alienari.de hoc et tetigi in de ci.parla.q.6ii.in fine.

b ¶Proteſtationi.de hac materia proteſtationis vide l ſing.meo fo.xxiij.

¶Summarium.

1 Schedula manu priuati ſignata quando probet.
2 Litera obligatoria obligat ſcribentem nomine proprio.
3 Jus quolibet aut legibus aut moribus conſtare debet.

4 Bona fides verſari debet inter mercatores.
5 Teſtis ſingularis preſumptionem inducit.
6 Preſumptiones plures plenam faciunt probationem.
7 Conſuetudo inter mercatores approbata ab eiſdem ſeruari debet.
8 Juriſditio ſuper minori ſumma ad maiorem pôt protogari.

¶ Conſilium.ciij.

Videtur qđ domini iudices prime ⁊ ſecũde inſtan-
tiarum bene iudicauerint condemnando ſtepha-
num achardi ad ſoluendum ducentum francos
de quibus agitur cum expenſis Antonio albi ori-
ginaliter actori cauſis et rationibus ſubſcriptis
ex proceſſu apparentibus.
1 ¶ † Primo quia de dicto debito ducentum francorũ conſtat ce-
dula ſignata manu dicti ſtephani achardi que eſt inſerta.ĩ.in
proceſſu.fo.lxxij.verſo.Que licet prima fronte de ſe non videa-
2 tur probatoria [a] quia non fuit manu publica recepta.iuxta ea
que le.⁊ no.in.l.generali.C.de tabularijs.lib.xj.tamen quia di-
ctus ſtephanus achardi eam.ĩ.in actis confeſſus fuit ſeu re-
cognouit eam ſcripſiſſe ⁊ ſignaſſe manu ſua propria.Ideo illa
probat ⁊ fidem facit vt probatur in.l.ſi ex cautione.C.de nõ nu-
me.pecu.⁊ in.c.ſi cautio.cũ ibi no.extra de fide inſtr.⁊ inſti.de
litera.obliga.in princ.⁊ per totum.Maxime quia illa confeſſio
ibi cauſatur ex iuſta ⁊ legitima cauſa:videlicet reſponſorio no-
mine guillelmi albi.per ea que le.⁊ no.in.l.cuz de indebito.§.
fi.ff.de proba.¶ Secundo quia licet pars aduerſa opponat qđ
dicta obligatio facta per dictum achardi fuit facta reponſorio
nomine dicti guillelmi albi patris dicti Antonij albi volendo
ex hoc inferre qđ prius erat conueniendus ⁊ diſcutiendus di-
ctus albi ꝙ dictus achardi reſponſor:vt aliqui doct.dicere vo-
luerunt.in aut.preſente.C.de fideiuſſo.cum vt ex aduerſo pre-
tendatur qđ ipſe achardi non renunciauerit iuri de prius cõ-
ueniendo principalem quam reſponſorem:ſed iſtud nõ obſtat
cauſis ſubſcriptis.
3 ¶ † Primo quia vt deponunt teſtes dicti albi examinati ſuper
ſuis articulis incipientibus:quia de iure ⁊c.videlicet ſuper ſe-
cundo ⁊ quarto dictorum articulorum de conſuetudine ⁊ ob-
ſeruantia inter mercatores quales ſunt dicte partes diutius
obſeruata dicta litera obligatoria per dictum achardi ſcripta
et ſignata eſt potens ⁊ efficax ad agendum principaliter con-
tra dictum achardi reſponſorem etiam abſqꝫ alia ſolennitate
aut renuntiatione iuris vt effectualiter deponunt dicti teſtes.
Que conſuetudo inter mercatores etiam in iudicando eſt ſer-
4 uanda:quia † omne ius aut legibus aut moribus conſtat.in-
ſti.de iure na.gen.⁊ ciuili.§.conſtat.Et ſic a pari poteſtate ⁊ au-
toritate procedunt conſuetudo ⁊ lex.ideo multum eſt fauora-
bilis conſuetudo:quia in ea non requritur titulus:vt not.glo.
in.c.fi.extra de conſue.circa medium.ideo in pactionibus ⁊ le-
gitimis ac etiã hereditatibus que debentur liberis attendi-
tur conſuetudo:vt no.ple.in.l.titio.§.fi.ff.de cõdi.⁊ demon.per
Bar.⁊ per

[a] ¶ Probatoria.ꝺ apoca ſi ⁊ qñ fidẽ faciat.ꝺ ꝗ ple.p Jo.fer.in ti.forma opponẽdi ꝫ inſtra in gloſ.ſup verbo ⁊ maxime.

Bar.⁊ per Dy.in.c.indultum.de regu.iur.lib.vj.⁊ per Cy.in.l.ſancimus.C.de
nup.⁊ conſuetudo circa confectionem inſtrumentorum derogat iuri:vt in aut.
de tabel.§.fi.⁊ ibi per glo.quia cõſuetudo eſt forma rei ⁊ quaſi alterum ius na-
turale.vnde conſuetudo tranſmutari non poteſt.l.imperatores:cum ibi no.ff.
de pollicitationibus.Et eſt talis potentie conſuetudo qꝺ per eam datur et at-
tribuitur iuriſdictio illi qui non habet vt dicit Inno.in.c.nouit.de iudi.et facit
tex.in.l.j.de offic.ordi.libro.vj.
4 ¶ †Item etiam quia inter mercatores debet verſari bona fides:nec inter eos
debent attendi ille ſolennitates et iuris ſubtilitates qꝺ defectu renunciationũ
et aliarum ſubtilitatum iuris eorum apoce ⁊ cedule confeſſionum inualiden-
tur:imo etiam inter ipſos mercatores ex nudo pacto oritur obligatio.hec ple-
ne habentur per Bar.in.l.quintus mutius.ff.mandati.¶ Preterea ⁊ tertio qꝺ
non debeat attendi ſi dictus achardi renunciauerit iuri de prius conuenien-
do principalem ꝙ reſponſorem:vel non.Facit ratio:quia lis eſt in hac cauſa cõ-
teſtata:poſt cuius litis cõteſtationem illa pretenſa exceptio cũ ſit ordinis non
debet admitti.iuxta ea que plene dicit Bart.in.l.prolatam.C.de ſen.⁊ interlo.
om.iudi.¶ Ulterius ⁊ quarto non debet illa exceptio ordinis admitti qꝺ ipſe
achardi non renunciauerit iuri de prius conueniendo principalem ꝙ reſpon-
ſorem:quia ſtatuta dalphi.omnium curiarum pñtis patrie certas exceptio-
nes admittunt.videlicet excommunicationis/falſi/tranſactionis/rei iudica-
te:⁊ pacti de non petendo/dumtaxat de quorum numero iſta non eſt.ideo ſu-
per eadem attendi non debet in ſententia in hac cauſa proferenda:per ea que
plene ponit Bar.in.l.j.§.quod autem.ff.quod vi aut clam.quia verbis ſtatuti
ꝙ ꝓ duris ſtandum eſt.l.proſpexit.ff.qui ⁊ a quibus.⁊.l.j.§.is qui nauem.ff.de
exercitoria.cum ſi.cum alie exceptiones cenſeantur repulſe:maxime propter il
la verba taxatiua dumtaxat que de eorum natura excludunt alias exceptiões.
arg.l.qui in aliena.§.libertas.ff.de neg.geſt.¶ Nec poteſt dictus achardi pre
tendere pro viro qꝺ ipſe teneretur dicto quondam guillelmo albi in dicta ſum-
ma.cc.francorum per eum reſponſa Joanni de bruyeres pro ⁊ noie dicti guil-
lelmi albi.Qui de contrario conſtat per depoſitiones teſtium dicti antonij al-
bi examinatorum ſuper dictis ſuis articulis incipientibus:quia de iure ⁊c.ſu-
per primo ipſorum articulorum.videlicet per depoſitionem Jacobi marconis
primi teſtis.idem per depoſitionem Joannis ruffi ſecundi teſtis.Idem ꝑ de-
poſitionem perriuerti andre.xj.teſtis.Item etiam per depoſitionem Joannis
biſardi.xij.teſtis.Et licet dicti teſtes prenominati non deponant clare de nu-
meratione pecunie debita dicto quondam Guillelmo albi per dictum achar-
ditũ preſumptiue deponunt teſtes ipſe achardi tenebatur prout ⁊ adhuc te-
netur in certa ſumma pecunie dicto quõdam guillelmo albi.¶ Et illa preſum
ptio qꝺ ipſe achardi tempore inchoationis preſentis proceſſus in curia de ro-
manis teneretur dicto albi in dicta ſumma petita colligitur clare ex depoſitio
ne dicti.xj.teſtis ꝗ deponit qꝺ dñ ipſe Ant.albi ſayſiri fecit equos dicti archar
di in villa de romanis tpe inchoationis hmõi litis audiuit qꝺ dictus archardi
dixit dicto albi actori qꝺ ipſe ſatiſfeciſſet eidem dicto albi ſi eum gratioſe acce
piſſet:ſed quia ſibi fecerat ſayſiri equos ſuos diſtulit ſibi ſoluere vt effectuali-
5 ter deponit dictus.xj.teſtis.⁊ †licet ille.xj.teſtis in hoc ſit ſolus et ſingularis:
eius tñ depoſitio inducit preſumptionem debiti vt cũ iuramento dicti Anto.
albi originaliter actoris illa verba dicti.xj.teſtis pene probẽtur:licet non de-
claret ipſe teſtis de certa quantitate debiti.ita dicit Bar.in.l.admonẽdi.in ſua
repe.ff.de iureiur.dum ibi dicit qꝺ ſi teſtis deponat ticium mutuaſſe pecunias
et non dicat de certa quantitate tñ ſi conſtat per aliquam cõiecturam de certa

quantitate defertur actori iuramentum ſuper quantitate per cum petita pro-
pter coniecturam:ex quib⁹ apparet qđ coniectura eſt potens ad delationem iu-
ramenti in ſupplementū probationis.allegat ibi ipſe Bar.ad hoc.c.ex literis.
extra de iureiur.coniectura em̄ caſu de quo hic agitur colligit ex eo qđ poſtea
ipſe achardi dictos ducentos fran.rn̄dit dicto albi ſoluere qđ quidem iuramē
tum propterea ipſe albi paratus eſt preſtare.¶ Uel aliter poteſt dici qđ abſq
dicto iuramento ſatis plene reperitur probatum qđ dictus achardi tenebatur
dicto quondam guillelmo albi in ſumma quā dictus achardi rn̄dit ſoluere di-
cto de bruyxeriis.Et hoc per depoſitionem dicti Joannis ruffi/ſecūdi teſtis cir-
ca finem ſue depoſitionis facte ſuper primo dictoꝝ ſuorum articulorum inci-
pientiū quia de iure ⁊c.qui deponit qđ in ciuitate gebeneñ.dictus achardi in
preſentia dicti Antonij albi cōfeſſus fuit ſe eidē teneri vt colligitur ex verbis
ipſius teſtis que depoſitio dicti teſtis facit eo modo quo deponit ſaltim p̄ſum
ptionem debiti:per tex.cū gl.in.l.theopompus.ff.de dote prelega.¶ Alia etiā
preſumptio debiti colligitur ex depoſitione prinerij andree.xj.teſtis.de verbis
prolatis per dictum achardi in villa de romanis dum ipſe albi fecit ſequeſtra
ri equos ſuos quia tūc ipſe achardi dicit qđ eidem albi ſatiſfeciſſet ſi eum gra-

6 tioſe accepiſſet.†Ex qua per rinerij andree depoſitionē etiam oritur alia pre-
ſumptio debiti petiti que due preſumptiones reſultantes ex dictis duabus de-
poſitionibus dictoꝝ teſtium facere debent plenam probationē vt dicit gl.in.l.
excuſantur.§.etas.ff.de excu.tut.⁊ ex illis plurib⁹ coniecturis ⁊ preſumptionī
bus poteſt iudicari iuxta ea que legūtur ⁊ no.in.c.illo.extra de pigno.Et maxi
me cū aliis coniecturis vt dicit gl.in.d.§.etas.¶ Sꝫ in caſu de quo hic agitur
reperitur ſatis clara coniectura ſiue indiciū qđ dictus achardi teneretur dicto
albi quia ipſe achardi veriſimiliter nō ſe obligaſſet pro dicto albi erga dictum
de bruyeria niſi aliunde fuiſſet dicto albi obligatus arg.l.cum de indebito.§.j.
ff.de proba.cum ſi.⁊ hec dicta videntur ſufficere quo ad dictā cedulam per di-
ctum achardi recognitam in qua ipſe achardi reſpondit ſoluere dictos ducen
tos francos petitos.

7 ¶†Quo aūt ad aliam appodiſſam per dictū Joannem de bruyeria in pceſſu
etiā recognitam in qua ipſe de bruyeriis dictū debitum.cc.fran.ceſſit ⁊ remiſit
dicto antonio albi:clare etiam patet qđ ipſe albi vigore ipſius poteſt agere ꝯ
dictum achardi ad cōſequendam ſolutionem dicti debiti.cc.francorum nō ſolū
de iure.imo etiam de more ⁊ cōſuetudine inter mercatores diuti⁹ obſeruatas
vt deponunt teſtes dicti albi ſuper ſcđo ⁊ quarto articulorū ipſius albi incipiē
tium:quia de iure ⁊c.que conſuetudo valet ⁊ eſt inter ipſos mercatores ſeruan-
da per iura ⁊ rationes allegatas ſupra in tertio ⁊ quarto capitulis.
¶ Nec poteſt innalidari prima ſnīa iudicis de romanis ex eo vt pretēdit dicta
pars aduerſa qđ dictus achardi nō ſe ſubmiſit dicte curie de romanis niſi vſq
ad ſummā.xxx.floreñ.ad quos.xxx.floreñ.fuerant eſtimati equi dicti achardi q
tunc fuerāt in arreſto in villa de romanis inſtante dicto albi cōſtituti.Quia ad
hoc rn̄detur multis mediis.Primo quia dictus achardi dedit aliam ⁊ ſecūdam
cautionem inſertam in proceſſu.fo.cliij.in qua deſcribūtur verba generalia ibi
ad cauſam predictam cum dicta ſequela ⁊c.per que verba videtur cōprehenſa
tota ſumma petita in libello dicti albi inſerto in proceſſu.fo.cviij.Cum q̄ fuit
lis conteſtata pro parte dicti achardi.fo.cxxvij.ſuper dicto libello in quo petū
tur dicti ducentum franci ex qua litis conteſt.videtur ipſe achardi iuriſditio-
nem dicti primi iudicis de romanis prorogaſſe pro cognoſcendo in dicto libel

8 lo petita et per glo.⁊ docto.in.l.ſi conuenerit.ff.de iuriſdi.om.iudi.†Cū quia
iuriſditio iudicis qui hꝫ cognitionē vſq ad certam ſummā poteſt prorogari de

a maiori ſumma[a] vt dicit ⁊ tenet Saly. in. l. certa rōne. in pen. q. C. quādo prouocare nō eſt neceſſe. ⁊ facit tex. in. l. de qua re. §. j. ff. de iud. que iuriſditio dicti primi iudicis de romanis fuit per dictū achardi ꝓrogata cauſis. ꝫ. prime declaratis. igit̄ valuit ſnīa dicti iudicis de romanis: nec pōt redargui de nullitate per ꝑdicta. ¶ Silr̄ etiā nō obſtat qd̄ pars aduerſa pretēdit de aſſer
b to libro rationū[b] dicti achardi in ſcd̄a inſtātia corā iudice ap pellationū ꝓducto. q2 ille aſſertus liber non facit fidē cōtra ter tiū tanq̄ ſcriptura priuata vt dicit Jo. ferrarī in tit. forma op ponendi ꝯ inſtrumenta. in gloſ. ſuper verbo non cogitur. vbi plene tractat de libris mercatoꝝ. Tū q2 ⁊ ſi dictus aſſertus li ber rationum faceret aliquam preſumptionem quod negatur: illa pretenſa preſumptio tolleretur per aliam preſumptionem de qua ſupra tetigi videlicet ex eo q dict⁹ albi ꝓbauit per di ctos teſtes q ipſe achardi tenebat̄ dicto albi. tpe dicte reſpon ſionis in certa ſumma pecunie. ideo illa pretenſa preſumptio aſſerti libri rationum tollitur per aliam: q2 vna preſumptio per aliam tollitur. l. ſi qui. cum ibi not. C. de adul. ⁊ arg. l. illud. ff. de peri. ⁊ com. rei vendite.

a ¶ De maiori ſumma. vide in deciſio. parla. q. dcxxvj. et. j. cōſil. cxvj.

b ¶ Libro rationū. Ui. de Joan. de graſſis l. c. ſcriptura. ꝫ fide inſtr. et Jo. fer. l tit. forma opponēdi contra inſtrumentū publicū ⁊ in deciſio. parlamē. q. cccc xlj.

¶ Summarium.

1 ¶ Bona per filium queſita patre viuente an ſint fratribus communicanda.
2 Bona per filium patre mortuo queſita ex pecunia patris non preſumuntur queſita.
3 Donatio facta filio per patrem quando valida cenſeatur.
4 Edificia in locis filio per patrem donatis conſtructa ſunt fra tribus communicanda.

¶ Conſilium. ciiij.

Reſuppoſitis[c] ſupra in facti narratione declaratis pro veris dico quod dictus petrus lauiginati acqui ſita per eum viuente dicto eius patre ponere de bet in communione cum dicto ſtephano eius fra tre in diuiſione eorum hereditatis paterne per. l. filie. la. ij. in fine. et ibi hoc dicit Cyn. C. de collationibus: quia cum ipſe petrus in familia patris reſidebat et bona ipſius pa tris gubernabat cum pater ſenio fractus eſſet preſumitur ip ſe petrus ex bonis patris acquiſiuiſſe per ea que dicit gloſſ. in. l. cum oportet. ſuper verbo ex eius ſubſtantia. quam ibi ſequuntur Joan. fab. et docto. C. de bon. que liberis. et idem dicit Joan. fab. inſtitu. per quas perſonas nobi. acquiritur. in §. j. Niſi contrarium probaretur vt dicunt Cyn. Joan. fab. et docto. in locis preallegatis. Cuius contrarij probatio in cumberet dicto petro. per. l. cum multum intereſt. cum ibi no tatis. C. ſi quis alteri vel ſibi. facit. ff. de furtis. l. qui vas. §. fin. faciunt etiam nota. per Barto. in. l. titium et meuium. §. alte ro. ff. de admini. tuto.

c ¶ Preſuppoſitis. de duobus fratrib⁹ bona communia habentib⁹. de quo etiā vide. ꝫ. cōſil. xx. ⁊. xxvj. vide in ſingularib⁹ meis fo. ccxiiij.

1 ¶ Aduertendū tñ dico circa hoc q2 ipſe petrus ponet in cōio ne tm̄modo precia bonoꝝ per eū acquiſitoꝝ. Non autem ipſa bona acquiſita cum ipſe petrus ipſa bona acquiſierit nomine

ſuo proprio: ideo propria ſibi remanebunt per.l.ſi patruus.C. communia vtriuſq; iudic.facit.l.ſi vnus.§.j.ff.pro ſocio. Quia res empta ex pecunia mea non eſt mea.l.ſi ex ea pecunia.C.de rei ven.cum ſi.

2 ¶ † Sed quid de bonis per dictum petrū acquiſitis poſt mortem patris: certe hoc puto dicendū quod bona per dictū petrū poſt mortem patris acquiſita nō preſumuntur empta ex pecunia vel ex bonis patris. Attento quod ipſe petr⁹ eſt induſtrioſus et mercator et qui potuit acquiſiuiſſe aliunde ꝙ de bonis paternis. licet ipſe petrus ipſa bona paterna indiuiſa adhuc teneat regat ⁊ gubernet vt hec probant in ſimili in.l.ſi defunctus.cum ibi not.per doct.C.arbi.tutelle. Ideo nō tenetur ipſe petrus communicare bona poſt mortem patris acquiſita: quia licet poſt mortem patris dictus petrus rexerit prout et adhuc regat et gubernet omnia bona paterna. non tamen fuit inter ipſos duos fratres contracta ſocietas etiā tacite: quia vbi vn⁹ fratrum negociatur ⁊ alter non: vt in caſu noſtro: non contrahitur ſocietas inter eos vt dicit Barto.in.d.l.ticium.§.altero. niſi dict⁹ ſtephanus alter frater vellet probare contrariū videlicet quod ipſe petrus de bonis hereditariis dicta bona poſt mortem patris acquiſiuerit quod facere poſſet ipſe ſtephanus iuxta que leg.⁊ not.in.d.l.ſi defunct⁹. Sed erit dicto ſtephano difficile illud probare quia dictus petrus eſt induſtrioſus et mercator ⁊ cōſueuit lucrari in mercantiis ideo ex lucro ſuo preſumitur acquiſiuiſſe illa bona empta poſt mortem patris: vt dicunt doc.ſ.alleg. Fateor tamen quod dictus petrus tenebitur rationem reddere dicto ſtephano eius fratri de fructib⁹ ⁊ aliis geſtis ⁊ adminiſtratis in dicta hereditate poſt mortem patris.

3 ¶ † Sed quid de donatione quam pater fecit dicto petro de quibuſdam domo grangia et plaſſegiis: poſſet dici dicta donatio vno reſpectu valida licet inter patrem et filium: quia in ea interuenit traditio iuramentum ⁊ confirmatio per mortē patris. qui eam non reuocauit ante mortem et ſic videtur valere per rationes quas ego plene adduxi in deciſionibus parlamenti. q.cxlvj. tamen alio reſpectu fuit inualida dicta donatio: q2 non fuerunt in ea ſeruate ſolēnitates de quibus in ſtatuto dalphinali nouiſſime facto fit mentio.

4 ¶ † Sed quid de domo ⁊ grāgia nouiter per dictum petrum cōſtructis in dictis rebus donatis dic quod ipſa dom⁹ et grangia diuidentur inter dictos duos fratres equaliter cū aliis bonis hereditariis nec tenebitur dictus ſtephanus rationem facere dicto petro de melioramentis ibi factis viuente patre quia pſumitur ipſe petrus illas nouas cōſtructiones ibi feciſſe ex rebus ⁊ bonis paternis per ea que dixi ſupra in pn.pñtis cōſilii.

¶ Alia etiam conſideratione non tenebitur dictus ſtephanus rationē facere dicto petro de nouis edificiis ibi factis: q2 ipſe donationis ibi erant alie domus ⁊ grāgie ad ſufficiētiā: quas ipſe petrus dirui fecit ⁊ ideo alia nouiter edificata dici poſſunt edificia voluntaria [a] de quibus ratio haberi nō debet iuxta ea que leg.⁊ no.in.l.j.ff.de impē.in rebus do.factis. maxime quia

a ¶ Voluntaria. vid azo. C.de rei vē. l.§.ipſe.⁊ vide.l.in pē.ſi.d ver.a ſignif.

Ipſe petrus fuit in mala fide ibi edificando:quia dicta donatio non valuit:ideo non debet ſibi fieri ratio de dictis edificijs ꝑ ea que dicit azo.in ſumma.C.de rei ven.in.§.item alie.ibi:ſi ꝓ ſtant gratia rerum ꝛc.

¶Summarium.

1 Eligens actionem in factum natam ex ſententia an cenſeatur renunciare iudicis officio.

2 Officium iudicis an poſſit cum actione concurrere.

3 Miſſus in poſſeſſionem cauſa legati ſeruandi cōtra heredem vt ſibi de legato ſatiſfaciat agere poteſt.

4 Creditor poteſt bona debitoris incarcerati apprehendere.

5 Procurator poteſt ad literas excōicatorias redire actione in factum relicta per eum intentata.

¶Conſilium.cv.

IN cauſa vertente coram vobis venerabili ꝛ egregio viro domino officiali metropolitano Vienne inter Joannem borrelli: tamen inſtantem ex vna parte et franciſcum correti nominibus quo in actis ſe defendentem.

1 ¶†Pro parte dicti borrelli fuit tradita quedam cōparitio que incipit dicti honorabilis ꝛc.in qua ille qui dictaꝫ cedulam dictauit falſe allegauit Spec.ꝛ Bar.quia nō eſt verum qꝺ ipſi dñi docto.dicant qꝺ eligendo actionē in factum ex ſentē tia natā videatur renunciatū officio iudicis qꝺ etiam competit pro obtinendo effectū ſententie.Sed bene dicūt qꝺ ex ſententia dantur duo remedia ad obtinendum iudicatum:videlicet actio in factum ꝛ officium iudicis.Sed nō dicunt qꝺ electa vna via tollatur alia.ideo ille qui dictam cedulam dictauit cū dictauit aut volēdo decipere partē ꝛ iudicem aut forte quod ipſe ignorat veritatem iuris.Hūc tamen articulum in iure bene ꝛ plene tractat ꝛ declarat Joānes ferrarꝰ in tit.forma libelli in actione reali in glo.ſuper verbo quatenus ex officio.circa finem.ibi:ex premiſſis ergo patet ꝛc.cuius verba hic duxi inſerēda ꝛ deſcribenda de verbo ad verbum:vt clariꝰ colligi poſſit mens ipſius domini Joan.ferrarij.

¶Sequuntur eius verba nihil addito neqꝫ remoto.

2 ¶†Ex premiſſis autē patet ſoluta queſtio qua ſolet queri an iudicis officium cōcurrat cum actione vt vbi competit actio deꝰ et ſimiliter intentari poſſit officium iudicis:in qua queſtiōe ſic dic.Aut loquimur in officio iudicis mercenario:et illud currit ſi concurrat non videtur ergo ei renunciatum ſemper [a] cum actione propoſita vt.ſ.dictum eſt.¶Aut loquimur de nobili ꝛ hic conſidera quod quoddā eſt officium nobile qꝺ competit et datur ſm ius commune illud cōtinuādo.et tūc cōpetit vbicūqꝫ et actio competit.vt in.c.conquerēte.ꝛ ibi per Innocē.extra de offi.iudi.ordi.cum tale iudicis officium ſit latiſſimum.vt.l.j.ff. de iuriſ.om.iudi.Quoddam vero eſt nobile officium quod datur cōpetit cōtra ius cōmune ꝛ illud impugnat de quo loquitur. c.iudicis officiū.extra de offi.iudicis.ꝛ.l.in cauſis.ff.de mino. vt eſt in integrum reſtitutio:et tunc non datur tale officiū vbi

a ¶Semp attende ad iſtud ꝟbum ſemper qꝛ ſi ſemp concurrat offi῀ iudicis pōt ergo ſemp intentari.

alia actio competeret ſed ſolum datur in defectum actionis al-
terius.quod ſequitur Jnno.in loco preallegato. ¶ Ex quibus
verbis ſatis colligitur quod cum actione in factum que datur
ex ſententia poſſunt cõcurrere officiū iudicis mercenarium et
etiam nobile quando vt in caſu de quo agitur: officium iudicis
nobile competit ſecundum ius cõmune prout cõpetit vt dicūt
Spe.⁊ Bar.in locis per partem aduerſam allegatis vt dixi ſu-
pra in principio preſentis cõſilij. Nec eligendo actionē videtur
renunciatum officio iudicis per predicta.

¶ Sed quia dominus guido pape vt procurator in rem ſuam a
dictis correis dudum conſtitutus petijt debitum de quo in li-
teris excommunicatorijs fit mentio coram officiali grationo-
polis: ſi ipſe dominus guido derelicta dicta petitione ⁊ procu-
rator predictus iuncto ſibi dicto frãciſco correi potuerit iuri-
dice exequi facere dictas literas excommunicatorias contra
dictum borrelli excommunicatum ⁊ eius bona prout factum fuit:
vt fuit deductum in articulis dicti frãciſci in cauſa traditis. Et
dicendū eſt indubitanter qđ ſic cauſis et rationib⁹ ſubſcriptis.

3 ¶ † Primo quod videmus quod ſi quis fuerit miſſus in poſſeſ-
ſionem cauſa legati vel fideicommiſſi ſeruandi ipſe nihilomi-
nus poteſt agere contra heredem vt ſibi de legato ſatiſfaciat
in.l.qui legati.C.vt in poſſeſſionem legatorum vel fideicõmiſ-
ſorum.ita quod permiſſionem in poſſeſſionem bonorum non vi-
detur actioni ſue perſonali renunciaſſe. ¶ Et illam.l.qui legati
inducunt doc.in argumẽtum quod ſi fecit ſayſiri debitū deb-
itoris mei quod nihilominus poſſum debitorem meum com-
pellere [a] ad mihi ſoluendum. Ex quibus patet quod dicti cor-
rei conſtituendo procuratorem dictum dominum guidonem
pape vt in rem ſuam ad exigendum dictum debitum quod non
videtur dictis eorum literis excommunicatorijs renunciaſſe per
dictam.l.qui legati. ¶ Secundo quia videmus quod ſi debitor
ſit alternatiue obligatus ſoluere creditori vel tenere hoſtagia
poteſt nihilominus ipſe creditor compellere debitorem ad ſibi
ſoluendum licet debitor teneat hoſtagia. Nec petendo debitum
videtur hoſtagijs renunciaſſe.ita dicit Bart.in.l.j.ff.de lege cõ-
miſſoria.ita in propoſito licet dictus borrelli ſit excommunica-
tus potuit nihilominus cõpelli ad ſoluendum per dictum dñm
guidonē pape procuratorio nomine in rem ſuā dictorū corre-
orū. Nec petendo debitum videret renunciaſſe dictis literis
excõmunicatorijs. ¶ Tertio quia licet quis primo intẽtauerit
petitorium poteſt ipſum petitorium relinquere ⁊ intẽtare poſ-
ſeſſoriū quod eſt magis priuilegiatum vt in.c. paſtoralis.extra
de cauſa poſſ.⁊ proprietatis.

4 ¶ † Quarto quia licet quis detineat incarcerat⁹ ad inſtãtiā ſui credi-
toris. Jpſe creditor nihilomin⁹ põt cõuolare ad bona ipſi⁹ de-
bitoris vel ecõtra ſi creditor prio cõuolauerit ad bona debito-
ris põt nihilomin⁹ poſtea cõuolare ad perſonā debitoris vt dicit
et tenet Ang.de aretio doc.nouiſſim⁹ in.l.iiij.§.ſi ex cõuẽtiõe.ff.
de re iudi.q̄ ad iſtud propoſitū inducit dictū.§. ¶ Et idē etiā ſi
quis fuerit miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto in vna re

a ¶ Cõpel-
lere. Bar.⁊
doc. tenent
Jnū ⁊ vide
in ſingulari
bus meis:
folio. clxxj.
verſo.

debitoris poteſt poni in alia re ex ſecundo decreto:et eſt licitum variare ſecū dum Jaco.de but.et Bario.vt refert ipſe Ange.de are.qui idem tenet in.d.§.ſi ex conventione.

5 ¶ †Et ex his premiſſis rationibus patet quod fuit licitum dicto domino Guidoni procuratori predicto derelicta actione in factum per eum intentata/procuratorio nomine predicto coram dicto domino officiali Grationopī.pro dicto debito redire ad dictas literas excōicatorias ꝛ monitorias/et facere eas exequi in bonis dicti borrelli debitoris excōicati.Attento quod ipſe dominus Guido renūciauit dicte cauſe coram dicto officiali per eū nomine predicto more. ¶ Vidimus enim quod ſi competant duo remedia circa idem vnum ordinariū et aliud extraordinarium/vnum non tollitur per aliud:quia ſi primo intenta uero remediū ordinarium poſſum nihilominus poſtea redire ad extraordinarium maxime quando extraordinarium habet pleniorem effectum ꝙ ordinarium.vt dicit ꝛ concludit C y.in.l.etiam.in quarta oppoſitione.C.ſi tutor vl' curator intercesserit.Sed officiū iudicis in caſu de quo agitur habet pleniorem effectum:quia abſqꝫ libelli oblatione ꝛ aliquo alio ſtrepitu iudicij fit executio iudicati.igitur ꝛc.¶ Eſt etiam domine mi domine officialis aduertendum qđ ob expletis vigore dictarum literarum excommunicatoriarum monitoriarum a vobis dudum emanatarū dictus borrelli non apppellauit ad vos nec ad aliū ſuperiorem ideo nō debet ipſe borrelli in hac cauſa audiri per viem.ſimplicis querele quia in actibus iudicialibus vt in caſu noſtro locū habet appellatio. Nō autem locum habet via ſimplicis querele.ita dicit Joan.monachi in.c.conſultationi.de appel.lib.vj.in glo.j.circa medium.ibi:via tamen ſimplicis querele ꝛc.ſed dictus borrelli in hac noua cauſa coram vobis procedit non per viā appellationis ſed per viam ſimplicis querele:ideo non eſt audiendus:ꝛ petita per eum fieri non debent.

¶ Summarium.

1 Fratribus nil queritur ex contractu per fratrem inito quem non ratificauerunt.

2 Debitor quo caſu moroſus dici poſſit.

3 Creditor quando ad domum debitoris cauſa ſolutionis recipiende debeat venire.

¶ Conſilium.cvj.

HOnorabilis vir Joānes attiuerij ſecretarius Dalphi.dudū abergauit ꝛ in emphyteoſim tradidit quaſdam poſſeſſiones Jacobo roberti al's quarto recipienti nolbus ſuo et triū aliorū ſuorū fratrum ſub certo annuo cenſu et ſub certis intragijs per ipſum Jacobum dicto attiuerij ſoluēdis.Et promiſit ipſe Jacobus nominibus ſuis ꝛ dictorum fratrū dictū cenſum ſoluere dicto attiuerij anno quolibet in quolibet feſto olm ſctōrū.Cōtingit qđ ipſe roberti ceſſauit in ſolutiōe dicti cēſus nō ſolū tribus ſed pluribus annis ita qđ mortuo dicto Jacobo dictus attiuerij obtulit libellū cōmiſſi cōtra liberos ꝛ heredes dicti Jacobi poſſeſſores dictorū bonorū in cauſa declarationis bonoꝝ ipſius Jacobi.Et in dicta cā fuit lata ſnīa pro dicto attiuerij ꝛ cōmiſſum ſibi declaratū ꝛ adiudicatum.Modo contingit quod in cauſa appellationis dicti liberi et Jacobi opponunt et dicunt male fuiſſe iudicatum.Ex eo quod dictus Jacobus dicta bona receperat in abrogamentum et non ſolum nomine ſuo proprio ſed etiā pro et nomine doctorum ſuorum fratrum:qui fratres non fuerunt in cauſa vocati. ideo qđ non poterat ſentētia ferri niſi pro quarta parte ꝯtingēte dicto Jacobo cū ipſi eſſent quatuor fratres.Modo querit̄ ſi dicti liberi Jacobi bene dicāt.

1 ¶†Et credo indubitanter quod non bene dicunt ſed qđ male mouentur cum dicti alij tres fratres non ratificauerint dictū contractum:nec al's conſtet quod ratum [a] ipſum contractum habuerint:ideo nullum ius fuit dictis fratribus abſentibus queſitum ex dicto contractū per.l.ſi ego.ff.de nego.geſt.et ibi Barto.ff.ſed per ratihibitionem non ſecutam illa bona effecta fuerunt inſolidum dicto Jacobo contrahenti iuxta.l.fundus ille.ff.de contrahen.emp.et ven.iuncta.d.l.ſi ego.Et ad iſtud propoſitum Barto.in.d.l.ſi ego.alleg.Et qui ita tenet in.l.ty‐rium.§.altero.ff.de admi.tutorum.

¶Ulterius etiam in dicta cauſa appellationis opponunt dicti liberi Jacobi quod dictus attinerij non petijt anno quolibet cenſum ſuum nec mandauit queſitum ad domum ipſius Jaco‐bi in quolibet termino:et ſic cum ipſe Jacobus non fuerit in mora/commiſſum non debet habere locum.Sed dicti liberi male hoc etiam reſpectu mouentur quia habent text.l.contra ſe quod imo ipſe Jacobus eorum pater debuit dictum cenſum anno quolibet portare ad domum [b] dicti attinerij vt no.in.l.ij.in.§.ſi.C.de iure emphiteotico.facit ad hoc.l.penult.§.fin.ff.

2 de conditio.et demonſtratio. †Sed pro maiori declaratione huius articuli dic quod quandoq; in obligatione cōtracta non eſt appoſita dies tacite vel expreſſe et hoc caſu debitor non po‐teſt dici moroſus niſi interpelletur a creditore vt.l.ſi ex legati cauſa.ff.de verborum obligatio.Et hec interpellatio ſeu denū‐ciatio eſt fienda ſi reperiatur alias ad domum debitoris.vt.l.ſi dictum.§.j.et.ſi.ff.de euictionibus.⁊ de damno infec.l.iiij.§.domum.et.l.j.§.j.ff.de libe.agnoſcen.¶Quādoq; vero in obli‐gatione eſt appoſita dies ſolutionis faciende tacite vel expreſ‐ſe:et tunc eſt ſciendum quod quandoq; debitor tenetur aliquid dare vel ſoluere reſpectu certe rei vł pro re certa:⁊ tūc debitor tenetur afferre et venire ad domum creditoris.l.ij.§.ſi.C.de iu‐re emphi.et in.l.forma.§.ſi agrum.ff.de cenſibus.¶Et iſtud eſt intelligendum quando debitor et creditor ſunt einſdem fo‐ri:et eo caſu debet venire ad domum [c] creditoris debitor ⁊ ſi‐

3 bi creditori offerre.†Sed ſi dicantur eſſe diuerſi fori tunc cre‐ditor tenetur venire ad domum debitoris pro ſolutione reci‐pienda.vt in.l.Litem illa.cum ſua glo.ff.de conſti.pe.⁊ ibi plenie per Bar.de hac materia.¶Et per premiſſa dicitur quod quan‐do dominus et emphyteota ſunt diuerſi fori ſeu diuerſe iuriſ‐ditionis tunc in die ſolutionis fiende ſufficit quod emphyteo‐ta exiſtens in domo ſua in preſentia teſtium(et cautius ſi cum tabellione)proteſtetur ſe paratum ſoluere canonem domino directo in alio foro degēti/ſi eſſet preſens qui reciperet vel ei' procurator habens ad hoc mādatum.¶Ex quibus propterea dico quod cum dicti attinerij et Jacobus eſſent eiuſdem fo‐ri et iuriſditionis quia ambo morabātur in hac ciuitate Gra‐tionopol.quod dictus Jacobus emphyteota tenebatur por‐tare cenſum ad domum dicti attinerij domini directi:⁊ quia non fecit fuit in mora:et propterea recte fuit declaratum com‐miſſum.

a ¶Q̄ð ra‐tū.h ſi res cōi nomine emat ſeu acq̄rat an efficiat cōiſ aliq̄ abſēs cuius noie fuit res acq̄ſita ratū ha‐buerit.de q̄ vid.ð.cōſi.xx.ibi ter‐tio pmittē‐dum eſt ⁊c.

b ¶Portat ad domū.h tractatur ſi ēphy.dēat portare cē‐ſū ad domū dñi directi.

c ¶Ad do‐mū.de hac materia vid Panor.l.c. ſignificāte. eꝫ de pig.

¶Summarium.

1 Tempus datum ad petendum apoſtolos quando currere incipiat.

2 Acceptatio beneficij nondum vacantis quando valeat.

3 Collatio priorat9 facta a delegato pape an valeat non facta mentione de poſſeſſione.

¶Conſilium.cvij.

Ex facto tali mihi tradito oriuntur dubia ſubſcripta.

1 ¶†Primo ſi.xxx.dies qui dantur ad petendum apoſtolos[a] computentur a die ſententie vel a die interpoſite appellationis. Jo.andr.fuit in opi.in c.ab eo.de appella.ibi glo.ij.quod a die ſententie dicens quod tempore apoſtolorum petendorum incipiant currere vna cum tempore appellationis interponende ꝛ ſic a tempore ſententie. Ratio ſecundum Pau.quia appellatio ꝛ apoſtolorum petitio fuerit coram eodem iudice ꝛ apoſtolorum petitio eſt acceſſoria ad appellationem ideo vnū in aliud computatur.ꝛ hanc opi.etiam ſequitur Guillelmus de monte.laudu.et Joan.and.in cle.ſi ei quem. ¶Sed his non obſtantibus gemzellinus in dicta cle.ij.de appella.tenet contrarium dicens eos computandos a tempore appellationis interpoſite:vnde dicitur quod computantur a tempore ſententie ſup.per appellationem ſuſpēſe.idem ſequitur.ſm eum dominus Hoſti.in.c.cordi.de appel.lib.vi.ꝛ in ſum.eo.tit.de appel.§.qualiter.verſic.ſuder autem.hanc etiam opi.ſequitur Genzellinus in.d.c.ab eo.de appella.quam opi.ſequi refert Joan.de lignano ꝛ dominos de rota.dicentes eam etiam ſeruari de ſtilo palatij tanquam equiorem.Hen.bohic in.c.cū ſit romana.de appel.recitat oēs opinio.ꝛ concludit pro opi.Hoſti.ꝛ ſequacium.

2 ¶†Secundo quia habens gratiam expectatiuam a papa acceptauit beneficium nondum vacans quia adhuc viuebat vltimus prior ſi valuerit dicta acceptatio.circa hoc puto dicendū quod fuit inutilis talis acceptatio:quia de beneficio nondum vacante.c.j.ꝛ.c.ne captande.de conceſſ.preben.lib.vj.ꝛ eodem titu.in antiquis per totum.ita domini de rota determinauerūt q.cccc.xxvij.que incipit.item ſi impetrans apoſtolicus ꝛc.Et eſt in via perditionis iuris per not.vbi.ꝫ.ꝛ in.c.auaritie.de elect.lib.vj. ¶Et hoc maxime ſi ſcienter.Si autem ignoranter ꝛ bona fide veriſimiliter credens ꝛ preſumens illum eſſe mortuum aliud forte videretur dicēdū de hoc hoc per doc.in.c.cum qui.ꝛ.c.preſentium.vij.q.j.ꝛ in.c.j.de conceſſio.preben.vel eccle.nō vacan.ꝛ ibi glo.

3 ¶†Tertio quia delegatus a papa dictum priorātū cōtulit non facta mentione de poſſeſſione aduerſarij ſi valuerit talis collatio:ꝛ videtur quod non per.c.cū noſtris.extra de cōceſ.prebē. Sed dubiū facit q2 in bulla gratie expectatiue eſt clauſula irritās que clauſula inficit titulū ꝛ poſſeſſionē ordinarij:quia poſſeſſio prouenit in beneficialibus ex titulo per.c.j.de reg.iur.li.vj.Jſtud tamen relinquo plenius cogitandum.

[a] ¶Apoſtoli hic qn incipiāt currere.xxx.dies qui dant ad petēdū apoſtolos de hoc vide in deciſ. parte.xxv.

¶ Summarium.

1 Actor violentus quis dici poſſit.
2 Actor excommunicatus a petendo etiam inuitus repellitur.
3 Excommunicatus compenſare volens repellitur.

¶ Conſilium.cviij.

Franciſcus coyreti nominibus ſuo ⁊ tutorio nomine liberorum ⁊ heredem Joānis coyreti obtinuit de anno domini.1466.literas a domino officiali Uienne contra Joannem borrelli excommunicatum tres anni ſunt elapſi:in quibus literis mandatum fuit domino iudici curie communis Grationop.quatenus compelleret dictum borrelli captione bonorum redire vnitati eccleſie:qui dominus iudex curie communis requiſitus de hoc anno currente.1469.pro parte dicti Franciſci coyreti nominibus predictis mandauit dictos borrelli pignorari:⁊ qui fuit pignoratus de bonis ſuis:videlicet de quadam camera ad inſtantiam dicti coyreti ⁊ ad proſequutionem domini Guidonis pape procuratoris in rem ſuam dictorum coyretorū.Et miſſus fuit ipſe dominus Guido procuratorio nomine predicto in poſſeſſionem realem dicte camere:a quibus expletis dictus borrelli non appellauit:ſed recurret ad dictum iudicem curie communis Grationopol.a quo ipſe obtinuit literas querele afferēdo quod ipſe indebite fuerat pignoratus petendo ipſam pignorationem ⁊ literas iudicis reuocari ſuper quibus literis pendet lis in dicta curia communi Grationop.inter dictum borrelli querelātem ⁊ dominum Guidonem pape citatū vt procurator dicti coyreti querelatum ex altera in manibus claudijs monetij.In qua cauſa dictus dominus Guido petit dictum borrelli ab agendo repelli tanquam excōmunicatum.Modo queritur ſi debeat repelli a proſequutione dicte cauſe tāq̄ actor.⁊ credo indubitanter quod ſic:cum ipſe borrelli veniat ad reuocationem dictorum expletorum principaliter ⁊ non per modum exceptionis:⁊ propterea dicatur actor.ita determinat Bart.in.l.de pupillo.§.ſi procurator.lo.ij.ff.de noui oper.nuncia.⁊ cum ipſe ſit actor debet propterea repelli ab agendo in hac cauſa vt in.c.decernimus.de ſenten.excom.lib.vj.cum ſimi.etiam de iure ciuili vt dicunt Cy.⁊ doc.in.l.placet.C.de ſacroſanc.eccle.ſi autem veniſſet ipſe borrelli principaliter ad ſe defendendum antequam ipſe dominus Guido miſſus fuiſſet in poſſeſſionem dicte camere ⁊ in conſequentiam ad reſtituendum tunc non diceretur actor ⁊ deberet audiri vt ibi dicit Barto.ſed non poteſt dici quod ipſe borelli in dicta cauſa veniat ad defendendum cum tempore dictarum literarum querele dictus dominus Guidoni nihil ab ipſo borrelli peteret ⁊ merito cum ipſe dominus Guido tunc poſſideret rem de pignore captam: oportet ergo neceſſario dicere quod ipſe borrelli veniat principaliter ad reuocationē:dictorum expletorum:et quod propterea cenſeri debeat actor per dicta Bar.vbi ſupra.

1 ¶ †Nec poteſt dici ipſe borrelli actor violentus in dicta cauſa ſed volūtarius quia ipſe borrelli non fuit tractus in dicta cauſa per dictū dominū Guidonem. ſed ipſe borrelli traxit in cāz dictū dn̄m Guidonē corā dicto iudice cōi gronop̄.

2 †Et qđ excōmunicatus actor inuitus etiam a petendo repellatur facit quod vidamus in compenſatione quia excōicatus non poteſt petere compenſationem ſi ab alio in iudicio conueniatur ſed repellitur volens compenſare:quia compenſando petit vt tenet Bar.poſt Oldra.⁊ Jacob.de are.in.l.amplius non peti.ff.rem ra.haberi.Idem tenet Alberic.de roſate.l.cum alter.ff.de compenſa. et tamen petendo compenſari videbatur actor inuitus.cum inuitus fuiſſet tractus in cauſam:quia iudicium confertur in inuitum in.l.inter ſtipulantem.§.ſi

ſtichum.ff.de verb.obliga.concluſio tamen doctorum ſe habet quod nō auditur
excommunicatus volens compenſare.hoc etiam probat textus in.c.cum inter
priorem.de excep.quia licet ſit licitum excōmunicato excipere ſe defendere et
appellare quia appellatio dicitur defenſio.vt in.d.capitulo cum inter.tamen
non eſt ei permiſſum reconuenire vel compenſare.vt ibi text.cum gloſſ.Idem
dicerem in excommunicato qui vellet reconuenire cum etiam reconueniendo
petat et eſt text.in.c.cū inter priorem.de excep.in antiquis.Ex quibus conclu-
dendum eſt quod actor etiam inuitus excommunicatus repellitur a petendo
in iudicio ⁊ non ſolum petendo principaliter in iudicio:ſed etiam acceſſorie vt
ſupra dixi in compenſante et reconueniente.

Summarium.

1 Actio hypotecaria poſſeſſionem propriam creditoris aduocat.
2 Beneficium legis finalis.C.de acquirenda poſſeſſione quando intentari dica-
tur.
3 Voluntas verbo et facto declarari poteſt.

Conſilium.cix.

Omini de parlamento dalph.mihi ſubſignato miſerūt de hoc an-
no currente domini.M.cccclxix.⁊ die.xx.menſis decembris.facti
inferius de verbo ad verbum deſcriptis licet ſub nominibus ex-
traneis vt in proceſſu tunc per eos diffiniendo dicerem opinio-
nem meam in camera conſilij opinando cum eis pro diffinitione
ipſius proceſſus.Et ſequitur dictum factū.Berta matrimonium
cōtraxit cum titio pater berte in dotem conſtituit mille floren.auri.ticius pro-
miſit dotem reſtituere caſu adueniente reſtitutionis dotis ⁊ dedit fideiuſſores
pro dote reſtituenda.poſt hec annis pluribus elapſis dictus ticius volēs bonā
fidem agnoſcere et fideiuſſores ſuos a fideiuſſione liberare ad proſecutionem
parentum ⁊ amicorum berte tunc abſentis notario tamen et dictis parentibus
ſtipulantibus acceptauit dictam dotem ſuper quibuſdam ſuis predijs et poſ-
ſeſſionibus in inſtrumento ipſius accep.deſigna.ipſa predia ⁊ poſſeſſiones pro
dicta dote expreſſe hypotecando demū facto dicto accepto poſt annos plures
predictus ticius predicta bona pro dicta dote hypotecata vendidit et aliena-
uit pluribus emptoribus illa tenentibus et poſſidentibus:et mortua bertha
liberi ipſius volenti dotem ſolutam recuperare egerunt hypotecaria cōtra di-
ctos tertios poſſeſſores dictorum bonorum qui aduerſus dictos actores op-
poſuerunt exceptionem ordinis de priꝰ conueniendo fideiuſſores cōtra quē
exceptionem ordinis proponunt actores quod agunt virtute accepti facte in
quo cenſentur fideiuſſores liberati.Tum propter enarratiuam dicti inſtrumē-
ti accepti volendo fideiuſſores ſuos a fideiuſſione liberare:quam liberationē
agnouerunt dicti actores liberi ⁊ heredes dicte berthe ipſo inſtrumento acce-
pti vtendo.Tum quia propter nouationem ſubſequutam prime obligationis
queritur quid iuris.

Supra in dicta facti narratione mihi tranſmiſſa non fit mentio per inad-
uertentiam:credo quod in dicto inſtrumento accepto dotis interuenerit con-
ſtitutum prout interuenit prout vidi in camera conſilij in proceſſu quia mari-
tus in dicto accepto dotis bona que tradidit in acceptum dicte eius vxoris cō-
ſtituit ſe tenere precario nomine dicte eiꝰ vxoris donec eidem de dicta ſua do-
te ſatiſfeciſſet adueniente caſu reſtitutionis ſolutā:ex qua cōſtitutione p̄cari) videt

a ¶ Nõ fuit ne‑ceſſe. De hypote‑caria actiõe vidĕ plene in deci. gla.q. ccccxxxij.

b ¶ Diſcuſ‑ſiõe. hoc q̃ſ‑lit ꝯſtitutio p̄cari facit ceſſare diſ‑cuſſionẽ bo‑noꝝ debito‑ris p̄ncipa‑lis: ꝛ ꝯſtitu‑tio p̄carĩ fa‑cit ceſſare preſcriptio‑nem vt dicit Jo. fer. titu‑lo forma rñ‑ſiõis libelli i hypoteca‑ria gl. ſuper v̄bo ꝛ exce‑ptiõem ꝺſcri‑ptiõis cir‑ca princi.

a qđ non fuerit neceſſe[a] diſcutere bona dictorum fideiuſſorũ imo nec bona mariti principalis debitoris quia per tale cõſtitutum in creditorem fuit trãſlata poſſeſſio dictorũ bonorum: quã poſ‑ſeſſionem potuit dicta vxor a tertio poſſeſſore reuocare ex bene‑ficio ſeu cõditione ex. l. fi. C. de acqui. poſſeſ. etiã nulla p̄cedente

b te diſcuſſione[b] bonorum principalis debitoris aut fideiuſſorum ſuorum. ita dicit ꝛ tenet Barto. in. l. creditores. in. ij. q. prin. C. de pig. ꝛ poſt eum Bald. in. l. ſic heres. C. de reuo. his que in frau. cred. Et ratio eſt dicit Jo. fer. in ti. forma reſponſionis libelli in actione hypotecaria in glo. ſuper verbo exceptionem diſcuſſio‑

3 nis: quia factio hypotecaria aduocat poſſeſſionem propriam ipſius creditoris. vnde dicit ipſe ferrarij equitas illa que cauſat excuſſionem in perſonam extranei poſſeſſoris quo ad poſſeſ‑ſionẽ debitoris ceſſat in eã que reſpicit poſſeſſionem ipſius cre‑ditoris. Eſt ergo optimum conſilium ad euitandum excuſſionẽ intentare ſemper beneficium dicte. l. fi. C. de acquirẽ. poſſeſ. ita dicit Joan. ferra. vbi. ſ.

4 ¶ † Sed dictis actoribus de quibus in dicta facti narratione mentio habetur obſtant duo. Primo quia dicti actores non in‑tentauerunt beneficium ſeu conditionem ex dicta. l. fi. C. de ac‑qui. poſ. Licet ad hoc poſſet rñderi qđ ipſi actores in eorum pe‑titione ſubiunxerunt illam clauſulam ꝛ al's ſibi debitam iuſti‑ciam miniſtrari qđ videtur ſufficere vt etiam dictũ beneficium videatur intentatum iuxta not. per Inno. in. c. j. de ordine cog. et in. c. examinata. de iudi. ¶ Scđo obſtat dictis actorib⁹ quia dicta vxor in quam tranſlata fuerat poſſeſſio dictorum bonorũ per dictũ precarium non agit in dicta cauſa quia eſt mortua ſed agunt ei⁹ liberi ꝛ heredes in quos nõ fuit dicta poſſeſſio conti‑nuata vt plene dixi in apparatu ſtatuti dalphi. ſi quis per lite‑ras. in glo. fi. circa fi. ¶ Sed his non obſtantibus credo ex teno‑re inſtrũ dicti accepte dotis qđ dicti fideiuſſores nõ debuerant diſcuti qꝛ in dicto inſtrũo accepti fuerũt liberati a dicta fideiuſ‑ſione dicti fideiuſſores licet dicta vxor nõ fuerit in ipſo contra‑ctu preſens: nec ratũ poſtea habuerit: qꝛ dicti actores ei⁹ liberi et heredes ipſa mortua dictũ cõtractum ratum habuerũt agen‑do in dicta cã contra dictos tertios poſſeſſores vigore dicti in‑ſtrũ accepti: qꝛ volũtas datur facto intelligi. l. reprehẽdenda. C. de inſti. ꝛ ſubſti. ꝛ tantum operatur volũtas facto declarata q̃ verbo arg. l. de quibus. ff. de legibus. cum ſi. Nec refert qualiter declaretur voluntas an verbis an factis. xx. q. j. c. monachum. ꝛ no. in. d. l. de quib⁹. Et alibi dꝛ qđ plus eſt facto oſtendere quam verbo declarare. in. c. dilecti. extra de appel. Si enim dicta eo‑rum mater ratum dictum contractum habere potuerit in vita ſua ſimiliter etiam dicti eius heredes cum eadem perſona cen‑ſeatur cum defuncto. vt in autenti. de iureiurãn. a mo. preſtito. circa princip. Nec obſtat ſi dicatur dicti liberi et heredes di‑ctum contractum non ratificauerunt ante inchoationem dicti proceſſus ſꝫ poſt qꝛ illa ſaltim tacita ratificatio interuenit ante litis cõteſt. in dicta cã. Jđ illo iure agere potuerũt ſecus forte ſi poſt litis cõteſta. ille tacitus conſenſus heredum interueniſſet:

q; forte illud ius ſuperueniens poſt lit.cōteſt.non potuiſſet di-
ctis heredibus agentibus ſuffragari per ea que leguntur et not.in
c.abbate ſane.de re iudic.lib.vj.Concludo ergo ſalua ſemper
meliori deliberatione dictos reos tertios poſſeſſores condem-
nandos fore ad reſtituendum dictis actionibus dicta bona te-
nenda iure hypotece.

¶ Summarium.

1 Clericus in habitu clericali non incedens priuilegio non gaudebit clericali.

2 Iudex ſecularis an poſſit cognoſcere ſuper clerico in habitu ſeculari capto.

3 Interlocutoria habens vim diffinitiue que dicatur.

¶ Conſilium.cx.

Pro declaratione et determinatione proceſſus cauſe appellationis vertentis coram venerabili et egregio viro dño officiali metropolitano Vienne inter egregiam dominam ioannam de mentone nomine ſuo et officiariorum ſuorum loci ſancti petri appellantū ex vna parte et dñm procuratorē fiſcalem curie ſpiritualis mauriānne et petrum de monte chabodo incarceratum et delatū appellatos ex altera:puto ex ipſo proceſſu eſſe eliciēda et declarāda in iure queſita ſubſcripta. ¶ Primo ſi dictus petrus delat⁹ debeat gaudere priuilegio clericali cum fuerit captus et incarceratus cauſantibus ſuis demeritis ſine tonſura et habitu clericalibus:ſed in habitu mere laicali. ¶ Scdo ad quē pertineat cognitio ſi dict⁹ petr⁹ delat⁹ debeat gaudere priuilegio clericali. ¶ Tertio ſi dictus domin⁹ vicarius maurianēſis iudex a quo bene et iuſte proceſſerit et ordinauerit dictum petrum delatum ante oīa ſibi tanq̃ clericum fore remittendū. ¶ Quarto et ſi dicta ordinatio dñi vicarij a quo dici et cenſeri debeat ſnīa mere interlocutoria vim diffinitiue vel interlocutorie obtinens.
¶ Quinto ſi dñs officialis Vienñ.ad quē fuit appellatum debeat reuocare attētata p dictū dñm vicariū a quo in preiudicium
1 dicte appellationis. ¶ Ad primū queſitum puto dicendū q; di-
a ctus petrus delatus nō dz gaudere priuilegio clericali[a] cū in
facto preſupponat q; tpe quo fuit captus et incarceratus per dictos officiarios tpales ipſe potius nō incedebat in habitu et tonſura clericalibus:vt hic pbatur in.c.vno.de cle.cōiu.libr.vj. et in.c.qm̄.de vita et honeſta.cler.et ponit Bald.in.l.ſi qua per ca-
2 lum.C.de epiſ.et cle. ¶ † Ad ſecundum queſitū ad quem pertineat cognoſcere ſi dictus petrus delatus debeat gaudere priuilegio clericali:cū non incederet in habitu et tonſura clericalibus tempore ſue captionis.an ad iudicem eccleſiaſticum vel ad iudicem ſecularem.et videtur prima fronte q; illa cognitio ſi debeat gaudere priuilegio clericali vel non propter incōgruū habitum ſpectet iudici eccleſiaſtico.et pro hac parte aliqui voluerunt allegare.c.ſi laicus iudex.de ſen.exc.lib.vj. Sed credo cōtrariū:q2 lz ibi tex.attribuat iuriſditionem iudici eccleſiaſtico cognoſcendo ſi delatus ſit clericus vel ne vbi eſt dubium de titulo:non tñ ibi ſtatuit papa q; cōſtito de priuilegio clericali:

a ¶ Priuilegio clericali. Tu vide de hoc iſtū in deciſio.pla.q.lxxiij.et plenius.q.cxxxviij.

deberet ipſe iudex eccleſiaſticus cognoſcere ſi delat⁹ debeat illo priuilegio gaudere ſi ꝑ officiarios tēporales vt in caſu de quo agitur opponat ꝙ ipſe delatus non debeat illo priuilegio gaudere propter incōgruitatē habitus: ideo diſpoſitio dicti.c.ſi laicus.non debet extendi ad alium caſum ibi non expreſſum: quia nō intereſt noſtra legē vel canonē vltra caſum ſuum extendere arg.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſol.ma. Si eñ papa voluiſſet ꝙ iudex eccleſiaſticus etiā cognoſcere debuiſſet de habitu ſicut ſtatuit de tit.clericali bene exp̄ſſiſſet.vt dꝛ in ſili in.c.ad audientiam.ꝛ de deci.ꝛ ꝑ parte ꝙ iudici eccleſiaſtico nō ſpectet cognitio de incongruitate habitus vidi determinari in curia parlamenti dalphiñ.in preſentia Re.in xp̄o pa.ꝛ dñi do.ep̄i grono.et eius officialis vt plene ſcripſi in deciſ.dicte curie.q.cxxxviij. Licet aliqui canoniſte voluerint dicere cōtrariū ꝛ extēdere dictū.c.ſi laicus.ad cognitionem habitus aſſerentes ꝙ habitus eſt acceſſorium ad titulum.ſed loquuntur ſine lege aut canone: vt plene dixi in dicta.q.cxxxviij.ꝛ ibi ſufficiat remiſſio cauſa breuitatis: qꝛ audiui ꝙ aliqui dñi practicantes viēne habent duplum dictarū deciſionū. ¶ Ad tertiū queſitū videt̄ dicendū ꝙ dictus dñs vicarius a quo male ꝛ iniuſte ꝓceſſit ꝛ ordinauit. Primo qꝛ in actis principalibus coram eo agitatis non cōſtat de aſſerto priuilegio clericali dicti petri delati: ꝛ ſi pars aduerſa verbo ꝓduxerit quoddā aſſertū regiſtrū dicti aſſerti priuilegij clericalis/non tñ fuit in ꝓceſſu corā eo agitato dictū aſſertū regiſtrum inſertū. Nec eſt ſtandū neq̄ credendum eidem dño vicario dum aſſerit vidiſſe dictum aſſertum priuilegiū niſi quatenus conſtaret per acta.iuxta.c.quoniam contra falſam.extra de ꝓba. Tum quia cognitio ad eum non ſpectat ſi dictus delatus deberet gaudere priuilegio clericali. Et tamen ipſe dñs vicari⁹ in conceſſione apoſtolorum declarauit cognitionem ſi delatus debeat illo priuilegio gaudere vel ne ad ſe ſpectare et male: qꝛ per dictū.c.ſi laicus.non ſibi attribuitur illa iuriſditio: vt.ſ.in ſecundo queſito declaraui.

5 ¶ † Ad quartū queſitū puto dicendum ꝙ dicta ordinatio dicti dñi vicarij a qua extitit appellatum nō eſt mere interlocutoria ſed interlocutoria habens vim diffinitiue. Tum primo quia dicit Bart.in.l.nec quicq̄.in.§.vbi decretum.ff.de offi.procon.ꝙ interlocutoria que cōtinet aliquid dari vel fieri hȝ vim diffinitiue[a] ſed ſententia ſeu ordinatio dicti dñi vicarij a quo continet aliquid fieri ꝛ in caſu de quo agitur: qꝛ dictus dñs a quo ordinauit dictum delatum ſibi remitti igitur ꝛc. Tum quia interlocutoria que parat preiudicium negotio principali dicitur habere vim diffinitiue vt dicit Bartol.in.l.titia.ff.de accuſa.et in l.eius qui.ff.de ap.reci. ¶ Sed in caſu de quo agitur ordinatio a qua parat iudicium negotio principali quia ipſe dominus vicarius a quo ordinauit dictum petrum delatum ſibi remitti ad effectum vt ipſe cognoſceret ſi dictus petrus debeat gaudere priuilegio clericali vt declarauit tempore conceſſionis apoſtolorum: que ordinatio propterea parat preiudicium negotio principali: quia per illam ordinationem vult cognoſ

[a] Interl. hȝ vim diffinitiue. Uid de hac materia .S. conſil. lxvj. ꝛ ꝯſi.lxxxix.

ſtere de habitu laicali in quo ipſe petrus temporibus ſuarum captionis et incarcerationis incedebat:cuius tamen cognitio ad eum non ſpectat ſed iudici temporali vt ſupra dixi circa ſecundum queſitum:ideo dico dictam interlocutoriam a quo vim ſententie diffinitiue obtinere:quia ſi executioni mădaretur pareret preiudicium iuriſditioni temporali que debet de hoc articulo habitus cognoſcere et non curia ſpiritualis per predicta. ¶ Ad quintũ queſitũ ſi dominus officialis metropolitanus viennẽ.ad quem extitit appellatum debeat etiam ante ſententiam diffinitiuam in hac cauſa proferendã per modum attentati reuocare attentata per dictum dominum vicarium a quo in preiudiciũ dicte appellationis:dicendum eſt indubitanter qđ ſic per tex.in.c.non ſolum. in prin.de appel.lib.vi.Unum tamen circa hoc videretur obſtare:quia pro dicta parte appellante fuit appellatio data pro libello ⁊ petitum pronũciari male iudicatum ⁊ bene appellatum ⁊ litem conteſt.⁊ ſic eligendo illam viam ordinariam ipſa attentata non videretur reuocanda per aliam viam extraordinariam per modum attentati donec cognito de iuribus partium in diffinitione cauſe appel.arg.no.in.c.ſignificante.de appel.Sed Jo.and.in.d.c.non ſolum.tenet contrarium qđ imo electa illa via ordinaria poteſt ſemp̄ recurri ad illam viam extraordi ⁊ petit vt attentata reuocentur per modum attentati.ita etiam tenet Bal.in.l.iij.C.de app.quem ſequitur Ang.de are.doc.noviſſimus in.l.vna.ff.nil nouari appellatione pendente.idem etiam tenet raphael.cuma. vt ibi refert ipſe Ang.de are.⁊ hanc opi.Joan.an.⁊ ſequacium ſecutus ſum in trac.meo de app.in.xiij.q.Ideo venerabilis dominus offi.vienẽ.iudex ad quem debet eſſe attẽtata ſi per partem appellantem fuerit debite requiſitus per modum attentati reuocare etiam non expectata ſententia per eum in cauſa appellationis proferenda.

¶ Summarium.

1 Liberi primi matrimonij an ſuccedant in bonis ſibi donatis filijs ſecund matrimonij excluſis.

2 Hereditas data contemplatione ſocietatis non queritur ſocietati.

¶ Conſilium.cxi.

IN contractu matrimonij petri charuelli ⁊ beatricis futurorꝫ coniugum bertonus ⁊ katherina coniuges donauerunt dicto petro charuelli ⁊ beatrici coniugibus in augmentum dotis contemplatione dicti matrimonij et propter curialitates et ſeruitia eiſdem ipſe ſe per dictos futuros coniuges:videlicet omnia eorum bona videlicet cuilibet medietatem retentis vſufructib⁹ ⁊c. ¶ Quo matrimonio in facie ſancte matris eccleſie contracto deceſſit dicta beatrix ab inteſtato/relictis aliquibus liberis ex dicto matrimonio ſuſceptis. ¶ Deinde dictus petrus conuolauit ad ſecunda vota ex quo ſecundo matrimonio habuit alios liberos qui adhuc ſuperſunt. ¶ Modo queritur ſi dicti liberi primi matrimonij debeant inſolidum in dictis bonis donatis ſuccedere excluſis liberis ſecundi matrimonij.Uel ſi ipſi liberi primi ⁊ ſecundi matrimonij debeant ad

1 ipſa bona equaliter vocari. ¶ †Super hoc prima fronte videretur dicendũ qđ dicti liberi primi matrimonij debeant inſolidũ ſuccedere in dictis bonis donatis:q꞉ dicta bona donata videntur profecta a patre dicte beatricis dotem conſtituentis cum dicti donantes affines dicte beatricis cõtemplatione ipſi⁹ matrimonij ipſa bona vt premittitur donauerint.per ea que dicit Bar.in.l.ſed et ſi plures.§.in arrogato.ff.de vulga.⁊ pupil.ſubſti.Et cum ipſe petrus conuolauit ad ſcđa vota illa bona tanquam a patre dicte beatricis profecta debẽt inſolidũ reſeruari liberis primi matrimonij.l.femine.cum.l.ſeq.⁊ ſequenti.C.de ſe:

enn. nup. quia pene ſecundo nubentium introducte contra mulieres etiam lo-cū habēt ꝯ maritos ſcđo nubētes etiā poſt annū luctus. in aut. de nup. §. ſi vo expectet. col. iiii. ¶ Sed his nō obſtātib⁹ dico qđ dicta bona donata debēt cōi-ter ſpectare ꝛ diuidi inter dictos liberos primi ꝛ ſecundi matrimonii: quia nō eſt bona conſequentia qđ illud qđ datur contemplatione alicuius queratur il-li cuius contemplatione eſt datum per tex. in. l. ſocium. qui in eo. in ſi. ff. pro ſo-
2 cio vbi non queritur hereditas ſocietati licet contemplatione ſocietatis fue-rint data. ita dicit ꝛ tenet Bart. in. d. §. in arrogato. que in hoc vbi reprehendit Bar. hanc etiam opinionem Bal. ſequitur Ang. de peru. in. l. cum te. C. de don. ante nup. Plus poteſt dici qđ in caſu noſtro non hꝫ locum theorica Bart. in. d. §. arrogato. quia dicta donatio non fuit facta contemplatione patris ꝛ matris dicte beatricis ſed propter ſeruitia eiſdem donatorib⁹ impenſa per dictos tūc futuros coniuges vt inſtrumento dicti matrimonii declaratur in dicto inſtru-mento ꝛ qđ donatores eſſent affines dictoꝝ patris ꝛ matris dicte beatricis. ¶ Preterea etiam illa bona fuerunt donata petro charnelli ꝛ beatricis coniu-gibus ꝛ ſuis: ꝛ ideo cum dicti liberi ſecundi matrimonii ſint etiam de ſuis/ de-bent ipſi liberi ſecundi matrimonii ſuccedere equaliter in dictis bonis dona-tis non ex perſona dictorum ſuorum patris ꝛ matris: ſed ex perſona donantiū: qui donantes ipſa bona dederunt non ſolum ipſis coniugibus imo etiam eo-rum liberis illam aditionem ꝛ ſuis ꝛc. indifferenter nulla facta mentione de liberis primi matrimonii ideo de omnibus liberis intelligitur tex. cum glo. in l. ex facto. §. ſi. ff. ad trebel. ꝛ qđ dicti liberi ſecundi matrimonii poſſint ad dicta bona donata venire reſpectu medietatis ex perſona donantium ꝛ eorum pro-prio iure probatur ex his que dicit Spec. in titu. de locato. §. nūc aliqua. verſi. cxliiii. ꝛ Cy. in. l. ii. C. de libertis. ꝛ eoꝝ liberis ꝛ Bar. in. l. iiii. ff. de interdictis et rele. ideo dico qđ medietas medietatis dictorum bonorum pertinet liberis primi ꝛ ſecundi matrimonii cum etiam ipſa medietas fuerit dicto petro mari-to diuiſim donata ꝛ ſuis: ꝛ diuiditur illa medietas petri inter liberos primi et ſecundi matrimonii: ꝛ quia omnes ſunt liberi dicti petri: ꝛ illa adiectio ꝛ ſuis/ in dicto inſtrumento matrimonii appoſita operatur ꝛ inducit diſpoſitionem vt bona ad ſuos perueniant ꝛ non ad alios iuxta ea que no. per Bart. in. l. eadem. §. cato. ff. de verbo. oblig. ordine tamen ſucceſſiuo iuxta ea que dicit Barto. in l. gallus. in. §. ſ. ff. de libe. et poſthu.

¶ Summarium.

1. ☞ Confeſſio facta ex neceſſitate an valeat.

¶ Conſilium.

NObilis guicharda filia naturalis et legitima nobilis amedei de vienneſſo conuolando ad ſcđa vota matrimonium clandeſtinum contraxit cum honorabili viro hugone galberti de oyſencio inſ-ciis et ignorantibus parētib⁹ ſuis. Et dū ſciuerūt fuerūt male cō-tenti conſiderato qđ ipſa guicharda erat de nobili genere procrea-ta. Et fuerat primo maritata cum viro nobili. Et dictus hugo galberti non eſt de nobili genere procreatus: ſed a progenie plebeia ortum ha-buit. Et his cauſantibus dictus nobilis amedeus de vienneſſo pater dicte fi-lie non permittebat compleri dictum matrimonium in facie ſancte matris ec-cleſie ſed minas vt dicitur inferebat dicto hugoni galberti vt nō deſponſaret dictam guichardam. ¶ Sed poſtea de anno domini. M. cccc xliii. ꝛ die. xii. men-ſis decembris dicte partes tractatu amicorum de premiſſis tranſegerunt ꝛ cō-cordauerunt qđ dictum matrimonium cōpleretur ꝛ amore paterno dictus no-bilis amedeus de vienneſſo dedit ꝛ cōſtituit dicte guicharde ei⁹ filie ꝑ bonis

paternis

paternis et maternis incluſa dote alias eidē in dicto primo ſuo matrimonio conſtituta:videlicet.cccccc.floren.auri ſoluendi eidem hugoni galberti terminis et ſolutionibus tunc ordinatis in inſtrumento ipſius ſecundi matrimonij tunc ſumpto et recepto.¶ Deinde ibidem et incontinenti dictus hugo galberti confeſſus fuit habuiſſe a dicto nobili amedeo patre dicte filie de dicta dote:videlicet.cccc.floren.auri:quos.cccc.floren.auri reddere promiſit dicte guichardeeius vxori caſu reſtitutionis adueniente:licet dictus galberti eos non receperit:vt.probabitur per teſtes.¶ Poſtea dicto matrimonio ſolēniſato i facie ſancte matris eccleſie inter dictos hugonem galberti et guichardam deceſſit idem hugo galberti maritus ſuperſtite ſibi dicta guicharda eius vxore et certis liberis in ipſo ſecundo matrimonio procreatis.¶ Modo contingit caſus qđ dicta guicharda petit ab heredibꝰ dicti ſui ſecundi matrimonij dictos.cccc.florenos auri cum euenerit locus reſtitutioni ipſius dotis per mortem dicti hugonis. Aduerſus que opponūt liberi et heredes dicti hugonis galberti qđ dicti.cccc. floreni nunꝗ fuerunt dicto eorum patri ſoluti.Et ſic eis competit exceptio nō numerate dotis.Quid dicendum.

¶ † Puto dicendum poſt doctores in iure ſcribētes qđ quia dicta confeſſio dictorum.cccc.florenorum facta fuit ex quadam neceſſitate licet non fuerint numerati vt ipſe hugo galberti plebeius nuberet cum dicta guicharda de nobili genere procreata:quia aliter ipſam deſpōſare nec habere penes ſe poterat obſtante contradictione dicti nobilis amedei de vienneſio eius patris valuit illa confeſſio:et poſſunt peti dicti.cccc.floreni per dictam guichardam ab heredibꝰ dicti galberti eius viri.Et iſta fuit opi.Jac.de but.in.l.ſi voluntate.C.de dotis promiſ.Jdem etiam tenet Cy.in.l.ij.C.de dote cau.et non nume.et in.d.l.ſi voluntate.Jdem etiam tenet expreſſe Jo.fer.in titu.forma libelli quo agitur ad dotem.in glo.ſuper verbis dedit et tradidit in dotem.circa fi.Et pro hac parte faciunt que dicit Bar.in.l.ſi diminutio.et in.l.ſi ſtipulatus fuero te ſiſti.in.§.ſi tibi nupſero.ff.de verb.obli.hoc idem etiam ſentire videtur glo.in.d.l.ſi voluntate.ibi niſi animo &c.Jdem etiam tenet Bal.in.d.l.ſi voluntatę.vbi ſi conſtaret qđ ruſticus confeſſus fuiſſet dotem recepiſſe cauſa remunerationis:ſed in caſu de quo agitur conſtat qđ cauſa remunerationis dictos.cccc.floren.confeſſus fuit habuiſſe dictus galberti:quia aliter nō habuiſſet dictam eius vxorem igitur &c.¶ Et que.ſ.dixi de ruſtico ſiue plebeio qui vult habere vxorem nobilem.Jdem dicendum eſt de homine ſene qui vult habere vxorem iuuenem:vt dicunt doc.in locis preallegatis.

¶ Conſilium.cxiiij.

Nolo intrare illam dubitationem ſi donatio per iacobum de molena factam Joanni eius filio in contractu ſui matrimonij valuerit vel ne:quia licet multa dici poſſent qđ nō valuerit:quia inter patrem et filium in poteſtate conſtitutum inter quos iuſta fictione non eſt niſi vna extremitas:et ita aliqui doc.in iure ſcribentes dicere voluerint.Tamen ſemper tenui tam in conſulendo ꝙ iudicando qđ valuit et valet talis donatio contemplatione matrimonij facta:vt plene ſcripſi in deci.parla.q.cxlv.¶ Sȝ aliud latet de quo nō fit ſermo:qꝛ dictꝰ nobilis Joannes de molena fuit heres vł̄ inſtitutꝰ in bonis ꝑ patrem in ꝯctu dicti mr̄imonij ſibi donatis:ꝙ Jo.de molena ſe immiſcuit hr̄ditati pr̄ne:idō fuit ꝯfuſum ius qđ ꝑ̄ aditionē hr̄ditatis in dicta donatiōe ſibi cōpetebat.ar.l.ſi debitori.C.de pac.maxime qꝛ dicte hr̄ditati ſe immiſcuit abſqȝ ꝯfectiōe inuētarij de bonis hr̄ditarijs:ꝓbat tex.a ꝯtrio ſenſu in.l.fi.in.§.in cōputatiōe.ibi:ſi ꝟo et ipſe aliquas &c.C.de iure delib.Et tȝ ꝓpterea ipſe Joānes hoies ad oīa ſolida

legata dicti teſtatoris:vt in.d.l.fi.§.ſi vero poſtq̄ adierit.ita q̄d de preſenti nō poteſt ipſe nobilis Joannes ſe iuuare dicta donatione vt donatarius per predicta:ſed vt heres in eiuſdē bonis inſtitutus:⁊ tanq̄ homines tenetur de xvj.ſeſtarijs frumēti cenſus partem ſuā expedire nouerce ſue legatarie:iuxta diſpoſitionem teſtatoris:quam ſeruare tenetur etiam de ſuo proprio ſi facultates hereditarie non ſupperent:quia nō confecit inuentarium:iuxta dictum.§.ſi vero poſtq̄.

Summarium.

1 Excommunicatus ab actibus iudicialibus repellitur.
2 Actor violentus quando quis dicatur.
3 Pendentia litis in vno iudicio litis conteſtationem impedit in alio.
4 Lite mota in vna curia an poſſit rediri ad implorandum iudicis officium.
5 Remedio vno electo an videatur alijs renunciatum.
6 Miſſus in poſſeſſionem in vna re debitoris ex primo decreto in alia re poni poteſt ex ſecundo.
7 Officium iudicis ad quid inuentum fuerit.

Conſilium.cxiiij.

a Q. in cauſa. vide ſ.cōſi. cviij. de hac materia.et cōſi. cv.et conſi.cxvij.⁊ cōſi.ccxx.

QUia in cauſa[a] vertēte coram vobis dn̄o iudice curie cōis grationop. inter Joannem borrelli remere agentem ex vna parte:⁊ dn̄m Guidonem pape ſe ex parte altera defendentem dictus dn̄s Guido in vltima ſua cōparitione incipiente adherendo ⁊c. petit in ipſa cauſa alterū de tribus fieri:vcʒ repelli a ꝓſecutiōe ipſius cauſe dictū borrelli cū ſit excōicatus aut cām ipſam ⁊ partes remitti corā dn̄o officiali metropolitano viēne.ad cuiꝰ requiſitionē ⁊ ꝑ ſuas lr̄as reqſitorias pignoratio/de qua agit facta extitit:vel q̄d vos egregie dn̄e iudex cōfirmetis dictam pignorationē reuocādo lr̄as querele dicti borrelli q̄d alterum de tribus fieri debet cauſis ſubſcriptis.

1 Circa primum q̄d dictus borrelli debeat repelli:q: excōicatus patet:q: ipſe borrelli nō appellauit ab expletis/de quibus agitur:ſed ſimpliciter fecit citari dictum dn̄m Guidonem viſurum reuocationem literarum iudicialium a curia veſtra emanatarum:quarum vigore dicta expleta facta fuerunt:et ſic cum ipſe borrelli veniat in hac cauſa principaliter ad reuocationem dictarum veſtrarum literarum ⁊ expletorum dicitur ⁊ cenſeri debet actor:vt dicit ⁊ tenet Bar.in.l.de pillis.§.ſi procurator. lo.ij.ff.de no.ope.nun. Idem etiam tenet dominus Ant.de butrio.c.cū inter.extra de excep.in.iij.col.ibi.ex hoc deciditur ⁊c. Idem etiam tenent Hoſt.Spe.⁊ Jo.and.vt ibi refert ipſe dn̄s Anto.de but.Ideo cū ſit actor ipſe borrelli dʒ quia excōicatus repelli:vt in.c.decernimus.de ſen.excom.lib.vj.cum ſimi.

2 Nec pōt dici dictꝰ borrelli actor violētꝰ:vt ſub illo falſo colore audiat. Primo q: dictꝰ dn̄s Guido dictū borrelli nō traxit in cām corā vobis:ſed ipſe borrelli dictū dn̄m Guidonē:⁊ ſic non eſt inuitus ſed voluntarius actor. Scd̄o q: etiā actor inuitꝰ excōicatus repellitur a iudicio vt videmus in excōmunicato qui

conuenſtur:quia ſi ipſe velit contra actorem petere compenſa ri non auditur obſtante excommunicatione [a] vt dicit Bart.poſt Oldra.ꝛ Jaco.de are.in.l.amplius non poteſt peti.ff.rem ratam haberi.Idem etiam tenet Alberi.de roſate.in.l.cum alter.ff.de compenſa.Tertio etiam quia videmus ꝙ reus excommunica tus non poteſt actorem reconuenire:licet ſit actor inuitus re conueniendo.iuxta ea que leguntur ꝛ notantur in dicto.c.cum inter.de exceptioni.ꝛ hoc de primo reſpectu excommunicatio nis dicti borrelli.

¶ Venio ad ſecundum ſi preſens cauſa debeat remitti coram dicto domino officiali Vienne iudice requirente vt de preten ſis exceptionibus dicti borrelli cognoſcat:ꝛ dicendum eſt quod ſic per ea que dicit Barto.in.l.a diuo pio.in princip.ibi: veri tas.eſt ꝛc.ff.de re iudica.idem dicit Joan.ferra.poſt docto.in ti tu.forma executionis ſententie diffinitiue.in gloſ.j. in.iiij.colū. ibi:quinto queritur.pone ꝙ res iſta ſuper qua ꝛc. et ibi.quid autem dices ꝛc.Maxime:quia de hac materia pendet cauſa co ram dicto domino officiali Vienn̄.vt fatetur dictus borrelli in proceſſu iſto.fo.lj. ¶ Et que litis pendentia in dicta curia offi cialatus Vienne debet impedire proſecutionem cauſe preſen
3 tis:quia† litis pendentia in vno iudicio impedit litis conteſta tionem et proceſſum in alio:ſicut res iudicata:vt dicit Joan. ferrarij:in tit.forma reſponſionis rei conuenti.in glo.ſuper ver bo exceptio litis pendentie.et hoc de ſecundo.

¶ Quo ad tertiū ſi cā non eſſet remittenda nec ipſe borrelli re pellendus vt excōicatus an debeant ꝯfirmari expleta/de qui bus agitur ꝛ querele dicti borrelli reuocari.Et dicendū eſt in dubitanter ꝙ litere querele dicti borrelli reuocari debēt ꝛ con firmari expleta/de quibus agitur poſito ꝛ non conceſſo ꝙ legi time in hac cauſā conſteret:vt opponit pars aduerſa ꝙ dictus dominus guido debitum pro quo facta fuit dicta pignoratio primo petijſſet coram domino officiali grationopo. Primo qꝛ ipſe dominus guido ille cauſe renuntiauit vt patet in hoc pro ceſſu in cedula incipiente.comparet coram vobis ꝛc.inſerta in proceſſu.folio.vj.in fi.comparitionis. ꝛ ſimiliter coram domino officiali grationopo.vt fuit declaratū in cōparitione dicti dn̄i
4 guidonis.incipiēte nō potuit ꝛc. ¶ † Nec obſtat ꝙ vlterius op ponit pars aduerſa ꝙ poſt litē motā in curia officialatus gra tionopo.nō fuit licitū franciſco coyreti ꝑncipali creditori nec dn̄o guidoni pape ꝓcuratori in rē ſuā dictoꝝ coyretorū redire ad implorationem officij iudicis.qđ etiā cōpetit ꝑ executione ſn̄ie obtinenda.Qꝛ nō eſt verū ꝙ intētata actione in factū ꝑ re iudicatā videat renuntiatū officio iudicis cōpetēti ad exequen dam ſn̄iam:quicquid dicat pars aduerſa.Et dum ipſa pars ad uerſa alle.Spec.ꝛ Bar.ita dicere ſalua pace:qꝛ lꝫ ipſi dicant ꝙ illa duo remedia cōpetant ꝑ re iudicata:non tn̄ dicunt ipſe et Bart.ꝙ vno remedio intentato videatur alteri renuntiatum: prout videri poteſt ex lectura ipſorum Spec.ꝛ Barto.
5 ¶ † Et ꝙ eligendo vnum ex dictis remedijs non videatur alte ri renuntiatū faciunt rōnes ſequētes. ¶ Primo qꝛ videmus ꝙ

a ¶ Obſtan te excōmu nicatiōe.de excōicatiōe vide in fin. meis . folio xxxviij. ver ſo.ꝛ fo.xl. ſo.ꝛ fo.xliij. verſo.

ſi quis fuerit miſſus in poſſeſſionez cauſa legati vel fideicommiſſi ſeruādi: ipſe nihilominus poteſt agere cōtra heredem: vt ſibi de legato ſatiſfiet. l. qui legati. C. vt in poſſ. legato. vel fideicom. ita quod per miſſionē in poſſeſſionē bonorum non videtur legatarius actionum ſue perſonali renunciaſſe.

¶ Secundo quia videmus quod ſi debitor ſit alternatiue obligatus ſoluere creditori vel tenere obſtagia poteſt nihilominus ipſe creditor compellere debitorem ad ſibi ſoluendum: quia illud pactum de hoſtagiis fuit appoſitum in fauorem creditoris: ideo relictis hoſtagiis poteſt creditor alio iure petere debitum. ita dicit Barto. in. l. j. ff. de lege commiſſoria in propoſito: ergo dicamus quod relicta actione in factū in fauorem creditoris introducta potuerit rediri ad officiū iudicis pro executione ſententie obtinenda licet prio fuerit intētata actio in factum. arg. c. paſtoralis. §. proxime allegato. ¶ Tertio quia licet quis primo intētauerit petitoriū pōt ipſum petitoriū relinquere ⁊ intētare poſſeſſorium: licet poſſeſſorium ſit magis priuilegiatum vt in. d. c. paſtoralis. de cauſa poſ. ⁊ proprietatis. ¶ Quarto quia licet quis detineatur incarceratus ad inſtā tiam ſui creditoris: ipſe creditor nihilominus poteſt cōuolare ad bona ipſius debitoris: vel econtra ſi creditor primo conuolauerit ad bona debitoris: poteſt nihilominus poſtea cōuolare ad perſonam debitoris vt dicit et tenet Ang. de are. doct. nouiſſimus in. l. iiij. §. ſi ex conuentione. ff. de re iudi. qui ad iſtud pro

6 poſitum inducit dictum. §. ¶ †Quinto quia ſi quis fuerit miſſus i poſſeſſionē ex primo decreto in vna re debitoris: poteſt poni in alia re ex ſecūdo decreto: et eſt licitum variare. ita dicūt Jacob. de butri. ⁊ Bar. vt refert idem de aretio. qui idem tenet in dicto. §. ſi ex conuentione. ¶ Sexto quia videmus ꝙ ſi attentata in preiudicium appellationis petita fuerint reuocari via ordinaria nihilominus poteſt rediri ad viam extraordinariam vt officio iudicis reuocentur. ita dicit et tenet Joan. mo. in. c. cupientes. in. §. ſi. de elec. lib. vj. in glo. magna. ⁊ Joan. and. in. c. non ſolum. de appel. lib. vj. Idem etiam tenet Bald. in. l. iij. C. de appel. quem ſequitur Ange. de aretio. in. l. vna. ff. nil no. appella. pen. Idem etiā tenet raphael cumanus vt ibi refert ipſe Ange. de Aretio.

7 ¶ †Septimo quia quando officiū iudicis eſt adiumentum ad coadiuuationē remedij ordinarij poteſt ſimul cuz illo cōcurrere. ita dicit ⁊ tenet Saly. in. l. ſi cauſam. ibi: ſed iuxta prime dicta ⁊c. C. de execu. rei iudica. ⁊ ibi reſpōdet ſaly. ad contrarium quod aliqui faciebant de. l. in cauſe. ff. de mino. vbi probatur ꝙ officium iudicis vt remedium extraordinarium debet ceſſare per ordinarium remediū: quia in caſu noſtro: de quo hic agitur officium iudicis venit ad coadiuuationem remedij ordinarij. ideo ſi ſimul concurrant nec tollitur vnum per aliud quod ſecus eſt in dicta. l. cauſe. ideo ſimul concurrere non poſſunt: vt ibi dicit Saly. quem ſequitur Jo. ferrarij. in ti. forma libelli in actione reali. in gl. ſuper verbo quare ex officio. ibi: ex premiſſis ergo patet ⁊c.

¶ Et cum ita ſit vt per proceſſum apparet quod dictus dominus guido pape iuſtificauerit in hoc proceſſu de eius intentione per inquantum et miſſionē in poſſeſſionē camere: de qua in hac cā agit de pignore capto p literas monitorias et reqſitorias dicti domini officialis vienne. ſequitur propterea qd litere ꝗrele partis aduerſe reuocari debent. Nec fuit neceſſe dicto domino Guidoni producere in hac cauſa proceſſuz in curia dicti domini officialis viēne. formatum: a quo proceſſu dicte litere excommunicatorie in hoc proceſſu producte pceſſerunt: quia ille qui petit exequi ſententiam nihil habet probare niſi ſolum exhibere ſuā ſniam vt dicit guillel. de mōte lau. in cle. ſi. de app. ſup verbo pcedere. ibi: ſed ſi petat ea exequi ⁊c. ⁊ hoc de tertio ⁊ vltimo mēbro alternatiue p dictū dūm guidonē pape ꝑt in pceſſu petitorio. Cetera ſuppleat immēſa peritia

egregij domini ius in hac cauſa dicturi.

¶ Summarium.

1 Legatum factum cõcubine eſt inualidum.
2 Legatum ſpurio factum cauſa alimẽtorum eſt validum.
3 Legatarius poteſt rem ſibi legatam autoritate propria de conſenſu teſtatoris apprehendere.
4 Pactum an valeat quod frater fratri ſine liberis decedenti ſuccedat.

¶ Conſilium.cxv.

1 Dominus Joãnes cõberij presbyter legauit antonie cõchie ei⁹ ancille centũ flore. z multa alia legata ſibi fecit: legauit etiã hugoni filio dicte antonie filio ſuo victum z veſtitum vſq; ad.xxv.annũ ſue etatis. Oppoſuit modo hugo cõberij frater et heres dicti domini Joãnis cõberij qđ dicta antonia erat concubina dicti domini teſtatoris: z ſic nõ valuit legatum ſibi factũ. Itẽ etiã quo ad filiũ dicte anto. opponit dict⁹ heres qđ ipſe fili⁹ eſt filius ſpurius dicti domini Joãnis teſtatoris: aduerſuſq; replicaẗ qđ ſi dicta anto. fuerit cõcubina dicti dñi Joãnis teſtatoris qđ tamẽ poſtea per tres annos ante eius mortẽ ipſe fuit cõpater dicte anto. eius concubine: quia tenuit ad ſacros fontes dictum hugonẽ. filium dicte anto. Modo queritur ſi legata facta dictis anto. et filio ſuo valeant et ſortiri debeant effectum.

¶ Et videẗ qđ primo nõ valeat legatũ factum dicte anto. ſi pbetur qđ eſſet cõcubina dicti dñi teſtatoris: quia ſicut miles nõ poteſt donare ſue cõcubine vt in. l. ij. z ibi Bar. C. de donationibus inter virum z vxo. ſic nec etiã clericus vel aduocat⁹ donare poſſunt ſuis concubinis. vt dicit z tenet Hoſti. in ſumma. in ti. de donationibus. §. z cui. z Jo. an. in. c. fi. extra de dona. inter vi. z vxo. ¶ Sed credo cõtrariũ qđ valuerit in caſu de quo agiẗ legatũ factũ dicte anto. ex eo maxime quia tẽpore mortis dicti dñi teſtatoris z per tres annos ante deſierat ipſa antonia eſſe concubina per dictã cõpaternitatẽ: qꝛ tempus mortis et legati debẽt inſpici. et attẽdi: qꝛ ſi fuerit cõcubina potuit poſtea deſinere eſſe concubina vt videmus in concubina cum qua poſtea contrahiẗ matrimoniũ: quia per ſequẽs matrimoniũ liberi antea nati legitimanẗ z mater deſinit eſſe cõcubina vt in autẽ. de inceſt. nup. §. dubitatũ. et in. l. diui. C. de natu. liberis. z in. §. fin. inſtitu. de nup. cum multis ſimili.

2 ¶ † Quo aũt ad legatũ factũ per dictũ teſtatorem dicto hugoni ei⁹ filio poſito qđ pbaretur ſpuri⁹ ᵃ dicti dñi teſtatoris dico qꝫ valuit legatũ ſibi factũ cũ factũ fuerit ſibi in cauſam alimẽtorum: qꝛ licꝫ iure ciuili ſpurius nõ debeat a patre ali. vt in auẗ. quibus modis natu. effi. ſui. §. ſi q̇s. col. vij. tñ hodie iure canonico ſunt alẽdi etiã a patre naturali. vt. l. c. cũ haberẽt. extra de eo q̇ duxit in matri. quã pol. p adulteriũ. Facit qđ no. p glo. z archi. xliij. di. c. omnino. no. etiam per Hoſti. in ſum. q̇ fi. ſint legi. §. an vtrũq; genus alaẗ zc. Et in hãc cauſam alimẽtorũ põt talibus ſpurijs legari a patre naturali: z valet legatũ: vt expreſſe tenet Barto.

ᵃ ¶ Spuri⁹ De ſpurio vid. s. cõſil. xij. iiij. z cõſi. xvij.

ſn.l.ſi.de his quibus vt indi.quia legatum dicto hugoni filiolo ſuo ipſius teſtatoris fuit factum pro alimentis ipſius hugonis: vt patet in eius teſtaméto.igitur ⁊c.Credo tamen quod dictus hugo non poterit probari ſpurius dicti teſtatoris:quia ipſa anto.non traxit moram cum ipſo teſtatore niſi per tres annos proxime lapſos: ⁊ dictus Hugo legatari⁹ eſt de preſenti etatis decem annorum cum dimidio:ideo fuit conceptus anteꝗ̃ ipſa antonia fuiſſet concubina dicti teſtatoris.

3 ¶ †Sed ſubeſt aliud dubium:quia dictá Antonia cepit bona mobilia ſibi legata ſine conſenſu heredis:et poſuit ſeu trãſportari fecit extra cameram dicti teſtatoris ipſo teſtatore adhuc viuente: de conſenſu tamé teſtatoris an ipſa fuerit priuata legato. Super quo dic quod ſi dicta antonia acceperit de mandato dicti teſtatoris et alibi tranſportauerit ſine conſenſu heredis quod propter hoc non fuit priuata legato. Quia vt dicunt doc. ſi legatarius accipiat legatum propria autoritate ante aditam hereditatem non perditur legatum. Ita tenet gloſſ.quã ibi ſequuntur doc.in.l.nõ eſt dubiũ.C.de legi.idé tenet Azo in ſumma.C.quorum leg.circa ſi.Si autem poſt aditam hereditatem tunc perdit ius ſuum per dictam.l.non eſt dubiũ.niſi habuiſſet
a licentiam a teſtatore [a] per.l.titiam.§.lucius.ff.de leg.ij.et dixi in deciſionibus parlamenti.q.cccccix.Sed dicta antonia dicta bona legata accepit ánte aditam hereditaté.Immo ante mortem teſtatoris de voluntate ⁊ iuſſu dicti teſtatoris; igitur non poteſt dici priuata dicto legato.

a ¶ Licentiam a teſtatore. De hoc vide.s. conſi.xvij.

4 ¶ †Eſt aliud dubiũ in caſu preſuppoſito quia dicti duo fratres ſibi cõicauerunt ómnia eorum bona et contraxerunt ſocietaté omnium bonorum ſuorum ⁊ fecerunt in dicto contractu pactũ ipſi fratres quod vnus ſuccedat in bonis alterius primo decedenti ſine liberis. An valeat tale pactum credo quod nõ per.l. licet.C.de pactis.de hoc tamen pleni⁹ ſcripſit in cauſa domin⁹ Joãnes pape filius meus in quadam ſua comparitione in proceſſu dicte cauſe tradita.

¶ Summarium.

1 Teſtes iterato examinari poſſunt atteſtationibus nulliter ſumptis.

2 Actor quando ſufficienter intentionem ſuam probaſſe cenſeatur ad ſententiam obtinendam.

3 Vicebannerius debet facere eſtimari damna ab animalibus illata poſſeſſionibus.

4 Conſuetudo quot teſtibus probari poſſit.

¶ Conſilium.cxvj.

Circa proceſſum Joannis geneueſij actoris et Michaelis bolardi rei non videtur inſiſtendum circa poteſtates dominorum gubernatorũ huius patrie dalphinatus que pro temporibus fuerunt quo ad validitatem proceſſus facti inter dictas partes coram caſtellano viſilie.

¶ Quia vt ambe ptes fatent́ ipſe caſtellan⁹ et ei⁹ ꝑdeceſſores habét cognitioné et iuriſditionem vſq; ad ſummã.lx.ſolidorum

ſaltim in confeſſis:ideo iuriſditio ipſius caſtellani pro debito negato etiã ſi excederet ſummã.lx.ſolidoꝝ ⁊ etiã pro petitioni bus negatis:potuit per partẽ prorogari vt dicit ⁊ tenet Saly. in.l.circa rationem.in.q.penul.C. qñ prouo.non eſt neceſſe. et probat text.in.l.de qua re.§.j.ff.de iudi.Et que iuriſditio dicti caſtellani viſilic fuit per litis cõteſta. ſuper petitionibus dicti Joannis geneueſij actoris coram eo/per dictũ michaelẽ reum factam prorogata per ea que leg.⁊ no.per glo.⁊ doc.in.l.ſi conuenerit.ff.de iuriſd.omniũ iudi.Quia iuriſditio de re ad rem/de quantitate ad quantitatem ⁊ de perſona ad perſonam prorogari põt:vt legitur ⁊ no.per glo.⁊ doc.in.c.p.⁊. g.⁊ in.c.de cauſis.extra de offi.delega.ponunt legiſte in.l.j.⁊.ij.ff.de iudi.⁊ in l.qui ex conſenſu.C.de epiſ.audi.ita qđ non eſt dubitandũ quin proceſſus factus coram caſtellano ſit validus et fidem faciat. ¶ Alia etiam cõſideratione qꝛ dictus bolardi reus ſe iuuat de dicto proceſſu corã dicto caſtellano formatꝫ in octauo ſuorum articulorũ incipientiũ per tenorẽ ibi dum dicit.qđ in prin.cauſe corã dicto caſtellano ſe obtulit emẽdari facere velle dãnum illatũ in cãpo bornonis:ideo dictũ proceſſum modo impugnare non põt. ¶ Alia etiã ratione qꝛ vos egregie dñe iudex ſupra in proceſſu.fo.xix.non admiſiſtis articulos dicti actoris cruce ſignatos ea ratione vt veriſimiliter credit̃ qꝛ iam teſtes ſuper ſimili materia corã dicto caſtellano fuerũt examinati ⁊ ſic habuiſtis ipſa acta caſtellani pro validis ⁊ bene cum ipſe caſtellanus fuiſſet iudex competens ex illa prorogatione coram eo facta vt ſupra dixi.Si autem ipſa acta nulliter facta fuiſſent vos veriſimiliter admiſiſſetis illa propoſita cruce ſignata:quia
1 vt dicit Jo.and.†qñ atteſtationes ſunt nulliter ſumpte teſtes poſſunt iterato examinari licet per partes fuiſſent didicita teſtificata ſaltim per viã reſtitutionis in integrum.Jta dicit ipſe Jo.and.in.c.auditis.extra de reſti.in integrum.

2 ¶ †Veniendo ergo ad factum principale videndũ eſt ſi dictus geneueſij actor eius intentionẽ probauerit.pro ſententia obtinẽda contra dictũ reum.⁊ credo indubitanter qđ ſic. ¶ Primo quia ipſe michael reus confitetur qđ ipſe fuit ⁊ eſt vicebannerius ⁊ mercedẽ a ſingulis bãnerio debitã ad cãm ipſius officij annuatim percipit ita fatetur ipſe reſpondendo primo articulorũ dicti rei incipiẽtiũ pro pleniori ⁊c. ¶ †Cõſtat etiã qđ ipſe
3 vicebãnerius reus pretextu dicti ſui officiũ tenet̃ extimari facere dãna que per alalia ibi inferãtur in terris ⁊ poſſeſſionibus. Et ſi requiſiti hoc non faciãt tenent̃ emẽdare ⁊ dãna reſarcire dãna paſſis de cõſuetudine dicti loci:vt deponũt teſtes ꝑ parte dicti actoris examinati.vꝫ.ij.iiij.⁊.viij.teſtes ſuper ſuis articulis incipientib⁹ pro pleniori ⁊c.per quoꝝ depoſitiões pro-
4 bat̃ illa conſuetudo†imo et duo teſtes[a] ſufficerẽt ad proban-
a dũ conſuetudinẽ etiã longiſſimã lꝫ curia Francie de ſtilo recipiet.x.teſtes ad probandũ conſuetudinem. Et valent depoſitiones dictorum teſtiũ licet ſint ſingulares ⁊ licet de cauſa ſciẽtie interrogati non deponũt;ſuꝑ ipſa cõſuetudine ita dicit Jo. fab.inſti.de iure naturali in.§.ex nõ ſcripto.vbi pleniſſime hẽ

a ¶ Duo teſtes.de modo probãdi ꝯſuetudinẽ ſuꝑ ꝗ vide reportata ſm io.fa.ff. meo veteri in ti.de probatio,

tractat materiam.et hec conſuetudo ortum habuit a ſtatutis ꝛ libertatibus di-
cte caſtellanie in proceſſu inſertis fo.lxxxij.in quibus inter cetera cauetur qđ
bannerij teneantur damna reſarcire de eorum proprio niſi faciant diligentiã
de reſarciri faciẽdo talia dãna paſſis. ¶ Cõſtat etiam de dãnis illatis in poſ-
ſeſſionibus dicti actoris et qđ ipſe actor inſtitit cũ dicto reo qđ extimari fa-
ceret dicta dãna.ita deponunt teſtes corã dicto caſtellano examinati maxime
primus ſecundus ꝛ tertius teſtis. ¶ Et licet dicti teſtes videantur ſingulares:
qꝛ deponere videãtur de diuerſis requiſitionibus per dictũ actorẽ dicto reo fa-
ctis de faciendo eſtimari ꝛ emendari dicta dãna. ¶ Tñ iuramẽtum per dictum
actorẽ in proceſſu ſibi deferri petitũ ſupplebit ꝛ faciet plenã probationẽ iuxta
ea que leg.ꝛ no.in.l.in bona fide.C.de iureiur.cũ ſimi.Et qđ debeat ſtari iura-
mento dãnũ paſſo etiã diſponũt dicte libertates ꝛ ſtatuta inſerta.fo.lxxxij.

¶ Summarium.

1 Rei iudicate ſtari debet.
2 Litere excõicatorie quot rationibus reuocari nequeant.
3 Actione in factum intentata non cenſetur officio iudicis renunciatũ.
4 Via ordinaria intentata poteſt rediri ad extraordinariam.
5 Sententia interlocutoria que dicatur.

¶ Conſilium.cxvij.

Ex actis preſentis cauſe appellationis vertentis corã vobis vene-
rabili et egregio viro dño iudice primatie Vienne inter Joannẽ
borrelli tñ appellãtẽ ex vna parte ꝛ Franciſcũ coyreti noĩbus ſuo
ꝛ tutorio liberorũ Joãnis coyreti iũcto egregio viro dño Guido-
ne pape legũ doctore ex altera:clare pꝫ dictũ borrelli ſine grauá-
mine appellaſſe cauſis et rationibus ſubſcriptis.
¶ Primo qꝛ per deducta in articulis dicti Franciſci coyreti incipientibus hac
die ꝛc.in prima inſtantia corã dño officiali a quo traditis: vcꝫ in.j.ij.iij.iiij.v.ꝛ
vj.dictorum articulorum a quorum admiſſione dictus borrelli appellauit:ap-
paret qđ ſuper hoc al's fuit iudicatum per dñm officialem a quo et ad vos ap-
pellatum per dictũ borrelli:que appellatio per vos egregiũ dñm iudicem fuit
pronunciata deſerta ꝛ inualida annus cum dimidio eſt elapſus:vt cõſtat actis
curie veſtre:pro quibus idem coyreti petierat ſcribi in ſua cedula incipiẽte/cõ-
paret ꝛc.in prima inſtantia tradita:ꝛ que acta corã iudice a quo fuiſſent produ-
cta ſi dictus borrelli non appellaſſet.ideo ipſe dñs officialis a quo iuſte ꝛ ſan-
1 cte ordinauit dictis articulis per dictum borrelli reſponderi:qꝛ rebus iudi-
catis:de quibus in dictis articulis fit mentio ſtãdum eſt:ꝛ faciunt ius.l.inge-
nium.ff.de ſtatu hoim.cũ ſi.Et non debent cauſe per ſententiam parte vocata
terminate que in rem trãſiuerũt iudicatã iterato reſtaurari:vt in.c.quo ad cõ-
ſultationẽ.extra de re iudi.cũ ſi qđ fieret ſi iterato ipſe borrelli audiretur veni-
re volẽs ɔtra literas:de quibus in primo dictoꝝ articuloꝝ fit mẽtio.iõ ſctẽ ꝛ
iuſte ordinauit ipſe dñs officialis/a quo ordinãdo dictis articulis frãciſci coy-
reti tanquã releuatoriũs partis tradentis reſponderi per dictum borrelli.
¶ Scđo qꝛ a.vij.dictorum articulorũ vſqꝫ quaſi ad vltimũ deducitur qualiter
per literas monitorias et requiſitorias dicti dñi officialis/ a quo dñs iudex tẽ-
poralis Grationopꝭ:pignorari fecit dictum borrelli de ſuis bonis/vt cogeretur
redire vnitati eccleſie.Et fuit dictus dñs guido pape:vt procurator in rem ſuã
dictoꝝ coyretorum miſſus in poſſeſſionem cuiuſdã camere in dictis articulis
2 mentionate.†Ideo modo non dꝫ audiri dictus borrelli volens venire ad reuo-
cationẽ dictarũ literarũ excõicatoriarũ.Primo qꝛ res nõ eſt integrata.ar.coꝝ
q le.ꝛ no.in.c.ſi ſup gratia.de offi.dele.lib.vj.ꝛ coꝝ que dixit Bar.in.l.fundã.ff.

de acqui.poſ.Scdo quia ipſe litere excōicatorie circa tres anni ſunt elpaſſi fue/
runt ordinate ſuo marte currere debere ꝯtra ipſum borrelli:ꝙ propterea faciūt
ſuis:vt.in.d.l.ingenium.cum ſi.Tum quia ille litere de quibꝫ agitur fuerūt mā
date exequutioni per iudicē tēporalē vt in dictis articulis deducitur:a qua exe
quutione et ab aliis expletis dicti iudicis tpalis ipſe borrelli non appellauit
prout appellaſſe debuiſſet ſi grauatus fuiſſet:ꝛ in ſcriptis a dicta exequutione
vt dicit Cy.in.l.ab exequutore.C.quorū appella.nō recipiuntur.ꝛ qꝛ non appel
lauit ſic in rem iudicatā trāſierunt:ideo vlterius audiri nō debet:qꝛ non appel
lando tacite confirmauit geſta per dictū iudicem temporalē.vt in.d.c.qꝺ ad cō
ſultationē.de re iudi.etiā in actibus extraiudicialibus.iuxta ea que leg.ꝛ not.
in cle.cauſam.de elec.Et ſi modo audiret ipſe borrelli nunꝙ eſſet litiū finis qꝺ
non eſt tolerādū neqꝫ fiendū vt in.l.terminato.C.de fru.ꝛ lit.expen.ꝛ.l.fi.ff.pro
ſo.ꝛ.l.fratris.C.de trāſac.cū ſi.¶Nec obſtat ſi dictus borrelli a dictis expletis
factis per dictā curiā tpalē querelauerit corā eodē nec iudice tpali vt fuit dedu
ctū in.xiij.articulorū.nam illa querela non operatur appellationē:qꝛ ſi operare
tur appellationem non poſſet idē iudex de illo negocio denuo cognoſcere cum
fuerit functus ſuo officio.l.iudex.ff.de re iudi.cū ſi.ſed debuiſſet ad ſuperiorem
vcꝫ iudicē appellationū idē borrelli recurriſſe.Tum quia ipſe borrelli non de/
buit recurrere a dictis pignoratione ꝛ expletis ad dictū iudicē tēporalem Sta
tiono.Jmo recurriſſe debuiſſet ad dn̄m officialē metropolitanū Viēne qui mo
nuerat dictos officiarios tēporales cōpellere dictū borrelli excōicatuꝫ redire
vnitati eccleſie:qꝛ iudex requirens de pretenſis cauſis oppoſitionē cognoſcere
debet ꝛ nō iudex requiſitus vt dicit ꝛ tenet Bar.in.l.a diuo pio.in prin.ibi:ve/
ritas eſt ꝛc.ff.de re iudi.idem dicit Jo.fer.poſt doc.in ti.forma executionis ſen
tentie diffini.in gl.j.in.iiij.col.ibi:quinto querit pono qꝺ res iſta ſuper qua ꝛc.
ꝛ ibi:quid aūt dices ꝛc.Tum qꝛ imo poſſet dici qꝺ dictus borrelli ius ſi qꝺ ha/
bebat in hac cauſa perdidit ex eo qꝺ ipſe borrelli diuidendo continentiā cauſe
cōtra.l.nulli.C.de iudi.agit in diuerſis iudicūs de hac materia ꝛ eodē tpe:vcꝫ
tam corā dicto dn̄o officiali Vienne/a quo:ꝙ corā dicto iudice tpali Stationo.
ꝛ in dicto.xiij.arti.deducitur.pro quo allegant doc.l.j.in.§.fi.C.de aſſer.tollen/
da.idē etiā tenet Cy.in.l.nulli.C.de iud.ꝛ habet per gl.in.c.cū dilectus.in glo.
fi.extra de purga.cano.¶Non obſtat etiā qꝺ dictus dn̄s Guido pape/vt pro/
curator in rē ſuā dictoꝝ correctoꝝ debitū/pro quo dicta pignoratio facta fuit/
primo petierat coram domino officiali Stationoꝑ.vt pretendit pars aduerſa
quia ipſe dn̄s Guido ille liti renunciauit:vt patet in proceſſu cuius copia dicit
coram domino officiali Vienne:a quo producta.
3 ¶+Vlterius non obſtat qꝺ opponit pars aduerſa:vcꝫ quod poſt litē motā co/
rā dicto dn̄o officiali Stationo.non fuit licitum dicto Franciſco correti credi
tori principali/nec dicto dn̄o Guidoni pape procuratori in rem ſuā dictoꝝ cor
rectorū redire ad implorationē officij iudicis:qꝺ etiā cōpetit pro executiōe ſnīe
obtinēda.Quia non eſt verū qꝺ intentata actione in factum pro re iudicata vi
deatur renunciatū officio iudicis cōpetenti ad exequendū ſententiā.quicquid
dicat pars aduerſa.ꝛ dum pars aduerſa alle.Spe.ꝛ Bar.ita dicere:ſalua pace:
non ita dicunt ipſi dn̄i Spec.ꝛ Bar.Quia licet ipſi dicant qꝺ illa duo remedia
cōpetāt pro re iudicata:non tn̄ dicunt ipſi Spe.ꝛ Bar.qꝺ vno remedio intēta/
to videatur alteri renunciatū:prout videri poterit in libris eorum.Et qꝺ eligē
do vnū ex dictis remediis non videatur alteri renunciatum:adduco ad ratio/
nes ſequentes.¶Primo qꝛ videmus qꝺ ſi quis fuerit miſſus in poſſeſſionem
eā legati vel fideicōmiſſi ſeruādi:ipſe nihilominꝰ pōt agere ꝯtra heredē vt ſibi
de legato ſatiſfiat.l.qui legati.C.vt in poſ.leg.ita qꝺ per miſſionē bonorum non

videtur legatarius actioni ſue perſonali renunciaſſe. ¶ Scdo qꝛ videmus qd ſi
debitor ſit alternatiue obligatus/vcꝫ ſoluere creditori vel tenere obſtagia:po-
teſt nihilominus ipſe creditor compellere debitorem ad ſibi ſoluendū:qꝛ illud
pactum de obſtagijs tenendis fuit appoſitum in fauorem creditoris.ideo reli-
ctis obſtagijs poteſt creditor alio iure petere debitum.ita dicit Barto.in.l.j.ff.
de lege commiſſo.In propoſito ergo dicamus quod relicta actione in factum
in fauorem creditorum introducta potuerit rediri ad officium iudicis pro exe
cutione ſententie obtinenda:licet primo fuiſſet actio in factum intentata.arg.
in.c.paſtoralis.j.proxi.allegato. ¶ Tertio qꝛ licet quis primo intentauerit pe-
titorium poteſt ipſum petitorium relinquere ⁊ intentare poſſeſſoriū:licet poſ-
ſeſſorium ſit magis priuilegiatum:vt in.d.c.paſtoralis.extra de cau.poſ.⁊ pro-
prietatis.cū ſi. ¶ Quarto quia licet quis detineatur incarceratus ad inſtantiā
ſui creditoris:ipſe creditor nihilominus poteſt conuolare ad bona ipſius cre-
ditoris:vel econtra:ſi creditor primo cōuolauerit ad bona debitoris poteſt ni-
hilominus poſtea cōuolare ad perſonā debitoris.ita dicit ⁊ tenet Ang.de aret.
in.l.iiij.§.ſi ex conuentione.ff.de re iud.⁊ ad iſtud propoſitū ipſe Ang.inducit
dictum.§. ¶ Quinto qꝛ ſi quis fuerit miſſus in poſſeſſionē ex primo decreto in
vna re debitoris pōt poni in alia re ex ſcdo decreto.⁊ eſt licitū variare:vt dicūt
Iaco.de but.⁊ Bar.vt refert idē de Are.qui idē tenet in.d.§.ſi ex conuentione.
4 ¶ † Sexto quia videmus quod ſi attentata in preiudicium appellationis fue-
rint petita reuocari via ordinaria:nihilominus poteſt rediri ad viam extraor-
dinariam/vt officio iudicis reuocentur.ita dicit ⁊ tenet Io.mo.in.c.cupiētes.
in.§.fi.de elect.lib.vj.in glo.magna.⁊ Io.andr.in.c.non ſolum.de appel.lib.vj.
Idem etiā tenet Bal.in.l.iij.C.de appel.quos ſequiē Ang.de aret.in.l.vna.ff.nil
nouari appel.pē.idē etiā tenet Raphael cuman⁹:vt ibi refert idē Ang.de aret.
¶ Ex quibus etiam inferē qd cum dicti articuli incipientes hac die ⁊c.pro par
te dicti Frācisci correī coraꝫ dicto dn̄o officiali/a quo traditi fuerint ⁊ ſint re
leuatorū partis tradētis tam de iure ꝙ de equitate cauſis ⁊ rationibus.ſ.de-
claratis.qd ipſe dominus officialis/a quo ipſos articulos in vim poſitionum
ad reſpondendum eiſdem per dictum borrelli bene ⁊ iuridice ordinauit eiſdē
dictum borrelli reſponderi:etiam ſi aliqui ex ipſis articulis fuiſſent negatiui.
per tex.⁊ ibi glo.no.Io.and.in.c.j.et.ij.de confeſ.lib.vj.Ex quibus omnibus ſi-
mul iunctis clare patet per dictum borrelli a dicta ordinatione admiſſionis di
ctorum articulorum ſine grauamine fuiſſe appellatum.Sed quia facta dicta or
dinatione per dictum dominum officialem/ a quo pro parte ipſius borrelli ab
ipſa ordinatione in ſcriptis fuit appellatum/videndum eſt ſi ipſe dominus offi
cialis/a quo potuerit procedere iuridice ad aliā ſuā ordinationem/in qua ipſe
ordinauit literas excommunicatorias dictorum correorum contra dictū bor-
relli reaggrauari in eius contumaciam.⁊ videretur prima fronte quod non:cū
fuiſſet a dicta prima ordinatione ad vos dominum iudicem primatie appella-
tum.Sed contrarium eſt veritas:quia ipſe dominus officialis / a quo potuit
ad vlteriora cauſe procedere cum fuiſſet ab interlocutoria appellatum et non
fuiſſet per vos dominum iudicem primatie dicto domino officiali/a quo in-
hibitum vigore dicte prime appellationis:iuxta.c.non ſolum.de appellatio.
libro ſexto.Sed reſpectu dicte ſecunde ordinationis qua ipſe dominus offi-
cialis a quo poſt dictam ſuam primam interlocutoriam ordinauit dictas lite-
ras excommunicatorias contra dictum borrelli reaggrauari in contumaciam
ipſius borrelli pro quo nullus tunc comparebat:an appellatio dicti bor-
relli a dicta ſecunda ordinatione viua voce interiecta ſit valida vel deſer-
ta ſit pronuncianda : cum ab ipſa ſecunda ordinatione non fuerit in ſcriptis

appellatū.Et vltra eſt q dicta ſc̄da appellatio fuit ⁊ eſt deſertā cū nō fuerit ab
ipſa ſc̄da ordinatione in ſcriptis appellatū:qđ demōſtrat rōnibus ſequētibus.
¶ Pro dicendorū tñ euidētia eſt premittendum q literꝫ monitorie dictoꝝ coꝝ
retorū ꝑ dictū dñm officialē a quo in dicta ſc̄da ordinatiōe ⁊ caggrauate ꝓceſſe
runt pro quibuſdam expenſis per dominum officialem a quo dudum contra di
ctum borrelli adiudicatis taxatis ad.xxxvj.florē.ñ.ix.groſ.ij.liardos.et.ij.de⸗
narios:vt conſtat literā pro parte dicti franciſci corꝫeli coram dicto domino
officiali a quo producta dudum conceſſa per ipſum officialem a quo die.xvij.
menſis ſeptembris.1467.†Jdeo illa ſc̄da ordinatio in qua ipſe dñs officialis a
quo ordinauit dictas literas currere fuit facta in executione dicte taxe expēſa
rum:iō dꝫ ⁊ cenſeri dꝫ interlocu.qꝛ oīs ꝓnūciatio facta in execu.alteri⁹ ſnie ſeu
diffinitiue eſt interlocuto.vt clare ſentit pe.ia.in ti.de actiōe in factū ex re iu⸗
dicata.in.§.ſed.quid erit preſes vel alter iudex et tunc ⁊c.in fi.lꝫ ſec⁹ ſit in caſu
qn appellatur a diffinitiua ⁊c.idem ſentit Bar.in.l.ſi cū exceptione.§.hec autē
actio.in glo.ſup verbo daram.ff.quod me.cā.qm ibi dicit Bar.q licet ab exe⸗
cutione non appelletur:tñ ab interlocutoria de exequenda bene pōt appella⸗
ri:et ibi ordinationē ſup executione ſentētie appellat interlocutoriā.Plus ali⸗
bi dicit Bar.q qn appellat ab executione ſnie:cauſa eſt in appellatione inferen
da.ita dicit ipſe Bar.in.l.ab executore.in.j.colū.ff.de appel.Si enī cauſa eſt in⸗
ferenda:ergo in ſcriptis eſt appellandū:iuxta.c.cordi.de appel.li.vj.⁊ cēſeri dꝫ
interlocutoria:vt in.d.c.cordi.⁊ faciunt no.per Bar.in.l.ij.⁊.iij.l.eius.ff.de ap
pel.⁊ facit ratio qꝛ q ſententia exequatur nō diffinit principalē negociū cū iam
ſit diffinitū.ideo nō eſt talis ꝓnunciatio diffinitiua:qꝛ diffinitiua eſt que diffi⸗
nit principalem queſtionē:vt dicit Spe.in ti.de ſnia.§.ſꝫ eo.vñ j.⁊ verſi.diffini
tiua.facit.l.j.ff.de re iudi.no.etiam Jo.fer.in titu.forma ſnie diffinitiue.in gloſ.
j.circa pn.Et q talis pronūciatio que fit in executionē ſnie ſit interlocutoria.
tenent Cy.⁊ Bal.in.l.ab executore.C.quo.ap.nō reci.Jn omni enī negocio non
eſt niſi vna ſnia diffinitiua que dꝫ cōtinere abſolutionē vel cōdemnationem et
alie ordinatiōes q̄ precedūt vel ſequunt ſunt interlocutorie:ꝑ ea q̄ dicūt Bar.
in.l.ij.ff.de appel.reci.⁊ Pet.Ja ⁊ Spe.in locis ſ̄allc.Et q taxatio dictaꝝ expē
ſarū:de q̄b⁹ principalr in hac cā agit dicat interlocutoria.dicit Jo.Fer.in titu.
forma appel.ab interlocu.in gl.pe.in fi.ibi nam ⁊ hoc fieri contingit in graua⸗
mine illato circa executionem ſnie ⁊ expenſarum taxationē ⁊c.facit etiam pro
hoc quod dicit Bartol.poſt dy.videlicet q ſnia ſuper miſſione in poſſeſſionem
ex ſecundo decreto eſt interlocutoria licet tribuat ius:qꝛ non diffinit negociū
principale in.d.l.ij.ff.de appel.reci.et in.l.ſi finita.§.iulianus.et.§.ſi forte.ff.de
dam.infec.idem tenet odofre.in aut.qua in ꝓuincia.C.vbi de crimine agi opꝫ
⁊ ideo cum dicta ſc̄da ordinatio ꝑ dictum dñm officia.a quo dicat interlocuto⸗
ria ꝑ premiſſa:⁊ ipſe borrelli ab ea non appellauit in ſcriptis ſed ſimpliciter vi
ua:vt patet in inſtrumento appellatiōis ex aduerſo producto:ideo dicta eius
ſc̄da appellatio eſt deſerta et talis pronunciāda et cauſa huiuſmodi remitten⸗
da dicto dño officiali a quo iuxta dictum.c.cordi.Jn appellatiōe enī ab interlo
cutoria debet cā pretenſi grauaminis exprimi et ſpecificari:alioqꝫ appellatio
reddit inutilis vt habetur in.c.vt debitus.extra de appel.⁊ in.d.c.cordi.et no.
ꝑ glo.in.l.iiij.in fi.⁊.l.ſeq.⁊ ibi Bart.ff.de appel.Nec ſufficit generaliter vel ob⸗
ſcure illos exprimere:ſed ſpāliter ſunt notande.vt in cle.appellāti.de appel.et
ibi per doc.Jmmo ⁊ ſi dicta ſecūda ordinatio a qua extitit ex aduerſo viua vo⸗
ce appellatū poſſet dici obtinere vim diffinitiue ſentētie adhuc debuiſſet ipſe
borrelli ab ipſa ordinatione in ſcriptis appellaſſe:vt dicit et tenet Joan.An.
in.c.cupiētes.§.q ſi ꝑ.xx.dies ſup verbo.priuatos.de elec.li.vj.Cōcludit ergo

qd dicta prima appellatio dicti borrelli in ſcriptis interpoſita fuit interpoſita
ſine grauamine:ideo friuole fuit appellatum. Alia vero ſecunda appellatio vi-
ua voce facta etiam fuit ſine grauamine interpoſita:eſtq; etiam deſerta:quia
ſimpliciter viua voce fuit appellatum cauſis ꝛ rationibus. ꝫ. late ꝛ clare dedu-
ctis et allegatis.

¶ Summarium.

1 Taxa ſolidi cenſualis quando indebite facta cenſeatur.
2 Taxa ſolidi cenſualis quando ſubiacere dicatur vitio nullitatis.
3 Supplicatio quando ad bonam ꝛ iuſtam cauſam fieri dicatur.
4 Teſtis ſingularis non probat.
5 Emphiteoſis non per teſtes ſed per inſtrumenta probatur.
6 Connexorum idem eſt iudicium.
7 Filius heres patris non poteſt contra eiuſdem facta venire.
8 Codicillus quot debeat probari teſtibus.
9 Procurator compromittere nequit niſi mandatum ſpeciale ad hoc receperit.
10 Tranſactio mandatum ſpeciale requirit.
11 Solutio violenta que dicatur ꝛ an ex ea ius queratur.

¶ Conſilium.cxviii.

Circa diffinitionē proceſſus holm parochiarū lancij et de mendres
terre caſſenatici ſupplicantiū ex vna parte:ꝛ magnifici ꝛ potentis
viri Jacobi dñi caſſenatici ſupplicati ex altera videntur cōſiderā-
da et in iure declaranda puncta ꝛ dubia ſubſcripta pro declaratio-
ne iuris ꝛ intētionis dictorum hominum ſupplicantium. ¶ Primo
ſi taxatio ſeu adualuatio ſolidorum cenſualiū dicti domini caſſenatici facta in
camera computorum dalphi.die.xiij.menſis maij.1469.debite vel indebite fue-
rit facta. Secūdo ſi ipſa adualuatio ſiue taxatio dici poſſit vitio nullitatis ſub-
iacere. Tertio ſi ad bonā cauſam ſupplicauerint dicti homines petendo ſe re-
laxari ab arreſto quo detinebant ad cauſam reſortū dictorū ſolidorū.ſup qua
ſupplicatione inſerta.fo.ij.preſens proceſſus fuit exorditus ꝛ format9. ¶ Quar-
to ſi per preſentem pceſſum legitime cōſtet qd dicti ſolidi cenſuales ſolui de-
beāt dicto dño caſſenatici ad rōnē auri cōputatis quatuordecim vel q̄ndecim
groſſis pro ſingulo floreno auri:vt ipſe dñs in ſuis articu.ptendit. ¶ Quinto
et ſi dicti ſolidi ſoluti fuerint ad rationē auri an illi valori potuerit per dictos
homines preſcribi et ſi preſcriptum fuerit. Et ſi ipſe dominus caſſenatici de-
beat in integrum reſtitui aduerſus dictam preſcriptionem. ¶ Sexto et ſi non
fuerit preſcriptū illi iuri:an ſaltim ipſi homines poſſint dici eſſe tuti exceptio-
ne pacti de non ſoluendo ad rationem auri iuxta diſpoſitionem codicillarem
domini Franciſci patris quondam ipſius domini moderni caſſenatici.
¶ Septimo ſi ordinatio dominorum arbitratorum caſſenatici in proceſſu pro-
ducta et inſerta.folio.xlvij.noceat in aliquo dictis hominibus lancij ꝛ de men-
dres qui ipſi ordinationi expreſſe conſentire recuſauerunt.
¶ Octauo ſi aſſertum poſſeſſorium ſeu quaſi per dictum dominum caſſenatici
in proceſſu allegatum dum dicit ſe et eorū predeceſſores fuiſſe et eſſe in poſſeſ-
ſione ſeu quaſi dictum ſolidum exigendi ad rationem auri.vt.ꝫ.circa quartū
queſitum tetigi poſſit nocere dictis hominibus ſi probatum foret.
1 ¶ † Ad primum queſitum dico dictam taxam ſeu adualuationem dictorum ſo-
lidorum cenſualiuꝫ fuiſſe indebite factam ꝛ talem eſſe preſumendam cum per
preſentem proceſſum nō appareat de aſſertis antiquis recognitionibus dicti
dñi caſſenatici in ipſa adualuatione mētionatis per quas appareat dictam ta-
xam ſeu adualuationem eſſe veram:qui a proceſſu iudicis aut eius cōmiſſarū

non creditur niſi quatenus de actis corã eo geſtis plene cõſtaret.per tex.in.c. q̃m cõtra falſam.in fi.extra de proba.ita etiam dicit Bar.in.l.ſi cũ nullo.in prin. ff.de re iud.Hinc eſt q̄ alibi dicitur q̄ verbis narratiuis in ſnia iudicis nõ creditur niſi quatenus aliter per acta conſtaret.ita dicit Spec.in ti.de pba.in.§. fi.verſicu.ſed pone iudex:ideo dictus caſſenatici ſentiens dictam adualuationem fuiſſe male factam eam etiã impugnat tanq̃ male factam in.xv.ſuorum articulorum incipientium.magnificus ꝛc.fo.xxvij.

2 ¶†Ad ſecundum queſitum ſi dicta adualuatio ſolidorum dici poſſit ſubiacere vitio nullitatis.ꝛ credo indubitanter q̄ ſic.Primo quia magiſter petrus de ſuellis qui dicitur in camera computorum.pro dictis hominibus cõparuiſſe non erat procurator dictoꝝ hoim tp̄e dicte adualuationis ſolidorũ.pro quo.l. licet.ff.de iudicijs.ꝛ in.l.licet.C.de procur.Et facit ratio qꝛ ad efficaciã alicuꝰ actus prius eſt querendũ de p̃tãte facientis:que ſi deficiat actus redditur nullus.l.ſi queramus.ff.de teſta.ꝛ.ff.de confir.tu.l.naturali.§.ſi conuenerint.et de iure codi.l.quidem.Et talis exceptio pcuratoria cum reddat proceſſum retro nullum:poteſt q̃cq̃ opponi etiam poſt ſententiam:vt dicunt doc.in.d.l.licet.et non tranſit in rem iudicatam:ſed poteſt ſemper opponi vſq̃ ad.xxx.annos vt plene per Guil.de monte laudũo.in cle.j.de ſen.et re iudi.¶ Et ſi dicatur q̄ poſtea pendente hac cauſa in hac curia parlamenti dictus de ſuellis fuit per procuratores dictorũ hoim ſubſtitutus cũ ratificatione geſtarũ per dictũ de ſuellis:vt patet in proceſſu fo.xij.quo ad homines de mẽdres:et quo ad hoies lancij.fol.clxvj.verſo.iſtud nõ obſtat.Quia dicti procuratores non habebant ſpeciale mandatũ illa geſta per dictũ de ſuellis ratificandi:adeo non valuit talis ratificatio:quia non potuerunt dicti procuratores excedere fines mandati.l.diligenter.ff.mandati.cum ſimi.¶ Etiã qꝛ dicti procuratores non ratificauerunt niſi geſta per dictum de ſuellis in curia parlamenti.tacendo de geſtis in camera computorum dalphi.vt patet fo.clxvj.verſo.et cum dictus pceſſus in camera computorum factus ſit nullus per premiſſa ſequitur neceſſario q̄ ipſa adualuatio fuit nulliter facta:qꝛ quando proceſſus eſt nullus ſequitur q̄ ordinatio inde ſequuta eſt nulla:vt dicit Spec.in titu.de ſnia.§.penulti.verſi.item eſt nulla ratione proceſſus.¶ Secundo ſubiacet dicta adualuatio vitio nullitatis quia pro dicto domino caſſenatici tempore dicte adualuationis nullus comparuit qui haberet mandatum a dicto domino caſſenatici.¶ Tertio quia cuilibet recte intuenti poteſt apparere ex lectura ipſius dictam adualuationẽ eſſe obſcuram ꝛ incertã nec poſſet ſuper ea recte iudicari de valore ſolidorum de quibus agitur ſecundum intentionem partis aduerſe.Ideo illa obſcuritas et incertitudo reddit illam aſſertam adualuationẽ nullam.iuxta ea que leg.et no.§.curare.inſtitu.de actionibus.Et debet propterea illa pretenſa adualuatio quia incerta ꝛ obſcura pro nõ facta haberi arg.eorum que le.ꝛ no.in.c.cum in multis.de reſcrip.lib.vj.et eorum que no.per car.floreñ.in cle.ij.vt lite pendente.¶ Quarto quia ꝛ ſi illa adualuatio fuiſſet clara ꝛ facta iuxta intentionẽ partis aduerſe prout nõ fuit:fuiſſet adhuc ipſa adualuatio nulliter facta cum fuiſſet facta ipſis hominibus non confeſſis nec cõuictis teſtibus aut documẽtis.iuxta ea que leguntur ꝛ no.in.c.eccleſia ſancte marie.extra de cõſtitu.

¶ Quinto quia in dicta adualuatione ſeu taxa ſolidorum fuit adiecta dictio pro nunc que denotat actum imperfectum ꝛ non confirmatum.vt dicit Bald. in feu.in.c.j.de milite vaſallo qui contumax eſt.Et ex actu imperfecto et non conſummato non oritur actio.vt in.l.contractus.circa prin.C.de fide inſtru.et hoc de ſecundo queſito.

3 ¶†Ad tertium queſitum ſi dicti homines ad bonam et iuſtam cauſam ſuppli-

cauerint in eorũ ſupplicatione inſerta in pceſſu folio.ij.cuius vigore preſens p-
ceſſus fuit exorditus.et credo indubitanter quod ſic.primo q: adualuatio ſeu
taxatio dictorum ſolidorũ cuius adualuationis vigore dicti homines fuerunt
conſtituti in arreſto donec ſoluiſſent dicto domino caſſenatici aſſertũ refortiũ
dictorum ſolidorum fuit nulliter facta vt ſupra in ſecundo queſito declaraui et
illa nullitas apparens re ipſa debuit impedire executionem:vt dicit Bartol.
in.l.quarta.§.condemnatum.ff.de re iudica.¶ Secundo quia caſtellanus di-
cti domini caſſenatici qui ipſos homines in arreſto conſtituerat nullam ha-
buerat commiſſionem a preſenti curia parlamenti nec ab aliquo alio iudice
de ipſos homines conſtituendo in arreſto pro illo aſſerto refortio ideo male
fuerant in arreſto conſtituti:quia ille qui obtinet ſententiam non debet eam
exequi nec exequi facere ſua propria autoritate ſine commiſſione de exequen-
do per ea que leguntur et no.in.l.fundi venditor.ff.de acquiren.poſſeſſio.et ibi
Barto.et ſi exequatur aut exequi faciat ille qui obtinuit ſententiam ſine com-
miſſione incidit in penam perditionis iuris ſui.ita dicunt Innocen.et docto.
in.c.cum noſtris.extra de conceſſio.prebend.in gl.ſuper verbo epiſcopatu.cir-
ca medium.⁊ de hoc plenius tetigi in ſtatuto ſi quis per literas.in glo.j.in ter-
tia colum.ibi:item etiam non excuſaretur ⁊c.¶ Tertio quia dicta pretenſa ad-
ualuatio nullum importat refortium per dictos homines fiendum dño caſſena-
tici ſi bene intelligatur:quia licet decem ⁊ ſeptem denarijs.illi tamen.xvij.de-
narij non intelliguntur de meliori valore monete ꝙ valeat moneta regia vel dal-
phinalis nũc currens vt ſcribitur in ipſa aduatuatiõe ibi:monete regie vel dal-
phi.⁊c.⁊ ſequitur ibi nunc currentis.Licet enim illa verba monete regie nunc
currentis ſint poſita poſt alia verba ſolido valente ⁊c.illa tamen verba mone-
te regie vel dalphinalis poſita debent referri et intelligi ad turones:quia per
verba ſequentia declarãt precedentia vtroq iure teſtante.vt in.l.ſi ſeruus plu-
rium.§.fi.ff.de lega.j.et in.c.ſecundo requiris.extra de appellationi.maxi-
me quia poſt verbum turonis non declaratur alia moneta ꝙ regia vel dalphi-
nal.¶ Quarto quia et ſi dicta adualuatio intelligeretur de meliori moneta:
ipſi tamen domini camere non condemnauerunt dictos homines ad ſoluen-
dum aſſertum refortium:nec ſimiliter hec venerabilis curia parlamenti.Ideo
male et temerarie compellebantur ipſi homines per arreſtationem ſuarum
perſonarum ad ſoluendum dicto domino caſſenatici dictum aſſertum refor-
tium:quia executio non debet precedere condemnationem.et ſi fiat prout in
caſu noſtro temerarie fuit factum totum ſubiacet vitio nullitatis:vt in.l.j.et
ij.C.que ſenten.ſine app.reſcind.ita etiã dicit ⁊ tenet Barto.in.d.l.ſi cum nulla.
in fi.ff.de re iudi.Et ibi dicit ipſe Bar.ꝙ multos libellos reijci fecit in quibus
rei petebantur compelli ad ſoluendum quia non petebantur primo condemna-
ri.¶ Quinto quia vt deponunt teſtes partis aduerſe videlicet tertius teſtis.
idem quintus teſtis:idem.vj.teſtis:idem.vij.idem.xij.teſtis ⁊ multi alij:domi-
nus quondam caſſenatici pater dicti domini moderni caſſenatici dictum aſſer-
tum refortium dictorum ſolidorum de quibus agitur remiſit dictis hominibus
ſupplicantibus prohibendo ne eius ſucceſſores illud exigerent:ideo indebite
arreſtabantur ipſi homines.¶ Sexto quia dictus dominus caſſenatici petit
dictum pretenſum refortium pro toto tempore preterito.Et tamen per proceſ-
ſum conſtat ꝙ in quarta parte que ſibi obuenit de dicta terra ex perſona do-
mini noſtri regis a.xxv.annis citra vel circa dicti homines antea non conſue-
uerant ſoluere domino noſtro regi tunc dalphi.et ſuis predeceſſoribus ſeu eo-
rum officiarijs niſi quatuor liardos bone mon.pro ſolido vt deponunt.xv.xx.
xxiij.xxv.xxvj.⁊.xxvij.teſtes pro parte dictorum hominum examinati ſuper

tertis articulorum ipſorū hominū incipientium addendo inſertorꝫ.fol.lxxviij. Ideo ad bonam cauſam conqueſti fuerunt dicti homines. ¶ Septimo quia dictus dn̄s caſſenatici petit dictū aſſertum reſortium indiſtincter de toto tempore preterito. Et ſic male etiā ſi pro modo ſibi deberetur: quia ſi deberetur nō ſibi pertinet ſed pluribus aliis diuerſis perſonis quibꝰ ipſe dn̄s caſſenatici arrendauit ceſſitqꝫ ⁊ remiſit pluribus annis de quibꝰ arrendamentis deponunt teſtes dictorum holm ſuper.vj.ſuorum articulorum incipientium ad fines ⁊c. examinati vꝫ primus.x.xj.xij.xiij.xviij.xxv. xxviij.⁊.xxix. ¶ Et fatetur etiā pars aduerſa dicta arradamenta in primo ſuorum articulorum incipientiū magnificus ⁊c. Ideo ex hoc alio capite male agit ipſe dn̄s caſſenatici: ⁊ bene moti fuerant dicti hoīes ſuper hoc ſupplicare/cum omnino eidem dn̄o non cōpetat ſed dictis arrendatoribus et pretoribus fructuum dicte terre caſſenatici ſi qd̄ ius dicto dn̄o in aſſerto reſortio cōpeteret: ⁊ obſtat eidē dn̄o exceptio qd̄ alteri facte fuerit venditio ⁊ ceſſio ſaltim durantibus annis quibus ipſa arrendamēta durauerunt. vt dicit Bar. poſt Jac. de are. ⁊ Old. in materia ſatis peregrina. in.l.facta.§.ſi heres.ibi quero de queſtione notabili ⁊c.ff.ad trebellianū. idem etiam dicit Jo.ferrarij in tit.forma libel.in cau.ſa venditionis in glo.ſuper verbis ceſſit ⁊ mandauit. ⁊ hoc de tertio queſito. ¶ Ad quartū queſitum ſi per preſentem proceſſum cōſtet legitime qd̄ dicti hoīes teneantur eorum cenſum ſol-
4 uere ad rationem auri vt ipſe dn̄s caſſenatici pretendit in ſuis articulis. † Credo qd̄ non primo quia teſtes pro parte dicti dn̄i caſſenatici ſuper hoc examinati ſunt ſoli ⁊ ſingulares de diuerſis pretenſis actibus pretenſarum ſolutionum deponentes ideo nō probant.l.iuriſgentium.ff.de teſt.cū multis ſimi. ¶ Etiam quia dicti teſtes partis aduerſe nō fuerunt interrogati iuxta interrogatoria ꝑ parte dictorꝫ holm tradita in proceſſu inſerta ideo ex hoc alio capite nō probant. vt dicit ⁊ tenet expreſſe Jo.an.in.c.cū cauſam.extra de teſti.in.iij.col.ibi: dicit ſe ſcire.⁊c.⁊ ibi dicit ipſe Jo.an.qd̄ tutum eſt cōſilium qd̄ pars tradat interrogatoria teſtibus partis ſue aduerſe fienda. Tum quia pretenſum poſſeſſorium dicti dn̄i caſſenatici ⁊ ſi probaretur non valet per ea que dicam infra circa queſitum. ¶ Scdo quia de ipſis aſſertis cenſibus nec de ipſo aſſerto maiori valore conſtat per aliqua documenta ſiue recognitiones que pars aduerſa ꝑduxerit quia nulla produxit per que appareat de ex aduerſo pretenſo valore di-
5 ctorum ſolidorꝫ de quibus agitur. ¶ † Nec poſſet ipſa aſſerta maiorualentia ſolidorum per teſtes probari: quia emphiteoſis non poteſt probari per teſtes: ſed debet per inſtrumēta probari. per tex.in.l.j.C.de iure emphiteo.ibi ſcriptura interueniente ⁊c. Et non mirandum de hoc caſu quia ſunt multi alij caſus numero.xxviij.qui non poſſunt probari niſi per ſcripturam: quos enumerat gloſ.in.c.de cenſibus.libro ſexto. In hac enim cauſa ſatis agitur de re emphiteoticaria: quia agitur de cenſibus qui pretendūtur ex aduerſo deberi pro pretenſis rebus emphiteoticarūs: quia non poſſet dici res emphiteoticaria niſi pro ipſa re aliquis annuus cenſus ſolueretur. Et in hoc differt res emphiteoticaria a contractu feudali quia pro re feudali nullus cenſus debetur ſed ſeruitium quando a domino requiritur et plene de hoc per petrum belye in tractatu ſuo de iure emphiteotico. ita quod oportet neceſſario dicere quod cēſus ſit pars rei emphiteoticarie et per conſequens non poſſit cenſus probari niſi per inſtrumenta vel recognitiones ſicut nec ipſe cōtractus emphiteoticarius per dictam.l.j.C.de iure emphiteo. ¶ Et ſi quiſpiam vellet dicere quod cenſus venit acceſſorie ad contractum emphiteoticarium. vt.l.ſecunda et tertia.C.de iure emphiteoti. adhuc idem eſſet quia acceſſorium ſequitur naturam principalis. vt in capitu.acceſſorium.de regulis iuris.libro ſexto. et in.c.inter dile-

ctos.extra de fide inſtru.⁊ in.l.cum heres a debitore.§.qđ ſi ſti⸗
pulatus.ff.de reg.iur.cum ſi.Nec poſſet fieri cõtractus emphi
teoticarius niſi in eo cẽſus adijceretur vt dicit Pet.helie.vbi
5 §.†Et ſunt res connexe ideo idem iudiciũ de vno ſicut de alio
ſibi connexo.l.qui chyrographum.⁊.l.predijs.§.domum.ff.de
lega.iij.Et ſi:ſi pro qꝛ dictus cenſus non poſſit per teſtes pro⸗
bari multominus valor:quia acceſſorium ⁊ connexum per ſu⸗
pra allegata.item quia coniunctio rerum facit videri vnũ etiã
illa que ſunt diuerſa vt in.l.tria.ff.de excu.tut.Ita qđ per hec
ſatis eſt expeditum qđ dictus dominus caſſenatici non proba
uit quouiſmodo aſſertum maiorem valorem ſolidorum per eũ
petitorum:⁊ hoc de quarto queſito.
¶ Ad quintum queſitum an ſi maior valor dictorum ſolidorũ
debitus fuiſſet:an dicti hoĩes illi maiori pretenſo valori ꝓſcri
pſerint et preſcribere potuerint.Circa hoc puto dicendum.qđ
quia teſtes pro parte dictorum hominum examinati ſuper.vj.
articulorum dictorum hominum incipientium pro latiori.in⸗
ſertorum.fo.xxxv.videlicet.ij.iiij.v.vj.ix.xj.xxj.xxij.xxv.xxviij.⁊
xxix.teſtes deponunt qđ dicti homines longo tempore tam de
vita domini moderni caſſenatici ꝙ vt franciſci eius quondam
patris longo tempore non ſoluerunt ſolidum cẽſum niſi ad ra⸗
tionem quatuor liardorum monete regie vel dalphi.qđ illi pre⸗
6 tenſo maiori valori ⁊ pretenſo reſortio fuit preſcriptũ [a] per tex.
in.l.qui ſemiſſes.in prin.ff.de vſur.¶ Nec debet ipſe dñs caſſe⸗
natici etiam ſi minor foret reſtitui aduerſus dictam ꝓſcriptio⸗
nem prout petit licet inciuiliter in.xij.ſuorum articulorũ inci⸗
pientium.Magnificus ⁊c.quia prout oppoſitum fuit in articu⸗
lis dictorum hominum incipientium vt vobis.fo.lxxxj.dictus
dominus caſſenatici habuit tutores rectores ⁊ gubernatores
perſone ⁊ bonorum qui ſunt notorie ſoluendo:vt deponunt te⸗
ſtes ſup̱ dictis articulis examinati:⁊ fatetur pars aduerſa re⸗
ſpondendo ſcđo dictorum articulorum:ideo eidem dño caſſe⸗
natici deneganda eſt reſtitutio in integrum per eum poſtula⸗
ta donec prius pro ſuo pretenſo intereſſe acto cõtra dictos eiꝰ
olim tutores ⁊ ipſis prius diſcuſſis.ita dicit ⁊ tenet Angel.de
peruſio.in aut.de hered.⁊ fal.in.§.illud quoqꝫ.colũ.j.¶ Poſtea
vero competeret minori reſtitutio in integrum in ſubſidiũ vbi
minor intereſſet ſuum tutorem conſequi non poſſet:ſed prius
debet tutor diſcuti per tex.cum glo.in.l.properandum.§.fi.C.
de iudicijs.⁊ ibi etiam plene per doctores.¶ Ad ſextum queſi⸗
tum ⁊ ſi non fuiſſet preſcriptum illi aſſerte maiori valentie ſo⸗
lidorum an ſaltim ipſi homines ſint tuti aduerſus petita per
dominum modernũ caſſenatici ex eo qđ dominus Franciſcus
dominus quondã caſſenatici pater domini moderni poſt eius
teſtamentum condidit vnum codicillum in quo ipſe ordinauit
qđ ipſe dominus modernus eius filius ⁊ heres ⁊ cõſequenter
eius ſucceſſores nõ recuperent dictum ſolidum cenſus ad ra⸗
tionem auri nec in alia fortiori moneta niſi tantummodo qua⸗
tuor liarđ. pro ſolido.
7 ¶ †Et indubitãter credo qđ dicti homines ſunt tuti aduerſus
petita

[a] Ꝺ Fuit ꝓ ſcriptũ. vide Bart. in l.ſi patris. in pn.ff. de aqua pluui. arcen.

petita per dictum dominũ caſſenatici vigore dicti codicilli cum ipſe dominus
modernus ſit filius ⁊ heres dicti eius quondam patris codicillãtis:ideo con-
tra facta ſua venire non poteſt:ſed ea ſeruare debet etiam ſi de re pertinente
ad filium diſpoſuiſſet per tex.in.l.cum a matre.C.de rei ven.quia eadem perſo-
na reputantur vt in auẗ.de iureiur.a moriente preſtito.§.j.❡ Maxime cum ſit
heres patris vt conſtat ex proceſſu quia tenet terram caſſenatici quam dictus
eius quondam pater codicillans habebat ⁊ tenebat temporibus eius vite et
mortis vt fatetur dictus dñs caſſenatici ſuis articulis incipientibus acceptã-
do ⁊c.pro quo.l.gerit.ff.de acqui.here.cum ſimi.multis.❡ Nec obſtat ſi dictus
codicillus non fuerit in iſto proceſſu productus:qꝛ de ipſo codicillo plene de-
ponunt teſtes partis aduerſe videlicet primus.ij.iij.v.vj.vij.xij.xv.⁊.xx.teſtes
examinati ⁊ inſerti in proceſſu.fo.cxx.⁊ foliis ſequentibus vſqꝫ folio.cxxx.
8 ❡†Et licet quo ad ſolẽnitatem ipſius codicilli ſufficerent quinqꝫ teſtes in.l.ſi.
C.de codi.cum ſi.reperiuntur tñ dicti.ix.teſtes partis aduerſe de illo codicillo
deponẽtes.Et duo alij teſtes pro parte dictorũ hominum examinati vꝫ octauus
teſtis.fo.xciiij.⁊.xij.teſtis.fo.cj.verſo.Et ſic ſunt.xj.teſtes hincinde examinati
de dicto codicillo deponentes qui ipſum codicillum clare probant.Nam vide-
mus qꝺ licet in teſtamento requirantur.vij.teſtes tñ tale teſtamentũ ſic fuiſſe
factum poteſt probari minori numero teſtium vꝫ per duos teſtes vt dicit glo.
quam ſequitur Azo ⁊ doc.in.l.cõparationes.C.de fide inſtru.ſuper verbo duo-
bus.in.l.heredes palem.in prin.ff.de teſta.❡ Et fatetur etiam dictũ codicillũ
pars aduerſa in.ix.ſuorum articulorum incipientium acceptando ⁊c.⁊ hec vi-
dentur ſufficere pro declaratione ſexti queſiti.❡ Ad ſeptimum ſi ordinatio do
minorum arbitratorum pro parte dicti domini caſſenatici producta ⁊ in proceſ
ſu.fo.xlviij.in aliquo noceat dictis hominibus lancũ ⁊ de mendres.dicenaũ eſt
qꝺ non.❡ Primo quia aſſertis procuratoribus dictorum hominum nõ fuerat
data poteſtas compromittendi vt patet inſtrumentis in inſtrumento ordina-
9 tionis arbitratorũ inſertis que tñ poteſtas ſpecialis requirebatur†et procu-
rator ſine ſpeciali mandato cõpromittere non poteſt qꝺ probatur quia arbitra
triorum pronunciatio eſt quedam tranſactio.ar.d.l.non minorem.cum ibi not.
C.de tranſac.⁊ dicit Bar.in.l.j.§.aduocator.ff.de varijs ⁊ extraordi.cognitioni-
bus.⁊ no.glo.ſuper verbo conuentum in auẗ.vt differentes iudi.§.ſi vero.
10 ❡†Sed in tranſactione requiritur ſpeciale mandatum vt dicit glo.in.c.coraꝫ.
extra de in integrum reſti in antiquis igitur ⁊c.❡ Tum quia dicti procurato
res non habebant ſpeciale mandatum traſigendi qꝺ ſpeciale mandatum re-
quiritur in.d.c.coram.❡ Sed tantummodo habebãt poteſtatem comparandi
coram amicis ⁊ arbitratoribus ſine ſpeciali mandato cõpromittendi:prout tñ
requirebatur vt legitur ⁊ no.in.c.per tuas.de arbi.❡ Tum quia dicti procura
tores nõ iurauerunt neqꝫ promiſerunt ſtare ordinationi dictorum dñorum ar-
bitratorum.Tum quia dicti dñi arbitratores nõ habuerunt relationem a ma-
giſtro Joanne de origniaco ⁊ dremono ſonerij prout inter dictas partes fuerat
actum vt legitur in dicto inſtrumento ordinationis:ideo nõ valuit eorum ordi
natio:quia qñ de agendo aliquid reſtat fiendum nihil videtur fuiſſe actum et
actus nõ vꝫ per ea que leguntur ⁊ no.ff.ad exhibendum in.l.Julianus.§.ſed et
ſi quis.⁊ per Bar.in.l.j.ff.de teſta.Tum quia dicti dñi arbitratores non ordina
uerunt qꝺ dicti homines aliqꝺ aſſertum refortium ſolidorum ſoluere debeãt
dicto dño caſſenatici vt patet ex lectura inſtrumenti ipſius ordinationis.❡ Et
ſi ipſi dñi arbitratores ordinauerint qꝺ dicti homines ſoluere debeant ad bo-
nam monetam que dicitur in aſſertis recognitionibus deſcripta.Non tñ appa
ret de ipſis aſſertis recognitionibꝰ:vt ſupra circa primum queſitum dixi:ideo

vos domini mei ius dicturi ſcd̄m illas iudicare non poteſtis: quia nō poteſtis iudicare de his que vobis per acta non apparent iuxta ea que le. ⁊ no. in. l. illicitas in. §. veritas. ff. de offi. preſi. Nec poteſt capi fundamentum in dicta ordinatione dictorum arbitratorum: quia dicti homines lancij ⁊ de mendres nō ratificauerunt dictam ordinationem arbitratorum: imo expreſſe dixerūt qd non conſentiebant. ¶ Ideo ex illa pronunciatione arbitratorum non emologata non fuit nata actio nec dz executioni demandari contra diſſentientes vt dicit Joā. an. poſt Inno. ⁊ doc. in. c. quintauallis. in vltima col. ibi. Item ad differentiam arbitri ⁊ arbitratoris ⁊c. extra de iureiur. de quo etiam tetigi. xvij. articulorum dictorum hominum incipientium pro latiori ⁊c. ⁊ hoc de ſeptimo queſito.

¶ Ad octauum queſitum ſi poſſeſſorium circa exactionem dictorum ſolidorum per dictum dominum caſſenatici allegatum nocere poſſit dictis hominibus. Pro cuius queſiti reſponſionē premitto qd dictus dn̄s caſſenatici in nono ſuorum articulorum incipientium acceptando ⁊c. deduci ⁊ fatetur qd dicti ſui homines ſoluerunt dictos ſolidos ad rationem per euz pretenſam per detentionem ⁊ arreſtationem ſuarum perſonarum more debitorum fiſcalium. ¶ Ex quo propterea ſequitur reſponſio ad dictum octauum queſitum qd ipſe dn̄s caſſenatici de dicto pretenſo poſſeſſorio ſe iuuare non poteſt aduerſus dictos ſuos
n homines: quia † vbi dn̄s potens ſine cauſe cognitione vt in caſu noſtro gagiat vel arreſtat homines ⁊ ſubditos ſuos non potentes vt ſunt dicti ſui homines ſupplicantes qui ſunt pauperes ⁊ ſimplices agricole vt conſtat per proceſſum talis pretenſa ſolutio dicitur violenta: ⁊ ex illa non queritur ius neq; poſſeſſio ſeu quaſi dicto dn̄o caſſenatici quia preſumitur extorſio ⁊ violentia vel clandeſtinitas. ff. quod metus cauſa. l. ſi. §. penul. ⁊ no. extra de poſtula. prela. in. c. bone. per Inno. ⁊ de preſcriptionibus. c. ſi diligēti. etiam per Imo. ⁊ per Spec. in titu. de preſcriptionibus. verſi. hoc etiam no. ⁊ facit quod ibi not. per Jo. an. in addi. ⁊ per Joan. fab. ⁊ alios doc. in. l. ſi certis annis. C. de pac. ⁊ inſti. de actio. §. equa. in. iij q. prin. circa fi. verſi. illud autem no. vbi ponit notabiliter Jo. fab. ⁊ per Bal. in. l. ij. C. de ſenten. Quo caſu conſuetudo vel preſcriptio etiam longiſſima non ſufficit: quia eſſet irrationabilis ⁊ inductiua peccati: ⁊ abeſſet bona fides vt in. c. fi. extra de conſue. ⁊ de preſcriptionib⁹. c. quia non omne. ⁊ de regu. iur. c. male fidei. lib. vj. ⁊ in aut. vt nulli iudic. in prin. colla. ix. poteſtis enim domini mei cogitare qualis violētia in dicta pretenſa exactione interuenit: quia licet ipſe dominus caſſenatici non habeat fiſcū nec debeat vti iure fiſci: tamen fatetur ipſe dominus caſſenatici qd more debitoris fiſcalium in exactiōe vſus eſt ⁊ male et contra eius poteſtatem. ¶ Et ideo ⁊ nō immerito dictus domin⁹ Frāciſcus pater dn̄i moderni caſſenatici ī ſuo codicillo de quo. s. in ſexto queſito feci mentionem prouidere volens ſibi in foro conſcientie ordinauit quod dicti ſolidi nō exigerentur niſi ad reci. quatuor liardos pro ſolido: ſup quo etiā domini mei ius dicturi eſt valde attendendum. ¶ Ex quib⁹ ſupra allegatis ſimul iunctis clare patet ſupplicata pro parte dictorum hominum lancij et de mendres et petita in concluſionibus articulorum ſuorum in cauſa traditorum pronunciari debere per hoc magnificum dalphi. parlamentum non obſtantibus dictis propoſitis et probatis pro parte dicti domini caſſenatici que non obſtant per premiſſa.

¶ Summarium.

1 Citatio legitima que dicatur.
2 Taxatio aſſerti patrocinij qn̄ dicatur vitio nullitatis ſubiacere.
3 Taxatio quando nulliter proceſſiſſe dicatur.
4 Stilus curie qualiter probetur.

5 Stilus legitime probatus vbi locum habere poſſit.
6 Stilus de iure communi interpretationem patitur.
7 Ratificatio geſtorum cauſa appellationis pendente an poſſit acta principalia validare.

¶ Conſilium.cxix.

Ex proceſſu cauſe appellationis per vos venerabilem ꝛ egregium virum dominum officialem metropolitanum Uienne diffiniende inter franciſcum coyreti nominibus ſuo et, tutorio liberorū et heredum Joannis coyreti ex vna parte appellantis. Et relictam petri malo nomine quo in actis appellatā ex altera: poſſunt eliſci dubia ſubſcripta examinanda in iure pro declaratione iuris ꝛ intentionis dictorum coyreiorum appellātium. ¶ Primo ſi dicti coyreti appellantes fuerunt legitime citati viſuri taxationem pretenſi patrocinij dicti quondam petri malo: de quo aſſerto patrocinio in hac cauſa agitur.

¶ Secundo ſi taxatio dicti aſſerti patrocinij per dominuꝫ officialem a quo facta poſſit dici vitio nullitatis ſubiacere ex eo quod dicti coyreti non fuerunt debite vocati ſiue citati viſuri dictam aſſertam taxationem patrocinij.

¶ Tertio ſi dicta taxatio aſſerti patrocinij ex alijs capitibus ex perſona dictorum liberorum petri malo dici poſſit nulla: ꝛ nulliter proceſſiſſe. ¶ Quarto ſi aſſertus ſtilus curie officialatus grationopol. ex aduerſo in actis principalibus allegatus fuerit legitime ꝓbatus. ¶ Quinto ꝛ ſi ille pretenſus ſtilus fuiſſet legitime probatus an debuerit ordinari per dominum officialem a quo ꝙ aſſertum patrocinium taxatum ad.xvij.florenos et quatuor groſſos depoſitaretur vigore dicti ſtili. ¶ Sexto ſi proceſſus factus in perſonam noe regis in cuius perſonam fuerunt facte ordinationes a quibus extitit appellatuꝫ ſit nullus: cum ipſe noe non eſſet illo tempore actor dictorum liberorum de malo. ¶ Septimo ſi acta prime inſtantie potuerint iuſtificari ex noua productione actoris dicti noe regis cum ratificatione geſtorum in hac cauſa appellationis producte.

1 ¶ †Ad primū ſi dicti coyreti debite fuerint citati viſuri taxationem dicti aſſerti patrocinij. Ad quod dicendū eſt ꝙ ipſi nō fuerunt debite citati. Quia litera citatoria inſerta in actis principalibus.fo.viij.legitur fuiſſe cōceſſa die.xxviij. menſis iunij. Et continet illa litera citatoria ꝙ dicti coyreti citarētur ad diem ſabbati tunc proximam que cadebat ad diem ſabbati tunc inſtantis menſis iulij ad quem diem nō fuerunt citati dicti coyreti: vt pꝫ ex actis principalibus. ¶ Et ſi illa litera citatoria fuerit executa ꝯ dictos coyretos illō fuit poſtea vcꝫ die.xiiij.menſis auguſti. ideo illa executio nulliter ꝓceſſit cauſis ſubſcriptis. ¶ Primo qꝛ dicta litera citatoria cōtinebat ꝙ citarentꝰ dicti coyreti ad primā diē ſabbati tūc ſeq̄ntē. q̄ cadebat ad primā diē ſabbati tunc inſtātis mēſis iulij ideo vigore illiꝰ litere nō debuerūt citari ad aliā diē: vcꝫ ad.xx.diē mēſis auguſti ꝓut citati ꝓtenduntꝰ vltra tenorē litere: qꝛ fines mādati ſeruādi ſunt ꝛ ſi aliter fiat totum ruit vitio nullitatis.l.diligēter.cū ibi no.ff.mand.ꝛ in.c.ꝑ tuas. extra de arbi.ꝛ faciūt ea q̄ leg.ꝛ no.in.l.ab executore.C.quorū ap.non recipi. Et vnaqueqꝫ res dꝫ opari ſm finē ſibi impoſitū.ar.l.domus.ff.de.ſer.vr.ꝓdio.ꝛ.l.j.§.eū qui.ff.de conſtit.pecu. ¶ Secūdo qꝛ ꝛ ſi diceretur ꝙ dicti coyreti fuerit citati ad diem.xx.auguſti.illa citatio eſſet nulliter facta qꝛ ſine mandato iudiciario quia non mandabatur citari ad dictam diem.xx.auguſti: ideo ſi quis vellet dicere ꝙ ad illam diem.xx.auguſti fuiſſent citati ſine mandato iudiciario.per.l.fina.C.de requir.re.quia non potuerunt citari ſine nouo mandato iudiciario: vt plene.per Anto.de butri.in.c.j.de iudi. ¶ Tertio quia veritas eſt

qđ ipſi coꝛreti nõ fuerũt citati ad dictã diem.xx.auguſti viſurũ taxationẽ dicti aſſerti patrocinij: quia in executione dicte litere citatorie non fit mentio de dicta die.xx.auguſti. ¶ Sed ſimplr cõtinet ipſa executio verba ſequentia. Executa fuit per me cu ratum beate marie de vallibus die.xiiij.menſis auguſti.ꝛc.

¶ Quarto quia illa executio illo modo ſimpliciter facta abſq expreſſione diei eſt intelligenda ad diem in litera expreſſatam. que tamen dies citationis erat lapſa per.xl.dies et vltra antiq̃ illa litera citatoꝛia exequeretur ideo non arctauit [a] comparere dictos coꝛreos die lapſa ante ipſi⁹ executionem: qꝛ diſpoſitio ad certum caſum limitata et diſpoſitio extra illum caſum non ſoꝛtitur effectum.argumen.l.j.ij.et.iij.C.de dona.que ſub mõ. et in.l.hec venditio.ff.de contrahen.emp.et in.c.ſuper eo.et in capitulo per tuas.extra de conditio.appoſitis.

a ¶ Non arctauit. iniuſta citatio ñ arctat citatũ. vide Jo. ferra. i titu. foꝛma libelli in actiõe no. ope. ſup verbo quẽdã pariete3 muri ꝛc.

¶ Ex quibus veraciter concluditur qđ dicti coꝛreti nõ fuerũt legitime citati ad illã diem.xx.Auguſti. qua dicitur dicta taxa fuiſſe per dominum officialem a quo facta et ideo illa die non operando. nõ potuerunt poni cõtumacia nec taxa in expenſata contumacia fieri iuxta ea que leg.ꝛ not.in.c.ſi quis ep̃s.iij.q.ij. vbi etiã multi caſus enumerantur in quibus nõ valet citatio. et non arctant citatum ꝛ hoc de pꝛimo etiã quando citatio pec cat in foꝛma vel in materia nõ tenetur citatus cõparere ſcđm Inno.in.c.preterea.de dilationibus.

2 ¶ † Ad ſcđm dubiũ ſi dicta taxatio aſſerti patrocinij poſſit dici vitio nullitatis ſubiacere. Et dicẽdũ eſt qđ ſubiacet vitio nullitatis cũ dicti coꝛreti nõ fuerũt citati ad diem. xx. auguſti. qua dicit dicta taxatio facta: vt ſupꝛa circa pꝛimũ dubiũ p quatuoꝛ ratiões declaraui quia omnis actus iudiciarius vitio nullitatis ſubiacet ſi ad illũ actũ vocatus non fuerit cuius intereſt.l. nam ita diuus.ff.de adopti.ꝛ.l.de vnoquoq̃.ff.de re iudi.cum ſimil. ¶ Nã que cauſe cognitionẽ deſiderant aut partẽ ledere poſſunt parte pꝛeſente vel legitime citata ſunt agenda aliter actus ſunt nulli vt inquit glo.ꝛ ibi text.in.l.ij.in fi.C.ſi pꝛopter publicas penſitationes. facit.l.in cauſe.§.cauſa cognita.ff.de mino.not. Joan.ferrarij in titulo.foꝛme reſponſionis rei conuenti.in glo.ſuper verbo in termino ꝛ illa nullitas apparẽs ex eiſdem actis impedire debuit executionem et non debuerunt ſuper ipſa taxa litere excõicatoꝛie concedi.iuxta ea que dicit Bar.in.l.quarta.§.cõdẽnatis.ff.de re iud. Et litere excõicatoꝛie ſuper dicta taxa vt pꝛetenditur conceſſe etiã nulliter conceſſe fuerũt tanq̃ acceſſoꝛie rei nulliter geſte.in.c.acceſſoꝛiũ.de reg. iu.lib.vj.ideo dicit qđ vbi pꝛoceſſus eſt null⁹ ſequit q̃ ſentẽtia eſt nulla tãq̃ acceſſoꝛia vt dicit Spe.in titu.de ſenten.§.penul. verſi.item q̃ eſt nulla ratione nullitatis pꝛoceſſus.

3 ¶ † Ad tertiũ dubiũ ſi dicta taxatio poſſit dici nulliter ꝓceſſiſſe et facta fuiſſe ex alijs capitibus. Et dicẽdũ eſt indubitanter qđ ſic pꝛimo in eo qđ in oꝛdinatiõe taxe inſerta in actis pꝛincipalibus fo.viij.vel certe dicitur qđ heredes petri malo inſtantes in dicta oꝛdinatione taxe cõparuerũt iudicialiter.ibi: iudicialiter cõparuerũt dicti inſtãtes ꝓducẽtes dictã citationis literã

petētes dictū patrocinium taxari ꝛc.qꝛ nō eſt verū ſed falſe fuit ſcriptum per notariū cauſe qð dicti heredes inſtātes dicta die ordinationis cōparuerint iudicialiter coram domino officiali a quo.cum dicti inſtātes illo tempore eſſent prout adhuc ſunt pupilli maſculi ꝛ due filie pupille.vna etatis ſex annorū et alia etatis duorum annorum:in hoc probatur ex lectura inſtrumēti tutele ipſorū liberorū petri malo:ideo nō eſt veriſimile ꝙ dicti heredes pupilli ꝛ pupille ibi cōparuerint iudicialiter ꝛ illa falſa expreſſio ſuper qua dominus officialis a quo:fundauit ſuā ordinationem reddit ipſam ſuam ordinationem taxe nullam: vt dicunt glo.ꝛ doc.ff.de acqui.heredi.in.l.ſi is ad quē.et alibi habetur qð ſentētia lata per falſas allegationes contra abſentē vt in caſu noſtro non valet vt in.l.ſi ꝓcur.§.marcell⁹.ff.de iudiciis.ꝛ qð fuerit lata cōtra abſentē declaraui ſupra circa ſecūdū dubiū.ſic etiā videm⁹ qð decretum iudicis ex falſa cauſa interpoſitum eſt ipſo iure nullū.l.ij.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei q̇.et no.Bal.ſuper rubrica.§.qui admitti ad bo.poſſ.poſſunt.

¶ Scðo quia cū null⁹ cōparuerit pro dictis heredib⁹ petri malo in dicta ordinatione taxe per ſupra dicta in primo ꝛ ſecundo dubijs. ¶ Sequit̄ qð ipſa ordinatio dicte taxe fuit nulliter facta per dictū dominū officialē a quo.Quia in omni iudicio requiruntur tres perſone videlicet actor:reus:ꝛ iudex.aliter nō dicitur iudicium ꝛ ſi non interueniant ille etiam perſone iudicium dicitur nullum eſt text.in.c.forus.extra de verbo.ſignific.cum ſimi.ſed nullus tempore dicte ordinationis I dicta cauſa interuenit pro dictis heredibus petri malo.igitur ꝛc. ¶ Et quod nullus comparuerit pro dictis heredibus petri malo tempore dicte ordinationis taxe ptꝫ alia conſideratione in dicto fo.viij.ibi: die.xx.auguſti non comparuerūt citati dñs officialis ordinauit taxari patrocinium roboudi.Quia ſi aliquis pro parte duorum heredum de malo tunc comparuiſſet ipſe roboudi notis cauſe tunc ibi ſcripſiſſet quod nō fecit quia nullus pro ipſis malo cōparuit.Sed poſtea ipſe roboudi notarius volens validare dictam ordinationem taxe ſcripſit licet falſe qð comparuerunt dicti inſtantes ꝛ male fecit ꝛ non debet iſtud tolerari.

4 ¶ † Ad quartū dubiū ſi dicta pars aduerſa in dictis actis prin-
a cipalibus probauerit aſſertū ſtilū dicte curie [a] officialis gratianopolis.cui⁹ ſtili vigore ex aduerſo pretēdit̄ qð ſumma taxata pro dicto aſſerto patrocinio debuerit depoſitari.Et dico quod non probatur dictus aſſertus ſtilus per acta prime inſtantie.

¶ Primo quia teſtes ſuper ipſo pretēſo ſtilo pro parte aduerſa examinati depoſuerūt non iurati:ideo nō probāt eorū depoſitiones vt in.l.iuriſiurandi.C.de teſti.ꝛ.c.quotiēs.extra eo.titu.

¶ Secundo quia dicti teſtes male viderunt expleta partis aduerſe.ꝛ veriſimiliter credi debet quod nō fuerunt eis exhibita tempore eorum depoſitionum.Quia in eorum depoſitionibus ipſi teſtes preſupponunt quod de iudicato agebatur. Cuius contrarium eſt veritas:quia illi.xvij.florenū.ꝛ quatuor groſſi petiti ex aduerſo pro dicto pretenſo patrocinio non proceſſerunt ex re iudi.Sed ex quadā ſimplici taxa per dictū dñm officialem

a ¶ Stilus dicte curie. ꝙ̄to tpe introducat̄ ſtilus curie vide dñz raymūdū de ſabaraco in.l. more maiorū.ff.ð iuri. om.iu.l ſua repetitiōe et ibi dicit qð.x.annis.

a quo ſacta pretextu dicti pretenſi patrocinij patrocinium nunq̃ fuerat ante dictam taxam adiudicatum: nec etiam poſt. Ideo dictus aſſertus ſtilus etiam ſi probatus fuiſſet prout non fuit nõ habuit nec habet locum in caſu de quo agitur cũ dicti teſtes partis aduerſe preſupponunt locum habere quando de re iudicata agitur cuius modi non eſt res de qua agitur. Ideo dici debet quod prima ordinatio facta per dominum Joannem girardi aſſertum locum tenentẽ dominum officialem a quo fuit ex falſa cauſa [a] cauſata/ dum in ſua ordinatione deſcribuntur verba ſequentia ibi viſo etiam iudicato producto ꝛc. Et ibi ob rem iudicatam ꝛc. Ideo nulliter et indebite proceſſit ipſe dominus Joannes girardi locumteñ. ad dictam ſuam ordinationem cum non ſibi conſtaret de aliquo iudicato per ſupra allegata circa tertium dubium circa finem. ¶ Quomodo enĩ põt dici qḋ agerẽt de iudicato quia aſſerti proceſſus de quibus in parcella partis aduerſe fit mentio nunq̃ fuerunt exhibiti dño officiali a quo i deo ipſe dominus officialis in ſua taxa non atteſtatur vidiſſe niſi parcellam vt patet ex actis prime inſtantie et plus debito taxauit prout etiam fuit oppoſitũ in articulis dictorum cõtretorum in prima inſtantia traditis incipientib⁹ ad fines ꝛc. Ex quibus ſequitur vera cõcluſio qḋ teſtes partis aduerſe ſup dicto aſſerto ſtilo nõ probant q̃ debeat fieri depoſitũ de dictis. xvij. florenis ꝛ quatuor groſſis petitis pro dicta taxa.

¶ Ad quintum dubium ſi ille pretenſus ſtilus fuiſſet legitime probatus. An debuerint depoſitari dicti. xvij. floreni et quatuor groſſi vigore illius pretẽſi ſtili. Ad hoc dico qḋ non debuerunt depoſitari nec fieri ordinatio qḋ depoſitarent vigore dicti pretenſi ſtili prout etiam fuit oppoſitũ in. viij. articulorũ dictorum cõtretorum incipiẽtiũ ad fines ꝛc. in prima inſtãtia traditorum.

5 †Quia ille ſtilus. ſi de eo legitime cõſtaret debet intelligi locũ habere vbi dicta taxa legitime ꝓceſſiſſet ꝛ valide facta fuiſſet per ea que dicit Bar. in. l. j. §. j. ff. quod vi aut clam. Quia ſtilus preſupponit proceſſum rite ꝛ valide factũ fuiſſe: vt dicit Bart. in. l. diuus. ff. de militari teſtamento. ¶ Sed proceſſus cuius vigore fuit facta dicta taxa ad dictos. xvij. florenos. et quatuor groſſos proceſſit nulliter. vt plene declaraui ſupra in primo et ſecundo dubijs. igitur non debuit habere locum dictus aſſertus ſtilus etiam ſi de eo legitime conſtaret.

6 ¶ †Quia ſtilus recipere debet interpretationẽ de iure cõmuni ſicut dicimus de ſtatuto qḋ licet generaliter loquatẽ tñ recipit interpretationẽ de iure communi: per tex. cum glo. ſuper verbo legitimam: in. l. j. in prin. ff. de noui ope. nunciã. et ibi etiam hoc notat Ange. de Aretio.

¶ Ad ſextum dubium ſi proceſſus factus coram domino officiali a quo in perſonam dicti noe regis qui non erat actor dictorum liberorum de malo ſit nullus defectu poteſtatis dicti noe regis dicendum eſt quod ſic argu. l. licet. ff. de iudicijs. et in. l. licet. C. de procurato. ꝛ faciunt que leguntur ꝛ not. in. l. falſus procurator. C. de furtis.

7 ¶ †Ad ſeptimum dubium ſi ratificatio geſtorum per dictũ noe

a regis ſubſequuta et facta per tutorē[a] pendente hac cauſa appellationis: ꝛ de nouo coram vobis domino officiali metropolitano Vienne in hac cauſa appellationis producta potuerit validare ipſa acta principalia. Et ſuper hoc dico indubitanter quod non poteſt illa ratificatio validare ipſa acta prime inſtantie cum hic agatur de appellatiōe ab interlocutoria: que interlocutoria non poteſt ex nouis actis validari/confirmari/neqꝫ impugnari. per tex. in cle. appellāti. in ſi. de appella. qꝛ regula illa non probatum probabo et nō producta producam non habet locum in ſententia interlocutoria vt ibi dicunt doct. ¶ Ex quibus propterea concludendū eſt quod in hac cauſa appellationis pronunciari debet male nulliter et indebite per dominum officialem Grationopolis a quo fuiſſe proceſſum ꝛ interlocutū ꝛ pro parte dictorum cōſortorum bene ꝛ ad bonam iuſtam cauſam fuiſſe appellatum.

a ¶ Facta p tutorē. ſi tutor poſſit ratificare geſta p falſum actorē vide que dixi in deci. parla. q. lxx in fine.

¶ Summarium.

1 Iocalia data mulieri in contractu matrimonij ad quem pertineant.
2 Dos matris ad liberos ꝛ ipſorum heredes deuenire debet.
3 Mater cum filio equaliter ſuccedit in bonis aliorum filiorum ab inteſtato decedentium.

¶ Conſilium.cxx.

Factum tale eſt quod de anno dñi. M.cccci. ꝛ die x. Februarij fuit contractum matrimonium inter nobilem Antonium grinde filium dñi Hugonis grinde militis dñi de molario quōdam ꝛ Frāceſiam de arcüs filiam nobilis Ludouici de arcüs dñm baſtide meolani: in quo quidem contractu matrimonij fuerunt conſtituti dicte nobili Franceſie in dotem. cxvij. floren. auri per dictū dominū baſtide eius patrem. ¶ Et dictus nobilis Antonius grinde maritus futurus eidem nobili Franceſie eius future vxori donauit. cc. floren. auri pro iocalibus. ꝛ alios. cc. flore. auri pro ſuperuita qđ matrimonium fuit inde conſummatum. ¶ Et ex ipſis coniugibus fuit natus et procreatus nobilis Ioannes grinde dñs quondam de molario vltimo defunctus. ¶ Item deceſſit dictus nobilis Antonius grinde ſuperſtitibus ſibi dictis Franceſia eius vxore et Ioanne eius filio domino de molario vltimo defuncto. ¶ Et deinde dicta nobilis Frāceſia conuolauit ad ſecunda vota et matrimoniū contraxit cum nobili Arthaudo de arcüs vachoni ex quo matrimonio habuit ſex liberos. ¶ Et qui nobilis Arthaudus de arcüs ab inteſtato inde deceſſit relictis dictis nobilibus Franceſiam eius vxorem et dictis ſex ſuis liberis.
¶ Et deinde dicti ſex liberi ab inteſtato deceſſerunt excepto nobili Ludouico de arcüs. ſibi ſuperſtitibus dicta nobili Franceſia eorum matre et dicto Ludouico eorum fratre. ¶ Ex quibus ſupra deductis queritᷣ primo quid ꝛ quātū habere debeat dictus nobilis Ioānes grinde dñs quōdā de molario vltimo defunctus ſeu cauſam habens ab eo in dicta dote materna iocalibꝰ ꝛ ſuperuita. Et de q̄ua q̄titate ſeu ſumma. Ipſa nobilis

Franceſia potuit diſponere in preiudicium dicti nobilis Joan
nis grinde eius filij ex dicto primo ſuo matrimonio non ſuſce-
pti. ¶ Secundo q̄nta ſit portio dicte nobilis Frãceſie in bonis
dictorum ſuorum liberorũ ex ſecundo matrimonio habitorum
predefunctorũ que ad ipſos liberos peruenerunt ex ſucceſſiõe
dñi vachoni eorũ quondam patris. ¶ Tertio quantum habere
debeat dictus nobilis Joannis grinde in bonis dicte nobilis
Franceſie eius matris ſibi peruentis ex ſucceſſione dictorum
liberorum ſuſceptorum a dicto Arthaudo de arcus al's vacho
ni eius ſcdo viro.

1 ¶ † Ad primum queſitũ dico qd iocalia ⁊ ſuperuita dote eidem
franceſie in dicto ſuo primo cõtractu matrimonij dñi de mola-
rio pertinuerũt dicto nobili Joãni grinde filio ſuo ex ipſo pri-
mo matrimonio ſuſcepto. l. femine. C. de ſecũ. nup. ⁊ in aut. de
nuptijs. in. §. ſi vero expectes. col. iiij. Non obſtãte dicto apoſto-
li dicentis quod mortuo viro nubat mulier in dño. in. c. cũ ſm
aplm. extra de ſecũ. nup. Quia pene que infligũtur mulieribus
nubentibus infra annũ luctus de quibus in. l. j. ⁊ ij. C. de ſecun.
nup. ille tantũmodo remittũtur per aplm. Alie vero pene que
ſtatuuntur contra mulieres ſcdo nubentes de quibus in. l. hac
edictali. C. eo. ti. ⁊ in. l. femine. ⁊. l. fi. ⁊ in aut. de nuptijs. §. qr ve-
ro hactenus. col. iiij. ille non remittuntur. vt extra de pe. c. fin.
Et eſt ratio diuerſitatis: quia ille pene de quibus in. d. l. j. ⁊. ij.
C. de ſecũ. nuptijs. ſunt introducte in odium ⁊ penã mulierum
ſcdo nubentium infra annum luctus: ideo ille remittuntur per
apoſtolum [a]. Sed alie pene de quibus in. d. l. hac edictali. et in
l. femine et. l. fi. ſunt introducte in fauorẽ liberorũ. ideo ille non
remittuntur hodie per aplm vt dicunt ⁊ tenent Hoſt. et Inno.
in. d. c. cũ ſm aplm. quos ſequitur Hen. bohic. ⁊ Ang. de peru.
in aut. de non eligen. ſcdo nubẽtes. col. j. circa prin. vbi late tra-
ctat hãc materiã. ¶ Et vlterius quo ad dotẽ predictã. 1700. flo
2 renorum eſt clarum qd idem dominus quondã de molario vl-
timo defunctus habere debebat ⁊ nunc eius heredes ei' legi-
timã. l. ſcimus. §. repletionẽ. C. de inoffi. teſta. cum ſimi. etiam
ſi dicta Franceſia eius mater de ipſa ſua dote diſpoſuiſſet in
alium iure donatiõis vt in. l. j. C. de inoffi. dona. Que legitima
aſcẽdit cum eſſent duo liberi ad ſemiſſem trientis. vt in aut. de
triente ⁊ ſemiſſe. §. j. col. iij. ⁊ aut. nouiſſima. C. de inoffi. teſta. et
in. c. raynutius. circa fi. extra de teſta. Et ſic aſcendit ipſa legi-
tima domini quondam de molario vltimo defuncti de dictis.
1700. ad. 283. florenos auri ⁊ quatuor groſſos. Et ſic eidẽ quon
dam domino de molario vltimo defuncto ſpectabant et perti
nebant de dictis dote iocalibus et ſuperuita. 684. floreni au-
ri: ⁊ quatuor groſſi. Et de reſiduo potuit diſponere dicta nobi-
lis Frãceſia mater dicti quondã de molario vltimo defuncti.

3 ¶ Quo vero ad bona que quondã fuerunt dicti nobilis Ar-
thaudi de arcus al's vachoni ſcdi viri dicte nobilis Franceſie
ab inteſtato defuncti que peruenerãt ex liberis ipſius vacho-
ni. Et quia omnes liberi deceſſerunt ab inteſtato ſuperſtitibus
dicta Franceſia eorum matre. et nobili Ludouico eorũ fratre:

[a] ¶ Per apoſtolũ. in hoc dz ius canonicum ſeruari vt voluit glo. i. l. j. C. de ſecũ. nuptijs ⁊ Bar. i. l. decreto. C. ex qb' cau. in fa. irro. et not. Jo. an. in. c. poſſeſſor. de reg. iur. lib. vj.

ipſi Franceſia mater: et Ludouicus eorum frater vtrinqꝫ coniunctus eiſdē fratribus predefunctis ſucceſſerunt ⁊ ſuccedere debuerunt equaliter. vt in aut. de ſucceſ. ab inteſtato. §. conſequens. col. ix. ⁊ in aut. defuncto. ⁊ aut. ⁊ cum filio. C. ad ſenatuſcō. tertullianū. Et ſic dicta Franceſia habere debuit in bonis dicti ſui ſecūdi viri per mediam perſonā dictorum ſuorum liberorum predefunctorum videlicet medietatem bonorum que quōdam fuerunt dicti vachoni eius ſecūdi viri. Excluſa tamen portione dicti Ludouici que eſt ſexta pars cū eſſent ſex liberi dicti vachoni. Et ſic in alijs quinqꝫ partibus ſucceſſerūt dicti Frāceſia ⁊ Ludouicus equaliter vt mater ⁊ filius.

Summarium.

1 Poſſeſſorium pretenſum quando dicatur legitime probatum.
2 Reintegratio quando fieri poſſit.
3 Spoliatio pretenſa decimarum qualiter probari poſſit.
3 Exigens vt nuncius ſeu ſeruitor an dicatur ſpoliationem inducere.
4 Proceſſus quando vitio nullitatis ſubiacere cenſeatur.
5 Declaratio pene ſtatuti quando nulliter proceſſiſſe dicatur.
6 Citatio ad domum ſufficit ſi citandus perſonaliter non reperiatur.
7 Citatio que ⁊ quando valere dicatur ⁊ quando non.
8 Acta pretenſa fidem non facere creduntur vbi ſubſcriptio notarij non reperitur.

Conſilium.cxxſ.

Indubitanter non poteſt excuſari dñs Petrus chalendati olim viceballiuus in ſede Vien. ⁊ terris a quo extitit appellatū quoniã ipſe male nulliter ⁊ temerarie reintegrauerit ſi reintegratio dici mereatur: dominos capituli eccleſie. Viennēſis in poſſeſſiōe ſeu quaſi perceptionis medietatis decimarū parochie eſtrabini de quibus inter dictum venerabile capitulum ⁊ Re. in chriſto patrē ⁊ dominum dominum abbatem ſancti Andree Vienne ad cauſam ſue abbatie contenditur pro quorū euidenti demonſtratione viſo ad plenum proceſſu cauſe appellationis inter dictas partes in curia appellationum ⁊ nullitatum totius dalphinatus vertentis ad cauſam dictarum decimarū puto in iure examinanda queſita inferius deſcripta pro declaratione iuris ⁊ intentionis dicti Re. in chriſto patris domini abbatis ⁊ benedicti racleti appellãtium vt vobis egregio domino iudici appellationum appareat dictam reintegrationem reuocandam ⁊ annullandam fore. Primo ſi pretenſa poſſeſſio ſeu quaſi per dictū capitulum Viennenſe poſſeſſio percipiendi medietatem dictarum decimarum probata legitime fuerit ſm mentem ⁊ tenorem ſtatuti ſi quis ex aduerſo intentati. Secūdo etiam ſi pro parte dicti capituli Vienne coram dicto viceballiuo a quo fuerit legitime probata pretenſa ſpolia dicti aſſerti poſſeſſorij.

Tertio ſi pro re inter dominum abbatem ⁊ capłm Vienne contentioſa intētari potuerit contra dictum Benedictū racleti remedium dicti ſtatuti ſi quis. Quarto ſi pceſſus per dictū viceballiuū a quo factus ſubiaceat vitio nullitatis. Quinto ſi condemnationis expenſarum iniurie damnorum intereſſe reſpectu dicti capłi Viennē. Et quadraginta ſolidorum reſpectu fiſci in quibus viceballiuus a quo dictum Benedictum racleti cōdemnauit dici poſſint nulliter facte. Sexto ſi pretenſi actus inſtantie in hac cauſa appellationis ex aduerſo producta ſint probatoria ⁊ fidem faciant.

1 †Ad primum queſitum dico indubitanter qđ dicta pars aduerſa eius pretēſum poſſeſſorium ſeu quaſi percipiendi medietatem decimarū in locis in proceſſu declaratis non probauit legitime. Primo quia ex forma et mente dicti

ſtatuti ſi quis vt locū habeat requiritur qđ ſpoliatus poſſideret per literas iu-dicis eius propria manu ſignatas vt ſonant verba dicti ſtatuti.ibi:ſi quis per literas iudicis eius manu ſignatas.¶ Vel qđ ſpoliatus poſſideret voluntate illius cuius erat poſſeſſio vt ſonant verba dicti ſtatuti.ibi:aut voluntate illius cuius erat poſſeſſio ⁊c. Sed nullum iſtorum duorum probat pars aduerſa:igi-tur dici debet pretenſum poſſeſſorium partis aduerſe non fuiſſe probatum:q2 verbis ſtatuti ꝙꝙ duris adherendum ⁊ ſtandum eſt vt in.l.proſperit.ff.qui ⁊ a quibus.⁊ in.l.j.§.is qui nauem.ff.de exercitoria.⁊ not.Bart.in.l.j.§.j.ff.quod vi aut clam.Et cum dictum ſtatutum ſi quis ſit odioſum:quia parte non vocata fit reintegratio non debet eius diſpoſitio extendi vt poſſit probari poſſeſſoriū ꝙ altero de dictis duobus modis in ipſo ſtatuto declaratis in.c.odia.de regu. iur.lib.vj.cum ſi.¶ Scđo q2.xiiij.teſtes vʒ primus.ij.iij.v.vj.vij.viij.ix.x.xj.xij. xiij.xiiij.⁊.xv.teſtes in ſecunda inſtantia ſuper.v.⁊.vj.articulorū libelli appella-torij dicti domini abbatis examinati clare deponunt qđ ipſe dñs abbas ad cau-ſam dicte ſue abbatie ⁊ eius in dicta abbatia predeceſſores fuerunt cōtinue in poſſeſſione per ſe ⁊ eorum accenſatores exigendi ⁊ percipiendi decimas inſoli-dum in dicta parochia eſtrabini vſqꝫ ad preſentem controuerſiam palam/pu-blice/⁊ notorie omnibus videntibus/ſcientibus et non contradicentibus.Et aliqui dictorum teſtium domini abbatis deponunt de poſſeſſorio eorum me-morie.xxx.annorum.aliqui de poſſeſſorio.xl.annorum.alij de poſſeſſorio.l.anno-rum.Et ſunt tres ex dictis teſtibus videlicet primus.tertius.⁊.xij.qui depo-nunt de poſſeſſorio quinquaginta annorum dicti domini abbatis ⁊ ſuorum pre-deceſſorum vſqꝫ ad preſentem controuerſiam:ideo non poteſt dici quod dictū capitulum Uienneñ.tempore pretenſe ſpoliationis poſſideret medietatem cō-tentioſam dictarum decimarum:quia duo non poſſunt eandem rem eodē tem-pore poſſidere.l.ſi vt certo.§.duobus.ff.commodati.et not.in.c.licet.extra de proba.et eſt maior fides adhibenda dictis quatuordecim teſtibus examinatis pro parte dicti domini abbatis ceteris paribus ꝙ quatuor vel quinqꝫ exami-natis in prima inſtantia pro parte aduerſa.vt in.c.in noſtra preſentia.extra de teſtibus.¶ Tertio q2 licet aliqui ex teſtibus pro parte dicti capituli Uieñ.exa-minati in prima inſtantia per dictum viceballiuum a quo videantur deponere de pretenſa poſſeſſione dicti capituli Uienneñ.ipſi tamen teſtes non deponūt de pacifica poſſeſſione dicti capituli Uieñ.Sed deponāt qđ pro parte dicti do-mini abbatis ⁊ predeceſſorum ſuorum ſemper facta fuit eidem capitulo contra-dictio ⁊ controuerſia:ita deponunt primus/quartus/quintus/ſextus/⁊ ſepti-mus/dictorum teſtium partis aduerſe in prima inſtantia examinati: et ideo dicta pars aduerſa nunꝙ habuit legitimam poſſeſſionem.ita dicit tex.in.l.ne-mo.in fi.C.de acqui.poſ.Nec poſſunt dici dicti domini de capitulo fuiſſe pacifi-ci poſſeſſores obſtante dicta controuerſia:vt dicunt Paulus de leazaris.⁊ doc. in clemen.gratie.de reſcriptis.Et que poſſeſſio minus legitima eiſdem domi-nis de capitulo:propterea ſuffragari non debet.vt legi.⁊ nota.in.l.nemo.C.de acqui.poſſ.maxime in materia dicti ſtatuti ſi quis:in quo antequam fiat reinte-gratio requiritur quod ſpoliatus habuiſſet veram ⁊ legitimam poſſeſſionem vt patet ex verbis ipſius ſtatuti.ibi.per literas iudicis eius propria manu ſi-gnatas:vel voluntate illius cuius erat poſſeſſio ⁊c.

2 ¶ †Quarto quia antequam fieri debeat reintegratio ex forma dicti ſtatuti ſi quis.vel etiam de iure communi in materia interdicti reintegranda opor-tet quod ille qui pretendit ſe ſpoliatum probet quod poſſideret tempore pretenſe ſpoliationis:alias non debet fieri reintegratio.l.prima.§.interdi-

ctum.ff.de vi et vi armata.et ponit Specula.in titulo de teſte.§.iam de interrogatorijs.verſic.item de tempore.ibi:patet etiam in eo.Sed dicti domini de capitulo vien̄.non probauerunt quod ipſi poſſiderent tempore dicte aſſerte ſpoliationis.Sed verius dictus dominus abbas probauit per.xiiij.teſtes qꝫ ipſe poſſidebat tempore dicte pretenſe ſpoliationis.vt ſupra declaraui in ſecunda ratione.ibi:ſecundo quia ꝛc.igitur male et inique proceſſit dictus viceballiuus a quo.

¶ Quinto quia vt deponit Joannes blandini ſeptimus teſtium partis aduerſe in prima inſtantia examinatorum de anno pretenſe ſpoliationis et modicuꝫ anteꝗ̄ viceballiuus a quo ſumpſiſſet ſuas informationes:dicte partes cõtendentes videlicet dictus dominus abbas et dominus petrus de nulliaco noīe dicti capituli vien̄.vnanimi conſenſu apunctuauerunt quod dicta medietas decime de qua agebatur recolligeretur per dictos benedictum racleti ꝛ Joan̄e blandini ad ſanum ius habentis ex quo ſequeſtro ſic de conſenſu partiū facto dicti domini de capitulo perdiderunt eorum voluntate poſſeſſionem ſi quā in dicta medietate decimarū antea habuiſſent:vt dicit et tenet Bal.in.l.intereſſe puto.ff.de acquirendo poſſeſſione et Guillelmus de monte lauduno.ꝛ doct.in clemen.vna de ſequeſtra.poſſ.et fructuum.

¶ Si ergo dicti domini de capitulo eorum voluntate perdiderunt poſſeſſionē ſi quam habebant male in ea fuerunt reintegrati per viceballiuū a quo ex forma dicti ſtatuti ſi quis.quod ſtatutum preſupponit ſpoliatum poſſediſſe tempore aſſerte ſpoliationis:quia reintegratio preſupponit ſpoliationem:que ſpoliatio nō poteſt dici interueniſſe niſi precederet poſſeſſio:quia priuatio preſupponit habitum:vt in.l.dotem.ff.de ver.obli.cum ſi. ¶ Sexto quia vt etiam deponit dictus Joannes blādinus.vij.teſtis partis aduerſe anteꝗ̄ viceballiuus a quo ſumeret ſuas informatiões lis fuerit mota coram domino officiali viēne inter dictum dominum abbatem et capitulum vien̄.ad cauſam dicte medietatis decimarum:de quibus hic agitur:ꝛ adhuc ibi pendet lis:vt deponit dictus teſtis.Jdeo dicti domini de capitulo ex poſt non potuerunt redire ad viam extraordinariam ſeu remedium dicti ſtatuti ſi quis cum inchoaſſent eorum cauſam via ordinaria coram dicto domino officiali:vt deponit dictus Joannes blandini eligendo viam ordinariam non potuerunt poſtea dicti domini de capitulo redire ad viam extraordinariam dicti ſtatuti ſi quis.vt per ea que dicit Spec.in tit.de app.in.§.pe.verſi.ſed pone petiit ꝛc.quem ſequitur Archidiaconus in capitulo non ſolum.ibi:et non quod ſi eſt facta talis petitio:quia petitur ſententiam tanquam iniuſtam reuocari ꝛc.de appella.lib.vi.Ex quibus et rationibus ſupra tactis clare patet dictos dominos de capitulo viennen̄. non probaſſe poſſeſſorium medietatis dictarum decimarum:de quibus agitur:remediumqꝫ dicti ſtatuti.ſi quis eiſdem dominis de capitulo propterea nō competiiſſe defectu probationis poſſeſſorij:et ex alijs cauſis ſupra late declaratis.et hoc de primo queſito.

5 ¶ †Ad ſecundum queſitum patet clare quod dicti domini de capitulo nō probauerunt pretenſam ſpoliationem dicte medietatis decimarum:de quibus inter ipſas partes contenditur rationibus ſequentibus. ¶ Primo quia licet q̄rtus teſtium partis aduerſe in prima inſtantia examinatorum deponat quod dictus racleti inhibuerit ne dicte decime:de quibus agitur alteri ſoluerentur quam ſibi eſt ſolus et ſingularis in ſua depoſitione. ¶ Et ſi dicatur quod tert⁹ et ſeptimus dictorum teſtium deponunt quod dictus racleti cepit et charreari fecit inſolidum gelinas dictarum decimarum:ipſi etiam duo vltimi teſtes

a ℭ Sūt ſingulares. de ſingularitate teſtiū vide i ſin.meis fo.xxvij. verſo.

a ſunt ſingulares[a] quia loquuntur de diuerſis terris/a quibus
ipſe racleti gelinas pro decimis extrahi et charreari fecit ꝛ ſic
cum dicti tres teſtes:vcȝ.v.vj.ꝛ.vij.loquantur de diuerſis acti-
bus eorum depoſitiones non probant cum non ſint conteſtes:
vt in.l.iuriſiurandi.in fi.C.de teſti.cum ſi. ℭ Alia etiam ratio-
ne nō probatur ſpoliatio poſito qd̄ dicti tres teſtes partis ad-
uerſe eſſent conteſtes:quia dictus racleti inhibendo quod non
ſoluerētur dicte decime niſi ſibi et recolligendo inſolidum di-
b ctas decimas et ipſas charreari faciendo nō ſpoliauit.[b] Quia
per illos actus nō inducitur ſpoliatio/ſed verius turbatio poſ-
ſeſſorū per text in.l.vim facit.ff.de vi ꝛ vi ar.que lex licet ſit ſi-
tuata ſub dicto titulo in quo tractatur de vi expulſiua:tñ ipſa
lex vim facit.loquitur de vi turbatiua et non ſpoliatiua:vt di-
cunt glo.Bart.ꝛ doc.ibidem.Et licet.d.l.vim facit loquatur de
turbatione poſſeſſorū rerum corporalium.Idem eſt etiaȝ in re-
bus incorporalibus vt in perceptione decimarum vel alterius
iuris incorporalis:quia ſi tertius veniat ꝛ exigat decimas ille
tertius qualis eſt dictus racleti per talē exactionē turbat do-
minum qui pretendit decimas ad ſe pertinere ſed non ſpoliat:
ſecus autem eſſet ſi principales ius habere pretendentes in ta-
libus iuribus incorporalibus aliquam vim facerent:quia tunc
induceretur vis ſpoliatiua:vt plene tractat Ioan.fab.in.§.reti-
nende.inſtit.de interdictis.Ex quibus propterea concludo qd̄
pars aduerſa non probauit ſpoliationem:et propterea locum
nō habuit in hac materia diſpoſitio dicti ſtatuti.ſi quis in quo
requiruntur duo extrema antequā locum habeat:videlicet poſſeſ-
ſio ꝛ ſpoliatio vt patet ex lectura ipſius ſtatuti.ibi.probata poſ-
ſeſſione et eiectione ꝛc.ꝛ ipſis duobus extremis deficientibus:
aut altero ipſorum deficiente non habet locum dictum ſtatu-
tum:quia deficientibus extremis in actione intentata neceſſa-
riis ceſſare debet actio.l.in rem.et.l.officium.ff.de rei.vē.cum
ſimi.ideo dictus viceballiuus/a quo male et indebite proceſſit
ad pretenſam reintegrationem/de qua in dicto proceſſu agitur:
et hoc de ſecundo queſito.

b ℭ Nō ſpoliauit. Qui actus inducant ſpoliationē et qui act⁹ īducāt turbationē de quo vide etiā i apparatu meo ſuper ſtatuto ſi qs.in gl. ſuper vbo vel quaſi.

ℭ †Ad tertium queſitum ſi dictum ſtatutum ſi quis potuiſſet
intentari contra dictum racleti ſi actus per eum facti induxiſ-
ſent ſpoliationem.Et credo indubitanter qd̄ non hac conſide-
ratione;quia dictus racleti dictas decimas:de quibus conten-
ditur exegit:vt nuncius ſeruitor:cenſerius ꝛ mercennarius di-
cti domini abbatis ſancti Andree:ꝛ qui propterea a dolo excu-
ſatur conſiderato maxime qd̄ dictus dñs abbas qui mandauit
dictas decimas exigi ꝛ recuperari erat in poſſeſſione ipſas de-
cimas inſolidum exigendi et recuperandi:vt deponunt qua-
tuordecim teſtes dicti domini abbatis vt declaraui ſupra in pri-
mo queſito . ibi.Secundo quia quatuordecim teſtes ꝛc.Ideo
ipſe racleti preſumitur bona fide et ſine dolo ipſas decimas
de quibus agitur recuperaſſe et charreari feciſſe.Ideo debuit
excuſari a pena:quia ceſſante dolo ceſſare debet pena.l.ſi pu-
to.ff.ad legem aquiliam.l.ſancimus.C.de pen. et non debuit
agi contra eum ſed contra dominum abbatem ſi quod ius com

petebat dicto capitulo.vt dicit et tenet Bartolus in.l.non ſo-
lum.§.ſi mandato ff.de iniur.Idem tenet Albert.de roſa.in.l.
ſi quis id quod.ff.de iuriſdi.om.iudic. ¶ Et ad hunc finem in
articulis ſuis in hac cauſa appellationis traditis incipienti-
bus pro latiori &c.ipſe racleti petiit ſe admitti ad iurandum
quod illa que fecit:fecit bona fide et non animo ſpoliandi partem
aduerſam:et hoc ſufficit ad demonſtrandũ de innocentia ipſius
racleti:quia animus etiam in caſu iſto probatur per iuramen-
tum:et conſtito etiam per iuramentum quod non animo ſpolian-
di fecerit:ſequi debet abſolutoria:vt voluit Innocen.in.c.que-
relam.de electio.Ideo male et indebite proceſſit dict⁹ vicebal-
liuus/a quo procedendo contra dictum racleti:ex forma dicti
4 ſtatuti ſi quis. ¶ †Ad quartum queſitum ſi dictus proceſſus vi
ceballiui a quo fuit appellatum ſubiaceret vitio nullitatis.
¶ Ad quod dico quod clare patet reſponſio quod ipſe proceſſus ſub-
iacet vitio nullitatis: quia informationes fuerunt ſcripte ad
promotionem dicti domini Petri de maliaco vt procuratorem
dicti capituli Viennenſis:et reintegratio ſi ita dici mercatur
etiam fuit facta in perſonam ipſius domini Petri de malia-
co procuratorio nomine dicti capituli.de cuius tamen preten-
ſo mandato non conſtitit dicto viceballiuo:quia nullum man-
datum coram eo productum fuit.Ideo nulliter proceſſit ipſe
viceballiuus.l.licet.ff.de iudi.et.l.licet.C.de procurato.cũ mul-
tis ſimilibus. ¶ Nec obſtat ſi dictus dominus.Petrus de ma-
liaco ſit canonicus dicte eccleſie Viennen.et vnus de capitulo
et qui comparuit coram dicto viceballiuo:a quo etiam nomi-
ne ſuo vt vnus ex dominis dicti capituli quia conſenſus to-
tius capituli ſimul interuenire debebat.Nec ſufficit conſen-
ſus vnius.ratio quia conſenſus ibi non exigebatur vt conſen-
a ſus ſingulorum:ſed vt vniuerſorum totius capituli[a] per capi-
tulum in geneſi.de electio.in antiquis. ¶ Et vt notat Hoſtien.
in ſumma.in titulo de conſtitu.§.quando conſtitutio. verſicu.
quid ſi plures.Et ponunt legiſte in.l.per fundum. ff. de ſerui.
ruſti.predio. ¶ Ideo nulliter proceſſus dictus viceballiuus a
quo.et eius expleta debent annullari per vos egregium domi-
num iudicem appellationum.Et hec de quarto queſito dicta
ſufficiant.
5 ¶ Ad quintum queſitũ ſi declaratio pene dicti ſtatuti facta p
dictum viceballiuum contra racleti de quadraginta ſolidis er-
ga fiſcum condemnatio in pretenſorum damnatorum intereſ-
ſe expenſarum et iniurie reſpectu dicti capituli nulliter pro-
ceſſerint.Et clarum eſt quod ſic cum in ipſis ſic geſtis per dictum
viceballiuum/a quo non fuerit ipſe racleti preſens nec legiti-
me vocatus:quia pretenditur fuiſſe citatus non perſonaliter
b ſed in perſonã eius vxoris:que citatio nec valet[b]:in perſonã vxo
ris:quia ſequi poſſet inconueniens ſi vxor haberet odio mari-
tum et ſibi non notificaret.Et in hac opinione fuit Iacobus
de are.in.l.aut qui aliter.§.ſed et ſeruius recte.ff.quod vi aut
clam.licet forte poſſet dici quod valeret talis citatio in perſo-
nam vxoris ſi facta eſſet citatio in perſonam vxoris et in do-

a ¶ Totius capli.hic de conſenſu pluriũ vt ſingulorũ vel vniuerſorũ.vide de hoc.l.lxxi. conſi. meorum.

b ¶ Que citatio nõ valet.De citatiõe vide in ſingularib⁹ meis. folio xxxiii.verſo

mo habitationis viri/et vxori traderetur copia citationis/ex
qua poſſet maritus certificari:per ea que dicit gloſ.in.l.licet.C.
de repudijs.que tamen in caſu noſtro non interuenerunt:quia
non fuit citatio facta in domo habitationis viri:nec tradit vxo
ri copia pretenſe citationis et male:quia aliter non valuit cita
tio etiam ſecundum ſtatuta dalphi.ſub rubrica de literis com-
pulſorijs et preciſis concedendis que volunt ꝙ reus perſonali
ter in prima citatione comprehendatur ⁊ etiam vult textus in
l.meminerint.ibi dominos locorum ⁊c.C.vnde vi.
6 ¶ Si tamen perſonaliter non poſſet reperiri ſufficeret de iure
citatio ad domum:vt dicit Bartol.in.l.dies.§.pretor ait.ff.de
damno infecto.ſed vbi citandus poteſt reperiri non ſufficit ci-
tatio ad domum maxime quando cauſa initiatur/vt in caſu no-
ſtro.vt dicunt glo.et docto.in.c.fina.de eo qui mittitur in poſ-
ſeſſio.cauſa rei ſeruande.ſed per acta prime inſtantie non appa
ret quod fuerit facta diligentia de reperiendo dictum racleti:
ideo non valuit citatio in perſonam eius vxoris.
7 ¶ †Alia etiam conſideratione non valuit dicta citatio:quia
facta dicitur fuiſſe perſonaliter:vt legitur in actis prime inſtan
tie et ſic voluntarie et indebite:quia iſte non eſt de caſibus in
quibus requiritur perſonaliter citatio qui enumerantur in.c.j.
de iudi.lib.vj.Et que talis citatio non peruenit ad notitiam di
cti racleti:quia ſibi non fuit notificata per eius vxorem ⁊ ma-
le poterat ſibi notificare.quia ſimplex mulier:et non fuerat ſi-
bi tradita aliqua copia citationis.Et que citatio propterea ſic
incongrue ⁊ inciuiliter facta peccans in forma non arctauit di
ctum racleti/nec procedi potuit contra eum tanꝗ̃ contra cita-
tum.per ea que dicit Innocē.in.c.preterea.de dilationibus.Et
geſta contra dictum reclati vitio nullitatis ſubiacent tanꝗ̃ cō-
tra non debite citatum:quia cum ibi ageretur de ſuo preiudi-
cio debuit citari taliter ꝙ ad eius notitiam deueniſſet citatio:
iuxta ea que leguntur et notant̄ in.l.nam ita diuus.ff.de adop.
cum ſimilibus.Et illa incongrua citatio facit ſubſacere vitio
nullitatis contra dictum racleti:geſta per dictum vicebaliuū
ꝯquo:vt in clemen.paſtoralis de re iudicata.
¶ Plus dico ꝙ poſito ꝙ dicta citatio valuiſſet adhuc condem
natio facta contra dictum racleti ſemper remaneret nulla cum
in ipſa tali quali citatione nō contineatur peremptorium edi-
ctum.ita dicit Bart.in.l.ſi finita.§.iulianus.in tertia colū.ibi:
ſecundo quero.ff.de damno infecto.Et hoc de quinto queſito.
¶ Ad ſextum queſitum ſi acta pncipalia in hac cauſa ex aduer-
ſo producta fuerint producta in probatoria forma vt fidem fa-
ciant in hac cauſa appellationis..
8 ¶ †Et credo indubitanter ꝙ fidē nō faciunt illa ptenſa acta:qꝛ
nulla ſubſcriptio[a] notarū repit ibi adiecta:nec ſufficit ſubſcri-
ptio dicti vicebaliui qui pretenditur dictū pceſſum feciſſe:qꝛ
nō credit iudici de actis niſi quātū corā notario geſta ſunt:vt
in.c.quando contra falſam.extra de probatio.Etiam quia non
conſtat de pretenſa ſubſcriptione dicti vicebaliui que non eſt
per ipſum recognita nec probata qꝺ manu ſua facta fuerit.ſub-

a ¶ Nulla ſubſcriptio a Uide ꝺ hac materia q̄ plene dixi i deciſ.parla. q.cccclxiiij

ſcriptio. ¶ Ex quibus propterea omnibus ſimul iunctis clare patet petita ⁊ cõcluſa in libello appellatorio dictorũ domini abbatis ⁊ racleti in hac cauſa appellationis tradito pronunciari ⁊ fieri debere non obſtantibus ex aduerſo dictis ⁊ propoſitis que non obſtant nec militant in iure per premiſſa in dicti ſex queſitis in iure plene examinata et declarata.

¶ Summarium.

1 Et dictio ⁊ inter perſonas poſita quid importet.
2 Heredis nomine veniunt tantum liberi in ſubſtitutione.
3 Mens teſtatoris attendi debet in fideicommiſſis.
4 Mater an tranſmittat ad liberos ſubſtitutionem de ſe factam non agnitam.
5 Fideicommiſſarius vniuerſalis actionem ex teſtamento habet vt heredem adire cogat.
6 Fideicommiſſum non tranſmittitur non agnitum.
7 Fideicommiſſarius actionem ilico habet ex teſtamento hereditate adita.
8 Filia quittando patri bona paterna non preiudicat ſibi in aliis.
9 Quittantia bonorum paternorum ad que bona poſſit extendi. ⁊ nu.ſeq.
12 Trebellianica an poſſit prohiberi extraneo heredi.
13 Promiſſio heredi ſcientis facultatem teſtatoris facta de legatis ſoluẽdis intelligitur falcidia detracta.
14 Trebellianica non confunditur cum fructibus de hereditate perceptis.
15 Fideicõmiſſum petitum adimitur ſi exceptio non numerate dotis opponatur.
16 Legata per heredem ſolui debent debita: vero a fideicommiſſariis.

¶ Conſilium.cxxii.

Joannes molaris ciuis quondam gratianopolis de anno domini.M.cccc.xxiii. ⁊ die.v. menſis maii confeſſus fuit ſe debere et legitime ſoluere teneri franceſie de cugneto eius vxori preſenti et ſtipulanti tam pro dote q̃ ſuperuita et aliis in inſtrumento inde ſumpto declaratis videlicet.cccc.xx. florenorũ auri quos.cccc.xx. floreñ. dictus molaris ſoluere promiſit dicte franceſie eius vxori pro ſe ⁊ ſuis heredibus ſub obligatione bonorum in inſtrumento declaratorum: que bona dictus maritus voluit teneri per dictam eius vxorem ⁊ ſuos heredes donec eidem dicta ſumma fuerit ſoluta fructibus in ſortem non computatis: vt conſtat in inſtrumento per petrum de cugneto in proceſſu infra mentionato producto. ¶ Itẽ q̃d dictus anno ⁊ die in infirmitate in qua deceſſit cõdidit ſuum teſtamentum receptum per petrum guichardi notarium in dicto proceſſu producto. ¶ Item q̃d dictus molaris teſtator in dicto ſuo teſtamento ſibi heredem vniuerſalem inſtituit dictam franceſiam eius vxorem approbando ⁊ confirmando dictam confeſſionem.cccc.xx. floreñ. ¶ Item ⁊ voluit et ordinauit dictus molaris teſtator q̃d ſi contingeret dictam franceſiam eius heredem decedere ſine liberis q̃d eo caſu medietas bonorum et hereditas dicti teſtatoris ſic ⁊ pleno iure pertineant nobili Joanni de ſizerio eius cõſanguineo chariſſimo ⁊ eiꝰ liberis. ¶ Et poſtea dictus teſtator codicillãdo per tres dies poſt dictum teſtamentum voluit et ordinauit q̃d dicta confeſſio.cccc.xx. floreñ. remaneant in infirmitate ad vtilitatem dicte eius vxoris ⁊ heredum ſuorum. Ita et taliter q̃d ſuper totali hereditate dicti teſtatoris communiter ⁊ vniuerſaliter capiat dicta vxor aut ſui ſucceſſores dictos.cccc. ⁊.xx. florenos. vt teneat et poſſideat dicta vxor ſua bona pro dicta ſumma ſibi allegata. Sic et taliter quod in parte ſine quota dicte vxoris dicte hereditatis dicta ſumma minime computetur nec debeat computari. Sed dictam ſummam habeat dicta vxor aut ſui ſuper dicta totali hereditate.

¶ Item plus codicillandꝯ ordinauit dictus teſtator qđ omnia
debita ſua legata ⁊ clamores eleemoſyne ſepultura ſoluantur
ſuper totali hereditate ſua. Ita ⁊ taliter qđ dictus nobilis Jo-
annes de ſizerio nec ſui ſubſtituti nihil petere poſſint niſi ī me-
dietate dicte hereditatis que remanebit a in claro poſt mortē
dicte eius vxoris heredis predicte deductis. Tn̄ ⁊ in omnibus
ſemper ſaluis eidē eius vxori: ⁊ ſuis dictis. cccc. ⁊. xx. florenis.
¶ Et inhibuit dictus teſtator qđ de dictis ſuis bonis non fiat
inuentarium per aliquā curiam. ¶ Item etiam inhibuit idem
teſtator in dicto ſuo codicillo qđ dicta eius vxor heres nō cō-
pellatur de adminiſtratis per eam cōputum reddere: neq̧ ad
ſolutionem reliquorū. ¶ Item ⁊ ſi quis cōtra premiſſa aut pre-
dictorum aliqua facere attentauerit omnia ſibi relicta adimit
et ipſo facto adēpta eſſe voluit tenore dicti ſui codicilli. ¶ Itē
qđ dictus teſtator in eadem permanens voluntate ab huma-
nis deceſſit ſuperſtitibus ſibi dictis eius vxori herede ⁊ dicto
nobili Joanne de ſizerio ſubſtituto. ¶ Item ⁊ que franceſia he-
res vniuerſalis hereditatem dicti eius viri teſtatoris adiuit ⁊
pro eius herede ſe geſſit dicta bona ⁊ hereditatē inſolidū reti-
nendo ⁊ poſſidendo vſq̧ ad eius mortem incluſiue. ¶ Item qđ
poſtea ab humanis deceſſit dicta franceſia heres abſq̧ liberis
ſuperſtitibus ſibi dicti nobili Joanne de ſizerio ⁊ eius liberis
eidem franceſie vt premittitur ſubſtitutis. ¶ Item qđ dictus
nobilis Joannes de ſizerio die. xix. menſis maij. 1452. libellum
obtulit in curia cōmuni gratianopo. cōtra dictū petrum de cu-
gneto poſſeſſorem dictorum bonorum ⁊ hereditatis que quon-
dam fuit dicti molaris teſtatoris petendo ſibi reſtitui dictam
medietatem bonorū et hereditatum dicti teſtatoris vigore di-
cte ſubſtitutionis. Super quo libello fuit lis cōteſt. per hugo-
nem darderi procuratorio nomine dicti petri de cugneto rei.
1452. et die. xxvij. menſis iulij vt conſtat in proceſſu de manda-
to dicti darderi. ¶ Item qđ poſtea in dicto proceſſu dictꝰ dar-
deri procuratorio nomine dicti petri de cugneto rei tradidit
quandam cedulam incipientē. Satiſfaciendo ⁊c. in qua cedu-
la dictus de cugneto reus ſe offert dictam medietatem dicto-
rum bonorum ⁊ hereditatū reſtituere dicto nobili Joanni de
ſizerio detractis detrahendis vʒ funeribus legatis debitis: ⁊
dictis. cccc. ⁊. xx. flore. ſuper totali hereditate predicta. ¶ Item
qđ pendente dicto proceſſu in dicta curia communi ⁊ ante dif-
finitionem eiuſdem dictus nobilis Joannes de ſizerio ab hu-
manis deceſſit ſuperſtitibus ſibi domino Joanne de ſizerio: Ja-
cobo ⁊ petro de ſizerio: necnon domina katherina prima vxore
domini Guidonis pape. ¶ Item qđ propterea de anno domi-
ni. 1455. ⁊ die. vij. menſis nouembris dicti dominus Joannes
de ſizerio: ⁊ petrus fratres cauſam habentes: vt dicunt a dicto
Jacobo eorum fratre tradiderunt in dicta cauſa quoſdam ar-
culos incipiētes ad vlteriora ⁊c. ¶ Item qđ poſtea de anno do-
mini. 1468. et die. xj. menſis maij fuit lata ſententia in dicta
cauſa in fauorem dictorum domini Joannis et petri de ſizerio
fratrum et adiudicata eiſdem dicta medietas dictorum bono-
rum ⁊

a ¶ Remanebit in claro. vide in decisi. parla. q. 120.

rum et hereditas dicti molaris teſtatoꝛis vigoꝛe dicte ſubſcriptionis detractis
detrahendis cum fructibus a tempoꝛe litis conteſtate. ¶ Item qđ dicta cauſa
de pꝛeſenti ventilatur in curia appellationum totius dalphi. per appellatio-
nem per dictum de cugneto a dicta ſententia interpoſitaȝ. ¶ Item ⁊ quia dicti
domini Joannes pape ⁊ Franciſcus pape eius frater liberi ⁊ heredes dicte do
mine katherine de ſizerio dictum teſtamentum Joannis molaris et dictam li
tis pendentiam ignoꝛauerunt vſq̃ poſt dictam ſententiam latam per dictum
iudicem communem incontinenti qđ ad eoꝛum noticiam pꝛemiſſa deuenerũt
libellũ articulatũ in dicta cã appellationis tradiderũt q̇ libellus incipit. Iſte
pꝛeſſus ⁊c. ꝯ dictũ petrũ de cugneto petẽdo dictũ de cugneto cõdẽnari ad reſti
tuendum eiſdem pape fratribus vt heredibus dicte domine katherine eoꝛum
matrem quartã partẽ dicte medietatis. ¶ Et pꝛo declaratione iuris ⁊ intentio
nis dictoꝛum pape fratrum videnda ſunt ⁊ in iure examinãda queſita ſubſcri-
pta. ¶ Pꝛimo ſi per verba in dicto teſtamento adiecta ibi: ſi vero contingat di-
ctam franceſiam ⁊c. Et ſequitur voluit ⁊ pꝛecepit idem teſtatoꝛ qđ eo caſu me-
dietas dictoꝛum bonoꝛum ſi dicti teſtatoꝛis ⁊ pleno iure pertinere dignoſca-
tur nobili Joanni de ſizerio ciue gratioñ. ei⁹ conſanguineo chariſſimo. Et eius
liberos. Si dicti liberi Joannis de ſizerio debuerint ſimul cõcurrere in dictis
bonis ⁊ hereditate cum dicto Joanne de ſizerio patre: vel ſi venire debeant di
cti liberi ⁊ vocati videantur oꝛdine ſucceſſiuo. ¶ Secundo ſi dicti liberi Joan
nis de ſizerio veniant ad dictam hereditatem ex eoꝛum pꝛopꝛia perſona pi l-
la verba. Et eius liberos. Uel ſi veniant ex perſona dicti Joannis de ſizerio eo
rum patris pꝛimo loco ſubſtituti. ¶ Tertio quia non conſtat dictam dominam
katherinam agnouiſſe dictam ſubſtitutionem ante eius moꝛtem ſi ipſa tranſ-
miſerit dictam ſubſtitutionem ſeu ius dicti fideicommiſſi ad dictũ dominum
Joanneȝ pape ⁊ frãciſcum pape eius liberos ⁊ heredes. ¶ Quarto ſi dicta do
mina katherina fuerit excluſa a dicto fideicommiſſo ex eo qđ ipſa dote conten
ta quittauit dicto Joanni de ſizerio eius patri bona paterna. ¶ Quinto ſi per
illa verba pleno iure adiecta in ſubſtitutione dicti nobilis Joannis de ſizerio
cenſeatur pꝛohibita quarta trebellianica quã dicta franceſia heres rogata de-
trahere poterat. ¶ Sexto de quo operẽtur verba adiecta in dicto codicillo. ibi
qđ dictus nobilis Joães de ſizerio nihil petere poſſit niſi in medietate dicte
hereditatis que remanebit in claro poſt moꝛteȝ dicte ſue heredis. ¶ Septimo
ſi dictus petrus de cugneto potuiſſet detrahere quartam trebellianicam ſi ipe
ſibi in hoc derogauerit in eo qđ in dicta ſua comparitiõe in dicta cauſa tradi-
ta incipiente ſatiſfaciendo ſe offert paratum reſtituere dictam medietatem he
reditatis pꝛedicte detractis funeribus legatis ⁊ dictis .cccc. et .xx. floꝛenis nul
lam mẽtionem faciendo de detractione trebellianice. ¶ Octauo ſi dicta trebel
lianica locum habuerit an fuerit confuſa in fructibus per dictam franceſiam
et petrum de cugneto eius heredem de dicta hereditate perceptis. ¶ Nono ſi
dicta franceſia heres fuerit ex alio capite pꝛiuata trebellianica: quia ipſa non
confecit inuentarium. Et ſi ipſa potuerit a dicto teſtatoꝛe releuari a confectio-
ne dicti inuentariũ. ¶ Decimo ſi dicti de ſizerio et pape agentes contra dictuȝ
petrum de cugneto eidem ſoluere debeant dictos .cccc. et .xx. floꝛenos vel me-
dietatem tantummodo reſpectu medietatis dictoꝛum bonoꝛum petite.
¶ Undecimo ſi dicti de ſizerio et pape agentes contra dictum petrum de cu-
gneto poterunt opponere exceptionem non numerate dotis. ¶ Duodecimo ſi
fructus percepti per dictam franceſiam heredem: et conſequenter per dictum
petrum de cugneto eius heredem de dictis bonis hypotecariis cedant in ſo-
lutionem dictoꝛum .cccc. et .xx. floꝛenoꝛum: quia dictus teſtatoꝛ fructus eidem

franceſſe donauit. ¶ Decimotertio ad quem pertinere debue rit vel de preſenti pertinere debeat ſolutio debitorum legato rum et funerum impenſe.

1 ¶ †Ad primum queſitum reſpondeo: videretur dicendum qd ipſi pater ꝛ eius liberi videantur ad dictam ſubſtitutionem in ſimul inuitati per illam dictionem/ꝛ que dictio/ꝛ quando po nitur inter perſonas denotat diſtributionem ꝛ diuiſionem per partes inter caſdem perſonas fiendam. l. eum qui. in prin. ff. de verb. obl. ꝛ in auẗ. ſi qñ. C. de conſti. pec. cum ſi. Sed contrarium eſt veritas[a] in caſu noſtro de quo hic agitur: quia imo veniunt dicti liberi poſt patrem ordine ſucceſſiuo propter ordinatam affectionē que hic cadit in eo qd ipſe Joannes de ſizerio pater erat conſanguineus dicti teſtatoris et ſibi chariſſimus vt ipſe teſtator in dicto ſuo teſtamento atteſtatur. Que charitas ꝛ affe ctio faciunt preſumere teſtatorem voluiſſe patrem inſolidū pri mo ſuccedere debere in dicta hereditate. Et poſt mortē patris eius liberos per ea que dicit glo. ꝛ Bart. in. l. gallus. in. §. quidam recte. in. ij. col. ff. de libe. ꝛ poſth. Idē tenent Dy. Andreas de piſis Bal. ꝛ Ang. de peruſio vt refert dominus Jaco. de pu teo qui illos ſequitur: ꝛ dicit hāc eſſe communem opinionem in. d. §. quidam recte. hanc eandem opinionem etiam tenet glo. in. l. cum pater. §. penul. ff. de lega. ij. Imol. tamen tenet contra rium qd imo ſimul admittuntur ꝛ non ordine ſucceſſiuo. Et ſi militer aliqui alij eum ſequuntur allegantes pro hac parte. c. raynucius. extra de teſt. vbi inſtitui patruum ꝛ eius filios qui ſimul admittuntur: tamen precedens prima opinio ſupra reci tata Bar. ꝛ aliorum eſt magis communis vt ibi dicūt doc. Sed in caſu de quo in dicto proceſſu agitur non eſt curandum ſi ſi mul vel ordine ſucceſſiuo liberi dicti Joannis de ſizerio ad mittuntur: quia ipſe Joannes de ſizerio pater eſt mortuus: ideo bona de quibus agitur pertinent inſolidum dictis ſuis liberis.

a ¶ Cōtra rīū eſt veritas. de hoc etiam tetigi in deci. parla. qō. 531. ibi ſecū do eſt preſciendum.

2 ¶ †Ad ſecundum queſitum dico qd dicti liberi Joannis de ſizerio poſt patrem ordine ſucceſſiuo ſubſtituti iuxta ſupra allegata veniunt ad dicta bona ꝛ hereditatē ex perſona dicti molaris teſtatoris vt liberi dicti Joannis de ſizerio: et non vt heredes dicti de ſizerio eorum patris. Cum in dicta ſubſtitutione non fuerit adiectum verbum et heredes. Imo et ſi dixiſſet heredem intelligeretur de liberis tantum et non de heredibus: vt dicit Joannes ferrarij in titulo forma libelli quo agitur ad reſtitutionem fideicommiſſi. ſuper verbo decederet ſine liberis. circa finem. Ideo eius liberi admitti debent ad dictam ſubſtitutionem: et per conſequens dicta domina katherina: licet ipſa non fuerit heres nec coheres vniuerſalis dicti Joannis de ſizerio eius patris: quia ſi dictus molaris teſtator voluiſſet cogitare de liberis et heredibus dicti de ſizerio bene expreſſiſſet. argumentum. not. in. l. vna. in. §. ſi autem ad deficientes. ibi: non ſi contrarium ꝛc. C. de caducis tollendis: et in capitulo. ad audientiam. extra de decimis. Sed quia ipſe teſtator non expreſſit verbum heredes non debet interpre

tari quod voluerit ſentire de liberis heredibus vniuerſalibus
dicti de ſizerio:ſed de liberis qui etiam non eſſent heredes.
3 †Que mens teſtatoris etiã tacita in fideicõmiſſis eſt attenden
da.l. ꝛ ſi fieret interpretatio in contrariũ eſſet cõtra verba ꝛ mẽ
tem ipſius teſtatoris.ideo non eſt fienda talis interpretatio/
ſed dꝫ ſtari ꝓpriis verbis teſtamenti.l.labeo.ff.de ſup.leg.Im-
mo ꝛ ſi dictus teſtator dixiſſet filios et heredes dicti Ioannis
de ſizerio:illa verba deberẽt intelligi de filiis tantũ vel heredi
bus tantum:ꝛ non requireret vtrunqꝫ ꝙ eſſent filii ꝛ heredes.
Ita dicit ꝛ tenet Bar.in.d.l.gallus.§.etiam ſi parente.circa fi.
ibi:ꝛ per hoc apparet ſolutio queſtionis quam faciebam.ſ.eoſ-
dem.§.quidam recte.ꝙ ſi teſtator dicit ſubſtituo titium:et eiſ-
dem filios et heredes.ſm ſignificationem verborum debet in-
telligi filios tantum vel heredes tantum.nam hic copula et ca
dit inter duo adiectiua non reſpectu vnius ſubſtantie ergo ꝛc.
4 vt.l.ea tamen adiectio.ff.de lega.iii. ¶ †Ad tertium queſitum
ſi dicta domina katherina tranſmiſerit ad dictos eius liberos
ꝛ heredes dictam ſubſtitutionem ſeu fideicommiſſum per eam
non agnitum ante eius mortem.Super hoc fuit dubium:quia
gloſſ.in.l.quidam.ff.ad trebel.tenuit ꝙ non.ꝛ in.l.iiii.ff.de reg.
catho.ſentiens ꝙ dies fideicommiſſi vniuerſalis cedit ab adi
ta hereditate:non aũt a morte teſtatoris.Sed contrarium te-
nent communiter docto.ꝙ dies fideicommiſſi vniuerſalis ce-
dit a morte teſtatoris quantum ad tranſmiſſionem per.l.cogi.
§.idem metianus.ff.ad trebel.et ſic ſi cedit a morte teſtatoris
tranſmittit ad heredem etiã hereditate non adita.ꝛ mouentur
ex ordine titulorum.in.C.vbi imperator tractat de legatis et
fideicommiſſis particularibus.ꝛ deinde tractat in titu.ad tre-
bellianum.ꝛ deinde ponit titulum quãdo dies leg.ꝛ fideicom-
miſ.ꝛ poſtea ponit titulum de cad.tol.Et dicit in.§.in nouiſſi-
mo.ꝛ in.§.cũ igitur diem legato.vel fideicom.cedere a morte te
ſtatoris.Et facit pro hac ſententia ſm dominum Ioã.de imol.
5 quia † licet fideicommiſſarius vniuerſalis ante aditã heredita
tem non haberet actionẽ ex teſtamento:tñ habeat officiũ iudi-
cis ad cõpellendũ heredẽ adire:vt in.l.ſine ſcriptura.C.ad tre-
bellia.et.l.ſi legatarius.ff.eo.titu.quod quidam officium iudici
fideicommiſſarius tranſmittit ad heredem ſuum.l.non ſolum.
ff.de in integ.reſti.ꝛ hec eſt cõmunis ſententia doctorũ:vt etiã
refert ꝛ tenet domi.Chriſtopho.de nicellis actu legens de pre
ſenti in vniuerſitate Taurini in.l.tã filio.ff.de leg.i.Et corro-
boratur hec ſnia per ea que dicit Cy.qui dicit ꝛ tenet ꝙ lꝫ fidei
cõmiſſarius decedat anteꝙ̃ ipſe agnouerit fideicõmiſſum ꝛ pro
pterea lꝫ non trãſmittat hereditatẽ ad heredes/tñ tranſmittit
ius adeũdi ad heredes etiã extraneos.ita dicit ipſe Cyn.in.l.
vna.C.de his q̃ ante ap.tab.idẽ tenet Bar.poſt Dy.in.l.a teſta
tore.in fine ſui cõmenti.ff.de cõdi.ꝛ demon.dicẽs ꝙ fideicõmiſ-
ſarius hꝫ actionẽ ex teſtõ ꝛ illã actionẽ trãſmittit ad heredes
et anteꝙ̃ fideicõmiſſum agnouerũt:ita tꝫ ibi ipſe bar.ꝛ in.d.l.cũ
6 filio.ff.de le.i.lꝫ gl.in.d.l.cũ filio.volẽs inducere in argumẽtis
ꝙ † ſicut hereditas non adita nõ trãſmittit[a] ſic nec tranſmittit

a ¶ Nõ trãſmittitur.de tranſmiſſione hereditatis nõ adite vide plene ꝑ Bar.in.l.vẽtre.ff.de acqren.here.

fideicommiſſum non agnitum.idem etiam ſequitur glo.in.d.l.
a teſtatore.ff.de condi.ꝛ demõſtra.ꝛ Azo in ſumma.C.ad trebel.
a doctores tamen communiter tenẽt cõtrariũ [a] ꝛ mouent primo
per dictam.l.a teſtatore.ibi eñ ſi fideicommiſſum non iuiſſet
conditionale certe tranſiuiſſet:vt ibi ſentit text. Secundo mo-
uentur doc.per.l.iij.ꝛ per.l.ſi in perſonam.C.de fideicõmiſſis.
Tertio mouentur doc.per.l.cogi.§.idem metianus.ff.ad treb.
et ibi gloſ.eſt viſa ſentire per.l.poſtulante.in prin.ff.ad trebel.
Non obſtat dictum argumentum quod fecit gloſ.in dicta.l.cum
filio de hereditate.quia longa eſt differentia inter hereditatem
et fideicommiſſum. Nam ante aditionem hereditatis heres
nullum ius habet.Nimirum ergo ſi hereditatem non aditam
non tranſmittit.l.j.§.in nouiſſimo. C.de cad.tollẽ.ſecus autem
7 eſt in fideicõmiſſo vniuerſali.† Nã eoipſo qd eſt adita heredi-
tas fideicommiſſarius habet actionem ex teſtamento:quia cõ-
pellere poteſt heredem ad reſtitutionem fideicommiſſi:vnde
hanc actionem bene trãſmittere poteſt ad ſuos heredes.ꝛ hec
b eſt communis opinio [b] quã tenent omnes tam antiqui quam
moderni:vt refert domin⁹ Jaco.de puteo.qui idẽ tenet in.d.l.
cum filio.in glo.fi.ibi.§.acquireretur.in.xv.colum.Ulterius ibi
dicit ipſe dominus Ja.de puteo qd reſtat videre de alia qõne.
Nam precedens queſtio locum ſibi vendicat in fideicõmiſſario
moriente hereditate iam adita.¶Sed quid ſi moriatur fidei-
commiſſarius vniuerſalis ante aditam hereditatem an tunc
fideicommiſſarius tranſmittat.glo.in.l.iij.ff.de regu.cath.dicit
quod non.idem videtur ſentire glo.in.l.quidam ita.ſup verbo
adeatur.ff.ad trebel.Que gloſe cẽſerunt fideicommiſſum vni-
uerſale cedere a die adite hereditatis.idem tenuit Dy.in.l.iij.
§.j.ff.de adi.le.Sed Jaco.de Aret.quem ſequuntur ceteri doc.
tenuit oppoſitum dicens quod immo tale fideicommiſſum vni-
uerſale tranſmittitur etiam ante aditam hereditatẽ p heredem
rogatum.Motus primo per.d.l.iij.§.j.ff.de adult.vbi fit equi-
paratio fideicommiſſorum particularium ꝛ vniuerſaliũ. Mot⁹
eſt et.ij.per.l.cogi.§.idem metianus.ff.ad treb.vbi heres fidei-
commiſſarij poteſt cogere heredem inſtitutum adire:ergo ante
non erat adita hereditas.et tamen fit tranſmiſſio.Et huic ſen-
tentie adheret Barto.hac ratione:nam dicit quod iuriſconſul.
ſignanter.primo poſuerunt titulos de legatis ꝛ fideicommiſſis
particularibus:de quibus in titulo.ff.de leg.j.et ſequentibus
poſtea ſubiecerunt titulum de fideicommiſſis vniuerſalibus:
de quo.ff.ad trebel.poſt autem hos duos titulos ſubiecerunt
titulum quãdo dies legati fideicommiſſi cedat:vt nobis claro
et aperto iure oſtenderẽt eodẽ tpe diẽ particularis ꝛ vniuerſa-
lis fideicommiſſi cedere:videlicet a morte teſtatorũ. Similem
ordinẽ ſeruauit imperator in lib.C.nam poſt titulũ de legatis
et fideicommiſſis particularibus ſubiecit titulum de fideicom-
miſſis vniuerſalibus ſcilicet titulum ad trebel.poſt quos titu-
los ſubiecit.l.vnã.§.in nouiſſimo.C.de caduc.tol.vbi dicit diem
legatorum vel fideicommiſſorum cedere a morte teſtatoris.
¶Non obſtat gl.in.d.l.qdã ita:qꝛ põt intelligi quod non cedit

a ¶Cõtra-riũ.vid Jo.fer.in ti.forma.libelli q̃ agit ex ſub-ſtitutiõe. in gl.q̃ ex eis ſuguiueret.

b ¶Et h̃ eſt cõtra op.vid bal.in.l. ſancim⁹. C.ad tre.ꝛ i.l.filiuſfamilias. ff.de leg.j.d quo et vid ff.ad tre.l.l. apud iul.

fideicommiſſum vniuerſale niſi a tempore adire hereditatis:quia veruȝ eſt vt non poſſit peti actione ex teſtamento:ſed quo ad tranſmiſſionem bene cedit a tempore mortis teſtatoris vel non cedit niſi ab adita hereditate quo ad tranſmiſſioné fiendam in aliū:de quo ibi ⁊ iſta eſt cōis opi.vt ibi refert dictus dñs Ja.de puteo. ¶Ex quibus omnibus propterea concludo quod licet dicta domina katherina deceſſerit anteꝗ̃ ipſa agnouerit dictum vniuerſale fideicommiſſum quod nihilominus eum tranſmiſit ad dictos eius liberos et heredes.

8 ¶†Ad quartum queſitum ſi dicta domina katherina quittando bona paterna dicto nobili Joanni de ſizerio eius patri ſibi in aliquo preiudicauerit in dicta hereditate Joānis molaris teſtatoris predicti:de qua agitur.Et indubitanter dicēdum eſt qꝺ nō:quia alia ſunt bona paterna et alia ſunt bona dicti molaris teſtatoris:ideo illa quittātia bonorū paternorū nō debet extendi ad alia bona totaliter ſeparata:arg.in ſimili in.l.ſi is qui ex bonis.ff.de vulgari. Quia ſeparatorum ſeparata eſſe debet ratio ⁊ iuris diſpoſitio.l.tutorem.ff.de his quibus vt indig.⁊.l.fi.de calū.⁊ faciūt no.p glo.in.c.ſecundo requiris.extra de appell.

9 ¶†Hinc eſt qꝺ alibi dicit Bar.qꝺ ſi filia quittauerit bona paterna illa quittantia non extenditur ad bona fraterna quin ipſa filia in ipſis ſuccedat fratri inteſtato:licet ipſa bona fraterna ortum habuerint ⁊ proceſſerint ex bonis paternis:ita dicit ipſe Bar.in.l.ij.§.illud.ff.de hered.vel actione vendi. Tales enim renunciationes prohibentur in.l.pactum.C.de colla.non recipiunt interpretationem extenſiuam.l.quod vero.ff.de legibus.

10 ¶†Preterea dicta quittantia fuit facta per dictam dominam Katherinam quadraginta anni ſunt elapſi quo tempore adhuc viuebat dicta franceſia vxor ⁊ heres dicti teſtatoris molaris.⁊ ſic nondum euenerat locus dicte ſubſtitutioni facte per dictum molaris in perſona dicti Joannis de ſizerio.et per conſequens non poſſunt dici ipſa bona et hereditas dicti molaris teſtatoris fuiſſe tempore dicte quittantie in bonis dicti Joannis de ſizerio patris dicte domine katherine:quia ſubſtitutio que nondum euenit non dicitur in bonis noſtris.l.ſubſtitutioni.ff.de acqui.rerum do.

11 ¶†Et illa quittātia propterea nō poteſt extendi ad alia bona poſtea patri acquiſita.l.qui cum tutoribus.in princi.ff.de tranſactio.Preterea dicta domina katherina tempore dicte quittantie non fuit certiorata de.l.pactum quod dotali.C.de pac.Ideo non valuit dicta quittantia:quia nō potuit renunciare iuri ſibi competenti qꝺ ipſa ignorabat vt dicit gl.in autē.quomodo oporteat epi.et cle.ad ordi.produci.§.igitur.in glo.ſuper verbo interroget ⁊ facit.l.fi.in fi.ff.ad velleyanū.⁊.l.mater.ff.de inoffi.teſta.Nec iuramētū extēdit ad incognita ⁊ incognita.l.fi.cum ſimi.C.de non nume.pecu.⁊.l.fi.qui ſatiſdare coguntur.

¶Ad quintū queſitum pro ipſius queſiti deciſione vidēda ſunt duo puncta in iure.Primo ſi trebellianica poſſit prohiberi extraneo heredi vt in caſu noſtro. Secundo ſi poſſit prohiberi.an videat in caſu de quo agitur prohibita per illa verba pleno iure adiecta in ſubſtitutione dicti Joannis de ſizerio.

12 ¶†Quo ad primū licet ſint varie opiniōes ſi trebellianica per teſtatorē poſſit prohiberi.Tamē in curia parlamēti in iudicādo ſeruatur opinio doctorū dicētium qꝺ in extraneis heredibꝰ pōt ꝓhiberi vt plene ſcripſi in deciſionibꝰ parlamenti.q.lj. ¶Ad ſecundum ſi per illa verba pleno iure cenſeatur prohibita trebellianica dixi quod ſic:in ſequendo Bart.Bal.Albe.de roſate.in deciſionibus curie parlamenti queſtio.cccccxxxvij.⁊ ibi ſufficiat remiſſio cā breuitatis. ¶Ad ſextum queſitum de quo operentur verba adiecta in codicillo dicti molaris teſtatoris ibi quod dictus nobilis Joannes de ſizerio nec ſui ſubſtituti nihil petere poſſint niſi in medietate:quando teſtator grauat reſtituere ſi q̇c

quid ſupereſſet de hereditate alienata non reuocantur niſi eſſent in fraudem alienata.l.titius rogatus.⁊.l.baliſta.ff.ad trebel.Ja.de puteo.per recu.et doc. in.l.centurio.ff.de vulga.in.iiij.colum.dicte hereditatis que remanebit in claro poſt mortem dicte eius vxoris ⁊ heredis.Ad hoc dico quod per illa vba teſtatoris codicillantis dictus petrus de cugneto hereditario nomine dicte fraceſie heredis dicti molaris non tenebitur rationem facere de vtenſilib⁹ auro et argento dicti teſtatoris nec de fructibus perceptis tempore vite dicte franceſie.immo etiam ſi que ipſa franceſia alienauerit remanebunt alienata et de ipſis dictus de cugneto eius heres non tenebitur rationem facere. quia illa verba ſunt tante potentie quod ipſa franceſia potuit alienare et tranſportare alibi pro libito ſue voluntatis de dictis bonis hereditarijs reſeruando tantū modo heredi fideicommiſſario quartam partem portionis ſubiacentis reſtitutioni:vt plene ſcripſi in dictis deciſionibus parlamen.q.ccccccxx. ¶ Sʒ ſi ipſe de cugneto ex perſona dicte franceſie heredū poterit detrahere quartā trebellianicam dicam.J.in fine preſentis conſilij.

¶ Ad ſeptimum queſitum reſpondeo ⁊ credo quod contenta in dicta comparitione per dictum Petrum de cugneto reum in cauſa tradita nō preiudicat ſibi quin ipſe poſſit in executione ſententie ferende petere detractiones ſibi de iure competentes in dicta hereditate pro quo adduco ea que dicit Cyn.in.l.fin.

13 in.iij.queſtio.C.ad legem fal.dum dicit quod† ſi heres faciens facultatem teſtatoris promittat ſoluere legata talis promiſſio intelligitur detracta tamen falcidia.ita dicit ipſe Cyn.in dicta.l.fin.de quo etiam ſcripſi in deciſi. parlamenti.queſtione.ccccxxvij.

14 ¶ †Ad octauum ⁊ nonum queſita dico qđ trebellianica ſi quam potuerit dicta franceſia detrahere nō fuit confuſa in fructibus per eam perceptis de dicta hereditate ratio:quia dictus molaris teſtator ſibi donauit in dicto codicillo dictos fructus.Nec perdidit trebellianicam ſi qua ſibi competierit per non confectionem inuentarij quia fuit releuata confectione inuentarij.

¶ Et ſi non potuerit forte releuari a teſtatore a confectione inuētarij.Eſſet periculoſum dictis ſubſtitutis imponere ſuper hoc controuerſiam dicte fraceſie aut dicto petro eius heredi quia dictus teſtator in dicto codicillo inhibuit cōtrouerſiam inferri dicte franceſie in ordinatis per eum ad vtilitatem ipſi⁹ fraceſie eius herede adimendo expreſſe relicta contra facere attentantibus:que voluntas teſtatoris eſt ſeruanda quia alibi dicitur diſponat teſtator ⁊ erit lex.

¶ Ad decimum queſitū dico quod dicti de ſizerio ⁊ papa in reſtitutione dicti fideicōmiſſi non tenebuntur ſoluere dicto Pet.de cugneto niſi medietatem dictorum.ccccxx.florenorum:quia teſtator diſpoſuit ſibi ſolui dictam totalē ſummam ſuper tota hereditate:⁊ ita etiam fatetur dictus de cugneto in dicta ſua cedula ſupra in ſeptimo queſito mentionata.

15 ¶ †Ad vndecimum queſitum ſi poterit opponi dicto petro de cugneto exceptio non numerate dotis ſuper hoc conſulo quod non opponatur:qꝛ ſic opponendo fideicommiſſum petitum eſſet eiſdem pape et de ſizerio ademptum ꝑut ipſe teſtator diſpoſuit in dicto ſuo codicillo.

¶ Ad duodecimū qſitū dico qđ vſufruct⁹ ꝑ dictā fraceſiā heredē percepti tpe eius vite nō cedunt in ſolutione dictorum.ccccxx.florenorū nec in attenuatione quarte tre.qꝛ ipſi fructus fuerunt ſibi per dictum atteſtatorem donati ⁊ legati. ¶ Dico tn̄ quod dict⁹ pe.de cugneto ei⁹ heres faciat rationē de fructib⁹ dictorū bonorū a morte dicte fraceſie heredis rogate citra ⁊ ſibi cōputabunt in quartam trebellianicā.l.in fideicommiſſaria in ꝑncip.ff.ad tre.ſi ipſam trebellianicam debeat detrahere de qua in infra faciam mentionem.

16 ¶ Ad decimũ tertiũ queſitũ dico qđ ſolutio legatoꝛũ ſpectaret inſolidũ ad dictã Franceſiã hereдẽ rogatã. de debitis vero ſoluere tenebuntur dicti fideicõmiſſarij tres partes et dictus de cugneto. vt heres dicte Franceſie quartam partem ipſoꝛum debitoꝛum pꝛo trebellianica in. l. iij. C. ad trebel. et in. l. j. §. fi. ff. eo. ti. Licet foꝛte dici poſſit contrarium quia dictus teſtatoꝛ in dicto ſuo teſtamento nominatim ⁊ expꝛeſſe onerauit dictam Frãceſiam eius heredem de ſolutione legatoꝛum ⁊ debitoꝛum vt legi in dicto teſtamento. ¶ Sed an dictus Petrus de cugneto hereditario nomine dicte Franceſie heredis pꝛedicte poterit detrahere quartam trebellianicam in reſtitutione medietatis dicte hereditatis. videtur pꝛima facie quod ſic cum nõ poſſit dici quod eam perdiderit per non confectionem inuentarij quia a confectione ipſius fuit releuata per teſtatoꝛem. Etiam non computabuntur ſibi fructus per ipſam Franceſiam percepti eius vita durante in dicta trebellianica quia teſtatoꝛ ſibi dictos fructus eidem Franceſie heredi legauit. ¶ In contrarium poſſet dici quia per illa verba pleno iure videtur trebellianica pꝛohibita vt ſupꝛa dixi circa quintum queſitũ. Circa hoc tamen eſſet cogitandum ⁊ ſciendum ſi dicta Franceſia detraxerit trebellianicam alienãdo de bonis hereditarijs que alienatiões ſibi imputarentur in trebellianica. Sed foꝛte alienata ſibi non imputabuntur in trebellianica: quia ipſa Franceſia potuit alienare vſqꝫ ad quartam partem quinte ſubiacentis reſtitutioni: vt dixi ſupꝛa in ſexto queſito. Sed foꝛte poſſet dici quod dictus de cugneto non detrahet quartam trebellianicam cum dicta Franceſia heres rogata eam ſatis detraxerit in alienatione dictoꝛum bonoꝛũ: pꝛo quo vide que dixi in ſingularibus meis. fo. ccviij. verſo. in. §. vbi heres ⁊c.

¶ Summarium.

1 Barones dalphinat[9] feuda que tenent a domino dalphino poſſunt infeudare.
2 Sequeſtrũ qñ dicatur iuridice in aliquibus bonis appoſitum.
3 Lite inter fiſcum ⁊ pꝛiuatum pendente an poſſit quis pꝛiuari ſua poſſeſſione.
4 Sequeſtratio non eſt in omni caſu pꝛohibita.

¶ Conſilium.cxxiij.

a Magnificus ⁊ potẽs vir[a] Joannes alamandi dñs quondã vꝛiatici ⁊ caſtri noui et ville Arbenti de anno dñi. M.ccccxxxiiij. ⁊ die. iij. menſis Apꝛilis pꝛo ſe ⁊ ſuis titulo ſub noĩe albergamenti tradidit Joãni roſerij dicti de albencho. quãdã petiam pꝛati continentem. xvj. ſeſtariatas pꝛati ſitam in dicta parochia albẽchij iuxta iter tendens ab eccleſia dicti loci verſus ſctm̃ yſobiũ: ⁊ terrã michaelis poꝛchironis cum ſuis et alijs ꝯfinib[9] ſub cẽſu annuo. vj. ſolidoꝛũ ⁊ pꝛo intragijs centum floꝛenoꝝ habitis ⁊ recep. per dictũ dñm caſtri noui. ¶ Et ibidẽ incontinenti dictus Joannes roſerij cõceſſit dicto domino caſtri noui gratiam redemptiuam quinqꝫ annoꝛum. ¶ Item qđ poſtea dictus dominus caſtri noui die. xxvj. mẽſis Julij tũc

a ¶ Et potẽs vir. Iſta cã fuit diffinita i facto pncipali cõtra dictum roſerij ⁊ cõmiſſum ad iudicatũ pꝛi fiſcali de anno dñi m. cccclxxv ⁊ die penu. Julij.

ſequentis dictã gratiam redẽptiuã vendidit ceſſit et remiſit dicto Joanni roſe rũ pretio centum floreñ.habitorum per nobilem Bonifaciũ ipſius domini caſtri noui et vriatici filiũ·vt conſtat publico inſtrumento.¶Item etiam de anno proxime dicto ⁊ die.xiij.menſis Aprilis dictus nobilis Joannes alamandi pro ſe et ſuis ſub nomine albergamenti tradidit dicto Joanni roſerij totũ paſſagium in quo eſſe ſolebat ſtagnum ipſius dñi vriatici diruptum continens circa quatuor ſeſtariatas terre in dicta parochia Albeckij iuxta pratum dicti roſerij ſupra albergamentũ ex trib⁹ partibus et iuxta calciatum dicti ſtagni ex alia cum ſuis aliis confinibus ⁊ cum ſuis iuribus ⁊ in aquagio ſub cenſu quatuor ſolidorum cũ placito ⁊ pro intragiis.xx.floreñ.auri per dictum dominum vriatici habitorum:vt conſtat latius publico inſtrumento.¶Et que albergamenta poſtea dicti nobilis Bonifacius ⁊ Soffredus alamandi fratres filii dicti domini vriatici ratificauerunt vt conſtat publicis inſtrumentis.¶Item et cum poſtea dictus nobilis Soffredus cauſam mouiſſet contra dictum Joannem roſerũ ad cauſam dictorum albergamentorum corã dño officiali Gratianopol.ipſe partes de anno dñi.M.cccclix.⁊ die.xj.Aprilis deuenerunt ad tranſactionem in qua effectualiter dictus nobilis Soffredus voluit qđ dicta albergamenta remaneant in ſuo eſſe.⁊ dicta bona dicto Roſerij et ſuis remanerent mediantibus.lx.floreñ.quos ipſe nobilis Soffredus habuit a dicto Joãne roſerij.vt latius conſtat inſtrumento.¶Item qđ dicte res albergate erãt de principalioribus membris dicti caſtri noui.Et mouebantur de feudo domini noſtri Dalphi.ſicut et dictum caſtrum nouum cum iuribus ⁊ pertinentiis ſuis.

¶Item quod precia habita pro dictis rebus et bonis per dictos nobiles Joãnem Soffredum et Bonifacium alamandi patrem et liberos a dicto Joanne roſerij aſcendunt ad.ccxc.florenos monete.¶Et tamen preciũ dictorũ.x.ſolidorum ſi venderentur nõ reperirentur vltra.xx.florenos.de quo valore ſolidorum referunt domini camere computorum dalphinaliũ.¶Contingit qđ de hoc anno currente domini.M.cccclxx.et de menſe Junij.Dominus procurator fiſcalis generalis Dalphi.traxit in cauſam in curia parlamenti dictũ nobilem ſoffredum alamandi dñm modernum vriatici ⁊ caſtri noui.¶Et ſimiliter Petrum roſerij filium et heredem dicti dñi Joãnis roſerij ac poſſeſſorem dictorum bonorũ.Et petit cõmiſſum dictorũ bonorũ adiudicari dño noſtro regi Dalphi.et pronunciari ipſa bona eſſe aperta ⁊ cõmiſſa ipſi dño noſtro regi.

¶Modo queritur ſi ipſe dñs pronũciator fiſcalis bene petat et ſi locũ habeat commiſſum.¶Secũdo queritur ſi iuridice fuerit proceſſum ad ſequeſtrationẽ factã de dicto prato ad inſtantiã dicti dñi procuratoris fiſcalis qui ipſum pratũ poni fecit in manu tertia quia dictus roſerũ conqueritur dicẽs qđ nemo ſpoliari debet ſua poſſeſſione lite pendente etiã inter fiſcum ⁊ priuatũ:⁊ qđ ſequeſtrationes ſunt prohibite.

1 ¶†Ad primum queſitum reſpondendo videretur prima fronte qđ non habuerit locum dictũ commiſſum cauſante diſpoſitione libertatũ generaliũ preſentis patrie Dalphiñ.in quibus maxime.in.xxij.c.ipſarum libertatum cauet qđ
f barones ⁊ nobiles pñtis patrie poſſunt impune res quas tenent a dño Dal
e phi.in feudũ dare aliis perſonis ſub certo cenſu vel in feudũ ſine requiſitione dicti dñi Dalphini vel ſucceſſorum ſuorum.¶Dummodo ſic predicti dantes dictum cenſum ſeu fedum a domino Dalphino recognoſcant.¶Sed contrarium credo qđ imo dicta bona de quibus agit fuerint dño noſtro regi Dalph. aperta et cõmiſſa non obſtante dicta libertate.¶Ex eo maxime quia in dictis contractibus ſub nõie traditionis in emphyteoſim interuenit preciũ ſupra declaratum.Ideo dici debẽt contractus emptionis ⁊ venditionis:et facti fuiſſe

In fraudem conſtitutionis imperatoris prohibẽtis res feudales alienari ſine conſenſu dñi feudi. Ideo illa bona de quibus agitur ſunt aperta ⁊ commiſſa dño noſtro regi Dalphino per tex. in feudis de prohibita feudi alienatione: in. §. calidis.[a] Et fuerunt ipſa bona de quibus agitur ipſo iure commiſſa reſpectu dicti roſerij emptoris vt dicit glo. in. d. §. calidis. in gl. fi. ſuper verbo reuertãtur. Et põt reſponderi ad dictam libertatem ibi dum dicitur quod barones poſſunt alijs impune tradere res feudales in feudum. quia illud eſt verum vbi non interueniret precium prout in caſu de quo agitur interuenit quo caſu preſumitur venditio fuiſſe facta in fraudẽ alienationis ſine cõſenſu dñi directi: ideo res cõmittitur: ⁊ reuertitur ad dñz vt in dicto. §. calidis. nam illa libertas licet generaliter loquatur debet tamen intelligi ſm ius cõe: videlicet ſi precium in tali traditione non interueniat prout diſponit dictus. §. calidis. quia licet libertas non loquaẽ de precio debet tamen ille caſus omiſſus relinqui diſpoſitioni iuris cõis in. l. ſi cum dotẽ. in princi. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ff. ſolu. matri. vt ius cõmune non ledatur arg. eorum que legũ. ⁊ no. in. l. ex facto. ff. de vulg. Nec potuit ipſe princeps dñs Humbertus Dalphi. per dictam libertatem tollere depoſitionem. d. §. calidis. cum ipſe princeps illi. §. non derogauerit dicendo non obſtante dicto. §. calidis. quia ad hoc vt imperator poſſit legem poſitiuã tollere oportet qd dicat nõ obſtante tali lege expreſſe nominando legem. ita dicit Salyce. in auẽ. ex complexu. C. de inceſt. nuptijs. ¶ Fuerunt etiam dicta bona commiſſa ⁊ aperta dño noſtro regi Dalphino ex alio capite. ¶ Quia dictus dñs caſtri noui dictos. x. ſolidos cenſus ſuper dictis bonis annuatim retentis non recognouit poſtea tenere a dño noſtro rege Dalphino ſm diſpoſitionem dicte libertatis Dalphinalis. Concludo ergo qd non ſolum de iure feudorum: imo etiam ſm libertates Dalphi. dicta bona de quibus in dicta cauſa agitur fuerunt ⁊ ſunt aperta ⁊ commiſſa. Etiam quia diſpoſitio dicti. §. calidis. ſeruatur in iudicando tam in curia parlamenti ꝙ in camera computorum Dalphinalium. Ita referũt domini camere computorum niſi tales emptores ſe facerent de gratia ſpeciali retineri ⁊ ſoluerẽt laudimia in dicta camera computorum Dalphinalis. nomine Dalphi. quo caſu aliqui dicuntur illo modo a commiſſo fuiſſe excuſati.

¶ Sed credo qd hoc facere non poſſunt domini camere ⁊ parlamenti quia ipſi non poſſunt commiſſum remittere quia alienatio patrimonij Dalph. non eſt eis permiſſa ſine ſpeciali conſenſu domini noſtri regis Dalphi. ¶ Dominus eñ noſter rex Dalphinus non ſolum de iure per dictum. §. calidis. poteſt cõmiſſum petere: immo etiã ſm dictas libertates generales preſentis patrie in. xij. c. ipſarum libertatum vbi diſponitur quod barones ⁊ alij nobiles poſſunt commiſſum rerum feudalium petere multomagis ergo dominus ſuperior videlicet dominꝰ noſter Dalphinus iuxta auẽ. multomagis. C. de ſacroſan. eccl. ¶ Quia ille caſus de domino ſuperiore feudi in dicta libertate omiſſus de quo in dicto. §. calidis. videtur relictus diſpoſi-

[a] ¶. §. calidis. de materia iſtius §. calidis vide plene p Per. iac. in tit. de cãdi. ex leg. ſpeciali. §. calidis. ſ. cxxi.

ſioni iuris communis.iuxta dictam.l.ſi cum dotem.cum ibi.
3 not.per doct.ff.ſolu.matrimo. ¶ †Ad ſecundum queſitum ſi iu
ridice fuerit ſequeſtrum appoſitum in dictis bonis inſtante
dicto domino procuratore fiſcali.Et credo quod ſic. ¶ Primo
quia vt legitur in dicto.xij.c.dictarum libertatum barones et
alij nobiles habeant ius ſayſiendi et deſayſiendi:multomagis
ergo dominus ſuperior videlicet dictus dominus noſter rex
dalphinus iuxta dictam autenti.multomagis.Secundo quia
ſtilus et conſuetudo dicte curie parlamenti conſueuerunt ita
ſeruare vt lite pendente inter fiſcum et priuatum res conten-
tioſa reducatur ad manus dalphini vel ponatur in ſequeſtro
in manu tertia:prout factum fuit in caſu de quo in hac cauſa
agitur vt ita referunt domini camere computorum:qui ſtilus
pro lege debet ſeruari;etiam ſi in contrarium eſſet iuris diſpo
ſitio.per tex.in.l.ſi quando.in fi.C.de iniurijs.et inſti.de ſatiſ-
da.in.§.fina.

¶ †Tertio quia licet dictus roſerij dicat quod lite pēdente in-
ter fiſcum ⁊ priuatum nemo debeat ſua poſſeſſione priuari al-
legando.l.facultas deſenſionis.C.de iure fiſci.lib.x.Ad illam
l.reſpondeo dupliciter. ¶ Primo quod ſequeſtrum appoſitum
in dictis bonis inſtante parte fiſcali:quia contra voluntatem
dicti roſerij non priuauit eum ſua poſſeſſione vt dicit Bart.in
l.intereſſe puto.ff.de acquiren.poſſeſſio.⁊ guillelmus de mon-
te laudnno.in cle.vna.de ſequeſtratio.poſſeſſio.et fructuum.
¶ Secundo quia dicta.l.facultas de iure fiſci.ita ibi dicit Dy.
Sed de iure fiſci.conſtat per ſupra plene dicta circa primum
queſitum.

4 ¶ Preterea non eſt expeditum in iure quod in omni caſu ſit
a prohibita ſequeſtratio [a] quia quando eſt altercatio inter do-
minum ⁊ colonum de fundo:tunc fit ſequeſtratio fructuum fun
di in.l.litibus.poſt princip.C.de agrico.⁊ cenſi.lib.xi.Uel etiā
vbi dubitatur de ripa fit ſequeſtratio rei contentioſe.l.equiſſi-
mum.in princip.ff.de vſufruct.⁊ in.l.ſi oleum.in prin.ff.de do-
lo.et ibi not.⁊ iſte caſus potuiſſet contingere inter dictas par-
tes niſi magnificus dominus gubernator dictum pratum ſub
ſequeſtro per tertium teneri mandaſſet.Sunt etiam multi alij
caſus in quibus de iure fieri poteſt ſequeſtratio numerorum
quos ponit Joā.ferrarij in titulo forma ſequeſtri in prima glo.
etiam enumerantur per Hoſt.in ſumma de ſequeſtratione poſ.
⁊ fructuum.Dicit etiam Bart.in.l.mulier.ff.de lege commiſſo
ria.quod vltra dictos caſus poteſt res contentioſa ſub ſeque-
ſtro poni vbi reus eſt magnus baratator vel litigator.Ita dicit
ibi Bar.Ex quibus propterea poteſt dici quod dictum ſeque-
ſtrum in dicto prato mandato dicti domini gubernatoris iuſtā
te parte fiſcali bene oppoſitum fuiſſe ⁊ non fore tollēdum do-
nec de meritis negocij principalis videlicet de commiſſo pro
parte fiſcali petito fuerit plenarie cognitum.

a ¶ Sequeſtratio.de q̄ vide'i.ſing. meis.f.171. verſo.et fo. 244.⁊ i de ci.parla.q. 346.

¶ Summarium.

1 Appellatio quando nulla ⁊ deſerta dicatur,
2 Sententia diffinitiua que dicatur,

4 Ceſſio bonoꝝ poſt appellationē interiectā facta qn̄ poſſit reuocari ꝛ nu.4.
5 Regula non probata probabo locum nō habet in appellationibus ab interlocutoriis.
6 Judex appellationis an poſſit cognoſcere de cauſa nullitatis.
7 Tacitum vitiatur expreſſo vitiato.
8 Ceſſio bonorum quando dicatur legitime procedere.
9 Conſuetudo contra bonos mores ſeruari non debet.
10 Ceſſio bonorum quando inualidari poſſit per depoſitiones teſtium.

¶ Conſilium.cxxiiij.

Circa materiam proceſſus gaſpardi de la doy appellati et ſupplicantis ex vna parte:et nobilis antonij albi ſupplicati ꝛ appellantis ex altera vertentis ꝛ indeciſi exiſtentis coram vobis egregio domino iudice appellationum et nullitatum totius dalphi.pro declaratione iurium ꝛ intētionis dicti gaſpardi de la doy videnť elicičda ꝛ in iure examināda queſita ſubſcripta.pro declaratione animi veſtri domini iudicis appellationum in ipſa cauſa ius dicturi. ¶ Primo ſi appellatio dicti nobilis Antonij albi inſerta in proceſſu originali.folio.xlj. verſo.ſit nulla et deſerta. ¶ Secundo ſi ceſſio bonorum facta iudicialiter per dictum gaſpardum de la doy poſt dictam appellationem interiectam potuerit fieri et ſi poſſit vel debeat per modum attentati reuocari prout videtur velle dictus albi in ſua comparitione.fo.xxv.Licet ibi nō concludet ad reuocationē dicte ceſſionis per modum attentatorum. ¶ Tertio ſi dicta attentata pendēte dicta appellatione debeant reuocari per modum attentati cū fuerit facta ante inhibitionem per iudicem ad quem.Et non fuerint petita reuocari ſed datus libellus appellatorius per dictum albi inſertus fo.lv.cui libello fuit per dictū de la doy reſponſum.Et ſi per dationem dicti libelli appellatorij dictus albi renunciauerit reuocationi attentatorum. ¶ Quarto ſi dicta ordinatio ſeu interloquutoria a qua per dictum albi extitit appellatum poſſit ſeu debeat ex nouis actis infirmari vel confirmari. ¶ Quinto ſi dicta ordinatio per dictum viceballiuū a quo facta poſſit per vos dominum iudicem appellationū ſaltim via nullitatis nulla pronunciari cum non conſtet in actis prime inſtantie:nec etiā in hac cauſa appellationis de pretenſo mandato Joannis de portu aſſerti procuratoris dicti gaſpardi:in cuius perſonam fuit dicta ordinatio a qua facta.

¶ Sexto ſi appellatio dicti albi dici debeat deſerta.Ex iſto alio capite:qꝛ non conſtat de pretenſo mādato ioannis galeſij qui a dicta ordinatione in ſcriptis licet infra decem dies appellauit:et ſi dicta appellatio poterit per dictum albi ratificari.

¶ Septimo ſi dicta ceſſio bonorum per dictū gaſpardum facta de qua in hoc proceſſu agitur legitime proceſſerit et facta fuerit.

¶ Octauo ſi dicta ceſſio bonoꝝ poterit inualidari depoſitionibus teſtium pro parte dicti albi appellantis in hac cauſa appellationis examinatorum.

¶ Ad primū q̄ſitū dico q̄d iure cōi dicta appellatio dicti albi fuit ꝛ eſt inualida
1 nulla ꝛ deſerta. ¶ † Pro cui⁹ demōſtratione p̄mitto q̄ ordinatione facta p dn̄m viceballiuū a quo q̄d ipſe gaſpard⁹ admitterer ad ceſſionē bonoꝝ eſt interloquutoria.Qꝛ per eam non fuit poſitus finis in negocio principali de quo inter ipſos albi et gaſpardum agebatur videlicet ſuper debito per dictū albi a dicto gaſpardo petito:nec dꝫ propterea dici illa ordinatio ſententia diffinitiua:quia ſententia diffinitiua dicitur que diffinit principalem controuerſiam per tex.in l.j.ff.de re iudi.ꝛ pbať iu.l.poſt ſniam.ꝛ ibi ita no.Salyce.C.de ſnia et interloquutoria om.iudi.Jdem etiam dicit Spe.in titulo de ſententia.§.ſpecies.vſi.j.

et verſi.diffinitiua.notat etiam Jo.ferrarij in titu.forma ſententie diffinitiue
in gl.j.circa prin.et eſt glo.notabilis in clemen.j.de ſequeſt.poſ.et fructuum in
a glo.ſuper verbo diffinitiua.idem dicit quod ſententia diffinitiua eſt que prin-
cipalem queſtionem diffinit.idem dicit Arch.di.ij.q.j.in prin.Et alibi dicũt do
ctores quod ſententia dicitur interlocutoria vbi remanet primeua actio.Ita
dicit ⁊ tenet Bal.in.l.ij.C.de epi.audi.Hinc eſt qḋ dicitur qḋ ſententia lata ſu-
per deſertione appellationis eſt interlocutoria cum per talem ſententiam non
imponatur finis negocio principali.ita dicit Saly.et docto.in.l.preſes.C.quõ
⁊ quando index:ideo dictus dñs viceballiuus a quo non appellat eã ſententiã
diffinitiuam ſed interlocutoriam:vt patet in inſtrumento dicte ordinationis
per dictũ albi appellantem producto.Et cũ propterea fuerit appellatum ab in-
terlocutoria et ipſe albi appellans nullas cauſas pretenſi grauaminis expreſſe
rit in ſua appellatione in ſcriptis interiecta ipſa appellatio propterea eſt inua-
lida ⁊ deſerta per tex.in.c.cordi.de app.lib.vj.⁊ in.c.vt debitus honor.extra de
app.⁊ no.per glo.in.l.iij.in fi.⁊.l.ſequẽti.⁊ ibi Bart.ff.de app.¶Et ſi quiſpiam.
diceret qḋ illa interlocutoria ſaltim hꝫ vim diffinitiue adhuc ſi ita eſſet rema-
neret inualida;⁊ deſerta illa appellatio qꝛ etiã ab interlocutoria habẽte viꝫ dif
finitiue dꝫ in ſcriptis appellari ⁊ cauſe pretenſi grauaminis in appellatiõe ex-
primi ⁊ declarari vt dicit Joã.mo.in.c.cupiẽtes.in.§.qḋ ſi p.xx.dies.de elec.li.
vj.in glo.ſup verbo priuatos.circa fi.ibi;ſed pone appellatũ eſt ab interlocuto-
ria que hꝫ vim diffinitiue ⁊c.vbi dicit et expreſſe tenet qḋ dꝫ in ſcriptis appella
ri et cauſe pretenſi grauaminis exprimi et declarari etiã in appellatione ab in-
terlocutoria habente vim diffinitiue.Et dicit do.Franciſc.de zaba.cardinalis
floreñ.qḋ in talibꝰ appellationibus ab interlocutorijs vim diffinitiue habenti-
bus ſeruari dꝫ diſpoſitio dicti.c.cordi.de app.lib.vj.ita dicit ipſe in cle.appel-
lanti.de app.⁊ idẽ ſeruant dñi de rota vt ipſe ibi refert.¶Nec obſtat ad premiſ
ſa qḋ dictus albi in dicta ſua appellatione ſubiunxit clauſulam gñalem ibi ex
maxime qꝛ ipſo nobili antonio in ſuis iuribus ⁊ legitimis exceptionibus nõ au
dito nec admiſſo ⁊c.qꝛ illa gñalitas nõ ſufficit qꝛ debent aſſerta grauamina ſpe
cifice ⁊ expreſſe ac nominatim ⁊ clare ⁊ nõ obſcure declarari ⁊ ſpecificari;alˀs nõ
valet appellatio per tex.in.d.cle.appellãti.⁊ ibi hoc dicũt doc.¶Et cũ dicta ap
pellatio ſit deſerta.ſi vos egregie dñe index appellationũ ſniam proferretis in
negocio principali pnunciando bene vel male ordinatũ vel appellatũ ſnia vr̃a
eſſet nulla defectu iuriſditionis q̃ in vobis deficit cauſante dicta deſertiõe.ita
dicit Bald.in feu.in ti.quo tpe miles inueſtiturã petere debeat in.§.fi.idẽ tenet
Franc.de zabarellis in cle.ſi appellationẽ.de app.in.ij.q.idẽ tenet Bald.in aut.
ei qui appellat.C.de temp.app.plus dicunt collec.⁊ doc.in.c.ex rõne.de app.qḋ
licet Jo.an.in cle.ſi appellationẽ.de app.tenuerit quod in hoc caſu vbi appella
tio eſt deſerta põt appellãs coram iudice ad quẽ petere appellationẽ deſertam
pronunciari ipſe tamen collectarius dubitat quia talis index iam deſijt eſſe iu
dex cauſante deſertione.Niſi inquit diceretur quod iuriſditionem hꝫ in pronũ-
ciando appellationem deſertam:quia quo ad aliud non habet iuriſditionem.
Et ſuper hac deſertione appellationis vos domine iudex appellationum ante
omnia attendere debetis quia iudex cauſe appellationis prius examinare dꝫ
ſi per appellationem fuerit iuriſditio ad eum deuoluta vt dicit Specu.in titu.
de exceptio.§.dicto verſi.ſed prius.legitur etiam ⁊ no.in.c.romanis.de appella
tio.lib.vj.ratio ſcḋm docto.quia deſertio appellatiõis ratificat primam ſenten-
tiam et facit perinde haberi acſi nõ fuiſſet appellatũ ⁊ nõ valeret ſentẽtia poſt
deſertionem lata contra primam que in rem tranſiuit iudicatam vt per glo.et
doc.in cle.ſi appellationem.de appel.⁊ hoc de primo queſito.

3 ¶ †Ad ſcd̄m queſitū ſi ceſſio bonoꝝ ꝑ modū attētati poſſit vel debeat reuocari qꝛ poſt appellationē interiectā legit̄ fuiſſe facta. Et ſuꝑ hoc dicendū eſt ꝙ nō debeat dicta ceſſio bonoꝝ reuocari cū fuerit facta ante inhibitionē. Sed dꝫ differri donec cognito de appellatione: iuxta.c.nō ſolū.ibi: illa ꝟo q̄ poſita.de ap.li.vj. Tū qꝛ cū dicta appellatio ſit inualida ꝛ deſerta ꝑ ſupra in primo q̄ſito declarata nō hꝫ locū reuocatio attētatorum ꝑ regulā dolo petit ꝛc. Et ꝑ regulā hodie ꝯſtat/hodie agat̄.extra de re iud.c.cū olim.ꝛ de reſt.ſpo.c.literas.ita etiā tenēt domini de rota.ꝛ hoc de ſecundo queſito.

4 ¶ †Ad tertiū q̄ſitū dico ꝙ poſito ꝙ dicta appellatio nō fuiſſet deſerta adhuc nō deberet dicta ceſſio bonoꝝ ꝑ modū attētati reuocari: cum ipſe albi eligendo vnam ordinariam dando dictū libellū apellatoriū ꝯ dictū gaſpardū.ꝛ petēdo ꝓnunciari ꝑ vos dn̄m iudicē appellationū male ꝛ fuiſſe ꝑ dictū viceballiuū ꝓceſſum ꝛ ordinatū videt̄ ipſe albi renūtiaſſe vie extraordinarie vcꝫ officio iudicis cōpetentis ꝓ reuocatione attētatorū. Ideo nihil dꝫ reuocari ꝑ modū attētati donec cognito de negotio ꝑncipali. Ita dicit Spec.ſe obtinuiſſe in ti.de app.§.pen.ꝟ.ſed pone petū ꝛc.quē ſequit̄ Arch.in.d.c.nō ſolū.de ap.li.vj.ibi: et no.ꝙ ſi facta eſt petitio qua petit̄ ſnia tanq̄ iniuſta reuocari ꝛc. Idem etiā tenet Bar.in.l.vna.ff.nil no.ap.pen.vbi ſi poſt donationē talis libelli/aliq̄d attentaretur quo caſu illa poſtea attētata debēt reuocari ꝑ modū attentati: qꝛ que de nouo emergunt nouo indigent auxilio vt dicūt docto.vbi.ſ.

¶ Ad quartū queſitum ptꝫ clara rn̄ſio: ꝙ dicta ordinatio a qua nō dꝫ nec pōt ex de nouo hincinde ꝑ partes ꝓbatas in hac cā appellationis reuocari neqꝫ cōfirmari: ſed tantūmodo ex actis prime inſtantie dꝫ in hac cā appellatiōis iudicari. ita dicit tex.

5 in cle.appellāti.in fi.de ap.†qꝛ in appellationibꝰ ab iterlocutoria nō hꝫ locū regula nō probata probabo.vt dicit exp̄ſſe Bart. in.l.ij.ff.de mino. Tum qꝛ dicta cle.appellanti.in ſui prin.diſponit ꝙ appellās ab interlocutoria nō pōt proſequi alias cauſas q̄ noiatim in appellatiōe ſua exp̄ſſerit. Sed ipſe albi appellās nullas cauſas ꝑtenſi grauaminis noiatim exp̄ſſit in dicta ſua appellatione in ſcriptis facta ideo nō pōt ꝓſequi cās in hac cā appellatiōis corā vobis dn̄o iudice appellationū ꝑtenſas per dictā cle.appellāti.in prin. ¶ Et hec vera ſunt etiam ſi interlocutoria obtineret vim diffinitiue: qꝛ dicta cle.appellāti loquit̄ indiſtincte: ideo indiſtincte eſt intelligēda in quacūqꝫ interlocutoria iuxta.l.j.§.ꝛ generaliter.ff.de leg.preſtan.cum ſimi.

6 ¶ †Ad quintū queſitū rn̄deo ꝙ vos dn̄e iudex appellationum nō poteſtis nec debetis cognoſcere de nullitate in dicto q̄nto queſito mētionata nec ſuꝑ ipſa nullitate ꝓnuntiare. Qꝛ cū appellatio dicti albi fuerit ꝛ ſit deſerta cauſis ſupra in primo q̄ſito declaratis: ꝛ alijs infra in ſequenti queſito dicēdis. Illa nullitas etiā fuit ꝛ eſt deſerta: cū ipſa nullitas veniat acceſſorie ad cām appellatiōis.l.j.in fi.C.q̄n prouo.nō eſt neceſ. Sublata ergo appellatione que eſt principalis: dꝫ eſſe ſublata nullitas[a] vt acceſſoria.vt in.l.cū ꝑncipalis.ff.de reg.iur.ꝛ in.c.acceſſorium.

[a] ¶ Sublata nullitas. ſi dſerta appellatiōe dſerat̄ nullitas. de quo vide.ſ. ꝯſil.xxxviij.ꝛ.ſ.conſi.x.

de reg. iur. li. vj. Ita etiã tenet Franci. de zaba. in. d. cle. appella tionẽ. de ap. vbi dicit ipſe ꝙ de nullitate cognoſci dꝫ corã ordi narío in. c. dilecto. de ap. ⁊ in cle. j. de re iu. ¶ Sed ex vi appella tionis cognoſcit iudex ad quẽ de nullitate vt dicit Inn. in. d. c. dilecto. ergo ſublata appellatione cognoſcit ſolus ordinarius.
7 ita dicit dict⁹ Frãci. de zaba. ¶ † Et fortificant pmiſſa qꝛ vitia to expꝰſſo etiam cenſetur vitiatũ tacitũ iuxta not. per gloſ. in. l. ſi fundi ſub cõditiõe. in. §. ſi pater. ſup ꝟbo ſola. ff. de le. j. ⁊ ibi p dictã gl. aliq doc. nouiſſimi tenẽt ꝙ ſublata appellatiõe p deſer tionẽ cẽſet nullitas ẽt deſerta ⁊ ſublata. Et hoc verũ maxie vbi intẽtat nullitas ſimul cũ iniqtate: vt dicit Jo. fer. in titu. forma appellatiõis ab îterlocutoria. in gl. ſup ꝟbis l his ſcriptis ꝓuo cat ⁊c. ¶ Alia ẽt cõſideratiõe nõ poteſtis vos dñe iudex appel lationũ de dicta nullitate cognoſcere nec ſup ea ꝓnũtiare: cũ dictus albi in dicto ſuo libello inſerto in pceſſu originali. fol. lv. illud nõ petat: ⁊ ideo ſi ſup nullitate ꝓnuntiaretis ſnia ve ſtra eſſet nulla tanꝗ difformis ⁊ nõ conformis a petitione dicti albi iuxta. l. vt fundus. cũ ibi no. per doc. ff. communi diui.

¶ Ad ſextũ queſitum ſi appellatio dicti albi ſit inualida ⁊ de ſerta. Ex alio capite qꝛ nõ cõſtãt de mãdato illi⁹ qꝛ dicta ordina tiõe p ipſo albi infra. x. dies appellauit. ¶ Et clarũ eſt ꝙ dicta appellatio ex hoc etiã ſolo capite eſt inualida iuxta. l. ij. in fin. C. de procur. ⁊. l. ij. ff. de indi. ¶ Immo ⁊ ſi ipſe albi vellet modo dictã appellationẽ factã p nõ habentẽ ptãtem ratificare ratifi catio nihil ꝓdeſſet ſibi qꝛ ſemp remaneret ipſa appellatio de ſerta p ea q dicit Hoſt. in ſum. in tit. de ap. in. §. qs poſſit. vbi ex preſſe dicit ꝙ ſi aliqs infra decẽ dies ab aliq ſnia noĩe meo ap pellet ſine mãdato. ¶ Debeo illã appellationẽ ratificare infra dictos decẽ dies infra quos debebã appellare alr̃s non valet: ⁊ ipſa appellatio remanet inualida et deſerta. Ita dicit. d. Hoſtiẽ. vbi. ſ. Et facit ꝓ hoc. l. bonorũ. ff. rẽ rat. ha. qꝛ illud dꝫ ratificari îfra tp̃s quo act⁹ fieri põt vt ꝓbat tex. in. d. l. bonoꝝ. ⁊ no. in. c. qꝛ ioannes. xij. q. v. ¶ Et facit ꝓ hoc qđ in ſîli not. p gloſ. in. c. ꝙ ſi ſup ꝟbo petere. in fi. de elec. li. vj. vbi ſi qs aliqs amic⁹ me⁹ ſine mãdato meo cõfirmationẽ mee electiõis petierit ꝙ debeo rati ficare îfra tres mẽſes infra qs dictã ꝯfirmationẽ petere debebã alr̃s nõ vꝫ ratificatio vt ibi. ¶ Nõ qꝛ pmittendo labi tp̃s a iure mihi cõceſſum ad aliqd faciẽdũ ſi îfra illud tp̃s nõ faciã vł etiã infra illud tp̃s ratũ nõ habeam videoꝛ iuri meo renũtiaſſe ſal tim tacite. l. fi. ff. de ap. reci. ⁊. l. hi q. ff. de ap. Ideo fruſtra conoꝛ p ratificationẽ redire ad id qđ renũtiaſſe videoꝛ. ff. de re. cre. l. iuriſiurã. ⁊. C. de ꝯdi. îſer. l. vl. ⁊. ff. q ſat. co. l. de die. §. vlt. ¶ Et ita fuit iudicatum in curia parlamenti vt plene ſcripſi in deciſioni bus dicte curie. q. xiij. Et hoc de ſexto queſito.

¶ † Ad ſeptimũ queſitũ ſi dicta ceſſio bonorũ facta p dictũ gaſ pardũ legitime pceſſerit ⁊ facta fuerit: ⁊ indubitanter dicendũ eſt ꝙ ſic. ¶ Primo qꝛ lꝫ ipſe gaſpardus potuiſſet de iure dictã ceſſionẽ bonorũ[a] facere extra iudiciũ per nũtiũ vel ꝓcuratorẽ: vt dicit. l. fi. ff. de ceſſio. bo. Ipſe tamẽ gaſpardus dictam ceſſio nem in actis prime inſtãtie bonorũ legit̃ feciſſe in iudicio fm

a ¶ Ceſſionẽ bonorũ. Hic d' ceſſione bonorum de quo vid' plene p pet. iac. in ti. de ceſſione bonoꝝ. ⁊ Saly ce. l. l. iij. C. q bo. ce. po. vbi tractat ꝫ hanc materiã p. xiiij. q. ⁊ Jo. fabri a inſti. de act. in. §. fin.

conſuetudinem loci percutiendo trina vice de culo ſuper quodam trunco et dicendo ter cedo bonis et alias vt in actis prejudicialibus continetur.

9 ¶ Que tamen conſuetudo quia contra bonos mores non erat ſeruanda vt dicunt Dy.et Raphael cuma.in dicta.l.fina.Pet. Jacob.tamen dicit in titulo de ceſſione bonorum qd illa conſuetudo eſt ſeruanda.allegat. l. de quibus.ff.de legi.et.l.ij.C. que ſit longa conſuetu. ¶ Secūdo legitime proceſſit dicta ceſſio bonorum quia ante ipſam ceſſionem dictus Gaſpardus cōfeſſus fuit debitum dicti albi.vt legitur ex ipſis actis prime inſtantie ideo valuit illa ceſſio.ita dicit glo.in.l.prima.C.qui bonis cedere poſſunt.et dicit textus.in.l.penulti.ff.eodem titu.Et eſt talis ceſſio bonorum generalis:et quo ad bona ⁊ quo ad creditores.Nec ſunt neceſſario vocandi omnes creditores ſed ſufficit vocari illos qui inſtant ſeu qui contra cedentem litigant ſeu cum quibus cauſa pendet.argumen.ff.de ceſſione bonorum.l.iiij.Et no.Petr.Jaco.vbi ſupra.Et nocet talis ceſſio aliis creditoribus non vocatis poſtea apparentibus ſicut vna cōfectio inuentarij ſufficit omnibus creditoribus ex poſtfacto apparentibus.l.fina.§.licentia . C. de iure deliberandi. dummodo cedens eiſdem nōn vocatis dum conuenietur confiteatur debita:ita dicit et tenet Salycetus in.l.prima.C.qui bonis cede .poſſunt.in prima columna ibi:ſecundum dubium. ¶ Non eſt tamen ipſe Gaſpardus cedens infamis propter talem vituperoſam ceſſionem per eum factam.vt in.l.debitores. C.ex quibus cau.infa.irrogatur.et dicit hoc Pet.Jaco.vbi ſupra ¶ Item qꝛ non conſtat qd ipſe Gaſpardus habuerit alias inducias quinquennales de ſuis debitis ſoluendis: ideo ad illam ceſſionem bonorum debuit admitti iuxta.l.fina.C .qui
a bo.cedere poſſunt. ¶ Item etiam ipſe Gaſpardus iudicauit [a] bona ſua vt patet ex actis prime inſtantie:⁊ ſic fecit quod debuit iuxta nota.per glōſ.in.l.j.C.qui boñ.cedere poſſunt.⁊ hoc de ſeptimo queſito.

10 ¶ †Ad octauum ⁊ vltimum queſitum reſpōdeo quod dicta ceſſio bonorum non poteſt inualidari depoſitionibus teſtium in hac cauſa pro parte dicti albi appellantis examinatorum. ¶ Non primo depoſitionibus teſtium productorū in proceſſu preſentis inſtantie.folio.lxxix.quia fuerunt ſumpte pro ſecre-
b ta informatione[b] et parte non vocata:ideo non probant:vt dicit Barto.in.l.ſi maritus.et in.l.fina in fine.ff.de queſtionibus.vbi ipſe Bart.loquitur de ſecretis informationibus.Non etiam poteſt inualidari dicta ceſſio bonorum per informationes inſertas in proceſſu appellationis.folio.cxxxviij.quia teſtes vbi deſcripti non ſint conteſtes:ſed ſingulares vt patet ex lectura ipſorum:ideo non probant.l.iuſiurandi.in fine. C. de teſti.cum ſimi.Et aliqui ex ipſis teſtibus deponunt per verbū videtur:⁊ alij de auditu alieno:⁊ alij non reddunt cauſam eorum pretenſe ſcientie:ita qd illis teſtibus non eſt fides adhibenda. Non obſtant etiam relationes quorūdam teſtium qui deponunt receepiſſe quedam inſtrumenta de cōtractibus dicti

a ¶ Judicauit. ſi tñ doloſe celauerit vel diſſipauerit ante ceſſionem eiꝰ bona i fraudem ceſſionis non prodeſt ceſſio cedenti ſed debet i carcere retrudi vt dicit Pe. Ja. in ti.de ceſſione bonorū ⁊ Salyc.in l.j.C .q̃ bo. ced.pñt. in peñ. colū.

b ¶ Pro ſecreta informatione .ſi iudex teneatur mōſtrare parti ſecretas informatiōes Vide. ff.de mune.⁊ ho no. in.l. reſcripto. §. ſi qs accuſator. ⁊ ibi ſcripſit dominus petrus pape.

gaſpardi:quia ille relationes nõ probant ſicut nec note probant niſi in publi-
cam formam fuerint redacte vt dicit Bar.in.l.contractus in.j.col.C.de fide in-
ſtru. ¶ Et ſi premiſſa ceſſarent prout non ceſſant non deberet circa premiſſa au
diri dictus albi appellans cum dicta ordinatio a qua fit interlocutoria vt de-
claraui ſupra circa primum queſitum.Et que interlocutoria propterea nõ de-
bet neq; poteſt ex nouis actitatis informari per tex.in dicta cle.appellãti.in fi.
de appel.que loquitur indiſtincte de omni interlocutoria ideo indiſtincte in-
telligenda vt ſupra in quarto queſito.in fi.etiam tetigi. ¶ Concludo ergo ex
premiſſis qd vox egregie domine iudex appellationum non poteſtis nec debe-
tis pronunciare ſuper negocio principali videlicet ſi bene vel male fuerit ordi-
natum per viceballinum a quo quia ſi ſuper hoc pronunciaretis ſententia ve-
ſtra eſſet nulla. ¶ Sed tantummodo pronunciare debetis ſuper deſertione ap-
pellationis dicti albi per ea que plene ſupra dixi circa primum queſitum.in fi.
et circa ſextum queſitum.

¶ Summarium.

1 Priuilegium cluniacenſe de quibus beneficiis intelligatur.
2 Clauſula vt aliqua indulgentia non obſiſtat quam virtutem habeat.
3 Mentio generalis alicuius rei quãdo ſufficiat.
4 Motus proprius pape quid operetur in gratia expectatiua.
5 Collatio alicui per ordinarium facta quando valeat.

¶ Conſilium.cxxv.

Circa deciſionem proceſſus arbitralis pronunciationis fiende ſu-
per prioratu de thoneto inter fratrẽ guillelmum roberteti ex vna
parte ⁊ fratrem petrũ porte ex altera:videntur in iure examinan-
da queſita ſubſcripta que oriuntur ex hincinde per dictas partes
producta. ¶ Primo ſi priuilegiũ per ſummos pontifices dudum
conceſſum abbati cluniacenſi circa collationes beneficiorum ex ſua
abbatia dependentium intelligatur etiam de beneficiis vacantibus in menſi-
bus pape in quibus ſpectat pape collatio tam de iure ꝙ ſecundũ regulas can-
cellarie. ¶ Secundo ſi verba in dicto priuilegio papali adiecta.ibi.Etiã ſi con-
tineatur in eiſdẽ literis hec vel alia ſimilis clauſula vt aliqua indulgentia non
obſiſtat operentur verba derogatoria vt non valeant alie vlteriores litere pa-
pales contrarie niſi de illa clauſula fiat mentio. ¶ Tertio ſi in gratia expecta-
tiua per papam paulum modernum dicto de porta conceſſa fiat mentio de di-
cta clauſula derogatoria in ſpecie vel in genere ⁊ ſi ſufficiat generalis mentio
vt valeat gratia dicti de porta. ¶ Quarto quid circa premiſſa operetur motus
proprius pape de quo in dicta gratia expectatiua dicti porte fit mentio.
¶ Quinto ſi valeat collatio dicto porte de dicto prioratu facta p officialẽ gra-
tionopolis vigore dictarum literarum expectatiuarum cum vacauerit de men-
ſe pape. ¶ Sexto ſi valeat collatio per dictum dominum abbatem cluniacen-
ſem dicto reberteti de dicto prioratu facta.

1\. ¶ †Ad primum queſitum dico qd dictum priuilegium cluniacenſe intelligitur
et debet intelligi de beneficiis vacantibus etiam de menſe pape quia aliter di-
ctum priuilegium de nullo operaretur qd eſſet abſurdum:verba enim in teſta-
mentis de aliquo debent operari.ff.de leg.j.l.ſi quando.Et etiam in contracti-
bus in.l.ſi ſtipulatus.ff.de vſuris.Et maxime in priuilegiis conceſſis.l.j.ff.
ad municipales:⁊ in.c.in his.extra de priuilegiis.⁊ in.c.ſi papa.eo.titu.lib.vj.
quia maioris efficacie ſunt verba principum in priuilegiis ꝙ teſtatoris vt not.
Cy.in.l.fi.C.ſi contra ius vel vtili.publicam.in prima.q.et per Bal.et doc.in.l.
humanum.ff.de legibus.et hoc de primo.

¶ Ad ſecundum

2 ¶ † Ad ſecūdum queſitum dico qꝺ illa clauſula:vt aliqua indulgentia nō obſi
ſtet habet vim verboꝝ derogatoriorum vt de ipſis verbis in literis poſtea in
contrarium concedendis debeat fieri mentio aliter non valeant ſecunde litere
per ea que plene dicit Bal.in.l.ſi quis.in principio teſtamenti.ff.de le.iij.⁊ no.
Jo.an.in.c.j.de cōſtitutionibus.lib.vj.in glo.ſuper verbo reuocatione.et facit
in proprijs terminis text.in.c.ceterum.extra de reſcriptis.vbi non valet ſecun
dum reſcriptum niſi in eo fiat mentio de primo.
¶ Ad tertium queſitum ſi in literis gratie expectatiue dicti porte fiat mentio
de dicta clauſula derogatoria in dicto priuilegio cluniacenſi adiecta.Et credo
qꝺ non ſaltim ſpecialiter ſed generaliter tantūmodo:vt patet ex lectura dicte
3 gratie expectatiue.Super quo videndum eſt ſi ſufficiat generalis mentio.† Et
arguendo ad partes videtur primo qꝺ non ſufficit generalis mentio de dicto
priuilegio cluniacenſi vt probat tex.in.l.j.⁊ ibi not.C.quando imperator inter
pupillos ⁊ viduas:quia vbi non fit mentio ſpecialis videtur abeſſe conſenſus
arg.ff.ſi cautionibus.in.l.ſed ⁊ ſi quis.§.queſitum.et in.l.cum aquiliana.ff.de
tranſac.cum ſi.In contrarium qꝺ ſufficiat generalis mentio fuiſſe facta de di-
cto priuilegio cluniacenſi.per tex.in.c.j.extra de tranſac.vbi ſatis eſt generali-
ter de preſcriptione priuilegijs ⁊ ſimilibus generaliter loqui:⁊ illud ſufficit ad
validandum tranſactionem ⁊ tollendū ſubreptiones que poſſent opponi pre-
textu taciturnitatis literarum.Ad idē facit.c.illa quotidiana.de elect.Et qꝺ in
literis papalibus que ad beneficia cōceduntur ſufficiat clauſula generalis nō
obſtantibꝰ ⁊c.dicit expreſſe Bal.in aut.omnes peregrini.C.communia de ſuc-
ceſſio.¶ Item dicit Innoc.in.c.que in eccleſiarum.de conſtitutionibus qꝺ vbi
conceditur reſcriptū vel priuilegium contra ius commune ſufficit dicere ge-
neraliter non obſtante aliqua lege.Idem tenent Cy.Bar.⁊ Bal.in.l.fi.C.ſi cō-
tra ius vel vtili publi.Idem videtur concludere Pet.Jac.in tit.de ſtatu curie.
circa fi.Illud enim priuilegium qꝺ abbas cluniacenſis conferat omnia bene-
ficia ſui ordinis fuit contra ius commune conceſſum:quia de iure cōmuni col-
latio omnium beneficioꝝ ſpectabat ſoli pape vt dicit tex.in cle.ſi duobus.in
fi.vt lite penden.ideo facilius potuit tolli per generalem reuocationem reſpe
ctu beneficij de quo agitur per ea que dicunt Inno.Cy.Bart.⁊ Bal.in locis.ſ.
alleg.¶ Et hanc vltimam partem puto veriorem ſalua determinatione alteriꝰ
melius me ſentientis:quia papa eſt dn̄s omnium ſpiritualium:nec eſt aliquis
qui audeat ſibi dicere cur ita facit:ſed eſt eidem obediendum in omnibus:vbi
conſtat de eius voluntate.xxij.diſt.c.omnes.⁊.xix.diſt.in memoriam.ſi.qꝺ.iij.
cūcta per modū.⁊ in.c.ꝓpoſuit.de cōceſſione ꝑben.⁊ ibi per Hoſti.ſuper verbo
ꝯtra ius.⁊ per hen.bohyc in.c.ſignificaſti.de elec.⁊ facit pro hoc qꝺ dicit gl.in
c.iij.extra de cōſan.⁊ affi.vbi dicit qꝺ papa poteſt priuilegium per eū cōceſſum
interpretari prout vult.Et ꝓ hac parte qꝺ de qua doc.querūt:teſtator fecit te-
ſtamentū qꝺ ſolū voluit valere ⁊ nullū aliud niſi in eo eſſet ſcripta oratio dn̄ica
vel aue maria.ſubſequēter aūt idem teſtator fecit aliud teſtm̄ in quo nō poſuit
dictam orationē:ſed ſolū verba gn̄alia reuocatoria nunquid valeat ſcd̄m teſtm̄
in quo de primo nō fit ſpecialis mētio.doct.determinant qꝺ ſic oēs indiſtincte
qn̄ vnicū teſtm̄ ꝑceſſit:tūc eiꝰ videtur ꝺ eo fieri mētio ſpecialis:⁊ ſpāliter videt
loqui ꝯuis ſub verbis gn̄alibꝰ.vt.ff.de lib.⁊ poſthu.l.j.⁊.l.ij.vbi optime ꝓbat.
et.C.q̇ teſta.face.poſ.l.hac ꝯſultiſſima.⁊ de hoc no.plene ꝑ Bart.poſt Dy.in.l.ſi
quis.in principio teſtamēti.ff.de le.iij.¶ Et facit ꝓ hoc qꝺ de ſtatuto.quā Dy.
diſputauit de primo ſtatuto habēte clauſulā derogatoriā:nūquid ꝑ ſcd̄m ſtatu-
tum cōtinēs verba gn̄alia ſit ſublatū:⁊ determinat qꝺ ſic vt refert Bal.in.l.hu-
manū.C.de legibꝰ.de hoc etiā tangit Bal.in aut.hoc inter liberos.C.de teſta.

ſubiungens qđ etiam clauſule generales tabellionum caſſans ꝛ irritans ſuffi-ciunt.facit.c.ab excōmunicato.extra de reſcrip.ꝛ qđ no.ple.per paulū in cle.j. in fi.de ſepulturis.qđ valeat generalis reuocatio licet de verbis derogatoriis non fiat expreſſa mentio etiam in literis apoſtolicis tenet expreſſe Jo.an.ꝛ Ar chi.in.c.cū aliquibus.de reſcrip.lib.vj.ꝛ allegant ad hoc multa iura canonica que recitaui in trac.meo reſcriptoꝝ.ibi:ſed quid ſi in reſcripto.in.viij.col.

4 ¶ †Ad quartū queſitum de quo operetur motus proprius pape in dicta gra-tia expectatiua dicti porte appoſita.dic qđ operatur:quia tollitur omnis ſubre-ptio que cōtra gratiam opponi poſſet cum talis gratia cenſeatur ex mera libe-ralitate pape conceſſa vt dicit tex.in.c.ſi motu proprio.in prin.de preben.li.vj. et ex hoc fortificatur concluſio mea quam feci ſupra ad tertium queſitum.

¶ Ad quintum queſitum videtur qđ non valuerit collatio de dicto prioratu de thoneto facta dicto porte per dn̄m officialem grationopolis vigore dicte gra-tie expectatiue cū ille prioratus nō conſueuerit gubernari niſi per monachos ordinis cluniacenſis:cuius ordinis nō eſt dictus porte:ſed ordinis caſe dei vt fatetur in ſua bulla.Et ſi papa mandauerit eum transferri ad dictum ordinem cluniacenſem:non tn̄ conſtat qđ fuerit adhuc trāſlatus:ideo videtur qđ dictus dn̄s officialis grationo.dictū prioratum de thoneto eiſdem porte cōferre non potuerit.Sed cōtrarium eſt veritas:quia ſufficit qđ ipſe porte faciat ſe trāſfer-ri per cōmiſſarium ſuum ad dictum ordinem cluniacenſem poſtq̄ poſſeſſionē pacificā dicti prioratꝰ aſſecutus fuerit vt ſonant verba ſue gratie expectatiuē.

5. ¶ †Ad ſextum queſitum rn̄dendo videtur qđ valuerit collatio ordinarij facta de dicto prioratu dicto dn̄o roberteti.¶ Primo qꝛ de mēſe ordinarij vacauit. Tum quia ipſe dn̄s roberteti eſt ordinis cluniacen̄.Tum quia ipſe ordinarius collator ignorabat.prout ꝛ adhuc ignorat prouiſionem pape dicti porte factam quia nō fuit ſibi intimata:ideo potuit ordinarius cōferre ꝛ valuit collatio per ea que le.ꝛ notan.in.c.dilectus.lo.ij.extra de preben.In contrarium facit:quia in dicta gratia expectatiua dicti porte ſubiuncta eſt clauſula irritans ꝛ annul-lans ſi que in preiudicium dicte gratie expectatiue per quēmuis attentarētur ſcienter vel ignoranter.per que verba cum appareat de mera voluntate pape fuit ſublata ordinario omnis prouiſio vt dicit gl.in.d.c.dilectus. ¶ Videretur ergo qđ hic eſt locus bulle ſi neutri.vt papa ꝯferret dicto dn̄o roberteti ſi neu-tri ius competeret ꝛc.ſuper quo cogitandum eſt:quia ſcđm bullam dicte porte non debuit ipſe porte transferri ad ordinem cluniacenſem donec prius aſſecu-ta poſſeſſione pacifica beneficiū ſibi conferendi ꝛc.ideo videtur quod ſic neutri non prodeſſet.

¶ Summarium.

1 Pactum legis commiſſorie eſt in pignoribus reprobatum.
2 Laudimia non petuntur ex venditione conditionata.
3 Venditio ſine traditione non cauſat commiſſum.

¶ Conſilium.cxxvj.

O anno domini.1469.ꝛ die.xix.menſis ianuarij:Joannes ſal-uti cōfeſſus fuit debere.xvj.florenos ex cauſa mutui Joanni ro-landi ſoluendos a dicta die in tribus annis immediate ſequen-tibus ſub obligatione cuiuſdam petie prati in inſtrumento inde ſumpto confinati:ſub tali conditione et cum pacto qđ caſu quo dictus debitor dictos.xvj.florenos nō potuerit infra dictos tres annos ex nunc prout extunc et econtra vendidit titulo pure venditionis dicto rolandi creditori dictam petiam prati ad habendum ꝛc.precio dictorum.xvj. florenorum quos confeſſus fuit habuiſſe illo caſu in dictis.xvj. florenis.et

pmiſit cum iuramento dictam venditionem habere ratam:
vt latius conſtat dicto inſtrumento. ¶ Et ibidem incontinen-
ti dictus ialluti debitor locauit dictum pratum dicto rolandi
creditori ad dictos tres annos rc. ¶ Ex quibus pmiſſis queri-
tur de ſequentibus dubijs. ¶ Primo ſi dictũ pactum dicatur
pactum legis cõmiſſorie qđ in pignoribus reprobatꝛ ⁊ ſi confir-
metur iuramento. ¶ Secundo ſi dicta venditio dicatur pura
et perfecta vt debeantur laudimia dño directo. ¶ Tertio et ſi
laudimia deberentur ex dicta aſſerta venditione ſi dominus
directus ea petere poſſit a dicto rolandi. ¶ Quarto et ſi non
poſſint peti dicta laudimia a dicto rolandi an ſaltim ipſe do-
minus directus poterit agere ad commiſſum contra dictum ro
1 landi qui dictum pratum titulo locerij tenet. ¶ † Ad primum du
bium dico ꝙ dictum pactum fuit pactum legis commiſſorie qđ
in pignoribus reprobatur: ſed iuramento confirmatur: vt in.c.
ſignificante. extra de pig. Quod intelligo ꝙ iuramento confir-
matur: vꝫ quo ad obſeruantiam iuramenti: non autem ꝙ con-
tractus ſit in ſe cõfirmatus: ita ꝙ ſi dictum pactum aliquo titu
lo poſtea perueniſſet ad manus tertij ꝙ ille tertius non tenere
tur ad obſeruantiam iuramenti: ſed poſſet illum contractum pe
tere et annullari et reuocari. ita dicunt et tenent communiter
doct. vtriuſqꝫ iuris: vt plene dixi ſupra conſilio. lxxix. et conſilio
lxxxj. et ibi ſufficiat remiſſio cauſa breuitatis.

2 ¶ † Ad ſcđm dubium ſi dñs directus dicti prati poſſit ex dicto
ꝯctu petere laudimia ⁊ venditiones a dicto rolandi creditorẽ.
⁊ dico ꝙ non: qꝛ dicta venditio non fuit pure ſed conditionali-
ter facta: vꝫ ſi dictus Joãnes ialluti debitor dictos. xvj. florẽ.
non ſoluerit dicto rolandi creditori infra dictos tres annos:
ꝗ tres anni nondũ ſunt effluxi ſoluẽdo em̃ dictos. xvj. florenos
infra dictos tres annos contractus habebitꝛ ꝓ non facto: ideo
nulla laudimia de preſenti debentꝛ donec deficiente conditio-
ne. vꝫ ſi nõ ſoluerit dictos. xvj. florenos infra dictos tres an-
nos vt dicit Barto. in. l. vbi. §. ſed ⁊ marcellus. ff. de in diẽ adic.
¶ Ad tertium queſitũ ſi laudimia deberentur an ipſe dñs dire
ctus bene de preſenti agat contra dictos rolãdi ad dicta laudi-
mia. dic ꝙ non. quia hec eſt actio perſonalis que non ſequitur
fundi poſſeſſorem: ⁊ nõ habet dominus directus remedium ni-
ſi ageret ad commiſſum vt dicit Pet. Jac. in titu. de actio. in
rem que pro re emphi. que cecidit in commiſſum competit.

¶ Sed an dictus dominus directus poterit agere ad commiſ-
ſum contra dictum rolandi qui tenet dictum pratum. et nunc
ſubintro quartum queſitum. ſuper quo dico ꝙ non. Primo quia
non fuit facta pure venditio vt ſupra circa ſecundum dubium.
3 ¶ † Secundo quia non interuenit traditio dicti prati: quia ſo-
lus contractus venditionis non cauſat commiſſum niſi tradi-
a tio^a interueniat: nec ſufficit ficta traditio vt plene dixi in deci-
ſio. parla. queſtio. cj. ¶ Et ſi dicatꝛ ꝙ dictus rolandi dictum pra-
tum poſſidet. Ad hoc reſpondeo quod ipſe rolandi non poſ-
ſidet: ſed verius dictus ialluti aſſertus venditor cauſante di-
cta locatione de ipſo prato dicto rolandi per dictum ialluti

a ¶ Niſi traditio interueniat. ſi cõmiſſum cauſetꝛ ex ſola venditione vbi non interuenit realis traditio. vide etiã ꝟ hoc. ſ. cõſilio. xlvj.

facta iuxta.l.quod meo.in princi.ff.de acqui.poſſeſ.et.l.quedam
mulier.ff.de rei vend.cum multis ſi.

¶ Summarium.

1 Maritus an teneatur alere vxorem ſecum non morantem.
2 Actio funeraria differt ab actione alimentorum.
3 Vxori licet fugere marito eam acriter verberante.

¶ Conſilium.cxxvij.

DE hoc anno dñi currēte.M.cccclxx.et de menſe
iulij corā magnifico ⁊ potēte viro domino ſoffre=
do alamandi domino caſtri noui mareſcalo dal=
phinatus fuit mota cauſa ex commiſſione ſpecia=
liter ſibi facta per dominum noſtrum regem inter
nobilē petrum trognioni theſaurarium prouincie
ex vna parte et dñam eius vxorē ex altera ſuper eo ꝙ dict⁹ dñs
theſaurarius fecit ſummari et requiri dictam eius vxorem de
preſenti commorantem in loco de Lopia in valentia ꝙ vadat
moratura in loco de aquis in prouincia cum dicto eius viro di
cta vxore renuente et dicente ꝙ ipſa non intendit cum dicto
eius marito morari.et petit dictū eius virum condemnari ad
ſibi preſtandum alimenta ſm facultatem ſue dotis.
1 ¶ † Circa quod vidēdū eſt ſi de iure ipſe maritus teneať dicte
a ſue vxori dicta alimenta preſtare [a] ipſa ſtante ſeorſum a dicto
eius viro.Super quo Ang.de perusio in.l.ſi cū dotem.in.§.ſin=
autem in feniſſimo.ff.ſo.matri.vt ibi refert dominus Jacobus
de puteo.ſic dicit.ꝙ aut mulier ſtat cum viro et tunc maritus
tenetur ei alimenta preſtare ſiue quantitas redditūum dotis
aſcendat ad alimenta ſiue nón.Idem et eodem modo ſi culpa
matri mulier ſtat ſeorſuz a mirito.Si vero culpa ipſius vxoris
ipſa habitat ſeorſum a viro tunc vir non teneť preſtare ei etiam
vſq; ad quantitatem dotis.Si vero neutrius culpa tunc videtur
ipſe angelus ſentire ꝙ tenetur preſtare vſq; ad quantitatem
dotis vt in dicto.§.ſinautem.Si tamē vxor promiſerit dotem
et eam non dederit viro:ſentit Bald.in.d.§.ſinautem.ꝙ marit⁹
non tenebitur eam alere.vt in.§.illud.in autē.de non eligendo
ſecundo nubentes.quod pōt eſſe verum ſi ipſa vxor poteſt ſibi
dare ⁊ non dat alias vero non eſſet imputandum aliquid vxori
immo plus dici poſſet ꝙ eſſet alenda ſi ſciens ſe pauperē dotē
promiſiſſet.licet videať obſtare.l.j.ff de iure dotium.ſed in alio
caſu loquitur.Et ex iſtis limitatur.§.ſi quis eñ.in autē.de nup.
Dicit etiam Bar.in dicto.§.ſinautē.ex mēte Jac.de Aret.quod
ſicut vxor habet bona mariti obligata pro dote ſua:ita etiam
habet ea obligata tacite pro alimentis. allegat.l.lucius.ff.qui
po.in pig.habe.Et ibi Bart.viſus eſt ſentire oppoſitum: ſuper
quo videatur in Specu.in titu.de dona.inter virum ⁊ vxo.in.§.
ſi.verſic.ſed nunquid. ¶ Ad vnum tamē eſt aduertendū qđ.l.ſi
nulla.allegata per glo.in.d.§.ſinautē.ſuper verbo quantitatem
2 non † bene facit ad propoſitū volens equiparare actionem fu=
nerariam actionis alimētorum.nam in actione funeraria ſem=
per maritus tenetur funerari facere vxorem iuxta quantitatē
dotis:et habita ratione parafernalium que habet vxor.Unde

a ¶ Alimēta p̄ſtare. ſi ⁊ qñ marit⁹ teneať alere vxorē. vide ēt Bart. in. l. ſi cum dotē. §. ſinautē l nouiſſimo. ff. ſol. ma. ⁊ l dci. parlamē. q. cccccxxix.

ſi vxor haberet mille in dotē:et haberet mille in parafernalibꝰ expenſa funerū eſt fienda, ꝓ dimidia parte a marito:ꝛ pro dimidia ab heredibus mulierum. l.cciſus.cum ſe.ff.de religioſis ꝛ ſumpti.func.Ita dicit dominus Jac.de puteo. ff.ſol.matri.in.l.ſi cum dotem.in.§.ſinautem. in fi. ¶ Sed ſi vxor ſtat in domo viri indiſtincte eſt alenda ab ipſo viro de redditibus ipſius dotis etiam ſi non aſcendant ad quantitatem alimentorum.Et ita etiam ſeruat hodie communis conſuetudo.Et premiſſa refert dictus dominus Jaco.de puteo in dicto.§.ſinſ
3 autem. ¶ †Circa hanc materiam alſ ſcripſi in deciſionibus parlamenti. q. cccexxxix.vbi dixi quod ſi maritus acriter verberet vxorem licitum eſt vxori fugere ꝛ debet alimentari extra domum viri ſumptibus ipſius viri ſecundum Cyn.et.Dyn.in.l.quod in vxorem.C.de nego.geſt.Secus ſi vxor recederet ſua culpa vt not.extra de diuortijs vt in.c.ſignificaſti.et ponit in.l.quamuis.C.de legatis. ¶ An autem pater teneatur alere vxorem filij ſui.docto.quod ſic per textum in.l.ſi filia.in.§.hoc amplius.ff.fami.herciſcun. et not.gloſſ.et Barto. in.l.ſi quis a liberis.§.non tantum.ff.de liberis agnoſcendis.

¶ Summarium.

1 Aratio non ſpoliationem ſed poſſeſſorij turbationem inducit.

¶ Conſilium.cxxviij.

NObilis Jacobus gentonis in curia graÿſinodani intentauit remedium ſtatuti ſi quis per literas contra petrum druiati mandamenti montis bonodi petendo ſe reintegrari in ſua poſſeſſione cuiuſdam terre qua ipſe nobilis Jacobus dicebat ſe ſpoliatum per dictum petrum druiati:quia pretendebat idem nobilis Jacobus quod dictus petrus druiati arauerat terram dicti nobilis Jacobi et in ſuis literis expoſitorijs a dicta curia obtentis ſubiunxit talia verba expoſuit nobilis Jacobus gentonis quod licet ipſe ſit et iam certis annis decurſum fuerit in poſſeſſione ꝛc.Modo queritur ſi hoc caſu locum habeat dictum ſtatutum ſi quis.

1 ¶ †Et dicendum eſt indubitanter quod non. Primo quia arando dictam terram non ſpoliauit dictum nobilem Jacobum:quia per hoc non inducitur ſpoliatio : licet bene turbatio poſſeſſorij vt dicit textus in.l.vim facit. ff.de vi et vi arma.et tetigit plene in dicto ſtatuto ſi quis.in glo.ſuper verbo vel quaſi. iii.vj.colum. ¶ Secundo quia dictus nobilis Jacobus in dictis ſuis literis expoſitorijs dicit et fatetꝰ quod ipſe eſt in dicta poſſeſſione per illa verba quod licet ipſe ſic ꝛc.Quia ex quo dicit ſe in poſſeſſione non poteſt in eadem reſtitui neqꝫ poni:quia plenum non recipit magis plenum.l.ſi te ſolum.ff.de herediti.inſtitu.et alibi dicitur quod adiectione non indiget plenitudo.vj. qō.j.c.ſi omnia.et not.guillelmus de monte lauduno in cle.cauſam.ſuper verbo.niſi plena de electio.ita conſului.

¶ Summarium.

1 Inuentarium quando dicatur legitime confectum.
2 Sententia valida non fertur ſuper id quod inepte petitur.
3 Mulier poteſt domum viri detinere donec ſibi de dote et eius augmento ſatiſfiat.
4 Jura et actiones vendi poſſunt.ꝛ nu.5.6.ꝛ.7.

¶ Conſilium.cxxix.

PRoceſſus fuit inchoatus in curia communi grationopolis in manibus Claudi monerij de anno domini.M.cccclxix.et die quarta menſis maij.¶ Ad inſtātiam petri ꝛ aymari morlieti fratrum ſuper inuentario ꝛ declaratione bonorum que quondam fuerunt guigonis morlicti fratris dictorum petri ꝛ aymeri in qua cauſa fuit inter ceteros ius habere ꝑtendētes in dicta hereditate citata iordana:relicta dicti quondā guigonis morlicti.Contra quā iordanā dicti petrus ꝛ aymari petitionem fecerunt ꝛ ab ea in dicto proceſſu petierunt quod dicta iordana vacuet domum que quondam fuit dicti guigonis morlieti eius quondam mariti ſitam grationopoli in carreria de palicrey.iuxta domum dictorū petri ꝛ aymari ex vna parte ꝛ heredes nobilis Joannis grinde poſſident de retro domus Joānis borrelli coheret ex alia parte ꝛ dicta carreria a parte anteriori ꝛ dictam domuz expediri dicto aymaro vt inuentariū cōpleri poſſit. ¶ Aduerſus quam expeditionem domus vt appareat non eſſe fiendā tradidit dicta iordana ꝛ ſimiliter dñs Joānes pape ꝛ franciſcus eius frater emptores dictorum iurium quandā cōparitionē articulatā incipientē in hac cauſa interueniendo ꝛc.¶ Ex quibus ꝛ alijs ex dicto proceſſu apparentibus reſultāt dubia ſequentia in iure examinanda pro declaratione iuris et intentionis dicte iordane ꝛ habentiū cauſam ab eadē.Primo ſi dictum inuentariū fuerit ſm iuris formam per dictum petrum ꝛ aymarum fratres confectum.¶ Secundo ſi dicta petitio per dictū petrū ꝛ aymarū contra dictā iordanā facta ſit inepta vt ſuper ea nō poſſit ſequi ſententiam preterꝙ abſolutoria.¶ Tertio ſi ipſa iordana que mortuo dicto guigone eius viro ſe reperit infra dictā domum potuerit eam retinere iure hyporece.Donec eidem eſſet ſolutum de ſuis dote ꝛ augmēto dotis ſibi debitis per dictum eius quondam virum.¶ Quarto ſi dicta iordana poſtea potuerit vēdere cedere ꝛ remittere dictas ſuas actiones ꝛ ius ſibi in dicta domo competens domino Joanni pape legum doctori ꝛ frāciſco pape eius fratri prout ꝛ fecit vt in dictis articulis pro parte dicte iordane ꝛ dictorū pape fratruz in dicta cauſa traditis deducitur.¶ Quinto ſi dicti pape fratres ceſſionarij ꝛ emptores dictorum iurium poſſint etiam dictam domum retinere donec eiſdem fuerit ſolutum de dictis dote ꝛ dotis augmēto.¶ Sexto ſi fruct⁹ dicte domus debeant in ſortem dicte dotis eiſdem iordane ꝛ pape computari. ¶ Septimo ſi dicta domus poſſit a dicta iordana reuendicari:attento qđ ipſa in dictis ſuis articulis nominauit emptores dictorum iurium et poſſeſſores dicte domus videlicet dictos pape fratres.

1 ¶ † Ad primū queſitū ſi dictū inuentariū fuerit valide cōfectū.ad qđ reſpōdeo quod nō cum ipſi fratres heredes non ſe ſubſcripſerint:nec quis notarius pro eis in fine ipſius inuentarij:prout fieri debebat de ſubſtantia ad validationem talis inuentarij:per textum in.l.ſancimus.§.ſinautem dubius.C.de iure deli. ibi:ſubſcriptionē aūt ſupponere heredē neceſſe eſt ꝛc.vbi text.ſupponit neceſſitatē heredi ſe ibi ſubſcribēdi.ibi in tex.dū đr:neceſſe eſt.ꝛ rō vrgēs ibi ponit in tex.ibi:ſignificātē ꝛc.Et ꝙ talis ſubſcriptio per heredē fiendā ſit de neceſſitate fiēda:vt valeat tale inuētariū.dicit expꝛeſſe Ang.de peruſio.in aut.de here.ꝛ fal. in.§.ſi ꝟo expꝛeſſim.colū.j.vbi ipſe do.Ang.ponit formā inuētarij.ꝛ omiſſio talis ſubſcriptiōis heredis reddit totū inuētariū nullū acſi nūꝙ fuiſſet factū.ꝛ forma a lege ſtatuta ſeruari dꝫ nec ab ea pōt diſcedi.l.ꝯſtitutiōib⁹.ff.ad municip.ꝛ l.l. cū hi.§.ꝑtor.ff.đ trāſac.Maxīe qñ forma eſt data ꝛ ordinata ad ſolēnitatē alicui⁹ actus:vt in caſu iſto:qꝛ ſi aliqđ de ſolēnitatib⁹ a lege ordinatis omittat totus act⁹ vitiat ꝑ tex.l.l.j.ibi:infirma eīn erit vēditio ſi hec fuerit forma neglecta.C. de ꝑdi.curia,lib.x.facit.l.j.ꝛ.ij.C.ſine cen.vel reli.facit ēt.l.j.C.de fide inſtru.et

lur.ha.fiſca.lib.xj.Et eſt talis actus nullus ipſo iure . iuxta. l.
non dubium.C.de legi .⁊ ponit Bar.in ſimili in.l.j.in.iij.col.ff.
de teſta.¶ Ex alio etiã capite dictũ inuentariũ eſt nullũ.⁊ nul-
liter confectum:quia loco abſentium creditorum et ius habe-
re pretendentium citatorum nullus fuit ſubrogatus : quia li-
cet in cedula que incipit conſideratis ⁊c.nominentur Petrus
de aſteriis/Nicolaus legerij ⁊ Franciſcus argondi loco abſen-
tium : non tamen apparet in actis proceſſus in prima dieta/
qua dicta comparitio fuit tradita quod dicti de aſteriis/lege-
rij et argondi fuerint preſentes in iudicio tempore traditiõis
dicte cedule incipientis conſideratis ⁊c.ideo ex hoc alio capi-
te dictum pretenſum inuentarium ſubiacet vero nullitatis et
habetur pro non facto:vt declarat gloſ.in .d.l. ſancimus.in.§.
ſinautem dubius.ſuper verbo ceterorum quoqꝫ ⁊c.et probat
tex.in aut.ſed cum teſtator.C.ad le.fal.vbi additur hec ſolẽni-
tas vltra alias ſolennitates.de quibus habetur in. d.l.ſanci-
mus.C.de iure deli.Et eſt tale inuentarium in totum nullum
etiam quo ad abſentes creditores:vt appetit text.in.d.auten.
ſed cum teſtator.¶ Item etiam non debent dicti morlieti fra-
tres gaudere beneficio dicti inuentarij cum debitũ in quo ipſi
tenebantur dicto quondam Guigoni merito dicte iordane ce-
lauerint et eum in dicto inuentario non reuelauerint ;vt ple-
ne fuit deductum pro parte dicte iordane in dictis ſuis articu-
lis incipientibus/licet pars aduerſa ⁊c.Ita dicunt glo.et Ja.
de bello viſu.in autenti.de here.et fal.in.§.ſi vero non fecerit.
colum.j.idem etiam tenent Dy.Ray.⁊ Bar.in.l .reſcriptuz.ff.
a de his quibus vt indig.⁊ ita pertranſit Salycetus[a] in dicta.l.
ſancimus.C.de iure deli.⁊ in aut.ſed cum teſtator.C.ad le.fal.
¶ Nec poſſunt ſe excuſare dicti morlieti fratres aliqua igno-
rantia cum ipſi non eſſent illi qui ſe obligauerant ſoluere di-
cto quondam Guigoni morlieti quinquaginta florenos in di-
ctis articulis mẽtionatis:imo oportet neceſſario dicere quod
circa illud pretenſum inuentarium doloſe verſati ſunt: cum
ipſi illud debitum ſcirent ⁊ non reuelauerunt in dicto inuen-
tario.ar.l.qui non facit.ff.de regu.iuris Nec proteſtatio adie-
cta in dicta cedula partis aduerſe dum ibi dicitur quod ipſi
fuerunt proteſtati poſſe addere: intelligitur de his que non de
uenerant ad eorum notitiam. ſed dictum debitum quinqua-
ginta florẽn.deuenerat ad eorum notitiam.igitur ⁊c.¶ Et pre-
miſſa tãgo circa inualiditatem inuentarij:vt appareat ex hoc
primo capite qd dicti petrus ⁊ aymarus morlieti fratres ma-
le petant euacuari dictam domum: de qua agitur per dictam
iordanam:vt ipſi fratres poſſint dictum inuentarium cõplere
quia complementum non prodeſſet cum ipſum inuentarium
fuerit nulliter inchoatum:ideo non debet tale complementum
expectari:ex quo dictum pretẽſum inuẽtariũ non validaretur.
2 ¶ Ad ſcdm queſitũ reſpõdendo dico qd dicta petitio quã fece-
runt dicti Petrus ⁊ aymarus fratres in dicto proceſſu petẽdo
quod dicta iordana vacuet dictã domum dicto aymaro : vt di-
ctum inuentarium cõpleatur eſt inepta ⁊ inciuilis:⁊ nõ poteſt

a ¶ Salycetus.de hoc vide plenius in tractatu meo de inuẽtario.⁊ plenius.ſ.conſi.xliij.

ſententia valida ſuper ea ferri cum in ea peruertatur iuris ordo petẽdo dictã domum ſibi expediri anteq̄ fuerit ſibi adiudicata.l.j.C.de executione rei.iud. Et alibi dicit Bar.qd talis petitio reprobatur vbi petitur res ꝯtentioſa primo expediri q̄ adiudicari.ita dicit Bar.in.l.ſi cũ nulla.in fi.ff.de re iud.¶ Ex alio etiam ⁊ ſecundo capite male petunt dicti morlieti fratres petendo dictã domũ eis expediri pro complendo dictum aſſertum inuentarium.Quia ipſi fratres dicunt et fatentur dictum inuentarium iam eſſe completum:vt patet in pceſ-ſu in dicta tenta die.xij.menſis Junij ⁊ in diuerſis alijs paſſibus dictis proceſ-ſus.ideo male petunt cum plenum nõ recipiat magis plenum:vt in.l.ſi te ſo-lum.ff.de here.inſti.¶ Item ex alio et tertio capite male petunt dicti morlieti fratres dictã domũ ſibi expediri pro cõplendo dictum pretenſum inuentariũ: qꝛ cum fuerit nulliter inchoata non poteſt cõpleri:vt etiã ſupra tetigi circa pri-mum queſitũ.in fi.etiã qꝛ ex nullo nihil ſequi dꝫ.¶ Itẽ etiã eorũ petitio nõ eſt admittenda ſed reijcienda:qꝛ circa principiũ dicti proceſſus dicti duo fratres Petrus et Aymarus petierunt dictam domum ſibi expediri per organuꝫ dicti robũdi:vt patet in dicta tenta die.xvij.menſis Junij.Mccccclxix.Et poſtea per organum eiuſdem robundi eorũ procuratoris ipſi non petunt dictã domũ ex-pediri niſi dicto Aymaro:vt patet in alia dicta poſtea tẽta in dicto pceſſu die ſabbati octaua Julij.⁊ ſic tanq̄ contrarij veniunt repellendi ab eorum petitio-ne dicte domus.l.vbi repugnãtia.ff.de reg.iu.⁊.l.ſcripture.cum ibi.not.per gl. C.de fide inſtrumen.

5 ¶ † Ad tertium queſitum ſi dicta iordana pro dictis ſuis dote ⁊ dotis augmen-to poſſit iure hypotece dictam domũ retinere donec ſit eidem de dictis ſuis dote et augmento dotis ſolutum.Ad hoc reſpondẽdo dico quod ſic:nec poteſt ipſa domus ab ea remoueri donec ſit eidẽ ſolutum per dictos heredes:per ea que dicit Bar.volens qd ſecũdus creditor ſi poſſideat rem ſibi hypotecam ha-beat ius retẽtionis:etiam aduerſus antiquiorẽ creditorẽ.vt.l.qui generaliter. ff.qui po.in pig.ha.Et qd mulier poſſit vti iure retentionis in rebus viri ſibi hypotecatis fauore dotis dicit dñs Jacobus de puteo in.l.filio.in princ.ff.ſo-lu.ma.tenet Bal.in.l.pignoris.C.de pig.act.Imo etiam poſſet dici idẽ in alio caſu non fauorabili:vt in re locata cui ſucceſſor particularis:puta emptor ha-bet neceſſario idem locationi ſtare vbi dñs tẽpore locationis hypotecauerat cõductori rem locatã quo caſu cõductor põt rem ſibi locatã retinere iure hypo-tece donec finito tempore locationis.ita dicit ⁊ tenet Bart.in.l.emptorẽ.C.lo-cati.⁊ in.l.j.§.qd ait.ff.de ſuperficiebus.Idem etiã tenet dictus dñs Jacobus de puteo in dicta.l.ſi filio.§.ſi vir.ff.ſo.matri.Idem etiam tenet dñs Jo.ferra-rij in titulo forma libelli quo agitur ad facti preſtationem:ſuper verbo ſoluere neglexerit.licet ipſe ferrarij ibi dicat quod preſtando intereſſe poſſit conductor expelli a domo vel alia re conducta.Sed domin⁹ Jaco.de puteo in.d.§.ſi vir. dicit qd communis opinio eſt in contrarium.ſuper quo etiam vide que dixi in deciſ.parlamenti.q.cccclxxx.

4 ¶ † Ad quartũ queſitũ ſi dicta iordana potuerit dictis pape fratrib⁹ dicta ſua iura ⁊ actiões vẽdere ⁊ cedere.dico qd ſic per tex.in.l.j.ibi nois aũt vẽditio ⁊c. C.de noua.⁊ ibi etiã in gl.ſuper verbo ſolet.fit mẽtio qd ceſſio fieri potuerit ſi-cut ⁊ vẽditio.probat hoc etiã tex.in.l.nola.ff.de here.vel ac.vẽ.⁊ facta emptio-ne ſtatim pertinet periculũ ad emptorẽ.l neceſſaria.in fi.⁊.l.qd ſi pendẽte ff.de periculo rei vẽ.⁊ ponit do.Jaco.de puteo in.l.menia.ff.ſo.ma.maxime qꝛ in di-cto cõtractu dictoꝝ vẽditiõis ⁊ ceſſiõis dictarũ actionũ interuenit preciũ.xxx. florẽ.Ideo nõ põt preſumi ſimulata.iuxta.l.per diuerſas.ibi:nõ ſolutarũ pe-cuniarum ⁊c.C.mãdati.Imo etiã officiũ iudicis reſtitutio in integrũ:actio in-

ſuriarum:interdictū retinēde ⁊ rei vēdicatio poſſunt alteri ceſ-
di:⁊ tranſeunt vtiles actiones in ceſſionariū ad effectū agēdi:
vt plene de iſtis actionibus tetigi in ſtatuto ſi quis per literas
in gl.ſuper verbo.vel quaſi.in.x.còl. ¶ Nec pōt dici dictos pa-
pe fratres emiſſe rem litigioſam:quia ipſi emerūt dicta iura et
actiones ante inchoationē dicti proceſſus. ¶ Nō obſtat etiam
ſi diceretur qḋ ſm ſtatutū Dalphi.nouiſſime factum per dñm
tunc gubernatorem ceſſiones ſunt prohibite;qꝛ hoc poſſet in-
telligi de ſimplici ceſſiōe:ſed hic agitur de ceſſione facta ex cā
venditionis. ¶ Item etiā pōt dici qḋ illud ſtatutum factū pro
parte Dalphini non ligat ciues huius ciuitatis.quia non fuit
approbatum per dominum epiſcopum Grationopolitanū con-
dominū in temporalibus preſentis ciuitatis Grationopolis.⁊
ſic non debet ſeruari in dicta curia communi Grationopolis.
¶ Item etiam ſi non valuerit ceſſio remanet dicte iordane ce-
denti:que etiam in hac cauſa ſe opponit expeditioni dicte do-
mus. ¶ Non obſtat etiam quia res dotales prohibentur alie-
nari:qꝛ cum iuramentū dicte iordane in dicta venditione in-
teruenerit ipſe contractus fuit conualidatus:⁊ tenentur iudi-
ces temporales illam venditionem iuratam ſeruare;vt in.c.li-
cet mulieres.de iureiur.lib.vj.

5 ¶ † Ad quintū queſitū dico qḋ dicti pape fratres emptores ⁊
ceſſionarij dictorū iurium poſſunt etiam iuridice dictā domū
iure hypotece retinere:⁊ cōpetit eis ius retinēdi;qꝛ per dictaꝫ
ceſſionem trāſlate fuerūt in ipſos actiones vtiles que ſunt po-
tentes ad agenduꝫ:⁊ multomagis ad excipiendū vt plene per
Bar.in.l.facta.§.ſi heres.ff.ad treb.⁊ faciunt ea que leg.⁊ not.
per doc.in.l.iij.C.de noua.

6 ¶ † Ad ſextum queſitum ſi fructus dicte domus [a] computabū-
a tur in ſortē dicte dotis ſolute ⁊ ſuperuite:⁊ videtur quod ſic p
c.cum contra.G.extra de pig.Sed contrariū eſt veritas in ca-
ſu/de quo hic agitur fauore dotis.nam ſi gener teneat bona ſo-
ceri pro dote iure hypotece/donec ſit ſibi de dote ſolutum:ipſe
ſocer non computat fructus in attenuationem dotis:vt in.c.ſa-
lubriter.extra de vſuris.Idem etiaꝫ ſi ſoluto matrimonio vxor
pro dote ſua teneat bona mariti iure hypotece:quia nec etiaꝫ
ſibi computantur fructus in ſortem.ita dicunt Inno.⁊ Hoſti.in
dicto capitulo ſalubriter. ¶ Sed quia hic agitur de quadam
domo poſſit fructus cōſiſti.dic quod ſic ratione habitationis:
quia ſi heredes viri eam tenerent poſſent dictam domum loca-
re duobus florenis in anno.vel etiam ſi ipſa iordana alibi man-
ſionem ſuam faceret:ſolueret de loerio anno quolibet duos
vel tres florenos ita qḋ huius occaſione in illa domo de qua
agitur conſiſtit fructus.l.ſi quis.§.ſiue autem.ff.communi diui-
dun.Ita notat Bal.in feu.in titulo de prohibita feudi aliena-
tione per Frede.in.§.preterea.ibi pone comes deceſſit.et de
hoc etiam tetigi in ſtatuto ſi quis per literas.in glo.ſuper ver-
bis reſtituetur deiectus.circa principium.

a ¶ Fruct⁹ dicte dom⁹ ſi in fructibus debeāt cōputari ſiue deduci ſumptus neceſſarij vide Ja.d pu teo. ff.ſolu. ma. in.l.inſulam.§.fructus.

8 ¶ † Ad ſeptimū queſitū ſi dicta iordana poſſit rei vēdicatione
cōueniri pro dicta domo attēto qḋ nominat poſſeſſores:dubiū

facit:quia ipſa morat*ur* infra domū licet precario nomine diſ
ctorum pape fratrum.ſuper quo vide que dixi ſupra in tertio
conſilio.in principio.

¶ Summarium.

1 Actio an dicatur criminalis qua petitur quis puniri in
pena pecuniaria fiſco applicanda.
2 Proceſſus an poſſit dici nullus ex curatoris defectu.
3 Ratificatio patris poſt litis conteſtationem accedens non reſ
conualidat iudicium nullum.

¶ Conſilium.cxx.

Nobilis Joannes de monte orſerio condominus de ſigoerio de hoc anno domini.Mcccclxx.denū ciauit inqueſtā coram iudice ſuo contra Joannez martini filium claudij martini:in qua inqueſta cō cludit ad duo primo quod ipſe Joannes condemnetur ad ſibi ſoluendū mille ſcuta auri pro iniuria quā ſibi pretendit illatam per dictum Joannem.Secundo inſtante ſuo aſſerto procuratore fiſcali petit dictum Joannem puniri ⁊ corrigi pro pretenſo delicto in dicta inqueſta declarata.Opponitur pro parte dicti Joānis qđ proceſſus eſt nullus. Primo quia cum agatur ibi criminaliter petendo dictum Joānem puniri ⁊ corrigi fuit neceſſarium tutoris autoritatem interueniſſe.Secundo qr proceſſus fuit inchoatus contra ipſum Joannem:⁊ reſpondit ſine licentia paterna.Et ſi poſt litis conteſt.licentia paterna interuenerit cum ratificatione geſtorum qđ non valuit ipſa ratificatio.Ex quibus queritur de ſequētibus.¶ Primo ſi in dicto proceſſu agat criminaliter ꝯtra dictū Joannē martini in eo qđ etiā petit puniri ⁊ corrigi ⁊ pena ipſi dn̄o qui ſe gerit pro fiſco applicari.¶ Scđo ſi requirebatur curatoris autoritas cū ipſe Joānes ſit minor.xxv.annorū attento iuramento per eū preſtito in conſtitutione ſui procuratoris: vel ſi ſufficiat patris autoritas. ¶ Tertio et ſi ſufficiebat patris autoritas que non interuenit ante litem conteſt.ſi ipſe pater potuerit iuridice ratificare.¶ Quarto ſi in dicta inqueſta potuerit concludi ciuiliter ⁊ criminaliter.

a ¶ Patris autoritas. ſi filio in iudicio interuenienti ſufficiat pr̄is auctoritas: vel debeat dari curator ad lites

1 ¶ †Ad primū ſi ex eo qđ in dicta inqueſta ipſe Joannes petit puniri ⁊ dicta pena mille ſcutorū auri ipſi dn̄o loci vt fiſco applicari dicat criminalr̄ agi.dic qđ ſic.vt videt tenere gl.in.l.iij. ſuper verbo aureorū.ff.de ſepulchro violato.que glo.approbat per Inno.in.c.qualiter.lo.ij.in glo.qn̄ agit ⁊c.extra de accuſa. Et alibi dicit glo.qn̄cunq3 agat de crimine ſiue ad imponendā penā parti:ſiue ad applicandā fiſco dicit agi criminaliter:quia de crimine agit.ita no.in.l.lex cornelia.in prin.ff.de iniurijs.⁊ pro hoc facit.c.tue.extra de procuratoribus.⁊ de hoc tetigi in ſtatuto ſi quis per literas.in glo.ſuper verbo ſici.in fi.

2 ¶ †Ad ſcđm ſi defectu curatoris dictus proceſſus poſſit dici
a nullus:⁊ ſi ſufficiat dicti patris autoritas[a] circa quod dic aut filiusfamilias conuenit ſuper re in qua pōt patri aliquid queri:⁊ tunc patris autoritas ſufficit:vt per glo.in.l.j.C.de bo.ma. vbi dicit gl.qđ datur procuratori filiꝰ patre autore:qđ itellige

cuiuſcunq₃ etatis ſit.l.cum non ſolum.§.niſi autē in bonis.C.
de bo.que libe. Aut cõuenit ſup re qui nõ pertinet ad patrē:vt
in obligatione criminali tũc patris autoꝛitas nõ ſufficeret:ſed
daretur curatoꝛ ad litē:vt pꝛobat in.l.clarum.C.de aut.pꝛeſtan.
et in.c.fi.extra de iuſti.lib.vj. Idem etiam tenet Bar.in.l.fin.ff.
de verb.obli. Et qḋ in his requirat curatoꝛis autoꝛitas ꝓ filio
familias.no.etiã Archi.in fin.ſuper verbo dependētibus.extra
a de iudi.lib.vj.⁊.xv.q.iiij.c.de crimine[a] ⁊idē in cauſis ſpiritua-
libus nõ ſufficit patris autoꝛitas:ſed datur curatoꝛ ad lites:vt
per Archi.in.d.c.fin.de iudi.lib.vj. ¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ
filiofamilias exiſtenti in patria poteſtate non datur tutoꝛ vel
curatoꝛ:quia non datur ꝑſone ſed liti.vt in.d.c.fin. ¶ Nõ obſtat
etiam ſi dicatur quod valet iudicium minoꝛis cum iuramento
etiam ſine curatoꝛis autoꝛitate.vt dixi in deci.parla.qõ.xxxv.
quia ad hoc poteſt dici qḋ illud eſt verum in cauſis ciuilibus:
ſecus in criminalibꝰ vt hic:in quibus eſt maius periculũ:ideo
cautius eſt ſubueniēdum:ne talis minoꝛ ſua imperitia vel iu-
uenili caloꝛe aliquid dicat vel taceat quod ſi fuiſſet pꝛolatum
vel expꝛeſſum pꝛodeſſe ei poterat. Iſta ratio redditur in textu
in.d.l.clarum.in fin. Uel poteſt et ſecundo dici quod in caſu de
quo hic agitur nõ fuit dictus ioannes martini minoꝛ de priui-
legio in talibus minoꝛibus conceſſit in.d.l.claruꝫ certioꝛatus:
ideo non tenet iuramentum quia non extēditur ad incogitata
nec ad ius:qḋ ipſe Joãnes minoꝛ ignoꝛabat. Ideo opꝫ intelli-
gere doctoꝛes in hoc caſu de iuramēto loquētes qḋ iuramētũ
repꝛeſentet minoꝛem in ciuilibus tantummodo:qꝛ in crimina-
libus remanet ratio pꝛohibitiua.de qua in.d.l.clarũ.ideo cum
iuramentum nõ faciat illã rationē ceſſare:opoꝛtet dicere quod
ipſa.l.clarũ remaneat ⁊ ſeruet in ſua diſpoſitione. ¶ Uel tertio
poteſt reſponderi quod tēpoꝛe quo ipſe Joãnes rñdit dicte in-
queſte ſibi nõ erat ꝓuiſum de curatoꝛe nec pꝛocuratoꝛe nec de
cõſilio paterno ⁊ ab omnibus iſtis erat ipſe Joannes totaliter
deſtitutus tꝑe quo ipſe reſpõdit dicte inqueſte:et autoꝛitas pa
tris poſtea ſi perueniens nõ pꝛouidit dicto Joanni minoꝛi de
indemnitate ipſius circa ea que ipſe confeſſus fuit et in dicta
ſua reſponſione et quem erroꝛē ipſe Joannes in ſuis articulis
defenſionalibus petit reuocari. ¶ Pꝛeterea non eſt omnino ex-
peditum quod iudicium minoꝛis etiam in ciuilibus firmetur
iuramento ſine autoꝛitate curatoꝛis:quia multi alij docto.te-
nent quod immo tale iudicium factum ſine curatoꝛum autoꝛi-
tate non firmatur iuramento.

3 ¶ † Ad tertiũ queſituꝫ patet clara reſpõſio ꝙ ratificatio patris
ſuperueniens poſt litis conteſtationem ⁊ reſponſionem titulo
rum non reconualidauit iudiciũ:quia cum dictum iudicium ge
ſtum non fuerit nomine ipſius dicti claudij patris ipſe non po-
b tuit ratificare[b] geſta in ipſa cauſa per dictum Joannem eius fi-
lium.tex.eſt in.c.ratum.de regu.iur.lib.vj.cum ſimi.et tenet gl.
in.l.cum opoꝛtet.C.de bo.que liberis.

¶ Ad quartum queſitũ ſi dictus nobilis Joãnes de mõte oꝛſe-
rio poſſit petere mille ſcuta pꝛout petit pꝛo ſua pꝛetēſa iniuria

a ¶ De crimine. Et ibi vide caſus i quibꝰ minoꝛ põt eſſe in iudicio ſine autoꝛitate tutoꝛis vel curatoꝛis.

b ¶ Ratificare. De ratihabitione de q̊ oper. vide extraordinarie ꝑ Bar.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.ſꝫ ⁊ ſi ſuper ꝟbo habeo. et ibi gl.

a dicto Joanne martini ⁊ vltra qđ ꝑ ipſa iniuria puniatur. Uide de yſernia in feud.in ti.de.pace iuramento firmanda.in.vj. col. Uide etiam hoſti.in ſumma in tit .de iniurijs ⁊ damno da to.in.§.fi.in fi.ibi:ſed illud notabis.⁊c.

Summarium.

1 Conſuetudo quod primo nati ſuccedāt qualiter probetur.
2 Probatio ſemiplena an ſufficiat in conſuetudine probanda.
3 Conſuetudo qđ primogenitus in totuꝫ ſuccedat an ſit valida.
4 Conſuetudo vt inducatur non eſt neceſſe quod in iudicio contradictorio iudicetur.
5 Conſuetudo quanto preſcribatur tempore.
6 Conſuetudo contra ius preſcribitur.
7 Conſuetudo quod primo natus in vna agnatione ſuccedat introduci poteſt.
8 Jus francorum alicubi vigere qualiter probetur.

Conſilium.cxxxj.

Circa proceſſum reuiſionis qui de preſenti pendet et ventilatur in curia parlamenti inter magnificum et potentem virum dominum ſoffredum alamandi militem dominum caſtri noui et vriatici ex vna parte et nobiles et potentes viros aymonem et guigonem alamandi fratres ex altera/videntur conſideranda ſequentia. Primo ſi in proceſſu diffinito per dictā curiam parlamenti de cuius reuiſione agitur/probauerit iple dominus ſoffredus alamandi per teſtes aut al's quod primogenitus ſemper conſueuerit inſolidum ſuccedere in dicta terra vriatici etiā ſtātibus alijs liberis maſculis. Secundo ſi in probāda conſuetudine ſufficiat ſemiplena ꝓbatio. Tertio ſi valeat cōſuetudo qđ primogenitus ſuccedat in totū etiam ſtantibus alijs liberis maſculis. Quarto ſi fuerit neceſſe dicto dn̄o ſoffredo probare qđ vigore dicte cōſuetudinis fuerit obtentum in contradictorio judicio. Quinto ſi potuerit dicta ꝯſuetudo introduci qđ primo natꝰ in totū ſuccedat cum nō probetur in dicto proceſſu qđ in actione que dudū cōtigerūt alij fratres de dicta agnatione alamandorum ſe oppoſuerint ſiue contradixerint. Sexto ſi in illa ſola agnatiōe alamandoruꝫ ſe potuerit inter eos dicta cōſuetudo introduci. Septimo videndū eſt de effectu ſnīe late in parlamento in qua fuit declaratū dictū aymonē et guigonē veniſſe ꝯ trāſactionē ⁊ pacta facta inter ipſos tres fratres pariſius inita ⁊ cōuēta. † Ad primū queſitū dico qđ ꝑ dictū proceſſum diffinitū de cuius remiſſione inter dictas partes agitur ſufficiēter extitit probatū;qđ in caſtro ⁊ terra vriatici ſuccedere cōſueuerūt primo natiᵃ etiā ſtantibus alijs liberis maſculis ita deponit antonius reuoyre etatis.lxxx.annoꝝ examinatꝰ ſup fo.cxvij.primo articuloꝝ dicti dn̄i ſoffredi incipiētiū acceptādo ⁊c. Idē de ꝯſuetudine deponit ſup dicto pmo articulo Guillelmus roſſini etatis.c.annoꝝ.fo.cxxiiij. Et idē guigo guberti ſuper eodem articulo etatis.lxx.annorū.fol.cxxiiij. verſo. iſti tres deponunt de dicta conſuetudine licet duo teſtes ſufficerent ad probandum cōſuetudinem vt dicit et tenet

ᵃ Primo nati. Uide de yſernia in feu.ꝯ ti.de.p hi.feu.alie. p frede.i.c. imperialeꝫ.in xxv.col.i.§. preterea du catꝰ.⁊ in ti. qb.mo.feu. acqrit.l.ij. col.

Jo.fab.in.§.ex non ſcripto.inſti.de iure nat.gen.ꝛ ciui.per.l.vbi nunc.ff.de teſti.Idem dicit do.Ray.de ſabonaco in ſua repetitione.l.conſuetudinis.C.que ſit longa conſue.in.xxvj.queſtio.licet curia francie recipiat .x.teſtes.in turba vt refert ipſe Joan.fabri.Nec fuit neceſſe ꝙ dicti teſtes depoſuerant in quibus caſibus nec inter quas perſonas quia leges loquentes de conſuetudine hominum non dicunt:ſed tantummodo dicitur fuiſſe ſic obſeruatum:nec dicunt inter quos:ꝛ tamen hoc tanq̄ efficax ad deciſionem adducunt in.l.fina.ff.ad.l.iuliam maieſtatis.ibi:dum dicit noſtro tempore ꝛc.et in clemen.ſepe.de verbo.ſignifica.et in multis aliis iuribus que de obſeruantia loquuntur.ꝛ maxime cum ſuper hoc non fuerunt interrogati.vt dicit Joan.fab.vbi.s.per l.ſolum.cum ibi nota.C.de teſti.et ſi bene attendatur ad depoſitiones dictoꝝ teſtium ipſi deponunt inter quas perſonas illa conſuetudine viderunt vti.nec ſingularitas teſtium inualidat depoſitiones cum ipſi tendant ad eundem finem videlicet ad probandum conſuetudinem. ita dicit Joan.fabr.in.d.§.ex non ſcripto.¶ Et corroboratur illa conſuetudo per depoſitiones aliorum teſtium ſuper dicto primo articulo examinatorum videlicet per depoſitionem michaelis medici etatis.lxxx.annorum.fo.cxxix.per depoſitionem Joan.bauſani etatis.l.annorum.fo.cxxxiii.idem per depoſitionem Joannis odonis etatis.lxx.annorum.fo.cxxxiii.idem per depoſitionem antonii vacherii etatis.xl.annorum.fo.cxxxvj.¶ Qui teſtes licet non loquantur de conſuetudine tamen deponunt ꝙ predeceſſores dictorum trium fratrum contendētium ſemper eorum primo natus prepoſuerunt in caſtro et terra vriatici ꝛ in eiſdem ſuccedere voluerunt etiam ſtantibus aliis eorum liberis maſculis.¶ Et iſtud nudum factum de quo dicti vltimi quinq̃ teſtes deponunt ſufficit ad inducendum illā conſuetudinem cum concurſu ſaltim.xl.annorum.vt dicit et tenet expreſſe Joan.fabr.in.d.§.ex non ſcripto ibi:ſed an ſit neceſſe ꝛc.Sed dicti teſtes nō ſolum deponunt de concurſu.xl.annorum.Imo ꝛ de maiori tempore.l.ꝛ.lx.annorum ꝛ vltra igitur ꝛc.Idem tenet Andr.de yſernia in feu.in tit.de prohib.feu.alie.per Fred.in.§.preterea ducatus.vbi dicit ipſe quando interuenit ſaltim trinus actus infra.xxx.annos ꝙ tunc in illa agnatione poteſt induci illa conſuetudo quod primogenitus ſuccedat inſolidum more francorum.dicit ipſe de yſernia.Et illa conſuetudo capit vires a curſu dicti temporis:ꝛ patientia aliorum fratrum habetur pro titulo:quia in inducenda conſuetudine titulus non requiritur niſi concurſus dicti temporis:vt etiam dicit Joā.fab.in.d.§.ex non ſcripto.Sed dicti teſtes deponūt de pluribꝰ actibꝰ vt pꝫ ex lectura ipſoꝝ igitur ꝛc.Et ꝙ binꝰ vel trinꝰ actus cū cōcurſu dicti tp̄is inducat ꝯſuetudinē etiā ſi nō dicat̄ ꝙ dicti actꝰ fiāt vt inducat̄ cōſuetudo exp̄ſſe tenet Alb.de roſa.C.q̄ ſit lon.ꝯſue.ſup rub.vt refert do.Ambro.de vigie.q̄ cū in hoc ſequit̄.in.l.de quibus.ff.de legi.in ſua repet.Etiā ꝓbat̄ plures ſil̄es actꝰ quos fecit nobilis Joannes alamādi pater dictoꝝ triū fratrū.¶ Primo in m̄rimonio guigonis eiꝰ filii p̄mogeniti cui ipſe dedit caſtrū vriatici in ꝯtractu m̄rimonii cū filia dn̄i hūberti de grolea.¶ Et ꝯſequēter in m̄rimonio nobilis bonifacii cū filia nobilis antonii de hoſtedino cui bonifacio ipſe ēt dedit dictū caſtrū vriatici poſt mortē dicti guigonis eiꝰ filii.Et ſil̄r ipſe Joannes ſeruauit illā ꝯſuetudinē in teſtō ſuo in quo reliq̄t caſtrū vriatici Guigoni eiꝰ p̄mo nato in quo etiā ſuo teſtō declarat ipſe nobilis Joānes pater dictoꝝ triū fratrū ꝯtēdentiū ꝙ ipſe voluit vt p̄mo natꝰ ſibi ſuccederet:vt pꝫ in primo gradu ſubſtōnis:ꝛ ꝓbat̄ etiā illa ꝯſuetudo in camera cōputoꝝ dalphin̄.qꝛ in homagiis ſemꝑ p̄mo natus ferat ſolꝰ et inſolidū homagiū dn̄o noſtro dalphin̄.de caſtro vriatici.¶ Preterea ex teſtō dn̄i guigonis alamādi aui dictoꝝ triū fratrū appet ꝙ intētio ſua fuit ꝙ p̄mo-

genitus ſemꝑ admittat ad dictũ caſtrum vriatici dum ibi diſpo
ſuit ꝙ ſi ſubſtitutio ꝑ eũ facta dicto ioanni eius primogenito
vendicaret ſibi locũ in perſonam guigonis eius ſecundogeniti
ita ꝙ ipſe guigo haberet caſtrũ vriatici ꝙ poſthum⁹ ipſi⁹ teſta-
toris eo caſu haberet caſtrũ reuelli in quo ipſe inſtituerat di-
ctũ guigonẽ eius ſecũdogenitũ:volens ſemꝑ preferri in dicto
caſtro vriatici ꝑmogenitos[a] ſuos ſucceſſiue vnũ poſt aliũ ita ve
riſimiliter coniecturatur ex dicta diſpoſitione dicti teſtamenti
dñi guigonis ⁊ que voluntas:que colligit ex coniecturis dicit
euidẽs:⁊ exꝑſſa voluntas:vt in.l.quidã teſtamẽto.ff.de vulg.et
pup.et ibi dñs Jac.de puteo ita not.ex illo tex.facit.l.licet im-
perator.ff.de leg.j.⁊.l.non proponebatur.ff.de leg.ij.
¶Item in contractu ſecundi matrimonij dicti nobilis Jo-
annis patris dictorum aymonis et guigonis ipſe nobilis Jo-
annes diſpoſuit ꝙ liberi ſecundi matrimonij ſuccederẽt in cer-
tis bonis patris in inſtrumento matrimonij declaratis.Et ibi
non declaratur quod ipſi liberi ſecundi matrimonij debeant
ſuccedere in dicto caſtro vriatici.¶Ideo ab ipſo videtur ipſe
pater eoſdẽ liberos ſecundi matrimonij excluſiſſe:quia vnius
incluſio eſt alterius excluſio.l.quod in rerum.§.ſi quid poſt.ff.de
leg.j.⁊ no.glo.in.c.raynaldus.ſuper verbo maſculis.extra de te
ſta.Et ex hoc etiam colligitur ꝙ ipſe nobilis Joannes pater vo
luit ꝙ liberi ſui primo nati ſuccederent in dicto caſtro vriatici.
Prout etiam ipſe declarauit in ſuo teſtamento in primo gradu
ſubſtitutionum:vt.ſ.dixi.et illi actus reiterati tam in eorum te
ſtamentis ꝙ contractibus cum concurſu dicti temporis indu-
xerunt illam conſuetudinem in illa agnatione ꝙ primogenitus
ſuccedat in dicto caſtro vriatici etiam ex teſtamento:licet in il-
lis actibus nudis reiteratis non fuerit declaratum ꝙ illud fa-
ciebant volentes inducere illam conſuetudinem vt tenent Jo.
fab.de yſernia.⁊ Alberi.de roſa.in locis.ſ.allegatis.

a ¶Primogenitos. de filio primo nato etiã te tigi.ſ. cõſi. lx.i quarto dubio.et in decis.parla. q.cccccv.

2 ¶†Ad ſecũdum queſitũ ſi in probãda cõſuetudine ſufficiat ſe-
miplena probatio.Ad hoc reſpondet petrus dicens ꝙ quedam
in iudicio principaliter proponuntur ad conſuetudinem ꝓban
dã.⁊ illa debẽt plene probari:quedam vero non principaliter ⁊
in eis ſufficit ꝓbatio ſemiplena:vt ptʒ in eo qui ꝓponit cõfeſſo
riã pro ſeruitute reali.proponit eñ principaliter ſeruituteʒ ſi-
bi deberi:ſecundario vero dominium fundi:vt.ff.cõia ꝑdiorũ.
l.j.⁊ illud primũ debet ꝓbari plene:ſecundum vero ſemiplene.
ff.ſi ſeruitus vendicetur.l.ſicuti.§.ſi queratur.Et ſi vſufructus
petatur.l.vtifrui.in prin.et qđ ibi not.⁊.ff.de ꝓb.l.circa.⁊ de ex-
cep.l.ſed ſi ante.Aliud exemplum ponit in illo qui petit here-
ditatem diuidi iudicio familie hercis.Nam principaliter alle-
gat communionem:ideo illam tenetur plene probare:ſecun-
dario dominium:et illud ſufficit ſemiplene probare:puta per
probationem vnius teſtis.argumen.ff.famil.herciſcunde.l.j.
que probatio non ſufficeret vbi dominium in iudicio princi-
paliter proponeretur:vt not.C.de probatio.l.ij.⁊.l.proprietas.
⁊.l.cum res.Iſta ſunt verba Pet.de bella perti.que reducendo
ad caſum de quo in dicto proceſſu agitur dictus dominus

ſoffredus alamandi:licet actor originarius petijt dictum caſtrum vriatici ſibi
adiudicari principaliter propter contrauentionem factam per dictos eius fra-
tres aduerſus tranſactionem per eos iuratam:vt patet in libello dicti domini
ſoffredi in prima inſtantia oblato.Secundario vero propter dictam conſuetu-
dinem primogeniture:ideo hoc caſu videtur ſemiplena probatio dicte conſue-
tudinis ſufficere per ſupra allegata:licet videatur illa conſuetudo plene ꝓba-
ta per octo teſtes:vt.ſ.declaraui circa primum queſitum.

3 ¶†Ad tertium queſitum ſi valeat cõſuetudo qđ primogenitus ſuccedat in to-
tum ſtantibus alijs liberis maſculis dico ſic poſt do.Martinum de laudu.in
ſuo tractatu de primogenitura/aut loquimur in regno vel ducatu/ aut alio pa-
trimonio ſiue hereditate.Primo caſu omnes doc.concludunt valere conſuetu-
dinem:maxime Alb.in procmio.ff.et.l.in lege ex hoc iure.ff.de iuſti.⁊ iur.et eſt
ratio quia humanum genus appetit pacem ⁊ quietem.l.j.in prin.⁊ ibi not.C.
de cadu.tol.no.etiam in.c.fundamenta.de elec.lib.vj.ſed pax et quies populi
magis appropriatur vni ꝙ pluribus:quia reipublice melius conſulitur per
vnum.l.j.§.ſed qua difficultate.ff.de orig.iur.⁊ alias rationes ponit frater Egi
dius in ſuo tractatu de regimine principum.In ſecũdo vero caſu/videlicet de
hereditate aliqui dubitãt an valeat cõſuetudo primogeniture:vt Alb.in ꝓem.
ff.quis tollit alimenta ⁊ legitimam alijs liberis/que omnia debentur iure na-
turali.j.diſt.c.ius naturale.⁊.l.cum ratione.in prin.ff.de bo.dam.Sed contra-
ria ſententia eſt vera qđ imo valeat conſuetudo primogeniture.in.c.mulier.et
ibi Bal.ſi de feudo fuerit cõtrouerſia.⁊ videtur ſequi Jo.an.in ſuis mercuria-
libus in regula ſine culpa.de reg.iur.lib.vj.Nec obſtat arg.de alimentis et de
legitima:qꝛ primogenitꝰ illa preſtabit alijs liberis iuxta facultates patrimo-
nij etiã ſi de regno vel comitatu ageret:vt plene dixi in deci.parla.q.cccclxxvj.

¶Et qđ valeat cõſuetudo qđ primogenitus ſuccedat in totũ tenet expreſſe do
minus Raymundus de ſabanaco in.l.conſuetudinis.C.que ſit longa cõſuetu-
do.in.q.que incipit/quero quarum conſenſus requiritur ⁊c.Et per conſuetu-
dinem poteſt filius legitima priuari:vt tenet idem dominus Raymundus de
ſabanaco in ſua repetitione.l.quoniam in prioribus.C.de inoff.teſt.circa prin.
Et ſimiliter poteſt per ſtatutum legitima filijs tolli:quia illa debetur iure ciuili
ratione naturali ⁊ iure gentium que ſunt mutabilia.l.ius agnationis.ff.de pa-
ctis.⁊ hanc partem tenet Dy.in.c.indultum.de reg.iur.lib.vj.⁊ ibi per Jo.an.
in mercurialibus.idem tenet Cy.in.l.ſancimus.C.de nup.⁊ Pet.Jaco.in titu.
de condi.ex.l.omnimodo.idem Bald.ff.de iuſti.et iure.l.prima.in fin.et tetigi
de hoc.ſ.conſilio.lxv.

4 ¶†Ad quartum queſitum dico qđ non fuit neceſſe probare qđ vigore dicte cõ
ſuetudinis fuerit iudicatum in contradictorio iudicio/per ea que dicit Jo.fa.
in.d.§.ex non ſcripto.ibi:nec credo ⁊c.imo ibi plus dicit ipſe Jo.fab.qđ non eſt
neceſſe probare qđ maior pars populi vſa ſit.Nec de animo vtentium nec qđ ex
certa ſcientia.Nam omnia iſta preſumuntur dicit ipſe Jo.fa.probata frequen-
tia actuum ⁊ tranſcurſu temporis.allegat ipſe.l.an in totum.C.de edi.pri.et.l.
primam.C.que ſit longa conſue.⁊.l.final.ff.ad le.iul.maieſt.ibi dum dicit no-
ſtro tempore ⁊c.⁊.l.iij.in.§.ſi.ff.de teſti.⁊ in feudis que ſit prima cauſa benefi-
cij amittendi.in.§.denique.Et qđ non ſit neceſſe qđ fuit iudicatum in contradi-
ctorio iudicio ad inducendum conſuetudinem tenet expreſſe Raymundus de
ſabanaco poſt glo.in ſua repetitione.l.conſuetudinis.C.que ſit longa cõſuetu.
in.xvij.q.ſõ dicit ipſe:qꝛ cõſuetudo inducit̃ p tacitũ cõſenſum papali q̃ pñt col-
ligi ⁊ declarari p actꝰ extraiudiciarios:eque ſicut ſuper iudiciarios.vt dicta.l.
de quibus.et.l.diuturno ⁊.l.ſi ſeruus plurib.§.fina.ff.de leg.j.et de lega.iij.l.

nundinis.⁊ de fundo inſtru.l.cum delanionis.§.aſinam.cum ſi.¶Sed quia vt
cõſuetudo ſeruetur requiritur qd ſit reſcripta vt in.d.c.§.ex nõ ſcripto.⁊ in.d.l.
5 de quibus.in.§.inueterata.¶†Quero pro declaratione huius materie quanto
tpe cõſuetudo preſcribat.glo.poſt Jo.dicit qd.x.annis etiã ſi conſuetudo ſit ꝯ
ius vt no.in.d.§.ex non ſcripto.⁊ in.d.§.inueterata.⁊ iſta eſt communis opi.le-
giſtarum.vt refert Pan.in.c.fi.de cõſue.in.ix.col.⁊ Bar.in.d.l.de quibus.Inno.
vero diſtinguit aut illud qd acquiritur habet cauſam continuam ⁊ tunc tenet
glo.aut diſcontinuam.⁊ tũc tantum tempus cuius non ſit memoria.vt no.per
eum extra de conſuetudine in.c.j.Hoſt.tenet ſe cum glo.de iure ciuili.ſed de iu
re canonico requiritur vniformitas.xl.annoꝝ ⁊ idẽ in.c.fi.Jac.⁊ Pet.tenent ſe
cum glo.noſtra indiſtincte quia hic non agitur de iure alicuius preſcribendo:
ſed de cõſenſu populi colligendo qui preſumitur per lapſum.x.annorum.ff.qui
et a quibus.l.ſi fideicommiſſum.§.ariſto.⁊ iſta eſt communis opi.legiſtarum:vt
ſupra dixi.Arch.vero diſtinguit an ſit ſcdm ius commune.An contra ius com
mune.extra de conſue.c.fi.lib.vj.per.c.j.de preſcrip.eo.lib. ¶Dominus Jo.fa.
vero dicit in.d.§.ex non ſcripto.qd ſibi videtur vera opi.Hoſti.que concordat
cum opi.glo.⁊ doc.quatenus tangit ius ciuile.Et credit, ipſe Joh.fab.qd proce
dit in vera conſuetudine per quam ius ſtatuitur.¶Sed in conſuetudine per
quam ius acquiritur ſingulari vel contra ſingularem videretur qd deberet ſer
uari.cum de in rem verſo.ff.de vſur.⁊ qd ibi not.⁊.C.de pac.l.ſi certis annis de
iure ciuili.¶Sed de iure canonico eſſet preſcriptio vniformis.xl.annorũm . vt
no.per Hoſt.extra de cenſi.c.ſuper eo.Et hoc in conſuetudine per quã ius ſta-
tuitur.In alia vero diſtingue an habeat titulum vel non:⁊ an ſit contra ius cõ-
mune:quia tunc requiritur qd ſit tanti temporis cuius nõ extat memoria.per
c.j.de preſcrip.lib.vj.⁊ in hoc caſu poſſet procedere opi.Archi.Iſta ſunt verba
formalia Jo.fab.in.d.§.ex non ſcripto.ibi:quero quanto tempore ⁊c.¶Et iſta
reducẽdo ad caſum de quo in proceſſu inter dictos tres fratres agitur dico qd
ad probandum conſuetudinem:de qua inter dictas partes agitur licet videa-
tur contra ius commune non requiratur probatio tanti temporis cuiꝰ memo
ria hominis non exiſtat in contrarium.¶Sed qd ſufficiant.x.anni de iure ci-
uili ſm Azo.quem ſequuntur glo.⁊ doc.vt refert dictus dominus Raymũdus
de ſabanaco in dicta ſua repetitiõe in.iij.q.vel ſaltim de iure canonico.xl.an-
ni cum dicta conſuetudo fuerit in dicta agnatione alamandorum introducta
vt primo natus ſuccedat in dicto caſtro vriatici cum titulo qui titulus ortũ ha
buit ex diſpoſitione teſtatoria dicti quondam dicti guigonis alamandi aui et
nobilis Joannis patris dictorum fratrum contendentium vt declaraui ſupra
6 circa primum queſitum.¶†Nam cõſuetudo preſcribitur etiam cõtra ius lon-
go tempore cum titulo ⁊ bona fide:que bona fides ex titulo reſultat ⁊ nõ requi
ritur eo caſu tantum tempus qd memoria non exiſtat in contrarium.vt proba
tur in.c.j.de preſcrip.lib.vj.¶Ad quintum queſitum ſi dicta cõſuetudo potue
rit introduci etiam diuturno tempore cum nõ probatur in proceſſu qd in acti-
bus qui dudum contigerunt in ſucceſſione primo nati interuenerit contradi-
ctio aliorum fratrum.Et videtur qd non per.l.cum de conſuetudine.ff.de legi-
bus.Contra videtur qd ſic:quia ſine contradictione lex producitur.ff.de legi.l.
ſ.ergo conſuetudo arg.a pari.vt dicta.l.de quibus.¶Quicquid dicat ſup hoc
Jac.de are.⁊ Pe.eius diſcipulus non ſequitur eum.¶Sed videtur qd ſine cõ-
tradictione bene indicatur conſuetudo quantum ad hoc vt alij conſimiles in
caſibus ſimilibus poſſint vti aliis inuitis.¶Et ſic actiue quia conſuetudo nõ
differt a lege niſi ſicut expreſſum ⁊ tacitum igitur ⁊c.vt.d.l.de quibus.¶Sed
quantum ad hoc vt alij compellantur vti tali actu ſi vti noluerint ⁊ ſic paſſiue.

Non niſi

Non niſi contradictio facta fuerit:⁊ ille acquieuit ſeu accepta-
uit. Nam tūc ſtatim incipit preſcribere aduerſarius ꝯ obtem-
perantem. ¶ Unde ſi quis ſolitus ire ad molendinum meum.
Et poſtea nolit venire ad molendum non poſſum ipſum ex vi
preſcriptionis cōpellere niſi eum ſemel nolens ire mihi con-
tradicere vellet:⁊ precepi vt ipſe eat ⁊ mihi obtemperauerit:
nam tunc incipio preſcribere contra eum arg.ff.de ſerui.vrba.
prediorum.l.que luminibus.⁊ ſic intelligitur.l.diuturna.ff.de le-
gi. Sed dñs raymundus de ſabanaco in dicta ſua repetitione
in queſtione que incipit quare an ſine contradictione ⁊c.tenet
indiſtincte qđ inducitur conſuetudo ſine contradictione ſcđm
omnem effectum actiue ⁊ paſſiue.ratio quia ſemper vſus ma-
iorum partis populi preiudicat minori contradicenti vel non
contradicenti vt.l.qđ maior.ff.ad municipales.⁊ de reg.iur.l.
aliud.§.j. ¶ Ergo non debet requiri eorum contradictio:quia
nullum habet producere effectum.vt.l.dotem.ff.ſolu. matri.l.
aliquando.§.fi.ad velle. ¶ Nec obſtat arg.petri de dicta.l.qui
luminibus quia illa ⁊ ſimiles.ll.loquuntur in preſcriptione q̄
eſt minoris autoritatis ꝙ conſuetudo vt ipſe dñs Raymūdus
declarauit in dicta ſua repetitione in.vij.q. ¶ Addo aliam ra-
tionem qđ conſuetudo ſit maioris autoritatis ⁊ potentie quā
preſcriptio:quia cōſuetudo eſt potens ad tranſlationem domi-
nij ſine apprehēſione poſſeſſionis vt in.c.ex literis.extra de cō-
ſue.⁊ plene dixi in ſtatuto ſi quis per literas.in glo.ſuper ver-
bo poſſeſſio.circa fi.qđ non ſic eſt in preſcriptione que non ha-
bet vigorem ſine poſſeſſione.vt l regula iuris ſine poſſeſſione.
de regu.iur.lib.vj.

7 ¶ † Ad ſextum queſitum ſi illa conſuetudo qđ primogenitus
ſuccedat in totum potuerit introduci in vna agnatione.credo
qđ ſic per ea que dicit dictus dñs Raymundus de ſabanaco in
dicta ſua repetitione in.q.que incipit/quero quorum cōſenſus
requiratur ⁊c.vbi dicit qđ ſi mulieres frequenter ſunt vſe inter
ſe aliquo actu contra legem ⁊ diuturno tempore: verbi gratia.
qđ primogeniti ſuccedant in toto:illa cōſuetudo inter eas de-
bet ſeruari. Non tam ex conſenſu earum ꝙ ex conſenſu totius
populi vel maiorᷤ partis qui ſic patiendo videtur tacite con-
ſentire.arg.d.l.de quib⁹.⁊.l.qđ maior.ſ.alleg. Item quia vide-
a mus qđ certa pars populi[a] vnius ciuitatis poteſt ex ſua parte
cōſuetudinem inducere.vt tenet Guillel.de cug.in.l.ingenium.
ff.de ſtatu hō.quem ſequitur dictus dñs Raymundus de ſaba-
naco in dicta ſua repetitione in.q.que incipit an certa pars po-
puli vnius ciuitatiꝫ ⁊c.quia cum tota ciuitas poſſit quo ad to-
tum:ergo pars quo ad partem.arg.ff.de rei ven.l.que de tota.
et de admi.tut.l.ſi duo. Quia illi de dicta agnatione alamando-
rum cēſentur pars populi.arg. ff.de leg.j.l.plane.§.fi. ¶ Et qđ
valeat ⁊ ſit ſeruanda conſuetudo vnius progeniei vel familie:
dicit ⁊ tenet Ang.de peruſio in.l.iij.ff.de teſta.qui allegat Jo.
and.in addi.Specu.in ti.de inſtrumentorum edi.in.§.compen-
dioſe.verſi.ſed nūquid dicimus. ¶ Idem etiam dicit Andreas
de yſernia in feu.de prohibita feudi alienatione per fre.in.c.

a ¶ Certa ps populi. tꝫ ꝯtrā Sa-ly.in.l.j.C.q̄ ſit lō.ꝯſue.⁊ ibi Bar.

8 imperialem.in.§.preterea ducatus.in.xxv.col.ibi:ſed qūo probabitur qđ viui-
tur iure francorum.ait qđ primo debet attendi ſi illi de domo illa ſunt in quaſi
poſſeſſione ſic viuendi ſcʒ iure francorum quod probo ſi primogeniti ſucceſſe-
rint ꝛc.ex cuius dictis patet qđ progenies vnius domus poteſt inducere con
ſuetudinem.Et qđ ſingulari contra ſingularem inducatur conſuetudo longo
tpe de iure ciuili.probat tex.in.l.cuʒ de in rem verſo.ff.de vſuris.ꝛ in.l.ſi certis
annis.C.de pactis.ꝛ hoc voluit Jo.fab.in.d.§.ex nō ſcripto.vt recitaui.s.circa
quartum queſitū.circa fi.ibi:ſcđm cōſuetudinem ꝛc.Et qđ in vna familia poſ-
ſit induci conſuetudo.dicit dñs Jac.de puteo.in.d.l.iij.ff.de teſta.vbi etiā reci-
tat tenere Jo.an.in addi.Spec.vbi.s.poſt humbertum de bobio.ꝛ ibi etiā reci-
tat Angelum de peruſio.in.d.l.iij.ff.de teſta.Jdem etiam dicit dñs Lud.de ro-
ma.in.l.ſi nō ſpeciale.C.de teſt.in.ij.col.recitando Angelū ꝛ Jo.an.vbi.s.Jdem
tenet Anto.de but.in.c.ij.de proba.vt refert idem dñs Lud.de ro.vbi.s.Jdem
tenet Pe.de beſutio.in.d.l.iij.ff.de teſta.vbi etiam recitat Angel.ꝛ Joan.and.
Jdem ſequitur imo.in.d.l.iij.ff.de teſta.recitando Jo.and.ꝛ Ange.
¶ Ad ſeptimum queſitum ſi dicti aymo ꝛ Guigo fratres ſint priuati dicta terra
vriatici.ꝛ credo indubitanter qđ ſi cum ipſi fecerint ꝛ venerint ꝯ pactiones iu
ratas inter eoſdem tres fratres pariſius factas inſertis in proceſſu.fo.lxiij.iu-
xta.l.ſi quis maior.C.de tranſac.Pro cuius demonſtratione premitto qđ in di-
ctis pactionibꝰ pariſius factis cōtinentur quatuor pacta ſequentia.¶ Primo
vcʒ qđ dicta terra vriatici ꝛ nante remanere deberet illi ipſorū triū fratrū vel
illis cui vel quibus de iure pertinere deberent.¶ Scđo qđ alter dictorū trium
fratrum non poſſet capere:emere:nec ſibi donari facere aliquam actionē vnus
contra alium quoquo modo:nec a quacūqꝫ perſona.¶ Tertio nec ſimiliter ali-
quam querelam vnius contra alium accipere poſſet.ibi (aucune action ou que-
relle.) ¶ Quarto qđ dicti tres fratres deberēt tractare:cuſtodire:ꝛ iteruenire
bonum vnius alterius.¶ Jpſi enim Aymo ꝛ Guigo fecerunt de directo cōtra
dictum primum pactum:qui dicto ſoffredo domino caſtri noui adhuc tūc exi-
ſtente pariſius incontinenti ipſi aymo ꝛ guigo poſt dicta pacta acceperūt poſ-
ſeſſionem vriatici nomine eorum proprio vt ipſi Aymo ꝛ Guigo cōfeſſi fuerunt
coram exequutore dum fiebat exequutio literarum regiarum manus regie op-
poſitionis in loco vriatici vt patet in proceſſu originali.fo.cxxliij.Et dictā ter-
ram vriatici per multos menſes detinuerunt fructus percipiendo cum terris
bonis mobilibus infra ipſum caſtrū exiſtentibus ꝛ in vſus ſuos conuerterunt
recognitionesqꝫ dicte vriatici ceperunt cum armis ꝛ terroribus ꝛ alibi quo vo
luerunt tranſportauerunt vt deponunt teſtes dicti domini ſoffredi ſuper.xxvj.
et.xxvij.articulorum.ſui libelli in prima inſtātia oblati.videlicet antonio mo-
laris duodecimi teſtis.folio.cxxvij.Anto.fabri.xiij.teſtis.folio.cxxviij.idem
xiiij.teſtis idem.xv.teſtis.idem.xix.teſtis.idem.xx.teſtis.
¶ Et fecit fieri dictus Guido cridas in dicto loco vriatici quod homines dicti
mandamenti irent cum armis ad cuſtodiendum dictum caſtrum vriatici vt cō-
ſtat cridis in proceſſu.folio.ccxcv.et folio.ccxcvij.Et ipſi Aymo et Guigo in di
cto caſtro vriatici gentes armorum tenuerunt ad cuſtodiam ipſius nomine
ipſorum Aymonis et Guigonis contra dictum dominum ſoffredum vt depo-
nunt teſtes dicti domini ſoffredi ſuper.xxvj.articulorum dicti libelli prime in
ſtantie videlicet.ix.teſtis.folio.cxxv.idem.xij.folio.cxxvij.verſo.idem.xiij.te-
ſtis.folio.cxxviij.idē.xvij.teſtis.folio.cxl.idem.xviij.teſtis.folio.cxlj.idem.xix.
teſtis.idem.xx.teſtis.folio cxliij.¶ Ex quibus colligitur quod dicti Aymo et
Guigo expreſſe fecerunt contra dictum primum pactum ſibi appropriando in-
ſolidum dictam terram vriatici licet ipſa terra vriatici non pertineret ipſis

aymoni et guigoni inſolidum immo dicto domino ſoffredo cauſante dicta primogenitura de qua ſupra in precedentibus queſitis plene dixi. Et ſi ceſſaſſet primogenitura competebat in parte eidem domino ſoffredo ex depoſitiõe teſtamẽtaria dñi guigonis eorum aui vt fatentur ipſi aymo et guigo.in.xxiiij.⁊.xxv.articulorum ſuorum replicatiõnum.que ſunt fol.xl.⁊ etiam ex diſpoſitione teſtamentaria eorum patris vt fatentur in primo ⁊ ſecundo articulorũ ſuarum exceptionum.fo.xv. ¶ Fecerunt etiam dicti aymo ⁊ guigo contra dictum ſecundũ pactum:quia ipſi procurauerunt ꝙ frater ſimondus alamandi prior ſancti nicetij eorum frater ipſis aymonis ⁊ guigone preſentibus ⁊ ſtipulantibus inter cetera ceſſit ⁊ remiſit iura ſibi competentia tunc ⁊ in futurum in caſtro ⁊ mandamento caſtri noui:que iura aſſerebat ſibi competere vigore ſubſtitutionum adiectarum in teſtamento dicti domini guigonis eorum aui et ex ſucceſſione eorum quondam patris vt de dicta ceſſione conſtat in proceſſu fo. lxxxiiij.verſo. ¶ Non enim poſſunt negare dicti aymo et guigo quin ipſi acceperunt dictam ceſſionem contra dictum dominum caſtri noui cum ipſe tunc eſſet dñs et poſſeſſor ipſius caſtri noui vt deponunt teſtes dicti domini caſtri noui examinati ſuper.xxiiij.articulo ſui libelli in prima inſtantia traditi videlicet.iiij.teſtis.idem.xvij.teſtis ⁊ plures alij:⁊ iſtud eſt notorium. ¶ Nec releuat ipſos aymonem ⁊ guigonem ꝙ ipſi dictam ceſſionem reſpectu caſtri noui remittunt dicto domino ſoffredo in proceſſu prime inſtantie. fol.xv.verſo.in fine.quia iuramentum appoſitum in dictis pactionibus factis pariſius impedit penitentiam ſicut et quamcunqꝫ more purgationem:vt plene declaraui in primo conſilio meo pro dicto domino ſoffredo durante prime inſtantie facto incipiente in ieſu chriſti nomine viſo ⁊c.in ſexto dubio.et ibi ſufficiat remiſſio cauſa breuitatis. ¶ Fecerunt etiam dicti aymo ⁊ guigo contra dictum tertium pactum tenore inſtrumenti inſerti in proceſſu prime inſtantie.folio lxviij.in quo apparet ꝙ ipſi aymo ⁊ guigo conuenerunt promiſeruntqꝫ et iurauerunt ſub obligatione bonorum ſuorum nobili bone alamande et nobili katherine aynardi eius viro manutenere ſaluare ⁊ cuſtodire dictum locum nante pro ſe ⁊ eorum heredibus. Ex hoc enim non poteſt negari quin ipſi aymo ⁊ guigo acceperint querelam contra dictum dominum ſoffredũ eorum fratrem:quia ipſe dominus ſoffredus etiam ante dicta pacta pariſius facta habebat ius partem ⁊ portionem in ipſo loco nante tanꝙ de pertinentijs vriatici ex dictis depoſitionibus domini guigonis eorum aui ⁊ Joannis eorum patris vt ſupra declaraui. Et ſi dicti coniuges voluerunt dictum locum nante repetere a dicto dño ſoffredo poſſeſſore erit neceſſe qđ ipſi aymo et guigo moueant queſtionem contra dictũ dñm ſoffredum vigore dicte eorum promiſſionis veniendo contra dicta pacta per eos iurata pariſius. ¶ Fecerunt etiã dicti aymo ⁊ guigo fratres cõtra aliud quartũ pactũ:qꝛ lꝫ ipſi deberent tractare cuſtodire ⁊ intertenere bonã dicti dñi ſoffredi ipſi tñ contrariũ fecerũt qꝛ ante portã dicti caſtri vriatici ipſi aymo ⁊ guigo in pñtia dñi pñdentis dñi procuratoris fiſcalis generalis ⁊ pluriũ alioꝝ nobiliũ virorũ dũ fiebat exequutio literaꝝ regiaꝝ manus appoſitionis dalphi.dixerũt malitioſe ⁊ furibunde protulerunt reiteratis vicibꝰ ꝯ dictũ dñm caſtri noui lꝫ tunc abſentẽ ℣ba ſequentia (quil eſtoit faulx ⁊ trayſtre:⁊ le plus mauluais que lon pourroyt dire) etiã plura alia ℣ba diffamatoria de qͥbus ℣bis depoñt tres teſtes iurati ⁊ examinati ꝑ aynardũ pradelli:vꝫ dictꝰ dñs pñdẽs.fo.xcviij. Et mace de la bachete.folio xcvj.℣ſo.⁊ pierre charny.fol.xcvij. Ex qͥbus etiã nõ põt negari qn ipſi aymo et guigo fecerint contra per eos ꝓmiſſa ⁊ iurata in dictis pactionibus pariſius inter eos factis. Et ꝙ ꝓpterea inciderẽt in penas dicte.l.ſi qͥs maior.ad quas

penas agit dictus dñs ſoffredus in proceſſibus prime ⁊ ſecunde inſtantie.
¶ Ideo curia parlamenti et non immerito per ſuam ſententiam declarauit dictos aymonem ⁊ guigonem feciſſe contra dicta pacta incidendo in penas dicte.l.ſi quis maioꝛ.declaratas. ¶ Quia dicta.l.ſi. quis maioꝛ.nõ ſolum habet locum in tranſactione immo etiã in quacũq; alia ſimplici conuentione iurata. vt plene declaraui in dicto meo alio cõſilio circa tertiũ dubiũ.⁊ ita etiam ſufficiat remiſſio cauſa bꝛeuitatis. ¶ Et non poteſt negari quin in dicta tranſactione pariſius facta expꝛeſſe fuerit tranſactum inter ipſos tres fratres etiã de terra vꝛiatici per verba in dicta tranſactione adiecta ibi (les terres et ſeignoꝛies de la combe de laiicui ⁊ de ſainct moꝛice:⁊ tout le dꝛoyt. qui pourroit competer ⁊ apertenir audit ayme et guigue en la terre duriage oꝛes et au temps aduenir:ſi aulcung dꝛoit y auoit ſeront competeront ⁊ apertiendront du tout frãcheement audit ſoffre ⁊ a ſes hoirs males.)
¶ Ideo dicti aymo et guigo fuerũt ⁊ ſunt ipſo iure dicta terra vꝛiatici priuati et pertinet inſolidum dicto domino ſoffredo per dictam.l.ſi quis maioꝛ.vt plenius deduxi et declaraui in dicto meo alio cõſilio incipiẽte in ieſu chꝛiſti nole viſo ⁊c.in.ix.dubiis ex dicto proceſſu prime inſtantie per me elicitis ⁊ declaratis in iure.et ibi ſufficiat remiſſio cauſa bꝛeuitatis.in quo meo primo conſilio declaraui tantummodo materiam dicte.l.ſi quis maioꝛ.In hoc autẽ alio meo conſilio declaro ius primogeniture cuiꝰ vigoꝛe dicta terra vꝛiatici etiã ptinet inſolidũ dicto domino ſoffredo.Et ſic duplici iure pertinet dicta terra vꝛiatici dicto domino ſoffredo.Primo videlicet iure primogeniture.Secũdo ex diſpoſitione dicte.l.ſi quis maioꝛ.ita de iure dicendum videtur mihi.

¶ Summarium.

1 Subſtitutus in cuius perſona ſubſtitutio locum habuit ante aditam hereditatem iura ſua tranſmittere poteſt.

2 Hereditas per fideicommiſſum relicta ante aditionem tranſmitti poteſt.

¶ Conſilium.cxxxii.

SEmpꝛonius condidit ſuũ teſtamentũ in quo ſibi heredem vniuerſalem inſtituit eius vxoꝛem:⁊ ſi dicta eius vxoꝛ decederet ſine liberis ſubſtituit ticiam. ¶ Contigit qđ dicta vxoꝛ heres moꝛtuo dicto eiꝰ marito teſtatoꝛe adiuit hereditatẽ dicti ſui mariti:⁊ deinde dicta vxoꝛ eius deceſſit ſine liberis ſuperſtite dicta titia.et ſic in ipſam ticiam locuʒ habuit dicta ſubſtitutio. ¶ Poſtea dicta ticia ſubſtituta deceſſit ab humanis abſq; eo qđ dicta ticia dictã ſubſtitutionẽ agnouerit quia ignoꝛauit dictum teſtamentum ⁊ ſubſtitutionẽ in ea adiectam. ¶ Modo queritur ſi liberi et heredes dicte ticie ſubſtitute poſſint petere bona dicti teſtatoꝛis virtute dicte ſubſtitutionis que locum habuit in perſonam dicte ticie eoꝛum matris.Dubium facit quia poſt moꝛtem dicte vxoꝛis ipſa ticia in vita ſua nõ agnouit dictam ſubſtitutionẽ:ideo dicit pars aduerſa ꝙ ipſa ticia nõ tranſmiſit ad heredes ſuos.ſcribatur quid iuris.

1 ¶ Et Ego dico qđ dicta ticia ſubſtituta in cuius perſonam iam ſubſtitutio locum habuit licet moꝛtua fuerit anteꝙ̃ hereditatẽ ſibi reſtitui peteret tranſmiſit ius et actionẽ petendi fideicommiſſum ſeu hereditatem per fideicommiſſum relictam.⁊ de hoc ſunt tex.expꝛeſſi decidentes hanc queſtionẽ in.l.cum ſecundũ.⁊ in.l.ſi in perſonam.C.de fideicõmiſſis.⁊ ita ibi hoc expꝛeſſe dicũt ⁊ tenẽt Bar. Bal.⁊ Saly.Idẽ tenet Iac.de Arctio ⁊ Bart.in.l.cũ filio.ff.de leg.pmo.⁊ in.l.a teſtatoꝛe.ff.de cõditio.⁊ demõſtratio.Licet in dicta lege cũ filio.⁊ in.l.a teſtatoꝛe gloſe dicant cõtrariũ quia ille gloſe ſunt repꝛobate per Iac.de Arctiõ.Dyn. Bar.Bal.⁊ Saly.⁊ communiter per omnes doc. ¶ Preterea ſunt etiam cõtra

loſam ⁊ Azonem qui tenent cum glo.text.in.l.apud iulianum.
.§.an ticia al's eſt.l.vtrum.⁊ in.l.poſtulante.in princi.⁊ in.l.co
i.§.idem metianus.ff.ad trebellia.
¶ † Nec obſtat quia dicta ticia ſubſtituta in vita ſua non agno-
uit fideicõmiſſum: quia reſpondetur qđ licet hereditas nondũ
agnita regulariter non tranſmittat: tñ ſecus eſt in hereditate p
fideicommiſſum delata ſeu relicta.per rationem quam aſſignat
Bal.in.d.l.cum ſecundum.⁊ Bar.in.d.l.cum filio. ¶ Nã ſubſti-
tutio de qua in dicta facti narratione fit mentio fuit fideicom-
miſſoria: et nõ directa per ea que dicunt glo.Barto.Angelus ⁊
Imola.in.l.cẽturio.ff.de vulga.⁊ per ea que etiã dicũt glo.Bal.
et Salycetus in.l.precibus.C.co.ti.Cõcludo ergo ꝙ dicta ticia
actionẽ ſibi cõpetentẽ ex teſtamento pro fideicommiſſo perẽdo
transmiſit ad heredes ſuos. ¶ Et ita al's cõſulẽdo tenui vt pa-
tet ſupra in.cxxij.conſilio.circa tertium queſitum.

¶ Summarium.

Dictio ſuus in ſubſtitutione appoſita ad feminam referri poteſt.
Iuri detractionis renunciari poteſt.
Trebellianica quando ⁊ de quo detrahi poſſit.
Filius an poſſit alienata per matrem reuocare.

¶ Conſilium.cxxxiij.

Antonius pachodi veniens ad mortem eius con-
didit teſtamentum in quo heredem ſuum vniuer-
ſalem inſtituit Joannem eius filium naturalẽ et
legitimum. ¶ Et ſi dictus Jonnes heres dece-
deret quãdocunqꝫ ſine herede legitimo ex ſuo cor-
pore procreato dicto caſu ſubſtituit dicto Joãni eiꝰ
heredi katherinam filiam ipſius teſtatoris vxorem Ludonici
porte: et ſuos: cui bona et hereditas ipſius teſtatoris integre
deuoluantur ⁊ perueniant pleno iure et ſine vlla diminutionẽ.
¶ Deinde dictus Joannes heres deceſſit ſine legitimis here-
dibus ex ſuo corpore procreatis. Et ſtatim poſt mortem patris
condito per eum teſtamento in quo inſequendo voluntatem
dicti ſui patris heredem ſuum inſtituit dictam Katherinã eius
ſororem ſibi vt premittitur ſubſtitutam: et ſuos. Deinde dicta
Katherina heres ⁊ ſubſtituta ſucceſſit ⁊ ad eam deuenerũt oĩa
dicta bona. Et de ipſis bonis maiorem partem alienauit. Et
ipſa mortua veniunt liberi ipſius Katherine dicẽtes ſe ſubſti-
tutos vigore illius verbi (Et ſuos) appoſiti tam in ſubſtitutiõe
dicti Antonij eorum aui materni ꝙ in inſtitutione facta per
Joannem eorum auũculum ſequentem voluntatem patris ſui.
Et ſic per conſequens illa bona ad ſe iure fideicommiſſi perti-
nere et alienationes ipſorum bonorum factas per dictam Ka-
therinam eorum matrem non tenere queritur quid iuris ſi di-
cti libere bene dicant.
¶ † Pro dicendorum euidentia premitto quod verbum ſuos in
ſubſtitutione predicta poſitum cum referatur ad feminam [a] ne
fruſtra fuerit poſitum argu.in.l.ſi quando in princip.ff.de lega.
primo attenta etiam ⁊ conſiderata voluntate teſtantis oportet

a ¶ Ad feminã. De verbo ſuos qñ adducit fe-
mine ⁊ vid que dixi in deciſionibꝰ pla.queſtio. cccccxlviij.

quod accipiatur large ſiue improprie cum proprie non poſſit accipi ſcilicet pro exiſtétibus in poteſtate: quia femina habere non poteſt. vt inſti. de adop. §. femine. Et credo qd illud verbum ſuos hic importat ſiue denotat filios naturales ⁊ legitimos ex dicta Katherina procreatos ar. l. penul. in fi. et. l. ſeq. ff. de polli citat. et. l. ſi femina. et quod ibi nota. C. ad turpillianum. Et qui accu. non poſſunt. l. neganda. et. l. de crimine. Et optime facit lex quoniam ſororem. C. de iure deliberan. Et quod not. Barto. in lege gallus. §. nunc de lege. verſ. etiā ſi parête. ff. de liberis ⁊ poſthu. ⁊ in. l. j. de vſufru. accreſcendo. et Cynus in. l. liberti libertæqꝫ. C. de operis liber. ⁊ Henricus boyc. in. c. cum dilectus. in fin. extra de dona. ¶ Et ſic intelligit verbum ſuos communis ⁊ vulgaris intellectus qui in talibus debet ſequi. l. cum de lanionis. §. aſinam. ff de fundo inſtructo et inſtru. lega. l. in vulgari. in fin. ff. de verborum ſignificatione cum multis ſimili. ¶ Denotabit igitur verbū ſuos liberos ex ipſa katherina deſcendentes tenentes primum locum cum ſibi vendicabit locū ſubſtitutio eorundem arg. inſti. de exhereda. liberorum. §. poſthumorum. ff. de iniuſto rupto teſtamento. ¶ His ſic premiſſis nunc videndum eſt qualis ſit effectus illius ſubſtitutionis tā de veritate verborū ꝙ etiā de gratulata voluntate teſtātis qm voluntates coniecturate in fideicommiſſis faciliter admittunt. ¶ Et in ſubſtitutionibꝰ maxime fideicōmiſſarijs per quas ſibi teſtātor prouidet. l. cum ꝓponebatur. ff. de le. ij. ⁊. l. heredes mei. §. j. ff. ad trebel. ⁊. l. lucīꝰ ta. j. ff. de here. inſtit. ⁊ ibi no. Et eſt ſciendum qd ſubſtitutio ſuperius expreſſata per quā ſubſtituit teſtator filio heredi katherinā filiā ſuā ⁊ ſororē dicti heredis ⁊ ſuos cū ſit femina de ꝑſonis inter quas affectiones eſt ordo. Nō importat quod ipſe ⁊ ſui ſimul admittantur ſed ordine ſucceſſiuo[a] ſic videlicet primo Katherina ⁊ poſt eius mortem ſui liberi veniant ⁊ admittant ad dicta bona teſtatoris vt. l. gallus. §. qdam recte. cū ibi not. in glo. ff. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ hoc ibi no. Barto. et hec opinio eſt cōmunis vt ſcripſi. ſ. cōſ. cxxij. in primo queſito. ¶ Et hoc eſt intelligendū ſiue katherina viuente teſtatore ſiue poſt mortem eius ante diem fideicommiſſi cedentē ſiue poſtꝙ dies fideicommiſſi ceſſerit et ante agnitionem eius alias acquiſitionem ſeu poſtea quandocunqꝫ deceſſerit: hoc enim improbare videtur voluntas teſtatoris qui ſi eos venire voluit ad fideicommiſſum in defectu matris et cum voluntas teſtatoris ſit lex vt in auten. de nup. §. diſponat. colum. iiij. Et non diſtinxerit an ipſos liberos vellet admitti ad relictum poſt mortem matris ſi ipſe moreretur ante ceſſionem fideicommiſſi vel agnitionem eiuſdem vel poſtea ideo nec nos diſtinguere debemus. l. de precio. ff. de publi. cum ſi. Sed ſimpliciter ⁊ indiſtincte ſequi debemus eius voluntatem. l. penul. ff. de leg. ij. cum ſimili. ¶ Et ſequitur ex predictis quod non ſolum liberi katherine vltimo loco ſubſtituti vigore dicte ſubſtitutionis vocantur ad fideicommiſſum mortua Katherina ante diem fideicommiſſi cedentem ſed et etiam poſt eius agnitionem. Et ſic per conſequens katherina per illa verba videtur eſſe rogata poſt eius

a ¶ Ordine ſucceſſiuo. poſtꝙ ego guido hec dicta vidi doc. nouiſſimos qui tenēt ꝯtra bar. ꝙ immo hoc caſu liberi admittunt ſimul cum matre ⁊ nō ordine ſucceſſiuo vt ſcripſi. ſ. ꝯſ. cxxij. i primo queſito.

moꝛtem reſtituere ſuis liberis dicta bona et ſic ea non potuit irreuocabiliter
alienare tanꝙ ſubiacentia reſtitutioni.l.fi.§.fi.⁊ aut.res que ibi poſita.C.com
munia de legatis.

¶ Sed quia dictus Joannes heres nihil detraxit de dicta hereditate paterna
nec legitimam nec trebellianicam queritur nunquid ipſe vel katherina ſoroꝛ
eius ſubſtituta:et eius heres ex perſona ſua poterit aliquid detrahere ⁊ quan-
tum detrahere debeat.ſuper hoc dico quod de legitima non eſt dubium quin
heres ipſius Joannis poſſit legitimam detrahere quoniam dictus Antonius
teſtatoꝛ eã prohibere non poteſt vt not.glo.⁊ docto.in auten.ſed cum teſtatoꝛ.
C.ad le.fal.Sed tamẽ hic in caſu noſtro poſſet dici qđ nulla fieri debeat detra-
ctio:qm̄ fuit per Antoniũ patrẽ ſuũ teſtantem omnis detractio prohibita ⁊ di
minutio ſue hereditatis.Et per dictũ Joãnẽ filiũ heredẽ approbata qui in ſuo
teſtamento fatebatur ſe velle ſequi ⁊ obſeruare in oĩbus volũtatẽ ⁊ diſpoſitio-
2 nem patri.†Et iuri detractionis legitime non eſt dubium qđ potuit renuncia-
re ſicut ⁊ cuicũq; alteri iuri vel fauoꝛi pꝛo ſe introducto.l.penul.C.de pac.cum
ſi.Et ſic per ꝯ̃ns dicta katherina eius heres ex perſona ipſius Joannis nullaꝫ
poterit detractione facere:quia non videtur feciſſe Joannes ratione liberalita
tis exercende in ſoroꝛem:ſed potius ratione paterne voluntatis ſequende quĩ
pater omnẽ diminutionẽ prohibuerat:ſicut in ſimili dicimꝰ de fideicõmiſſario
pꝛimo rogato reſtituere ſ.Do.l.j.§.inde neratius.⁊.l.ex aſſe.in fi.cum ibi not.ff.
ad trebel.

3 ¶ † Sed quid de trebellianica ſi poſſit detrahere quartam reſidui.circa hoc foꝛ
te videretur dicendũ qđ non:qm̄ conſtat dictũ Antonium teſtatoꝛẽ dictã detra
ctionẽ trebellianice prohibuiſſe per illa verba cui dicta bona ⁊ hereditas inte-
gre deuoluantur ⁊ perueniãt pleno iure ⁊ ſine vlla diminutione ⁊c.que verba
ſufficiunt ad prohibitionem quarte trebellianice imo paucioꝛa ſufficerent vt.l.
decem.in fi.ff.de fideicõmiſſa.liber.⁊ que trebellianica poteſt prohiberi vt no.
glo.in aut.de hered.⁊ fal.in.§.ſi vero expꝛeſſim.⁊ inſtit.de fideicõmiſſa.here.§.
ſed quia ſtipulationis.⁊ ita tenẽt Odo.Ja.de are.Pe.Cy.⁊ Barto.pꝛo quo eſt
tex.ſm Bar.in.l.marcel.§.quod autem.ff.ad trebel.

4 ¶ † Sed adhuc reſtat aliud dicere ſi dicti liberi poſſint reuocare alienata per
dictam katherinam eoꝛũ matrem:⁊ ſuper hoc dico qđ poterunt dicti liberi re-
uocare alienata ſi ipſi non ſint heredes matris.l.cum a matre.C.de rei ven.Si
enim filius reuocat alienata per patrem qui eſt legitimus adminiſtratoꝛ.l.i.C.
de bonis maternis.Multo ergo foꝛtius alienata per matrem.Si autem filius
eſſet heres matris non poſſet reuocare alienata per matrem vt in.d.l.cũ a ma
tre no.Niſi eſſet minoꝛ et petita reſtitutione in integrum hereditatem mater-
nam repudiaret.l.j.⁊.ij.C.ſi vt ab heredi.ſe abſti.Vel niſi facta fuiſſet aditio he
reditatis materne cum beneficio inuentarij.l.fi.§.in cõparitione.⁊.§.et ſi pꝛe-
fatam.C.de iure deliberan.

¶ Summarium.

1 Eccleſia vna tribus modis poteſt vniri alteri.
2 Unio duarum eccleſiarum propter neceſſitatẽ ⁊ vtilitatẽ permittitur.
3 Religioſus ad arctioꝛem religionem per ſe trãſire poteſt,
4 Unio eccleſiarum per quos fieri poſſit.
5 Factũ ſimpliciter repꝛobari poteſt qualitate eiuſdem appꝛobata.
6 Res quando perfecta et ſuum effectum ſoꝛtita dicatur.
7 Poſſeſſoꝛ pacificus quis dicatur.
8 Religioſi an poſſint autoꝛitate pꝛopꝛia ad ſtrictioꝛem tranſire religionem.

¶ Conſilium.cxxxiiij.

CIrca proceſſum diffiniendum in curia parlamen-ti ſuper poſſeſſorio inter partes inferius nomi-natas videntur conſideranda et in iure examinan-da dubia ſubſcripta.

¶ Primo an vnio prioratus ſcti cirici facta prio-ratui aregrandi facta fuerit ex iuſtis cauſis ꝛ ſer-uata forma cum ſolẽnitatibus ad hoc requiſitis. ¶ Scdo an di-cta vnio potuerit fieri per concilium Baſilienſe et ſi valuerit ꝛ ſi non valuiſſet fuerit validata per confirmationẽ pape ſubſe-cutam. ¶ Tertio an dicta vnio dicatur fuiſſe ſortita effectum: an etiã reuocationem factam per papam nicolaum in ſua co-ronatione de omnibus vnionibus que non fuerunt ſortite eo-rum plenum effectum. ¶ Quarto an vnio prioratus de veyne-to facta per papam eugenium et confirmata per papam nico-laũ habeat impedire vnionẽ prioratus aregrãdi. Et que i[illegible] ſa-rum vnionum ſit potior ꝛ validior.

1 ¶ †Et pro dicendorum cui[ ]entia premitto primo qđ licet glo. in.c.temporis qualitas.xvj.q.j.et glo.in.c.j.extra ne ſede vacan-te ponant ſolum tres modos quibus vna eccleſia vnitur[a] al-teri. Tamen hoſt.Joã.an.ꝛ dominus Anto.de butrio. Cardi. flo.Panor.ꝛ doc.nouiſſimi in dicto.c.nouit.ne ſede va.ponunt quinq; modos quibus fit vnio. ¶ Primo cum eccleſia vnitur quo ad ſpiritualia tantummodo ſicut fieri cõſueuit in quibuſ-dam monaſteriis in quibus celebrantur exequie monachorum vtriuſq; monaſterij. ¶ Secundo fit per viam ſubiectionis cum vna eccleſia ſubijcitur alteri:et hec eccleſia ſubiecta remanet ſub iuriſdictione illius ſub quo primo erat conſtituta niſi aliud fuerit expreſſatum in ipſa vnione.vt eſt tex.in.c.quia monaſte-rium.extra de relig.domi. ¶ Tertio fit quo ad prelatũ dũtaxat vt idem ſit prelatus vtriuſq; eccleſie. ¶ Quarto fit cum due ec-cleſie vniuntur ſimul ꝛ tunc ſeruantur gloſe ſupra allegate vt conſideretur an vna vniatur alteri aut ambe ſimul.Nã primo caſu nihil accedit eccleſie vnite:ſed ipſa eccleſia que vnitur aſ-ſumit naturã priuilegium/regulam/ profeſſionem et conſue-tudines eccleſie cui vnitur.[b] Et pereunt iura:conſuetudines et regule illius eccleſie que vnitur vt in.c.attolentes.in fi.ex-tra de ſta.mo.ꝛ in gloſ.preallég.Et iſto modo fuit facta vnio prioratus ſancti cirici prioratui aregrandis;ſed quando ſimul vniuntur tunc cõmutant ſibi conſuetudines et iura ipſarum vt in predictis gloſſis.ꝛ per Barto.in.l.ij.ff.de legatis primo. ¶ Quinto fit qñ vna eccleſia erigit̃ in cathedralẽ qđ ſolus pa-pa facere põt.in.c.qđ trãſlationẽ.extra de offi.dele.ꝛ in.c.ſicut vnire.eꝫ de exceſ.pla.de quo pleniſſime ſbi p dictos doctores.

2 ¶ †Scdo premitto quod vnio duarũ eccleſiaruꝫ inter ceteras cauſas a iure approbatas fit ꝛ fieri permittitur propter neceſ-ſitatem vel vtilitatem:vtputa quando prioratus ſunt ita te-nues quod non ſufficiunt ad onera eius ſupportanda vel qñ al's eſt neceſſitas vel vtilitas eccleſie de quo in.c.vnio.x.q.ij.ꝛ c.ſicut vnire.cũ materia.extra de exceſ.prela.melior tert.in.c. expoſuiſti nobis.cũ ibi no.p hoſ.Cardi.ꝛ Panor.extra de pbẽ.

a ¶ Unit̃ alteri.ꝺ materia vnionis etiã tetigi i deci. parla. q.ciij.

b ¶ Eccl'ie cui vnit̃.Si res vnita ſapiet naturã rei cui vnit̃ vide i deci. pla.q cclxv. et in ſingu. meis. fol̃. xvij.

et in.c.j.cũ ibi no.per glo.archi.⁊ Semi.de re.ecc.nõ alie.li.vj.Et qñ ſit neceſſitas vel vtilitas habeã ibidẽ per eos ⁊ maxime per hoſt.Itẽ ſit ⁊ fieri permittit vt vna eccleſia ſtrictiorẽ regulã ſubintret ⁊ veniat de latiori ad ſtrictiorẽ ⁊ pmoueat vt in.c.recolẽtes.in fi.extra de ſta.mo.⁊.c.inter dilectos.cũ materia.extra de do.⁊ melior tex.cũ ſua materia in.c.cũ dilect⁹ fili⁹.extra de his q̃ vi metuſve cã fiũt.Et lʒ predicte cauſe non adeſſent ⁊ vnio eſſet facta ex falſa cã dũ tñ eſſet ſeruata forma iuris ad hoc requiſita.de qua in.c.dudũ.de reb.ec.nõ alie.li.vj.⁊ in.c.ſicut vnire.extra de exceſ.prela.valeret ⁊ teneret ipſa vnio.ar.notatoꝝ per glo.in.c.ſumma.xij.q.ij.⁊.c.ſine exceptione.eadem cã ⁊ queſtione.Nam vnio eſt cõtractus ſcripti iuris.l.ſi quis cũ aliquo.ff.de verb.ob.Et dolus ſeu falſa cauſa adhibitus ⁊ adhibita in contractu ſtricti iuris non reddit contractũ ipſo iure nullum.l.ſi quis cum aliter.ff.de verb.obli.⁊ ita tenent domini de rota concluſione ſua.liiij.que incipit item qđ vnio facta ex falſa cauſa ⁊c.

¶ Quibus ſic preſuppoſitis venio ad deciſionem primi dubij.ad quod reſpondendo dicendum eſt conſiderato tractatu capitulariter habito per priorẽ ſancti cirici cum prioribus ⁊ mẽbris:et ſuis ſubditis quorum intererat et quorum conſenſus interuenire debebat.ar.notatorum in.c.humilis doctrina.extra de maiori.⁊ obedi.Et cauſis ibidẽ conſideratis.Et conſiderata vtilitate ⁊ neceſſitate ipſius prioratus ſancti cirici.Et attenta diminutione vtriuſq; prioratus tam arcgrandis q̃ ſancti cirici.Et attento qđ ad ſtrictiorẽ regulã promouebãtur:q: trãſitũ faciebãt de regula ⁊ religione beati Auguſtini ad regulã beati benedicti q̃ eſt ſtrictior.c.cũ ad monaſteriũ.⁊.c.qđ dei timorẽ.cũ materia extra de ſta.mo.Que cauſe ſunt de iure approbate ad vnionẽ faciendã.vt.s.dixi.Et attẽto quod quo ad ipſos priorẽ ſancti cirici ⁊ prioratus ſibi ſubditos capitulariter congregatos ad ſonũ cãpane ſe trãſtulerũt ad prioratũ arcgrãdis:quod facere

3 potuerunt.c.penul.cũ ibi no.per gl.Inn.qui ibidẽ dicit † qđ ad arctiorẽ regulã per ſe poſſunt trãſire.⁊ per Hen.bohic.extra de his que vi metuſve cã fiunt.c.cũ dilect⁹.⁊ facit tex.in.c.inter dilectos.⁊ ibi bonus text.cum matera.extra de do.⁊ poſt ibidẽ capitulariter congregati conſtituerunt procuratores ſpeciales ad requirendũ autoritatẽ pape et conſiliũ ⁊ ſuperioris ſicut fieri dʒ vt in.d.c.ſicut vnire.⁊ in cle.ſi vnio.de re.eccl.nõ alie.⁊ in.c.j.§.ad hec cũ ibi no.per Car.flo.⁊ Imo.de ſta.mo.qui conſenſus tam conſilij q̃ pape poſtea interuenit merito debet dici facta ex iuſtis cauſis approbatis a iure:⁊ in ea ſeruata fuit ſolẽnitas ⁊ forma ad hoc requiſita per predicta.

4 ¶ † Ad ſcđm dubium dicendũ eſt qđ potuit per cõcilium Baſilien.fieri ⁊ facta per eum valuit.Nam dioceſanus poteſt eas facere cũ conſilio ⁊ cõſenſu abbatis vt in.d.c.ſicut vnire.cum ſua materia de exceſſi.prela.⁊ in cle.j.§.ad hec.et ibi bonus tex.cum ſua glo.de ſtatu mo.⁊ in.c.cum dilectus.extra de his que vi metuſve cauſa fiunt.¶ Item ⁊ per abbates poteſt fieri talis vnio ſi ſit per eos preſcriptum vt no.per archi.in.c.cum ſingula.de preben.lib.vj.⁊ glo.⁊ docto.in cle.j.§.ad hoc.s.alle.¶ Item ⁊ per legatũ de latere poteſt fieri talis vnio irrequiſito conſenſu abbatis vt tenet Lappus ⁊ poſt eum cardi.flo.⁊ Imola in clemen.prima.§.ad hoc de ſtatu mona.pro quo.c.dilectus.de off.legati.⁊.c.ſi abbatem.de elec.lib.vj.⁊ in.c.j.⁊.ij.de offi.legati.eodem libro.⁊ in.c.j.de verb.ſigni.lib.vj.⁊ de hoc per Cardi.flo.in.c.fi.de confirma.vtili vel inutili.Ita tenent domini de rota cõcluſione ſua.liij.que incipit.Item qđ legatus a latere ⁊c.vbi dicunt qđ licet legatus de latere non poſſit diſmembrare vnam eccleſiam ⁊ alteri dare:q: hoc eſt ſolum de reſeruatis pape:vt voluit Inno.in.c.fi.de confirma.vtili vel inutili.⁊ glo.in.c.quod tranſlationem.de offi.legati.Tamen vnam eccleſiam altri vnire poteſt etiam alterius religionis et regule ſtrictioris vel

equalis:non tamen latioris.Quia dicunt ipſi iſte caſus non eſt de caſibus reſer
uatis pape de quibus in.c.quod tranſlationem.de tranſlatio.prelato.et in.c.ſi
cut vnire.per glo.ꝛ docto.extra de exceſſibus prelatorum.¶ Si ergo dioceſa
nus ꝛ abbas ex preſcriptione ac legatus de latere poſſint tales vniones face
re:multofortius poterit generale concilium quod repreſentat vniuerſalem ec
cleſiam militantem:ꝛ in quo reſidet plenarie illa poteſtas per Chriſtum eccle
ſie militanti data.quodcunque ligaueris ꝛc.de quo plene per Ludouicum de ro
ma.in tractatu ſuo de cardinalibus.et de hoc habetur in pragmatica ſanct.in
decreto de autoritate ꝛ poteſtate ſacrorum generalium conciliorum.Jmo ſi pa
pa poſſit talem vnionem facere;de quo non eſt dubium:quia vt dicit Hoſt.in.c.
quanto.de tranſlatione prelatorum;dei ꝛ pape conſiſtorium.Idem eſt argu.c.ij.et
iij.extra de tranſlatione prelatorum.ꝛ.c.romana.de appellatio.lib.vj.

¶ Et breuiter papa quaſi omnia poteſt vt deus excepto peccato.vt de peniten
tijs.diſtinc.ij.§.charitas.facit ad hoc dictum Specu.in titu.de legato.§.nunc
oſtendendum.verſi.lxxix.vbi dicit quod papa eſt ſucceſſor ꝛ vicarius chriſti vi
cem veri dei gerens in terris.ꝛ Bald.in.l.j.C.de precibus imperatori offeren.
tractans de poteſtate pape dicit quod omnia beneficia mundi reſpectu ipſius
pape ſunt obedientialia ꝛ manualia:ideo poteſt pro libito beneficia vnire ꝛ di
uidere et transferre.Jdem etiam poteſt ſacroſanctum conſilium quod eandem
poteſtatē habet vt papa;et maxime in iſtis beneficijs.¶ Nam chriſtus omni
bus apoſtolis eandem poteſtatem tribuit.Et non ſolum petro licet ipſum Pe
trum voluerit eſſe caput omnium vt denotaretur inter ſe quedā vnitas.et quē
Petrum ceteri apoſtoli elegerunt in eorum cephas poſt aſcenſionem Chriſti.
Sed concilium ſacrum vniuerſaliter congregatum repreſentat vniuerſalem ec
cleſiam militantem ꝛ omnes apoſtolos:loco quorum ſucceſſit ipſum ſacrum cō
cilium:ideo valuit dicta vnio per dictum ſacrum concilium generale facta.

¶ Preterea valet dicta vnio aregrandis cum expoſt etiam fuerit confirmata
per papam Eugenium et poſtea per papam Nicolaum:quia confirmatio papa
lis vnionis eccleſiarum facta ex certa ſcientia firmat ꝛ validat nedum quo ad
ſolennitatem:ſed etiam quo ad ſubſtantiam vt no.per Jnnoc.in.c.j.de tranſact.
ꝛ in.c.j.ꝛ.ij.de confirma.vtili vel inutili.facit ca.veniens.cum materia extra de
tranſactio.Et pondero verba in ipſa confirmatione Nicolai pape appoſita.
Nam ibi ponit quod proprio motu et ex certa ſcientia ꝛ de plenitudine pote
ſtatis approbauit et ratificauit.Et primo ibi ponit proprio motu:que verba
tollunt omnem ſubreptionem.c.ſi proprio motu.cum ibi nota.de preben.libro
vj.Jtem et ibi ponitur quod ex certa ſcientia confirmat:que confirmatio ex
certa ſcientia operatur vt id quod confirmatur vires habeat:ꝛ ſi aliquid ex in
curia omiſſum fuerit ſuppletur.vt nota.in.c.illa quotidiana.de elect.et de
tranſa.c.primo.Et operatur vt non ſolenne reddatur ſolenne.C.de teſtamen.
l.omnium.Et inutile et inualidum reddat vtile et firmum.ij.queſtione prima.c.
in primis.

¶ Jtem vbi ponitur quod ratificat quod importat vt ex tempore vnionis fa
cte per concilium Baſilien.ſit valida.quia illa ratificatio retrotrahitur ad tem
pus ipſius vnionis.de quo in.c.prudentiam.per Jnnocen.de offic.deleg.ꝛ per
Barto.in.l.iij.§.fina.ff.de offic.proconſul.ꝛ in regula ratihabitio.Jtem ibi po
nitur in dicta confirmatione Nicolai quod firmam vult habere ꝛ habet que di
ctio firmam importat vt de facto firmum habeat.Nam dictio ratum ꝛ firmum
differunt:quia ratū eſt nomē iuris:firmū eſt facti:quia de iure ratū habere nō poſ
ſet tñ de facto vult firmū habere.Jta dicit gl.ſingularis.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.in.l.id
quod pauperib⁹.C.de epiſ.ꝛ cle.¶ Jtem ibi ponit de plenitudine poteſtatis:que ple

nitudo poteſtatis tollit omnia ſubſtantialia iuris ⁊ requiſita de iure vt ſi alis de iure et ſm diſpoſitionem iuris ratificare et confirmare nõ poſſet: tamen de plenitudine poteſtatis ſupra ius ratificat et confirmat vt in.c.propoſuit.cum ſua materia.extra de conceſſione preben. ¶ Nec obſtat qđ poſt vnionem factã p conciliũ Baſilieñ.acceſſit ad Eugeniũ ⁊ ſe fecit abſolui ipſe prior aregrãdis eo quod adheſerat concilio. Quia reſpondetur quod propter hoc non videtur renunciaſſe vnioni ſue facte per concilium Baſilieñ. Sed quia formidabat de excommunicatione lata per papam Eugenium cõtra adherẽtes concilio fecit ſe abſolui ad cautelam ſicut facere debuit: attento qđ bonarũ mentiũ eſt timere culpam vbi culpa nõ eſt.cap.ad eius.v.diſtin.⁊.ca.conciliũ.de obſeruatione ieiuniorũ.⁊.c.primo.de purificatione poſt partum. Et ſententia paſtoris iuſta vel iniuſta eſt timẽda.c.ſentẽtia paſtoralis.xj.q.iij. ¶ Item etiam alia ratione acceſſit ad eugeniuꝫ vt ab eo obtineret nouũ titulum: quia non eſt incõueniẽs nec a iure reprobatũ qđ quis plures titulos acquirat ſuper vno beneficio vel ſuper vna vniõe. vtputa ſi habeam titulum ⁊ vnionẽ et collationẽ ab epiſcopo poſſum eandẽ petere ab archiepiſcopo vel a papa. vt dicit Cardina.florẽtinus per illũ text.in capitu.poſt electionẽ.de conceſſione preben. Idẽ ſequitur Panormita.in capitu.olim.de re iudica. ¶ Fallit ſecundum eum ibi: vbi prima collatio haberetur a papa: quia ſi tunc acciperet aliam collationem ab inferiore priuaretur vtraqꝫ: quia videretur hoc facere in eluſionẽ pape per text.in cap. cum olim.ſupra allega. Et poſito quod renunciaſſet dicte vnioni facte per cõcilium Baſilienſe cum iuramento. Tamen quia expoſt fuit per Nicolaum confirmata poteſt ſe ex ea iuuare tanꝙ de nouo facta.argumẽ.ca.cum inter.p.vbi videtur tex.ad literam.cum ibi nota.per glo.Imol.Hoſtien.⁊ Ioan.andree.extra de renũciatione. ¶ † Et facit ratio: quia quis factũ ſimpliciter ſine qualitate poteſt reprobare ⁊ ei renunciare: ⁊ qualitatem facti ſubſequutam approbare: ſeu factam cũ qualitate approbare: vt per Bart.in.l.j.§.ſed ⁊ ſi cum quis.ff. de vi ⁊ vi armata. Et per Bald.in.l.cum inter.C.arbi.tutele: ⁊.l.prima.C.de furtis: ⁊ capitu.cũ quis.de ſenten.excõmunicatio.libro ſexto: ⁊ per Bar.l.prima.§. deieciſſe.ff.de vi ⁊ vi armata. Ubi dicit ꝙ poſſum acceptare factũ et non qualitatem facti: ſic renunciare facto ſimpliciter ⁊ acceptare factum cum qualitate.

¶ Ad tertium queſitum ſi dicta vnio ſortita fuerit effectum ante reuocationem generalem factam per Nicolaum in ſua coronatione. Et dicendum eſt quod ſic: quia ante dictam reuocationem ipſa vnio fuerat exequuta: et ipſe dominus Aregrandi miſſus in poſſeſſionem: et perceperat fructus per octo annos ante creationem dicti Nicolai. Quia ſi illud videtur ſortitum effectum ⁊ perfectum eſſe quod deductum ad eum caſum in quo in vſu eſſe poteſt: ⁊ deducens vtitur et vti ea re poteſt: vt.ff.de auro ⁊ argento legato.l.quintus.⁊.ff.de verbo.ſignificatio.l.edificia.

¶ Et dicitur res perfecta ⁊ ſuum effectum ſortita quando ad exequutionẽ eſt deducta vt volunt Barto.⁊ Bald.et Ange.in.l.metum autem.§.ſed ⁊ quod pretor.ff.quod metus cauſa. Et ponit de gentilibus in ſuo repertorio in verbo perficere.et in verbo perpetrare. Et pro hoc facit capitu.finale. cum ibi not.per Lappum: et de ſancto geminiano.de conceſſione prebend.libro ſexto. ¶ Preterea quia dicta reuocatio facta per Nicolaum in ſua coronatione non poteſt nocere de dicto de aregrandis: quia non habet locum vbi ius eſt iam queſitum parti in re. Sed ſolum habent [illegible]um tales reuocationes quando eſt queſitum ius ad rem et non ius in re.capitu.ſi is cui.⁊ capitu.quedam cum ibi notatis per gloſſ.et Domi.de ſancto geminiano.de preben.libro.vj.facit tex.in ca.fin.

et ibi propria materia de conceſſione preben.lib.vj.Et videtur
iure ius queſitum in re qñ vnio eſt facta per exequutorē ad hoc
deputatum et acceptata per illum qui impetrauit vnionem vel
ad cuius vtilitatem vnio facta eſt.Ante enī acceptationem nō
eſt queſitum ius in re ſed ſolum per vnionem per exequutorem
factam et acceptationem ſubſecutam.ita tenēt lappiſs Abbas
dñs chriſtoforus de caſtellione et domi.de ſancto gemiñ.in.c.
fin.§.ſane.de conceſ.preben.lib.vj.ꝛ.c.ſi is cui.ꝛ.c.ſi tibi abſen-
ti.de preben.eod.lib.ꝛ facit cle.ſi.cum ibi no.vt lite penden.
¶ Nec obſtat dicto de aregrandis ſi prior veyneti ſemper mo
uit cōtrouerſiam ſuper facto dicte vnionis et poſſeſſorio dicti
prioratus ſancti cirici:qꝛ imo dictus prior aregrandis dꝛ fuiſ-
ſe ꝛ eſſe pacificus poſſeſſor dicti prioratus de veyneto quod iā
7 poſſedit octo annis.†Quia pacificus poſſeſſor dꝛ qui hꝫ libe-
rum cure exercitium licet maioris partis poſſeſſionem non ha
beat,ſm Cardi.florē.ꝛ doc.in cle.gratie.poſt glo.de reſcrip.al-
legant no.per guillelmum durandi.in.c.licet canon.de elect.
lib.vj.ꝛ glo.in.c.cōmiſſa.de elec.eo.libꝛ.Uel pacificus poſſeſſor
dꝛ ille qui habet adminiſtrationem bonorum eccleſie vel ma-
iorem partem ſm lappum in.c.cōmiſſa.de elec.lib.vj.ſuper glo.
que incipit quādiu.cuius opinio bis ſeruata fuit in rota vt ha
betur recitatiue per dños de rota concluſione.lvj.in additione
illius deciſionis.Uel pacificus poſſeſſor dꝛ ꝛ pacifice poſſide-
re vbi aliquis eſt in poſſeſſione beneficiū licet moueatur ſibi lis
ſuper beneficio tamē adhuc videtur poſſeſſionem pacificam ha
bere.Quia ad hoc vt quis videatur poſſeſſionem pacificam ha-
bere ſufficit qꝺ de facto poſſideat licet ſuper iure ꝛ bñficio cō-
trouerſia ſibi moueatur ꝛ notauit Inno.in.c.cōſtitutus.in glo.
de appellationibus.et Archi.et de ſancto geminiano in.c.ſi.§.
ſane.de conceſ.preben.et in.c.ſi tibi abſenti.de preben.libꝛ.vj.
ad qꝺ facit.l.vim facere.ff.de vi ꝛ vi ar.Et ita iura predicta re-
citando tenent domini de rota[a] concluſione ſua.lvj.que incipit
item ſufficit impetranti ꝛc.in additione illius concluſionis.
¶ Pro expeditione quarti queſiti premitto primo facto qꝺ an-
teꝗ̄ de veyneto vnꝗ̄ impetraſſet vnionem ſuam ſancti cirici:
ſcilicet per annū ante.domin⁹ ſtephanus bertrandi tunc prior
ſancti cirici vna cum ſuis monachis capitulariter cōgregatis
tractatu habito et cum aliis ſolennitatibus prehabitis conſti-
tuerunt certos procuratores ſpeciales ad vnionem faciendam
per papam vel eorum ſuperiorem cum omnimoda poteſtate
ſubijciendi vniendi et tranſportandi dictum prioratum ſancti
cirici in prioratum aregrandi ꝛ regulam illam profitendi quod
facere potuerunt in eorum preiudicium et valuit vnio quo ad
eos adeo amplius penitere non potuerunt tex.cum gloſ.et ibi
not.per Innocen.hoſtien.Joan.andr.et Panor.in capitu.in-
ter dilectos.extra de donatio.Allegant ad hoc capitu.quod in
dubiis.de renunciatione.et ſe[illegible]ma queſtione quinta.capitu.
ſi quis.facit tertus cum ſua glo[illegible].in capitu cum dilectus.ex-
tra de his que vi metuſve cauſa fiunt.facit quod ibi voluit
Henricus bohic.poſt Innocen.hoſtien.et Joan.andre.in.ij.

a ¶ Dñi de rota.Cōtrariū vꝫ.l.nemo.C.de acqui.poſ.ꝛ vi de.J.qſi.clj.

ſua diſtinctio.vbi tractat.†An religioſi poſſint ſua autoritate ad aliam religionem ſtrictiorem ſe transferre.ꝛ diſtinguunt in hoc.An poſſint facere ſingulariter et per modum ſingulorum et dicere ꝙ ſic petita licentia licet non obtēta:vt in.c.licet.de regularibus.Aut per modum collegij ꝛ hoc facere poſſunt ſine licentia ſuperioris ꝛ dioceſani in ipſorum preiudiciū:ad hoc vt ipſi cōtradicere nō poſſint ſed in p̄iudiciū dioceſani ꝛ ſuperioris nō poſſunt.ita voluit Hoſt. in.c.cum inter dilectos.de dona.¶ Scđo premitto ꝙ vnio veyneti nō valuit: quia in ea non fuit facta mentio de conſenſu habito et conſtitutione procuratorum facta per priorem ſancti cirici vt vniretur prioratui aregrādi:ſed tacuit quod ſi expreſſiſſet minus vnionem habuiſſet.Ideo talis impetratio vnio et ſequela ſunt ipſo iure nulla.c.ſuper literis.cum ibi not.per glo.Inno.Hoſtien. ꝛ bohic in ſua.j.diſt.de reſcrip.ꝛ hoc qn̄ reſcriptum eſt gratioſum ꝛ cōtinet gratiam.ſicut iſtud faciebat qꝛ tendebat ad vnionē faciendā:qꝛ tunc litere ꝛ bulle ſunt ipſo iure nulle et omnia ſecuta ex eis vt in.d.c.ſuper literis.ꝛ.ff.de in ius voc.l.ſed ſi hac lege.§.patronum.ꝛ.l.ſi quis obrepſerit.ff.de fal.ꝛ in clem.j.per glo.Car.flo.et doc.de pba.¶ Et ratio quare proceſſus non valet qꝛ ſi litere nō valent nec per conſequens proceſſus per eas factus:vt in.c.inter dilectos.extra de fide inſtru.ꝛ in.c.ipſo iure.de reſcrip.lib.vj.ꝛ facit glo.in.c.nouit.de his que fiunt a prela.ſine conſenſu capit.que dicit ꝙ litere impetrate ſm formam iuris tacita veritate non ſunt nulle ipſo iure:ſed ſi ſunt impetrate contra formā iuris ſicut erant iſte ſunt nulle ipſo iure.Et ratio poteſt eſſe:qꝛ ea que fiunt ſm iuris diſpoſitionem non ita annullantur ſicut ille que fiunt contra iuris diſpoſitionem:vt in dicta gloſ.¶ Nec obſtat ꝙ dictus frater ſtephanus bertrandi olim prior ſancti cirici conſenſerit vnioni de veyneto:quia ipſe primo conſtituerat procuratores ad faciendum vnionem prioratui aregrandi et iurauerat et ſui monachi non reuocare.Ideo poſtea penitere non potuerunt re non integra:videlicet poſt preſentationem vnionis ſacro concilio baſilienſi. c.quod in dubiis.cum ibi not.per Inno.et Hoſtien.de renunciatio.et in.c.bone.lo grando.de poſtulatio.prelato.ꝛ in clemen.prima.cum materia de renun. ¶ Nec obſtat ſi papa Nicolaus conceſſerit vnam bullam dicto de veyneto ex poſt proprio motu et ex eius certa ſcientia per quam mandauit ꝙ ſortiatur effectum vnio dicti de veyneto:qꝛ reſpondetur ꝙ dicta bulla eſt nullius momenti:primo quia tempore impetrationis lis pendebat inter eos ſuper facto dicte vnionis.Ideo non valet vt in toto titulo.vt lite pendente nihil innouet.et l.j.ꝛ.ij.C.vt lite penden.Et Bal.ibi dicit ꝙ reſcriptum tendens ad priuilegium ſeu gratiam non poteſt impetrari lite pendente ſuper cauſa:ſuper qua lis pendet.facit ad hoc.l.ij.C.vt lite pendente.et.c.j.ꝛ.c.cum dilectus.de reſcript.et.c. ex literis.de dolo ꝛ contu.ꝛ.c.penul.de priuileg.¶ Secundo qꝛ in impetratione non fit mentio de ſtatu cauſe:ideo non valet impetratio ſiue bulla.tex.iuncta gloſ.in.c.monaſterium.de re indi.Nam non ſufficit facere mentionem in ſecundis bullis de primis niſi etiam fiat mentio de proceſſu habito prius et de ſtatu cauſe et proceſſus:vt in.d.c.inter monaſterium.de re indi.et facit.c.ex literis.de dolo ꝛ contu.vbi eſt ꝙ in ſecūdis bullis ꝛ in ſecundis literis fiat mētio de clauſula notabili poſita in primis bullis:al's ſecunde non valent.¶ Et idem dicendum eſt quo ad hoc vt cauſa abdicetur a manibus ordinarij opꝫ ꝙ in cōmiſſione que fit delegato fiat mentio de pceſſu cauſe coram ordinario habito.al's litere ſunt ſubreptitie.argu.dicti.c.inter monaſterium.de re iudica. not.gloſ.in.c.vt debitus.de ap.ꝛ.c.prudentiam.de offic.dele.facit dictum Bal. in.l.j.C.de relationibus.vbi dicit ꝙ quando petitur cauſa alteri iudici cōmitti:debeat fieri mentio de pceſſu coram primo habito:ꝛ alle.ad hoc illum tex.et

tex.in.c.inter monaſterium.§.alle.et faciunt not.in.l.preſcriptione.C.ſi contra ius vel vtil.pub.in.xv.colum.facit quod dicit Saly.in.l.ij.C.vt lite pen.vbi dicit ꝙ non licet ſupplicare lite pendente:niſi fiat mentio de proceſſu ⁊ ſtatu cauſe.⁊ alle.dictum.c.inter monaſterium.Et dicit idem Saly.ꝙ non prodeſt ſupplicare cum clauſula generali non obſtante litis pendentia/niſi fiat mentio de proceſſu et ſtatu cauſe.¶Tum quia tacuit confirmationem tam per eugenium ꝙ Nicolaum factam ex quo debet dici nulla.capitu.ex parte.de conſtitutionibus.et capitu.dilecto.prope finem.de preben.¶Tum quia in impetratione tacuit quod de conſenſu prioris ſancti cirici ⁊ capituli ſui fuerit facta vnio ad vtilitatem aregrandi.c.ceterum.cum materia de reſcrip.¶Tum quia tacuit binas ſententias latas ſuper vnione ad vtilitatem aregrandi in.c.inter.de fide inſtru.c.per veſtras.de donatio.inter virum ⁊ vxo.⁊ in Specu.in titu.de reſcrip.preſenta.§.ratione quoqꝫ.verſi.itez excipitur.¶Tum quia fuit dicta bulla impetrata ſuper re cum cauſe cognitione confirmata.c.bone.lo.j.de confirmatione vtili vel inutili.et in Spec.de reſcrip.preſentatione,§.ratione autem cauſe.verſi.item qꝺ obtentum.¶Tum quia dicta bulla non tranſluit per cancellariam ſed per cameram et fuit obtenta contra ſtilum curie:ideo nulla.c.licet cum materia de crimine falſi.facit quod voluit Specu.in titu.de reſcripti preſentatio.§.j.verſic.igitur excipitur.cum verſicu.ſequētibus.¶Tum quia dicta bulla fuit impetrata in enormem leſionem iurium ipſius aregrandi ⁊ eccleſie ſue et ipſo non audito ſed indefenſo.l.reſcripta.C.ſi contra ius vel vtili.pub.que eſt canonizata.in capi.reſcripta.xxv.q.ij.⁊ ca.ſuggeſtum.de decimis.⁊ in.c.ij.de reſcri.¶Tum quia reſcriptum gratie et bulle debent concedi ſine preiudicio tertij.l.j.ff.ſi quis a principe.et.l.merito.ff.ne quid in loco publico.⁊.c.quis.de reſcrip.Ex quibus propterea ſequitur reſponſio ad quartum queſitum ꝙ non valuit bulla dicti de veyneto.

¶Summarium.

1 Mens teſtatoris ſeruari debet verbis etiam impropriatis.

¶Conſilium.cxxxv.

CONſilium pro nobili bona pilate ſi ipſa tanꝙ de liberis domine peronete fauuerie vxoris quondam domini ludonici potterij fuerit vocata et inuitata pro rata ſua ad bona et hereditatem que quondam fuerunt rambaudi fauuerij primi teſtatoris ioānis fauuerij ſecundi teſtatoris:et rambaudi tertij teſtatoris:et viſis dictis tribus teſtamentis cum proceſſu ſuper hoc ſeruato contra Joannem potterij dico indubitanter quod ipſa ad dicta bona et hereditatem fuit vocata et inuitata.Primo ex teſtamento dicti rambaudi primi teſtatoris:vt clare patet ex clauſulis ipſius teſtamenti.Et maxime in clauſula ibi ſi vero omnes dictos Joannem ⁊c.inſerto in proceſſu originali ſuper hoc formato.fo.cv.in qua clauſula ipſe rambaudus primus teſtator ſubſtituit liberis filiarum ſuarū ioannem ⁊ antoniū fauuerij fratres de noyerio ibi dꝫ ꝺr ſubſtituit ioānt eius filio heredi guigone ioāne frāceſie:peronete ⁊ guillelmete eius filiabus ⁊ cuiuſlibet ipſarū liberis:videlicet ioannē ⁊ antoniū fauuerij de noyerio.Nam ſubſtituendo dictis de noyerio liberis dictarum ſuarū filiarū ipſos liberos filiarū grauauit de reſtituendo ſubſtitutis de noyerio/⁊ grauando de reſtituendo videtur ipſos liberos filiarum ſubſtituiſſe in bonis ſuis poſt dictas eius filias.l.deniqꝫ.§.interdum.ff.de peculio legato.facit bene.l.alio.in fine.et ibi gloſ.ff.de alimen.et cibar.lega.et bene facit vt dicit Bartol.l.ſi ita ſtipulatio facta fuerit.in principio.ff.de operis libertorum.facit etiam ratio

vltra Barto.quia quando aliquid conceditur videtur conceſſum eius anteceꝺens ſine quo ꝛc.l.ad legatum.et.l.ad rem.ff.de procuratoꝛibus.

¶ Et qꝺ dicti liberi filiarum hoc caſu de quo agitur videantur etiam ſubſtituti quia grauati dicit et tenet Barto.in.l.centurio.in.q.vltima tertie queſtionis pꝛincipalis.verſi.quero vlterius quid ſi teſtatoꝛ ꝛc.ibi:cogitaui ꝛc.ff.de libe.et poſthu.quem ibi ſequitur Ange.de are.et Jo.ferrarij in titu.foꝛma libelli.quo agitur ad reſtitutionem fideſcommiſ.in.x.colum.ibi:rurſus queritur ꝛc.in pꝛimo membꝛo ſue diſt.licet alia ratione quam Bar.Et ita ſcḋm hanc opinionem Barto.conſueuit curia parlamenti iudicare ꝛ ſeruare vt dixi in deciſionibus parlamenti.queſtiō.xxxix.circa medium:ibi.Niſi vt alibi dicit Bartol.ex tacita mente ꝛc.

¶ Sed quid dicemus ad.l.lucius.la.ij.in pꝛin.ꝛ ibi notatoꝛum.ff.de here.inſti.vbi glo.Ray.Bar.Bald.Gaufredus de ſaliniaco.Joan.de imo.ꝛ plures alij in iure ſcribentes quos recitaui in dicta.q.xxxix.deciſionum parlamenti tenent qꝺ liberi liberoꝛum non videntur ſubſtituti. ¶ Ad hoc reſpondet Barto.in dicta.l.centurio.ibi cogitaui ꝛc.qꝺ opinio dictoꝝ doctoꝛum eſſet vera.vbi filijs filioꝛum nullum grauamen eſſet appoſitum:alˀs ſecus dicit ipſe Bar.ſed grauamen fuit appoſitum dictis liberis filiarum vt.ſ.in pꝛincipio declaraui.ideo videntur ſubſtituti vt ibi notabiliter per Barto. ¶ Sed quid dicemus ad aliā clauſulam dicti pꝛimi teſtamenti que eſt ſcripta in dicto proceſſu.fo.ciiij.verſo.vbi ipſe pꝛimus teſtatoꝛ ſubſtituit Joanni eius filio et heredi dictas quinqꝫ filias ſuas per verba ſequentia:videlicet ſi tunc viuerent:ſed dicta peroneta eſt poſt domina effecta quia vxoꝛ doctoꝛis ſuperuixit dicto Joanni filio et heredi dicti pꝛimi teſtatoꝛis:ideo videtur qꝺ in perſona ipſius domine peronete deuenerit tota illa hereditas ꝛ poſt eam fuerint expirati omnes alij gradus ſubſtitutionum:ꝛ hoc eſt quod voluit dicere dictus Joan.porterij in.xxv.ſuoꝛum articuloꝛum exceptionalium.Sed ad hoc reſpondeo qꝺ per illa verba ſi tunc viuerent:relata ad filias non videtur teſtatoꝛ excluſiſſe liberos filiarum imo ipſos liberos filiarum voluit poſt filias ſuas expꝛeſſe admitti vt patet ex verbis ibi ſequen.dum dicitur et de vna ipſarum ad aliam et cuiuſlibet ipſarum liberos ꝛc.Jtem etiam de hac mente dicti pꝛimi teſtatoꝛis apparet in alia ſequenti clauſula ipſius teſtamenti que incipit ſe vero omnes dictos ꝛc.vbi ſubſtituit dictis filiabus ſuis et earum liberis dictos de noyerio vt.ſ.in princip.plene declaraui:ita qꝺ per dictas clauſulas apparet de mente dicti pꝛimi teſtatoꝛis qꝺ voluit poſt filias ſuas earum liberos admitti ad eius bona nō obſtantibus illis verbis ſi pꝛotunc vixerint ꝛc.relatis ad eius filias:qꝛ magis mens quam verba teſtatoꝛis eſt attendenda.l.cum verum.C.de fideicommiſ.et.l.penulti.ff.de lega.pꝛimo.† Et verba teſtatoꝛis etiam quandoqꝫ impꝛopꝛiantur vt ſeruetur mens teſtatoꝛis etiam tacita per dictam.l.lucius.la ſecunda.ff.de heredi.inſtitu.et.l.generaliter. C.de inſtitu.et ſubſtitu.ſub conditio.factis .facit l.ſi is qui ducenta.§.penulti.ff.de rebus dubijs.et plene per Bartol.et doct.in l.gallus.§.quidam recte.ff.de liberis et poſthumis.ꝛ in.l.moꝛibus.in pꝛincip.ff.de vulga.et pupilla.ſubſtitu.Quia non mens verbis ſed verba menti ſubiecta capitu.intelligentia ſermonum.extra de verboꝛum ſignificatio.not.etiam per doct.in pꝛopꝛia materia in dicta.l.centurio.maxime in fideicommiſſariis ſubſtitutionibus in quibus teſtatoꝛ ſibi pꝛouidet eius mens etiam coniecturata militat et eſt in iudicando attendenda:vt in.l.cum pꝛoponebatur.ff.de leg.ij.ꝛ.l.heredes mei.§.j.ff.ad treb.et.l.lucius.ff.de here.inſti.cū ibi no.qꝛ voluntas teſtatoꝛis coniecturata etiam dicitur ꝛ dꝫ cenſeri euidens ꝛ expꝛeſſa voluntas teſtatoꝛis.l.quidam teſtamento.ff.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ.l.licet imperatoꝛ.

ff.de leg.§.2.l.ſi quis locuples.de manu.teſta.Et ſepiſſime voluntas teſtatoris
interpretatur vel declaratur etiam per relationem ad aliud in.l.j.ij.2.iij.ff.de
libe.2 poſthu.cum ſi.¶ Sed circa premiſſa videndum eſt ſi dicta nobilis bona
et alij liberi dicte domine peronete fuerint ſimul vocati ad dicta bona cũ ipſa
peroneta vel ordine ſucceſſiuo poſt mortem ipſius peronete:dubitationem
faciunt illa verba inſerta in proceſſu.fo.cv.ibi eius filiab9 2 cuiuſlibet ipſarum
liberis propter illam cõiunctionem et.Sed dico qđ non obſtãte dicta coniun-
ctiõe 2:fuerãt ipſi liberi filiarũ vocati ad dicta bona ordine ſucceſſiuo vȝ poſt
mortẽ dicte peronete cox matris:q2 ibi cadebat affectio charitatis in filiab9
ipſius teſtatoris pluſq̃ in liberis earũ.ita dicunt 2 tenent glo.2 Bar.in.l.gal-
lus.§.quidam recte.ff.de libe.2 poſth.in.ij.col.Idẽ tenent Dy.Andreas de pi-
ſis Bald.2 Ange.de peruſio.2 iſta eſt cõis opinio vt refert dñs Iaco.de puteo
in.d.§.quidam recte.idem etiam tenet gloſ.in.l.cum pater.§.penul.ff.de lega.ij.
¶ Sed an dicta nobilis bona 2 alij liberi dicte peronete fuerint ſilr vocati ad
dictam hereditatem ex diſpõne Ioannis ſauuerũ ſecũdi teſtatoris filij dicti rã-
baudi primi teſtatoris:2 dicendũ eſt qđ ſic.quia ſicut dictus rambandus ei9 pa
ter ſubſtituit dictas ſuas filias 2 earũ liberos:ſilr etiam facit dictus Ioannes
ſcđs teſtator in ſuo teſtõ cõplendo 2 cõfirmando omnes ſubſtitutiones per di-
ctũ rambaudi eius patrem primũ teſtatorem factas : vt patet in dicto proceſ-
ſu.fo.cxxj.verſo.2 fo.ſeq.2 ibi ſufficiet remiſſio cã breuitatis etiam circa dictuȝ
teſtm̃ Ioannis.Nihil hic in iure ſcribo:q2 ſatis ſcripſi ſupra circa teſtm̃ rãbau-
di eius patris:q̃ duo teſtamenta ſunt vniformia. ¶ Et ſimiliter etiam teſtamẽ-
tum alterius rãbaudi tertij teſtatoris filij dicti Ioannis cum ſit conforme cuȝ
duobus primis teſtamentis:dico q̃ dicta nobilis bona etiam fuit ſubſtituta
in dictis bonis virtute etiam dicti tertij teſtamenti rãbaudi vltimi teſtatoris.
¶ Nec eſt verum qđ ex eo qđ dicta katherina lamberte auia paterna dicti rã-
baudi vltimi teſtatoris ſuceſſit vigore pupillaris ſubſtitutionis guidoni ſau-
ueri filio dicti rambaudi vltimi teſtatoris in pupillari etate defuncti/alie gra-
dus ſubſtitutionum expirauerint:vt pretendit ipſe porterij in.xiiij.ſuox articu-
lorum:q2 de contraria mente ipſius teſtatoris apparet tenore ſui.fo.cxxxij.ver
ſo.ibi:vel agnouerit 2c.vbi ipſe teſtator expſſe voluit qđ poſito qđ ipſa Kathe-
rina ei9 auia paterna in ſcđo gradu ſubſtituta dicto Guidoni pupillo poſthu-
mo agnouerit vel nõ agnouerit dictam ſubſtitutionem factam dicto pupillo.
Et qñcunq3 deceſſerit dicta eius auia ſibi heredes inſtituit:2 dictis poſthumo
et auie ſubſtituit vulgariter et per fideicõmiſſum dictam peronetam et iaque-
metam eiuſdem teſtatoris auunculas 2c.Et ſequitur 2 ipſas earumq3 liberos
adinuicem ſubſtituit:ita 2 taliter qđ de vna ſi decederet ſine liberis ad aliã ſu-
peruiuentem ſeu ei9 liberos dicta ei9 bona reuertãtur pleno iure 2c.Ex quib9
vbis clare pȝ de mẽte ipſi9 vltimi teſtatoris qđ ipſe voluit qđ mortuo dicto gui
done poſthumo pupilla dicta auia ſua ſuccederet:2 ipa auia mortua dicte due
ſorores ei9 auũcule 2 earũ liberi:q2 volũtas eſt ſeruãda vt iuribus ſupra allega
tis.etiam quia ſubſtantialia pupillaris ſubſtitutionis a iure introducta alte-
rantur etiam ex tacita mente teſtantis:vt habetur per glo.Bart.2 docto.in.l.
moribus.in.ix.col.ibi:vlterius dixi 2c.ff.de vulga.2 pupil.¶ Preterea nõ vide-
tur inſiſtendum ſuper dicto teſtamento rambaudi vltimi teſtatoris cũ ab ipſo
vltimo teſtatore non obuenerint/de quibus agitur contra dictum porterũ:ſed
obuenerunt ex perſona 2 diſpoſitione dicti rambaudi primi teſtatoris domini
dictorum bonorum de quibus agitur:ideo ſuper illo primo teſtamento eſt inſi-
ſtendum et non ſuper alio niſi reſpectu legitime et trebellianice que obuene-
runt dicto rambaudi vltimo teſtatori ex perſona dicti Ioannis eius patris ro-
gati filij

gati filij rambaudi primi teſtatoris:ſed illud veniet in detractionibus fiendis
facta adiudicatione dicte nobili bone de parte ſua dictorum bonorum.

¶ Summarium.

1 Conſequenti cōceſſo cenſetur cōceſſum omne eius antecedens neceſſariū.
2 Subſtitutio que nondum euenit non eſt in bonis noſtris.

¶ Conſilium.cxxxvj.

Si nobilis Joānes pilati fili9 ꝛ heres nobilis Joānis pilati quon
dam filij dn̄e peronete ſauuerie vxoris quondam dn̄i Ludouici
porterij:que dn̄a peroneta fuit de filiabus rambaudi ſauuerij po
terit iuridice ipſe Joannes pilati cōcurrere cū nobili bona pila
te in proceſſu per eū formato ꝯ nobilem Jo.porterij ad cōſequen
dum aliam tertiā partē bonoꝝ ꝛ hereditatū que quōdam fuerūt
dicti rābaudi patris dicte dn̄e peronete:pro cui9 queſiti declaratione exami
nāda ſunt in iure pūcta ſequētia.¶ Primo ꝛ ſi liberi dicte dn̄e peronete fuerūt
in dictis bonis ſubſtituti ꝛ īuitati ad dicta bona ꝛ hr̄ditatē ex diſpōne teſtamē
taria dicti rābaudi pr̄is dicte dn̄e ponete.Scd̄o ꝛ ſi ipſi liberi dn̄e peronete fue
rint ī dictis bonis ſubſtituti poſt dictā ponetā eoꝝ matrē an illa ſubſtō fuerit
caduca reſpectu dicti pilati moderni ex eo qꝺ dici9 quondā Joannes pilati pa
ter deceſſit ante dictam dn̄am peronetam.¶ Tertio ꝛ ſi locum habuerit dicta
ſubſtitutio an eidem pilati opponi poterit aliqua p̄ſcriptio per nobilem Joan
nem porterij:q̄ dicta bona tenuit ꝛ poſſidet abſqꝫ aliqua interpellatione reſpe
ctu dicti pilati.xxx.annis.ꝛ vltra a morte dicte dn̄e peronete.¶ Ad primū ſi di
cti liberi dn̄e peronete fuerint tenore dicti teſtamēti rambaudi ſauuerij primi
teſtatoris inuitati ꝛ ſubſtituti in dictis bonis ꝛ hereditate:ꝛ circa hoc dico in
dubitāter qꝺ ſic cū ipſe teſtator in dicto ſuo teſtō poſt certos alios gradus ſub
ſtitutionū ſubſtituerit liberis filiarū ſuarū Anto.ꝛ Jo.ſauuerū de noyerio:nam
ſubſtituēdo dictos de noyerio liberis dictarū ſuarū filiarū ipſos liberos filia
rum grauauit de reſtituendo ſubſtitutis de noye.ꝛ grauādo eos de reſtituendo
videtur ipſos liberos filiarū ſubſtituiſſe poſt dictas ſuas filias.l.deniqꝫ.§.in
terdum.ff.de pecu.leg.facit.l.alio.in fi.ꝛ ibi glo.ff.de ali.ꝛ cib.leg.ꝛ bene facit.
dicit Bar.l.ſi ita ſtipulatio facta fuerit.in prin.ff.de ope.liber.Facit etiā ratio
1 vltra Bar.†quia qn̄ aliquid cōceditur videtur cōceſſum eius antecedens ſine
quo ꝛc.l.ad legatū.ꝛ.l.ad rem.ff.de procu.Et qꝺ dicti filij filiarū in caſu de quo
agitur videantur ſubſtituti:qꝛ grauati dicit ꝛ tenet Bart.in.l.centurio.in.q.vl
ti.tertie q̄ōnis principalis que incipit/quero vlterius q̇d ſi teſtator ꝛc.ibi:cogi
tauit ꝛc.ff.de lib.ꝛ poſthu.quē ibi ſequitur Ange.de are.ꝛ Jo.fer.in ti.forma li
belli quo agitur ad reſtitutionē fideicōmiſſi in.x.col.ibi:rurſus queritur ꝛc.in
primo membro ſue diſtinctionis licet alia rōne quam Bart.ita ſcd̄m hanc opi.
Bar.vidi iudicari in curia parlamēti.vt dixi in deciſionib9 ipſi9 curie.q.xxxix.
circa medium.ibi:niſi vt alibi dicit Bar.ex tacita mēte ꝛc.¶ Sed quid dicem9
ad.l.lucius.la.ij.in prin.ꝛ ibi no.ff.de here.inſti.vbi glo.Ray.Bar.Bald.Gau
fridus de ſaligniaco.Jo.de imo.ꝛ plures alij in iure ſcribentes:quos recitaui
in dicta.q.xlix.deciſionum parlamenti tenent qꝺ liberi liberorum non viden
tur ſubſtituti ſed adiecti in vim conditionis.Ad hoc reſpondet Bar.in.d.l.cen
turio.ibi.cogitaui qꝺ opi.dictorum doctorum eſſet vera vbi filijs filioꝝ nullū
grauamen fuiſſet appoſitum:alr̄s ſecus.dicit ipſe Bar.ſed grauamen fuit appo
ſitum dictis liberis filiarum:vt ſupra in prin.dixi Jdeo videntur ſubſtituti:vt
ibi dicit Bar.quam opi.Bar.ſequitur Pet.de anch.in.c.ſi pater.de teſta.lib.vj.
¶ Sed an dicti liberi fuerint ſimul vocati in dicta domina peroneta eorū ma
tre vel ſucceſſiue poſt eorum matrem dubitationem faciunt illa verba ibi eius

filiabus ⁊ cuiuſlibet ipſarum liberũ propter illam cõiunctionem. Sed dico qd
nõ obſtante illa cõiunctione ⁊ fuerunt ipſi liberi aliarum vocati ad dicta bona
ordine ſucceſſiuo: vez poſt mortem dicte peronete eorũ matris: qꝛ ibi cadebat
affectio charitatis in filiab⁹ ipſius teſtatoris pluſqꝫ in liberis earũ. ita dicunt
glo. ⁊ Bar. in. l. gallus. §. quidam recte. ff. de libe. ⁊ poſthu. in. ij. col. idem tenent
Dy. An. de piſis. Bal. ⁊ Ang. de peruſio. et eſt cõis opi. vt refert dñs Jac. de pu
teo in. d. §. quidã recte. idez tenet gl. in. l. cũ pater. §. pe. ff. de leg. ij. Et qd dicti li-
beri veniãt ordine ſucceſſiuo ſatis declarauit dictus teſtator in dicto ſuo teſta-
mento ibi. Et poſt eas ipſarũ liberos ⁊c. ¶ Et ſilr ad dicta bona ſunt vocati di-
cti liberi filiarũ in alijs duob⁹ teſtamentis: vez in teſtõ Joannis filij dicti ram
baudi primi teſtatoris. Et ſimiliter in alio teſtamento rambaudi filij dicti Jo-
annis qui omnes ſecuti ſunt eandem formam teſtandi reſpectu dictarum filia-
rum ⁊ liberorum ſuorum. Et ſimiliter dicta domina peroneta volens inſequi
voluntatem dicti ſui patris omnes ſubſtitutiones per eius quondam patrem
in dicto ſuo teſtamento factas comprobauit et ratificauit expreſſe: vt patet te-
nore ſui teſtamenti.
¶ Ad ſecundum ſi dicta ſubſtitutio reſpectu dicti nobilis Joannis pilati fue-
rit caduca ex eo qd dictus eius quondam pater deceſſit antequam dicta domi
na peroneta et ſic antequam fuerit locus ſubſtitutioni et videtur qd ſic per. l.
ſi ex pluribus. in fine. ff. de ſuis ⁊ leg. heredi. ⁊ in. l. ſed ſi plures. ff. de vulg. ⁊ pu-
2 pil. † Quia ſubſtitutio que nondum euenit non eſt in bonis noſtris: ideo non
tranſit ad heredes. l. ſubſtitutio. cum ibi no. ff. de acquiren. rerum do.
¶ Sed credo contrarium: quia ibi fuerunt ſubſtituti generaliter liberi dictarũ
filiarum: quorum appelletione etiam continetur dictus nobilis Joannes pi-
lati modernus qui eſt filius filij dicte domine peronete: videlicet dicti quon-
dam Joannis pilati. pro quo. l. liberorum. ff. de ver. ſig. ideo dicit Ang. de peru.
qd filius ex filia facta facit deficere cõditionem ſi ſine liberis ⁊c. ita refert ⁊ te
net do. Jac. puteo. in. l. ex facto. §. fi. in fi. ſui apparat⁹. ff. ad treb. ¶ Nec obſtant
verba l dictis teſtamẽtis adiecta ex earũ ꝓprijs corꝑib⁹ ꝓcreatis: ⁊c. qꝛ nepos
ex filio dr ex ꝓprio corpore dicte dñe peronete nat⁹ vt dicit ⁊ tz Bal. in. l. j. C. de
cõdi. inſertis. ¶ Jdeo dicta nobilis bona pilate tute egit in cã per eã inchoata
ꝯ dictũ porterij de ꝯſilio dñi guillelmi clementis legum doc. ei⁹ tunc aduocati
qꝛ non petijt niſi tertiã partẽ dictoꝝ bonoꝝ cognoſcens qd alia tertia ps ſpe-
ctat dicto Joanni porterij filio dicte dñe peronete: ⁊ alia tertia dicto Joanni pi
lati filio fi ij dicte dñe peronete ⁊ hoc de ſcdo. ¶ Ad tertiũ ſi preſcriptio obſtet
dicto nobili Joanni pilati ⁊ credo qd non cũ ipſe nobilis Joannes pilati igno-
rauerit dicta teſtamẽta ⁊ ius aliqd ex eiſdẽ ſibi cõpetere ideo eiſdẽ non potuit
tꝑs cauſante ignorantia. l. ij. ⁊. l. pen. C. q admit. ad bonoꝝ poſſeſ. poſſunt. et in
l. j. ff. de iur. ⁊ facti ign. ⁊ ſi poſſet dici tꝑs cucurriſſe debere ipſe pilati aduerſus
lapſum tꝑis in integrũ reſtitui qꝛ etiam in maiore ignorantia eſt iuſta cã ob-
tinendi reſtitutionem. vt dicit ⁊ tz Ang. de are. inſti. de actio. in. §. ſi qs agens.
in. xiij. col. ibi: poteſt etiam dictum beneficium ⁊c. Et illa ignorantia preſumi-
tur niſi ex aduerſo ſciẽtia probaretur: vt iuribus vulgatis. ¶ Et vltra illã pre-
ſumptionem iuris probabitur illa ignorantia per iuramentũ dicti pilati. in. c.
nulli. in fi. de elec. lib. vj. ⁊ hoc de tertio ⁊ vltimo puncto.

¶ Summarium.

1 Jnſtitutus in re certa heres cenſetur etiam ſi loco legatarij habeatur.
2 Filius inſtitutus in re certa alijs liberis ad repletionem legitime tenetur.
3 Preſcriptio non currit ignoranti.
4 Jgnorantia eſt iuſta cauſa reſtitutionis cõcedẽde.

¶ Conſilium.cxxxvij.

Conſilium pro nobili Joanne pilati ſuper codicillo Katherine lamberte quondam relicte rambaudi ſauuerij. Et ſuper teſtamento domine peronete filie quondam dicte katherine: ſi ipſe Joannes pilati debeat in bonis et hereditate dicte katherine lamberte ſuccedere equaliter cum nobili Joanne porterij. & ad ipſum pilati pertineat medietas dicte hereditatis. Pro cuius dubij determinatione premitto ſequentia.

¶ Primo quod dicta katherina lamberte proauia paterna dicti Joannis pilati in ſuo vltimo teſtamento ſibi heredem vniuerſalem inſtituit dictam dominam peronetam ſauuerie eius filiam: vxorem tūc domini ludouici porterij legum doctoris nullo dato ſibi ſubſtituto. ¶ Poſtea lapſis tribus annis vel circa dicta katherina lamberte fecit eius ſecundum codicillum qd̄ voluit obſeruari & pro lege haberi & teneri: in quo cōfirmauit et corroborauit dictum ſuum teſtamentum / exceptis infra ſcriptis que detraxit & addidit: vt infra cōtinet. ¶ In quo codicillo cōtinent ꝙ liberi dicti Joānis pilati videlicet maſculis: quotienſcūq; locus euenerit ꝙ ſuccederēt in eiuſdē teſtatricis hereditate cū alijs liberis dicte domine peronete mediāte perſona dicte dn̄e peronete vel al's. Quod dicti liberi Joānis pilati ſuccedant [a] p medietate in dicta hereditate ſine difficultate quacunq; poſt mortē dicte dn̄e peronete: cum alijs liberis dicte domine peronete. Et ita eius animum declarauit per tenorem dicti ſui ſecūdi codicilli. ¶ Poſtea dicta domina peroneta ab humanis deceſſit prius condito per eam eius vltimo teſtamento in quo heredes particulares ſibi inſtituit dictū Joannē pilati & guillelmū fratres eius nepotes filios Joannis pilati eius filij predefuncti in quatercentum florenis. ¶ Et heredem ſibi inſtituit vniuerſalē dictū Joannē porterij. Qui Joannes porterij hereditatem dicte dn̄e peronete adiuit: & pro ei' herede ſe geſſit & gerit bona & hereditatē dicte dn̄e peronete tenendo & poſſidendo. ¶ Deinde etiā deceſſit dictus guillelmus pilati ab inteſtato & ſine liberis ſuperſtite ſibi dicto Joanne pilati eius fratre ac herede. ¶ Modo queritur de dubijs ſequētibus facientibus ad deciſionem dicte principalis queſtionis. ¶ Primo ſi locus euenerit ꝙ dicti liberi Joannis pilati quondam ſucceſſerint in hereditate dicte Katherine lamberte teſtatricis cum alijs liberis dicte dn̄e peronete. ¶ Secundo ſi illa diſpoſitio potuerit fieri in codicillo vt dictus Joannes pilati per illam ſuccedat & obtineat medietatem dicte hereditatis que quondam fuit dicte katherine lamberte codicillantis. Et qualiter & quomodo. Tertio ſi obſtare poterit dicto pilati preſcriptio propter lapſum xxx. annorum qui effluxi ſunt a morte dicte domine peronete.

¶ Ad primum credo ꝙ euenerit locus qd̄ dicti liberi Joannis pilati ſucceſſerūt i dicta hereditate dicte dn̄e peronete cū dicto ioāne porterij filio dicte dn̄e peronete cū ip̄a dn̄a peroneta eos inſtituerit heredes lz p̄ticulares in dictis.cccc.flore. quos ſolui voluit eiſdem pilati per dictū Joānē porterij eius heredem

[a] ¶ Succedāt. ſi ꝓbus ſuccedat ſit directū vel cōe vt Bar. ꝙ eſt cōe in l. centurio. circa. fi. ff. d vulga. & pupillari.

vniuerſalē per eā inſtitutum. Quia inſtitutus in re certa eſt he‑res licet habeat loco legatarij quo ad hoc ne cōueniatur actio‑nibus hereditarijs. ita dicūt ⁊ tenēt Ja. de ra. ⁊ Jac. de bello vi‑ſu et Cyn. in. l. quoties. C. de heredi. inſti. Quod ſic probāt. inſti‑tut⁹ in re certa habet ius accreſcēdi. l. j. §. ſi ex fūdo. ⁊ l. quotiēs §. ſi duo. ff. de heredi. inſtit. Si vero heres nō eſſet non haberet iſtud ius: quia inter heredes ⁊ legatarios nō habet locū ius ac‑creſcendi. l. ſi nemo. ff. de regu. iur. Itē etiam inſtituto in re cer‑ta competit beneficium legis edicto. C. de edic. diui adri. tollē. ſicut heredi vniuerſali vt dicit Bartol. licet per verbū forte in l. ex facto. la. ij. ff. de heredibus inſtitu. gloſſ. in. l. ſi quis priore. ff. ad trebel. dicit qđ inſtitutus in re certa non habetur loco he‑redis niſi ad excludendum querelam que officioſe ⁊c. Barto. vero in. l. ex facto. la. ij. dicit qđ inſtitutus in re certa non eſt he‑res vniuerſalis nec legatarius: ſed eſt tertia ſpecies de per ſe q̄ vocatur heres ex re certa partim capit ex natura heredis vni‑uerſalis inſtituti: et partim ex natura legatarij: et quod inſti‑tutus in re certa debeat venire ad ſucceſſionem ex mente di‑cti codicilli tenet expreſſe Barto. in. l. vt iuriſiurandi. §. ſi liberi. ff. de operis libe. ⁊ Bald. in. l. liberti liberteq̃. C. eo. ti. in. xij. col. ibi: ſed quid ſi quidam extraneus ⁊c. ⁊ Spe. per verba latiſſima in titu. de teſta. §. j. verſic. fina. vbi videtur caſus deciſus. Et ali‑bi dicit Barto. qđ † filius inſtitutus in re certa [a] tenetur ad re‑pletionem legitime alijs libris pro rata ſua cum herede vniuer‑ſali: ita dicit ipſe in. l. in quarta. ff. ad leg. fal. ¶ Alia etiam con‑ſideratione dicti pilati ſucceſſerunt in dicta hereditate cum di‑cto porterij: ex eo quod dicta domina peroneta in dicto ſuo te‑ſtamento dictos pilati ſubſtituit dicto porterij: quia ſubſtitu‑tio dicitur ſecunda inſtitutio: vt iuribus vulga. Licet in illa diſ‑poſitione collata poſt mortem dicti porterij fuerint grauati dicti pilati: quia non fuerunt ſimul in tota hereditate inſtituti cum dicto porterij: iuxta voluntatem dicte katherine lamber‑ti codicillantis quam pro lege voluit obſeruari.

[a] ¶ In re certa. ſi iſti‑tutus in re certa habea‑tur loco he‑redis vel le‑gatarij vide plene Jo. de ambro. de vi‑ginate in li‑bro Jo. fer. i‑ti. forma li‑belli. q̄ peti‑tur heredi ex teſtamen‑to. in. ij. col.

¶ Ad ſecundum ſi illa diſpoſitio reſpectu dictorum pilati fieri potuerit in dicto codicillo: ⁊ dico quod ſic: ſed illa diſpoſitio tra‑hitur ad fideicommiſſum et tenetur ipſe porterij medietatem dicte hereditatis retenta quarta parte ipſius medietatis pro trebellianica reſtituere dicto nobili Joanni pilati vt hec probā‑tur in. l. ſcenola. ff. ad trebel. ⁊ eſt bonus text. in. l. cum quis de‑cedens. §. femina. ff. de leg. iij. ¶ Sed reſtat videndum ſi dictus nobilis Joan. pilati poterit totam illam medietatem dicte he‑reditatis detractis detrahendis a dicto porterij petere. ¶ Du‑bium facit quia dictus Guillelmus pilati frater dicti Joannis pilati qui deceſſit poſt dictam dominam peronetam non agno‑uit reſpectu ſui dictum fideicommiſſum: ideo videtur quod nō tranſmiſerit dicto Joanni pilati eius fratri heredi ab inteſta‑to. ¶ Sed contrarium eſt veritas: quod immo dictus Guillel‑mus pilati tranſmiſit pro portione dicto Joanni pitali eius fra‑tri ⁊ heredi ius ⁊ actionem petendi dictum fideicommiſſum: li‑cet ipſe Guillelmus ipſum fideicommiſſum ante eius mortem

a non agnouerit [a] per.l.cum ſecundum.⁊.l.ſi in perſonam.C.de
fideicomſ.⁊ ita hoc ibi expreſſe dicunt Barto.⁊ Bald.⁊ Saly.
Idem etiam tenent Ja.de are.⁊ Barto.in.l.cum filio.ff.de leg.j.
⁊ in.l.a teſtatore.ff.de condi.⁊ demon.Licet in dicta.l.cum filio.
⁊ in.d.l.a teſtatore.gloſe dicant contrarium.¶Sed ſunt repro-
bate per Ja.de are.Dy.Bal.Bart.⁊ Saly.⁊ cõmuniter per do-
cto.in locis.ſ.allega.¶Uel poteſt dici qđ dictus Joan.pilati
veniat ad dicta bona per ius accreſcendi cum ipſi Joannes et
Guillelmus fratres eſſent re ⁊ verbis cõiuncti in dicto fideicõ-
miſſo.l.j.§.ſinautẽ ſub conditione.⁊ in.§.his ita.C.de cadu.tol-
len.facit.l.j.C.quando non petentium partes pe.accreſcant.et
3 in.l.re coniuncti.ff.de lega.iij.¶†Ad tertium dubium ſi dicto
Joanni pilati obſtet ſeu obſtare poterit dicta preſcriptio. Su-
per hoc dico qđ non obſtat ſibi pſcriptio quia ignorauit dictuȝ
codicillum vſqȝ ab vno menſe citra:ideo non potuit ſibi tẽpus
currere.per.l.j.et penul.C.qui admitti ad bonorũ poſſ.poſſunt
⁊ in.l.j.ff.de iur.⁊ facti igno.Et que ignorantia preſumitur ni-
ſi ex aduerſo ſcientia probaretur.vt.l.verſus.ff.de proba.Etiã
ſuper dicta ignorantia ſtari debebit iuramento dicti Joannis
pilati.per text.in ca.nulli.in ſi.de ele.lib.vj.⁊ in ca.vt circa.ppe
ſi.eo.titu.libr.vj.⁊ not.in.c.innotuit.de elec.facit.c.ſi.qui ma-
tri accu.poſſ.⁊.c.ſi vero.lo.ij.de ſenten.excom.⁊ plenius ſcripſi
de hoc iuramento in ſtatuto ſi quis per literas.In gloſ.fin.in
xv.co.¶Et ſi poſſet dici tps cucurriſſe dicto pilati reſtitui de-
beret in integrũ aduerſus lapſum dicti tẽporis.xxx.annorum.
4 ¶†Quia ignorãtia eſt iuſta cauſa bñficiũ reſtitutionis in inte
grũ concedendi etiam maiori:vt plene per Ange.de are.qui ita
dicit ⁊ tenet expreſſe inſti.de actionibus.in.§.ſi quis agens,in
xiij.col.ibi.põt etiã beneficium.⁊ gloſ.in.l.ſi ſic conſtituta.⁊ in.l.
ſi partẽ.ff.quẽadmo.ſerui.admittat.facit gloſ.in.l.iij.C.de iure
emphi.⁊ facit.l.j.§.ſi quis aũt ppter inundationem:⁊ ibi hoc tȝ
expreſſe Bar.ff.de itinere actuqȝ priuato.⁊.Cy.in.l.j.C.de bo-
nis maternis.⁊ glo.in.c.auditis.extra de in integrũ reſti.ſuper
verbo potentes.¶Nec obſtat.l.ſi.C.de preſcri.longi temporis.
vbi dicit text.qđ non refert is contra quẽ preſcribit:ſciuerit an
ignorauerit:quia reſpõdetur qđ verũ eſt qñtũ ad effectualẽ cur-
ſum preſcriptionis q2 currit cõtra ignorantes ſicut cõtra ſcien
tes:tamẽ ignorans reſtituitur in integrum ex illa iuſta cauſa
ignorantie:⁊ reſtitutio in integrum non incipit currere niſi a
tẽpore ſcientie:vt dicit Bal.in.l.falſam.C.ſi ex falſis inſtrumen-
tis.⁊ ita debet dicit ipſe intelligi.l.diuus.ff.de re iudi.et.l.qui
agnitis.ff.de excepti.⁊ hoc de tertio ⁊ vltimo dubio.

¶Summarium.

1 ☞Attentata poſt appellationem extra iudicium interpoſi-
tam per modum attentati non reuocantur.
2 Appellatio extraiudicialis non eſt proprie appellatio.

¶Conſilium.cxxxviij.

DOminus Jacobus marchi monach9 dr obtinuiſſe quã
dã ſententiã in curia romana contra dñm ſtephanũ de
mars ſuper petitorio prioratus de breuigno.Qui dñs

a ¶Non agnouerit. vide ð hoc. ſ.9ſi.cxxxij. ⁊ 9ſi.cxxxiij ⁊ cõſi.cxxij.

de mars infra tẽpus debitum a die noticie appellauit a dicta
ſententia in ſcriptis coram autentica perſona:et que appella-
tio infra tempus debitum etiam fuit eidem domino Jacobo
marchi intimata: qua intimatione non obſtante ipſe marchi
obtinuit a curia parlamenti literas de placet quod ipſe poſſet
exequi facere ſuam ſniam qđ et fecit:⁊ ſe fecit intrudi in poſſeſ-
ſione ipſius prioratus. Jdeo dictus de mars qꝛ ſpoliatus poſ-
ſeſſione dicti prioratus obtulit ſupplicationem curie parla. in
qua inter cetera petit dicta attentata in preiudicium dicte ſue
appellationis reuocari ⁊ ſe reſtitui in ſua priſtina poſſeſſione.
¶ Queritur an bene petat:dubiũ facit qꝛ a dicta ſententia non
fuit appellatum corã iudice delegato qui dictã ſententiã in cu-
ria romana tulit:ſed extra iudicium in hac ciuitate grõnop. co-
ram autentica perſona. iſtam queſtionem mouet Joan. mo. in. c.
cupiẽtes. §. penul. que incipit nec per hoc ſuper verbo a gratia
ibi:ſi vero aliquid attẽtetur:quod alias eſſet licitum ⁊c. de ele.
1 lib. vj. ⁊ ibi tenet. ¶ † Qđ attentata poſt appellationẽ extra iudi-
cium interpoſitam nõ reuocantur per modum attentati:ſed ex
futuro:euentu pendebunt. allegat ipſe. c. cum inter. eodem ti. de
elec. ⁊. c. conſiderauimus. extra. de ſupplẽ. neg. prela. ⁊. l. ſi fun-
dum. C. de rei ven. idem tenet Archi. in. c. romana. ſuper verbo
prohibere. circa fin. de appel. lib. vj. Et põt eſſe ratio:qꝛ illa que
fiunt in iudicio ſunt maioris efficacie ꝙ illa que fiunt extra iu-
diciũ:vt dicit ipſe archi. in. c. auaritie. ſup verbo confirmatur. de
elec. lib. vj. ¶ Plus dicit Joã. mo. vbi. ſ. in alio verſi. ibi ſeqũẽti
qui incipit:ſi vero appellatione pendẽte a iudice a quo appel-
latũ eſt ⁊c. qđ etiam in appellatione iudiciali attentata per iu-
dicem a quo anteꝙ appellatio fuerit iudici ad quem notificata
etiam nõ reuocantur per modum attentati. Sed appellatio di-
cti de mars nõ erat introducta in curia [a] romana tpe quo dict[a]
marchi ſe intruſit infra dictũ prioratũ vigore dicte ſnie ⁊ litera-
rũ parlamẽti. igitur nõ videnẽ dicta attẽtata eſſet reuocãda. Qꝛ
ad hoc qꝛ appellatio dicaẽ iudicialis oportet qđ cauſa fuerit co-
rã iudice ad quẽ incohata:vt dicit Guil. de mõte lauduno. in. c.
2 cle. cãm ſup verbo ab iſta:ꝯſiderans etiã quod. † appellatio ex-
traiudicialis nõ diciẽ ꝓprie appellatio ſ; ꝓuocatio ad cauſam:
vt dicit tex. in. c. cũ ſit romana. de appel. in antiquis. ¶ Sed cir-
ca premiſſa cogitaui poſſe ſuſtineri de iure qđ in caſu noſtro de
quo agiẽ dicta appellatio dicti de mars dici debeat iudicialis:
cum fuerit per dictũ de mars appellatũ ab actu iudiciario:vi-
delicet a dicta ſententia lata per iudicem delegatũ apoſtolicũ:
idõ dicta ſua appellatio licet extra iudiciũ fuerit interpoſita dici
ꝗ cenſeri debet iudicialis tanꝙ acceſſoria:⁊ debet ſequi natu-
ram ⁊ conditionem ſui principalis. vt in. c. acceſſorium. de reg.
iur. li. vj. Preterea qđ dicta appellatio dicti de mars nõ cenſeaẽ
extraiudicialis:patet:qꝛ extraiudicialis appellatio dicitur pro-
prie que fit a futuro vel inſtanti grauamine: appellatio autem
iudicialis eſt illa que fit a preterito grauamine:vt in caſu no-
ſtro de quo agitur. ita dicit Jnno. in. c. conſtitutis. ⁊ in. c. cum ſit
romana. in prin. de appel. ¶ Et poteſt reſponderi ad ea ꝗ dicũt

a ¶ In curia. ꝺ appellatiõe extra iudiciali et vide. ſ. cõſ. xcvij.

Jo.mo.ꝛ archi.in locis.ꜩ.allega.quod non loquitur de appel‑
lationibus emiſſis ab actibus iudicialibus:ſed extraiudicia‑
libus:puta electionibus et poſtulationibus que non fiunt nec
fieri debent in iudicio/ſed extra per capitulantes;vt in.c.cum
inter canonicos.extra de elect.Ideo tales appellationes a ta‑
libus actibus extraiudicialibus dici debent merito extraiudi‑
ciales.et licet de monte lauduno ,in.d.c. cauſam.ſuper verbo
occaſione:dicat quod dictum.c.cauſaꝫ electionis.loquatur de
appel.tam extraiudicialibus ꝙ iudicialibus:qđ intelligit ipſe
quo ad intimationem parti infra tempus ibi ſtatutum;ideo ge‑
ſta per dictũ marchi in preiudiciũ dicte appellationis per mo‑
dum attentati debēt reuocari:ꝛ ad ſtatũ priſtinum reduci:iuxta
l.iij.C.de appel.ꝛ.l.ſi.in fin.ff.ad turpil.ꝛ no.per Archid.in.d.c.
romana.de appel.eo.titu.qm̃ etiam extraiudiciales appellatio
nes a ſacris canonibus admittũtur etiam emiſſis ante litis in‑
greſſum.vt in.c.cum ſit romana.extra de appel,in anti.

❡Summarium.

1 ☞ Separatorum ſeparata eſt ratio.
2 Supplicatio ſcđa non admittitur a ſententia parlamenti.
3 Cartuſienſes non ſunt emphyteoſis capaces.

❡Conſilium.cxxxix.

Litere dalphinales pro parte venerabilis domi‑
ni prioris maioris domus cartuſie ꝛ minus pe‑
tita in ſua ſupplicatione ipſis literis annexa in‑
timari neqꝫ fieri debent cauſis ꝛ rationibus ſe‑
quentibus.

❡Primo qꝛ dictus dominus prior cartuſie in
dicta ſua ſupplicatione non expreſſit dño gubernatori qđ per
curiam parlamenti fuerint tres prolate ſententie ſuper nego‑
cio principali:quarum vltima confirmatoria precedentium fuit
prolata die quarta menſis maij proxime lapſi;ꝛ qđ taciturni‑
tas dicte tertie ſententie reddat dictum reſcriptum ſubrepti‑
a cium [a] probat text.in.c.inter dilectos.circa fin.ibi.in omnibus
etiã ꝛc.ꝛ extra de fide inſtru, ❡Scđo qꝛ a dicta tertia ſnia non
fuit pro parte dicti dñi prioris cartuſie recurſum ſiue ſupplica‑
tum;ideo iuris preſumptiõe ipſam habuit ratã ꝛ eidē acquie‑
uiſſe cenſetur:iuxta.l.ad ſolutionem. cum ibi no.C.de re iudi.ꝛ
probatur in.l.ſi.ff.de appel.reci.ꝛ in.l.hi qui. ff.de appel.ideo
circa hmđi negociũ vlterius audiri non dꝫ ipſe dñs prior car‑
tuſienſis.in.l.ſi quis iuſiuran.in fi.C.de re.cre.ꝛ iureiur.et ſi di‑
catur qđ ipſe dñs prior cartuſienſis nouiſſime recurrit ꝛ ſup‑
plicauit dicto dño gubernatori illa vltima ſupplicatio non re‑
leuat dictũ cartuſi.priorē:qꝛ ipſe ibi nõ ſupplicauit a dicta vlti
ma ſnia.Sed tm̃modo a prima ſnia:in qua fuit ſibi prorogatus
1 terminus de ſex mẽſibus.†Nõ ſeparatoris ſeparata eſſe debet
rõ ꝛ iuris diſpõ:nec de vno infert ad aliud:iura ſunt vulgata,
2 ❡Tertio qꝛ curia plamẽti obtinet vicē pfecti ptorio:iõ a ſnia
b ipſi⁹ plamẽti nõ dꝫ de iure admitti ſcđa ſupplicatio [b].l.ſi qs ad‑
uerſus.C.de pci.ipa.offe.no.Inn.in.c.ex lris.extra de reſt.in in
teg.ſꝫ p acta appet qꝛ ipſe dñs prior cartuſie ſupplicauit prio a

a ❡Subreptitium.de ſubreptiõe reſcripti in quo non ſit mentio de ſententia vide etiã. ꜩ. ꜩſ.cxxxiiij.

b ❡Scđa ſupplicatio. đ iure a ſentẽtia parlamẽti nõ debet niſi ſemel ſupplicari.vide in deci. parla. q.cccxlv.

prima ſnia:ideo modo audiri nõ dʒ volẽdo ſcdam reuiſionẽ petere. ¶ Quarto qꝛ etiã dñs noſter rex Dalphi.inſequẽdo dicti iuris diſpoſitionẽ per ſuas patẽtes lr̃as datas romanis die.xvij.mẽſis nouẽbris.Mccccliij.ordinauit ꝛ decreuit nõ eſſe licitũ niſi ſemel a dictis ſentẽtijs parlamenti ſupplicari:ꝛ eſt attẽdẽdũ qđ dicte litere regie nõ ſolũ loquunẽ de ſentẽtijs:imo etiã de ordinationibꝰ: vt pꝫ in ipſis literis ibi:nec a ſentẽtijs ꝛ ordinationibꝰ ꝛc. ¶ Quinto qꝛ dictus dñs prior cartuſie in dicta ſua ſupplicatione non certificauit dictũ dñm gubernatorẽ de dicto decreto regio qđ non debeat ſcda reuiſio fieri.ideo ex hoc alio capite dictũ reſcriptũ dñi gubernatoris eſt ſubrepticium:qꝛ tacita veritate fuit impetratũ:vt in.c.ſuper literis.extra de reſcrip.ꝛ no.gl.in.d.c.inter dilectos.ſuper verbo mẽtio.de fide inſtru. ¶ Sexto qꝛ ſi ipſe dñs prior cartuſie ad reuiſionẽ:de qua in ſupplicatione fit mẽtio admitterẽ in reuiſione nõ poſſet ſibi ſuffragari aſſerta pactio habita cuꝫ priore predeceſſore dicti dñi moderni prioris ſcti Laurẽtij ſuper amortiſatione feudi dicte domus:qꝛ cũ illud pactũ non fuerit per papã approbatũ remanſit perſonale ꝛ cũ perſona dicti olim prioris fuit extinctũ ꝛ non fuit reale ita qđ nõ trãſiuit in dictũ dñm modernũ priorẽ ſancti Laurẽtij.pro quo vltra allegata per dños primo allegãtes facit text.notabilis ad literam in.c.veniens.extra de tranſac.

3 ¶ † Septimo qꝛ ſi dictus dñs cartuſiẽſis admitterẽ ad dictã reuiſionẽ per eũ petitã:etiã fieri non deberẽt petita in dicta ſua ſupplicatione reſpectu in integrũ reſtitutionis aduerſus oblationẽ per eius aduocatũ factã:qꝛ ex illa oblatione nõ fuit eccleſia ſua leſa:quia ſunt incapaces dicti dñi cartuſienſes dicte domus emphyteoticarie de qua contenditur.vt no.in.c.potuit.cum ibi no.per gl.ꝛ doc.extra de loca.ideo ꝛ ſi eorũ aduocatus nõ feciſſet dictã oblationẽ curia parlamẽti nihilominus eandẽ ſentẽtiam proferre debuiſſet qđ ipſe dñs prior cartuſie extra manus ſuas dictã domũ poneret:iuxta ea que dicit Spe.in ti.de loca.in.§.nũc aliqua.ver.cxvj.ꝛ ſeq. ¶ Octauo minus fieri debẽt petita per dictos cartuſiẽſes reſpectu pretẽſorũ edificioꝝ ꝛ reparationũ ĩ dicta domo cõtẽtioſa factarũ:qꝛ ad illas non tenẽ dictꝰ dñs prior ſcti Laurẽtij:pro quo allego tex.vltra dños:primo allegãtes.in auẽ.qui rem.in fi.ibi:nõ repetiturũ ſi quid impendit noĩe meliorationis.C.de ſacroſan.eccle.ita etiã tenet Bar.in.l.imperator.ff.de in diẽ adiectione.q̇ allegat dictã auẽ.qui rẽ.que auẽ.qui rẽ.locum hꝫ in caſu/de quo hic agiẽ inter dictas partes:cũ domus de qua agiẽ cũ fuerit vẽdita perſone prohibite.qꝛ in manus mortuas:ꝛ que domꝰ fuit propterea aperta ꝛ cõmiſſa dicto dño priori ſcti Laurẽtij ꝛ debẽt ipſi cartuſiẽſes ab illa domo expelli per tex.cũ ibi no.per glo.ꝛ doc.in.d.c.potuit.extra de locato.

¶ Summarium.

1 Conſequenti conceſſo conceditur omne antecedens neceſſeriũ ad illud.
2 Nepotes veniunt nomine liberorum.
3 Teſtator an poſſit prohibere legitimam peti in bonis ſuis.
4 Trebellianicam detrahi qualiter teſtator prohibere cognoſcatur.
5 Trebellianica an poſſit prohiberi a teſtatore.
6 Beneficiũ legis edicto.C.de edi.di.adri.qñ cõpetat fideicõmiſſario vniuerſali.
7 Filius qñ de bonis reſtitutioni ſubiectis alienare poſſit.

¶ Conſilium.cxl.

COnſilium pro nobili Aymone de bello monte dño dicti loci ſuper teſtamento dñi amblardi de bello monte militis eius proaui dñi quondã bellimontis ꝛ montis fortis.Et ſuper alio teſtamento nobilis amblardi patris eiuſdẽ nobilis aymonis ac alijs inſtrumentis mihi exhibitis:videtur querẽdũ de dubijs ſubſcriptis pro de-

claratione iuris qđ ipſe nobilis aymo habere poteſt in bonis ꝛ hereditate dicti domini amblardi primi teſtatoris. Et qua via ipſe nobilis aymo agere debebit ad conſequendū dicta bona per diuerſas perſonas titulis ſingularibus poſſeſſa cauſantibus alienationibus nuper factis per nobilem amblardum de bello monte fratrem ipſius nobilis aymonis nuper ſine liberis ꝛ ab inteſtato defunctum: cuius amblardi eius fratris ipſe nobilis aymo non intendit hereditatem ab inteſtato adire. ¶ Primo ſi dictus nobilis aymo reperiatur ſubſtitutus in dictis bonis ꝛ hereditate vigore primi teſtamēti dicti dñi amblardi militis/eius proaui. ¶ Scđo ſi ipſe dñs amblardus primus teſtator potuerit prohibere/prout prohibuit qđ nulla legitima detrahatur de caſtris belli montis/montis fortis ꝛ aliis bonis/in quibus ſibi heredem vniuerſalem inſtituit dñm aymarum eius filiū primogenitum. ¶ Tertio ſi ex verbis dicti primi teſtamenti poſſit colligi qđ ipſe dñs amblardus primus teſtator voluerit prohibere etiā de dicta ſua hereditate trebellianica detrahatur. ¶ Quarto ꝛ ſi ex verbis dicti primi teſtamēti poſſit colligi intentio dicti teſtatoris qđ ipſe voluerit trebel. prohibere an voluerit prohibitio maxime in liberis primi grad⁹. ꝛ quid reſpectu alioꝝ liberoꝝ in ſcđo ꝛ tertio gradu exiſtentiū. ¶ Quinto ſi dictus nobilis aymo fuerit ſubſtitutus in dictis bonis dicto amblardo eius fratri tam vigore teſtamenti dñi amblardi de bello monte militis eius proaui/ꝙ vigore teſtamēti dñi amblardi eoꝝ quondā patris. ¶ Sexto ſi alienationes dictoꝝ bonoꝝ ꝛ hereditatū facte per dictū amblardū vltimū heredē ꝛ poſſeſſorē extra familiā cōtra prohibitionē dicti primi teſtatoris ſint nulle aut ſaltim veniūt reuocande ad opus dicti nobilis aymonis in dictis bonis ſubſtituti. ¶ Septimo videndū eſt de modo agendi per quē ipſe nobilis aymo ſubſtitutus conſequi ꝛ repetere poterit dicta bona hincinde diuerſis pſonis alienata et hypotecata. ¶ Octauo ſi dicti emptores tertij poſſeſſores particulares dictoꝝ bonoꝝ alienatorū opponere poterunt qđ ipſe amblardus vlti. heres potuit ſaltim alienare vſqꝫ ad eius legi. ꝛ trebel. ¶ Nono ſi hypoteca facta per dictū amblardum nobili margarete de caſſenatico eius vxori de dicto caſtro montis fortis poſſit in aliquo ꝑiudicare dicto nobili Aymoni de bello mōte in dictis bonis ſubſtituti. Ad primū dubiū ſi dictus nobilis aymo reperiat̃ in dictis bonis ꝛ hereditate ſubſtitutus ex teſtō dicti dñi amblardi primi teſtatoris ei⁹ proaui paterni. pro cuius determinatione premitto ſm narrationē facti mihi traditā qđ dñs amblardus primus teſtator cuius fuerant bona de quibus agit̃ habuit duos liberos: vcꝫ aymarū militē ꝛ amblardū: ꝛ inſtituit ſibi heredem particularem amblardū: aliū vero dñm aymarū ſibi heredē vniuerſalē inſtituit in caſtris belli montis ꝛ montis fortis ꝛ aliis ſuis bonis in ſuo teſtō declaratis. Quo teſtatore mortuo ab humanis deceſſit dictus dñs aymarus abſqꝫ liberis: ꝛ ab inteſtato ita qđ locū habuit in eundē amblardū ſubſtitutio facta in teſtamento dicti dñi amblardi primi teſtatoris. Et habuit dictus amblardus dicta caſtra et alia in quibus dictus dñs aymarus fuerat inſtitutus. ¶ Poſtea contingit qđ dict⁹ amblardus ab inteſtato deceſſit relictis certis ſuis: de quoꝝ numero fuit dominus amblardus miles qui dicta caſtra ꝛ bona obtinuit. Et habuit tanꝙ primogenitus: iuxta volūtatē teſtamentariā dicti dñi amblardi primi teſtatoris. Qui dñs amblardus miles condidit teſtamentū/in quo ſibi heredē vniuerſalem inſtituit in dictis caſtris ꝛ aliis bonis: vcꝫ amblardū eius filium. Et dictuꝫ aymonē ſibi heredē particularē inſtituit ſubſtituendo dicto amblardo eius filio et heredi vniuerſali dictū aymonem eius fratreꝫ ſi ipſe amblardus decederet ſine liberis: prout deceſſit. ¶ Ex quibus modo queritur ſi dictus aymo ſit vocatus ad dicta bona vigore dictorum duorum teſtamētorum. ¶ De vltimo

teſtamento non eſt ſiendum dubiū cū ipſe aymo fuerit nomi-
natim ſubſtitutus dicto amblardo ei⁹ fratri ſi ſine liberis de-
cederet prout ⁊ deceſſit. ¶ Quo vero ad aliud primū teſtamen
tū amblardi primi teſtatoris: a quo dicta bona ꝓceſſerūt vide-
retur dicendū prima facie qd ex ipſo primo teſtamento non eſt
vocatus dictus aymo ad dicta bona. ¶ Quia per verba in di-
cto primo teſtamēto adiecta ibi in caſu vero in quo cōtingeret
dictū amblardi decedere abſqꝫ heredib⁹ maſculis. Uel ſi habe
ret ⁊ decederēt ſine liberis ⁊ poſteritatē maſculinā ſimili mo-
do ſubſtituit poſthumū ⁊c. q⸗ illa verba abſqꝫ heredib⁹ maſcu-
lis: que intelliguntur de liberis per tex. ⁊ ibi glo. in. l. ex facto. §.
fina. ff. ad trebel. licet inducant conditionem non tñ inducunt
diſpoſitionē vt liberi liberorum de quorum numero eſt dictus
aymo videantur fuiſſe dicto amblardo ſubſtituti ſm commu-
nem opi. glo. Barto. Bal. Joan. de imo. ⁊ ſequacium. in. l. lucius.
la. ij. ff. de heredi. inſtitu. ¶ Sed credo contrarium in caſu di-
cti primi teſtamenti per verba ibi repetita dum ibi dicitur vel
ſi haberet ⁊ decederent ſine liberis ⁊ poſteritatē maſculinā ⁊c.
quia per illa verba videtur ipſe teſtator liberos liberorū gra-
uaſſe de reſtituendo dictam hereditatē poſthumo ibi mentio-
nato: ideo videtur eos ſubſtituiſſe, item expreſſe dicit Bartol.
in. l. centurio [a] in vltima queſtione tertie queſtionis principa
lis que incipit quero vlteri⁹ quid ſi teſtator ⁊c. ibi cogitaui ⁊c.
ff. de libe. ⁊ poſthu. quē ibi ſequit̄ Ange. de are. pro quo adduco
vltra Bar. rationē † quia quando aliquid conceditur videtur cō-
ceſſum eius antecedens ſine quo ⁊c. l. ad legatum. et. l. ad rem le
gatam. ff. de procuratoribus. ¶ Ex quibus propterea credo qd
dictus nobilis aymo qui eſt de liberis liberorum dicti primi
teſtatoris dici poſſit ſubſtitutus in dictis bonis et hereditate
dicti dñi amblardi primi teſtatoris. † Q⸗ appellatione liberorum
ꝯtinent̄ nepotes. l. liberoꝝ. ff. de verb. ſig. Et lꝫ Bar. ibi in. d. l. li-
beroꝝ. circa fine. ibi. q̄ro d⸗ hic in fine ⁊c. dicat nō ꝯtineri appel
latione liberorum niſi nepotes: q⸗ vltra eos poſteriores vocan-
tur. ad hoc reſpōdeo qd illud poſſet eſſe verū niſi de contraria
mente teſtatoris appareret: ſed per dictū primum teſtamentum
patet qd voluit etiā vocari ad eius hereditatē non ſolum libe-
ros ⁊ nepotes liberoꝝ ſuoꝝ: imo etiā ⁊ pronepotes ⁊ poſterio-
res: vt ptꝫ in diuerſis paſſib⁹ ſui teſtamēti ⁊ maxime ibi: ⁊ toti⁹
poſteritatis ipſi⁹ teſtatoris maſculine ⁊c. i teſtamētis eñ ⁊ ma-
xime in fideicōmiſſis vt l caſu iſto attēdi dꝫ ēt tacita ⁊ ꝓſumpta
volūtas teſtatoris. Per quā apparet teſtatorē ſibi ꝓuidere vo-
luiſſe in ſucceſſiōe ſuoꝝ bonoꝝ. l. cū ꝓponebat̄. ff. de leg. ij. ⁊. l. he
redes mei. §. j. ff. ad trebel. ⁊. l. lucius. la. j. ff. de here. inſti. cum ſi.
¶ Ex alijs etiam coniecturis reſultātibus ex dicto primo te-
ſtamento: puto dictum nobilem Aymonem fuiſſe et eſſe voca-
tum ad dicta bona primi teſtatoris et fuiſſe ſaltim tacite in di-
ctis bonis ſubſtitutum amblardo filio dicti primi teſtato-
ris qui fuit auus paternus dicti nobilis aymonis. Primo ex
verbis in dicto primo teſtamento deſcriptis. ibi: et in caſu in
quo dictus dominus aymarus liberos maſculos non habe-

[a] ¶ In. l. cē turio. Bal. fuit in contraria opi. vt refert domi. Jac. de puteo in. l. ſilio. in. iiij. col. ff. de lega. j.

ret ſeu poſteritatē maſculinā:vel ſi haberet ⁊ eam contingeret decedere ante
dictū amblardū filium ſuū:ipſum amblardū ipſi domino aymaro:et eius poſte
ritati maſculine heredē ſubſtituit:⁊ poſteritatē maſculinam ipſius amblardi.
Nota iſta verba ⁊ poſteritatē maſculinam ipſius amblardi:qꝛ cū dictus aymo
ſit nepos ex filio dicti amblardi et ſit de ſua poſteritate vt dicit Barto.in.d.l.
liberoꝛū:quod propterea videtur ipſe aymo eſſe in dictis bonis dicto amblar-
do ſubſtitutus.¶ Ulterius ⁊ tertio apparet dictum nobilem aymonem eſſe in
dictis bonis vocatū ꝑ verba ipſius primi teſtamenti.ibi:ita qđ hereditas dicti
domini teſtatoꝛis ſemper remaneat penes familiā ipſius teſtatoꝛis.ipſe enim
aymo cū ſit pronepos ipſius dñi primi teſtatoꝛis dicitur eſſe de eius familia.l.
fi.C.de verb.ſigni.¶ Ulterius ⁊ quarto eſt ſubiuncta in dicto primo teſtamento
clauſula ſequens.in caſu vero quo oēs predicti ſic decederent ſibi et predictis
ſubſtituit quoſdā ſuos collaterales in ipſo teſtamento nominatos.Subſtituen
do ergo collaterales ſuos videtur ipſe teſtatoꝛ liberis liberoꝛū ſuoꝛū ⁊ ſuā po-
ſteritatē in dictis bonis ſuis ſubſtituiſſe ipſos grauando de reſtituendo dictis
ſuis collateralibus:iuxta theoꝛicam Bart.in.d.l.centurio:ibi cogitaui.de qua
s.mentionē feci.¶ Preterea circa hoc dñs Ja.de puteo in.l.ſi fundū.in fi.ff.de
leg.j.dicit vnū bene faciendū ad curſum noſtrū qđ quando prohibetᷣ per teſta-
toꝛem alienatio heredi in fauoꝛem aliquoꝛū qđ illi admittuntur in quoꝛū fauo
rem prohibita eſt alienatio virtute taciti fideicommiſſi:ita dicit ipſe:ſed in ca-
ſu de quo agitur dictus primus teſtatoꝛ ꝓhibuit fieri alienationē ſuoꝛū bono-
rum in fauoꝛem ſue poſteritatis:vt infra late dicetur:ideo dictus aymo exiſtēs
de ſua poſteritate ad dicta bona videtur inuitatus virtute ſaltim taciti fidei-
commiſſi:vt ⁊ tanꝙ ſubſtitutus in dictis bonis et hereditate.de quo etiam te-
5 tigi infra conſilio.cxviij.¶ † Ad ſecundum dubiū ſi dictus primus teſtatoꝛ po
tuerit iuridice prohibere ne aliquis petere poſſet legitimam in dictis bonis.
Et credo qđ ſic etiā reſpectu legitime liberoꝛum.Primo quia ꝑ conſuetudinem
poteſt filius legitima patris priuari vt dicit ⁊ tenet dominus raymundus de
ſabanaco in.l.quoniam in prioꝛibus.in prin.C.de inoffi.teſta.in ſua repetitio-
ne.Item etiā per ſtatutū pōt filius legitima priuari:qꝛ illa debetᷣ iure ciuili li-
cet ratione naturali:⁊ iure gētiū fuerit introducta que ſunt mutabilia vt in.l.
ſus agnatibꝰ.ff.de pac.⁊ hanc partem tenet Dy.in.c.indultū.de re.iu.libꝛ.vj.
Et ibi per Jo.an.in mercurialibus.idem tenet Cy.in.l.ſancimus.C.de nup.et
Pet.Ja.in titu.de condi.ex lege ſi modo.idem Bald.in.l.j.in fin.ff.de iuſti.⁊ iu-
re.Si ergo poſſit legitima filij per conſuetudinem vel per ſtatutum tolli:ergo
multomagis diſpoſitione dicti domini amblardi primi teſtatoꝛis que pro lege
habetur in auten.de nupt.in.§.diſponat.colla.iiij.licet gloſſ.in auten.ſed cum
teſtatoꝛ.C.ad legem falci.dixerit quod per teſtatoꝛem non poſſit prohiberi le-
gitima.Sed in caſu de quo hic agitur dico quod nulla legitima detrahi debe-
bat de dictis bonis.Ratio quia in tranſactione dudum facta inter dictum do-
minum aymarum heredem vniuerſalem dicti primi teſtatoꝛis.⁊ dictū amblar
dum ſibi ſubſtitutum.Jpſe amblardus qui fuit auus dicti aymonis dictum pri
mū teſtamētum ratificauit et appꝛobauit.Et ſic ipſum teſtamentum ratifican-
do renunciauit detractioni legitime pꝛout facere potuit.iuxta.l.pe.in fin.C.de
pactis.cum ſimi.¶ Jdeo ipē nec dictus amblardus vltimo defunctus eius ne
pos ⁊ heres contra ipſum teſtamentum nec ibi depoſita venire neqꝫ contra-
dicere potuit.l.cum a matre.C.de rei ven.cum ſimi.Et non eſt mirandum ſi ex
diſpoſitione teſtamentaria patris maxime hoc caſu legitime liberoꝛum de di-
ctis bonis non debeant neqꝫ debuerint detrahi alienando de dictis bonis nec
alias.Quia videmus quod de comitatibus ⁊ alijs dignitatibus:legitime libe-

rorum qui etiam non detrahuntur ne tales dignitates diſmembꝛentur.vt di-
cit Pe.Ja.in ti.de ſucceſſiõe regni francie.circa pꝛin.in qõne ſed quid dũ deceſ
ſit ille karolus ꝛc.in verſi.nec quarta eſt debita ꝛc.ꝛ allegat glo.in.c.licet.extra
de voto ꝛ voti redemptione.Sic etiã dictus pꝛimus teſtatoꝛ hoc idem in dicto
ſuo teſtõ voluit:ꝛ declarauit qd̄ nullus ſuoꝛũ heredum detraheret legitimã ne
hereditas ſua diſmẽbꝛaretur ſed ſemper vnica remaneret in ſua familia.vt pa
tet in dicto ſuo teſtõ:ita qd̄ nulla poſſit extrahi legitima de eiſdem caſtris me-
ro et mixto imperio quas detrahi vetat ꝛ pꝛohibet ꝛ que diſpoſitio teſtatoꝛis
in hoc etiã eſt ſeruãda.iuxta dictuȝ.§.diſponat.in.d.aut.de nuptijs.Et ex alijs
rationibus ſupꝛa pꝛoxime declaratis conſiderato etiam qd̄ in ꝓhibitione fuit
adiecta cauſa vt vcȝ oia bona ſua remanerent vnita et ſemper in ſua familia et
poſteritate vnita permanerẽt:ideo valuit illa pꝛohibitio vt in.l.filiuſfamilias.
§.diuus.ff.de leg.j.cum ſua materia.ꝛ hoc de ſecundo dubio.

4 ¶†Ad tertiũ dubium ſi ex verbis dicti pꝛimi teſtatoꝛis in dicto ſuo teſtamen
to adiectis poſſit cõpꝛehendi qd̄ ipſe etiã voluerit pꝛohibere ne quarta trebel
lia.de dicta ſua hereditate detrahi poſſet per eius pꝛimum heredem ꝛ eidẽ ſub
ſtitutos.et credo qd̄ ſic.Pꝛimo per verba in dicto teſtamẽto adiecta.ibi:volẽs
ꝛ oꝛdinans idem dñs teſtatoꝛ qd̄ poſt ipſum nullo vnq̃ tpe fiat ſeparatio de di
ctis caſtris ꝛc.¶Et in alia clauſula.ibi.Et vetat alienationem fieri quãcunq̃
de bonis ſuis relictis tã amblardo q̃ dicto dño aymaro extra familiam ſuã:qꝛ
ſemper dicta bona vult remanere in famila ſua ꝛc.Et ibi ſolus ꝛ inſolidũ ipſa
caſtra cũ eoꝛum iuriſditionibus habeat ꝛ teneat loquendo ipſe teſtatoꝛ de pꝛi-
mogenito dicte ſue familie ꝛ poſteritatis.ꝛ ibi.ſine diminutione ꝛc.Per q̃ ver-
ba videtur trebellianica fuiſſe detrahi pꝛohibita.vt in.l.decem.ff.de fideicom.
liber.ita etiã tenet Bart.in.l.centurio.in.ij.q.pꝛin.ff.de vulga.ꝛ pup.quem ſe-
quitur Bald.in.d.aut.ſed cum teſtatoꝛ.C.ad leg.fal.ꝛ in.l.pꝛecibus.C.de impu.
et alijs ſubſti.Et licet aliqui doc.tenuerint cõtrariam opi.tñ in caſu noſtro de
quo agitur credo qd̄ de mente teſtatoꝛis fuit qd̄ nõ detraherent aliqua trebel-
lianice de ſua hereditate vt ſemp remaneret vnita ꝛ integra.Ex eo maxime qd̄
voluit pꝛohibere detractionem legitime qd̄ eſt maius ideo qd̄ minꝰ detractio-
nẽ trebellianice vr̃ pꝛohibuiſſe.arg.eſt vt no.in aut.multomagis vulgata.

5 ¶†Ad quartum dubium ſi trebellianica per dictum pꝛimũ teſtatoꝛem potue-
rit pꝛohiberi detrahi.In hac queſtione ſunt varie opiniones doctoꝛum in iu-
re ſcribentium quas opiniones recitaui in deciſionibus parlamenti.q.lj.Vitas
tñ eſt qd̄ non poſſit pꝛohiberi in liberis pꝛimi gradus:ꝛ ita ſeruatur in iudicã-
do vt ibi plene dixi.Sed in caſu de quo pꝛeſentialiter agitur non ſumus in ter
minis liberoꝛum pꝛimi gradus:ſed terminis liberoꝛum tertij gradus:qꝛ am-
blardus qui fecit alienationes erat de liberis tertij gradus dicti pꝛimi teſtato-
ris:ideo non potuit ipſe detrahere trebellianicam:cum potuerit pꝛohiberi de
quo plene per Bart.in.l.marcellus.ff.ad tre.ꝛ eſt cõmunis opi.vt dixi in dicta
lxxj.q.Preterea alia conſideratione non potuit ipſe amblardus vltimo defun-
ctus detrahere trebellianicã cum dicta bona fuerint per dictũ pꝛimum teſta-
toꝛẽ pꝛohibita alienari vt patet in ſuo teſtamento.ibi.ꝛ vetat alienationem fie
ri quancũq̃ de bonis ſuis ꝛc.Ideo de ipſis bonis pꝛohibitis alienari non po-
tuit neq̃ dȝ trebellianica detrahi vt dicit Bald.in aut.ſed in ea re.C.ad.l.fal.
idem tenet Azo in ſum.eo.ti.§.iuxta ceſſat.idem Bart.ꝛ Cy.in dicta auten.ſed
cum teſtatoꝛ.quos ſequitur Joan.andr.in.c.Raynardus.in gloſſ.fina.extra de
teſtamentis.¶Ad quintum ſi dictus nobilis aymo reperiatur ſubſtitutus in
dictis bonis.et clarum eſt quod ſic pꝛimo vigoꝛe teſtamenti domini amblardi
pꝛimi teſtatoꝛis eius pꝛoaui vt plene.ſ.declaraui circa pꝛimum dubium.Item

etiā vigore teſtamēti amblardi eius patris qui eū in dictis bonis ſubſtituit amblardo eius fratre vltimo defuncto.

¶ Ad ſextū dubiū ſi alienationes dictorū bonorū ſubiacentium reſtitutioni facte per amblardum vltimo defunctum fratrem dicti aymonis fuerint ipſo iure nulla ante conditionis euentū: vel ſi veniant reuocandi ad opus et vtilitatem dicti nobilis aymonis in ipſis bonis ſubſtituti.glo.in.l.fi.§.ſinautem ſub conditione.C.cōia de lega.tenet q fuerūt nulle[a] etiam medio tempore per auf.res que per quā corrigit in hoc dictus.§.ſinautem.vt ibi tenet glo.Sed glo.in duobus aliis locis tenent contrarium q immo valent dicte alienationes medio tpe videlz in.l.cum pater.§.libertis.ff.de leg.ii.et in corpore vnde ſumitur dicta auf.res que.quas duas glo.approbant doc.Cy.Pe.et Bar.in dicto §.ſinaut et iterato.Cyn.in.d.auf.res que.Sed adueniente conditione reſtitutionis finguntur nulle tales alienationes et pro non factis habent vt poſſint vendicari per dictū.§.ſinautē ſub conditione.quē.§.ſic ſummat Bart.Et corroborat hec iuris diſpoſitio ex expreſſa voluntate dicti dñi amblardi primi teſtatoris qua prohibendo alienationes dictorum bonorū inſolidum vel in parte fieri diſpoſuit q ſi que fierent eſſent nulle nulliuſq momenti vel valoris.ibi:inhibens nihilominus expreſſe idē dñs teſtator predictis ſuis heredibus tam inſtitutis q ſubſtitutis et omni eorum poſteritati q de predictis bonis nunq alienationem faciant in totum vel in parte etc.Et ſequitur et ſi per quecunq contrarium huius ſue ordinationis in futurum quoquo modo contingeret attentari illud ex tunc decernit et eſſe iubet irritum et inane:nulliuſq momenti ſeu valoris.Ex quibus propter ea apparet dictas alienationes per dictum amblardū vltimum poſſeſſorem dictorum bonorum fuiſſe et eſſe nullas:ita q dictus nobilis Aymo modernus ſubſtitutus poteſt dicta bona alienata a poſſeſſoribus vendicare.

¶ Ad ſeptimū dubiū de modo agendi quo modo et qua via ipſe nobilis aymo dicta bona per tertios poſſeſſores quibus alienata fuerūt detēta vēdicare et repetere poſſit.Ad qd dico q duo remedia ſeu due vie agendi ipſi nobili aymoni de bello monte cōpetunt.Primo videlicet ſi voluerit poterit intentare rei vēdicationem[b] ad res particulares venditas et alienatas per dictum amblardū eius fratrē cōtra ſingulares poſſeſſores:vt dicit Bar.in.d.§.ſinautē ſub cōditione.et in.l.marcellus.§.res que.ff.ad trebellia.¶ Licet cōtrarium videret prima fronte cū dicta hereditas nōdū eidē nobili aymoni fuerit reſtituta re vel verbo ideo non videntur in eū tranſmiſſe actiones iuxta.l.facta.in princi.ff.ad trebelli.Sed ad hoc reſpondetur.¶ Primo q dictus amblardus nullos habet heredes.¶ Secundo q in dictū aymonem quartum fideicommiſſariū ipſo iure ſine aliquali reſtitutione tranſferunt actiones:vt in.l.ſancimus.C.ad trebel. ¶ Uel etiam ſi voluerit poterit ipſe nobilis aymo intentare beneficium legis edicto.C.de edic.diui adriani tollendo.petēdo ſe mitti in poſſeſſionē caſtri montis fortis et aliorum bonorū q quōdā habebāt et poſſidebāt dicti duo teſtatores vcz pro

a ¶ Fuerūt nulle. Uide decis.queſt. cccccccxi.

b ¶ Rei vēdicationē ſi preb[us] alienatis ſubiacentib[us] reſtitutioni cōpetat rei vēdicatio ď quo etiā i ſingularib[us] mcis fo.cxxx.

anus ⁊ pater dicti aymonis tꝑib⁹ coꝝ vite ⁊ mortis ꝑ exhibitiōe dictoꝝ̄ ſuoꝝ̄ teſtōꝝ̄ attēto ꝙ dicta hereditas ꝑ aliquem aliū nō eſt eidē aymoni reſtituenda ſꝫ hr̄ eidē ꝓ reſtituta per.§. prime alle. Qꝛ dicūt doc.vcꝫ Bald.vt refert ⁊ eū ſequitur dn̄s Ja.de puteo in.l.centurio in.ix.col.ff.de vulg.⁊ pupillari illud
6 †bn̄ficiū dicte legis edicto cōpetit etiā fideicōmiſſario vniuerſaliᵃ vbi hereditas hr̄ ꝓ reſtituta ita ꝙ nō eſt op⁹ miniſterio alteri⁹.ita dicit ipſe ⁊ idē dicit Ja.de but.l.d.l.edicto.ſꝫ dicta hr̄ditas de q̄ agit hr̄ ꝓ reſtituta vt dixi.s.in pn̄.pn̄tis dubij igit ⁊c.

a ¶ Fideicōmiſſario vlī. An fideicōmiſſari⁹ q̇ poſſidet ſit legitim⁹ ꝯdictor vr̄ ꝙ ſic ꝑ.l.filiā fratrib⁹. ſm̄ vnam lecturaꝫ.ff.ad trebel.⁊ ita ibi tꝫ Bart. ideꝫ tenent Bal.⁊ Sali. in.l.fi.C.de edicto diui adri.tollen.

¶ Sꝫ videret nō eſſe tutū ꝙ dict⁹ nobilis aymo petat ſe mitti in poſſeſſionē dictoꝝ̄ bonoꝝ̄ in ḡne cū ipſe iā poſſideat caſtrū bellimōtis. Sꝫ ad hoc dico ꝙ dictū bn̄ficiū legis edicto etiā cōpetit poſſeſſori nō vt ſibi tradat poſſeſſio ſꝫ vt ſibi talis poſſeſſio cōfirmet per.l.iiij.§.miſſum.ff.de carb.edic. Et ita ibi tꝫ Bar. ⁊ alibi dicit Sali. ꝙ poſſeſſori cōpetit bn̄ficiū dicte.l.fin.de edicto.in.l.j.C.de dona.que ſub modo vbi dicit quod ſi ſtatuto caueat ꝙ in heredes transferatur poſſeſſio ſine apprehenſiōe ꝙ nihilominus ipſe heres poterit intentare dictum remediuꝫ.l. edicto⁊qꝛ non plene poſſidet cum per alium poſſideatur.

¶ Ad octauū dubium ptꝫ r̄ſio ꝙ dicti particulares emptores dictoꝝ̄ bonorum nō poterūt opponere aduerſus petita ꝑ dictū Aymonē ꝙ ipſe amblardus frater dicti aymonis potuerit alienare de dictis bonis ſaltim vſqꝫ ad legitimā ⁊ trebellianicā. Qꝛ iſtud nō eſt verū qm̄ ipſe amblardus alienando nō potuit detrahere de dicta hereditate aliquam legitimam neqꝫ aliquām trebellianicam cauſis ⁊ rationibus ſupra plene deductis ⁊ declaratis in ſecundo tertio et quarto dubiorum.

¶ Ad nonū dubiū Si dicta dn̄a Margareta de Caſſenatico relicta dicti amblardi vltimo defuncti poterit īpedire expeditionē dicti caſtri mōtis fortis eidē aymoni fiēdā volendo retinere iure hypotece donec eidē fuerit ſolutum de ſua dote iuxta affectū cōſtāte eoꝝ̄ matrimonio ꝑ dictū amblardū eius virū ſibi factū: ac ēt pro ſupeꝛuita ⁊ iocalib⁹ ſibi in ꝯtu eoꝝ̄ matrimonij
7 donatis. † Et vr̄ ꝙ ſic: qꝛ fili⁹ rogat⁹ ſi legitima ſibi nō ſufficiat: pōt de bonis ſubiacētib⁹ reſtitutiōi alienare vel hypotecare ꝓ dote cōſtituēda vel donatiōe ꝓpter nuptias vt declarat tex.i.d. aut.res q̄.⁊ ſilr̄ ēt pōt talia bona hypotecare ꝓ dote eius vxori reſtituēda: vt vult gl.ij.in pn̄.in.d.aut.res que.ibi itē in exigenda vt ſi amplā dotē filiuſfamilias ab vxore habuerit ⁊c. quā gl. ibi ſequit Jo.fa. ¶ Sed his nō obſtātib⁹ dico ꝯꝛiū ꝙ imo dicta dn̄a Margareta nō poterit retinere dictū caſtrū montis fortis iure hypotece ꝓ dictis ſuis dote/iocalib⁹/⁊ ſupuita. Rō qꝛ dicens prim⁹ teſtator a quo dicta oīa bona ꝓceſſerūt ꝓhibuit oēꝫ alienationē in totū vel in pte. Et voluit oīa dicta ſua bona integraliter ⁊ ſine diminutiōe inſolidū ptinere ⁊ deuenire debere primo nato ſue poſterioritatis: ita ꝙ ipſe p̄mo nat⁹ in dictis caſtris bellimontis: ⁊ mōtis fortis ſuccedat ſol⁹ ⁊ inſoliduꝫ ⁊ de ipſis ſol⁹ homagiū faciat dn̄o nr̄o dalphino. iſta ſunt ꝟba dicti teſtatoris in diuerſis paſſibus ſui teſtamēti collectis. Quibus ꝟbis cōſideratis attēta ꝙ dicta ꝓhibitiōe alienatiōis dicte ſue

hereditatis illa prohibitio teſtatoris que cōcurrit cū prohibi-
tione legis cōprehēdit caſus ſpeciales a iure in.d.auth.declara
tos.ita vt ipſe filiꝰ rogatus etiā in illis caſibꝰ a iure ſibi pmiſ-
ſis nō poteſt alienare nec obligare res ſubiacētes reſtitutioni
obſtāte dicta ſpeciali prohibitione teſtatoris ꝙ cū cōcurrat cū
prohibitione iuris abſorbet caſus ſpeciales a iure pmiſſos vt
pbat clare text.in auth.de aliena.ꝛ emphiteo.in.§.ſanctiſſimas
vero eccleſias.colla.ix.ꝛ facit ꝓ hoc qđ no.per gl.in.c.verū.ſup
verbo debeat reuocari.circa fi.extra de ꝯdi.appoſitis.Et qđ di-
cta auth.res que.ꝗ permittit res ſubiacētes reſtitutioni aliena
ri vel hypotecari pro dote vel donatione propter nuptias non
habeat locū vbi interuenit ꝓhibitio teſtatoris.dicit et iꝫ Bal.
in feu.l tit.qualiter feu.olim poterat alienari.in.§.donare aūt.
circa prin.ibi:oppo.de auth.res que ꝛc.Et facit rō vltra Bal.qꝛ
verba de aliquo debent operari in teſtamētis.l.ſi qͥs.ff.de leg.
j.ꝛ etiā in cōtractibus vt in.l.ſi ſtipulatus.ff.de vſu.ſed de ni-
hilo operaꝛ dicta prohibitio teſtatoris niſi cōprehenderet ca-
ſus a iure exceptatos.igiꝛ ꝛc.Preterea dictū caſtrū montis for
tis eſt feudale:ideo nō hꝫ locum circa caſum noſtrū dicta auth.
res que.vt in caſibꝰ ſpecialibꝰ ibi expreſſatis potuerit dictū ca
ſtrū montis fortis hypotecari dicte dn̄e pro iocalibꝰ ſuperui-
ta ꝛ reſtitutione ſue dotis.Ita dicit Bal.vbi ſupra ꝓme:cum
etiā res feudalis ꝓhibeat hypotecari.vt in feud.de ꝓhi.feu.
alie.p frede.in prin.¶ Poſſet etiā opponi dicte dn̄e Margare-
te qđ nō cōſtat de ſolutione ſue dotis niſi p ſimplicem cōfeſſio
nem dicti ſui mariti factā conſtante matrimonio:iō ſibi obſta-
a bit exceptio nō numerate dotis[a] vt vult glo.in.l.fi.C.de dote
cauta ꝛ non numerata in glo.j.in fi.facit.l.aſſeueratio.ꝛ.l.ſi ex
cautione.C.de nō nu.pecu.ꝛ ibi Bar.¶ Sed non erit neceſſe di-
cto nobili aymoni dictam exceptionē non numerate dotis op-
ponere cum ipſe non ſit heres dicti amblardi viri quondam
dicte dn̄e margarete ꝛ ſi non teneatur dictam dotem reſtitue-
re:nec alia ſua debita ſoluere iura ſunt in aperto.

a ¶ Excep. nō nu.dotis de hac materia in ſing.meis. fo.cl.ſlo.

¶ Conſilium.cxlj.

NObilis Joannes de monte orſerio dicit ſe nō teneri
reſpondere petitioni reconuentionali cōtra eum tra
dite in cauſa per Joannem borrelli filiū Claudij bor
relli.ratio dicit ipſe qꝛ lis erat cōteſtata in cā ān tra
ditionē dicte petitionis recōuētionalis nec p ante
fuerat ꝓteſtatū p dictū borrelli qđ ipſe vellet dictū de monte
orſerio recōuenire:ꝛ allegat ꝓ ſe cle.ſepe.in verſi.verū.de vb.
ſig.Sed cōtrariū eſt veritas in caſu de quo agiꝛ inter dictas
partes:qꝛ imo dꝫ admitti talis petitio recōuentionalis etiam
poſt litē ꝯteſt.durāte eodē iudicio ꝛ inſtātia iudicij ſcꝫ vſqꝫ ſit
cōcluſum in cā:qꝛ dū negociū diſcutiꝛ dꝛ iudiciū vt in.c.forus.
extra de ver.ſig.Jō pōt fieri recōuētio etiā nulla ꝓteſtatiōe p-
miſſa:ꝛ hoc corā tā iudice ordinario ꝙ delegato.vt in.c.diſpen
dia.§.reus.extra de reſcrip.ꝛ etiā qđ poſt litis ꝯteſt.fieri poſſit
recōuentio habetur in.c.vno.extra de mutuis petitionibus.
ibi rn̄ſione facta ꝛc.quia per reſponſionem fit litis conteſtatio

vt in.c.vno.extra de litis cõteſt.Et in hac opi.qđ poſſit fieri reconuentio etiam poſt litis conteſt.videtur inclinare Inno.in.d.c.vno.de mu.peti.hanc eandem opi.mouens etiam ſequitur ſpe.in ti.de recõuentione.in.§.ſequitur videre.hãc partem tenet glo.in.d.c.de mu.peti.⁊ Bar.in auť.⁊ q̃nr.C.de ſen.⁊ interlo.om.iudi.⁊ Jo.fab.hoc idem tenet ibidem.Nec obſtat dicta cle.ſepe.ex aduerſo al-leg.quia loquitur in cauſis ſummariis in quibus ex forma commiſſionis pro-cedi debet ſummarie vt ibi ſatis declarat tex.in ipſa cle.ſepe.In aliis vero cau-ſis in q̇bus requiritur plena cognitio vt in caſu de quo hic agitur fieri poteſt reconuentio etiam poſt litis conteſt.vt dicunt Inno.⁊ ſpe.in locis.ſ.alleg.

Summarium.

1 Actio iniuriarum infamat.
2 Condemnatus actione iniuriarum eſt infamis.

Conſilium.cxlii.

Franceſia nunc vxor Ludouici geniſij de cyriaco obtulit petitionem in curia dicti loci contra nobilem Franciſcum de burgo in qua petitione ipſa concludit qđ dictus nobilis Franciſc⁹ de burgo condemnetur ad ſibi ſoluendum.xxx.ſcuta auri pro iniuria ſibi vt aſſerit illata per dictum nobilem Franciſcum de burgo:in eo qđ ipſe dictam franceſiam defloravit vt ipſa franceſia in dicta ſua petitione aſſerit.Et ad probationē dicte ſue petitionis petit qđ dictus nobilis Franciſcus de burgo iuret ſi eam carnaliter cognouerit ⁊ eam ad hoc faciendum induxerit blandiciis ⁊ verbis in petitione declaratis:⁊ eſt parata ſtare iuramento ipſi⁹ nobilis Franciſci promiſo qđ ipſe preſtet illud iuramentum ſuper brachio vel aliis reliquiis.s.Antonii Alioquin paratā ſe ibi offert illud iuramentum preſtare:⁊ qđ ſibi deferri in defectu dicti nobilis Franciſci nolentis iurare petit.Modo queritur ſi dicta franceſia bene petat:⁊ ſi ad illud iuramentum preſtandum per reum vel per eam modo quo petit debeat admitti.

1 †Et credo qđ non:quia actio iniuriarum infamat.l.athletas.§.fi.ff.de his qui notantur infamia.⁊ in.§.ex quibuſdam.inſti.de pena temere litigantium.dico etiam ſi ciuiliter intentaretur actio iniuriarum:quia ibi tex.loquunť gñalr:iđ gñaliter ſunt intelligendi.l.j.§.⁊ generaliter.ff.de lega.preſtan.cum ſi.et qđ
2 condemnatus actione iniuriarum ſiue ciuiliter ſiue criminaliter ſit infamis:ſentit expreſſe glo.C.ex quibus cauſis infa.irrogatur.in.l.decuriones.in gloſ.ſuper verbo natus.Ideo cum illa actio iniuriarum per dictam franceſiam intentata infamet per.ſ.alleg.non eſt in ea propterea locus delationi iuramenti vt expreſſe dicit Joan.and.in.c.cum ſunt partium iura.de regu.iur.lib.vj.in glo.fi.in fine.Plus ibi dicit Joan.and.qđ nec etiam eſt locus delationi talis iuramēti vbi eſt cauſa ardua:ibi vel ardua ⁊c.Sed in caſu de quo hic agitur cauſa eſt bene ardua:quia ſi deferretur ſibi dictum iuramentum prout ipſa petit ⁊ ſibi franceſie crederetur ſuper in ſua petitione declaratis:videlicet qđ dictus reus eam carnaliter cognouerit et defloraverit:ſequeretur contra dictum reū pena capitalis.iuxta.l.vnam.C.de raptu.virgi.cum ſua materia:ideo non eſt eidem dictum iuramentum deferendum;⁊ hoc iam patet:quia in prima et ſecunda dietis in cauſa tentis benedictus morelli etiam comparuit pro domino cyriaci vt eius procurator generalis:qui videtur velle agere pro pretenſo intereſſe fiſci contra dictum reum ad cauſam premiſſorum:ideo eſt cã iſta grauis et ardua in qua propterea non eſt tale iuramentum deferendum dicte franceſie poſito quod ipſe reus recuſauerit in proceſſu nolle iurare per p̄miſſa.Nec obſtat.l.manifeſte turpitudinis.ff.de iureiuran.quia quod ibi dicitur verū eſt niſi ſubeſſet iuſta cauſa recuſandi vt ple:per Bar.in.d.l.manifeſte turpitudinis.Sed

nis. Sed in caſu de quo inter dictes partes agitur ſubeſt iuſta cauſa propter actionem iniuriarum intentatam que infamat ꝛ ſuper qua non debet deferri nec referri tale iuramentum vt ſupꝛa plene dixi.igitur ꝛc.

¶ Summarium.

1 ¶ hypoteca poſterioꝛ pꝛefertur pꝛioꝛi.
2 Creditoꝛ ſecundus an pꝛeferatur pꝛimo.

¶ Conſilium.cxliij.

Supꝛa in conſilio.cxl.omiſi tractare de vno alio puncto ꝛ poterat eſſe.x.dubium vcʒ ſi nobilis Aymo de bello monte ibi nominatus poterit vt heres ſue matris euacuare intentionem dñe margarete de caſtenatice ad cauſam reſtitutionis dotis eiuſdem nobilis aymonis matris que erat anterioꝛ in hypoteca caſtri montis foꝛtis ꝛ alioꝛum bonoꝝ.Et videtur qꝺ ſic quia illa hypoteca pꝛo dote matris nobilis aymonis eſt anterioꝛ:et ideo videretur debere pferri poſterioꝛi hypotece dicte domine margarete iuxta.l.qui generaliter.cuʒ ſua materia.ff.qui po.in pigno.habean.

1 ¶ †Sed his nõ obſtãtibus credo qꝺ hypoteca poſterioꝛ dicte dñe margarete pꝛeferretur pꝛioꝛi hypotece matris dicti nobilis Aymonis. Et fundamentum capio:quia ipſa margareta rem hypotecatam poſſidet quia dicta.l.qui generaliter.intelligitur quando ambo creditoꝛes ſimul concurrunt:et neuter ipſoꝛum poſſidet:nam† ſi ſecundus creditoꝛ poſſideat non pꝛefertur pꝛimus.C.de pig.auten.hoc ſi debitoꝛ.iſta ſunt verba Barto.in dicta.l.qui generaliter.in fi. Quia dicit ipſe aut pꝛimus creditoꝛ habet tacitam et agitur contra ſecundum creditoꝛem niſi excuſſo pꝛincipali debitoꝛe.ff.de iure fiſci.l.mochis.in pꝛin.Si autem pꝛimus creditoꝛ habeat expꝛeſſam hypotecam hodie de iure nouo non agitur contra ſecundum creditoꝛem niſi excuſſo pꝛincipali.C.de pig.l.perſecutione.et auten.ibi poſita.et in auten.de fideiuſſoꝛibus.§.pꝛimo.et.C.de acti.et obliga.auten.ſed hodie.Iſta ſunt verba foꝛmalia domini Barto.in dicta.l.qui generaliter.Et ideo per pꝛemiſſa dictus nobilis aymo non poterit agere hypotecaria vt heres dicte ſue matris contra dictam dominam margaretam que poſſidet caſtrum montis foꝛtis niſi pꝛius diſcuſſis heredibus domini amblardi mariti qui dictam dotem recuperauit.Et ſi diſcutiantur heredes dicti amblardi mariti qui dictam dotem recuperauit reperietur ipſe nobilis aymo dicti debitoꝛis eius patris tanquam heres ſubſtitutus dicti ſui patris debitoꝛis ſe intendit iuuare de ipſo teſtamento domini amblardi eius patris debitoꝛis: ideo repelletur ipſe nobilis aymo:quia illa actio ſua hypotecaria fuit confuſa per aditionem hereditatis eius patris debitoꝛis.l.debitoꝛi.C.de pactis.cuʒ ſimi.quia ipſe nobilis Aymo fideicommiſſarius vniuerſalis loco heredis habetur.l.pꝛima.poſt pꝛincip.ff.ad trebellia.et.l.ſi filius.ff.quod cum eo.et.l.ſi pater.ff.de heredi.inſtitu.et ſicut heres habet ius deliberandi:ſic etiam fideicommiſſarius vniuerſalis.gloſſ.Barto.et Iaco.de puteo in.l.cum filio.in.xvi. colum.ff.de lega.pꝛimo.

¶ Summarium.

1 ¶ Titulus inualidus nullum effectum pꝛoducit validum.
2 Teſtes ſingulares non pꝛobant.
3 Reintegrari non dicitur qui non fuit ſpoliatus.
4 Compꝛomiſſum de re ſpirituali non fit in laicum.

¶ Conſilium.cxliiij.

Conſi.do.Guido.pape. C

CIrca proceſſum diffinitum per duos arbitros inter dominū Jo-
annem pollonis rectorem capelle ſancti Georgū in eccleſia paro
chiali moreſcelli fundate: temere agentem ex vna parte. Et do-
minum Guichardum caſſini curatum dicte eccleſie paro. hialis
vt rectorem maladerie moreſcelli ſe defendentem ex altera. Pu-
to dicendum qḋ dicti domini arbitri male ⁊ indebite iudicaue-
runt pronunciando dictum pollonis ad cauſam dicte capellanie reintegran-
dum fore in poſſeſſione exigendi a dicto rectore maladerie moreſcelli vnum ſe
ſtarium frumenti annale ſuper terra in libello confinata cauſis et rationibus
ſubſcriptis.

1 ¶ † Primo quia dictus dominus Joannes pollonis actor agit in dicta cauſa ex
inualido et a iure reprobato titulo dum in prin. primi articuli dicti ſui libelli
pretendat dictum ſeſtarium frumenti annuum ſibi deberi ex pretenſa concor-
dia dudum facta inter olim curatum moreſcelli: ⁊ rectorem dicte capelle ſancti
Georgū. Quia ſi ⁊ illa cōcordia cōſtaret illa nō valuit nec debet ſortiri effectū:
maxime poſt mortem tranſigentiū cū nō fuerit illa pretenſa cōcordia appro-
bata neq̄ ratificata per papā: ideo non tranſiuit in ſucceſſorē rectoris dicte
maladerie per. c. veniens. extra de tranſac. ⁊ ibi tex. notabilis ad hoc. Et cū ille
pretēſus titulus ſit infectus ⁊ a iure reprobatus/impedit ꝓpterea reintegra-
tio fieri: ⁊ nō debuit ꝓpterea ipſe pollonis reintegrari in poſſeſſione percipiē-
di dictū annuum cēſum cū illa poſſeſſio ſit ꝯ ius. iuxta. c. ad decimas. cū mate-
ria ſua. de reſti. ſpo. lib. vj. Si eñ titulus ſit ꝯ ius: ergo ⁊ poſſeſſio tanq̄ acceſſo-
ria. iuxta. c. acceſſoriū. de reg. iur. lib. vj. ideo dicti dñi arbitri nō debuerunt per
eorum ſententiam reintegrare dictum pollonis in dicta ſua pretenſa poſſeſſio-
ne. iuxta dictum. c. ad decimas.

2 ¶ † Scdo qꝛ dictus pollonis actor nō probauit eius pretenſum poſſeſſoriū: qꝛ
nullus teſtiū dicti pollonis deponit qḋ viderit ſolui dictū ſeſtarium frumenti
cenſus per dictū dñm Guichardum caſſini rectorem dicte maladerie: nec eius
predeceſſores. Et ſi deponent qḋ dici audiuerunt dicto dño Guichardi qḋ ipſe
ſoluerit predeceſſori dicti pollonis illi teſtes ſunt ſoli ⁊ ſingulares ⁊ nō conte-
ſtes ideo nō probant. l. iuriſiurandi. in fi. C. de teſti. cum ſimi. Plus dico in hac
materia poſſeſſorū qḋ teſtes non deponunt de aliquo pretenſo poſſeſſorio: ſed
ſimpliciter deponunt de nudo facto videlicet de pretenſa cōfeſſione aſſerte ſo-
lutionis dicti ſeſtarū ⁊ non dicunt qḋ vigore poſſeſſorū fuerit ſolutum dictum
ſeſtarium frumenti: ideo illud nudum factum nō probat poſſeſſionem ſeu quaſi
niſi concurſu ſaltim. xl. annorum de quo tempore non deponunt dicti teſtes:
ideo non fuit probata pretenſa poſſeſſio dicti pollonis per ea que dicit Jo. fab.
licet loquatur de cōſuetudine in. §. ex nō ſcripto. inſti. de iure natu. ibi: ſed an ſit
neceſſe ⁊c. ⁊ tetigi de hoc ſupra conſi. cxxxj. in primo queſito. ideo notāter dicit
glo. qḋ perceptio penſionis nō probat dominium neq̄ poſſeſſionem vt in. c. cū
Bertholdus in glo. ſuper verbo quodam iure. extra de re iudi. idem tenet Uin
centius vt refert Ant. de but. in. c. inter dilectos in. §. porro. de fi. inſtru. nā non
ſufficit dicere percepi pēſionē vt probetur poſſeſſio ſeu quaſi ſed opꝫ qḋ ſoluēs
et recipiens declarent qḋ aīo ⁊ intentione acquirendi poſſeſſionē ſeu quaſi re-
cipienti illud ſoluat: ⁊ non ſufficeret nudum factum vt dicit Jo. fab. vbi ſupra.

3 ¶ † Tertio quia et ſi dictum pretenſum poſſeſſorium fuiſſet probatum adhuc
non debuiſſet ipſe pollonis reintegrari in dicta poſſeſſione cum nō fuerit ſpo-
liatus: nam vt deponunt teſtes hincinde in cauſa examinati/dictus rector ma
laderie dicebat ſe non teneri ſoluere dictum aſſertum annuū cenſum niſi fuiſ-
ſet informatus quod eum deberet ad cauſam dicte rectorie. ſic enim dicendo ⁊

faciendo non habuit ipſe rector animum ſpoliandi:ideo contra eum nõ debuit intentari interdictũ reintegrãde. vt dicit Inno. in.c.querelã.ſuper verbo ſubtractã.in prin.ibi:ſecus autẽ dicere ꝛc.extra de elec.ꝛ ille anim⁹ nõ ſpoliãdi probatur ex declaratione verborũ dicti rectoris dum ipſe dicit ꝙ volebat añ oĩa informari de quibus verbis deponunt dicti teſtes hincinde examinati. Probaretur etiã aliter ille animus vz ꝙ non denegauit ſoluere animo ſpoliandi ſed ſolũ donec fuiſſet informatus:vz iuramento dicti rectoris vt ple.in ſtatuto dalphi.ſi quis per literas.in glo.fi.ibi:ſed qualiter probabitur ille animus ꝛc.et in alia glo.ſuper verbo vel quaſi in.viij.col.

4 ¶ Quarto qꝛ non potuit cõpromitti de re de qua agit̃ in arbitrũ laicũ:qꝛ quando agitur etiã de re ciuili que habet aliquid spirituale annexũ non poteſt cõpromitti in laicum [a] ꝛ clericum ſine licentia ſuperioris.vt dicit gloſ.in.c.contingit.extra de arbitris. ¶ Et ſi quiſpiam diceret ꝙ ille cenſus de quo agitur nõ habet aliquid ſpirituale annexum.ad hoc dico ꝙ ille cenſus dicitur annexum rei ſpirituali:vz dicte capelle ſancti Georgij.idõ ſapit naturã rei ſpiritualis cui dicitur dictum ſeſtariũ frumenti annexum:ꝛ debet cẽſeri res ſpũalis tanꝗ̃ annexa rei ſpirituali. per ea que dicit gloſ.in.c.j.extra ne ſe.vacãte.in gloſ.iij.facit.l.ſi fundus.§.ſed ſi inſulã.ff.de vſufru.facit.c.ad attollentes.in fi. extra de ſta.mo. Ideo non potuit cõmpromitti in dñm Joannem de ſancto Germano quia laicus:licet dominus Ludouicus ruffi eius coarbiter ſit eccleſiaſticus:ꝛ ſententia per eos inde lata fuit et eſt nulla per ea que legun.et notan.in dicto.c.contingit.extra de arbitris.

a ¶ In laicũ. ſi poſſit compromitti in laicum de re ſpũali vide in rep. l. ſi ſe ſubijciãt. in li. repetitio. mearum. folio clxxxv.

¶ Conſilium.cxlv.

Dominus ludouicus porterij legũ doctor quondam in ſuo teſtamento prelegauit dño franciſco porterij eius filio domum ſuã ipſius teſtatoris vocatã de cathena ſitã vienne in recompenſationẽ.clxxx. florẽn.in quibus ipſe dominus ludouicus tenebatur dicto dño franciſco eius filio pro dote eius quondam matris ꝛ prime vxoris dicti dñi ludouici ab ipſo dño Ludouico recuperata:que domus ex poſt fuit combuſta/viuente adhuc dicto domino Ludouico teſtatore. modo queritur ſi Joannes porterij coheres dicti domini teſtatoris debeat ſoluere dicto dño franciſco alteri coheredi ſaltim medietatem dicte dotis vel ſaltim medietatẽ valoris dicte domus. ¶ Et credo ꝙ non eũ fundus dicte domus ꝛ parietes ꝛ adhuc ibi remaneant et ſic non perijt tota ipſa domus:licet effecta fuerit deterior: ideo remanet legatum iuxta diſpoſitionem dicti teſtatoris.argu. quod ſi pendente conditione.in.§.j.ibi ſane ſi res extet licet deterior facta eſt.ꝛc.ff.de periculo et commodo rei vendite. et eſt ratio ſm odofredum.quia vbi res omnino non perimitur ſi extat cõditio nõ inuenit rẽ in qua poſſit figere pedes ſuos:et ſic nulla eſt vẽditio:ꝛ ſic eſt periculũ vẽditoris ꝛ reddi dꝫ pretiũ emptori. Sꝫ vbi nõ perimit̃ res:ſꝫ deterior facta ſi extat ꝯditio: inuenit rẽ in q̃ poſſit pedes ſuos ponere ꝛ vẽditio ſicut dicim⁹,

de re data in emphiteoſim vt in.l.j.in prin.C.de iure emphi.Sic ergo in propoſito:quia remanſit fundus dicte domus legate tenet legatum per predicta maxime quia ipſe dominus franciſcus dictum legatum agnouit poſt mortem patris dictam domum poſſidendo ſeu fundum eiuſdem:et adiuit hereditatem patris ſine beneficio inuentarij:ita quod actiones ſue ſibi ſalue non remanſerunt ad repetitionem dicte dotis materne.arg.l.cum a matre.cum ſua materia.C.de rei vendica.

¶Summarium.

1 Sententia interlocutoria que dicatur.
2 Interlocutoria quando vim diffinitiue dicatur habere.
3 Appellatio quando deſerta dicatur.
4 Appellatio que admitti ⁊ que repelli debeat.

¶Conſilium.cxlvj.

Egregius dominus Joannes de ſancto germano legū doctor tunc iudex curie communis grationopo.in quadam cauſa corã eo vertente inter Joannē borrelli inſtãtem ex vna parte ⁊ me guidonē pape ex altera defendētē ꝓcedēdo in ipſa cauſa ordinauit dictum borrelli non eſſe in dicta cauſa audiendū. quia excommunicatus: me guidonē pape abſoluendo ab inſtantia dicte cauſe:A qua ordinatione dictus borrelli appellauit ad dñm iudicem appellationum totius dalph.coram quo dño iudice appellationum dictus borrelli obtulit libellum appellatorium aduerſus quem libellum ego Guido oppoſui quod erat appellatum ab interlocutoria:⁊ quod propterea illi libello non erat reſpondendum. dictus tamen dominus iudex appellationum dicit in ſua ordinatione qđ dicta ordinatio dñi iudicis a quo habet vim diffinitiue:⁊ propterea ordinauit dicto libello appellatorio eſſe reſpondendum litem conteſtando.quam ordinationē ego guido pape petij contrarium imperio reuocari:pars aduerſa dicit nõ eſſe reuocandam modo queritur ſi debeat reuocari.pro cuius queſiti reſponſione videnda ſunt queſita ſubſcripta:⁊ in iure examinanda. ¶Primo ſi dicta ordinatio dicti domini iudicis a quo ſit ⁊ cenſeri debeat ſimplex interloquutoria. ¶Secundo vel ſi cenſeri debeat habere vim diffinitiue ſententiē dicta interloquutoria. ¶Tertio ſi appellatio dicti borrelli ſit deſerta. ¶Quarto ⁊ ſi nõ eſſet dicta appellatio deſerta ſi debeat admitti obſtãte ſtatuto dalp.in quo ꝓhibet

1 indiſtincte ab interloquutoria appellari. ¶†Ad primū queſitū ſi dicta ordinatio domini iudicis a quo cenſeri debeat mere interloquutoria.ad quod dicendum puto qđ ſic:quia ſententia ab obſeruatione iudicij eſt interloquutoria ratio quia ſemper remanet primeua actio vt dicit ⁊ tenet Bald.in.l.ij.C.de epiſcopali audientia.in.vj.colum.ibi:et ex hoc infero ⁊c.Sic etiam ſententia que fit ſuper miſſione in poſſeſſionem ex ſub decreto eſt interloquutoria licet tribuat ius quia non diffinit negocium principale.ita dicit Bartolus poſt Dynum in.l.ij.ff.de appellatio.recipien.⁊ in.l.ſi finita.§.iulianus.⁊ in.§.ſi forte.ff. de damno infecto.Idem tenet Odofred.in autentica qua in prouincia.C.vbi de crimine agi opor.Sic etiam videmus quod ſententia lata ſuper deſertione appellationis eſt interloquutoria cum non imponatur finis in negocio principali.ita dicunt ⁊ tenent Bald.Salic.⁊ docto.in.l.preſes.C. quomodo ⁊ quando iudex.Et pro hoc facit gloſſ.in clemen.prima de ſequeſtra. poſſeſ.⁊ fructuum. dum ibi dicitur quod ſententia interloquutoria eſt que inter principium et finem cauſe fertur ſuper his que incidunt vel emergunt vt in caſu de quo agit ⁊ hoc de primo queſito.

2 ¶†Ad ſecundum queſitum ſi dicta interloquutoria de qua agitur habeat

a vim diffinitiue[a]. Dico quod non poſt Bart. quia illa interloqu toria dicitur habere vim diffinitiue ſententie que continet ali quid dari vel fieri. vt dicit Barto. in. l. ne. quicq̃. §. decretum. ff. de officio procõſulis: vel quando eſt talis interloquutoria que parat preiudicium negocio principali vt dicit Barto. in. l. ticia. ff. de accu. ⁊ in. l. eius qui. ff. de appella. recipien. ſed ordinatio iudicis a quo de qua hic agitur non parat preiudicium nego cio principali. nec continet aliquid dari vel fieri: ideo dici de bet ſimplex interloquutoria. ⁊ hoc de ſecundo queſito.

a ¶ Uim diffinitiue. de hoc vide .3. q̃ſi. lxix. in quito q̃ſito.

3 ¶ † Ad tertium queſitum dico quod dicta appellatio borrelli eſt deſerta: quia in primo articulorum dicti ſui libelli ipſe bor relli pretendit dictam interloquutoriam a qua fuiſſe latam die quinta Aprilis. M.cccclxx. Et tamen per inſtrumentum ſue pretenſe appellationis nõ apparet quod ipſe appellauerit niſi die vltima dicti menſis Aprilis: et ſic non apparet quod ipſe appellauerit infra .x. dies ideo dicta ordinatio a qua remanet rata ⁊ firma iuxta auten. hodie cum ſua materia. C. de temporis

4 appella. ideo non eſt dictus libellus reſponſalis. ¶ † Ad quar tum queſitum dum queritur: ⁊ ſi a dicta ordinatione qua fuiſ ſet infra tempus debitum appellatum ſi dicta appellatio bor relli debeat admitti ⁊ ſuper ea inſiſti. Ad hoc dicendum eſt bre uiter quod dicta appellatio non eſt admittenda ſed repellen da ⁊ reſpuẽda: quia dñs noſter rex modern[9] ⁊ tũc dalphi. ſtatuit et ordinauit appellationes non eſſe admittendas: ab interlo quutorijs que in diffinitiuã poſſunt reparari non faciendo dif ferentiam de ſimplicibus interloquutorijs ad alias interlo quutorias vim diffinitiue habentib[9]: ſed generaliter loquitur adeo generaliter intelligendum. l. j. §. generaliter. ff. de leg. pre ſtandis. cum ſi. Et licet in dicto ſtatuto dalphi. ſint ſubiuncta verba ad nos vel ad ſupremum conſiſtorium noſtrum ⁊c. Idem intelligi debet de alijs appellationibus ab interloquutorijs q̃ emittuntur ab inferioribus iudicibus ad quoſcunq̃ alios iu dices dalphi. etiam inferiores a dicta curia parlamenti per ea que dicit gloſ. ⁊ Jo. an. in. c. cordi. de appella. lib. vj. ſuper verbo ad nos: etiam ſtilus omnium curiarum ſeruat diſpoſitionem dicti. c. cordi. non obſtantibus illis verbis ad nos: quia de ſtilo curiarum etiam temporalium in quibuſcunq̃ appellationibus etiam ſi non appelletur ad papam non appellatur ab interlo quutoria in ſcriptis cũ expreſſione cauſarũ grauaminis aliter appellationes pronunciantur deſerte. Et debitis propterea vos egregie domine iudex appellationum preſentem cauſam ⁊ partes dicto domino iudici a quo pro ſua ordinatione exequẽ da reſpectu condemnationis expenſarum remittere et dictum borrelli temere appellantem in expenſis dicti domini guido nis in hac cauſa appellationis factis cõdemnare: vt dicit text. in. d. c. cordi. l. j. §. q̃d ſi appellator: ⁊ hoc de quarto ⁊ vltimo q̃ſito.

¶ Summarium.

1 Dominium directum quando ſic dicatur probatum vt ad commiſſum agi poſſit.

2 Donatio omnium bonorum quando valeat.

3 Teſtamentum an poſſit reuocari per inſtrumẽtum donationis ſequens.
4 Diſponere an poſſit quis inter viuos de bonis ſuis poſt teſtamẽtum cõditum.
5 Sententia arbitratorum quando nulla dicatur.
6 Res emphiteoticaria an poſſit alienari domino irrequiſito.
7 Laudimia de iure debentur ex donatione.
8 Donatio valida non inualidatur per arbitratorum ſententiam.
9 Mora qualiter purgari debeat.

¶ Conſilium.cxlvij.

Conſilium pro.R.in chriſto patre et dño do.ſybaudo alamandi de chiſilina diuina prouidentia epiſcopo grationopol.ſuper proceſſu cauſe vertentis coram venerabili ⁊ egregio viro domino offi‑ciali grationopolis inter dictum.R.in chriſto patrem ⁊ dñm:dñm epiſcopum gronopolis agentem ex vna parte:⁊ honorabilẽ Claudium valerij reum ex altera ad cauſam libelli ſuper commiſſo tra‑diti contra dictum valerij reum ad cauſam domus in dicto libello confinate: pro cuius proceſſus deciſione ⁊ diffinitione puto ſequentia dubia fore in iure examinãda ꝑ declaratione iuris ⁊ intentione dicti domini epiſcopi gronopo. ¶ Primo ſi in dicto proceſſu dictus dominus epiſcopus probauerit directum dominium vt potuerit agere ad cõmiſſum dicte domus prout agit in dicto ſuo libello. ¶ Secundo ſi donatio omnium bonorum per Katherinam de molario vxorem dicti valerij rei facta Jacobo ⁊ domino Antonio berengarij fratribus fuerit valida. ¶ Tertio ſi teſtamentum dicte katherine in quo inſtituerat ſibi heredem vniuerſalem dictum valerij eius virum potuerit per dictam katherinam reuocari in contractu dicte donationis:⁊ ſi valuerit reuocatio dicti teſta‑menti ſibi facta. ¶ Quarto ⁊ ſi dictum teſtamentum non potuiſſet in dicta do‑natione reuocari ſi ipſum teſtamentum euacuare potuerit vires dicte do‑nationis poſt teſtamẽtum facte. ¶ Quinto ſi dicta donatio valida potuerit per arbitratores de partium conſenſu pronunciari ⁊ declarari nulla ⁊ inualida in preiudicium dicti domini directi. ¶ Et ſi illa declaratio arbitrorum dici poſſit fuiſſe ſimulata ⁊ per colluſionem in fraudem dicti domini directi facta ad eui‑tandum ſolutionem laudimiarum. ¶ Sexto ſi dicta domus potuerit et dici poſſit commiſſa virtute donationis per dictam katherinam dictis berengarij fratribus facte cum facta fuerit ſine conſenſu dicti domini directi:et fuerint adepti poſſeſſionem ſine laude. ¶ Septimo ⁊ ſi dicta domus poſſit dici com‑miſſa ex hoc alio capite:quia poſt pronunciationem arbitrorum dictus valerij reus adeptus fuerit poſſeſſionem ſine laude et conſenſu dicti domini directi. ¶ Octauo ſi dictus valerij reus purgauerit moram depoſitãdo ante lit cõteſt. tres groſſos pro arreragiis cenſus dicte domus.Et ſi illud depoſitum ſufficiat reſpectu laudimiarum non ſolutarum ante adeptam poſſeſſionẽ dicte domus cum in proceſſu preſupponatur commiſſum ex duobus capitibus.Primo quia intrauit ſine laude.Secundo quia non fuit cenſus ſolutus.

1 ¶ †Ad primum dubium ſi dictus dominus epiſcopus actor probauerit directũ dominium dicte domus vt potuerit agere ad commiſſum prout agit.ad quod dicendum eſt quod ſic:quia in dicto proceſſu reperiuntur producte due reco‑gnitiones facte dominis epiſcopis preſentis ciuitatis predeceſſoribus domi‑ni epiſcopi moderni.de dicta domo et dominio directo eiuſdem:quarum vna facta fuit per Antonium renoyrle.M.cccc.viij.⁊ die.xxiij.menſis maij alia vero facta fuit.M.ccccxlvij.⁊ die.xxvj.mẽſis auguſti:⁊ ſic ꝑ duas recognitiões licet

a vnica[a] recognitione fuiſſet ſufficiens ad probationem dire-cti dñij per tex.ſm doc.in.l.cenſualis quedā profeſſio.C.de do-na.et ita conſueuit iudicari in curia parlamenti in curia offi-cialatus Gratianopolis ⁊ ceteris curijs preſentis patrie.vt la-te dixi in deciſio.parlamenti.q.cclxxij.Maxime qꝛ per proceſ-ſum apparet qđ Petrus de molario pater dicte katherine di-ctā domum de qua agitur tpe recognitionis tenebat vt fate-tur dictus Ualerij reus reſpondendo ſcđo articulo libelli.Et cum dictus Ualerij dictam domum tenuerit ⁊ teneat ſine lau-de et conſenſu dicti dñi epi ⁊ de ea non fuerit ab eo inueſtitus ceſſaueritqꝫ in ſolutione canonis in dicto libello declarati bie-nio ⁊ vltra:potuit propterea ipſe dñs eps agere prout agit ad cōmiſſum contra dictum Ualerij poſſeſſorē dicte domus ex i-lis duobus capitibus vʒ qꝛ non fuit inueſtitus:ſcđo quia ceſſa-uit in ſolutione dicti canonis:vt hec probantur in.c.potuit.ex-tra de locato.ita qđ propterea dñium vtile fuit ⁊ eſt conſolida-tum cum dñio directo dicti dñi epi.iuxta.l.ij.cum ſua materia. C.de iure.emphy.Nec poteſt ipſe valerij excuſari a dolo prete-xtu alicuius pretenſe ignorantie cum ipſe valerij poſt produ-ctionē dictarū recognitionū nō deſtiterit a lite ſed ſemper per-ſeuerauerit vſqꝫ ad finē.ideo preſumitur ipſe valerij vſqꝫ a prin-cipio fuiſſe in dolo ⁊ mala fide.vt in.l.ij.§.circa.ff.de excep.do-li.Maxime qꝛ ipſe dñs eps actor erat cōtentus recipere laudi-mia in ſua cōparitione incipiēte ad preſens ⁊c.ſed noluit ipſe Ualerij ſuper hoc intendere.ideo non poteſt a dolo excuſari. ideo ante procedit dictus libellus.⁊ hoc de primo dubio.

a ¶Unica recognitione.ſi ex vnica recognitione probetur directū dñium de quo vide quod plene dixi in deci.parla.q.cclxxij.

a ¶†Ad ſcđm dubium ſi dicta donatio bonorum ſuorum facta per dictam Katherinam Jacobo et domino berengarij value-rit:et in hoc non eſt dubium quin ipſa valuerit cum quilibet ſit legitimus moderator et arbiter bonorum ſuorū.l.in re man-data.C.mā̄da.cum ſi.Maxime qꝛ facta fuit ſcđm edictum Dal-phi.de donationib⁹.quia facta fuit in preſentia caſtellani et pa-rentū ipſius katherine.Et eſt ꝑducta ipſa donatio dicto pro-ceſſu in probatoria forma recepta corā notario ⁊ teſtib⁹.iuxta materiā.l.generali.C.de tabularijs.lib.xj. nec obſtat ſi ipſa do-natio facta fuerit ſub ꝯditione ſi ipſa Katherina decederet ſi-ne liberis:qꝛ dicta Katherina donatrix ab humanis deceſſit abſqꝫ liberis vt fatet ipſe valerij reus rñdēdo.ix.articulorū di-cti libelli dñi epi ideo per mortē ipſius Katherine effectū ⁊ vi-res habuit ipſa donatio in perſonas dictoꝝ berēgariorū dona-tarioꝝ in quos ꝑ mortē ipſi⁹ Katherine ſine liberis defuncte cōſolidat⁹ fuit vſufruct⁹ ipſoꝝ bonoꝝ per ipſam Katherinā re-tētus cū ꝓprietate dictoꝝ berēgarioꝝ donatarioꝝ.Et fuerunt effecti dicti berēgarij veri dñi ipſoꝝ bonoꝝ donatorū etiam an-te mortē ipſius Katherine per retentionē dicti vſufruct⁹: iuxta l.ꝗſquis.C.de dona.cū multis ſi.ideo opʒ neceſſario dicere qđ dicti dñi arbitratores inique ⁊ contra iuris diſpoſitionē pronū-ciauerūt dictā donationē nullā ⁊ inualidam:qꝛ imo erat valida per.§.dicta:ſed illā donationē ꝓnūciarunt inualidā in fraudem dñorum directoꝝ dictorum bonoꝝ ne locum haberēt laudimia

vt latius infra in quinto dubio declarabo:⁊ hoc de ſcđo dubio.

3 ¶ Ad tertium dubium ſi dicta katherina potuerit in inſtrumēto dicte dona-
tionis bonorum ſuorum reuocare dictum ſuum teſtamentum in quo ipſa pri-
mo inſtituerat dictum valeriū reum eius virum. ¶ Et dico qđ ſic ⁊ valuit reuo-
catio dicti teſtamenti in dicta donatione facta coram.vij.teſtibus.imo ⁊ coram
octo:que cōcluſio doctorum eſt qđ teſtamētū etiā ſolēne pōt corā ſeptē teſtibus
reuocari etiā in minus ſolēni volūtate:ita dicit dñs honorificus de peruſio .in
l.hac conſultiſſima.in.§.ſi quis.C.de teſta.idem etiā tenet dñs Pet.de beſutio:
in.l.ſi ita ſcriptum.§.regula.ff.de lib.⁊ poſthu.idem etiā tenet dñs Jo.de imo.
vt refert dictus dñs de beſutio in dicta.l.ſi ita ſcriptū.idem Bart.in.l.ſi iure.ff.
de lega.iij. ¶ Et qđ teſtamentū poſſet reuocari corā.vij.teſtibus etiā ſi non fiat
aliud teſtamentū iudicauit curia parlamēti vt plene ſcripſi in deciſionibus di-
cte curie parlamēti.q.cc.Et ex hoc etiā poteſt dici colluſionē fuiſſe factā per di-
ctos arbitratores ⁊ partes principales contra iura dñorum directorum dicto-
rum bonorū pronūciādo teſtamētū dicte katherine valere vt inde ipſe partes
non tenerentur ad laudimia dominis directis:que concluſio non debet dicto
valeriū prodeſſe.vt late dicam infra circa quintum dubium.

4 ¶ Ad quartum dubium.Et ſi dictum teſtamentum katherine de molario nō
fuiſſet reuocatum prout tamen reuocatum fuit per ſupra deducta.An ipſa ka-
therina potuerit de bonis ſuis inter viuos poſt teſtamentū ſuū diſponere bo-
na ſua donando dictis berēgariis fratribus eius auunculis. ¶ Ad hoc reſpon
dendo dicendum eſt qđ ipſa katherina de ſuis bonis potuit poſt eius teſtamē-
tum diſponere ⁊ dare cui voluit:quia voluntas teſtatoris eſt ambulatoria vſq;
ad mortem.vt in.l.qđ ſi iterum.in fi.ff.de aduer.transferen.lega.cū ſimi.Et pōt
teſtator de ſuis bonis poſt teſtamentū diſponere ad votum ſuum non obſtan-
te teſtamento ſuo:qꝛ teſtamentū non capit vires ⁊ confirmatur a tempore mor-
tis ipſius teſtatoris vt in l.ij.ff.de adimen.lega.⁊ no.in.c.tua.in fi.extra de te-
ſtā.Et diſpoſita per teſtatorē in ſuo teſtamēto ipſo viuente non valent.tex.no-
ta.in.c.cū marte.in.§.ceterum teſtamentū.ibi:alioquin non valet dum vixerit
qui teſtatur.extra de celeb.miſſaruꝫ.⁊ ideo dicti dñi arbitratores ex iſtis noſcū-
tur per colluſionem arbitraſſe pronuntiando dictū teſtamentū katherine non
valuiſſe:⁊ hoc de quarto dubio.

5 ¶ Ad quintum dubium dico quod de iure dicta pretenſa ſententia arbitrato-
rum fuit nulla et nulliter prolata:primo quia non fuerat per partes in eos cō-
promiſſum qđ deberent dictum teſtamētū pronunciare validum vel inualidū.
Et dictam donationem validam vel inualidam quia hec non leguntur in in-
ſtrumento compromiſſi:⁊ ideo cum pronunciauerint vltra poteſtatem ſibi at-
tributam nulliter ⁊ inualide pronunciauerunt ⁊ non debet quo ad illa extendi
eorum pronunciatio iuxta.c.cum dilectus.cum ibi no.extra de arbitris.ſecun-
do quia dicta talis qualis ſnia arbitratoris fuit ſubito lata quia eodem contextu
fuit recitato compromiſſo ipſi aſſerti arbitratores male viſis iuribus partiuꝫ
protulerunt eorum ſententiam ⁊ ſic nulliter qꝛ ſubito fuit prolata per text.in.l.
ij.ibi:ſubitas.C.de ſenten.ex periculo recitandis.tertio etiam poſſet dici nulla
qꝛ non fuit in ſcriptis prolata neq; promulgata per arbitratores dictis parti-
bus per.l.j.C.eo.ti.de ſen.ex periculo recitandis. ¶ Et ſi dicta talis qualis ſen
tentia arbitratorum non fuiſſet nulla tamen eſt iniqua. ¶ Primo qꝛ dicti arbi-
tratores pronūciauerūt dictū teſtm̄ eſſe validū ⁊ ſortiri debere effectū ⁊ ſic pnū
ciauerūt ꝯtra vtriuſq; iuris diſpoſitionē vt ſupra plene declaraui circa quartū
dubiū ⁊ ibi ſufficiat remiſſio cauſa breuitatis. ¶ Scđo etiā iniq̄ ⁊ iniuſte pnū-
ciauerūt dicti arbitratores pnūciādo dictā donationem fuiſſe inualidā qꝛ imo

fuit efficax ⁊ valida cauſis ſupra circa ſecundum dubium declaratis ⁊ ibi etiam
ſufficiat remiſſio.

¶ Et licet dicte partes non recurrerint a dicta ſententia arbitratorum ſed eam
emologauerint: illa tamen ſententia non facit ius etiam inter eaſdem partes:
quia illa detegitur fuiſſe lata per colluſionem in preiudicium dominorum di-
rectorum: cogitantes arbitratores ⁊ partes euitare ſolutionem laudimiarum
quod dicte partes facere de iure non potuerunt: cum laudimia fuerint debita
domino epiſcopo et alijs dominis directis ipſo contractu celebrato. l. fina. in
princip. C. de iure emphyteo. quod ius propterea ipſe partes eiſdem dominis
directis auferre non potuerunt. l. quod noſter. ff. de regulis iuris. Et dicta ſen-
tentia arbitratorum non eneruat ius dominorum directorum per ea que di-
cit Bartol. in. l. ingenium. ff. de ſtatu homi. vbi dicit Bartol. quod ſententia
non facit ius etiam vbi ab ipſa non fuerit appellatum vbi apparet eam fuiſ-
ſe per colluſionem latam. ita dicit ibi ipſe Bartol. Sed quod dicta ſententia
arbitratorum fuerit per colluſionem et in fraudem dominorum directorum
lata / colligitur clare ex ſequentibus apparentibus tenore dicte ſententie ar-
bitralis. primo in eo quod dicti arbitratores incontinenti facta pronuncia-
tione ſuper pretenſa inualiditate dicte donationis ordinauerunt quod di-
cti berengarij haberent cenſus et redditus dicte katherine quos ipſa habe-
bat in grayſinodano: quia ſi fuiſſet verum quod dicta donatio fuiſſet inua-
lida: prout pretendebant non adiudicaſſent eiſdem berengarijs de bonis do-
natis. Et ex vicinitate illius actus contrarij alia pronunciatio ſuper inua-
liditate dicte donationis preſumitur fuiſſe per colluſionem cum partibus in
fraudem dominorum directorum premachinata et facta: iuxta ea que legun-
tur et notantur in. l. poſt contractum. ff. de donationibus. et ſatis colligitur di-
cta premachinatio cum partibus facta per verba inſtrumenti dicte ſenten-
tie arbitratorum ibi habito colloquio perſonali et tractatu concordie cum di-
ctis partibus ⁊c.

¶ Alia etiam colluſio in fraudem dominorum directorum dictorum dona-
torum facta fuiſſe inter dictos cubitus et partes principales colligitur eui-
denter ex eo quod dictus Valerij reus promiſit ſoluere dictis Berengarijs
donatarijs. ccccccl. floren. pro omnibus iuribus eiſdem berẽgarijs donatarijs
in dictis bonis donatis competentibus quia cum ibi interuenerit pecunia pre-
ſumitur venditio: ideſt quod dicti berengarij dicuntur vendidiſſe dicto Valerij
alia bona donata vltra dictos cenſus et redditus per eos retentos. et de hoc
eſt text. in feud. de prohibita feudi aliena. per Fredericum in. §. calidis. item
etiam apparet de fraudulenta pronunciatione dictorum arbitratorum cum ipſi
ordinauerunt ſolui dictos. ccccccl. floren. dictis berengarijs donatarijs pro iu-
ribus ⁊ actionibus eis competentibus in dictis bonis donatis: quod per illa
verba pro iuribus ⁊ actionibus ſibi in dictis donatis competentibus fateban-
tur arbitratores ⁊ partes quod dicti berengarij habebant ius et actionem in
dictis bonis et per conſequens in dicta domo de qua agitur que eſt de dictis
bonis donatis. Et ſic ex hoc etiam apparet quod dicti arbitratores fraudulen-
ter declarauerunt dictam donationem inualidam: quia ſi fuiſſet inualida nullum
ius habuiſſent dicti berengarij in dictis bonis donatis: et ſi nullum ius ibi ha-
buiſſent non fuiſſet neceſſe quod dictus Valerij eiſdem berengarijs ſoluiſſet
dictos ſexcentumquinquaginta florenos. Et hec pronunc videntur ſufficere pro
determinatione dicti quinti dubij.

¶ Ad ſextum dubium ſi commiſſum dicte domus de qua agitur poſſit cauſari

a ¶Ex do-
natione. vi-
de in deciſ.
parla. q. 46.

a ex donatione [a] facta per dictam Katherinam dictis berenga-
riis fratribus.
6 ¶† Pro cuius queſiti declaratione ꝛ determinatione quero ſi
res emphyteoticaria poſſit donari irreq̄ſito dño. ꝛ in hoc ſunt
varie opi. tñ Bar. in. l. fi. C. de iure emphy. ꝛ in. l. ſi domus. §. fi. ff.
de leg. j. tenet qꝺ nõ põt donari dño directo irrequiſito. Idem
etiã ibi tenet Ang. de peruſio. Idẽ etiam tenet Pe. helye in ſuo
tractatu de iure emphy. Idem etiã tenet Cy. in ſuis addi. in. d.
l. fi. C. de iure emphy. Idem etiã tenent Jo. fa. in. d. l. fi. dum ibi
dicit qꝺ dñs directus debet requiri. hanc etiã opi. ſecuti ſunt
Richar. malũbꝛe. ꝛ Albe. de roſa. in. d. l. fi. Et pꝛo hac parte fuit
iudicatũ papie: vt refert dñs meus dñs Jo. de gẽbarano in. d. l.
ſi domus. in. §. fin. vt reperio in recollectis ſuis per me ſub eo
ſcriptis. ¶ Idem etiã videmus in vaſallo qui non põt donare
irrequiſito dño: iuxta ea que le. ꝛ no. per gl. ꝛ doc. in. c. imperia-
lem. in pꝛin. de pꝛohibita feudi alie. per Fredericũ. in feu. ꝛ pꝛo
hac parte tutius eſt iudicare: qꝛ ſi res emphyteoticaria poſſet
donari irrequiſito dño nullo iure remaneret pꝛouiſum dño di-
recto contra nouũ poſſeſſoꝛẽ. Non pꝛimo actione perſonali ad
cenſum ſeu canonẽ: qꝛ actio perſonalis non ſequitur fundi poſ-
ſeſſoꝛẽ. Non etiã agere poſſet ad cõmiſſum ſi iure permittente
poſſet dño irrequiſito donare. arg. l. gracch⁹. C. de adul. Et ſic ſi
poſſet donari dño irrequiſito nullo iure ſuccurrereꝛ dño dire-
cto: ſed perderet ius ſuum emphyteoticariũ: ꝛ hac ratione fuit
etiã a iure introductũ ne aliter ꝙ hic declaraꝛ fiat venditio rei
emphyteoticarie: vt dicit Bar. in. l. j. §. interdictũ in omnibus.
ff. vti poſſide. ꝛ in. l. ꝛ ideo. ff. de condi. fur.
7 ¶† Et ideo Saly. in. d. l. fi. C. de iure emphy. poſt Guidonem de
ſuzaria mediã viã tenendo dicit qꝺ ſi emphyteo. poſſit donare
domino irrequiſito aliter cadit in commiſſum. ita dicunt ipſi
Guido de ſuzaria. ꝛ Saly. in. d. l. fi. ¶ Quia de iure ex donatio-
ne debent laudimia vt dicit Pe. helye in dicto ſuo tractatu: li-
cet de conſuetudine non ſoluantur niſi media laudimia vt ple-
ne ſcripſi in deciſio. parlamenti. q. xlviij. Fateoꝛ tñ qꝺ inter do-
nationẽ ꝛ venditionem rei emphyteoticarie eſt differẽtia: quia
licet in venditione dominus poſſit rem capere iure pꝛelatio-
nis: non tamen ſic eſt in donatione: quia dominus directus nõ
poteſt rem donatam capere iure pꝛelationis: vt dixi in dictis
deciſionibus. q. xlvij. in caſu tamen noſtro/ de quo agitur cum
dicta Katherina dictam domum/ de qua agitur: et alia ſua bo-
na donauerit dictis berengariis ſine conſenſu dominoꝛum di-
rectoꝛum ꝛ recuſet laudimia ſoluere dici debet dictam domũ
fuiſſe commiſſam et apertam dicto domino epiſcopo Gratio-
nop. domino directo ipſius domus. ¶ Sed reſtat videre ſi per
dictam donationem factam per dictam Katherinam dictis be-
rengariis poſſit commiſſum cauſari. ꝛ dicendum eſt quod ſic
per. l. fi. in pꝛin. C. de iure emph. ibi: minime licere emphyteotis
ſine conſenſu dñi ſuas melioꝛationes aliis vẽdere vel ius em-
phyteoticarium transferre ꝛc. Nec ibi loquitꝛ tex. qꝺ ad excuſan-
dũ cõmiſſuꝫ ſit neceſſaria traditio rei: ſed ſolũ loquitꝛ de aliena-

tione non declarando qđ ſit traditio neceſſaria: ſi enim imperato2 voluiſſet ſe-
qui traditionem ad commiſſum cauſandum bene expreſſiſſet: vt in.c.ad audiē
tiam.extra de decimis.vbi habetur qđ ſi papa voluiſſet bene expreſſiſſet: ideo
debemus ſtare in ſimplici diſpoſitione iuris: quia non intereſt etiam legem
extendi.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſolu.matri.cuꝫ multis ſimi. ¶ Jmmo ⁊ ſi foret ne
ceſſaria traditio ad cauſandum commiſſum illa interuenit in caſu de quo
agitur: vt patet in inſtrumento dicte donationis in quo dicta Katherina reti-
nuit ſibi vſumfructum dictorum bonorum donatorum: per quam retentionem
vſufructus fuit tranſlata poſſeſſio dictorum bonorum in dictos berengarios
donatarios.per text.in.l.quiſq3.C.de dona.cum ſimi. Jtem etiam fuit tranſla-
ta poſſeſſio: et per conſequens verum dominium in dictos berengarios: quia
dicta Katherina ſe conſtituit dicta bona donata poſſidere pro et nomine dicto
rum donatariorum: hoc probatur in.l.quod meo.in prin.ff.de acquiren.poſ. Et
alibi dicit gloſſ. Barto.et eſt ab omnibus doctoribus approbata quod tantum
operatur conſtitutio precarīj vel retentio vſufructus ad tranſlationem domi-
nīj et poſſeſſionis: ſicut vera ⁊ realis traditio.vt in.l.ab emptione.ff.de pactis.
¶ Et ſi dicatur quod petrus iacobi.in titulo de actione in rem.que pro re em-
pti.competit.videatur dicere quod ſimplex venditio non cauſat commiſſum il
lud non obſtat: quia loquitur in ſimplici venditione ex qua non interuenit ve-
ra vel ficta traditio. Sed in caſu de quo in hoc proceſſu agitur interuenit tra-
ditio ſaltim ficta per retentionem vſufructus ⁊ conſtitutionem precarīj que tā
tum operatur ac ſi interueniſſet ibi realis traditio per dictam glo.in.l.ab em-
ptione igitur ⁊c. ¶ Plus dico ⁊ iſta eſt veritas quod in caſu de quo agitur in
hoc proceſſu: interuenit non ſolum ficta: immo etiam vera ⁊ realis traditio: q2
dicti berengarīj donatarīj habuerant veram et realem poſſeſſionem dicte do-
mus: de cuius commiſſo hic agitur: quia poſt dictam donationem dicti beren-
garīj donatarīj adepti fuerunt realem poſſeſſionem dicte domus: vt confeſſus
fuit dictus valerīj reus in.xi.arti.ſuorum incipientium excipiendo ⁊c.in curia
parla.traditorum in quadam alia cauſa dudum inter dictum valerīj ex vna par
te ⁊ dictos berengarīj donatarios ex altera ad cauſam dictorum bonorum per
dictam Katherinam de molario eiſdem vt premittitur donatorum. Et que cō-
feſſata in illo alio iudicio per dictum valerīj fidem faciunt contra dictum vale
rīj in hac alia cauſa.per ea que dicit gloſſ.in.c.inter dilectos.in.§.porro.ſuper
verbo nocumentū.extra de fide inſtru.⁊ ponunt legiſte in.l.is apud quem.C.de
edē.per gl.⁊ docto.in.l.ſepe.⁊ ibi per docto.ff.de re indi.⁊ alibi dixi quod con-
feſſio per aliquem facta in vno iudicio ſibi preiudicat in alio iudicio in deciſ.
parla.q.cclīij. Et ideo quoquo modo dictus valerīj vertat mantellum dicta do
mus.eſt cōmiſſa ⁊ aperta dicto domino nr̄o epiſcopo grationop.actori.ex per-
ſona dictorū berengariorum qui primo titulo donatiōis adepti fuerūt poſſeſſio
nē dicte domus: de qua agitur: ⁊ hec dicta ſufficiāt quo ad ſextum dubium.
¶ Ad ſeptimum dubium reſpōdendo dico qđ dicta domus fuit cōmiſſa dicto
dn̄o ep̄o gr̄onop.etiā ex perſona dicti valerīj rei. Tum primo q2 dicta donatio
dictis berēgariis facta fuit valida: vt declaraui ſupra circa ſcd̄m dubiū: nec fuit
inualidata p̄ ſnīam arbitratorū cauſante colluſione q̄ in ipſa ſnīa interuenit vt
declaraui ſupra circa quintū dubiū. Tū q2 ipſe valerīj dictā domū ⁊ alia dicta
bona donata vltra cēſum montis bonadi habuit ⁊ remiſſiōe iurium ⁊ actionū
p̄ dictos donatarios ſibi factorū mediāte ſolutiōe.cccccccl.floren.vt p3 in dicto
inſtrumēto ſentētie arbitralis: ⁊ late declaraui circa dictū quintū dubiū.in.§.q̄
incipit.alia etiā colluſio ⁊c.⁊ vigore remiſſionis dictorū iuriū dominiū dictorū
bonorū fuit tranſlatū in dictū valerīj.ideo debet dici dicta domus fuiſſe in di-

ctum valerii alienati: iuxta. l. alienatiõis verbo. ff. de ver. ſig. ⁊ l. j. C. de fun. dot. et que alienatio iuncta traditione: de qua ſupra in. vj. dubio dixi cauſatur com miſſum in dicto libello petitum. Et nõ poteſt dici quod ipſe valerii dictam do mum teneat vigore dicti teſtamenti cum fuerit reuocatum per dictã katheri nã de molario: vt declaraui late ſupra circa tertium dubium. Et cũ ipſe valeri⁹ confeſſus fuerit rñdendo interrogatorio dicti libelli dictã domũ tenere ⁊ fue rit adeptus poſſeſſionem ipſius ſine laude ⁊ cõſenſu dicti dñi epi grationo. di ci debet dictã domum fuiſſe cõmiſſam ⁊ apertã dicto dño epõ etiã culpa ⁊ vi tio dicti valerii qui ſine laude dicti domini epiſcopi adeptus eſt poſſeſſionem ipſius domus: ⁊ ceſſatum fuerit in ſolutione dicti canonis triennio et vltra: vt hec probantur in. l. ij. et fi. C. de iure emphi.

9 ¶ † Ad octauum dubium ſi dictus valerii purgauerit morã depoſitando tres groſſos pro arreragiis dicti cenſus cũ proteſtatione qꝺ ſi plus aſcendant dicta arreragia qꝺ eſt paratus illud plus ſoluere ⁊c. ad hoc dico qꝺ licet doct. in. d. c. potuit. dicant qꝺ illa mora poſſit purgari maxime ante litem conteſtatam: ipſe tñ valerii illam moram nõ purgauit ad euitandum cõmiſſum: quia licet depoſi tauerit dictos tres groſſos pro arreragiis canonicis ipſe tñ valerii nihil depo ſitauit reſpectu laudimiorum debitorũ dicto dño epiſcopo: tam ex perſona di ctorum berengariorũ primorum dñorum dicte domus vigore dicte donationis ꝙ aliorum laudimiorũ per eundem valerii debitorum ex perſona ſua vigore dicte remiſſionis ſibi facte per dictos berengarios de iuribus eiſdem cõpetentibus in dictis bonis donatis: ⁊ ideo nõ poteſt dici mora fuiſſe purgata maxime re ſpectu dictorũ laudimiorum: qꝛ nihil videtur actum vbi de agendis reſtat ali quid ad agendũ iuribus vulgatis: qꝛ non eſt incõueniens imo iuri cõſonũ qꝺ ꝓ eadem re debeant duplicia laudimia ex diuerſis cõtractibus diuerſis tempo ribus etiã inter eaſdem perſonas. per ea que dicit Bar. in. l. ij. ff. de reſcin. vẽ. et in. l. vbi. §. marcellus. ff. de in diem adiectione. ¶ Ex quibus propterea omni bus ſimul iunctis concludendum eſt petita per dictum Reuerendum in chri ſto patrem et dominum do. epiſcopum grationopoli. ⁊ concluſa in dicto ſuo li bello commiſſi fieri et adiudicari debere.

¶ Summarium.

1 Subſtitutus quando ſit ſubſtitutione priuandus.

2 Fideicommiſſum non tranſmittitur niſi prius agnoſcatur.

¶ Conſilium. cxlviij.

Dominus Jacobus marchi legũ doctor ⁊ ciuis grationopolis in ſuo vltimo teſtõ teſtando de ſuis bonis quaſi caſtrenſibus vt aſſe ruit in dicto ſuo teſtõ. ſibi heredes vniuerſales inſtituit eius pa rentes: vꝫ patrem et matrem: et nobilem Beatricem grimaude eius vxorem. Et dictis ſuis heredib⁹ ſubſtituit Joannem ⁊ Clau dium marchi eius fratres ⁊ eorum liberos. Et adiecit idem teſta tor quod ſi dicti ſui fratres ſubſtituti: vel alter ipſorum aliquod impedimen tum facerent dicte domine beatrici ſuper ſibi relictis legatis et ordinatis qꝺ priuentur ſeu priuetur et eum ſeu eos priuat dicta ſua ſubſtitutione. Contin git quod mortuo dicto domino teſtatore dictus Claudius alter ex dictis ſub ſtitutis aliqua impedimenta fecit dicte domine Beatrici in ſibi relictis ⁊ di ſpoſitis per dictum teſtatorẽ. ¶ Modo primo queritur ſi dictus Claudius fue rit dicta ſua ſubſtitutione priuatus. Secundo ſi fuerit priuatus ſi dicte dñe Beatrici pertinere debeant dicta bona teſtatoris. Tertio ſi heredes dicte do mine Beatricis poſſint dicta bona hereditaria petere.

1 ¶ Ad primū et ſecundū queſita dico q dictus Claudius ſubſtitut9 fuit priuatus dicta ſubſtitutione: et ipſa bona debuerūt applicari dicte dñe Beatrici cum dicta prohibitione fierent impedimenta dicte dñe Beatrici fuerit facta in fauorem ipſius dñe Beatricis: ideo dicta bona hereditaria pertinuerūt ipſi domine Beatrici vigore taciti fideicōmiſſi per ea que leguntur et not. in. l. ſi fundū. ff. de lega. j. et ibi Ja. de puteo. et ſentit Cy. in. l. quoties. in fi. C. de fideicommiſ. et teligit. s. conſilio. cxlj. in fi. primi dubij.

2 ¶ Ad tertium et vltimū dubium ſi heredes dicte dñe Beatricis poſſint dictū fideicommiſſum petere a poſſeſſorib9 modernis dictorum bonorū: dubium facit qr dicta domina Beatrix dictū fideicōmiſſum eius vita durante nō agnouit: ideo videtur q nō trāſmiſerit ad eius heredes. Sed cōtrariū eſt veritas q immo dicta dña beatrix ius et actionem petendi dictū fideicōmiſſum trāſmiſit ad dictos ſuos heredes per. l. cū ſecūdū. et. l. ſi in perſonā. C de fideicō. et ita hoc ibi expreſſe dicūt Bar. Bal. et Sali. Idem etiam tenēt Jaco. de are. et Barto. in l: cum filio. ff. de lega. j. et in. l. a teſtatore. ff. de condi. et demon. licet in. d. l. cum filio. et in. d. l. a teſtatore: glo. dicant contrarium: ſed ſunt reprobate per Jaco. de are. Dy. Bar. Bald. et Sali. et communiter doc. in locis. s. allegatis: et ita alias conſului. vt patet. s. conſilio. cxxxvij.

¶ Summarium.

1 Statuta laicorum non aſtringunt clericos.
2 Poſſeſſorium an ſit quid temporale de quo poſſit iudex laicus cognoſcere.
3 Curia parlamenti non habet poteſtatem in ciues.

¶ Conſilium. cxlix.

Poteſt dici vtroq iure teſtante q venerabilis curia parlamenti dalphiā. male et nulliter proceſſit ad declarationem centum marcharum argenti. contra venerabilem et egregium virum dominū Joannē alamandi decretorū doctorē officialē grationop. Et aliorū expletorū factorū contra franciſcū alliodi et hugonē barberij pretextu ſtatuti ſi quis per petrū aynardi in dicta curia parlamenti intentati cauſis et rationibus ſubſcriptis.

1 ¶ Primo qr dictum ſtatutum ibi nō potuit intentari nec cōprehēdere poteſt. R. in chriſto patrem et dominum/dominum epiſcopū grationopolitanum: cum ſtatuta laicorum non cōprehendant: nec ligent clericos: maxime eccleſiaſticas perſonas per ea que leguntur et no. in. c. que in eccleſiarum. et in. c. eccleſia ſancte marie. extra de cōſtitu. et faciunt ea que dicit Inn. in. c: poſtulaſti ſolam. circa fin. de foro compe. Etiam de iure ciuili per tex. in auſ. caſſa et irrita. C. de ſacroſan. eccle. et hoc reperitur iure ciuili nouiſſimo cautum et ſtatutū per fredericum imperatorē cuius lex eſt incorporata in libro feudorum. in fine libri. et in princ. dicte legis. ibi: irritamus et irrita nūciamus oia ſtatuta et conſuetudines contra libertates eccleſie et eccleſiaſticas perſonas editas et c. Et q dictū ſtatutū ſi quis nō liget eccleſiaſticas perſonas dicta curia parlamēti iudicauit dudum de anno dñi. M. cccclxviij. de mēſe octobris. in cauſa quorundam clauſtralium ſeu canonicorū ſancti antonij qui dicētes ſe ſpoliatos eorū clauſtrales a quibuſdā alijs religioſis dicti ordinis ſancti antonij intentauerūt dictum ſtatutū in dicta curia parlamenti. ¶ Et poteſt dici q cum dictus petrus aynard intraxerit hanc cauſam coram iudice incompetenti q ipſe aynardi perdidit cauſam ſuam vt in. c. inolita. xj. q. j. ¶ Scdo qr licet glo. in. c. literas. extra de iura. calum: voluerit ſentire q poſſeſſorium non ſit quid ſpirituale ſed temporale. et per illam gloſſ. voluit dicere vincentius doct. antiquus/quod iudex temporalis poſſit cognoſcere de poſſeſſorio rei ſpiritualis. vt refert Joā. andr. in. c. ſi.

extra de iudi.debet tñ illa glo.ꝛ vincentius ſano ꝛ iuridico mõ intelligi vez vbi
ageretur de poſſeſſorio rei ſpiritualis contra laicũ qui ſpoliaſſet clericuz ſuo
beneficio:tunc enim ipſe iudex laicus eſſet iudex competẽs in tali poſſeſſorio
etiã rei ſpiritualis.ſm glo.ꝛ vincentium vbi ſupra.vbi autem ageretur de poſ
ſeſſorio contra clericũ in foro tpali vt in caſu de quo in hac cauſa dicti petri
aynardi agitur tũc iudex tpalis eſt iudex cõpetẽs vtroqꝫ iure teſtãte.vt in aut.
ſtatuimus.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ in.c.qđ clericis.ꝛ ibi plene ꝑ Ant.de bu.extra de fo
ro cõpe.ꝛ geſta ꝑ eũ cõtra clericũ ſunt ipſo iure nulla iuxta.d.aut.ſtatuimꝰ.ꝛ.c.
decernimꝰ.ꝛ.c.at ſi clerici.extra de iudi.cũ ſimi.ꝛ hoc dicit Bar.in.l.magiſtra-
tibꝰ.de iu.om.iu. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ papa martinꝰ per ſuã bullã cõfirmauit ſtilum
curie parlamẽti pariſienſis ꝙ dicta curia parlamenti poſſit cognoſcere de poſ
ſeſſorio cauſarum beneficialiũ etiã inter clericos.Ad illud põt reſponderi.c.ad
audientiã.extra de decimis.Primo ꝙ illa bulla martini nõ loquitur niſi de poſ
ſeſſorio retinende:non autem loquitur de poſſeſſorio reintegrande poſſeſſio-
nis.ſuper quo dictus petrus aynardi agit.ideo nihil ad factũ de quo hic agitur
qꝛ illa duo poſſeſſoria retinende et reintegrande ſunt diuerſa:qꝛ vnum tendit
ad reintegrationẽ aliud ad manutentionẽ poſſeſſionis:adeo diuerſo iure cen-
ſeri debent:et diſpoſitio in vno non extenditur ad aliud:qꝛ ex ſeparatis nõ in-
fertur.l.ſi maritus.C.de donatio.inter virum ꝛ vxo.ꝛ.l.fin.ff.de calũ.nec debet
dictũ reſcriptũ apoſtolicũ extendi ad aliud ꝙ̃ ibi expreſſum:qꝛ talia reſcripta
ſunt ſtricti iuris:vt in.c.rodulphus.extra de reſcrip.ꝛ no.Jaco.de but.in.l.j.C.
de cõdi.inſer.ꝛ Ang.de are.in.l.j.§.interdũ.ff.a quibus appel.nõ licet.

¶ Et ſi dicat̃ ꝙ dicta curia parlamẽti aliqñ iudicauit ſuper dictis poſſeſſorijs
etiã inter clericos in cauſis bñficialibus.hoc non obſtat qꝛ hoc fuit ꝛ proceſſit
a tẽpore quo pragmatica ſanctio fuit ꝑ regẽ ꝛ prelatos eccleſiarũ pᷓtie gallica-
ne edita de volũtate concilij generalis baſilieñ.per quã pragmaticã ſanctionez
cõcedebatur etiã iudicibus tẽporalibꝰ cõſeruare ꝛ tueri clericos in ſuis bene-
ficijs.Sed qꝛ poſtea ipſa pragmatica ſanctio fuit ſublata certe.x.anni ſunt ela-
pſi ceſſare dꝫ illa cognitio quã dñi tpales in ſe aſſumere et continuare conant̃.
arg.no.in.c.cũ ceſſante.extra de appel.cũ multis ſi. ¶ Nec põt ꝑpterea dici ꝙ
dictus dñs officialis in nõ obtẽperãdo mãdatis ꝛ preceptis penalibus dicte
curie parlamenti commiſerit penas ſibi per dictã curiã impoſitas:qꝛ cum ipſe
eſſet notorie preſbyter eccleſie quotidie deſeruiẽs non debuit de iure dictis pe
nalibꝰ preceptis obtẽperare cũ notorie nõ eſſet:prout adhuc nõ eſt ſubditꝰ ſiue
iuridiciabilis dicte curie parlamẽti.ideo illa precepta penalia eidẽ dño officia
li per iudicẽ incõpetẽtẽ ſibi impoſita eum nõ arctauerunt ad ea adimplẽda qꝛ
peccabãt in materia ꝛ forma vt dicit Jnn.in.c.preterea.de dilationibꝰ.ꝛ faciũt
ea que leg.ꝛ no.in.c.ſi qs epus.iij.q.ij.ꝛ poſuit plene Joã.ferra.in tit.forma li-
belli in actiõe noui ope.ſup verbis quẽdam parietẽ muri ꝛc. ¶ Similiter etiã
dici põt ꝙ nulliter proceſſit dicta curia parlamenti ad declarationes penarum
cõtra dictos aliodi ꝛ barberij cũ ille declarationes penarũ fuerint adiudicate
fiſco.ideo cenſeri debent cauſe criminales vt dicit glo.in.l.iij.ſuper verbo au-
reorũ.ff.de ſepulchro violato.ꝛ tenet Jnn.in.c.qualiter.lo.ij.in gloſ.quãdo agi-
tur.extra de accuſa.ꝛ no.in.c.tu.extra de procu.ideo nulliter cõtra eos fuit ꝓ-
ceſſum lꝫ quilibet ipſorum ſit cũ vnica virgine coniugatus per text.in.c.vne.
de clericis coniugatis.lib.vj.ꝛ in.d.aut.ſtatuimus.ꝛ dubitãdũ eſt ne in foro cõ
ſciẽtie dicti domini iudicantes inciderint in penas canonis quilibet in.c.quo-
niam intelleximus.de immunitate eccleſie.libro ſexto.

3 ¶ Alia etiã rõne male ꝛ nulliter ꝓceſſit dicta curia parlamẽti ꝯtra dictos alio-
di ꝛ barberij poſito ꝙ ipſi nõ eſſent clerici cũ ipi ſint ciues pñtis ciuitatis in

quos propterea nullam cognitionem neq́ iuriſditionem hꝫ curia parlamenti
nec aliud iudex dalphi.ſed tantūmodo curia cōis p̄ſentis ciuitatis grationop.
ꝛ iudex ipſi⁹ curie cōis.Et hoc vigore pactoꝝ ꝛ trāſactionū dudū.M.cccxliij.ꝛ
die tertia mēſis Junij initoꝝ inter.R.in xp̄o patrē ꝛ dn̄m/dn̄m Joannem tunc
ep̄m gronopolitanū noībus ſuo ꝛ ſue eccl̄ie ex vna parte.Et illuſtrem dn̄m hū
bertū dalphinū viennenſem ex altera ſup cōione iuriſditōis p̄ſentis ciuitatis
inter eos tūc facte:i qb⁹ pactiōib⁹ eſt ſubiūcta cl̄a ſequēs de vbo ad vbū.¶ Et
excepto qđ ciues etiā ꝛ incole ꝛ habitatores i eadē ciuitate ꝛ territorio nulla-
tenus poſſint p curias p̄dictas dalph.nec aliquā earūdem ſeu quoſcūq́ iudi-
ces ꝛ familiares aliquarū ipſarū curiarū ex quauis cā criminali vel ciuili/con
tracta vel quaſi:vbicūq́ cōmiſſis ſcetis aut inhibitis citari vel cōueniri puniri
vel cōdēnari capi aut incarcerari p aliquā iuriſditionē ſeu quēcūq́ actū iuriſdi
tionis:vel exequutionis:poſſint ibidē curie dalphi.ſeu earū officiarij in dictos
ciues ꝛ incolas ꝛ habitatores dicte ciuitatis et ei⁹ territorij aliquali exercere
nec in quaſcūq́ pſonas ibidē delinquētes vel cōtrahētes ſup delictis/crimini
bus aut cōtractib⁹/ibidē cōmiſſis vel initis:poſſint actū aliquē iuriſditionis
exercere officiales iudices vel familiares dalphi.p̄dicti.Sed p curiam ꝛ iuriſ
ditionē cōem ꝛc.Que pactōes inter dictas partes fuerūt iuro ꝛ aliis debitis
et neceſſariis promiſſionib⁹ roborate.Et ex illis pactionib⁹ retroactis tp̄ibus
obſeruatis clare ptꝫ dictā curiā parlamēti nō fuiſſe iudicē cōpetentem ad illas
cōdēnationes per eā factas:iō ſubiacent vitio nullitatis.l.j.ꝛ.ij.C.ſi a nō cōpe.
iudi.¶ Nec obſtat ad p̄miſſa qđ dictus dn̄s ep̄s a.xv.annis citra vel circa reco
gnouerit dn̄m noſtrū regē tūc dalphinū eſſe ſuperiorē p̄ſentis ciuitatis gfono-
po.ꝛ iuriſditionis eiuſdē.¶ Quia lꝫ per hoc dn̄s noſter rex dalphi.ibi habeat
ſuperioritatem p̄textu dicte recognitionis iuxta cle.paſtoralis.in.§.deniq́.ibi
niſi ex natura feudoꝝ debitā ſuperioritatē habeat.de re iudi.illa tn̄ ſuperiori-
tas pricipis nō tollit iuriſdictionē dicti dn̄i ep̄i reſpectu curie cōis hui⁹ ciuita
tis.vt ibi videt tex.innuere etiā qꝛ de cōtrario non fuit actu in dicto hōmagio
nouiter facto:imo videtur dn̄s nr̄ rex dalph.illa antiqua pacta cōfirmare in eo
qđ ipſi ambo cōdomini ibi habēt ꝛ tenent iudicem cōem vigore dictoꝝ anti-
quorum pactorum quia ex actibus voluntas ſaltim tacita coniecturatur.iuxta
l.de de quibus.ff.de legibus.cum ſimi.¶ Etiaꝫ quia videmus qđ ſi homo meus
iuriſdiciabilis ponat ſe in ſaluagardia principis non propter hoc tollitur iu-
riſditio mea:ſed ſemper remanet homo me⁹ iuriſdiciabilis:quia princeps reci
piendo hominem meum in ſua ſaluagardia non videtur velle arrogare iuriſ-
ditioni ordinarie:iuxta ea que not.per glo.ꝛ doct.in.c.ad audientiam.extra de
appel.habetur etiā ꝛ no.in.c.fi.extra de confir.vtili vel inutili.¶ Preterea poſ
ſet dici qđ dictis antiquis pactionibus non fuit arrogatum cum de ipſis anti-
quis pactionibus non fuerit facta ſpecialis mentio in dicto hōmagio nouiter
facto:ideo non poteſt vltra extendi.pro quo.l.quicquid aſtringende.ff.de ver.
obli.¶ Sed de quo operabitur dicta ſuperioritas.dico qđ operabitur:quia ap
pellationes que emittentur a dicta curia communi deuoluentur abſq́ medio
ad dictam curiam parlamenti tanq̄ ſuperiorem dn̄m:qđ olim ante dictū hō-
magium non fiebat anteq̄ curia parlamenti potuiſſet cognoſcere de cauſis ap-
pellationum que emittebantur a dicta curia communi cōdominorum:erat ne
ceſſe qđ ipſi duo cōdomini:videlicet dn̄s noſter rex dalphi.ꝛ dominus ep̄s cō-
cederent literas cōmiſſionales dirigendas curie parlamenti:vt cognoſcerent
de cauſa appellationis.¶ Sed modo hoc nō fit:ſed cauſe deuoluuntur imme-
diate ad curiam parlamenti vigore ſuperioritatis recognite dicto domino no
ſtro regi dalphino:ꝛ iſte eſt verus intellectus.

¶Summarium.

1 Exactiones pedagiorum ⁊ vectigalium ſunt odioſe.
2 Negatorie natura in iuribus incorporalibus que ſit.
3 Pedagium ſibi competere probans titulum exhibere debet.
4 Pedagij exigendi ius ex poſſeſſione longiſſimi tp̄is competit.
5 Pedagia quare ab initio fuerint inſtituta.

¶ Conſilium.cl.

Viſo ad plenū pceſſu vertēte in magnifico delph.
parlamēto inter Joannē nepotē ⁊ ei⁹ adherentes
mercatores ⁊ ſupplicātes ex vna parte:⁊ nobilē
Joannē de balma dn̄i vertriaci ſupplicatū ex al-
tera:puto dicēdū indubitāter pnūciādū ⁊ facien
dū fore:iuxta p dictos mercatores ſupplicata nō
obſtātibus ex aduerſo oppoſitis cauſis ⁊ rōnibus ſubſcriptis.
1 ¶Pro euidētia th̄ dicēdoꝝ p̄mitto primo qđ ius pedagioꝝ ve
ctigaliū[a] ⁊ eoꝝ exactiōes ſunt odioſe ⁊ a iure cōi reprobate nec
p aliquē baronē fieri vel inſtitui pn̄t niſi ex ꝯceſſiōe impatoris
vel alteri⁹ principis ſupremi.Et ꝯtrariū faciētes grauiter puniū
tur:q꞉ ꝑpetuo exilio dānant.C.noua vectig.inſtitui nō poſſe.l.
fi.Jura aūt canonica aliā penā iponūt:vcʒ excōicatiōis.xxiiij.
q.iij.c.ſi qs romipeta.⁊.c.ſe.Jđ dicit Bar.qđ q꞉ tales exactiōes
pedagioꝝ q̄ ſine autoritate principis fiūt dicunt extorſiones:
et fraudātes nō tenent deō nec mūdo.ita dicit ipſe Bart.in.l.
vectigalia.in prin.ff.de vectigalib⁹.¶Scđo premitto qđ dicti
mercatores originalr̄ agētes in eorū ſupplicatione ſuper qua
p̄ſens pceſſus fuit exordit⁹ intentauerūt negatoriā aduerſus
pretēſum poſſeſſoriū dicti nobilis Joannis de balma vt ex le-
ctura eoꝝ ſupplicationis ſatis cōprehēdit:⁊ late declaratur in
vij.articuloꝝ dictoꝝ mercatoꝝ incipientiū/vt vobis magnifi-
co ⁊c.qđ facere potuerūt dicti mercatores ⁊ eis hoc caſu cōpe
tit negatoria:vt dicit Bar.in.l.ſi publican⁹.§.in oīb⁹.circa fi.ff.
2 de publicanis.¶†Tertio p̄mitto qđ de natura negatorie in iu
rib⁹ incorporalib⁹ ſufficit agēte negare parti aduerſe ius ſibi
cōpetere.l.ij.in prin.⁊.l.loci corp⁹.§.cōpetit.ff.ſi ſer.ven.⁊ in.§.
eque.inſtit.de act.⁊ niſi aduerſarius pbet ſibi ius cōpetere deʒ
ſuccūbere ⁊ in iurib⁹ p̄allegatis.⁊ ponit Spe.in ti.de iure em-
phi.in.§.nō ſolū.v̄ſi.lxiiij.⁊ Bar.in.l.j.§.ij.ibi vlteri⁹ q̄ro ⁊c.ff.
3 de aqua quo.⁊ eſti.¶†Vidēdū eſt ergo mō ſi dict⁹ nobilis Jo-
annes de balma reus pbauerit in hoc pceſſu ius ſibi cōpetere
in exactione dicti aſſerti pedagij/de quo in pceſſu agit.Et dicē
dum eſt qđ nō.Primo q꞉ ipſe nullū p̄tenſum titulū in hoc pceſ-
ſu exhibuit p qđ appareat qđ ipſe poſſit dictū aſſertū pedagiū
exigere.Et ſi ipſe de balma exhiberet quādā mēbranā/de qua
ipſe mētionē fecit in ſua cōparitione incipiēte declarādo titu-
lum ⁊c.inſerta.fo.xxxiij.adhuc p exhibitionē talis mēbrane nō
pbaret ſe de balma ius ſibi cōpetere in dicto aſſerto pedagio
cū ipſe de balma in dicta cedula p̄tēdat dictū p̄tēſum pedagiū
cōpetiiſſe cuidā mattheo de balma a quo cām hr̄e p̄tendit:⁊ th̄
null⁹ teſtiū partis aduerſe deponat qđ ipſe Joannes de balma
fuerit heres vel vniuerſalis ſucceſſor dicti matthei de balma.

a ¶Vectiga-
liū.Vide
ſ.conſi.j.et
conſi.lxv.

Tum

Tum etiam quia per exhibitionem dicte membrane non apparebit aliqđ ius pedagiū eidē mattheo cōpetiſſe:qꝛ ille a quo ipſe mattheus p̄tēdebat cām habuiſſe:nullū ius habebat in p̄tēſo pedagio/de quo agit. ¶ †Nec obſtat ſi dicat
4 prout p̄tendit dict⁹ Joannes de balma in ſuis articulis qđ ius pedagiū exigēdi ꝛ leuādi nō ſolū cōpetit ex cōceſſione principis:imo etiā ex lōgiſſima poſſeſſione tāti tpis:cui⁹ initiū memoria hoīs nō exiſtat:iuxta.c.ſup quibuſdā.§.p̄terea.extra de ver.ſig.qꝛ ad hoc rn̄detur multis mediis. ¶ Primo qđ nō ꝯſtat per depoſitiones teſtiū dicti de balma de tāto tpe qđ nō extat memoria hoīs in cōtrariū:qꝛ nō fuerūt examinati niſi aliqui teſtes/q̄ lꝫ deponere videant de p̄tenſo poſſeſſorio quadraginta vel q̄nquaginta annoꝝ:illud tn̄ tp̄s nō ſufficit:vt illa p̄tenſa exactio habeat vim cōſtituti:iuxta dictū.§.p̄terea.ꝛ le.ꝛ no.in.d.l.vectigalia.ff.de publi.requirit eīm hoc caſu ꝓbatio cētū annoꝝ/vt poſſit dici non extare memoriā hoīs in cōtrariū:qꝛ vita hoīs eſt centū annoꝝ.l.an vſufructus.de vſufr.Et dicti teſtes deponētes de p̄tenſo poſſeſſorio partis aduerſe.xl.vel q̄nquaginta annoꝝ nō deponūt qđ ita vt deponūt dici audiuerint a ſuis maiorib⁹:ꝛ iō nō ꝓbant eoꝝ depoſitiones tm̄ tp̄s qđ de initio nō ſtet memoria hoīs vt dicit Bar.ꝛ ibi plene p eū in.l.i ſumma.§.idē labeo.lo.ij.ff.de aqua plu.arcen.Jdeo nō hꝫ hoc caſu locū dictus.§.p̄terea.de verb.ſig.ex aduerſo allegat⁹.ſed poti⁹ facit dictus.§.p̄terea.ꝓ dictis mercatorib⁹ q̄ ꝓ dicto nobili Joanne balma ſupplicato. ¶ Preterea pretenſum ex aduerſo poſſeſſorium exigendi dictum pretenſum pedagium eſt contra ius commune:vt dixi ſupra in primo preeuidentiali.Jdeo non ſufficiunt.xl.vel quinquaginta anni:ſed requiritur tm̄ tp̄s qđ de initio memoria hoīs nō exiſtat. ¶ Nec ſufficeret hoc caſu bona fides ſine titulo.per.c.j.de p̄ſcriptionib⁹.lib.vj.Jta etiā dicūt hoſti.ꝛ doct.in.c.ꝯuenit.extra de cēſi.Jmo hoc caſu:qꝛ illa quaſi poſſeſſio ex aduerſo p̄tenſa eſt ꝯ ius vt ſupra dixi p̄ſumit mala fides in dicto de balma vt dicit Bar.in.l.j.§.ij.in pen̄.q̄ōne ibi doctores reprehēdūt Dy.ꝛc.ff.de iti.actuq3 priuato.Et ex illa pretēſa quaſi poſſeſſione nō preſumitur dictus de balma ius habuiſſe in dicto p̄tēſo pedagio vt dicit Bar.in.d.l.j.§.ij.circa prin.ibi:q̄ro q̄d ꝓdeſt.ff.eo.de iti.actuq3 priuato.Et ꝓ hac pte ad corroboratione p̄miſſoꝝ facit.c.ad decimas.de reſti.ſpo.li.vj. ¶ Plus dico qđ illa ex aduerſo p̄tenſa poſſeſſio etiā ſi de tpe.xl.vel quinquaginta annoꝝ foret ꝓbata de nullo releuat dictū de balma cum ipſe de balma in ſeptimo ſuoꝝ articuloꝝ primo loco in cā traditoꝝ fateatur dictū p̄tenſum pedagiū exegiſſe ꝛ recuperaſſe arreſtādo ꝛ detinēdo mercatores ibidem tranſeūtes:etiā ſine cauſe cognitione ꝛ abſq3 licētia alicui⁹ p̄ſidis vt fatetur ip̄e de balma in octauo ſuoꝝ articuloꝝ incipientiū qꝛ nobilis ꝛc.ꝛ ita etiā deponūt teſtes dictoꝝ mercatoꝝ ex quib⁹ arreſtatione ꝛ detētione mercatoꝝ ſine titulo ꝛ abſq3 cognitiōe p̄ſumitur extorſio violēta vl̄ clādeſtinitas in dicto de balma:qꝛ qn̄ baro vel alius potēs vſus eſt aliquo p̄tenſo iure ſupra nō potētem ꝛ maxime qn̄ arreſtat vel gagiat vel arreſtari ꝛ gagiari facit ſine cauſe cognitione vt in caſu de quo hic agit p̄ſumitur extorſio ꝛ violētia vel clandeſtinitas.ff.qđ metus cā.l.fi.§.pen̄.ꝛ no.extra de poſtu.p̄la.in.c.bone.ꝑ Jnno.ꝛ de p̄ſcriptionib⁹ in.c.ſi diligēti.ꝑ Jnno.ꝛ ꝑ Spe.in titu.de p̄ſcriptionib⁹.verſi.hoc etiā no.ꝛc.ꝛ facit qđ ibi no.per Jo.an.in addi.ꝛ ꝑ Joā.fa.ꝛ do.in.l.ſi certis annis.C.de pactis.ꝛ inſti.de act.in.§.eque.in.iij.q.principali.circa fi.ver.illud autem no.ꝛc.vbi ponit notabiliter Jo.fab.ꝛ p Bal.in.l.ij.C.de ſen.Quo caſu conſuetudo vel p̄ſcriptio etiā longiſſima nō ſufficit qꝛ eſſet irrationabilis et inductiua peccati ꝛ abeſt bona fides vt in.c.fi.extra de cōſue.ꝛ de p̄ſcriptionib⁹.c.qꝛ oē omne.ꝛ de reg.iur.c.male fidei.li.vj.ꝛ in auſ.vt nulli iudicū.in p̄n.colla.ix. ¶ †Alia etiā cōſideratione nō dꝫ ipſe de balma exactione dicti pretenſi peda

giū vti neq; gaudere cū ipſe nō occurrerit neq; ſuccurrerit tꝑibus retro lapſis
periculis nauigiorum de quibus ipſe fatetur in tertio dictoꝝ ſuorum articulo
rum incipientium quia nobilis ꝛc. vt etiam deponunt teſtes dictoꝝ mercatoꝝ
inſertorum in proceſſu.fo.lxvj.ꝛ foliis ſequentibus:quia ab initio mūdi talia
pedagia fuerūt inſtituta vt recipiens teneatur reparare vias ꝛ pontes ꝛ ſalua-
re ſoluentem in perſona ꝛ bonis infra deſcriptum ſuum vt hec plene et multa
alia ad ꝓpoſitū iſtud faciētia ponit elegāter dñs hoſt.in ſum.in tit.de cēſi.in
§.ex quibus cauſis.ꝛ maxime in verſi.exactiones.ꝛ v.ſequēti.ꝛ vſi.breuiter.et
verſic.fi.ꝛ cum dictus de balma premiſſa ad que de iure tenetur nō facit carere
debet cōmodo pedagij ſi qd ibi ſibi cōpeteret in.c.cum ceſſante.extra de appel.
cum multis ſi. ¶ Eſt etiā aduertendum qd domini camere cōputorum dalphi.
referūt in proceſſu.fo.iij.qd in camera cōputorum dalphi.non reperitur qd dis
ctus de balma ibidem percipiat dictū aſſertū pedagiū:ſi enim habuiſſet peda
gium repertum fuiſſet in denominatione feudi facta per dictum de balma vel
eius predeceſſorum ideo illo aſſerto pedagio vti nō debet. ¶ Alia etiam conſi
deratione ſnīa eſt ferēda pro dictis mercatorib9 ſupplicantibus quia ꝛ ſi ipſe
de balma ibi haberet iuſto titulo aliqd pedagium prout non habet per ſupra
deducta:ipſe de balma abutitur illo pretenſo pedagio quia licet nō cōſueuiſ
ſet ibi ſolui niſi vnus denarius ꝓ fundo nauis mercātijs onerata vt deponunt
teſtes dictoꝝ mercatoꝝ.fo.xlvj.ꝛ filijs ibi ſeq. Ipſe tñ de balma exigere nitit̄ ꝓ
qualibet naui onerata mercantijs quinq; ſolidos vt deponūt alij teſtes dictoꝝ
mercatoꝝ inſertoꝝ.fo.lxvj.ꝛ folijs ibi ſeq.lꝫ ipſe de balma palliādo eius malū
titulum dicat in quinto ſuoꝝ articuloꝝ incipientiū:quia nobilis ꝛc.qd dictos
q̄nq; ſolidos ꝑcipit alia rōne:ſed teſtes dictoꝝ mercatoꝝ.fo.lxvj.ꝛ ibi ſequen-
tibus.deponūt qd ipſe de balma dictos quinq; ſolidos nō petit niſi rōne dicti
pretenſi pedagij. Item etiā licet pro naui onerata caſeis nō exigeret niſi vnus
caſeus:ipſe tñ de balma exigit q̄nq; ſex/q̄nq; octo:q̄nq; decem caſeos ad ei9 vo
luntatē ꝛ recuſantes ſoluere ibi arreſtat ꝛ detinet donec ſoluerint iuxta ei9 vo-
luntatē vt deponūt dicti.fo.lxvj.et folijs ibi ſequentib9:ideo ſi eidem de balma
cōpeteret ius exigēdi dictū pedagium prout tñ non cōpetit per.s.deducta de-
beret illo iure priuari ipſe de balma.cauſantib9 illis abuſibus predeclaratis ꝛ
alijs ex proceſſu apparentib9 iuxta ea que le.ꝛ not.in.c.tuarū. extra de priuile-
gijs ꝛ exceſſibus priuilegiatoꝝ. ¶ Ulterius etiā alia cōſideratione poteſt et dꝫ
aſſertus titulus dicti de balma preſumi inualidus et nullum in loco vertriaci
habuiſſe pedagiū. Primo qꝛ in quarto ſuorum articulorum incipientium poſ-
ſeſſorium ꝛc.inſertoꝝ.fo.x.ipſe de balma aſſeruit aſſertū pedagium de quo hic
agitur deberi ad cauſam portus yzubij. Et poſtea in alijs ſuis articulis incipiē
tibus etiam ius vectigalis ꝛc.aſſerit ſibi cōpetere ad cauſam ſue dom9 vertria
ci. Scdo quia ipſe de balma in dictis ſuis primis articulis aſſeruit nō cōpete-
re ſibi in dicto pretenſo pedagio niſi medietatem.alia medietate remanēte do
mino duci Sabaudie. Et in alijs ſecundis ſuis articulis aſſerit inſolidum ſibi
competere.ex quibus variationibus aſſertus titulus per dictum de balma in
hac cauſa allegatus redditur ſuſpectus ꝛ non verus etiam ſi de dicta membra
na conſtaret. Hinc eſt qd dicitur qd in criminalibus varians torquetur propter
malam ſuſpitionem que de eo habetur cauſante variatione vt plene per Bar.
et doc.in.l.diuus.ꝛ.l.maritus.ꝛ in.l.fi.ff.de queſtionibus. Nec poteſt excuſari
ipſe de balma ſub colore pretenſi erroris:quia eius aduocatus illa non propo-
ſuiſſet niſi ita per dictum de balma circa initium proceſſus fuiſſet informatus
quia non eſt veriſimile quod eius aduocatus diuinauerit:nec potuit ipſe de
balma poſtea mutare conſilium in preiudicium dictoꝝ mercatoꝝ per.c.muta

re.de re.iur.li.vj.cum multis ſi.Jdō ex cauſis premiſſis videt mihi Guidoni pa- pe ſubſignato ſniam fore ferendā in hac cauſa ꝑ dictis mercatorib⁹ ⁊ cōtra di- ctū de balma:qꝛ nō docet de aliquo pretēſo titulo ꝙ ipſe debeat recipere q̄nq; ſolidos ⁊ de caſeis ad ei⁹ voluntatē.Nec de aliqua iuſta ⁊ valida poſſeſſione ſeu quaſi iuxta ſuperius deducta ⁊ allegata.

¶ Summarium.

1 Judex quando iuridice poſſit coram alio trahi.
2 Cride quando dicantur fieri iuridice.
3 Emptores fructuum canonicorum an gaudeāt eorum priuilegio.
4 Bannum ad aliquem ſpectare qualiter probatur.

¶ Conſilium.clj.

Circa proceſſum diffiniēdum in venerabili curia parlamēti inter R. in xp̄o patrem ⁊ dn̄m/dn̄m archiep̄m ⁊ cōcomitē vien̄.⁊ dn̄m ſtepha nū bertalis legum doc.iudicē curie cōis dn̄oꝝ comitū viēne ex vna pte.Et venerabiles viros dn̄os decanum ⁊ capl̄m eccl̄e vien̄.ex al tera vident in iure examinād q̄ſita ſubſcripta pro declaratione iu- ris ⁊ intentionis dictoꝝ reuerendiſſimi domini archiepiſcopi vienneſis et di cti dn̄i ſtephani bertalis originaliter ſupplicātis. ¶ Primo ſi dicti dn̄i decan⁹ ⁊ capitulū potuerint iuridice in cauſam trahere dictū dn̄m ſtephanū bertalis coram dn̄o offi.lugdu.aſſerto ſub cōſeruatore iurium dictoꝝ dominoꝝ decanī ⁊ capituli. ¶ Scd̄o ſi cride facte viēne de precepto dicti domini ſtephani berta lis iudicis p̄dicti ſuper facto bānī vini inſerte in proceſſu fo.xxxviij.poſſunt di ci facte fuiſſe min⁹ iuridice ⁊ cōtra mētē ⁊ tenorē pactionū ex aduerſo produ- ctarū in ꝓceſſu.fo.xlix.vel ne. ¶ Tertio ſi arrendatores fructuū canonicatuū dictoꝝ dominoꝝ canonicoꝝ poſſint vina ex vineis dictoꝝ dominoꝝ cano- nicoꝝ ꝓueniētia vēdere durāte dicto bāno ſi inchoauerint vēdere doliū vini. x.ſcutoꝝ.per.iiij.dies ante inchoationē dicti bāni:⁊ ſi dicti arrendatores de- beant gaudere dictis pactiōib⁹ ſicut dicti domini canonici. ¶ Quarto ſi ꝑ te- norē dicti ꝓceſſus appareat dictū bānū vini in ciuitate viēne pertinere dicto R.domino archiep̄o viēnenſi modo ⁊ forma declaratis in.j.ij.iij.⁊.iiij.articulo rum dicti.R.domini archiepiſcopi viennenſis incipientium vt vobis magni-

1 fico dalph.parlamento ⁊c. ¶ Ad primū queſitū ſi dict⁹ dominus ſtephanus bertalis index p̄fat⁹ potuerit iuridice trahi p̄textu p̄dictarū cridarū corā dicto dn̄o officiali lugdu.vt cōſeruatore iuriū dictorum dominoꝝ decani ⁊ capituli vien̄.eccl̄e.Et videt ꝙ nō potuerit ibi iuridice trahi in cām corā dicto dn̄o officiali lugd̄. ¶ Primo qꝛ de aſſerta litera ꝯſeruatoria per cōciliū Baſilieñſe vt p̄tēdit cōceſſa ⁊ inſerta in ꝓceſſu.fo.xxi.nō legitime cōſtat:qꝛ non fuit ꝓductū p̄tenſum originale niſi pretēſa copia inſerta in alio litera conceſſa ꝑ dn̄m Mar- tinū auderij quōdā officialē dienſem:iō nō ꝓbat vt in aut.ſi q̄s in aliquo docu mēto.C.de edē.⁊ legit ⁊ no.in.c.j.extra de fide inſtru.Maxime qꝛ parte cui⁹ in tereſt nō vocata dicta mēbrana ibi pretēditur copiata vt dicit Cyn.in.d.aut. ¶ Scd̄o qꝛ ⁊ ſi cōſtaret de pretēſo originali dicte litere ꝯſilij baſilieñ.adhuc nul lā poteſtatē habuerat dict⁹ officialis lug.ex pretēſa ſubdelegatiōe dicti quon- dam officialis dienſ.cū ipſe officialis dien̄.nō potuerit ꝯſeruator decerni ꝑ di ctū cōciliū baſilieñ.ꝑ tex.in.c.hac cōſti.in p̄n.de offi.deleg.li.vj. ¶ Tertio qꝛ ⁊ ſi conſtaret de dicta pretenſa cōſeruatoria ipſe officialis dien̄.adhuc nō potuerit ſubdelegare dictum officialem lugdu.cum non continentur in pretenſa litera cōſeruatoria per dictum.c.hac conſtitutione in.§.vires quoq;. ¶ Quarto quia mortu⁹ eſt papa eugenius cui⁹ tp̄e dicte aſſerte cōſeruatorie dicuntur conceſſe ⁊ ſimiliter cōcilium Baſilienſe viribus nō ſubſiſtit:qꝛ finiuit ei⁹ poteſtas plu-

D ij

ribus annis retro lapſis. Et ſilr etiam ab humanis deceſſit plures anni ſunt elapſi:ite integra dict⁹ dñs officialis vienneñ. Ideo dict⁹ dñs officialis Lugd. nullā iuriſditionē circa hec habuit:⁊ geſta per eum circa hec viribus nō ſubſiſtunt per.d.c.hac cōſtitutione.in.§.officiū.de offi.deleg.li.vj.licet in dicta aſſerta cōſeruatoria dicatur nō obſtātibus cōtrariis cōſtitutionibus apoſtolicis:qꝛ illa generalis nō obſtantia nihil operatur cum ibi nō fiat ſpecialis mentio de d.c.hac cōſtitutione.per ea que leguntur ⁊ not.in.l.j.C.quan.impe.inter pupil. ⁊ vi.⁊ ibi ita tenet Cy.quia niſi fiat mentio ſpecialis videtur deeſſe conſenſus. ar.l.ſed ⁊ ſi quis.§.queſitū.ff.ſi quis cau.⁊ in.l.cū aquiliana.ff.de tranſact.⁊ tenet Pe.Ja.in ti.de condi.ex lege.inſti.de actio.in.§.quadrupli. Si enim dictum concilium Baſilienſe voluiſſet derogare diſpoſitioni dicti ca.hac cōſtitutione. bene expreſſiſſet ſicut expreſſit aliam cōſtitutionē bonifacii octaui diſponentis neminem poſſe trahi vltra vnā dietam a fine dioceſis.arg.in.c.ad audientiam. extra de deci.⁊ alibi dicitur qđ ſi imperator voluiſſet bene expreſſiſſet.C.de ca. tollen.in.l.vna.§.nā ſi cōtrariā voluiſſet. Tales enim litere cōſeruatorie ſunt odioſe:qꝛ tollunt ordinariā iuriſditionē vt dicit Jo.an.in addi.Spec.in titu.de offi.delega.circa fi.ideo nō ſunt ampliande ſed reſtringende in.l.cū quidam.ff. de libe.⁊ poſthu.⁊ in.c.odia.de re.iur.lib.vj.⁊ non debet in talibus fieri extēſio ſed reſtrictio vt ius cōmune non ledat ſed ad ius cōmune reducat. Lex facto.ff. de vulga. Et hec procedunt maxime quia dicte aſſerte litere cōſeruatorie ſunt ſimplicis iuſticie:⁊ non ſunt litere gratie:qꝛ ibi non exprimit qđ ſint lr̃e gratie ideo morte delegātis finitū fuit mandatū:vt dicit Jo.fa.inſti.mādati.in.§.item ſi adhuc. Et facit ad hoc ratio:qꝛ litere inquiſitorū heretice prauitatis non finiuntur morte delegātis:vt in.c.ne aliqui.de heretic.⁊ ibi eſt ſpeciale.ideo in cōtrariū ius cōe vt dicit Jo.fa.vbi.ſ. Ideo geſta per dñm offi.Lugd.viribus non ſubſiſtunt tanq̄ a non ſuo iudice.vt.l.j.⁊.ij.C.ſi a nō cōpetenti iudice.cū ſi. Maxime qꝛ dictus dñs ſtephanus bertalis non prorogauit iuriſditionē dicti offi. Lugd.nec corā eo cōparuit:qđ apparet in dicto proceſſu:qꝛ ſi iuriſditionē dicti offi.Lugd.prorogaſſet nō potuiſſet poſtea penitere ⁊ ſupplicare curie parla.put ſupplicauit.iuxta ea que le.⁊ no.in.l.j.⁊.ij.ff.de iudiciis.⁊ in.l.ſi conuenerit.ff. de iur.om.iudi.⁊ in.l.ſi quis ex conſenſu.ff.de epiſco.audi. ideo dicta venerabilis curia parla.premiſſis attentis ⁊ conſideratis inhibuit dicte parti aduerſe ne traderet dictū dñm ſtephanum bertalis corā dicto domino offi.lugd.vt

2 patet in proceſſu.fo.lxx.⁊ hoc de primo queſito. ¶ †Ad ſecundum queſitum ſi cride de quibus agitur poſſint dici facte fuiſſe minus iuridice ⁊ contra mentē dictarū pactionū:⁊ circa hoc indubitāter dici debet qđ dicte cride fuerūt facte iuridice ⁊ ſm mentē dictarū pactionū:qꝛ facte fuerūt ꝓ cōſeruatiōe iuriū dicte eccleſie:videlicet dicti bāni vini qđ ptinet dicto. R.archiepo vienneñ.ad cām dicte ſue eccleſie:⁊ ꝯſeruauit in ipſis credis iura dñorū canonicorū dicte eccl̃ie in ipſis cridis nolatorū:qꝛ illi canonici ibi nominati per.iiii.vel.v.dies añ inchoationē dicti bāni inceperant vinū vendere ⁊ in dictis cridis declarat.ibi: (excepte de meſſieurs le pñteur ⁊c.)⁊ ſequit(qui out faict cōmencer de vēdre quatre ou cinq iours deuant le cōmencemēt dudit ban ⁊c.) In hoc em̄ ipe dñs iudex cōſeruauit dictis dñis canonicis eorū prerogatiuas ſm tenorē dictarū pactionū. Et oēs alii dñi cano.ſi inchoaſſent eorū vina vendere per.iiii.vel.v. dies añ inchoationē dicti bāni fuiſſent ſilr exceptati i dictis cridis. Sz qꝛ alii dñi canonici nō inchoauerūt vina eorū vēdere iō nō fuerūt exceptati in dictis cridis:prout nec etiā erat neceſſe qꝛ nō inchoauerūt ante bānū vēdere:⁊ remanent ſub prohibitione tales canonici q̄ nō inchoauerūt vēdere eoꝝ vina ſcđm dictas pactiones:ideo indebite ꝯqueſti fuerūt de dictis cridis dicto dño offi.

lugd. quia in ipſis cridis fuerũt in qualibet ſui parte obſeruate ipe pactiões ſi
bene ad dictas cridas atiẽdatur tã reſpectu dicti dñi archiepiſcopi ꝙ dictorũ
dominoꝝ canonicorũ: ideo iuridice facte fuerãt dicte cride: licet per iudicem ſe
cularẽ fuerint fieri ordinate: cum facte fuerint ad vtilitatẽ eccleſie: ⁊ perſonas
rum eccleſiaſticarum qnia ſecundum docto. vt refert hen. boh. c. in. c. que in ec
cleſiarũ extra. de cõſti. ſi ſtatuta vel ordinationes facte per poteſtatẽ tẽporalez
ſint vtiles ⁊ fauorabiles eccleſie ⁊ clericis exiſtãt valent ⁊ tenent etiã reſpectu
clericorũ niſi ꝑ papã ſpẽaliter fuiſſet ꝓhibitũ. l. ij. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. x. di. c. j. ſed di
cte cride fuerũt vtiles ⁊ fauorabiles dicte eccleſie ⁊ dñi canonicis eiſdẽ: quia
facte fuerãt in qualibet eorũ parte in obſeruantiã dictarũ pactionũ de quibus
ipſi canonici in hac cauſa ſe iuuãt per. ſ. declarata igitur ⁊c. ⁊ vinee. r. dñorum
canonicorũ ad illud onus nõ vẽdẽdi eorũ vina durãte dicto bãno potuerũt per
dictas pactiões aſtringi: immo ⁊ ꝑ ſtatuta laicorũ potuerũt tẽporibꝰ lapſis di
cti dñi canonici aſtringi etiã de vineis que ex largitiõe laicorũ ad eos ex poſt
peruenerũt: vt hec ꝓbant ex dictis Bar. in. l. ſi quis accuſatorẽ. ꝟ. ſciendũ. ff. de
mu: ⁊ ho. ⁊ ibi dicit Bart. hec colligi ex dictis inno. in. c. poſtulaſti. extra de fo.
cõpe. ⁊ potuit ꝓpterea. d. dñs ſtep. bertal. iudex prefatus inhiberi facere ne du
rante bãno vini dicti. R. dñi archie. alius auderet vinũ vẽdere. Et nõ ſolũ põt
iudex modũ in emẽdo vinũ imponere ex officio ſuo: immo etiã in emendo bla
da põt ꝑciũ ⁊ politiã imponere ⁊ cõtra edictũ iudicis faciẽtes puniũtur ꝑ tex.
feu. de pace tenẽda ⁊ in eiꝰ violatoribꝰ. in. ꝟ. ſi miles aduerſus militẽ. alioquin
vanũ ⁊ inane eſſet imperiũ. l. fi. ff. ne qd in loco publico: ⁊ cũ etiã iſta politia con
cernat etiã vtilitatẽ perſonarũ eccleſiaſticarũ valẽt etiã talia etiã quo ad pſo
nas eccliaſticas ꝑ ſupra allegata. Nõ enim eſt olo expeditũ qd iudex laicus nõ
habeat poteſtatem in perſonas eccleſiaſticas: quia immo habet maxime in tri
bus caſibus notatis per glo. in. c. tua. lo. j. de decimis in antiquis. Et ſimiliter
etiã habet iuriſditionẽ in clericos in cauſis feudalibus ꝑ tex. ſecundũ vnũ in
tellectum per. doc. cõiter approbatũ in. c. verũ. extra de fo. cõpe. Et dicit Imo
la in dicto. c. verũ. quod ex conſuetudine poteſt iudex ſecularis ſupplere negli
gẽtiam iudicis eccleſiaſtici. De qua negligẽtia dictorũ dñorum canonicorũ ſa
tis conſtat ex proceſſu per lecturam inſtrumenti ex aduerſo producti fo. xl. per
quod apparet qd ante dictas cridas ipſi dñi de capitulo nullũ iudicẽ ſtatuerãt
ſed tempore dicti inſtrumenti ordinauerunt duos dies pro puniẽdo tranſgre
dientes dictas pactiones ideo tẽpore dictarum cridarum cũ ibi eſſet iudex po
tuit dictus dñs ſtephanus bertalis iudex prefatus fieri facere dictas cridas
de quibus agitur maxime in defectu iudicis dicti capituli ꝑ ea que dicit Imo.
vbi. ſ. etiam per teſtes pro parte dicti. R. dñi archiepiſcopi examinatos ſuper
quinto ſuorum articulorum incipientiũ. vt vobis ⁊c. inſertorum. fo. lxiij. appa
reret dictũ dominũ iudicẽ dominorũ comitum vienne fuiſſe ⁊ eſſe in illa quaſi
poſſeſſiua fieri faciendi dictas cridas etiã ex ſuo officio vt etiã deponũt teſtes
dicti. R. dñi archiepi ſuꝑ ſecundo tertio articulorum ſuorum incipientiũ reue
rẽdiſſimus ⁊c. fo. cxx. ⁊ foliis ibi ſeqnentibus. Circa qd eſt etiã conſiderandũ:
quod licet poſſet dici vt ꝑ aduerſa pretẽdit qd dicte cride cõprehẽderẽt dictos
canonicos qui nõ inchoauerũt vinũ vendere ante dictũ bannum per quatuor
dies hoc eſt incidẽter qꝛ principalr̃ facta fuerũt ꝯtra omnes ciues laicos: ideo
valuerũt dicte cride quo ad clericos: qꝛ licet iudex laicus de queſtione vſuraꝝ
que ſpectat ad iudicẽ eccleſiaſticũ nõ poſſit cognoſcere principaliter: poteſt tñ
incidenter cognoſcere vt dicit ⁊ tenet Jo. ferrarũ in titu. in forma oppoſitiõis
contra iudicẽ ſuſpectũ in gloſſ. ſuper verbis. Nec fuiſſe iudicẽ cõpetentẽ in. itẽ.
volũ. ibi an autem incidentiũ iudex ſecularis ⁊c. ⁊ allegat idẽ tenere hoſtien.

a ¶ Cle.di a ſpendioſaz. Bar. tenet ɔtrariū l.i. ij.ff.de iuri. om.iudi.

ꝛ archi.xliij.q.iij.q.c.quid dicā.de quo per Joā.an.in cle.diſpē
dioſam a de iudice. Nec poſſunt dicti canonici qui non inchoa-
uerūt vina ſua vendere ante inchoationē dicti banni pretēdere
ſe leſos q2 etiā ex forma ꝛ mente dicte cōpoſitionis de qua etiā
ipſi ſe iuuāt canonici nō poſſunt vēdere eorū vina niſi inchoa-
uerint vendere ꝑ quatuor dies ante inchoationē dicti banni:et
iſte eſt verus intellectus dictarū pactionū. ¶ Et ſi dicat prout
pretēdit pars aduerſa in.vj.ſuorū articu.incipiētiū ad finē ꝛc.
pretēdit qđ tempore dictarū cridarum dñs michael chapuyſij
canonicus dicte eccleſie vēdi faciebat vinum doliū inchoati añ
dictū bānum ꝛ qui nō fuit in dictis cridis exceptatus et ſic fa-
cte fuerunt dicte cride in preiudiciū dictorū canonicorū. ¶ Ad
hoc reſpondet multis modis. Primo qđ margareta chapuyſie
ſoror dicti dñi michaelis cui9 depoſitio eſt inſerta in proceſſu.
fo.ccxvij.verſo.nō facit fidē primo q2 ſoror dicti dñi michaelis
ꝛ ſic ſuſpecta. Scđo q2 dicta margareta eſt ſola et ſingularis in
ſua tali qnali depoſitione:ideo nō eſt eidē credēdū.l.iuriſiurādi
in fin.C.de teſti.nec obſtat depoſitio antonij ſimbardi inſerta.
fo.ccix.verſo:q2 dicit ſe nihil ſcire de cōtentis in dicto ſexto ar-
ti.ꝛ licet ipſe teſtis circa finē depoſitionis dicat qđ dicta mar-
gareta vno anno per ante vendiderat de vino dicti dñi michae-
lis:illa tamē depoſitio non prodeſt parti aduerſe q2 deponit per
verbū videre ſuo.item q2 nō deponit de anno precedenti:vt vi-
deri etiam poteſt ex lectura eius depoſitionis. Tertio q2 dicta
margareta vendidit dictū vinū in domo dicti ſui quondam viri
vt ipſa deponit:ideo preſumitur fuiſſe de vino dicti ſui viri et
vino dicti dñi michaelis chapuyſij.nec deponit dicta margare-
ta qđ vinū fuiſſet dicti dñi michaelis:ꝛ illa ratio fuit iuſta:quia
ipſe dñs michael in dictis cridis nō fuit exceptatus q2 ſi dictū
vinū venditū fuiſſet in clauſtro ꝛ domo dicti dñi michaelis di-
ctus dominus iudex eum exceptaſſet in dictis cridis ſicut ex-
ceptauit alios qui inchoauerant vinum vendere ante dictum
bannum:ꝛ ita eſt veriſimiliter credendum. Immo quod peius
eſt dicta margareta non depoſuit veraciter:quia propter prohi-
bitionem ſibi factā ipſa reliquit vinū vendere vt deponit.xiiij.
teſtis ſuper.vij. arti.dicti Re.dñi archiepiſcopi incipientium
pars ſupplicās ꝛc.fo.cxlviij.ideo dicti canonici abſq3 grauami-
ne conqueſti fuerunt dicto dño officiali lugđ. Et indebite petit
in hac cauſa pars aduerſa dictas crides reuocari:cum fuerint
facte iuxta mentem ꝛ tenorem dictarū pactionū vt ſupra ſatis
5 late declaratur:ꝛ hoc de ſecūdo queſito. ¶ † Ad tertiū queſitū ſi
arrendatores ꝛ emptores fructuū ꝛ vinorum dictorū dominoꝝ
canonicorū videant fuiſſe cōphēſi in dictis pactionibus vt ipſi
gaudeāt eodē priuilegio dictorū dñorū canonicorū in vēditiōe
vini tpe bāni prout pars aduerſa ꝑtēdit. Ad hoc dicēdum eſt qđ
nō debēt gaudere dictis pactionib9 ꝛ priuilegio dictoꝝ dñoꝝ
canonicorū vt dicit ꝛ tꝫ expreſſe archi.in.c.q̃q̃.de cēſi.li.vj. Et
videt idē tenere Spe.in ti.de immu.eccleſiarū.in fi.q2 ex muta-
tiōe ꝑſone mutat rei cōditio vt dicit Bar.in.l.paulus rñdit per
ꝓcuratorē.ff.de ac.he. ¶ Nec obſtat qđ pars aduerſa pretēdit

re eſſe in poſſeſſiōe per ſubrogatos ⁊ arrēdatores vina ſua poſſe vēdere tpe bā ni dūmō inchoēt vēdere p quatuor vel quinq̧ dies ante inchoatione bāni. Qz teſtes ſup illo pretēſo poſſeſſorio deponētes ſunt partiales: ⁊ ſunt illi qui cōmiſe rūt abuſus pro quib⁹ abuſib⁹ veniūt puniēdi ⁊ ſic in cā quaſi ꝓpria ideo eiſdē teſtibus nō eſt fides adhibēda iuxta ea que dicit Bar.in.l.deferre.§.idē decre- uerūt.ff.de iure fiſci. Preterea dict⁹.R.dñs archiepūs vien.⁊ eius pdeceſſores ſemp querelauerūt in iudicio ⁊ extra cōtra tales inhiberiq̧ fecerūt eiſdē ꝓien- ſis arrēdatorib⁹ ⁊ ſubrogatis ne dicta vina ſic vt facere intendebāt vēderēt et quibus inhibitionibus ipſi aſſerti arrēdatores ⁊ ſubrogati acquieuerūt vt de- ponunt teſtes dicti.R.dñi archiepi: vcꝫ primus terti⁹.iiij.ix.⁊ xj.xiij.⁊.xiiij.ſup .j.⁊.xij.arti.dicti.R.dñi archiepi incipientiū pars ſupplicās ⁊c.inſertis.fo.cxij. Ideo nō pñt dici dicti dñi canonici eſſe in illa pretēſa poſſeſſiōe eoꝝ vina poſ ⁊ vēdere per arrēdator:ē ⁊ alios in eis ſubrogatos per tex.in.l.nemo.C.de acq. poſ.⁊ facit gl.in.c.cōmiſſa.de elec.ſuper verbo pacificā.lib.vj. Et ad interrūpē- dum talem poſſeſſionē ex aduerſo pretenſa nō ſolū requirit iudicialis ꝯtrouer- ſia: imo ſufficit etiā extraiudicialis: vt per Paulū de leazaris in cle.ſi.de re- ſcrip.quē ibi ſequit de zabarellis. Et qđ ad hec ſufficiat etiā extraiudicialis cō trouerſia facilit que dicit Bar.in.l.amplius non peti.ff.rem ratā haberi.⁊ in.l. ſeuius.§.tres heredes ff.ad trebel. ¶ Plus dico qđ nō fuit neceſſe litare illā materiā arrēdatorū ⁊ ſubrogatorū: cū per proceſſum nō appareat qđ tēpore di ctarū cridarū aliquis arrēdator vel ſubrogatus incepiſſet vinū vēdere ante in- choatione dicti banni: ⁊ ſic quo ad tales ſubrogatos ſi q̄ fuiſſent legitime pro- feſſerūt dicte cride. Verū qz ambe partes in deductiōe ſuoꝝ articuloꝝ i cauſa creditoꝝ intrauerunt incidēter etiā illū articulū arrēdatoꝝ ⁊ ſubrogatoꝝ: ideo dñi mei de parla.ſi voluerint potuerūt etiā declarare dictos ſubrogatos ⁊ arrē datores nō debere gaudere in hac pte ꝓrogatiōis dictorū dñorū cano.inſequē do opi.archi.in.d.c.q̄ꝙ.de cēſi.lib.vj.q̄ ibi expreſſe tenet vt dicti dñi canoni- ci ſint decetero in cauſa dicti abuſus ⁊ vt decetero nō faciāt eoꝝ bona vēdere per tales arrendatores ⁊ ſubrogatos contra mentē dicte cōpoſitionis etiam qz poſſeſſorium per dictos dños canonicatuū allegatorū non debet dici poſſeſſo- rium per ea que ſupra proxime allegaui.

¶ Ad quartum queſitū ſi appareat tenorē pñtis pceſſus dictū bānū ſpectare ⁊ pertinere dicto.R.dño archiepo Vien.ad cām dicte ſue eccleſie: ⁊ dico qđ ſic etiā per propriā cōfeſſionē dictoꝝ dñoꝝ canonicorum qz pro parte ipſorū do- minorū canonicorū fuit in hoc proceſſu productū inſtrumentū dicte cōpoſitio nis ⁊ inſertū.fo.xliiij.in quo legit qđ dictū bānū inſolidū ſpectat ipſi.R.dño ar chiepo ipſi eni dñi canonici pducēdo dictā cōpoſitionē cēſentur oīa contenta ⁊ deſcripta confeſſi fuiſſe.per ea que le.⁊ no.per gl.⁊ doc.in.l.cū precū.C.de libe. cā. Tū etiā quia oēs teſtes hincinde in cauſa examinati ita deponūt: ⁊ eſt ipſe R.dñs archiepo in poſſeſſiōe ſeu quaſi dicti bāni vt clare ex tenore dicti pceſ- ſus colligit ⁊ apparet etiā per viſitatiōes tabernarū factas pro ⁊ nomine dicti dñi archiepi de quibus in pceſſu ⁊ hoc de quarto ⁊ vltimo queſito. Et premiſſa dico ego Guido pape ſubſignatus ſalua ſemper meliori determinatiōe cuiuſli- bet alterius melius me ſentientis.

¶ Summarium.

☞ Membrana ſine teſtibus non probat.

Solutio legatorum ad quem ſpectet inſolidum.

Legatum ad pias cauſas peti nequit niſi cautione preſtita de eo in eaſdem cau- ſas conuertendo.

¶ Conſilium.clij.

PRoceſſus qui pendet ad diffiniendū corā vobis venerabili viro dn̄o officiali Grationop̄.inter Petrū groſſi oſſis ꝛ Joanē baronis temere agētes ex:vna parte:ꝛ Joānetā iuſſe ſe defendentē ex altera vitio ſubiacet nullitatis culpa ꝛ vitio dictorum agentium.
1 ¶†Q2 quedam mēbrana loco aſſerte procurationis ex aduerſo producta in qua aſſeritur poteſtas claudū valerū qui dictā cām pro dictis actoribus cōduxit nō eſt ꝓbatoria cū in eadē nō reperiant deſcripti aliqui teſtes:quorum tñ p̄ntia in quolibet actu ſaltim extraiudiciario requirat: aliter nō probat aſſertū inſtrumentū.l.gn̄ali.C.de tabu.li.xj.ꝛ cū dicta membrana loco pretēſe ꝛ procurationis producta nō probet:ꝓceſſus iſte ſubiacet vitio nullitatis.l.licet.C.de procuratoribus cū ſi.ideo p̄ns ꝓceſſus dꝫ ꝓnūciari nullus:ꝛ ipſi actores:quoꝝ defectu ꝓceſſus eſt nullus debēt in expēſis dicte Joannete condēnari.l.properandū.in.§.eū quē temere.ff.de iudi.¶Et ſi dicta membrana ex aduerſo producta fuiſſet probatoria adhuc dicta Joanneta iuſſe rea reſpectu negocij principalis abſolui deberet ab impetitionibus dictoꝝ temere agentiū cauſis ſubſcriptis ex proceſſu apparētibus.¶Primo reſpectu Joā. baronis qui in cōcluſione libelli ſui petit ſex flore.vt pretēſus exequutor aſſerti teſtamēti lancelloti iuſſe.vt patet in tertio articuloꝝ libelli.Q2 vt legit i aſſerto teſtamento in proceſſu ꝓducto dict⁹ Joā.baronis nō fuit ordinatus exequutor in dicto aſſerto teſtō.¶Sed q̇dā Jo.de burgo.vt ibi in eō aſſerto teſtō legit ideo repellēdus ipſe baronis cū ſibi non cōpetat ius agēdi:q2 nemo ſine actiōe experitur.l.ſi pupilli.§.videmus.ff.de neg.geſt.ꝛ pōt apponi ꝯtra dictū libellū partis aduerſe qđ actio non cōpetit agēti.vt dicit ꝛ plene ponit Bar.in l.cū quereretur.ff.iudi.ſol.ꝛ debet propterea ſeqni ſn̄la abſolutoria.l.bibius in ſi.ff.de pac.iuncta.l.j.§.j.ff.ſi menſor falſum modū dixerit.¶Scđo q2 dictus baronis petit in concluſione libelli ſex floreñ.non ſolum pro pretēſis funerarijs: ſed etiā pro pretenſis medicinis:ꝛ d2 miniſtrator l pretēſa infirmitate dicti lancelloti.Et qđ etiā pro pretēſis medicinis petant dicti ſex flore.ꝑ dictū baronis declarat in.xiij.ar.dicti libelli.Et ſic nō petunt pro pretenſo legato ſed pro pretenſo debito.Et qđ pretenſum debitum pro pretenſis medicinis non teneatur ſoluere dicta Joanneta patet quia pars aduerſa pretendit in dicto ſuo libello qđ dicta Joāneta non fuit heres inſtituta per dictū lancellotum q2 eius matrē heredē inſtituit:ꝛ ſibi ſubſtituit dictā Joānetam iuſſe vt legitur in quinto articuloꝝ dicti libelli:ideo cum ipſa Joanneta non fuit heres dicti lācelloti fideicōmiſſoria non tenetur propterea ad ſolutionē debitoꝝ dicti lācelloti:vcꝫ medicinarū niſi pro trib⁹ partib⁹ vt legit ꝛ no.in.l.j.C.ad treb.ꝛ ponit Jo.ferrarū in titulo libellus quo agitur ex ſubſtitutione ſuper verbo ac fideicommiſſum.
2 †Qđ ſecus eſt in legatis:q2 ſolutio legatoꝝ ſpectat iſolidū ad fideicōmiſſariū. l.ſi.C.ad treb.facit.l.j.§.ſi.ꝛ ibi glo.ff.ad treb.niſi appareat alia voluntas defuncti.puta qñ teſtator iniūxit heredi nolatim onus legatoꝝ vt dicit Odofred⁹ in d.l.ſi.C.ad treb.in ſi.Preterea nullus teſtiū deponit qđ dictus baronis ſoluerit aliquid pro dictis aſſertis medicinis.Et ſi Petrus ſignoreti ex aduerſo examinatus videt deponere de quatuor floreñ.pro aſſertis medicinis ille Petr⁹ ſignoreti eſt ſolus in ſua pretēſa depoſitiōe ideo nō eſt eidē credēdū.l.iuriſiurādi in ſi.C.de teſti.cū ſi.¶Tertio male petit dict⁹ baronis dictos ſex flore.q2 in dicto teſtō pretēdūtur legati ꝯfratrie bti Bartholomei auinionis.ꝛ tñ nō ꝯſtat per proceſſum qđ ipſe habeat ptātē a dicta confratria petēdi dictos ſex floreñ.
3 ¶†Quarto q2 ꝛ ſi ipſe baronis haberet ptātē a dicta cōfratria beati Bartholomei dictos ſex floreñ.petēdi ꝑut nō hꝫ:illi.vj.floreni fuerūt ordinati cōuerti in reparationib⁹ ꝛ alijs neceſſarijs domus eleemoſyne pelliparioꝝ auinionis.

Et ſic ſub modo ſunt relicti ſex floreni qui nõ poſſint propterea peti niſi prius
preſtita cautione de ɔuertẽdo ipſos ſex floreñ.in dictis reparationib⁹.Et aliijs
neceſſarijs dicte dom⁹ elecmoſyne pelliparioꝝ ꝑ tex.in ſiñ in.l.ſancim⁹.C.de
nup.vbi ſi q̇d datũ fuerit pro filia maritãda qđ filia illud petere non põt donec
die nuptiarũ.vt ibi tex.Uel niſi preſtita cautione de nubẽdo iuxta.l.quib⁹ dies
bus.§.fi.ff.de cõdi.⁊ demõ.q̇ cautio fuit in ꝓceſſu petita ⁊ nõ ꝑſtita ideo abſol
ui debet re⁹.¶Quo aũt ad petrũ groſſi oſſis cõactorẽ ẽt male ⁊ temerarie pe
tit ſex floreñ.de octo floreñ.de quib⁹ in ſcđo arti.dicti libelli fit mẽtio.Qꝛ l di
cto teſtõ dꝛ qđ dicti octo floreñ.debeãt diſtribui ad ordinationẽ duoꝝ executo
rũ ibi noiatoꝝ.Et tñ ipſe groſſi oſſis nõ eſt ſolus executor ſed eſt vnus ali⁹ exe
cutor in dicto teſtõ noiatus vꝫ Jo.de burgo q̇ nihil petit nec agit in hac cauſa
ideo dicto groſſi nõ cõpetit inſolidũ actio cũ nõ fuerint ɔſtituti executores q̇li
bet inſolidũ attẽto maxime qđ dict⁹ Joãnes de burgo non eſt mortuus nec eſt
abſens ſiue in remotis partib⁹ ſed in auintone ideo dictus groſſi oſſis non põt
inſolidũ agere vt in.c.ij.in fi.de teſt.li.vj.⁊ opꝫ ante oĩa qđ dictus Jo.de burgo
alter executoꝝ nõ potuerit in hac pretẽſa executiõe intereſſe arg.c.cũ cauſaꝫ.
extra de offi.deleg.¶Scđo etiã male petit dictus groſſi oſſis aſſert⁹ executor
qꝛ ipſe teſtator nõ diſpoſuit neqꝫ voluit qđ ei⁹ heres ſoluerit dictos octo flore.
Sed ordinauit in dicto ſuo teſtamẽto qđ de bonis ipſius teſtatoris caperentur
⁊ ad inquãtũ vẽderent vſqꝫ ad ſummã dictoꝝ octo floreñ.⁊ inde preciũ per exe
cutores reciperent ideo male petit dict⁹ groſſi oſſis petẽdo alr̃ q̄ per teſtatorẽ
diſpoſitũ qꝛ debebat inſequi volũtatem ipſius teſtatoris que pro lege dꝫ ſerua
ri.vt in.§.diſponat.in aut.de nup.⁊ potuit ẽt ita dict⁹ teſtator diſponere qđ exe
cutores vẽderẽt ei⁹ bona pro adimplẽda ei⁹ diſpoſitiõe.vt dicit ⁊ tꝫ Ja.de are.
in dicto tractatu ſuo de cõmiſſarijs q̇ allegat in ar.l.ſi prediũ.C.de procu.⁊.l.ſi
vero.§.fi.ff.mãdati.⁊ plene per Bar.in.l.alio herede.ff.de alimen.⁊ ciba.lega.
¶Alia etiã rõne male agit idẽ groſſi oſſis cũ nõ preſtiterit cautionẽ de ɔuertẽ
do dictos ſex floreñ.in actibus per dictũ teſtatorẽ ordinatis per iura.ſ.alleg.

¶Summarium.

Adulterium quid ſit.
Curia ex citatione dicitur delatum preuenire.
Preuentio in criminalibus locum habet.

¶Conſilium.cliij.

In curia parlamẽti Dalphinalis fuit orta queſtio inter dñꝫ ꝓcu
ratorẽ fiſcalẽ generalẽ noĩe Dalphi.⁊ vocatũ gardelli ciuẽ Uiẽne
pro intereſſe ſuis priuato ex vna parte.Et reuerendiſſimũ in xp̃o
patrẽ ⁊ dñm dñꝫ archiepm̃ viẽne pro cõſeruatiõe ſue iuriſdictiõis
ſpecialis Uiẽne ex altera.ſuper eo qđ lꝫ dictus delat⁹ ſtuprũ cõ
miſerit in ciuitate Uiẽne deflorãdo quandã ſuam ancillã:de qua
defloratione dicta filia cõqueſta fuit denũciando cõtra dictũ delatũ in dicta cu
ria ſpũali Uiẽne.Et fuit ipſe delatus citatus corã officiali reſpõſurus dicte in
queſte in perſona eius vxoris qꝛ ſe latitãdo nõ potuit reperiri etiam qꝛ dictus
delatus a dicta ciuitate Uienne ſe abſentauerat ⁊ venerat ad preſentẽ ciuita
tem Grationopolis petendo cognoſci de dicto delicto per dictam curiam par
lamenti.dictus vero dominus archiepiſcopus modo petit dictũ delatum ſibi
remitti:queritur an bene petat.pro cuius demonſtratione ⁊ declaratione ſi re
mitti debeat dictus delatus dicte curie ſpirituali Uienne querendum videtur
de dubijs ſequentibus.Primo ſi cognitio ⁊ punitio dicti delicti pertineat ad
dictam curiam ſpiritualem.Scđo ſi dicta curia ſpiritualis Uienne preuenerit
dictum delatum pretextu dicte citationis.

1 ¶†Ad primum videtur dicendum quod licet dictum delictum
a non dicatur proprie adulterium [a] niſi cocatur cum nupta.l.j.
⁊ ibi gl.C.de adulte.⁊.c.lex illa.xxxvj.q.vlt.tamen improprie eſt
adulteriū tam ſm canones.vt non mechaberis.xxxij.q.v.⁊ ibi
gloſſ.ꝙ etiam ſm leges.vt in.l.inter liberos.§.j.⁊ ibi text.ff.de
adul.⁊ quod dictus gardelli commiſerit adulterium cum dicta
ſua ancilla non coniugata.dicit Hugutius in.c.fraternitatis.
xxxiiij.diſtin.quod vir in veritate adulteraſſe dicitur receden-
do a fide preſtita ſi aliam mulierem cognoſcat.⁊ in.c.publicis
§.ergo.verſi.debet.xxxiij.q.j.vbi dicitur quod inter coniuges
debet fides ſeruari ⁊ ſacramentum.que cum defuerint non cō-
iuges ſed adulteri appellantur.de quo adulterio et alio ſimili
b dicta curia ſpiritualis [b] habet ⁊ poteſt habere cognitionem.c.
j.de offi.ordi.in antiquis.⁊ gloſ.in.c.cum ſit generale.extra de
foro competen.Et maxime cum dictum delictum perpetratum
fuerit in dicta ciuitate vien.c.cum epiſcopus de offi.ordi.libro
vj.Nam dictus dominus archiepiſcopus habet intentionem
ſuam fundatam de iure communi vt dicit tex.in.d.c.cum epi-
ſcopus.⁊ dictum delictum quamuis cum non nupta extiterit
perpetratum:eſt tamen crimen eccleſiaſticum.vt dicit text.in
d.c.non mechaberis.Et nedum ſtuprum ſed etiam fornicatio.
vt tenet glo.in.c.nemo.xxij.q.iiij.

2 ¶†Maxime ratione preuentionis ⁊ inter ſubſtitutum ſecun-
dum dubiū cum tenore proceſſus producti in dicta curia parla-
mēti reperiatur dictus delatus fuiſſe citatus in dicta curia ſpi-
rituali vienne die quarta menſis Februarij proxime lapſi:quia
c ex dicta citatione [c] dicitur dicta curia ſpiritualis vienne dictū
delatum preueniſſe.per tex.in.l.ſi quis poſtea.⁊ ibi glo.ff.de iu-
di.etiam iure canonis.per.c.propoſuiſti.de foro compe.et per
glo.c.j.de reſcrip.vbi habetur quod licet per preſentationem
reſcripti non fiat preuentio tamen per citationem.

¶Nec obſtat quod dicit Bald.in auč.ſed nouo iure.C.de ſer.
fugiti.qui loquitur de reali citatione.quia ipſe allegat.d.l.ſi qs
poſtea.que loquitur de ſimplici citatione.⁊ ſecundum illam le-
gem debet propterea eius dictum intelligi ⁊ non de reali ap-
prehenſione perſone delati.¶Non obſtat etiam realis deten-
tio dicti delati qui dicitur in arreſto perſonali conſtitutus in
hac ciuitate autoritate dicte curie quia illa corporalis deten-
tio proceſſit ad ſupplicationem ⁊ inſtigationem dicti delati vt
eximeret a poteſtate dicte alterius curie ſpiritualis Viēne:qꝛ
per hanc voluntariam detenſionem non impeditur dicta pre-
uentio per dictam curiam ſpiritualem primo facta:vt dicit Ja.
de puteo poſt doc.in.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi quis ante.ff.de leg.
j.qui expreſſe dicit quod ſi quis dedit operā vt vocaret in ius
corā maiore tribunali vt euitaret citationē minoris iudicis qꝺ
iſtud non hꝫ eū excuſare.Idē etiā ſentit gl.in.d.l.ſi qs cautio-
nibus.Idē etiā dꝪ Imo.in.d.l.ſi ſeru⁹ pluriū.§.ſi qs an.Et qꝺ
dicta detētio ꝑſone dicti delati fuerit facta ad inſtātiam ipſius
delati ſatis colligit̄ ex tenore lr̄arū expoſitoriarū a curia parla-
menti emanata per eundē delatū īpetratoris:Et qꝛ ipſe delat⁹

a ¶Adulterium.quid dicatur adulterium.⁊ vide.j.conſil.clxj.

b ¶Curia ſpiritualis.ꝺ cauſis ad forum eccleſiaſticū ſpectantib⁹ vide Joā.fer.in tit.forma opponendi ꝯtra iudicē ſuſpectū in gl.ſup ꝟbis nec fuiſſe iudicē competentem.

c ¶Excitatione.in ꝓuētione requirit̄ realis apprehēſio delinquētis vt dicit Bal.in auč.ſed nouo iure.C.de ſer.fugi.

ſuꝑ hoc ꝑmo obtulerat ſupplicationē dicto ꝑlamēto vt referūt dñi dicti parla-menti. Et ita etiā preſumeret de iure ꝑ ea q̄ dicit Bar.in.l.j.C.de peti.bonorū ſubla.li.x.vbi loquit̄ de impetrāte literas qđ preſumit̄ eas impetraſſe noīe ſuo: licet in eiſdē nō nominetur. ¶ †Et ita vr̄ dicendū qđ dicta curia ſpūalis vien-ne ꝓueniſſe dictū delatū cū etiā in criminalib⁹ locū habeat preuētio.ꝑ ea q̄ di-cit Bar.in.l.ſepulchri violati.ff.de ſepul.vio.ibi:tertio eſt vidēdū ⁊ ꝑ gl.in aut. itē nulla cōitas.C.de epi.⁊ cle. ¶ Sed adhuc circa hāc preuētionē factā ꝑ dictā curiā ſpūalē viēne dubito:qr in dicta citatione facta dicta die quarta mēſis fe-bruarij ꝓxime lapſi nō fuit declarat⁹ caſus dicti delicti ꝑꝑ quē ipſe citabat̄ ꝓut tñ erat neceſſe ad preuētionē ⁊ litis pēdētiā inducēdā.iuxta cle.ij.vt lite pen.

¶ Summarium.

Sententia interlocutoria que dicatur.
Sententia diffinitiua que ſit.
Condemnatio expenſarum quando interlocutoria ſit.
Sententia interlocutoria dr̄ que principali negotio finem non imponit.

¶ Conſilium.cliiij.

De anno dñi.1469.de menſe ſeptēbris fuit mota quedā cauſa co-ram dño officiali vienne ad inſtantiā ioannis borrelli ciuis gra-tionopo.qui fecit citari corā dicto dño officiali franciſcū coyreti noībus ſuo ⁊ tutorio liberorū heredū ⁊ ioannis coyreti eī⁹ quōdā fratris in qua cā ꝓpter dictorū coyretorū fuerūt traditi certi ar-ticuli incipiētes.hac die ⁊c.⁊ qr dictus dñs officialis vienne ordi-nauit qđ dictus borrelli reſpōderet dictis articulis dict⁹ borrelli a dicta inter-locutoria appellauit ad dñm iudicē primatie viēne:et ibi appellatio fuit intro-ducta. ¶ Quo ꝓceſſu pēdēte corā dño iudice primatie ⁊ ꝓpe diffinitionē ipſi⁹ ꝓceſſus:ꝓcurator dicti borrelli obtulit dicto dño iudici primatie quādā cōpa-ritionē incipientem quāuis ſnīa excōicationis ⁊c.in qua petijt dictum borrelli abſolui ad cautelā alr̄s appellabat vt in dicta cedula latius continet̄:de qua tñ abſolutione in dicto ꝓceſſu nō agebat̄ ſed tātūmō ſi bene vel male ꝑ dñm offi-cialem viēne a quo fuiſſet ordinatū. Et licet dictus dñs iudex primatie aſſigna-uerit dicto ꝓcuratori terminū ad incraſtinū ad audiendū reſponſionē. Ipſe tñ ꝓcurator ſentiens malā cauſam fouere nō cōparuit nec obtinuit apoſtolos die aſſignata:ita qđ dicta appellatio fuit deſerta iuxta clem.Quis.rigor.de appel. ¶ Ideo magiſter iacobus garneyronis procurator ⁊ autor dictorū coyretorum appellatorum in dicta cauſa ꝓcedendo petijt dictos coyretos licentiari cū re-portatione expēſarū ⁊ literas inhibitorias reuocari:qua die magiſter ſtephan⁹ perreti procurator dicti borrelli renuit ꝯparere dicēs fuiſſe appellatū. ¶ Et di-ctus dñs iudex primatie premiſſis cōſideratis qr dictus perreti ꝓcurator dicti borrelli renuebat cōparere reuocauit literas ſuas inhibitorias ⁊ dictos coyre-tos licentiauit cū reportatiōe expēſarū:a qua ordinatiōe dictus borrelli appel-lauit. Sed ante inhibitionē factā per iudicē delegatū dicta condēnatio expen-ſarū fuit ꝑ parte dictorū coyretorū mādata executioni. ¶ Ex quib⁹ ſic preſup-poſitis vident̄ elicienda ſubſcripta q̄ſita in iure examināda ꝑ declaratione iu-ris ⁊ intētiōis dictorū coyretorū. ¶ Primo ſi dicta ordinatio in qua dictus dñs iudex primatie ſuas literas inhibitorias per eum in dicta cauſa appellationis conceſſas reuocauit ⁊ dictos coyretos licentiauit cum expenſis dicatur inter-loquutoria vel diffinitiua. ¶ Secundo ⁊ ſi dictus dñs iudex primatie voluiſſet cauſam appellationis diffinire pronunciando bene vel male fuiſſe appellatum ſi eius ſententia fuiſſet diffinitiua vel interloquutoria.
¶ Tertio ſi attentata per dictos coyretos ante inhibitionem debeāt reuocari.

1 ¶ † Ad primū quesitū dico qḋ dicta ordinatio in qua ipse dñs iudex primatie reuocauit suas lr̄as inhibitorias et dictos corre¦ctos licētiauit cū expen. est mere[a] interloquutoria vt declarat glo. in cle. j. de sequestra. pos. ⁊ fructuū. dū dicit qḋ snīa interlo¦cutoria est q̄ inter principiū ⁊ finē cause fertur sup his que inci¦dūt vel emergūt: vt in casu de quo hic agit: q2 dict⁹ dñs iudex primatie eo qḋ pcurator dicti borrelli renuebat cōparere in cā appellatiōis: ⁊ nō poterat ipse dñs iudex primatie ad vlteriora cause pcedere fuit ipse dñs iudex primatie motus iuridice ad dictā ordinationē pcedere cū ad vlteriora ipsius cause appella¦tionis pcedere nō posset cū nullus cōpareret pro dicto borrel¦

2 li appellante. ¶ † Non enī pōt dici dicta ordinatio diffinitiua: q2 sententia diffinitiua ḋ2 esse illa q̄ diffinit principalem cōtro¦uersiā de qua inter partes agit: vt dicit text. in. l. j. ff. de re iudic. ⁊ probatur in. l. post snīam. ⁊ ibi plene per Saly. C. de senten. et interlo. om. iudi. Idem etiā dicit Spec. in tit. de snīa. in. §. spēs. versi. j. ⁊ versi. diffinitiua hꝫ etiā ple. per Jo. fer. in ti. forma sen¦tentie diffinitiue. in glo. j. circa prin. ⁊ dicit glo. in dicta cle. j. de sequestra. pos. ⁊ fru. in glo. sup verbo diffinitiua. ibi dū dicit qḋ sententia diffinitiua est q̄ principalem qōnem diffinit. ⁊ allegat Spe. vbi supra. Idem etiā dicit Arch. ij. q. j. in prin. ¶ Et qḋ di¦cta ordinatio dñi iudicis primatie vienne dicat mere interlo¦quutoria facit ratio quia videmus qḋ si per lapsum triennij sit perempta instantia: ⁊ iudex absoluat reum ab obseruatione iu¦dicij qḋ talis snīa non ḋ2 diffinitiua sed mere interloquutoria: ratio q2 semper remanet primeua actio. ita dicūt ⁊ tenēt Bal. ⁊ doc. in. l. ij. C. de epi. aud. sic etiā in casu nostro licet sint renoca¦te litere inhibitorie ⁊ correcti licentiati cū expēsis: attamē sem¦per remanet causa principalis pronunciāda per ipsum dñm iu¦dicem primatie si ad eū fuit bene vel male appellatum: sed ipse borrelli semper potest ad ipsum iudicē redire vt pnūciet ⁊ sen¦tentiet si bene vel male fuerit appellatum quia per illam ordi¦natione nō fuit ipse dñs iudex primatie funct⁹ officio suo quin possit sententiare super negocio principali vt dicunt doc. in. d. l. ij. C. de episc. audi. faciunt que leguntur ⁊ not. in. l. quod iussit. ff. de re iudi. ideo dicta ordinatio per eū interim facta ḋ2 inter¦loquutoria. ¶ Preterea videmus qḋ si iudex cause appellatio¦nis pronunciet et sententiet appellationem desertam: illa sen¦tentia nō erit diffinitiua sed interloquutoria: ratio vt dicunt do¦ctores quia per illam sententiam non imponitur finis in nego¦cio principali. ita dicunt et tenent Bal. Saly. ⁊ doc. in. l. preses C. quomodo ⁊ quando iudex. In proposito ergo cum per dictā interloquutoriam factā per dictū iudicem primatie non fuerit impositus finis ipsius cause appellationis quia semper rema¦net sententia ferenda super articulo appellationis si bene vel male fuerit appellatum: igitur ordinata per dictū iudicē pri¦matie ḋ2 interloquutoria et non diffinitiua: quia per eum non fuit impositus finis articulo appellatiōis de quo inter dictas

3 partes corā eo agit. ¶ † Nec obstat ad pmissa si dict⁹ iudex pri¦matie in dicta sua interloquutoria cōdemnauerit dictum bor¦

a ¶ Mere a [i]nterloquu¦toria. de ma¦teria intera¦loquutoria¦rū vide ple. §. cōsi. lxvj. ⁊ consi. lxix.

relli in expēſisᵃ dictorū coyretorū: quia illa cōdemnatio expēſarum dicitur interloquutoria cum fuerit facta ante diffinitionē articuli appellationis vt dicit gloſ. in. l. quod iuſſit ſup verbo pretor ibi expenſas litis ⁊c. ff. de re iudi. idem tenet Salice. in. d. l. poſt ſententiam. C. de ſen. ⁊ interlo. omnium iudi. in verſi. ad quintum ergo queritur que ſit interloquutoria ⁊c. idē etiam dicit ⁊ tenet Ange. de aret. in. d. l. quod iuſſit. ⁊ in. l. paulus. ff. de re iudi. Quia in omni negotio non eſt niſi vna ſententia diffinitiua ⁊ alie que precedunt ſunt interloquutorie. vt dicit Bart. in. l. ij. C. de appella. recipien.

a ¶ In expēſis. De h vide. ſ. cōſi lio. lxix. circa ſecundū queſi.

¶ Jmo ⁊ ſi dictus dominus iudex primatie: ⁊ nunc ſubintro ſecundum queſitum diffiniuiſſet articulum appellationis pronūciando bene vel male appellatum eius ſententia fuiſſet tantummodo interloquutoria tanq̄ acceſſoria ordinationi a qua fuit appellatum que eſt interloquutoria cū fuerit appellatū a domino officiali ab illa ordinatione qua ipſe ordinauit q̄ dictꝰ borrelli reſpōderet articulis dictorū coyretorū: quia acceſſoriū ſequit naturā ſui principalis vt in. c. acceſſorium. de re. iuris. li. vj. † Jtē q2 oēs doctores cōcludunt q̄ illa eſt interloquutoria q̄ nō imponit finem in negotio principali. ita dicūt Bald. Sali. et doc. in. d. l. preſes. C. q̄n ⁊ quando iudex.

¶ Ad tertiū queſitū patet clara rñſio: q2 cū fuerit appellatū ab interloquutoria vt. ſ. declaraui: attentata per dictos coyretos non debent reuocari cum fuerint attentata ante inhibitionē. per tex. in. c. non ſolum. de appel. li. vj.

¶ Conſilium. clv.

Circa libellū oblatū in curia officialatus gronō. per Joānetā vxorē Joannis dauidis cōtra ioannē maſſot in quo libello dicta Joāneta pretendit ſucceſſiſſe ab inteſtato Claudio maſſot. dico q̄ dictus libellus male ⁊ inepte fuit formatus q2 nulla actio dicte Joannete competit in dictis bonis: cum ipſa ioanneta non fuerit filia fratris dicti claudij ſed fuit filia beatricis filie michaelis nepotis dicti claudij. ⁊ ſic in gradu remotiori aliorum liberorum dicti michaelis ideo alij filij dicti michaelis ſuperſtites cum fratre dicti claudij inſolidum ſucceſſerunt ab inteſtato dicto claudio cū Joanne fratre dicti Claudij cum eſſent vtrinq̄ cōiuncti dicto quondā claudio. iuxta auẗ. ceſſante. in princ. C. de legi. heredi. ⁊ ſucceſſerūt ipſi frater ⁊ nepotes videlicet filij dicti michaelis dicto claudio excluſa totaliter dicta ioāneta pro nepte dicti michalis. vt p̄batur in auẗ. poſt fratres la. ij. C. eod. ti. de legitimis heredi. vbi vocanẗ ad ſucceſſionē fratris defuncti fratres ⁊ filij fratrū ⁊ poſt illos alij in gradu proximiores. Nā dicta ioāneta neptis dicti michaelis non eſt dicto claudio. in gradu aliorū filiorū dicti michaelis ſed in gradu remotiori ideo aliis ſupſtitibꝰ in primiori gradu exiſtētibꝰ nō admittitur dictā pneptis dicti michaelis vt plene declarat ⁊ ponit Jo. fer. in ti. forma libelli p̄ hereditate ab inteſtato delata in gl. ſup verbo nulliſq̄ ſupſtitibꝰ ex eo liberis circa fi. in queſtiōe q̄ incipit. titiꝰ deceſſit ⁊c. Et h̄ aliq̄ voluerint dicere q̄ nō ſolū filij imo et

lium nepotis fratrū predefunctorū ad talē ſucceſſionē admittant illud nō eſt ve
rum ſm Jo.vt refert ꝛ tenet glo.in.d.aut.poſt fratres.la.ij.ſuper verbo filios.
ꝛ pro hoc facit tex.in aut.de heredi.que ab inteſtato deferunt.in.§.reliquū.in
verſi.homini vero.ꝛ ibi Angelus.Et iſtam partē ꝙ nō ſuccedāt nepotes fra-
trū cum filijs fratrū expreſſe tꝫ Cy.in aut.itaqꝫ.in fi.C.cōia.de ſucceſſionibus.

Summarium.

1 Venditio facta ob metum vel reuerentiā reuocari poteſt.
2 Juramentum de non reuocando vēditionem an impediat ipſius reuocationē.
3 Venditionem iuramento firmatam reuocare volens implorare debet iuramē
ti relaxationem.

Conſilium.clvj.

In quadā cauſa vertente corā dn̄o officiali gronopo.vt ſub cōſer
uatore priuilegiorū abbatie caſe dei ioānes ſeruiētis ciuis gro-
no.obtulit quendā libellū cōtra ioannē/epi filiū iacobi epi nota-
rium quondā:in quo libello ipſe ſeruiētis agit cōtra dictū ioānē
epi ꝙ ipſe epi defendat dictū ſeruiētis in dicta cauſa ſuper hypo
tecaria:de qua in dicta cauſa cōtra ipſius ſeruiētis agitur.Et di-
ctum libellū ſuū dictus ſeruientis fundauit ſuper inſtrumēto venditiōis facte
per dictū iacobū epi ꝛ ioannē epi eius filiū dicto ſeruiētis:de domo in qua ip-
ſe ſeruiētis inhabitat.aduerſus quē libellū dict⁹ Joānes epi appoſuit ꝙ dicta
vēditio fuit dicto ſeruiētis facta in maximū preiudiciū dicti Joānis epi cū di-
cta domus añ dictā vēditionē eidē Joāni epi cōuēditori fuiſſet obligata ꝛ hy-
potecata ꝑ ducētis florē.auri de dote guiote ei⁹ quōdā matris cui⁹ ipſe Joā
nes epi eſt heres.Petēdo ꝑpterea dictā vēditionē dicte dom⁹ inquātū cōcer-
nit dictū Joānē epi reuocari.Modo querit an dictus Joānes epi bene petat.
1 Et dico ꝙ ſic qꝛ ipſi Jacobus pr̄ ꝛ Joānes fili⁹ dictā vēditionē ſimul fecerūt
ꝛ illā vēditionē fecit dict⁹ Joānes epi metu ꝛ reuerētia dicti iacobi ei⁹ pr̄is et
ꝑpterea venit reuocāda ꝛ retractāda ar.l.j.§.q̄ onerādE.ff.quarū rerū actio nō
dat.ꝛ ibi gl.no.ad hoc ꝑ Bar.ibi approbata q̄ loqt̄ de muliere q̄ vēdit rē ſuā vl̄
renūtiat hypotecis metu vel reuerentia viri:ꝛ dt̄ ꝙ pōt reuocari talis aliena-
tio vl̄ renūtiatio hypotecarū.Que gl.iuris ciuilis approbat ꝑ gl.xxij.q.iiij.c.
vnuſqſqꝫ.ꝛ.xxiij.q.vj.c.ex lr̄is.Et lꝫ tex.i.d.§.q̄ honorāde.nō loquat de pr̄e ꝛ fi-
lio tn̄ loquit̄ de liberto ꝛ patrono:qđ idē eſt iudicandū de filio ꝛ pr̄e ſicut vidi-
mus in.l.ſi vnq̄.C.de reuo.dona.qꝛ lꝫ tex.in.d.l.ſi vnq̄ loquat̄ de liberto et pa-
trono:vt donatio reuocet̄ ꝑ patronū facta.ſi liberos ſuſcipiat idē dicūt docto-
res a ſimili in pr̄e ꝛ filio ita ꝙ ſi pr̄ donauerit oīa bona ſua vel partē ipſorū do
natio reuocat̄ ꝑ ſucceſſionē liberorū pr̄is.arg.dicte legis ſi vnq̄.q̄ loquit̄ tm̄-
mō i patrono.ita dicūt doc.ꝛ maxime Pet.helye.qm̄ dictā.l.ſi vnq̄ notabiliter
repetijt.Et ꝙ idē ſit in filio ſicut in liberto dicit expſſe Bar.ff.ad leg.fal.in
l.ſeyus augeri⁹.q̄ allegat ꝛ dicit dictā.l.ſi vnq̄.que ſolū loquit̄ de patrono locū
habere etiā in filio a ſimili.ꝛ Bar.alibi dicit ꝙ legitima filij inter heredes cō-
ter dꝫ ſolui ſicut legitima patroni iſtos equiparādo in.l.in quarta.ff.ad leg.fal-
2 ci.de quo ēt tetigi.ſ.cōſi.clviij.Sꝫ hic reſultat vna difficultas ſi iuramētū
ꝑ dictū Joānē epi filiū preſcitū in dicta venditione de ipſam nō reuocādo ob-
ſtat dicto Joāni epi cōuenditori filio dicti vt Jacobi impediat reuocatio dicte
venditionis.Credo ꝙ iuramentū non impediat dictam reuocationem fieri ꝑ
ea que dicit gloſ.xxij.q.iiij.c.vnuſquiſqꝫ.Et pro hac parte faciunt que dicunt
doc.ꝛ Jac.de but.in aut.ſacra puberū.C.ſi aduerſus ven.vbi dicūt ꝙ ſi minor
iurauerit in iudicio non eſt idē ſicut ſi iuret ſup cōtractu:qꝛ non videtur ſpōte
iuratū:cū iudiciū reddat in inuitū.l.inter ſtipulātē.§.j.ff.de ver.ob.ꝛ tn̄ ibi non

eſt metus in quo ſit cruciatus corporis: ita iuramētū extortū per vim vel metum vbi ſi cruciatus corporis vel non ſit cruciatus corporis retractatur[a] vt dicta auten.

¶ †Sed tñ ſm Jo.an.in.c.ij.de offi.iudi.nō retractatur ſed dʒ cuſtodiri.Sed tñ debet implorari officium iudicis[b] a iurante vt relaxat.Et relaxatione obtenta poſtea retractabit ſeu poterit retractari dicta venditio.Jdem no.Archi.in.c.quis.de pactis.lib.vj.in glo.ij.ꝛ Jo.an.in.c.ad aures.extra qđ met.cauſa.

¶ Alia etiā cōſideratione eſt dictus libellus defectuoſus ꝛ ineptus cū concludat ipſe libellus qđ dictus Joannes epi cōdēnetur ad ſeruādum indēnem dictū ſeruientis in dicta cā prētextu dicte vēditionis qꝛ nō cauetur in dicto inſtrō vēditionis qđ ipſe Joannes epi promiſerit eum in dicta alia cā defendere iuxta cōcluſa in dicto libello ꝛ ſic male concludit qđ ipſe libellus cum concludat vltra formam obligationis et ſic ſine actione quia obligatio eſt mater actionis.

a ¶ Retractatur. ſed cōtra.xv.q.vj.c.j.in gl. ꝛ vide in.d.c.vnuſqq̄.

b ¶ Officiū iudicꝫ. De materia relaxationis iuramenti vid.xv.qō.vj.ca.autoritatē.ꝛ extra de iure iur.c. quanto.ꝛ de bonēco.in.d.autē ſacra.

¶ Summarium.

Litis conteſtatio quando ꝛ per quid fiat.

Conteſtatio litis fit per reſponſiones factas poſitionibus.

¶ Conſilium.clvij.

Ludouicus richart:gebenēſis dioceſis obtulit libellū corā dño officiali gebeñ.ꝯ petrum et Joannem riclati fratres reos in quo ſuo libello petit a dictis reis ſuis fratribus mille ꝛ quingentos floreñ.aduerſus quē libellum dicti rei in dicta cauſa ti. adiderunt quandā comparitionē incipientē nobiles ꝛc.in qua comparitione circa ſi.dicti rei ſubiūxerūt verba ſequētia.Et ꝓpterea nō tenent ipſi petr⁹ et Joannes ad petitita pte dicti Ludouici ꝛc.Ex qb⁹ ꝟbis reſultat dubium ſi per illa verba fuerit lis conteſtata ſup dicto libello.

¶ †Et credo indubitāter qđ ſic:qꝛ litis cōteſtatio[c] fit ꝑ rñſionē cōtradictoriā petitioni.vt in.l.rem nō nouā.§.patroni.C.de iudicijs.Sed ꝑ dicta ꝟba dicēdo dicti rei ſe nō teneri ad petita dicti ludouici actoris ſunt verba cōtradictoria dicte petitiōis et cenſetur rñſum libello.ꝛ lis cōteſtata per.c.dudū.lo.ij.ibi:et rñſionem facto ꝛc.ꝛ de elec.in antiquis.¶ †Preterea etiā qꝛ per rñſiones factas poſitionibus/fit etiam litis cōteſtatio vt dicit Cy.poſt doc.in.l.j.C.de litis cōteſt.in.iiij.q.qñ ſcꝫ poſitiōes tradūtur poſt libelli oblationē:qꝛ ſi ante libellū traderent ꝑ earū rñſiones non fieret litis cōteſtatio.iuxta dictū.c.dudū.de elec. Et nō ſolum per negationem ſiue cōtradictionē fit litis conteſtatio:imo etiā ꝑ cōfeſſionē rei emiſſam poſt libelli oblationeꝫ vt dicit Cy.in.d.l.j.de litis ꝯteſt.in.j.q.ꝛ glo.Bar.ꝛ doc.in.l.ſi debitori.ff.de iudi.ꝛ iō dict⁹ dñs officialis poſtea ordinādo qđ dicti rei rñdeāt dicto libello litē cōteſtādo dictos reos grauauit.cū iā rñdiſſent:qꝛ nemo ſupflua rñſiōe onerari dʒ:iura ſunt vulgata.Jtē ēt qꝛ ꝑ ꝟbū neſcio vel nō credo fit etiā litis cōteſta.ſup libello oblato.vt in.c.cum ad ſedem.extra de reſtit.ſpolia.Jdeo videtur quod bene appellauerint dicti rei a dicta vltima ordinatione. Sed de proſecutione illius appellationis

c ¶ Litis cōteſtatio. hic qualiter fiat litis cōteſtatio.de quo etiam vide i deci.ꝑla.q.ccclxix.

dubito qđ ipſi rei cauſam ſupra tactā vꝫ qđ iam litem fuerant conteſtati non expreſſerunt in eoꝝ appellatione::ideo non poterit ex illa cauſa omiſſa in appellatione reuocari.iuxta cle.appellanti.in prin.de appel.

¶ Summarium.

1 Ut hrēdes vlēs qn̄ filio teſtōris repletōeꝫ legiſe debeāt facere.
2 Quota legitima filiō que ſit.
3 Legitimam que diminuant.

¶ Conſilium.clviij.

Nobilis cathelanus chāterellī ſecretariꝰ dalphi. quōdā grono.tp̄e ſue mortis reliqt.xj.liberos tā maſculos ꝙ̄ femellas.et in ſuo vltimo teſtō ſibi heredes pticulares inſtituit Joannē eiꝰ filiuꝫ in domo ſua ſita vltra pōtem pn̄tis ciuitatis grono po.⁊ in certis ſuis aliēs bonis immobilibꝰ dn̄m Frāciſcū legū doctorē eiꝰ filiū i certis ſuis aliēs bonis amedeū etiā in certis aliēs bonis ⁊ claudiuꝫ in certis aliēs bonis:et dictos ſuos tres liberos vꝫ dum Frāciſcū:amedeū:⁊ claudium ſibi hrēdes vlēs inſtituit:⁊ quālibet ſuarū filiarum vltra dotes inſtituit hrēdes in certis pecuniarū ſummis:⁊ dn̄m petrū eius filiū p̄bſyterū ſcti Andree etiā ſibi heredē pticularē inſtituit in xx.florēn.⁊ in alimētis ſibi p̄ſtādis p dictos fratres hrēdes vniuerſales:mō ↄtingit qđ dictꝰ dn̄s petrus alter ex dictis.xj.liberis agit i plamtēo ꝯ dictos dn̄m Franciſcū amedeū ⁊ claudiū heredes vlēs in ſolidū ad ſupplementū ſue legitime:ex qbꝰ ſic p̄miſſis oriunt̄ dubia ſequētia declarāda in iure p tuitione iuriū dictorū triū heredū vniuerſaliū. ¶ Primo ſi dicti tres hrēdes vlēs teneant̄ inſolidū facere repletionē legitime dicto dn̄o petro.vel ſi ipſe dn̄s petrꝰ debeat agere cū dictis ſupplemētis ēt ꝯ dictū Joannē ſup bonis immobilibꝰ ſibi in dicto teſtō p patrē relictis. ¶ Scđo videndum eſt de quota legitima dicti dn̄i petri cū tp̄e mortis dicti eoꝝ pr̄is ſupeſſent.xj.liberi q̄ aliq̄ dictarū filiarū quittauerūt pr̄i bona pr̄na:alie v̄o nō quittauerūt ſed habuerūt dotes. ¶ Tertio q̄ ſunt illa q̄ diminuūt legitimā

1 dicti dn̄i petri. ¶ † Ad primū dico qđ onus repletionis dicte legitime dn̄i petri chātereli ſpectat cōiter dictis Joāni:dn̄o frāciſco:amdeo:⁊ claudio:quē facere dicūt cōiter illi ↄtuor liberi ſup bonis ab eoꝝ patre teſtatore i dicto teſtō relictis cuilibet p rata bonoꝝ hereditarioꝝ.ita dicit ⁊ tꝫ Bar.in.l.in quarta.ff.ad le.fal.q̄ ſi eſt in legitima debita p̄ſono.vt.ff.de bo.liber.l.in ſeruitute.in fi.⁊ clariꝰ in.l.ſi libertus ſub ↄditione.§.libertꝰ eo.ti. Nec obſtat qđ tex.in aut.vt cū de app.cog.in.§.ceterū dicit ſuppletionē fieri ab heredibꝰ.q̄ dicit ipſe Bart.pōdera qđ nō dicit ſimplr̄ ab hrēdibꝰ:ſꝫ ſubiūgit ſm̄ n̄ras alias leges:ſꝫ p alias leges nō diſponit̄ niſi vt dictū eſt in p̄ſono.ergo ⁊c.facit ēt p hac parte.l.ſcimus.§.repletionē.C.de inoffi.teſt.vbi litera dicit repletionē fieri de ſubſtātia teſtatoris[a] ex quo denotat̄ qđ hoc onus eſt reale vt fiat repletio legitime ſuper omnibus bonis teſtatoris:⁊ in hoc reſidet ipſe dominus Bar.

a ¶ De ſubſtātia teſtatoris.vide ſalyc.in.l.omnimodo C.de inoffi.teſta.

2 ¶ † Ad ſcđm queſitū videndum eſt de quota legitima dicti dn̄i petri:⁊

petri:⁊ clarum eſt qđ cum ipſi eſſent.xj.liberi tp̄e mortis eoꝝ patris teſtatoris qđ legitima dicti dñi petri nō eſt niſi vndecima pars ſemiſſis bonoꝝ paternoꝝ.iuxta aut.nouiſſima.cū ibi no.C.de inoffi.teſt.q꞉ portiones filiarū q̄ quittauerūt bona paterna accreuerūt liberis maſculis ipſi⁹ teſtatoris:quas hr̄edes vniuerſales inſtituit ⁊ nihil accreuit dicto dño petro q̇ erat eccleſiaſticus:q꞉ voluntas patris fuit ꝓuidere aliūs ſuis liberis: quos heredes vniuerſales inſtituere voluit.iuxta no.in.l.au⁹.ff.de pact.⁊ in.l.ius agnationis.⁊ ꝑ Jmo.in.l.q̇ ſuꝑſtitis.ff.de acq̄r.here.⁊ no.in.c.Quis.de pac.lib.vj.⁊ in.l.pactū.C.de colla. et in.l.fi.C.de pac.Jmo plus credo qđ nihil accreſcat aliūs liberis[a] qui nō quittauerūt:q꞉ nullus doctoꝝ in iure ſcribentium dicit qđ arreſtat neq꞉ trāſferat portio renūciantis in alios liberos cui pater ꝓuidere voluit:ſed bene volūt doctores qđ ꝑ pactū a ſucceſſiōe excludat ac ſi nō fuiſſet in rerū natura ille talis q̇ quittauit/ ⁊ ꝑ ɔſ̄s qđ veničtes ab inteſtato vel teſtō vľr hereditatē habeāt.ita dicit dñs Jo.de aremone in ſua repetitione.l.pactū.C.de colla.poſt Pe.Jac.Et voluit etiā Saly.in.l.pactū.C de pactis.qđ ſi tp̄e renūciationis aderat frater maſculus cui⁹ cōtēplatione pater fecit filiā renūciare qđ ſi cōtingat fratrē p̄mori ⁊ patrē decedere ab inteſtato qđ tūc poſſit filia ſuccedere quaſi ceſſauerit cā et contemplatio renunciationis. idem etiam tenet Bal.in.l.pactum.C.de colla.⁊ videtur ſequi Jmo.in.l.qui ſuperſtitis.ff.de acqui.heredi.

a ¶ Aliūs liberis ſuꝑ hoc vide Bar. ſi per renūciationem vnius liberorum augmentet portio aliorū in.l.j.§.filium.ff.de bo.po.ɔtra tabulas.

3 ¶ † Ad tertiū queſitū q̄ ſunt illa q̄ diminuūt legitimam dicti dñi petri.circa hoc vide q̄ plene dixi in tractatu meo quez feci circa detractiones fiēdas in reſtitutione fideicōmiſſi ⁊ ibi ſufficiat remiſſio q꞉ dum circa huiuſmodi negocium ſcriberem dicte partes deuenerunt ad concordiam.

¶ Conſilium.clix.

Quod coniugatus cōmittat adulteriū cognoſcendo carnaliter mulierem etiā non coniugatam faciunt rōnes ſequētes:q꞉ vir ⁊ vxor non debent ad imparia iudicari vt ſicut mulier cognita ab alio coinquinat thorum viri:ſic etiā vir ad ſolutaȝ accedēs coinquinat vxorem ſuā.c.in cōiugio.xxxij.q.j.⁊ no.gaufredus in ſumma in tit.de adulterio.in p̄in.qñ viri ⁊ vxoris eſt vna fides vnū ſacr̄m ⁊ vna ſpes fides inquam caſtitatis ſacr̄m inſeparabilitatis ⁊ ſpes ꝓlis habēde.c.j.de ſpō.duoꝝ in fi.⁊.c.debitū.extra de biga.ergo ſi vxor ab alio cognita dicatur adultera multomagis vir rem habens cū alia etiaȝ ſoluta adultera d꞉:q꞉ principium ⁊ prima pars principalis contrahendi matrimonij eſt ipſe vir vt in.c.is qui.extra de ſpō.vbi primo d꞉ accipio te in meā.⁊ muliere dicēte accipio te in meū: et ſic iſto capite vir recedens ab vxore adulteratur magis quā vxor a viro diuertens ab ea per carnis cōcupiſcentiam magis videtur adulterando deliquiſſe etiam cum ſoluta q̄ vxor que eſt patiens ⁊ fragilis ſepius ⁊ variabilis.vt in.c.forus.de verbo.ſigni.⁊.l.ſi mulier.C.ad velleyanum.vnde dicit hugutius in c.fraternitatis.xxxiiij.diſt.q꞉ vir in veritate adulteraſſe dicitur

recedendo a fide preſtita ſi aliam mulierem cognoſcat vt in.c. publico.§.ſi ergo.verſicu.debet.xxxij. queſtio.prima.vbi dicitur quod inter coniuges debet fides ſeruari et ſacramentum: que cum defuerint non coniuges ſed adulteri appellantur:et ſic viro recedente a ſuā vxore cognoſcendo aliam videtur adulterium perpetraſſe eo quia vſu licito cum vxore tanquam adulter cum ſoluta vel alia non ſoluta male vtitur.¶ Nec obſtet.l. inter liberas.§.lex.ff.de adulterijs.quia per ius canonicū illi cenſetur derogatum.⁊ leges nō dedignantur in his caſibus ſacros canones imitari.c.intelleximus.extra de no.ope.nūcia.⁊ in aut.vt cle.apud propꝛios.epi.colla.vj.⁊.ij.q.iij.§.hinc colligitur.Et maxime vbi agitur de violatiōe cōiugij in quo leges cedent locum canonibus:⁊ qđ illa lex ſit coꝛrecta p iura canonica vel per interpꝛetationem aliter intellecta eſt tex.ſingu.in c.nemo.xxxij.q.iiij.vbi dicitur nemo ſibi blandiatur de legibus hoīm omne ſtupꝛū adulterium eſt:nec viro licet qđ mulieri nō licuit eadem a viro que ab vxore debetur caſtimonia quicquid in ea que nō ſit legitima vxoꝛ cōmiſſum fuerit adulterij crimē damnatur.Quod crimen adulterij tam iure diuino ꝙ canonico tractari poteſt coꝛam iudice eccleſiaſtico[a] vt patet in euāgelio cum iudei adulteram accuſaſſent equitatis ſententiā a domino acceperunt.c. chꝛiſtiana.§.non videtur.xxxij.q.v.qđ patet iure canonico vt in.c.j.de offi.oꝛdi.in antiquis.Jtem etiam quia tā iure ciuili ꝙ canonico in criminibus mixtis locus eſt preuentioni vt no.in.c.cum ſit generale.de foꝛo compe.et ſola citatione emiſſa per iudicem eccleſiaſticum impeditur iuriſdictio tempoꝛalis:maxime vbi agitur de preuentione iuriſditionis oꝛdinarie ad aliam oꝛdinariam. vt in.c.pꝛopoſuiſti.de foꝛo compe.⁊.l.ſi quis poſtea.ff.de iudi.

a ¶ Coꝛam iudice eccleſiaſtico. ⁊ iudex eccleſiaſti. ſit iudex cōpetēs in materia adulterij et vltra caſum quo agit ad thori ſeparationem tenet expꝛeſſe Lud. ro. ſing. ſm meū numerum. 610. incip. nos ſumus vbi repꝛobat opi. Jo. an. i.c. ſi. extra de fo.cōpe. li.vj. quā vt dicit ceciui carij tenēt vt euangelium:et pro ſe adducit multa iura ⁊ rōnes q̄s ibi vid. Jdē notat Fel. i c.cū ſit.col.

¶ Summarium.

1 Citatio vnica peremptoꝛia vno edicto pꝛo oībus ſufficit.
2 Jnuentarium fieri debet ſigno crucis pꝛemiſſo.
3 Jnuentarium conficiens ſe ſubſcribere debet.
4 Notarius vnicus in inuentarij confectione ſufficit.
5 Jnuentarium fieri debet infra ſexaginta dies ab adita hereditate.
6 Leſio in minoꝛe pꝛobari debet ante reſtitutionem.

¶ Conſilium.clx.

Quod valeat inuentarium dudum factū per nobiles claudium et Joannem lenzonis de bonis et hereditate nobilis andree lenzonis eoꝛum quondam patris vt nō tenerentur vltra vires hereditarias ⁊ eoꝝ iura in futurum ſalua remanerent ex diſpoſitione.l. ſcimus. C.de iure deliberandi.faciunt rationes ſequentes.
1 ¶ Pꝛimo quia vt in inſtro dicti inuentarij deſcribitur fuerunt citati creditores ⁊ legatarij et ius habere pꝛetendentes in bonis ⁊ hereditate dicti eoꝝ quondā patris viſuri inchoationem mediationem ⁊ complementum dicti inuentarij.Et licet ibi non interuenerit niſi vnica citatio q̄ la tamen citatio fuit peremptoꝛia vno edicto pꝛo omnibus:qđ

ſufficit etiam ad illū actum inuentarij perficiendū.l.ad peremꝑtoriū.cū.l.ſi.ff.de iudi.⁊ ita etiam ſeruat ſtilus curiarum lȝ ſint aliqui actus in quib⁹ nō ſufficeret vnica citatio etiam perēptoria vt in cauſa feudali in qua nō ſufficeret vnū edictū ꝑ oibus ſed debet precedere trina monitio.vt eſt gl.ſingularis in.c.j.de milite vaſallo qui cōtumax eſt.ſuꝑ verbo trinā.idem qñ lex vel ſtatutū dant certā formā in citādo neceſſario requirit̄ trina citatio nec ſufficeret vna perēptoria.vt eſt gloſ.ſingu.ſuꝑ verbo nominatim in cle.j.de vita ⁊ ho.cleri.ita dicit ⁊ tenet Ange.de are.in.l.contumacia.in quarto queſito notabili.ff.de re iudica. Sed in.d.l.ſcim⁹.C.de iure deliberādi.nō dat̄ certa forma in citatiōe ꝙ deberent ꝑcedere tres citatiōes ſed ibi dicit̄ tm̄modo ꝙ vocādi ſunt ius habere pretēdentes igit̄ ⁊c.Et ꝙ ſub vna citatione perēptoria ⁊ in vna die ⁊ nō per interualla triū dierum fieri debeat:tenet Ange.de peruſio in aut.de heredi.⁊ fal.in.§. ſi vero expreſſim. in fi.colla.j.Et ſufficit citare nominatim illos creditores ⁊ ius habere pretēdentes qui ſunt certi.l.ſcire opꝫ. ff.de excuſa.tuto.⁊ in.l.iiij.§.abeſſe.ff.de dā.infec.vbi autē non eſſent certi ſufficeret generale proclama.ita intelligit̄.l.ſi eo tēpore.C.de remiſſi.pig.⁊ no.per gl.in.l.ciuile.C.de furtis.facit̄ ea que legū.⁊ no.in.c.romana.de ſen.excō.li.vj.⁊ in.c.ij.de offi. ordi.⁊ de hoc tāgit Bald.in aut.ſed cum teſtator.C.ad le.fal.ibi: ſed qualiter citabuntur creditores:⁊ in.d.l.ſcimus.C.de iure deli.ibi:quero ergo nunquid ⁊c.vbi dicit ꝙ quando heres ignorat nomina creditorum ſufficit generalis citatio.

¶ †Secūdo quia dicti heredes dictū inuentariū inchoauerūt ſigno ſancte crucis prout fuit neceſſe ad validationē dicti inuentarij premiſſio:vt dicit ⁊ tenet Sali.in.d.l.ſcimus. in.§. ſi autē dubius.in fi.C.de iure delibe.licet Barto.tenuerit contrarium.

¶ †Tertio quia dicti duo heredes in fine dicti inuētarij ſe eorū proprijs manib⁹ ſubſcripſerūt ꝓut fuit neceſſe ad validatiōnē dicti inuētarij.per tex.in.d.l.ſcim⁹.§.ſi autē dubi⁹.C.de iure.deli.ibi ſubſcriptionē aūt ſupponere heredē neceſſe eſſe ⁊c. ⁊ ꝙ dicta ſubſcriptio heredis ſit neceſſaria vt valeat tale inuentariū dicit expreſſe Bald.in.d.aut.de heredi.et fal.in.§.ſi vero expreſſim.vbi ponit formam inuentarij.

¶ Quarto q: in dicto inuētario loco abſentiū citatorū fuerunt adhibiti alij viri notabiles notitiam de dicto Andrea et eius bonis habentes prout etiam fuit neceſſe ad validationem dicti inuentarij vt declarat gloſ.in dicta.l.ſcimus.in.§.ſi autem dubius ſuper verbo ceterorum quoq; ⁊c.et probat text.in dicta aut.ſed cum teſtator.vbi additur illa ſolemnitas vltra alias ſolennitates de quibus in.d.l.ſcimus.

¶ †Quinto quia dictum inuētarium fuit receptum per vnum notarium qui vnicus notarius ſufficit ad validationem dicti inuentarij vt dicit ⁊ tenet Odofredus in dicto.§.ſi autem dubius.poſt Azonem quem ipſe Odofredus ibi recitat.

¶ †Sed premiſſis obſtare videtur quia dicti nobiles Claudius et Joannes leuzonis adiuerunt hereditatem dicti Andree eorum quondam patris:⁊ et non fecerunt dictum inuentarium

vij.ꝟ. reſpectu adulterij.Idē Archi.l. c. rex. xxiij.q.v.⁊ i c. poſtulaſti ij. qō. vij. Idē Pan.in c.j.col.ij.de offi.or.⁊ l.c. gaudem⁹.d cōuer.ꝯiug. ꝑ q̇bus eſt tex.l.c. ꝯſuluit.extra d appel. vbi eps ꝑcedit ꝯ tenētem vxorē alienā qd eſt ꝯ Jo.an.vt.ḋ. ⁊ Ang.q̇ cū ſequitur in aut.ſed hodie.C.de adul.

ſinfra.lx.dies a tēpore aditę hereditatis put facere tenebantur vt dicūt c[?]y.ꝛ Bart.in.d.l.ſcimus.in.§.ſi vero poſtꝙ de iure deliberandi. ¶ Sed ad hoc reſpōdetur qꝺ ipſi Claudius ꝛ Joannes leuzonis tanꝙ minores fuerūt in integrum reſtituti aduerſus dictā aditionē hereditatis perſone paterne prout fieri debuit:quia licet tēpus conficiēdi inuētariū currat cōtra minorē ipſe tamē reſtituit in integrū vt ple.le.ꝛ not.per doct.in auten. de heredi.ꝛ falcidia.§.pupillus.ꝛ per glo.in l.auxilium.§.j.ff.de minoribus.Sed dicti Claudius ꝛ Joannes leuzonis minores per dn̄m iudicem ſancti marcellini aduerſus dictam aditionem fuerūt in integrū reſtituti vocatis creditorib⁹:ꝛ aliīs ius in dicta hereditate paterna habere pretendentibus vt patet in in-
6 ſtrumento dicti inuētarij.igitur ꝛc. ¶ † Uerū quia leſio debeat probari etiam in minore anteꝙ reſtituat. Uidendū eſt ſi in dicta reſtitutione in integrū facta p dictū iudicē Sancti Marcellini ſibi cōſtiterit de leſione.Et dicendū eſt qꝺ ſic[a] cū ſibi apparuerit tenore dicti inſtrumēti ꝙ erant in dicta hereditate paterna legatarū ꝛ creditores.Nā ad probandū leſionem in minore adeunte hereditatē ſufficit qꝺ conſtet in hereditate eſſe aliqua debita:quia tūc preſumitur fuiſſe leſus niſi cōtrariū probaret. Jta dicit Bald.in.l.j.C.ſi vt ſe ab heredi.abſti.et Salycetus in autē.ſi oēs.eodē titu.Et qꝺ eſſent in dicta hereditate paterna legata ꝛ credita pꝫ tenore literarū citatoriarū in qb⁹ ipſi legatarij ꝛ creditores fuerūt citati viſuri reſtitutionē in itegrū fieri.

a ¶ Et dicēdū ē qꝺ ſic. a nec qīr p bēt leſio de quo vide in deci. gla.q. cxxi.ꝛ qōe. cxlij.

¶ Summarium.

1 Emphyteota rem emphyteoticam venditurus hoc ipſum domino denunciare debet.

2 Emphyteota vendente non facta denunciatione domino directo res ipſi domino committitur.

3 Dominus quando rem iure prelationis capere poſſit.

¶ Conſilium.clxj.

Claudius martini de ſigoerio vendidit quandam eius poſſeſſionem Stephano nicolay precio octo viginti ſloreñ.ſoluendorum per dictum emptorem dicto venditori per ſolutiones annuales.xviij. ſloreñ.contingit quod nobilis Joannes de monte oſerio condominus dicti loci ꝛ dominus directus dicte rei vendite vult habere ꝛ ſibi dictam rem venditam iure prelationis offerendo ſe ſoluturum dictum preciū dicto emptori p dictos terminos:dictus vero emptor replicat qꝺ dict⁹ nobilis Joannes de monte oſerio nō dꝫ admitti ad dictū ius p̄lationis niſi eidē emptori ſoluat ante oīa dictū integrū preciū vna ſolutione ꝛ non p dictos terminos:nūc q̄ritur qs ipſorum melius dicat.

1 ¶ † Pro cuius q̄ſiti determinatiōe premitto qꝺ de iure ſcripto emphyteota debet primo denunciare dn̄o directo ſe velle vendere ꝛ quātū p̄ciū ab alio eſt accepturus.l.ſi.§.ſed ne hac occaſione.ibi.atteſtationē idest denunciationem dn̄o tranſmitti et predicere quantū preciū ab alio reuera accipere poteſt.C.de iure emphy.Et ſi dn̄s dare voluerit ꝛ tantā preſtare quantitatem quantū ipſa reuera emphyteota ab alio accipere poteſt ipſum

dominū omnimodo hoc cōparare.ita dicit tex.in.d.l.fi.§.ſi quiſ
dē.ex quo infero qd debet ſolui preciū emphyteote per illa ver
ba.ibi:ipſum dñm omnimodo hoc cōparare.ſi enim dominus
directus ſoluendo idem precium poſſit rē cōparare oportet qd
precium ſoluat emphyteote qui venditionem domino directo
faciat.iuxta.§.offerri.in.l.iulian⁹.ff.de act.empti. ¶ †Secundo
premitto qd ſi emphyteota alteri vendiderit non facta primo
dicta denunciatiōe dño directo ipſa res domino ipſo iure com
mittitur in dicta.l.fina.in fine.ſi tamē traditio rei ibi interue-
nerit qꝛ verba cū effectu ſunt accipiēda.l.j.ff.qd quiſqꝫ iuris cū
ſi.ex quibus infero qd ſi emphyteota rē vendiderit ⁊ tradide-
rit nō facta dicta denunciatione qd dñs directus poterit age-
re cōtra emptorē ad comiſſum ⁊ ſic nō tenebitur preciū ſoluere
5 emptori ⁊ emphyteote per preallegata. ¶ †Uer. qꝛ in aliquib⁹
locis dicit eſſe conſuetudo qd emphyteota poſſit alienare dño
irrequiſito:⁊ dñs tunc poteſt rem accipere iure prelationis in-
fra certos dies poſt dictā venditionē.Quero ſi dominus velit
eo caſu capere rē iure prelationis cui debebit dñs preciū ſolue
re an emphyteote vendenti vel emptori.credo qd deberet em-
ptori ſoluere ex diſpoſitione dicte cōſuetudinis cū ſcdm ipſam
conſuetudinem valuerit ipſa venditio ſine requiſitione domini
directi. ¶ Sed ſi in ſolutione dicti precij fuerint adiecti termi-
ni an dñs volēs rem capere iure prelationis debeat ipſum pre
cium emptori vna ſolutione ſimul ⁊ ſemel ſoluere vel iuxta ter-
minos adiectos inter emptorē et venditorē in ſolutione ipſius
precij.Credo qd dominus eo caſu nō tenebitur totū precium
vni ſemel ſoluere emptori ſed per terminos adiectos in vendi-
tione.Quia ſi eidem emptori vno cōtextu ſolueret totū preciū
ipſe emptor cōſequeret maius cōmodū ex ipſa vēditione ꝙ em
phyteota cui per terminos ipſum preciū ſolui debet:cum par-
ticularis ſolutio multa incommoda afferat.l.ij.§.ex his.ff.de
verborū obligatio.⁊ in.l.ſi nō ſortem.§.fin.ff.de dāno infec.Et
hoc verum intelligo ſi dominus ſit de facili conueniendus per
emptorē ad conſequendū p̄ciū ꝑ dictos terminos iuxta.l.ij.in
prin.ff.q̄ ſatiſdare cogunt. ¶ Sed qd ſi dñs directus in primo
vel ſcdo terminis ſolutionū ſe reddit difficilē ſoluere ⁊ ponat
emptorē in ꝓceſſu ⁊ magno litigio:quo remedio ſubuenietur ipſi
emptori aduerſus emphyteota cōtra illā rē ſibi vēditā:dū ipſe
emphyteota agit cōtra emptorē ad dictū p̄ciū cōſequēdū.Dico
qd ſubuenietur ei ꝑ cōditionē ſine cauſa:qꝛ licet dict⁹ emptor te-
neret actiōe ex vēdito emphyteote vēditori ad cōſequēdū p̄ciū
illa tñ cā ꝓpter quā preciū petit fuit reducta ad nō cām cū illa
res vēdita ſibi non remāſerit ſed penes dñm qui eam cepit iure
a p̄lationis:qꝛ qñ cauſa reducit ad nō cām[a] cōpetit cōditio inde-
biti ⁊ ſoluti repetitio.l.ſi fullo.ff.de cōdi.ſine cauſa:⁊ qd ibi no.
ꝑ Bar.⁊ de hoc eſt caſus apertus ſm vnā lecturā glo.in.l.iulia-
nus verū debitorē.ff.de cōdi.inde.in glo.j.⁊ ita dicit ⁊ tꝫ Ange.
de are.in.l.ſi.in ſi.ff.a quib⁹ appel.nō licet.Et ideo ad euitandū
illū circuitū putarē verius dicēdū qd dñs directus ſe deberet
obligare ⁊ cum fideiuſſoribus de ſoluēdo dictū preciū emphy-

a ¶ Ad nō cāz vide de hoc i ſingularib⁹ meis fol.clxviij. verſo.

teote primo vẽditori ad terminos ⁊ ſolutiones per ipſum em-
phyteotã datos emptori ſuo:⁊ ꝑ hoc ſubuenietur ipſi emphy-
teote venditori ⁊ etiã ſuo emptori:⁊ euitabitur ille circuitus qꝫ
nõ erit neceſſe qḋ emptor agat cõditione ſine cauſa contra em-
phyteotã ſi dñs directus rem capiat iure prelationis ⁊ poſtea
differet ſoluere emptori. Nã circuitus inquãtum poteſt debet
euitari maxime vbi non derogatur iuri alterius partiũ iuxta
ea que leguntur et not. in. l. dñs teſtamento. ff. de condi. indebi.

¶ Summarium.

1 Soror an poſſit cũ iuramento bonis fraternis renunciare.
2 Pactum de nõ ſuccedẽdo etiã vallatũ iuramẽto eſt inualidum.
3 Pactum cum alio factum generat euentum periculoſum.

¶ Conſilium. clxij.

a ¶ Cõſenſerit. De hoc etiã ſcripſi ſupra conſilio. xv.

CIrca debitũ qḋ de preſenti vertit inter egregiam
dominã aliſiam vxorẽ egregij dñi Joannis baiuli
vtriuſq; iuris doctoris ⁊ margaretã ſorores cõtra
Joannem et ludouicum de marolio fratres ſuper
bonis ⁊ hereditate que quondam fuerũt magiſtri
Joannis de marolio ⁊ dñi aubelleti eius quõdam
1 filij oriuntur dubia ſequentia. ¶ † Primo videlicet ſi dicta ali-
ſia ⁊ margareta ſorores dici poſſint quittaſſe bona dicti dñi au-
belleti eorũ fratris an valuerit de iure dicta quittantia etiam
cum iuramento attento qḋ ipſe dominus aubelletus cuius bo-
na quittabãtur nõ fuerit preſens nec eidem conſenſerit. Ad qḋ
dicendũ credo qḋ nõ valuerit dicta quittatio etiã cũ iuramẽto
cum ipſe dñs aubelletus eidẽ renunciationi non conſenſerit.
2 ¶ † Quia non valet pactũ etiã de non ſuccedendo poſito quod
iuramentum interuenerit niſi ille de cuius bonis agitur con-
a ſenſerit[a] per. c. Quis. ibi. patri. Et de pactis lib. vj. ita determi-
nat dñs raphael fulgoſius in. l. pactũ. C. de colla. vbi dicit quod
pactũ de non ſuccedẽdo firmatur iuramento qḋ eſt factũ ei de
cuius ſucceſſione agitur: ſecus ſi eſſet factũ alteri ſine cõſenſu
b illius de cuius ſucceſſione agitur[b] vt contingit in caſu noſtro.
Ita dicit ipſe do. raphael fulgo. alias ſe cõſuluiſſe in queſtione fa-
cti. Et mouet ipſe dñs raphael rõne qꝛ ꝑ pactũ priuatorum ius
publicũ non tollit. l. fin. ff. de ſuis ⁊ le. heredi. Scḋo mouet qꝛ. c.
Quis pactũ. de pactis. li. vj. loqt qñ pactũ ẽ factũ ei de cui' ſuc-
ceſſione agit. Et cũ ſit ius corrigẽs: nõ dꝫ extẽdi ad aliũ caſum
vt no. in autẽ. quas actiões. C. de ſac. ſan. ec. ⁊. l. ſi pro. §. de vero.
3 ff. ſolu. ma. † ¶ Tertio mouet qꝛ pactũ factũ cũ alio generat pe-
riculoſum euẽtũ. nã hꝫ tacitã affirmatiuã de ſuccedendo. ideo
nõ valet ſine cõſenſu ei' de cuius bonis agit. l. fi. C. de pactis: et
iuramentũ nihil operat: ⁊ nõ valet qꝛ cõtra bonos mores. c. nõ
eſt obligatoriũ. de reg. iur. li. vj. ¶ Hãc eandẽ opi. videlicet qḋ
dictũ. c. Quis. habeat ſolũmodo locũ qñ pactũ fuit factũ ⁊ de cu-
ius ſucceſſione agit ⁊ nõ de hereditate abſentis tenuerũt pe.
de ancha. ⁊ Jo. de imo. quos recitat ⁊ cũ quibus tranſit de ſan-
cto geminiano. in. d. c. Quis. in penultima col. idem de imola hoc
idem dicit in. l. qui ſuperſtitis. ff. de acqui. here. in illa queſtiõe.
An pactum ſic habeat nocere filijs ſuis ⁊c. idem tenet Bald.

b ¶ Agitur hic de intellectu ca. Quis pactum de pac. li. vj.

In.c.cum contingat.extra de iureiur:ꝛ facit qđ no.ipſe Bal.in.l.ſi tibi.x.milia.ff.de pignoꝛe.ff.de pact.

¶ Conſilium.clxiij.

Dominus ſtephanus girardi curatus ſancti Deſiderij traxit in cām coꝛā dño officiali Viēne Joannā ꝛ Laurentiam filias Andree gaſcheti ꝛ petit ipſe dñs curatus ante litis ingreſſum dictas ſoꝛoꝛes interrogari ꝛ per eas reſponderi.An ſint heredes et bona tenentes dicti eoꝛum quondam patris.Que ſoꝛoꝛes ree oppoſuerant et dixerunt ſe non teneri reſpondere ſecunde parti dicti interrogatoꝛij ibi dum dicitur an ſint bona tenentes dicti eoꝛum quondā patris:qꝛ gl.in.l.j.ff.de interrog.act.ponit.xj.interrogatoꝛia fienda ante litis conteſt.inter que non eſt illud quod filius teneatur reſpondere ſi teneat bona patris inſolidum vel in parte.¶ Sed dixi ꝛ conſului contrarium qđ dictū interrogatoꝛiū in ſecunda parte eſt admiſſibile ꝛ reſpōſale.qꝛ ſi dicte ſoꝛoꝛes rñdendo pꝛime parti dicti interrogatoꝛij negarēt ſe heredes inſolidū vel in parte dicti eoꝝ quondā patris.ꝛ tenerent de bonis paternis tenerentur creditoꝛibus hereditarijs.Quia tenēdo de bonis paternis ſe gerunt pro heredibus niſi pꝛobarēt ſe repudiaſſe vel bona alio titulo ꝙ pꝛo herede tenere:vt pꝛobaṫ in.l.j.C.de repu.here.Et pꝛo determinatione hui⁹ dubij reputo caſum a ſenſu contrario in.l.fi.in fi.ibi:ſi neqꝫ ſucceſſiſtis patri vſo nec quicꝙ ex bonis eius tenetis conſequens eſt a paternis creditoꝛibus vos non conueniri.C.de pꝛimipilo.li.xij.Si ergo fili⁹ teneat de bonis paternis:tenetur per conſequens creditoꝛibus hereditarijs vt ibi a ſenſu ꝯrio:qđ eſt foꝛtiſſimū in iure:iura ſunt vulgata.Ideo dictū interrogatoꝛiū videtur reſponſale:qꝛ ſi reſpōdeāt dicte ſoꝛoꝛes tenere de bonis paternis tenebanṫ creditoꝛibus hereditarijs per dictā.l.fi.niſi pꝛobarēt repudiaſſe hereditatē paternā ꝛ illa bona ſe tenere alio titulo ꝙ pꝛo herede per dictā.l.j.C.de repu.heredi.Et ita etiā oꝛdinauit dict⁹ dñs officialis reſpōderi dicto interrogatoꝛio etiā ſcđe partis.Licet dicte ree a dicta oꝛdinatione appellauerint ꝛ male.¶ In petitione etiā hereditatis tenetur re⁹ reſpōdere ſi teneat bona ꝛ hereditatē pꝛo herede vel poſſeſſoꝛe:vt dicit gl.in.l.qui interrogatus.ff.de peti.hered.ꝛ in.l.cogi.C.de peti.here.

¶ Summarium.

1 Offerens ſe ſoluturū ſe teneri fatetur.
2 Conſuetudo quot teſtibus pꝛobetur.
3 Conſuetudo inducitur decē annoꝛum ſpacio.
4 Exceptio oꝛdinis poſt litis conteſtationē non poteſt opponi.
5 Conſuetudo vim legis obtinet.

¶ Conſilium.clxiiij.

PRo certo curia parlamēti erronee pꝛoceſſit reuocando ſententiā per dñm iudicē appellationū latā pꝛo magiſtro Paulo de violardis:oꝛiginaliter actoꝛe contra Joannē balme qꝛ illa ſententia iudex appellationū poti⁹ erat ꝯfirmāda cāis ꝛ rōnib⁹ ſubſcriptis.
1 ¶ Pꝛio qꝛ dict⁹ magr̄ Paul⁹ actoꝛ oꝛiginari⁹ ei⁹ petitionē.iij.flore.pbauit p ppꝛiā ꝯfeſſionē dci Joānis balme i pꝛia iſtātia factā ſe offerēdo ſoluere dcōs.iij.floꝛe.petitos dcō magr̄o paulo p q̄.l.ad ſolonē.C.de re iud.Nā offerēdo ſoluere fateṫ ſe teneri ex cā rñderie i petitiōe dclarata.ar.l.decē.ff.de vb.ob.cū ſi.Sunt em̄ multi modi p q̄s actoꝛ pbat ſuā petitionē vcꝫ p teſtes/inſtra:vł p ꝯfeſſionē ptis.l.c.cū ad ſedē.ex d reſt.ſpo.Et i ꝯfeſſuꝫ nłle ſūt ptes ꝑterꝙ i ꝯdēnādo.l.j.ff.de ꝯfeſ.cū ſi.¶ Scđo qꝛ dict⁹ balme re⁹ petēdo ſibi appoꝛtari qt̄ātiā p dictū magrꝫ Paulū a dicto nobili falcone poꝛte d dictis tri

bus flore. Male ꝛ temerarie petiit ꝛ petit. Primo qꝛ inter ipſas
partes tempore dicte reſponderie non fuerat actū qd ipſe ma
giſter Paulus illam quittantiā tradere deberet dicto Balme:
ideo ad illā tradendā non tenetur ipſe magiſter Paulus cum
non fuerit inter partes actum. arg. l. veteribus. ff. de pactis. cū
ſimi. ¶ Et incūbebat ipſi Balme onus probādi quod ita fuiſſet
actū tpe dicte reſpōderie cum illud propoſuerit ipſe balme ad
ſui defenſionem ꝛ qꝛ non probauit debuit ꝛ debet ſuccumbere.
l. in exceptionibus. ff. de proba. imo de contrario apparet qd nō
fuit illud actū qꝛ dict⁹ nobilis falco porte ſuper hoc examina-
tus deponit non fuiſſe locutum tpe dicte reſponderie de dicta
quittātia cuius depoſitio eſt valida: nec eſt ſuſpect⁹ qꝛ in oibus
paſſibus ſue depoſitionis ipſe deponit contra ſe ſi bene atten-
datur ad eius verba. Scdo quia ipſe nobilis falco tenore dicte
ſue depoſitionis inſertē fo. lxii. dictum balme de dictis tribus
florēn. quittauit ꝛ quittat vt patet in dicta ſua depoſitione cir-
ca fi. ibi: ꝛ quē balme ipſe loquens tenuit de dictis tribus flo-
re. quittū ꝛ quittat ꝛc. Ex quibus ſatis detegitur dictum balme
temerarie dictū quittantiā a dicto falcone petere.
5 ¶ † Preterea alia conſideratione male petiit idem balme quit-
tantiam ſibi tradi a dicto nobili falcone per dictū magiſtrum
Paulū qꝛ etiā de conſuetudine huius patrie non conſueuerunt
tradi tales quittantie. de qua conſuetudine deponunt teſtes
examinati pro parte dicti magiſtri Pauli ſuper quarto artic.
ſuorū incipientiū in cauſa reuiſionis ꝛc. Et licet duo teſtes ſuf-
ficiant ad probādū conſuetudinem vt dicit Jo. fab. in. §. ex non
ſcripto. inſti. de iure natu. gentium ꝛ ciuili per. l. vbi numerus.
ff. de teſti. idem dicit Raymūdus de ſabanaco in ſua repetitiōe.
l. conſuetudinis. C. que ſit long. conſue. in. xxvi. q. Tamen octo
teſtes ſuper dicta conſuetudine in hac cauſa fuerunt examina-
ti pro dicto magiſtro qui oēs de dicta conſuetudine deponunt.
Nec fuit neceſſe qd dicti octo teſtes depoſuerint in quib⁹ caſi-
bus. Nec inter quas perſonas quia leges loquētes de conſue-
tudine hoc non dicunt: ſed tantūmodo dicunt ſic fuiſſe obſer-
uatum: nec dicunt inter quos. Et tamen hoc tanq̄ efficax ad
deciſionē inducūt. l. fi. ff. ad leg. iuliā maieſt. ibi. dum dicit noſtro
tpe ꝛc. ꝛ in cle. ſepe. de verbo. ſig. ꝛ in multis aliis iuribus. que
de obſeruātia loquūtur ꝛ maxime cū ſuper hoc non fuerint te-
ſtes interrogati vt dicit Joā. fab. vbi. s. per. l. ſolā. cum ibi no. C.
de teſti. Et licet teſtes dicti magiſtri Pauli fuerint expoſt exa-
minati ſup interrogatoriis ipſi⁹ balme inſertis in pceſſu pñtis
reuiſiōis: ipſi tñ teſtes nihil deponunt cōtra dictā ꝯſuetudinē:
imo poti⁹ pro ipſa cōſuetudine dū dicūt qd nō viderunt aliquā
oppoſitionē fieri aduerſus deducta in dictis quarto articulorū
dicti magiſtri Pauli ꝛ ſic deponūt de ꝯſenſu ppli ſaltim tacito
ex quo ꝯſenſu ppli et tacito inducit cōſuetudo: iuxta dictū. §. ex
3 nō ſcripto. ꝛ. l. de quib⁹. ff. de legib⁹. cū ſi. ¶ † Et inducit illa cō-
a ſuetudo etiā ſpacio decem annorū * etiā contra ius ſcriptū: vt
dicit ꝛ tenet gl. poſt Jo. in dicto. §. ex nō ſcripto. ꝛ in. l. de quibus
in. §. inueterata. ff. de legibus. ꝛ iſta eſt cōis opi. legiſtarum. vt

a Spacio
x. annorū. ſi
x. annis idu
cat ꝯſuetu
do. vide quo vi
de lati⁹. s.
cōſil. cxxxi.

peſert do. Panor.in.c.ſi.extra de cõſuetudi.in.ix.col.⁊ Bar.in.d.l.de quibus.⁊ ſi canoniſte aliqui voluerint dicere q́d ad inducendã cõſuetudinẽ requirantur.xl. anni.nos ſumus in hoc proceſſu de quo agitur extra iſtud dubiũ:qꝛ dominicus de alfaciis ſcd̃s teſtis ⁊ termonus de claromonte quartus teſtis deponunt de xl.annis circa dictã cõſuetudinẽ.vt põt videri in eoꝝ depoſitionibus qui duo teſtes ſufficiũt ad ꝓbãdũ cõſuetudinẽ vt ſupra dixi poſt Jo.fa.qui ita tenet ⁊ dicit in.d.§.ex non ſcripto.Et ſic tam de iure ciuili ꝙ canonico eſt probata dicta ↄſuetudo per dictũ magiſtrũ paulũ in quarto dictoꝝ ſuoꝝ articulorum allegata:ideo ſufficere debebat dicto balme q́d dict⁹ magiſter Paulus nomine ſuo ei tradidiſſet quittantiã de dictis tribus flore.petitis in actu ſolutiõis prout ipſe magiſter Paulus paratũ ſe obtulit facere vt ↄſtat in actis principalib⁹.f.xxix. ¶ Ulterius etiã non obſtat q́d pretendit dictus balme videlicet q́d ipſe magiſter Paulus prius conuenire debuiſſet dictũ nobilẽ falconem porte cuius nole ipſe balme ſoluere cõuenerat dictos tres flore.Qr ad hoc rñdet duob⁹ modis.

4 ¶ † Primo q́d illa pretẽſa exceptio eſt ordinis ⁊ que ꝓpterea non põt poſt litis ↄteſt.opponi.l.exceptionẽ.C.de ꝓba.cũ ſi. ¶ Scd̃o põt reſpõderi q́d ⁊ ſi ius ita diſponeret vt pretẽdit pars aduerſa q́d illi pretenſo iuri eſt derogatũ per ↄſuetudinẽ probatã per dictũ magiſtrũ paulũ per teſtes pro parte ſua examinatos ſuper primo articulorũ ſuoꝝ incipientiũ in hac cauſa reuiſionis ⁊c.que ↄſuetudo ſeruãda eſt etiã in iudicãdo qꝛ facit ius ⁊ tollit ius maxime poſitiuum:vt in d.§.ex non ſcripto.⁊ in.d.l.de quibus cũ legibus ſequentibus.⁊.C.que ſit long.

5 ↄſue.per totũ. † Quia ↄſuetudo hꝫ vim legis imo etiã cõſtituti:ideo in introducẽda ↄſuetudine nõ requirit cauſa.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.⁊ eſtiua.⁊ in.l.j.in fin ff.de aqua plu.arcẽda. ¶ Item etiã ex alio capite dicta vltima ſnia a qua ſupplicat detegit erronea cũ in ea dicat dict⁹ magiſter Paulus ceſſionari⁹;qꝛ per totũ ꝓceſſum nõ apparet de aliqua ceſſione.Sed tñmodõ reſpõderie quã dict⁹ balme cõueniẽdo ſoluere dicto magiſtro Paulo dictos tres floreñ.de quibus agit.⁊ ita concluſiue dicendũ eſt ſniam dñi iudicis appellationum male fuiſſe reuocatã ⁊ propterea confirmandã in hac cauſa reuiſionis.

¶ Conſilium.clxv.

Nobilis ⁊ potẽs vir Petrus reuoyrie dñs romaginaci ⁊ bruſolũ in ſuo teſtamẽto factis prius prelegatis particularibus ſuos heredes vniuerſales fecit berliatum Guidonẽ ⁊ Guilielmum eius filios naturales ⁊ legitimos quibus ſubſtitutis vt ſequitur videlicet quod caſu quo ipſe berliati moreretur ſine liberis:quod bona per fideicommiſſum deuenirent ad Guilielmum:⁊ ſi contingeret dictum Guidonem ⁊ Guilelmum decedere ſine liberis eis ſubſtituit dictum berliatum.Et ſi alter ipſorum Guidonis ⁊ Guilielmi decederet ſine liberis eidem ſubſtituit dictum berliatum ⁊ alium ſuperſtitem dictorum liberorum. Et ſi omnes tres predicti decederent ſine liberis ſubſtituit vnum alium ex liberis eiuſdem teſtatoris quem ipſe ordinauerat eſſe religioſum ſi nollet eſſe religioſus.Cõtingit quod poſt mortem dicti teſtatoris adita eius hereditate per dictos tres liberos ⁊ heredes dictus Guido deceſſit ſine liberis:deceſſit poſtea berliatus relicto vno filio ſuo herede:poſtea deceſſit dictus Guilielmus ſine liberis qui ſibi inſtituit heredem Jacobum eius fratrem:qui Jacobus eſt ille qui per dictum teſtatorem eorum patrem fuerat ordinatus eſſe de religione.

¶ Ex premiſſis queritur ſi dictus Jacobus admitti debeat ad dictam ſubſtitutionem fideicommiſſariam adiectam in dicto teſtamento.⁊ videtur quod non cum ipſa ſubſtitutio fideicommiſſaria facta fuerit ſub conditione ſi dicti oẽs

a ¶ Sine liberis. vide plenius de hac materia. J. conſil. ccxvj. ⁊ ↄſil. ccxviij. ⁊ vide Jo. an. in nouella. l. c. ſi pater. de teſti. lib. vj. in. ij. col.

a tres liberi decederent ſine liberis:a ſed vnus ex ipſis vz berliatus deceſſit cū liberis: ideo videtur debere deficere dictum fideicommiſſum cum conditio illa non euenerit qđ deceſſerint ſine liberis. Tu dic circa hoc ſm̄ Barto. poſt Dy. in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. qđ quia dictus Jacobus ſubſtitutus eſt filius teſtatoris et ſic in propinquiori gradu ipſi teſtatori q̄ ſit filius dicti berliati: certe ipſe Jacobus admitti debet ad dictum fideicōmiſſum excluſo filio dicti berliati. ita dz intelligi dictus. §. cū ita. ſecus aūt ſi dictus Jacob⁹ fuiſſet extrane⁹ ipſi teſtatori. ita dicit ⁊ declarat Bar. in. d. §. cū ita. in ſi. ſui cōmenti.

¶ Conſilium. clxvj.

CIrca proceſſum magiſtri Guillelmi de cruce contra Joannē de aſterijs ⁊ Joānē porterij ſup diſpēſatione iuramenti eſt aduertendum qđ dictus de cruce die xxvj. mēſis Julij. Mccccl xx. ſuam bancham tradidit pro tribus annis tunc continuis antonio eyberti ⁊ Claudio de bolliaco. ⁊ cū promiſſione iurata de attendēdo ⁊c. vt latius conſtat litera inſerta in proceſſu. fo. liiij. ex quo infero qđ pmiſſio reſpectu dicte banche per dictū de cruce poſtea dictis porreti ⁊ de aſterijs facta ⁊ iurata vt deponunt dzemonus porreti. fo. xxxvj. ⁊ Hugo marchi. fo. xxxvij. non valuit qꝛ cōtra dictū primū iuramentū. iuxta c. intellecto. extra de iureiur. Et eſt ſeruandū tale ſcđm iuramētum iuxta. c. veniens. eod. titu. cum etiā dictum ſcđm iuramentū non poſſit ſeruari ſine interitu ſalutis eterne: quia cōtra primum licitum iuramentū preſtitum: ideo non ſeruandum iuxta c. cum contingat. de iureiu. cū ſi. Et eſt hec iuſta cauſa diſpenſandi ſuper dicto ſecundo illicito iuramento cū non valuerit tanq̄ temerarium. iuxta ea que leg. ⁊ no. per gl. Inno. ⁊ doc. in. c. venerabilē. de elec. ⁊ in. c. non eſt. extra de voto ⁊ voti redemptione. Nec obſtant iura in. ix. arti. partis aduerſe allegata quia debent intelligi vbi iuramentū eſſet validum: ⁊ non temerarium. Sed vbi iuramentuz non valet vt in caſu de quo agitur ex illo non debent ſequi effectus de quibus in dicto. ix. arti. qꝛ ex nullo nihil ſequi dz iuribus vulgatis: ⁊ quod nullum eſt nullum producit effectuz regula iuris. ideo ſupplicata per dictū de cruce fieri debent ⁊ ſibi diſpenſari ſuper dicto ſcđo iuramēto. Alia etiā ↄſideratione qꝛ vt dicti duo teſtes deponūt dicti porreti ⁊ de aſterijs ſoluere pmiſerant dicto de cruce. xxx. flore. in feſto btē Marie medij Auguſti qđ non fecerunt: ideo ipſe de cruce promiſſa per cū non tenetur adimplere. iuxta. c. ſicut. de iureiu.

¶ Summarium.

1 Auus ⁊ auia inſolidum pupillo ſuccedere poſſunt.

¶ Conſilium. clxvij.

PUpillus quidam ab humanis deceſſit ſuperſtitibus ſibi auo ⁊ auia patre ⁊ matre de medio ſublatis ac etiam ſuperſtitibus duabus ſororibus eius quondam patris que vocantur de iure patruelis. modo querit qui ſuccedunt in bonis dicti pupilli an au⁹ ⁊ auia tm̄mō vel ſimul cū dictis patruelib⁹

1 ¶ Dico qđ dicti au⁹ ꝛ auia inſolidū ſuccedēt dicto pupillo.iuxta aut.defūcto.C. ad tertu.ꝙ aut.de ꝟbo ad verbū ponit̄ ꝑ hoſt.i ſūma de ſucceſ.ab inte.l.§.ꝛ ꝗlr i verſic.ſic vidiſtis ꝛc.ꝛ ibi Poſt.dictā aut.defuncto,gloſat ſup ꝗlibet ꝟbo.Si tñ dict⁹ pupill⁹ deceſſiſſet ſupſtite fr̄e vel filijs fratrū ſucceſſiſſent ſimul cū dictis auo ꝛ auia.iuxta aut.ceſſante.ibi:ꝙ ꝑſone ꝛc.C.de legitimis here.ſꝫ hoc verū ſi frater ꝙ ſupeſt eēt vtrinqꝫ ꝯiūctus d̄functo.alit̄ nō ſuccederet cū aſcēdētib⁹:ſup quo vide tractatū dn̄i dy.de ſucceſ.ab inte.ibi:expedita linea deſcendētium ꝛc.

¶ Conſilium.clxviij.

Quod emolumēta ꝗffat ie curie ꝑlamēti ꝑcepta ꝑ frāciſcū caſtillidis olim graifariū ſeu ꝑ eynardū pradelli eius ſubrogatū medio tp̄e a die collatiōis dicti officij ſctē magiſtro ioāni roberteti vſqꝫ ad die interinatiōis ſuaꝝ l̄raꝝ nō ꝑtinēāt de iure dicto roberteti ſꝫ dicto pradelli faciūt iura ſequēt.Prlo.l.vnica.in.§.adminiſtrationē dū ibi ꝗz adminiſtrationē añt deponere nō volum⁹ deceſſorē añ ꝙ̄ ſucceſſor ad ꝓuicie fines aduenerit lꝫ ꝛc.C.vt oēs tā ciuiles ꝙ̄ militares poſt adminiſtrationē depoſitam.ꝛc. ¶ Item etiam qꝛ dicte litere doni dicto roberteti facti de dicta graifaria non habuerūt effectū donec a die exhibitionis ipſarum curie parlamenti et interinationis earūdem.per tex.in aut.qui ſemel.ibi iudicijſqꝫ inſinuatis ꝛc.C.quō et qñ iudex.ꝛ no.Cy.in.l.j.in prin.C.de liti.ꝛ reſcriptum per dictum roberteti in cōtrariū a principe impetratū virib⁹ nō ſubſiſtit:maxime qꝛ fuit impetratū in eneruationē dicti pradelli.l.reſcripta.C.de ꝑcibus impatori offe.cū ſimilibus.

¶ Conſilium.clxix.

Prouiſio de curatore facta nobili Georgio de villeta de ſabandia tanꝙ̄ prodigo nō videtur valere eum preſupponatur in facto quod ipſe non erat prodigus.Qꝛ prodigus dicitur qui nec modū nec finem habet in expenſis nec tempus.l.j.§.j.ff.de cura.furio.ꝛ per Joan.fabri.inſti.de cura.§.furioſi:quia licet quis faciat multas expenſas fruſtratorias non propterea dicitur prodigus.Sed eſt neceſſe ad hoc vt dicatur prodigus quod non habeat finem:modum nec tempus in expenſis vt plene per Jo.fabri.vbi ſupra:qꝛ aliud eſt eſſe largus ꝛ alius eſt ē prodigus vt per glo.extra de conſuetudine.c.ex parte. ¶ Et cum dictus nobilis Georgius non eſſet illius cōditionis nō valuit nec tenuit illa datio curatoris vt ſentit glo.in.l.is cui bonis.ff.de verb.obl.Idem tenēt pe.ꝛ Ja.quos ſequit̄ Jo.fabr.in dicto.§.furioſi.facit l.ſeye egreſſe.de tutoribus ꝛ cura.datis ab his.Preterea cōſtat qđ poſt dationē dicti curatoris ipſe Georgius geſſit ꝙ̄plurima ſua negocia in iudicio et extra abſqꝫ dicti ſui curatoris autoritate.Ideo ꝛ ſi tp̄e date dicte cure ipſe Georgius fuiſſet prodigus. Poſtea mores mutauit ex quo finita fuit dicta cura:vt dicunt Barto.ꝛ doc.in.d.l.is cui bonis.ꝛ in.l.is cui.ff.de teſt. ¶ Nec obſtat qđ in dicta datione curatoris dr̄ interueniſſe cōſenſus dicti nobilis Georgij qꝛ erronee interuenit:ex quo nō erat ꝓdig⁹:iō nō valuit ille cōſenſus ꝑ ea ꝙ dicūt bar.ꝛ doc.in.l.nō fatētur.ff.de cōfeſſis.ꝛ Bal.in.l.cū falſa.ꝛ in.l.ſi poſt diuiſionē.C.de iuris ꝛ facti ignoran.ex quo enim edocetur de contrario preſumitur erratum.

¶ Summarium.

1 Uſuſfructus nondum percepti ſpectant proprietario.
2 Jus agendi ad ſupplementum legitime quinquennio preſcribitur.

¶ Conſilium.clxx.

Quo ad ꝗſtionē ꝙ de pn̄ti ꝟtit̄ inter nobilē iacobū de theyſio dn̄z molernū de ſyllanis ex vna pte:ꝛ nobilē guigonē ei⁹ fratrē ex altera de eorū bonis paternis maternis ꝛ fraternis corā dn̄is arbitris ꝛ arbitratoribus a dictis partibus cōiter electis dicit ꝓponit dictus nobilis iacobus contra dictū nobilem guigonē tam ipſum cōueniēdo

excipiendo contra petitiones ipſius guigonis modo ꝛ forma ſubſcriptis.
¶ Primo qđ nobilis petrus de theyſio eorū quondā pr̄ in ſuo vltimo teſtō ſibi
heredes vles inſtituit dictū iacobū in domo de ſezerino cū iurib⁹ ꝛ ptinētijs:
et dictū guigo. in domo ſua forti de theyſio ſub tali conditione qđ ſi continge-
ret alterū dictoꝝ ſuoꝝ filioꝝ ꝛ heredū vniuerſaliū male ꝯtractari ſeu aliq̄lr eſſe
male ꝯtractū eo caſu ipſe teſtator dictos ſuos filios ſibi hr̄des vles fecit ꝛ inſti-
tuit in oībus bonis ſuis mobilib⁹ ꝛ imobilib⁹ equa portiõe ꝛ quēlibet ipſoꝝ ꝑ
medietate. Et cū ipſe nobilis Jacobus nō ſit cõtentus dicta prima inſtõne ipſi
duo fratres ſunt ꝛ fuerūt heredes vles dicti eoꝝ quondam patris equaliter in
bonis ꝛ hereditate dicti eorū quondā patris: ideo petit idē nobilis Jacob⁹ bo-
na ꝛ hereditatē dicti eorū patris inter ſe cõicari ꝛ equaliter inter eos diuidi ꝛ
ita per dños arbitros cognoſci ꝛ fieri. ¶ Scđo petit dictus nobilis Jacob⁹ he-
reditario nõie nobilis frāceſie de yherie dñe quondā de ſillanis qđ dict⁹ Guido
vt coheres ꝑ medietate dicti eorū quondā patris ſoluat eidem Jacobo medie-
tatē ducentū florenoꝝ datorū per dictū eoꝝ patrem dicte dñe de ſillanis in eo-
rum ꝯtractu matrimonij pro iocalib⁹ cū ibi fuerit actū qđ de ipſis iocalib⁹ ordina-
re poſſet in vita ꝛ in morte. ¶ Tertio qꝛ dictus nobilis petrus eorū pr̄ vita ſua
durāte alienauit certa bona cēſus ꝛ redditus de iurib⁹ ꝛ pertinētijs dicti loci
de ſillanis ſine cõſenſu ꝛ volūtate dicte dñe de ſillanis petit dictus Jacob⁹ qđ
dictus guigo faciat ſibi rõnem ꝛ debitā reſtõnem de medietate dictarū aliena-
tionū: cū ipſe guigo ſit coheres ꝑ medietate dicti eorū patris alienantis: qꝛ ꝑ
alia medietate reſpectu dicti Jacobi confuſa eſt actio cū ſit coheres ꝑ alia me-
dietate dicti eorū patris alienātis per. l. lucius. ff. de leg. j. iūcta. l. debitori. ꝛ ibi
no. C. de pac. ¶ Quarto dicit dictus nobilis Jacobus qđ locus de ſillanis non
fuit in dotem cõſtitutus dicto nobili petro eorū patri in cõtractu matrimonij
ipſoꝝ petri ꝛ frāceſie de ſillanis: ſed ſolū fuerūt ei cõſtituti mille ꝛ q̄ngenti flo-
ren. auri vt ptz in cõtractu matrimonij: ſed obuenit dictū caſtrum eidem domi-
ne poſt cõtractum matrimonij ꝛ ſic fuit de bonis parafernalib⁹. Et qđ mortua
dicta dña de ſillanis dictus nobilis petrus pr̄ dictoꝝ fratrū exegit debitis ꝛ iu-
rib⁹ eidem dñe in vita ſua pertinentib⁹ vltra. cccccc. floren. in q̄b⁹ debitis nul-
lum ius habuit ipſe eorū pater niſi poſt mortē dicte dñe vt legitim⁹ adminiſtra-
tor: iuxta. l. j. C. de bo. maternis. et cū mortuo patre finita fuerit legitima admi-
niſtratio: petit qđ dictus guigo vt coheres ꝑ medietate dicti eorū quondā pa-
tris ſibi Jacobo vt heredi dicte eorū mr̄is reſtituat medietatē dictoꝝ ſexcēto-
rū floren. ¶ Quinto dicit dict⁹ nobilis Jacob⁹ qđ tpe mortis dicte dñe de ſil-
lanis eorū matris remāſerant penes dictū eorū patrem de iocalib⁹ ꝛ ornamē-
tis dicte dñe vſq₃ ad ſummā centū ſcutorū auri ſaluo pluri: q̄ iocalia nō ſunt de
illis datis in ꝯtractu eorū matrimonij: ideo petit idē nobilis Jacob⁹ qđ dict⁹ gui-
go vt heres ꝑ medietate dicti eoꝝ patris ſibi reſtituat medietatē dictoꝝ cētū
ſcutorū: qꝛ ꝛ ſi pater eidem dñe de ſillanis dicta iocalia ſibi miniſtraſſet rema-
nent nihilominus heredib⁹ viri qꝛ pater nō preſumitur ſibi tradidiſſe niſi pro
vſu qui vſus finitur morte mariti. et pro hoc allegat Dy. caſum in ca. mortis. §.
fina. ff. de dona. inter virum ꝛ vxorem. ¶ Sexto dicit dictus nobilis Jacobus
qđ durante matrimonio inter dictos eorum parētes dictus nobilis petrus fe-
cit capi in caſtro de ſillanis maiorem ꝛ meliorem partem garnimenti et vtenſi-
liū ipſi⁹ dom⁹ vſq₃ ad valorem. ccc. floren. ꝛ fecit portari apud teyſium in domo
forti ipſius nobilis Guigonis quā de preſenti tenet ipſe guigo: ideo petit idem
nobilis Jacobus qđ dictus guigo ſibi reſtituat medietatem dictorum. ccc. flo-
ren. vel medietatem ipſorum bonorum ſi de preſenti ſunt in valore in quo erāt
tempore captionis. ¶ Item petit idem nobilis Jocobus a dicto guigone ſibi

ſolui ⁊ reſtitui cētū florenos pro penſione.x.florēn.auri debita domine yſabelle moniali prati mollis:quā pēſionē ipſe iacobus ſoluit integraliter.xx.annis proxime lapſis a morte dicti eorum patris.¶ Modo reſtat reſpōdere aliquibꝰ petitionibus dicti guigonis aduerſus dictū iacobū eius fratrē factis quibus reſpondetur opponendo ⁊ excipiendo vt ſequitur.

¶ Et primo quo ad.ccl.florēn.ſolutos vt pretendit per dictū nobilē petrū eorū patrē ſolutos nobili marie vxori nobilis Joānis de comerſiis de debitis nobili frāceſie dn̄e quondā de ſillanis de qua ſumma ipſe guigo petit medietatem. Negat dictꝰ nobilis iacobꝰ dictā ſummā fuiſſe ſolutā ꝑ dictū eorꝫ quōdā pr̄em.

¶ Et ſi cōſtar ſoluiſſe nihil pōt repeti ab eiꝰ heredibꝰ qꝛ erat legitimꝰ adminiſtrator dicti Jacobi eiꝰ filij ⁊ vſufructuariꝰ bonorū dicti Jacobi heredis dicte dn̄e d̄ ſillanis:nō ad ipſū patrē ſpectabat ſolutio debitorū dicte dn̄e de ſillanis.ꝑ l.fi.§.vbi decretū.C.de bon.que lib. ¶ Quo autem ad medietatē centū ſcutorū auri per dictū guigonē petitā pro reparationibꝰ factis:vt ꝑtendit ꝑ dictū patrē in caſtro de ſillanis dicit dictꝰ nobilis Jacobꝰ ꝙ eorū pater nō fecit:ſi feciſſe cōſtet dictas reparatiōes de ſuo ꝓprio.Sꝫ de vinteno in dicto mādato de ſillanis leuari ab antiquo cōſueto ꝓ reparationibꝰ ⁊ fortificatione dicti caſtri de ſillanis.Qđ vintenū ipſe nobilis petrus eorū pater exegit ⁊ recuperauit ab hominibꝰ dicti mandamenti.xlv.annis ⁊ vltra.⁊.xxvij.florē.anno quolibet pro ipſo vinteno ab arrendatoribꝰ recuperauit.⁊ ſic in ſumma exigit dictꝰ eorū pater de dicto vinteno circa octo cētū florenos. ¶ Quo aūt ad funeraria ⁊ legata pia dicte quōdā dn̄e de ſillanis que per dictū guigonē pretēdunt ſoluta ꝑ dictū eorū quōdā patrē.Dicit dictꝰ nobilis Jacobꝰ ꝙ dictꝰ quōdā eorū pr̄ dicta bona materna tenuit ⁊ poſſedit.xx.annis.poſt mortē dn̄e de ſillanis vt legitimꝰ adminiſtrator ⁊ vſufructuariꝰ olim bonorū maternorū:nō ad ſolutionē debitorum maternorū tenebat dictꝰ nobilis petrꝰ eorū pater ſuper fructibꝰ dictorū bonorū maternorū per.d.l.fin.§.vbi.C.de bo.que libe.Alia etiā cōſideratione qꝛ ipſe pater preſumi debet illa ſoluiſſe nō animo repetēdi a dicto Jacobo eiꝰ filio. ¶ Itē quo ad ſtagnū dicti loci de ſillanis qđ per dictū guigonē dicit fuiſſe piſcatū per quinqꝫ menſes poſt mortē dicti eorū quondā patris dicit dictus nobilis Jacobus ꝙ mortuo dicto eorū patre adminiſtratio legitima ⁊ vſufructus dicti eorū patris eiſdē cōpetentis in dictis bonis de ſillanis finiti fuerūt ideo piſcatura nō percepta per dictū pr̄em vſufructuariū inſolidū pertinet dicto Jacobo ꝓprietario: qꝛ vſufructꝰ nondū percepti ſpectāt ꝓprietario ⁊ non heredi vſufructuario.vt in.§.is ꝯo.ad quē inſti.de re diui.⁊ ibi caſtre. ¶ Quo autē ad aliud ſtagnū vt dicit per eorū patrē acquiſitū dicit dictꝰ nobilis Jacobus:ꝙ medietas dicti ſtagni eſt infra dictū mandamentum de ſillanis ⁊ eſt de bonis maternis ipſiꝰ nobilis Jacobi:nō in illa medietate ſtagni exiſtentis infra dictū mādamentum de ſillanis nihil pōt querelare etiā reſpectu piſcature ipſe guigo per.d.§.is vero.Reſpectu aūt piſcature alterius medietatis dicti ſtagni exiſtentis extra dictū mandamentū de ſillanis habebit ratio in diuiſione bonorū paternorū inter eos fienda:que ſupra in primo capitulo preſentis conſilij fieri petitur per dictum nobilem Jacobum.

¶ Quo autē ad legitimā quam petit dictus guigo in bonis paternis ex perſona dn̄i Joannis de theyſio canonici eccleſie btē marie gratiōn.Et quo ad.cc.florēn.legatos eidē dn̄o Joāni in teſtō dn̄e de ſillanis eius matris etiā petitis per dictū guigonē que oīa petit idē guigo a dicto Jacobo pretendens ipſe guigo ꝙ dn̄i de capitulo dicte eccleſie ſibi guigoni ceſſerūt ⁊ remiſerūt.Ad hec reſpōdet ipſe Jacobus ⁊ negat dictā aſſertā ceſſionē habuiſſe de premiſſis a dicto capitulo.Et ſi conſtaret habuiſſe illam ceſſionē non poſſet nec poteſt ipſe

guigo et ea agere. Primo qꝛ ſcḋm ſtatuta dalphinalia ſunt pro-hibite ceſſiões fieri: ⁊ puniunt tales accipiẽtes ceſſiões vt i ſta-tuto dalphi. latius continet. Scḋo qꝛ vt dicit ⁊ tꝫ Bar. in. l. ſi qȝ
2 filiū. C. de inoffi. ⁊ guillelmus de cugno in. l. Quis. C. eod. ti. tius
a agẽdi in ſupplementum legitime preſcribitur quinquẽnio[a] ſed non ſolū preterierūt quinqꝫ anni a morte dicti eorū patris imo ⁊ viginti anni ⁊ vltra. Tertio qꝛ dicti dñi de capitulo ſi ius ibi habuiſſent non potuerunt alienare aſſerta bona eccleſie ⁊ ipſe guigo mercando cõtra iura dicitur in mala fide cõſtitutus. iux-ta. c. qui contra iura mercatur. de reg. iur. li. vj.

a ¶ preſcribit qnquẽnio. Vid de hoc in deci. gra. q. lxxxv

¶ Quo vero ad centū florẽ. petitos ꝑ dictū guigonẽ de ducen-tū flore. legatis dño girardo in teſtamento dicte dñe de ſillanis in dicto teſtamento quorū. cc. florẽ. ipſe dñs giratdus remiſit vt pretẽdit dicto eorū pri. Dicit dictus Jacobus ꝙ nõ cõſtat de dicta pretenſa remiſſione ⁊ ꝙ fuerit facta negatur: ⁊ ſi conſtaret non valuit qꝛ inter patrẽ ⁊ filiū inter quos nõ eſt niſi vna extre-mitas: ideo non valuit ille pretenſus contractus: quia in omni cõtractu requiruntur duo extrema.

¶ Summarium.

1 Conſuetudo an poſſit aliquid contra ius inducere.
2 Conſuetudo qualiter probetur.
3 Factū nudum cõſuetudinem inducit.
4 Conſuetudo quot actibus inducatur.
5 Conſuetudo inducitur conſenſu tacito.
6 Judici in dubio debet pareri.

¶ Conſilium. clxxi.

CJrca materiā ꝓceſſus vertentis cõram vobis egre-gio viro domino iudice terre ⁊ baronie clarimõtis inter ꝓcuratorẽ fiſcalẽ dicti dñi clarimontis pro iu-re ⁊ intereſſe dicti dñi ex vna parte. Et certos homi-nes mandamenti ſancti georū terre ⁊ baronie dicti domini clarimontis inqueſtatos ex altera: qꝛ cõtra inhibitio-nes ⁊ proclamationes dudum in dicto mãdamento ſancti geo-rū factas ne aliq̃s auderet piſcari in ripparia deynan fluentem in dicto mãdamento ſancti georū videntur attẽdenda ⁊ cõſide-rãda ⁊ in iure examinãda dubia ſubſcripta ꝓ declaratione iuris ⁊ intẽtionis dicti magnifici domini clarimõtis. Primo ſi dicta ripparia ſit de regalĳs vt dici poſſit pertinere ipſa ripparia di-cto dño clarimõtis dño dicti loci ſancti Georū. ¶ Scḋo ſi dict[us] dñs clarimontis ⁊ quiuis ali[us] baro vel bãnerius poſſit prohi-bere in terra ſua ne homines ibi piſcari habeãt de iure. ¶ Ter-tio ⁊ quid de conſuetudine ſi conſuetudo poſſit introducere vt tales Barones in eorum terris piſcaturas prohibere poſſint. ¶ Quarto ſi dictus dominus clarimontis dictam conſuetudi-nem in hac cauſa probauerit per teſtes vel alias. ¶ Quinto ſi dicti homines delati piſcando contra dictas prohibitiones voce preconis factas commiſerint penas in dictis proclama-tionibus ⁊ inhibitionibus adiectas. ¶ Sexto ſi dicti homines delati aliquid in dicta cauſa propoſuerint ⁊ probauerint qḋ eis

gere habeat intentionem partis fiſcalis dicti domini clarimontis.
¶Ad primum queſitum reſpondēdo qđ de iure dicta ripparia de cuius piſca-
tura cōtendit eſt de regalijs ⁊ ptinet dicto dño clarimontis baroni dicte terre
prout ita declarat imperator fredercus in.c.dño.q̄ ſint regalia in feudis:⁊ ibi
plene p Anto.de yſernia Bal.⁊ doc.Et qđ dicta ripparia ſit de regalijs ⁊ perti-
neat dicto baroni dño clarimontis dño dicti loci ſancti georij ⁊ eiꝰ territorij ⁊
qđ ſic in poſſeſſione ſeu quaſi dicti mādamenti ſancti georij ex antiqua ꝯſuetu-
dine deponūt.xvj.teſtes p parte dicti dñi clarimontis examinati ſup ſcđo arti-
culoꝝ ſuoꝝ incipientiū replicādo.⁊c.¶Ad ſcđm q̄ſitū ſi barones poſſint phi-
bere piſcaturā in ſuis terris.⁊ dico qđ nō p tex.in.§.flumina.inſti.de rerū diui.
¶Ad tertium queſitū ſi cōſuetudo poſſit introducere ꝯ ius qđ dicta piſcatura
poſſit phiberi per tales barones in ſuis terris.dic qđ ſic vt tenet Jo.fa.in.d.§.
flumina.inſti.de rerū diuiſi.⁊ de hoc etiā ſcripſi in deci.parlamēti.q.cccccxiiij.
2 ¶†Ad quartū queſitū ſi in dicta cā dictꝰ dñs clarimontis pbauerit dictā cō-
ſuetudinē qđ poſſit piſcatura phiberi.dico qđ ſic.qđ pbatur rōibꝰ ſubſcriptis.
¶Prima rō eſt:qꝛ teſtes dicti dñi clarimontis ſup quinto articuloꝝ ſuoꝝ inci-
pientiū replicādo ⁊c.vcz ſeptimus.ix.x.xj.xiij.xviij.⁊.xix. teſtes examinati de-
3 ponūt de poſſeſſione dicti dñi clarimontis de.xxx.xl.⁊.l.annis ⁊ vltra.†Et licet
dicti teſtes nō loquātur de cōſuetudine ſed de nudo facto poſſeſſoꝝ:illud nu-
dum factū ſufficit ad inducendā cōſuetudinē cū cōcurſu ſaltim.xl.annoꝝ:vt di-
cit ⁊ tenet Jo.fa.in.§.ex nō ſcripto.inſti.de iure natu.gentiū ⁊ ciuili.Et nō req-
rūtur tot teſtes ſicut fuerūt pro parte dicti dñi clarimōtis examinati qꝛ duo te-
ſtes ſufficiebāt ad pbandū dictā cōſuetudinem.vt ibi dicit Jo.fa.per.l.vbi nu-
merus.ff.de teſti.Et pro hoc etiā faciūt q̄ dicit Anto.de yſernia.in ti.de phibi-
ta feudi.alie.p frede.in.§.pterea ducatus.vbi dicit qđ qñ interuenit ſaltim tri-
nus actus infra.xxx.annos qđ tūc etiā inducitur cōſuetudo:⁊ illa cōſuetudo ca-
pit vires a curſu dicti tpis:⁊ patiētia dudū per dictos hoies ſancti georij habe-
tur pro titulo.Quia in inducēda cōſuetudine titulus nō requiritur niſi concur-
ſus dicti temporis vt etiam dicit Jo.fa.in.d.§.ex non ſcripto.
4 ¶†Et qđ binus vel trinus actus cum cōcurſu dicti tpis inducant cōſuetudinē
etiam ſi nō fuiſſet dictū qđ illi actus fiebant vt induceret cōſuetudo tꝫ expreſſe
Albericus de roſa.C.q̄ ſit longa cōſuetudo ſuper rubrica vt refert ⁊ tꝫ Do.Am-
bro de viginate qui cū in hoc ſequitur in.l.de quibꝰ.ff.de legibus.in ſua repe-
ti.¶Scđa rō eſt qꝛ cōſtat p pceſſum qđ dicti hoies ſancti georij in binis aſſi-
ſijs fuerūt cōdēnati erga dictū dñm clarimōtis:qꝛ piſcauerāt in dicta ripparia
qui binus actus in iudicio factus parte vocata vt in caſu iſto eſt potēs ad indu-
cendū cōſuetudinē etiā ꝯ ius ſcriptū.vt dicūt glo.⁊ doct.in.d.§.ex non ſcripto.
¶Et eſt aduertendū qđ vnus ex dictis hoibꝰ cōdelatis vcz iaquemetus recu-
perti in dictis aſſiſijs dudū in dicto loco ſancti georij tentis fuit cōdēnatus er-
ga dictū dñm clarimontis in vno floreñ.auri occaſione dicte piſcature.¶Et li-
cet alij cōdelati nō reperiūt fuiſſe alꝭ p facto dicte piſcature cōdēnati in ſnīe
ꝯ alios hoies eoꝝ pdeceſſores late piudicant oibus alijs hoibꝰ dicti mādamē-
ti ſancti georij:qꝛ ipſi alij hoies repreſentāt defunctos ⁊ faciūt eūdem populū:
ſic qđ populꝰ modernus cēſetur idem populus q̄ ibi erat tpe dictarū aſſiſiarū
vt hoc pbatur in.l.pponebatur.circa mediū.ff.de iudi.⁊ ſcripſi in deciſio.par-
lamēti.q.cclxxix.¶Alia etiā rōne aſtringūtur dicti hoies delati dicta cōſuetu-
5 dine ex eoꝝ tacito cōſenſu cū cōcurſu dicti tpis.xxx.vel.xl.annoꝝ.†qꝛ cōſuetu-
do tacito ꝯſenſu cū cōcurſu dicti tpis introducit ⁊ ligat oēs hoies pſentes pte-
ritos ⁊ futuros.vt plene per Jo.fa.in.d.§.ex nō ſcripto.⁊ per Bar.in.l.de con-
trahen.ff.de legi.⁊ per.doc.in.l.ij.C.que ſit longa conſuetudo.

¶ Ad quintū queſitum ſi dicti delati offenderint piſcari in di-
cta reparia vt pene in dictis cridis ⁊ inhibitionibus eis impo
ſite ꝯ eos declarari debeāt ⁊ dicto dño clarimōtis adiudicari.
6 ¶ † Dico qḋ ſic.per.l.j.ff.ſi quis ius dicēti nō obtēperauerit:qꝛ
in dubio dꝫ pareri iudici ꝑpter eiꝰ autoritatem.l.ſeruo inuito
§.cū pretor.ff.ad treb.⁊.l.ſi ꝑtor.in prin.⁊.§.marcellus.ff.de iu-
dicijs.⁊ qui nō paret ꝑſumitur in dolo ⁊ mala fide.l.nō pōt vi-
deri.ff.de reg.iur.vbi etiā notatur quo ille qui nō paret iudici
puniri dꝫ.ita etiā dicit Dy.in.c.qḋ quis mādato.eo.tit.de reg.
iur.lib.vj.Rōne cuiꝰ doli ꝑſumpti nō obtemperans inqueſtari
pōt.l.j.C.ad leg.cor.de ſicarijs.ac etiā poteſt mulctari.vt dicta
l.j.ff.ſi qs ius dicēti nō obtēperauerit.facit etiā pro hoc qḋ di-
cit Spe.in tit.de iuriſ.om.iud.in.§.fi.in fi.vbi dicit qḋ ſi māda-
tum vel inhibitio iudicis contēnit ad eiꝰ ſpectat officium hoc
punire.vt dicta.l.j.ff.ſi qs ius dicēti nō obtēperauerit.⁊ in.c.j.
extra de matri.ꝯ interdictū eccleſie cōtracto.Quia ꝑceptū qḋ
ſit a iudice etiā ſine cauſe cognitione[a] de his q̄ ad eiꝰ ſpectant
officiū valet.vt dicit Inn.in.c.cū veniſſent.extra de reſti.in in-
teg.ſup verbo inhibitionē.ibi duꝫ dr.Itē ꝑceptū de his ⁊c.⁊ al-
lega.vj.q.c.qꝛ ⁊ nota.in.c.ad aures.extra de tēpo.ordinādoꝝ.

a ¶ Sine a cauſe cogni tione.de ꝑ-ceptis iudi cū q̄ fiunt ſine cauſe cognitiōe. de quo vi-de in deci-ſio.parla.q. ccclix.

¶ Ad ſextum queſitū ſi dicti hoīes delati aliquid in dicta cau-
ſa ꝑpoſuerint ⁊ ꝓbauerint qḋ elidere habeat intētionem dicte
patris fiſcalis dñi clarimontis.⁊ dicendū eſt qḋ nō. Nam in eo
qḋ ipſi hoīes pretendūt ſe eſſe in poſſeſſione ibi piſcādi hoc nō
probant:qꝛ maior pars teſtium ꝑ parte dictoꝝ hoīm delatorū
examinati ſunt de dicto mādamēto ſancti georgij:⁊ deponēdo
qḋ ipſi hoīes dicti mādamenti ſunt in poſſeſſione ibi piſcādi
deponunt in eoꝝ fauorem ⁊ in cā eoꝝ propria ſaltim per indi-
rectū:ideo eiſdem nō eſt fides adhibenda.per ea q̄ dicit Bart.
in.l.deferre.§.idem decreuerunt.ff.de iure fiſci. ¶ Alia etiaꝫ ra-
tione nō poſſunt dici dicti hoīes ſācti georgij fuiſſe aut eſſe in
poſſeſſione ibi piſcādi ſaltim pacifice duabꝰ conſiderationibꝰ.
¶ Prima eſt qꝛ plures ex dictis hoībus dudū circa decem ſe-
ptem anni ſunt elapſi fuerūt cōdemnati in aſſiſijs dicti loci ad
cauſam dicte piſcature erga dictū dñm clarimontis in diuerſis
pecuniarū ſummis ꝯ inhibitiones eiſdē factas ibi piſcauerūt
vt ptꝫ ex actis que ſnie in rem tranſiuerunt iudicatā nulla ap-
pellatione ſuſpēſe:ideo faciūt ius ꝑ dicto dño clarimontis.iu-
xta.l.ingeniū.ff.de ſta.ho.cū multis ſi. ¶ Scḋa cōſideratio eſt
quare nō poſſunt dici dicti hoīes fuiſſe in pacifica poſſeſſione
ibi piſcandi:qꝛ per acta cōſtat de inhibitionibꝰ eiſdem hoībus
voce ꝑconia factis ne haberent ibi piſcari ⁊ ſub pena ꝑ quoli-
bet cōtrarium faciēte decem francoꝝ auri dicto dño clarimon-
tis applicāda.Quibꝰ inhibitionibꝰ ⁊ ꝯdemnationibꝰ ꝯ dictos
hoīes dudūꝫ factis ipſi hoīes nō poſſunt dici veri poſſeſſores:
qꝛ qui patitur cōtrouerſiam in ſua pretenſa poſſeſſione non de-
nec cenſeri dꝫ poſſeſſor.iuxta no.per glo.in.c.cōmiſſa.ſup ver-
bo pacificam.de elec.lib.vj.⁊ ibi plene per docto.⁊ probat tex.
in.l.nemo.C.de acqui.poſ.Et ad interrūpendum talem preten-
ſam poſſeſſionem partis aduerſe nō ſolum requiritur iudicia-
lis con-

tis controuerſia:imo etiam ſufficit extraiudicialis vt per Paulum de leazeriis in cle.gratie.de reſcrip.quem ibi ſequitur de zabarellis.⁊ per Bar.in.l.amplius non peti.ff.rem ra.habe.⁊ in.l.meuius.§.tres heredes.ff.ad trebellia.

Summarium.

1 Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis.
2 Renunciatio que ⁊ quando preiudicet renuntianti.

Conſilium.clxxij.

FRater Hugo fornerij prior ſancti Juliani dictũ prioratum corã notario ⁊ teſtibꝰ ſimpſr ⁊ pure reſignauit ⁊ illi renũciauit:⁊ inde ſuperuixit.xxiiij.diebꝰ:queritur an dictus prioratus vacauerit ꝑ mortẽ dicti fratris Hugonis vel per reſignationẽ attenta regula cãcellarie q̃ vult q̃d ſi q̃s in infirmitate conſtitutus reſignauerit aliquod beneficiũ ⁊ poſtea infra.xx.dies deceſſerit beneficiũ per obitum vacare cẽſeatur. Dico q̃d illa regula cancellarie nihil facit ad caſuꝫ iſtũ:q2 dicta regula loquitur qñ reſignans beneficiũ moritur poſt reſignationẽ ante.xx.dies:ſꝫ dictꝰ frater hugo nõ eſt mortuꝰ ante.xx.dies.q2 ſuperuixit p.xxiiij.dies.vnde ceſſant verba ⁊ diſpoſitio dicte regule:⁊ ꝑ ↄ̃ñs diſpoſitio eiuſdẽ. vt in.l.ſi vxo.§.de viro.ff.ſo.ma.⁊.l.iiij.§.ait ꝑtor.vſ.totiẽs.ff.de dã.infec.⁊.l.j.§.ſi is qui nauem.ff.de exerci.⁊.c.ex parte.de cõceſ.ꝑben.Ideo dubiũ de quo q̃ri-
1 tur nõ deciditur ꝑ dictam regulã.†Sed eſt caſus omiſſus a dicta regula:ideo remanet diſpoſitioni iuris cõis.l.cõmodiſſime.ff.de libe.⁊ poſthu.l.ſi cũ dotẽ. ff.ſol.mat.⁊.l.ſi extraneus.ff.de cõdi.ob cauſam.An aũt de iure cõi vacet ꝑ reſignationẽ vel per mortem tota vis ſtat in hoc.An reſignatio facta corã notario et teſtibꝰ valeat ⁊ inducat vacationẽ beneficij.Et diceret aliq̃s prima frõte q̃d nõ inducat vacationeꝫ:q2 renũciatio beneficij dꝫ fieri coram ſuperiore q̃ poſſit renũciantẽ etiã inuitũ deſtituere.vt in.c.admonet.⁊.c.q̃d in dubijs.de renũciatione.⁊ q̃d no.glo.⁊ Jo.an.in.c.ad aures.q̃d metus cã.Sed hoc nõ obſtãte contrarium eſt veritas q̃d in caſu de quo agitur valeat renũciatio facta corã notario ⁊ teſtibꝰ.Nam ſi renũciatio hꝫ ius ad rem in beneficio nõ eſt dubiũ q̃d valet renũciatio coram notario ⁊ teſtibꝰ vt vult deciſio rote.cclxxij.q̃ incipit.itẽ ſi aliquis ꝑſentatus.ad hoc.c.ſi electio.extra de elec.lib.vj.⁊ q̃d no.Inno.in.c.cum veniſſent.de in integ.reſti.q̃ in ea licet loquatur de renũciatione iuris ad rem que facilius perditur.vt in cle.gratie.de reſcrip.tñ in renũciatione beneficij loquũtur:⁊ in admiſſione renũciationis facte in manibꝰ nõ habentiũ poteſtateꝫ
2 deſtituẽdi†⁊ ideo in preiudiciũ renũciantis valet renũciatio facta coram notario ⁊ teſtibꝰ ſiue renũcians habebat ius ad rem ſiue in re:licet nõ ſiat in manibꝰ ſuperioris ſed alterius.vt voluit glo.Inno.Jo.an.Ant.de but.⁊ cõiter oẽs in.d.c.q̃d in dubijs de renũciatione.Notarius tñ vt publica ꝑſona recipit renũciationẽ noĩe ſuperioris ⁊ ꝓ ſuperiore.vt.l.ij.ff.rẽ pu.ſal.fore.⁊.l.cũ pro quo. ff.de in ius vo.Inno.in.c.dudũ.de cõuerſione cõiu.⁊ ideo vꝫ renunciatio ⁊ per ipſam inducitur vacatio ꝑſertim q2 narrata fuit pape:⁊ papa cõfert ſeu cõferri mãdat dictũ prioratũ vt vacantẽ per dictã reſignationem ſiue alio mõ vacet iuxta ea que habentur in tex.⁊ glo.⁊ per doct.in.c.ſuſpectum.de reſcrip.lib.vj. Nec obſtat collatio ante facta per ordinariũ qui cõtulit vt prioratũ vacantẽ per mortẽ:q2 nullã fecit mentionẽ de renũciatione:q2 ſi ſciuiſſet renũciationeꝫ factã coram notario ⁊ teſtibꝰ:⁊ dixiſſet illam nolle habere ratam tũc aliud eſſet dicendũ.Et licet poſtea producantur alie collationes de antidata illis non eſt ſtãdum ꝯ prouiſionẽ per papã q2 preſumũtur facte in fraudem maxime ſi ſint ſine notario ⁊ teſtibus per id q̃d no.dñi de rota deciſione.xxj.que incipit:item fuit dubitatũ vtrum credatur.Nec predicte cõcluſioni obſtat tex.in.c.ſi abba-

tem.de elec.lib.vj.q2 tex.nõ loquitur in reſignatione beneficii ſed loquitur in volente deferri monaſterium vt träſeat ad epiſcopatum.

¶ Summarium.

1 ¶ Dominiũ transferri poteſt abſq3 poſſeſſionis apphenſione.
2 Donatio inter patrem 2 filium facta eſt inualida.

¶ Conſilium.clxxiii.

HOneſta mulier beatrix robondi actrix in hac cauſa eius intentionem 2 deducta in ſuo libello cõcludente in rei vendicatione contra petrum robondi reum plene iuſtificauit.

1 ¶ † Primo per teſtm̃ petri robondi ei⁹ quondam patris in pceſſu productũ in quo dictus ei⁹ quondam pr̃ eidem actrici dedit 2 legauit ſeſtariatã prati in ſcdo articulo ſui libelli deſignatã:q2 ex ipſo legato fuit i.i ipſam actricem dñium tranſlatũ abſq3 apphẽſione poſſeſſionis.in.l.a tiſcio.ff.de furtis.cũ ſi.2 iſte eſt vn⁹ caſus ſpecialis inter ceteros in quo tranſit dñium ſine apphẽſione poſſeſſionis.de quib⁹ caſib⁹ ſpecialib⁹ hr̃ per glo.in.l.ſi ager.ff.de rei ven.2 ſic dicta actrix pbauit primũ extremũ qd̃ requiritur i agẽte rei vẽdicatione.vt in.l.in rem.ff.de rei ven. ¶ Probauit etiam ipſa actrix aliud extremũ qd̃ requiritur ex parte rei cõueti vz qd̃ dictus reus dictã ſeſtariatam prati poſſideat:q2 tpe reus ita cõfeſſus fuit rñdẽdo quarto actriculo⁊ dicte actricis.pro quo.l.officiũ. et.l.fi.ff.de rei vendi.cũ ſi.Ex quib⁹ infertur vera cõcluſio qd̃ cũ dicta actrix pbauerit ſuã intentionẽ in dicto ſuo libello deductã ipſa obtinere dz:2 dictus reus cõdẽnari iuxta cõcluſa et petita in dicto ſuo libello. ¶ Nec eliditur intẽtio dicte actricis pretextu donationis per dictum reum in cauſa pducta cauſis et rationibus ſubſcriptis.

2 ¶ † Primo quia dicta donatio omnium bonorum dicitur facta inter patrem 2 filium in poteſtate conſtitutum 2 ſic non valuit et eſt nulla 2 inualida.l.donationes.la.j.C.de dona.inter virum et vxo. ¶ Nec confirmatur iuramento vt dicit do.Hen.de boñeco in auten.ſacramenta puberum.in ſua repetitione. Et licet ibi dicat de bouenco qd̃ licet non cõfirmetur iuramento qd̃ tamen iurans poteſt compelli ad obſeruandum iuramentum.[a] In hoc tamen caſu non poteſt ipſe pater iurans compelli ad ſeruandum iuramentum quia mortuus:eſt:2 dicta actrix non eſt heres ipſius iurantis ſed legatoria:2 ideo non poteſt cõpelli ad obſeruandum ipſum iuramentum. ¶ Scd̃o quia et ſi valuiſſet dicta donatio non tamen fuiſſet ex ea tranſlatum dominium rerum donatarum in dictum donatarium. Quia per tenorem inſtrumẽti dicte donationis apparet qd̃ dicta bona donata mouentur de emphyteoſi quorundam dominorum directorum vt narrat dictum inſtrumentum:a quib⁹ tamen dominis directis ipſe filius reus donatarius nõ fuit de ipſis bonis laudatus neq3 retentus et ſic dominium nunq̃ fuit nec eſt penes dictũ reum donatariũ vel ẽptorẽ ſine cõſenſu domini directi cũ ipſo iure cadat in cõmiſſum res alienata ſine cõſenſu dñi.

a ¶ Ad obſeruandum iuramentũ. vide in deci. parla. q. cxlvj.et.s. conſi.[illegible] nu.j.verſic. 2 ſi forte diceres.2 Ꝯſ. ciliũ.num.[illegible] verſ. ſi qd de donatione.

directi ꝑ.l.ſi.C.de iure ēphi.ibi cadat.Jō hoc caſu nihil operant̄ cōſtitutio ꝑce
rij ⁊ retentio viufructus ⁊ plene ſcripſi in deciſionibus curie parlamenti.qō.
xlvj.Ideo dominium dicte rei legate potuit transferri ⁊ fuit tranſlatum in di‐
ctam actricem vigore dicti legati:⁊ cum ipſa actrix pꝛio habuerit dn̄iū:dȝ ipſa
actrix ꝓferri.iuxta.l.quoties duob⁹.C.de rei vēdi.¶ Tertio qꝛ in dicto inſtru‐
mēto donatiōis dicit ꝙ niſi dictus petr⁹ reus donatari⁹ ſubueniret dicto ſuo
patri donatoꝛi in ſuis neceſſitatib⁹ ꝙ dicta donatio eſſet nulla.Sed teſtes di‐
cte actricis examinati ſuꝑ ſuis articulis incipientib⁹ addēdo ⁊c.vȝ ſecundus
terti⁹/quart⁹/⁊ quint⁹ teſtes.ſuper tertio dictoꝝ articuloꝝ deponūt ꝙ dict⁹
petr⁹ re⁹ donatari⁹ nō ſubuenit dicto ſuo patri in ſuis neceſſitatib⁹ igitur ⁊c.
¶ Quarto quia ꝑ teſtamentum patris in proceſſu productum apparet quod
ipſe petrus reus eſt heres patris ſcriptus pro medietate pro qua contra eum
agitur.Et qui reus ipſo patre moꝛtuo eum fecit ſepeliri et ſolui eius funeraria
vt fatetur ipſe reus reſpondendo quinto articulorum dicte actricis incipien‐
tium vt vobis ⁊c.ex quibus ſe geſſit pro herede dicti ſui patris.vt in.l.pro he‐
rede.in pꝛin.ff.de acquirenda heredi.Ideo cōtra legatū factū dicte actrici per
dictū eius patrē in dicto ſuo teſtamēto venire non pōt:per ea que legunt̄ ⁊ no.
in.l.cum a matre.C.de rei ven.Qꝛ ipſe pater teſtatoꝛ nō ſolū rē ſuā:imo etiā rē
heredis potuit dicte actrici legare.vt in.§.nō ſolū.in pꝛinc.inſti.de legatis cū
ſi.Et tenet̄ ipſe re⁹ heres ſui patris expedire dicte actrici legatarie dictū lega‐
tū de quo in dicto libello agit̄:ex quo adita fuit hereditas ex teſtō iuxta.l.eū
quē.C.de fideicō.poſito etiā ꝙ dicta res legata fuiſſet de bonis ſibi donatis.
Maxime qꝛ ipſe heres adiuit hereditatē paternā abſqȝ beneficio inuētarij:ex
qua additione fuerūt ꝓpterea cōfuſe actiones ſi quas habebat dict⁹ re⁹ heres
in dictis bonis.iuxta.l.ſi.C.de iure delib.¶ Nec obſtat ad pꝛemiſſa ꝙ dictus
reus reſpondēdo dicto quinto articuloꝝ dicit ꝙ ipſe fecit dicta funeraria vt
donatari⁹:qꝛ in inſtrumēto dicte donatiōis nō legit̄ ꝙ ipſe donatari⁹ teneret̄
vigoꝛe dicte donationis dicta funeraria fieri facere ideo vt heres ſui patris
ipſa funeraria feciſſe dici:debet maxime qꝛ ipſe filius in illis funerarijs non
fuit proteſtat⁹ ꝙ faciebat nō vt heres patris:imo vt donatari⁹ per.d.l.pro he‐
rede.in pꝛin.ibi.ideo ſolent teſtari liberi ⁊c.ff.de acqui.here.

¶ Summarium.

1 Juriſditio vnius iudicis non poteſt per non ſubditum pꝛoꝛogari.
2 Vaſallus iuriſditionem alterius ſine domini conſenſu pꝛoꝛogare nequit.
3 Poteſtas iudicis in quē ꝓrogata eſt iuriſditio finitur lata per eum ſententia.
4 Sententia lata ex cauſa erronea retractari poteſt.
5 Conſenſus abſentis non pꝛeſumitur.
6 Toꝛqueri poteſt quis ob pꝛeſumptiones et indicia.

¶ Conſilium.clxxiiij.

Circa ꝓceſſum vētilatū de pꝛeſenti in curia ꝑlamēti inter dn̄m pro‐
curatoꝛē fiſcalē generalem dalphinat⁹ ꝓ iure ⁊ intereſſe dn̄i noſtri
dalphini:⁊ Joānem filiū pauli de layn mercatoꝛē de buxo quondā
ex vna ꝑte:⁊ Jacobū franciſci ex altera ad cām moꝛtis dicti pauli ꝑ
dictū Jacobū interfecti vident̄ in iure examinanda pūcta ſubſcri‐
pta ꝓ declaratiōe iuris ⁊ intentionis dicte partis fiſcalis et dicti Joānis filij
dicti pauli.¶ Pꝛio qꝛ dictū delictū nō fuit ꝑpetratū ꝑ dictū Jacobū de chā‐
beriaco:ſed in mādamēto charbonayſij terre ⁊ baronie dn̄i ſale noue.an dict⁹
fili⁹ pauli Jacob⁹ delatus potuerit iuriſditionē pꝛoꝛogare coꝛā pꝛepoſito ma‐
reſcaloꝝ ſabaudie ⁊ ꝯſequēter coꝛā ꝯſilio chāberiaci ſine ꝯſenſu dn̄i nr̄i dalphi
ni cui⁹ ſunt ſubditi ⁊ iuriſditionales dicte ambe partes:aut ſaltim ſine cōſenſu

dicti dñi ꝓcura.fiſcalis.¶Scḋo ſi cõſiliũ ſabaudie in quẽ dicta
iuriſditio pretẽdit ꝓrogata ſuã ſniam ſup morte dicti pauli la-
tã in qua fuit ipſe Jacobus abſolutus ꝛ dict⁹ Joannes in expen
ſis ꝛ intereſſe dicti Jacobi cõdẽnatus executioni demãdari fa-
cere poſſit.¶Tertio ſi dicta ſnia conſilij chãberiaci manifeſte
inique lata poſſit reuocari non obſtãte exceptione rei iudicate
ꝑ dictũ Jacobũ delatũ oppoſita.¶Quarto ſi tacitus cõſenſus
dñi noſtri regis dalphini vel ſuorũ officiariorũ fecerit validari
dictã ꝓrogationẽ iuriſditionis:vel ſi requirebat expreſſus con-
ſenſus.¶Quinto que iudicia appareant contra dictum Jaco-
bum per que poſſit dici dictum Jacobum fore queſtionandum.
1 ¶†Ad primũ dico ꝙ iuriſditio corã dicto mereſcallo ꝛ cõſequẽ
ter corã dicto cõſilio chãberiaci nõ potuit ꝑ dictũ ſubditũ dal-
a phino ꝓrogari[a].Primo qꝛ dictus Joannes eſt minor.xvij.an-
norum vt dicit Bal.in.l.j.C.de iuriſ.om.iu.itẽ etiam non potuit
ſibi fieri ꝓrogatio ſine cõſenſu dñi noſtri regis dalphi.vt tenet
expreſſe Bar.in.l.j.in.§.ꝛ poſt operis.ff.de not.ope.nun.et in.l.
j.ff.de iudicijs.Idẽ etiã tꝫ An.de butri.in.c.ex tranſmiſſa.circa
2 prin.extra de fo.cõpe.poſt Inno.in.c.ceterũ.extra de iu.¶†Si
cut etiã videmus qḋ vaſallus nõ põt iuriſditionẽ alterius pro
rogare ſine cõſenſu dñi ſui:vt no.glo.in.d.l.j.ff.de iudi.ꝛ Inno.
in.c.inter quatuor.de ma.ꝛ obe.Et hoc verũ nõ ſolũ in ciuilib⁹
cauſis immo etiã in criminalib⁹ criminaliter intẽtatis nõ põt
fieri ꝓrogatio ſine cõſenſu dñi partiũ:ꝛ expreſſe dicit ꝛ tꝫ pau-
lus de caſtro in.d.l.j.ff.de iudi.in ſua repetitiõe circa fi.ibi.con
cludo ergo ꝛc.Nec obſtat glo.in.d.l.j.ff.de iudi.in gloſſ.fi.que
videtur velle quod etiam in criminalibus poſſit fieri ꝓroga-
tio:qꝛ intelligit vbi conſenſus domini interueniret per ea que
ſ.prime dixi poſt Barto.ꝛ doc.Itẽ dictus Joãnis de layno eſt
clericus ſolutus:ideo nõ potuit conſentire in iudices ſabaudie
ſine cõſenſu ſui epiſcopi.ꝑ text.in.c.ſignificaſti.de foro compe.
immo nec etiã in iudicem eccleſiaſticũ vt not.Inno.in.c.duo.in
fi.extra de offi.ordi.ꝛ per glo.in.c.P.ꝛ.G.extra de offi.delegati
in.glo.j.in fi.ꝛ per pe.ia.in titu.de ꝓrogatione.Idem in vaſallo
ꝑ cap.primo.ſi de feudo cõtrouerſia fuerit apḋ quẽ agi debeat.
3 ¶†Ad ſcḋꝫ ſi dictũ ꝯſiliũ chãberiaci poſſit dictã ſuã ſniaꝫ exeq̇
quo ad expẽſas dãna intereſſe ꝛ iniuriam.credo qḋ nõ:qꝛ ptãs
iudicis in quẽ eſt ꝓrogata iuriſditio finitur lata ꝑ eã ſnia.vt di-
cit glo.in.l.ij.ff.ſi quis in ius vocat⁹ non ierit.ꝛ facit.l.ex̃ale.C.
de epi.audi.nec tenebit curie ꝑlamẽti requiſita dictã ſniam exe
q̇ niſi de vrbanitate:qꝛ fuit lata in alio territorio qḋ nõ ſubeſt
dño dalphino.ita tꝫ Bar.in.l.extra territoriũ.in ſua repetitiõe
4 ff.de iur.om.iu.¶†Ad tertiũ ſi dicta ſnia ex rationabili cauſa
reperiat erronea ꝛ cõtra ius partis dicti de layno lata poterit
retractari:ꝛ videt qḋ ſic ꝑ.c.cũ inter.in fi.extra de re iu.in anti
quis.qḋ ſic tenere videt ſpe.in tit.de ſnia.in.§.ſi.in verſi.vel ſi
ſit lata cõtra ius litigatorũ ꝛc.Facit.l.plane.circa mediũ. ff.de
peti.here.ꝛ qḋ not.Bart.in.l.j.§.hoc interdictum.ff.quod vi aut
clam.ꝛ vide que dicit Bart.in.l.illicitas.ff.de offic.preſidis.
5 ¶†Ad quartũ reſpõdendo nõ põt dici tacitus cõſenſus dñi no

a ¶Prorogari.de hac materia circa ꝓrogationem iuriſditionis vide in deci.gla.q.lxxvij.et q.cccclxij.

ſtri dalphiñ.nec ſuorũ officiariorũ interueniſſe in dicta pretenſa prorogatione cum eſſent abſentes a patria ſabaudie vbi cauſa litigabatur: ⁊ illam litem moſtã ignoraret: ita qḋ nõ põt dici locũ hĩc.l.ſepe.ff.de re iud. Cũ qꝛ in ꝓrogatiõe iuriſditionis in aliũ iudicẽ nõ ſufficit gñale mãdatũ: ſꝫ requirit ſpãle mãdatũ ⁊ expreſſus cõſenſus ꝓrogãtis: vt in.c.olim abbas.extra de offi.delega. vel ſm inno.niſi habeat gñale mãdatũ cũ libera: qꝛ tũc poſſet ꝓrogari de tpe ad tps ⁊ de re ad rẽ.vt no.ꝑ eundẽ Inn.i.c.de cauſis.extra de offi.dele.idẽ ẽt dicit Bar. in.l.extra territoriũ in fine ſue repetitionis.ff.de iur.om.iu. ¶ Ad primũ q̃ſitũ dicẽdũ eſt ſufficiẽtia eſſe iudicia ad q̃ſtionãdũ dictũ Jacobũ. Prĩo qꝛ conſtat de morte dicti pauli ꝓut añ oĩa cõſtare dꝫ.l.j.§.itẽ illud.ff.ad ſille.⁊.l.ſi is qui.§.ſi tu titiũ.ff.de fur.q̇ fuit viſus mortuꝰ ⁊ eiꝰ vulnera vt ꝑ Bar.i.l.fi.ff.de queſt.idõ erat ꝓcedẽdũ cõtra aliquẽ ſpãliter vt ibi dicit Bar. Scd̃o qꝛ dictus iacobꝰ fuit repertꝰ ſolꝰ cũ dicto paulo i camera: idõ vehemẽtiſſime p̃ſumit delictũ ꝯmiſiſſe.l.raptores.⁊ ibi no.gl.C.de epi.audi.⁊.l.capite q̃nto cũ ibi no.ꝑ doc.ff.de adul. ⁊ facit.l.excipiunt.ff.ad ſille ⁊ arg.illiꝰ tex.dicit ibi Bal.qḋ mulier ſi ſilet de nece mariti i domo iterfecti p̃ſumit cõſcia.⁊ facit.l.defenſores ciuitatũ.la.ij.C.de defen.ciui.in rõne ſui. Tertio qꝛ.d.Jacobꝰ eſt cõtrariꝰ ſibĩpĩ: idõ reſultat cõtra eũ ſuſpitio.⁊ ex illa varietate ſequi dꝫ tortura.l.ex libero.in prin.ff.de queſt.⁊.l.vniꝰ.§.teſtes.eo.ti.⁊ in.c.lr̃as.extra de p̃ſump.diuerſi eñ ſunt modi ꝓbãdi vꝫ ꝑ teſtes: inſtr̃a: ꝑ cõfeſſiões: ꝑ facti euidẽtiã: vt in.c.cũ ad ſedẽ.extra de reſt.ſpo. ⁊ ꝑ violẽtã p̃ſumptionẽ vt ibi dicit glo.⁊ q̃nqꜫ ꝑ indicia.l.indicia.C.de rei ven. quãdoqꜫ ꝑ famã q̃ aliquãdo ꝓbat ſola: aliquãdo cũ aliis iũcta vt no.in.l.ꝓprietatis.C.de ꝓba.⁊.l.iiĩ.§.euiſdẽ.ff.de teſti. hꝫ ꝑ ang.in.l.at q̇ natura.§.cũ me abſente.ff.de nego.geſt.q̃nqꜫ ꝓbatur ꝑ cõiecturas ⁊ adminicula ⁊ p̃ſumptiões.c. p̃terea cũ q̃s.extra de teſt.⁊ in.d.c.litera.de p̃ſum.⁊.c.tertio loco.q̃nqꜫ ꝓbat ꝑ ſolã violẽtã p̃ſumptionẽ q̃ habetur loco ꝓbationis.xxxij.q.j.dicit dñs argu.ad
6 hoc.extra de accu.c.repellantur.⁊.c.afferte mihi gladiũ.de p̃ſum. ¶ †Et cũ per ꝓceſſum appareãt ꝙplures p̃ſumptiones.⁊ indicia: ſequit ꝓpterea ꝙ dictꝰ iacobus venit torquẽdꝰ.⁊ debuit ipſe Jacobꝰ, manere incarceratus donec de meritis ꝓceſſus fuiſſet cognitũ.aut ſaltim donec fuiſſet cognitũ ſup tortura.iuxta.l.diuꝰ.⁊.l.ſi cõfeſſus.ff.de cuſto.reo.⁊ ponit bar.in.l.j.ff.de cuſto.reo.⁊ facit text.in.l.lege cornelia.ff.ad ſille.ibi: vt ex vinculis cauſa dicatur: et ita ibi not. Bar.idẽ etiã tenet in.l.iij.C.de exhi.reis.vbi ꝯcluſiue dicit qḋ ꝑ delicto atroci licet quis non ſit adhuc conuictus vel cõfeſſus debet mitti ad carceres.alleg. l.j.C.de cuſto.reo.nec debeat cum fideiuſſoribus relaxari.per.l.diuus.ff.de cuſtodia reorum. Ita etiam dicit Bald.in.l.ij.de exhi.reis.

¶ Summarium.

1 Repreſalie laxari non debent vbi recurſus haberi poteſt ad ſuperiorem
2 Omiſſum ſecundum ius commune eſt regulandum.
3 Obligatio facta per metum non preiudicat.
4 Juramentum metu extortum non ligat.

¶ Conſilium.clxxv.

Repreſalie conceſſe in villa mõtiliij per dñm Joffredũ de eccleſia cõmiſſariũ dalphinalẽ cõtra bartholomeũ de villariis ⁊ quoſdam alios mercatores ⁊ ciues ciuitatis auinionis ad importunam inſtantiã Joannis miniſtralis ⁊ conſortũ ſuorum fuerunt nulliter ⁊
1 indebite laxate. ¶ † Primo qꝛ ſm ſentẽtiam vbi ꝑ iuſticia põt haberi recurſus ad ſuperiorem iudicẽ requiſiti nõ debẽt repreſalie laxari.ita dicit Jo.an.recitãdo archi.in.c.nõ debet aliquis.de regu.iuris li.vj. ⁊ Bar.in ſuo tractatu repreſaliarũ in.ij.qõne ⁊ Bal.in aut.⁊ omnino.C.ne uxor

p marito.in.l.ij.oppoſitione.ſed dñs iudex ciuitatis auinionis habet ſuperiorē
qui nõ fuit aditus per dictū dominū ioffredū:igitur ⁊c. Scðo qꝛ cū litere dicti
dñi cõmiſſarij nõ derogarētur vocato de quercu ſeruiēti dalphinali ſed officia
rijs auinionis:iõ ei⁹ relatiõi ſtare non debuit dictus dñs cõmiſſarius dalphi-
nalis iuxta not.p glo.⁊ docto.in.c.qm cõtra falſam.de pbatio.⁊ ſpec.in titu.de
citatiõe.§.ſequit.vꝰſi.ſed nūquid.⁊ ibi Jo.an.in addi.⁊ Bar.⁊ imo.l.l.ſi finita.§.
iulian⁹.ff.de dã.infec.⁊ bar.in extrau.ad repri.in glo.ſup vbo p nūciū.in ſi.et
Saly.in.l.tres denunciātes.C.quõ ⁊ qñ iudex. Tertio qꝛ nõ debuit ipſe dñs cõ
miſſarius ad laxationē dicte marche pcedere:niſi pri⁹ pemptorio edicto pre-
cedente vt venirēt partes ⁊ audirētur dicture cur ipſa marcha laxari nõ debe-
ret vt dicit bar.in dicto ſuo tractatu repſaliarū.in.iiij.q.⁊ bal.i dicta autē.⁊ oio
vꝰſi.ſequit videre ⁊c.qꝛ aliter tolleret defenſiõis facultas qð fieri ideo debet in
cle.paſtoralis.c.ceterū.de re iu.⁊ no.in.l.ſi.C.de legib⁹. Quarto qꝛ nulla ſubeſt
iuſta cã quare ipſe dñs cõmiſſari⁹ laxare debuerit dictã marchã qꝛ etiã ſi iniu-
ſte ipſe dñs iudex auinionis denegaſſet exequi literas dicti dñi cõmiſſarij non
eſt ſufficiēs cauſa laxãdi marchã:qm vt dicūt doct.in tractatibus repreſaliarū
debet eſſe magna cã ⁊ magna leſio p quã totale ius ptis tollat:nã iſta laxatio
marche eſt remediū extraordinariū ſubſidiariū ⁊ odioſuʒ ⁊ ꝯ ius cõe vt in.c.ſi
pignoratas.de iniurijs ⁊ dã.dato.lib.vj.ideo pro modico non datur.l.ſcio.ff.de
reſti.in integ.⁊.l.ſi oleū.§.ſi.ff.de dolo.cã ſi. Sed in caſu iſto ſi ciues auinionis
qui petebant citari vt redderēt cõputa ⁊ rationē in loco montilij nõ fuerint ci
tati nõ pp hoc tollit totale ius dictorū miniſtralis ⁊ cõſortū:qꝛ illi de auiniõe
ſemp obtulerūt ſe paratos reddere rationē i loco geſte adminiſtratiõis qð iu-
ri cõſonat in.l.j.⁊.ij.C.vbi de ratiõe agi oporteat. Et ſi dicat qð vnus iudex dʒ
alteri ſuffragari:vt i.c.j.de offi.iudi.vbi plene p Jmo.⁊ in.l.obſeruare.ff.ꝺ offi-
cio pcõſulis ⁊ legati p bal.qꝛ pp hoc qð iudex requiſit⁹ nolit ſuffragari alteri
nõ eſt loc⁹ laxatiõi marche ſm qð no.Jo.an.in nouel.i.c.romana.§.ꝯtētes.de
foro cõpe.li.vj.⁊ henri.boic.in.c.j.ꝺ ap. ¶ Nec obſtat ſubmiſſio ad curiã cabeo
li:qꝛ ſubmiſſio illa fuit ad obſeruãtiã cõtētorū in inſtrumētis cõtractuū ſed in
illis nõ dr qð teneant reddere rõnē in loco mõtilij nec alibi vbi ſūt ſubmiſſi:ſʒ
ſolū mãdabant p literas cabeoli ꝯpelli ad reddēdū rõnē qð dʒ intelligi ſm for-
mã iuris cõis:poſtqꝫ eſt omiſſum de loco:† qꝛ id qð eſt omiſſuʒ:regulari dʒ ſm
diſpoſitionē iuris cõis.l.ſi extrane⁹.ff.de cõdi.ob cãm.l.ſi cū dotē.in prin.ff.ſol.
ma.⁊.l.cõmodiſſime.ff.de liberis ⁊ poſth. ¶ Nõ obſtat etiã eis arreſtū factū in
plamēto ex cõſenſu petri de ſuellis pcuratoris ſubſtituti p dñm pcuratorē pa
palē ⁊ frãciſcū marcillie.qꝛ ad illð nõ habebãt mãdatū neqꝫ poteſtatē cõſentiē
di:nec intelligit cõceſſa niſi quatenus cõſtaret.l.mãdata.cū ibi not.ff.de procu.
⁊.l.ſi pcur.cū ibi no.ff.de cõdi.indebi. ¶ † Nõ dʒ ēt eis nocere obligatio noviſſi
me facta i palatio apoſtolico auinionis de comparēdo in loco mõtilij qꝛ dicta
obligatio fuit p minas ⁊ metū extorta qꝛ ibi erãt in arreſto pſonali:iõ licet me-
tus mortis vel corporū cruciatus nõ interuenerit de quo loquit.l.interpoſitas
C.de tranſac. Tñ vt ibi dicūt Cy.Bar.⁊ Salyc.qñ aliquid fit pter metum po-
teſtatis officialis reſcindi dʒ p.l.ſi p impreſſionē.C.de his q̄ vi metuſve cã ſiūt.
Solus eñi viſus vult⁹ potētis inducit iuſtū metū no.Bart.in feu.in ti.de pace
iura.ſir.in.§.ſi qs.vꝰſi.temerario.⁊ idē Bal.in.l.q̄ in aliena.§.celſus.ff.de acqui.
here.dicit qð verba magiſtratuū inducūt iuſtū metū. ¶ † Nec obſtat iuramētū
qꝛ miero iure ciuili nõ obligat iuramētū metu extortū vt no.in feu.in ti.de pace
iura.fir.in.§.itē ſacramēta.⁊ ibi gl.⁊ Bal. Uel ſi dicamus qð iure canonico tale
iuramētū obliget tñ ſm cõem doct.ſententiã in.c.ad aures:qð metus cauſa.et
in.c.cū cõtingat.de iureiu.põt obtineri abſolutio. Jmmo etiã p dños plamenti

poterit cōpelli ꝑs aduerſa ad laxationē dicti iuri vt not.fre.de ſen.ꝯſi.cclxiij.in fi.quē ſequit Panor.in.c.ij.de iureiu. ¶ Sicut em̄ iudex ſecularis pōt cōpellere iurātē ad obſeruātiā iuramēti licite preſtiti vt no.in.c.ij.de iureiur.lib.vj.et ibi per doc.⁊ no.Jo.an.in.c.cū laicus.de foro cōpe.ita etiā pōt cōpellere ad laxationē illū cui preſtitū eſt.vbi eſt relaxationi locus ſm̄ dictos doc.

¶ Summarium.

1 Legimatio quando valeat.
2 Datio in feudū facta quando valeat.
3 Legitimatio an poſſit in feudum dari.
4 Nunc filium ex filia inſtituere tenetur.
5 Filio naſcituro in ſui commodū ſtipulari poteſt.
6 Legitimatus tranſit in poteſtatem patris.
7 Petitio inepta dicitur ſi executio ſententie preponatur.

¶ Conſilium.clxxvj.

Pro diſfinitione ꝓceſſus vertētis ī hac venerabili curia parlamenti inter magnificū dn̄m clarimōtis agētē ex vna pte:⁊ dn̄z de crolardo adminiſtratorio nole nobilis Claudij de claromōte ei⁹ filij ⁊ lrī ad cām caſtri baſtide de deneyſino ſe defendentē ex altera vn̄r ī iurē examinanda q̄ſita ſubſcripta. ¶ Pr̄io ſi legitimatio dn̄i ioannis baſtardi de claromōte fuerit ⁊ ſit valida. ¶ Scd̄o ſi dicta legitimatio fuerit valida an valuerit datio in feudū de dicto caſtro facta ꝑ dn̄m quōdā clarimōtis dicto dn̄o ioāni de claromōte ei⁹ filio naturali legitimato. ¶ Tertio ⁊ ſi dicta datio ī feudū fcā ꝑ dcm̄ quōdā dn̄m clarimōtis dcō ſuo filio naturali ſi valuiſſet reſpectu ipſi⁹ filij naturalis an ſaltē valuerit reſpectu Jacobi filij naturalis ⁊ lrī dcī baſtardi ⁊ liberoꝝ ſuoꝝ ex dcō iacobo ei⁹ filio d̄ſcēdētiū. ¶ Quarto ſi dict⁹ claudi⁹ de claromōte nepos dcī dn̄i ioānis baſtardi legitīati dcāt ī dcō caſtro baſtide ſuccedeṙ ⁊ ſibi de iuṙ ptineat. ¶ Quīto ſi teſtm̄ dcī dn̄i ioānis baſtardi legitimati valuerit ⁊ valeat cū fuerit fcm̄ viuēte adhuc dcō quōdā dn̄i clarimōtis ei⁹ pr̄e. ¶ Sexto ſi petitio clarimōtis ſup qua pn̄s ꝓceſſus fuit exordi⁹ ſit inepta.

1 ¶ † Ad pmū q̄ſitū ſi dcā legitīatio fcā ꝑ dcm̄ dn̄z quōdā dalphinū valuerit ⁊ valeat egregiū ⁊ famoſi vtriuſq̧ iurꝫ doctoris vltramōtani actu legētes ī vniuerſitate taurinēſi ſatis declarueṙt dictā legitīationē valere ꝑ iura ⁊ rōnes plene ꝑ eos tactas ī eoꝝ iuris allegatiōib⁹ q̄ ſi plꝫ videant:ꝓ quoꝝ opinionū fortificatiōe adduco vltra eos rōnes ſequētes. ¶ Pr̄o qꝛ ī lr̄a patēti dcē legitīatiōis fit mētio qd̄ ip̄e dn̄s dalphin⁹ dcm̄ dn̄z ioānē baſtardū legitimauit nō obſtantib⁹ ꝯſtōnib⁹ ⁊c.q̄ que ḡnalis clā tm̄ operat ſicut ſi fcā fuiſſet mētio de oib⁹ legib⁹ ſiue ꝯſtōnib⁹ in ꝯtrariū faciētib⁹ ꝑ.l.q̄dā vlpian⁹.§.fi.⁊ ibi vr̄ caſus ſm̄ Bar.ff.de excu.tut.facit.ff.de re iudi.l.q̄dā ꝯſulebāt.in.§.fi.⁊.C.ſi ꝯ ius vel vti.pub.vt ī.l.fi.⁊ ibi hoc no.Ja.de are.Pe.⁊cy.l.j.q.Jdē ēt ibi tꝫ Bar.idē ēt ibi tꝫ bal.in aut.oēs ꝑegrini.C.cōia de ſucceſſio.idē ēt d̄r ⁊ tꝫ Paulus de lenzaris dicēs qd̄ v̄ba ḡnalia derogatoria vel ꝯfirmatoria actuū p̄cedētiū ꝓlata ab eo q̇ ptātē hꝫ cōfirmādi vl̄ derogādi:dūmō ꝯſtet de ei⁹ volūtate:vt ī caſu nr̄o ſufficiūt:ſiue loq̄mur de p̄uilegiis reſcriptꝫ ꝯſtōnib⁹ ꝯſuetudinib⁹ vel ꝯctib⁹.vt cle.j.ī fi.d̄ ſepul.Jdē ēt d̄r Jnn.vcꝫ qd̄ vbi ꝯcedit reſcriptū vel p̄uilegiū ꝯ ius cōe ſufficit ḡnalr̄ dicere nō obſtāte aliq̄ lege vt in.c.q̄ in eccl̄iarū.ex̄ de cōſtōnib⁹.Jdē d̄r ⁊ tꝫ Jo.an.ī c.j.de exceſ.prela.lib.vj.in verſi.breuiter dici pōt ⁊c.ita quod in oī materia in q̄ v̄ba derogatoria ſunt ꝓlata lꝫ ḡnalr̄ ab eo q̇ derogare pōt ⁊ appꝫt ei⁹ volūtas vt in caſu de quo agit qd̄ ḡnalr̄ oīb⁹ derogare voluit illi ei⁹ volūtati ē ſtādū.Et tꝫ idē Jo.an.in.d.c.j.de exceſ.p̄la.qui ibi allegat.xxiiij.c.ter.tā in iure canonico q̄ ciuili:in quib⁹ priuilegia ⁊ iura cōia tollūtur per ḡnales non obſtantias.

¶ Scdo qꝛ in dicta legitimatiōe ꝯtinet cl'a de plenitudine ptātis ⁊ de gr'a ſpē
li: per q̄ verba tollunt oia ſubſtātialia iuris vt in.c.ꝓpoſuit cū ſua materia.de
ꝯceſ.prebē. ¶ Et vꝫ dicta legitimatio qꝛ in ea fit mētio de duplici adulterio ex
parte patris ⁊ ex pte matris dicti dn̄i Joānis q̄ ibi legitimat: put erat neceſſe
ibi mētionē facere vt dicit Jo.an.in addi.ad Spe.in ti.q̄ filij ſint legitimi.ideo
in hoc pūcto dicti dn̄i vltramōtani q̄ ſup hoc allegauerūt errauerūt i facto p̄
ſupponēdo qꝺ non fuerat facta mētio in dicta legitimatiōe de duplici adulte
rio: qꝛ imo facta fuit mētio. ¶ Plus dico qꝺ voluit dicta legitimatio: qꝛ viuēte
patre ⁊ ipſo ꝯſentiēte vt pꝫ in ꝓceſſu facta fuit: nec fuit neceſſe fieri mētionē de
alijs legitimis ⁊ naturalibꝰ liberis dicti quōdā dn̄i clarimōtis.ita dicit ⁊ tenet
Bar.in.l.gallus.in.§.⁊ q̄d ſi tm̄.ibi induco ad q̄ōnē ⁊c.in fi.ff.de libe.⁊ poſthu.
¶ Jtē etiā in dicta legitimatiōe fit mētio qꝺ dictꝰ dn̄s Joannes legitimat etiā
ad bona nobilia vt ſunt feudalia.ideo expreſſe tollit diſpō dicti.§.naturales.
vt no.p gl.⁊ doc.in.d.§.naturales.idē tꝫ Jo.ferrarū in ti.forma libelli quo agit
ad reuocationē feudi in gl.ſuper verbo nec ſuperſtitibꝰ ex eo liberis ⁊c. Qꝛ di
cta legitimatio maxime facta de ꝯſenſu dicti ſui patris tm̄ operat ⁊ fuit opata
ac ſi ipſe dn̄s Jo.baſtardus fuiſſet legitime natꝰ.l.j.ff.de na.reſti.⁊ ꝯſecutꝰ fuit
ipſe dn̄s Joānes plenū ius ſuccedēdi ac ſi illegitime natꝰ fuiſſet.vt in aut.qbꝰ
modis natu.effi.ſui.in.§.illud.col.vij.⁊ remotū fuit obſtaculum qꝺ tūc erat in
pſona dicti dn̄i Joānis.⁊ eſt reductꝰ ipſe dn̄s Joānes ad ius naturale vt pro
bāt dicta iura.⁊ faciūt no.in ſimili.in.l.manumiſſiōes.ff.de iuſti.⁊ iure. ¶ Et lꝫ
in dicta legitimatione nō fiat mētio de rebꝰ feudalibꝰ ſed in genere de bonis
nobilibꝰ: attamē idē ſunt feudalia ⁊ nobilia ſm cōem intellectū vt fatet ps ad
uerſa reſpōdēdo primo articulo articulorū dicti rei incipientium addendo ⁊c.

2 ¶ † Ad ſcdm queſitū ſi valuerit datio in feudū facta per dictū quondā dn̄m cla
rimōtis dicto dn̄o Joāni eius filio legitimato. Et videtur primo qꝺ non.qꝛ in
hac patria Dalphinali vaſalli dalphinales de quorū numero erat dictus quon
dā dn̄s clarimōtis etiā reſpectu dicti.caſtri baſtide de quo agit nō pn̄t dare in
feudū alteri ſine ꝯſenſu dn̄i noſtri Dalphi.vt ptꝫ in.xxij.c.libertatū generaliū
pn̄tis patrie dalphinatꝰ. Scdo qꝛ filij naturales ēt legitimati nō ſunt capaces
rerū feudaliū de iure feudoꝝ iuxta dictū.§.naturales. ¶ Sed his nō obſtātibꝰ
veritas eſt qꝺ valuit dicta datio in feudū non obſtāte dicta libertate; qꝛ poſtea
dn̄s noſter Dalphinus de dicta datiōe in feudū informatꝰ ipſam ratā habuit
⁊ eā ꝯfirmauit vt ptꝫ litera patēti a dicto dn̄o dalphino ꝯceſſa in hoc proceſſu
inſerta que propterea fuit cōualidata ex ſuperueniēti conſenſu dicti dn̄i noſtri
Dalphini per ea que dicit Bar.in.l.ſi quis mihi.§.iuſſum.in fi.ff.de acq̄.here.
et per eundē Bar.in.l.ſi expreſſim.ff.de appel.qꝛ actus nullus defectu ꝯſenſus
alterius ſi ille cōſenſus ſuperueniat cōualidat actus vt ibi ple.p Bar. ¶ Ad di
ctū vero.§.naturales pro contrario allegatum ſatis fuit reſponſum: per ea que
dixi ſupra circa finē primi queſiti dū dixi qꝺ princeps diſpēſauit cū dicto dn̄o
Joāne baſtardo in ſua legitimatione poſſe tenere ⁊ habere bona nobilia: quia
appellatiōe bonorū nobiliū continent feudalia ⁊ ſunt verba equipollētia ⁊ ad
paria debet iudicari ar.l.mulier.in prin.ff.ad trebel.⁊ in.l.ſi mater.C.de inſti.⁊
ſubſti.ſub ꝯdi.factis. Et qꝺ illa verba nobilia ⁊ feudalia idem ſonēt fatet pars
aduerſa vt.ſ̄.dixi i fi.primi queſiti. ¶ Uel aliter ⁊ ſcdo pōt rn̄deri ad dictū.§.na
turales qꝺ hodie de ꝯſuetudine gn̄ali pn̄tis patrie Dalphinatꝰ feudalia ſunt
redacta ad inſtar patrimonialiū ſiue allodialiū q̄ ad ius ſucceſſionis vt ponit
Jo.an.in ꝓemio iſti.⁊ de emp.⁊ vēd.circa prin.⁊ de legitima patro.tutela.cir
ca fi.⁊ de re.diuiſiōe in prin.⁊ idē Jo.fa.in aut.ingreſſi.C.de ſac.ſan.ec. Jdē di
cit Pe.Ja.in materia feudoꝝ. Et nō ſolū quo ad ius ſuccedēdi ſunt redacta fem

dalia ad inſtar allodialiū de cōſuetudine patrie.imo etiā quo ad ius alienandi
vt dicit Bal.in feu.in.c.porro.qualr feud.olim poterat alienarj:q̄ ꝯſuetudo lꝫ
nō foret ꝓbāda cū de ea atteſtāt tāti famoſi doctores vt dicit Bar.in.l.de qb⁹.
de legibus.tn̄ ex abūdāti dict⁹ dn̄s de crolardo in hac cā ꝓbauit per teſtes di
ctā cōſuetudinē.Etiā aliūde ꝓbat q: in trāſlatiōe pn̄tis patrie in domū francie
dn̄s hūbert⁹ dalphin⁹ qui dictā trāſlationē fecit voluit ⁊ ꝯceſſit qd oēs ⁊ q̄cūq
ēt mulieres ⁊ deſcēdētes ex eiſdē ſuccedāt ēt i feudalib⁹ vt pꝫ ex ꝓductis i hac
3 cā.¶ †Ad tertiū q̄ſitū ſi dicta datio feud.facta dicto dn̄o Joāni naturali legiti
mato quouiſmō poſſet ipugnari ſiue de inualiditate redargui reſpectu dicti dn̄i
Joānis baſtardi:an ſaltim voluerit reſpectu Jacobi ei⁹ filij ⁊ liberoꝝ ſuoꝝ qui
bus cēſetur facta donatio de dicto caſtro per illa v̄ba dicto domino Joāni pn̄ti
⁊ ſtipulāti ꝓ ſe ⁊ ſuis heredib⁹ ⁊c.dico qd ſic.qd ſic ꝓbat q: lꝫ vitiū patris vꝫ
dicti dn̄i Joānis nocere potuiſſet dicto Jacobo eius filio naturali ⁊ legitimo ⁊
ſuis liberis in his q̄ ex perſona patris deſcēdūt nō tn̄ in his que aliūde veniūt
vꝫ ab auo vt in.l.iij.ff.de interdictis ⁊ relega.Sed dictus nepos vꝫ Jacobus
nō habuit dictū caſtrū ex perſona patris ſui:ſed ex ꝑſona ei⁹ aui vꝫ dn̄m quon
dā clarimōtis donatoris.igit ⁊c.¶ Preterea ſicut ſpuri⁹ nō pōt capere ita nec
etiā deportatus.C.de here.inſti.l.j.ſed deportatio filij nō nocet nepoti quin ipſe
poſſit capere.vt.ff.de bonoꝝ poſ.cōtra tabulas.l.j.§.ſi filiū.⁊ de bonis libe.l.ſi
necē.§.deportatus.ergo idē in propoſito qd perſona filij vꝫ dicti dn̄i Joannis
baſtardi nō debuerit nocere Jacobo eius filio.¶ Preterea ingratitudo filij nō
nocet nepoti quin ipſe habeat querelā ex perſona ſua.l.iij.§.ſi emācipat⁹.ff.de
bo.poſ.cōtra tabulas.⁊.C.de inoffi.teſt.l.ſi quis filiū.⁊ qd ibi no.per glo.⁊ doc.
⁊ per Dy.in.c.nō dꝫ aliqua.de reg.iur.lib.vj.¶ Preterea videmus qd ſi filius
ē heretieus ⁊ infidelis nō nocet nepoti quin ſuccedat auo vt in.l.cognouim⁹.
C.de hereti.⁊ hāc partē tꝫ Bar.in quodā ſuo ꝯſilio per.d.l.cognouimus.⁊ mul
tas alias rōnes.idē etiā tenuit Bar.in.l.gallus.§.quid ſi is.ff.de liber.⁊ poſthu.
Jta qd ſi nō valuiſſet dicta donatio facta dicto dn̄o Joanni per dictū quondam
dn̄m clarimōtis de dicto caſtro baſtide:valuit tn̄ reſpectu dicti Jacobi ei⁹ filij
⁊ liberorū ſuorum:q: dictū verbū heredibus ⁊c.in ſtipulatione adiectum intelli
gitur de liberis per tex.in.l.ex facto.§.ſi.⁊ ibi glo.⁊ Bar.ff.ad treb.¶ Ad quar
tū queſitū ſi dictus nobilis claudius de claromōte nepos dicti dn̄i Joānis le
gitimati debeat in dicto caſtro ſuccedere ⁊ ſibi pertineat.Et credo in veritate
qd ſic:primo per dictā donationē factā per dictū quondā dn̄ꝫ clarimōtis dicto
Joāni legitimato in proceſſu productū per verba ibi:dicto dn̄o Joāni preſen
ti recipiēti ⁊ ſtipulanti pro ſe ⁊ ſuis heredibus maſculis ⁊c.q: ipſe dn̄s Joānes
donatari⁹ habuit dictū Jacobū eius filiū naturalē ⁊ legitimū qui fuit quandiu
vixit dn̄s ⁊ poſſeſſor dicti caſtri.Et qui Jacob⁹ deceſſit ſuperſtite ſibi dicto clau
dio de claromōte eius nepote ex filia ſua vxore dicti dn̄i de crolardo ſuſcepto:
qui claudius propterea dicitur de liberis maſculis ipſius Jacobi iuxta.l.j.C.
de condi.inſertis.Et vt ibi dicit Bal.dict⁹ claudius dicitur ex proprio corpore
dicti Jacobi eius aui materni procreatus propter cōtinuationē ſanguinis.ita
4 dicit Bal.in.d.l.j.C.de ꝯdi.inſertis.Jdeo alibi dicūt doc.qd †auus filiū ex filia
tenetur inſtituere aliter teſtamētū eius eſt nullū.ita dicit poſt doc.Joā.ferrarū
in ti.forma libelli in quo petit hereditas ex teſtamēto.in gl.ſuper verbo.ac rea
liter ⁊ actualiter introductis.ibi:ſed quid ſi filius ⁊c.Et maxime admitti debet
dictus claudius ad ſucceſſionē dicti caſtri:q: ipſe claudius eſt de cognomie co
gnationeq ⁊ armis dicti dn̄i clarimōtis agētis vt ipſe dn̄s clarimōtis fatet.rn̄
dēdo articulis dicti dn̄i de crolardo ita qd dictus dn̄s clarimōtis actor nō pōt
pretendere qd dictū caſtrū trāſportetur extra ei⁹ familiā ſine agnatione ipſius

de claromonte:ſed remanebit in ſua agnatione cognomineq̃ armis ⁊ ipſoꝝ de claromõte. Et ideo dictus dñs quondã claromõtis donator videt̃ ſenſiſſe etiã de liberis maſculis ex filiabus naſcituris:qꝛ poſthumus qui rerũ natura nondũ eſt poteſt heres institui.l.placet.cum.l.ſe.ff.de libe.⁊ poſthu.⁊ ei legari põt.l. qui quartã.§.ſi.⁊.l.qui filiabus.ff.de leg.ij. Ita etiaꝫ ⁊ ei donari põt cũ legatum ſit quedã donatio.l.legatũ.ff.de leg ij.† põt etiã ſtipulari filio naſcituro l ſui cõmodũ.l.ſi quis operas.ff.de operis libertorũ.⁊ pro his faciũt que dicit Bar.in l.paulus.§.pe.ff.de bo.libertoꝝ.⁊ in.l.qd dicit̃ la.ij.ff.de verb.obli. ¶ Maxime premiſſa ſibi locũ vẽdicant in perſonam dicti claudij:qꝛ ipſe q̃ eſt de eius agnatiõe cognomine ⁊ armis quẽ ꝓpterea ꝑferre voluit dict⁹ dñs donator ꝑ ꝯſeruatione ſue agnationis vt dicit Saly.in.d.l.j.C.de condi.inſer.in prin.ibi:ſed ab extra quero ⁊c.nam conſtat ex proceſſu qd dictus nobilis Jacobus in ſuo vltimo teſtamẽto heredẽ particularẽ ſibi inſtituit nobilẽ claudiũ de claromõte ei⁹ nepotẽ:⁊ ſic verificant̃ illa verba in dicta donatione ſubiũcta:ibi dum dr̃ qd dicta donatio fuit facta dicto dño Joãni legitimato recipienti pro ſe ⁊ ſuis heredib⁹ maſculis. Et ſi dicat̃ qd in materia feudali verbũ heres intelligit̃ de filio maſculo ⁊ filius ex filia nõ admittit̃ ad feudũ.ad hoc rñdeo qd feudalia hodie ſunt redacta ad inſtar pr̃imonialiũ ⁊ allodialiũ:vt plene declaraui.ſ.circa ſcdm queſitũ.ita qd hodie de ꝯſuetudine ſuccedũt mulieres ⁊ liberi mulierũ ẽt feminini ſexus.ideo ceſſat hec obiectio. ¶ Et ſi dicat̃ qd dicta lr̃a laude cõis ⁊ ratificatiõis dicte donatiõis ꝯceſſa per dñm quondã dalphinũ ſubiungunt̃ ſequẽtia verba. Et tñ nihilominus idẽ vicecomes qui dictã donationẽ tñmodo tranſtulit in dictũ Joannẽ ⁊ eius prolẽ maſculinã ad ip̃m hommagiũ:iuxta pactiones predeceſſoꝝ ſuoꝝ ceſſante prole legitima ipſi⁹ Joãnis. Quo accedẽte in futurũ ceſſaret de nouo vt ſupra remaneat obligat⁹ dũmõ idẽ fortaliciũ redibile permaneat ⁊c. Quã ad hoc reſpõdeo primo ad primã partẽ dicte clauſule ibi dũ dr̃ iuxta pactiones predeceſſorũ ſuoꝝ ceſſante prole maſculina ipſi⁹ Joãnis:quia hoc nõ eſt verũ qd ſꝫ pactiões predeceſſorũ dicti dñi quondã clarimõtis dictũ caſtrũ ceſſante prole maſculiña redire debeat ad ip̃m dñm clarimõtis. Nã ſi attendat̃ ad infeudationẽ dudũ de anno dñi.M.cccxl.⁊ die.xx.mẽſis Junij factaꝫ de dicto caſtro per dñꝫ hũbertũ dalphinũ eynardo dño tũc clarimõtis ⁊ ad pacta ibi ſubiũcta dictus dñs hũbertus dalphin⁹ dictũ caſtrum infeudauit dicto eynardo tũc dño clarimõtis pro ſe ⁊ ſuis heredib⁹/nullã mẽtionẽ faciẽdo de linea maſculina vt ptꝫ in inſtrumẽto in proceſſu pro parte dicti dñi de crolardo producto. Et ſic illa verba mentionẽ faciẽtia de prole maſculina in dicto reſcripto dñi noſtri quondã dalphi.adiecta referẽtia ſe ad dictas p̃ret̃ſas pactiones ibi fuerũt erronee ⁊ ꝯtra tenorẽ dictarũ pactionũ appoſita ⁊ ꝓ nõ adiectis haberi debẽt qꝛ ꝯtra veritatẽ fuerũt in ipſo reſcripto deſcripta. Jmo plus dici poſſet qd dictũ reſcriptũ regiũ ⁊ dalphinale in quo eſt dicta falſa cauſa adiecta eſt nullũ ⁊ ſubrepticiũ reſpectu dicte clauſule ſicut in ſimili videm⁹ qd decretuꝫ in dicis interpoſituꝫ ex falſa cauſa eſt nullũ ipſo iure.l.j.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei qui.⁊ no.Bal.ſuper rubrica qui admitti ad bonorum poſſeſ.poſſunt. ¶ Et ſi dicatur qd dictum reſcriptum operatur alium effectum qꝛ ratificat infeudationẽ factam per dictum quondam dñm clarimontis dicto domino Joanni de dicto caſtro:ſed ad hoc poteſt reſponderi qd dictum reſcriptum cõtinet plura ⁊ diuerſa capitula ⁊ ſeparata:ideo poteſt valere quo ad cõfirmationẽ dicte donationis in feudum:⁊ nõ quo ad alia capl̃a ibi ex falſa cã adiecta ꝑ ea q̃ leg.⁊ no.in.l.ſi ex falſis.C.de trãſac. ¶ Et ſi ibi fuiſſent adiecta illa ṽba de ꝓle maſculia mẽtionẽ faciẽtia:iuxta dictas p̃tẽſas pactiões de qb⁹ pactiõib⁹ tñ nõ ꝯſtat adhuc ꝯpeteret dicto nobili Claudio de claromõte/ius in dicto caſtro de quo agit̃:qꝛ ſemꝑ

ſexus maſculinus ſexū femininum continet.text.eſt in.l.contra duos mulos.in fi.ff.de leg.iij.Nec obſtant in hoc iura feudorum que repellunt mulieres ꝛ eorū liberos maſculos a ſucceſſiōe feudi cū hodie feudalia ſint redacta ad inſtar patrimonialium ſiue allodialium:vt ſupra plene dixi circa ſecundum queſitū. ¶ Ex alio etiam capite ſpectat dictum caſtrum dicto nobili Claudio vigore emancipationis in proceſſu producte per quam apparet quod dictus dominꝰ ioannes de claromonte de conſenſu et voluntate dicti domini quondam clarimontis bona que ipſe dederat dicto iacobo in contractu ſui matrimonij confirmauit et de nouo eiſdem iacobo ꝛ ſuis heredibus ꝛ ſucceſſoribus dedit ꝛ donauit;inter que bona donata in dicto contractu matrimonij continetur dictū caſtrum baſtide vt legitur in inſtrumento dicti matrimonij in proceſſu producto. ¶ Et nota dicta verba de nouo donat ꝛc. ¶ Quia ſi non valuiſſet dicta prima donatio que tamen valuit:vt ſupra circa quartum queſitum declaraui: iſta tamen donatio facta poſtea in emancipatione valuit.In qua donatione non fit mentio de liberis maſculis nec etiam in dicto contractu matrimonij. ¶ Et ſic dicatur in materia feudali illa verba pro ſe ꝛ ſuis heredibus intelligū tur de liberis maſculis:quia vt ſupra ſepe dixi hodie in hoc ceſſant iura feudorum ex conſuetudine generali preſentis patrie:que conſuetudo dominatur et in iudicando attendi debet vt dicit text.in.c.Obertus de orto.cum ibi not.de feudi cognitione et not.gloſ.in.l.de quibus ſuper verbo vtimur.ff.de legi.item etiam quia ita voluit dictus dominus humbertus dalphinus quando dalphinatum tranſtulit in domum francie vt etiam.ſ.dixi circa fi.ſcdi queſiti. ¶ Non obſtat etiam ſi dicatur quod ſi donatio primo facta dicto domino ioanni de claromonte non valuerit:nec etiam ſecunda donatio facta de dicto caſtro per dictum dominum ioannem dicto iacobo valuit quia vbi non valet principale nec acceſſorium. ¶ Quia ad hoc reſpondeo quod dicta ſecunda donatio facta in dicta emancipatione fuit facta iubente preſente volente et expreſſe conſentiente dicto domino quondam clarimōtis primo donatore.Ideo dominus modernus actor in hac cauſa eius heres non poteſt venire contra factū defuncti eius patris cuius eſt heres:ſed debet geſta per eum attendere et complere.l.cū a matre.C.de rei vendica.cū ſimi. ¶ Sed adhuc obſtat quia dictus iacobus erat in poteſtate dicti domini quondam clarimontis eius aui paterni. inſti.de patria poteſtate.in fin.ideo non videtur potuiſſe donare dicto iacobo eius nepoti.Sed ad hoc reſpondetur qḋ per dictam emācipationem fuit ſoluta patria poteſtas:vt in.l.iubemus.in fin.C.de eman.lib.Uel ſecundo poteſt reſponderi quod iuramentum confirmauit non obſtante patria poteſtate:vt ple-
6 ne dixi in deci.parla.q.cclix. ¶ † Ad quintū queſitū reſpōdeo quod cū pars aduerſa in ꝓceſſu preſenti fateatur qḋ dictus quondā dñs clarimontis ſuperuixit dictū dñm ioānē eius filiū naturalē legitimatū:idō ex hoc apparet qḋ ipſe dñs ioannes tēpore ſui teſtamēti ex aduerſo producti erat in poteſtate dicti dñi clarimontis eiꝰ patris:qꝛ legitimatꝰ trāſit in ptātē patris:vt ſentit Bar.in.l.gallꝰ.§.ꝛ qd ſi tātū.ff.de lib.ꝛ poſthu. ¶ Et tales naturales legitimati ſuccedūt eq̄liṫ patri cū alijs liberis naturalibꝰ ꝛ legitimis:vt tenēt Bal.ꝛ Imo.vt refert dñs iaco.de puteo.in.l.ex facto.in ṗn.in.vi.col.ff.de vul.ꝛ pu.idē etiā tꝫ Goffre.vt refert Spe.q̇ idē tꝫ in tit.de ſucceſſiōe ab inteſtato.in.§.i.ꝟſi.ſed ex facto q̄rit. Et tales legitimati faciūt etiā deficere fideicōmiſſum:vt plene ꝑ Ioā.ferrarū. in ti.forma libelli quo agit ex ſubſtitutiōe.in gl.ſup ꝟbo ex ſuo corpe:idō nō valuit neqꝫ vꝫ dictū teſtamentū etiā ſi fuiſſet confectū de voluntate patris.inſtit. quibꝰ nō eſt ꝑmiſſum facere teſtamētū in princi.cū multis ſimi. ¶ Et ſi dicatur qḋ dictus nobilis iacobus ſe geſſit ꝓ herede dicti dñi ioannis eius quondam

patris agēdo corā iudice montis ferrati cōtra quēdā a quo ipſe petebat quē-dam cēſum de bonis dicti dñi Joannis eiꝰ quondā patris. ¶ Ad hoc rñdeo qđ dictus ꝓceſſus ſi de eo legitime appareat fuit factꝰ in alio iudicio ꝛ inter alias perſonas ideo nō preiudicat dicto nobili iacobo neqꝫ ſuis heredibus. l. j. C. res inter alios acta. cū ſi. ¶ Tum qꝛ ipſe iacobus ibi nō agebat ex teſtō ſed ab inteſtato: qꝛ etiā ipſe ignorabat teſtm̄ patris: ideo nō pōt dici teſtm̄ ratificaſſe cauſante dicta ignorātia. ꝛ per hoc tollitur. l. nō dubiū. C. de teſta. que loquitur in illo qui ſciēter ꝛ ſponte approbat volūtatē defuncti: nō em̄ poteſt dici ſpōtanea volūtas fuiſſe in dicto iacobo cū ipſe ignoraret dictum teſtm̄ paternuꝫ. ¶ Uel aliter poteſt rñderi qđ qñ aliqs actus eſt nullus ꝛ inualidus qꝛ factus cōtra leges vel cōſtitutiones vt in caſu noſtro quia teſtm̄ fuit factū per filiūfamilias q̄ nō poteſt de iure teſtari: tūc tale teſtm̄ nō poteſt validari per ꝯſenſum heredis ſuperuenientē: ſecus ſi ille actus eſſet nullus ꝛ inualidus defectu cōſenſus partis volentis actum nullū validare. ita dicit Bar. in. l. ſi expreſſim. ff. de appel. et in. l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. in fi. de acqui. here. Sed dictū teſtm̄ factuꝫ per dictū dñm Joannē filiūfamilias nō eſt nullum defectu conſenſus dicti iacobi heredis inſtituti: ſꝫ qꝛ cōtra leges ꝛ cōſtitutiones que vetāt ne filiuſfamilias

5 teſtet. igitur ꝛc. ¶ † Ad ſextū ꝛ vltimū queſitū ſi petitio dicti dñi clarimōtis ſit inepta. dicēdum eſt qđ ſic cū in ea cōcludatur qđ dictus dñs clarimontis ponatur in poſſeſſione dicti caſtri anteqꝫ fuerit ſibi adiudicatū: qꝛ ipſe ꝓponit executionē ante ſniam ꝯ iuris ſcripti determinationē: vt in. l. j. C. de executiōe rei iudi. Et ideo alibi dicit Bar. qđ ſimiles petitiones ſic inepte cōcludentes preponendo executionem ante rem iudicatam rui facit ꝛ proceſſus nullos pronūciari. ita dicit ipſe Bar. in. l. ſi cum nulla. ff. de re iudi.

¶ Summarium.

1 Dominium directum ad aliquem pertinere qualiter probetur.
2 Notario ſi ſingularis ſit teſtis creditur.
3 Uenditio que commiſſum cauſare dicatur.
4 Teſtis ſingularis non probat.
5 Juramentum non eſt ſuſpecto deferendum.

¶ Conſilium. clxxvij.

Nobilis petrus franconis actor eius intentionem ſuper cōmiſſo per eum in ſuo libello intentato plene probauit in cauſa quam ipſe habet contra petrum grauerū reum pro victoria et ſententia obtinenda cauſis et rationibus ſubſcriptis.

1 ¶ † Primo quia ipſe nobilis petrus actor probat directum dominium rei petite in dicto ſuo libello per inſtrumentū recognitiōis pro eius parte productum in proceſſu. fo. lxxiiij. verſo. in quo inſtrumento apparet qđ Joannes grauerū medietatem prati de qua agitur recognouit tenere de emphyteoſi et directo dominio nobilis Joannis franconis patris dicti actoris: qui Joannes grauerū tempore dicte recognitionis erat dominꝰ ꝛ poſſeſſor dicte medietatis prati de qua agitur vt deponunt quartus teſtis dicti actoris fol. cij. et quintus teſtis folio. ciij. ſuper ſeptimo articulorum dicti actoris incipientium pro latiori ꝛc. inſertorum folio. lxxxij. ideo dominium directum ex tali recognitione facta per dictum dominum et poſſeſſorem rei recognite fuit queſitum ipſi nobili Joanni Franconis patri dicti actoris iuxta l. cenſualis cum ibi not. per docto. C. de donati. Et conſequenter dictum directum dominium fuit tranſlatum in dictos nobilem petrum actorem tanquam filium et heredem dicti quondam nobilis Joannis Franconis in quem facta fuit dicta recognitio iuxta. l. vnicam. C. vt acti. ab hered. et contra hered.

tranſeant:quia omnia iura et actiones tranſeunt in heredem ipſo iure etiam abſq; reali appꝛehẽſione vt.l.cũ heredes.in pꝛin.ff.de acqui.poſ.Qꝫ ipſe petrꝰ actoꝛ pꝛobat heres dicti nobilis Joãnis frãconis eius patris per mediã perſonã Jacobi eius quondã fratris per depoſitiones.vj.⁊.vij.teſtium dicti actoris inſertoꝝ.fo.l.⁊ fo.lj.examinatoꝝ ſup quarto ⁊ quinto articuloꝝ dicti actoris incipientiũ vt appareat cõcluſa ⁊c.inſertoꝝ in ꝓceſſu.fo.xxix.Etiã agendo ipſe nobilis petrus actoꝛ ex contractu patris per mediã perſonã dicti Jacobi eius fratris quõdã adiuit hereditatẽ paternã ⁊ fraternã.l.pꝛo heredi.in pꝛin.ff.de acqui.here.cum ſi.Ex quibꝰ ſic remiſſis clare conſtat dictum nobilem petrum actoꝛẽ pꝛobaſſe pꝛimũ extremum pꝛo obtinẽdo cõmiſſum de quo agitur.

2 ¶ Aliud etiam ⁊ ſecundũ extremũ ex quo cauſatur cõmiſſum iuſtificauit dictus nobilis petrus actoꝛ ex diuerſis capitibus ⁊ medijs ſubſcriptis. ¶ Pꝛimo per depoſitionẽ raymũdi lamberti notarij qui dicit recepiſſe inſtrumentũ inſertuꝫ in pꝛoceſſu.fo.lxxj.verſo.cuius notarij depoſitio eſt inſerta in pꝛoceſſu.fo.xlix.qui examinato ſuper.j.arti.additionaliũ dicti actoꝛis deponit ꝙ dictus reus dictũ pꝛatũ de quo agitur vẽdidit guidoni amaberti ſub modo vẽditionis caſualis:vt dicit cõſtare dicto inſtrumẽto. ¶ Nec ſoluerent dño directo laudes ⁊ vẽde de dicto pꝛato ⁊ ſic in fraudẽ dicti actoꝛis dñi directi ipſius pꝛati fuit facta dicta vẽditio caſualis.Et ſic fuit ipſe reꝰ verſatus circa dictã rẽ emphiteoticariam in fraudem dñi directi aliter ꝙ̃ a iure eſſet ſibi ꝓmiſſum:ideo ex hoc capite fuit res cõmiſſa ⁊ aperta dicto actoꝛi.iuxta.l.fi.C.de iure emphi. ¶ Et licet dictus lãberti notarius ſit vnicus teſtis:tñ eius depoſitioni ſtandũ:cũ ipſe atteſtetur de his que ipſe ſciuit a partibꝰ occaſione dicti ſui officij notariatus recipiẽdo dictũ inſtrumẽtũ arg.l.j.ff.ſi menſoꝛ falſum mo.dixerit.⁊ in ꝓemio.ff.ibi quid amplius:qꝛ cuilibet deponenti pꝛetextu ſue artis eſt ſtandum vt ibi.

3 ¶ † Ex alio etiam ⁊ ſecundo capite pꝛatum de quo agitur fuit commiſſum inſpecto tenoꝛe dicti inſtrumenti inſerti in pꝛoceſſu.fo.lxxj.verſo.

¶ Qꝛ ibi dicit ꝙ lapſis quatuoꝛ annis dictũ pꝛatũ eſſet vẽditũ.Sed per pꝛoceſſum apparet ꝙ guigo amaberti:alias bacart emptoꝛ dictũ pꝛatũ tenuit ⁊ poſſedit quatuoꝛ annis pꝛeſtaci percipiẽdo:vt ipſemet guigo deponit ſup.xiij.arti.cuius depoſitio eſt.fo.lxix.Et idẽ deponit Joãnes deſiderij ſuper.vj.articu.additionaliũ:cuius depoſitio eſt inſerta fo.xlv.verſo.ideo ſequit:qꝛ dicta vẽditio locũ habuit per lapſum dictoꝝ quatuoꝛ annoꝝ:iuxta pactum in dicto inſtrumento adiectum.Que vẽditio iũcta reali traditione dicti pꝛati dicto guigoni per dictũ reũ facta cauſauit cõmiſſum reſpectu dicti Guigonis emptoꝛis qui emit ⁊ poſſeſſionem adeptus fuit ſine laude dicti actoꝛis dñi directi iuxta l.fin.C.de iure emphi. ¶ Cauſat etiã cõmiſſum dicti pꝛati ex perſona petri rei. Quia lapſis dictis quatuoꝛ annis ipẽ reus rehabuit dictum pꝛatũ ſibi reſtitutum per dictũ guigonem mediãte reſtitutione.xx.floꝛeñ.quibus fuerat venditum ⁊ de pꝛeſenti poſſidet:⁊ ſic ex hoc alio capite dictũ pꝛatũ fuit apertũ ⁊ cõmiſſuꝫ dicto actoꝛi. ¶ Et ſi dicat ꝙ dicti.xx.floꝛeñ.fuerũt reſtituti infra dictos quatuoꝛ annos dicto guigoni amaberti:vt ipſe guigo videtur deponere.folio lxix.examinatꝰ ſup.xj.⁊.xij.arti.partis rec.Ad hoc reſpõdetur multis medijs.

4 ¶ † Pꝛio ꝙ ipſe guigo in hoc eſt ſolꝰ in dicta ſua depoſitione:iõ nõ ꝓbat.l.vt iuriſiurãdi.in fi.C.de teſta.cũ ſi. ¶ Scdo ꝙ ipẽ guigo deponit ꝑ indirectũ incõmodũ ſuũ:qꝛ ſi dicti.xx.floꝛe.nõ fuiſſent ſoluti ĩfra dictos quatuoꝛ annos ipſe guigo teneret ſoluere laudimia:⁊ vẽditiões dicto actoꝛi cũ vẽditio fuiſſet ꝑfecta lapſis dictis q̃tuoꝛ annis:iõ nõ ꝓbat eiꝰ depoſitio volẽdo ſe exonerare a ſolutiõe dictoꝝ laudimioꝝ ꝑ ea q̃ dicit Bart.in.l.deferre.§.idẽ decreuerũt.ff.de iure fiſc. ¶ Tertio rñdet ꝙ depoſitio dicti guigonis nõ eſt veriſimilis:qꝛ ſi

ipſe petrus grauerū re⁹ dictos.xx.flore.ſoluiſſet infra dictos quatuor annos put deponit ipſe guigo/ipſe petr⁹ re⁹ nō permiſiſſet ꝙ ipſe guigo poſſediſſet quatuor annis integris dictū pratum preſias percipiēdo prout tñ ipſe guigo deponit percepiſſe: qꝛ non preſumitur re⁹ voluiſſe perdere preſiā prati poſt ſolutionē dictorū.xx.flore.arg.l.cū de indebito.in.§.j.de proba.cum ſi.ideo depoſitio dicti guigonis eſt ſuſpecta ⁊ non probatoria.

¶ Nec eſt eidē reo iuramētū in ſupplemētū ꝓbationis deferēdū pretextu depoſitionis dicti guigonis cū ei⁹ depoſitio nō ſit etiā ſemiplene probatoria ſed ſuſpecta cauſis ſupra ꝓxime declaratis: ⁊ anteq̄ depoſitio vnius teſtis ſemiplene ꝓbet vt deferat parti iuramentū opꝫ ꝙ ſit omni exceptione maior. vt dicunt doc.in.l.in bonefidei.C.de iureiu.⁊ in.l.admonēdi.ff.eo.titu.

¶ Etiam qꝛ ex alio capite fuit dictum pratū apertū ⁊ cōmiſſum dicto actori qꝛ tā ipſe guigo emptor q̄ dict⁹ petr⁹ re⁹ ceſſauerūt in ſolutiōe canonis trib⁹ annis ⁊ vltra añ inchoationē p̄ſentis ꝓceſſus. ⁊ hoc probat.in.l.ij.C.de iure emphi. ¶ Nec obſtat ſi dicat ꝙ cōmiſſum in dicto libello nō cauſat ex ceſſatiōe ſolutionis canonis ſed ex reuenditione dicti prati facta per dictum guigonē dicto reo. Qꝛ ad hoc reſpondet ꝙ dict⁹ libellus nō tm̄modo cauſat ex dicta reuēditione: imo etiā ex aliis cauſis in ꝓceſſu declarādis. vt ptꝫ in dicto libello circa finē.ibi ex cauſis p̄miſſis. Et ſequit ⁊ aliis loco ⁊ tpe declarādis ⁊c. que cauſa ceſſionis canonis fuit in diſcurſu proceſſu deducta et declarata in articulis dicti actoris incipiētib⁹ ꝑ latiori ⁊c. inſertis.fo.lxxxij.in.xiiij.ipſorum articulorum. Ex quibus propterea clare patet petita per dictum actorem in dicto ſuo libello fieri ⁊ adiudicari debere.

¶ Summarium.

1 Proceſſus quam ob cauſam poſſit dici nullus.
2 Litere date ad expeditionem aliquorum bonorum quando poſſint dici nulle.
3 Proceſſus que requirat vt poſſit dici validus.
4 Iudex ad quem nō cognoſcit de nullitate interlocutorie a qua appellatum eſt.
5 Appellationem promittens deferere cenſetur eius proſecutioni renuntiaſſe.
6 Clauſula motu proprio omnem tollit ſubreptionem.
7 Executio ſententie die feriato fieri poteſt.
8 Confeſſio facta in figura iudicij valet die ob honorem dei feriato.
9 Citatio poteſt fieri die ferato ad non feriatum.
10 Donatio poteſt inſinuari die feriato.
11 Ceſſio facta in potentiorem eſt inualida.
12 Miſſio in poſſeſſionem bonorum quando per modum attentari poſſit.
13 Reuocari iudicis officio nil debet donec de meritis cauſe conſtet.

¶ Conſilium.clxxviij.

Circa proceſſum ventilatum in curia parlamenti inter dominum grembani temere appellantem ex vna parte et dominum guidonem pape legum doctorem appellatum ex altera eſt aduertendū per ſpectabiles dominos ipſius curie parlamenti ius dicturos ꝙ in ipſa cauſa appellationis nō agitur inter dictas partes niſi de iuriſditione molendinis paratoriis: ⁊ bāno vini loci ⁊ mandamenti ſancti albani. ¶ Quia alia bona et iura que ipſe dominus guido habet de iuribus et pertinentiis dictorum loci ⁊ mandamenti ſancti Albani videlicet vintenum tachic formagium et decem groſſi annuales ſuper dictis paratoriis tenuit et poſſedit ipſe dominus Guido.xxxv.annis ⁊ vltra adhucq̄ tenet et poſſidet pacifice abſq̄ aliquali controuerſia: quia de his ipſe dominus grembani nunq̄ aliquam litem mouit contra dictum dominum guidonem neq̄

cõtra nobilem lancellotũ baſtardũ valch. a quo ipſe dñs guido cãm hʒ ideo circa hec bona nihil inferi⁹ tangel. Sed tantũmodo tãgetur infra de materia huius ꝓceſſus cauſe appellationis reſpectu iuriſditiõis molendinoꝝ paratorioꝝ rum ⁊ banni vini dictoꝝ loci ⁊ mãdamẽti ſcil albani de quib⁹ inter dictas partes agit ⁊ nõ de aliĩs. ¶ Pro cui⁹ materie enucleatiõe videnť in iure examinãda q̃ſita ſubſcripta ꝑ declaratiõe iuris ⁊ intẽtionis dicti dñi guidonis appellati. ¶ Primo ſi ꝓceſſus actoꝝ principaliũ inſert⁹ in ꝓceſſu cauſe appellatiõis. fo.xx. factus corã iudice dalphi. buxi ſeu ei⁹ locũtenentẽ a quo poſſit dici null⁹ ex aliquo capite. ¶ Scd̃o ſi dicta ordinatio iudicis buxi q̃ ꝯceſſit dicto dño guidoni literas expeditionis dictoꝝ bonoꝝ inquantatoꝝ poſſit dici nulliter fctã. ¶ Tertio ſi ordinatio dicti dñi locũtenentis curie buxi inſerta in dicto ꝓceſſu cauſe appellatiõis. fo.xl. qui cõceſſit dicto domino guidoni literas expeditiõis dictoꝝ bonoꝝ inquãtatoꝝ a qua dictus dñs grenihani appellaſſe dꝛ ſit diffinitiua vel interlocutoria. ¶ Quarto ſi ex eo qđ pignoratio dictoꝝ bonoꝝ inquãtatorum pretenditur ex aduerſo fuiſſe facta die.vj. menſis maij q̃ p̃tenditur feriata poſſit dici inualida. ¶ Quinto ⁊ ſi que nullitates poſſent dici interueniſſe in expletis ĩ hac cauſa pro parte dicti domini guidonis ꝓductis. An ipſe domin⁹ guido fuerit releuatus ab eiſdẽ ꝑ reſcriptũ dalph. in ꝓceſſu pro parte dicti domini guidonis ꝓductũ ⁊ inſertũ in ꝓceſſu fo.ccxcij. verſo. ¶ Sexto ſi ꝑ p̃ſentem ꝓceſſum appareat ꝙ dictus dñs grenihani teneretur dicto lancelloto in.ccclx. floreñ. auri pro quib⁹ dicta bona de quibus agitur fuerũt inquãtata ⁊ dicto dño guidoni ceſſionario librata. ¶ Septimo ſi miſſio in poſſeſſionẽ dictorũ bonoꝝ inquãtatoꝝ debeat per modũ attentati reuocari ꝓut p̃tẽdit ipſe dñs grenihani.

a ¶ †Ad primũ queſitũ ſi ꝓceſſus actoꝝ principaliũ curie buxi poſſit dici nullus. Et clarũ eſt qđ non. Primo qꝛ in ipſo proceſſu cõſtat de locumtenẽ. dñi Antonij bucheti coram quo fuit ipſe proceſſus formatus ⁊ qui ꝓtulit ordinationem a qua. Tũ quia in ipſis actis principalib⁹ cõſtat de poteſtate Joannis boni hois procuratoris ſubſtituti dicti dñi grenihani qui dictã cauſam cõduxit vt procurator ſubſtitutus dicti dñi grenihani ⁊ in proceſſu cauſe appellationis circa principiũ cõſtat de poteſtate bernardi baraſti q̃ ſubſtituit dictũ Joannem boni hois. Item etiã in ipſis actis principalib⁹ curie buxi cõſtat de mãdato philippi duroti qui dictã cauſam cõduxit in dicta curia buxi ꝑ dicto lancelloto. Item de poteſtate dicti dñi guidonis in dicta cauſa interuẽtis ſatis ꝯſtat: quia ipſe dñs guido ibi perſonaliter cõparuit: ⁊ ſic ex nullo capite poteſt dici dictus proceſſus curie buxi nullus ſed validus ⁊ hoc de primo queſito.

b ¶ †Ad ſcd̃m queſitum ſi ordinatio dicti dñi locũtenentis curie buxi inſerta in proceſſu appellationis. fo.xl. qui conceſſit dicto domino guidoni literas expeditionis dictorum bonorum de quibus agitur: a qua ordinatione dictus dñs grenihani appellaſſe dicitur: poſſit dici nulliter facta. Ad iſtud queſitum patet clara reſponſio qđ non poſſit dici nulla. Non primo ex illo capite vt pretendit dictus dñs grenihani qđ hec curia parlamenti que cõceſſerat literas preciſas debiti principalis cognoſcere debebat de facto inquantuũ ⁊ nõ iudex curie buxi. Quia dictus dñs grenihani fuit primus in cã quare materia dictoꝝ inquantuum fuit tractata in dicta curia buxi: quia dictus dñs grenihani factis dictis inquantib⁹ fecit citari dictũ lancellotum coram dicto iuridice buxi viſurũ eſtimari dicta bona inquãtata per probos eligẽdos per iudicem dicte curie Buxi vt conſtat literis citatoriis ⁊ iudicialibus inſertis in proceſſu buxi. fol.xxvij. verſo. Et ſic ipſe dominus grenihani adeundo dictum iudicem buxi eius iuriſditionem prorogauit iuxta. l. ij. in princip. ff. de iudi. quam iuriſditionem de perſona ad perſonam: videlicet a dominis de parlamento. ad dictum iudicem

delphinalem buxi prorogare potuit dictus dñs grenihani.iuxta.l.j.ff.de iudi.
maxime cũ ipſe iudex buxi aliás haberet ordinariã iuriſditionẽ.vt eſt notoriũ.
iuxta.l.priuatorũ cõſenſus.C.de iuriſ.om.iud.⁊ in.c.P.⁊.G.extra de offi.dele.et
in.l.ſi qui ex cõſenſu.C.de epi.aud.Et ſic dictus iudex buxi fuit iudex compe-
tens cõſenſu olim partiũ debitoris creditoris ⁊ interuenienti:qui nõ recuſauerũt
dictũ iudicem:ſed corã eo litigãdo ſaltim tacite cõſenſerũt ⁊ iuriſditionẽ ipſi9
iudicis buxi prorogauerũt.iuxta.l.ſi conuenerit.cũ ibi no.ff.de iuriſ.om.iudi.et
in.d.l.ſi qui ex cõſenſu.C.de epiſ.audi.¶ Et ſi dicat qđ ipſe dñs grenihani pro-
gauit iuriſditionẽ dicti dñi iudicis buxi reſpectu eſtimationis fiende dictorum
bonorũ inquantatorũ ⁊ nõ reſpectu expeditiõis ipſorũ bonorũ inquantatorũ vt
ptendit pars aduerſa.ad hoc rñdetur qđ imo etiã reſpectu expeditiõis bonorũ
inquantatorũ ipſe iudex buxi fuit iudex cõpetens:qꝛ cũ aliquid cõceditur eius
acceſſoriũ ⁊ cõnexum etiã cõceſſum eſſe videtur in.c.ij.requiris.cũ ibi no.p gl.
extra de appel.¶ Hinc eſt qđ dñs Archi.dicit qđ ſi cã appellationis cõmittat
ſimplr alicui auditori ipſe auditor etiã de nullitate ſnie tanꝙ acceſſoria pote-
rit cognoſcere:vt dicit ipſe dñs Archi.in.c.cordi.de app.lib.vj.ſup ỽbo de par
tiũ ⁊c.⁊ p hoc facit.l.j.⁊ ibi doc.C.qñ prouo.nõ eſt neceſſe.Dicit etiã de zaba-
rellis poſt doc.in.c.ſi laic9 iudex.de ſen.excõ.li.vj.qđ lꝫ tex.ibi nõ loquat niſi
de titulo clericali:tñ ipe iudex eccleſiaſtic9 dꝫ de habitu etiã cognoſcere cũ ſit
acceſſoriũ ad titulũ.¶ Ad ppoſitũ ergo cũ expeditio dictorũ bonorũ fuerit ac-
ceſſoria ad eſtimam:qꝛ facta eſtimatione cõſueuerũt de ſtilo ⁊ conſuetudine cu
riarũ bona expediri creditori ſeu emptori vel ceſſionario ipſorũ bonorũ inquan
tatorũ iuxta eſtimam:ideo ipſe iudex buxi de dicta expeditione bonorũ facta di
cto dño guidoni ceſſionaria tanꝙ acceſſoria cognoſcere potuit ⁊ literas expedi
tionis ipſorũ bonorũ ꝯcedere:iuxta eſtimã factã/etiã qꝛ acceſſoriũ cõſueuit ſeq
naturã ſui principalis:vt in.c.acceſſoriũ.de reg.iu.Et p hoc bene facit in ſimi-
li qđ dicit ⁊ tenet Pe.Ja.in tit.de cõdi.ex lege ꝙ oritur ex literarũ obligatione
circa fi.ibi.Item eſt notãdũ qđ ſi iudex ſuperior primus ad quẽ appellat.vbi
dicit qđ iudex appellatiõis corã ꝙ agit de nullitate ſnie tñmodo põt ẽt de ne-
gocio pncipali cognoſcere ⁊ iudicare.Idẽ ẽt tꝫ ipſe Pe.Ja.i tit.de ꝯſti.pecu.in
materia libelli appellatiõis:ibi:⁊ no.ꝙ nedũ ille idẽ iudex ꝙ ſniaꝫ ⁊c.qꝛ ad offi-
ciũ iudicis ptinet lites dirimere:vt ibi đt ipſe pe.ia.Preterea dict9 dñs greni-
hani i ſua cõparitiõe icipiẽte pteſtatio ⁊c.tradita i dicta curia buxi.fo.xxx.ver
ſo.in fi.ipſi9 cõparitionis.ibi:tũc ⁊ in eum caſum ſe offert ⁊c.ſe obtulit ipe dñs
grinihani pluriſvalẽtiam eſtime fiende recipere facta eſtimatione per pbos p
dictũ dñũ iudicẽ buxi eligẽdos.¶ Ex quo pptерea ſequitur qđ ipſe dñs greni-
hani ex hoc alio capite progauit iuriſditionẽ dicti dñi iudicis buxi etiã reſpe
ctu dictorũ bonorũ iquãtatorũ:qꝛ nõ poterat dicto dño greniahani pluriſvalẽtia
ſolui niſi ipſa bona expedirent dicto dño guidoni ceſſionario emptori ipſorũ
bonorũ iquãtatorũ:qñ eñi aliquid alicui cõceditur oĩa ei videtur conceſſa/ſine
quib9 res cõceſſa expediri nõ põt.arg.ad.l.legatũ.⁊ in.l.ad rem mobilẽ.ff.de p-
cu.Ideo dictus iudex buxi debuit cõcedere literas expeditiõis dictorũ bonorũ
dicto dño guidoni.Quia aliter aſſerta pluriſvalentia nõ poterat dicto dño gre
nihani ſolui.¶ Et ad hãc ptenſam pluriſvalẽtiã ſi dictus domin9 guido debue
rit ſoluere ſeu reſtituere dicto dño grenihani eſt aduertendũ qđ debitũ princi-
pale p quo dicta bona de quib9 agitur fuerũt de pignore capta aſcẽdit a.ccclx.
florẽ.auri.vt ſupra fuit declaratũ in ſexto q̃ſito q.ccclx.florẽ.auri ad ratiõeꝫ
xv.groſſorũ bone monete valẽt.ccccl.florẽ.bone monete:⁊ ſic detracta quinta
parte quingẽtorũ florẽ monete ad quos dicta bona fuerũt eſtimata:vt pꝫ in
proceſſu.fo.clxxxvj.ỽſo.deberet adhuc reficere dict9 dñs grenihani dicto dño
guidoni

guidoni quinquaginta floren.monete.et ſic non dʒ ipſe dñs grenihani cõquerí de aliq̃ p̃ieſa pluriſvalẽtia. ¶ Et pl⁹ dici põt qđ dict⁹ dñs grenihani ſe offerẽdo recipe pluriſvalẽtiã ꝯſeſſus fuit debitũ principale ⁊ ꝯſenſit ſaltim tacite vẽditioni dictoꝝ pignoꝝ ⁊ nõ dʒ vlteri⁹ ꝓpterea circa hec audiri.ar.eoꝝ q̃ leg.⁊
3 no.in.l.ad ſolutionẽ.C.de re iudi.cũ ſi. ¶ †Et ſi dicat qđ in dicta oblatione quã fecit dict⁹ dñs grenihani dʒ et eo caſu q̃ iudicaret dict⁹ ꝓceſſus curie buxi bonus ⁊ nõ nullus. Qꝛ iſtud nõ obſtat: nã dictus ꝓceſſus buxi fuit validus vt ſatis declaratũ fuit circa primũ q̃ſitũ. Tũ qꝛ ipſe iudex buxi ꝯcedẽdo dicto dño guinoni literas expeditiõis bonoꝝ inquãtatoꝝ eſtime ꝓboꝝ ſatis iudicauit ⁊ declarauit ipm ꝓceſſuʒ bonũ ⁊ validũ. Sicut in ſili videm⁹ qđ ſi eṗs inueſtiat aliquẽ de beneficio videt eũ inſtituiſſe gl.in.c.autoritate.ex de inſti.in antiq̃s. et Hen.bo.xc.in.c.ex trãſmiſſa.de elec. Et facit etiã qđ dicũt doctores ꝙ iudex poſt recuſationẽ ꝓcedẽdo in cã videt ⁊ p̃ſumit ſup ꝯpetẽtia iudicis ꝓnũciaſſe: et ſe eſſe iudicẽ cõpetentẽ.vt dicit Jo.fer.in tit.forma opponẽdi ꝯ iudicẽ ſuſpectum.in gl.ſup verbis nec fuiſſe iudicẽ cõpetemẽ in.ij.col.⁊ hr̃ in.c.ſi a iudice. de appel.lib.vj.⁊ in.c.ex parte.lo.ſi.de app.in atiq̃s.⁊ no.Bald.in.l.j.C.de ord. iudi.idẽ tenet gl.in.l.ſed ſi dubitet.ſup verbo teneri.ff.de iudi.⁊ videt caſus in l.qđ in diẽ.§.ſi rõnem.ff.de cõpenſa.opʒ ergo neceſſario dicere qđ dictus iudex buxi cõcedendo literas expeditionis dictoꝝ bonoꝝ inquantatoꝝ videt p̃ſupoſuiſſe ⁊ ꝓnũciaſſe dictũ ꝓceſſum bonũ ⁊ validũ qꝛ qui vult vnũ vult ei⁹ p̃paratoriũ.l.vbi.ff.ad treb.no.p Cyn.in.l.Quis.C.de fideicõmiſ. Et alibi dʒ qđ qui vult ꝯñs vult ⁊ omne id qđ antecedit ſine quo ꝯñs eſſe nõ poteſt.l.ꝓ herede.§.pe.ff.de acqui.here. Et ecõtra cõceſſo antecedẽti cõceditur ⁊ ꝯñs.l.illđ.ff.de acqui.here.⁊.l.olno.ff.de ſpõ.⁊ no.dñs Jaco.de puteo.in.l.qui totũ.in fi.ff.de acqui.here. ¶ Nõ etiã põt dici dicta ordinatio iudicis buxi nulla ex eo qđ in prima dieta in qua dict⁹ domin⁹ guido in dicta cã coraʒ dicto iudice interuenit et cõparuit ipſe iudex buxi ꝓceſſit ad ſuã ordinationẽ ordinãdo de bonis inquantatis ad eſtimam proboꝝ expediri dicto domino guidoni ceſſionario. Qꝛ dict⁹ domin⁹ iudex viſis ꝓductis ꝑ dictũ dominũ Guidonẽ vcʒ inquantib⁹ ⁊ ceſſiõe facta ꝑ emptorẽ dicto domino guidoni ita ꝓcedere potuit ꝑut ꝓceſſit ſʒ formã ſtatutoꝝ dalphinaliũ in ꝓceſſu p̃ſenti ꝓductoꝝ ⁊ inſertoꝝ.fo.ccxxj.verſo. Que ſtatuta diſponũt qđ ſummarie ſimplr̃ ⁊ de plano ꝓcedant iudices omiſſis etiã iudicioꝝ ſtrepitib⁹ ſola facti veritate inſpecta breuẽ ⁊ expeditam iuſtitiã partib⁹ miniſtrãdo ⁊c.ꝓ quo etiã facit cle.ſępe.đ verb.ſig.ibi amputet dilationum materiã litem quãto poterit faciat breuiorem ⁊c. ¶ Preterea etiaʒ qꝛ ꝓcurator dñi grenihani non ſe oppoſuit aduerſus petita ꝑ dictũ dominũ guidonẽ nec petiit copiaʒ productoꝝ ꝑ ipm dominũ guidonẽ corã dicto iudice buxi. Necq̃ terminũ ad dicendũ ꝯ. Sed petiit dicẽdo peto prout cõtinetur i meis literis que ſunt inſerte in ꝓceſſu curie buxi.fo.xxvij.verſo.ibi:⁊ ita ordinari. Jdeo cũ ambe partes peterent ſup petitis ordinari dictus iudex buxi licite potuit ꝓcedere ad ei⁹ ordinationẽ cũ nulle partes iudicis eſſent tũc niſi in pronũciãdo ⁊ orditiando ſuper hincinde per partes petitis.vt per Jnnocentium in.c.paſtoralis.de accuſationibus.
4 ¶ †Et poſito quod dicte pretenſe nullitates ſubeſſent in dicta ordinatione prout tamen non ſubſunt per ſupradicta. Adhuc non obſtarent dicto domino Guidoni in hac cauſa appellationis. Quia quando appellatur ab interlocutoria prout in caſu iſto iudex ad quem non debet cognoſcere de nullitate interlocutorie vt dicit et tenet Jnnocen.in.c.dilecto filio.extra de appella.circa fineʒ. ibi:ſi autem ante ſententiam ⁊c. ¶ Et qđ dicta ordinatio a qua appellauit dictus dominus grenihani ſit interlocutoria declaratur plene.ꝯ.in ſcđo queſito.

a ¶Eſt in-terlocuto-ria. Rot. qđ ordinatio-nes q̃ fiunt in executio-ne ſenten-tiarũ diffi-nitiuaꝝ ſũt interlocu-torie đ quo vide etiã. s. ꝯſil. lxxxiij. et. j. conſil. cxcvij.

Et vltra ille patet: quia omnis pronunciatio aut ordinatio fa-cta in executione ſententie diffinitiue/ vt in caſu noſtro eſt in-terlocutoria[a] vt dicit Pet. Jac. in tit. de actione in factum ex re iudicata. in. §. ſed quid erit preſes vel alter index mixtũ ꝛc. ibi: licet ſecus ſit cum appellatur a diffinitiua ꝛc. Facit etiam qđ dicit Bar. in. l. ſi cum exceptione. §. hec autem actio. in glo. ſu-per verbo datam. ff. quod metus cauſa. dum ibi dicit Bar. qđ li-cet ab executore non appelletur. Tamen ab interlocutoria de exequendo bene pōt appellari. ꝛ ibi ordinationem de exequen-do appellat interlocutoriã. ¶ Plus alibi dicit Bart. qđ qñ ap-pellatur ab executione ſentẽtie cauſa eſt in appellatione inſe-renda. ita dicit ipſe Bar. in. l. ab executore. in. j. col. ff. de appel. vult ergo dicere qđ eſt interlocutoria: qꝛ l interlocutoriũs inſe-rũtur cauſe grauaminis. vt in. c. cordi. de appel. lib. vj. ¶ Et qđ pronunciatio ſiue ordinatio que fit in executionẽ ſententie diſ-finitiue ſit interlocutoria tenet Bal. in. l. ab executore. C. quoꝝ appellatio. nō recipiãtur. Idem etiam dicit Jo. fer. in tit. forma appellationis ab interlocutoria. in glo. peñ. in fi. ibi: nã et hoc fieri cōtingit ꝛc. Et eſt bona ratio: quia qđ ſententia exequatur per miſſionem in poſſeſſionem bonoꝝ inquantatorum in exe-quutionem ſententie diffinitiue: vt in caſu de quo hic agitur nō diffinitur principale negociũ. Sed fit ei⁹ executio: ideo or-dinatio dicti iudicis buxi nō poteſt dici diffinitiua per ea que etiam dicit Spe. in tit. de ſententia. §. ſpecies. in verſi. primo. ꝛ verſi. diffinitiua. vbi dicit qđ diffinitiua eſt q̃ diffinit principa-lem queſtionem que dꝫ continere abſolutionem vel cōdemna-tionem. Idem etiam dicit glo. in clemen. j. de cauſa poſſeſſio. et proprieta. ¶ Et facit etiam qđ in ſimili videmus qđ ſententia ſuper miſſione in poſſeſſionem ex ſcđo decreto lata eſt interlo-cutoria licet tribuat ius vt tenet Bar. in. l. ij. ff. de appel. recipiē-dis. ꝛ in. l. ſi finita. §. iulianus. ꝛ. §. ſi forte. ff. de dã. infec. idem te-net odofre. in aut. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi opor-teat. ¶ Qꝛ in oī negocio nō eſt niſi vna ſnla diffinitiua. Et ꝓnũ-ciationes ꝛ ordinationes q̃ fiunt ante vel poſt ſnlam diffiniti-uam oēs ſunt interlocutorie ꝑ ea q̃ dicit Bar. in. d. l. ij. ff. de ap-pel. recipi. ꝛ doc. in locis preallegatis. ¶ Ideo dictus dñs gre-nihani in quodam ſuo reſcripto inſerto in ꝓceſſu. fo. cccvj. ver-ſo. dictã ordinationem de qua agitur nō appellat diffinitiuam: ſed eam appellat ordinationem: fatendo quod eſt interlocutoria ſm cōem etiam vſum loquẽdi ſm quem vſum loquẽdi ꝛ intel-ligentiã cōem tales ordinationes interlocutorie reputantur ꝛ nũcupantur: qui cōis vſus loquendi ꝛ intelligendi attendi dꝫ. Et ipſe dñs grenihani produxit acta principalia in hac cauſa tanq̃ appellans ab interlocutoria iuxta ſtilum preſentis curie parlamẽti fatendo dictam ordinationẽ a qua eſſe interlocuto-riam qꝛ ſi fuiſſet diffinitiua dictus dñs guido produxiſſet acta principalia. ¶ Preterea dicta appellatio dñi grenihani eſt de-ſerta vt plene declarat in. xvij. xviij. xix. ꝛ. xx. articuloꝝ dicti dñi Guidonis incipientiũ ꝓcedẽdo ꝛc. in hac cã traditorũ de anno dñi. M. cccclxiiij. ꝛ de die vltima mẽſis aprilis inſertis circa fi.

pceſſus f.cccccxlv. ¶ Et ſup qua deſertiõe appellatiõis dñs nr̃ tũc dalphin⁹ ꝛ
nũc rex vobis dñis meis hui⁹ venerabilis curie parlamẽti tenoꝛe ſui reſcripti
in hoc pceſſu pducti ꝛ inſerti fo.ccclvij.verſo. Mãdat ꝙ ſup dicta deſertiõe ap
pellationis pnuncietis obſeruãtiam ſtatutoꝝ dalphinaliũ in eodẽ reſcripto
mẽtionatoꝝ. ¶ Cum ergo dicta appellatio ſit deſerta: ſeqnt ꝙ hec venerabi
5 lis curia parlamẽti de dictis ꝑtenſis nullitatib⁹ cognoſcere nõ debet. † Qꝛ ipſe
dñs grenihani appellãs permittẽdo deſerere ei⁹ appellationẽ videt renũtiaſ
ſe proſecutioni pretenſarũ nullitatũ dicte oꝛdinationis a qua ſi q̃ forent put
nõ ſunt. Cũ ipſe pretenſe nullitates veniẽt acceſſoꝛie ad cauſam appellationis
vt.d.l.j.in fi.C.qñ prouo.nõ eſt neceſſe. ſublata eñi appellatione q̃ eſt principa
lis ſunt ſublate pretenſe nullitates vt acceſſoꝛie.l.cum principalis.ff.de regu.
iur.ꝛ in.c.acceſſoꝛiũ.de reg.iur.lib.vj. ¶ Jſta ſunt ṽba dñi frãciſci de zabarel
lis.q̃ ita expꝛ̃ſſe dicit ꝛ tenet in cle.ſi appellationem.de appellationibus.in qõ
ne ſi. ꝛ hec videntur ſufficere circa declarationem ſecundi queſiti.

¶ Ad quintũ queſitũ in quo queriť ſi que pretẽſe nullitates in pceſſu interue
niſſe dici poſſent prout tñ dici non poſſunt interueniſſe an ipſe dñs guido fue
rit releuat⁹ ab eiſdẽ per reſcriptum dalphinale ꝑ patre dicti dñi Guidonis: in
cauſa productũ ꝛ inſertũ.fo.ccxcij.verſo. Et indubitãter dicẽdũ eſt ꝙ ipſe dñs
Guido fuit releuat⁹ per dictũ dñm noſtrũ dalphinum ab oibus ꝛ quibuſcunq
ex aduerſo pretẽſis nullitatib⁹: per verba dicti reſcripti circa ſibi: ad diffini
tionẽ dictoꝝ proceſſuũ procedatis: ſola facti veritate inſpectis iuris ſolẽnita
tibus ꝛ ſubtilitatib⁹ quibuſcũq ex aduerſo oppoſitis. reiectis / ipſum ſupplicã
tẽ a dictis pretẽſis defectib⁹ iuris ſolẽnitatũ ꝛ nullitatib⁹ quibuſcũq ex pleni
tudine noſtrarũ poteſtatis ꝛ maieſtatis releuãtes ex noſtra certa ſciẽtia ꝛ mo
tu ꝓpꝛio dicto dño Guidoni cõcedimus iure ſcripto ſtilo curiarũ ſtatutis / oꝛ
dinationib⁹ / cõſtitutionib⁹ / literiſq ſi que ex aduerſo impetrant nõ obſtanti
bus ꝛc. Et qd releuamentũ ipſe dñs noſter dalphinus cõcedere potuit cũ ipſẽ
dñs noſter dalphinus potuerit iuri poſitiuo derogare vt dicit tex.in.c.propo
ſuit.extra de conceſſione prebẽ.ꝛ no.Jnno.in.c.paſtoꝛalis.de offi.dele. Jdõ non
debet vlteri⁹ ipſe dñs grenihani in contrariũ audiri: ſed debet repelli ꝛ ſilen
tium ſibi imponi: cũ nullus debeat audiri aduerſus illud qd princeps facit ex
ſua certa ſciẽtia. vt dicit Bald.in glo.quam ipſe fecit ſuper lege facta pro pace
cõſtantie que incipit imperialis clementie manſuet⁹.in.§.ſi quis autẽ.ibi: non
admittemus. Et dicit Jo.an.in.c.venerabilis.extra de confirmatione vtili vel
inutili ꝙ illa ṽba ex certa ſciẽtia ſunt tãte virtutis ꝙ validãt gratiã ſiue reſcri
ptũ aut priuilegiũ qd alꝛ̃s non valeret. ad qd facit.c.j.in fi.vt lite penden.in cle.
Plus dicit Bal.ꝙ illa verba ex certa ſciẽtia in reſcripto principis appoſita idẽ
operantur qd clauſula non obſtante tali lege idẽ dicit Bal.in pꝛoemio feudo
rum circa ſi.prime diuiſionis.in qõne que incipit.an reus poſſit filiũ ſub regẽ
conſtituere ꝛc.qui allegat.l.idem vlpianus.ff.de excu.tut.ꝛ.l.quidã.ff.de re iu
6 di.ꝛ.l.imperialis.C.de nup.idem etiam dixit archi.xxii.q.ij.in fi. † Et talia ver
ba motu ꝓpꝛio in dicto reſcripto adiecto tollunt etiã oẽm ſubꝛeptionẽ: vt in.c.
ſi motu ꝓpꝛio.de prebẽ.lib.vj. ¶ Et licet in dicto reſcripto fiat mẽtio de die.vj.
mẽſis maij.qua die fuit facta pignoꝛatio dictoꝝ bonoꝝ: ꝛ ex hoc ꝑtẽdat pars
aduerſa pignoꝛationẽ nulliter fuiſſe factã non fuit neceſſe quo ad hoc releua
mentũ obtinere a domino noſtro dalphino ꝛ nunc rege. ¶ Primo quia poſito
ꝛ non cõceſſo ꝙ tunc clerus coleret dictũ pretẽſum feſto ſancti Agricole: tamẽ
ꝛ aliũ mechanici nõ cõſueuerunt ipſum pretenſum feſtũ colere: vt deponit pri
mus.ij.iiij.vj.ꝛ.vij.teſtes examinati ſup tertio ar.dicti dñi guidonis incipien
7 tis: vt appareat vobis inſertoꝝ in pceſſu.fo.cccxvij. ¶ † Scdo qꝛ executio ſen

a ¶Die feriato.hec ſi fieri poſſit executio ſñe tẽtie die feriato ꝺ quo vide in deciſionibꝰ gla. q.cccxv.

tentie poteſt fieri etiam die feriato [a] ob honorẽ dei ⁊ ſanctoꝝ
vt tenet Uincẽtius in.c.fi.extra de iudi.quẽ ſequit̃ arch.in ſuo
roſario i.c.ſicut.ij.q.j. ¶Maxime pignoratio cũ in ea nõ inter-
ueniat cauſe cognitio nec vox pconis:vt deponũt teſtes ſuper
iiij.v.vj.⁊.vij.dictoꝝ artic.dñi guidonis incipientium vt appa-
reat vobis ⁊c.Sic etiã die feriato ob honorẽ dei ⁊ ſanctoꝝ põt
corã iudice appellatio interponi ꝑ tex.cũ glo.in.l.j.C.de ferijs.
8 ¶†Itẽ etiã cõfeſſio in figura iudicij valet die feriato ob hono
rẽ dei ſm̃ Inno.in.c.vltra tertiã.extra de teſtibus.¶Sic etiã
ea q̃ ptinẽt ad voluntariã iuriſdtionẽ vt adoptio:emãcipatio:
excommunicatio:abſolutio:⁊ alia que nõ requirũt cauſe cogni
tionẽ poſſunt etiã die feriato ob honorẽ dei introducta fieri et
expediri vt dicit Hoſt.in ſumma in titu.de ferijs.§.qualiter di-
9 ſtinguatur.¶†Sic etiã põt fieri citatio ꝑ exequutorem:⁊ valet
die feriato ad honorẽ dei ad diẽ nõ feriatã vt dicit Ioã.an.in.c.
fi.de fer.⁊ glo.⁊ archi.in.c.placita.xv.q.iiij.⁊ glo.in cle.j.de fo-
ro cõpetenti.Idẽ tenẽt Dy.⁊ Cy.⁊ cõiter doctores in.l.fi.C.de
ferijs.¶Sic etiã die feriato ob honorẽ dei poteſt fieri delega-
tio ſeu cõmiſſio cauſe:vt dicit Saly.in.d.l.fi.C.de ferijs.¶Silr
examinatio teſtiũ põt fieri die feriato ob honorẽ dei ⁊ ſanctoꝝ
vt no.glo.in cle.j.de offi.dele.qꝛ examinatio eſt potius facti q̃
10 iuris dũmodo teſtes iurauerint die non feriato. ¶†Silr etiam
inſinuatio donationis põt fieri coram iudice die feriato ob ho-
norẽ dei.Ratio qꝛ in ea nõ requirit̃ cauſe cognitio.Ita tʒ Ioã.
and.in addi.ſpec.in titu.de inſtrumentoꝝ edi.in.§.porro.circa
fi.vbi ipſe tractat materiam inſinuationis:ideo premiſſis ceſ-
ſantibus valuit de iure dicta pignoratio:nec requirebatur re-
leuamẽtũ a principe:qꝛ fruſtra a principe impetrat̃ qꝺ iure cõi
cõceditur iuribꝰ vulgatis.¶Nec releuatur in alio dictus dñs
grenihani ꝑ reſcriptũ ſuũ datũ inſertũ in pceſſu.fo.cccvij.Ꝟſo.
Quia dictũ reſcriptũ fuit dicto dño grenihani per inaduerten-
tiã cõceſſum:vt ipſemet dñs noſter dalphinus atteſtat̃:et aĩm
ſuũ declarauit in ſuo alio reſcripto poſtea dicto dño Guidoni
cõceſſo ⁊ in pceſſu pducto ⁊ inſerto fo.ccclxx.verſo.Et ſic cũ di
ctũ aliud reſcriptũ dñi grenihani nõ proceſſerit ex certa ſciẽtia
principis ſed erronee per inaduertentiam.Sequitur propterea
dictũ aliud reſcriptũ dicto dño grenihani nõ eſſe obſeruãdum:
qꝛ in eo abeſt conſenſus ipſius dñi noſtri dalphini.¶Preterea
dictus dñs grenihani in ſua appellatione nõ expreſſit illã cãm
qꝺ pignoratio eſſet inualida:qꝛ fctã fuiſſe dꝛ dicta ꝑtẽſa die feria-
ta:iõ illã pſeq̃ nõ põt in hac cã appellatiõis ꝑ tex.in cle.appel-
lanti.in princi.de appella.qꝛ dicta appellatio fuit emanata ab
interlocutoria vt declaratur late ſupra ſcꝺo queſito.Itẽ non eſt
curandum de dicta pignoratione quõ fuerit nec qua die facta:
quia videmus de ſtilo curiarum:etiã huius venerabilis curie
parlamenti qꝺ fiunt inꝗ̃tus bonoꝝ abſq; aliqua pignoratiõe
ſed inꝗ̃rantur bona ad electionẽ creditoꝝ.ita ſeruat ſtilus et
cõſuetudo curiarũ.¶Ad ſextũ queſitũ ſup preſentẽ proceſſum
cõſtet ⁊ appareat qꝺ dictus dñs grenihani teneretur dicto lan-
celloto ad dictos.ccc.⁊.lx.ſcutos auri pro quibus dicta bona

de quibus agitur fuerũt de pignore capta.Et dicendũ eſt indubitanter ꝙ ſic.
Primo quia dictus dñs grenihani pro bonis paternis nobilis dalphine eius
ſororis ꝛ vxoris dicti lãcelloti ſoluere ꝓmiſit ꝛ iurauit dicto lancelloto quinqꝫ
milia florenorũ auri ꝑ ſolutiones annuales ſex viginti florenoꝝ auri vt cõſtat
inſtrumẽto inſerto in ꝓceſſu fo.lxxxviij.verſo.Et ex illa promiſſione competit
ipſi lãcelloto actio ad ipſos.ccclx.florenorũ auri petendũ ꝛ exigendũ qꝛ antea
ipſa nobilis dalphina fecerat procuratorẽ vt in rẽ ſuã dictũ lancellotũ eius vi
rũ ad exigendũ petendũ ꝛ recuperandũ iura ſibi cõpetentia in dictis ſuis bo-
nis paternis vt cõſtat inſtrumento inſerto in proceſſu folio.cclxxxv. ¶ Ex alio
etiã capite cõpetebat dicto lancelloto actio quia nobilis dalphina dicto lãcel
loto ꝯſtituerat in dote oĩa bona ſua iura ꝛ actiões ſibi cõpetẽtes in dictis ſuis
bonis paternis.Et ſic ex hoc alio capite dicta quinqꝫ milia florenorum auri ve-
niebãt ſoluẽda dicto lancelloto iuxta.l.ſi pro te pater.C.de dotis promiſſione.
¶ Conſtat etiã tenore preſentis proceſſus cauſe appellatiõis de condẽnatiõe
cõtra dictum dñm grenihani qui fuit cõdẽnatus ad ſoluendũ dicto lancelloto
cxx.florẽ.auri ꝓ vna ſolutione dictorũ quinqꝫ militũ florenorũ auri per inſtru
mentũ ſententie inſertũ folio.lxxx.que ſententia inde fuit cõfirmata per hanc
curiã parlamẽti cõſtante alio inſtrumẽto ſentẽtie inſerto.fo.liiij. ¶ Itẽ etiã di
ctus lancellotus obtinuit a ꝑſenti curia parlamẽti alias literas compulſorias
ꝛ preciſas cõtra dictũ dñm grenihani de ſumma aliorũ ſex viginti florenoꝝ au
ri pro alia ſolutiõe tũc effluxa dictorũ quinqꝫ miliũ florenorũ cũ expẽſis vt cõ-
ſtat literis inſertis in hoc ꝓceſſu cauſe appellationis fo.lxvj.verſo. ¶ Ulteriꝰ
etiã ꝛ tertio dictus lãcellotus obtinuit alias cõpulſorias ꝛ preciſas contra di-
ctum dñm grenihani de alia ſumma.cxx.florẽ.auri pro alia ſolutiõe dictorum
quinqꝫ milia florẽ.vt cõſtat literis in hoc ꝓceſſu inſertis.fo.lxiiij.A quibus
ſentẽtijs ꝛ ꝑciſis nõ fuit appellatũ neqꝫ ſupplicatũ ꝑ dictũ dñm grenihani ꝙ
appeat in hoc ꝓceſſu ita ꝙ tranſiuerũt in rẽ iudicatã.Iõ dictꝰ dñs iudex curie
Buxi a quo iuſte ꝛ ſancte cõceſſit dicto dño guidonis ceſſionario literas expe-
ditionis dictoꝝ bonoꝝ inq̃ſitatorũ eſtime ꝓborũ vt latius ꝑmiſſa fuerũt dedu
cta ꝛ declarata in articulis dicti dñi guidonis incipiẽtibus ꝓcedendo in qua-
dã cauſa ꝛc.ꝑ pte dicti dñi guidonis circa finẽ ꝛ ꝓceſſus ꝓductis ꝛ inſertis fo.
545. ¶ Nec obſtat oppoſitio ptis aduerſe aſſerẽtis nõ potuiſſe dictã ceſſionẽ
fieri dicto dño guidoni.Qꝛ immo fieri potuit ꝛ valuit maxime de ſtilo ꝛ cõſue
tudine curiarũ qñ ceſſio fit ꝑ emptorẽ in vltimo inq̃ſitu vt in caſu de quo agitur
vt deponũt quinqꝫ teſtes examinati ꝑ pte dicti dñi guidonis ſuꝑ ſeptimo ar-
ticulorũ dicti dñi guidõis incipiẽtiũ vt appareat vobis venerabili conſilio dal
phinali ꝛc.traditorũ ꝛ inſertorum.fo.cccxvij. ¶ † Nõ obſtat etiã ꝙ pars aduer-
ſa pretẽdit dictã ceſſionẽ fuiſſe factã in potẽtiorẽ:qꝛ hoc nõ eſt verũ cũ reuerẽ
tia loquẽdo:qꝛ immo dictus dñs grenihani eſt potẽs vt fatetur ipſe dñs gre-
nihani in proemio articulorũ ſuorũ incipientiũ ꝓ declaratiõe ꝛc.in cauſa tradi
torũ ꝛ inſertoꝝ fo.clviij.vbi ſe appellat dñs potẽs:ꝛ in alijs ſuis articulis inſer
tis.fo.ccviij.ꝛ in multis alijs paſſibus huiꝰ ꝓceſſus:ideo eiꝰ aduocati temera
rie ꝑtendũt dictã ceſſionẽ fuiſſe factã in potẽtiorẽ.Qꝛ immo ipſe dñs greniha
ni eſt potẽs dñs vt ibi in locis preallegatis fatetur;etiã qꝛ hꝫ in caſtris ꝛ valo-
ribus annuis vltra valorẽ annuũ duorũ miliũ florenorũ vt eſt notoriũ:et dictꝰ
dñs guido nõ hꝫ in valore viceſimã partẽ;ideo ipſe dñs grenihani de pretenſa
potẽtia opponere nõ põt cõtra dictũ dñm guidonem:qꝛ ipſe dñs grenihani eſt
potẽs contra dictum dñm guidonẽ:ꝛ nõ ipſe dñs guido contra dictũ dñm gre-
nihani. ¶ Preterea illa ꝑtẽſa potẽtia nõ fuit expreſſa in appellatione dicti dñi
grenihani:iõ de hoc ſe iuuare non põt iuxta dictã cle.appellãti.in princ.de ap-

pel.cū fuerit appellatū ab interlocutoꝛia vt.ꝫ.late declaraꝉ in 12 terſio queſito. ¶ †Ad ſeptimū queſitū ſi miſſio in poſſeſſionem dictoꝛū bonoꝛū inq̄ſtatoꝛū de quibꝰ agitur reuocari debeat ꝑ modū attentati:qꝛ facta fuit vt pretēdit pars aduerſa infra.x. dies poſt oꝛdinationē a qua dicitur appellatū. Et indubitāter dicēdū eſt qꝺ nō debet reuocari dicta miſſio in poſſeſſionē per modū attētati:quia.c.nō ſolū.in princ.de appel.lib.vj.in quo fit mētio de attētatis infra.x.dies qui dātur ad appellādū:loquiꝉ in ſnīa diffinitiua vt ibi clare aperit tex.in.d.c.nō ſolū.in prin.ꝛ nō eſt idē interlocutoꝛia quia facta infra.x.dies qui dātur ad appellādū ab interlocutoꝛia nō poſſunt dici attētata:vt expreſſe dicit ꝛ tenet Jo.an.in nouella in.d.c.nō ſolū.in princ.ſuꝑ verbo ab eadē:qꝛ nō teneꝉ interloquēs differre eius exequutionē poſt.x.dies ſicut diffiniēs vt ibi dicit ipſe Jo.an. Sed dicta oꝛdinatio a qua dicitur ex aduerſo appellatum non eſt diffinitiua ſed interlocutoꝛia vt plene ſupꝛa in ſcđo queſito declaratur ꝑ plures ratiōes ibi deductas q̄ hic habeātur pꝛo repetitis cauſa breuitatis:igitur ipſa miſſio in poſſeſſionē nō eſt reuocanda ex illo capite:qꝛ facta fuit infra dictos.x.dies. Si eñ papa voluiſſet idē diſponere in interlocutoꝛia ſicut in diffinitiua bene expreſſiſſet.iuxta.c.ad audientiā.extra de decimis. Et cum papa idē nō diſpoſuerit in interlocutoꝛia nō dꝫ reuocari dicta miſſio in poſſeſſionē que proceſſit ab interlocutoꝛia:qꝛ facta fuit ipſa miſſio in poſſeſſionē ante aliqualē inhibitionē qꝺ patet:qꝛ miſſio in poſſeſſionē in execution ē dicte oꝛdinatiōis facta fuit die xiiij.mēſis octobꝛis:ꝛ nō fuerūt cōceſſe litere inhibitoꝛie donec die ſeptima mēſis nouēbꝛis tūc ſequētis.ꝛ qꝺ plus eſt non fuit inhibitū niſi dilatione pendēte:nec ꝑ ꝓceſſum apparet qꝺ fuerit poſtea inhibitū ad plenū in cauſa:iō nihil eſt reuocandū per modū attentati:iuxta dictū.c.non ſolū.in.§.illa. ¶ Cū etiam cauſe ꝓpter quas ipſe dñs grenihani dicitur appellaſſe non ſint vere nec iuſte ſed iniuſte ꝛ minus vere vt.ꝫ.in.j.ij.iij.iiij.v.ꝛ.vj.queſitis latiſſime declaraꝉ:ideo nō dꝫ dicta miſſio in poſſeſſionem reuocari ꝑ modū attētati vt ſatis aperit tex.in.d.§.illa vero.in ſui prin. ¶ Preterea poſito ꝛ nō cōceſſo qꝺ fuiſſet appellatum a diffinitiua adhuc nō deberent illa pretenſa attētata [a] reuocari ꝑ viā attentati cū ex actis appareat dictā appellationē dñi grenihani eſſe iniuſtā ꝛ a nullo grauamine interiectā vt late.ꝫ.declaratur in precedētibus q̄ſitis.ꝓ quo facit qꝺ ponit Jnn.in.c.paſtoꝛalis.ſuꝑ verbo ſuſpendaꝉ.ibi.ſed ſi non eſt dubiū ſed certā appellationē iniuſtā exequanꝉ ſnīam iudices ꝛc eꝉ de off.dele.hoc idē ēt no.ff nil no.app.pēdēte.in gl.itē ſi patēter appeat ꝛē.quā gl.ibi ſequiꝉ Bar. Jdē ēt dt ꝛ tꝫ Jo.mo.dicēs qꝺ qñ eſt appellatū a diffinitiua ꝛ nō eſt inhibitū vt in caſu de quo hic agitur qꝺ executio ſententie nō reuocatur ꝑ iudicē appellationum quādo conſtat appellationē nullā vel iniuſtā vt in caſu noſtro. ita dicit ipſe Joan.mo.in.c.cupiētes.in.§.penul.de elec.lib.vj. ¶ Et ſi dicatur qꝺ licet nō fuerit inhibitū per hāc curiā parlamenti:attamē iudex a quo detulit appellationi dicti dñi grenihani:ideo nō potuit ipſe iudex a quo procedere ad executionē

a ¶ Pretēſa attētata. De materia attentatoꝛis et de materia huius conſi ꝑ vide.ꝫ.conſilio.69.

dicte ordinationis:quia iudex deferendo appellationi abdicat
a ſe iuriſditionem vt voluerunt dicere aliqui. ¶ Sed ad hoc pa
tet clara reſponſio:quia executio dicte ordinationis videlicet
miſſio in poſſeſſionem dictorum bonorum de quibus agitur
fuit facta ante aliqualem appellationem ⁊ ſic anteq̄ iudex a
quo detuliſſet dicte appellationi:quia dicta executio fuit fa-
cta.xiiij.octobris.⁊ appellatio ſolum fuit interpoſita coram iu-
dice a quo die.xvij.eiuſdem menſis octobris.⁊ non fuit dela-
tum dicte appellationi donec die.xx.eiuſdem mēſis Octobris.
et ſic ipſe dominus Guido fuit miſſus in poſſeſſionem dicto-
rum bonorum per ſex dies anteq̄ fuiſſet dicte appellationi de-
latum.ideo valuit dicta miſſio in poſſeſſionem: quia iudex in
terloquens non debet eius executionem differre poſt.x.dies:
vt dicit Jo.an.in nouella in dicto.c.non ſolum.ſuper verbo ab
eadem:⁊ q̄d ordinatio a qua eſt appellatū fuerit interloquuto-
ria et non diffinitiua declaratur plane.ſ̄.in ſecundo queſito.
¶ Preterea ſi bene attēdatur in hac materia de qua agitur nō
habet locum via attentati ex alio capite. Quia dictus dn̄s gre-
nihani durante dicto proceſſu cauſe appellationis non petijt
dicta pretenſa attentata reuocari. Sed tantummodo in cauſa
appellationis ſuam petitionem fecit petendo pronunciari ma
le iudicatum:⁊ per eum bene fuiſſe appellatum ſuper qua pe-
titione dictus dn̄s Guido fuit litē conteſtatus.⁊ in ipſa cauſa
fuit proceſſum vſq̄ ad concluſionem ⁊ renunciationem ⁊ aſſi-
gnationem et ad diffiniendum incluſiue.vt patet ex actis ipſi⁹
cauſe appellationis. Ex quo infertur quod cum ipſe dn̄s gre-
nihani elegerit viam ordinariam petendo cognoſci de princi-
pali negocio de quo extitit appellatum non poteſt modo poſt
litem conteſtatam ⁊ aſſignationem ad diffiniendum recurre-
a re ad viam extraordinariam[a] †nec aliquid debet reuocari ex
b officio iudicis donec de meritis cauſe principalis fuerit co-
gnitum . et ita ſe obtinuiſſe dicit Specula . in titul . de ap-
pella.§. penultimo.verſicu. ſed pone petūt ⁊c.quem ſequitur
archi.in dicto.c.non ſolum.ibi:⁊ nota quod ſi facta eſt petitio;
qua petitur ſententia tanq̄ iniuſta reuocari.idem tenet expreſ-
ſe Barto.in.l.vna.ff.niſi no.appel.pendente ⁊c.ideo dictus dn̄s
grenihani circa dicta pretenſa attentata non debet audiri.
¶ Nec releuatur in aliquo dictus dn̄s grenihani pretextu cu-
iuſdam ſui reſcripti dalphinalis dati ſerri prope cathalanum
in ꝓceſſu ꝓducti in quo mādat ꝑtēſa attētata an̄ oīa reuocari.
Q2 ipſe dn̄s grenihani i dicto ſuo reſcripto de alio ꝯrio reſcri-
pto dicti dn̄i guidonis inſerto in dicta cā appellatiōis.f.cxlij.
in quo vobis dn̄is meis mādat q̄d de cā appellatiōis vna cum
negocio ꝓncipali cognoſcatis ⁊ diffiniatis:⁊ ſic ſimul ⁊ ſemel
de vtroq̄ debetis cognoſcere ⁊ nō ſeparatim:vt ſatagit dict⁹ dn̄s
grenihani:imo carere dꝫ ipſe dn̄s grenihani īpetratis cū in di-
cto ſuo reſcripto nō fecerit mētionē ipſe dn̄s grenihani de alio
reſcripto dicti dn̄i guidōis q̄d nō ignorabat:q2 fuerat lōge diu
an̄ in ꝓceſſu p̄ti ꝓductū.ideo eſt ſubrepticiū dictū reſcriptum
dn̄i grenihani.vt no.Hoſt.in ſumma de reſcriptis.in rubricella

a ¶ Ad viā extraordinariā.vide de hoc in cōſi. cxxiiij.et in tracta.meo de app.ibi.xiij. quero ⁊c.

qualiter obuciat ɔtra reſcriptū.in verſi.xcj.ꝛ facit.c.ceterū.extra de reſcrip.in
antiquis.Alia etiā rōne carere dꝫ ipetratis ipſe dñs grenſhani:qꝛ in dicto ſuo
reſcripto tacuit ſeriē facti iuxta proceſſum tūc iter dictas ptes agitatū:vcꝫ qđ
ipſe elegiſſet viā ordinariā.qua electiōe vie ordinarie fuit ipſe ꝑclusus de iure
a via extraordinaria attētatoꝛis ſm oēs doc.vt.ſ.prime declarat.Et iō ex hoc
alio capite:qꝛ tacuit ipſe dñs grenſhani ſeriē facti eiꝰ reſcriptū eſt ſubreptitiū.
et eo gaudere nō dꝫ.vt in.c.ſuper eo.extra de coha.cle.ꝛ mulierū.ꝛ no.hoſt.in
ſum.in ti.ꝑallegato.in ver.qnqgeſimo.Alia ēt rōne ꝛ potiſſime non dꝫ ipſe dñs
grenſhani vti nec gaudere dicto ſuo reſcripto:qꝛ dñs nr Dalph.dictum ſuū re
ſcriptū ɔceſſit dicto dño grenſhani p inaduertētiā:ꝛ ita ipſe dñs nr eius alꝫ de-
clarauit in quodā alio reſcripto dicto dño Guidoni poſtea ɔceſſo ꝛ pceſſu ꝓdu
cto ꝛ iſerto.fo.ccclxx.hſo.vobis dominis meis ēt mādādo quatenꝰ reſcripta an
tea dicto domino guidoni obſeruetꝫ nō obſtātibꝰ reſcriptꝫ dicti dñi grenſhani.
Ideo cū dictū reſcriptū dicto dño grenſhani ɔceſſuꝫ nō pceſſerit ex certa ſcié-
tia ꝑncipis domini nr̄i Dalphini ſꝫ erronee p inaduertētiā.Sequit pptereа di
ctū reſcriptū domino grenſhani nō eē eidē obſeruādū:qꝛ reſcripta principū in
terpretant ꝛ debēt intelligi ſm volūtatē cōcedētis.vt dicit glo.in.c.dilecti filij.
extra de decimis.ſed volūtas principis nō apparet in reſcriptis domini greni
hani cū fuerit ei conceſſum p inaduertētiā vt.ſ.declarat.pro quo.l.ſi p errorē.
ff.de iuriſ.om.iud.cū ſi.igit ꝛc.Ex quibꝰ ēt ſequit dicta ꝑtēſa attētata nō eſſe re
uocāda.Sed dictā cām appellationis ante omnia fore terminādā ꝛ diffiniēdā ꝛ
pronunciandā bene proceſſum per dictū iudicē Brhin per dictū dominum grē
nihani male ꝛ ꝛ temerarie fuiſſe appellatum.

¶ Summarium.

1 Mater filijs tutorem petere debet.
2 Mater ad ſcđa vota trāſiēs non petito filijs tutore punitur.
3 Mater quibus caſibus nō petito tutore filijs ad ſcđa vota trāſire poſſit.

¶ Conſilium.clxxix.

Omiſſa facti narratione cauſa breuitatis venio ad queſitum elici-
citum ex facti narratione videlicet ſi mater perdiderit ſucceſſio-
nem liberorum ſuorum ex illo capite:quia non petijt de tutore
liberis ſuis prouideri anteq̄ conuolaſſet ad ſecunda vota neq̄
rationem reddidit.

1 ¶ †Ad iſtud dico qđ regulare eſt tā de lege greca.xij.tabularū q̄
interpretatione latina qđ ad ſollicitudinē matris pertinet petere tutores filijs
ſuis.l.ij.ꝛ.iij.ff.qui petāt tutores.Et iſtud eſt officium maternum et ex pietate
materna:alꝛs mater facit contra officium charitatis ꝛ ſanguinis.vt.l.cū a ma-
tribus.C.qui petant tutores.ꝛ.l.fina.ff.eo.ti.et non ſolum iſtud officium et iſta
ſollicitudo petendi tutores eſt de pietate et voluntate materna:imo etiam
de neceſſitate mater habet petere tutores:quod ſi non fecerit repellitur quaſi
indigna a legitima ſucceſſione filiorum.l.ij.§.ſunt autem.et.§.mater.ff.qui pe.
tutores.et in.l.iij.in prin.alꝛs eſt.l.diuus.ff.eo.titu.ꝛ.ff.ad tertullianum.l.ij.§.ſi
mater.vbi ampliſſime habetur.Et hoc etiam ſtatuit imperator in ſuis conſti-
tutionibus addendo qđ ſi mater ſuſcepta tutela contra ſacramentum antequā
tutorem petierit ad ſecunda vota conuolauerit tam ab inteſtato q̄ iure ſubſti-
tutionis perdit omnem ſucceſſionem liberorum in pupillari etate morientium.
2 l.omnem.C.ad tertul.ꝛ.l.ij.C.quando mulier tutele offi.fungi poteſt.†Et pro-
pterea in nouellis conſtitutionibus hoc reuocauit addens punitur mater que
non petito tutore nec reddita ratione contra ſacramentum ad ſecūda vota mi
grauerit quibus ſubditur quando infra annū luctus nupſit.l.femine.in prin

cip.et in aut.eiſdem penis.C.de ſecun.nupt.⁊ in corpore vnde ſumitur in autenti.de nuptiis.§.ſi autem tutelam.colla.quarta.et inſti.de tutelis.§.fina.tamen hodie remittitur matri illud iuramentum de non conuolando ad ſecundas nuptias.vt in aut.ſacramentum.C.quando mulier tutele offi.Ex quibus omnibus patet quod mater de neceſſitate habet petere tutores filiis impuberibus anteq̄ conuolet ad ſecunda vota.Quod ſi non fecerit repellitur ab hereditate liberorum.vt.s.dictum eſt.Et hoc propter impietatem maternam que tribus neglectis conuolauit ad ſecunda vota:videlicet deo cui propter iuriſiurandum erat obligata:⁊ defuncti memoria ac charitate filiorum vt in.d.§.ſinautem.in autenti.de nuptiis.⁊ ita per iſta dicendum eſt quod mater que non petiit tutorem perdat ſucceſſionem liberorum impuberum.¶ Sed nunquid predicta iura procedant indiſtincte.dic quod non:imo recipiunt moderationem:quia mater excuſatur in multis caſibus in quibus non eſt neceſſe quod mater petat tutores nec incurrit penas iuris ſi non petat tutores.

3 ¶ † Primo caſu quando fuit impedita puta propter caſum fortuitum vel alio: quia fuit a latronibus detenta vel ab inimicis prohibita ⁊ tunc non incurrit penas iuris nec facit contra officium maternum.l.cum a matribus.C.qui pet.tutores.¶ Secundo caſu quando habuit iuſtam cauſam nō petendi tutores.verbi gratia quia filii habent alium tutorem vel teſtamentarium vel datiuum vt eſt caſus.C.qui petant tutores.l.cum iure.

¶ Tertio caſu quando habet tutorem legitimum vt eſt glo.notabi.in.l.matres C.ad tertullianum.que exemplificat in tutore legitimo.quod probatur per.d.l.cum iure.que loquitur indiſtincte.ergo indiſtincte eſt intelligenda de quocunq; tutore ſiue teſtamentario ſiue legitimo vel datiuo.argu.l.de precio.ff.de publi.cum ſimi.Et quia auus maternus dictorum liberorum tempore quo mater trāſiuit ad ſecunda vota viuebat qui erat legitimus tutor ipſorum liberorum.vt.l.prima.ff.de legiti.tutoribus.Sed Barto.in dicta.l.matres.reprobat illam gloſ.dum ponit exemplum in tutore legitimo.quia mater prefertur in tutela omnibus legitimis oportet ergo quod mater ſuſcipiat tutelam aut renunciet corā iudice aut petat dari tutorem per dictā.l.ii.§.ſi mater.ff.qui pe.tutores.Et iſta opinio Bartol.eſt verior vt dicunt Bald.et Albertus ibidem.Et ideo in caſu de quo hic in hoc proceſſu agitur de coram domino officiali vaſionem ſi quod cum Antonieta mater liberorum ſuorum non petierit de tutore prouideri liberis ſuis antequam conuolauerit ad ſecunda vota quod ipſa fuit priuata ſucceſſione dictorum ſuorum liberorum:licet datus eſſet dictis liberis tutor teſtamentarius cum dicta matre:quia teſtator pater liberorum ordinauit quod vnus ſine alio nihil poſſet alienare etiam pro negociis liberorum.Ideo dicta mater debebat petere prouideri de alio tutore loco ſui vt ipſe tutor creandus loco ſui:cum alio tutore teſtamentario de bonis patris teſtatoris alienare poſſent pro negociis liberorum:ideo dicta mater non fuit excuſata a pena iuris:quia ipſe tutor teſtamentarius non erat tutor inſolidum etiam quia ipſe Petrus tutor teſtamentarius erat minor.xxv.annorum.ideo non legitimus tutor.vt in.§.furioſus.inſti.qui tutores dari poſſunt.

¶ Non obſtat etiam quod dicti liberi habeant tutorem legitimum videlicet auum maternum:quia dicta mater debebat facere prouideri de dicto legitimo tutore:quia ipſa preferebatur dicto auo materno:ideo debuit primo declaraſſe ſe nolle aſſumere onus tutele ⁊ prouideri petere de tutore de dicto auo ſecundum veriorem opinio.Barto.Bal.⁊ Alberi.vt ſupra tetigi.

¶ Priuata etiam fuit dicta Antonieta mater proprietate bonorum dictorum ſuorum liberorum quia ipſa conuolauit ad ſecunda vota etiam poſt annum lu

ctus.vt in autenti.de nupt.in.§.hinc nos.et no.per glo.Cyn.et doc.in.l.mater.C.ad tertulianum.⁊ ibi etiam tex.et in autenti.ex teſtamento.C.de ſecun.nup.et de hoc plene habetur per Jo.ferrarij in ti.forma agendi ad rationem tutele.in glo.ſuper verbo in ſuo teſtamento ⁊c.

¶ Summarium.

1 Contractus quis poſſit cenſeri vſurarius.
2 Contractum vſurarium quis reſcindere poſſit.
3 Juramentum teſtatoris quando obſtet heredi.
4 Uſure reprobantur omni iure.
5 Juramentum perſonale non poteſt ad alium tranſmitti.

¶ Conſilium.clxxx.

Circa proceſſum declarationis bonorum liberorum et heredum cum beneficio inuentarij Joan.oudenodi al's roybat quondam ciuis Grationopolis inter creditores ⁊ ius habere pretendentes in bonis et hereditate que quondam fuerunt dicti Joannis oudenodi inchoata in curia communi preſentis ciuitatis et diffinienda in venerabili curia parlamenti videntur conſideranda et in iure examinanda queſita ſubſcripta reſpectu libelli in dicta cauſa declaratiõis pro parte Claudij bonis traditi pro declaratione iuris et intentionis dictorum liberorum Joannis oudenodi. ¶ Primo ſi contractus pretenſe venditionis centum ſolidorum penſionalium de quo ſit mentio in dicto libello Claudij bonis facta per Claudium oudenodi patrem dicti quondam Joannis hugoni dardeti dici poſſit vſurarius cõtractus. ¶ Secũdo an dicta curia temporalis parlamenti cognoſcere poſſit ſi dictus contractus ſit vſurarius al's ne et qualiter et quomodo. ¶ Tertio ſi in his obſtet dictis liberis Joannis oudenodi iuramentum preſtitum per dictum Claudium auum ipſorum liberorum in dicto contractu aſſerte venditionis. ¶ Antequam tamen deueniam ad declarationem dictorum queſitorum ſiue dubiorum. ¶ Premitto primo quod dicti centum ſolidi valent quinqꝫ libras turonenſes ad rationem.xvj.groſſorum bone monete pro ſingula libra ſiue franco curribili in hac patria Dalphinatus vt fatetur dictus Claudius reſpondendo quinto articulorum exceptionalium dictorum liberorum.fo.ccxix. ¶ Secundo premitto quod in dicta pretenſa venditione facta precio centum floren.monete nõ interuenit iuſtum precium[a] dictorum quinqꝫ francorum penſionalium quod iuſtũ precium tempore dicte venditionis erat et adhuc eſt de centum francis bone monete. Et pro quinqꝫ francis penſionalibus ſolui conſueuerunt centum franci pro iuſto precio iuxta communem curſum preſentis patrie Dalphinatus tam inter laicos ꝙ eccleſiaſticos.ita deponunt primus/ſecundus/quartus/ſextus/octau⁹/decimus.xij.xiiij.⁊.xv.teſtes examinati pro parte dictorum liberorum ſuper ſexto et ſeptimo dictorum ſuorum articulorum exceptionalium:quorum teſtium depoſitiones ſunt inſerte fo.cclxxv.

a ¶ Juſtum precium.qđ dicat iuſtũ preciũ.vide i ſing.meis fol. cclxiiii. guido pap.

¶ Tertio premitto quod circa dictum cõtractum venditionis

aſſerte dictus hugo dardeti venditor cõceſſit dicto quõdã claudio oudenodi qđ ipſe claudius poſſet dictos centũ ſolidos reemere qñcunq; vt cõſtat inſtrumento inſerto in pceſſu.fo.cccxlviij. ¶ Quarto premitto qđ dictus dardeti erat diffamatus qđ cõtractus vſurarios facere ꝯſueuerat ob qđ fuit intitulatus vt conſtat in proceſſu.fo.ccccxlij. Et cõpoſuit. ¶ Quinto premitto qđ dicti liberi opponunt in proceſſu de dicto cõtractu vſurario per modũ exceptiõis vt patet in dictis eorũ articulis exceptionalib⁹. maxime in cõcluſione ipſorũ articulorum ¶ †Et his ſic ꝓſuppoſitis veniẽdo ad declarationẽ primi dubij ſi dictus contractus poſſit dici vſurarius. ꝛ dicendũ eſt indubitanter qđ ſic: cũ in ipſo cõtractu aſſerte vẽditionis nõ interuenerit iuſtũ preciũ certũ frãcoꝝ bone monete vt ſupra in ſcđo preeuidẽtiali fuit declaratũ: q2 modicitas dicti ꝓcij centũ floreñ. cũ reachato facit preſumere cõtractũ vſurariũ: ſecus aũt ſi iuſtum ꝓcium cũ reachato interueniſſet. ita expreſſe tenet gl. cũ qua perṫrãſeũt Jo. an. ꝛ doct. in. c. cõqueſtus. de vſuris. Idẽ tenet dñs frãci. de zabarellis cardinalis florẽtin⁹ in cle. vnica. de vſu. Idẽ etiã dicit ꝛ tꝫ frater raymũdus in ſua ſum. de caſibus. in titu. de vſuris. in §. itẽ quid ſi vẽdidi. ꝛc. ad hoc aũt vt dicat iuſtũ preciũ in penſionibus collecta. xx. annorũ nõ dꝫ excedere ſortem vt dicit glo. in auẗ. perpetua. C. de ſacroſan. ecc. qđ ſecus eſt in caſu de quo hic agiẗ q2 facta calculatiõe picte pẽſiõis. xx. annoꝝ. ſolutio. xx. annoꝝ excedit dictũ preciũ. ¶ Et cũ dictus cõtractus ꝓſumatur ꝛ ſit vſurarius dictus dardeti: ꝛ per conſequens dictus claudius bonis eius heres non fecerũt fructus ſuos etiam ante reuenditionem vt dicit gl. in. c. illo vos. ſuper verbo preſumitur. in fi. de pignoribus. ideo male ꝛ indebite petit dictus bonis in dicto ſuo libello arreragia dicte penſionis: venitq; ipſe contractus tanquam vſurarius reſcindendus. iuxta petita per dictos liberos in dictis eorum exceptionibus.

‡ ¶ Ad ſcđm q̃ſitũ ſi vos dñi iudices tpales in hac curia plamẽti poſſitis ꝛ debetis de hac materia dicti cõtract⁹ vſurarij cognoſcere ꝛ eũ reſcindere. ad qđ dico inſequẽdo cõem opi. doctorũ: legiſtarũ ꝛ canoniſtarũ qđ in caſu de quo agiẗ cũ opponaẗ ꝑ ꝑte dictorũ liberorũ dictus cõtractus eſſe vſurari⁹ incidenter ꝑ modũ exceptionis qđ dictũ ꝯtctũ tanq̃ vſurariũ annullare ꝛ re-

a ſcindere debetis[a]. ita dicit ꝛ cõcludit archi. xiiij. q. iij. c. q̃d dicã ꝛ Jo. an. in cle. diſpẽdioſam. de iudi. ꝛ per Barto. in. l. titia. ff. ſo. ma. Idẽ etiã tenet hoſt. vt refert Joan. ferrarũ. qui idẽ tenet in ti. oppoſitionis cõtra iudicẽ ſuſpectũ in gloſ. iij. Idẽ etiã tenet

b ſalycetus[b] in. l. eos. §. j. C. de vſuris. Idẽ etiã tenet Bal. in ſeu. in tit. de cõtrouerſia inueſtiture. c. j. §. ſi. ꝛ iſta eſt cõis opinio doctorũ. ¶ Et cõtractus ille cõiecturaẗ vſurari⁹ ex hoc alio capite q2 ipſe dardeti cõſueuerat ꝯtract⁹ vſurarios facere vt. s. i q̃rto preeuidentiali dixi iuxta. c. ad noſtrã. de emp. ꝛ ven. ideo vos dñi de plamẽto ſm petita ꝛ cõcluſa ꝑ dictos liberos i dictis eorũ exceptiõib⁹ cognoſcere et pnũciare debetis dictũ ꝯtctũ eſſe vſurariũ ſec⁹ aũt eẽt vbi pncipaliẗ ageret ſup reuocatiõe talis cõtract⁹: tũc eñ iudex eccleſiaſtic⁹ eſſet ſol⁹ iudex cõpetẽs: vt in

a ¶ Reſcindere debetis. Si iudex ſecularis cognoſcat de. l. ſeruo.

b ¶ Tꝫ ſalycet⁹. Vid eundem ſalycetũ i. l. ſ. C. đ ſenten. q̃ ſine certa q̃titate ꝛc.

c.cū tu.eẋ de vſuris.cū ſi.Sʒ hic agiẗ principalr̃ p modū exce-
5 ptiōis.vt ſupra dixi.agiẗ ꝛc.¶†Ad tertiū queſitū ſi iur̃m dicti
Claudij aui p̃ñi dictoꝝ liberoꝝ quoꝝ ipſi ſunt hr̃des p mediā
pſonā dicti Joānis eoꝝ p̃ris obſtet in aliquo dictis liberis qḋ
videaẗ p.c.debitores.eẋ de iureiur.Sed dictū.c.debitores.non
hʒ locū in caſu de quo hic agiẗ.Primo qꝛ loquiẗ dictū.c.debito
res.in iurāte:ſed in caſu de quo hic agiẗ dict⁹ Claudi⁹ q̇ iurane
rat ſoluere dictā vſurā eſt mortu⁹ ꝛ agiẗ de p̃ſenti ꝯ liberos he
redes cū bñficio inuētarij dicti Claudij iurātis quod iur̃m nō
trāſiẗ cū effectu ad hr̃des cū ſit oīno pſonale vt dicit ꝛ tʒ Guil-
lelmus de mōte laudano in cle.vna.de iureiurando.qui allegat
ad hoc.l.heredi.ff.de pac.quē ſequiẗ Jo.and.in.c.veritatis.cir-
6 ca fi.eẋ de iureiur.¶†Scḋo qꝛ ꝯctus vſurari⁹ eſt de iure cano
nico reprobat⁹ vt in.c.j.ꝛ.c.cōqueſtus.ꝛ.c.ꝯſuluit.cū multis ſi-
mi.eẋ de vſuris.ꝛ pbaẗ in.d.c.debitores.in prin.Et ſilr̃ etiā iu-
re ciuili eſt reprobat⁹ cōtractus vſurari⁹ vt dicit dict⁹ frater ray
mūdus in dicta ſua ſum.in ti.de vſuris in.§.itē qḋ de legib⁹ ꝛc.
vbi pbat rōne ꝛ autoritate vſuras etiā iure ciuili eſſe prohibi-
tas vt ibi plene p eū.Et q̇ diceret ptinaciter qḋ recipere vſuraꝫ
nō eſſet pctm̃ mortale eſſet heretic⁹ vt in.d.cle.vnica.de vſuris.
circa fi.Jḋ cū dictus ꝯct⁹ ſit vtroqꝫ iure reprobat⁹ dicti liberi
tʒ heredes p̃nt venire ꝯ dictū ꝯctū iuratū p defunctū vt expſſe
dicit ꝛ tʒ in ſili hen.de bouenco in aut.ſacra puberū.C.ſi adver
ſus ven.in ſua repe.vbi inq̇t formalr̃ in hec v̓ba.Et ex hoc qḋ
pactū in hoc caſu in ſe nō cōfirmaẗ.Notabilr̃ inferẗ qḋ mortuo
principali paciſcēte q̇ iurauit heres ei⁹ veniēs ꝯ pactū nullatē
nus repelli pōt.Primo nō vi exceptiōis pacti cuʒ de ſe nullum
fuerit pactū ꝛ nō fuerit in ſe iur̃o cōfirmatū ꝛ nullā produxit ex-
ceptionē pacti que tranſeat in heredes eius.Scḋo nō vi iura-
menti quia cū perſona extinctum eſt cum ſit perſonale ex par-
te iurantis.extra de arbi.c.per tuas.ꝛ no.Innoc.in.c.veritatis.
extra de iureiurando.Iſta ſunt verba hen.de bouenco.in dicta
ſua repetitione in cauſa materiali in ſecūdo membro principa-
li.in fi.ibi ꝛ ex hoc qḋ pactum ꝛc.que verba hen.de bouēco be-
ne poſſunt adaptari ad caſum noſtrū de quo in hac cauſa agitur
cum contractus vſurarius ſit a iure reprobatus nec firmetur
iuramento vt probatur in.d.c.debitores.dum ibi diſponitur qḋ
vſura ſoluta repetatur quia ſi ille contractus reprobatus iura-
mento confirmaretur non repeteretur ſolutum.

7 ¶†Plus dicit Bal.vnū qḋ eſt fortius qḋ in contractibus inua-
lidis qui de iure iuramēto poſſunt conualidari de quib⁹ plene
per Bar.in.l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſſoribus.licet robur ꝛ cō
ualidatio cōtractus tranſeat ad heredes:nō tñ tranſit iuramē-
tum ꝯ heredes vt teneanẗ ſeruare cū ſit perſonale.ita dicit ipſe
Bal.in.l.nō dubiū.C.de legib⁹.Idē et dicit Jo.an.in.d.c.verita-
tis.circa fi.ḋ iureiur.Et qḋ iur̃m ſit pſonale pbat ter.l.l.gñalr̃.
circa prin.ibi:multū diſcrepat iur̃m hereditariū a pſonali ꝛc.C.
de reb⁹ cred.ꝛ de iureiurā.hinc eſt qḋ lʒ iurās ſortiatur forū ſpi
rituale rōne iuramēti vt in.c.fi.de fo.compe.lib.vj.heres tamē
8 iurantis nō ſortitur forū ex iuramento defuncti[a] nec eccleſiaſti

[a] ¶Ex iura-
mēto defun
cti.De hoc
viḋ in deci.
Rō.q.45.

ea cenſura poteſt compelli.ita dicit Innocen.in dicto.c.veritatis.ita etiam tenet Anto.de butrio.in.c.cum ſit.de foro competenti.in.v.colum.ibi inquantũ dixi.Idem etiam tenet Joan.and.in dicto.c.fin.de foro competenti.Nec obſtat ſi dicatur quod heres non poteſt venire contra factum defuncti.vt in.l.cum a matre.C.de rei vendi.quia illa regula patitur multas fallentias.vt in.l.ſi pater.C.de inoffi.dona.⁊ in.l.fina.C.de euictionibus.⁊ in aliis caſibus inter ceteros quando contractus eſt per legẽ improbatus.ex quo propterea nullus obligatur.vt.l.ſi quis inquilinos.§.ſi.ff.de leg.i.nec aliqua tranſit obligatio in heredẽ tũc heres pôt venire cõtra factum defuncti.l.quemadmodum.C.de agri.⁊ cenſi.li.xi.ita etiam ponit Bal.in.d.l.cum a matre. Sed ad hoc obſtat autẽ.qđ obtinet.C.de proba.ſed vide reſponſionem in ſingularibus meis.folio.lxxiii. ¶ Plus dico quod dictus contractus qui eſt vſurarius fuit ſimulatus:q2 de contractu vſurario fuit facta venditio.ideo ille contractus ſimulatus nõ fuit iuramento confirmatus:nec ligauit iurantem.vt dicit gloſ.ordinaria in.l.ii.C.plus valere quod agitur:quam ibi ſequitur Bal.⁊ Sali.q2 in ſimulante nõ eſt conſenſus.igitur ⁊c.Idem etiam dicit ⁊ tenet henri.de boſenco in dicta ſua repetitione in cauſa efficienti immediate in quarta illatione.Idem etiam tenet Bar.in.l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſſoribus.in quarta combinatione.Idem etiã tenet Franciſ.de zabarellis in.c.ad noſtram.de empt.⁊ ven. ¶ Et procedũt premiſſa in perſonis dictorum liberorum:maxime quia dicti liberi confecerũt inuentarium in forma iuris de eorum bonis paternis et auitis:vt conſtat in proceſſu:qua confectione inuentarii cauſante oĩa iura dictorum liberorum ⁊ heredum remanẽt ipſis ſalua ⁊ illeſa ac ſi non eſſem heredes.iuxta.l.fin.C.de iure deli.ex quibus propterea patet non obſtare dictum.c.debitores. ¶ Eſt etiã aduertendum in diffinitione dicti proceſſus circa petitiões dicti bonis in dicto ſuo libello factis contra dictos liberos. Q2 multe ex ipſis petitionibus nõ iuſtificant per apodipas per dictum bonis in dicto proceſſu productas cũ nõ fuerint recognite per dictos liberos:nec probate ſcripte aut ſignate per patrẽ dictorum liberorum. ¶ Item etiam non probat quedam membrana.xx.floreno. in fine proceſſus pro parte bonis producta:q2 ibi non eſt deſcriptus locus neq3 locus loci in quo pretenditur dicta membrana ſcripta ſiue recitata:ideo nõ probatoria.iura ſunt vulgata. ¶ Eſt etiam aduertendum ꝙ per diſcurſum dicti proceſſus non apparet de pretenſis poteſtatibus illorum qui dictũ proceſſum declarationis pro partibus hincinde conduxerunt.ideo ſi ipſe proceſſus diffiniretur ſententia eſſet ipſo iure nulla.iura ſunt vulgata.

¶ Summarium.

1 Tranſlatio iuris rei in alium vendite impeditur quando emptor vel venditor ſibi in ea aliquod ius reale reſeruauit.

2 Differre equiparatur ei quod eſt detractare.

¶ Conſilium.clxxxi.

Ex facti narratione mihi tradita ꝑ parte Joannis dayne alias drenon contra Joannẽ de fornetis emptorem reachati de quo infra fiet mentio eliciuntur dubia ſubſcripta. ¶ Primo ſi pactũ adiectum ⁊ factum inter contrahentes qđ ſi venditor vellet dictũ reachatum vendere quod dictus Joãnes dayne emptor terre preferretur ⁊ haberet ꝑ eodem pretio quo alibi reperiretur valeat vt non potuerit vẽdi dicto de fornetis niſi in

¶ Alias in a caſum. De hac materia vide. ſ. conſil.xlix.

caſum⁹ in quē dictus Joānes dayne nollet emere pro eodē ꝓcio quo reperiretur. ¶ Scd̃o ꝛ ſi valuerit dictū pactū an potuerit vēdi dictū reachatū ex eo ꝙ Joānes filius dicti Joānis dayne emptoris preſens in vēditione dicti reachati facta dicto de fornetis dixit ꝙ nolebat emere niſi prius habita conferemia cum dicto ſuo patre emptore dicte terre.

¶ Ad primū dubiū dico ꝙ illud pactū de quo. ſ. in primo dubio ſit mētio valuit:ꝛ ex illo pacto vēditor dicte terre fuit aſtrictus vendere dictū reachatū dicto Joāni dayne emptori dicte terre pre ceteris:ꝛ impedita fuit dicta alienatio fieri dicto de

1 fornetis ꝛ nō dꝫ ſortiri effectū † qꝛ qñ vēditor vel emptor ſibi reſeruat aliq̄d ius reale:vt in caſu iſto ex dicto pacto tūc impeditur in aliū emptorē tráſlatio iuris rei in aliū vēdite cōtra formā dicti pacti.per ea que dicit Bart.in.l.ſi ita quis promiſerit.§.ea lege.ff.de verb.oblig.ꝛ in.l.filiuſfamilias.§.diui.ff.de lega.j.ꝛ dictū pactū valuiſſe vt nō poſſit alteri vēditio fieri cōtra formā dicti pacti fuit iudicatū alias in curia parlamenti vt plene ſcripſi in deciſionibus ipſius curie.q.cccccclxix.

2 ¶ Ad ſcd̄m dubiū reſpondendo videtur ꝙ recuſatio dicti Joannis filij dicti Joānis dayne excuſet matonis venditores:qꝛ differre ꝛ detractare equiparātur.vt in.l.preſenti ibi:ſed ſi hoc facere detractet ꝛc.C.de his qui ad eccle.cōfugi. Contrariū tñ eſt veritas:qꝛ pater dicti recuſantis non fuit preſens nec ſibi notificata dicta vēditio que expoſt facta fuit dicto de fornetis.ideo factū filij nō nocuit patri abſenti ꝛ ignorāti.iura ſunt vulgata.

¶ Summarium.

1 Tempus ad proſequendam appellationem quādo currere incipiat.

2 Via extraordinaria non ſuccurritur ei cui poteſt via ordinaria ſubueniri.

3 Reſtitutio in integrum quando nulliter fieri dicatur.

¶ Conſilium.clxxxij.

Nobilis guigo de ſezerino nō tenetur de iure reſtituere petro mazeti pignora ſibi nobili guigoni de ſezerino in cauſam iudicati expedita per literas a domino vice iudice viſilie cauſis ꝛ ratiōibus ſub-

1 ſcriptis. ¶ † Primo qꝛ lꝫ ipſe mazeti obtinuiſſe dicatur a vobis magnifico dalphinali parlamēto reſtitutionē in integrū aduerſus omiſſionem appellādi a ſententia cōtra eū lata de qua in ſua ſupplicatione fit mentio:ipſe tñ mazeti poſt dictā reſtitutionē in integrū infra.x.dies.nec poſt appellauit a dicta ſentētia:idō illa ſnīa cōtra eū lata ad op⁹ dicti de ſezerino remanet rata ꝛ firma cū executione eiuſdem vt in.c.quo ad cōſultationē.extra de re iudi.ꝛ in.l.fi.C.de ſen.q̄ ſine certa ꝙtitate ꝓfe.ꝛ not.in.l.ad ſolutionē.C.de re.iudi.q̄.x.dies cōputant a die reſtitutiōis obtēte vt dt ꝛ tenet Pe.ia.in ti.de cōſtituta pec.libellus vbi plene tractat materiam appellationis ideo dicta pignora in cauſa dicti iudicati capta non debent dicto mazeti reſtitui. ¶ Scd̃o qꝛ in dicta cā diffinita cōtra dictum mazeti ipſe mazeti habebat ꝓcuratorē vꝫ Joannē faucherem

eſt ⁊ debuiſſet a dicta ſententia appellaſſe ſi grauatus fuiſſet licet nō eam proſequi. iuxta ea q̄ le. ⁊ no. in. l. inuitus. C. de procur. et plene per Bar. in. l. cū procurator. ff. de no. ope. nun. Et licet dictus procurator nō appellauerit nō debuit propterea cōcedi dicto mazeti in integrū reſtitutio aduerſus dictam omiſſionē. † Quia eidem mazeti ſubueniebatur ⁊ adhuc ſubuenitur via ordinaria[a] agēdi ꝯ dictū ei⁹ procuratorē q̄ eſt ſoluēdo per ea q̄ legūt ⁊ no. in. l. properādū. §. ſi. C. de iudi. Idō non potuit nec debuit dicto mazeti ſuccurri via extraordinaria reſtōnis in īegrū vbi via ordinaria ⁊ iure cōi ꝯ dictū ſuum procuratorem vt ſupra dixi dicto mazeti ſubueniri poterat. Et qd̄ nō potuerit dicto mazeti ſubueniri via reſtitutionis in integrū in caſu noſtro quia alio remedio iuris cōis ſibi ſubueniri poterat. ita dicit expreſſe tex. in. l. in cauſe. la. ij. in prin. ff. de minoribus.

¶ Tertio qr dicta reſtitutio in integrū dicto mazeti fuit nulliter facta quia nō vocato dicto de ſizerino cui⁹ intererat et intereſt: ⁊ de cuius preiudicio agebat. vt dicit tex. in. l. in cauſe. la. j. in. §. cauſa cognita. ff. de mino. ideo dicta reſtitutio in integrū haberi dz pro non facta: qr nulliter facta fuit. Et debetis vos dn̄i mei de parlamēto ius dicturi in hac cauſa procedere ac ſi dicta in integrū reſtitutio nunq̄ fuiſſet facta. Quia nullū eſſe vel nō eſſe ſeu eſſe inſufficiēter ad paria iudicātur. ita no. Albe. in propria materia in. l. ſi curatorem. circa prin. C. de in integ. reſti. pro quo inducitur. l. j. §. ſi. ff. qd̄ cuiuſq̄ vniuerſitatis. ⁊. l. quotiens. qui ſatiſd. cogantur. facit. c. j. qd̄ ibi no. Pet. de ancha. in quarto notabili. extra de his que fiunt a prela. ⁊c. vbi dicit qd̄ qn̄ contractus ſuper aliqua re initus eſt nullus: poteſt ſtatim ſuper eadem re alius cōtractus validus celebrari per eandem perſonam: qui primo nulliter contraxerat. ⁊ de ſancto gemi. in c. is qui. de procur. li. vj. ibi: ſed pone qd̄ ſubſtitutio procuratoris non valuit ⁊c. Et facit regula iuris non preſtat impedimentum: quod de iure non ſortitur effectum: ideo dicta pignora non veniunt reſtituenda dicto mazeti: ſed debet differri ordinario ſuper dictis pignoribus ex aduerſo vt dicitur fieri petita donec in diffinitione preſentis cauſe: ⁊ tūc omnibus viſis ꝯſtabit de iurib⁹ partiū. ¶ Et ſi diceret qd̄ de incēdio in ſupplicatione dicti mazeti mentionato cōſtat notorie tamen non cōſtat notorie nec aliās qd̄ tempore dicte late ſententie contra dictum mazeti per dictū viceiudicem viſilie contigiſſet dictum incendium: nec qd̄ ibi vigeret dicto tempore mortalitas prout nec etiam viguit de tribus menſibus poſt dictā latam ſententiam. vt. j. in articulis deducitur: quo medio tp̄e dictus mazeti aut dictus eius procurator poterat a dicta ſn̄ia appellare ⁊ cū non fuerit appellatū dicta ſn̄ia rata manet cū executionibus eiuſdem per ea que le. ⁊ no. in. d. l. ad ſolutionem. cū multis ſimi. ¶ Uerū quia aliqua ex premiſſis in facto conſiſtunt tradit dictus de ſizerino propoſita infra ſcripta quibus petit per dictum mazeti debite reſponderi ⁊ ſi negētur ſe ad probandum admitti circa onus ſuperflue probationis. ¶ In primis qd̄ dictus Iōānes Faucherēch procurator in dicta alia cauſa diffinita di-

[a] ¶ Uia ordinaria. Ubi auxilium ordinarium h3 locū ceſſat extraordinarium de quo vide. ſ. cōſi. cxvij.

cti mazeti eſt ſoluendo vſqꝫ ad ſummam mille floreñ. vel circa vt eſt notoriū. ¶Item qđ mortalitas de qua in ſupplicatione dicti mazeti fit mentio nō vigebat tempore dicte late ſententie nec viguit in dicto loco viſitie per tres mēſes poſt vt eſt notorium. ¶Item quod premiſſa ſunt vera notoria et manifeſta et de ipſis eſt publica vox et fama. ¶Ideo petit dictus de ſizerino ſupplicatus ꝑ vos magnificum dalphinale parlamentum ordinari dicta pignora non eſſe dicto mazeti reſtituenda: ſupplicataqꝫ per dictum mazeti fieri non debere et dictum de ſizerino licentiari cum reportatione expenſarum ⁊ alias ſibi debitaꝫ iuſticiam miniſtrari officium veſtrum implorando.

¶Conſilium.clxxxiij.

In curia parlamenti dalphinalis ventilatur quedam cauſa inter dominum priorem alemontis agentem ex vna parte et dominum ventaoni reum ex altera. In qua cauſa dictus dominus prior agit interdicto retinende poſſeſſionis ad cauſam iuriſditionis dicti prioratus in qua iuriſditione dictus dominus ventaoni turbat dictum dominum priorem in qua cauſa et ante litis conteſta. dictus dominus ventaoni tradidit libellum reconuentionalem contra dictum dominum priorem ſuper commiſſo cuiuſdam vinee quā poſſidet dictus dominus prior: quam dictus dominus ventaoni pretendit ab antiquo moveri de directo dominio eiuſdem aduerſus quem libellum reconuentionalem opponit dictus dominus prior qđ ipſe qui eſt eccleſiaſticus non poteſt reconueniri coram iudice laico. Et qđ ipſe dominus prior non poſſit in dicta curia parlamenti reconueniri tenent Pet. de bella pertica. in aut. ⁊ conſequenter. C. quomodo ⁊ quando iudex. idem Archi. in. c. vno. de cle. coniuga. lib. vj. idem tenet Iaco. de butrio. ⁊ Mar. ſalimanti. in dicta auten. ⁊ conſequenter. idem Anto. de butrio in. c. ⁊ ſi clerici. de iud. Sed contrarium tenent gl. in. c. at ſi clerici. de iudi. Inno. in. c. ij. de foro compe. Calderi. ⁊ Ioan. and. in. c. j. de mu. peti. ⁊ Barto. in dicta auten. ⁊ conſequenter. ⁊ idem Io. and. in. c. at ſi clerici. de iudicijs. idem tenet Spec. in tit. de recōuentione. §. ſed an clericus. idem tenet Hoſti. in ſum. in tit. de mutu. petitionibus. ⁊ pro hac parte inducunt aliqui doc. l. ij. §. ſed et ſi ageret. ff. de iudi. ⁊ pro hoc videtur tex. in aut. de ſancti. epiſcopis. in. §. reuerendiſſimi. ⁊ ponunt aliqui in. c. nullus. de foro competenti. ⁊ in. c. fi. de exceptioni. lib. vj. et pro iſta vltima parte qđ clericus poſſit reconueniri coraꝫ iudice ſeculari domini de parlamento pronunciauerunt de anno domini. M. cccclxxiij. de menſe maij et ordinauerunt quod dictus prior reſpondeat dicto libello reconuentionali.

¶Summarium.

1 Tempus an poſſit prorogari quod ſolet ad appellandum dari.
2 Cognoſcere quis poſſit de ſententia nulliter lata.

¶Conſilium.clxxxiiij.

In cauſa de preſenti vertente in curia parlamēti inter Ioannem bauili et heredes petri et philippi dauidis appellantes et odonem attenulphi. ⁊ heredem Guigonis bertheodi appellatos inter cetera fuit dubitatum inter aduocatos dicte partis appellantis ſuper deſertione appellationis dictorum appellantium ex eo quod ipſi non appellauerunt infra decem dies a ſententia contra eos lata: ſed pendentibus dictis decem diebus ipſe ambe partes prorogauerunt terminum appellandi vſqꝫ poſt omnes ſanctos et interim deberēt ipſe partes concordare: ⁊ ſi non poſſent concordare quod dictus bauili ⁊ conſortes poſſent appellare.

¶Si dictum

1 ¶ † Si dictū appūctuamentum prorogare potuerit dictos.x.
a dies[a] qui dant ad appellādū. Ego dixi qd nō: ēt ſi dictū appū-
ctuamētū factū fuiſſet per modū cōpromiſſi qꝛ licet cōpromiſ-
ſum ꝛ ꝯſenſus partiū poſſint prorogare fatalia vt eſt in iure no-
torū nō tñ poſſunt partes prorogare dictos.x.dies q̇ dant ad
appellandū: vt tenet dñs frāciſcus de zaba.poſt paulū de lea-
zaris in clem.quandiu.de appellationibus. Et ita etiam fuit iu-
dicatum vt ſcripſi in deciſionibus curie parlamenti.q.cxv.
2 ¶ † Sed qꝛ dicta ſnia lata ꝯ dictū bauili ꝛ ꝯſortes ex multis ca-
pitib⁹ reperitur nulliter fuiſſe lata. ¶ An dicta curia parlamē-
ti poterit de nullitate ipſi⁹ ſnie cognoſcere credo qd non quia
ipſe bauili ꝛ cōſortes egerūt tam ſup nullitate ſnie q̄ꝫ iniquita-
te: ꝛ quia appellatio p̄dicta interpoſita p dictū bauili ꝛ ꝯſortes
ſuos eſt deſerta cauſis ſupra in prin. declaratis fuit etiā deſer-
b ta nullitas[b] vt alias cōſului ꝛ plene ſcripſi ſupra in.x.cōſilio-
rum meorum: ꝛ ibi ſufficiat remiſſio.

a ¶ Dies Si decem dies qui dātur ad appellādū p̄tiū cōſenſu poſſint prorogari.

b ¶ Deſerta nullitas. ſi dſerta appellatione, deſerat nullitas ſnie vide.ſ.cōſil.x.ꝛ cōſil.ſequenti.

¶ Summarium.

1 Appellatio quando deſerta dici poſſit.
2 Iuriſditio expirat lapſu fatalium.
3 Nullitas an poſſit dici deſerta appellatione deſerta exiſtente.

¶ Conſilium.clxxxv.

Circa diffinitionem pceſſus cauſe appellatio. ver-
tentis coram dño viceballiuo vienneſiū ꝛ terre tur-
ris inter Joannē colūbi appellantē ꝛ dñam anto-
niam de talarū appellatā videnť pūcta ſubſcripta
in iure examināda p declaratione iuris ꝛ intentio-
nis dicte dñe appellate. ¶ Primo ſi appellatio dicti columbi di-
ci ꝛ pronūciari debeat deſerta. ¶ Scdo qꝛ dict⁹ colūbi p̄tendit
in pceſſu qd ſnia iudicis a quo ſit nulla an illa pretenſa nulli-
1 tas dici poſſit etiam deſerta. ¶ † Ad primā qd appellatio dicti
colūbi dici ꝛ pronūciari debeat deſerta dicēdū videtur indubi-
tanter dictā appellationē fore deſertam. qꝛ vt ex actis cauſe ap-
paret dicta cā appellatiōis nō fuit termiata ſiue diffinita infra
p̄mū fatale: nec ēt īfra ſꝫ fatale: imo qd pl⁹ eſt ipſe colūbi appel
lās nō petūt ſm fatale ſibi decerni. Et ſi petūſſet non debuiſſet
ſibi decerni cū nō alleget nec iuſtificet de aliquo p̄tēſo impedi
mēto: ideo fuit ꝛ eſt ipſa appellatio deſerta ꝛ talis pnuncianda
per tex.ꝛ ibi doc.in auť.ei qui appellat.C.de tēpo.app.ꝛ ſi vos
dñe iudex cauſe appellationis ferretis ſnīam in cā appel.pro
quacunqꝫ parte ipſa ſnia eſſet nulla tanq̄ꝫ lata a nō habēte iu-
2 riſditionem cauſante lapſu dictoꝝ fatalium: qꝛ † lapſu fatalium
c expirat[c] iuriſditio iudicis cauſe appellatiōis. ita expreſſe dicit
Bal.in tit.quo tpe miles inueſtituram petere debeat.in.§.fiñ.
idem etiā tenet de zabarel.poſt Hoſt.in cle.ſi appellationē.de
appel.in.ij.q. Nec prorogať iuriſditio iudicis ad quē ex eo qd
ambe partes pceſſerunt in cauſa appellatiōis: imo proceſſus
qui fit poſt lapſum fataliū eſt nullus per dictam cle.ſi appella-
tionem.ꝛ eſt ratio ſm glo.poſt Hoſt.qꝛ lapſus fataliū ratificat
primā ſnīam ac ſi nō fuiſſet appellatū: ita qd ſi ſnīa de facto pro
ferretur per quam infirmaretur prima ſnia. ſcda ſnia eſſet nulla

c ¶ Expirat lapſu fataliū. expirat iuriſditio iudicis appellationis de quo vide ſupra cōſil.x.

tanq̃ a non ſuo iudice lata vt.ſ.dixi.ꝛ tanq̃ cõtra rem iudicatam vt per glo.ꝛ doc.in.d.cle.ſi appellationem. Nec valet talis ſententia poſt deſertionem lata etiam ad excipiẽdum vt dicit Bal.in.d.aut.ei qui appellat. Accedant no.per canoniſtas in.c.ex ratione.extra de app.vbi dicit collectarius qđ licet Jo.an.in dicta cle.tenuerit qđ hoc caſu poteſt appellat' petere appellationem deſertam pronũciari per iudicem ad quẽ ipſe th collec.de hoc dubitat. Niſi inquit diceretur qđ iudex ad quem iuriſditionẽ hꝫ vt poſſit appellationẽ ꝓnũciare deſertã ꝛ partem appellantem in expenſis cõdemnare: vt ibi dicit collecta.

3 ¶ † Ad ſcđm ſi ex eo qđ dicta appellatio eſt deſerta cẽſeri etiã debeat nullitas deſerta[a] ꝛ credo qđ ſic cũ ſimul de ipſa nullitate cũ iniquitate fuerit actũ coꝛam iudice ad quẽ tenet Franci.de zabarel.in dicta cle.ſi appellationem.ꝛ Jo.fer.in titu.forma appellationis ab interlocutoꝛia.vt in gl.ſuper ꝟbo in his ſcriptis prouocare ꝛc. ¶ Nec obſtat ſi ſup nullitate poſſit agi vſq̧ ad.xxx.annos: vt dicit Bar.in.l.ſi oppreſſim.ff.de appel.ꝛ Saly.in.l.ꝑſes.C.quõ ꝛ qñ iudex.ꝛ faciũt no.in.l.ſicut.C.de ꝑſcrip.xxx.vel.xl.annoꝛum. Quia hoc verum ſi de dicta pretenſa nullitate nõ fuiſſet actum coꝛam iudice ſuperioꝛe ſed coꝛam iudice oꝛdinario vt fieri potuerit iuxta.l.iiij.cũ ibi no.C.de acc. ¶ Sed quia dicta nullitas fuit deuoluta ad ſuperioꝛem ꝑ appellationem illa nullitas fuit deſerta cũ appellatione vt dicũt de zabarellis.ꝛ ferrarij.vbi.ſ.ꝛ hoc de ſecũdo ꝛ vltimo puncto.

a ¶ Nullitas deſerta. deſerta appellatione deſeritur nullitas quãdo ſi intentatur cum iniquitate. de quo etiam vide.ſ.conſil.x.

¶ Summarium.

1 Legatum quod debeatur ꝛ qđ non.
2 Incluſio vnius eſt excluſio alterius.
3 Legata pia que dicantur.
4 Actus agentium ex conuentione partium legem accipiunt.
5 Notarius qualiter quis pꝛobetur.

¶ Conſilium.clxxxvj.

PRo declaratione ꝓceſſus diffiniẽdi in hac curia parlamẽti inter nobilem ioꝛdanam armuete actricem ex vna parte ꝛ nobilẽ Joannẽ pilati reum ex altera vidẽtur in iure examinãda dubia ſubſcripta pro declaratione iuris ꝛ intentionis dicti nobilis Joannis pilati. ¶ Primo ſi dicta nobilis ioꝛdana potuerit petere.ccc.floꝛeñ.auri de quib' in hac cauſa agitur ſibi legatos per nobilem Claudium garcini.cum dictum legatum pꝛetendatur factum pꝛopter quedam aſſerta merita de quibus pꝛetenſis meritis non conſtat per pꝛoceſſum. ¶ Secundo ſi dictus garcini teſtatoꝛ dictum legatum poſtea ademerit tenoꝛe inſtrumenti in pꝛoceſſu producti ꝛ inſerti.fo.lxj.
¶ Tertio ſi dictum legatum reperiatur ademptum tenoꝛe alterius inſtrumenti in pꝛoceſſu producti ꝛ inſerti.fo.liij.

1 ¶ † Ad pꝛimum dubium pꝛo deciſione ipſius pꝛemitto pꝛimo quod licet in teſtamento garcini teſtatoꝛis ex aduerſo producto non ſtat mentio quod ipſe teſtatoꝛ dictos.ccc.floꝛeñ.legauerit dicte ioꝛdane ꝓpter aliq̃ bñficia vt ꝑtẽdit accepta ꝑ dictũ teſtatoꝛem a dicta ioꝛdana legataria: ipſa tamẽ ioꝛdana [illegible]

dit dictũ legatũ ſibi factũ fuiſſe propter quedã pretenſa bñficia per dictũ teſtatoré a dicta iordana vt ipſa pretédit accepta vt p3 in rñſione per dictã iordanã facta.xj.arti.dicti Joãnis pilati incipientiũ duplicando ꝛc. Scdo premitto ꝙ per totũ dictũ proceſſum nõ cõſtat de aliquibus meritis per dictã iordanã pretenſis. Quibus ſic preſuppoſitis dicendũ ꝛ ↄcludendũ eſt dictũ legatũ non deberi cũ non cõſtat de dictis pretenſis meritis per dictã legatariã expreſſatis.argu.eoꝝ que legunt ꝛ no.per Bar.ꝛ doct.in.l.ſi forte.ff.de caſtrẽ.peculio. ꝛ facit quod dicit Bal.in.l.illud.C.de ſacro.ſan.eccle vbi dicit ꝙ ſi quis donauit cauſa pietatis ꝙ illi aſſertioni nõ ſtatur:ꝛ habẽt locũ pmiſſa non ſolũ in donationibus imo etiã in legatis cũ legatio ſit quedam donatio.l.legatũ.ff.de lega.ij.cũ ſimi. Et cũ in caſu iſto nulla interuenerint merita:nec de eis cõſtet:qꝛ de his que non ſunt ꝛ non apparent idẽ eſt iudiciũ.l.in lege.ff.de cõtrahẽ.emp. ꝛ ven.cũ ſimi.ſequit propterea ꝙ dictum legatũ non debetur:qꝛ ceſſante cauſa ꝑpter quaꝫ dr dictũ legatum factum fuiſſe:ceſſare debet effectus ipſius legati vtroqꝫ iure teſtante vt in.l.cũ principalis.ff.de regu.iur.ꝛ.in.c.cum ceſſante.extra de appel.ꝛ in.c.ꝛ ſi xp̃s.extra de iureiu.cum ſimi.ꝛ hoc de primo dubio.

¶ Ad ſcdm dubiũ ſi dictum legatũ probetur fuiſſe ademptũ.per dictũ teſtatoré tenore inſtrumẽti per dictũ pilati ꝑducti ꝛ in proceſſu inſerti fo.lxj. Et dicẽdum eſt indubitãter ꝙ ſic:qꝛ cũ in donatione quorũdã ſuorũ bonorũ ibi poſtea facta per dictũ teſtatoré ipſe teſtator ꝛ donator ordinauerit per dictũ pilati heredé ſolui legata per eũ in dicto ſuo teſtamento pro eius anima ꝛ ad pias cauſas facta videtur alia legata ademiſſe † qꝛ incluſio vnius eſt excluſio alteri⁹.ff.de leg.j.l.qđ in rerum.§.ſi quid poſt.ꝛ pro hoc eſt gl.notabilis dicẽs ꝙ teſtator nominãdo maſculos excludit filias a ſucceſſione in.c.raynaldus ſuper verbo maſculis.extra de teſtamen. † Nam legata pia dicunt que relinquuntur eccleſiis ꝛ pauperib⁹ ſec⁹ ſi aliis perſonis puta vxori amicis vel vicinis vt dicit Jo.an.in addit.Spe.in tit.de inſtru.edi.in.§.nũc vero aliqua.§.ad pias cauſas.idẽ legatũ ex aduerſo petitũ fuit adẽptũ ꝑ dictũ teſtatorem ſaltim tacite. Et valuit talis tacita adẽptio cũ nõ fuerit facta ad pias cauſas:qꝛ legata nõ ſolũ poſſunt adimi expreſſe imo etiam tacite:et valet ademptio legati facta etiam ex tacita mente teſtatoris per text.cum gloſ.notab.ſuper verbo nuda voluntate.ibi:ſed dicta legata reuocantur tacita voluntate preſumpta priori voluntati contraria ꝛc.vt in.l.iiij.in.§.finali.ff.de adimendis legatis. Et hoc de ſecundo dubio.

¶ Ad tertium dubiũ ſi per aliud inſtrumentũ inſertum fol.liiij.fuerit etiã dictum legatum ademptũ.circa hoc dicendum eſt ꝙ ſic. Et non ſolum tacite:imo expreſſe ibi et ſi que alia legata in dicto teſtamento quouiſmodo fecerit ꝛc.

¶ Et ſequitur ipſe reuocat ꝛ annullat in quo quidem inſtrumento ipſe teſtator tantummodo ſibi reſeruauit legata pia alia reuocando prout de iure facere potuit ꝑ totũ illũ tit.ff.de adimẽ.legatis. ¶ Nec vacillat fides dicti inſtrumenti ꝑ quaſdam depoſitiões quorũdam teſtiũ.fo.xxxiiij.ꝛ.xxxv.examinatorũ ꝑ certos arbitratores:qꝛ illi aſſerti arbitratores nullã poteſtatẽ habebãt examinãdi ipſos teſtes tp̃e eorum examinationis. Jmo expirauerat eorum poteſtas quia in compromiſſo ex aduerſo producto folio.xxvij.verſo.fuerat inter dictas partes expreſſe actum ꝛ conuentum quod dominus Joãnes moteri deberet facere dictum compromiſſum ratificari per dictam nobilem iordanam eius matrem durante compromiſſo quod nõ fecit:ſed diu poſt ꝑ duos annos ꝛ vltra vt patet in ꝓceſſu.ideo geſta ꝑ eos nõ valuerũt qꝛ ipſi aſſerti arbitratores debuiſſent ſeruaſſe qđ inter dictas ꝑtes fuerat actũ.l.ſemꝑ in ſtipulationibus ꝛ ceteris cõtractib⁹.ff.de re.iur. † qꝛ ex cõuẽtione partiũ actus agentium legem accipiunt ꝛ regulant:vt in.l.ij.C.de actio.ꝛ obli.cum ſimi.ꝛ qꝛ ipſi arbi

ſratores formā dicti cōpromiſſi nō ſeruauerūt: ideo geſta per eos vitio nullitatis ſubiacēt iuxta. l. diligēter. in prin. ff. mādati. ꝛ faciunt nota. in. c. quo ad conſultationē. extra de re iudi. Nec obſtat ſi fuerit factū aliud cōpromiſſum inſertū. fo. xxx. q2 illud ſcd̄m cōpromiſſum fuit factū cū clauſulis ꝛ ꝑmiſſionibus in primo cōpromiſſo expreſſatis. Ideo dicta examinatio dictorū teſtiū vitio nullitatis ſubiacet ꝑ iura ꝑallegata: ideo plena fides eſt adhibēda dicto inſtrumento inſerto in preſenti ꝓceſſu. fo. liiij. ¶ Eſt etiā attēdēdū ad maliciā dn̄i Joānis moteri qui cernēdo velle inualidare fidē dicti inſtrumenti ſubornauit corā dictis arbitratorib⁹ Guigonā appellātē: vt deponeret ſe nō fuiſſe p̄ntem in dicto inſtrumēto vt ipſa guigona poſtea cōfeſſa fuit vt de ipſa ſubornatione deponit nobilis petrus de ſizerino: in hac cā poſtea iudicialiter examinatus. fol. lxxj.

5 ¶ Eſt etiā attēdēdū qd̄ claudi⁹ de vinca notarius qui dictū inſtrm̄ adēptiōis dicti legati recepit erat bonus ꝓbus ꝛ notari⁹ legalis qui tp̄e eius vite inſtra vt notarius recipiebat ꝛ ad eū tanq̄ ad verū notariū recurrebat publice vt deponunt teſtes dicti nobilis Joannis pilati examinati ſup. xxj. ſuorū articulorū incipientiū duplicādo ꝛc. ꝛ que depoſitiones teſtiū ſunt ſufficiētes ꝛ valide ad ꝓbandū ip̄m Claudiū de vinca fuiſſe notariū tēporibus ei⁹ vite ꝛ mortis abſq; exhibitione ſui tituli notariat⁹ vt ponūt doc. in. c. ſi ſcripturā. extra de fi. inſtr. vt dicūt qd̄ ſi cōtra notariū opponat qd̄ nō eſt notari⁹ ſi viuat dꝫ ꝓducere titulū ſuū: ip̄o vero mortuo ſufficit ꝓbatio fame ꝛ reputatiōis. ¶ Et poſito ꝛ nō cōceſſo qd̄ dictū inſtrumētū receptū ꝑ dictū claudiū de vinca nō eſſet ꝓbatorium adhuc remanet aliud inſtrumentū receptum per valētinum bacquellerij notariū quondā inſertū in ꝓceſſu. fo. liij. in quo prio fuit dictū legatū adēptum: vt plene dixi ſupra circa ſcd̄m q̄ſitum: ideo quoquomodo dicta pars aduerſa vertat mātellum clare apparet ꝛ conſtat dictū legatū ex aduerſo petitū fuiſſe per dictū teſtatorē adēptum: ꝓpterea peti nō poſſe virtute dicti inſtrumēti receptí ꝑ dictum Claudium de vinca notarium quondam inſerti in proceſſu. fol. lxj. aut ſaltim vigore alterius inſtrumenti recepti ꝑ dictum quondam valentinum bacquellerij inſerti in proceſſu. fo. liij.

¶ Conſilium. clxxxvij.

CRedo ſentētiam eſſe proferendā ꝓ parte franceſie relicte Joannis meyſonerij ree in hac cā. Quia licet in teſtamento ex aduerſo producto contineant verba qd̄ de vno ad alium hereditas teſtatricis deueniat: attamē ipſa rea nō tenet dictā hereditatē reſtituere parti agenti ex vi alicuius ſubſtitutiōis comprehenſe in dictis verbis. Nam dicta ſubſtitutio dicitur breuiloqua ſeu reciproca. l. lucius. ff. de vulga. vbi Bart. ſecunda queſtio dicit quod ſi quis inſtitutis heredibus dicat ſi quis eorum deceſſerit volo bona mea ad aliū ꝑuenire qd̄ hec ſubſtitutio eſt breuiloqua. Nā verbū veniat eſt cōe vt no. Bar. in. l. cēturio. ff. eo. ti. ꝛ in dicta. l. luci⁹ ſubſtitutio cuius breuiloqua facta imparib⁹ ꝑſonis nō cōtinet fideicōmiſſariā ſubſtitutionē ſed dūtaxat vulgares: cōtinet aūt ꝛ dūtaxat fideicōmiſſoriā quādo breuiloqua eſt facta in codicillis: vt in. l. ſceuola. ff. ad trebellia. vel qn̄ cū ipſa ſubſtitutione breuiloqua facta eſt mixta cōpendioſa: vt q2 poſitum fuit verbū quādocumq; vt tenet Bar. in dicta. l. lucius. in. iij. q̄one principali. iō in verbis ſubſtitutionis cōtente in teſtamēto dicte teſtatricis nō fuit cōprehēſa fideicōmiſſoria virtute cuius agit Joanna actrix ad reſtitutionē dictorū bonorum ꝛ hereditatū: vt dicit Bar. in dicta. l. luci⁹. ibi: vtrū ſubſtitutio breuiloqua facta per hec verba vos inuicem ſubſtituo. ꝛc. ¶ Et quod ſubſtitutio breuiloqua contineat tantummodo vulgarem ſecundum numerum perſonarum probatur in. l. nam hoc iure. ibi: ꝛ ſi. ꝛc. ff. de vulga. ideo male agit dicta actrix.

¶ Summarium.

1 Poſſeſſio in beneficialibus abſq; noua apprehenſione in ſucceſſorem continuatur.
2 Reus non condemnatur niſi probetur id qđ per actorē petitur.
3 Juramentum defertur ſemplene probanti.

¶ Conſilium.clxxxviij.

In materia reintegrande poſſeſſionis de qua in hac cauſa agitur obtinere debet indubitāter dñs Joānes eymerij rector capelle ſancti antonij in ꝓceſſu mentionate. Super annua preſtatione.xv.ſeſtariorū tam frumēti ꝙ auene in libello dicti actoris declaratorū qꝛ ipſe actor probauit duo extrema in materia dicti interdicti neceſſaria videlicet poſſeſſionē ſeu quaſi ex parte ſui ⁊ ſpoliationē ex parte ptis rec. probauit nāq; ipſe actor fuiſſe in poſſeſſione ſeu quaſi dictā annuam preſtationē ꝑcipiendi a dictis reis tam ꝑ ſe ꝙ eius ꝑdeceſſores vt ꝓbat ipſe actor depoſitionibus ſuoꝝ teſtiū.videlicet.ij.iij.iiij.v.vj.vij.⁊.viij. Et ꝓdeſt dicto actori poſſeſſio dñi Joānis iorice ⁊ alioꝝ ꝑdeceſſorū rectorū dicte capelle etiā ſi ipſe actor nunꝙ
1 fuiſſet in dictā poſſeſſione † quia in beneficialibus continuatur
a poſſeſſio[a] in ſucceſſorē etiā abſq; noua apprehenſione: vt plene per Bar.in.l.cū heredes.in ꝑin.ff.de acqui.here.⁊ in.l.j.§.fi.ff. eo.titu.qui Barto.allegat Inno.in.c.in officijs.de teſta.

¶ Sed reſtat videndū ſi dicti teſtes videlicet.ij.iij.iiij.v.vj.⁊.vij. qui non deponunt de certa ſumma ſiue quantitate bladi ſoluta tā dicto actori ꝙ eius ꝑdeceſſorib9 ſufficiēter deponāt pro ſnīa ferēda ꝓ dicto actore. Pro cui9 queſiti deciſiōe hic recito queſtionē aureā dñi Bar. qui ꝗrit aliquis agit ex mutuo cōtra titiū petēdo titiū reū cōdēnari ad ſibi ſoluendū.c.quos ipſe mutuauit ipſi reo: teſtes actoris deponūt de numeratiōe pecunie reo
2 facta: ſed nō deponūt de quantitate. ipſe do. Bar. dicit † qđ reus nō venit cōdēnandus qꝛ nō ꝓbatur certa quantitas petita per actorē. Sed ipſe dñs Bar. ibi ſubiungit aliū caſum ſufficiēs ad materiā de qua in hac cauſa agit. Et dicit qđ ſi per ꝓceſſum appareat aliqua cōiectura de certa quātitate quod iudex debebit ſup quātitate ſiue ſumma deferre actori iuramētū: ita dicit ipſe dñs Bar.in.l.admonēdi.ff.de iureiu.in ſua repetitiōe. ⁊ allegat ipſe Bar.pro hoc.c.ex literis.extra de iureiu.vbi hoc reprobat. Et cū de certa quantitate dicte annue ꝑſtationis appareat depoſitione ſeptimi dicti teſtiū actoris qui deponit de certa quātitate ſolui cōſueta dicto actori ⁊ ei9 predeceſſoribus ſequitur ꝑpterea iuramētū in ſupplementū ꝓbationis dicto actori eſſe deferendū ⁊ ſnīam inde ferendā iuxta in ſuo libello petita inſequēdo opi. Bar. que cōprobat in.d.c.ex literis. etiam qꝛ iuramentū ſuccedit in locū ꝓbationis teſtium et inſtrumentorum.
3 in.l.in contractibus.§.illo.C.de fide inſtrumentorum.† Et facit regula communis quod ſemiplene probanti: vt in caſu iſto defertur iuramentum.in.l.bonefidei.C.de iureiurando.

a ¶ Poſſeſſio. ꝯtinuat. i ſucceſſorē de quo in d ciſio. parla. q.ccclvj.

¶ Cum etiā per actorem ꝓbetur ſpoliatio: quia ipſi rei in litis cōteſtatione negauerunt narrata in dicto libello: ex qua dene

gatione cauſatur ſpoliatio:vt in.c.querelam.de elec.Ad idem
etiã ꝓbatur turbatio poſſeſſionis ꝑ contradictionẽ in iudicio
a factã[a] vt voluit Bar.poſt Dy.in.l.ſi prius.in.v.oppoſitiõe.ff.de
noui ope.nun.ꝛ ſpe.in titu.de actione ꝛ petitione in.§.ſupereſt.
verſi.quare ſequitur propterea ſniam fore pro dicto actore pro-
ferendam:cum ipſe probauerit duo extrema ad obtinendum in
hac materia poſſeſſorũ reintegrande poſſeſſionis.

a ¶ In iudicio factã. vide q̃ hoc in ſing. meis. fo. cclxxiij. verſo.

¶ Summarium.

1 Generi per ſpeciem derogatur.
2 Princeps contra ius poſitiuum diſpenſare poteſt.
3 Princeps non preſumitur velle iuri tertij derogare.

¶ Conſilium.clxxxix.

Circa queſtionem de pñti vertẽtẽ in curia parlamen-
ti dalphi.inter dñm guillelmum feyſani ex vna pte
ꝛ petrum poytier ex altera ad cãm capellanie ſan-
cti vincẽtij in eccleſia beate marie grationopolis
fundate cuius collatio ꝛ oĩmoda diſpoſitio dicitur
pertinere domino noſtro regi dalphino ex indulto apoſtolico
vel ex longiſſima poſſeſſione ſeu quaſi tanq̃ patrono ipſius ca-
pelle. ¶ Videtur primo q̃ collatio facta per vicarios ſpñales
regios videlicet per dñm officialem grationo.ꝛ dñm claudium
de ſizerio canonicũ dicte eccleſie:quia dñs noſter rex dalphi-
nus in eorum vicariatu mãdauit di·tã capellaniã ꝑ dictos vi-
carios conferri dicto petro poytier dũ vacaret per mortem dñi
Joãnis fabri.ꝛ ſic fuit illius vicariatus captatorius inducens
votũ captãde mortis:ideo collatio per eos facta dicto poytier
fuit nulliter ꝛ indebite fctã.iuxta.c.ij.de cõceſ.prebẽ.ꝛ.c.ne ca-
ptande.de prebẽ.li.vj.cũ ſi. ¶ Itẽ etiã nõ valuit collatio de di-
cta capellania facta dicto feyſani per dñm gubernatorẽ dalphi-
nalem noĩe dalphini duobus reſpectibus.Primo q2 dñs noſter
rex añ mortẽ dicti dñi Joãnis fa.mãdauerat dicto dño guber-
natori quatenus dictã capellaniã cõferret dicto feyſani dũ va-
caret vt atteſtat in proceſſu dictus dñs gubernator.Unde non
valuit etiã collatio facta dicto dño feyſani cũ eodem morbo la-
boret ſicut alia collatio facta per dictos vicarios.Secundo q2
licet ipſe dñs gubernator vt gerens vices dñi noſtri dalphini
in hac patria dalphinali potuiſſet conferre dictã capellaniam
nomine dalphini:tamẽ ex ſpeciali vicariatu cõceſſo dictis duo-
bus vicarijs derogatũ fuit reſpectu huius collationis poteſta-
ti dicti dñi gubernatoris per text.in.c.dudũ.de preben.lib.vj.et
1 facit regula iuris † q̃ generi per ſpeciem derogatur ideo vi-
detur per premiſſa neutri dictarum partium ius competere in
dicta capellania:etiã quia in collatiõe beneficiorum requiritur
ſpeciale mandatũ.Conſidero tamen circa hoc q̃ dictus poy-
tier poſt collationẽ ſibi factã ꝑ dictos duos vicarios obtinuit
a dño noſtro rege dalphino nouam prouiſionem:in qua noua
prouiſione dñs noſter rex ratificat collationẽ dicto poytier fa-
ctam ꝛ de nouo ſibi contulit ex qua noua prouiſione fuit ius
2 queſitum dicto poytier in dicta capellania:† q2 pñceps poteſt
diſpenſare ꝛ prouidere cõtra ius poſitiuum.vt dicit text.in ca.
propoſuit.de conceſſione preben.et not.Innoc.in.c.paſtoralis.

de offi.deleg.Et ſi dicat qđ poſtea ipſe feyſani obtinuit alias
lr̃as a dño nr̃o rege derogatorias noue prouiſiõi dicti poytier
3 iſtud non videtur obſtare iuri iam queſito dicto poytier.⁊cui
iuri tertiũ princeps non preſumitur velle derogare vt in.c.duo
dũ.de priuilegiĩs.⁊ de ꝯſuetudine.c.cũ dilectus.⁊ habet in de
ciſiõib᷒ rote.q.cccxxxvij.Ideo credo qđ poſſeſſio dicte capella
nie dꝫ adiudicari per hanc curiã dicto poytier.Alia etiã rõne qꝛ
quaſi vnũ bñficiũ cõfertur duobus eadẽ die vt in caſu iſto ille
prefert qui primo habuit poſſeſſionẽ ꝓut habuit dici᷒ poytier
vt probat tex.in.c.duobus. in.§.fi.de reſcrip.lib.vj.vel ille qui
hꝫ collationẽ a ſuperiore vcꝫ papa vel eius legato:⁊ non ille q̃
hꝫ ab inferiore vcꝫ ab ordinario in.c.ſi ab apoſtolica ſede. de
ꝓb.li.vj.qđ facit pro dicto poytier qui habuit dictã nouã proui
ſionẽ a dño nr̃o rege.⁊ ita fuit lata ſnĩa i ꝑlamẽto ꝑ dcõ poytier
⁊ ſibi adiudicata poſſeſſio dcẽ capellanie de menſe april. 473.

Conſilium.cxc.

Paſqueta filia Petri charbonelli filij predefuncti petri charbonelli teſtatoris obtinet primum gradũ ſuitatis dicti teſtatoris eius aui paterni. Nam nepos ſeu neptis ex filio predefuncto ſunt in numero ſuoꝝ heredũ.inſt.de ſucceſ.ab inteſtato.in §.ita demum.Et idem cenſendũ eſt in eis qđ in filio.vt not.glo. in.l.ſi pater. C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.factis. Et talibus nepotibus debet legitima ſicut deberet filiũs.vt in au᷑.de triẽte ⁊ ſemiſſe.in.§.ꝓhibem᷒.in fi.et.§. neq̃.coll.iij. ideo dicte paſquete debet legitima in bonis dicti Petri eius aui pr̃ni:qꝛ priuari non potuit.l.olmodo.⁊.l.qm̃ in priorib᷒.⁊.l. ſancimus.§.cũ aũt.C.de inoffi.teſt.Imo plus dicit Ioã.fer.qđ teſtm̃ aui erit nullũ niſi ipẽ in aliquo inſtituat filium ex filia.ita dicit ipſe ferrarũ in tit.forma libelli in quo petit hereditas ex teſtõ.in gl.ſup verbo actualr̃ ⁊c. Et legitima dicte paſquete eſt triẽs olm bonoꝝ dicti ei᷒ aui paterni attẽto qđ dicta paſqueta eſt ſola nec eſt alius nepos vel fili᷒.vt in aut.nouiſſima.C. de inoffi.teſtõ.⁊ hoc incluſis tribus floren. per dictũ auũ eius paſquete in ſuo teſtamento relictis.

Summarium.

1 Dominium directum preſcribi non poteſt.
2 Preſcriptio currit aliquando contra ignorantem.
3 Ignorantia eſt iuſta cauſa reſtitutionis concedende.

Conſilium.cxcj.

Poſſet dici prima facie qđ libelli cõmiſſi delatus per
dñm mote contra petrũ villaris poſſet ſubſtineri ⁊
4 locum hr̃e dictũ commiſſum[a] qꝛ dñs de alerijs q̃ bo
na in dicto libello declarata et petita abergauit
Ioanni carrerij recepit maiora introgia reſpectu cẽ
ſus annui per eũ retẽti:q̃ cẽſus annu᷒ eſt multum exigu᷒ ⁊ in
trogia nimis exceſſiua.id ille cõtract᷒ poti᷒ ſapere videret vẽ
ditionẽ ꝙ abergamẽtũ:id carere dn̄t dci dñs de alerijs ⁊ carre
rij dictis bonis ⁊ dn̄t ipa bõa reuerti ad dcm̃ dñm de mota dñꝫ
directũ.per tex.in.§.caludis.de ꝓhi.feudi aliena.ꝑ fred.in feu.

[a] Dictũ cõmiſſũ. ꝙ materia.§. caludis. de qua materia etiã vide.ſ.conſ. cxxiiij.in ꝓmo dubio.

Sed circa hoc q̄rendū eſt ſi dictus Petrus villarū reus poſſet tueri exce-
ptione preſcriptionis aduerſus dictū dn̄m de mota actorē cōſiderato qđ dicti
carrerij ꝛ villarꝫ dicta bona ĭ dicto libello petita tenuerūt ꝛ poſſederūt.xxxvij.
annis vt colligit ex proceſſu p̄nte vidēte ꝛ ſciēte dicto dn̄o de mote.ꝛ vr̄ qđ nō
habeat locū preſcriptū per ea q̄ habent ꝛ no.et ibi:Cy.C.de p̄ſcrip.xxx.vel.xl.
1 annoꝝ:†qꝛ directum dn̄ium nō videt poſſe preſcribi per tex.in.l.cū notiſſimi.
in fi.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.annoꝝ. Sed cōtrariū puto qđ imo locū habeat
dicta preſcriptio cōtra dictū dn̄m mote cū dn̄s de alerijs tradendo dicta bona
dicto carrerij de ſuo p̄cſo directo dn̄io interuerterit poſſeſſionē dicti dn̄i mote
dn̄i directi.Et cū ipſi carrerij ꝛ villaris ſucceſſiue vnus poſt alium dicta bona
tenuerint.xxx.annis.ꝛ vltra ipſi legitime preſcripſerūt.ꝛ.l.ſicut.ꝛ in.l.cū notiſ-
ſimi.C.de p̄ſcriptiōe.xxx.vel.xl.annoꝝ.ꝛ ita tꝫ gl.i.d.l.cū notiſſimi.l.§.fi.ĭ gl.fin.
2 †Et ſi dicat qđ dictus dn̄s mote ignorauit dictā alienationē ſiue dationē in
emphyteoſim factā per dictū dn̄m de alerijs dicto carrerū/iſtud non obſtat.
Primo qꝛ dictus dn̄s mote ſemper fuit p̄n̄s ꝛ ſemꝑ vidit dicta bona poſſide-
ri per dictū carrerij ꝛ villaris.Tum etiā qꝛ ꝯtra ignorantē currit p̄ſcriptio.l.fi.
3 C.de p̄ſcrip.longi tp̄is. †Et ſi dicat qđ ignorātia eſt iuſta cā ꝯcedēdi in inte-
grū reſtitutionē aduerſus lapſum tp̄is etiā in maiore vt plene per Angelū de
are.q̄ ita dicit ꝛ tꝫ inſti.de act.in.§.ſi quis agēs.in.xiij.col.ibi.pōt etiā dictū be-
neficiū ꝛc.ꝛ eſt gl.in.l.ſi ſit cōſtituta.ꝛ in.l.ſi partē.ff.quēadmodū ſeruit⁹ amit-
tatur.ꝛ Cy.in.l.j.C.de bonis maternis.Sed ad hoc reſpōdet primo qđ dictus
dn̄s mote nō ignorauit qđ dicti carrerij ꝛ villaris poſſiderēt dicta bona ꝛ preſu-
mitur ſciuiſſe cū ſemper fuerit in patria p̄n̄s.Tū qꝛ dictus dn̄s mote nō igno-
rabat quin dicta bona mouerent de ſuo directo dn̄io qꝛ dn̄s de alerijs eidēmet
dn̄o mote actori recognouerat:ideo nullo mō pōt allegare ignorantiā quin lo-
cū habeat dicta preſcriptio.Nec aduerſus eā pōt petere reſtitutionē in integrū
per premiſſa.Etiam qꝛ poſt cōpletā preſcriptionē lapſi ſunt quatuor anni poſt
quorū lapſum etiā maior nō pōt petere reſtitutionē in integrū iuxta ea que le.
ꝛ no.in.l.fi.C.de tēporibus in integ.reſt.petē.Et ſi ita eſſet qđ dicta bona ven-
dicarentur a dicto villaris reo dictus dn̄s de alerijs teneretur dicto reo ad in-
tereſſe vt dicit glo.in dicto.§.calidis.

Summarium.

1 Emphyteota rem vendens emphyteoticam ꝛ reemens illaꝫ an incidat in commiſſum.
2 Alienans rem emphyteoticariam quare non poſſit purgare moram.
3 Nullitas contractu excuſat a cōmiſſo.
4 Alienatio non dicitur niſi traditio ſequatur.

Conſilium.cxcij.

Ex facti narratione mihi tradita duo dubia eliciuntur in iure exa-
minanda.Primo ſi emphyteota vendat rem emphyteoticariam
irrequiſito dn̄o ꝛ poſtea eam reemat ꝛ repetat excuſetur a cōmiſ-
ſo.Secūdo ſi res emphyteoticaria alienetur:an ipſe contractus
ex aliquo caſu null⁹ excuſet a cōmiſſo cauſante nullitate ꝯtract⁹.
1 †Ad p̄mū dubiū p̄ceptor me⁹ dn̄s Joānes de graſſis iſtā q̄nē
mouet in.c.ſi q̄s p̄ſbyteroꝝ.de re.eccl.nō alie.ꝛ ibi d̄r al̄s ꝯſuluiſſe ꝛ obtinuiſſe
qđ hoc caſu emphyteota excuſet a ꝯmiſſo.ꝛ idē dicere vr̄ Spe.ĭ ti.de locato.§.
nūc aliqua.ꝑ hac opi.pōt adduci iuxta l.c.potuit de locato.ꝑ verba ibi:niſi ce-
leri ſatiſfactione ꝛc.Et lꝫ iſta opi.ꝓcedat de equitate tn̄ de rigore iuris videret
dicēdū ꝯtrā qđ imo res ſit cōmiſſa ꝛ apta.ꝛ in hac opi.fuit Albe.de roſa.l.j.pte
ſtatutoꝝ.q.lxxxvij.idē et tenuit Dy.vt refert ipſe Albe.vbi.ſ.ꝛ Jo.fab.inſti.de

emp.ꝛ vēdi.in p̄n.ibi ſuppoſitis dictis ꝯſuetudinib⁹ per modum quē dixi ꝛc.er go eis ceſſantibus ſecus eſt.ꝛ facit glo.in.c.imperialem.in.§.j.de p̄hi.feu.alie na.per frede.idē ēt ꝫ Bar.in.l.ſequit.§.itē labeo.in fi.apparat⁹.ff.de vſucap.et idē Bar.in.l.ſi q̄s libellos.C.de appel.idē ꝫ gl.in.c.q̄d ſicut.de elect.q̄ ēt rñdet ꝯtrarijs.ꝛ bñ facit.l.q̄dā teſtō.ꝛ.l.rappa.la.ij.ff.de fideicōmiſ.libe.ꝛ iſta eſt cōis opi.vt dicit Jmo.in.d.c.potuit.in ſua repetitiōe.Et iſtud vr̄ expreſſum in re feu dali in.c.j.de ꝯtrouerſia feudi inter dn̄z ꝛ emptorē.ꝛ in.c.j.q̄d iuris ſi vaſallus
2 poſt aliena.recupauit feud.facit ēt tex.in rōne ſui.in.l.j.§.ſi rē.ff.depoſiti.† Et p hac pte adduco duas rōnes p quas alienās nō poſſit purgare culpā in re em phyteoticaria:qꝛ illa culpa fuit facta in faciēdo ergo impurgabilis eſt.l.ſi ſer nuꝫ.§.ſequit.ꝛ ibi no.doc.ff.de ꝟb.obli.Niſi culpa eſſet ſucceſſiua.l.ſi in lege.§. colonus.ff.locati.vel niſi ex tali culpa actio ſit ſolū prodita ad intereſſe:qꝛ tūc ex purgatione deſinit intereſſe merito ergo admittit:ꝛ iſte eſt caſus in.l.ex hoc edicto.§.j.ff.de ali.iud.mu.cā facta.fallit etiā in alūs caſib⁹ q̄ videant̄ p Bar.in l.ꝯtra ea mēte.ff.de fur.ꝛ in caſu.d.c.ſi q̄s preſbyterorꝫ.Scd̄a rō qꝛ quotiēſcūq̄ pena imponit̄ ipſo iure qꝛ tūc lex dꝫ ſtatim cōmiſſa culpa feciſſe executionē nō pōt purgari.l.ſi is cui.ff.de leg.ij.ꝛ no.Bar.in.l.ſi inſulā.ff.de verb.obli.in.iiij.ꝛ v.q̄onibus.ideo in.l.ſi q̄s maior.C.de trāſac.vbi imponit̄ pena ipſo iure nō ad mittit̄ purgatio:de quo etiā tetigi in tractatu quē feci in materia.d.l.ſi q̄s ma ior.❡ Etiā alia rōne qꝛ iuſm impedit purgationē ſm Bar.in.d.l.ſi inſulā.ꝛ dixi in dicto meo tractatu.❡ Cū ergo pena cōmiſſiōis imponit̄ ipſo iure vt no.in.d.l. fi.in fi.C.de iure emphy.merito nō admittit̄ purgatio.❡ Sed q̄d rñdebit̄ ad.c. potuit de locato:vbi nō ſoluēs canonē poteſt morā purgare ꝫ ſm cōem opi.ca dat ipſo iure.ſed pōt dici q̄d ibi loquit̄ in nō ſoluēte canonē:ꝛ ſic culpa eſt in nō faciēdo hic aūt loquimur i alienāte ꝛ ſic i faciēte vbi eſt maior culpa vel aliter poſſet dici q̄d per teſtationē ſolutiōis lex nō facit executionē anteq̄ dn̄s decla rauerit volūtatē ſuā ꝛ interim pōt mora purgari.Sed aduertendū q̄d Saly.in d.l.fi.C.de iure emphy.ꝫ idē in alienante vt nō cadat niſi dn̄o volēte.ideo ipſe Saly.ibi diſtinguit an ante declarationē volūtatis recuperet rem emphyteoti
3 cariā alienatio vel poſt ꝛ hoc de primo.❡ † Ad ſcd̄m queſitū videtur dicenduꝫ q̄d nullitas ꝯtract⁹ excuſet a cōmiſſo vt determinat Bar.in.l.ij.C.de epiſ.aud. qꝛ verbū vēditiōis abſolute prolatū nō cōprehēdit vēditionē nullā arg.no.in.l. quarta.§.condēnationē.ff.de re iudi.facit.l.alienationē.ff.de verb ſig.ꝛ pro hac opi.facit.l.ea quidē.C.ſi mācipiū.ita fuerit alie.ꝛ.l.ꝯtinuus.§.qꝛ.ff.de verb.ob.ꝛ l.filiū.§.ſi q̄s bonorꝫ.ff.de leg.p̄ſtā.cū ibi no.per Bar.dicēte q̄d ſi ſtatuto caueat q̄d ſi quis fecerit ceſſionē nobili puniat in.x.ꝛ ſi quis fecerit ceſſionē inutilē nō punit̄ vt ibi dicit Bar.❡ Sed aduertendū eſt circa hoc qꝛ vr̄ caſus in ꝯtrarium in.l.ſi quis legatū.in prin.ff.ad le.cor.de fal.vbi dicit̄ in penā falſi incidere etiā eū qui aſcribit legatū q̄d eſt inutile vel factū in teſtō inutili.Jtē facit tex.forti ter in.c.q̄d in dubijs extra de renūcia.facit etiā q̄d dicūt Bar.ꝛ doc.in.l.vbi pa ctū.C.de trāſac.vbi dicūt q̄d pena legis cōmittit̄ ex ſola ꝯtrauētiōe facti ꝫ non tenuerit factū.idē etiā voluit gl.in.l.nemo martyres.C.de ſac.ſan.ecc.Jdeo pe na.d.l.fi.C.de iure emphy.videt̄ debere habere locū ex ſola facti alienatiōe po ſito q̄d alienatio ſit nulla:de quo etiā tetigi in deciſione parlamēti.q.cccccxc.
4 ❡ † Et premiſſa dico pcedere ſi realis traditio interuenerit rei vēdite qꝛ aliter nō committeret̄ vt dicit Spe.in ti.de locato.in.§.nunc aliqua.verſ.xxv.ꝛ.xxvj. ꝛ hoc probat̄ in.d.l.fi.ibi dum dꝫ in aliū trāſferre.etiā qꝛ ante traditionem non eſt vēditio perfecta.iuxta.l.traditionibus.C.de pac.nā verba cum effectu ſunt accipiēda.l.iij.§.hec aūt verba.ff.q̄d quiſq̄ iuris.ꝛ hoc ꝫ de Butrio l.c.potuit. de locato.❡ Sed qꝛ in inſtrumēto vēditionis eſt ꝯſtitutū ſiue precariū videtur

qđ illud operetur verā traditionē per.c.literas.extra de tēpo.ordinando.qꝛ conſtitutum vel precarium transferunt dñium ꝛ poſſeſſionem abſqꝫ alia reali traditione iuxta.l.qđ meo.ff.de acqui.poſ.Et no.Spe.in tit.de emp.ꝛ vendi.§.j.ver. Sed quid ſi in inſtrumēto.Aliū etiā effectū operat̄ ꝯſtitutū:qꝛ per ꝯſtitutū ſiue precariū tollit̄ actio ex empto vt dicit ꝛ tenet gl.in.l.ab emptiōe.ff.de pact.vel actio ex alio contractu deſcēdens.vñ male agit actiōe ex ꝯtractu ſublata:quia imo talis agens debet agere rei vendicatione.de iſta materia precarij etiam tetigi in deciſionibus parlamenti.q.cj.

¶ Summarium.

1 Contradictor legitimus debet audiri vbi miſſio in poſſeſſionem bonorum petitur.
2 Iudex grauiter procedere debet contradictore apparente.
3 Teſtes fortuiti in quibus ſufficiant teſtamentis.
4 Teſtes an preſumantur rogati.
5 Notarius ꝛ teſtes eadem ratione preſumuntur rogati.

¶ Conſilium.cxxiij.

In cauſa miſſionis in poſſeſſionem petite per nobilē amedeū de aurillaco cōtra nobiles Petrum ꝛ Philippum ponthonis de bonis ꝛ hereditate nobilis Antonij de Iſano.

1 ¶ †Dicendum eſt quod vbi petitur miſſio in poſſeſſionem bonorum et hereditatis alicuius defuncti qđ legitimus contradictor debet audiri et cauſe contradictionis examinari per iudicem:vt dicit tex.in.l.fin.in.§.ſinautem contradictor.C.de edic.diui.adri.tol.Et dicit ibi
2 Bal.in verſi.vij.no.quod†vbi apparet contradictor iudex debet grauiter procedere examinata ratione vtriuſqꝫ.Nec debet ſperni contradictor quia al's proceſſus eſſet irritus.Cauſe autem legitime contradictionis impedientes miſſionem ſunt multe:vt traditur per Bald.in.d.l.fin.verſi.quinto queritur ꝛc.et inter alia legitimus contradictor fuit et eſt fideicommiſſarius vniuerſalis qui reperitur in poſſeſſione ſine vitio contra heredem petentis ſe mitti in poſſeſſionem:ꝛ ita tenent glo.ꝛ Barto.in.l.filium fratribus.ff.ad trebel.ita etiam Salyc.ꝛ Bal.in.d.l.fina.ꝛ maxime quando fideicommiſſarius eſt paratus in promptu probare fideicommiſſum ꝛ de illo docēꝫ vt in dictis iuribus:ꝛ facit quia in poſſeſſorijs adipiſcende poſſeſſionis admittitur dolo facit ſi excipiens paratus eſt incontinenti probare.l.ij.ꝛ ibi no.C.de edicto diui adri.tollen.per.l.ſi is a quo.ff.vt in poſ.lega.ꝛ ita tenent Salyce.ꝛ Bald.in dicta.l.fina.de edicto diui adri.tol.ꝛ maxime in caſu preſenti:quia dicti nobilis Petrus et Philipus iuſtificauerunt de fideicommiſſo in ſuis articulis allegato quodam teſtamento nobilis Iane filie Petri ſymeonis:al's pōthon matris nobilis Antonij de Iſano per fideicommiſſarium ad hoc deputatum groſſatum.Cui inſtrumento debet fides adhiberi.l.cum precibus.C.de ꝓba.Etiam ſi ſit per commiſſarium expeditum.c.cum.p.tabellio.de fide inſtru.
3 ¶ †Nec obſtat qđ pretendi poſſet cōtra dictū teſtamētū:vcꝫ qđ teſtes ibi nō reperiunt̄ vitiati nec rogati:qꝛ in teſtō facto a parētibus vtriuſqꝫ ſexus inter liberos ſufficiūt teſtes fortuiti etiā nō rogati.vt no.in.l.fi.C.de codicil.ꝛ no.Bald.ꝛ Saly.in auf.qđ ſine.C.de teſta.ſed iſtud teſtamentū eſt factū per Ioānā matrē
4 in fauorē ſui filij.ergo ꝛc.Tū qꝛ in dicto inſtrumēto dr̄ pñtibus teſtibus:qꝛ †licet qđ an teſtes preſumuntur rogati.in qua queſtione Bar.fuit dubius:tñ Bal. in.l.hac cōſultiſſima.C.de teſta.in prin.tenet qđ ſi teſtis paſſus eſt ſe ſcribi per notariū in inſtrumento qđ preſumitur rogatus.l.cū oſtendimus.§.fi.ff.de fidei cō.tut.ꝛ idē dicit Saly.in auf.rogati.C.de teſta.dicens qđ ſolēnitas intrinſeca

que ſequitur neceſſario:q2 ſine rogatu teſtium nõ poteſt fieri inſtrumẽtũ. Et q2 tabellio atteſtatur de preſentia teſtium preſumendũ eſt qđ fuerint rogati argu.
8 not.in.l.j.C.de vſuris ꝛ qua ratione notarius preſumitur rogatus vt in aut.en. de tabellio.§.nos aũt.col.iiij.eadẽ ratione teſtes teſtamẽti preſumi debẽt fuiſſe rogati:cũ notarius cõnumeretur in numero teſtiũ.l.domitius.ff.de teſtamẽ. vt latius habetur in aut.rogati.p Baly.q̃ opi.eſt inſequenda q2 ꝑ teſtamẽto qñ opi.ſunt diuerſe.l.ſi pars.ff.de inoffi.teſtamẽto:vt teſtamentũ potius valeat ꝙ pereat.l.quoties.ff.de re.dub. Et preſumi debẽt dicti teſtes fuiſſe rogati q2 dictũ teſtamẽtũ erat ſolũ prothocollatũ. Et tñ certũ eſt qđ notari⁹ intelligit eſſe rogatus qđ ponat clauſulas neceſſarias ad validitatẽ contractus ꝛ ſui inſtrĩ.l. huiuſmodi.in prin.ff.de leg.j.ꝛ illa q̃ cõſueuerũt exprimi in aliquo inſtrumento habẽtur ꝓ expreſſis.l.qđ ſi nolit.§.q̃ aſſidua.ff.de edi.edict.ꝛ ita tenet Panor. in.c.qđ trãſlationẽ.de offi.deleg. ¶ Sed in inſtrumẽtis extenſis ſemp ponitur pñtibus teſtibus vocatis et rogatis. Ideo dicta clauſula dꝫ ſubintelligi q2 notarius intelligit eſſe rogatus de faciendo inſtrumentũ cũ clauſulis aſſuetis vt no.Bal.in.l.gñaliter.C.de fideiuſ. Ideo notarius põt ponere in inſtrumẽto renunciatiões ꝛ alias clauſulas aſſuetas ex tacito mãdato etiã nõ rogat⁹ vt no. Bal.in rub.C.de his q̃ in fraudẽ credi.ꝛ in.l.impatoꝛ.ff.de ſta.ho.ꝛ in.l.cum de ꝯſuetudine.ff.de legi.ꝛ oia debẽt in inſtrõ apponi p cõmiſſariũ q̃ de cõſuetudine cõſueuerũt apponi:vt dicit bar.in.l.ſi pri⁹.§.placuit.ff.de aqua plu.arcẽda.

¶ Summarium.

1 Donatio an valeat inter patrem ꝛ filium.
2 Pater an poſſit libere de donatis filio diſponere.

¶ Conſilium.cxciiij.

Iacobus de molena in cõtractu matrimonij ioãnis ei⁹ filij ꝛ marie de ambello ei⁹ vxoris dedit ꝛ donauit dicto Joanni eius filio cõtẽplatione dicti matrimonij ꝑpter nuptias ꝑ ſe ꝛ ſuis cẽtũ libras annuales donatiõe pura ꝛ irreuocabili inter viuos. ¶ Poſtea dictus iacob⁹ pater in ſuo vltimo teſtamento ſibi heredem inſtituit dictũ Joãnem eius filiũ in certis ſuis bonis ꝛ inter cetera bona ipm eius filiũ inſtituit in dictis centũ libris ſibi vt ꝓmittit donatis cõtẽplatiõe dicti mr̃imonij. ¶ Et in eodẽ teſtõ ipe iacob⁹ pr̃ teſtatoꝛ i dictis bonis in quib⁹ inſtituerat dictũ Joãnẽ ei⁹ filiũ ſubſtituit Antoniũ de molena eiuſdẽ teſtatoris filiũ ſi dictus Joãnes moreret ꝑut ꝛ deceſſit ſine liberis maſculis: de iure mortuo dicto patre teſtatore dictus Joannes ei⁹ hereditatẽ adiuit et pro herede ſe geſſit abſq3 beneficio inuentarij. ¶ Ex quib⁹ videndũ eſt de dubijs ſequentibus. Primo ſi dicta donatio centũ librarũ contemplatione matrimonij facta de patre in filium in eius poteſtate conſtitutum valuerit. ¶ Scđo ꝛ ſi valuerit dicta donatio an dictus Jacobus pater potuerit in dicto ſuo teſtamento de dictis bonis donatis diſponere:prout diſpoſuit vt dicte centum libre cum alijs bonis in quibus dictus Joannes fuerat inſtitutus heres veniãt
1 reſtituende dicto Antonio in dictis bonis ſubſtituto. ¶ Ad primũ dubiũ dicendum eſt dictam donationẽ centum librarum factam dicto Joanni contemplatione dicti ſui matrimonij valuiſſe ꝛ validã fuiſſe nõ obſtante dicta patria poteſtate. Ita dicunt glo.ꝛ doct.in.l.ij.C.de inof.dona. Immo qđ plus eſt etiã donatio ſimplex valet inter patrẽ ꝛ filiũ in poteſtate conſtitutũ ſi interuenerit iuramentũ:prout in caſu de quo agitur interuenit:et iſtam partem tenet expreſſe Bal.in.l.fi.C.de vſucap.pro do.ꝛ de hoc plenius ſcripſi in deci.parla.q.cxlvj.
2 ¶ †Ad ſcđm queſitũ dico qđ licet dicta donatio valuerit potuit nihilominus dict⁹ Jacob⁹ pater de dictis cẽtũ libris diſponere ꝑut diſpoſuit cũ inſtituẽdo

heredem/prout inſtituit per text.in.§.nõ ſolũ.inſtituta.de leg.l.fideicõmiſſa.§.
ſi rẽ.ff.de leg.iij.alias.l.vnũ ex familia.⁊.l.imperator.ff.de leg.ij.cũ ſi.⁊ veniũt
dicte cẽtũ libre cũ alijs bonis reſtituẽdis dicto antonio ſubſtituto cũ ipſe Joã
nes fuerit heres inſtitutus p dictũ teſtatorẽ.p tex.in.l.ex facto.§.j.q̇ incipit iu
lianus quoq̃.ff.ad treb.Nec obſtat.l.ſequẽs qđ.de leg.ij.q2 hoc eſſet verũ:niſi
Joannes fuiſſet exp̃ſſe grauat⁹ in rebus donatis prout in caſu nr̃o:q2 in illis
fuit inſtitutus ⁊ grauat⁹ p ſubſtitutionẽ.d.l.imperator.§.ſed et ẽm.Et maxime
q2 dictus Joannes adiuit hereditatẽ paternã ſine cõfectione inuentarij per.l.
ſi.in.§.in cõputatione.⁊.§.ſi vero.C.de iure delib.ſed filie heredes dicti Joãnis
detrahũt legitimã ⁊ trebellianicã q̃ nõ põt phiberi in liberis primi grad⁹:ita
mihi videt̃ ſalua determinatione cuiuſlibet alterius melius ſentientis.

¶ Summarium.

1 Contractus quando ⁊ per quem reſcindi poſſit.
2 Reſcriptum eſt inualidum ius tertij eneruans.
3 Reſcripta contra ius commune conceſſa non valent.
4 Princeps quando ius tertij licite poſſit auferre.
5 Reſcriptum principis eſt inualidum parte non vocata conceſſum.
6 Princeps ſine debita cauſe cognitione non poteſt feudum a vaſallo auferre.
7 Princeps rectus eſſe preſumitur.

¶ Conſilium.cxcv.

IN cauſa vertente in curia parlamenti dalphinalis inter dominum
caſſenatici agentem ex vna parte ⁊ liberos ⁊ heredes nobilis Clau
dij cocti quondam theſaurarij dalphinalis ad cauſam caſtri bucny-
ronis.Videndum eſt ⁊ in iure examinandũ ſi dñs noſter rex dalphi
nus per ſuũ reſcriptũ conceſſum dicto dño caſſenatici potuerit in-
ſtringere ⁊ reſcindi mandare dñis de parlamẽto vẽditionẽ per dictum dñm caſ-
ſenatici dudũ factã dicto claudio cocti de dicto caſtro.Ad qđ dicendum eſt qđ
nõ:ſed eſt dictũ reſcriptũ inciuile ⁊ cõtra iuris ſcripti diſpoſitionem cõceſſuʒ.
1 ¶ †Primo per.l.ratas.C.de reſcin.vẽ.vbi tex.inquit ratas remanere ſemp in-
re pfectas venditiones veſtra etiã intereſt.Nã ſi oblato precio reſcindere ven
ditionem facile permittatur eueniet:vt et ſi quid vos de laboribus veſtris a ſe
ſco noſtro vel a priuato comparaueritis:eadem.l.conueniamini quam vobis
tribui poſtulaſtis.Item formaliter inquit ibi tex.vbi glo.ſuper verbo permit-
tatur ab omnibus doct.approbata.dicit etiam per reſcriptum principis:et ex
hoc ſequitur ibi eſſe caſum:quod nec reſcripto principis talis reſciſſio cõtra-
ctus permittitur etiam militibus qui in ſeruitio principis ſunt ⁊ fuerũt:q2 in
ſi.la.l.ratas.imperator loquitur militibus ſeruientibus principi ſecundum etiã
gloſſam.ibi:et qui milites volebant ſibi tribui et concedi de gratia propter ſer
uitium principis:imperator ibi et legiſlator id negat poſſe fieri etiam per re-
ſcriptum.Et de hoc eſt etiam.l.magis expreſſa vt in eodem titulo.C.de reſcin.
vendi.in.l.de contractu.vbi inquit text.de contractu venditionis et emptio-
nis iure perfecto altero inuito nullo concedi tempore bona fides patitur.Nec
ex reſcripto noſtro quo iure fiſcum noſtrum vti ſepe conſtitutum eſt:vbi appa
ret quod nec reſcripto principis poteſt fieri talis reſciſſio cõtract⁹ altera par
te inuita.Ad idem eſt lex inſtituta vt reſcripto etiam principis non poſſit fieri
talis reſciſſio contractus venditionis.in.l.inciuile atq̃ inuſitatũ.C.de rei ven
di.vbi tex.negat reſciſionem fieri etiam ex reſcripto principis.Nec dominium
quod habitum eſt ex tali venditione retransferri in venditorẽ emptore inuito.
2 ¶ †Rationibus etiam probatur:q2 reſcriptum per quod ius alterius imperpe
tuum eneruari queritur ⁊ a parte tolli eſt inualidum ⁊ non valet.iuxta.l.quos-

ties.C.de precibus impera.offe.Sed in caſu dicti reſcripti dñi
caſſenatici ſi vẽdicaret ſibi locũ abſorberetur in totum ius alte-
rius:⁊ dominium a dictis cocti auferretur quod ideo non licet
etiam oblato pretio.vt.d.l.inciuile.⁊.d.l.ratas.ibi:ſi oblato pre-
tio.¶Scḋo q2 reſcripta contra ius impetrata vt in caſu noſtro
per dicta iura lex per omnes iudices precipit refutari tanq̄ in
ciuilia verba originaliter in.d.l.reſcripta.⁊ in.l.nec damnoſa.C.
3 de preci.impera.offe.Et ibi Joã.fa.dicit ꝙ †reſcripta principis
a cõtra ius etiam ex certa ſcientia[a] concefſa non valent q̄tum ad
dominia auferenda:licet forte quantum ad actiones.ideo dicit
glo.ſolennis approbata in.l.fi.in prin.C.de diuerſis reſcriptis.
ꝙ ſi princeps contra ius humanum naturale vel gẽtium reſcri-
bat non valet reſcriptum:vt ſi petant ꝙ res alterius mihi tra-
datur ⁊ auferatur altero inuito cuius eſt nam dominia ſunt de
iure gentium.l.ex hoc iure.ff.de iuſti.⁊ iure.Et illa iura ⁊ talia
4 ſunt immutabilia.inſtit.de iure naturali.§.pe.⁊ ibi glo.†excipit
aliquos caſus ſpeciales in quibus princeps ex iuſta ⁊ rationa-
bili cauſa põt auferre dñiũ alicui vt qñ princeps haberet rẽ cõ-
munem cum aliquo:q2 põt totũ vendere ⁊ conſocio ſoluere ſuã
partem pretij:q2 melius vendit tota q̄ pars ſeparatim.l.j.C.de
ven.rerum fiſcalium.¶Etiam põt auferre dñium ratione deli-
ctorũ ſentẽtia ſecuta forma iuſtitie.⁊ añ ſntam nõ.l.j.C.vbi cau-
ſe fi.⁊.c.cũ ſm leges.de here.lib.vj.¶Itẽ rõne publice vtilita-
tis vt detur via ad ſepulchrũ per fundũ alteri⁹ ceſſantibus rõni-
bus predictis ⁊ ſimilibus a iure th approbatis:vt in vſucapio-
ne ⁊ pſcriptione qḋ fit intuitu reipublice.¶Et dicit Sali.in.l.
fin.C.de diuerſis reſcrip.ꝙ princeps nõ vult ꝙ iudices ſeruent
tale reſcriptum cõtra ius impetratum.Et in dubio preſumitur
eſſe impetratũ ad importunã inſtantiã partis in cuius fauorem
eſt cõceſſum vt no.in.c.ſi motu ꝓprio.de prebẽ.lib.vj.⁊ facit qḋ
no.Jo.an.in.c.j.de cõſti.lib.vj.Etiã ſecunda iuſſio ⁊ motus pro-
prius equiparant̃ ſm Bal.in.d.l.nec dãnoſa.nõ importãt ſcien-
tiam in principe ſi id qḋ fit nõ eſt ſolitũ fieri.l.fideicõmiſſa.§.fi.
ff.de leg.iij.Et in caſu de quo hic agit̃ res eſt inſolita fieri etiã
per reſcriptũ principis vt dicit text.in.d.l.inciuile.Et in dubio
mot⁹ proprius vel ſecunda iuſſio nõ operant̃ in preiudiciũ al-
5 terius vt dicit Bald.in.c.ad aures.de reſcri.†Et facit etiã quia
reſcriptũ principis parte cuius intereſt non vocata conceſſum
nõ eſt validũ.c.inter quatuor.de maio.⁊ obe.Et vtẽtes talibus
reſcriptis preſertim que auferũt dñium vel poſſeſſionẽ incidũt
in penas de quib⁹ habet̃ in.l.meminerint.C.vnde vi.Non enim
preſumitur ꝙ princeps velit iura preſertim humana ſubuerte-
re ⁊ rẽ alterius auferre.c.licet.de offi.ordi.l.ſi quãdo.C.de inof.
teſta.l.nec auus.de emancipa.libe.q2 princeps etiã non habet
dñium rerũ priuatarũ.l.bene a zenone.C.de quadri.pſcri.⁊ di-
cit Pañ.in.c.que in eccleſiarũ.de cõſtitu.Quia etiam princeps
ſine cauſa rationabili ⁊ iuſta non poteſt auferre bona infideli-
bus.⁊ allegat.d.Jnn.in.c.quod ſuper his.extra de voto.ſubdit
idem Panor.in dicto.c.que in eccleſiarũ.ꝙ princeps eſt obli-
gatus in his que ſunt de iure naturali:itaq3 illa tollere non po-

[a] ¶Ex certa ſcientia. ꝺ certa ſciẽtia pͥncipis de quo vide in ſingu. meis. fo. ij. ⁊ in tractatu meo reſcriptorũ.

tēſt niſi ex cā rōnabili ⁊ iuſta a iure approbata alʾs de facili poſſet auferre oēm ſubſtantiā ſubditorū ⁊ cōtractus alienos infirmare cōtra.l.ceſar.ff.de publi.et
5 contra.c.j.de proba.† Et ſubdit idē Pan.ꝙ princeps non poteſt tollere vaſallo feudū ſine debita cauſe cognitiōe:q꞉ ex illo ꝯtractu naſcitur citro vltroqꝫ obligatio.c.de forma.xxij.q.v.iuxta.l.lator.ff.de verb.ſigni.Et de natura feudi eſt ꝙ nō auferrur ſine cauſe cognitione.Bal.in.c.j.q̄ feu.dare poſ.potētiꝰ videt et anterior ius naturale ꝙ ſit principatꝰ.Nec debet princeps beneficiū reuocare preſertim in obligatiōe citro vltroqꝫ fundata.c.q꞉ delicto.extra de cōſan.⁊ affini.⁊.d.c.j.de proba.cū ibi no.per Inno.Hoſti.⁊ Butriū.Et in ore principis firmior ſuadeť veritas.Princeps eñ dicitur ligari iuregentiū cuiꝰ eſt conuētio ⁊ cōtractus per ſupra dicta:vt dicit etiam btūs Tho.de aquino.ij.ij.q.j.xvj.arti.Et facit vulgare de quo in.c.cū oēs.de cōſti.patere legē ⁊c.Etiā licet princeps poſſet cōtra ius ciuile reſcribere peccaret illud violādo q꞉ debet procedere ex rectitudine rationabili vt not.Pañ.poſt beatū Tho.de aquino in.c.de multa.
7 de prebē.† Et ideo q꞉ in principe preſumitur rectitudo ⁊ ꝙ certioratus de meritis nollet cuiqꝫ iniuſtitiā facere nec tollere iura naturalia aut gētiū:aut ſuā cōſcietiā ledere ſtatuit decretalis ſi qñ.de reſcri.ꝙ vbi iudices vidēt reſcripta iniuſta debēt illa refutare ⁊ nō exequi.d.l.reſcripta.⁊.l.nec dānoſa.ſed potius reſcribendū eſt principi quare nō venit interminandū.vt.d.c.ſi quādo.Conſiderato etiā ꝙ dictus dñs caſſenatici renūtiauit omnibꝰ gratijs cōceſſis ⁊ cōcedēdis put de iure facere potuit:q꞉ ſe obligare potuiſſet ſub pena amiſſiōis cauſe:vt dicit Jo.an.in nouella.in.c.ꝑſentiū.extra de teſti.multo ergo magis potuit literis gratie renuntiare.vt in auť.multomagis ⁊c.

Conſilium.cxcvj.

Arbitri qui cōcordauerunt Bartholomeum de villarijs ⁊ Joannē miſtralis ſuper facto ſalis ibi reſeruauerūt de conſenſu dictarū partiū ⁊ cū iuramēto ꝙ ſi aliqua dubietas iter dictas partes oriretur ex dicta ordinatiōe arbitrali ꝙ ipſe partes nō deberēt recurrere ad aliū iudicē niſi ad ipſos arbitros.mō querit̄ ſi poſt tēpus cōpromiſſi potuerit dictꝰ miſtralis recurrere ad iudicē cabeoli.

Credo ꝙ ſic:q꞉ priuatorū cōſenſus nō potuit dictis arbitratoribꝰ attribuere iuriſditionē.iuxta.l.priuatorū cōſenſus.de iuriſdi.om.iu. Nec aliquid operatur dictū iuramentum:q꞉ in alterius detrimentū videlicet iudicis ordinarij dictarū partium iuxta.c.ꝙuis pactū.in fi.ibi.nec redūdat in alterius detrimentum.de pactis.libr.vj.Et ꝙ iuramentū de nullo in hoc caſu operetur tenet expreſſe Hen.de bonenco.in auť.ſacramenta.C.ſi aduerſus ven.in ſua repetitione.in cauſa finali circa prin.in prima illatione.qui allegat Bald.ita etiā tenere in.l.fina.ff.qui ſatiſda.coguntur.vbi dicunt ꝙ nō valet iuramētū preſtitum ſuper prorogatione alieni iudicis facta ſine conſenſu iudicis cuiꝰ iuriſditio prorogatur.Et ꝙ prorogatio in alium iudicē facta non valeat:quia in preiudicium iudicis ordinarij:tꝫ Bart.in.l.j.§.⁊ poſt operis.ff.de no.ope.nū.⁊ in.l.j.ff.de iudi.Idē Ant.de butri.in.c.ex tranſmiſſa.circa princip.de foro competenti.poſt Inno.in.c.ceterum.de iudi. Sicut etiā videmus ꝙ vaſallus non poteſt iuriſditionē dñi in aliū prorogare ſine conſenſu domini:vt dicit glo.in.d.l.j.de iudicijs.et Inno.in.c.inter quatuor.de maio.⁊ obe.

Summarium.

1 Sententie interlocutorie dicunť q̄ in executione diffinitiue proferuntur.
2 Cauſe pretenſi grauaminis debent in appellatione inſeri.
3 Sententia diffinitiua dicitur per quem principale negotium diffinitur.

Conſilium.cxcvij.

Si litere preciſe per iudicem conceſſe expeditionis bonorum inquantatorum p aliquo debito parti adiudicato poſſint dici obtinere vim ſnie diffinitiue vel interloquutorie: et hoc ſcire pdeſt.qz ſi nō appelletur a tali cōceſſione literarū preciſarū miſſiōis in poſſeſſionem bonoꝝ inquātatoꝝ in ſcriptis cū expreſſione cauſarum pretenſi grauaminis appellatio erit inualida et deſerta.

1 ¶ †Et circa hoc ſemp cōſului quod ſit quedā interlocutoria et nō diffinitiua:qz de iure oēs ſnie q proferūtur in exequutionē ſnle diffinitiue ſunt interloquutorie.ita ſentit.Pe.Jac.in tit.de actione in factū ex re iudi.in.§.ſed qd erit pſes vel alter iudex mixtum ꝛc.ibi:licet ſecus ſit cū appellatur a diffinitiua.ꝛc.facit etiā qd dicit Bar.in.l.ſi cū exceptione.§.hec aūt actio.in gl.ſuper vbo datā.ff.qd met' cā.vbi ibi dt Bar.qd lz ab executore nō appelleť:tn ab iterloquutoria de exequēdo bn pōt appella i:et ibi ordiatione de exequēdo appellat iterloquutoriā.¶ †Pl' alibi dicit Bar.qd qn appellaſ ab exequutiōe ſnie cā pſēſi grauaminis eſt in appellatiōe inſerēda.ita dicit ipſe Bar.in.l.ab exequutore.in.ſ.colū.ff.de appel.vult ergo dicere ipſe Bar.qd eſt interloquutoria:qz in interloquutoriis debent cauſe pretēſi grauaminis inſeri.vt in.c.cordi.de app.lib.vj.

2 ¶ Et qd pronūciatio ſiue ordinatio q fit in exequutione ſnle diffinitiue ſit interloquutoria:tenet Bal.in.l.ab exequutore.C.quoꝝ appel.nō recipiūtur.Idē etiā dicit Jo.ſer.in ti.forma appellatiōis ab interloquutoria.in gl.pe.in fi.ibi.nā et hoc fieri cōtingit ꝛc.Et facit rō qz qd ſnla exequaſ per miſſionē in poſſeſſionē bonoꝝ inquātatoꝝ in executionē ſnie diffinitiue nō diffinit principale negociū ſed fit eī' exequutio:iō dt interloquutoria:p quo etiā facit qd dicit Spe.

3 in tit.de ſnia.§.ipēs.in verſi.ſ.et in verſi.diffinitiua:vbi dicit qd ſnia diffinitiua eſt q diffinit principalē qōnē que dz cōtinere condēnationē vel abſolutionē.Idē etiā dicit glo.in cle.ſ.de cā poſſeſ.et ꝓprie.¶ Facit etiā qd in ſiti videm' qd ſnla ſup miſſiōe in poſſeſſionē ex ſcdo decreto lata eſt interloquutoria:licet tribuat ius q nō diffinit principalē qōnē:vt tz Bar.in.l.ij.ff.de app.recipiē.et in.l.ſi finita.§.iulianus.ꝛ.§.ſi forte.ff.de dam.infect.Idē tz Odofredus in aut.qua in puincia.C.vbi de crimine agi oportet.Quia in ol negocio non eſt niſi vna ſnia diffinitiua:et alie pnūciationes vel ordinationes q per iudicē fuerīt ante vel poſt ſniam diffinitiuā oēs ſunt interlocutorie p ea q dicit Bart.in.d.l.ij ff.de appel.recipi.et doc.in locis ſupra allegatis.Iō ſi nō appelletur in ſcriptis a tali cōceſſione literarū preciſarū miſſionis in poſſeſſionē bonoꝝ inquātatorum cū expreſſione cauſe appellatio eſt inualida et deſerta p ea q legūtur et notātur in.d.c.cordi.licet talis interloquutoria poſſet dici habere vim diffinitiue:quia etiā ab interloquutoria habēte vim diffinitiue dz in ſcriptis appellari alr non valet appellatio et eſt deſerta vt dicit et tz Jo.mona.in.c.cupiētes.in.§.et ſi p.pdicos.in glo.fi.in fi.de quo etiam dixi.ſ.in.lxix.conſiliorum meorum.

¶ Summarium.

1 Appellatio coram quo iudice fieri debeat.
2 Appellari quando poſſit coram perſona autentica.
3 Appellari non poteſt ab interlocutoria que poteſt reparari in diffinitiua.
4 Uia attentati locum non habet appellatione nulla exiſtente.

¶ Conſilium.cccviij.

Attētata p nobilē Joānē de caſtro in cā appellatiōis raymoneti iuueneti reuocari nō debēt p viā attētati cauſis ſubſcriptis. ¶ †Pmo qz non valet appellatio dicti raymoneti cum non appellauerit ab interloquutoria de qua agitur coram iudice qui pretenditur grauamen intuliſſe prout debuiſſet vt in.c.fina.de appel.Ita etiam

no.Guillelmus de monte lauduno in cle.cauſaʒ electionis.de elec.vbi ipſe no-
tat qđ in iudicialib⁹ dʒ appellari corã iudice.¶Et ſi dicatur qđ põt appellari
coram autẽtica pſona vt nota.p doc.in.d.cle.cãm.ꝛ in.c.vt certa.de elec.lib.vj.
2 ¶†Iſtud nõ obſtat qꝛ verũ eſt qđ põt appellari coram autẽtica perſona vbi iu-
dex adiri nõ poteſt vel copia eiuſdẽ aliter haberi vt dicũt doc.vbi ſupra Iõ nõ
releuat dict⁹ raymonetus ſi appellauerit corã autẽtica pſona aſſerendo in ſua
appellatiõe nõ potuiſſet apprehẽdere perſonã iudicis a quo qꝛ illa pretenſa im-
potẽtia nõ cõſtat.Ideo ei⁹ appellatio eſt inualida.arg.iij.c.cũ cauſa.et ibi per
doc.extra de offi.deleg.Et ex hoc primo capite dicta appellatio eſt inualida et
3 deſerta.¶†Ex alio ꝛ ſcđo capite dicta appellatio eſt inualida:quia ſm ſtatuta
dalphinalia nõ poteſt appellari ab interlocutoria q̃ põt in diffinitiua reparari:
iſta ſtatuit ꝛ ordinauit dñs noſter rex dalphinus tpe quo ipſe reſidebat in hac
patria dalphinali die ſcđa maij.M.ccccxlix.Et lʒ in dicto ſtatuto ſubiũgantur
vba ſequẽtia ad nos vel ad ſupremũ cõſiſtorium ꝛc.Idẽ intelligi dʒ in alijs ap-
pellationib⁹ ab interlocutorijs q̃ emittũtur ab inferiorib⁹ iudicib⁹ ad quoſcũ-
qꝫ alios iudices appellationũ:vt dicit Io.an.in.c.cordi.de appellationib⁹.ſup
vbo ad nos.Etiã ſtil⁹ omniũ curiarũ ſeruat diſpoſitionẽ dicti.c.cordi.ſiue ap-
pellet ad papã vel ad aliũ qui ſtilus declarat dictũ ſtatutum dalphinale.iuxta
4 l.ſi interpretatione.ff.de legib⁹.¶†Et cũ dicta appellatio ſit nulla ꝛ inualida
nõ hʒ locũ via attẽtati vt dicit Io.mo.in.c.cupiẽtes.in.§.pen.de elec.facit etiã
qđ ponit Inno.in.c.paſtoralis.in verbo ſuperſedeat:ibi ſed ſi nõ eſt dubiũ exe
quẽtur ſciẽtiã iudicis.extra de offi.dele.idem etiã no.gl.ff.nil nouari app.pen.
ſup verbo itẽ ſi patẽter appareat.quã glo.ſequit Bar.ibi.¶Idẽ etiã attentata
ante inhibitionẽ factã in dicta cã principali nõ debent reuocari etiã ſi appella
tio fuiſſet valida:iuxta.c.nõ ſolũ.in fi.de appel.lib.vj.¶Quia ſnia a qua eſt ap-
pellatũ eſt interlocutoria:qꝛ nõ diffinit principalẽ qõnẽ ſiue negociũ principa-
le de quo inter partes principalr cõtenditur:ſed ſolũ amotionẽ penũcellorum:
etiã qꝛ ſnia diffinitiua dʒ cõtinere abſolutionẽ vel cõdẽnationẽ vt dicit Spec.
in tit.de ſnia.§.ſpẽs.vſi.j.ꝛ verſi.diffinitiua.Idẽ etiã dicit glo.in cle.j.de cauſa
poſ.ꝛ ppꝛie.¶Itẽ etiã attẽtata poſt inhibitionẽ nõ debẽt reuocari cũ dicta ap
pellatio ſit inualida cauſis.ſ.declaratis.Etiã qꝛ nõ appellauit infra decẽ dies
a tpe late ſnie iuxta.aut.hodie.C.de appella.ꝛ ſi appellauit a tpe ſcientie infra
decẽ dies vt ipſe appellãs aſſerit nõ potuit appellare cũ ei⁹ pcurator fuerit p-
ſens in ſnia qui debuit appellare ꝛ nõ dʒ ſuccurri dicto appellãti cũ nõ conſtet
ipm pcuratorẽ nõ eſſe ſoluẽdo vt dicit glo.in.d.aut.hodie qđ pbare debuiſſet
dictus appellans vcʒ eius pcuratorem non eſſe ſoluẽdo cũ ſit fundamentum
eius intẽtionis:imo qđ plus eſt cõſtat per acta qđ dictus ei⁹ procurator eſt ſol
uendo:iõ non valuit dicta appellatio qꝛ debuiſſet ipſe appellans regreſſum ha
buiſſe ad damna ꝛ intereſſe contra ipſum procuratorem arg.l.procurandum.§.
fiñ.C.de iudi.ꝛ ſentit glo.in dicta auten.hodie.

¶Summarium.

1 Ignorantia quando excuſet a pena.
2 Ignorantia preſumitur vbi ſcientia non probatur.

¶Conſilium.cxcix.

Dominus noſter rex dalphi.ſex annis citra vel circa pro augmen-
tatione nundinarũ Lugduñ.fecit edictũ in hac patria dalphina-
li in diuerſis ꝛ plurib⁹ locis publicatũ voce preconia qđ null⁹ ac
cedat ad nũdinas gebennarum patrie ſabaudie.Et qđ ad dictas
nũdinas gebennarum nullus audeat vel pſumat conduci facere
mercãtias trãſeundo per hãc patriam ſub pena cõfiſcatiõis mer
cantiarum

cantiarum. Contingit qđ de hoc anno currēte. M.cccclxxiiij. et de mēſe maij quidā mercatores extranei ꝛ alienigene trāſportari ꝛ ꝯduci faciebāt certas coꝝ mercātias ꝑ hāc patriā ad dictas nūdinas gebēnarū: q̇ mercatores fuerunt ꝓpterea in hac patria decreti cū eoꝝ mercātūs: q̇ mercatores ꝑ eoꝝ defenſione dicūt ſe ignoraſſe dictas cridas ꝛ edictū regiū ꝛ dalphi. ꝛ ita iurauerūt in ꝑſentia dñoꝝ de parlamēto: ꝛ mō queriẗ ſi debeāt pretextu dicte ignorātie excuſari a cōmiſſione ſiue perditione dictarū ſuarū mercantiarū: ꝛ credo qđ ſic: licet hec cā ꝓpter penam fiſco applicādā videatur criminalis vt dicūt glo. ꝛ Bar. in l. iij. ff. de ſepul. viola. Idē dt Inn. in. c. q̄lr. lo. ij. de acc. q2 ignorātia ēt ī delictis excuſat a pena cū ibi ceſſet dol9. i. l. ſi putator. ff. ad. l. aql. ꝛ. §. nē ſi putator. iſti. eodē. facit. c. ex lr̃is. fo. ij. ex̄ de
a homicidio. cū ſi. † Et preſumiẗ ignorātia vbi ſciētia nō ꝓbatur maxime ꝑtextu dicti iuramēti ꝑ dictos mercatores ꝑſtiti iuxta c. fi. de elec. lib. vj. Si em̄ ꝓbaretur ꝯ ipſos mercatores ſcientia dicti edicti cōprehēderentur in ipſo edicto licet ſint alienige-
a nes per ea que dicit Bal. in. l. cunctos populos. C. de ſum. trini. ꝛ fide catho.

a ¶ Alienigene. Si ſtatutū ligat alienigenas minores vl' clericos vide Cy. in. l. j. C. de ſum. tri. et fi. catho. et dixi in apparatu meo ſtatu. ſi quis. ſ glo. fi.

¶ Summarium.

1 Interrogatoria in quotuplici ſint differentia.
2 Interrogationes ſunt fiende poſſeſſori propoſito libello petitionis hereditatis.

¶ Conſilium. cc.

Interrogatoria numero quinq̧ tradita coram vobis magnifico dalphi. parla. ꝑ parte dñoꝝ de valle ꝛ de lers ꝛ fechiline ꝯ nobiles Hūbertum alamādi ꝛ claudiā cōiuges ſunt totaliter impertinentia et nō debēt dicti cōiuges cōpelli eiſdē rñdere per modum per quem facta ꝛ tradita fuerunt cauſis ſubſcriptis. ¶ Pro dicēdoꝝ tamen euidentia ꝑmitto ea q̄ dicit Iac. de bu
1 tri. in. l. cogi. C. de peti. here. qđ † quedam ſunt interrogatoria litis ꝑparatoria ꝛ de iſtis loquiẗ titul9 de interrogatoriis actionib9. ꝛ. d. l. cogi. ꝛ. l. ij. ꝛ. iij. ff. de interro. acti. ꝛ de iſtis interrogatoriis late hr̃ per gl. in. c. cū cauſam. extra de iura. calū. Alia vero ſunt interrogatoria: litis deciſoria: ꝛ de iſtis loquitur titulus de cōfeſſis. ꝛ glo. magna. in. l. ij. §. qđ obſeruari. C. de iura. calum. ita dicit ipſe do. Ia. de butr. in. d. l. cogi. ꝛ Bar. in. l. j. ff. de inter. act. Modo ergo ꝑmiſſa reducendo ad propoſitum preſentis materie dicendū eſt qđ tria prima interrogatoria dictoꝝ q̇nq̧ interrogatorioꝝ licet videanẗ future litis ꝑparatoria: eiſdem tn̄ trib9 primis interrogatoriis nō tenentur rñdere dicti cōiuges citati cū ipſi nobiles inſtantes nōdum declarauerint in hac cā nec tradiderint petitionē declaratam qua actione agere interdum ꝯ dictos cōiuges prout facere tenebātur ante traditionē dictoꝝ interrogatorioꝝ vt ꝓbatur in. l. j. §. qđ autē. ff. quorū legatoꝝ. ꝛ in. l. j. ꝛ ibi glo. ꝛ doc. ff. de interrog. act. Idem etiā dicit et tenet Azo tuba veritatis in ſum. in titu. de peti. heredi. circa
2 prin. † vbi dicit hic eſt notandū qđ demū petitionis hereditatis ꝓpoſito libello fiende ſunt interrogationes poſſeſſori qua-

liter poſſideat vt.ff.de interro.acti.l.j.in prin.et.l.de etate.§.ij.eo.tit.Iſta ſunt verba dicti domini Azonis.Idem etiam vult glo.magna in.d.l.cogi.dum dicit qđ cõuentus petitione hereditatis cogitur reſpondere an poſſideat pro herede vel pro poſſeſſore.Idem etiam dicit glo.interlinearis in.d.l.cogi.ſup verbis preter eum:dicit dicta glo.interliñ.ſcꝫ petitione hereditatis conuentum: ſed dicti domini inſtantes agere volentes vt dicũt nondum eorũ petitionem in petitione hereditatis obtulerunt:ideo non tenentur dicti coniuges reſpondere dictis tribus primis interrogatoriis litis preparatoriis per iura predicta et autoritates.d.doc.videlicet Azo.glo.⁊ Iac.de bu.ideo boni practici ad tollendum difficultatem conſueuerunt offerre libellum et in pede libelli ponere interrogatoria litis preparatoria.Sunt etiam impertinentia alia duo interrogatoria videlicet quartum ⁊ quintum cum non ſint litis preparatoria:ſed deciſoria future litis vt patet ex lectura ipſorum.Ideo pro nunc nõ ſunt admiſſibilia donec lite conteſtata vt dicit Iac.de but.in.d.l.cogi.

¶ Summarium.

1 Actio preponitur anteꝗ̃ reus interrogatorio reſpondere cogatur.
2 Actor actionem ſuam proponere debet anteꝗ̃ reum reſpondere cogat.

¶ Conſilium.ccj.

Mirandum qđ pars domini de valle ⁊ conſortum allegat pro ſe dominum Azonem:quia ipſe dominus azo qui dicitur tuba veritatis dicit ⁊ tenet totaliter cõtrarium in ſua ſumma in propria materia vbi tenet qđ imo ſit preponenda actio.C.de peti.here.circa prin.vbi inquit formaliter in hec verba.Hic tamen eſt notandum qđ demum petitionis hereditatis prepoſito libello fiende ſunt interrogationes poſſeſſori qualiter poſſideat vt.ff.de inter.act.l.j.in prin.et.l.de etate.§.ij.eo.ti.Iſta ſunt verba formalia dicti domini Azonis vbi ſupra.Et hoc probat tex.in ſimili in.l.j.§.quod autem.ff.quorum lega.in prin.vbi hereditatis petitionem inſtituendam ⁊c.Idem etiam voluit glo.in.l.cogi.C.de peti.here.⁊ latius de hoc tetigi in alia cedula incipiente interrogatoria ⁊c.in hac cauſa iam tradita ad que ibi deducta attendant ſi placet veſtre dominationes. ¶ Nec obſtat.l.j.in prin.ff.de interro.acti.de qua pars aduerſa facit fundamen-

1 tum ⁊ male.quia ille tex.cum glo.ſuper verbo actio vult† qđ preponatur actio anteꝗ̃ reus cogetur reſpondere interrogatorio vt patet in dicta glo.ibi primo qđ actio proponenda ſit perſonalis ⁊c.vult ergo illa gloſ.qđ preponatur actio qđ non facit pars aduerſa in dictis ſuis interrogatoriis.igitur ⁊c. ¶ Nõ obſtat etiam glo.de qua pars aduerſa facit fundamentum in.d.l.j.de interro.act.que enumerat.xj.caſus in quibꝰ poſſunt interrogatoria ante litis cõteſt.fieri:quia dicta glo.etiam vult qđ actio preponatur.ibi:quarta an ſeruum noxium poſſideat qñ conuenitur noxaliter ⁊c.vult ergo ibi glo.qđ primo conueniatur reus noxaliter anteꝗ̃ ipſe reus cogatur reſpondere an poſſideat ſeruum.

2 ¶ †Eſt ergo verum de iure qđ dñi inſtãtes intentare debuiſſent aut ſaltim declaraſſe ꝗ̃ actiõe agere intẽdũt ꝯ dictos reos anteꝗ̃ ipſi rei rñdere teneant dictis iterrogatoriis ſi dicta dña teneãt ꝓ hrẽde vł poſſeſſore:qꝛ poſſet eẽ qđ fctã rñſiõe ad dicta iterrogatoria ipſi iſtãtes alia actiõe experirẽt ⁊ ſic fruſtrarẽt rei rñdẽdo inutilr ⁊ ſupflue qđ pati nõ dꝫ.vt dr bar.i ꝓpa materia.l.l.vbicũqꝫ i ſua rep̃titiõe.ff.de intro.act.Iđ petũt dicti ꝯiuges citati vt alias ꝑ magnificũ dñ ꝓhi.ꝓlamẽtũ declarari ⁊ iterloq̃ dictis iterrogatoriis ptis aduerſe nõ eſſe rñdẽdũ ꝑ modũ ꝑ quẽ ita ſimplr tradita fuerũt nõ obſtãtibꝰ ex aduerſo allegatis ꝙ de iure nõ militẽt per premiſſa officiũ veſtrũ in oportunis implorando. ¶ Et premiſſa videntur ſufficere reſpectu dictoꝝ trium interrogatoriorum litis pre-

paratoriarũ. Quo vero ad alia duo vltima interrogatoria litis deciſoria clarum eſt qđ non debent admitti donec oblata petitione per dictos inſtantes vt allegatum fuit in alia prima cedula dictorum reorum. ⁊ ibi ſufficiat remiſſio cauſa breuitatis etiam quia pars aduerſa nihil in contrarium oppoſuit.

Summarium.

Filia quando poſſit ad ſupplementum legitime patris agere.

Subſtitutio non valens iure directo valere poteſt iure fideicommiſſi.

Conſilium.ccij.

Supra conſil.cxciiij. tetigi de aliquibus dubijs cõcernentibus teſtamentum Jacobi de molena ad cauſam litigiũ qđ ventilatur inter filias Joannis de molena filij dicti Jacobi ex vna parte: et antonium de molena fratrem dicti Joannis et alterum ex liberis dicti Jacobi teſtatoris. Sed vltra ibi allegata inſurgunt alia dubia declaranda. † Primo ſi dicte filie dicti Joannis poſſint agere ad ſupplementum legitime dicti Joannis eorum patris que competebat dicto eorum patri in bonis dicti Jacobi teſtatoris eorum aui paterni. Et indubitanter credo ꝙ non poſſint agere ad ſupplementum dicte legitime eorum patris: q̄ꝛ dictus Joãnes eorũ pater acceptauit ⁊ agnouit diſpoſitionẽ dicti Jacobi eiꝰ patris ſciẽs adiectã fuiſſe in eiꝰ teſtamento illã clauſulã ꝙ pro bonis in quibꝰ ipſum Joãnem inſtituerat. deberet eſſe cõtentꝰ ⁊ nihil ampliꝰ in eiꝰ bonis petere poſſet. hoc ꝓbat tex. in.c.officiũ.extra de teſta. Nã licet in minꝰ legitima nõ potuerit grauari nec grauamẽ apponi.l.quõ in prioribus.C.de inoffi.teſt. tamẽ ex quo ipſe agnouit ⁊ eſt cõtentꝰ vlteriꝰ petere nõ põt: q̄ꝛ lꝫ grauamẽ ſubire non tenebat: q̄ꝛ tñ agnouit poſt mortẽ Jacobi patris ſibi ꝓiudicauit iuxta.l.ſi quã.§.fi.C.de inoff. teſt. ex hoc enĩ ꝙ dictꝰ Jacobꝰ pater teſtator dicit dictũ Joannẽ eiꝰ filium eſſe ꝯtentũ videt̃ rogatꝰ reſiduũ remittere ꝑ fideicõmiſſum. vt l.peto.in prin.ff.de lega.ij. nõ obſtãte.d.l.ſi quãdo.in.§.fi. q̄ꝛ ibi non poſuerat teſtator ꝙ filius vel filia eſſet contenta: ideo non preiudicat. Jſta ſunt verba Petri helie.in.l.ſi vnꝙ [a].C.de reuo.dona. in ſua repetitione in queſtione finali qui tenet iſtam partem quod illo caſu ſi filius ſciens dictam clauſulam acceptet relictum paternum eſt excluſus. Poſtea ſuperuenit Bald. qui hanc queſtionem mouet in dicta.l.ſi quando.§. fina.C.de inofficio.teſtamen. et tenet quod filius per illa verba non eſt excluſus quin poſſit agere ad ſupplementum legitime: ſed pro concordia iſtarum opinionum crederem ſic diſtinguendum: quia aut filius ſciebat dictam clauſulam in teſtamento paterno fuiſſe appoſitam quod nihil amplius petere poſſet: et tunc procedit opi. Petri helie: aut neſciuit filius vel filia illam clauſulã in teſtõ fuiſſe adiectã. ⁊ tũc capiẽdo relictũ minus legitime factũ nõ ꝓiudicat in ſupplemẽto. ⁊ ita dꝫ intelligi opi. Bal. vt. ſ. q̄ꝛ ipſe Bal. i ſua q̃õne nõ ꝓſupponit ꝙ filiꝰ vl̃ filia ſciuiſſet talẽ clauſulã in teſtõ paterno fuiſſe adiectam: q̄ꝛ ſcientia illius clau

a L.ſi vnꝙ. materiã huiꝰ.l.ſi vnꝙ. tractat Bar. in.l.ti tia.la.ij.l.§. imperator. ff.de leg.ij.

ſule preiudicat per dictū.c.officiū.allegatū per pe.helie.Et pro-
pterea cū dictus Joānes de molena pater dictarum filiarum
dictā clauſulā sciuiſſet ⁊ legiſſet vt fuit in cauſa deductū per di-
ctū antonium de molena ei⁹ fratrē ſequit̃ ꝓpterea qđ dicte filie
heredes dicti Joā.de molena nō pn̄t agere ad ſupplementū le-
gitime etiā ſm̄ opi.Bar.q̄ voluit qđ ius agēdi ad ſupplementū
legitime preſcribat̃ quinquēnio.vt in.l.ſi qs filium.C.de inoffi.
teſta.⁊ Guil.de cūgno.in.l.q̄uis.eo.tit.lʒ curia ꝑlamenti ſeruet
qđ immo duret vſqꝫ ad.xxx.annos:vt ſcripſi in deciſionib⁹ dicte
curie.q.lxxxū.¶ Et ſi premiſſa ceſſarēt prout non ceſſant adhuc
nō pōt dici qđ dicte filie nullū ius habēt in bōis ꝑ eas petitis:
qꝛ licet filius non poſſit grauari per fideicommiſſum a patre in
legitima nec in bonis ꝓprijs filij.l.coheredi.§.cū filie.⁊ ibi not.
ff.de vul.⁊ pu.ſuccedētes tn̄ ab inteſtato filio poſſunt grauari
⁊ in legitima filij:⁊ in alijs ſuis bonis proprijs vt tenet Bar.in
l.j.in prin.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in.d.§.cū filie.⁊ in.l.ex tribus.C.de
inoffi.teſta.⁊ ideo dicta ſubſtitutio fideicōmiſſaria de qua infra
fit mentio cōprehendit oīa dicta bona Joānis filij vt dicte filie
eidem ab inteſtato ſucedētes teneantur reſtituere iure dicti fi-
deicōmiſſi legitima alia bona ꝓpria ipſius Joannis eorum pa-
tris ꝑ iura ṗdicta:maxime quantū ipſe Joānes recepit a patre
vt dicto.§.cū filie.ſed dict⁹ Joānes habuit a dicto Jacobo eius
patre de bonis ſuis plus q̄ꝫ valerent bona donata neqꝫ eius le
gitima igitur.⁊c. ¶ Aliud etiā dubium ſubeſt in dicto proceſſu:
qꝛ dicte filie ꝓtendūt in.xj.ſuorū articuloꝝ incipiētium.Tā re
conueniendo ⁊c.qđ dictus Jacobus teſtator directe ſubſtituit
dicto Joanni eius filio puberi per verba in dicto teſtō adiecta
dū ipſe teſtator dicit bona mea pleno iure ⁊ ſine diminutione
ꝑtineāt ⁊ deuoluant̃ dicto Antonio de molena ⁊c.vt videt̃ etiā
dicere Bar.lʒ ꝑ verbū forte.in.l.cēturio.ff.de vul.⁊ pu.cuius tn̄
opi.in hoc a multis reprobat̃.qđ facere non potuit poſt tp̄a pu-
bertatis cū nō eſſet miles dict⁹ teſtōr iuxta.l.v̄bis ciuilib⁹.iun-
cta.l.cēturio.ff.de vul.⁊ pu.Nam illa ſubſtitutio ſi foret directa
traheret̃ ad fideicōmiſſum in ꝑſonā dicti Joannis puberis.Et
ꝓ determinatiōe hui⁹ dubij hic adduco vnā regulā poſitam per
2 doc.in.d.l.verbis ciuilib⁹.in glo.fi.qđ † qn̄ ſubſtitutio ab initio
iure directo valere nō pōt:puta ꝓpter defectū ſolennitatis:qꝛ
facta ſit in codicillis vel ꝓpter cōditionē ꝑſone:puta qꝛ ſit fctā
nō exiſtēti in ptāte teſtatoris:qꝛ filio ꝑ mr̄em:vel qꝛ ſit fctā a pa
gano poſt pubertatē vt in caſu de quo in dicta cā agit̃ vʒ talis
ſubſtitutio iure fideicōmiſſi:poſito qđ eſſet facta dicta ſubſtitu-
tio ꝑ verba mere directa.ita expreſſe dicit ⁊ tʒ glo.fi.circa prin.
ibi.inſtitutus qn̄qꝫ admittit̃ vt fideicōmiſſari⁹ qđ eſt ſcʒ cū ꝑꝑ
ſolēnitatē ⁊c.in.d.l.verbis ciuilib⁹.ff.de vulg.⁊ pu.quam glo.ſe-
quunt̃ Bart.Bal.Ang.Jmo.⁊ oēs doc.in iure ſcribētes.de hoc
eſt etiā glo.nota.in.§.fi.in glo.j.inſtit.de pupillari.Et maxime in
caſu de quo in dicta cauſa agit̃ valet ⁊ habet locū dicta ſubſti-
tutio cōpendioſa iure fideicōmiſſi ꝓpter etiā clauſulam codi-
cillarem [a] in dicto teſtamēto Jacobi de molena ſubuertere que
operatur fideicōmiſſum vt no.per glo.in.l.ſi iure.in fi.glo.C.de

a ¶ Clauſulā codicillarem.de hac clauſula codicillari vid in deci.parla.queſtiōe.ccccxxiij.

teſta.in ann.ꝛ in.l.ex teſtamento.C.de fideicommiſſis.

ℂSummarium.

Pertinere verbum quid importet.
Subſtitutio directa per que verba fieri poſſit.
[Su]bſtitutio facta per verba directa an poſſit ad fideicommiſſum trahi.
Clauſula codicillaris in teſtamento adiecta quid operatur.
Teſtator an poſſit diſponere de bonis que ipſe dedit filio in contractu matri-
[m]onij.
Filie quando poſſint agere ad ſupplementum legitime paterne.
Teſtator quando poſſit filijs ſuorum bonorum alienationem prohibere.
Bona donata filio in ꝯtractu matrimonij an poſſint ad filias donatarij venire.
Filiꝰ hypotecās bona paterna cōtra ꝓhibitionē patris an incidat in penam.
Verba in teſtamentis appoſita aliquid operari debent.

ℂConſilium.ccij.

Sequuntur vndecim queſita in iure examinā-da ꝛ declaranda pro inſtitutione iuris ꝛ intētionis Antonij de molena ſecretarij dalphinalis in cā quā ipſe hꝫ ꝯtra filias ꝛ heredes ab inteſtato Joānis de molena eiꝰ quondam fratris. ℂPrimo in eo qꝺ Jacobus de molena pater dictorū Joānis ꝛ Antonij voluit in ſuo teſtamēto bona ſua in caſu nō exiſtētiū liberorū maſculorū dicti Joannis de molena pleno iure ꝛ ſine diminutiōe ꝑtinere ꝛ deuolui debere dicto Antonio. Si ꝑ illa verba pleno iure ꝛ ſine diminutione ipſe teſtator voluerit directe ſubſtituere dicto Joanni. ℂScḋo ſi dicta ſubſtitutio ꝑ illa verba q̄ ex aduerſo pretēdūtur directa fieri potuerit ꝑ dictū teſtatorē dicto Joāni pubери. ℂTertio ꝛ ſi dicta ſubſtitutio facta fuiſſet ꝑ v̄ba directa an trahat ad fideicōmiſſum. ℂQuarto q̇d operet clauſula codicillaris adiecta i teſtō dicti Jacobi. ℂQuinto ſi dictus teſtator potuerit diſponere de bonis donatis dicto Joāni cōtēplatione matrimonij. ℂSexto ſi dicte filie Joānis poſſint agere ad ſupplementū legitime dicti Joānis eorū patris. ℂSeptimo ſi dictꝰ teſtator potuerit ꝓhibere ſuis heredibꝰ alienationē ſuoꝝ bonoꝝ ꝛ quis effectus ſequat ex tali ꝓhibitione. ℂOctauo ſi bona donata dicto Joāni in cōtractu matrimonij ꝑtineant iure ꝓprio dictis filiabꝰ:cū ipſe Joānes ſtipulatꝰ fuerit ꝓ ſe ꝛ ſuis heredibus. ℂNono ſi dictꝰ Antoniꝰ hypotecando bona ſua paterna penā cōmiſerit adiectā per dictū teſtatorē contra alienantē. ℂDecimo ſi verba in dicto teſtamēto adiecta ibi dum dicitur cum pactis ibidem adiectis proſint de aliquo dictis filiabus. ℂVndecimo ſi dicte filie bene agant contra dictum Antonium inſolidum ad ſupplementum dicte legitime cū ſint alij coheredes. ℂ†Ad primum queſitū dico qꝺ de verbo pertineat expreſſe habet in.l.verbuꝫ illud ꝑtinere.ff.de verbo.ſig.ꝛ in.l.luciꝰ.§.filiam.ff.de le.iij.ibi dū dicit tex.ꝑtinere.ꝛ ibi eſt tex. qui dicit qꝺ importat ſubſtitutionē fideicōmiſſariam que eſt obliqua:ꝛ de iſto verbo expreſſe loquitur Bar.in.l.cēturio.in verſi.ſecundo dubitatur.de verbo pertinet.ff.de vul.ꝛ pu.ſubſti. Vbi tenet Bar.qꝺ eſt verbū cōmune ꝛ nō mere directū nec mere obliquum:ideo importat ſubſtitutionē fideicōmiſſariā factam cōpendioſe. Idem dico de verbo deuoluat.de quo verbo expreſſe habetur in.l.ij.ff.de ali.ꝛ cibarijs legatis.ꝛ per Bar.in dicta.l.centurio.in verſi.ſeptimo dubitatur.de verbo deuoluatur.vbi dicit Bart.qꝺ eſt verbū cōmune. Idem dicit Bald.in.l.fi.C.de ſacroſan.eccle. Et licet gloſ.voluerit in.l.j.C.de pactis inter empto.ꝛ vē.quod pactū legis cōmiſſorie nō poſſit fieri ꝑ verbū pertineat:ex eo q̄ nō eſt verbū directū ſed obliquum:ꝛ ſic nō eſſet cōmune verbum prout vult Bar.in dicta.l.cēturio.in caſu preſenti nihil refert q̄ ſi eſt mere obliquum tūc

abſq; dubio valet ſubſtitutio fideicõmiſſaria tanq̄ facta per verba obliqua. Si vero eſt cõe in vltimis voluntatib⁹: tunc etiã indubitãter adaptatur ad fideicõmiſſariã ſubſtitutionẽ qñ nõ põt operari directo modo ꝑ theoricã doct. in l. precibus C. de impube. ⁊ alijs ſubſti. ⁊ in. l. cẽturio. ⁊ iſtud eſt indubitatũ in caſu de quo hic agitur ꝓpter verbũ deuoluatur adiectũ v̄bo pertineat: qḋ verbo deuoluatur eſt cõe ſm Bar. ⁊ Bal. in locis ſupra allegatis. ⁊ trahũtur illa verba ad fideicõmiſſum: vt de hoc etiã tangam infra in ſecundo ⁊ tertio queſito.

2 ¶ Ad ſcḋm queſitũ ſi dictus Jacobus teſtator directo ſubſtituere potuerit dicto Joãni maiori. ſi illa v̄ba pertineãt ⁊ deuoluant eſſent mere directa. ⁊ videt qḋ nõ per. l. v̄bis ciuilibus. ff. de vulg. ⁊ pup. ſecus aũt in milite qui põt ſubſtituere cõpendioſe verbis directis vltra t̄pa pubertatis: vt in. l. cẽturio. eo. tit. tñ in caſu noſtro q᷑ dictus teſtator vſus eſt v̄bis ꝑtineãt ⁊ deuoluãtur q̄ ſunt v̄ba cõia vt ſupra dixi circa primũ q̄ſitũ: trahi põt dicta ſubſtõ de qua agit̄ ad fideicõmiſſũ vt. ſ. circa ꝑmũ q̄ſitũ dixi. Etiã q᷑ ex mẽte teſtatoris ita appꝫ dũ voluit dicta bõa ꝑtinere ⁊ deuolui ad dictũ Antoniũ. ꝓ quo. l. cũ virũ. C. de fideicõmiſ.

3 ¶ † Ad tertiã queſitũ ſi dicta ſubſtitutio facta fuiſſet ꝑ verba mere directa ꝓut nõ fuit vt. ſ. circa ꝑmũ q̄ſitũ dixi an deberet trahi illa diſpoſitio ad fideicõmiſſum. ꝓ cuius q̄ſiti determinatione hic adduco vnã regulã poſitã ꝑ doc. in. d. l. verbis ciuilib⁹ in gl. fi. qḋ qñ ſubſtitutio ab initio iure directo valere nõ põt puta ꝓpter defectũ ſolẽnitatis: q᷑ facta ſit in codicillis vel ꝓpter cõditionẽ ꝑſone puta q᷑ ſit facta nõ exiſtẽti i poteſtate teſtatoris: q᷑ filio ꝑ matrẽ vel q᷑ ſit facta a pagano. poſt pubertatẽ vt in caſu nr̄o talis ſubſtitutio valet iure fideicõmiſſi poſito qḋ ſubſtitutio ſit facta ꝑ verba mere directa ita etiã ſentit glo. fi. circa princi. in dicta. l. verbis ciuilib⁹ quã glo. ſequunt̄ Bar. Bal. Ange. Jmo. ⁊ ſequaces ⁊ de hoc eſt etiã glo. in. §. qua rõne. in glo. magna. inſti. de pupil. ſubſti. ¶ Et qḋ ſubſtitutio cõpendioſa facta maiori etiã ſi eſſet facta ꝑ verba mere directa trahat̄ ad fideicõmiſſum ponit ⁊ tenet expreſſe Jo. ferrarij in titulo forma libelli quo agit̄ ex ſubſtitutiõe in glo. ſuper verbo cõpendioſe. Et ꝓbatur iſtud in. c. raynutius. extra de teſtamẽtis. vbi verbũ ſuccedat qḋ eſt cõe poſt pubertatem etiã trahitur ad fideicommiſſum: q᷑ natura v̄bi hoc hꝫ cũ ſit cõe vt infra pupillarẽ etatẽ valeat iure directo: ⁊ poſtea trahatur ad fideicõmiſſum: vt ꝓbat tex. in. d. c. raynucius. de quo etiam ſcripſi in deciſionibus parlamenti. q. cccccxxi.

4 ¶ † Ad quartũ queſitũ dico qḋ illa clauſula codicillaris operat̄ fideicõmiſſum ⁊ vigore illius clauſule veniẽtes etiã ab inteſtato cẽſentur rogari hereditatem reſtituere ſubſtituto vt no. ꝑ glo. ⁊ doct. in. l. ſi iure. in fi. glo. C. de teſt. manumiſ. ⁊ in. l. ex teſtamẽto. C. de fideicõmiſſis. ita etiã Cyn. Dy. ⁊ Bar. in auť. ex cauſa. C. de liberis p̄teritis vel exheredatis. Etiã inter liberos illa clauſula codicillaris operat̄ effectũ volũtatis minus ſolẽnis ⁊ minus ꝑfecte vt in. l. fi. C. familie herciſcũde: ⁊ in. l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de teſta. ita ponit Bart. in. l. j. circa fi. de iure codi. ¶ Alia etiã conſideratione dicta bona de quib⁹ agit̄ ſpectãt dicto Antonio vigore ꝓhibitionis de qua infra in ſeptimo q̄ſito fit mẽtio. Quia quãdo ꝑ teſtatorẽ ꝓhibet̄ alienatio heredi in fauorẽ aliquorũ illi admittũtur ad bona vigore taciti fideicõmiſſi in cuius fauorem eſt facta ꝓhibitio ita dicit dominus Jacobus de puteo poſt docto. in. l. ſi fundum. §. fina. ff. de legatis primo.

5 ¶ † Ad quintum queſitum dico qḋ dictus Jacobus teſtator potuit diſponere de bonis per eum donatis dicto Joanni eius filio in contractu ſui m̄rimonij inſtituẽdo dictũ Joãnẽ in dictis bonis donatis ſicut in alijs bonis. Et eidẽ ſubſtituendo in eiſdem bonis dictũ Antoniũ eius fratrẽ: quia teſtator poteſt legare ⁊ diſponere etiã de bonis ꝓprijs heredis per tex. in. §. non ſolum. inſtitu. de legatis. et. l. vnum ex familia. §. ſi rem. ff. de lega. ij. ⁊. l. impe-

rempo.ff.de leg.ij. ¶ Maxime quia dictus Iacobus teſtator inſtituit dictum Ioannem in alijs bonis equipollentibus bonis donatis in dicto cõtractu matrimonij qꝛ teſtator poteſt honoratũ grauare quantũ ſibi relinquit vt legitur ⁊ not.in.l.ab eo. C.de fideicõmiſ.⁊ pro hoc facit text.in.l.vnum ex familia.in.§. ſed ⁊ ſi fundũ.ff.de leg.ij.⁊ no.per glo.in.l.ſequens queſtio.eo.tit.⁊ per Bal.Saly.⁊ doc.in.l.cum virum.⁊ in dicta.l.ab eo.C. de fideicõmiſ. ¶ Et poſito qð alia bona in quibus dictus Iacobus teſtator inſtituit dictum Ioannẽ non equipollerent bonis donatis in contractu dicti matrimonij: iſtud adhuc non obſtaret dicto Antonio cũ ipſe Ioannes agnouerit iudiciũ defuncti [a] abſqꝫ beneficio inuentarij ideo ſunt confuſe actiones ſi q̃ competebant eidem Ioanni ad cauſam premiſſorum iuxta.l.fi. §.in cõputatiõe.⁊.§.ſi vero.C.de iure delib. ¶ Non obſtat etiam ſi dicatur qð donatio propter nuptias non venit in fideicommiſſo generali.iuxta dictam.l.ſequẽs queſtio.cũ ſi.quia hoc verũ niſi teſtator contrariũ depoſuerit vt in fine dicte.l.ſequens queſtio prout ⁊ diſpoſuit dictus Iacobus teſtator.Ex eo quia dictus Iacobus teſtator expreſſe ſubſtituit dictum Antonium etiam in dictis bonis donatis qð facere potuit iuxta.l.ſequens queſtio.ſ.alleg.in fi.Et qð ipſe teſtator expreſſe ſubſtituerit dictũ Antonium in dictis bonis donatis patet in dicto teſtamento ibi qð dicta bona in quibus ego teſtator eundem Ioannem filium meũ heredẽ inſtitui ad dictũ Antoniũ pertineant ⁊ deuoluãtur ⁊c.quia paria ſunt aliquid nominatim ⁊ ſpecifice per ſe exprimi vel per relationem ad aliud.l.refert largiẽ.C.de fal. cauſa adiecta legato.⁊.l.demonſtratio.ff.de cõdi.⁊ demon.cum ſi.⁊ alibi dicitur qð nõ refert an error ſit in ſententia expreſſus vel poſſit conſtare ex actis vt vide in ſingularibus meis.fo.xx. verſo.

a ¶ Iudicium defuncti. de hoc vide in ſingu.meis.fo cclxxxvij. verſo.

¶ † Ad ſextum queſitũ ſi dicte filie Ioãnis de molena poſſint agere ad ſuppl[e]mentum legitime dicti Ioãnis eoꝝ quondam patris.Et credo indubitanter qð nõ prout nec dictus Ioannes eorum pater eo viuente agere non poterat obſtante clauſula in dicto teſtamẽto Iacobi appoſita vcꝫ qð pro bonis in quibus dictum Ioannem inſtituerat debet eſſe ipſe Ioannes contentus ⁊ nihil amplius in ipſis bonis petere poſſet ⁊c.per text.in c.officiũ.de teſtamẽtis in ſimili.Et cuius.c.officiũ diſpoſitio eſt ſeruanda in hac cauſa cum dictus teſtator voluerit dictũ ſuum teſtamentũ valere etiã ſm canonicas ſanctiones vt in ipſo teſtamẽto legitur.Nã licet in minus legitima non potuerit grauari ipſe Ioãnes nec grauamẽ apponi.l.qm in prioribus.C.de inoffi.teſtamento.tamen ex quo ipſe Ioãnes agnouit iudicium et voluntatem defuncti vlterius petere non poteſt: quia licet grauamen ſubire non tenebatur tamẽ quia agnouit poſt mortem patris ſibi facto ſuo preiudicauit.Sicut in ſimili videmus quod licet filio preterito non poſſit pupillariter ſubſtitui ſi tamen approbat teſtamentum valet talis ſubſtitutio ei facta: ita dicit ⁊ tenet Bar.poſt Iaco.de are.in.l.moribus.in verſi.ſeptimo dixi ⁊c.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.j.§.fi.ff.e.ti.Ex hoc enĩ qð

dictus Jacobus teſtatoꝛ voluit dictū Joānē eius filiū eſſe cōtentū ⁊ nihil am⸗
plius in ipſis bonis petere poſſe: videt̄ ipſe Joānes rogatus reſiduū remitte⸗
re per fideicōmiſſum. vt. l. peto. in pꝛin. ff. de leg. ij. Non obſtāte. l. ſi qñ. §. ij. C. de
inoffic. teſta. Qꝛ ibi nō poſuerat teſtatoꝛ qꝺ filius vel filia nihil amplius pete⸗
re poſſet: ideo nō pꝛeiudicat in illo caſu. Jſta ſunt verba formalia dñi petri be⸗
lie in. l. ſi vnq̄. C. de reuo. dona. in ſua repetitione. in qōne ſi qui tenet expꝛeſſe
iſtā ptē qꝺ ſi filiꝰ ſciēs dictā clām acceptet relictū eſt excluſus ab agēdo ad ſup
plementū legitime. Et qꝺ dictus Joānes filiꝰ ſciret dictā clām fuit plene dictū
in articulis dicti Antonij. ¶ Alia etiā rōne nō vr̄ qꝺ dicte filie pñt agere ad ſup
plemētū dicte legitime dicti eoꝝ quondā patris cū dictū ius agēdi ad ſupple⸗
mētū viuēte dicto Joāne eoꝝ patre fuerit quinquēnio ſublatū ſine pꝛeſcriptū:
vt tꝫ Bart. in. l. ſi qͦs filiū. C. de inoffi. teſta. ⁊ Guillelmus de cugno. in. l. quāuis.
co. ti. ¶ Sed hodie ſm̄ cōem opinionē doctoꝝ nouiſſimoꝝ nō pꝛeſcribitur niſi
xxx. annis vt plene ſcripſi in deciſionibus parlamenti. q. lxxxij.

7 ¶ † Ad ſeptimū queſitū clara pꝫ rñſio qꝺ valuit dicta ꝓhibitio alienatiōis cū
ipſe teſtatoꝛ dictā ꝓhibitionē nō fecerit nude ſꝫ eā cauſauerit qꝛ voluit oīa bo⸗
na ſua ſemꝑ remanere penes ſuos heredes ⁊ nullatenꝰ defalcari extra eiꝰ fa⸗
miliā ideo valuit dicta ꝓhibitio vt ꝯcludit Bar. in. l. filiuſfamilias. §. diuinis.
ff. de leg. j. quē ſequit̄ dictꝰ dñs Jacobꝰ de pu. in. l. pater filiū. ff. ad. l. fal. Et cum
dictus Joānes alienauerit de bonis que fuerūt dicti Jacobi teſtatoꝛis / fuit ⁊
eſt pꝛiuatus oībus bonis dicti Jacobi eiꝰ patris teſtatoꝛis. ¶ Et debēt reſtitui
dicto Antonio ꝓut diſpoſuit dictꝰ teſtatoꝛ cū ipſe Joānes nō paruerit volūta⸗
ti dicti teſtatoꝛis per. l. ij. de inſti. ⁊ ſubſt. ſub condi. factis. ⁊ no. Bar. in. l. j. ff. de
vulg. ⁊ pu. ſubſti. in. xvij. col. qꝛ dicta pꝛohibitio alienatiōis hꝫ vim legis vt in
aut. de nup. §. diſponat. ⁊ facit etiā qꝺ ſupra dixi i quarto queſito in fi. qꝛ qñ per
teſtatoꝛē ꝓhibet̄ alienatio in fauoꝛē aliquoꝛū illi admittunt̄ ad bona vigoꝛe ta⸗
citi fideicōmiſſi in quoꝛū fauoꝛē facta eſt talis pꝛohibitio vt ibi dixi.

8 ¶ † Ad octauū queſitū ſi dicta bona donata in cōtractu dicti matrimonij perti
neāt dictis filialibus iure pꝛopꝛio vigoꝛe ſtipulationis paterne. ad hoc dico qꝺ
non pꝛimo qꝛ dictus Jacobus dicta bona nō donauit liberis dicti. Joānis ſed
tantūmodo dicto Joāni eius filio. ¶ Et lꝫ dictus Joānes fuerit ſtipulatus pro
ſe ⁊ ſuis heredibus ex hoc tñ non videntur dicta bona pertinere liberis dicti
Joannis qꝺ demoſtratur ex pꝛeſcripta volūtate dicti Jacobi donatoꝛis qui nō
obſtāte dicta ſtipulatione voluit qꝺ ipſe ioānes filiꝰ donatariꝰ poſſet dicta bo⸗
na donata vēdere ⁊ alienare. Si eñ voluiſſet dicta bona donata peruenire de⸗
bere ad liberos dicti Joānis iure pꝛopꝛio non conceſſiſſet facultatē dicto Joā⸗
ni ipſa bona poſſe vendere et alienare quia aliter dicere vt vult pars aduerſa
de nullo operentur illa verba qꝺ ipſe Joannes donatarius poſſet vēdere ⁊ alie
nare: qꝺ non eſt dicendum: qꝛ imo operari debent. arg. l. ſi quando. ff. de lega. j.
¶ Plus dico quod ſi dicta bona fuiſſent etiā liberis dicti Joānis donata: ꝓut
non fuerūt per ſupꝛa declarata dicte filie ſuccedentes ab inteſtato dicto Joāni
eoꝛū patri cenſentur grauate de ipſis bonis reſtituendis dicto Antonio ſubſti⸗
tuto vniuerſaliter / etiā in dictis donatis. ¶ Pꝛimo cauſante alienatione de di
ctis bonis per dictū Joāne facta de qua alienatiōe tetigit. s. in. vij. q̄ſito qꝛ qñ
per teſtatoꝛē ꝓhibet̄ alienatio heredi in fauoꝛē aliquoꝛū illi admittunt̄ ad bo⸗
na vigoꝛe taciti fideicōmiſſi in cuiꝰ fauoꝛē eſt facta ꝓhibitio vt dicit dñs Jaco⸗
bus de puteo in. l. ſi fundū. §. fi. ff. de le. j. de quo etiā tetigi. s. in. iiij. q̄ſito in fine.
¶ Scđo qꝛ nō ſolū dicte filie ſunt grauate dicta bōa ēt donata reſtituere dicto
Antonio tacite. imo expꝛeſſe: vt pꝫ ex verbis dicti teſtamenti vt voluit dictus
teſtatoꝛ dicta bona reſtitui dicto antonio qꝛ illud verbū reſtitui dꝫ intelligi vcꝫ

per heredes Joãnis iuxta ea que leg.ꝛ no.in.l.cõficiunt.ff.de iure codi.ꝛ in.l. ex teſtamento.C.de fideicõmiſ.ideo dicta bona etiã donata reſtituere debẽt di-cte filie Joãnis dicto Antonio.Qꝛ poſito caſu qḋ dictus Joãnes nõ potuiſſet grauari in dictis bonis donatis attamẽ eiꝰ heredes potuerũt grauari ꝛ eis ſub ſtitui dictus Antonius in oibꝰ bonis dicti Joãnis.vt dicit Bar.in.l.j.§.fi.in fi. ff.de vulg.Qꝛ etiã in legitima filij põt ſubſtitui per fideicõmiſſuʒ iuxta no.in.l. ex tribus.ꝛ ibi Cy.C.de inoffi.teſt.ſi eñ poſſit ſubſtitui per fideicõmiſſum in le-gitima filij multomagis in alijs bonis donatis filio per partem.argu.a maiorĩ quod eſt fortiſſimum in iure vt iuribus vulg.

9 ¶†Ad nonũ queſitũ rñdendo vr qḋ dictus Antonius non potuit hypotecare ſicut nec vendere iuxta.l.ſed ꝛ qui.in fine.ff.de pigno.ꝛ no.Bar.in.l.ſi is qui bo-na.§.an vſufructus.ꝛ in.l.in quorũ finibus.ff.eo.tit.ideo vr qḋ dictus Antoniꝰ cõmiſerit penã ſicut dictus Joãnes eius frater.Sed ad hoc rñdeṫ qḋ et ſi ipſe Antonius penã ꝯtra alienãtes in dicto teſtõ appoſitã cõmiſiſſet prout dicte fi-lie pretẽdũt attñ dicte filie nullũ cõmodũ ſentirent:qꝛ in illo caſu alienationis filie non ſunt vocate ad portionẽ filij alienãtis:ſed tantũmodo filij maſculi he-redes inſtituti qꝛ dictus teſtator ſtantibus filijs maſculis voluit ꝛ diſpoſuit fi-lias a bonis ſuis excluſas.vt legiṫ in dicto teſtõ.¶Preterea ex quo dictꝰ Joã-nes primo cõmiſit penã alienãdo de dictis bonis:nõ potuit poſtea dicta pena cõmitti per dictũ Antoniũ vt dicit Ang.de are.inſt.de exceptio.§.idem ſi in iu-dicio.in fi.qui refert idẽ tenere Bal.in.l.cũ proponas.C.de pactis.

10 ¶†Ad decimũ queſitũ dico qḋ lʒ in dicto teſtõ ipſe Jacobus teſtator inſtitue-rit dictũ Joãnẽ eius filiũ in dictis bonis donatis ſub pactis ꝛ ꝯditionibus in dicta donatione adiectis.in qua donatiõe inter cetera pacta fuit actũ qḋ dictꝰ Joãnes de dictis bonis donatis poſſet alienare ꝛ diſponere in vita ꝛ in morte pro libito ſue volũtatis ꝛc.Dico qḋ illud pactũ non prodeſt dictis filiabus ob-ſtãte ſubſtõne de ipſis bonis facta in perſonã dicti Antonij qꝛ aliter dicta ſub-ſtitutio nullũ effectũ haberet nec de aliquo operareṫ prout tñ opari deberet:qꝛ verba in teſtamẽtis de aliquo opari debẽt iuxta dictã.l.ſi qñ.ff.de leg.ij.ꝛ in cõ-tractibus etiã de aliquo opari debẽt verba in.l.ſi ſtipulatus.ff.de vſur.Et ſilr in priuilegijs debent verba de aliquo operari.ff.ad municipales.l.j.et in.c.in his.ꝛ in.c.ſi papa.eo.ti.lib.vj.maxime cũ dicta ſubſtitutio in dictis bonis dona-tis valuerit vt plene dixi ſupra in primo queſito.

¶Ad vndecimũ q̃ſitũ ſi actio dictis filiabus Joãnis ꝯpeteret agẽdi ad ſupple-mẽtũ ꝓut nõ facit vt.s.in ſexto q̃ſito dixi an illo caſu dicte filie bene agãt ad di-ctũ ſupplemẽtũ legitime inſolidũ ꝯtra dictũ Antoniũ cũ ipſe nõ ſi[illegible]res inſo-lidũ:ſed ſunt quatuor heredes:circa hoc ſunt varie opiniones.Qꝛ [illegible]art.in.l.in quartã.ff.ad legẽ falci.dicit ab oibꝰ tã heredibꝰ q̃ a legatarijs eſſe pretẽdũ.Sʒ d.l.omnimodo.C.de inoff.teſt.probat contrariũ ſm Rapha.fulgoſium videlicet quod a ſolis heredibꝰ.Et hoc videtur probabilius per.l.j.§.ſi heres inſtitutus. ff.ad trebel.ꝛ iſtam partẽ ſequiṫ dñs meus dñs Joãnes de groſſis.in.d.l.oimo-do.in glo.ſuper verbo licebit.in fine.

¶Summarium.

1 Exceptionem non numerate dotis quis ꝛ quando opponere poſſit.
2 Querela non numerate dotis poſt decennium non admittitur.
3 Confeſſio cum promiſſione de reſtituendo inducit tacitam donationem.
4 Donatio inter virum ꝛ vxorem non eſt in omni caſu prohibita.
5 Dominium rei non queritur ex diuerſis cauſis.
6 Appellatio in ſcriptis fieri debet.

¶Conſilium.ccliij.

In cauſa nobilis margarete de marolis appellan-
te contra Joannem martelli al's brondelli de voy-
rone ⁊ eius conſortes appellantes videtur indu-
bitanter per dominum iudicē a quo bene fuiſſe iu-
dicatum ⁊ per dictos appellantes male fuiſſe ap-
pellatum cauſis ⁊ rationibus ſubſcriptis. ¶ Pri-
mo quia poſt inſtrumentū dotale contractus matrimonij Joā-
nete ⁊ michaelis pellerij coniugum in qua dicta Joanneta con-
ſtituit in dotē dicto michaeli eius marito.xc.flore.auri dictus
michael maritus cōfeſſus fuit habuiſſe de dote dicte Joanne-
te eius vxoris primo.lx.floreñ.auri.item plus in eodem inſtru-
mento.xxv.floreñ.auri.ex cauſa mutui.item plus in alio inſtru-
mento dictus michael maritus ⁊ Franciſcus peleti eius pater
de dicta dote confeſſi fuerunt ſe habuiſſe nouē floreñ.auri. Qz
licet dictus michael maritus in donatione quā ipſe poſt dictas
confeſſiones fecit de oibus bonis ſuis Joannete eius ſorori et
Joanni brondelli eius nepoti ipſe michael cum iuramento aſ-
ſeruerit ⁊ affirmauerit de dicta dote eius vxoris non recepiſſe
niſi.xij.flore.cum dimidio auri opponēdo dictus Joānes bron-
delli exceptionē nō numerate dotis: ipſe tñ brondelli illam ex-
ceptionē opponere nō pōt de iure ⁊ tenetur propterea ipſe brō-
delli ad ſolutionē dictarum ſummarum confeſſatarum habuiſſe
per dictum michaelem maritum quondam dicte Joannetē.

1 ¶ †Et quod non debeat ipſe brondelli audiri opponendo di-
ctam exceptionem non numerate dotis cauſante duplici con-
tractu vez conſtitutionis dotis ⁊ confeſſionum per dictum mi-
a chaelem factarum de exceptione dicte dotis.tex.eſt ad literaz a
in.l.in contractibus.§.j.C.de non numerata pec.ita dicit ⁊ tenet
in iſtis terminis Jo.and.in addi.ſpec.in rub.de dona.inter vi.⁊
vxo. ¶ Nec de aliquo operatur dictum iuramentū in dicto con-
tractu donationis per dictū michaelē preſtitū:qz illud iuramen-
tū quo ad hoc eſt ꝯtra primū iuramentū in dictis contractibus
cōfeſſionū receptionis dotis preſtitū:⁊ propterea non valet di-
ctum ſcdm iuramentū contra primū preſtitū.vt in.c.veniens.in
fi.de iureiu.⁊ no.gl.Jo.an.in.c.licet.eo.tit.lib.vj. ¶ Maxime qz
dictū primū iuramentū erat licitū ⁊ poterat ſeruari ſine interi-
tu ſalutis eterne:ideo ſeruandū iuxta.c.cum contingat.de iure-
iur.ideo non valet ſecundum iuramentum per.d.c.veniens.

a ¶ Tex.eſt ad literam. Uide ſuper hoc Jac.de put.ff.ſolu.ma.in.l.his.§.ſi vir.⁊ vide in ſingu. meis.f.ccl.verſo.

2 ¶ †Scdo qz vt pbat in pceſſu matrimoniū inter dictū michae-
lē ⁊ Joannetā cōiuges durauit non ſolū decē annis.imo.⁊.xxx.
annis ⁊ vltra vt fatent dicti brōdelli ⁊ durādi in eorū articulis
quo mrimonio durāte dict9 michael marit9 nō querelauit nec
oppoſuit exceptionē nō numerate dotis ꝯſtante mrimonio.Jā
lapſu dicti tpis ⁊ minoris vez.x.annorū dictus michael et eius
heredes ſunt excluſi ab illa querela nō numerate dotis.per tex.
in aut.qd locū circa mediū:ibi ſi decēnium tranſierit.C.de dote
cau.⁊ non numera.⁊ idē ibi dicit do.Azo tuba veritatis. ¶ Nec
obſtat ſi dicatur qd dictus Michael maritus in donatione olm
bonorū ſuorū facta dicto Joanni brondelli et Joannete matris
dicti brondelli ipſe michael maritus cū iuramēto dixit qd de d-

ctis ſummis dotalib⁹ ꝑ eũ cõfeſſatis habuiſſe:ipſe nõ habuit niſi.xij.floreñ.auri cũ dimidio. ¶ Quia ad hoc patet duplex reſpõſio. Pͥmo qꝺ dictus michael illa verba dicit poſt decem annos a tẽpore cõtractus eorũ matrimonij:quo lapſu decem annorũ fuit ipſe michael maritus excluſus a dicta querela ſine exceptione nõ numerate dotis vt dicit tex.in dicta autẽ.qꝺ locũ. Uel ſcꝺo poteſt dici et reſponderi qꝺ illa verba extraiudicialiter dicta non fuerunt in iudicio poſtea deducta ſiue oppoſita per dictum michaelem dicta eius vxore vocata ⁊ quorum intererat. ¶ Ideo per illa verba extra iudicium prolata non videtur ipſe michael querelaſſe de dicta nõ numeratione ex aduerſo pretenſa.arg.eorũ q̃ legunt in.l.amplius nõ peti.circa fi.ff.rẽ ratã habe.Reſtat ergo verũ qꝺ cum ipſe michael maritus nõ oppoſuerit dotẽ nõ fuiſſe ſibi in totũ numeratã infra x.annos a tpe ſui cõtractus matrimonij.qꝺ ei⁹ heredes nõ potuerũt poſtea opponere illam exceptionẽ nõ numerate dotis per dictam auten.quod locum.C.

3 de dote cau.⁊ non numerata. ¶ †Tertio quia poſito ⁊ nõ conceſſo qꝺ ipſe michael querelaſſet iudicialiter infra tempus iuris ſupra declaratum adhuc ſibi nõ profuiſſet:q: ſi pecunia nõ fuiſſet numerata prout ipſe michael ſeu ei⁹ heredes pretẽdũt cõfeſſus fuit nihilomin⁹ ipſe michael dictas pecuniarũ ſummas ſup dicta dote recuperaſſe ⁊ ꝓmiſit cũ iuramẽto illas reſtituere dicte Joannete ei⁹ vxori caſu reſtitutiõis dotis aduenĩẽte q̃ ꝑtenſa indebita ꝯfeſſio cũ ꝓmiſſione de reſtituẽdo inducit ſaltim ꝓſumptã ⁊ tacitã donationẽ.argu.l.cãpanus ff.de operis libertorũ.Et q̃ donatio licet in virũ ⁊ vxorẽ iuris cõis diſpoſitiõe eſſet improbata fuit tñ iuramẽto ꝯfirmata ⁊ valuit.Ita dicit ⁊ tꝫ Bar.in.l.ſi quis ꝓ eo.ff.de fideiuſſorib⁹:⁊ in.l.ſeyus augeri⁹.ff.ad.l.fal.Idẽ tꝫ hẽri.de bouẽco in aut.ſacra.C.ſi aduerſus vẽditionẽ in ſua repetitiõe:⁊ ſequunt cõiter doct.⁊ habẽt neceſſe ſtare ipſi brondelli ⁊ eius mater iuramẽto dicti michaelis:et dictas ſummas dotales reſtituere dicte Joãnete vxori dicti michaelis ſeu dicte margarite de marolis cãm hñti a dicta Joãneta relicta dicti michaelis iuxta iurata ꝑ dictũ michaelẽ ꝑ aut.qꝺ obtinet.C.de ꝓba.⁊ ꝑciſe debẽt ad hec cogi vigore dicti iuramẽti vt dicit gl.in.l.ſi pecuniã.ꝺ ꝯdi.ob cãm.cũ dicti brõdelli ⁊ ei⁹ mater ſe ꝑtẽdãt heredes ab inteſtato dicti quõdã michaelis i eorũ cõparitiõe circa finẽ ꝓceſſus tradita incipiẽte:q: nobilis margarita ⁊c. ¶ Nec obſtat.l.q̃ teſtamẽtũ.ff.de ꝓbatiõib⁹ ex aduerſo allegata:q: loquit in perſonis incapaci-

4 bus ⁊ totaliter ꝓhibitis. ¶ †Sed in caſu iſto donatio inter virũ ⁊ vxorẽ nõ eſt oĩno ꝓhibita:q: in multis caſib⁹ eſt de iure ꝑmiſſa:⁊ īter ceteros caſus eſt ꝑmiſſa ⁊ valida cũ iuramẽto vt tenet Bartol⁹ expreſſe in locis ſupra allegatis. quẽ ſequit hẽri.de bouẽco in dicta ſua repetitiõe.⁊ ſequunt cõiter doct. ¶ Itẽ ẽt morte donãtis ꝯfirmat donatio īter virũ ⁊ vxorẽ.l.papi.ff.de dona.īter vir.⁊ vxorẽ.cũ ſimi.q̃ ab initio nõ valuit iuxta.l.donatiões.la.j.C.de do.inter virũ et vxo.Ideo nõ eſt oĩno ꝓhibita.⁊ nõ dꝫ dici talis cõtract⁹ donatiõis fact⁹ fuiſſe inter ꝑſonas oĩno incapaces:ideo nõ habet locũ hoc caſu dicta.l.qui teſtamẽtũ.ff.de ꝓba.⁊ iſta eſt vna ſolutio quã recitat glo.fi.l.nõ dubiũ.C.de legibus ſup verbo pro infectis.in prin. ¶ Sed contra opinionẽ Barto.⁊ ſequacium.qꝺ donatio nõ confirmatur iuramento.facit dicta.l.nõ dubiũ.C.de legibus.vbi iuramentum contra diſpoſitionẽ legis preſtitum non valet nec eſt ſeruandum. Sed dic quod illa.l.nõ dubium loquitur quando lex prohibet cõtractum fieri procedendo vlterius factum annullando:tunc iuramentum de nullo operatur ita dicit ⁊ concludit gloſ.magna ſuper verbo pro infectis. ¶ Sed imperator in dicta.l.donationes.licet prohibeat donationes inter coniuges fieri:nõ tamen progreditur vlterius factas annullando:ideo tales donationes facte valent vt ibi vult glo.etiã de iure canonico.per.c.cũ contingat.de iureiur.cum ſimi.et

5 hoc tenẽt Bar. de boueco. ꝛ cõiter docto. ¶ † Quãrto qꝛ dictus
brondelli nullũ ius nullũqꝫ dñiũ hꝫ in dicta domo: nõ p̃mo vi-
gore dicte donatiõis ſibi facte p̃ dictũ machaelẽ: nõ ẽt ſcdo tãq̃
heres ab iteſtato dicti michaelis vt ipſe brõdelli p̃tẽdit l ſua cõ
paratiõe circa finẽ pceſſus icipiẽte qꝛ nobilis margarita ꝛc. Qꝛ
dñium vni' rei nõ põt q̃ri ſeu acq̃ri ex diuerſis cauſis ſiue titu
6 lis. iij. §. ex plurib' cauſis. circa fi. ff. de acq̃. poſ. ¶ † Quinto eſt
aduertẽdũ qd̃ ſnia a qua ex aduerſo p̃tendit appellatũ fuit lata
ſup poſſeſſorio reintegrãde ꝛ a qua ppterea erat in ſcriptis ap-
pellãdũ ꝛ cauſe p̃tẽſi grauaminis declarande: cũ illa ſnia ſuper
momẽtanea poſſeſſiõe lata cẽſeri debeat interlocutoria vt ple-
ne p̃ Bar. in. l. ij. ff. de appel. recipiẽ. ꝛ tetigi ſup ſtatuto dalphi-
nali ſi q̇s. in gl. ſup v̄bo ceſſante appellatiõe: ꝛ cũ non fuerit in
ſcriptis appellatũ dicta appellatio partis aduerſe eſt inualida
et deſerta. iuxta. c. cordi. de appellatio. lib. vj. ¶ Et ſi poſſet di-
8 ci hr̃e vim diffinitiue cauſante hypotecaria[a] actiõe ibi declara-
ta: erat nihilominus in ſcriptis appellãdũ ab illa interloquuto
ria etiã ſi habuiſſet vim diffinitiue. vt dicit ꝛ tꝫ exp̃ſſe Joannes
monachus in. c. cupiẽtes. in. §. qd̃ ſi p̃. xx. dies. de elec. lib. vj. cir-
ca fi. ibi: ſed pone appellatũ eſt ab interlocutoria q̃ hꝫ vim diffi-
nitiue ꝛc. in gl. ſuper verbo priuatos. Jdẽ tꝫ Franciſ. de zaba. in
cle. appellanti. de appel. ¶ Quo aũt ad operatoriũ cõſtat indu-
bitãter ipſuꝫ operatoriũ ſpectare iure dñũ ſeu quaſi dicte mar
garite cauſis deductis ꝛ pbatis in proceſſu: ꝛ maxime in cõpa-
ratione articulata dicte margarite incipiente ad demonſtran-
dum ꝛc. et ibi ſufficiat remiſſio; res eſt clara.

a ¶ Hypotecaria. De hoc vide in lxix. ↄſ. meo rũ circa q̇n ſũ queſitũ.

¶ Summarium.

1 Proceſſus actorum principalium qñ poſſit dici nullus.
2 Ordinatio facta per locũtenentem iudicis qñ nulla dici poſſit.
3 Acceſſorium ſequitur ſuum principale.
4 Conceſſo aliquo conceduntur omnia ſine quibus illud expedi-
ri nequit.
5 Judex recuſatus in cauſa procedens videtur ſe competentem
pronunciaſſe.
6 Conſequenti in eſſe poſito ponitur omne eius neceſſarium an-
tecedens.
7 Pronunciatio ſeu ordinatio quelibet facta in executione diffini
tiue interlocutoria cenſeri debet.
8 Appellans ab executione ſententie cauſam appellandi debet
appellationi inſerere.
9 Pignoratio facta die feriata an dicatur nulla.
10 Executio ſententie fieri poteſt feriato die.
11 Appellatio coram iudice poteſt interponi feriato die.
12 Confeſſio que fit in figura iudicij die feriato poteſt fieri.
13 Citatio die feriato ad diem non feriatam fieri poteſt.
14 Feriato die que fieri poſſint. ꝛ nu. ſeq.
19 Appellatio quando deſerta dicatur.
20 Nullitas deſeri cenſetur ſi appellatio deſeratur.
21 Clauſula ex certa ſcientia ꝛ motu proprio quid operetur.
22 Miſſio in poſſeſſionem qñ per modũ attentati poſſit reuocari.

23 Reſcripta principum debēt intelligi ſecundum intentionem eorum.
24 Diſpenſatio non valet facta non vocatis his quatuor intereſt.
25 Iuramentum validat pacta alās inualidat.

¶ Conſilium.ccv.

Circa proceſſum vētilatum in curia parlamēti inter dñm grenihani temere appellantem ex vna parte. Et dñm guidonē pape legum doctorem appellatū ex altera: eſt aduertendū p ſpectabiles dños ipſi⁹ curie parlamēti ius dicturos ꝙ in ipſa cauſa appellationis nō agitur inter dictas partes in dicto proceſſu niſi de iuriſditione molendinis paratorijs ⁊ banno vini loci ⁊ mandamenti ſancti albani.

¶ Quia alia bona ⁊ iura que ipſe dominus guido habet de iuribus ⁊ pertinētijs dictorum loci ⁊ mandamenti ſancti albani vꝫ vintenum formagium ⁊ decem groſſi annuales ſuper dictis paratorijs tenuit et poſſedit dictus domin⁹ Guido.xxxvj. annis proxime lapſis ⁊ vltra.

¶ Adhucꝗ tenet ⁊ poſſidet pacifice ⁊ quiete abſꝗ aliquali controuerſia.

¶ Nec de his dict⁹ dñs grenihani nunꝗ aliquā litē mouit cōtra dñm Guidonē necꝗ cōtra baſtardū valentineń. a quo cauſam hꝫ ipſe dñs guido vt etiā declarauit ipſe dñs Guido in pceſſu dicte cauſe appellationis.fol.cclvij. ⁊ in pceſſu baſtardi.fol.xxviij.in.j.ar.exceptionū dicti dñi Guidonis. Ideo circa illa bona ſupra prime mētionata nihil inferius tangeť reſpectu dñi grenihani: ſed tātūmodo infra tangeť de materia hui⁹ pceſſus cauſe appellationis dñi grenihani q̄ incipit.fo.ccxxxix. videlicet reſpectu iuriſditionis molēdinorū paratoriorū ⁊ bāni dicti loci ſancti albani: de quib⁹ in dicta cauſa appellatiōis agiť: ⁊ nō de alijs bonis de quib⁹ nō agiť. ¶ Pro cui⁹ materie pceſſus dicte cauſe appellationis declaratione ⁊ iuris dicti dñi guidonis viderent in iure examinanda queſita ſubſcripta: vt etiā appareat dictū dñm grenihani temerarie ⁊ ſine grauamine appellaſſe. ¶ Primo ſi proceſſus actorū principaliū inſertus in proceſſu dicte cauſe appellationis.fo.xx. factus corā iudice dalphi.buxi ſeu ei⁹ locūteneń. a quo fuit appellatū poſſit de nullitate redargui ex aliquo capite.

¶ Scdo ſi ordinatio iudicis buxi q̄ cōceſſit domino guidoni literas expeditionis dictorū bonorum inquantatorum poſſit dici nulliter facta.

¶ Tertio ſi ordinatio dicti dñi iudicis buxi ſeu eius locūteń. inſerta in dicto pceſſu cauſe appellationis.fo.xl. qui cōceſſit dicto dño guidoni literas expeditionis dictorū bonorum inquantatorū a quo dictus dñs grenihani dicitur appellaſſe ſit interlocutoria vel diffinitiua. ¶ Quarto ſi ex eo ꝙ pignoratio dictorū bonoꝝ inquātatoꝝ facta die.vj. mēſis maij: que dies ꝑtendiť feriata poſſit dici inualida. ¶ Quinto ſi dicta appellatio dñi grenihani fuerit ⁊ dici poſſit deſerta. ¶ Sexto ⁊ ſi que nullitates poſſent dici interueniſſe in expletis in hac cauſa p parte dicti dñi Guidonis pductis an ipē dñs guido fuerit releuatus ab eiſdē per reſcriptū dalphi. in pceſſu p parte dicti dñi Guidonis pductū ⁊ inſertū in pceſſu, f.ccxcij. verſo. ¶ Septimo ſi p p̄ſentē pceſſum appareat ꝙ dict⁹ dñs grenihani teneret dicto lācelloto baſtardo a quo ipſe dñs Guido cauſam habet in.ccclx. flore. auri p q̄b⁹ dicta bona de q̄bus agiť fuerāt inquātata. ¶ Octauo ſi miſſio in poſſeſſionē dictorū bonorū inquātatorū debeat per modū attētati reuocari vt ꝑtēdit ipſe dñs grenihani. ¶ Nono ſi pceſſus dicti baſtardi valeń. huic pceſſui appellatiōis adiūctus in aliquo p̄iudicet dicto domino Guidoni. ¶ Ad p̄mū q̄ſitū ſi pceſſus actorū p̄ncipaliū curie buxi inſert⁹ in pceſſu dicte cauſe appellatiōis dñi grenihani fo.xx. dici poſſit null⁹. Et clarū eſt ꝙ nō. Prio q: in ipſo pceſſu ꝯſtat de locūtenētia dñi antonij bucheri corā quo fuit ipſe pceſſus format⁹: ⁊ q̄ ptulit ordinationē a qua dr̄ appellatū. Tū

qꝛ in ipſis actis principalib⁹ cõſtat de poteſtate Joannis boni hois ꝓcurato-ris ſubſtituti dicti dñi grenihani in ꝓceſſu buxi.fo.xxiij.verſo.q̇ dictã cauſam cõduxit vt ꝓcurator ſubſtitut⁹ dicti dñi grenihani. Et in ꝓceſſu cauſe appella-tiõis circa principiũ fo.xj.verſo.cõſtat de poteſtate bernardi baraſti qui ſubſti-tuit dictũ Joãnẽ boni hois.itẽ etiã in ipſis actis principalib⁹ curie buxi cõſtat de mãdato philippi durati q̇ dictã cauſam cõduxit in dicta curia buxi ꝑ dicto lãcelloto baſtardo valẽtineſi. Itẽ de poteſtate dicti dñi Guidonis in dicta cau-ſa in curia buxi interuenienti ſatis cõſtat qꝛ ipſe dñs in cauſa ibi ꝑſonaliter cõpa-ratiõis ex nullo capite põt dici dict⁹ ꝓceſſus curie buxi null⁹ ſed eſt validus:ꝛ
a hoc de primo queſito. ¶ †Ad ſecũdũ queſitũ ſi ordinatio dicti dñi locũtẽñ.cu-rie buxi inſerta in cauſa appellatiõis fo.xl.qui cõceſſit dicto dño Guidoni lite-ras ꝑciſas expeditionis dictoꝝ bonoꝝ inquantatoꝝ de quib⁹ agitur a qua ordinatione dict⁹ dñs grenihani dicit̃ appellaſſe poſſit dici nulliter acta. Ad iſtud q̄ſitũ patet clara reſpõſio ꝙ nõ poſſit dici nulla. Nõ ꝑmo ex illo capite vt ꝑtẽdit dict⁹ dñs grenihani ꝙ hec curia parlamẽti que conceſſit literas ꝑciſas debiti principalis cognoſcere debebat de facto inquãtũ ꝛ nõ iudex curie buxi. Qꝛ dict⁹ dñs grenihani fuit primus in cauſa quare materia dictoꝝ inquãtuũ fuit tractata in dicta curia buxi. Nã dict⁹ dñs grenihani factis inquãtibus fe-cit citari dictũ lancellotũ corã dicto iudice buxi viſurũ extimari dicta bona in-quãtata ꝑ probos eligẽdos:ꝑ iudicẽ dicte curie buxi vt cõſtat literis citatoꝛijs inſertis in ꝓceſſu buxi.fo.xxvij.verſo.ꝛ ſic ipſe dñs grenihani ad eũdẽ dictum iudicẽ buxi ei⁹ iuriſditionẽ prorogauit.l.ij.in principio.ff.de iudiciis.quã iuriſ-ditionẽ de ꝑſona ad perſonã vꝫ a dñis de parlamẽto ad dictũ iudicẽ dalphi-nalẽ buxi prorogare potuit dict⁹ dñs grenihani iuxta.l.j.ff.de iudi. ¶ Maxime cũ ipſe iudex buxi alias haberet iuriſditionẽ ordinariã vt eſt notoꝛiũ iuxta.l.pri-uatoꝛũ cõſenſus.C.de iuriſ.om.iudi.ꝛ in.c.p.ꝛ.g.extra de offi.ꝛ in.l.ſi quis ex con-ſenſu.C.de epi.audi. Jõ dict⁹ iudex buxi fuit iudex cõpetens cõſenſu oim par-tiũ debitoꝛũ ꝛ creditoꝛũ ꝛ dicti dñi Guidonis interueñti qui nõ recuſauerũt di-ctũ iudicẽ ſed corã eo litigãdo ſaltim tacite cõſenſerunt in eũ ꝛ iuriſditionem in eũ prorogauerũt.iuxta.l.ſi cõuenit.ff.de iuriſd.om.iudi.cum ibi not.ꝛ in d.l. ſi quis ex cõſenſu. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ dict⁹ dñs grenihani ꝓrogauit iuriſditionem dicti iudicis buxi reſpectu eſtimationis fiẽde dictoꝛũ bonoꝛũ inquantatoꝛũ et nõ reſpectu ipſoꝛũ bonoꝛũ inquãtatoꝛũ vt ꝑtẽdit dict⁹ dñs grenihani. Ad hoc reſpõdet̃.ꝙ imo etiã reſpectu expeditionis dictoꝛũ bonoꝛũ inquantatoꝛũ ipſe iudex buxi fuit iudex cõpetẽs vigore dicte ꝓrogationis iuriſditionis. Qꝛ cum aliquid conceditur eius acceſſoꝛiũ ꝛ connexũ etiã cõceſſum eſſe videtur.vt in.c. ij.requiris.cũ ibi no.per gloſ.de appella. ¶ Hinc eſt ꝙ dñs archi.dicit ꝙ ſi cau-ſa appellatiõis cõmittat̃ ſimpliciter alicui auditori ipſe auditor etiã de nullita-te ſentẽtie tanꝙ̃ acceſſoria poterit cognoſcere vt dicit ipſe archi.in.c.cordi.de appel.lib.vj.ſuper verbo de partiũ ꝛc.ꝛ pro hoc facit.l.j.ꝛ ibi doc.C.quando ꝓ-uo.non eſt neceſſe. ¶ Dicit etiã de zabarellis poſt doct.in.c.ſi laicus iudex de ſenten.excom.lib.vj.ꝙ licet tex.ibi non loquat̃ niſi de titulo clericali tñ ipſe iu-dex eccleſiaſtic⁹ debet etiã de habitu cognoſcere cũ ſit acceſſoꝛius ad titulum. Ad ꝓpoſitũ ergo cũ expeditiõe dictoꝛũ bonoꝛũ fuerit acceſſoꝛia ad dictã eſti-mã qꝛ facta eſtimatiõe cõſueuerũt de ſtilo curiarũ bona expediri creditoꝛi ſeu emptoꝛi vel ceſſionario ipſoꝝ bonoꝝ inquãtatoꝛũ iuxta eſtimã. Jõ ipſe iudex buxi de dicta expeditiõe dictoꝛũ bonoꝝ facta dicto dño guidoni ceſſionario tã ꝙ̃ acceſſoꝛia cognoſcere de iure potuit ꝛ literas expeditiõis ipſoꝛũ bonoꝛũ ꝯce-
b dere iuxta eſtimã factã. †Etiã qꝛ acceſſoꝛiũ cõſueuit ſequi naturã ſui principa-lis vt in.c.acceſſoꝛiũ.de re.iu.cũ multis ſimi. ¶ Et ꝑ hoc bñ facit l ſimili qd di-

cit Pet.Jac.in tit.de cōdi.ex lege q̄ oritur ex literarum obli.circa fi.ibi.Jtē eſt
notandū qđ ſi iudex ſuperior p̄ximus ad quē appellatur ꝛc.vbi dicit qđ iudex
appellationis corā quo agitur de nullitate ſnīe tantūmodo pōt etiā de nego=
cio principali cognoſcere:ꝛ iudicare.idē etiā tenet ipſe Pe.Jac.in tit.de cōſti
tuta pec.in materia libelli appellatiōis.ibi:ꝛ no.qđ nedū ille idē iudex q̄ ſen
tentiā ꝛc.q: ad officium iudicis ſpectat lites dirimere.vt ibi dicit ipſe Pe.Jac.
¶ Preterea dici⁹ dñs grenihani in ſua cedula incipiēte p̄teſtato ꝛc.tradita in
dicta curia buri.fo.xxx.verſo.in fine ipſi⁹ cōparitionis.ibi:ꝛ hic ꝛ in eū caſum ſe
offert ꝛc.ſe obtulit ipſe dñs grenihani pluriſvalētiā eſtime fiēde recipere facta
eſtimatiōe p̄ probos.Ex quo ꝓpterea ſequit̄ qđ ipſe dñs grenſhani ex hoc alio
capite prorogauit iuriſditionē dicti iudicis buri etiā reſpectu expeditionis di
ctoꝝ bonoꝝ inquātatoꝝ.Quia nō poterat dicto dño grenihani pluriſvalentia
ſolui niſi ipſa bona expedirētur dicto dño guidoni ceſſionario emptoris dicto=
4 rum bonoꝝ inquātatoꝝ:Quia q̄ñ alicui aliq̄d cōceditur oia videtur ei ꝯceſſa
ſine quib⁹ res cōceſſa expediri nō poteſt:arg.l.ad legatū.ꝛ in.l.ad rē mobilem.
ff.de procu.Jdeo dictus dñs iudex buri debuit ꝯcedere dictas literas preciſas
expeditionis dictoꝝ bonoꝝ dicto dño Guidoni prout fecit ipſe iudex:q: aliter
aſſerta pluriſvalentia nō poterat dicto dño grenihani ſolui.¶ Reſpectu aūt di
cte pretenſe pluriſvalētie eſt aduertēdū qđ nō reperit̄ aliq̄ pluriſvalentia.Sed
dꝫ adhuc ipſe dñs grenihani dicto dño guidoni quinquaginta florenos mone=
te pape.Ratio q: dicta bona fuerūt capta ꝛ inquātata p̄ debito.ccclx.floreñ.au
ri:vt infra declarabit̄ circa ſextū queſitū qui floreni ſūt papales auri boniq̄ le
gis ꝛ pōderis cugni ꝛ ſigni dñi noſtri pape valoris currētis tp̄e tranſactionis
facte.M.ccccxxiiij.inſerte in proceſſu.fo.ccccviij.¶ Quo tp̄e quilibet dictoꝝ
florenoꝝ auri valebat.xv.groſſos monete pape tūc currētis.Et detractis cētū
floreñ.pro q̄nta parte in vtilitatē dicti dñi guidonis iuxta ſtilū curiarū ꝛ formā
dictarū literarū iudicis buri dꝫ dict⁹ dñs grenihani reficere dicto dño Guido=
ni vꝫ quinquaginta floreñ.monete pape.¶ Plus dici pōt qđ dictus dñs greni
hani petendo in dicta ſua cedula in p̄ceſſu curie buri inſerta in p̄ceſſu ipſi⁹ cu
rie.fo.xxx.verſo.dicta bona eſtimari.Se offerēdo etiā recipere pluriſvalentiā
cōſenſit ſaltim tacite vēditioni dictoꝝ bonoꝝ ꝛ pignorationi ac inquātibus et
expletis in cā pro parte dicti dñi Guidonis productis arg.eoꝝ que legūtur et
no.in.l.ad ſolutionē.C.de re iudica.¶ Et ſi dicat̄ qđ in obligatione quam fecit
dictus dñs grenſhani volēdo recipere pluriſvalentiā fuerūt adiecta verba ſe=
quētia vꝫ.Et eo caſu quo iudicaret̄ dictus p̄ceſſus curie buri bonus ꝛ nō nul
lus ꝛc.¶ Jſtud nō obſtat.Nam dictus proceſſus buri nō fuit iudicatus null⁹:
fuitq̄ ꝛ eſt validus vt declaratū fuit ſupra circa primū queſitum.¶ Tum quia
ipſe iudex buri cōcedendo dicto dño Guidoni literas preciſas expeditionis di
ctorum bonoꝝ inquantatoꝝ ſatis iudicauit ꝛ declarauit ipſum proceſſum bo=
num ꝛ validū.Sicut in ſimili videmus qđ ſi ep̄s inueſtiat aliquem de benefi=
cio videtur eum inſtituiſſe.per glo.in.c.auſteritate.de inſtitutionibus in anti=
quis ꝛ henri.boyc.in.c.ex tranſmiſſa.de elec.
5 ¶ † Facit etiam qđ dicūt doc.qđ iudex poſt recuſationem procedendo in cauſa
videtur ſuper competentia iudicis pronunciaſſe et ſe eſſe iudicem competen=
tem in cauſa:in qua fuerat vt ſuſpectus recuſatus vt dicit Joan.ferrarij.in tit.
forma opponendi contra iudicem ſuſpectum in glo.ſuper verbis.Nec fuiſſe iu
dicem competentem.in.ij.col.ꝛ habetur in.c.ſi a iudice.de appella.lib.vj.et in
c.ex parte.lo.ij.de appella.in antiquis.ꝛ no.Bal.in.l.i.C.de ordi.iudi.idem te=
net glo.in.l.ij.in.§.ſed ſi dubitetur ſuper verbo tueri.ff.de iudi.ꝛ videtur caſus
ſecundum doc.in.l.quod in diem.§.ſi rationem.ff.de compenſa.

Oportet ergo neceſſario dicere qđ dictus iudex buxi cõcedendo literas expe-
ditiõis dictoꝝ bonoꝝ inquãtatoꝝ dicto dño Guidoni videt̃ ꝓpoſuiſſe ⁊ decla-
raſſe dictũ ſuũ proceſſum bonũ ⁊ validũ. Qꝛ qui vult vnũ vult eius preparato
rium. l. vbi. ff. ad trebel. ⁊ no. per Cy. in. l. q̃uis. C. de fideicommiſ.

6 ¶ †Et alibi dꝛ qđ qui vult ꝯñs vult et oẽ id qđ antecedit ſine quo antecedens
eſſe nõ põt. l. ꝓ herede. §. pe. ff. de acq̃. here. Et ecõuerſo ꝯceſſo antecedẽti vide
tur ⁊ ꝯñs ꝯceſſum. l. illud. ff. de acqui. here. ⁊ no. ꝓceptoꝛ meꝰ do. Jac. de puteo.
in. l. qui totã. in fi. ff. de acqui. here. ¶ Non etiã põt dici dicta ordinatio iudicis
buxi nulla: ex eo qđ in pͥa dicta in qua dictꝰ dñs Guido corã dicto iudice bu-
xi interuenit ⁊ cõparuit ipſe iudex buxi ꝓceſſit ad dictã ſuã ordinationẽ ordi
nãdo de dictis bonis inquantatis ad eſtimã ꝓboꝝ expediri dicto dño Guido-
ni ceſſionario. Qꝛ dictus dñs iudex viſis ꝓductis ꝑ dictũ dñm Guidonem vcꝫ
inquãtibꝰ ⁊ ceſſione facta per dictũ emptorẽ dicto dño ⁊ aliĳs ſuis iuribꝰ ante
dictã ordinationẽ ꝓductis corã eo ita ꝓcedere potuit ipſe iudex buxi ꝓut pro-
ceſſit ſm formã ⁊ mentẽ ſtatutoꝝ dalphinaliũ in ꝓceſſu cauſe appellatiõis ꝓ-
ductoꝝ ⁊ inſertoꝝ. fo. ccxxj. verſo. q̃ ſtatuta diſponũt qđ ſummarie ſimplr̃ et de
plano ꝓcedãt iudicis omiſſis etiã iudicioꝝ ſtrepitibꝰ ſola facti veritate inſpe
cta breuẽ ⁊ expeditã iuſtitiã partibꝰ miniſtrãdo ⁊c. ꝑ quo etiã facit cle. ſepe. de
verbo. ſig. ibi amputat dilationũ materiã latũ quãto poterit faciat breuiorẽ ⁊c.

¶ Preterea etiã qꝛ ꝓcurator dñi grenihani nõ ſe oppoſuit aduerſus petita ꝑ
dictũ dñm Guidonẽ nec petĳt copiã ꝓductoꝝ ꝑ dictũ dñm Guidonẽ neq̃ ter-
minũ ad dicendũ ꝯ̃ ſed petĳt in ṽba ſequẽtia peto prout cõtinet̃ in meis lite-
ris ⁊c. Que litere ſunt inſerte in dicto ꝓceſſu appellationis dñi grenihani. fol.
xxvĳ. verſo. petẽdo etiã ita ordinari: iõ cũ ambe partes peterent ſuꝑ petitis or
dinari dictꝰ dñs iudex buxi ſeu eiꝰ locũteñ. licite et iuridice potuit ꝓcedere ad
eiꝰ ordinationẽ cũ nulle partes iudicis tũc eſſent niſi in ꝓnũciãdo ⁊ ordinan-
do ſuꝑ hincinde petitis ꝑ partes: vt ꝑ Jnno. in. c. paſtoralis. de accu. ¶ Et poſi
to ⁊ nõ cõceſſo qđ alique ꝓ̃tenſe nullitates ſubeſſent ꝓut nõ ſunt ꝑ ſupradicta.

¶ Adhuc non obſtarent dicto dño Guidoni in hac cã appellationis: qꝛ qñ ap-
pellatur ab interlocutoria ꝓut in caſu iſto iudex ad quẽ nõ poteſt nec dꝫ cogno
ſcere de nullitate interlocutorie: vt dicit Jnno. in. c. dilecto filio. extra de app.
circa fi. ibi: ſi aũt ante ⁊c. ¶ Et qđ dicta ordinatio a qua appellauit dictus dñs
Grenihani ſit interlocutoria declarabo plene. j. in tertio q̃ſito. Tũ etiã quia ⁊
ſi que nullitates ſubeſſent fuit ipſe dñs Guido releuatꝰ a quibuſcũq̃ ex aduer
ſo nullitatibꝰ per reſcriptũ dalphinale inſertũ in ꝓceſſu appellationis inſertũ
fo. ccxcĳ. verſo. vt plene infra declarabo circa ſextum queſitũ. Tum qꝛ dicta ap
pellatio dñi grenihani eſt deſerta vt infra declarabo circa quintũ queſituꝫ. Jđ
nullitates ſi q̃ eſſent ſunt deſerte tãq̃ acceſſorie. Jta expreſſe dicit ⁊ tꝫ Frãciſ.
de zabarel. in cle. ſi appellationẽ. de appellationibꝰ. in qõ. fi. ⁊ hoc de ſcđo q̃ſito.

¶ Ad tertiũ queſitũ ſi dicta ordinatio iudicis buxi inſerta in ꝓceſſu appellatio
nis. fo. xl. q̃ ꝯceſſit dicto dño guidoni literas expeditiõis dictoꝝ bonoꝝ inquã
tatoꝝ a qua dictus dñs grenihani appellaſſe dꝛ ſit interlocutoria. Ad qđ dicẽ-
7 dum eſt qđ illa ordinatio eſt interlocutoria ⁊ nõ diffinitiua ptꝫ: †qꝛ oĩs ꝓnun-
ciatio aut ordinatio facta in executione ſn̄ie diffinitiue: vt in caſu nr̄o eſt inter-
locutoria: vt dicit Pe. Jac. in tit. de actio. in factũ ex re iudicata. in. §. ſed q̃d erit
preſes vel alter iudex mixtũ ⁊c. ibi licet ſecus ſit qñ appellat̃ a diffinitiua ⁊c. fa
cit etiã qđ dixit Bar. in. l. ſi cũ exceptione. §. hec aũt actio. in glo. ſuper ṽbo da
tam. ff. qđ metus cã. ibi dũ dicit Bar. qđ licet ab executore nõ appelletur: tñ ab
interlocutoria de exequendo bene poteſt appellari. Et ibi ordinationẽ de exe-
quendo appellat interlocutoriam.

8 ¶ † Plus alibi dicit ipſe Bar.ꝙ qñ appellatur ab executione
ſnie cā eſt in appellatiōe inſerēda.ita dicit ipſe Bar.in.l.ab exe
cutore.in.j.col.ff.de app.vult ergo dicere qđ eſt īterlocutoria.
Qꝛ in interlocutoriis inſerūtur cauſe grauaminis:vt in.c.cor-
di.de appel. ¶ Et qđ ꝓnunciatio ſiue ordinatio q̄ fit in execu-
tionē ſnie diffinitiue ſit interlocutoria:tȝ Bal.in.l.ab executo-
re.C.quoꝝ appel.nō recipiūt. ¶ Idē etiā dicit Jo.fer.in ti.for
ma appellatiōis ab interlocutoria in glo.pe.in fi.ibi.nā ꝛ hoc
fieri cōtingit ꝛc.Et eſt bona ratio qꝛ qđ ſnia exequat̄ ꝑ miſſio-
nē in poſſeſſionē bonoꝝ inquātatoꝝ in executionē ſnie diffini
tiue:vt in caſu de quo hic agitur nō diffinit̄ negociū principa-
le:ſed fit eiꝰ executio.Ideo ordinatio dicti iudicis buxi nō pōt
dici diffinitiua ꝑ ea q̄ dicit Spe.in ti.de ſentē.§.ſpēs.in ver.j.ꝛ
verſ.diffinita.vbi dicit qđ diffinitiua eſt q̄ diffinit principalē
qōnē q̄ dȝ ꝯtinere abſolutionē vel cōdēnationē.Idē dicit gl.in
cle.j.de cā poſſeſ.ꝛ ꝓprie. ¶ Et facit etiā qđ in ſimili videmus
qđ ſnia ſuper miſſiōe in poſſeſſionē ex ſcđo decreto lata eſt in-
terlocutoria:lȝ tribuat ius:vt tenet Bar.in.l.ij.ff.de app.recip.
et in.l.ſi finita.§.iulianus.ꝛ.§.ſi forte.ff.de dā.infec. ¶ Idē te-
net Odofredus in aut̄.qua in prouincia.C.vbi de crimine agi
opoꝛ.Quia in oi negocio nō eſt niſi vna ſnia diffinitiua.Et ꝓ-
nūciationes ꝛ ordinationes q̄ ꝑcedunt ꝛ ſequunt̄ ante vel poſt
ſniam diffinitiuā oēs ſunt interlocutorie ꝑ ea q̄ dicit Bar.in.d.
l.ij.ff.de app.recipi.ꝛ doc.in locis preallcg.Maxime glo.in.d.
cle.i.Ideo dñs grenihani in quodā ſuo reſcripto inſerto in ꝓ-
ceſſu.fo.cccvj.verſo.dictā ordinationē de qua hic agitur nō ap-
pellat diffinitionē:ſed eā appellat ordinationē fatendo quod eſt
interlocutoria ſm etiā cōem vſum loquēdi:ſm quē vſum loquē
di tales ordinationes interlocutorie appellātur ꝛ reputantur.
¶ Et eſt aduertendū:qđ dictus dñs grenihani tanꝙ appellans
ab interlocutoria ſcđm ſtilū ꝑſentis curie parlamēti ꝓducit in
hac cā acta principalia curie dalphinalis buxi:qꝛ ſi ordinatio
a qua ipſe dñs grenihani appellauit fuiſſet diffinitiua ipe dñs
Guido tenebat̄ illa acta principalia ꝓducere. ¶ Sed ad quē ſi
nem hūc articulū in iure examinandi:declarabo ꝛ dicam infra
9 circa octauū queſitū:ꝛ hoc de tertio queſito. ¶ † Ad quartū q̄ſi
tū ſi ex eo qđ pignoratio dictoꝝ bonoꝝ inquantatoꝝ facta die
mēſis maij q̄ ex aduerſo ꝑtendit̄ feriata poſſit dici nulliter fa-
cta dicta pignoratio.Ad qđ dicendū eſt dictā pignorationē non
fuiſſe ꝓpter hoc nulliter factā cauſis ꝛ rationibꝰ ſubſcriptis.
¶ Primo qꝛ poſito ꝛ nō ꝯceſſo qđ clerus coleret dictū feſtū di
cta die ſexta maij:agricole tñ ꝛ alij mechanici nō cōſueuerūt di
ctū feſtū colere vt deponunt primꝰ:ſcđs:quartꝰ:ſextus:ꝛ ſepti-
mus teſtes examinati ſuꝑ tertio articuloꝝ dicti dñi Guidonis
incipientiū vt appareat vobis ꝛc.inſertoꝝ in ꝓceſſu.fo.cccxvij.
10 ¶ † Scđo qꝛ executio ſnie a pōt fieri etiā die feriato ob honorē
a dei ꝛ ſanctoꝝ vt tenet Vincē.in.c.fi.extra de iudi.quē ſequitur
Archi.in ſuo roſario.in.c.ſicut.ij.q.j.Maxime pignoratio cum
in ea nō interueniat cauſe cognitio:nec vox preconis vt depo-
nunt teſtes ſuꝑ quarto quinto ſexto ꝛ ſeptimo dictoꝝ articulo-

a ¶ Executio ſētētie. ſi poſſit fieri executio ſentētie die feriato .de quo etiam ſcripſi in deciſio. pla.q. ccxv.

rum domini Guidonis.fo.cccxvij.¶ Nec obſtat qđ videtur voluiſſe Bar.in.l.ſ.
§.nunciatio.ff.de ope.no.nun.qui vt videt ibi voluiſſe qđ executio ſnie poſſit
fieri die feriato ob neceſſitatē hominū:ſed non ferijs introductis ob honorem
dei.Sed pro cōcordia iſtorum doctorum conſidero tres actus qui cōſueuerunt
fieri in executione ſententie.primo pignoratio.ſcđo inquātus.tertio miſſio in
poſſeſſionem bonoꝝ inquātatorum.quo ad primū vez pignorationem.ꝛ tertiū
quo ad miſſionem bonorum inquātatorum dico qđ illi poſſunt valide fieri die
feriato ob honorem dei cū in eis non interueniat vox preconis nec actus iudi
ciarius per ea que dicūt Ant.de but.Panor.ꝛ Fred.de ſenis in.c.fi.extra de iu
dicijs.Quo ad ſcđm vez inquātus dico qđ fieri nō poſſunt tali die introducto
in honorem dei:qꝛ ibi interuenit vox preconis:vt iſta latius ſunt declarata in
deciſionibꝰ curie parlamēti dalphinalis.q.ccxv.vbi ſufficiat remiſſio cū breui
11 tatis.¶ †Tertio qꝛ die feriato ob honorē dei ꝛ ſanctoꝝ pōt apellatio interpo
12 ni corā iudice.tex.cum glo.in.l.ſ.C.de ferijs.¶ †Quarto quia etiaz die feriato
ob honorem dei ꝛ ſanctoꝝ valet confeſſio facta in figura iudicij ſm Inno.in.c.
vltra tertiā de teſtibꝰ.¶ Quinto qꝛ ea q̄ pertinēt ad volūtariam iuriſditionē:
vt adoptio:emācipatio:excōicatio:abſolutio:ꝛ alia que nō requirunt cauſe co
gnitionē poſſunt etiā die feriato ob honorem dei ꝛ ſanctoꝝ fieri ꝛ expediri co
ram iudice ꝛ ꝑ iudicē vt dicit Hoſt.in ſum.in tit.de ferijs.§.qualiter diſtingui
13 tur.¶ †Sexto qꝛ pōt fieri citatio ꝑ executorem die feriato ob honorem dei ad
diem nō feriatā:vt dicit Jo.an.in.c.fi.de ferijs.ꝛ gl.ꝛ Archi.c.placita.xv.q.iiij.
et glo.in cle.j.de fo.cōpe.Idem tenēt Dy.ꝛ Cy.ꝛ cōiter doc.in.l.fi.C.de ferijs.
ſi enī valeat citatio facta die feriato eadez ratione dꝫ valere pignoratio in qua
14 nō interuenit cauſe cognitio nec vox preconis.¶ †Septimo quia die feriato
ob honorem dei poteſt fieri delegatio ſeu cōmiſſio cauſe per iudicē:vt dicit Sa
15 ly.in.d.l.fi.C.de ferijs.¶ †Octauo qꝛ examinatio teſtiuz fieri poteſt die feriato
ob honorē dei ſi iurauerint die nō feriata.vt no.glo.in.cle.j.de offi.delega.
16 ¶ †Nono qꝛ inſinuatio donationis pōt coram iudice fieri die feriato ob hono
rem dei:qꝛ in ea nō requirit cauſe cognitio.Ita tenet Jo.an.in addi.Spe.in ti.
de inſtru.edi.in.§.porro.circa fi.vbi ipſe tractat materiā inſinuationis.Iđ pre
miſſis cōſideratis a ſimili pōt dici qđ dicta pignoratio de qua agitur valuerit.
17 ¶ †Decimo qꝛ debitor die feriata ob honorem dei pōt interpellari vt cōſtituat
in mora qꝛ nō eſt actus iudiciariꝰ:ſecus ſi interpellatio fieri deberet iudiciali
ter.vt dicit Saly.in.l.ſi ex legati cā.ff.de verb.obli.in ſua repetitione.ꝛ ſi poſ
18 ſit interpellari ſ̄ ꝛ pignorari.¶ †Undecimo qꝛ Ant.de butrio in.d.c.fi.de iudi.
đt qđ executio ſnie pōt fieri ēt die feriato ob honorē dei vł ſctōꝝ vbi fit execu
tio in re adiudicata:ſecꝰ đt ipſe ſi alie res caperēt i executiōe iudicat in qbꝰ re
qrerēt cāe cognitio.ꝛ đt idē tenere Fre.de ſeñ.i ſuis cōſilijs.Sꝫ i pignoratiōe
nō reqritur cāe cognitio.igit ꝛc.¶ Nec releuat in aliquo dictꝰ dñs grenihani
ꝑ reſcriptū ſuū dalphinale in ꝓceſſu inſertū.fo.cccvij.qꝛ dictū reſcriptū fuit di
cto dño grenihani per inaduertentiam conceſſum vt ipſe dñs noſter tunc dal
phinus ꝛ nunc rex francie atteſtatur ꝛ animum ſuum declarauit in ſuo alio re
ſcripto poſtea dicto dño guidoni conceſſo ꝛ in proceſſu producto.fo.ccclxx.ver
ſo.Et ideo cum dictum aliud reſcriptum domini grenihani non proceſſerit ex
certa ſcientia principis ſed erronee per inaduertentiam ſequitur dictuz aliud
reſcriptum dicto dño grenihani non eſſe obſeruandum:qꝛ in eo abeſt conſen
ſus ipſiꝰ domini dalphini.pro quo facit.l.ſi procurator meus.in fi.ff.de acqui.
re.do.cum multis ſimi.¶ Preterea dictus dominus grenihani in dicta ſua ap
pellatione in ſcriptis facta non expreſſit illam cauſam qđ dicta pignoratio eſ
ſet inualida cauſante dicta die feriata:ideo illā pretēſam cauſam in hac cauſa

appellationis ꝓſequi non poteſt per tex.in cle.appellanti.de appel.Nam dicta
appellatio fuit emiſſa ab interlocutoria:vt plene declaraui ſupra in tertio que
ſito.¶Itē nō eſt curandū qua die fuerit facta dicta pignoratio q: videmus de
ſtilo curiarū ꝙ fiūt inquantū bonorū abſq; aliqua pignoratione vt plurimū:
ſed inquantantᷣ bona abſq; alia ſolēnitate ad electionē creditorū:vt fuit dedu-
ctum in.xxij.arti.dñi guidonis inſertorū in proceſſu.fo.cccccxlv.hec de quarto
9 queſito.¶†Ad quintū queſitū ſi dicta appellatio dicti dñi grenihani fuerit et
dici poſſit deſerta.Ad qđ dicēdū eſt ꝙ dicta appellatio eſt deſerta vt plene de-
claratur in.xvij.xviij.xix.ꝛ.xx.articu.dicti domini guidonis incipientiū proce-
dendo ꝛc.inſertorum in ꝓceſſu.fo.cccccxlv.Et ſuper qua deſertione appellatio
nis dominus noſter tūc dalphinus ꝛ nunc rex vobis dominis meis huius ve-
nerabilis curie parlamenti mandat tenore ſui reſcripti inſerti in proceſſu.fo.
ccclvij.verſo.ꝙ ſuper dicta deſertione appellationis pronūcietis in obſeruan
tiam ſtatutorum dalphinalium inſertorum in proceſſu.fo.ccclxij.
¶Et poſtq̄ ipſe dñs noſter Ludouic⁹ fuit rex frācoꝝ iterato vobis mādauit ꝑ
ſuos parētes literas datas rothomagi die.viij.mēſis Junij.M.cccclxij.ꝙ con-
ſe appellationū proſequanᷣ infra iuris tpa.al's eas ꝓnuncietis deſertas in ob-
ſeruantiā dictorū ſtatutorū:que litere regie noue declaratiōis dñi noſtri regis
ſunt inſerte in ꝓceſſu fo. idō indubitāter dicta appellatio dñi grenihani debet
20 deſerta ꝓnunciari.Et nō ſolū reſpectu negotij ꝑncipalis:imo etiā reſpectu pre
tenſarū ex aduerſo nullitatū.†Q: deſerta appellatiōe deſeritᷣ nullitas ſm Frā
ci.de zabereIlis.vt dixi ſupra circa ſecundū queſitū.in fi.ꝛ hec de quinto q̄ſito.
¶Ad ſextū queſitū in quo queritᷣ ſi que pretēſe nullitates in ꝓceſſu interueniſ
ſe dici poſſent prout tamē non interuenerūt:an ipſe dñs guido fuerit releuat⁹
ab eiſdē.ꝛ indubitāter dicendū eſt ꝙ ſic per reſcriptū dalphinale pro parte di-
cti dñi guidonis in ꝓceſſu productū ꝛ inſertū.fo.ccxcij.verſo.vt patet ex ỽbis
dicti reſcripti circa fi.ibi ad diffinitionē dictorū proceſſuū procedatis ſola fa-
cti veritate inſpecta iuris ſolēnitatib⁹ ꝛ ſubtilitatib⁹ quibuſcunq; ex aduerſo
oppoſitis reiectis ipſum ſupplicantē a dictis pretēſis defectib⁹ iuris ſolēnita
tū ex nullitatib⁹ quibuſcūq; ex plenitudine noſtrarum poteſtatis ꝛ maieſtatis
releuātes ex noſtra certa ſciētia ꝛ motu ꝓprio dicto dño Guidoni cōcedim⁹ iu
re ſcripto ſtilo curiarū ſtatutis ordinationib⁹:cōſtitutionib⁹: literiſq; ſi que ex
aduerſo impetrenᷣ non obſtantib⁹ ꝛc.Et qđ releuamentū ipſe dñs noſter dal
phin⁹ cōcedere potuit:cū ipſe dñs noſter dalphin⁹ potuerit iuri poſitiuo dero
gare ꝑ tex.in.c.ꝓpoſuit.de cōceſ.p̄bē.ꝛ no.Inno.in.c.paſtoralis.de off.dele.Idō
nō dꝫ ipſe dñs grenihani vlteri⁹ audiri in cōtrariū:ſed dꝫ repelli ꝛ ſilentiū ſibi
imponi aduerſus illud quod princeps fecit ex ſua certa ſcientia vt in caſu no-
ſtro.vt dicit Bald in gloſ.ſua quam ipſe fecit ſuper lege ſeu extrauaganti de
pace conſtantie que incipit imperialis clementie manſuetus ꝛc.in.§.ſi quis au
tem.ibi admittemus ꝛc.Et dicit Joan.andr.in capitulo venerabiles.de con-
21 fir.vtili vel inutili † quod illa verba ex certa ſcientia ſunt tante virtutis quod
validant gratiam ſiue reſcriptum aut priuilegium quod alias non valeret.ad
quod facit cap̄.j.in fin.vt lit.penden.
¶Plus dicit Bald.quod illa verba ex certa ſcientia in reſcriptis principum
adiecta idem operantur quod clauſula non obſtante tali lege.Ita dicit Bald.
in proemio feudorum circa finem prime diuiſionis in queſtione que incipit.
An rex poſſit filium ſuum regem conſtituere ꝛc.qui allegat.l.idem vlpianus.
ff.de excuſa.tutorum.et.l.quidam.ff.de re iudica.Idem etiam dicit archi.xxij.
queſtione.ij.in fine.
¶Et illa verba motu ꝓprio in dicto reſcripto adiecta tollūt etiam oēm ſubre

ptionē:vt in.c.ſi motu ꝓprio.de p̄bē.li.vj. ¶ Et iſtis cōſideratis p̄tēſa nullitas
dicte pignorationis p̄textu dicte diei feriate. Et oēs alie pretenſe nullitates ſi
q̄ eſſent ſūt euacuate. Licet quo ad dictā diē feriatā nō fuiſſet neceſſe obtinere
releuamentū cū iure cōi valuiſſet dicta pignoratio facta dicta die ſexta maij:
vt plene fuit ſupra declaratū per nouē rōnes circa quartū queſitū:qꝛ fruſtra a
principe impetrat̄ qḋ iure cōi cōceditur:ꝛ hoc de ſexto queſito. ¶ Ad ſeptimuꝫ
queſitū ſi per preſentē ꝓceſſum appareat qḋ dict⁹ dn̄s grenihani teneret̄ dicto
lācelloto baſtardo in dictis.ccc.ꝛ.lx.floreñ.auri ꝓ quib⁹ dicta bona de quibus
agit̄ fuerūt capta de pignore ꝛ inq̄ſtata. Ad quod dicēdum eſt qḋ ſic vt ſequit̄.
¶ Primo qꝛ dictus dn̄s grenihani ꝓ bonis paternis nobilis dalphine ei⁹ loro
ris ꝛ vxoris dicti baſtardi ſoluere ꝓmiſit ꝛ iurauit dicto baſtardo quinqꝫ milia
floreñ.auri papaliū ꝑ ſolutiones annuales.cxx.floreñ.auri vt conſtat in inſtru-
mento ꝓducto in ꝓceſſu cauſe appellationis.fo.lxxxviij.verſo. ¶ Et ex illa ꝓ-
miſſione dicto baſtardo cōpetit actio ad dictos.ccc.ꝛ.lx.floreñ.auri petēdos et
exigēdos:qꝛ antea ipſa dalphina cōſtituerat dictū baſtardū ei⁹ virū ꝓcuratorē
ſuū vt in rē ſuā ad exigendū ꝛ recuperandū iura ſibi cōpetentia in dictis ſuis
bonis paternis vt ꝯſtat inſtrumēto in ꝓceſſu inſerto.fo.cclxxxv. ¶ Etiā ex alio
capite cōpetebat actio dicto baſtardo ad exigendū premiſſa ꝛ de eiſdem diſpo
nendi:qꝛ dicta dalphina eidē baſtardo eius viro conſtituerat in dotem omnia
bona ſua iura et actiones ſibi competentes in dictis ſuis bonis paternis vt
legitur in dicto inſtrumento.folio.cclxxxv.pro quo.l.ſi pater.C.de dotis pro-
miſſione. ¶ Conſtat etiam tenore preſentis proceſſus de condēnatione contra
dictū dn̄m grenihani q̄ fuit cōdēnat⁹ ad ſoluēdū dicto lācelloto baſtardo.cxx.
floreñ.ꝓ vna ſolutione dictorū quinqꝫ miliū florenorū auri ꝑ inſtrumentū ſnīe
inſertū in ꝓceſſu cauſe appellatiōis dicti grenihani.fo.lxx. Que ſnīa inde fuit
cōfirmata cōſtāte alio inſtrumēto ſnīe inſerto in dicta cā appellatiōis fo.liiij.
¶ Itē etiā dictus lācellotus baſtardus obtinuit alias literas cōpulſorias et
p̄ciſas a p̄hti curia ꝑlamenti cōtra dictū dn̄m grenihani de ſumma aliorū.cxx.
floreñ.auri ꝓ alia ſolutiōe tūc effluxa dictoꝝ q̄nqꝫ miliū floreñ.expēſis vt ꝯſtat
alijs lr̄is in hoc ꝓceſſu appellatiōis dn̄i grenihani iſertis.fo.lxvj.v̄ſo. ¶ Ulte
rius etiā ꝛ tertio dict⁹ lācellotus baſtard⁹ obtinuit alias literas cōpulſorias
ꝛ preciſas cōtra dictū dn̄m grenihani ꝓ alia ſolutione.cxx.floreñ.auri dictorū
quinqꝫ miliū florenoꝝ vt cōſtat literis in dicto ꝓceſſu cauſe appellationis in-
ſertis.fo.lxiij. A quib⁹ ſnīs ꝛ p̄ciſis nō fuit appellatū neqꝫ ſupplicatū ꝑ dictum
dn̄m grenihani ita qḋ trāſierūt in rē iudicatā:ideo dict⁹ dn̄s iudex buxi a quo
ōꝛ appellatū iuſte ꝛ ſancte cōceſſit dicto dn̄o Guidoni ceſſionario literas expe-
ditionis dictorū bonorū inq̄ſtatorū extime proborū vt latius promiſſa fuerunt
deducta ꝛ declarata in articulis dicti dn̄i Guidonis incipientib⁹ ꝓcedendo in
quadam cauſa ꝛc.inſertis in ꝓceſſu fo.cccccxlv. Maxime qꝛ dictus dn̄s Guido
dictos.ccc.ꝛ.lx.florenos auri ꝓ quib⁹ dicta bona erāt inq̄ſtata ſoluit dicto ba-
ſtardo vt cōſtat in ꝓceſſu dicte cauſe appellatiōis inſerto.fo.lxvj. Et de cōſenſu
dicte dalphine eius vxoris de cui⁹ ꝯſenſu cōſtat in quadā cedula dicte dalphi-
ne inſerta in dicto proceſſu appellationis.fol.cc.ꝛ.xx. ¶ Nec obſtat oppoſitio
partis aduerſe dicētis nō potuiſſe dictā ceſſionē fieri dicto dn̄o guidoni. Quia
immo fieri potuit ꝛ valuit Maxime de ſtilo ꝛ cōſuetudine curiarū qn̄ ceſſio fit
ꝑ emptorē l vltimo inq̄ſtu:vt in caſu de quo agit̄ de quib⁹ ſtilo ꝛ conſuetudine
deponūt q̄nqꝫ teſtes examinati ꝓ parte dicti dn̄i guidonis ſuꝑ.xvij.articulorū
ſubꝫ inſertorū in ꝓceſſu.fo.cccxvij. Et atteſtatiōes dictoꝝ q̄nqꝫ teſtiū vide fo.
cccxxxv. ¶ Nō obſtat etiā qḋ dicta pars aduerſa pretēdit dictā ceſſionē fuiſſe
factā in potētiorē. Qꝛ cōtrariū eſt veritas:qꝛ imo ipſe dn̄s grenihani eſt potēs

dñs vt etiã fatetur ipſe dñs grenihani in proemio ſuorũ articu
lorũ inſerto in proceſſu cauſe appellationis fol.clviij.vbi ap‑
pellat potẽs dñs.Et ſiĩr in ſuis alijs articulis inſertis in dicto
pceſſu cauſe appellatiõis.fo.ccviij.⁊ in multis alijs paſſib⁹ di‑
cti pceſſus imo etiã eſt potẽtior q̃ ipſe dñs guido:q: hꝫ ipe dñs
grenihani i caſtris ⁊ alijs ãnuis reuenut3 vltra.ij.milia floreñ.
vt ẽ notoriũ.Et dict⁹ dñs guido nõ hꝫ viceſimã pt̃e vt ẽt ẽ noto
riũ iõ in hoc caſu nõ hꝫ locũ rõ ꝓhibitiua q̃re ceſſiões fieri ꝓhi
beãt i potẽtioré.Alia ẽt rõne valuit dicta ceſſio cauſante ſtilo ⁊
cõſuetudine de quib⁹ deponũt dicti q̃nq3 teſtes.fo.cccxxxv.Et
21 hec videntꝰ ſufficere p̄ reſpõſione dicti ſeptimi queſiti. ℭ †Ad
octauũ q̃ſitũ ſi miſſio in poſſeſſionẽ dictoꝝ bonoꝝ inq̃ratatoꝝ
de q̃b⁹ in hac cauſa agitꝰ reuocari de iure poſſit p̄ modũ attẽta
ti.Q: fuit facta infra.x.dies qui danꝰ ad appellãdũ.qḋ videretꝰ
prima fronte eſſe fiendũ p̄.c.nõ ſolum.in principio.de appel.li‑
bro ſexto.ℭ Sed contrariũ eſt veritas q: dictũ.c.nõ ſolũ.in ſui
principio loquitꝰ in ſnĩa diffinitiua:vt ibi aperit text.Sed aliud
eſt in interlocutoria.Que põt exequi etiã infra.x.dies qui danꝰ
ad appellãdũ dũmodo nõ fuerit inhibitũ vt in.d.c.non ſolum.§.
illa vero.ℭ Q: nõ teneꝰ interloquens differre eius executionẽ
poſt.x.dies ſicut diffiniens vt ḋt Jo.an.in nouella.in dicto ca.
nõ ſolũ.in prin.ſup verbo ab eadẽ.ℭ S3 ordinatio iudicis bu‑
xi qui cõceſſit dicto dño guidoni literas expeditiõis dictorum
bonorũ inq̃tatorũ extime ꝓborũ nõ eſt diffinitiua ſed interlo‑
cutoria.ℭ Q: oẽs ordinationes q̃ ſiũt in executionẽ diffinitiue
ſnĩe ſunt interlocutorie cũ in ol negocio nõ ſit niſi vna ſnĩa dif‑
finitiua vt plene hunc paſſum in iure declaraui ſupra in tertio
q̃ſito. Et nulla fuit facta inhibitio parti neq3 iudici a quo añ di‑
ctã miſſionẽ in poſſeſſionẽ.ℭ Qḋ patet q: miſſio in poſſeſſione3
dictorũ bonoru3 facta in executionẽ dicte ordinationis fuit fa‑
cta die.xiiij.mẽſis octobris.M.cccclxxix.vt cõſtat in pceſſu ap‑
pellationis dñi grenihani inſtrumẽto inſerto.fo.lxxvj.Sed non
fuerũt conceſſe litere inhibitorie p̄ parlamẽtũ donec die.vij.no
uẽbris tũc ſequẽtis vt patet in dicto pceſſu appellatiõis literis
inſertis.fo.xiiij.v̾ſo.Que nõ fuerũt execute cõtra iudicẽ a quo
donec die.xiiij.eiuſdẽ menſis nouẽbris vt patet in dicto pceſſu
appellatiõis.fo.xvij.nec etiã ꝯtra dictũ dñm guidonẽ donec die
x.dicti mẽſis nouẽbris vt pꝫ in dicto pceſſu appellatiõis.folio
xvj.verſo.Et qḋ plus eſt non fuit inhibitũ p̄ dictas literas pla‑
menti niſi prima dilatione pendẽte.Nec ex poſt fuit inhibitũ p̄
plamẽtũ ad plenũ i ipa cã appellatiõis.Jõ nihil eſt reuocãdũ p̄
modũ attẽtati:cũ nihil fuerit attẽtatũ poſt ihibitioe3 iuxta dcm̃
c.non ſolũ.in.§.illa vero.Sed debet differri in euentũ litis vt ſi
cognoſcatꝰ male fuiſſe appellatũ nõ fiet aliqua reuocatio al's ſe‑
cus.Cũ fuerit appellatũ ab interlocutoria vt late declaraui in
iure ſupra in tertio q̃ſito.ℭ Et ſi dicaꝰ qḋ licet nõ fuerit inhibi
tũ p̄ hãc curiã plamenti:attamẽ dictus iudex a quo detulit ap‑
pellationi dicti dñi grenihani ex qua delatione iudex a quo vi‑
8 detur a ſe abdicaſſe iuriſditionem vt dicere voluerũt aliqui.[a]
ℭ Sed ad hoc patet clara reſpõſio. Quia executio dicte ordi‑

[a] ℭ Volue rũt aliq̃ vt gl.in.d.c.nõ ſolũ.ſup v̾bo niſi iu‑ dex:⁊ vid̾ ꝺ hoc i ꝯſilijs meis conſi lio.xlvij.

nationis videlicet miſſio in poſſeſſionē dictorū bonorū de quibus agitur fuit
facta ante aliqualē appellationē ⁊ ſic anteq̄ iudex a quo detuliſſet dicte appel
lationi. Q̄d:ptꝫ q: dicta miſſio in poſſeſſionē fuit facta die.xiiij.octobris.Et ‸
cta appellatio fuit ſolū interpoſita coram iudice a quo die.xvij.eiuſdē menſ
octobris. ¶ Et nō fuit delatū dicte appellatōis donec die.xx.eiuſdē mēſis oc
bris.idō dict⁹ dn̄s guido fuit miſſus in poſſeſſionē dictoꝝ bonoꝝ p ſex dies an̄q̄
fuiſſet dicte appellationi delatū. Jdeo valuit dicta miſſio in poſſeſſionē:⁊ iuri
dice fieri potuit. Cū dicta ordinatio a qua fuerit interlocutoria vt plene decla
raui ſupra in tertio q̄ſito. ¶ Preterea poſito ⁊ nō cōceſſo qd̄ fuiſſet appellatum
a diffinitiua adhuc nō deberet illa p̄tenſa attētata reuocari p viā attētati cau
ſis ſubſcriptis. ¶ Primo q: ex actis appel.d.appellationē dn̄i grenihani eſſe in
iuſtā ⁊ a nullo grauamine interpoſitā fuiſſe:ideo nō hꝫ locū via attentati vt di
cit Jnno.in.c.paſtoralis.ſup verbo ſuſpēdatur.ibi ſed ſi nō eſt dubiū ſed certe
appellationē iniuſtā exequant̄ ſniam iudices ⁊c.extra de offi.deleg.hoc idem
etiā no.ff.nil no.appel.pen.in glo.itē ſi patēter appareat quam glo.ibi ſequunt̄
Bar.docto. Jdē etiā dicit ⁊ tenet Joā.mo.dicēs qd̄ qn̄ eſt appellatū a diffiniti
ua ⁊ nō eſt inhibitū qd̄ executio ſnie nō reuocatur per iudicē appellationis qn̄
cōſtat appellationē nullā vel iniuſtā.ita dicit ipſe Joā.mo.in.c.cupientes.in.§.
penultimo.de electione.lib.vj. ¶ Sed dicta appellatio domini grenihani eſt
nulla ⁊ iniuſta vt.ſ.late in iure fuit declaratum in precedentibus q̄ſitis igit̄ ⁊c.
¶ Secūdo q: ſi bene attēdatur in materia de qua agitur nō habet locū via at
tentati. Ex alio capite q: dictus dn̄s grenihani in principio p̄ſentis proceſſus
cauſe appellationis non petijt p̄tenſa attētata reuocari:ſed tantūmodo in ipſa
cauſa appellationis ſuā petitionē fecit petendo pronūciari male fuiſſe iudica
tū ⁊ bene appellatū:vt patet in pceſſu appellationis.fo.lij. Sup q̄ petitiōe fuit
lis cōteſt.per dictū dn̄m guidonē in ſua cōparitione inſerta in pceſſu appella
tionis.fo.lxxxviij. Et in ipſa cauſa appellatiōis fuit pceſſum vſq̄ ad cōcluſionē
⁊ renunciationē ⁊ aſſignationē ad diffiniēdū incluſiue vt patet in ipſo proceſſu
cauſe appellatiōis.fo.cxviij.verſo. ¶ Ex quibus infertur qd̄ cū dictus dn̄s gre
nihani elegerit viā ordinariā petēdo p̄mo cognoſci de negocio principali:non
pōt poſtea poſt litē cōteſt.⁊ aſſignationem ad diffiniendum ipſe dn̄s grenihani
recurrere ad viā extraordinariū:nec aliq̄ debet reuocari ex officio iudicis per
modū attētati donec de meritis cauſe principalis fuerit cognitū.ita dicit et tꝫ
Spec.qui dicit ſe ita in iudicādo obtinuiſſe in titulo de appella.§.penultimo.
in verſi.ſed pone petij.quē ſequitur archi.in dicto.c.non ſolū.de appella.li.vj.
ibi:⁊ nota qd̄ ſi facta eſt petitio qua petitur ſnia tāq̄ iniuſta reuocari ⁊c. Jdē tꝫ
expreſſe Bar.in.l.vna.ff.nil.no.appel.pen. Jdeo dictus dn̄s grenihani circa di
cta pretenſa attentata nō eſt audiēdus. ¶ Nec releuatur in aliquo dictus dn̄s
p̄textu cuiuſdā ſui reſcripti i pceſſu pducti ⁊ inſerti.fo.cccvj.v̄ſo.in q̄ mādant̄
p̄tēſa attētata reuocari cauſis ſubſcriptis. Prio q: dictū reſcriptū fuit īpetra
tū longe p duos annos ⁊ vltra poſt dictā aſſignationē factam ad diffiniendū in
dicta cauſa appellationis:de qua aſſignatione ad diffiniendum conſtat in di
cto proceſſu cauſe appellationis.folio.cxviij.verſo. Jdeo tarde:quia reuocatio
attētatoris nō pōt peti poſt lit.cōteſt. Et minus poſt aſſignationē ad diffinien
dū:vt volūt ſpe.archi.⁊ Bar.in locis.ſ.proxime allegatis. ¶ Tum q: ipſe dn̄s
grenihani in dicto ſuo reſcripto tacuit de alio cōtrario reſcripto dicti dn̄i gui
donis inſerto in dicta cā appellationis.fo.cxiij.in quo vobis dn̄is meis man
datur qd̄ in dicta cauſa appellationis vna cū negocio principali cognoſcatis ⁊
diffiniatis:ideo ſimul ⁊ ſemel de vtroq̄ debetis cognoſcere ⁊ nō ſeparatim:et
carere dꝫ ipſe dn̄s grenihani impetratis cum in dicto ſuo reſcripto nō fecerit

uentionem de alio reſcripto dñi Guidonis qđ nõ ignorabat ipſe dñs grenihani:qꝛ fuerat diu longe ante in proceſſu preſenti productũ.Ideo patet de euidẽti ſubreptione reſcripti dicti dñi grenihani.per ea que dicit Hoſt.in ſumma in ti.de reſcrip.in rubricella qualiter obijciaꝛ cõtra reſcriptũ.in ver.xcv.⁊ facit.c.ceterũ.de reſcriptis.¶ Tũ etiã qꝛ dictus dñs grenihani in dicto ſuo reſcripto tacuit qđ ipſe elegiſſet viã ordinariã:qua electione cauſante fuit ipſe excluſus a via extraordinaria attẽtatoris.vt.ſ.fuit declaratũ ⁊ allegatũ.ideo carere dꝫ impetratis vt in.c.ſuper eo.de coha.clericoꝝ ⁊ mulierũ.⁊ faciũt q̃ dicit Hoſt.vbi.ſ.in verſi.liij.¶ Tum qꝛ dñs noſter Dalphin⁹ dictũ reſcriptũ cõceſſit dicto dño grenihani per inaduertentiã.⁊ ita ipſe dñs noſter Dalph.eius animũ poſtea declarauit in quodã alio ſuo reſcripto dicto dño Guidoni conceſſo inſerto in proceſſu.fo.ccclxx.verſo.¶ Mãdãdo etiã vobis dñis meis de parlamẽto Dalphinali in eodẽ reſcripto quatenus reſcripta ante ea dicto dño Guidoni conceſſa obſeruetis:nõ obſtantibus reſcriptis dicto dño grenihani ꝯceſſis. Ideo vti non debet dict⁹ dñs grenihani nec gaudere dicto ſuo reſcripto.

23 ¶ †Quia reſcripta principũ debent intelligi ſm volũtatẽ principis ꝯcedẽtis vt dicit glo.in.c.dilecti filij.extra de decimis.¶ Sed nulla voluntas principis apparet reſpectu reſcriptoꝝ dicti dñi grenihani cũ ea cõceſſerit per inaduertẽtiã vt.ſ.proxime declaratur.Ideo vti nec gaudere dꝫ ipſe dñs grenihani dicto ſuo reſcripto ꝯtra volũtatẽ principis obreptitie ⁊ ſubreptitie conceſſo.pro quo l.ſi per errorẽ.C.de iuris ⁊ facti igno.⁊.l.ſi ꝓcurator meus.in fi.ff.de acq̃.re.do.¶ Ex quib⁹ propterea etiã pꝫ clare dicta pretẽſa attẽtata nõ fore reuocãda:ſed dictã cãm appellationis cũ proceſſibus poſtea adiunctis cõcernẽtibus dictos dños Guidonẽ ⁊ grenihani aũ oĩa fore terminãdos ⁊ diffiniẽdos:⁊ pronunciandũ male appellatũ ⁊ bene per iudicẽ fuiſſe proceſſum.¶ Et ꝓpterea dicta pretẽſa attenta non fore reuocãda cauſis etiã ⁊ rõnibus plene declaratis ſupra in preſenti octauo queſito.¶ Ideo oĩbus dicte pẽſatis ⁊ cõſideratis ꝓnunciari ⁊ ſentẽtiari dꝫ per dictã curiã parlamẽti male:nulliter ⁊ indebite per dictũ dñm grenihani fuiſſe appellatũ:⁊ propterea petita per eũ fieri non debere.

¶ Quo vero ad aliũ proceſſum baſtardi Velen.adiunctum huic proceſſui appellationis dñi grenihani ⁊ nũc ſubintro nonũ queſitũ quo queriꝛ ſi dict⁹ proceſſus baſtardi Valeñ.inchoatus cõtra dictũ dñm Guidonẽ in aliquo preiudicet dicto dño Guidoni.¶ Ad qđ dicendũ eſt qđ dictus proceſſus baſtardi Valeñ.inchoatus contra dictũ dñm Guidonẽ:⁊ huic ꝓceſſui appellatiõis adiunctus nec aliqua in eo deducta nullo mõ preiudicaꝛ dicto dño Guidoni reſpectu dicti baſtardi:nec reſpectu dicti dñi grenihani cauſis ⁊ rõnib⁹ ſubſcriptis.¶ Primo qꝛ ipſe baſtard⁹ deducta ⁊ narrata in ſuo reſcripto Dalphinali inſerto in ꝓceſſu.fo.ij.verſo.nõ iuſtificauit ꝓut nec iuſtificare poterat cũ fuerit ſubreptitie ⁊ obreptitie impetratũ ⁊ obtentũ per dictũ baſtardũ tacita veritate et expreſſa falſitate:vt plene fuit declaratũ in articulis dicti dñi Guidonis incipiẽtib⁹ exceptiones ⁊c.inſertis in dicto ꝓceſſu baſtardi.fo.xxviij.q̊ articuli plene probanꝛ tã per quinq̃ literas ⁊ inſtrumẽta per dictũ dñm Guidonẽ ꝓducta in dicto proceſſu baſtardi inſerta.fo.lxiij.vſq̃ fo.xcvj.qđ etiã depoſitionib⁹ teſtiũ dicti dñi Guidonis inſertoꝝ.in proceſſu dicti baſtardi.fo.cccxc.⁊ fo.ccccv.¶ Scđo qꝛ dictũ reſcriptũ dicto baſtardo fuit cõceſſum cõditiõaliter per vba circa fin.dicti reſcripti deſcripta ibi.pour veu q̃ leſdictez foy ⁊ fermẽt ſur ce dõnees par le dict lãcelot/il ſoit diſpẽſe par ſon prelat ⁊c.qꝛ illa verba prouiſo ⁊c.ablatiui abſoluti reddunt ibi mandata conditionalia.iuxta.l.a teſtatore.ff.de condi.⁊ demonſtra.cum multis ſimili.qua conditione deficiente prout deficit deficere dꝫ ⁊ ceſſare effectus ipſius reſcripti.argu.l.que ſub ꝯditiõe.⁊ in.l.fi.ff.

24 de cōdi.inſti.cū multis.ſi.¶ † Sed dictus baſtardus non ob-
tinuit cū effectu diſpenſationē dicti ſui iuramēti:q₂ ſi fuerit ſi-
bi diſpenſatū vt pretenditur contineri in proceſſu dicti baſtar-
di fo.ccxxxij.verſo.Nō valuit illa pretenſa diſpenſatio:q₂ facta
fuit nō vocato dicto dño Guidone cui⁹ intererat.Ideo poſtea
dicto baſtardo vocato fuit iudicialiter per ſniam diffinitiuam
per iudicem cōpetentē annullata ꝛ reuocata vt pꝫ in inſtrumē
to ſnie inſerto in proceſſu.fo.cccccxxxiij.ꝛ de hoc etiā tangā.J.
in ſexta rōne circa finē.¶ Tertio q₂ tpe impetrationis dicti re
ſcripti ipſe baſtardus erat excōicatus vt pꝫ literis in proceſſu
baſtardi inſertis.fo.cc.ꝛ.vj. ideo non valuit dicta impetratio
reſcripti.nec eodem gaudere debet iuxta.c.j.de reſcrip.lib.vj.
¶ Quarto q₂ lꝫ dictus baſtardus in ſuis libello et replicatio-
nibus pretendat precia bonorum de quibus agit nō habuiſſe a
dicto dño guidone:de contrario tamē apparet per proceſſum.
Primo per inſtr̄m vēditionis īſertū in pceſſu baſtardi.f.lxiij.verſo.
Itē per aliud inſtrumentū inſertū in dicto pceſſu.fo.lxxxix.in
quib⁹ inſtrumētis dictus baſtard⁹ cōfeſſus fuit precia dictorū
bonoꝝ habuiſſe a dicto dño Guidone.Et de ipſis preciis dictū
dñm Guidonē quittauit cū pacto de vlterius nō petēdo.Ideo
nō debuit nec dꝫ audiri dict⁹ baſtardus volēdo opponere ſiue
dicere dicta precia ſibi non fuiſſe ſoluta maxime poſt bienniū.
iuxta.l.in cōtractibus.in prin.C.de non nume.pecu.etiā quia
dict⁹ baſtardus renūciauit cū iuramēto exceptioni non nume-
rate pecunie.vt legit̄ in dictis duobus inſtr̄is.Ideo etiā infra
bienniū nō potuiſſet illā exceptionē nō numerate pecunie op-
ponere vt dicit Jo.fab.inſti.de literarum obli.in.§.j.circa fi.in
verſi.ſed querit̄ vltimo ꝛc.¶ Quinto q₂ tenore dictoꝝ duorum
inſtrumētorū proxime mentionatorū ſatis colligit̄ qd̄ a pactis
per dictū baſtardū in ſuo libello pretēſis fuit poſtea per ipſas
ptes diſcuſſum ꝛ eis renunciatū ꝛ innouatū vt etiā plene fuit
deductū ꝛ declaratū in articulis dicti dñi Guidonis īſertis in
pceſſu dicti baſtardi.fo.xxviij.¶ Sexto q₂ lꝫ nō fuiſſet innoua-
tum ꝛ diſcuſſum a dictis pactionib⁹ prout tn̄ fuit vt.s.prime
declarat̄ adhuc habuiſſet iuſtā cām dictus dñs Guido:q₂ lici-
tū eſt aduocato paciſci cū cliētulo de lite pſequēda vſqꝫ ad fi-
nē litis.pro quo facit.l.fi.C.de cōdi.ob cām.Etiā ſumptibus ad
uocati ꝛ valet pactū.l.ſumpt⁹.in prin.ff.de pac.ꝛ ſi cliētul⁹ pro
ipſa lite pſequenda aliq̇d aduocato dederit aut dare pmiſerit
aduocatus illud dꝫ habere ſiue cā finē accipiat per ſniam ſiue
per amicabilē concordiā per gl.[a] in.l.ſi ſup verbo ad eū.ff.man-
dati.Sed dicta cā finē accepit per amicabilē cōcordiā p dictuꝫ
baſtardū factā cū dicto dño ſcti Ualerii.p quā ꝯcordiā ēt appa-
ret qd̄ ipſe baſtardus renūciauit liti ꝛ cāe ꝛ pceſſui p dictū dñꝫ
Guidonē ꝯtra dictū dñm ſcti Ualerū inchoatis ad cām caſtri
noui Dalmaceni vt cōſtat in inſtrumento in pceſſu dicti baſtar
di producto ꝛ inſerto.fo.ccxxv.Ideo ſi dictus dñs Guido non
potuerit dictā cām caſtri noui ad finē perducere ꝯtra dictū dñꝫ
ſancti Ualerū hoc fuit culpa dicti baſtardi qui pēdente pceſſu
inchoato per dictū dñm Guidonē renūciauit ipſi pceſſui litiqꝫ

a ¶ Per gl. a l.l.fi.d̄ mate ria hui⁹ gl. vid̄ p Spe. in ti.de ſala riis v̄ſi.nūc ſequit̄ d̄ ad uocatorum ſalariis.

e cauſe. Sequitur propterea quod dicta bona de quibus agit pertineant iuſto
titulo dicto dño Guidoni per tex. etiam ꝛ ibi Bar. in. l. j. ꝛ. §. diuus. ff. eo. titu. de
varijs ꝛ extraordinarijs cog.
¶ Et non obſtaret etiã dictis pactionibus ſi eiſdem non fuiſſet innouatum. L.
prima in. §. in honorarijs. ꝛ in. §. ſi cui. ff. de va. ꝛ extraordi. cog. vbi fit mentio de
centum aureis. Quia ad illa iura reſpõdet tripliciter primo qd illa iura loquũ
tur in taxatione patrocinij per iudicẽ fienda vbi aliter de conuentione certa ſa
5 larij non conſtaret. ¶ † Scdo reſpondetur qd hic operatur iuramentũ ad vali
dationem pactorũ vbi alr̃ non valerent vt plene tãgitur in deciſionib⁹ parlamẽ
ti. q. cxc. ꝛ ibi ſufficiat remiſſio cauſa breuitatis: quia dicta queſtio cõtinet circa
hunc paſſum ſex columnas papiri magne forme. Et ſi fuerit ſuper hoc dicto ba
ſtardo ſuper iuramento diſpenſatum illa diſpenſatio fuit reuocata vt patet in
proceſſu inſtrumento ſentẽtie inſerto. fo. cccccxxxiij. ꝛ de hoc plen⁹ tetigi. ꝫ. in
ſcda rõne vbi de hoc videatur. ¶ Tertio põt reſpõderi ꝙ in caſu de quo in hoc
proceſſu agitur non fuit ſimplex pactũ de patrocinio preſtãdo pro dicto baſtar-
do cõtra dictũ dñꝫ ſancti Valerij ad cauſam repetitionis dicti caſtri noui Dal
maceni imo ibi fuit factũ aliud pactũ vꝫ qd ipſe dñs Guido dictã cauſam con-
ducere debet vſqꝫ ad finem ſumptibus ꝛ expẽſis proprijs dicti dñi Guidonis:
vt ibi legit qui dñs Guido in dicto pacto ſe poſuit in periculo exponẽdi mille
florenos in ꝓſecutione dicte cauſe attenta materia de qua ibi agebat ꝛ attenta
potẽtia dicti dñi ſancti Valerij. Et domini noſtri Dalphini qui cauſam inchoa
uerat lꝫ in alio proceſſu ſeparato petendo dictũ caſtrũ ſibi reſtitui per dictum
dñm ſancti Valerij pro proceſſu pendente inter partem fiſcalem ꝛ dictum dñm
ſancti Valerij non potuit dictus proceſſus baſtardi proſequi: eo qꝛ ipſe baſtar-
dus renunciauerat ſuo proceſſui per dictũ dñm Guidonem pro ꝛ nomine dicti
baſtardi contra dictum dñm ſancti Valerij inchoato vt conſtat dicto inſtrumẽ
to inſerto in proceſſu. fo. ccxxv. ideo non habent locũ in caſu preſentis proceſ-
ſus baſtardi iura de quibus in. d. §. in honorarijs. ꝛ in. c. ſi cui. ex aduerſo allega
ta: quia caſus ſunt diuerſi ꝛ non aduerſi. ¶ Septimo quia dictus baſtardus et
Dalphina eius vxor ꝛ eoꝝ liberi ab humanis. xx. annis ſunt elapſi deceſſerũt:
ꝛ ſimiliter petrus berlionis qui proceſſum dicti baſtardi proſequebat. Nec fuit
ille proceſſus cõcluſus neqꝫ in eodẽ aſſignatũ ad diffiniendum ꝛ nullus eſt qui
dictum proceſſum pro dicto baſtardo proſequatur. ¶ Octauo qꝛ dictus domi-
nus grenihani in dicto proceſſu baſtardi nunꝙ fecit partem. Et non ſine cauſa
quia ibi deducta ꝛ producta per dictum dñm Guidonem faciunt contra inten
tionem ipſius domini grenihani.

¶ Summarium.

1 Sepultura prelati non requiritur ad validationem electionis ſucceſſoris.
2 Electio facta ilico prelato mortuo eſt valida.

¶ Conſilium. ccvj.

Circa proceſſum vertentẽ in curia parlamenti ad cãm cure ſubſcri
pto Hugonis ꝛ Joãnis in materia poſſeſſorij orta fuit queſtio ſi ex
eo quod habentes gratias expectatiuas a dño noſtro papa Sixto:
ꝛ qui acceptauerunt dictã curam ꝛ ſe mitti fecerũt in poſſeſſionem
ipſius cure anteqꝫ curatus vltimo defunctus fuiſſet ſepultus ſi il
li habeant canonicum titulum ſaltim coloratum vt obtineri poſ-
1 ſint in materia poſſeſſorij. ¶ † Circa hoc repio Panor. i. c. bone. lo. ij. de electio.
dicẽs hoc mõ in gl. ij. dicti. c. nota ſingulr̃ iſtã gl. ꝛ nõ trades eã obliuiõi qd ad
validitatẽ electiõis neceſſario nõ requirit qd ꝑcedat ſepultura ꝑlati. vñ cada-
uere adhuc ſupra terraꝫ manẽte põt ꝓcedi ad electionẽ futuri põtificis. in hoc

tñ fuerũt diuerſitates inter doc.nam Hoſt.ꝛ Uin.ꝛ quidam alij tenuerũt cõtra iſtam gl.dicẽtes qđ illud qđ hic dicit papa fuit ſtatutũ in fauorẽ mortui ꝛ pro pter honeſtatẽ.vnde nõ poſſunt canonici huic iuri renũciare.Sed Inno.Ber. rõpoſt.Jo.an.Panor.ꝛ cõiter doc.tenent opi.gl.qđ licet ſit honeſtũ vt expectet prius ſepultura prelati.vt in.c.obediẽtibus.lx.di.ꝛ in.c.poſtq̃.l.diſt.vbi gloſ. dicit qđ a die mortis currit tẽpus eligẽdi.ꝛ dicit Jo.and.qđ melius dixiſſet ab hora mortis non excluditur.Ideo debet cõputari in tẽpus triũ menſiũ ab illa hora mortis:qđ nota bñ.vñ abſurdũ eſſet dicere qđ tẽpus mortis incipiat cur rere ſtatim ab hora mortis ꝛ qđ capitulum non poſſit eligere niſi poſt exequias prelati.nam tp̃s non currit non valenti agere alꝫ eligere in.c.qꝛ diuerſitatẽ.de cõceſ.pbẽ.ꝛ hec opi.placet dicto dño Panor.vt ipſe dicit in.d.c.bone.p qua opi niõe ipſe dñs Panor.adducit bonũ tex.in.c.ij.viij.q.j.in fi.vbi dꝛ qđ poſt obitũ quieſcẽtis clerici hñt ptãtẽ eligẽdi ꝛ ad.c.nullus.xxxix.diſt.rñdet qđ de hone ſtate.Et eodẽ mõ põt rñderi ad tex.d.c.bone.qđ in.d.c.bone.fuerunt due cauſe caſſatiõis vna.ſ.propter contẽptũ canonici:ꝛ alia fuit qꝛ nõ fuerat corpꝰ ſepul ture traditũ:qꝛ honeſtũ fuiſſet aliter facere:ſed hoc ſolũ nõ ſufficit ad caſſatio nem electionis vt in ſimili videmus in vxore que mortuo viro non eſt honeſtũ qđ nubat infra annũ luctus:hoc tñ non eſt neceſſariũ vt in.c.peñ.ꝛ vlt.de ſecun. nup.Et qñq꞉ eſt vtile vt ſtatim poſt mortẽ puta ſi canonici timeãt impreſſionem

5 principis.† Concludit ergo dñs Panor.vbi.ſ.qđ valet electio facta ſtatim pre lato mortuo etiã nondũ tradito ſepulture.¶ Sed ſi verum eſſet prout pars ad uerſa pretendit qđ dñs Joãnes forẽſij acceptaſſet dictam curã vigore ſue gra tie expectatiue ante mortẽ curati vltimi rectoris nõ valuiſſet eius acceptatio iuxta.c.j.de inſtitutionibus.ꝛ facit.c.eũ qui.de prebẽ.lib.vj.Nec per ſcđam acce ptionem potuiſſet recõualidari gratia ſiue noua acceptatio vt tenent doc.

¶ Summarium.

1 Uaſallus cui fidelitatem preſtare debeat mortuo domino pluribus reli ctis heredibus.

2 Tenor contractus ſeruari debet.

3 Obligatio ſpecialis ꝛ limitata extendi non debet.

¶ Conſilium.ccvij.

DOminus faornoni dienſis dioceſis deceſſit pluribus heredibus relictis ſi vaſalli ipſius dñi ſaornoni teneant facere homagium ꝛ fidelitatis ſacrm oĩbus eius heredibus vel vni tantũmodo.Bal. mouet iſtã qõnẽ in feu.in ti.ſi de feudo defuncti militis contro

1 uerſia fuerit inter dñm et agnatos vaſalli.in.c.oẽs filij.† vbi q̃rit ſi oĩbus ſit ſiẽda fidelitas an nulli rõne incertitudinis an vero ſit locꝰ gratificatiõi.iuxta id qđ dꝛ in alia materia.ff.ad ſu̾leia.l.ſi q̇s in graui.§.ſi cũ oẽs.ꝛ.ff.de leg.ij.l.ſi ſeruũ.§.ſi inter.ꝛ dicit ibi ipſe dñs Bald.qđ iſta qđ fuit diſputata per Py.qui ſolẽniter allegauit pro ꝛ cõtra.Et inter cetera aſſignauit

2 tres rõnes pro parte negatiua.† Prima qꝛ non eſt recedendũ a tenore cõtractꝰ. ff.de fideiuſſoribꝰ.l.fideiuſſores magiſtratuũ.§.j.ꝛ.l.ſtipulatio eiꝰ.Scđa qꝛ non

3 dꝫ duriꝰ obligari reꝰ ꝑpter cãm ꝯtingẽtẽ in perſonã creditoris.† Tertia qꝛ ſpe cialis ꝛ limitata obligatio nõ dꝫ extẽdi.Econtra ad partẽ affirmatiuã:qꝛ tacite videt̃ actũ de heredibus ꝛ qꝛ iſta obligatio eſt trãſmiſſibilis ꝛ tranſmittit̃ tanq̃ indiuiduũ ergo ad oẽs.ꝛ qꝛ ꝯtractꝰ dꝫ plene interpretari.ff.loca.l.q̃ro.ꝛ no.ff.de eo qđ certo loco.l.cẽtum capue.Sed quicquid ſcripſerit Py.hec queſtio videt̃ determinari dicit Bal.vbi.ſ.per.c.imperialẽ.§.preterea ducatus vbi dꝛ qđ rõ ne vnius feudi non dꝫ fieri fidelitas niſi vni ꝛ in hoc reſidet gl.idẽ tꝫ Jaco.de bello viſu.ꝛ adde qđ no.ff.cõi diuidũdo in prin.ibi:ad vnum nota quod feudum

per diuiſionē bonorū pōt ad vnū inſolidū peruenire.idē no.C.fa.her.l.familie. idem tenet Spec.in ti.de ſeu.in.§.j.verſi.xxix.queritur.licet Bal.nō alleget.

Summarium.

1 Prioritas temporis attendi debet in beneficialibus.
2 Inſtitutus iniuſte ei proderit ſi poſſeſſorio egerit.
3 Inualiditas tituli pretenſam infirmat poſſeſſionem.

Conſilium.ccviij.

In hac cauſa vertēte corā vobis magnifico dalphinali parlamēto in materia poſſeſſoriꝫ retinēde poſſeſſionis canonicatus ⁊ prebēde ac ſacriſtie eccleſie beate marie grationopolis olim vacantiū per mortē dn̄i rodulphi de bardonētia reperiuntur quatuor competitores videlicet dn̄s Joānes buxerie.dn̄s Laurētiꝰ alamādi. dn̄s Guillelmꝰ de brianerone ⁊ dn̄s Guigo boni paris.iō querendum ⁊ in iure examinandū videtur quis ipſorū potius ius habeat in petitorio dictorū canonicatus ⁊ eius prebēde ac dicte ſacriſtie:quia potius ius habens in petitorio obtinere debet in dicto poſſeſſorio retinēde iuxta.ca.licet.extra de proba.cū ibi no.Et ſilr in rebus prophanis vt plene per Cyn.⁊ doc.in.l.vna.C. vti poſſidetis.⁊ in.l.ſi duo.ff.eodē titulo. ¶ Et indubitāter dicendum eſt qd dictus dn̄s Joannes buxerie potius ius hꝫ in titulo dictorū canonicatus ⁊ eius prebēde ac dicte ſacriſtie qꝛ per preſentē ꝓceſſum reperiť qd de ipſis canonicatu ⁊ eius prebēda ⁊ dicta ſacriſtia primo fuit eidē dn̄o Joāni buxerie facta proviſio ⁊ collatio autoritate apoſtolica ⁊ ꝑ executorē apoſtolicū ad hoc ſpecialiter deputatū videlicet die quinta mēſis ianuarij proxime lapſi vt cōſtat ſupra in proceſſu fo.xxxj.⁊ folijs ſequenti.vſqꝫ.fo.xlij.Alij vero competitores prenominati pretendunt titulū habuiſſe referēdo ſingula ſingulis de data poſteriori videlicet dici vndecime eiuſdē mēſis.Et ideo ipſe dn̄s Joānes buxerie habēs ꝑmo titulū per dictā collationē autoritate apoſtolica dicta die.v.ianuarij ſibi factuꝫ fuit ⁊ eſt potior in iure tanq̄ prior tp̄e iuxta.c.tibi qui gratiā.de reſcrip.lib.vj.
1 †qꝛ prioritas tp̄is etiam in beneficialibus attenditur ⁊ attēdi dꝫ iuxta reg.qui prior eſt tp̄e.de reg.iur.li.vj.Et ſilr in rebus ꝓphanis vt in.l.quoties duobus. de rei vēdi.Et tituli p̄tēſi dictorū aliorꝫ cōpetitorū poſtea ſecuti fuerūt ⁊ ſunt inualidi ⁊ nō debēt ſortiri effectū ꝑ iura p̄allegata.Cōſiderato etiā decreto irritāte in gratia papali dicti dn̄i Joānis buxerie ſubiuncto iuxta.c.j.in fi.vt lite pēden.lib.vj.⁊ vt in dicta gratia facta dicto dn̄o Joanni buxerie legiť:ipſe dn̄s nr̄ papa voluit ip̄m dn̄m Joānē buxerie anteferri.Nec valuit pretenſa gr̄a papalis dicto dn̄o hugoni boni paris poſtea cōceſſa cū in ea nō fiat ſpecialis mētio de dicta gr̄a dicto dn̄o Joāni buxerie facta ꝑ ꝟba gr̄e dicti dn̄i buxerie ibi. Nulli vꝫ ꝓuideri ꝑ lr̄as apoſtolicas nō faciētes plenā ⁊ exp̄ſſam ac de ꝟbo ad verbū de indulto hm̄ōi mētionē ⁊c.Per q̄ ꝟba derogatoria cetere gr̄e nō facientes mētionē exp̄ſſam de indulto apoſtolico dicti dn̄i Joānis buxerie nō valēt ⁊ nullū ſortiri debēt effectū:iuxta ea q̄ leguntur in.l.ſi qs in p̄ncipio teſtamēti.ff. de leg.iij. ¶ Etiā reſpectu dicte ſacriſtie q̄ nō cōſueuit gubernari nec obtineri niſi ꝑ canōicos dicte eccl̄ie vt deponūt teſtes i hac cā examiati. ¶ Et cū ꝑ p̄miſſa dictꝰ dn̄s Joānes buxerie potiꝰ ius hn̄s i petitorio dictoꝝ canōicatꝰ ⁊ eiꝰ prebēde ac dicte ſacriſtie pre ceteris obtinere dꝫ in hac materia poſſeſſorij retinēde.iuxta ea q̄ leguntur ⁊ notant in.d.c.lꝫ.d ꝓba.Etiā qꝛ tenore expletorū hincinde ꝓductorū apparet qd dictus dn̄s Joānes buxerie primo fuit miſſus in poſſeſſionē realē ⁊ corpalē dictorū canonicatꝰ ⁊ ſacriſtie ⁊ iuriū eorundē:vcꝫ dicta die quinta menſis Januarij.Alij vero cōpetitores p̄nominati p̄tendunt fuiſſe miſſi in poſſeſſionē predictorū.poſtea die vndecima eiuſdē menſis:q̄ prioritas

adepte poſſeſſionis attendi ⁊ ſuffragari dȝ dicto dño Joanni buxerie: ⁊ dȝ tue-
ri ⁊ defendi in dicta ſua poſſeſſione per ea q̃ dicit hoſt. in ſum. in tit. de inſtitu-
2 tis. in. §. fi. ibi caue ⁊c. vbi inquit ipſe dñs hoſti. h hec verba. †Caue tñ qd licet
quis iniuſte inſtitutus ſit: ſi tñ agit poſſeſſorio: bene tuetur ipm poſſeſſorio: ſed
in petitorio hoc nõ ꝓdeſſet. Iſta ſunt ꝟba dñi hoſt. Et hoc corroboratur per ea
que legũtur ⁊ notãtur in. c. cũ noſtris. extra de cõceſ. preben. vbi licet q̃s nõ ha-
beat verum titulũ: ſed tñmodo coloratũ dȝ in ſua poſſeſſione tueri: licet in caſu
de quo in hac cã agitur dictus dñs Joannes buxerie habeat verũ titulũ. vt. s.
in prin. ꝑſentis cõparitionis fuit declaratũ. Et tituli alioꝝ cõpetitoꝝ ſint inua-
3 lidi ꝑ ſupra declarata. †Et q̃ inualiditas tituli partis aduerſe inficit eorũ ꝑten-
ſam poſſeſſionẽ ⁊ facit eam inualidã iuxta no. per Inno. in. c. ex parte. de [illegible]
ſpo. quia beneficiũ eccleſiaſticũ nõ poteſt poſſideri ſine canonica inſtitutiõe in
c. j. de reg. iur. lib. vj. Et dicti alij cõpetitores nõ habentes verũ titulũ neqȝ ve-
ram poſſeſſionẽ nõ debent dici poſſeſſores: ſed verius intruſi. vt in. c. tanta. de
exceſ. prela. cũ ibi no. Et ponit Arch. in. c. vno. circa fi. de eo qui mittitur in poſ-
ſeſſionẽ cauſa rei ſeruãde. lib. vj. quia vt dictũ eſt beneficiũ eccleſiaſticũ nõ po-
teſt obtineri ſine canonica inſtitutione. Et põt dici qd pretẽſa poſſeſſio dictoꝝ
aduerſarioꝝ q̃ apparet poſterior dȝ dici clãdeſtina ⁊ vitioſa iuris. l. clam poſſi-
dere. in prin. ⁊ ibi plene ꝑ doc. ff. de acqui. poſ. ¶ Et nõ debuit dictus dñs Lau-
ren. in ordinatiõe vltimo hac cã facta manutenerí in poſſeſſione dicte ſacriſtie:
cũ ex illa manutẽtione fuerit dat⁹ eidẽ vitioſus ingreſſus: cũ nõ hȝ nec habue-
rit verũ titulũ iuxta ſupra declarata: q: in beneficialib⁹ nõ dȝ dari vitioſus in-
greſſus iuxta dictũ. c. vnũ. de eo q̃ mit. in poſ. cã rei ſer. Et credẽdũ eſt qd illa or-
dinatio facta in fauorẽ dicti dñi Laurentij nõ fuerit preciſa: cũ in fine dicte or-
dinatiõis fuerit cõceſſa copia articuloꝝ dicti dñi Guillelmi de briauerone di-
cto dño Joanni buxerie ⁊ alijs dñis cõpetitorib⁹ ⁊ ad rñdendum vel dicendũ.
Et ſi preciſe dicentur fuiſſe facta: illa fuiſſet ⁊ eſſet indebite facta reſpectu do-
mini Joannis buxerie qui potius ius habet in petitorio et poſſeſſorio dicte ſa-
criſtie vt ſupra fuit declaratum. Et cauſante inualiditate tituli dicti dñi Lau-
rentij: illa ordinatio reſpectu dicti domini Joannis buxerie fuit nulliter facta:
iuxta ea que dicit Joan. andr. in ca. relatum. de preben. in antiquis. Et venit
propterea illa ordinatio: de cuius nullitate ex actis apparet nulla et inualida
pronuncianda iuxta ea que dicit Barto. in. l. quarta. in. §. condemnatum. ff. de
re iudic. Nec prodeſt dicto domino Laurentio ſi habuerit titulum coloratum
quia ille color euacuatur et non debet pro eo preſumi cum appareat ex actis
dictum dominum Joannem buxerie habere validum titulum per ea que di-
cunt docto. in dicto. c. cum erimus. et facit ratio quia in certis et non certis lo-
cus eſt coniecturis. l. continuus. §. cum ita. ff. de verborum obliga. ideo appa-
rente de alio valido titulo nihil eſt coniecturandum neqȝ iudicandum pro co-
lorato.

¶ Summarium.

1 Repreſalie non debent laxari vbi iuſticia poteſt haberi per ſuperiorem iu-
dicis requiſiti.
2 Repreſalie non debent laxari niſi citatione precedente.
3 Defenſio cuilibet de iure gentium conceditur.
4 Iudex vnus an ⁊ qñ alteri iudici debeat ſuffragari.
5 Omiſſum ſi quid ſit regulari debet ſecundum diſpoſitionem iuris communis.
6 Facta metu poteſtatis officialis reſcindi debent.

¶ Conſilium. cciꝫ.

REpreſalie conceſſe[a] ſeu laxate per dominũ Joffredũ de eccleſia cõmiſſariũ dalphinalẽ cõtra ciues Auinionis ad inſtantiã peregrini de martineria ⁊ Joãnis miniſtralis nulliter et indebite fuerunt laxate cauſis ſubſcriptis.

1 ℂ†Primo q⁊ vt dicũt doc. in hac materia rep̃ſaliarũ vbi iuſtitia põt haberi per ſuperiorẽ iudicis requiſiti non debẽt repreſalie laxari. Jta notauit Jo. an. recitãs Archi. in. c. nõ debet aliquis. de reg. iur. lib. vj. ⁊ Bar. in. ij. q. tractat⁹ ſui repreſaliarũ. ⁊ Bal. in auẽ. ⁊ oino. C. ne vxor ꝓ marito in tertia oppoſitione. quod non fecit dictus dominus commiſſarius.

2 ℂSecdo q⁊ proceſſit ad dictã laxationẽ repreſaliarũ nulla citatione precedente ad iſtud faciendũ ſed tm̃modo ꝓceſſit habita relatione a quodã ſeruiente dalphinali referente q̃ iudex auinionis ſibi reſpondit q̃ certis de cauſis ab executione literarũ ſuarũ ſuperſedebat abſq; alio ꝓceſſu ⁊ abſq; alia citatione dictas repreſalias laxauit ⁊ ſic nulliter: q⁊ ipſe dñs commiſſarius cõſiderare debuiſſet q̃ dicto ſeruiẽti dalphinali litere que petebanẽ exequi non dirigerẽtur eidẽ ſeruiẽti ſed officiarijs auinionis: ideo relationi dicti ſeruiẽtis ſtare nõ debuiſſet ſm gloſ. et doc. in. c. qm̃ ꝯtra falſam. de ꝓba. ⁊ Spec. in titu: de citatione. §. ſequiẽ. verſi. ſed nũquid. ⁊ ibi Jo. and. in addi. Spe. ⁊ Bart. in. l. ſi finita. §. iulianus. ff. de dã. infe. ⁊ Bar. in extrauagãti ad reprimẽdum. in glo. ſuper verbo nuntium. ⁊ Sali. in. l. tres denuntiationes. C. quomodo ⁊ quando iudex.

ℂTertio q⁊ ipſe dñs commiſſarius in tã graui damno nõ debuit procedere ſine citatione ad videndũ repreſalias laxari vt dicũt doct. ⁊ maxime Barto. in dicto ſuo tractatu repreſaliarũ in. iiij. q. prin. ⁊ Bald. in. d. auten. ⁊ omnino. ver. ſequitur videre.

3 ℂ†Quarto q⁊ in hac materia requiriẽ perẽptoria citatio vt ſit illis cõtra quos cõcedi petunẽ defenſionis facultas q̃ eſt de iure gentiũ ⁊ non põt auferri: vt in cle. paſtoralis. §. ceterum. de re iudi. no. in. l. fi. C. de. legi. ℂ Quinto q⁊ in hac materia anteq̃ repreſalie laxanẽ debet eſſe magna leſio ⁊ magna cauſa per quã totale ius vel pars tollaẽ: q⁊ laxatio repreſaliarũ eſt remediũ extraordinariũ ſubſidiariũ ⁊ odioſum ⁊ cõtra ius commune: iđ pro modico non daẽ. l. ſcio. ff. de reſt. in integ. ⁊. l. ſi oleum. §. fi. ff. de dolo. cũ ſimi. Sed ciues auinionis qui petebantur citari vt redderent cõputa ⁊ rõnẽ in montillio nõ fuerunt citati non ꝓpter hoc tollitur totale ius dictorũ peregrini ⁊ miniſtralis qm̃ dicti de auinione ſemper obtulerũt ſe paratos reddere computum ſeu rõnem in loco geſte adminiſtrationis qđ iuri conſonat: vt in. l. j. ⁊. C. vbi de ratioci. agi opor.

4 ℂ†Et ſi dicatur q̃ vnus iudex debet alteri ſuffragari. vt in. c. j. de offi. iudi. vbi per Jmo. ⁊ in. l. obſeruare. ff. de offi. proconſul. ⁊ leg. Certe propter hoc qđ iudex requiſitus potuit ſuffragari alteri non eſt locus cõcedendi repreſalias ſm qđ notauit Jo. and. in nouella poſt dominum Cardi. in. c. romana. §. contrahentes. de foro competen. lib. vj. ⁊ ibi tenet Joan. and. in dicta clemen. paſtoralis.

a ℂ Rep̃ſalie ꝯceſſe. de rep̃ſalijs vide Jo. ferra. I formali libelli in actiõe reali gl. niſi a lege. ⁊ I deciſione parlam. q. xxxij cũ duab⁹ ibi ſequẽtib⁹. ⁊ Bar. in ſuo trac. de rep̃ſalijs. đ hoc vide. ſ. cõſi. clxxv.

5 ¶ † Nõ obſtat ſubmiſſio ad curiã cabeoli qñ ſubmiſſio illa fuit ad obſeruantiam cõtẽtorũ in inſtrumẽtis cõtractuũ ſed in illis non dicitur ꝙ teneant reddere rõnem in loco cabeoli aut alibi vbi ſubmiſſi ſunt ſed tantũmodo promiſſa eſt redditio rõnis: qḋ dꝫ intelligi ſm formã iuris cõis poſtꝙ eſt obmiſſum de loco: qꝛ id qḋ eſt omiſſum regulari dꝫ ſm diſpoſitionẽ iuris cõis. l. ſi extraneus. ff. de cõdi. ob cauſam. ꝛ. l. ſi cũ dotẽ. in prin. ff. ſolu. mat. ꝛ. l. cõmodiſſime. ff. de libe. ꝛ poſthu. cum ibi no.

¶ Ulterius nõ debet eis nocere obligatio quã fecerũt nouiſſime per modũ tranſactionis in palatio apoſtolico auinionis de cõputando in loco montilliũ ꝛ ibi reddendo cõputũ ꝛc. qñ dicta obligatio metu ꝛ minis fuit extorta: erant enim ibi preſentialiter arreſtati ꝛ corporaliter detenti autoritate dñi vice gubernatoris qui perſonaliter eos arreſtauit ꝛ ad alia ꝓcedere cõminabat niſi eo modo trãſigerent ideo lꝫ met⁹ mortis vel corporis cruciatus non interuenerit. de quo loquit. l. interpoſitas. C. de

a ¶ Uerba magiſtratũ. De hoc vid Bart. ff. ad legẽ iu. ma. in. l. famoſi. §. fi. in fi.

6 trãſac. vt tñ ibi dicunt Bart. Bald. ꝛ Sali. † qñ aliquid fit ꝓpter metũ poteſtatis officialis reſcindi dꝫ per. l. ſi per impreſſionẽ. C. de his que vi metuſve cauſa fiũt. vultus enim ſolus potẽtis inducit metum iuſtũ. vt no. Bald. in tit. de pace iura. firmata. §. ſiquis. verſi. temerario. dicit etiã Bald. in. l. qui in aliena. §. celſus. ff. de acquir. here. ꝙ verba magiſtratuũ[a] inferunt iuſtũ metũ. ¶ Et licet interuenerit iuramentũ in dictã tranſactione poſſet dici ꝙ ſm ius ciuile mero iure nõ obligat. vt no. in dicto titulo de pace iura. fir. §. ita ſacramenta. per gloſ. et Bald. in aut. ſacramenta puberum. C. ſi aduerſus ven. ꝛ iſta exceptione ſe poſſunt tueri. vt not. Bald. in dicta. l. interpoſitas facit. l. metum. §. ſed quod pretor ait. ff. quod metus cau. Uel ſi dicamus quod ſm iura canonica mero iure obligat propter iuramentum. Tamen ſm communem docto. ſententiam in capitulo ad aures. qḋ metus cauſa. ꝛ in capitulo cum contingat. de iureiuran. faciliter poteſt peti et retineri abſolutio a iuramento.

¶ Jmo etiam per dominos parlamenti poterunt compelli dicti de martineria et miniſtralis ad laxationem dicti incarcerati vt not. Fredericus de ſenis conſilio. cclxiiij. in fi. quem ſequitur Panormita. in capitulo ſecundo de iureiuran. ſicut enim iudex ſecularis poteſt compellere iurantem ad obſeruantiam iuramenti liciti: vt not. in dicto capitulo ſecundo de iureiuran. libro ſexto et ibi per docto. et nota. Joan. andr. in capitulo cum laicus. de foro competenti. Jta etiam poteſt compellere ad laxationem illum cui eſt preſtitum[b] cum ſit relaxationi locus ſm predictos docto.

b ¶ Jllum cui eſt pſtitũ iudex ſecularis põt ꝯpellere ad laxãdũ iuramẽtũ illicite preſtitũ. De hoc vid s. ꝯſi. cxxxiij. ꝛ cõſi. ccliij.

¶ Summarium.

1 Heredes ſubſtituti quando virtute ſubſtitutionis poſſint petere bona teſtatoris.

2 Hereditas per fideicommiſſum delata poteſt tranſmitti non agnita.

¶ Conſilium. ccx.

SEmpronius condidit eius teſtamentum in quo ſibi heredem vniuerſalem inſtituit eius vxorem et ſi dicta eius vxor decederet ſine liberis ſubſtituit titiam ipſi teſtatori ꝛ dicte eius vxori extraneam:cõtingit qđ dicta vxor mortuo dicto ei⁹ viro adiuit hereditatem dicti ſui mariti:ꝛ deinde dicta vxor heres deceſſit ſine liberis ſuperſtite dicta titia:ꝛ ſic in ipſam titiam locum habuit dicta ſubſtitutio:poſtea dicta titia ſubſtituta deceſſit abſq3 eo qđ ipſa titia dictam ſubſtitutionem agnouerit:quia ignorauit dictum teſtamentum ꝛ ſubſtitutionem in eo adiectam. Modo queritur ſi liberi ꝛ heredes dicte titie ſubſtitute poſſint petere bona dicti teſtatoris ṽtute dicte ſubſtitutionis que locũ habuit in perſonam dicte titie eoꝝ matris. Dubium facit:quia poſt mortẽ dicte vxoris ipſa titia in vita ſua non agnouit dictam ſubſtitutionem. Ideo dicit pars aduerſa qđ ipſa titia nõ tranſmiſit ad ſuos heredes.

1 ℭ†Dico circa caſum premiſſuz:qđ dicta titia ſubſtituta in cuius perſonam ſubſtitutio locum habuit licet mortua fuerit anteq̃ hereditatem ſibi reſtitui peteret.tranſiuit ius ꝛ actionem petendi fideicõmiſſum ſeu hereditatem per fideicõmiſſum relictam.[a] ꝛ de hoc ſunt tex.expreſſi hoc decidentes in.l.cũ ſcđm. et in.l.ſi in perſonã.C.de fideicõmiſſis.ꝛ ita hoc ibi expreſſe dicunt ꝛ tenent Bar.Bal.ꝛ Saly.Idem tenet Jac.de are.ꝛ Bar. in.l.cũ filio.ff.de le.j.ꝛ in.l.a teſtatore.ff.de cõdi.ꝛ demon.licet in.d.l.cũ filio.ꝛ.l.a teſtatore.gl.dicant cõtrarium qꝛ ille gloſſe ꝑ Jac.de are.Dyñ.Bar.Bal.ꝛ Saly.reprobantur. Preterea ſunt etiam contra glo.ꝛ Azo.qui tenent cum glo.text.in.l.apud iulianum.in.§.an titia als eſt vtrum.ꝛ in.l.poſtulante.in ꝑin.et in.l.cogi.§.Idem neratius.ff.ad trebel.

[a] ℭ Relicta hic ſi fidei commiſſuz nõ agit eũ ad heredes trãſmittat. de quo vide in ſingularib⁹ me3. fo.xxxvj. et plenius .3. cõſi.cxxij. et in deciſionibus parlamẽti qõne cccxxij. ꝛ in ſingularib⁹ meis. fol. cxxij. ꝛ. j. cõſil.ccxiiij.

2 ℭ†Nec obſtat qđ dicta titia ſubſtituta in vita ſua non agnouit fideicommiſſum:quia reſpondetur qđ licet hereditas non agnita regulariter non tranſmittatur:tamen ſecus eſt in hereditate per fideicommiſſum dilata per rationem quam aſſignat Bal.in.d.l.cũ ſm.et Bar.ꝛ in.d.l.cũ filio.qꝛ dicta ſubſtõ fuit fideicõmiſſoria ꝛ nõ directa ꝑ ea q̃ dicũt glo.Bart.ꝛ doc.in.l.centurio.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ in.l.ꝓcib⁹. Cõcluſio eſt ergo qđ liberi ꝛ heredes dicte titie poſſunt petere dicta bona teſtatoris predicti.

ℭ Summarium.

1 Monopoliũ qđ ſit ꝛ q̃ ei⁹ ꝑena ꝛ in quib⁹ poſſit fieri caſib⁹
2 Celans verũ incidit in falſum.
3 Vim priuatã cõmittit q̇ malefactorẽ liberat de manu ꝑtãtis.

ℭ Conſilium.ccxj.

VIrta materiã ꝓceſſus inq̇ſitionalis vertentis corã egregio dño iudice ville arbencij mandamenti caſtri noui ꝫ delatos in ipſo ꝓceſſu nolatos ꝛ deſcriptos colligit qđ ipſi delati q̈ꝑplurima delicta commiſerunt ex q̇b⁹ veniũt ꝑ dictũ dñm iudicem condemnandi ꝛ puniendi penis iuris inferius declaratis.

1 ℭ†Primo enim cõmiſerunt monopolium congregati inter ſe cõſpirãdo impedire ne aliq̃s dictoꝝ hoim arbencij deponerẽt

in cā q̄ cōcernit dn̄m dicti loci de qua in tertio articulorum inquiſitionaliū fit mē tio cui⁹ monopoliū pena eſt ſpoliatio bonorum ꝛ ꝑpetui exiliū.per.l.vnicam.C.de monopoliis.ꝛ ibi p Azonem.Et nō ſolū dr̄ fieri monopoliū in caſib⁹ in.d.l.de claratis.Imo etiā in qualibet alia illicita cōgregatione vt in caſu de quo agit per ea q̄ dicit Archi.in.c.cōſtitutionem.de verb.ſig.lib.vj.ꝛ per Inno.in.c.ij.d ſciſmaticis.Uel poſſet dici qd̄ hoc caſu ipſi cōmiſerūt vim priuatā quia ille dr̄ vim priuatam cōmittere qui facit coadunare gētem vt ne aliquis ꝓducatur in iudicium per tex.et ibi hoc no.Bar.in.l.legis iulie.ff.de vi priuata.

2 ¶†Scđo dicti delati inciderūt in crimē falſi ꝓhibēdo aliis hoib⁹ dicti loci ne deponerēt in dicta cā rō qꝛ nō ſolū ille q̄ falſum deponit cōmittit falſum.Imo etiā ille q̄ celat verū vt no.per glo.ꝛ Bar.in.l.pſbyteri.C.de epi.ꝛ cle.et facit.l. eū qui celauit.C.de fal.hinc eſt qd̄ dr̄ qd̄ dictū teſtis reprobat ſi taceat veritatē quia nō minus falſitatē cōmittit ꝙ qui falſitatē exprimit:peccāt eñ mortalr̄ ſi in teſtimonio vocati taceāt vel celant veritatē.vt.vj.q.j.c.ille q̄.ꝛ.xij.q.j.ꝑdicā di.ꝛ maxime peccāt q̄ metu alteri⁹ veritatē occultant iram dei ſup ſe reuocāt q magis timēt hoiem ꝙ deū.Et pſtantes opem vt veritas p alium celetur etiam dici debēt falſum cōmiſiſſe:ꝛ eadē pena puniri debent.inſti.de oblig.q̄ ex delicto naſcūtur.in.§.interdū.ꝛ in.l.is qui opē.ff.de furtis.cū ſi qꝛ falſitatē q̄s non ſolū p ſe cōmittit imo etiā ex pſona alteri⁹ iuxta.c.ad falſariorum.ex̄ de crimine falſi.ille eñ dr̄ etiā falſum cōmittere q̄ facit actū ne veritas habeat.vt dicit Azo.C.de fal.circa prin.in ſua ſumma.ꝛ hoſt.in ſumma de crimine falſi ꝓut et ita fecerunt aliqui ex dictis delatis qui prohibuerunt aliis omnibus dicti loci ne deponant in dicta cauſa qua prohibitione cauſante nō fuerunt reperti alii qui teſtes qui in dicta cauſa deponere voluerūt:ꝛ cuius pena falſi eſt deportatio ꝛ oim bonorum publicatio in libero hoie et in ſeruo vltimū ſuppliciū vt in.l.j.

3 §.ſi.ff.ad.l.corne.de fal.ꝛ ponit glo.in.d.c.ad falſariorum.¶†Tertio dicti delati q̄ vi ꝛ de facto a manu vice caſtellani dicti dn̄i caſtri noui abſtulerūt ꝛ euadi fecerūt petrū pcti ꝛ petrū roſerij qui ducebant ad carceres dicti caſtri noui cauſantib⁹ dictis delictis p eos cōmiſſis dicūt cōmiſiſſe viꝫ priuatā ſi ſine armis. l.legis iulie.in pn̄.ff.de vi priuata.ꝛ pena eſt publicatio tertie ꝑtis bonorū.l.j. ff.de vi priuata.ꝛ in.§.ſi ṽo ſine armis.inſti.de pub.indi.Si ṽo cū armis dictā vim cōmiſerint pena eſt deportatio in libero hoie vt inſti.eo.§.ſꝫ ſi q̄dā.et in.l. ſeruos.C.ad.l.iul.de vi pub.ſiue priuata.cū ſi.Et circa hāc materiā qualr̄ puniat eripiēs hoiem a manu officiariorum.dic aūt eripit hō ꝯdēnatus vel ꝯdēnandus cū eſſet cōfeſſus de crimine ꝛ tūc talis eripiēs incidit in crimē legis iulie maie.p tex.ꝛ ibi Bar.in.l.cuiuſq̄.ff.ad.l.iul.ma.ꝛ idē Barto.in.l.legis.iulie.ff. de vi priuata.Si ṽo eripiat aliq̄s nō ꝯdēnatus vel ꝯfeſſus tūc talis eripiēs cōdēnari dꝫ ad mortē.l.fin̄.C.de male.ꝛ math.ꝛ ponit Bar.in.d.l.cuiuſq̄.in aliis aūt caſib⁹ qualr̄ puniatur talis eripiēs captiuatū a manu officiariorum hr̄ in auf. vt oēs obe.iudi.ꝓuin.in.§.eripiat.colla.v.ꝛ ibi vr̄ ſtatui pena.x.librarū auri.in ſi.dicti.§.hoc etiā tangit Bar.in.d.l.cuiuſq̄.ſed quia dicti petrus peccati ꝛ petrus roſerij pro delicto ducebantur ad carceres eos eripientes commiſerunt vim priuatam:quia ſine armis cuius pena eſt publicatio tertie partis bonorū per iura.ſ.allegata.

¶Summarium.

1 Mora ſeu culpa vnius conrei quando noceat conreo.
2 Sententia lata contra vnum ex conreis an noceat alteri conreo.
3 Factum vnius conrei noceat alteri.
4 Sententia que contra principalem fertur contra fideiuſſorem executionem ſortitur.

¶Conſilium

¶ Conſilium.ccxvi.

Circa dubia mihi tranſmiſſa per magnificū dalphi-
nale parlamentū ꝑ diffinitione proceſſus ioanne-
te iuſſe actricis contra Aymonem daloy videtur
mihi dicendum vt ſequitur.
¶ †Et primo ad primū dubium ſi mora vel culpa
1 vnius conrei[a] debendi noceat alteri conreo debendi ad qđ diſ-
cēdū eſt qđ ſic ſiue ſit culpa vel mora in faciēdo vel obmittēdo
vt hꝫ ⁊ nota.in.l.mora.⁊ in.l.ſi ſeruū.§.nūc videamus.ff.de ꝟb.
obl.ꝓbatur etiam in.l.ſi a colono.in.§.fi.in fi.ibi ſi moram ⁊c.ff.
de fideiuſſo.Et hoc ꝓbatur in.l.pe.ff.de duob⁹ reis.Sed hic ob
ſtare videt.l.mora.in.§.ſi duo rei.ff.de vſuris:ſed ad dictum.§.
ſi duo rei.rñdeo poſt glo.⁊ Bar.qđ ibi nō erāt ſocij vbi vero cō
rei eſſent ſocij vt in caſu noſtro tūc mora vni⁹ nocet alteri ꝑ di
ctā.l.pe.ff.de duob⁹ reis.ita ſoluit glo.quā ſequit Bar.in.d.§.ſi
duo rei.in glo.ſup verbo nō nocet.idē ſentit Bar.in.d.l.peñ.ff.
de duob⁹ reis.Sed dicti dñs Joannes perrerij ⁊ aymo daloy
conrei debēdi erāt ſocij duarū hereditatū vcꝫ dñi Joānis iuſſi:
et dñi Antonij Andrici ex ceſſione eis facta ꝑ executores teſta
mētarios dicti dñi Joannis iuſſi vt cōſtat ex narratis ꝑ dictos
perrerij ⁊ daloy in inſtrō trāſactiōis inſerto in ꝓceſſu.fo.xxxvi.
qui duo daloy ⁊ perrerij dictas duas hereditates emerūt ⁊ ſi-
mul acquiſierāt vt legitur in dicto inſtrō ⁊ eas tāꝙ̄ ſocij tenue
runt ⁊ promiſerūt cū iuramēto debita de quib⁹ de p̄ſenti agit
ſoluere:ideo ptꝫ vera cōcluſio qđ mora vni⁹ conrei debēdi no-
cet in caſu de quo agitur:qꝛ ſunt ſocij ꝑ iura ꝑ hac parte ſupra
allegata:nā ſocietas nō ſolum expreſſe imo tacite etiā reſpectu
vnius negociationis inter duos vel plures cōtrahi đꝛ vt plene
per doc.in.l.ſi patruus.C.cōia vtriuſqꝫ iudicij.⁊ in.l.filie.C.fa-
mi.hercisc.¶ Facit etiam qđ alibi đꝛ qđ ſi pena fuerit cōmiſſa
ꝓpter moram debitoris principalis qđ fideiuſſor pōt conueniri
tam ꝓ ſorte ꝙ̄ pro pena.ꝓ quo facit.l.ſi quis pro eo.in.§.ſi num-
mos.in fi.ff.de fideiuſſorib⁹.⁊.l.pe.ff.vt lega.ſiue fideicō.ſeruā-
dorum cauſa nomine caueatur.⁊ hec de primo queſito.
2 ¶ †Ad ſcđm dubiū ſi ſententia lata ꝯ vnū ex conreis[b] noceat
b alteri.⁊ puto dicendū qđ ſic:qꝛ facta ꝯ vnum ex conreis deben
di porrigūtur ad alium vt no.per glo.⁊ Cy.in.l.fi.C.de duobus
3 reis.¶ †Et factū vnius conreoꝝ debēdi nocet alteri.text.in.l.
peñ.ff.de duob⁹ reis.Et ſententia lata pro vno conreorum de-
bendi prodeſt alteri.vt dicit Bar.in.l.peñ.ff.de duob⁹ reis.al-
le.l.ſi duo.ff.de arbitris.Et ſi proſit alteri ex conreis:ergo ⁊ no-
cere debet alteri conreorum debendi:quia cōtrariorum eadem
eſt diſciplina:iura ſunt vulgata:item etiam cum cōmodum ha-
beat ⁊ incōmodum habere dꝫ vt dicit Bar.in.d.l.peñ.ff.de duo
4 bus reis.in fi.¶ †Preterea qꝛ ſententia lata ꝯ principalē man
datur executioni ꝯ fideiuſſorem ſine nouo ꝓceſſu maxime con-
tra fideiuſſorem acceptū in iudicio de iudicato ſoluendo.vt di-
cit Bar.in.l.j.ff.iudi.ſolui.⁊ probat tex.in.d.l.ſi quis pro eo.§.
peñ.ibi:in omnem enim cauſam acceptus videtur.ff.de fide-
iuſſoribus.quia tex.loquitur indiſtincte:⁊ ideo indiſtincte eſt

a ¶ Unius conrei. vide Jo. fer. in ti.forma libelli contra plures reos debēdi vid Bar. in.l.ex duob⁹.ff.đ duobus reis.

a ¶ Contra vnū ex conreis. Bar.i l.ex duob⁹. ff.de duob⁹ reis.l.v.co. đt quod ſententia lata ꝯ vnum ex cō reis non nocet alteri cōreo debēdi.vide tñ q̄ ꝫ.prime dixi.

intelligendus:vꝫ non ſolum in fideiuſſore de iudicato ſoluendo imo etiam ſi fideiuſſore cōtractus extra iudiciū facti:qꝛ gñaliter dictum gñaliter dꝫ intelli gi.l.j.§.ꝛ gñaliter.ff.de leg.pręſtan.cū ſi.Et in hac opinione qḋ etiam ſnīa mā detur executioni ꝯ̄ fideiuſſorem ꝯ̄ctus extra iudiciū miti ſine nouo ꝓceſſu fuit do.Oldradus in.l.ſi.§.adūcientes.C.de his qui ad eccle.cōfugiūt:qꝛ dicit ipſe ſnīa lata ꝯ̄ debitorem meū mandatur executioni in bonis mei debitoris.l.ij. C.qñ fiſcus vel priuatus.ergo idem in fideiuſſore.qꝛ que ſtatuuntur in bonis debitoris mei videntur eſſe ſtatuta in bonis fideiuſſoris:vt in.d.§.adūcientes. Ita ibi dicit ipſe dñs Oldradus.ꝛ hoc de ſecundo queſito ſubmittendo tamē ſupradicta correctioni ꝛ determinationi dñorum meorum ius dicturorum.

¶ Summarium.

1 Copia ſignata non vocatis his quorum intereſt fidem non facit.
2 Inſtrumentum ſine nomine notarij fidem non facit.
3 Inſtrumento ſigillato non creditur ſi alia ſubſtantialia in eo non reperiantur.
4 Homagium ligium non poteſt ab eodem duobus fieri.
5 Laudimium non debetur pro re que in feudum datur.

¶ Conſilium.ccxiij.

Sequuntur rationes propter quas Re.in chriſto pater dominus olim archiepiſcopus viennen. nō tenet ad aliquam pręſtationem hōmagij neqꝫ ſolutionē laudimiorꝫ bonorꝫ eidē cum reachato venditorꝫ per nobiles dñm michaelem thomam Joannem ꝛ ſtephanum chapuſij fratres in loco ꝛ mandamento ſancti clari.

1 ¶ Primo qꝛ pretenſa copia loco pretenſi vidimus ſignata per quendam guillelmum integri nullam fidem facit per tex.in auꝫ.ſi quis in aliquo documento.C.de eden.maxime quia non fuit facta dicta pretenſa copia vocatis dictis chapuſijs quorum intererat.vt in.c.ſignificauit.extra de teſti.iū.q.ix.c.quarte. ꝛ de ꝯfir.vti.vel inutili.c.cum dilecta.Tum quia illud pretenſum vidimus detegitur ex lectura ipſius falſe fabricatum.qꝛ dñs Joannes Nicolai tunc aſſertus officialis vienne atteſtatur legiſſe ꝛ vidiſſe literam in dicta pretenſa copia inſertam ꝛ factū fuiſſe ad requiſitionē cuiuſdam alienandi gilberti:ꝛ tñ vt ibi legitur facta fuit ad requiſitionem cuiuſdam aymari gilberti cuius non intererat:igitur ꝛc.

2 ¶ Alia etiā ratione nō probat dictū vidim⁹:qꝛ litera ibi deſcripta eſt defectuoſa in ſubſtātialibus:quia ibi nullus deſcribitur notarius qui atteſtetur inſtrumentū ibi inſertū recepiſſe:pro quo allegāt docto.C.de no.C. cōponend in.§.ſi.ibi ipſo etiā textu codicis ꝛc.ꝛ in auꝫ.in princ.colla.vj.et in auꝫ.ad hec.C.de fide inſtru.ideo nō eſt probatorium.ꝓ quo doct.allegant in ar gu.ff.de iure fiſci.l.in fraudem.§.quotiens.ꝛ not.in.d.l.generali.C.de tabula. lib.x.¶ Item etiā nō probat dictū vidimus:qꝛ in inſtrō ibi copiato nō eſt locus in dicta membrana:ideo non probatoria.iuxta no.per glo.ꝛ docto.in.d.l.generali.C.de tabu.lib.x.facit.l.contractus.C.de fide inſtru.

3 ¶ Nec obſtat ſi in dicto inſtrumento dicatur ſiue pretendatur dictum inſtrumentum exemplum fuiſſe ſigillatum:quia per hoc non debet maior fides adhiberi cum careat alijs ſubſtantialibus:quia hoc non reperitur iure cautum niſi in literis pape vel principis:vt plene per andream de yſernia.in feu.de prohibita feudi alienatione per lotharium in.vij.col.ꝛ de literis ſigillatis ſi fidem faciant.vide in deciſionibus parlamenti.q.clxxv.¶ Non etiam probat intentionem domini obedientiarij recognitio facta per durandum chapuſij:qꝛ dicti fratres venditores non ſunt heredes dicti durandi:licet dicti fratres vendiderint dño archiepiſcopo vien.de feudo dicti domini obedientiarij:quia ibi eſt ſubiuncta clauſula.ſi de eius feudo reperiatur moueri.

4 ¶ † Preterea dict⁹ obediētiarius prendit dicta bona vēdita moueri de feudo ſuo ſub hōmagio ligio:ideo non teneretur recognoſcere ſub dicto homagio ligio:quia homagium ligium non
a pōt fieri duob⁹ [a] etiā pro diuerſis rebus:vt dicit Spe.in ti.de ſi de 2 hom.in verſi.x.queritur.2 Bald.in proemio feudorū in.vj. diſtin.in ſi.2 ratio q2 homagiū ligiū dicitur qđ ſit nullius alterius fidelitate ſalua:vt in feu.de prohi.feudi alie.per Fre.in.§.ſi.2 dicit ligius hō quaſi ligat⁹ dño vel quaſi legalitatem continēs ab ethymologia vocabuli qđ eſt fortiſſimū argumentū in iure.inſtit.de teſt.in princi.inſtitu.de tutelis.§.tutores.et quam legalitatem non poſſunt facere dictus dominus archiepiſcopus et chapuſſij fratres:q2 ſunt homines ligū domini dalphini.

a ¶ Duob⁹ ſi homagiū ligiū poſſit fieri duob⁹. vide i deci. q.cccx.2 qđ ſit homagiū ligiū vide i deci. parla. q.ccccix.

5 ¶ † Non debet etiam dictus dñs obediētiarius ſancti clari petere laudimia a dicto dño archiepiſcopo vt a dictis chapuſij venditoribus quia pro re feudali non debetur laudimium vt dicit Pet.Jac.in titu.de acti.in rem que pro re feudali competit: quia dicit ipſe de hoc non requiritur lex.

¶ Alia etiam rōne non debetur laudimium:quia dicti chapuſij fratres non ſolum.xl.annis.imo.lxxx.annis dicta bona tanq̄ frāca a dicto onere laudimiorū tenuerūt quo tempore preſcri-
b pta fuerunt [b] et ſunt immunes a dicta ſolutione per text.in.l. omnes.cum gloſ.ſuper verbo liber.C.de preſcri.xxx.vel.xl.annorum etiam ſine titulo quia bona fide tenuerunt pro quo.l.ij.C. de preſcri.long.tempo.que pro libertate competit.

¶ Non obſtat etiam quod dicit dictus dominus obedientiarius quod dicta bona ſunt in ſuo mandamento ſancti clari et quod propterea preſumuntur moueri de ſuo feudo primo:quia omnia que ſunt in regno non preſumuntur eſſe etiam quantum ad iuriſditionem vt dicit Andreas de yſernia.in titu.de prohibita feudi alienatione per Frede.in princip. Tum quia obſtat dicta preſcriptio. Tum quia ille membrane non probant. Tum quia non probant dicta bona fuiſſe recognoſcentium. Tum quia dictum pretenſum feudum allodiale non debet cognoſci per dictum dominum archiepiſcopum et fratres cauſis ſupra declaratis.

b ¶ Preſcripta fuerīt đ pſcriptione iuris nō ſoluendi laudimia vide in deci. parla. q.cccxvj.

¶ Summatium.

1 Filius fratris mei non poteſt meum querelare teſtamentum.
2 Fratres fratri ſuccedunt equaliter.
3 Donatio omnium bonorum preſentium an valeat.
4 Feudalia non veniunt in obligatione generali.
5 Juramento non firmatur quod contra bonos mores eſſe reperitur.
6 Venditio rerum feudalium prohibetur per imperatorem:et ſi alienetur ad dominum reuertitur.
7 Feudalia ad inſtar patrimonialium eſſe redacta qualiter intelligatur.

¶ Conſilium.ccxiiij.

Circa materiã de qua ſupra ſcripſi cõſi.clxv.pro nobili Jacobo reuoyrie vltra ꝑ me ibi allegata dicẽdũ vr̃ qd̾ dñs romagniaci modernus filius berliati nõ fuit vocatꝰ ad bona petri eius aui teſtatoris.ꝑ illa verba ſi ſine liberis ⁊c.in teſtõ dicti petri adiecta iuxta.l.luciꝰ.ij.⁊ ibi hoc.ff.de heredibꝰ inſti.⁊ plene ſcripſi in deciſi. parlamẽti.q.xxxix.Nec etiã ex vi trãſmiſſionis:q⁊ dictꝰ berliatꝰ eiꝰ pater ſubſtitutus deceſſit añ cõditionis euẽtũ:vcꝫ ante mortẽ guillelmi et nõ trãſmiſit ꝑpterea fideicõmiſſuꝫ ad dictũ berliatũ eiꝰ filiũ etiã heredẽ.iuxta l.heredes mei.in.§.cũ ita.ff.ad trebel.quẽ.§.etiã allegaui in dicto meo alio cõſilio.facit.l.in cauſe.§.põponiꝰ.ibi:⁊ hoc defũcto herede heredi eiꝰ ⁊c.ff.de minoribꝰ.vbi exp̃ſſe d⁊ qd̾ fideicõmiſſuꝫ vni factũ ſi vnꝰ aliꝰ deceſſerit ſine liberis nõ trãſmittiẽ ad heredẽ etiã filiũ ſubſtituti ſi ipſe ſubſtitutus premoriaẽ ante euentũ cõditionis.⁊ ꝑ hac deciſione etiã facit tex.in.l.cũ pr.§.hereditatẽ.ff.de leg.ij.⁊ in.l.vnũ.§.rogo.ff.eo.tit.ita etiã determinat ⁊ tenet gloſſ.in.l.vna.C.de his q̃ ante apertas tabu.⁊ ibi idẽ tenet Cyñ.Bal.⁊ Salr.idẽ Bal.in.l.vnica.§.ſin autẽ.C.de cadu.tol.⁊ Bar.in.d.l.heredes mei.§.cũ ita.vbi idẽ tenet glo.Licet gl.videaẽ aliter ſentire in.l.ſi in ꝑſonã in vltimis ꝑbis.C.de fideicõmiſſis.⁊ in.l.is cui.ff.de act.⁊ obliga.vbi ꝑ Bar.cõtradicit gloſſe tenẽdo ⁊ adherendo opinioni ſupra ſcripte.quam opiñ.etiam tenet ⁊ ſequitur Joan.de imo.in.d.l. heredes mei.§.j.ff.ad trebel.⁊ Bal.in.d.l.ſi in ꝑſonã.⁊ iſta videẽ veritas maxie: q⁊ dictꝰ Jacobꝰ eſt de liberis petri teſtatoris vt dixi.s.in alio meo ꝯſilio ꝓ quo etiã faciũt q̃ habenẽ ꝑ gl.⁊ doc.in.l.fi.C.de impu.⁊ alijs ſubſti.⁊ in.d.l.heredes

1 mei.§.j.in illa q̃ſtione vtrũ ſubſtitutus preferatur inſtituto. ¶ †Nec põt dictus berliatus filius querelare teſtamẽtũ dicti guillelmi eius patrui:q⁊ filiũ fratrũ nõ habẽt querelã.l.fratris vel ſororis.C.de inoff.teſt.imo nec frater vterini.l. fratres.in p̃n.eo.ti.q̇nimo ipſi frẽs cõſanguinei nõ habẽt querelã niſi turpi ꝑſona inſtituta:vt.d.l.fratres.⁊ q̃ꝙ ab inteſtato nõ aũt facto teſtamẽto. not.in.d. l.fratres.dictꝰ aũt guillelmꝰ nõ inſtituit turpẽ ꝑſonã ſed dictũ Jacobũ eiꝰ fra-

2 trẽ:igitur ⁊c. ¶ †Quo aũt ad dictũ caſtrũ briſolũ de quo agiẽ de p̃ſenti inter dictos Jacobũ ⁊ Berliatũ eius nepotẽ dicẽdũ videẽ qd̾ dicti Guillelmus ⁊ berliatus fratres equalr̃ ſucceſſerũt ab inteſtato dicto guidoni eoꝝ fratri in dicto caſtro in quo ille guido ⁊ guillelmꝰ fratres fuerãt ꝑticulariter inſtituti in teſtõ petri eoꝝ prĩs:ideo medietas medietatis dicti caſtri ꝑtinere videẽ dicto berliato ex ſucceſſione berliati eius patris:⁊ alia medietas medietatis ꝑtinuit dicto guillelmo:⁊ ſic dicto iacobo ſpectãt tres ꝑtes dicti caſtri videlꝫ medietas ex ꝑſona guillelmi q̃ eũ fecit heredẽ.⁊ alia medietas medietatis ex ſucceſſiõe ab inteſtato dicti guidonis. ¶ Quo aũt ad acta facta inter dictũ guidonẽ guillelmũ ex mutua donatiõe inter viuos hoc acto qd̾ ſi cõtingeret ip̄os ambos ſine liberis decedere eo caſu oĩa eorũ bõa pleno iure ꝑtinerẽt dicto berliato eorũ fratri ⁊ heredibꝰ ſine donatione qua ſupra.cũ ergo deceſſerint dicti guido ⁊ guillelmꝰ ſine liberis videẽ qd̾ berliatus filiꝰ ⁊ heres dicti berliati debeat ſuc-

3 cedere in totũ in dicto caſtro.pro cuiꝰ declaratione videndum eſt †ſi dicta donatio ſit valida.⁊ videẽ qd̾ ſic:q⁊ quis põt oĩa bona ſua p̃ſentia donare.l.oẽs.§.lucius.ff.de his q̃ in fraudẽ credi.⁊ põt oĩa bona ſua dare in dotẽ.l.j.ff.de vſuca. pro dote.igiẽ ſic etiã futura.Jtẽ põt quis donare hereditatẽ ſuã:vt voluerunt Pe.Cy.Bart.⁊ Bal.in.l.q̃ſitũ ſi filiꝰ.§.ſi cui ſeruus.ff.de leg.j.ergo ⁊ bona ſua preſentia ⁊ futura. ¶ Jtẽ põt quis oĩa bona ſua p̃ſentia ⁊ futura vendere.l.ſi in emptione.§.j.ff.de cõtrahenda emptio.⁊ venditione. ¶ Jtẽ hoc non reperitur prohibitum:ergo conceſſum.l.necnon.§.ſed qd̾ eis.ff.ex qui.cauſis maio.permittitur.ergo cuilibet diſponere de bonis ſuis.l.in re mandata.C.mandati.

¶Et ſi dicat q̄ꝺ talis donatio tollit liberā teſtamenti factionē.dicit Angel.de
peruſio.in.l.ſtipulatio hoc modo cōcepta.ff.de ver.obli.ꝛ hoc nō eſt verū:qꝛ di
rectio nō tēdit ad tollēdā teſtamēti factionē:ꝛ ſi ad hoc tēderet ꝑ idirectū hoc
nō eſſet attēdendū vt vult glo.in ſimili.in.l.quidā cū filiū.ff.de vb.obli.Ulteriꝰ
nō eſt verū q̄ꝺ donās oīa bona ſua p̄ſentia ꝛ futura ꝯſtituat ſe in extrema pote
ſtate q̄m poterit ei donari.¶Itē licet qꝛ per talez donationē etiā futuroꝝ effi
ciatur pauperioꝛ actu habitu nō pōt habere bona in quibꝰ heredes habebit.
Et ad teſtādum nō requirit q̄ꝺ quis ſit dn̄s reꝝ:nā pauꝑ qui nō hꝫ bona pōt te
ſtari.l.qui ſoluēdo.ff.de here.inſti.maxime qꝛ dn̄ium ꝛ poſſeſſio bonoꝝ futuro
rum nō trāſeunt ipſo iure etiā per cōſtitutum in donatariū.allegat Angel.ad
hoc gloſſam ſingularē in.l.j.ff.de vſurpa.pꝛo dote.¶Item ſi eſſet vera illa ra
tio dicentiū contrariū:ꝛ volentiū hmōi donationē nō valere:qꝛ nō reperiret ta
lis donās heredē ꝛc.ſequeretur vt dicit Angelus q̄ꝺ conſtitutus in ſenio et de
crepitu vel ſumma īfirmitate de quo nō eſt ſpes q̄ꝺ vnq̄ꝫ aliquid acquirere poſ
ſet nō.poſſet donare bona.ſua:ſed ꝯn̄a eſt falſa:qꝛ talis homo ſane mētis vel ni
mia antiquitas vel egritudo nō aufert donādi oīa bona ſua potentiā.l.ſeruum.
C.qui teſtamētū facere poſſunt:ſed hanc opinionē tenuit Angel.in.d.l.ſtipula
tio ꝛ eā cōpꝛobat dn̄s Raphael cumanus:qꝛ in tali donatione pꝛeſentiū et fu
turoꝝ nō veniūt ea que veriſimiliter in ſpecie quis nō eſſet donaturus.l.obli
gatione generali.ff.de pig.cū ſimilibꝰ.Addo aliam rationē:qꝛ in tali donatione
nō cōpꝛehēduntur noīa ſiue debita:vt plene ſcripſi in ſingularibꝰ meis.fo.cix.
verſo:ideo valere debet talis donatio p̄ſentium ꝛ futuroꝝ:qꝛ de debitis pote
4 rit teſtari.¶†Itē feudalia nō veniunt in generali obligatione:vt ꝑ Ioā.ferra
rū in ti.de foꝛma libelli in actiōe hypo.in gl.ſuꝑ verbo ꝛ ex memoꝛatis cauſis.
in fi.ꝛ alibi dicit Bal.in materia feudoꝝ.in ti.qualiter poterat olim fieri alie
natio in.§.donare.¶Tamē cōis opinio doctoꝝum eſt in cōtrariū q̄ꝺ nō valeat
talis donatio p̄ſentium ꝛ futuroꝝ:ꝛ eſt fundamentū ipſoꝝ:qꝛ tollit liberā teſta
menti factionē ꝛ ademptio libere facultatis teſtandi inducit votum captande
moꝛtis ꝑ.d.l.ſtipulatio hoc mō cōcepta iuncta.l.fi.C.de pactis.ſic ergo pactū ꝛ
ſtipulatio ꝛ donatio nō valent per quē tollit teſtandi facultas ſiue directo au
feratur:vt in.l.ex eo.C.de inuti.ſtipu.ꝛ.l.hereditas.C.de pac.conuen.l.cum do
natione.C.de tranſac.ſiue ꝑ indirectum.vt.d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.
Nō enim inueniet talis pauper qui donauit bona pꝛeſentia et futura heredem:
argu.in.l.q̄ꝺ de bonis.ff.ad leg.fal.ꝛ inſti.eo.ti.in pꝛin.ꝛ hanc opinionē tenue
5 runt Pe.Cy.Bar.Bal.ꝛ Saly.in.d.l.fi.¶†Et quia eſt cōtra bonos moꝛes non
firmatur iuramēto ꝑ regulam iuris non eſt obligatoꝛiū.de reg.iur.lib.vj.Ita te
nent cōiter doct.¶Et vitiatur in totū dicta donatio etiā quo ad pꝛeſentia ſm
Bald.in.d.l.hereditas.quia dicit Bal.ſi diceremus q̄ꝺ valeret in bonis pꝛeſen
tibus pari ratione diceremus q̄ꝺ valeret in bonis futuris p̄terq̄ꝫ in vno dona
toꝛio de quo poſſet teſtari q̄ꝺ eſſet ridiculū dicendo.Cōis opi.eſt vt dicit bal.
q̄ꝺ talis donatio omniū bonoꝝ pꝛeſentium ꝛ futuroꝝum facta eodē contextu
in totū ſit inutilis;quia videtur facta in fraudē legis ad impediendū liberam
teſtamēti factionē.¶Sed cōtra dictā cōmunē opi.doctoꝝ q̄ꝺ imo valeat quo
ad bona pꝛeſentia ꝛ in totū nō vitietur facit ratio qꝛ videmus q̄ꝺ donatio que
excedit ſummā quingentoꝝum aureoꝝum lꝫ nō valeat vltra illā ſummā ſine inſi
nuatione:tamen valet infra illā ſummā iuxta ea que leguntur et notant in.l.ſi
quis argētum.§.ſed in oībus his.C.de dona.ideo a ſimili videt q̄ꝺ talis dona
tio quo ad.pꝛeſentia valeat:ea etiā ratione quia vtile per inutile nō vitiatur ꝑ
regulam iuris.de re iudi.li.vj.cū ſi.ꝛ hanc etiā partem videtur tenere Saly.in
l.fi.C.de pac.verſi.ſecunda dubitatio eſt ꝛc.vbi dicit q̄ꝺ ſi quis ſpecifice dona

uerit bona preſentiã ꝛ futura tenet donatio.in preſentibus non in futuris.Sed
in caſu dicti caſtri de quo preſentialiter agitur inter dictum Jacobũ ꝛ berliatũ
filiũ dicti berliati quondã dico qd in dictis pacto ꝛ donatione factis inter di-
ctos guidonem ꝛ guillelmũ fratres nõ venit nec fuit cõprehẽſum dictũ caſtrũ
briſolũ:cum moueatur de feudo nobili antiquo ꝛ ligio dñi ducis ſabaudie vt
fatentur ambe partes quia in generali donatione omniũ bonorũ non compre-
henduntur feudalia qꝛ non poſſunt quouiſmodo donari nec alienari ſine con-
ſenſu dñi.Et ſi contrarium fiat ipſa res feudalis cõmittitur ꝛ perdunt feudum
ꝛ alienans ꝛ ille in quẽ alienatur ꝛ reuertitur feudum ad dñm vt in feudis de
prohibita feudi alienatione per Fre.ideo non eſt veriſimile qd donans bona
ſua voluerit dictum feudum in dicta donatione cõprehendi:qꝛ ipſum feudum
perdidiſſet.¶ Et non ſolũ in donatione generali videtur res feudalis compre-
hendi:imo nec etiam in generali hypoteca vt dicit Jo.de ferrariis in titulo for-
ma libelli in hypotecaria.in glo.ſuper verbis ex memoratis cauſis.circa finẽ
ibi:ꝛ ideo bona feudalia non includuntur in tali obligatione ꝛc.cũ etiam res
feudalis prohibeatur etiam hypotecari vt in dicta cõſtitutione imperatoris
frederici.Et pro hoc facit quod dicit Bar.in feud.in tit.qualiter poterat olim
feud.alienari.in.§.donare autem.vbi dicit.ꝛ firmat pedẽ.qd auten.res que.C.
communia de legatis non habet locum in re feudali.De quo etiam tetigit.ſ.
conſilio.cxl.in.vj.queſito.¶ Preterea poſt mortem guidonis ꝛ berliati domini
romaginaci patris dicti moderni berliati guillelmus tenuit ꝛ poſſedit dictũ
caſtrum briſolũ circa.xv.annis.qui guillelmus preſcripſit:ideo ſubmoueri põt
berliatus modernus hac exceptione preſcriptionis reſpectu trium partiũ di-
cti caſtri:maxime quia ipſe berliatus eſt heres dicti berliati eius patris:cuius
factum aut negligẽtia nocere debet eidem berliato.iuxta.l.cum a matre.C.de
rei vendi.poſito ꝛ non cõceſſo qd ipſe berliatus modernus ius ſibi habuiſſet.
¶ Alterius videtur qd non valuit pactũ inter ipſos guidonẽ ꝛ guillelmum qd
vnus alteri ſuccederet.iuxta.l.licet.C.de pactis.que non eſt alibi vt ibi dicunt
doct.¶ Et ſi non valuerit dictum primum pactũ qd alter ipſorum guidonis et
guillelmi alteri ſuccederet nõ valuit:per conſequens vltimũ pactum qd ipſis
ambobus mortuis ſine liberis qd bona ipſorum deueniant ad dominum ro-
maginaci ꝛ ſuos cum illud pactum ibi interuenerit acceſſorie ad primum pa-
ctũ:et ſi non valuerit principale:nec per conſequens acceſſorium.vt in.c.cum
principalis.de re.iur.cum ſimi.Et ſi dicatur qd dicta.l.licet loquitur in nudo
pacto.ſed ſi interueniat ſtipulatio valet tale pactum vt plene dixi.ſ.conſilio
xxxj.et per conſequens valet aliud vltimum pactum poſſeſſorium. ¶ Quia ad
hoc reſpondetur qd dictus dominus romaginaci ꝛ dictus berliatus eius filius
ibi non erant preſentes:et notarius non fuit ſtipulatus pro ipſis abſentibus
vt patebit in nota et in prima copia ipſius note igitur ꝛc.Sed iſtud non vi-
detur obſtare ſi non interuenerit ſtipulatio.quia illud vltimum pactum etiam
ſi foret nudum fuit veſtitum coherentia precedentis cõtractus facti cum ſtipu-
latione.iuxta.l.iuriſgẽtium.§. quinimmo.cum ſimi.ff.de pac.quia que inconti-
nenti fiunt ineſſe videtur.l.lecta.ff.ſi certum petatur.cum ſimi.Jmmo qd plus
eſt in vltimo pacto interuenit ſtipulatio vt legitur in prima copia note.ibi ſo-
lenniqꝫ et valida ſtipulatione vallato ꝛc.Et licet notarius falſificauerit notam
in diuerſis capitulis:tamẽ quo ad alia valet cõtractus.l.ſi ex falſis.C.de trãſac.
¶ Sed reſtat aliud fundamentum pro dicto Jacobo:quia in dicta generali do-
natione omniũ bonorũ ſuorum facta per dictum guidonem et guillelmũ non
veniunt nec cõprehenduntur feudalia:videlicet dictũ caſtrum briſolũ de quo
agitur cũ ſit feudale mouens de feudo dñi ducis ſabaudie:et quod propterea

donari non potuit ſine ſpeciali licentia dicti domini directi:et
ſi feciſſet contrarium fuiſſet commiſſum domino duci Sabau-
die et reuerſum ad ipſum dominum et ambo perdidiſſent et
donans et donatarius vt patet in feud.de prohibita feu.alie-
na per Frederi.vbi duo enim ſibi donant adinuicem bona ſua
potius dicitur venditio quam donatio.vt tenet Joan.fabr.in
5 l.prima.queſtio.fina.C.de inofficio.donatio.† que venditio
eſt prohibita in re feudali per dictam conſtitutionem Frede-
rici Imperatoris.et ſi fiat reuertitur ad dominum ipſo iure:vt
ibi.Ideo non veriſimile quod ipſi contrahentes voluerint com
prehendi in dicta generali donatione omnium bonorum ſuo-
rum:quia etiam in generali conceſſione non veniunt ea que
quis veriſimiliter non fuiſſet in ſpecie conceſſurus vt no.glo.
in.l.prima.C.que res oblig.non poſſunt.et ierigit in deciſio-
nibus parlamenti queſtione.ccxcj.Ideo non eſt veriſimile qđ
fuerit comprehenſum in dicta donatione.Idem etiam in ge-
nerali hypoteca non veniunt feudalia eadem ratione qua
ſupra:quia etiam ſunt prohibita hypotecari vt in dicta con-
ſtitutione Frederici.Ideo non comprehenduntur in genera-
li hypoteca vt expreſſe tenet Joann.ferrarij in titu.forma li-
belli in hypotecaria in gloſſ.ſuper verbis ex memoratis cau-
ſis ⁊c.circa fi.vbi cum res feudalis etiam prohibeatur hypo-
tecari vt in dicta conſtitutione Frederici.Et alibi dicit Bal-
dus quod autent.res que.C.communia de legatis.que diſpo-
nit quod res ſubſicientes reſtitutioni alienari poſſint pro do-
te filie non habet locum in re feudali vt in titu.qualiter po-
terat olim feudum alienari in.§.donare autem.

¶ Et non mirum ſi feudalia in tali donatione non compre hen-
6 dantur quia nec etiam nomina ſiue debita [a] comprehendun-
tur in tali donatione generali omnium bonorum vt plene ſcri-
pſi in ſingularibus meis.fo.cix.verſo.

a ¶ Siue debita ſit I donatione omniuꝫ bonorum comprehendantur nomina debitorum vide pleni⁹. I.conſil.ſequenti.

7 ¶ † Et ſi dicatur quod hodie de conſuetudine feudalia ſunt
redacta ad inſtar patrimonialium vt dicit Joan.fab.inſtitu.
de rerum diuiſione.in princip.et in autenti.ingreſſi.C.de ſa-
ſcroſanct.eccleſ.que conſuetudo in feudalibuꝫ dominatur vt
ſcripſi in ſingularibus meis.folio.cxlix.Iſtud non obſtat di-
cto Jacobo:quia hoc verum in modum ſuccedendi:ſed ſecus
eſt in modo vendendi vel alienādi.quia in hac parte Dalphi-
natus in iſtis alienationibus ſeruantur iura feudorum:ita
quod feuda committuntur etiam reſpectu domini noſtri re-
gis Dalphini quando vaſalli aliter circa ipſa feudalia verſan-
tur quam a iure feudorum ſit ordinatum et ſtatutum:⁊ de hoc
conſtat ſententia lata de hoc anno milleſimo quadringenteſi-
mo ſeptuageſimo quinto.de menſe Julij in curia parlamen-
ti contra roſerij de Arbenco in fauorem fiſci ad cauſam cuiuſ-
dam prati feudalis dudum abergati per dñm quondam vria-
tici dicto roſerij contra diſpoſitionem.§.calidis.in dicta conſti-
tutio.Frederici:quia dictus dominus quondam vriatici aber-
gauerat dictum pratum dicto roſerij cum magnis introgijs ⁊
paruo cenſu annuo:ita quod videtur ſapere poti⁹ venditionem

per dictū.§.calidis.⁊ Joā.fa.qui vt.ſ.dixi ſcripſit qđ feudalia ſunt redacta ad
inſtar patrimonialiū loquebatur de loco ſui originis ⁊ nō de hac patria Dal-
phinali in qua forte nunq̄ fuit:⁊ illa pretenſa conſuetudo vnius patrie non d-
extēdi ad aliā diuerſam patriā:vt plene per doc.in.l.de quibus.ff.de legibꝰ ⁊
dꝫ attēdi cōſuetudo loci cōtractus in deciſoriis:vt per Cy.in.l.j.C.que ſit lōga
cōſuetudo. ¶ Nō etiā admittitur dictus berliatus ad dictū caſtrū ex diſpōne te-
ſtamētaria eius aui per verba ſine liberis:qꝛ illa verba nō inducūt diſpoſitio-
nē lꝫ potuiſſent facere deficere fideicōmiſſum:iuxta.l.lucius.la.ij.⁊ ibi gloſ.et
doc.ff.de here.inſti.q̄ opi.ſeruatur in iudicādo vt plene ſcripſi in deciſi.plamēti.
q.xxxix.Sed ſpectant dicta bona ⁊ hereditas dicti Petri teſtatoris eiꝰ aui di-
cto Jacobo filio dicti teſtatoris ex diſpōne teſtamētaria in vltimo gradu ſubſti
tutionū:qꝛ ipſe Jacobus non eſt ingreſſus religionē ⁊ oēs alij liberi dicti teſta
toris ingreſſi fuerūt religionē. ¶ Nec obſtat qđ pars aduerſa p̄tendit qđ defe-
cit cōditio:qꝛ berliatus non deceſſit ſine liberis:qꝛ habuit berliatū:ideo dicit
qđ nō habuit locū vltimus gradus ſubſtitutiōis in perſonā dicti Jacobi:quia
imo habuit locū dicta ſubſtitutio in perſonā dicti Jacobi:lꝫ berliatꝰ nō deceſ-
ſerit ſine liberis.pro quo adduco tex.ad literā in.l.heredes mei.§.cū ita.ff.ad
trebellianū.maxime qꝛ dictus Jacobus eſt de liberis petri teſtatoris. Secus
aūt ſi fuiſſet extraneus ipſi teſtatori.ita dicit ⁊ declarat Bar.in.d.§.cū ita.in fi-
ne ſui cōmēti qui dicit dictū.§.ita eſſe intelligendū.Preterea dictus berliatus
deceſſit añ mortē dicti Guillelmi ante euentū cōditiōis:iō ad dictū eiꝰ filiū nō
trāſmiſit dictū fideicommiſſuꝫ vt probatur in.d.l.heredes mei.§.cū ita.ff.ad treb.
facit.l.in cauſe.lo.ij.§.pōponius ibi:⁊ hoc defuncto herede heredi eius ⁊c.ff.de
minoribus.vbi expreſſe dr qđ fideicōmiſſum vni factū ſi vnus alius deceſſerit
ſine liberis nō trāſmittitur ad filiū etiā heredē ſubſtituti ſi ipſe ſubſtitutꝰ pre-
moriatur añ euētū cōditionis.⁊ pro hoc facit etiā tex.in.l.cū pater.§.hereditatē.
ff.de leg.ij.⁊.l.vnū.§.rogo.ff.eo.ti.ita etiā tenet glo.in.l.vna.C.de his qui ante
apertas tabulas.⁊ ibi idē tenēt Cy.Bal.Saly.⁊ Bar.in.d.l.heredes mei.§.cuꝫ
ita.idē etiā tenet Jo.de imo.in.d.§.cū ita.lꝫ gl.videatur aliter dicere in.l.ſi in pſo
nā.C.de fideicōmiſſis.⁊ in.l.is cui.ff.de act.⁊ oblig.que glo.ibi reprobātur per
Bar.⁊ pro hac parte qđ dictus berliatus nō trāſmiſerit dictā ſubſtitutionē ad
dictū eius filiū facit tex.ad literā in.l.ſubſtitutio.ff.de acqui.rerū do.vbi dicit
qđ ſubſtitutio que nondū euenit eſt extra bona noſtra. ¶ Sed quia dictū caſtrū
briſolij fuit dictis Guidoni ⁊ Guillelmo fratribus prelegatū per dictū Petrum
teſtatorē eoꝝ patrē.an dictū caſtrū veniat in reſtitutiōe fideicōmiſſi vniuerſa-
lis fiēdi dicto Jacobo de bonis ⁊ hereditate dicti Petri teſtatoris videtur qđ ſic
per.l.marcellus.§.quidā.ff.ad treb.facit.l.cum verū.in prin.C.de fideicōmiſſis.
et qđ dictū caſtrū etiā veniat in reſtitutiōe fideicōmiſſi vniuerſalis hoc fuit de
volūtate dicti teſtatoris q̊ dictū caſtrū in defectu olm liberorū ſuorū ſubſtituit
in dicto caſtro dñi gerbayſij:voluit ergo ipſe teſtator qđ ſui liberi in ipſo caſtro
ſuccederēt vigore dicte ſubſtitutionis in ipſoꝝ liberorū perſonas facte ⁊ potiꝰ
q̄ dño Gerbayſū ſibi extraneus:que volūtas teſtatoris eſt attendēda ⁊ ſm eam
iudicandū per dictā.l.cū ver.cū multis ſi. ¶ Nec obſtat dicto Jacobo donatio
facta inter dictū Guidonē ⁊ Guillelmū fratres de olbus eoꝝ bonis:qꝛ per illā
donationem nullū fuit generatū preiudicium dicto Jacobo in dicto fideicōmiſ
ſo per ea que dicit Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.in quinta.q.ff.de verb.ob.
poſito qđ dictum caſtrū fuiſſet cōprehenſum in dicta donatione prout nō fuit
vt ſupra plene declaraui.Tum qꝛ dictū caſtrum de quo agitur ſubiacebat reſti
tutioni vigore teſtamenti dicti Petri patris dicti Jacobi:ideo nō potuit alie-
nari.aut.res que.C.cōia de legatis.

Summarium.

1 Feudum non venit in generali omnium bonorum donatione.

2 Nomina debitorum non veniunt in donatione omnium bonorum.

3 Feuda ad dominum revertuntur ſi vaſalli circa feudalia indebite verſentur.

4 Verba ſine liberis diſpoſitionem non inducunt.

5 Prelegatum quando veniat in reſtitutione fideicommiſſi.

6 Jus fideicommiſſi univerſalis non interrumpitur per mutuã donationem.

Conſilium.ccxv.

Vertitur queſtio ſuper facto caſtri briſolũ in pede montiũ inter nobilẽ Jacobũ revorie ex vna pte: et nobilẽ berliatum dñni romagniaci ex altera ad quẽ pertineat dictum caſtrũ: qr dictus berliatus pretẽdit ſibi pertinere dictũ caſtrum pretextu cuiuſdam mutue donationis dudũ inter guidonẽ et Guillelmũ revorie fratres facte. Dict⁹ vero Jacobus dicit dictũ caſtrũ ſibi ptinere ptextu teſtamẽti nobilis Petri revorie patris dicti Jacobi et avi dicti berliati: qrit ad que pertineat.

1 Et ſuppoſito pro vero qd dictũ caſtrum moveat de feudo dñi ducis Sabaudie vr michi indubitanter qd pertineat dicto Jacobo: qr et ſi dicta donatio valeret put nõ vz dictũ caſtrũ feudale nõ fuit comprehẽſum in dicta donatiõe gñali bonorum dictorum fratrũ: qr per alienationẽ feudi cõmittit ipſo iure ipm feudũ et revertit ad dñm feudi vbi fit ſine licẽtia dñi talis alienantis: vt in feu. de phibi. alie. feudi p Frede. Etiã qr talis mutua donatio ſapit potius vẽditionẽ q donationẽ: vt dicit Jo. fa. in. l. j. in fi. C. de inoffi. dona. l. donatio. vẽditio et quicũq ali⁹ contractus alienationis ſit phibitus per dictã ↄſtitutionẽ Frederici imperatoris imo nec poteſt trãſigere ſm Ant. de yſernia in tit. de ſucceſſione feudi agnatorũ. in fi. Jdeo nõ eſt veriſimile qd ipſi contrahẽtes voluerint comprehẽdere dictũ feudũ in dicta gñali donatione oim bonorum volendo ponere dictũ caſtrũ feudale in periculo perdẽdi: qr in generali conceſſione non veniunt ea q quis veriſilr nõ eſſet ↄceſſurus: vt leg. et no. in. l. j. C. q res pig. oblig. poſ. Jdem etiã in gñali hypoteca nõ veniunt feudalia eadẽ rõne qua ſupra: qr etiã feudalia ſunt phibita hypotecari: vt in dicta conſtitutione Frederici: ideo nõ cõprehẽdunt ſub generali hypoteca: vt expreſſe tenet Jo. ferra. i ti. forma libelli in hypotecaria in gl. ſuper verbis ex memoratis cauſis circa fin. ibi cũ res feudalis etiã phibeat hypotecari &c. Et alibi dicit Bald. in aut. res que. C. cõ. de legatis. quod illa aut. non habet locũ in re feudali. in ti. qualiter olim poterat feudũ alienari in. §. donare. aut. vt res ſubiacẽtes reſtõni nõ poſſint alienari pro dote vel donatione pter nuptias. Et non mirum ſi in donatione omnium bonorum non comprehenduntur feudalia.

2 Quia etiam nec comprehenduntur noĩa debitorũ a cũ noĩa debitorũ ſint tertiũ genus bonorum diverſum a bonis mobilibus

a Nomina debitorum in donatione omnium bonorũ non comprehenduntur nomina. vide plenius. §. conſilio. iij.

vel immobilibus.ideo non cõprehendunt niſi dicatur.ita dicit expreſſe Bar.in.l.j.C.ſi aduerſus tranſac.ꝛ in.l.cẽturio.in.iij.q.princi.ff.de vulga.ꝛ Spec.in tit.de fruc.ꝛ intereſſe.§.j.verſi.ſed pone.ꝛ Pe.ia.in tit.de actione ex teſta.Idem tenet Ang.de are tio.ff.ad trebel.l.ſi legatũ.§.ſi quis bona.Et hoc eſt expeditum qꝺ non veniãt feudalia in generali alienatione niſi dicat.vt in c.j.de capitaneo qui curiã vendidit.an intelligatur ꝛc.ꝛ in.c.in generali.ſi de feudo ꝯtrouerſia fuerit:facit etiã:qꝛ licet ius patronatus eccleſie tranſeat cũ vniuerſitate:hoc eſt veruꝫ ſi dicat inter partes.ita dicit An.de yſernia.in feu.in.d.c.in generali.ſi de feudo controuerſia fuerit circa medium.Et ſi dicatur quod hodie de conſuetudine feudalia ſunt redacta ad inſtar patrimonialium vt dicit Jo.fab.inſti.de rerũ diuiſione.in prin.ꝛ in auc. ingreſſi.C.de ſacroſan.eccle.que conſuetudo etiã in feudalibus dominatur:vt in.c.obertus de orto.cum ibi no.de feudi cognitione.Iſtud non obſtat dicto nobi.Jacobo:quia hoc verum in modum ſuccedendi titulo vniuerſali pro herede.

3 ¶ †Sed ſecus ꝛ in modo alienãdi:quia in hac patria Dalphinatus in qua fuit factus dictus contractus donationis in iſtis alienationibus ſeruantur iura feudorum:ita qꝺ feuda committuntur quando vaſalli aliter circa ipſa feudalia verſantur ꝙ a iure feudorum ſit ordinatum ꝛ ſtatutũ:ꝛ ſuper hoc fuerunt late plures ſententie in curia parlamenti Dalphinalis.et maxime de hoc anno currente.M.cccclxxv.ꝛ die penultima menſis Julij.contra roſerũ.[a] de arbenco in fauorẽ fiſci domini noſtri Dalphini ad cauſam cuiuſdam prati feudalis dictum abergati per dominum quondam vratici dicto roſerũ contra diſpoſitionem §.calidis.in dicta conſtitutione Frederici.

[a] ¶ Contra roſerũ.vide conſiliũ qꝺ tunc feci cõtra iſtuꝫ roſerũ ſup᷑ materia.d.§.calidis.ĩ.iij.parte cõſil.meorum.cõ ſi.cxxxiij.

¶ Et Joan.fab.qui dicit quod feudalia ſunt redacta ad inſtar patrimonialium de conſuetudine debet intelligi quod volunt loqui de patria de qua eſt oriundus que non extenditur ad hãc patriam:vt plene per doctores in.l.de quibus.ff.de legi.et conſuetudo loci contractus debet attendi in deciſorijs:vt plene per Cyn.in.l.prima.C.que ſit longa conſuetudo.

4 ¶ †Non etiam admittitur dictus berliatus ad dictum caſtrum briſolij ex diſpoſitione teſtatoria nobilis Petri eius aui per verba ſine liberis:quia illa verba ſine liberis non inducunt diſpoſitionem iuxta.l.lucius.la ſecunda.et ibi gloſ.et docto.ff.de heredi.inſtituen.que opiñ.ſeruatur in iudicando:vt plene ſcripſi in deciſionibus parlamenti.queſtione.xxxix.Sed ſpectant bona et hereditas dicti Petri teſtatoris dicto Jacobo filio dicti teſtatoris ex diſpoſitione teſtamentaria in vltimo gradu ſubſtitutionum:quia ipſe Jacobus non eſt ingreſſus religionem:et omnes alij liberi dicti Petri teſtatoris fuerunt ingreſſi religionem.

¶ Nec obſtat quod pars aduerſa pretendit quod defecit conditio:quia berliatus pater dicti berliati non deceſſit ſine liberis:quia habuit dictum berliatum aduerſarium dicti Jacobi:quia imo habuit locum dicta diſpoſitio ſiue ſubſtitutio in perſonam dicti Jacobi per text.in.l.heredes mei

ſ.cum ita^a.ff.ad trebel.maxime q2 dictus Jacobus eſt de libe-
ris primi gradus dicti petri teſtatoris.et ideo eſt proximior te-
ſtatoris:ꝙ dictus berliatus qui eſt eius nepos videlicet filius
filij ꝛ hoc ex tacita mente dicti teſtatoris:vt ibi dicit Bar.in di-
cto.ſ.cum ita.in fine.¶ Preterea dictus berliatus pater.d.ber
liati deceſſit ante mortẽ dicti guillelmi eius fratris et ſic ante
euentum cõditionis:ideo ad dictũ berliatũ eius filiũ ꝛ heredez
nõ tranſmiſit dictũ fideicõmiſſum vt ꝓbatur in.d.ſ.cum ita.fa-
cit lex in cauſe.l.ij.ſ.pomponius.ff.de minoribus.vbi expreſſe
dicitur qȝ fideicommiſſum factum vni ſi alius deceſſerit ſine li-
beris non tranſmittitur ad filium etiam heredem ſubſtituti ſi
ſubſtitutus premoriatur ante conditionis euentum.Et poteſt
eſſe ratio:q2 ſubſtitutio q̃ nondum euenit eſt extra bona noſtra:
5 vt in.l.ſubſtitutio.ff.de acqui.re.do.¶ † Sed q2 dictũ caſtrum
fuit dicto quondã guidoni ꝛ guillelmo ꝓlegatũ videndum eſt ſi
dictũ ꝓlegatũ veniat in reſtõne fideicõmiſſi vlr:ꝛ dicendũ eſt qȝ
ſic p.l.marcell^a.ſ.q̇dã.ff.ad treb.facit.l.cũ viꝝ.C.de fideic.ꝛ iſtȝ
fuit de voluntate dicti petri teſtatoris qui in defectu omniũ li-
berorũ ſuorum ſubſtituit vnũ extraneũ in dicto caſtro vcȝ dñm
gerbaꝛſũ in vltimo gradu ſubſtitutionũ:voluit ergo potius ip-
ſe teſtator qȝ dictus Jacobus eius filius ſubſtitutus in penul-
timo gradu in ipſo caſtro ſuccederet vigore dicte ſubſtitutio-
nis:q2 in fideicõmiſſis eſt potius volũtas teſtatoris ſeruanda
per dictã.l.cũ virũ.ꝛ p dictũ.ſ.cũ ita.cũ multis ſimilibus.eſt er-
go dicẽdũ qȝ cũ dictũ venerit in reſtitutiõe fideicõmiſſi vniuer
ſalis qȝ dictum caſtrũ ꝑtinet inſolidũ dicto Jacobo in dicto pe
6 nultimo gradu ſubſtituto.¶ † Nec obſtat dicta mutua donatio
facta inter dictos duos fratres:q2 per illã donationem nõ fuit
interruptũ ius fideicõmiſſi vniuerſalis ꝑ ea que dicit Bar.in.l.
qui romc.ſ.duo fratres.in.v.q.ff.de ꝟbo.obli.poſito qȝ dictũ
caſtrũ fuiſſet cõprehenſum in dicta donatiõe ꝓut nõ ſit ꝑ ſupra
deducta etiã q2 dictũ caſtrũ ſubiacebat reſtitutioni dicto Jaco
bo fiẽde vigore dicti teſtamẽti paterni:vt ſupra fuit declaratũ.

¶ Summarium.

1 Subſtitutus non admittitur ꝙdiu aliquis de filijs inſtitu-
ti reperitur.
2 Liberi liberorum inſtitutorum an excludant ſubſtitutum.
3 Filius ex nepote filium teſtatoris excludit ſubſtitutum.
4 Voluntas tacita teſtatoris attendi debet in fideicommiſſis.
5 Conditio adiecta in inſtitutione non cenſetur repetita in ſub-
ſtitutione.
6 Verba ſi ſine liberis conditionẽ ſed non diſpoſitionẽ inducũt.

¶ Conſilium.ccxvj.

Atius extendendo ꝛ declarando caſum nobilis Ja-
cobi reuoyrſe de quo al's ſcripſi ſupra cõſilio.clxv.ꝛ
cõſilio.ccxv.in illo queſito ſi dictus nobilis Jacob^9
ſubſtitutus in teſtamẽto petri eius patris admitti
debeat ad bona ꝛ hereditatẽ dicti teſtatoris tãꝙ ibi
ſubſtitut^9 excluſo berliato nepote dicti teſtatoris dubiũ facit:
q2 dictus petr^9 teſtator in penultimo gradu ſubſtitutionũ ꝑ eũ

a ¶ ſ. cum ita.d hoc et tetigi.s.cõ. clxv.ꝛ vide plene.j.cõſilio.ccxvj.

factarũ ſubiunxit talem clauſulã cõditionalem vcʒ ſi oẽs dicti tres liberi here-
des inſtituti vcʒ guido:berliatus:ꝛ Guillelmus decederẽt ſine liberis ſubſti-
tuebant dictũ iacobũ qui nõ fuerat ingreſſus religionẽ.Sed oẽs dicti tres li-
beri nõ deceſſerunt ſine liberis:qꝛ dictꝰ berliatus habuit filiũ vcʒ berliatũ cõ-
petitorem dicti Jacobi:ideo nõ videbatur eſſe locus ſubſtitutioni reſpectu di-
cti iacobi:cũ illa cõditio nõ fuerit verificata in ꝑſonas oĩm dictorũ triũ libero
rũ inſtitutorũ prout verificari debebat:qꝛ opʒ cõditionẽ in totũ impleri.ff.de
cõdi.ꝛ demon.l.cui fundus.Et nihil vr̃ actum cum de agẽdis aliquid reſtat ad
agendũ.C.ad ſilley.l.cũ ſilleya.in fi.itẽ qꝛ plurale ſaltim duo requirit.ff.de te-
ſtibus.vbi numerus.Et hoc videt̃ etiã expreſſum.ff.de cõdi.ꝛ demon.l.pr̃ ſeue-
rinã.ꝛ.C.de cõdi.inſertis.l.j.ꝛ.C.ad treb.l.iubemus.§.ſinaũt.ꝛ.ff.de vulga.l.qui
duos.in quibus legibus natiuitas liberorum vel nepotum facit deficere fidei
x commiſſum propter non exiſtentiam conditionis.†Item quia non eſt veriſimi
le quod donec aliquis de filijs ſupereſt:non voluit teſtator ſubſtitutos admit-
ti.C.de fideicommiſſis.l.cum acutiſſimi.et.C.de inſti.et ſubſtit.ſub condi.factis
l.gñaliter.§.cum aũt.ꝛ hãc partem per dictas ſatis debiles ratiões ſubſtituit
diſputando quidã doctor vt refert Jo.an.in nouella in.c.ſi pater.de teſtamen-
tis.lib.vj.in ꝑin.Sed dicit ipſe Jo.an.qꝺ ille doctor q̇ hãc q̃nẽ diſputauit nõ
rñdet ad.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad treb.Nec ad.l.lucius.§.gaio.eo.titu.ideo
cõtrariũ eſt veritas qꝺ imo dictus Jacobus reuoyꝛic admittatur ad dictã ſub-
ſtitutionẽ excluſo dicto berliato nepote ex filio dicti teſtatoris:qꝛ de hoc eſt ca
ſus in.d.§.cũ ita.in fi.vbi neptis teſtatoris excludit nepotẽ ipſiꝰ teſtatoris ſuſce
ptũ ex altero liberoꝝ teſtatoris.q̇ tex.nõ poteſt cauillari:qꝛ clare loquit̃.et hoc
ꝓcedit ex tacita mẽte teſtatoris vt declarat tex.in.d.§.cũ ita.in fi.q̇ tacita mẽs
teſtatoris ſic ſubintellecta hr̃ pro expreſſa.l.fideicõmiſſa.§.ſi filio.ff.de lega.iij.
¶Nec obſtat.l.penul.C.de impu.ꝛ aliĵs ſubſti.nec.l.gñaliter.in.§.cum autem.
C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub cõdi.factis.nec.l.cũ acutiſſimi.C.de fideicõmiſſis.q̇ videt
z tur velle†qꝺ liberi liberoꝝ inſtitutoꝝ excludãt ſubſtitutum.Quia ille tres le
ges ꝛ ſimiles bene intellecte loquunt̃ vt dicũt doct.in ſubſtituto extraneo:qꝺ
patet dũ in eiſdem legibꝰ dr̃ qꝺ teſtator nõ videt̃ velle extraneam prolẽ ſue po
ſteritati ꝑponere voluiſſe:ꝛ qꝺ debeãt intelligi in extraneo ſubſtituto dicit Jo.
de imo.in.d.§.cũ ita.circa fi.ſui apparatus.ꝛ Bart.in.l.cũ auus.ff.de cõdi.ꝛ de-
mon.qui ita intelligit dictas leges:qñ extraneus eſt ſubſtitutꝰ.ꝛ ſalicetus in.l.
pe.C.de impu.ꝛ aliĵs ſubſti.circa fin.ibi:nõ repugnat aũt qñ ſubſtitutus pariter
de liberis teſtatoris vt fuit in caſu dicte.l.heredes mei.§.cũ ita ꝛc.Nec eſt in-
conueniens qꝺ vna lex per aliam limitetur ꝛ intelligatur vt ibi dicit Jmo.Sʒ
in caſu noſtro dictus Jacobus non eſt extraneus:ſed filius primi gradus teſta-
toris qui propterea dʒ excludere nepotem filiũ dicti berliati coheredis inſtitu
ti ex tacita mente ipſius teſtatoris:vt dicũt ꝛ tenent dicti doctores:qꝛ ſi neptis
teſtatoris in caſu dicti.§.cũ ita.excludat ex preſumpta volũtate patris teſtato-
ris filiũ alteriꝰ coheredis:multo magis filiꝰ teſtatoris ſubſtitutus debet exclu
dere filium alterius filij coheredis vniuerſalis:videlicet nepotem teſtatoris:
quia vbi minus ineſt maius ineſſe videt̃.ar.aut.multo magis.C.de epi.ꝛ cle.et
no.in.c.cũ in cũctis.ꝑ glo.de elec.Et filius teſtatoris eſt in primiori gradu ipſi
teſtatori ꝙ̃ nepos ex filio ꝛ preſumitur predilexiſſe propriũ filiũ ex ſuo proprio
corpore natũ ꝙ̃ filiũ filij ſui q̇ ꝓprie nõ eſt ex ſuo ꝓprio corpore natus vt plene
per doct.in.d.l.j.C.de condi.inſertis.Et iſte eſt verus intellectus dicti.§.cum
ita.quod proprius filius teſtatoris ſubſtitutus excludat nepotem ex filio ex pre
ſumpta voluntate teſtatoris:ſicut etiam neptis excludit filium filij.ita intelli-
git dictũ.§.cũ ita Bar.vt ipſe Bar.ibi dixit in fi.ſui apparatꝰ.dũ ibi tãgit de fi-

deicõmiſſaria ſubſtitutione.Et ſimiliter intelligit Pet.de ancha.dictum.§.cum ita.in.c.ſi pater.de teſt.li.vj.ad idẽ etiã Paulꝰ de leazaris in.d.c.ſi pater.idem etiã Ange.de are.in.l.luciꝰ.§.gaio.ff.ad trebel.ꝛ Sali.vbi.ſ.in.d.l.pe.C.de impu.ꝛ aliis ſubſti.ꝛ Bal.idẽ dicit in.d.l.peñ.in.ij.oppoſitio.in ſolutione dicti.§.cum ita.Licet illa diſpoſitio teſtatoris de qua agit facta fuerit ſub verbo collectio.vcʒ ante oẽs:qꝛ licet ſm propriã ſignificationẽ dictorũ verborũ ſi oẽs decuiſſent primo oẽs dicti tres liberi inſtituti deceſſiſſe ſine liberis ad verificationẽ cõditionis.vt in prin.dicti.§.cũ ita.qꝛ cõditio debet in totum impleri vt voluit dicere diſputando ille doctor.¶ Tñ ex p̄ſumpta volũtate teſtãtis dictꝰ Jacobꝰ filiꝰ dicti teſtatoris ſubſtitutꝰ qꝛ eſt filiꝰ teſtatoris:ꝛ ſibi in proximiori gradu excludere debet dictũ berliacũ filiũ filij teſtatoris.vt in.d.§.cũ ita.in fine.q̇.§.ita intelligi dʒ vt dicũt dicti doc.ſupra nominati ex p̄ſumpta voluntate teſtãtis:q̄ p̄ſumpta volũtas in fideicõmiſſis dñaẗ ꝛ ſeruari dʒ.l.cũ verũ.C.de fideicõmiſſis.cũ ſi.qꝛ volũtas teſtatoris regulat ꝛ regit ſubſtõnes.l.l cõditiõibꝰ p̄mũ locũ.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ ex his ſatis eſt rñſum ad friuola argumẽta illiꝰ doctoris qui in diſputãdo tenuiſſe videtur contrarium vt refert Jo.and.vbi.ſ. licet forte ille doctor in iudicando tenuiſſet cõtrariũ per dictũ.§.cuʒ ita.cui.§.cũ ita.ipſe doctor nõ rñdit in dicta ſua diſputatiõe vt refert Jo.and.vbi ſupra.

3 ¶ † Nec obſtat ad premiſſa.l.cum auus.ff.de condi.ꝛ demon.vbi videtur ꝙ filius ex nepote excludat filiũ teſtatoris ſubſtitutũ contra diſpoſitioneʒ dicti.§.cũ ita.Sed põt reſponderi ad.d.l.cũ auus.pluribus modis.primo ꝙ in.d.l.cum auus.teſtator ita expreſſe dixerat et diſpoſuerat vt patet in fine ibi ꝙ minus ſcriptum ꝙ̄ dictũ fuerit inueniretur.vel aliter ex ſecundo ꝙ dictus.§.cum ita.cum ſit poſterior in ordine corrigat.d.l.cum auus.¶ Et ſi dicatur ꝙ legis correctio eſt euitanda.l.precipimus.in fi.C.de appella.Alia ratio reformat pactuʒ videlicet quia nihil in corpore iuris debet reperiri contrariũ neqʒ ſuperfluum vt dicit imperator in prima cõſtitutione codicis.Jdeo nõ eſt inconueniens:vt vna.l.per aliam limitetur et intelligatur vt dicit Jo.de imo.in.d.§.cum ita.vt videlicet filius ſubſtitutus excludaẗ per natiuitatẽ pronepotis ſi per teſtatorem fuerit expreſſe dictum ſic vt ibi in.d.l.cum auus.aperit text.in fine aliter non per.d.§.cum ita.ꝛ ſi dicaẗ ꝙ glo.in.d.l.cum auus.ſup verbo defeciſſe intelligat.d.l.cũ auus.ꝙ excludaẗ filius teſtatoris ſubſtitutus ex tacita mẽte teſtatoris qui ita preſumiẗ voluiſſe allegando.l.cum acutiſſimi.C.de fideicõmiſſis.et alias ſimiles leges credo ꝙ glo.ibi male dicit qꝛ illa lex cũ acutiſſimi ꝛ ſimiles per glo.ibi allegate loquunẗ in extraneo ſubſtituto vt etiam dicũt doctores ſupra nominati:ideo ille leges loquẽtes in extraneo nõ debent extẽdi ad filium teſtatoris ſubſtitutũ vt in caſu dicti nobilis Jacobi per.d.§.cum ita.qꝛ non eſt veriſimile ꝙ ipſe teſtator voluerit preferri eius nepotem videlicet dictũ berliatum dicto Jacobo ſuo proprio filio ſubſtituto vt predixi.

¶ Sed quo ad caſtrũ briſolij de quo principaliter inter dictas partes contenditur in concordia facta inter eos in loco ſancti geniſij fuit dictũ et expunctuatũ ꝙ dictꝰ berliatꝰ poſſideret quartã partẽ indiuiſam dicti caſtri reſeruato iure petitorij ipſis partibꝰ quãdo vellẽt experiri vidẽdũ reſtat ſi dictus berliatꝰ in materia petitorij habere debeat pleno iure dictã quartã partem dicti caſtri ad hoc indubitãter dico ꝙ dicto berliaco nullum ius competit in dicto caſtro etiã in dicta quarta parte:qꝛ licet ipſum caſtrũ fuiſſet in dicto teſtamento prelegatũ dictis Guidoni et guillelmo fratribus liberis dicti petri teſtatoris illud tamen prelegatum cadit ꝛ venit in reſtitutione fideicõmiſſi vniuerſalis vt probatur in.l.marcellus.§.quidam.ff.ad trebel.facit dicta.l.cum virum.C.de fideicommiſ.et iſtud fuit etiam de voluntate ſaltim tacita dicti teſtatoris qui

ſi vltimo gradu ſubſtitutionum in defectu oim liberoꝝ ſuoꝝ voluit in dicto
caſtro eſſe ſubſtitutū vnū extraneū videlicet dominum gerbayſiū.voluit ergo
poti⁹ in eo ſuccedere ei⁹ propriū filiū vꝫ dictū Jacobū vigore dicte ſubſtitu-
4 tionis in pe.gradu adiecto†qꝛ in fideicōmiſſis volūtas teſtatoꝛis etiam tacita
dominatur ⁊ regit ſubſtitutiones iuxta.d.l,cum virū.⁊.d.§.cū ita.⁊ in.l.in con-
ditionibus primū locū.ff.de cōdi.⁊ demō.cū ſi.Et pro deciſione hui⁹ dubij ad-
duco.l.ſequens qō.ff.de leg.ij.vbi licet in fideicōmiſſo generali non veniat de
ſui natura donatio ꝑpter nuptias.hoc verū niſi teſtatoꝛ cōtrarium diſpoſue-
rit vt in.d.l.ſequēs queſtio.in ſi.¶ Preterea illa verba cōditionalia ſi ſine libe
ris non reperiuntur fuiſſe repetita ꝑ teſtatoꝛē in penultimo gradu ſubſtitutio-
nis in quo dictus Jacob⁹ reperiꝉ ſubſtitut⁹ nec etiā in ꝓcedēti gradu ideo nō
debēt cenſeri repetita illa verba cōditionalia in vltimo gradu iuxta.l.ſub con-
5 ditione.ff.de heredib⁹ inſti.†vbi cōditio adiecta in inſtitutiōe nō videꝉ repeti
ta in ſubſtitutiōe niſi dicaꝉ qꝛ ſi teſtatoꝛ voluiſſet illā conditionē eſſe adiectā
in ſubſtitutiōe ſicut in inſtitutione ipſe teſtatoꝛ bn̄ expreſſiſſet argu.C.de cadu.
tollen.in.l.vna.§.nā ſi contrariū voluiſſet.⁊ facit.c.ad audientiā.extra de deci-
mis vbi ſi papa voluiſſet bn̄ expreſſiſſet.Et nō vꝛ repetita illa conditio ꝑ quā
res poſſet deduci ad cauſam inteſtati qꝛ nō eſt credendū ꝙ teſtatoꝛ voluerit in
oēm euentū velle inteſtatum decedere vt dicit Bald.in.d.l.ſub cōditione in fi-
ne ſui apparatus.¶ Et poſito ꝙ illa verba ſi ſine liberis cenſerenꝉ fuiſſe repe
tita in vltimo gradu ſubſtitutionis per illa tamen verba liberi liberoꝝ nō cen-
6 ſerenꝉ fuiſſe ſubſtituti in bonis dicti petri teſtatoꝛis.†Quia licet illa verba ſi
ſine liberis ⁊c.inducant ⁊ faciāt cōditionē non tn̄ inducunt diſpoſitionē vt vi-
deantur ſubſtituti fuiſſe dicto Petro teſtatoꝛi liberi liberoꝝ licet poſſent veni
re ab inteſtato bona aui teſtatoꝛis.ita dicit ⁊ tenet expreſſe Bart.in.l.luci⁹.la.
ij.ff.de heredi.inſtituend.⁊ in.l.centurio.ff.de vulga.idem tenet Bal.in.d.l.lu-
cius.idem tenent Cyn.⁊ Jac.de aret.in.d.l.j.C.de condi.inſertis.Et Pe.de an-
cha.in.d.c.ſi pater.Et iſta eſt communis opin̄.vt dicit Joann̄.de Jmolꝰ.in.d.l.
lucius.in prin.ſm̄ quā cōem opi.curia parlamēti dalphinalis cōſueuit iudica-
re vt plene ſcripſi in deciſionibus parlamēti.q.xxxix.vbi recitaui oēs alias opi
niones doctoꝝ qui ſupra hac qōne ſcripſerūt pro ⁊ cōtra.Nō pōt ergo dictus
berliat⁹ nepos ex filio dicti Petri teſtatoꝛis venire ad bona ⁊ hereditatē dicti
Petri teſtatoꝛis ex diſpoſitione teſtamentaria dicti teſtatoꝛis ꝑ premiſſa etiā
qꝛ illa q̄ ſunt in cōditiōe nō ſunt in diſpoſitiōe.l.ſi qs ſub cōditiōe.ff.de iniuſto
rupto ⁊ irrito teſtamento.⁊ in.l.ex facto.ff.ad trebel.cū multis ſimi.Nec etiam
pōt dict⁹ berliatus nepos dicti teſtatoꝛis venire ad dicta bona ab inteſtato.qꝛ
dict⁹ Jacob⁹ admittiꝉ ad dicta bona ⁊ hereditatē ex teſtamēto dicti ſui pr̄is vi
goꝛe dicte ſubſtitutiōis ex eiuſdē patris teſtatoꝛis ex illius ꝓſumpta volūtate
ꝑ iura ⁊ autoꝛitates doctoꝛum ſupra declaratas.Et quoties eſt loc⁹ inſtitutiōi
ſine ſubſtitutiōi:qꝛ ſubſtitutio eſt ſcd̄a inſtitutio licet cōditionalis nō eſt locus
ſucceſſioni ab inteſtato.l.q̄diu.ff.de acqui.here.Crederē tamē ꝙ ſi ſubſtitutus
nō deberet admitti ex mente teſtatoꝛis vel al's ꝙ tales liberi liberoꝝ deberēt
admiti ad bona et hereditatem teſtatoꝛis ab inteſtato ex mente dictoꝝ docto
rum dicentiū ꝙ licet tales liberi liberoꝝ non admittunꝉ ex teſtō veniunt tn̄ ab
inteſtato.qđ ſecus eſt in caſu de quo hic agiꝉ vbi dict⁹ Jacobus admittiꝉ ad di
ctā ſubſtitutionē via teſtati ꝑ ſupra dicta.quo caſu non habet locū via inteſtati
vt ſupra dixi per.d.l.ſi quis ſub conditione.⁊ ibi Bal.Maxime qꝛ dict⁹ berlia-
tus nepos dicti petri teſtatoꝛis adiuit hereditatem dicti teſtatoꝛis ⁊ tenet ca-
ſtrū romaginaci vigoꝛe teſtamenti dicti petri eius aui per mediā perſonam di-
cti berliati eius patris:ideo non poteſt redire ad viam inteſtati.

¶ Non etiam admitti debet berliatus filius dicti berliati ad bona ꝛ heredita
tem dicti petri teſtatoꝛis ex verbis ſecundi gradus ſubſtitutionum in dicto te-
ſtamento adiectis.ibi.Et contigerit dictum Guidonem et Guillelmum dece-
dere ſine liberis maſculis naturalibus et legitimis eis ſubſtituit vulgariter et
per fideicommiſſum dictum berliatum:ratio quia dictus berliatus coheres te
ſtamentarius deceſſit ante dictum guillelmū eius fratrem ꝛ ſic ante euentum
conditionis.Ideo dictum fideicommiſſum non tranſmiſit ad berliatum eius
filium etiam heredem vt probatur in.d.§.cum ita.facit.l.in.cauſe.la.ij.§.pom-
ponius.ff.de minoꝛibus.vbi expꝛeſſe habetur qḋ fideicōmiſſum alicui factum
ſi alius deceſſerit ſine liberis non tranſmittitur ad filium etiam heredem ſub-
ſtituti ſi ſubſtitutus decedat ante conditionis euentum:ꝛ pꝛo hac parte etiam
facit tex.in.l.cum pater.§.hereditatem.ff.de leg.ij.ꝛ in.l.vnum.§.rogo.ff.eo.ti-
tu.ita etiam tenet glo.in.l.vna.C.de his que ante apertas tabulas.ꝛ ibi idem
tenet Cy.Bal.ꝛ Saly.idem Bal.in.l.vnica.§.ſinautem.C.de cadu.tol.ꝛ glo.et
Bar.in.d.§.cum ita.Idem etiam tenet Bar.in.l.ſi in perſonam.C.de fideicom-
miſſis.hanc etiam opinionem tenent Ioan.de imo.in.d.§.cum ita.et Bald.in
d.l.ſi in perſonam.

¶ Summarium.

1 Nobilitas ex diuitijs ꝛ virtutibus pꝛedeceſſoꝛum pꝛocedit.
2 Nobilitas per que exercitia perdi poſſit.
3 Clericus abſtinens a negotijs ſecularibus gaudet piuilegio clericali.
4 Collectam ſoluere nemo tenetur niſi in loco in quo moꝛatur.
5 Uxoꝛ ignobilis gaudet viri nobilitate.
6 Uxoꝛ foꝛum viri ſequitur.

¶ Conſilium.ccxvij.

OMiſſa facti narratiōe cauſa breuitatis venio ad deciſionem que-
ſitoꝛum ex pꝛoceſſu elicitoꝛum. ¶ Et pꝛimo ad pꝛimum queſituꝫ
reſpondeo qḋ dictus nobilis Ioannes petinoti actoꝛ in hac cau
ſa pꝛobauit ſe nobilem vt deponunt de vera ſcientia ꝛ communi
reputantia teſtes dicti petinoti ſuper pꝛimo articuloꝛum ſuoꝛuꝫ
inſertoꝛum in pꝛoceſſu.fo.xliij.qui deponunt dictum articulum
foꝛe verum quoꝛum depoſitiones ſunt ſufficientes ad pꝛobationem nobilita-
1 tis:† q: cōiter nobilitas ꝑcedit ex antiq̄s diuitijs ꝛ virtutibus antiquis pꝛede-
ceſſoꝝ vt inquit phs in.iij.politicoꝝ.in fi.vt refert barbatius in.l.ſi certis an
nis.C.de pac.Et pꝛopterea cum cauſante antiquitate ſit difficilis pꝛobatio:ſuf-
ficit pꝛobatio de voce ꝛ fama ꝛ communi reputātia vt dicit Bar.in.l.vt ſi pꝛopo
nis.C.de dig.lib.xij.in ſua repe.Et idem Bar.alibi dicit qḋ per famaꝫ pꝛobatur
nobilitas.in.l.pꝛouidendum.C.de poſtulando.ideo quia nobilis non debet con
tribuere in ſubſidijs dalphin.iuxta.l.iij.§.j.ff.de mune.ꝛ hono.
2 ¶ † Ad ſcḋm ꝛ tertium queſita dico qḋ licet dictus petinoti exercuerit officiū
notariatus et hoſtalariam ꝛ tabernā in loco vigniatici:ex hoc non perdidit no
bilitatem:cum per acta cauſe appareat qḋ ipſe ab exercitijs pꝛedictoꝛum ſe ab
ſtinuerit pluribus annis retro ꝛ viuat nobiliter in loco iſeronis.
3 ¶ Arg.eoꝛum que dicimus de clerico in.c.fi.extra de vita ꝛ hone.cleri.vbi li-
cet clericus ſe immiſcendo in ſimilibus negociationibus ſecularibus nō gau-
deat piuilegio clericali:ſi tamen abſtineat a talibus ſecularibus negociatio-
nibus gaudet piuilegio clericali.vt in dicto.c.fina.ꝛ in cle.j.eodem titu.et de
4 hoc etiam ſcripſi in deciſionibus parlamenti.q.cccxcj. ¶ † Ad quartum queſi-
tum ſi dictus petinoti qui non trahit moꝛam continuam in loco vigniatici.

ſed in loco iſeronis cũ eius vxoꝛe liberis ꝛ familiis an deberet
cõpelli cõtribuere in loco vigniatici:ſi ita eſſet qđ deberet cõtri
buere in ſubſidijs dalphinalibꝰ proút non dꝫ per ſupra dicta
dicendũ eſt qđ non niſi in loco domicilij.ita dicit ꝛ tenet Bart.
in.l.j.C.de mu.ꝛ in quo loco.in ſua repetitione.in.q.que inci-
pit ſed cui poſſit imponi hec collecta ꝛc.Sed hoc caſu dꝫ habe
ri reſpectus in perequatione quote ad alia bona vbicunqꝫ exi-
ſtentia.vt dicit dñs iacobus rebuffi.in.l.j.C.de muneribus pa-
trimoniorum.libro.x.

5 ¶†Ad quintũ ꝛ vltimũ queſituꝫ ſi vxoꝛ dicti nobilis Joannis
petinoti qui ortũ habuit a plebeio gñe debeat contribuere in
dictis ſubſidijs dalphi.cum hoibus vigniatici vbi bona dicte
vxoris exiſtũt.ad hoc dico qđ dicta vxoꝛ gaudere dꝫ nobilitate
et prerogatiuis nobilitatis dicti eiꝰ viri:ꝛ ꝓpterea nõ debeat
cõtribuere in dictis ſubſidijs ſicut nec eiꝰ maritus vt probat
tex.in.l.femine.ff.de ſena.facit.l.cũ te.C.de nup.ꝛ.l.mulieres.
C.de dig.lib.xij.ꝛ.l.fi.C de incolis.li.x.ꝛ ita alias fuit cõcluſum
in reuiſione gñali.M.cccc.lx.vt ſcripſi in deciſionibꝰ dicte cu-
rie parlamẽti.q.ccclxxix.maxime qꝛ dicta vxoꝛ nõ trahit moraꝫ
in loco vigniatici:ſed in loco iſeronis cũ dicto eius viro:ideo ſi
pro dictis bonis dotalibꝰ exiſtentibus in loco vigniatici debe-
ret cõtribuere dictus maritus nõ cõtribueret in loco vigniati-
ci:ſed in loco iſeronis vbi ipſe maritus fouet cũ vxoꝛe eius cõ
tinuam manſionẽ vt tenent glo.ꝛ Barto.in.d.l.j.C.de mu.et in
quo loco.lꝫ nõ appareat in ꝓceſſu dicta bona vxoris eſſe dota-
lia:qꝛ non fuit ꝓductum inſtrm matrimonij:tñ qꝛ cõſtat de ma-
trimonio inter eos cõtracto illa bona vxoris exiſtentibꝰ in lo-
co vigniatici preſumuntur dotalia.l.mulier bona.ff.de iure do-
tium.cũ ibi no.Et pro ipſis bonis dotalibꝰ nõ deberet ipſe ma-
ritus cõpelli cõtribuere niſi in loco ſui domicilij per dictã.l.j ſi
cõtribuere deberet ipſe maritus pro dictis bonis dotalibꝰ ꝓut
non dꝫ ſm glo.ꝛ Barto.vbi.ſ.¶Nec obſtat ſi aliqñ dicti vir ꝛ
vxoꝛ ſimul vel ſeparatim aliqñ vadant in loco vigniatici mo-
raturi aliquibus diebus pro fructibus dictorum bonorum re-
colligendis ꝛ ipſis cultiuari faciendis:et de ipſis diſponendis
a anno quolibet.Quia per hoc non deſinunt eſſe incole[a] iſero-
nis cũ habeant animũ ibi ſtatim redeundi argumento.§.pauo-
num.circa fi.inſti.de rerum diuiſione.

a ¶ Incole. de hoc vid in.l.mutio.in.§.ſi quis ita.ff.de condi.et demon.

6 ¶†Etiam pro rebus perafernalibus vxoꝛ ſi contribuere debe-
ret nõ teneretur contribuere niſi in loco domicilij viri:qꝛ vxoꝛ
ſequitur forum ꝛ domicilium viri vt.d.l.j.in prin.C.de mu.ꝛ in
quo loco.facit etiam.l.fi.ibi item reſcripſerunt mulierem ꝛc.ff.
ad municipales.¶Nec obſtat ad premiſſa ſi per proceſſum ap
pareat qđ dictus nobilis Joannes petinoti nomine dicte eius
vxoris aut alias cõtribuerit temporibus retro lapſis in dictis
ſubſidijs dalphinalibus cum hominibus vigniatici:quia non
probatur talis ſolutio ſpacio.xl.annorum:ideo nõ videtur re-
nunciaſſe dicto ſuo priuilegio nobilitatis nõ cõtribuendi in-
xta.c.accedentibus.extra de priuilegijs.in antiquis.ideo pro-
nunciandum ꝛ declarandum eſt dictos maritum ꝛ vxorem non
tenceri

teneri contribuere in dictis ſubſidiis dalphinalibus.

Summarium.

1 Verba ſi ſine liberis ⁊c. que in primis gradibus ſubſtitutionum apponun tur an in penultimo gradu earundem repetantur.
2 Verba ſi ſine liberis ⁊c. diſpoſitionem non inducunt.
3 Succeſſioni ab inteſtato locus non eſt q̄diu inſtitutioni locus eſt.
4 Fideicommiſſum quando ad heredem tranſmittatur.
Plurale ad minus duo requirit.
6 Liberi liberorum inſtitutorum excludunt ſubſtitutum.
7 Lex vna poteſt per aliam limitari ⁊ declarari.
8 Donatio propter nuptias quando veniat in fideicommiſſo vniuerſali.
9 Pactum a iure reprobatur qd̓ alteri per alterum ſuccedatur.
10 Feudum alienatum reuertitur ad dominum.
11 Feudalia non veniunt in generali hypoteca.
12 Mulieres quo titulo poſſint in feudo ſuccedere.

Conſilium.ccxviii.

Indubitanter caſtrum briſolii ſitum in patria pedemontium ditionis ſabaudie inſolidum ſpectat ⁊ ꝑtinet cū iuribus ⁊ pertinētiis in pleno dn̄io nobili et potenti viro iacobo reuoyrie. Et in illo caſtro nullum ius nullamq̨ portionem habet nec habere debet nobilis berliatus reuoyrie dominus modernus romaginaci cauſis ⁊ rationibus inferius declaratis. Et pro dicēdorū euidētia premitto qd̓ dudū nobilis petrus reuoyrie pater dicti Jacobi ⁊ auus paternus dicti Berliati habēs plures liberos eis cōdidit teſtamentū de anno dn̄i. M.cccc.xxvii. ⁊ die.xxviii. mē ſis Auguſti. In quo teſtamēto ipſe nobilis petrus teſtator inter cetera. inſtituit Guidonē ⁊ berliatū eius liberos in dicto caſtro briſolii. In omnibꝰ autem ſuis aliis bonis ſibi heredes vniuerſales inſtituit berliatū Guidonem et Guillelmū eius liberos equis portionibꝰ. Et ſi ꝯtingeret dictū berliatū decedere ſine liberis maſculis eis ſubſtituit vulgariter ⁊ ꝑ fideicōmiſſum dictū berliatū. Et ſi alter ipſorū Guidonis ⁊ Guillelmi decederet tm̄modo tūc ipſi ita ſic decedēti ſubſtituit vulgariter ⁊ ꝑ fideicōmiſſum dictū berliatum ⁊ aliū ſuperſtitem dictorū Guidonis ⁊ Guillelmi. Et ſi oēs p̄dicti tres decederēt: vt ſ. ſcriptū eſt ⁊ vnus vel plures quos ordinat vt. ſ. eſſe religioſos nollēt eſſe religioſi tūc eo caſu ſubſtituit vulgariter ⁊ per fideicōmiſſum ipſum vnū vel plures equis portionibus. Et caſu quo oēs eſſent religioſi eis ſubſtituit vulgariter ⁊ per fideicōmiſſum. Sybuetum dn̄m domeyſini in romaginaco. Et aliū Sybuetū dn̄m gerbaſii in bryſolio. Deinde dictus petrus teſtator in eadem permanēs volūtate ab humanis deceſſit ſuperſtitibꝰ ſibi dictis ſuis liberis q̇ fuerūt eius heredes particulares ⁊ vniuerſales referendo ſingula ſingulis.

Cōtingit poſtea qd̓ oēs liberi dicti teſtatoris quos ipſe ordinauerat in dicto ſuo teſtō eſſe eccleſiaſticos ⁊ de religione fuerūt eccleſiaſtici ⁊ de religiōe excepto dicto Jacobo q̇ noluit eſſe de religiōe: ⁊ iſte Jacobꝰ eſt ille qui de p̄ſenti tenet dictū caſtrū briſolii de quo cōtendit inter dictū berliatū filiū dicti berliati ex vna parte ⁊ dictū Jacobū alterū ex dictis liberis teſtatoris q̇ noluit eſſe de religione. Cōtingit etiā qd̓ dictus berliatus filius dicti teſtatoris deceſſit ab humanis ſuꝑſtite ſibi alio berliato eius filio cōpetitore dicti caſtri briſolii.

Poſtea de anno dn̄i. M.cccc.l. ⁊ die.xxi. mēſis Februarii dicti Guido ⁊ Guillelmus fratres fecerūt inter ſe quedā pacta ⁊ quaſdā cōuentiones inter viuos de oībus eorū bonis vt cōſtat inſtrō recepto ꝑ ſtephanū de leyſino notariū vt ſequitur. Ita vȝ qd̓ ſi ꝯtingeret in futurū alterū ex ipſis Guidone ⁊ Guillel

mo ab humanis decedere ſine liberis qđ in eū caſum oīa bona mobilia et im-
mobilia iuraq; ꝛ actiones p̄ſentia ꝛ futura alteri ſuperuiuēti:ꝛ ſuis pleno iure
deueniēt ꝛ pertineāt ex inter ꝑut ex tunc donatiōne irreuocabili inter viuos.
¶ Et ſi ꝯtingeret dictos ambos Guidonem ꝛ Guillelmū fratres decedere ſine
liberis oīa dicta eoꝝ bona remaneāt dn̄o romaginaci eoꝝ fratri et ſuis dona-
tione qua ſupra interviuos ſaluis ꝛ reſeruatis eiſdem donatorib⁹ ea q̄ ſibi vi-
debūtur reſeruari ꝓ ipſoꝝ anima cuius cōſtantiā onerant ſcđm ipſoꝝ dn̄orum
ſtatum ꝛ facultatē:que premiſſa fecerūt dicti Guido ꝛ Guillelmus ſtipulatio-
ne interueniente ꝛ iurauerūt non ꝯ venire ꝛc.vt cōſtat dicto inſtr̄o latius rece-
pto per dictū de leyſino notarium.¶ Et in facto preſupponitur pro vero qđ di-
cti Guido ꝛ Guillelmus deceſſerūt abſq; liberis ſuperſtitib⁹ dicto Jacobo he-
rede teſtatoris dicti Guillelmi:ꝛ dicto berliato nepote ex filio dicti teſtatoris.
¶ Item etiā in facto preſupponitur qđ dictū caſtruꝫ briſolū mouetur de feudo
nobili dn̄i ducis ſabaudie.¶ Ex quib⁹ ſic p̄miſſis reſpectu dictoꝝ teſtamēti pa-
tri:ꝛ pactoꝝ initoꝝ inter dictos Guidonem ꝛ Guillelmū eliciuntur dubia hec
queſita ſubſcripta examināda in iure pro declaratione iuris cōpetentis dicto
Jacobo in dicto caſtro briſolū de quo principaliter inter dictos Jacobū ꝛ ber-
liatū cōtenditur.¶ Primo ſi illa verba ſi ſine liberis ꝛc.adiecta in primis gra-
dib⁹ ſubſtitutionū videantur repetita in penultimo gradu dictarū ſubſtitutio-
num in quo de illis verbis ſi ſine liberis non ſit expreſſa mentio.¶ Scđo et ſi
repetita cēſerentur.An dict⁹ berliatus nepos dicti teſtatoris videat̄ ſubſtitu-
tus in bonis dicti teſtatoris per illa verba ſi ſine liberis.¶ Tertio ꝛ ſi ipſe ber-
liatus nepos ex filio dicti teſtatoris nō videat̄ ſubſtitut⁹ an ſaltim poſſit ipſe
berliatus nepos venire ad dicta bona teſtatoris ei⁹ aui paterni via inteſtati.
¶ Quarto ſi dict⁹ berliatus nepos teſtatoris ſaltim admitti debeat ad bona ꝛ
hereditatem dicti teſtatoris ex verbis ſcđi gradus dictarū ſubſtitutionū ibi et
ſi contigerit dictū Guidonem et Guillelmū decedere ſine liberis maſculis eis
ſubſtituit dictū berliatum eius filiū.¶ Quinto ſi dictus Jacobus fili⁹ dicti te-
ſtatoris q̄ nō intrauit religionē debeat admitti ad bona dicti teſtatoris ꝛ ſic vo-
catus vigore ſubſtitutionis adiecte in penultimo gradu dictarū ſubſtitutionū
ibi dū dr̄.Et ſi oēs p̄dicti tres ꝛc.qꝛ oēs dicti tres liberi nō deceſſerunt ſine libe-
ris:qꝛ berliatus fili⁹ teſtatoris habuit berliatum eius filium cōpetitorem dicti
Jacobi.¶ Sexto ſi dictū caſtrum briſolū prelegatum in dicto teſtamento dictis
Guidoni et Guillelmo veniat in reſtitutione dicti fideicommiſſi vniuerſalis
fienda dicto Jacobo.¶ Septimo ſi aliquod ius cōpetat dicto berliato filio di-
cti quondam berliati in dicto caſtro briſolii ꝛ aliis bonis dictoꝝ quondaꝫ Gui-
donis ꝛ Guillelmi vigore pactoꝝ ꝛ donationum vt premittitur factarum inter
ipſos Guidonem ꝛ Guillelmum fratres:qđ vnus deberet alteri ſuccedere.Et
ipſis mortuis ſine liberis qđ eorum bona deuenire deberent dicto berliato do-
mino romaginaci eoꝝ fratre ꝛ ſuis.¶ Octauū ſi donatio in dictis pactionibus
facta locum habuiſſet ſi in ipſa donatione veniret dictū caſtrum briſolū ꝛ alia
bona feudalia que habebant dicti fratres donatores.

1 ¶ †Ad primum queſitū.Si illa verba ſi ſine liberis ꝛc.adiecta in primis gra-
dibus dictarum ſubſtitutionū videantur repetita in penultimo gradu dicta-
rum ſubſtitutionū.Ad qđ dicendum videretur prima facie qđ nō videntur re-
petita fuiſſe.Cū etiam in precedēti gradu illa verba nō fuerint repetita.Ideo
illa verba cōditionalia ſi ſine liberis nō cēſentur fuiſſe repetita in dicto penul-
timo gradu dictarū ſubſtitutionum.arg.l.ſub cōditione.ff.de heredi.inſti.qꝛ ſi
teſtator voluiſſet illam conditionem eſſe adiectam in ſubſtitutiōe bene expreſ-
ſiſſet.arg.eorum que habentur.l.vnā.in.§.nam ſi contrarium voluiſſet.C.de ca-

.tol.ꝛ facit.c.ad audientiam.extra de decimis.vbi ſi papa voluiſſet bene di-
xiſſet.Sed credo ꝙ illa verba ſi ſine liberis videnᷓ fuiſſe repetita in dicto pe-
nultimo gradu ſubſtitutionu per alia verba adiecta ibi vt ſupra ſcriptũ eſt:qꝛ
parta ſunt aliquid nolatim exprimi vel per relationẽ ad aliquid.l.refert largi-
ter.C.de fi.lia cau.adie.legato.ꝛ.l.demonſtratio.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ in talibus
ſufficit tacita mens teſtatoris etiã cõiecturata.l.quia.ꝛ ibi Bal.ff.de cõdi.ꝛ de-
mon.ꝛ videᷓ ipſe teſtator illud expreſſiſſe ex quo ita eſt ſubintelligendum argu.
l.fideicõmiſſa.§.ſi filio.ff.de leg.iij.¶ Ad ſcdm queſitũ ſi illa verba ſi ſine libe-
ris cenſerenᷓ fuiſſe repetita in ſubſtitutione:an dictus berliatus nepos dicti
teſtatoris videaᷓ fuiſſe ſubſtitutꝰ in bonis dicti teſtatoris ꝑ illa verba ſi ſine li-
2 beris.† Ad qđ rñdeᷓ ꝙ nõ qꝛ ƺ illa verba ſi ſine liberis inducãt ꝛ faciãt condi-
tionem non tñ inducunt diſpoſitionẽ vt videanᷓ ſubſtituti liberi liberorum te-
ſtatoris in bonis dicti teſtatoris:ita dicit ꝛ tenet expreſſe Bal.in.l.lucius.la.ij.
ff.de here.inſti.ꝛ.l.centurio.ff.de vulg.idẽ tenet Bal.in.d.l.lucius.idem tenent
Cy.ꝛ Ja.de are.in.l.j.C.de cõdi.inſertis.ꝛ Pe.de anch.in.c.ſi pater.de teſta.li.
vj.idẽ tenet Jo.de imo.in.d.l.lucius.in prin.qui de imola dicit ꝙ iſta eſt cõmu
nis opi. ſm quam communem opi.curia parlamenti dalphinalis conſueuit
iudicare.vt plene ſcripſi in deciſionibus dicte curie.q.xxxix.vbi recitaui om-
nes alias opiniones doctorũ qui ſuper hac materia pro ꝛ contra ſcripſerunt.
¶ Non põt ergo dictus berliatꝰ nepos dicti teſtatoris venire ad bona ꝛ here-
ditatem dicti petri teſtatoris ex diſpoſitione teſtamentaria dicti teſtatoris per
premiſſa.Etiam quia illa que ſunt in conditione non ſunt in diſpoſitione.l.ſi
quis ſub conditione.ff.de iniu.teſta.ꝛ in.l.ex falſo.ff.ad treb.cum ſimi.¶ Ad
tertium queſitum ſi ipſe berliatus nepos ex filio dicti teſtatoris non videa-
tur ſubſtitutus an ſaltim poſſit ipſe berliatus nepos venire ad dicta bona te-
ſtatoris eius aui paterni via inteſtati.Ad hoc reſpondetur ꝙ dictus berliatus
nepos ad bona dicti teſtatoris venire nõ põt etiam via inteſtati.. Quia dictus
Jacobus admittiᷓ ꝛ cenſeᷓ vocatus ex dicto teſtõ ad bona ꝛ hereditatem dicti
petri teſtatoris eius patris vt plene infra declarabo circa quintum queſitum.
3 ¶ † Et quoties eſt locus inſtitutioni vel ſubſtitutioni ex teſtõ:qꝛ ſubſtitutio eſt
ſcda inſtitutio licet cõditionalis nõ eſt locꝰ ſucceſſiõi ab inteſtato.l.ꝙdiu.ff.de
acqui.heredi.Maxime qꝛ dictus berliatus ſe gerit pro herede dicti quondam
petri eius aui teſtatoris per mediã ꝑſonã dicti berliati eius quondã patris vt
ipſe declarat in libello per eum ſuper facto dicti caſtri nouiter oblato in dicta
curia parlamẽti.ideo non põt ipſe berliatus redire ad viam inteſtati.l.fi.C.de
codicillis:et non poteſt modo deſinere eſſe heres niſi probata aliqua pretenſa
leſione ipſe berliatus peteret ſe in integrum reſtitui aduerſus aditionẽ cuꝫ ſit
minor.xxv.annorũ quod factũ non eſt:ideo non deberet modo audiri volendo
venire ꝑ viam inteſtati.iuxta per iuris principia.¶ Et poſito ꝙ ipſe berliatꝰ
eſſet in integrũ reſtitutus aduerſus dictam aditionem.Adhuc nihil ſibi pro-
deſſet quia preſuppoſito quod poſſet redire ad viam inteſtati prout non poteſt
adhuc eſſet vocatus ipſe berliatus ad hereditatem dicti petri teſtatoris eius
aui paterni.¶ Nec ad eũ pertineret dictũ caſtrũ briſolũ de quo agiᷓ ſed veriꝰ
dicto nobili Jacobo cauſis ꝛ rationibus infra plene declaratis circa quartum
quintum ſextum ſeptimum ꝛ octauum dubia prout infra proxime declaratur.
¶ Ad quartum queſitum ſi dictus berliatus nepos dicti teſtatoris admitti de-
beat ſaltim ad hereditatem dicti teſtatoris ex verbis ſecundi gradus dictarũ
ſubſtitutionũ ibi:et ſi contigerit dictũ guidonẽ ꝛ guillelmũ decedere ſine libe-
ris maſculis eis ſubſtituit dictũ berliatũ eiꝰ filiũ. Ad hoc reſpõdeᷓ qđ nõ rõ qꝛ
dictꝰ berliatꝰ deceſſit añ dictũ guillelmũ eiꝰ fratrẽ ꝛ ſic ante euẽtũ cõditionis.

Jdeo dictũ fideicõmiſſum nõ trãſmiſit ipſe berliatus ad dictũ berliatũ eius fi⸗
liũ etiã heredẽ vt ꝓbatur in.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad trebel.facit.l.cauie
la.ij.§.põponius.ff.de minoribus.vbi habet qḋ fideicõmiſſum alicui factum ſi
ali⁹ deceſſerit ſine liberis nõ trãſmittitur ad filiũ etiã heredẽ ſubſtituti:ſi ſub⸗
ſtitutus decedat ante cõditionis euentũ:ꝛ pro hac parte etiã facit text.in.l.cũ
pater.§.hereditatẽ.ff.de leg.ij.ꝛ.l.vnũ.§.rogo.ff.eo.titu.ita etiã tenet gloſ.in.l.
vna.C.de his qui ante apertas tabu.ꝛ ibi etiã ita tenet Cy.Bal.ꝛ Saly.Jdem
etiã tenet Bal.in.l.vnica.§.ſinautẽ.C.de cadu.tollen.ꝛ gloſ.Bart.Jmo.in dicto
§.cũ ita.idẽ etiã ꝛ tenet Bar.Bal.in.l.ſi in perſonã.C.de fideicomiſſis.Et pro
iſta parte qḋ fideicõmiſſum nõ trãſmittatur etiã ad heredem adduco rationem
vltra doc.qꝛ ſubſtitutio q̃ nondum euenit eſt extra bona noſtra.l.ſubſtitutio.ff.
de acqui.rerũ domi.¶ Ad q̇ntũ queſitũ ſi dict⁹ Jacobus filius dicti teſtatoris
qui fuerat particulariter inſtitutus ꝑdictũ teſtatorẽ ꝛ nõ intrauit religionem
debeat admitti ad bona ꝛ hereditatem dicti ſui patris teſtatoris vigore ſubſti⸗
tutionis adiecte in penultimo gradu dictarũ ſubſtitutionũ ibi dum dicit.Et ſi
omnes predicti tres decederẽt:ꝛc.ꝛ videbatur qḋ nõ:qꝛ oẽs dicti tres liberi nõ
deceſſerũt ſine liberis:qꝛ berliatus filius teſtatoris habuit berliatũ eius filiũ
cõpetitorẽ dicti Jacobi:cũ illa cõditio nõ fuerit verificata in ꝑſonas omniũ di
ctorũ triũ liberorũ inſtitutorũ prout verificari debebat:qꝛ oportet conditionẽ
in totũ impleri in.l.cui fundus.ff.de conditio.ꝛ dem̃.ꝛ nihil videt actũ cum de
5 agẽdis reſtat aliquid ad agendũ.C.ad ſilleyanũ.l.cũ ſilleyanũ.in fi.itẽ.† qꝛ plu⸗
rale ſaltim duo requirit.ff.de teſti.l.vbi numerus.ꝛ hoc videt etiã expreſſum.ff.
de condi.ꝛ demon.l.pater ſeuerinã.ꝛ in.l.j.C.de condi.inſertis.ꝛ in.l.iubem⁹.§.
ſinautẽ.C.ad trebel.ꝛ.ff.de vulg.l.qui duos.in quib⁹ legib⁹ natiuitas liberorũ
vel nepotũ facit deficere fideicõmiſſuꝫ ꝑpter nõ exiſtentiã cõditionis:item qꝛ
nõ eſt veriſimile qḋ donec aliquis de filijs voluerit teſtator ſubſtitutus admit
ti.C.de fideicõmiſſis.l.cũ acutiſſimi.ꝛ de inſtitu.ꝛ ſubſti.ſub condi.factis.l.ge⸗
neraliter.§.cũ aũt.Et hãc partẽ ꝑ dictas ſatis debiles rõnes diſputando ſuſti
nuit quidã doctor vt refert Jo.an.in nouella.in.d.c.ſi pr.de teſta.li.vj.in princ.
Sed dicit ipſe Jo.an.qḋ ille doctor q̇ hanc q̃ſtionẽ diſputauit nõ reſpõdet ad.l.
heredes mei.§.cũ ita.ff.ad trebel.Nec ad.l.lucius.§.gaio.eo.titu.Jdeo dico qḋ
cõtrariũ eſt veritas qḋ immo dictus Jacobus reuoyric admitti debet ad dictã
ſubſtitutionem excluſo dicto berliato nepote ex filio dicti petri teſtatoris:qꝛ de
hoc eſt caſus in.d.§.cũ ita.in fine.vbi neptis teſtatoris excludit nepotẽ ipſius
teſtatoris ſuſceptũ ex altero liberorũ ipſi⁹ teſtatoris:q̇ text.nõ põt cauillari qꝛ
clare loquit.Et hoc ꝓcedit ex tacita mente teſtatoris:vt ibi declarat tex.in fi.q̃
tacita mens teſtatoris ſubintellecta habet pro expreſſa.l.fideicõmiſſa.§.ſi filio
ff.de leg.iij.Nec obſtat.l.penul.C.de impu.et alijs ſubſti.nec dicta.l.generali⸗
ter.§.cũ autem.§.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub condi.factis.nec.l.cum acutiſſimi.C.de fi⸗
6 deicõmiſſis in contrariũ ſupra allegate:que videtur velle † qḋ liberi liberorũ
inſtitutorũ excludãt ſubſtitutũ:qꝛ ille tres leges ꝛ ſimiles bñ intellecte loquun
tur vt dicunt oẽs doctores in ſubſtituto extraneo:qḋ patet dũ in eiſdẽ legibus
dicitur qḋ teſtator nõ videtur velle extraneã prolem ſue poſteritati preponere
voluiſſe.Et qḋ debeant dicte leges intelligi in extraneo ſubſtituto:dicit Joan.
de Jmo.in.d.§.cum ita.circa finẽ ſui apparatus.ꝛ Barto.in.l.cũ auus.ff.de cõ⸗
di.ꝛ demon.ꝛ Salyce.in dicta.l.penul.C.de impube.ꝛ alijs ſubſti.circa finẽ ibi
nõ repugnat quando ſubſtitutus eſt pariter de liberis teſtatoris:vt fuit in ca⸗
ſu dicti.§.cum ita.quia nõ eſt inconueniens quod vna lex per aliam limitetur
ꝛ intelligatur vt ibi dicit dñs Joan.de imola.Sed in caſu noſtro dictus Jaco⸗
bus non eſt extraneus ſed filius primi gradus teſtatoris qui propterea debet

excludere nepotem videlicet filiū dicti berliati ſaltim ex tacita mente teſtato-
ris vt dicunt ⁊ tenent dicti doctores. Quia ſi neptis teſtatoris in caſu dicti.§.
cum ita excludat ex preſumpta voluntate patris teſtatoris filiū alterius cohe-
redis. Multo magis filius teſtatoris ſubſtitutus debet excludere filium alte-
rius filij coheredis vniuerſalis videlicet nepotem ipſius teſtatoris: quia vbi
minus ineſt maius ineſſe videtur. argu. auten. multo magis. C. de epiſco. ⁊ cle.
⁊ not. glo. in. c. cum in cunctis. extra de electio. Et filius teſtatoris eſt in proxi-
maiori gradu ipſi teſtatori ꝙ nepos ex filio. Et preſumitur predilexiſſe ſuum
propriū filium ex ſuo proprio corpore natum ꝙ filium filij ſui. vt plene per do-
cto. in dicta. l. j. C. de condi. inſertis. Et iſte eſt verus intellectus dicti. §. cū ita.
qđ ꝓpri⁹ filius teſtatoris ſubſtitutus excludat nepotem ex filio: ex preſumpta
voluntate teſtatoris ſicut etiā neptis excludit filium filij. ita intelligit. §. cum
ita. Bar. vt ipſe dixit in fi. ſui apparatus dū ibi tangit de fideicommiſſaria ſub-
ſtitutione. Et ſimiliter etiam intelligit petrus de ancharano dictū. §. cum ita.
in. c. ſi pater. de teſta. lib. vj. Ad idem etiam Paulus de leazaris intelligit di-
ctum. §. cum ita. in. d. c. ſi pater. in ſua repetitione. Et ſimiliter Ange. de aretio
in. l. lucius. §. gaio. ff. ad trebel. ⁊ Salyce. vbi ſupra in. d. l. penul. C. de impub. et
alijs ſubſti. ⁊ Bald. idem dicit in dicta. l. penul. in ſecunda oppoſitione. in ſolu-
tione dicti. §. cum ita. Licet illa diſpoſitio teſtatoris de qua agitur facta fuerit
ſub verbo collectiuo: videlicet ſi oēs. ⁊c. quia licet ſcđm propriā ſignificationē di-
ctorum verborū ſi omnes. debuiſſent primo omnes dicti tres liberi inſtituti de
ceſſiſſe ſine liberis ad verificationem dicte conditionis: vt in. d. §. cum ita. in
prin. quia conditio debet in totum impleri vt voluit diſputando dictus doctor
de quo Joan. andr. vbi ſupra facit mētionem. Tamen ex preſumpta voluntate
teſtantis dictus Jacobus filius dicti teſtatoris ſubſtitutus: qꝛ eſt filius ipſius
teſtatoris: ⁊ ſibi in proximiori gradu excludere debet dictum berliatum filium
filij teſtatoris vt in dicto. §. cum ita. in fine. qui. §. ita intelligi debet vt dicunt
dicti doctores ſupra particulariter nominati ex preſumpta voluntate teſtātis
que preſumpta voluntas in fideicōmiſſis dominatur ⁊ ſeruatur in dicta. l. cum
virum. C. de fideicommiſſis cum ſimilibus: quia voluntas teſtatoris regulat et
regit ſubſtitutiones. l. in cōditionibus primum locum. ff. de conditio. ⁊ demon.
etiam quia diſcedi debet a propria ſignificatione verborum: vt mens teſtato-
ris ſeruetur. la. ij. C. de liberis preteri. vel exhered. ⁊. l. ſed ⁊ ſi lege. §. de eo. ff. de
petitio. heredi. ¶ Et ex iſtis ſatis eſt reſponſum ad friuola argumenta illius
doctoris qui in diſputando tenuiſſe videtur contrarium vt recitat Joan. andr.
vbi. s. licet forte ille doctor in iudicando tenuiſſet contrariū per. d. §. cum ita.
Cui. §. cum ita. ipſe doctor nō reſpondit in dicta ſua diſputatione vt refert Jo.
and. vbi ſupra. ¶ Nec obſtat ad premiſſa. l. cum auus. ff. de condi. ⁊ demon. vbi
videtur tex. qđ filius ex nepote excludat proprium filium teſtatoris ſubſtitutū
contra diſpoſitionem dicti. §. cum ita. in fi. ¶ Sed poteſt reſponderi quod in di
cta. l. cum auus. teſtator ita eius animum declarauerat ⁊ diſpoſuerat licet non
fuiſſet ſcriptum: vt patet in fi. d. l. cum auus. ibi quod minus ſcriptum ꝙ dictū
fuerat inueniretur. ¶ Sed in dicto. §. cum ita. teſtator nō ita diſpoſuerat qđ ne
ptis teſtatoris ſubſtituta excluderetur per natiuitatem nepotis teſtatoris. igi-
7 tur ⁊c. ¶ †Ita debet intelligi dicta. l. cum auus. qꝛ non eſt inconueniens vt vna
lex per aliā limitetur ⁊ intelligatur vt dicit Joā. de imo. in. d. §. cum ita. Et licet
glo. in. d. l. cum auus. ſuper verbo defeciſſe videatur qđ in. d. l. cum auus. filius
teſtatoris excludatur ex tacita mēte teſtatoris qui preſumitur ita voluiſſe ⁊ fuiſ
ſe dictū licet non ſcriptum allegando dictā. l. cū acutiſſimi. que tamē. l. cū acu-
tiſſimi non diſponit in filio ſubſtituto: qꝛ ſcđm omnes docto. d. l. cū acutiſſimi

et alie ꝑ glo.alleg.loquunẗ in extraneo ſubſtituto:vt ſupra la
declaraui.Jdeo nõ obſtat.d.l.cū auus.q2 loquitur in alio ca
de quo hic agitur inter dictū Jacobū ⁊ berliatū. ¶ Ad ſexti
queſitū ſi dictū caſtrū d'aiſoliū de quo preſentialiter inter dictos
Jacobū ⁊ berliatū cõtendiẗ venire debeat inſolidū in reſtitu
tione dicti fideicõmiſſi vniuerſalis.Ad hoc rñdeo indubitãter
qd ſic vt ꝓbatur in.l.marcellus.§.quidã.ff.ad trebel.facit.l.cum
virū.C.de fideicõmiſſis.Et iſtud etiã ꝓcedit de voluntate ſal
tim tacita dicti petri teſtatoris qui in vltimo gradu ſubſtitutio
num in defectu oim liberorum ſuorū voluit in dicto caſtro eſſe
ſubſtitutum vnū extraneū videlicet dñm gerbayſiū:voluit ergo
poti' ipſe teſtator in eodē caſtro ſuccedere eius filiū videlicet
dictū Jacobū vigore dicte ſubſtitutionis in penultimo gradu
adiecte:q2 videẗ prepoſuiſſe ei' filiū cuicũqꝫ extraneo iuxta di
ctã.l.cū acutiſſimis.⁊ ꝓ deciſione huius queſiti adduco textū
B in.l.ſequēs queſtio.ff.de leg.ij.†vbi licet in fideicommiſſo gñali
nõ veniat de ſui natura donatio ꝓpter nuptias:hoc verū niſi
teſtator cõtrariū diſpoſuerit:vt in.d.l.ſequēs qſtio.in fine.Sed
teſtator expreſſe diſpoſuit dictū caſtrū venire in fideicõmiſſo:ꝑ
ṗdicta:ideo inſolidū ptinet dicto Jacobo filio dicti teſtatoris.
¶ Ad ſeptimū qſitū ſi aliqd ius cõpetat dicto berliato in dicto
caſtro ⁊ aliis bõis dictorū guidonis ⁊ guillelmi vigore pactoꝝ
in ipſo ſeptimo qſito mētionatoꝝ:cū dicti guido ⁊ guillelmus
fratres ab humanis deceſſerint ſine liberis:⁊ videẗ qd nullum
ius cõpetat dicto berliato in dictis bonis in dictis pactis ⁊ do
natione cõprehēſis:licet ipſe berliatus fuerit filius berliati dñi
romaginaci. ¶ Primo reſpectu dicti caſtri cū ſit feudale ⁊ pro
ptérea nõ fuerit cõprehenſum in dictis pactis ⁊ donatione.vt
infra in octauo queſito late declarabo. ¶ Scd̃o q2 dictū caſtrū
⁊ alia bona in dictis pactis ⁊ donatiõe mētionata ſubiacebant
reſtitutioni fiende dicto Jacobo:vt.s.late declaraui in quinto
queſito.Jdeo in aliū nõ potuerūt irreuocabiliter alienari neqꝫ
trãſportari vt in aut.res q.C.cõis de leg.cū ſimi.Et per talia pa
cta qd vnus ſuccederet alteri nõ potuit dictū fideicõmiſſum in
terrūpi per ea q dicit Bart.in.l.qui rome.§.duo fratres.in.v.q.
ff.de verbo.oblig. ¶ †Tertio q2 dictū pactū de ſuccedēdo [a] vn'
alteri eſt a iure reprobatū l.l.licet.C.de pactis.licet aliquis vo
luerit dicere qd ſtipulatione valleẗ. ¶ Quarto qd dictus nota
rius q dicta pacta recepit:falſificauit notam in multis paſſibus
in eo qd ibi poſtea addidit qd quilibet dictorū duorū fratrum
cõtrahētiū ſibi retinuerūt ducentū florenos de quibus poſſent
teſtari:⁊ in multis aliis paſſib' declaratis in ꝓceſſu inquiſitio
nali cõtra dictū notariū formato in dicta curia parlamēti dal
phinatus:que curia parlamēti die.xxvij.ſeptēbris.1475.cau
ſentibus indiciis dicte falſitatis ordinauit dictū notarium ſub
iciendū fore torture:vt veritas dicte falſitatis ab ore ſuo erua
tur iuxta in ipſa cauſa inquiſitionali petita ꝑ pte fiſcali ꝓ dicti
Jacobi.ideo nõ eſt fides adhibēda inſtrõ inde ꝑ dictū notariū
ſupꝫ dicta falſa nota groſſato ⁊ dicto berliato expedita ꝑ ea q le
guntur ⁊ habenẗ ꝑ doc.in.l.ſi ex falſis inſtrũis.C.de trãſa.Et qd

a ¶ Pactū a de ſuccedē do.de mate ria hui' pa cti de ſucce dēdo vn' al teri vid ple ne ꝑ Jo.fer ra.in tit.for ma libelli i cauſa ſocie tatis ⁊ teſti gi.§.conſt. xxxj.in pri mo qſito.

plus eſt dictus berliatus producēdo dictū inſtrumentū in cu-ria parlamenti in dicta cauſa inquiſitionali ibi ſe de eo iuuare volēdo perdidit ius ſi qd in dictis bonis donatis habuiſſet iuxta ea que ſe.ꝛ no.per Bar.in.l.in fraudē.§.quotiēs.ff.de iure fiſci.ꝛ in.l.j.ꝛ ibi Bar.ff.de his que in teſt.delentur.

10 ¶†Ad octauū queſitū ſi dicte pactiones ꝛ donationes valuiſſent ꝛ fidem facerent an in eiſdem fuiſſet cōprehenſum dictum caſtrū briſolij et alia bona feudalia dictorum duorū fratrum paciſcentiū ad hoc rñdeo qd dicta bona feudalia in dicta mutua donatione non potuerunt de iure cōprehēdi:qꝛ per alienationē feudi cōmittitur ipſo iure feudum ꝛ reuertit ad dñm feudi: qñ fit talis alienatio ſine licētia dñi feudi vt in feudis de phibita alienatione feudi per fredericū.Etiam qꝛ talis mutua donatio inter dictos duos fratres facta ſapit potius vēditionē ꝙ donationē vt dicit Jo.fab.in.l.j.q.fi.C.de inoffi.dona.ſꝫ donatio ꝛ vēditio.ꝛ quilibet alius cōtractus alienationis ſit fieri prohibitus per dictā cōſtitutionē Frederici.Jmo nec poteſt tranſigi de re feudali ſm And.de yſernia.de ſucceſſione feudi agnatorū.in fi.Jdeo non eſt veriſimile qd dicti duo fratres paciſcentes voluerint cōprehēdere dicta bona feudalia in dictis pactis ꝛ donatiōe olm bonoꝝ volēdo ponere dicta eoꝝ bona feudalia in periculo perdēdi:qꝛ in generali cōceſſione non veniunt ea que quis veriſimiliter non eſſet cōceſſurus.vt legit ꝛ
11 no.in.l.j.C.que res pig.obli.poſ.†Jdem etiā in generali hypoteca non veniunt feudalia eadem ratione qua ſupra:qꝛ etiam feudalia ſunt prohibita hypotecari.vt in dicta conſtitutione frederici.Jdeo non comprehenduntur ſub generali hypoteca.vt expreſſe tenet Jo.ferrariē.in tit.forma libelli in hypotecaria.in gl.ſuper verbis ex memoratis cauſis.circa fi.ibi:cum res feudales etiam prohibeantur hypotecari ꝛc.Et alibi dicit Bal.quod dicta auten.res que.C.cōmunia de legatis non habet locum in re feudali.in ti.qualiter olim poterat feu.alienari.in.§.donare autem.vt res ſubiacentes reſtitutioni non poſſint alienari pro dote vel donatione propter nuptias.[a] Et non mirū ſi in donatione omnium bonorum non comprehendantur nomina debitorum niſi dicatur.ita dicit ꝛ tenet Bar. in.l.j.C.ſi aduerſus trāſac.ꝛ in.l.centurio.in.iij.queſtione principa.ff.de vulga.ꝛ Spe.in tit.de fruct.ꝛ intereſſe.§.j.verſic.ſed pone.ꝛ Pe.Ja.in ti.de actione ex teſtamento.

¶Jdem tenet Angelus de aretio in.l.ſi legatū.§.ſi quis bona.ff.ad treb.Nec etiā in legato generali continentur nomina debitorum.Jta ſummat Jmo.l.gayus ſeyus.ff.de lega.ij.

¶Et qd non veniant feudalia in gnali alienatione niſi dicatur eſt expeditum in.c.j.de capitaneo qui curiam vendidit ac intelligatur ꝛc.ꝛ in cap.in generali.ſi de feudo controuerſia fuerit.Et pro hoc facit etiam qꝛ licet ius patronatus eccle.nō poſſit alienari ſeparatim:per ſe tamen poteſt cum vniuerſitate:et tranſit cum vniuerſitate ſi dicatur inter partes aliter nō.ita dicit An.de yſernia.in.d.c.in generali.¶Et licet aliqui dicāt qd feudalia in aliquibus partibus ſunt redacta de conſuetudi-

[a] Propter nuptias.vide ſup hoc ſi res feudalis poſſit dari in dotem vel donationē p pt nuptias vide Andr. de yſer. in feu. in tit. de feudo guerdie. in x.col.

ne ad inſtar patrimonialiũ. vt Jo. fab. voluit. inſti. de rerũ diuiſione. in prin. ⁊ in auth. ingreſſi. C. de ſacroſan. eccle. ¶ Jſtud non obſtat dicto nobili Jacobo: quia illa pretenſa conſuetudo põt eſſe localis in loco originis Joan. fa. vel vbi ipſe degebat. Que

a ¶ Nõ dꝫ extẽdi. ſi feudalia ſint redacta ad inſtar patrimonialiuꝫ. vide in deci. plamen. q. liij.

a pretẽſa ꝯſuetudo nõ dꝫ extẽdi [a] ad hãc patriã Dalphinat⁹ nec ad alia diuerſa loca. vt plene p doctores i. l. de q̃b⁹. ff. de legib⁹. 1

12 ¶ † Et ſi dicatur qd etiã in hac patria Dalphina. de ꝯſuetudine mulieres ſuccedunt in feudalibus titulo vniuerſali pro herede cõtra naturã feudorũ. Jſtud etiã nõ obſtat qꝛ illa pretenſa 2
cõſuetudo licet habeat locũ in hac patria Dalphinat⁹ in modũ ſuccedẽdi titulo pro herede: qꝛ femine ſuccedunt parentib⁹ etiã in rebus feudalib⁹. Nõ tñ ſuccedũt mulieres nec ceteri in hac patria Dalphiñ. in rebus feudalib⁹ titulo particulari pro donato nec pro vẽdito ſine licẽtia dñi. Et ſi vaſalli aliter verſentur circa res feudales ꝙ a iure feudorũ ſit ordinatũ ⁊ ſtatutũ: res feudales cadũt in cõmiſſum: ⁊ ſuper hoc fuerunt dudum in curia parlamenti plures late ſnie maxime de hoc anno currente. M. cccclxxv. ⁊ die pen. menſis iulij: proxime lapſi contra roſerij de arbenco in fauorem fiſci dñi noſtri Dalphi. ad cauſam cuiuſdam prati feudalis dudum abergati per dñm quondam vriatici dicti roſerij contra diſpoſitionem. §. calidis. [b] in dicta conſtitutione frederici. Et in camera computorum Dalphinalium reperiũtur ſententie late ſuper cõmiſſo: ad cauſam caſtroꝝ ſcti Laurẽtij de ponte ⁊ moyſiaci: qꝛ emptor dictoꝝ caſtroꝝ circa. lxx. anni ſunt elapſi intrauerat poſſeſſionẽ dictorum locorũ ſine inueſtitura et conſenſu dñi noſtri tunc regis Dalphini. Et que ꝯſuetudo hui⁹ patrie Dalphi. i caſu de quo agiť attẽdi dꝫ qꝛ dictus ꝯtractus donatiõis ⁊ dictoꝝ pactoꝝ fuit factus in hac patria Dalphinat⁹ ⁊ ꝯſuetudo loci ꝯtractus in deciſorijs iudicij dꝫ attẽdi et nõ locus iudicij. vt plene p Cy. in. l. j. C. que ſit lõga ꝯſue. ⁊ no. Spe. in ti. de ſentẽtia. §. qualiter. verſi. dꝫ etiã fieri. ⁊ tetigi in deciſio. parlamẽ. q. cclxxij. 3

b ¶ §. calidis. de materia iſti⁹. §. calidus ſcripſi. ꝫ. conſi. cxcj. ⁊ cõſi. cxxij.

¶ Summarium.

1 Teſti ſingulari quantacunq̧ dignitate prefulgenti non creditur.

2 Reuocatio attentatoꝝ locũ non habet ſi appellationem iniuſtam eſſe cõſtet.

3 Principali ſubmoto cenſetur ſubmotum acceſſorium.

¶ Conſilium. ccxix.

Male ⁊ temerarie inſtat Joãnes de plaſtro temerarius appellans circa reuocationẽ quorũdam pretẽſoꝝ attẽtatoꝝ [c] coram vobis venerabili ⁊ egregio viro dño officiali metropolitani Viẽne cauſis et rõnibus ſubſcriptis. ¶ Primo qꝛ nõ ꝯſtat legitime de dictis pretẽſis attẽtatis. Et ſi ꝯſtaret quod dictus de plaſtro fuerit excõicatus ad inſtantiã dñi Guidonis pape appellati hoc nõ eſt ex cã hmõi appellatiõis: ſꝫ ex alia de cã put fuit ꝑpoſitũ in quadam cedula dcti domini Guidonis in cã producta. ¶ Quia ipſe de plaſtro tenetur in multis ⁊ diuerſis caſib⁹ annuis dicto dño Guidoni pape: vt eſt notũ pro q̃bus

c ¶ Attẽtatorũ. de materia attẽtatoꝝ l ꝑiudiciũ appellatiõis. vide ꝫ. ꝯſi. lxix. ⁊ ꝯſi. cxcviij.

ipſe de plaſtro qꝛ ruſtic⁹ ꝛ rebellis recuſat ſoluere eſt excōmunicatus ſi de ali-
qua excōicatiōe appareat. ¶ Et ſi ꝯſtat in hoc ꝓceſſu appellationis qḋ quidam
aſſert⁹ vicari⁹ curati ſancti Uincētii retulerit in dorſo quarūdā literarū citato
riarū de pretenſis attētatis. ¶ Nō eſt eidem aſſerto vicario curati credendum
cum ſe ingeſſerit ita referre abſq; mādato iudiciario:ſed ſolum ad requiſitio-
1 nem dicti de plaſtro:qꝛ qui ſe ingerit ſuſpectus eſt vt iuribus vulgatis. † Item
qꝛ eſt ſolus ideo nō probat ei⁹ falſa atteſtatio quia vnico teſti non creditur qua
cunq; dignitate prefulgeat:vt in.l.iuriſiurandi.in fi.C.de teſti.

2 ¶ † Scḋo qꝛ vt cōcludūt oēs doctores in iure ſcribētes vbi cōſtat appellationē
iniuſtā ꝛ temerariā non hꝫ locū vbi reuocationis attentatorū:vt ponit Inn.in
c.paſtoralis.ſuper verbo ſuſpēdatur.ibi:ſed ſi nō eſt dubiū ſed certum appella-
tionem iniuſtā exequant ſententiā iudices ꝛc.extra de offi.deleg.hoc idem etiā
no.ff.nil no.appel.pendēte.in gl.item ſi patenter appareat ꝛc.quā gl.ibi ſequit
Bar.idē etiā dicit ꝛ tenet Jo.mo.dicēs qḋ qñ eſt appellatū a diffinitiua qḋ exe-
cutio ſnīe nō reuocat per iudicē appellationis.qñ conſtat appellationē iniuſtā.
ita dicit ipſe Jo.mo.in.c.cupientes.§.pe.de elec.lib.vj.Sed conſtat vobis dño
officiali metropolitano Uiēne appellationē dicti de plaſtro fuiſſe ꝛ eſſe iniuſtā
qꝛ preceſſor veſter in officio hui⁹ curie metropolitane cognouit ꝛ iudicauit ap-
pellationē dicti de plaſtro fuiſſe iniuſtā cōfirmādo ſnīam dñi officialis Gratio-
nopolis primi iudicis. Nec obſtat ſi ipſe de plaſtro appellauerit ad curiam pri-
macie qꝛ nihilomin⁹ apparet appellationē dicti de plaſtro eſſe iniuſtam cū ſem
per pſumat pro ſnīa maxime in caſu iſto in quo ipſe dñs Guido obtinuit duas
ſnīas cōformes.ideo nō hꝫ locū via attētati vt voluīt doct.ſupra nominati.

3 ¶ † Tertio qꝛ dicta cauſa appellatiōis eſt diffinita ꝑ dicto dño Guidone:ideo
nō eſt amplius querendū de pretēſis attētatis maxime corā vobis in hac curia
qꝛ ſublato principali ſubmotū eſſe cenſet eius acceſſoriū in.c.cū principalis.de
reg.iur.lib.vj.cum ſi.Et pronūciando dñs preceſſor veſter male appellatū ꝛ be-
ne iudicatū ſatis videt iudicaſſe nulla attētata fore reuocanda:qꝛ conceſſo an-
tecedēti ꝯſis acceſſoriū ꝛ oē id qḋ ſequit ex añcedēti cēſet ꝯceſſum.l.illud.ff.de
acti.heredi.ꝛ.l.oīno.ff.de ſpō.ꝛ no.doc.in.l.qui totā.in fi.ff.de acquir.here.

¶ Quarto qꝛ per diffinitionē dicte cauſe principalis appellatiōis in vtilitatē
dicti dñi Guidonis eſtis functus officio veſtro:ꝛ nec vos imo nec etiā dñs pre
ceſſor veſter ſi adhuc in officio exiſteret poſſet ꝓnūciare ſuꝑ dictis pretēſis attē
tatis maxime poſt dictā ſnīaꝫ.Et ſi vos egregie dñe officialis ſuper illis pretē-
ſis attētatis pronūciaretis ſnīa veſtra eſſet nulla defectu iuriſdictionis:qꝛ fun-
ctus eſtis officio iudicādi etiā in caſu de quo agit.iuxta ea que leg.ꝛ no.in.l.iu
dex.ff.de re iudi. ¶ Et lꝫ ſit finitū officiū dñi veſtri predeceſſoris attñ de preſen
ti fungimini vice dicti dñi veſtri preceſſoris:ꝛ geſta per eū continuāt in veſtrā
perſonā iuxta ea q̄ leg.ꝛ no.in.l.mortuo.ff.de iudi.ꝛ ſicut ipſe fuit functus offi-
cio proferēdo dictā ſnīam ꝛ vos ſimiliter:qꝛ vnū ꝛ idē eſt iudiciū ꝛ idē tribunal
ideo vlteri⁹ vos intromittere nō poteſtis de depēdētiis vel cōnexis dicte ſnīe
iam late.iuxta ea que leg.ꝛ no.in.d.l.iudex. ¶ Quinto qꝛ preceſſor veſter iudex
dicte cauſe appellatiōis ꝓnūciando ſuꝑ principali negocio appellatiōis decla-
rādo male appellatū ꝛ bene iudicatū videt pronunciaſſe attētata nō fore reuo-
cāda ad ea qḋ ſuꝑ illis vlteri⁹ ꝓcedi nō pōt ꝑ ea q̄ leg.ꝛ no.i.l.terminato.C.de
fructi.ꝛ litiū expenſis.vbi iudex ſentētiando ſuꝑ principali tacito de expēſ.vel
fructibus ꝛ intereſſe vꝫ ſuꝑ illis ꝓnūciaſſe ꝛ tacite illa remiſiſſe ita qḋ amplius
peti nō pñt vt ibi ter.ꝛ doc. ¶ Sexto qꝛ ſi ꝑmiſſa ceſſarēt prout nō ceſſant:vos
dñe officialis nō eſtis iudex ꝯpetēs in hac materia pretēſor. attētator.:qꝛ dñs
preceſſor veſter deferēdo appellatiōi dicti de plaſtro a ſe abdicauit et ſimiliter

q vobis in cuius locũ ſucceditis oẽm iuriſdictionẽ. vt dicit gloſ in.c.nõ ſolũ.ſuper verbo niſi iudex.de appel.lib.vj. Ideo debẽ. dictus dominus Guido a veſtro examine relaxari ꝛ licentiari ꝛ dictus de plaſtro in expẽſis dicti dñi guidonis coꝛam vobis factis ad cauſam dictoꝝ pretẽſoꝝ condẽnari:qꝛ ſi ipſe de plaſtro ius habuiſſet proſequẽdi dicta pretẽſa attẽtata debuiſſet proſecutus fuiſſe corã dño iudice pꝛimatie corã quo cauſa apppellationis ſuper negocio pꝛincipali dicitur ventilari.

¶ Summarium.

1 Excõmunicatus repellitur de iure ciuili in foꝛo tempoꝛali.
2 Actoꝛ inuitus excommunicatus a iudicio eſt repellendus.
3 Exceptionem excommunicationis quis admittere debeat.

¶ Conſilium.ccxx.

IOannes de plaſtro mandamenti curuilſonis impetrando a vobis venerabili et egregio dño officiali Grationopolis literas per quas citatus eſt egregius dñs Guido pape exhibiturus quaſdam literas excommunicatoꝛias per dictũ dñm Guidonẽ vt pretendit ipſe de plaſtro cõtra ipſum de plaſtro impetratas:ꝛ viſurꝰ reuocationẽ ipſarũ dicitur ipſe de plaſtro actoꝛ ꝛ vicẽ actoꝛis obtinere:vt dicit ꝛ tenet Barto.in.l.de pupillo.§.ſi procuratoꝛ.lo.ij.ff.de no.ope.nun.idem etiam tenet Ant.de bu.in.c.cũ inter.de exceptionibus.in.iij.col.ibi:ex hoc deciditur ꝛc. Idẽ etiã tenent Hoſt.Spe.ꝛ Jo.an.vt ibi refert dictus do.Anto.de Butr.ideo cum dictus de plaſtro ſit notoꝛie et publice excommunicatus vt conſtat litera excommunicatoꝛia que iudicialiter pꝛoducitur non debet ipſe de plaſtro quia excommunicatus audiri ad petita per eum in hac cauſa ſed repelli debet ab huiuſmodi iudicio.iuxta.c.decernimus.de ſentẽ.
1 excom.lib.vj.cum ſimi.†quia etiam de iure ciuili in foꝛo tempoꝛali excommunicatus repellitur vt dicunt Cy.ꝛ doc.in.l.placet. C.de ſacroſan.eccle.

¶ Et obſtante dicta excommunicatione nõ potuit etiam ipſe de plaſtro iuridice dictas literas citatoꝛias a vobis ꝫ dictum dñm Guidonem impetrare iuxta.c.j.de reſcrip.lib.vj. Quia ſibi obſtat exceptio de alia excommunicatione ſupꝛa pꝛoducta:vt ibi apperit tex.in.d.c.j.de reſcri.faciunt etiam ea que leg.ꝛ not.in.c.per tuas.de ſenten.excommu.

¶ Nec poteſt ipſe de plaſtro ſe pretẽdere actoꝛẽ inuitũ:qꝛ hoc non eſt verũ qđ ſit actoꝛ inuitus in caſu de quo hic agitur:ſed eſt voluntarius ꝛ temerarius actoꝛ.ideo ex hoc non poſſet releua-
2 ri.†Etiam quia actoꝛ inuitus excõicatus repellitur a iudicio et non debet audiri:vt videmus in reo excõicato qui non põt op-
a ponere cõpenſationẽ [a] contra actoꝛẽ vt tenet Bar.poſt Oldr.ꝛ Jaco.de are.in.l.amplius non peti.ff.rem ratã haberi.idem tenet Albe.de roſa.in.l.cum alter.ff.de compenſa.

a ¶ Cõpenſationem.ſi excõmunicatꝰ poſſit opponere compẽſationem vide etiam in ſin gn.meis.f.cexliiij.Hoſ.

¶ Et tñ videtur actoꝛ inuitus:quia iudicium confertur in inuitum.l.inter ſtipulantem.§.ſi ſtichum.ff.de verb.obli.ꝛ nihilominus audiri non dꝫ reus excõicatus opponẽdo cõpẽſationem vt cõcludũt dicti doctoꝛes. ¶ Et idẽ eſt etiã in reconuẽtione:quia

reus excōicatus non pōt actorē reconuenire;vt ꝓbatur in.c.cū inter priorez.de exceptionibus:qꝛ licet ſit licitū excōicato excipere ꝛ ſe defendere ꝛ appellare: qꝛ appellatio dꝛ defenſio vt in.d.c.cū inter.Tamē nō eſt excōmunicato ꝑmiſ
5 ſum recōuenire vel cōpenſare;vt ibi tex.cū gl.¶ †Et nō ſolū iudices ordinarij debent exceptionē excōmunicationis admittere imo etiam merus executor ſi in executione ſentētie corā eo opponat cōtra petentē executionē ſentētie exceptio excōicationis:vt ꝓbat in.c.pia.in fin.de excep.lib.vj.ꝛ ibi no.Joan.mona. ¶Jdeo comparendo corā vobis dño officiali prouidus Joannes de achardis procuratorio nomine dicti domini guidonis citati petit dictū de plaſtro excōmunicatū repelli ꝛ petita per eū fieri nō debere ꝓnunciari ꝑ vos dñm officialē ꝛ dictū dñm guidonē licētiari a pñti examine cū reportatiōe expēſarū in quib⁹ petit dictū de plaſtro cōdēnari:ꝛ alꝰ ſibi debitā iuſtitiā miniſtrari ꝛ iurm calūnie in hac cā preſtari officium veſtrum in premiſſis ꝛ aliꝭs oportu.implorando.

¶Summarium.

1 Clericus cōiugatus cū vnica virgine ea mortua gaudet ꝑuilegio clericali.
2 Clericus corā iudice ſeculari non poteſt conueniri.
3 Clerici non ligantur ſtatuto laicorum.
4 Exceptio incompetentie opponi poteſt quandoqꝫ nō obſtante ſtatuto omnem exceptionem nullitatis tollente.
5 Peccatum committit qui contra legem facit.
6 Conſuetudines ꝛ ſtatuta loci debēt attendi.
7 Extenſio fieri non debet in odioſis.

¶Conſilium.ccxxj.

Spectabiles dñi mei hui⁹ venerabilis curie ꝑlamēti ſi placet attēdere dignemini ad ſequētia circa diffinitionē ꝓceſſ⁹ appellatiōis nobilis Georgij regrini ciuis auinionēſis appellātis ex vna pte. Et nobilis Joānes ſextoris appellati ex altera.Qꝛ oib⁹ recte pēſatis apparet ex actis ꝑ dñz iudicē appellationū male fuiſſe ꝓceſſum ꝛ iudicatū cauſis ꝛ rōnib⁹ ſubſcriptis.¶Primo qꝛ ꝓceſſus cabeoli q̄ vr̄ inchoat⁹.M.cccclx.fuit nullit̄ agitat⁹ a ꝑncipio ipi⁹ ꝓceſſus cabeoli vcz a fo.cxxj.vbi inchoat ipē ꝓceſſus cabeoli vſqꝫ fo.ccxlij.in fo.q̄ ꝓceſſus medio tpe nulliter agitat⁹ cōtinet.xcij.folia:qꝛ chābonis qui occupauit cām ꝓ dicto georgio i dicta curia cabeoli in dictis.xcij.folijs nō erat ꝓcurator:nec fuit donec.M.cccclxvij.die.xxj.mēſis februarij:vt pꝫ in ꝓceſſu.fo.clxxvj.Et q̄ agitata ꝛ facta illo medio tpe vcz impetratio cōpulſoriarum dicti ſextoris:ꝛ ꝓductio ipſarum compulſoriarum:ꝛ pretenſa iuſtificatio ipſarum:et alia ibi medio tempore geſta vitio nullitatis ſubiacent iuxta.l.licet.C.de procura.cū ſi.Jdeo ex hoc ꝑmo capite male iudicauerūt dñi iudices a quib⁹.Et ſignanter dñs index appellationū terti⁹ iudex qui debuiſſet reparauiſſe errores aliorū iudicū. ¶Plus dici ꝛ ꝓnunciari debet qꝺ dict⁹ ꝓceſſus cabeoli fuit falſe fabricat⁹:qꝛ ipē ꝓceſſ⁹ legit̄ fuiſſe inchoat⁹ i curia cabeoli de āno dñi.M.cccclx.ꝛ die.xxvij. februarij:vt pꝫ i ꝓceſſu cabeoli.fo.clxj.Attū dicte litere cōpulſorie dicti ſextoris inſerte in ipō ꝓceſſu ꝓducte fo.clxvij.q̄ legunt̄ ꝓducte die ꝑma inchoatiōis ꝓceſſus cabeoli nōdū erāt facte nec ꝯceſſe nec fuerūt de ſex annis poſt:qꝛ ſolū fuerūt ꝯceſſe ipſe ꝯpulſorie ſolū.M.cccclxvj.vt colligit̄ ex lectura ipſarū ꝯpulſoriarū inſertaꝝ fo.clxvij.Jꝺ falſe deſcribit̄ i actis cabeoli qꝺ dicte litere ꝯpulſorie die ꝑma inchationis ꝓceſſus cabeoli fuerint ꝓducte. Cū nōdū eſſent cōceſſe:ſꝫ ꝑ ſex annos poſt iſto vitio nullitatis ſubiacēt ſnīe late ꝑ iudices a q̄b⁹: qꝛ ſup falſis actis repit̄ iudicatū.iuxta.l.j.ꝛ.ij.C.ſi ex fal.inſtru.vel teſti.iudi.fu.ꝛ l.diu⁹.ff.de re iu.ꝛ.c.cū venerabilis.extra de excep.ꝛ no.i.c.ad falſa.de crimine

falſi.Et ipſe ſextoris vtendo dictis falſis actis dici et pronunciari dʒ ius ſi qd habebat in centū ſcutis. in dictis cōpulſorū petitis pdidiſſe.iuxta ea que legūtur ꝛ notantur in.l.in fraudem.§.quoties.ꝛ ibi Bar.ff.de iure fiſ.ꝛ idē Bar.in.l.j.ff.de his ꝗ in teſta.delent.¶ Uel ſi quiſpiam dicere vellet qd per pmiſſa acta cabeoli nō debēt cenſeri falſificata ſaltim dici deberet ꝛ iudicari illa acta cōtinere repugnantiā:qꝛ nō poſſunt dici dicte litere cōpulſorie fuiſſe producte in prima dieta proceſſus cabeoli:lʒ ibi contrariū ſcribatur.Cū nōdum eſſent conceſſe neqꝫ ſcripte:ſed per ſex annos poſt inchoationē pceſſus cabeoli:vt ſupra declaraui.Quia repugnātia cauſante dicta acta cabeoli ꝛ dicte litere cōpulſorie:et inde ſecuta vitio nullitatis ſubiacēt.iuxta.l.vbi repugnātia.ff.de reg.iur.

¶ Ex alio etiā capite dicta acta cabeoli et alia acta inde ſecuta in curia ſancti marcellini:ꝛ in curia appellationū totius dalphinatus vitio nullitatis ſubiacent:qꝛ licet dictus Georgius fuit ſemel vxoratus:eius tñ vxor deceſſit ab humanis:ꝛ erat mortua tpe date dictarū literarū ꝯpulſoriarū vcʒ.M.cccclxvj.vt deponunt teſtes dicti ſextoris examinati ex commiſſione domini iudicis appellationum.fo.ccclxxxij.Et cum ipſe Georgius eſſet clericus ſolutus prime tonſure:vt conſtat litera ſui priuilegij producta.fo.cccciij.omnia expleta cōtra eū facta in dictis tribus curijs cabeoli:ſancti marcellini:ꝛ appellationum totius dalphinatus vitio ſubiacent nullitatis.

1 ¶ †Quia clericus coniugatus cum vnica virgine mortua vxore gaudet priuilegio clericali.etiam in ciuilibus cauſis vt ponit genʒelinus.in.c.vnico.§.in ceteris.in.iij.q.de clericis cōiugatis.lib.vj.qui allegat Jo.an.ꝛ doct.ita tenere reddens rationem:quia dictū.c.vnicum.qd priuilegiat clericos cōiugatos ſolum loquitur quando ambo coniuges viuunt:vnde mortua vxore amplius nō dicitur coniugatus:ſed dicitur ſolutꝰ:ideo gaudere debet omni priuilegio clericali:vt in.c.nullus iudicum.de foro compe.facit quod voluit Jo.an.in rubrica.de clericis cōiugatis.in antiquis.vbi dicit qd mortua vxore clericus poteſt pmoueri ad ſacros ordines:quia caracter impreſſus remanet:vt ibi dicit Jo.an.Et que exceptio declinatoria fori fuit oppoſita in dicta curia cabeoli in cedula dicti Georgij inſerta.fo.ccxlj.

2 ¶ †Qꝛ veritas ꝛ determinatio vtriuſqꝫ iuris canonici ꝛ ciuilis ſe hʒ qd clericus cōueniri nō pōt corā iudice ſeculari:nec pōt clericus etiā prime tōſure ſe ſubmittere curie tpali:nec priuilegio clericali quomiſmodo expreſſe nec tacite pōt ſuo priuilegio clericali renūciare:cū tale priuilegiū fuerit cōceſſum nō ſolū in fauorē clerici renūciātis:imo etiā in fauorē totiꝰ cleri:vt hec legunt ꝛ no.in.c.ſignificaſti.ꝛ in.c.ſi diligēti.extra de fo.cōpe.Etiā iure ciuili.p aut.ſtatuimus.C.de epiſcopis ꝛ cle.vbi dicit tex.qd etiā in cā ciuili nullus pſumat trahere clericū ad iudicem ſecularē:quod ſi fecerit a ſuo iudice cadat:ꝛ iudicatū non teneat vt ibi dicit tex.Et vltra talis trahēs clericū ad forū ſeculare.ꝛ iudex qui non remittit clericum iudici ſuo eccleſiaſtico ſed retinet ſibi cognitionē cauſe vſurpans iuriſdictionem eccleſiaſticā incurrit ſententiam excommunicationis ipſo facto:a qua non poteſt abſolui niſi ſatiſfaciat parti leſe ꝛ iudici eccleſiaſtico cuius iuriſdictio eſt vſurpata:ita dicit et determinat expreſſe papa in.c.pen.de immu.eccle.lib.vj.Jdeo caueant dicti tres primi iudices qui in hac cā cōtra dictū Georgium clericum ſolutū iudicauerunt de eorū conſcientijs.

¶ Nec obſtat ad premiſſa pretēſus ſtilus curie cabeoli.Primo quia de illo pretēſo ſtilo non conſtat in toto iſto proceſſu qui tamen pretenſus ſtilus debeat iuſtificari ſi quis eſſet cum ſit exorbitans a iure communi:ꝛ conſiſtat in facto.et illa que in facto conſiſtunt non preſumuntur niſi de ipſis conſtet vt ſunt iura

3 in aperto.†Tum quia ille pretenſus ſtilus ſiue pretenſum ſtatutum dicte cu

rie cabeoli non ligat clericos in auſ.caſſa.C.de ſacroſan.eccle.ꝛ in.c.que in ec‑
cleſiarum.ꝛ in.c.eccleſia ſancte marie.extra de conſti.ꝛ per Inno.in.c.poſtula‑
ſti ſententiam.circa ſi.de fo.cõpe.Et facit tex.in.c.j.de iureiur.lib.vj.vbi cõſue
tudo vel ſtatutum ſpeciale nõ ligat clericos.Sic ergo pretenſum ſtatutũ ſpe‑
ciale dicte curie cabeoli etiam ſi de eo conſtaret nõ ligat clericos qꝛ etiam ſta
tutum vel ſtilus generaliter loquens recipit interpretationem a iure commu‑
ni.per tex.cum glo.ſuper verbo legitimã.in.l.j.in princi.ff.de no.ope.nũtia.et
ibi etiã no.Ange.de are.¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ ſm dictũ pretenſum ſtilum
dicte curie nõ admittunt niſi tres exceptiones:quia ꝛ ſi de illo conſtaret prout
non conſtat in toto proceſſu:ille pretẽſus ſtilus nõ precluderet illã exceptionẽ
incõpetentie iudicis per dictum georgium clericum ſolutum in dicta cabeoli
oppoſitã:quia ille pretẽſus ſtilus poſſet ſolũ cõprehẽdere exceptiões cõcernẽ‑
tes materiam cõtentã in inſtrumento:ita notat in.l.ita pudor.C.de adulte.et
4 per Cy.Jaco.de bu.ꝛ Bal.in.l.gñaliter.C.de nõ nu.pecu.¶ †Imo ſi per ſtatu‑
tũ tollatur oĩs exceptio nullitatis:nihilominus poterit opponi exceptio incõ‑
petentie:videlicet ꝙ ſententia fuerit lata a nõ ſuo iudice per glo.in cle.vnica.
de ſequeſtra.poſſeſ.ꝛ fruc.Imo nec poſſet papa declarare ꝙ ille ſtilus compre‑
henderet clericus:quia priuilegiũ clericale eſt de iure diuino:vt dicit dñs Pa
normitanus in.c.literas.de reſti.ſpo.ꝛ in.c.propoſuit.de conceſ.preben.
¶ Ex quibus propterea concludit ꝛ euidenter apparet dictos proceſſus fuiſ‑
ſe contra dictum Georgium nulliter factos ꝛ ꝓpterea nullum effectum ſortiri
debere:dictaſq; ſententias per dictos a quibus prolatas:reuocandas ꝛ annul‑
lãdas:quia quod nullum eſt:nullum debet producere effectum:vt iura ſunt in
aperto.Et que nullitates nõ trãſiuerũt in rem iudicatã vt eſt in iure notoriuꝫ.
¶ Propterea veniendo ad negotium principale cõſtat dictam obligationem
ducẽtorũ ꝛ quinquaginta ſcutorum auri pro quibus dict⁹ Georgi⁹ ſe obliga‑
uit dicto ſextoris ex cauſa pretenſi mutui de quibus agit fuiſſe indebite facta:
cũ ipſe georgi⁹ ꝓbauerit ſe eſſe filiũ familias tẽpore dicte obligatiõis vt depo
nunt teſtes dicti georgij quorum atteſtationes fuerunt inſerte.ſo.cccxxiiij.Iõ
iuuatur ipſe georgius etiam poſt mortem patris macedoniano et denegatur
actio.de ſextoris volenti agere ad ſolutionem dicti mutui.Ita dicit text.inſtit.
quod cum eo qui in alie.po.eſt.ibi ꝛ qui crediderit denegatur actio ꝛc.et pro‑
batur in.l.j.ff.ad macedo.Et non mirandum ſi dictus dominus noſter papa
pius in dicto ſuo reſcripto prohibuerit ɔtractus mutui fieri per filioſfamilias
qꝛ imo ante mortẽ chriſti ſenatores Romani inſtituerant contractus fieri ſub
dicta rubrica.ff.ad ſenatuſconſultum macedo.Et conſequẽter imperator xp̃ia‑
niſſimus in dicto titu.inſti.quod cum eo.Ideo conueniens eſt illas leges ſer‑
nare Aliter iudex contrarium faciens litem ſuã faceret ꝛ in penas iuris inci‑
5 deret.†Et iõ ꝑcauẽdũ etiã qꝛ q̃ facit cõtra legẽ cõmittit peccatũ:qꝛ q̃ nõ obedie
rit principi morte moriat.de maio.ꝛ obe.in.c.j.¶ Et nõ potuit ipſe georgius fi
liuſſamilias dictũ bñficiũ macedoniani etiã cũ iuramento renuntiare:qꝛ illud
bñficiũ macedoniani eſt cõceſſum ꝛ introductũ ab imperatorib⁹ ꝛ ei⁹ ſenatuſ‑
cõſultũ in odiũ mutuãtiũ pecunias filijſfamilias.Iõ renũtiari nõ põt.Nec va‑
let iuramẽtã.ita dicit ꝛ firmat Bart.vbi plene tractat materiã iuramẽti in.l.q̃
ꝓ eo.ff.de fideiuſſo.quẽ ibi ſequit raphael cuman⁹.Idẽ etiã tꝫ ben.de bouen‑
co in aut.ſacra.puberũ.C.ſi aduerſus vẽdi.in ſua repetitiõe.Idem etiam tenet
Io.fab.in dicto.§.penulti.inſti.qđ cũ eo.Maxime qꝛ dictus ſextoris originalis
ter actor nõ ꝓbauit dictũ georgiũ ſe gerere tp̃e cõtractus ꝓ patrefamilias ꝛ p
tali haberi.Et licet aliqui teſtes dicti ſextoris deponãt ꝙ dict⁹ georgi⁹ mora‑
tus fuerit aliquo tempore ſeorſum a patre:hoc fuit quia vxor dicti georgij in‑

ferebat rixas patri dicti georgij. Et ipſe pater prouidebat dicto georgio eius filio de victualib⁹ ⁊ ſue familie in alia domo: vt dicūt aliqui teſtes dicti ſextorijs. Ideo non obſtat dicto georgio. l. iij. ff. ad macedo. Et quam exceptionē macedoniani propterea oppoſuit dict⁹ georgius: Et fuit admiſſus ad illam probādū. ⁊ eius articulus illā exceptionē continētes per dictū dominū iudicem appellationis. Et fuit deputatus cōmiſſarius ad ipſos teſtes examinandū Joannes cabodi eius grapharius qui ipſos teſtes examinauit.

¶ Eſt etiā attendendū q̄ non ſolū iure communi imo etiam ex edicto ⁊ ſtatuto facta in auinione per dominū cardinalem de fuxo tunc legatū de latere quod facere potuit ipſe dominus legat⁹ vt in. c. fi. de offi. legati. cōfirmatū per dominū noſtrū papā: dictus cōtractus fuit prohibitus fieri ⁊ improbatus et annullatus. Cū adiectione q̄ nō detur actio ex tali cōtractu aſſerti mutui. qđ ſtatutum dñi cardinalis eſt inſertū in proceſſu. fo. ccccvj. quod fuit publicatuȝ voce preconia vt patet in proceſſu. fo. ccx. Quod ſtatutū inde fuit confirmatum per papā pium vt cōſtat in proceſſu. fo. ccccxj. verſo. Et qđ ſtatutum eſt etiam ſeruādum quo ad dictū ſextoris originaliter actorē: q̄ꝛ ille pretenſus cōtractus de quo agit fuit celebratus in auinione. Ideo eſt ſeruādus in hoc iudicio † q̄ꝛ cōſuetudines ⁊ ſtatuta loci cōtractus attendi debent in deciſorijs ⁊ nō locus vbi iudiciū agitur vt dicit Cy. in. l. j. C. que ſit longa conſue. ⁊ no. per Spe. in tit. de ſen. §. qualiter. verſi. debet etiā fieri. ¶ Sic etiam debet attendi cōſuetudo loci cōtractus ⁊ non cōſuetudo loci vbi ſolutio eſt fienda in. l. ſi fundus. ff. de euic.

¶ Attendatis etiam dñi mei q̄ de hac materia fuit litigatum in auinione inter dictū Joannē ſextoris actorem originarium ⁊ georgium tegrini tenni ſup annullatiōe ⁊ reuocatione dicti contract⁹ de quo in hac materia agitur. Et dictis partibus auditis fuit dictus cōtract⁹ annullat⁹ ⁊ reuocatus per ſentētiaȝ diffinitiuā per dñm officialem auinioneñ. latā vt cōſtat proceſſu ⁊ ſententia in hoc proceſſu productis ⁊ inſertis. fo. ccccxxij. q̄ proceſſus ⁊ ſentētia idē lata durāt vſq̄ fo. ccccxlj. Et q̄ pceſſus fuit trāſmiſſus p dñm officialē auiniōis mādato dicti dñi iudicis appellationū. In qua ſententia fuit etiā ordinatū dictū inſtrumentum cum nota eiuſdē cācellandū fore. Eos cancellādo ipſe dñs officialis tenore dicte ſue ſentētie. ¶ Que cācellatura ſic fieri ordinata per ſentētiaȝ habuit tollere diſpoſitionē ⁊ effectū dicti inſtrumēti per. l. ſi preſes. in verſi. ſi circunduxit. i. cācellauerit dicit Bart. C. quomodo ⁊ quando iudex.

¶ Et licet dict⁹ ſextoris a dicta ſententia pretendatur appellaſſe ad officialeȝ arelateñ. vt cōſtat in hoc proceſſu. fo. ccccl. ibi ſunt multi defectus ex parte dicti ſextoris: q̄ꝛ corā domino officiali arelateñ. nō pduxit ei⁹ p̄tenſam appellationē niſi verbo. Itē quia nō cōſtat de poteſtate illi⁹ qui dicit dictā appellationē introduxiſſe corā dicto officiali. Tū q̄ꝛ illa appellatio eſt deſerta nō ſolū lapſu primi ⁊ ſcđi fataliū imo lapſu ſex annorū proxime lapſorū ⁊ vltra: quo tempore dictus ſextoris dictā eius appellationē nō fuit proſecut⁹. Ideo ſententia dñi officialis auinionis remanet rata et firma iux. auc. ei qui. C. de tempo. appel. cum ſi. Et dicit Inno. in. c. ex ratione. de appella. q̄ quando appellatio eſt deſerta q̄ iudex a quo poteſt eius ſententiam exequi licet non fuerit ſuper deſertione pronunciatum per iudicem cauſe appellationis.

¶ Ideo iudices prime ſcđe ⁊ tertie inſtātiarū debuerūt admittere exceptiōes dicti georgij coram eis oppoſitas videlicet macedoniani renunciationiſq̄ et annullationis dicti inſtrumenti. cū etiā vigore dicti ſtatuti auinioneñ. ex tali cōtractu non fuerit nata actio cauſante dicta inualiditate cōtract⁹. ¶ Scđo q̄ꝛ ⁊ ſi de ipſo pretēſo ſtilo cabroli cōſtaret ex eo nō fuit ſublata exceptio nullitatis ⁊ inualiditatis dicti cōtractus oppoſita cōtra dictum inſtrumentum iuxta

ea que dicit Bar.in.l.diuus.ff.de teſta.mili.Idem tenet Jo.an.in.d.clemen.ſ.
de sequeſt.poſ.⁊ fruc.⁊ Bar.in.l.j.§.j.ff.qd vi aut clā.vt refert ⁊ tenet Jo.fer.in
ti.forma ſnie diffinitiue.in.iij.col.ibi:nec intelligit̃ ꝑ ſtatutū nullitas eſſe remo
7 ta ⁊c.† qꝛ in odioſis nō fit extēſio:ſed interꝑtatio vt ius cōe ledat̃:ſed ad ius cō
mune reducatur per ea q̄ leg.⁊ no.in.Lex facto.ff.de vulga.⁊ debēt odia reſtrin
gi ⁊ nō trahi ad ꝯham etiam in caſu vbi eſt eadem ratio iuxta.l.qd nō ratione.
ff.de legib⁹.⁊ ibi per glo.in aut.quas actiones.de ſacroſan.eccle.pro quo.l.ꝑci
pimus.in fi.C.de appel.¶ Etiā quia ſublata appellatione ex conuentione par
tium nō eſt ſublata nullitas quin pars renuncians appellationi poſſit ſenten
tiam de nullitate impugnare.⁊ dicit ⁊ tenet Ang.de are.in.l.j.§.j.ff. a quib⁹ ap
pella.nō licet.⁊ Saly.in.l.cū antiquioribus.in fi.C.de tempo.appel.⁊ Barto.in
l.diuus.ff.de mili.teſtamento.¶ Eſt etiā attendēdum qd in ſimili materia alꝰ
in hac curia parlamenti reſpectu ſtatuti ſancti marcellini in quo nō admittun
tur ꝯ inſtrumentū niſi tres exceptiones:fuit declaratū illum ſtilum nō habere
locū in caſu in quo ex inſtrumento nō oritur obligatio ⁊ actio:vt patet in deci
ſionib⁹ dicte curie parlamenti.q.xv.ſed ex inſtrumento per dictū ſextoris ꝓdu
cto apparet ipſum inſtr̃m non eſſe obligatorium nec ex eo oriri actionem vigo
re dicti ſtatuti auinioñ.per papam cōfirmati etiam vigore dicte ſentētie late ꝑ
officialem auinionenſem vt ſupra ſatis declaraui:igitur dicendum eſt per di
ctos iudices a quibus extitit appellatum male interlocutum et ſententiatum
fuiſſe.¶ Alia etiā ratione quia licet ꝑ ſtatutū curie re⁹ ſit deſtitut⁹ omni exce
ptione ſi tamen ipſi reo competat de iure aliqua exceptio admiſſibilis ſubue
nitur ipſi reo per implorationē officij iudicis:vt eſt caſus notabilis per docto
res allegatus in.l.plane ibi.⁊ ad ipſum officiū iudicis continebitur ⁊c.ff.de pe
ti.here.⁊ in.l.fi.in fi.eo.ti.⁊ in.l.iij.ibi.vel officio iudicis ⁊c.Sed dicto georgio
reo competit de iure exceptio macedoniani ⁊ annullationis ⁊ inualiditatis di
cti inſtrumenti aſſerti obligatorij vt ſupra late fuit declaratum.Igitur eidem
georgio reo eſt ſubueniendū officio iudicis vt nō ſoluat in dicto inſtrumēto cō
tentam.Et quid officiū iudicis dictus georgius in diuerſis paſſibus trium in
ſtantiarū implorauit et impartiri ſibi poſtulauit ad effectū abſolutionis peti
tionis dicti ſextoris obtinende.¶ Et de nouo iterato implorauit in hac quar
ta inſtātia.in.xxiij.xxxiiij.articulorum ⁊ in concluſione libelli ſui appellatorij
inſerti in proceſſu.fo.xxv.¶ Nec poteſt excuſari ſententia lata ſuper principa
li per dñm iudicem appellationū a vitio iniquitatis qui inſecutus eſt preten
ſum ſtilum cabeoli vigore literarum dominicalium per dictum ſextoris impe
tratarum a domino gubernatore inſertarum in proceſſu.fo.ccccIxxj.et fol.ſeq.
cauſis ſubſcriptis.¶ Primo quia nō cōſtito dicto dño iudici de ꝑtenſo ſtilo cu
rie Cabeoli.¶ Scdo qꝛ ipſe ſextoris tacuit de falſitate actoris cabeoli:vt ſupra
plene circa prin.fuit declaratū.Etiā tacuit qd proceſſus cabeoli fuerit nulliter
factus defectu chābonis q̄ nō habuit ꝑtātem vt ſupra in principio declaraui.
Jō non pōt dici cā fuiſſe inchoata.in dicta curia cabeoli prout ipſe ſextoris ex
preſſit dño gubernatori.¶ Tū etiā qꝛ tacuit ipſe ſextoris de dicto ſtatuto aui
nionis per dñm nr̃m papam cōfirmato.Et qd ei⁹ inſtr̃m ad vires cabeoli cōfe
ctum eſſet annullatū ⁊ reuocatū prout fuit.Et qd ex eo nulla actio eidem ſexto
ris cōpetebat ꝓut ſupra plene fuit declaratū:qꝛ ſi ꝓmiſſa expreſſiſſet dño gu
bernatori dictū reſcriptū veriſimiliter nō obtinuiſſet:iō ex eo nulla iuriſditio
neq; poteſtas fuit attributa dicto dño iudici appellationū:ideo male iudica
uit nō admittēdo dictas exceptiones de iure dicto georgio cōpetētes.Etiā qꝛ
non fuit licitum dicto ſextoris lite pendente principi ſupplicare vt in iure eſt
notoriū.in.l.ij.C.vt lite pēden.in prin.ideo dicta ſnia lata ſup negocio princi

pali per dictum dominum iudicem appellationum vigore dicti reſcripti ſub.e
pticu vitio nullitatis ſubiacet no. Panor. in.c.conſtitutus.de reſcript.in fi.
¶ Eſt etiam aduertendū domini mei qd hec venerabilis curia parlamenti d.l
pri.fo.xxj.admiſit dictum georgium ad proſequendum ſuam appellatione
in curia parlamenti interpoſitam a ſententia dicti domini iudicis appellatio-
num non obſtante lapſu temporis fuit releuatus ipſe georgius appellans:lu-
cet non videretur neceſſe cum ſententia dicti domini iudicis appellationū cō-
tineat apertam iniquitatem per ſupra declarata ſuper negocio principali la-
ta. Ideo non poterant dicti tranſiuiſſe in rē iudicatam:quia ſententia q̄ con-
tinet apertam iniquitatem non tranſit in rem iudicatam. Iſta ſunt verba do-
mini Antonij de butrio in.c.ſuper.de penis.
¶ Et reſpectu dicti pretenſi ſtili cabeoli eſt ſciendum domini mei qd tempore
meo a.xxx.annis citra dominus Claudius peyroni in legibus bacalarius de
ebreduno tunc iudex ſeu locumteñ.caſtellani cabeoli redegit in ſcriptis modū
procedendi in dicta curia cabeoli et apportauit in preſenti ciuitate grationo-
polis dominis tunc curiam parlamenti tenentibus pro autorizando ⁊ appro-
bando ad inſtigationem tunc ſummariorum ipſius curie. Sed domini tunc de
parlamento cognito qd dictus dominus Claudius erat nouus adinuentor in
multis punctis et paſſibus noluerunt propterea autorizare neq̧ approbare.
ita vidi. Ideo de ipſo ſtilo cabeoli non eſt fienda extimatio. Ideo et non imme-
rito dictus ſextoris dictum pretenſum ſtilum dubitauit in dicto proceſſu pro-
ducere. ¶ Stilus autem curie ſancti macellini bene reperitur qd ipſe fuit au-
torizatus ⁊ approbatus per dominos olim dalphinos ⁊ reges Francoꝝ prout
ibi legi. Ideo ille ſtilus ſancti marcellini pro lege ſeruatur.

¶ Conſilium.ccxxij.

A his que acquiruntur per filium familias etiam ex labore ſuo pa-
ter habet vſumfructum.l.cum oportet.§.j.ibi:ex laboribus:et ibi:
ſuis laboribus.⁊c.C.de bonis que liberis. nec poteſt filius con-
trahere ſuper his in quibus pater habet vſumfructum ſine licen-
tia patris.l.fi.§.filius autem familias.C.eo.titu. Et ex premiſſis
petrus vialis filius petri vialis dicit ſe non teneri reſpondere libello contra
eum oblato per ſymondum larchier ſuper operibus dicti filij dicto larchier
locatis ad vnum annum. Sed credo dictum filium teneri reſpondere dicto
libello contra legitime oblato cum in eo concludatur qd preſtet operas per
eum promiſſas aut intereſſe preſtet iuxta legem theoricam poſitam per gloſ.
magnam in.l.j.ff.de acti.empti.quod intereſſe debetur et peti poteſt poſito
quod dictus contractus lite communis operum fuiſſet nullus:ſicut in ſimi-
li videmus quod licet actus non valeat:tamen pena committitur et peti po-
teſt.l.ij.cum ſua glo.de epiſco.audien. Similiter ſi quis ſibi inſcribat in teſta-
mento inualido legatum eſt inutile:tamen incidit in penam falſi.
¶ Item quia ex alienatione fieri prohibita non tranſit dominium:quia non va-
let prohibitio quo ad tranſlationem dominij:tamen agitur ad intereſſe.p gloſ.
in.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij.ſuper verbo extero. Idem voluit Salycetus in.l.
ea lege.C.de condi.ob cauſam.

¶ Summarium.

1 Agens actione iniuriarum qualiter procedere debeat.
2 Animus iniuriandi requiritur vt actione iniuriarum agi poſſit.
3 Animus iniuriandi qualiter probetur.
4 Iuramento ſolo probantur que in conſcientia eſſe perhibentur.
5 Purgatio canonica per iuramentum fieri poteſt.

¶ Conſilium

¶ Conſilium.ccxxiiij.

Fuit lata ſententia in curia officialatus grationo polis ꝑ ſempronio ꝯ titiū pro quadā ſumma pecunie dictus titius cōdēnatus appellauit ad curiam metropolitanam viēne:qua cauſa appellationis pēdente dictꝰ ſempronius obtinuit literas excōicatorias ꝯ dictū titiū appellantē ꝓ ſumma in qua ipſe titius fuerat ꝯdēnatus:ipſe vero titius corā dicto dño officiali metropolitano obtulit libellū ꝯ dictū ſempronium in quo agit ꝯ dictū ſemproniū ad dānū intereſſe et iniuriam petendo pro ꝑmiſſis mille ſcuta auri ꝑtendens non potuiſſe excōicari lite pēdente in preiudicium dicte cauſe appellationis:qua pendente nihil erat innouandum:attenta etiam inhibitione in cauſa facta modo queritur ſi dictus titius bene

1 agat ad iniuriam.

¶ † Et videtur qđ nō duobꝰ reſpectibꝰ.Primo qꝛ non intentauit actionē iniuriarū infra annū a die impetrationis ⁊ executionis dictarū literarū excōicatoriarū.Jdeo preſcripta eſt dicta actio iniuriarū lapſu dicti anni.iuxta.l.ſi nō conuicij.in fi.C.de iniurijs.¶ Et ille annus eſt cōtinuus ⁊ nō vtilis:vt dicūt ⁊ tenent ⁊ gl.⁊ Cy.in ſuis additionibꝰ.⁊ Saly.in.d.l.ſi nō conuicij. item etiam actio iniuriarū diſſimulatione tollitur ſi paſſus iniuriam ſtatim ad animum ſuum non reuocauerit vt in caſu de quo hic agitur.l.non ſolum.§.ij.ff.de iniurijs.

2 ¶ † Scđo qꝛ dictus ſempronius eiꝰ animū declarauit in cauſa dicti libelli qđ ipſe nō impetrauit dictas literas excōmunicatorias animo iniuriādi:ſed ꝯſequēdi ſuū iudicatū:qꝛ in actione in-

a iuriarū[a] animus iniuriādi requirit̃ anteq̃ poſſit agi actione iniuriarū:licet factū aut dictū ſit de ſe iniurioſum:vt ꝓbatur in d.l.ſi nō cōuicij.in prin.Facit etiā qꝛ licet quis vocet aliū debitorem ſuū qui nō eſt teneat̃ actione iniuriarū requiritur tñ qđ interueniat animus iniuriādi.vt declarat.tex.in.l.apud labeonem.in.§.ſi quis nō debitorem.ibi:iniurie faciendi cauſa ⁊c.ff. de iniurijs.Tñ ad euitādū actionē iniuriarū requiritur qđ ꝓferens verba cōtumelioſa ꝓbet ſe animo iniuriādi dixiſſe vel feciſſe vt no.in.d.l.ſi non cōuicij.per gloſ.Cy.⁊ docto.Et qđ non fuerit dictū vel factū animo iniuriādi ꝓbat̃ ꝑ coniecturas vbi aliter ꝓbari nō pōt:vt dicūt glo.Cy.⁊ doc.in.d.l.ſi non cōuicij. Et ꝓ hoc facit qđ đꝛ de homicidio ſi homicida ꝓbet per aliquā cōiecturā ſe hoīem occidiſſe nō animo occidēdi nō tenet̃ de homicidio.l.j.cū ſua glo.⁊ ibi per doc.C.ad.l.cor.de ſica.

a ¶ Jn actione iniuriarum.de actione in iuriarū.viđ in deci.gla.q.cccxxiiij.⁊.q.ccxciij.

3 ¶ † Sed qualiter probabit dictus ſempronius qđ nō impetrauit dictas literas nō animo iniuriādi:ſed citius iudicatū ſuum cōſequēdi:credo qđ per iuramentū dicti ſempronij probabitur: quia illa que cōſiſtunt in animo ꝓbātur cōiecturatiue etiam per iuramentū ⁊ voluit Jnno.in.c.querelā.ſuper ṽbo ſubtractam. in.q.pe.extra de elec.vbi dicit qđ ſi q̇s dicat denegaſſe annuam preſtationē nō animo ſpoliādi:ſed alia de cā qđ ſtatur iuramento ſuo.⁊ facit rō:qꝛ in his que dependent ex animo ſtatur iuramento.l.inter oēs.§.recte.ff.de furtis.⁊ no.per doc.in.l.j.§.ter-

tis.ff.de aqua plu.arcen.vñ cū animus neq̧ videri neq̧ tāgi poſſit neq̧ pcipi.l. reprehēdenda.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub cōdi.factis.ꝛ.l.j.§.qui honorādi.ff.quarū re.actio nō datur.ꝛ cū liquido ꝓbari nō poſſit animus pōt ꝑ cōiecturas ꝓbari. l.nō oēs.§.a barbaris.ff.de re mili.ꝛ faciūt ea que le.ꝛ no.per glo.ꝛ doc.C.ad.l. cor.de ſic.in.l.j.ꝛ no.Cy.in.d.l.ſi nō cōuicū.in prin.in.§.oppoſitione.Sic etiā ꝑ atreſtātia ſolo iuramēto partis ꝓbatur.vt in.c.ſtatutū.de reſcrip.li.vj.Sic etiā ignorātia vel ſcientia poſſunt ꝓbari ꝑ iuramentū partis ita aſſerētis:vt in.c. nulla.in fi.de elec.lib.vj.faciūt etiā no.in.l.pſenti.§.ſed ſic vbi.C.de his qui ad eccle.confu.no.etiā per glo.in.c.eos.extra de temp.ord.lib.vj.ꝛ in.c.innotuit. de elec.Itē etiā videm⁹ qḋ ſi ego dicam inſtra de nouo reperiſſe:vt de ipſis me poſſim iuuare ſtatur iuramento meo:vt ponit Bar.in.l.admonendi.in prin.ff. de iureiur.vel ſi ego dicā qḋ reperi ꝓbationes de nouo ſtari dꝫ iuramēto meo: vt dicit Spe.in tit.de exceptionib⁹.in.§.nūc dicendū.verſi.qualiter aūt forma bitur.ibi:exigo iuramentū de malitia ꝛc.vel ſi dicā fui ꝓteſtatus vel denūcia ui aduerſario meo ſi nō poſſim ꝓbare per teſtes probabo iuramēto meo.per ea que dicit Bar.in.l.ſi quis vel pecunias.C.de poſthu.Silr etiam perditio inſtri ꝓbatur per iuramentū aſſerētis ſe perdidiſſe.l.fi.C.de fide inſtru.ꝛ no.ꝑ Spec. in ti.de inſtru.edi.§.poſtq̄.verſic.illud quoq̧ notandū.Item ſtatur iuramēto executoris teſtamenti aſſerentis omnia pauperibus diſtribuiſſe iuxta voluntatem teſtatoris ſm Bar.in.l.ſi quis pro redemptione.C.de dona.

4 ¶ †Item qḋ quis vſus fuerit iure ſeruitutis aliquo itinere probatur per iuramētum:qꝛ illa que ſunt in cōſcientia per ſolum iuramentū poſſunt ꝓbari not. in.c.preſentiū.extra de teſtib⁹.ꝛ in.c.iiij.in glo.ſoli.de ſen.excō.Et circa hoc dicit Jo.ferra.vnum bonū dictum:vcꝫ qḋ ſi quis turbet aliquem in ſua poſſeſſione ꝛ nō faciat animo turbādi:ſed ius ſuum conſeruandi nō tenetur interdicto vti poſſidetis:ita dicit ipſe ferrarī in titulo forma libelli ſuper turbata poſſeſſione.in glo.ſuper verbis animo ꝛ intentione turbandi:ex quo apparet qḋ etiā in his que de ſe important delictū attenditur animus vt ſi abſit animus delinquēdi nō debeat ſequi pena:vt in.l.ſi putator.ff.ad.l.aquil.cū ſi.quia iniuria nō cōmittitur ſine animo iniuriādi.l.ſed ꝛ ſi quādocunq̧.in fi.ff.ad.l.aquil.et in l.illud.ff.de iniurijs.ꝛ in.l.ſancimus.C.de penis.

¶ Et ille animus nō delinquendi probatur ex declaratione animi cū iuramento delinquentis per iura allegata.

5 ¶ †Item etiam videmus qḋ purgatio canonica fit etiam per iuramentū petetis purgationem fieri.vt in.c.quotiēs.extra de purgatione canonica. Item videmus qḋ intentans actionē iniuriarū qui non poteſt alias probare circūſtantias iniurie ſtatur iuramēto actoris ſuper illis circūſtātijs.ita cōcludit Cy.in d.l.ſi nō conuicū.C.de iniurijs.in.xiiij.q.videm⁹ etiā qḋ ſi quis aliū percuſſerit ex qua ꝑcuſſione mortuus fuerit nō tenet de homicidio ſi nō habuerit animū occidēdi:ꝛ ille animus ꝓbatur per iuramentū purgationis.Ita dicit gl.ſuꝑ verbo nō habuerit animū.in.l.ij.C.ad.l.cor de ſic.qꝛ iurm tollit oēm malā preſumptionē:cū nemo pſumat eē immemor ſue ſalutis.l.fi.C.ad.l.iul.repe.cum ſi.iō in actiōe iniuriarū defert reo iurm.in.l.lex cornelia.in.§.hac lege.ff.de iniurijs.

¶ Conſilium.ccxxiiii.

Peroneta dommete obtulit libellū iniuriarū ꝯ Joannē de plaſtro: quia ipſe de plaſtro in domo Joannis truellū ꝛ in pſentia honeſtarū perſonarū appellauit eā truenda paillarda ſibi dicendo qḋ ipſa peroneta q̄ erat vidua fecerat vnū puerū ꝛ eā ꝑcuſſit ſubtus mētonē de manu ſibi dicēdo qḋ ſibi bñ pl⁹ daret:ꝛ eā poneret in aq.Premiſſa fuerūt ꝓbata tā ꝑ ꝯfeſſionē dicti de plaſtro reſpōdē

do libello articulari dicte peronete ꝙ per teſtes ex quibus officialis grationopolis condẽnauit dictum de plaſtro in iniuria dicte peronete:a qua ſententia appellauit dictus de plaſtro ad officialẽ metropolitanum vienne:corã quo officiali dictus de plaſtro dedit articulos ſuper quibus articulis ſuis ipſe de plaſtro probauit per teſtes ꝙ dicta peroneta eſt ribalda:qꝛ fecit vnũ puerũ in ſua viduitate. Modo querit ſi ex dictis probationibus ipſe de plaſtro debeat releuari ab actione iniuriarum contra eum per dictam peronetam intemptata.

¶ Jo.fa.inſti.de iniurijs.in.§.j.in.j.col.ibi doc.iuris canonici dicunt ꝙ dict⁹ de plaſtro tenet actione iniuriarũ:lʒ ꝓpoſita per dictum de plaſtro eſſent vera: quia dict⁹ de plaſtro habuit animum diffamandi maxime quia dictas iniurias ꝓtulit extra iudicium ꝛ non ad aliquã ſui iuris conſeruationẽ:vt tenent etiam Hoſti.ꝛ docto.in.c.ſi culpa.extra de iniurijs. Iſta ſunt verba Joã.fa.vbi ſupra. et pro hac parte facit.l.penul.ff.de iniurijs:quia iniuria ex affectu facientis cõſiſtit.l.illud relatũ.ff.de iniurijs. Et alibi dicit ꝙ ille qui vocat aliũ baſtardum: licet ſit verum tenetur actione iniuriarum niſi dicat ex cauſa:qꝛ vult promoueri:vel qꝛ tenet hereditatem quam dicit ſibi pertinere:quia tunc non teneretur actione iniuriarum. Ita dicit Hoſti.in ſum.de iniurijs. in.§.cõtra quem.verſi. q̃d ſi voces.ibi ꝛc. Sed conſtat tenore ꝓceſſus ꝙ dictus de plaſtro predicta verba protulit contra dictam peronetam iniurioſe:ipſam etiam malitioſe percutiendo:vt fatetur ipſe de plaſtro reſpondendo articulis libelli dicte peronete in prima inſtantia oblati. ¶ Et ita etiam conſtat depoſitionibus teſtium ſuper dicto libello pro parte dicte peronete examinatorum pro ſecreta examinatione repetitorum parte vocata per commiſſarium a domino officiali grationopolis iudice prime inſtantie deputato et rei examinatorum. quia iniuria non ſolum dicto:immo etiam facto committitur.l.j.§.j.ff.de iniurijs.ꝛ in.l.lex cornelia.§.penul.cum.l.ſequenti.eodem titulo.

¶ Facto etiam commiſit iniuriam dicte peronete eam percutiendo vt confeſſus fuit ipſe de plaſtro reſpondẽdo articulis dicte peronete in prima inſtantia traditis. Ideo dictus de plaſtro appellans non poteſt excuſari quin intulerit iniuriam dicte Peronete etiam atrocem eam percutiendo malicioſe in vultu: vt in.§.atrox.inſti.de iniurijs.cum ſimilibus.

¶ Summarium.

1 Poſſeſſio naturalis ꝛ ciuilis ſpoliatione perditur.
2 Spoliatio raro et fere nunꝙ fit ſine dolo.

¶ Conſilium.cccxv.

NOn poſſunt ſe excuſare Joannes ꝛ Claudius berrodi:quin male intentauerint remedium ſtatuti ſi quis cauſis ſubſcriptis.

¶ Primo quia dicti berrodi in eorum literis expoſitorijs in proceſſu productis aſſeruerunt ſe eſſe in poſſeſſione tranſit⁹ de quo inter dictas partes conceditur:ideo nulliter fuerunt reintegrati dicti inſtantes petendo quod ſe habere dicebant:quia fruſtra petit qui petit qđ intus hʒ.l.ſi quis ex argẽtarijs.§.prohibet.ff.de edẽ.ꝛ in.c.examinata.extra de iudi.ideo non habuit locum reintegratio:quia etiam plenum non recipit magis plenum.l.ſi te ſolum.ff.de heredi.inſtit. Et adiectione non indiget plenitudo.vj.q.j.c.ſi omnia.et not.guillelmus de monte laudu.in cle.cauſam.ſuper verbo niſi plena.de elec.

¶ Nec obſtant colores ex aduerſo traditi:qr clarū eſt qđ dicti
bertrodi fratres dixerunt ſe eſſe in poſſeſſione dicti tranſitus:z
ſi erant in poſſeſſione ſeu quaſi dicti tranſitus tēpore impetra-
tionis ſuarum literarū expoſitariarum male dixerunt ſe eſſe
ſpoliatos:quia in hoc eſt repugnantia euidens que proceſſum
z reintegrationem reddit nullos z inualidos.iuxta.l.vbi repu-
1 gnantia.ff.de reg.iuris † quia ſpoliatione non ſolum perditur
poſſeſſio naturalis:immo etiam et ciuilis vt probat text.in.l.
clam poſſidere.§.que ad nundinas.ff.de acquiren. poſ.male er-
go coloratur intentio partis aduerſe in penultimo ſuorum ar-
ticulorum quia ſpoliatio etiam includit poſſeſſionem ciuilem
fictione iuris introductam per dictum.§.qui ad nundinas.
2 ¶ Preterea nulliter et indebite proceſſit dicta reintegratio qr
vt fuit deductum in.xiiij. articulorum dictorum reorum dicti
rei non clauſerunt dictum paſſagium de quo agitur doloſe ani-
mo ſpoliandi:ſed dictum auſepie ibi poſuerunt pro clauden-
do ne animalia fructus terre conſumerent et deuaſtarent.
Ideo non potuit pretendi ſpoliatio.vt dicit Inno.in.c.quere-
lam.de elec.quia in ſpoliatione requiritur dolus vt ibi dicit In-
no.z qđ dicti rei non clauſerunt dictum paſſagium doloſe ani-
mo ſpoliandi:ſed ad conſeruationem fructuum dicte terre:il-
le animus probari poteſt per iuramentum [a] dictorum reorum
vt dicit Innoc.in dicto.c.querelam. ¶ Alia etiam ratione non
habuit locum dictum ſtatutum ſi quis in materia de qua agi-
tur quia illa clauſula de qua contenditur non inducit ſpolia-
tionem ſed verius turbationem per text.in.l.vim facit.cum ſua
gloſ.et ibi Bart.ff.de vi et vi ar. Maxime quia non conſtat per
proceſſum quod dicti rei prohibuerint parti aduerſe ibi tranſ-
ire: quia tunc illa prohibitio induxiſſet ſpoliationem per di-
ctum.§.qui ad nundinas:vt de hoc plenius ſcripſi in dicto ſta-
tuto ſi quis.in.vj.columna.ibi vlterius quero vltra doctores.

a ¶ Per iuramētū.animꝰ nō ſpoliādi ꝑbat iuramēto. de quo vid pleniꝰ i ſtatuto ſi qs.i gl.ſup vbo vel quaſi.z ſup vbo clādeſtine. in xiiij.colū.

¶ Summarium.

1 Actio confuſa dicitur ſi ſine inuentario hereditas adeat.
2 Queſita fratri quando ſint alijs fratribus communicanda.
3 Onus probandi incumbit agenti.

¶ Conſilium.ccxxvj.

AD primum queſitum videtur reſpondendum qđ
licet dictus petrus graſſi potuiſſet habere preci-
puos dictos centum florenos pro iocalibus:† ta-
men quia petrus graſſi ſe geſſit pro herede pa-
tris debitoris confuſa eſt actio:quia ſine inuen-
tario [b] adiuit hereditatem iuxta.l.debitori.in
princi.C.de pac.et hoc reſpectu medietatis dictorum iocalium.
pro qua medietate ipſe petrus pretendit heredē patris iuxta
l.lucius.ff.de leg.j.Ideo dictus petrus non poterit petere niſi
l.florenos pro medietate dictorū iocaliū. ¶ Ad ſcđm queſitum
dicendum eſt quod ſi dictus petrus graſſi velit eſſe heres pro
medietate patris ab inteſtato cum dicto eius fratre:ipſe petrꝰ
debebit conferre dicta bona donata in premiū emācipationis
cum pater non prohibuerit collationem fieri de bonis do-

b ¶ Sine inuētario. de cōfuſiōe actiōis defectu inuētarij de ꝯfuſiōe actionis ēt.vide l ſing.meis fol.cclxxxviij.verſo.

a natis in premium emancipationis [a] per auten.ex teſtamento. C.de colla.ꝛ ibi per azo.in ſumma qui tenet expreſſe in hoc caſu collationem eſſe fiendam.Idem tenet not.Cy.in autē.ex teſtamento.Idem etiam tenet Ioā.ferrarij poſt cy.dy.ꝛ Bar.in ti tu.forma libelli pro hereditate vel re ſingulari diuidenda. in glo.ſuper verbis communiter pro indiuiſo.in quinta columna. ¶ Etiam quia videtur obſtare dicto petro graſſi non confectio inuentarij.iuxta dictam.l.debitori.C.de pactis.cum ibi nota.
2 per glo.ꝛ doct. ¶ †Ad tertium queſitum ſi bona per dictum petrum graſſi acquiſita durante communione ſibi remaneant ſalua vt non veniant in diuiſione bonorum paternorum ſi inter ipſos fiat diuiſio. ¶ Ad hoc reſpondetur quod acquiſita per fratres aut alterum ipſorum durante etiam communione ſunt acquirentis cuius nomine ſunt queſita nec veniunt in communione.iuxta.l.ſi patruus.C.communia vtriuſq; iudicij. ¶ Sed ſi ex pecunia communi ſunt queſita vnus contra alium acquiren
3 tem habet actionem ad partem pecunie.† Sed agenti incumbit onus probandi illam pecuniam fuiſſe queſitam ex cōibus bonis per.l.multum intereſt.C.ſi quis alteri vel ſibi.cum ibi not.per docto.facit.ff.de furtis.l.qui vas.§.fin.faciunt not.per Bart.ff.de admini.tuto.l.titium et meuium.§.altero.ꝛ ibi plene per eum. ¶ Etiam quia dictus graſſi eſt notarius et pretendit bona acquiſiuiſſe de lucris in arte notariatꝰ:que lucra in arte notariatus queſita dicuntur quaſi caſtrenſia:ꝛ non veniunt in collatione.vt voluit azo.in ſumma.vbi.s.Et hoc verum quod bona acquiſita per dictum petrum graſſi remanent ſibi ſalua niſi ex diuturnitate temporis quo ipſi fratres tenuerunt eorū bona in communi vel ex aliis coniecturis poſſet dici et coniecturari contracta fuiſſe inter eos ſocietas : quo caſu non fieret ratio dicto petro graſſi de dictis bonis acquiſitis per eum durante dicta communione: ſed remanent communia per ea que dicunt Bart.et Bald.in dicta l.ſi patruus.

a ¶ In premiū emãcipatiõis. donata filio i ꝑmiū emãcipationis cõferūt. de hoc vid in ſingu.meis fo.ccvij.

¶ Summarium.

1 Mens teſtatoris in materia inſtitutionum attendi debet.
2 Subſtitutio reciproca quibus verbis fiat.
3 Portio repudiantis accreſcit adeunti.

¶ Conſilium.cclxxvij.

FAlcona meyſonerie in ſuo vltimo teſtamento inſtituit tres heredes;videlicet Ioannem meyſonerij eius nepotem;raymundam ꝛ Ioannem ſancte martine ſorores equis portionibus ꝛ ipſorum liberos ſi haberent:et qđ de vno veniat ad alium. Qua teſtatrice mortua dicta raymunda ꝛ Ioanna hereditatem dicte falcone non adiuerunt. Sed dictus Ioannes meyſonerij dictam hereditatem adiuit ſolus et inſolidum poſtea dicta raymunda predeceſſit dicta hereditate non adita: et ſuperuixit dicta Ioanna que adhuc eſt in humanis dictus Ioannes meyſonerij deceſſit ſine liberis ſuperſtite dicta Ioanna:que Ioanna nunc venit que vt ſubſtituta per illa verba qđ de vno veniat ad aliū petit ab herede dicti Ioānis meyſonerij

ſibi reſtitui iure fideicõmiſſi detractis detrahendis. modo queritur ſi bene pe
tat dicta Joãna. ¶ Et videtur ꝙ nõ: quia de mente dicte falcone teſtatricis fuit
ꝙ illi fuiſſent ſubſtituti: qui inſtituti adiuiſſent hereditatem per. l. qui plures.
cum. l. fi. ff. de vulga. ⁊ pupillari. ⁊ illa videtur fuiſſe mens dicte falcone teſtatri
1 cis † que mens debet attẽdi maxime in hac materia inſtitutionum ⁊ ſubſtitu
tionũ. l. in cõditionibus. ff. de condi. ⁊ demon. cum ſi. Ideo Bald. in. l. volunta
tis. C. de fideicommiſſis qui alle gat. l. ex his verbis. C. de do. inter virum ⁊ vxo
rem. dicit ꝙ mẽs verborũ debet intelligi ſm mentẽ diſponentis. facit. l. labeo.
ff. de ſuppellec. le. ⁊. c. intelligẽtia. iuncto. c. preterea. extra de verb. ſigni. iuncta
l. non aliter. ff. de leg. iii. voluit enim dicta teſtatrix dictos tres nominatos fore
ſuos heredes inter ſe inuicem ſubſtitutos. Nam idem eſt dicere in effectu qđ
de vno ad alium deueniat hereditas ⁊ ꝑ eos inuicem ſubſtituit.
2 ¶ † Per hec aũt verba vos inuicẽ ſubſtituo fit reciproca ſubſtitutio. l. iam hoc
iure. l. q̇ cũ plures. ⁊. l. ſi plures. ⁊. l. lucius. in prin. ff. de vulg. ⁊ pupil. l. hereditas
tẽ. C. de impu. et aliis ſubſti. Et quia dictus Joannes meyſonerii hereditatem
adiuit aliis duab⁹ repudiãtib⁹ ſeu abſtinẽtibus ⁊ tã longo tpe certum eſt quod
portio illarũ quã habiture erãt ſi adiuiſſent hẽditatẽ accreuit dicto Joãni mey
3 ſonerii adeũti. † Qꝛ regulariter ſiue ex teſtõ ſiue ab inteſtato hereditas ꝯperat
repudiantiũ ſiue abſtinẽtiũ ps accreſcit adeũti. l. ſi ex plurib⁹. ff. de ſuis ⁊ le. he
red. l. j. §. ſi nẽo. ff. ad orficia. l. vnica. §. his ita. C. de ca. tollẽ. l. j. C. qñ nõ petẽtium
ptes pe. creſc. ſit. Preterea ſicut iſtitut⁹ ex plurib⁹ ptib⁹ i eodẽ teſtõ nõ põt vnã
ptẽ acceptare ⁊ aliã repudiare. l. ij. ⁊. l. ſi ſolus. ff. de acqui. here. Nec eandẽ rẽ re
lictã ꝑ pte agnoſceret ꝑ pte repudiare. l. neminẽ. cũ. l. ſeq. ff. de leg. ii. ſic nec in
ſtitutus repudiãs acceptare ex inſtitutione nõ põt venire ex ſubſtitutiõe dicta
l. q̇ plures. in fi. ff. de vulga. ⁊ pupil. ¶ Aliis etiã rationib⁹ ⁊ fundamẽtis dicta
Joãna nil põt petere in dicta hereditate dicte falcone. Qꝛ aut dicemus qđ illa
verba ⁊ qđ de vno veniat ad aliũ. q̇ ſunt verba cõia vt per Bar. in. l. centurio. ff.
de vul. ⁊ pu. ⁊ in. l. luci⁹. e. ti. ¶ Importãt ſubſtõnẽ reciprocã vulgarem aut fide
iuſſoriã aut vtrãq3. ſ. reciprocã ⁊ fideiuſſoriã: ſi vulgarẽ reciprocã certũ eſt dictã
Joãnã nõ poſſe venire qꝛ cũ nõ ſunt hẽdes dicte falcone nõ dꝫ admitti ex ſub
ſtõne reciproca ẽt ſi Joãnes meyſonerii nõ fuiſſet hẽs: caſus eſt. l. l. q̇ plẽs here
des. cũ. l. ſeq. ff. de vulga. Itẽ qꝛ cũ dictus Joãnes meyſonerii fuerit heres ⁊ he
reditatẽ adiuerit dicta Joanneta ex ſubſtitutione vulgari venire nõ poterit. l.
poſt aditã. C. de impu. ⁊ aliis ſubſti. Aut dicem⁹ illa vba importare fideicõmiſ
ſoriã ſubſtitutionem. ¶ Et ex hoc capite etiã admitti nõ dꝫ dicta Joanna quia
quãdo plures ſunt inſtituti equalibus portionibus vt factũ fuit in dicto teſta
mento falcone ⁊ inuicẽ grauantur per fideicõmiſſum pure vt in caſu noſtro in
quo nõ fuit adiecta aliqua cõditio nec ſubintelligi poteſt cum inſtituti non fue
rint de liberis nõ tenet fideicõmiſſuꝫ reciprocũ vt per Bar. ⁊ doct. in. l. ab oib⁹.
§. ſi a ticio. ff. de leg. j. ⁊ in. l. ſi q̇s ſeruũ. ff. de cõd. ⁊ demon. Aut dicemus verba
illa importare vtrãq3 ſubſtitutionẽ ſcꝫ reciprocã vulgarem ⁊ fideicommiſſoriã
reciprocam: ⁊ quamcũq3 dicemus eam importare ſequitur quod dictũ eſt qđ ex
nullo ipſorum venit dicta Joanna admittẽda: nõ ex vulgari reciproca quia non
fuit heres ſed excluſa tempore per not. in. l. licet. C. de iure deli. Nec ex recipro
ca fideicommiſſoria quia non valuit: vt dictum eſt.

¶ Summarium.

1 Excommunicato notorio fides non adhibetur.
2 Periurus eſt a teſtimonio repellendus.
3 Periurus eſt infamis reputandus.

¶ Conſilium. ccxxviii.

IN hac cā dñi Guidonis pape contra Joannē de plaſtro reſpondet dictus dominus Guido articulis dicti de plaſtro poſt publicatio nem teſtium ꝛ didicita teſtificata incipientibus vt vobis ꝛc. ſal uo iure impertinentiū ꝛ non admittendorum prout in fine cuiuſli bet ipſorum continetur. ¶ Sed dicit dictus dñs Guido quod dicti articuli dicti de plaſtro nō debēt admitti ad probandū per teſtes qꝺ veritas eſt quod dictus de plaſtro in operatorio graffarij huius cauſe in quo ſepiſſime conuerſatur vidēdo ꝛ legendo in proceſſibus cauſarū ſuarum vidit ꝛ legit atte ſtationes dicti domini Guidonis que erant publicate ꝛ huic proceſſui adiūcte ante natale domini proxime preteritū vt legit in proceſſu. Et qꝺ hoc ſit verum ſatis denotant verba dicti de plaſtro in.xviij.dictorꝫ ſuorum articulorum ibi nec probauit eius intētionē niſi per teſtes ꝛc. non potuit enī ſcire dict9 de pla ſtro ſi dictus dñs Guido probaſſet eius intentionē vel ne niſi dicta teſtium vi diſſet ꝛ legiſſet. Maxime ipſe de plaſtro qui eſt notarius publicus ꝛ bene in telligens vt eſt notoriū etiā qꝛ de iure vbi pars habuit facultatē vidēdi atte ſtationes ipſe preſumit didiciſſe ꝛ legiſſe ita dicit Anto.de but.poſt.g.de mon te lauduno.in.c.fraternitatis.de teſt.in.xv.col.

¶ † Nec per iuramentū per dictū de plaſtro die.xxvj.mēſis Martij proxime lapſi pſtitū pbat qꝺ dict9 de plaſtro nō didicerit dicta teſtificata cuꝫ eidē de plaſtro: qꝛ publice excōicato non eſt fides adhibēda nec debuit admitti ſiue recipi per vos dñm officialē ad preſtationē dicti iuramēti qꝛ nullū iuramentuꝫ excōicato eſt deferendū: ꝛ ſi iuret in ſui cōmodū vel ad ſui defenſionē non eſt eidē creden dū vt dicit gl.notabi.doc.approbata in.c.cū inter.extra de excep. Et qꝺ ipſe de plaſtro tēpore dicti preſcripti iuramēti eſſet publice excōicatus ꝛ diu ante per annum ꝛ vltra ante inchoationē preſentis proceſſus ꝯſtat litera excōicatoria q̄ pducit ꝛ in hoc pceſſu inſeri petit. ¶ † Alia etiā rōne nō eſt credēdū iuro dicti de plaſtro cū ipſe ſit periur9 ꝛ de piurio dudū p vos dñꝫ officialē ꝯdēnat9 p ſniaꝫ die.xxiij.mēſis auguſti.M.cccclxxiiij.latā ꝛ receptā per notariū ſiue graffariū cauſe preſentis per cui9 man9 pducit ꝛ in hoc pceſſu inſeri petit. Et qꝺ periu rus repellat a teſtimonio eſt gl.in.l.ij.§.miles.ff.de his qui no.infa.ſup verbo facto.ꝛ hoc probat in.c.teſtimoniū.§.j.extra de teſti.ꝛ plene per Hoſtiē.in ſum ma in ti.de teſt.§.j.ver.excipit qꝺ periurus ꝛc. ¶ Alia etiā cōſideratione: quia cauſante dicto periurio ipſe de plaſtro fuit ꝛ eſt infamis.iuxta.l.ſi q̇s maior.C. de trāſac.idꝺ hac alia rōne nō eſt eidē fides adhibēda.iuxta.c.lꝫ ex quadā.ꝛ.c.te ſtimoniū.ꝛ.c.ex pte.ex̄ de teſtib9. ¶ Etiā reſpectu ei9 qꝺ iurauit ipſe de plaſtro nō ppoſuiſſe ſiue tradidiſſe dictos ſuos articulos calūnioſe nō ē eidē credēdū per iura ꝛ rōnes pdeclaratas. ¶ Idꝺ cōpetēdo corā vobis egregio viro dño offi ciali gronopolis puidus Joannes de achardi pcuratorio noīe dicti dñi Gui donis petit pmiſſis cauſantib9 ꝛ alijs ex pſenti pceſſu apparentib9 p vos dñm officialē pnūciari ꝛ declarari dicto iuro per dictū de plaſtro dicta die.xxvj.mē ſis martij proxime pterito preſtito fidē non eſſe adhibendā dictoſqꝫ articulos di cti de plaſtro non eſſe ad pbandū per teſtes admittēdos dictā delationem iura menti quo ad hoc ꝯtrio imperio quatenus opus fuerit reuocando.

¶ † Qꝺ ſi ſec9 feceritis qꝺ nō credit iuribus pallegatis cauſantib9 exnūc put extūc ꝛ ecōtra in his ſcriptis appellat dictus dñs guido a vobis ꝛ audientia ve ſtra ad dñm officialem metropolitanū viēne ꝛ petit aplos ꝛ literas dimiſſorias inſtāter ꝛ inſtātiſſime ſibi cōcedi inhibēs pteſtās ſe ſubmittēs ꝛ alia agēs put in talibus eſt fieri ꝯſuetū de quib9 vna cū reſpōſione p vos eidē fiēda petit in ſtrumētū p notariū hui9 cauſe ſibi fieri aſtātis p teſtib9 innocendo cū pteſta tione quod pmiſſa nō pponit aīo iniuriādi ſed ſolū pro cōſeruatione ſui iuris

¶ Summarium.

1 Modus agendi in iudicio qualis attendi debeat.
2 Actor debet ſequi forū rei.
3 Antecedenti conceſſo conceditur omne id quod neceſſario ſequitur.
4 Appellatione iniuſta exiſtente non habet locum via attentati.

¶ Conſilium.cclxxix.

Non eſt reſponſalis libellus Joānis de plaſtro coram vobis vene
rabili ꝛ egregio viro dn̄o officiali Metropolitano Vienne obla
tus contra ſpectabilē virū dn̄m Guidonē pape legū doctorē ciuē
Stationopolis cauſis ꝛ rationibus ſubſcriptis.
1 ¶ Primo qꝛ licet in narratione dicti libelli fiat mētio de preteſſis
attentatis in ipſo tn̄ libello nō ꝯcludit ſuper reuocatiōe aliquo
rū pretēſorū attētatoꝝ. ¶ Sꝫ cōcludit in dicto libello tm̄modo ſup noua actiōe
pretēſorū iniurie dānoꝝ ꝛ intereſſe:qui modus agēdi dꝫ in iudicādo attēdi vt
per Inn.in.c.ſuper literas.de reſcrip.ꝛ per Bal.in.l.edita.C.de edē.qꝛ que nar
rātur in libello nō ampliāt cōcluſionē vt no. Panor.in.c.ex parte.ꝫ.eo.ti.de re
ſcrip.in.j.col.de quo in ſingu.meis.fo.cliij. verſo.ꝛ fo.ccxlix.verſo.ꝛ.cclxxxvij.
Et ideo vos dn̄e officialis nō eſtis iudex cōpetēs in hac noua actione ſeu no
uo modo agēdi ideo cognitio huius noue actionis ſpectat iudici tꝑali ciuita
tis Stationopolis de cuius foro exiſtit ipſe dn̄s Guido vt eſt notorium ſi qua
2 actione dicto de plaſtro cōpeteret prout nō cōpetit † qꝛ actor indubitāter ſequi
debet forū rei.l.iuris ordinē.C.de iuriſdi.om.iudi.ꝛ in.c.ſi clericus.de foro cō
petenti.cum ſi. ¶ Scd̄o qꝛ ꝛ ſi dictus libellus concluſiſſet ſuper reuocatiōe pre
tēſoꝝ attētatoꝝ adhuc non eſſetis iudex cōpetēs:qꝛ cā appellationis in ipſo li
bello narrata fuit ondū in curia veſtra diffinita per dn̄m preceſſorē veſtrū cir
ca duo anni ſunt elapſi:ꝛ pronunciatū per dn̄m officialē Stationopolis a quo
bene fuiſſe pronūciatū ꝛ ſententiatū ꝛ per dictū de plaſtro male appellatum.ꝛ
que ſn̄ia ex poſt per dn̄m iudicē primacie Viēne fuit cōfirmata die.v.aprilis.
M.cccclxxvj.ita qꝺ dictus dn̄s guido obtinuit tres ſn̄ias conformes.ideo am
plius de dictis pretēſis attentatis nō eſt corā vobis querēdi nec inſiſtēdi:quia
functus eſtis officio veſtro ꝛ ſi pronūciaretis ſuper dictis attētatis ſn̄ia veſtra
eſſet nulla defectu iuriſditiōis:qꝛ eſtis functus officio veſtro iuxta ea que leg.
ꝛ no.l.l.iudex.ff.de re iudicata.nā tribunal veſtrū:ꝛ veſtri dn̄i ꝑceſſoris eſt vna
eadem res ſiue idem tribunal ꝛ iuriſditio.et oēs inſtātie corā veſtro preceſſore
inchoate ꝯtinuant in veſtra perſona iuxta ea que habent in.l.ſi.C.vbi et apud
quem.ꝛ faciūt que dicit Bar.in.l.plebiſcita.ff.de offi.preſidis.ꝛ per ea que leg.
ꝛ not.in.l.mortue.ff.de iudicijs.Et eſt vnū idē tribunal iuxta.c.romana.in prin
cip.de appel.lib.vj. ¶ Immo qꝫ plus eſt dictā ſn̄iam in qua pronūciatū eſt bn̄
iudicatū vꝫ etiā pronūciatū fuiſſe pretēſa attētata nō eſſe reuocāda:qꝛ cōceſſo
antecedēti acceſſoriū ꝛ omne id qꝺ ſequit ex antecedēti cenſet cōceſſuꝫ.l.illud.
ff.de acq.here.ꝛ.l.oino.ff.de ſpon.ꝛ no.doc.in.l.qui totā.in ſi.ff.de acqui.here.
¶ Alia etiā rōne:qꝛ pronūciādo bene iudicatū videt pronūciatū attētata ſi que
eſſent nō eſſe reuocāda nullūq; pretenſum intereſſe nullāq; pretenſam iniuriā
peti poſſe per ea q̄ le.ꝛ no.in.l.terminato.C.de fruct.ꝛ lit.expen.vbi iudex pro
nūciādo ſup principali acceſſoria de quibꝰ eſt tacitū vident remiſſa.ita qꝺ am
plius peti non pn̄t.vt ibi tex.ꝛ doc. ¶ Et alibi dꝛ qꝺ facta ꝯdēnatiōe ſup princi
pali qꝺ vſure que veniebant acceſſorie pēdēte officio iudicis nō pn̄t poſtea pe
ti.vt in.l.depoſita pecunia.C.depoſiti.ꝛ ibi Odofredus ꝛ doc. ¶ Quinto qꝛ dn̄s
preceſſor veſter qui ſn̄iam in negocio ꝑncipali protulit deferēdo appellatiōi dn̄
cti de plaſtro:a ſe abdicauit omnē iuriſditionē vt dicit gl.in.c.nō ſolū.ſup ver

bo niſi iudex.de appel.lib.vj.ideo non eſtis iudex competens in hac cauſa.

4 ¶ †Sexto qꝛ qñ cõſtat appellationẽ iniuſtã per temerariam vt in caſu dicti de plaſtro cuius appellatio fuit pronũciata iniuſta ꝛ inualida per tres ſnias cõformes nõ hꝫ locũ ꝓpterea via pñſarũ attentatorũ vt ponit Inn.in.c.paſtoralis. ſuper verbo ſuſpẽdat.ibi:ſed ſi nõ eſt dubiũ.ſed certũ appellationẽ iniuſtã exequanẽ ſententiã iudices.hoc idẽ etiã no.ff.nil no.appel.pẽdẽte in gl.item ſi patenter appareat ꝛc.quã gl.ibi ſequiẽ Bar.idẽ etiã tenet Jo.mona.in.c.cupientes.§.pe.de elec.lib.vj.que tres ſnie conformes nõ poſſunt amplius de pretẽſa iniquitate redargui per appellationẽ dicti de plaſtro ſi quã interponeret quia nõ põt tertio prouocare iuxta.l.vnicã.C.ne liceat in vna eadẽqꝫ cã tertio ꝓuocare.Ideo ꝯparẽdo corã vobis dño officiali metropolitano Uiẽne Jacobꝰ garnexonis ꝓcuratorio noīe dicti dñi Guidonis citra tñ ꝯſenſuꝫ indebitũ ꝛ iuriſditiõis prorogationem petit dictũ libellũ reijci ꝛ repelli ꝛ per vos dñm officialẽ pronũciari ꝛ declarari vos non eſſe iudicẽ ꝯpetentẽ in materia noua de qua in dicto libello cõcluditur.Et dictũ dñm Guidonem remitti corã ſuo iudice cõpetenti:ꝛ dictũ de plaſtro in expẽſis occaſione dicti libelli factis ꝛ fiẽdis condẽnari ꝛ alẽs ſibi debitã iuſticiam miniſtrari officiũ veſtrum implorando.

¶ Summarium.

1 Oblatio ſeu preſentatio quando valeat.

2 Emphiteota domino directo cauſam in perſona propria offerre debet.

3 Actum non dicitur aliquid quando ſupereſt quid ad agendum.

4 Iuramentum non deferẽ excommunicato in probationis ſupplementum.

¶ Conſilium.ccxx.

IOannes de plaſtro reus in hac cauſa dꝫ condẽnari per vos egregiũ dñm officialeꝫ Grationopolis ad ſoluendũ dño guidoni pape actori cenſus ꝑ dictũ dñꝫ Guidonẽ a dicto de plaſtro petitos in concluſione ſui libelli articulati:quia ipſe de plaſtro ꝯfeſſus fuit ſe ad illos cenſus teneri:ꝛ dicit ſe velle ſoluere vt legiẽ in ꝓceſſu qꝛ in ꝯfeſſis nulle ſunt partes iudicũ niſi in cõdẽnãdo.l.j.C.de cõfeſ.cum ſi. ¶ Nec releuatur ipſe de plaſtro reus in eo qꝺ ipſe reus poſtea ꝓpoſuit in cauſa preſentaſſe dictos cenſus dicto dño Guidoni:qꝛ ipſe illud propoſitum non probauit per teſtes pro eius parte examinatos.

¶ Primo qꝛ non deponit qꝺ preſentauit dicto dño Guidoni ſed cuidaꝫ ancille dicti dñi Guidonis que vocaẽ aliſia que eſt prima teſtis ex aduerſo examinata que non fuerat onerata a dicto dño Guidone de recipiendo ꝛ ignorabat quantitatem debitam ideo noluit recipere.

¶ Secundo quia ipſe dñs guido non erat in loco fontauilũ vbi dicitur fuiſſe facta dicta aſſerta preſentatio ſed erat in preſenti ciuitate Grationopolis vbi cõſueuit moram trahere ꝛ non in domo quam habet in loco fontanilũ.

¶ Tertio quia dicte aliſie ancille non fuit monſtratum aliquod bladum.

¶ Et lꝫ Antonius chartroſati tertius teſtis deponat qꝺ portabat in ſacco tres bichetos frumẽti nullũ tamen bladum fuit oſtenſum dicte aliſie ancille domini Guidonis vt ipſa ancilla deponit:ꝛ licet dictus chartroſati deponat quod ipſe in ſacco portabat tres bichetos frumenti ipſe eſt ſolus teſtis ideo non eſt eidẽ fides adhibenda iuriſiurandi.in fi.C.de teſti.quia Joanna ancilla dicti de plaſtro cum ſit domeſtica ꝛ continua vniuerſalis dicti de plaſtro.vt conſtat in proceſſu ex confeſſione dicte eius ancille:ideo non facit fidem pro dicto de plaſtro eius magiſtro.l.idonei non videntur.ꝛ ibi glo.ff.de teſti.ꝛ.l.etiam.C.eo.titu.

¶ Quarto quia dicta ancilla dñi Guidonis nullum vinum fuit preſentatum neqꝫ pecunie alique eidẽ ancille exhibite:que tamen debentur cum blado ꝛ no

cleis vt in dicto libello dñi Guidonis declarat. Ideo illa preten
5 ſa preſentatio eſt nullius effectus† quia ad hoc vt oblatio ſiue preſentatio valeat requirit de ſubſtãtia actus qđ totũ debitum offerat: aliter nõ valeat nec inducit liberatio offerẽdo partem debiti: vt in. l. tutor. §. lucius. ff. de vſuris. ꝛ. l. obſignatione. C. de ſolu. ꝛ in. l. iulianus. §. offerri. ff. de act. emp. maxime quia dictus de plaſtro indifferenter omnes cenſus petitos in dicto libello confeſſus fuit ſe debere ꝛ ſe velle ſoluere vt patet in proceſſu.

2 ¶† Preterea ꝛ quinto eſt attendenduʒ qđ ꝛ ſi dictus de plaſtro feciſſet preſentari oẽs dictos cẽſus per eum debitos dicte an- cille vt non fecit vt ſupra plene declarat adhuc non fuiſſet ipſe de plaſtro liberatus. Quia emphyteota qualis eſt dict⁹ de plaſtro debet offerre cauſam dño directo in propria ſua perſona: ꝛ ſi dñs directus nolit recipere dʒ emphyteota[a] cõſignare ꝛ deponſitare aliter non liberatur per tex. in. l. §. fina. C. de iure emphy. ꝛ habetur per doc. in. c. potuit. extra de locato.

a ¶ Emphiteota. qđ de a debitore ſi debeat portare ad domum creditoris: vide que dixi. ſ. conſi. cvj. ꝛ vide Pañ. in. c. ſignificante. extra de pig.

¶ Sed dictus de plaſtro nõ pñtauit ſiue obtulit dictos cenſus dicto dño Guidoni dño directo: necꝫ cõſignauit necꝫ depoſitauit ſm iuris formã in. d. l. ij. §. fina. C. de iure emphy. igitur non fuit ipſe de plaſtro liberatus conſiderato quod dicta aliſia ancilla dicti dñi Guidonis non habebat poteſtatem necꝫ mandatũ recipiẽdi. Etiam qꝛ totus cenſus non fuit eidẽ ancille pre-
3 ſentatus idem non fuit liberatus dictus de plaſtro † quia nihil videt actũ cũ de agendis reſtat aliquid ad agendum: ꝛ quia non videtur rem habere ſingulis partibus. non habitis. ff. de verb. obli. l. qui vſumfructũ. ꝛ. ff. de excep. rei iudi. l. ſi quis. cũ imo nihil fuit ſibi preſentatuʒ cum aſſertũ bladum qđ deferebat vt dicebat in ſacco dictus chartroſati alter dictoꝝ teſtium non fuit menſuratum necꝫ exhibitum dicte ancille dñi Guidonis vt ipſa deponit: ꝛ neſciuit ipſa ancilla ſi erat frumentum vel ſiligo vel auena: etiã vxor dicti de plaſtro nullas pecunias exhibuit necꝫ preſentauit dicte ancille. Etiam non eſt fides adhibenda ancille dicti de plaſtro que depoſuit quod portabat vnum cartale nucleorũ: quia ſola ꝛ ſingularis etiam qꝛ non deponit qđ fuerit menſuratum coram ipſa aliſia dicta ancilla dñi Guidonis.

4 ¶† Nec eſt dicto de plaſtro reo iuramentum per eum ſibi deferri petitum deferendum in ſupplementum probationis. Primo qꝛ ipſe de plaſtro in proceſſu probatur excõicatus: ꝛ excõicato non defertur aliquod iuramentum in ſui commodum nec ad ſui defenſionem: vt eſt glo. in. c. cum inter. de exceptionibus. Scđo quia ipſe de plaſtro reus non fuit preſens tempore quo dicta pretenſa oblatio pretẽdit fuiſſe facta dicte aliſie. ideo nõ debet nec põt iurare ſuper eo qđ non vidit: per ea que leg. et not. in. l. marcellus. ff. rerũ amo. ꝛ in. l. maritus. ff. de queſtio. ꝛ not. Bald. ꝛ doc. in. l. in bonefidei. C. de iureiurando. Tertio quia per proceſſum conſtat ipſum de plaſtro eſſe periurum ꝛ talẽ pronunciatum in hac curia per dñm officialẽ: ideo nõ eſt fides ſibi adhibẽda nec credendum iuramẽto ſuo vt probat in. c. teſtimonium. §. §. extra de teſti. ꝛ plene per Hoſt. in ſumma in ti. de teſti. §. j. verſi. excipitur qđ periurus ꝛc.

¶ Summarium.

1 Hypotecaria qn̄ cōtra tertios poſſeſſores poſſit intentari.
2 Lis non dicitur conteſtari per reſponſionem ad poſitiones.
3 Teſtes ante litis conteſtationem deponentes nō faciunt fidez.

¶ Conſilium.cccxxj.

1 Abſolui debēt Joāneta vacherie Claudius martini & conſortes ab impetitione maroni et Claudij romani cauſis ſubſcriptis. ¶ † Primo q2 ante q̄ poſſit intētari in hypotecaria cōtra tertios poſſeſſores requiritur qđ precedat interlocutoria p quā iudex pronunciet bona debitorum fuiſſe diſcuſſa ita tenet Bart.poſt Jaco.de but.in.l.exitus.ff.de acquirē. poſſeſ.& idem Bar.in.l.ſtipulatio.§.habet.ff.de no.ope.nū.idez etiam tenet Ange.de peruſio in aut.de fideiuſſo.§.j.& ibi refert idem tenere Jaco.de are.quia nō ſufficit conſtare niſi pronuncietur in.c.iudex.in fin.de offi.delega. ¶ Sic etiam in ſimili videmus qđ iudex debet primo interloqui teſtes eſſe valitudinarios vel abſfuturos anteq̄ examinet teſtes ad perpetuā rei memoriā.ita tenet gloſ.quam ſequuntur Bart.& docto.in.l.in lege
2 aquilia in gloſ.magna in fi.ad leg.aquil. ¶ † Ulterius lis non reperitur legitime fuiſſe conteſtata:quia per reſponſi.ad poſitiones lis non conteſtatur: ideo proceſſus nullus in.c.vno.de
3 litis conteſta.in antiquis. ¶ † Ex quo etiam infertur quod depoſitiones teſtium partis attentis non faciunt fidem quia lite non cōteſtata fuerunt examinati iuxta.c.quoniam frequēter.extra vt lite nō conteſta. ¶ Item actores non probauerunt dictū debitorem principalem fuiſſe dominum[a] bonorum petitorum tempore obligationis q2 nō ſufficit in hypotecaria probari qđ debitor bona tenebat tanq̄ ſua etiā ſi teſtes deponerēt de.xxx. annis.ita dicit Jo.fa.inſti.de actio.item ſeruiana.

a ¶ Fuiſſe dominum. De mō p̄bandi dn̄m i hypotecaria actiōe d que etiā tetigi in ſing. meis. folio cxcv. verſo, & fol.cxxix.

¶ Summarium.

1 Reſcriptum quando valeat & quando non.
2 Sententia diffinitiua cenſetur que ſuper poſſeſſorio fertur.
3 Jus idem non poteſt queri ex titulis diuerſis.
4 Exceptio concernēs petitoriū nō admittit in materia poſſeſſoriū.

¶ Conſilium.cccxxij.

In hac cā remiſſiōis audiri nō d3 reymūdus chaberti cauſis ſubſcriptis. ¶ Primo q2 ipſe dn̄s reymūd9 a ſnīa plamēti ſup reintegratiōe ſacriſtie ſancti pauli tricaſtren.dioceſis nō ſupplicauit nec querelauit do nec poſt quatuor menſes ideo facto ſuo non appellādo infra decē dies fuit excluſus a proſequuta dicte cauſe remiſſionis & ſententiam ſaltē tacite confirmauit.c.quod ad cōſultationē.& in.c.cū inter.de re iu.& dicta ſnīa pro veritate hr̄.l.j.ff.de re iudi.& l.res iudicata.ff.de reg.iu.& acquieuit dicte ſnīe nō appellando infra terminū iuris.l.iij.C.de appellationibus.

1 ¶ † Et reſcriptum a domino gubernatore per dictum dominū reymundum obtentum ſuper remiſſione dicte ſententie tacito de premiſſis eſt ſubrepticium et non ſeruandum:vt in capitu. ſuper literis.de reſcriptis . et.l. preſcriptione.C.ſi contra ius

vel vti.pub. ¶ Et pceſſus ſi quis fieret ſuper dicto reſcripto ſubreptitio eſſet nullius valoris vt dicit Pan.in.c.cū ab eo.ꝛ in.c.cōſtitutis.de reſcriptis.in fi.

2 ¶ † Ulterius etiam qꝛ non depoſitauit.cxx.libras iuxta ſtatutū dalphinale qd̄ loquit de ſentētijs ꝛ ordinationib⁹;qꝛ ſnia ſup poſſeſſorio lata maxime in hoc caſu eſt diffinitiua maxime in poſſeſſione beneficij vbi opꝫ qd̄ allegēt titulus. ita dicit Bald.in.l.j.C.ſi de momētanea poſ.fu.appellatū ibi dū dicit et maxime in poſſeſſiōe bñficij ꝛc.idē tenet indiſtincte qd̄ ſit diffinitiua ſnia ſup poſſeſſorio lata.Saly.in.l.poſt ſnīam.in prin.C.de ſententijs ꝛ iur.omnium iudicum.

¶ Alia etiā rōne qꝛ ipſe dñs raymūdus allegat duas ꝑtēſas collatiōes dictorū canonicatus ꝛ ſacriſtie:vnam vt aſſerit ſibi factā die tertia menſis auguſti. M.cccclxxiiij.p dñm adminiſtratorē ēpatus tricaſtreñ.aliā ꝟo ſibi factā p dñm cōmēdatorē adminiſtratoris tricaſtreñ.die.v.mēſis ſeptēbris eiuſdem anni.Jō etiā in materia petitorij vbi agerēt corā ordinario deberet ipſe dñs raymūd⁹

3 ſuccūbere:† qꝛ ex duob⁹ titulis nō potuit ſibi ius acquiri in dicto beneficio iuxta.c.ſi ꝗs duas.de elec.lib.vj.Et faciūt ꝗ̄ dicit Dy.in regula iuris poſſeſſor.de reg.iur.li.vj.ꝛ habēt p Ant.de bu.in.c.inter debitos.in.§.porro.de fide inſtru.

¶ Etiam in materia poſſeſſorij dꝫ ſuccūbere dictus dñs raymūdus:qꝛ dñs philippus roberti ꝓbauit de anteriori poſſeſſiōe cū titulo:ideo alia ꝑtenſa ſequēs poſſeſſio dicti dñi raymūdi qꝛ poſterior cenſetur iniuſta ꝛ clandeſtina:vt dicūt Bar.ꝛ de are.in.l.clam poſſidere.ff.de acqui.poſ.

4 ¶ † Etiā qꝛ in materia poſſeſſorij exceptio concernens petitoriū nō dꝫ admitti: vt dicit gl.in.c.cū ad ſedem.extra de reſti.ſpo.ſup ꝟbo teſtes:qꝛ etiā cōtra agēte interdicto recuperāde vel retinēde nō obſtat negatoria:nec de ea pōt reconueniri per ea ꝗ̄ dicit Hoſt.in ſumma l ti.de mutuis peti.in fin.ꝛ faciūt que dicit de aretio.inſti.de actiōibus.in.§.quadrupli. ¶ Itē in bulla gratie expectatiue dicti dñi philippi eſt clauſula irritans que inficit non ſolum tit.imo etiam poſſeſſionem dicti dñi raymundi vt dicunt dñi de rota deciſione quadrageſima.

¶ Conſilium.ccxxxiij.

In cauſa appellationis Joannis ruffi al's ruſtellon ex vna parte et dominum Jacobum baſterū rectorem capelle fundate in eccleſia cathedrali vapinci per quondam dominum Guillelmum rodulphi preſbyterum. ¶ Credo quod iudex appellationum bene iudicauerit:quia dictus dominus Guillelmus fundator dicte capelle in teſtamento in quo dictam capellam fundauit et eā dotauit donauit dicte capelle ſeu rectori eiuſdem inter cetera.cc.et.xx.ducatos de quibus in dicto proceſſu agitur quos tunc dicto fundatori debebat dictus Joannes ruffi:qd̄ teſtamentum et in ea contenta et diſpoſita promiſit et iurauit rata perpetuo habere et attendere volens dictam diſpoſitionem et donationem ac ipſam capellam locum habere poſt eius mortem:quia licet ipſe dominus Guillelmus ipſo viuente dictum debitum recuperauerit a dicto Joanne ruffi:vt conſtat in proceſſu illud facere non potuit:quia dictum debitum pleno iure ſpectabat dicte capellanie abſq; alia traditione ipſo iure iuxta.l.fina.C.de ſacroſan.eccle.et licet voluerit ipſe dominus Guillelmus valere dictā donationem poſt mortem ſuam attamen quia promiſit et iurauit non reuocare non habuit effectum donatum cauſa mortis:ſed donatio irreuocabilis inter viuos iuxta.l.vbi ita donatur.ff. de dona.cauſa mortis.

¶ Que donatio potuit fieri in dicto teſtamento vt dicit Barto.poſt gloſſ.in.l. heredes palam.in.§ ſi.in fine.ff.de teſta.Jmo nec reuocato dicto teſtamento ſi reuocatum fuiſſet:prout non fuit non fuiſſet dicta donatio reuocata.l.fina.ff. de rebus eorum que ſub tute.

Summarium.

1 Hereditas non defertur pacto vel conuentione.
2 Fideicommiſſum non valet teſtamento annullato.
3 Pactum de futura ſucceſſione eſt in iure reprobatum.
4 Juramentum contra leges preſtitum eſt inualidum.
5 Juri ſolennitatem inducenti non poteſt renuntiari.
6 Juramentum eſt quid perſonale quod ad heredes non poteſt tranſire.
7 Teſtamentum imperfectuz inter liberos factū an ſit validum.

Conſilium.ccxxiiij.

Non valuit nec valet pretenſum teſtamentū nobilis bonifacij curti iure teſtamenti nec iure codicillorū licet fuerit ſcriptum viuente ipſo nobili bonifacio cū nō fuerit recitatum coram teſtibus:vt dicit glo.ordinaria p doct.approbata in.l.fideicommiſſa.in.§.j.ff.de leg.iij.de hoc ſcripſi etiam in deciſio.parla.queſtione.cccccxxviij.
1 ¶ †Nec potuerūt de iure et⁹ liberi dictū teſtamētū approbare
vt poſſit dici ꝙ ipſi liberi ſuccedāt dicto eorū pri ex illo teſtō:qꝛ
hereditas nō defertur pacto ꝛ cōuētione:ſed lege ex teſtamēto
vel ab inteſtato.l.licet.C.de pac.l.obuenire.ff.de verbo.ſig.ꝛ.l.
hereditas.cū ibi no.C.de pac.cōuētis.ꝛ.l.fi.ff.de ſuis ꝛ legi.he-
redi.ꝛ faciūt que dicit Jo.ferra.in titu.forma libelli in cauſa ſo-
cietatis.in.iij.col.ibi:qd autē ſi in hac gnali ꝛc.qui ibi dicta iu-
2 ra allegat. ¶ †Et cū dictum teſtm̄ nō valuerit nec potuerit per
liberos approbari pacto inter eas habito per predicta:ſequit̄
ppterea ꝙ nō valuit pretēſum fideicōmiſſum cui⁹ vigore nobi-
lis katerinus alter ex dictis liberis agit in ſuo libello in par-
lamēto oblato vt dicit glo.in.d.l.fideicōmiſſa.§.j.in fin.ibi etiā
ſi fideicōmiſſum ſit ibi relictū:ꝛ facit rōtio:qꝛ cū principale vi-
delicet teſtm̄ nō valuerit nec valere debet acceſſoriū vꝫ dictū
fideicōmiſſum.l.cum principale.ff.de reg.iur.ꝛ in.c.acceſſoriuꝫ.
de regu.iur.lib.vj.Et ſi diceretur ꝙ lꝫ valeret dicta ratificatio
quo ad alia ordinata ſaltim in vim pacti:non tamē valeret etiā
in vim pacti diſpoſitio in qua dicit̄ fuiſſe ordinatum quod vn⁹
alteri ſuccedat per.d.l.licet.ꝛ iura.ſ.allega.
3 ¶ †Nec etiā valuit pactū de quo fit mētio in.xij.arti.dicti libel-
li factū in quodā inſtrumēto affrareychiamēti facti inter ipſos
katherinū ꝛ hugonē fratres:qꝛ illud pactū ꝙ ſuperuiuēs ipſo-
rū ſuccedat premorienti eſt in iure reprobatū[a] in pagano ſecus
in milite.vt in.d.l.licet.C.de pact.ita etiā tenet Jo.ferra.in titu.
forma libelli in cauſa ſocietatis.in.iij.col.ibi:quid aūt ſi in hac
generali ꝛc. ¶ Alia etiam rōne nō valuit dictum pactū de quo
in.d.xij.arti.dicti libelli fit mentio:qꝛ poſtea dicti duo fratres
katherinus et hugo illi pacto ꝛ toto dicto affrareychiamēto ꝛ
ſocietati inter eos cōtracte poſtea renūtiauerūt ꝛ pro nō factis
haberi voluerunt de anno dñi.Mcccclvij.ꝛ die.vj.menſis iulij:
vt cōſtat latius iuſtō recepto per Joannem de porta notarium
4 quondam. ¶ †Nec obſtat iuramentum per dictos tres fratres
preſtitum in dictis cōtractib⁹ inter eos factis cū dicta iuramē

a ¶ Reprobatū.nō valet pactū ꝙ ſuperuiuēs ſuccedat premoriēti. de quo vide.ſ.cōſi.ccxviij.ſ vij.dubio.

ta preſtita fuerint cõtra leges.ſ.allega.per.l.nõ dubium.C.de legi.vbi iuramẽ
tum contra leges preſtitũ non valet iure ciuili ſed iure canonico valuit:q2 po
terat ſeruari ſine interitu ſalutis eterne.iuxta.c.ſi vero.2.c.cum contingat.ex
5 tra de iureiurando.¶ † Sed in caſu noſtro de quo hic agit dicta iuramenta in
nullo obſtãt vxori nobilis Joannis de murina¡ſio filiẽ dicti nobilis Hugonis
curti:q2 iuri inducenti ſolennitaté non põt renuntiari etiã cum iuramẽto vt di
cit Bar.in.l.nemo.ff.de leg.j.2 Bart.in.l.illud.C.de ſac.ſan.eccle.ſed leges in
ducũt ſolẽnitaté q teſtm̃ recitetur corã teſtibus.in.l.hac conſultiſſima.C.de te
6 ſta.2 in.l.heredes palam.ff.eo.tit.¶ † Preterea 2 iſta rõ eſt inconuincibilis:q2
mortui ſunt iurantes:ideo dicta vxor nobilis Joannis de murinayſia heres ab
inteſtato dictorũ ſuorũ patris 2 aui nõ tenet ſeruare iur̃m defuncti:q2 iur̃m eſt
pſonale 2 nõ trãſit ad heredes:2 heres non ſeruãdo iuramẽtũ defuncti nõ eſt
periurus etiã veniendo contra tale iuramentũ ſine diſpenſatione:ita dicunt et
tenẽt Hoſti.2 Inno.in.c.veniens.2 in.c.veritatis.extra de iureiurando.Idem
etiam tenet Henri.de bouenco.in aut.ſacramenta.C.ſi aduer.ven.in ſua repeti
tione circa prin.2 probatur hoc in.c.vlt.de foro compe.libr.vj.vbi heres ratiõe
iuramenti defuncti non ſortitur forum.

7 ¶ † Nec obſtat ad premiſſa ſi dicatur q teſtm̃ imperfectum inter liberos valet
iuxta.d.l.hac conſultiſſima.in.§.ex imperfecto.C.de teſt.Quia verum eſt quod
teſtamẽtum imperfectum nõ valet inter liberos quando eſt imperfectũ ratio
ne ſolennitatis:q2 nõ fuit factũ niſi corã duobus vel tribus teſtibus etiam non
rogatis.Sed qñ eſt imperfectũ defectu voluntatis vt in caſu iſto.tunc teſta
mentum etiã inter liberos non valet:vt dicit Bar.in.l.ſi is qui.circa prin.ff.de
teſt.qui ſic intelligit dictũ.§.ex imperfecto.Et non poteſt tale teſtamentũ poſt
ea conualidari vt dicit Bar.in.l.filio preterito.in fi.ſui apparatus.ff.de iniuſt.
rup.2 irrito teſt.2 in.l.j.§.filiusfamilias.ff.de lega.iij.

¶ Sed de voluntate dicti bonifacij non conſtat:quia illa ſcriptura priuata nõ
fuit ſaltim ſubſcripta manu dicti bonifacij patris:q2 ſecus fuiſſet ſi ſubſcripta
fuiſſet manu dicti bonifacij patris maxime inter liberos vt videt ſentire Cyn.
in.d.l.hac conſultiſſima.in prima autentica ibi poſita.

¶ Ex his ergo cõcludit q dicta vxor dicti nobilis Joãnis de minnineſio filia
dicti hugonis curti ſucceſſit ab inteſtato dicto bonifacio in bonis de quibus
agit per mediam perſonã dicti hugonis eius quondam patris:ideo petita per
dictã katherinam in dicto ſuo libello fieri no debent.Et ita pronunciari debet
per dominos arbitratores a dictis partibus ſuper his electis.

¶ Conſilium.ccxxv.

Preſuppoſito prout in facto mihi tradito preſupponitur quod ec
cleſia parochialis acceptata vigore gratie expectatiue que gra
tia expectatiua non ſe extendebat ad dictam curam.Dicendum
eſt quod beneficium acceptatum poſtea vigore eiuſdem gratie ex
pectatiue cadens in dicta gratia expectatiua valuit ipſa ſecun
da acceptatio etiam non precedente ſententia declaratoria dictã
primam acceptationem non valuiſſe.Ita expreſſe dicit et tenet Joan.andr.in
nouella in.c.cum in multis.ſuper verbo non poterit.de reſcript.libr.vj.ibi ego
credo quod etiam ſine ſententia.pro cuius determinatione facit lex.ij.ff.de of
fi.lega.etiam quia non debet preſtare impedimentum quod de iure non ſorti
tur effectum in regula iuris non preſtat.de regu.iur.libro.vj.2 facit quod not.
in capitulo ne captando.de conceſ.prebend.2.c.quia cunctis.eodem titulo.li
bro.vj . ¶ Et alibi dicit Innocen.quod beneficium primo acceptatum poteſt
relinqui et aliud acceptari cum cauſa tamen:vt dicit ipſe Innocen.in.c.quia

cunctis.[a] ſuper verbo voluntatibus:⁊ etiam in fi.in vltima glo. Innocētij.⁊ de cōceſ. pbē.facit etiā ꝓ hac parte:qꝛ ſi appellatio ſit deſerta ſnia pōt mādari executioni etiā ſi appellatio p ſententiam non fuerit pronunciata deſerta.vt vide in tractatu meo de appellationibus.q.xviij.⁊.q.cx.qꝛ illud non dꝫ expectari ex cuius euentu nullus ſequeretur effectus.

a Qꝛ cū ciſis.alꝭ incipit cū in multis.

Conſilium.ccxxxvj.

IN caſu mihi tranſmiſſo per dnm ius dicturū de caſu ſubſcripto puto rñdendū qd ille primus ꝯtra quē fuit facta reintegratio ex forma ſtatuti ſi quis debuit appellaſſe a ſnia reintegrationis ⁊ non reuerti ad eundem iudicem qui ſniam ſup reintegratione protulerat cum eſſet functus ſuo officio.l.iudex.ff.de re iudi. cū multis ſi.⁊ ꝓpterea de ea ſe intromittere non poterat eam reuocādo nec alꝭ etiā eadem die.l.cū querebatur.ff.eo.tit.ideo reuocatio dicte ſnie reintegrationis facta cōtra primā ſniem ſuam vitio nullitatis ſubiacet tanꝙ facta cōtra primā ſententiam q̄ in rem tranſiuit iudicatā.iuxta.l.j.C.qñ ꝓuo.non eſt neceſſe.licet ipſe idem iudex potuiſſet de nullitate ſue ſententie reintegrationis cognoſcere ſi corā eo fuiſſet de nullitate actū. vt ꝑ Inno.in.c.dilecto.de appel.⁊ ꝑ Saly.in.l.ſi vt ꝓponis.C. quō ⁊ qñ iudex.cū nō tranſeat nullitas in rem iudicatā vſqꝫ ad xxx.annos.vt ꝑ Bar.in.l.ſi expreſſim.ff.de app.Et non debuit idē iudex partē violētam audire circa iniquitatē dicte p̄ie ſnie reintegrationis.Licet dictū ſtatutū diſponat violentū poſtea facta reintegratione audiēdi:qꝛ v̄ba illa ſtatuti debēt ciuiliter intelligi vt ꝑ Bar.in.l.diuus.ff.de mili.teſtamen.vcꝫ purgata violentia qua purgata etiam non dꝫ violētus audiri circa iniquitatem dicte prime ſnie reintegrationis:ſed ſuper nullitate ⁊ ſuper alijs ſuis exceptionib9 preterꝙ iniquitatis.de quo etiam tetigi in apparatu meo dicti ſtatuti in gloſſ.ſuper verbis appellatione ceſſante.in.q.fi.

Summarium.

1 Sententia ſuper poſſeſſorio lata cenſetur diffinitiua.

2 Interlocutoria ſuper reintegratione ſententie an habeat vim diffinitiue.

3 Interlocutoria vim habens diffinitiue non poteſt contrario reuocari imperio.

Conſilium.ccxxxvij.

ALiter ſpectando ⁊ cogitando in materia conſiliū ſupra prime deſcripti credo quod licet Ioā.fer.in tit. libellus in cauſa ſpoliate poſſeſ.ſuper verbis per veſtram diffinitiuam ſententiam dicatur qd † ſen-
b tentia ſuper poſſeſſorio lata ſit diffinitiua[b] et ita etiam communiter dicunt docto.hoc verum quando poſſeſſorium eſt via ordinaria parte vocata intentatum lite conteſtata et alijs iuris ſolennitatibus ſeruatis:quia tunc dicitur diffinitiua.

b Sit diffinitiua. ſi ſētētia ſup poſſeſſorio lata ſit diffinitiua: vide ēt in ſingula.meis. fo.cclix. ⁊s fo.⁊.§.ꝯſil. ccxxxij.

Sꝫ qñ intētat̄ remediū dicti ſtatuti ſi quis in quo ordo iuris nō ſeruat̄:⁊ ſnia fertur pte nō vocata vt in materia dicti ſtatu-

ti tunc dicitur interlocutoria per ea que dicit Panoꝛ.in.c.ſi.ex-tra de iudi.col.vj.ꝛ de hoc etiā tetigi in apparatu dicti ſtatuti ſi quis in gl.ſup verbis appellatione ceſſante.in.vij.col.ibi:ſed qualiter procedet iudex appellationū ꝛc.ideo dubito ne erra-uerim in precedenti cōſilio vbi dixi qꝺ reuocatio reintegratio-nis facta fuit nulliter facta:qꝛ ꝯ ſententiam que in rē tranſiuit iudicatā. ℂ Quia imo illa reintegratio per eūdem iudicem po-tuit reuocari ſicut ꝗlibet alia interlocutoria iuxta.l.qꝺ iuſſit.

2 ff.de re iudi.cū ſi.† Niſi diceremus qꝺ illa interlocutoria ſuper reintegratione lata haberet vim diffinitiue qꝺ videtur:cū con-tineat aliquid fieri vcꝫ partem in priſtina poſſeſſiōe reponi vt videt velle gl.in.d.l.qꝺ iuſſit.ſup verbo pretoꝛ.Ideo cū conti-neat aliq̇d fieri non pōt ꝯrio imperio reuocari:vt dicit Innoc. in.c.ſacro.de ſen.excom.ſuper verbo reuocare.

3 ℂ † Et Dyn̄.in.d.l.qꝺ iuſſit.dicit qꝺ interlocutoria que hꝫ vim
a diffinitiue reuocari nō pōt ꝯrio imperio [a] ſed opus eſt appella-tione.alleg.l.creditoꝛ.§.iuſſus.ff.de appel.ꝛ.l.ſi pecunia. C.de re iudi.ꝛ.ff.de mino.l.ait ꝑtoꝛ.§.permittitur.Ideo forte in pre-cedenti cōſilio non erraui:qꝛ reintegratio de qua ibi fit mentio nō potuit per eūdem iudicem contrario imperio reuocari:ſed opus erat appellatione per ſupra proxime dicta ſm Innoc.et Dy.ꝛ glo.in.d.l.quod iuſſit.

a ℂ Cōtrario impe-rio.ſi in in-terlocuto-ria que ha-bet vim dif-finitiue poſ-ſit contra-rio iperio reuocari. Et vide in ſing. meis. fo.cclx.

ℂ Summarium.

1 ☞ Donationes ſunt nulle contra diſpoſitionē ſtatutoꝝ facte.
2 Donatio inter virum et vxoꝛem non firmatur iuramento.
3 Contractus iuramento non firmatur qui inter perſonas pro-hibitas contrahitur.

ℂ Conſilium.ccxxxviij.

Spectabiles dñi attendatis qꝺ donationes dudum facte per nobilem Aliſiam pine Claudio ꝛ Antonio eius liberis coniūctim ꝛ diuiſim de bonis ſuis non fuerunt facte ſeruata foꝛma ſtatuti dalphī.facti cir-ca donationes factas ꝛ fiendas:ideo non valuerunt dicte donationes:vt diſponit dictum ſtatutum.

1 ℂ † Nec validate fuerūt iuramēto cū dictū ſtatutū ꝓhibeat ꝑ-ſonas donare volētes ꝙ nō donent niſi ſeruata foꝛma dicti ſta-tuti ꝛ vlterius procedat dictū ſtatutū tales donationes in con-trarium factas nō valere iuxta ea que leg.ꝛ not.per glo.Bald. ꝛ docto.in.l.non dubiū.C.de legi.Et ex dictis donationibꝰ fa-ctis non ſeruata foꝛma dicti ſtatuti non naſcitur obligatio etiā naturalis per ea que dicit Bart.in.l.cū lex.ff.de fideiuſſoꝛibus. dū ibi dicit bar.ꝙ ſiue lex reſiſtat cōtractui ſeu ſtatutū dirigen-do ꝯceptū ꝓhibitionū in perſonas ſiue ſimpliciter ꝓhibeat cō-tractū ſine certa ſolēnitate puta ſine cōſenſu duoꝝ ꝓpinquoꝝ ꝙ nō poſſit vēdere qꝛ videt etiā eis fuiſſe factū preceptū ne vē-das ideo non naſcit ciuilis neq̄ naturalis obligatio ex tali cō-tractu qꝛ ex tali ꝯctu ex ꝗ naſcit naturalis obligatio eſt de iure gētiū ꝗ iure debemꝰ obedire maioꝛibꝰ nr̄is.l.veluti.ff.de iuſti. ꝛ iur.ꝛ ꝯ faciēs facit ꝯ dcm̄ ius gētiū idō nō tribuit naturalē obli-gationē vt ꝓbat in.l.antiq̄.§.ſi.C.ad velleyanū.ꝛ no.in.l.ſed ꝛ ſi.

ſeruum

a seruã.ff.de fideiussoribꝰ.Et ꝑ hoc etiã facit qḋ dicit Barto.ᵃ in l.si qs ꝑ eo.ff.de fideiusso.ꝛ in.l.seius augeriꝰ.ff.ad.l.fal.† vbi tꝫ donationẽ inter vi.ꝛ vxo.nõ firmari iuro:qꝛ lex ꝓhibet ꝑso nas ꝯhentiũ:ideo ꝯ veniẽs peccat mortaliter:ñõ tale iurm in ductiuũ peccati nõ obligat.¶Hinc est ꝓpterea qḋ Barto.in.d. l.si qs ꝑ eo.dicit qḋ cõtractus illiꝰ cui est ꝑ iudicẽ bonis inter dictis nõ firmat iuramẽto:qꝛ ꝯtra superioris ꝑceptũ ꝯtrahẽdo peccat ꝓpter qḋ ipsum iurm nõ obligat:qꝛ sup obseruatiõe pec cati mortalis est appositũ:qꝛ ꝯtra ius ꝛ autoritatẽ supioris ex presse cõtrahere ꝓlabentis:ideo nõ obligat iurm.ff.ad munici pales.l.si.in prin.ꝛ in.c.veniẽs.de iureiu.ita etiã notauit bar. in.l.is cui bonis.ff.de verb.obli.idẽ etiã dicit ꝛ tꝫ Hen.de bo uẽco in aut.sacra.C.si aduersus vẽ.in sua repe.in materia cau b se efficiẽtis immediate vbi expresse dicit qḋ† cõtractus factꝰ ꝑ ꝑsonas dispositiõe cõtrahere prohibitas ꝑ statuta municipa lia ciuitatis prout in casu nostro nõ firmãtur iuramento:ꝛ alle gat ipse de bouenco pro autore Bartolũ vbi supra in.d.l.si quis pro eo.¶Nec obstat qḋ in scḋa parte dicti statuti dalphinalis ibi de donationibꝰ ipsis factis ꝛ fiendis forma etiã seruata ꝛc. dñ disponit illo casu obtinendã fore dispensationẽ iuramenti. Quia loquit̃ illa scḋa pars dicti statuti in alio diuerso casu vꝫ vbi est facta donatio seruata forma dicti statuti ꝛ donans vult querelare ꝛ donationẽ reuocare asserẽtes donationẽ fuisse in discrete factã:vel nõ seruatis cõuẽtis:qꝛ illo casu forte teneret iurm ꝛ requireret̃ dispẽsatio iuramẽti.Sed nos nõ sumꝰ de pñs ti in illo casu:sed in alio casu vbi donatio est facta non seruata forma ꝛ solẽnitate dicti statuti:ideo iurm nõ ligat per iura su pra allegata:ꝛ cum non tenuerit iuramentum non est necessa ria dispensatio in casu de quo hic agitur.

a ¶Qḋ di cit bart. in hoc passu ab angelo reprobatur vt refert ra phael cu ma. in. l. si quis ꝑ eo. ꝗ raphael etiam seq̃tur opi.

¶Summarium.

a Mens disponentis est preferenda verbis.
b Promissio simplex sicut ꝛ traditio donationem causat.

¶Consilium.ccxxxix.

Claudius cocti thesaurarius dalphi.per tres vel quatuor mẽses ante eiꝰ mortẽ misit ꝑ certũ nun cium ducentum scuta auri thome chapusũ de con driaco eiꝰ genero marito marie filie ipsiꝰ claudũ cocti:ꝛ nõ fuit nũcius portator oneratꝰ ꝑ dictum Claudium cocti de dicẽdo dicto thome chapuysiũ qua de cã nec qua intẽtione sibi mittebat.Etiã nuncius portit tor nullã causam expressit dicto thome tpe quo sibi tradidit di cta.cc.scuta ante nec post:sꝫ simplr̃ nulla cã exp̃ssa eidẽ thome realr̃ tradidit iuxta mãdatũ dicti claudũ cocti.Et est circa hoc aduertendũ ꝑ determinatione huiꝰ dubiũ qḋ tpe traditiõis di ctorum ducentoꝝ scutoꝝ dicto thome nihil debebat dictꝰ clau dius cocti mãdãs dicto thome de dote dicte sue filie nec alias. ¶Modo cõtingit casus qḋ heredes dicti Claudũ cocti petunt dicta ducentũ scuta a dicto Thoma chapuysiũ:aut al's petunt eis cõpensari sup his que dictus thomas a dictis heredibus Claudũ cocti petit.Modo queritur si dictꝰ thomas chapuysiũ

teneatur dicta.cc.ſcuta reſtituere dictis heredibus Claudij cocti vel allocari ſeu compenſari debeant ſuper his que dictus Thomas petit a dictis heredibus Claudij cocti vel poſſit pretendere ſibi donata fuiſſe ex tacita mente dicti Claudij cocti.

1 ¶ † Pro cuius queſiti determinatione premitto ea que dicit Bart.in.l.cū quid. ibi pro huius autem declaratione ꝛc.ff.ſi certum petatur.videlicet quod in tali caſu dubio primo debent inſpici verba que preceſſerunt ſi que preceſſerint.Et ſi ex illis prefationibus poteſt aliquid apparere de mente mandantis:illis eſt ſtandum.l.tytia.§.idem reſpondit.ff.de verborum obligatio.Item etiam debent inſpici verba que tempore traditionis fuerunt dicta: quia ſi tradens dixiſſet dicto nobili Thome accipienti:tradantur vobis illa ducētum ſcuta mutuo.tūc dicerent tradita fuiſſe ex cauſa mutui.ſed ſi ſimpliciter dicat tradens accipienti tolle vel recipe.nec ex verbis precedentibus nec per ſequentia poteſt aliquid apparere.vt in caſu prepoſito tunc reuertendum eſt ad alias coniecturas.Et inter ceteras coniecturas per Bar.vbi ſupra declaratas dicit Bartol.quod ſi recipiens forte fuiſſet ſibi coniunctus videretur factum animo donandi.argu.ſecundum ipſum Barto.in.l.ſed ꝛ ſi ſuſceperit.§.j.ff de iudi.ꝛ.ff. de dona.inter virum et vxo.l.vnum.et.l.ſi ſeruus communis.et.ff.de proba.l. procula.ꝛ.l.ſi vero nō remunerandi.§.papinianus.ff.mā.iſta ſunt verba Barto.in.d.l.cum quid.

¶ Ex quibus verbis Barto.ſequitur quod cum in traditione dictorum.cc.ſcutorum non interuenerint aliqua verba per que poſſit apponere quod ipſe nobilis Claudius cocti habuerit animum repetendi quod preſumi debet voluiſſe dare dicta.cc.ſcuta dicto nobili.Thome eius genero ſibi coniuncto.Et ppterea non poſſunt repeti a dicto nobili thoma.Secus autem fuiſſet ſi dictus nobilis thomas non fuiſſet ſibi coniunctus ex matrimonio dicte filie ſue:ſed totaliter ſibi extraneus vt ibi voluit Bar.

2 ¶ † Et non mirandum ſi illa ſimplex traditio cauſat donationem:quia imo et ſimplex promiſſio etiam ſine cauſa facta cauſat donationem inter patronum et libertum.in.l.campanus.in fine.ff.de operis libertorum.

¶ Et illa preſumptio donandi que de iure facit pro dicto thoma que eſt liquidiſſima probatio glo. in.l. ſi tutor petitus.C.de periculo tutorum.et no.Iaco. de puteo in.l.ex facto.ff.de heredi.inſti.transfert eius dictorum heredibus nobilis Claudij cocti probandi quod animo repetendi dicta.cc.ſcuta mandauerit tradi dicto nobili thome vt dicit Bartol.in.l.fina.ff.de ſeparationibus. et plene per Azo.in ſumma.C.de probatio.in prima columna.quod ſi non probauerint dicti heredes nobiles Claudij cocti ſuccumberent in contradictorio iudicio.

¶ Conſilium.ccxl.

SI valeant litere a papa impetrate ad beneficia obtinenda in quibus impetrans tacuit beneficium incompatibile quod per prius obtinebat. ꝛ breuiter credo quod non valeant tales litere: quia quantuncunq; modicum ſit illud beneficium quod ante ea obtinebat impetrans de illa facere tenebatur mentionem in ſua impetratione vt ſunt iura vulgata in.c.cum adeo.et in.c.ad audientiam lo.ſecūdo.in capitu.poſtulaſti.et cap.ſi proponente.extra de reſcriptis.cum ibi.no. facit etiam glo.in.c.ſuper literas.eo.tit.facit pro hac parte.c.ſi motu proprio. de preben.libro.vj.

¶ Conſilium.ccxlj.

Quadraginta anni ſunt elapſi ꝙ quidam dñi arbitratores protulerũt quaſdã ordinatiões inter partes:q̃ ipſos arbitratores elegerũt:opponit̃ mõ in foro cõtentioſo ꝙ dicti arbitratores nõ habebãt poteſtatẽ arbitrãdi ad effectũ annullandi ꝓnũciatione defectu poteſtatis de qua nõ cõſtat de preſenti.Modo querit̃ ſi verba narratiua in inſtrumẽto ibi dũ dicit̃ ꝙ dicti arbitri ⁊ arbitratores ad dictã pronũtiationẽ arbitralẽ proceſſerũt vigore poteſtatis eis a dictis partibꝰ attribute faciãt fidẽ ex illis verbis narratiuis ꝓbet̃ ptãs arbitrorum. Et credo ꝙ ſic per ea que dicũt Hoſti.⁊ Ant.de but.in.c.qm̃ cõtra falſam.extra de ꝓba.⁊ Inn.Jo.an.⁊ Ant.de bu.in.c.albericꝰ.extra de teſti.⁊ Pan.in.d.c.qm̃ cõtra falſam.Cy.⁊ Bal.in aut.ſi q̇s in aliquo documẽto.C.de edẽ.⁊ idẽ Bald.in cõparationis.C.de fide inſtru.⁊ in.l.cũ q̇s dicit̃ iure delibe.⁊ imo.in.l.ſciendũ.ff.de verbo.obli.ꝓ quo facit.l.qui in aliena.§.j.ff.de acq̇.here.⁊ in.l.ſi filius.ff.de acqui.here. ¶ Et dicit̃ de antiquo per lapſum biennij:vt dicunt Hoſti.⁊ Jo.an.in.c.cũ inter.de re iudi.vel ꝑ lapſum.xx.anno.ſm Jo.an.in.c.ij.de ſepul.lib.vj.Et ꝙ dꝛ in ſnia ꝙ preſumit̃ ꝓ eadẽ ⁊ ꝓ narratis in ea habẽt etiã locũ in ſentẽtia arbitri vel arbitrorũ.vt dicit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de cog.§.ſequitur.verſi.q̇d ſi actum fuit.⁊ in.d.c.qm̃ cõtra falſam.ver.ſed nũquid.⁊ in.c.nonnulli.de reſcrip.per doc.vide Jo.fa.inſti.de fideiuſ.§.fi.in fi.

¶ Summarium.

1 Executio ante ſententiam non eſt fienda.
2 Actio ad exhibendum quando competat.

¶ Conſilium.ccxliij.

Circa diffinitionem proceſſus cauſe appellationis vertentis coram vobis venerabili et egregio viro domino Karolo de reuoyria legum doctore officiali curie Metropolitane vienne inter ſpectabilem virum dominum guidonem pape legum doctorem dominum ſancti albani ⁊ montis clari appellantem ex vna parte: ⁊ Joannem de plaſtro appellatum ex altera:videndũ eſt in iure circa queſita ſubſcripta ꝓ declaratione iuris ⁊ intentionis dicti domini guidonis pape. ¶ Primo ſi petitio dicti de plaſtro in prima inſtantia facta ſit apta vel inepta. ¶ Secundo et ſi dicta petitio non fuiſſet inepta ſi dominus officialis a quo male ⁊ inique iudicauerit. ¶ Tertio ⁊ ſi dicta ſententia a quo non poſſet dici iniqua an poſſit dici nulliter fuiſſe facta. ¶ Quarto ſi proceſſus actorũ principalium ſubiaceat vitio nullitatis. ¶ Quinto ſi ordinatio per officialẽ a quo facta die ſabbati nono decẽbris poſt appellationẽ in qua reuocauit dictas literas cum expeñ. debeat reuocari via attentati tanꝗ̃ facta in preiudicium appellationis.

1 ¶ †Ad primũ q̃ſitũ dicẽdũ eſt petitionẽ dicti de plaſtro fuiſſe ineptã ⁊ inciuilẽ cũ in ea cõtineat̃ executio fieri añ ſnìam:qꝛ ibi petunt̃ quedã lr̃e exhiberi ꝑ dictũ dñm guidonẽ anteꝗ̃ ipſe dñs guido fuerit ad illud cõdẽnatus:qꝛ ipſe de plaſtro debuiſſet prius petijſſe ipſum dominum guidonem ad exhibendũ condemnari:⁊ quia peruerſus eſt ordo iuris illa petitio eſt inepta.per.l.primã.C.de excuſa.rei iudica.et plene declarat et determinat Barto.in.l.ſi cum nulla.ff.de re iudica.

¶ Ad ſcd̃m q̃eſitũ ſi dñs officialis a quo inique proceſſerit ⁊ ordinauerit dictas lr̃as exhiberi ꝑ dictũ dñm guidonẽ ſi quas haberet alias ꝙ reuocarent̃. Ad q̇d dicẽdũ eſt dictũ dñm officialẽ a quo inique ⁊ indebite ordinaſſe ⁊ ſentẽtiaſſe:qꝛ in dicta petitione nulla obligatio preſupponit̃ per quã appareat dictũ dñm Guidonẽ fuiſſe obligatũ illas ſi quas habuiſſet exhibere:iđ cum non

precesserit aliqua obligatio nulla actio cōpetit dicto de plaſtro: q̄ obligatio eſt mater actiōis.ꝛ obligatiōe nō ſubſiſtēte:nullum ius agendi cōpetit ipſi de plaſtro actori.vt plene ꝑ Cy.in.l.edi/ta.C.de edē.ꝛ in.l.exhibitionis.vbi etiam per Cy.C.ad exhiben.

2 ¶ Secundo q̄ actio ad exhibendū non cōpetit niſi prius con/ſtet rē exhiberi petitā eſſe penes reū a quo exhiberi petitur:et illa actio ad exhibendū eſt preparatoria actionis proponende: q̄ actio ꝓponēda nulla compitit dicto de plaſtro ſaltim nullam cām nullāq̄ actionē ſibi ꝯpetere declarauit in aliq̄ ꝑte ꝓceſſus actoris prime inſtantie:ideo dñs officialis a quo male ꝛ inde/bite ordinauit q̄d dictus dñs guido dictas lr̄as exhiberet cum nō cōſtet dictas literas eſſe penes dictū dñm guidonē.nec ipſe actor declarauerit qua de cauſa exhiberi petijt:vt plene per Cy.ꝛ doct.in.d.l.exhibitionis.C.ad exhibendū. Maxime: quia dictus dñs guido in ſua cōparitiōe in ſcd̄a inſtātia tradita in/cipiente.in hac cauſa appella.ꝛc.paratū ſe obtulit:ꝛ adhuc of/fert iurare nullas literas ex aduerſo exhiberi petitas penes ſe nunq̄ habuiſſe:ideo male et temerarie ordinauit dictus offic.a quo. ¶ Tertio q̄ etiā dictus officialis a quo grauauit dictum dñm guidonem in eo:q̄ licet ipſe dñs guido petierit in prima dieta copiā petitionis dicti de plaſtro cū termino ad deliberan dū:ipſe tn̄ officialis a quo noluit cōcedere cōtra iuris formā:q̄ libellꝰ erat offerēdꝰ ſiue ſummaria petitio ꝛ copia ꝑti ree cōce denda anteq̄ ad vlteriora fuiſſet ꝓcedendū.iuxta ea q̄ le.et no. per cy.ꝛ doct.in aut.offeratur.C.de litis cōteſta. ¶ Ad tertiū ꝛ quartū q̄ſitum dicendum eſt ꝓceſſum prime inſtantie ꝛ ſenten/tiā inde ſecutam vitio nullitatis ſubiacere. ¶ Primo q̄ in dicta ſentētia ſiue ordinatione a qua ſubiungunt verba conditiona/lia.vc3 ſi quas habeat ꝛc.q̄ ſententia propterea vitio nullitatis ſubiacet:q̄ interea obſcura ꝛ dubia cū nō conſtat pacta dictas literas excōmunicatorias ex aduerſo exhiberi petitas eſſe aut fuiſſe penes dictū dñm guidonē.iuxta.§.curare.iſti.de act.cū ſi. ¶ Scd̄o q̄ illa ordinatio a qua eſt appellatum facta fuit in ter tia dieta et ſic precipitanter non habita copia petitionis dicti actoris licet petita:ꝛ q̄ precipitatio reddit ipſam ſententiā nul/lam.l.ij.C.de ſen.ex peri.reci.ibi:ſubitas ꝛc. ¶ Tertio q̄ ipſe of/ficialis a quo proceſſit ad dictā ſententiam lite non conteſtata: ideo nulliter peregit.iuxta.c.j.de lit.conteſta.in antiquis.

¶ Quarto quia dicta ordinatio a qua eſt appellatum fuit cau/ſata ex falſa cauſa [a] ibi dū dicitur:ꝛ q̄ de beneficio abſolutiōis agitur ꝛc.q̄ per totū proceſſum prime inſtantie nō apparet q̄d dictus de plaſtro actor petierit dictas literas excommunicato rias exhiberi:vt obtineret beneficium abſolutionis. Ideo di/cta ordinatio fctā ex dicta falſa cauſa ibi expreſſa reddit ipſam ordinationem nullam:ſicut decretum iudicis ex falſa cauſa in/terpoſita reddit decretum nullum ipſo iure.l.j.§.hec verba.ff. ne vis fiat ei qui.ꝛ no.Bal.ſuper rubrica:qui admitti ad bono/rum poſſeſſionē poſſunt. ¶ Ad quintum queſitum ſi ordinatio facta poſt appellationē die.ix.decembris per modum attentati in preiudicium dicte appellationis reuocari debeat.Ad q̄d di/

a ¶ Ex fal ſa cauſa. de falſa cauſa vid.§.cōſi. lrī.ꝛ in fin. meis.folio xliij. l.§. q̄ñ falſa cā. et bar.ff.de ac q̄ here.l .l. ſi is ad quē.

cendum eſt qđ ſic per.c.non ſolum.de appel.li.vj.q2 dicta ordinatio in qua of-
ficialis a quo dictas literas ſi que eſſent reuocauit habet vim diffinitiue per
ea que dicit Bar.in.l.quod iuſſit.ff.de re iudi.ideo ſeruari debent que ſunt ſta-
tuta fieri in diffinitiua.vt in.d.c.non ſolū.de app.lib.vj.Et que attentata pro-
pterea dictus dominus guido petijt per vos reuocari in dicta ſua cōparitione
in hac ſecunda inſtantia tradita incipiente.in hac cauſa appellationis ꝛc.

¶ Conſilium.ccxliij.

Circa pceſſum cauſe appellationis Joānis de plaſtro temere ap-
pellātis ex vna parte:ꝛ Joānis riuallij appellātis ex altera.l quo
pendet ad diffiniendū per vos nobilem ꝛ egregium virum dñm
iudicem appellationum.Attendatis ſi placet:quia dictus de pla-
ſtro fouet malam cauſam tam reſpectu negocij principalis:ꝙ de-
ſertionis ſue appellationis.¶ Primo reſpectu negocij pricipalis:
quia dictus de plaſtro fecit pignorari dictum riuallij ꝛ quandam ſuam vineam
inquantari ꝛ ſe mitti in poſſeſſionem dicte vinee pro vndecim florenis vt pa-
tet in proceſſu.fo.xxxiiij.Et tamen ipſe de plaſtro non obtinuerat in contuma-
cia pretenſa dicti riuallij literas preciſas niſi de ſex florenis et vno groſſo ex
vna parte:que ſunt inſerte in pceſſu.fo.xxx.verſo.Alie vero de.xl.groſſis ſunt
inſerte folio.xxxj.verſo.Alie vero de tribus flor.cum dimidio ſunt inſerte.fo-
lio.xxxij.verſo.et folio.xxxiij.que ſumme non aſcendunt niſi ad.x.floren.cum
dimidio:ideo ex hoc primo capite male proceſſerunt dicti inquantus ꝛ bene re-
uocati fuerunt.Nec iuſtificatur dicta ſumma.xj.floren.pro quibus dicta bona
fuerunt inqͣtata per quandā membranā in ſecunda inſtantia pductam per di-
ctum de plaſtro de ſumma.xj.floren.ꝛ vnius groſſi inſertam fo.ccxxiiij.q2 in il-
lis.xj.floren.ꝛ vno groſſo ſunt incluſi quinqꝫ floren.de quibꝰ fit mentio in con
feſſione inſerta in proceſſu.fo.xxviij.verſo.pro quibus.v.floren.fuerūt conceſſe
dicto de plaſtro preciſe inſerte.fo.xxx.verſo.ꝛ ex his propterea nō iuſtificantur
dicti inqͣtus.¶ Itē etiā dicti inqͣtus nō iuſtificātur ptextu preciſarū cōceſſarū
dicto de plaſtro de dictis tribus floren.cum dimidio inſerte.fol.xxxij.verſo.q2
nō iuſtificant dicti tres floren.cū dimidio:cū pretendātur deberi in diminu-
tionē maioris ſumme.vij.floren.de quo debito.vij.floren.nō cōſtat p proceſſuꝫ.
¶ Itē etiam litere preciſe.xlj.groſſorum nō iuſtificant dictos inqͣtus:quia nō
ſunt probatorie cum in eis deficiat dies:quia pretenduntur conceſſe vt patet
fo.xxxij.verſo.Item etiam dicte litere preciſe de ſumma quinqꝫ flore.non iuſti-
ficant dictos inqͣtus cū non fuerint conceſſe die aſſignationis:ſed alia vt pa-
tet.fol.xxxiij.verſo.quia dictus riuallij pretendebatur fuiſſe citatus ad diem.
xxviij.maij.vt patet.fo.xxxij.verſo.ꝛ tamen fuerunt conceſſe dicte preciſe die
xxix.dicti menſis:ideo dictus dominus iudex a quo bene proceſſit reuocando
dictos inqͣtus cum literis miſſion.in poſſeſſionem vinee inqͣtate.Etiam quia
in nihilo tenebatur dictus riuallij dicto de plaſtro:quia ipſe riuallij ſibi ſolue-
rat.xiij.floren.cum dimidio:ꝛ ſic plus ꝙ aſcendat ſumma pro qua dicta vinea
fuerat de pignore capta put cōfeſſus fuit dictus de plaſtro in prima inſtātia.
fo.xlvj.verſo.¶ Nec releuant dictum de plaſtro teſtes pro parte ſua examina-
ti.in hac ſecunda inſtantia ꝛ inſerti fo.cxcix.cauſis declaratis per dictuꝫ riual-
lij in ſua comparitione inſerta fo.ccxvij.que comparitio ſi placeat videatur:q2
rationes ibi deductas hic omitto recitare cauſa breuitatis.Nō etiam releuant
dictum de plaſtro diu membrane per eum producte inſerte.fol.ccxxiiij.cauſis
declaratis in quadam cedula dicti riuallij inſerta in proceſſu.fol.ccxxx.quam
cedulam ſi placet videatis:quam hic omitto recitare cauſa breuitatis.
¶ Attendatis etiam ſi placet egregie dñe iudex qđ lapſi ſunt.xiiij.anni quod

hec cauſa appellationis coram vobis fuit ventilata: ⁊ ſic lapſu primi ⁊ ſecundi fataliũ ipſa appellatio fuit deſerta ⁊ remanet prima ſentẽtia a qua rata ⁊ firma tex. eſt ad literã in aut. ei qui appellat. C. de tẽp. appel. ij. q. vj. ſi quis appellat. Et que fatalia dñs noſter rex dalphinus inter quedam ſua ſtatuta in hac patria facta voluit ⁊ ſtatuit dicta fatalia obſeruari alẽs appellationes deſertas pnunciari. que ſtatuta ſunt inſerta in hoc proceſſu ſecunde inſtantie. fol. clxxviij. Etiã per reſcriptũ regiũ inſertũ. fo. clxxxiiij. Ideo deberis ſup dicta deſertione appellationis pronunciare: ⁊ illa via preſentẽ cauſam terminare ⁊ diffinire in obſeruantiã iuris ſcripti ⁊ ſtatutorũ dalphinalium: qꝛ amplius nõ eſtis iudex cõpetens niſi in pnunciando appellationẽ deſertã: ⁊ dictũ de plaſtro in expenſis cauſe cõdẽnando: vt plene in iure declaraui in quadã cedula dicti riuallũ in pceſſu inſerta. fo. ccxxx. in fine dicte cõparitionis: ad quã ſi placet attendatis.

Summarium.

1 Conſuetudo probabilis eſt ſeruanda.
2 Conſuetudo qualiter probetur.
3 Probatio preſumptiua ſufficit in his que ſunt difficilis probationis.
4 Manus mortua diſpoſitionem teſtantis excludit.
5 Princeps poteſt iuri poſitiuo derogare.

Conſilium. ccxliiij.

Pro deciſione preſentis proceſſus vertentis coram vobis magnifico dalphinali parlamento inter partem fiſcalem dalphinalem pro iure ⁊ intereſſe dalphinalibus ex vna parte. Et quoſdam viros eccleſiaſticos ius habere pretendentes in bonis et hereditate nobilis Joannis lyatardi nuper ab inteſtato ſine liberis maſculis defuncti ex pte altera videnẽ queſita ſubſcripta in iure examinanda. pro declaratione iuris intentionis dicte partis fiſcalis. Primo ſi valeat conſuetudo manus mortue qđ dñs hoie ſuo defuncto ſine liberis maſculis bona ſua accipiat ⁊ ſit ſeruãda talis cõſuetudo. Scđo ſi cõſtet illã cõſuetudinẽ manꝰ mortue eſſe in hac patria dalphinali. Tertio ſi iaquemetus cluſelli in ſecundo articulorum partis fiſcalis incip. propoſita ⁊c. noiatus in quem dicitur fuiſſe vſus manu mortua pbetur fuiſſe homo dicti quondã nobilis Joãnis lyatardi aui et nobilis guillelmi patris dicti nobilis Joannis lyatardi vltimo defuncti. Quarto ſi per teſtes probetur quod predeceſſores dicti Joannis lyatardi vltimo defuncti: maxime Joannis lyatardi auus dicti Joannis lyatardi vltimo defuncti vſus fuerit manu mortua in pſona ⁊ bonis dicti Jaquemeti cluſelli ⁊ aliorũ ſuorũ hoim aut alterius ipſorum. Quinto ⁊ ſi non probetẽ qđ dicti lyatardi vſi fuiſſent manu mortua in dictũ Jaquemetũ cluſelli eorum hominẽ: an nihilominus dñs noſter dalphinus vti debeat dicta manu mortua in ipſum Joãnẽ lyatardi vltimo defunctũ cũ Joãnes auus nec filr Joãnes vltimo defunctus tpibus eorũ vite dictã manũ mortuã nõ quittanerit ⁊ remiſerit eorum hoibus. vt videnẽ ſonare libertates generales dalphĩ. in. l. capitulo dictarũ libertarũ. Sexto quia non conſtat qđ dictus quondã Joãnes vltimo defunctus vſus fuerit dicta manu mortua ſi poſſit in eum ⁊ eius bona vti per dominum noſtrum regem dalphinum manu mortua. Septimo ſi per proceſſum conſtat quod manus mortua locũ habeat quando homo decedit ſine liberis maſculis ſuperſtite filia. Octauo ſi dictus dominus guillelmus aduerſarius canonicus eccleſie vieñ. aliqua propoſuerit ⁊ probauerit in cauſa que poſſint elidere intentionem dicte partis fiſcalis.

Nono ſi dominus noſter dalphinus potuerit iuridice concordare reſcripta
1 in proceſſu producta. †Ad primum queſitum reſpondetur quod valet dicta conſuetudo ⁊ eſt ſeruanda: vt dicit frater Joannes in ſumma confeſſorũ in ti

tulo.de ſucceſ.ab inteſt.in.cxxj.q.inſequendo opinionem Hoſt.in ſumma in ti tu.de natis ex libe.ven.in verſi.ſi.qui ſimiliter.ibi tenet dictam talem conſue tudinem valere ⁊ eſſe ſeruandam per rationes ibi per eũ factas.idem tꝫ Cyn. poſt Ja.de arc.in aut.ſed epalis dignitas.C.de epi.⁊.cle.⁊ idem Cy.qui etiam loquitur de manu mortua in.l.volũtarie.C.de execu.tut.in.q.ſi.idem Jnnoc.in c.accedentibus.extra de priuil.⁊ Spe.in ti.de feu.in.§.ſed nunquid hõ meus. idem etiã tenet Jo.fab.inſti.quibꝰ mo.ius patrie poteſtatis ſoluitur.in princ. vbi videtur velle ibi Jo.fab.qꝺ ſi homo decedat relicto filio preſbytero qꝺ ille filius preſbyter excludit dñm a manu mortua:cũ preſbyter nõ eximatur a pa terna poteſtate:qꝺ ſecus eſſet in epõ vt ibi plene per Jo.fa.⁊ per Cyn.etiam in dicta aut.ſed epalis dignitas.ſed dictus Joannes lyatardi vltimo defunctus de cuius ſucceſſione agitur nõ habuit aliquos liberos maſculos tpe ſue mor tis preſbyteros nec alios:igitur non excluditur dñs noſter dalphinus a dicta manu mortua.Et ſi dicatur quod guillelmus lyatardi pater dicti Joannis vlti mo defuncti habuit guillelmũ lyatardi eius filium aduerſarium in hac cauſa. Ad hoc rñdetur qꝺ non agitur in hac cauſa de dicta manu mortua reſpectu di cti guillelmi quondam patris dicti Joannis vltimo defuncti:ſed ſolum reſpe ctu dicti Joannis vltimo ſine liberis maſculis defuncti.Et hoc de primo queſ

2 ſito. ¶ †Ad ſcꝺm queſitum ſi conſtet dictam cõſuetudinẽ manus mortue eſſe in hac patria dalphinali.ad hoc dicendũ eſt qꝺ ſic tenore quinquageſimi capi tuli libertatũ gñalium preſentis patrie cuiꝰ tenor de verbo ad verbũ hic infra inſeritur:in quo dñs Humbertus tũc dalphinus vienñ.inter ceteras libertates ſuis ſubditis cõceſſas de anno dñi.M.ccc.xlix.et die.xiiij.menſis martij remiſit baronibus bannaretis ⁊ ceteris nobilibꝰ preſentis patrie dictam manum mor tuam ſub ea modificatione ſiue cõditione qꝺ ſimiliter nobiles patrie ſuis ho minibꝰ remitterent alˀs qꝺ nõ remittentes nõ gauderent dicta cõceſſione vt in d.l.cap.dictarũ libertatũ latius deſcribitur q̃ libertates generales in hac pa tria ſeruãtur pro lege ⁊ ad requiſitionẽ preſentis patrie dñs nr̃ rex modernus cõfirmauit ⁊ ſilr̃ eiꝰ ꝑdeceſſores ⁊ quã libertatẽ pars aduerſa etiam allegat in xij.articuloꝝ ſuoꝝ incip.ſupplicata pretẽdendo ꝑ dictã libertatẽ dicti dñi hũ berti dalphini dictas manus mortuas remiſiſſe:qꝺ tñ non fecit ita indiſtincte niſi cũ illa cõditione qꝺ hoĩes ſui etiã eã remittant eoꝝ hoĩbus.Et per quã li bertatẽ cõtinẽtem remiſſionẽ dicte manus mortue cũ illa cõditione conſtat di ctam cõſuetudinem eſſe in hac patria dalph.q̄ꝛ priuatio ꝓſupponit habitum.l. decem.cũ multis ſi.ff.de ver.ob.Cuiꝰ libertatis tenor ſequitur de vbo ad vbũ. ¶ Jtem ipſe dñs dalphinus ꝑ ſe ⁊ ſucceſſores ſuos remiſit quittauit ⁊ totaliter reliquit vbicũqꝫ terrarũ ⁊ locoꝝ dalphinatus ⁊ terrarũ ſuarũ ꝑpetuo oẽꝫ ma num mortuã ⁊ oẽ ius actionẽ ⁊ requiſitionẽ qꝺ ⁊ q̃ ſibi cõpetebant aut cõpete re poterũt in barones bãnaretos nobiles valuaſores ⁊ alios quoſlibet ſubdi tos dalphi.⁊ terrarũ ſuarũ quarũcũqꝫ ſeu in eoꝝ bonis ⁊ hereditatibꝰ quibuſ cunqꝫ vbicunqꝫ ſint occaſione manus mortue volens ⁊ ordinãs qꝺ eodẽ modo barones bannareti nobiles valuaſores:⁊ alij ſubditi dalphinatus ⁊ aliarũ ter rarum ſuarũ quittent ⁊ remittant ac remittere debeant ⁊ teneantur perpetuo hoĩbus ⁊ ſubditis eorũdem manũ mortuã quancũqꝫ.Et omne ius ſibi compe tens ⁊ cõpetiturũ occaſione manus mortue aduerſus eoꝝ hoĩes ſeu ſubditos ſeu bona eoꝝ alias niſi predictã quittationem ⁊ remiſſionẽ facerent aut ſi vlte rius dicta manu mortua vterẽtur illi ſicꝰ vtentes ⁊ nolentes quittare dictã ma num mortuam nequaq̃ gaudeãt nec gaudere poſſint ꝑſenti priuilegio remiſ ſionem manus mortue:ſed ab eo totaliter ſint exempti.Si ⁊ quandocunqꝫ ca ſus forſan contingeret in eoſdem aut ſucceſſores eorum.

¶Ad tertiũ queſitũ ſi dictus iaquemetus cluſelli probetur tenore p̄ſentis pro-
ceſſus fuiſſe homo talliabilis Joannis lyatardi aut dicti Joannis vltimo de-
functi. Ad qđ dicendum eſt qđ ſic per ea que deponunt Jacob⁹ cluſelli Joãnes
perneti ⁊ Joannes colũbeti teſtes pro parte fiſcali examinati: quorum depoſi-
tiones corroborantur per depoſitionem petri michaelis pro parte fiſcali etiã
examinati. Item etiam qđ dictus iaquemetus cluſelli fuiſſet homo dictoꝝ lya-
tardorum corroboratur probatio per deducta in. xvij. dictoꝝ articuloꝝ partis
aduerſe dum dicit qđ adhuc ſunt in villagio de leyſſino de eiſdẽ cluſellis qua-
tuor vel quinq̧ domus innuendo qđ dictus iaquemetus cluſelli erat de illis
cluſellis qui de preſenti ſuperſunt: ⁊ qui cluſelli omnes ſunt hoĩes talliabiles
dictoꝝ lyatardoꝝ vt deponit dictus iacobus cluſelli qui eſt de illa progenie ſeu
agnatione vt declarat in ſua depoſitione cui propterea potius eſt credendum.
¶Ad quartũ queſitũ ſi cõſtat per proceſſum qđ predeceſſores Jo. lyatardi vlti-
mo defuncti maxime Joannes lyatardi auus ⁊ guillelm⁹ lyatardi pater dicti
Joãnis vltimo defuncti vſi fuerint dicta manu mortua in perſona ⁊ bonis ia-
quemeti cluſelli vel alioꝝ ſuorum hominũ. Ad qđ dicendum eſt qđ ſic vt depo-
nunt teſtes partis fiſcalis videlicet Joannes ponceti ſuper. ix. ⁊. xv. articuloꝝ
incipien. propoſita ⁊c. Idem benedicta de ruppis ſuper. ix. ⁊. xviij. dictoꝝ arti-
culorum. Idem Jacobus cluſelli ſuper. vj. vij. ix. xv. ⁊. xviij. dictorum articulo-
rum. Idem Joannes guier. al's magnini. ſuper. iij. iiij. v. vj. vij. ⁊. xv. dictoꝝ ar-
ticulorum. Idem etiam deponit Joannes perneti ſup. iij. v. ix. x. xv. xvj. ⁊. xviij.
dictoꝝ articuloꝝ. Idem etiam deponit petrus Laurentij ſuper. iij. articulo. v.
vj. ⁊. vij. articuloꝝ. viij. ix. x. xv. Idē Joannes ſeignioreti ſuper. ij. ⁊. iij. artic. Idē
Joãnes raſonis. Idem deponit Joannes colũbeti ſuper. v. xvj. articu. Idem pe-
trus michaelis ſuper. iij. articu. Idem Franciſcus phiſicari ſuper. xvj. articulo-
rum incipien. propoſita ⁊c. qui teſtes deponũt voce ⁊ fama publice referentib⁹: ⁊
et ex auditu dici ab eoꝝ patre ⁊ predeceſſoribus antiquis: ⁊ aliqui ipſorũ illud
viderũt qđ dicti quondã lyatardi auus ⁊ pater dicti Joannis vltimo defuncti
vſi fuerũt dicta manu mortua in hoĩes ſuos ⁊ eoꝝ bona: que probationes ſunt
valide ⁊ neceſſario cõcludeñ. q: de factis antiquis ſtatur relationi deponẽtiũ:
ita dicit audiuiſſe ab eoꝝ patre ⁊ matre ⁊ p̄deceſſorib⁹ eoꝝ: quia talia facta an-
tiqua q̇ne nõ poſſunt directe probari multũ operatur fama: vt dicit Inno. in. c.
veniẽtes. de ver. ſig. ⁊ in. c. cauſam. de iura. calum. facit. l. ſi mater. C. ne de ſtat.
5 defunc. † quia ratione difficilis probationis ꝓbatio ſufficit p̄ſumptiua. vt not.
in. l. qui ex liberis. in prin. ff. de vulga. ⁊ facit qđ no. per Cy. in. l. j. in fi. col. C. de
ſen. que ſine certa quanti. profer. ideo alibi dicit Bal. qđ in inſtrumentis anti-
quis non expedit probare qđ notarius fuiſſet notarius. quia ex illo facto anti-
qua oritur preſumptio pro ipſo facto vt ponit Innoc. in. d. c. venientes. Dicit
etiam Bal. qđ in materia teſtium vt in caſu de quo agitur ſufficit in factis an-
tiquis qđ teſtis reddat rationem ſue cauſe ſiue dicti ex qua preſumitur ſenſus
corporeus. Ita etiam tenet Barto. in. l. j. ff. ſi certum peta. in ſua repetitione. et
Bal. in auten. quas actiones. C. de ſacroſan. eccle. Alibi etiam dicitur qđ facta
antiqua probantur per communem antiquorum relationem: ⁊ per libros anti-
quos et hiſtorias antiquas. Ita dicit Joan. fab. C. de ſum. tri. ⁊ fide catho.
¶Ad quintũ queſitũ rñdetur qđ lꝫ ipſe Joãnes vltimo defunctus nõ reperiat
vſus fuiſſe manu mortua in hoĩes ſuos: attamẽ cõſtat ꝑ proceſſum qđ Joannes
eius auus ea vſus eſt in hoĩes ſuos vt latius declaratur ſupra in quarto q̄ſito.
¶Ideo cum ipſe Joannes eius auus illa manu mortua vſus fuerit vti eadem
manu mortua dominus noſter rex dalphiñ. contra ipſum Joannem eius ſuc-
ceſſorem vltimo defunctum vt ſonant verba dicte libertatis generalis preſen-

tis patrie in.d.c.quinquageſimo.ibi in eos aut ſucceſſores eorum ꝛc.que liber
tates in hac patria dalphi.pro lege ſeruantur .Et dicta pars aduerſa etiam de
ipſa libertate ſe iuuare videtur in.xij.ſuorum articu.incipien.ſupplicata.Licet
faciat contra ipſam partem aduerſam vt inferius late declaratur.Cum etiam
ſecundum dictam libertatem ad hoc vt dominus liberetur a manu mortua re-
ſpectu fiſci duo requiruntur.primo quod dominus ceſſauerit ab vſu dicte ma-
nus mortue in homines ſuos.Secundo qd ipſe quittauerit ⁊ remiſerit homi-
nibus ſuis talem manum mortuā:vt ſonant verba dicte libertatis.ibi:volens
⁊ ordinans qd eodem modo barones.ꝛc.Et ideo poſito qd dictus Joannes vl
timo defunctus non fuiſſet vſus dicta manu mortua in homines ſuos.Non ta-
men conſtat qd Joannes vltimo defunctus aut dicti eius predeceſſores dictā
manum mortuam dictis ſuis hominibus quittauerit ⁊ remiſerit iuxta formam
dicte libertatis.¶ Nec obſtant verba dicte libertatis.ibi.Aut ſi vlterius.ꝛc.
Per que verba prima fronte videretur quod alterū ſufficeret videlicet nō vti
manu mortua.Sed contrarium eſt veritas quod imo ambo requiruntur vide-
licet non vti:⁊ quittare ⁊ remittere manum mortuā hominibus ſuis.Per alia
verba ſequentia.ibi:illi ſic vtentes ⁊ nolentes quittare dictam manum mortuā
nequaꝗ̄ gaudeant ꝛc.quia illa verba geminata plus de aliquo operari debent
ad declarationem intentionis domini dalphini concedentis vt voluerit ambo
requiri videlicet non vti ⁊ quittare ⁊ remittere argu.eorum que leguntur ⁊ no-
tantur in.l.baliſta.ſuper verbo fructus.ff.ad trebel.Et alibi dicitur quod ex
pluribus verbis prolatis nullum fruſtra vt ſine operatione remanere debet
gloſ.notabi.in.l.locationis.ff.locati.pro hoc.l.ſi quando.ff.de lega.ij.cum ſimi.
Et cum non appareat dictum Joannem vltimo defunctum ⁊ dictos eius prede
ceſſores dictam manum mortuam dictis ſuis hominibus quittaſſe et remiſiſ-
ſe ſecundum dictam libertatem:ipſe Joannes vltimo defunctus vti non debet
propterea ipſa libertate:poſito quod vſus non fuiſſet dicta manu mortua.
Cum non adimpleuerit omnia in dicta libertate diſpoſita.argu.l.fina.in fin.C.
de his quibus vt indig.

¶ Ad ſextum queſitum:quia non conſtat qd dictus Joannes vltimo defunctus
vſus fuerit dicta manu mortua in homines ſuos:ſi in eum ſeu eius bona dñs
noſter dalphin.poſſit nihilominus vti dicta manu mortua.Pro cuius deciſio-
ne premitto quod bona dicti Joannis lyatardi ſunt feudalia vt ſatis fatetur
pars aduerſa in.xij.ſuorum articu.incipien.ſupplicata.ꝛc.Et cum ipſe Joan-
nes vltimo defunctus non quittauerit ⁊ remiſerit dictam manum mortuā di-
ctis ſuis hominibus iuxta mentem et tenorem dicte libertatis:dominus no-
ſter rex dalphinus propterea dicta manu mortua vti poteſt in bonis dicti Jo-
annis lyatardi vltimo defuncti ex diſpoſitione dictarum libertatum vt plene
de hoc caſu ſcripſi ſupra circa quintum queſitum.Et ibi ſufficiat remiſſio poſi-
to etiam quod dicta bona de quibus agitur:non fuiſſent feudalia:quia dicta li
bertas indiſtincte loquitur de bonis ſubditorum non diſtinguendo ſi ſint feu-
dalia vel non.Ideo indiſtincte et generaliter eſt intelligenda dicta libertas.l.
ſ.§.generaliter.ff.de lega.preſtan.et.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſoluto matrimo.et.l.
de precio.ff.de publi.Quia ſi princeps voluiſſet diſtinguere de bonis feudali-
bus vel non feudalibus bene expreſſiſſet.argu.c.ad audientiam.extra de deci-
mis.Sed quia non diſtinguit:ſed generaliter loquitur de bonis ſubditorum
debet ipſa libertas generaliter et indiſtincte intelligi.Non faciendo differen-
tiam de bonis feudalibus vel non feudalibus per iura predicta.Et hoc de ſe
xto queſito.

¶ Ad ſeptimum queſitum ſi dicta manus mortua habeat locum ſtantibus ſu-

liabus. Ad quod dicendum eſt quod ꝛ quando homo decedit ſine maſculis: vt probant teſtes pro parte fiſcali examinati videlicet Antonius de lay caſtellanus fabricarum Joannes poncett ſuper.xix.arti. Petrus lamentij ſuper.iij.arti. Joannes ſcignoreti ſuper.xv.et.xix.articu. Joannes raſonis ſuper.xviij.arti. Joannes perneti ſuper.iiij.ar.ꝛ ſuper alijs articulis incipientibus. Non precedunt ꝛc. videlicet ſuper.xvj.arti. Joannes columbeti ſuper.ij.iij.et.xix.arti. petrus michaelis ſuper.xviij.arti. Joannes godini ſuper.iij. benedictus de rippis ſuper.iiij.ꝛ.vj.arti.incipien. Non precedunt. Franciſcus phyſicati ſuper.iij. et.xix.arti.incipientiū prepoſita ꝛc. Guillelmus boſonis alś de molario ſuper ij.ꝛ.iij.dictoꝝ prepoſitoꝛū primo loco traditoꝛū: qui deponunt ita dici audiuiſſe ab eorum parentibus ꝛ alijs ſuis predeceſſoribus ꝛ ita teneri ꝛ reputari ſciuiſſe: quorum depoſitiones qꝛ de re antiqua agitur probant: ꝛ eoꝛū rationes ſunt ſufficiētes: vt probatur in iuribus ꝛ autoꝛitatibus doctoꝛum ſupra proxime in ſexto queſito declaratoꝛū vbi ſufficiat remiſſio. Etiam quia aliqui ex dictis teſtibus deponunt de vera ſcientia: quia ita videant vti ꝛ reputari quod filie nō excludunt manum moꝛtuam voce ꝛ fama etiam laboꝛantibus.

¶ Ad octauum queſitum ſi pars rea aliquid propoſuerit ꝛ probauerit qḋ elidere habeat intentionē partis fiſcalis. ad qḋ dicēdū eſt qḋ nihil propoſuit qḋ elidere habeat intētionē partis fiſcalis. Non primo deducta ex aduerſa in primo vſqꝫ ad.ix.artic. partis aduerſe incip. ſupplicata ꝛc. in quibus deducitur diſpoſitio teſtamentaria nobilis Guillelmi lyatardi patris Joannis vltimi defuncti tquianianus moꝛtua excludit diſpoſitionē teſtantis. Secundo quia in hac cauſa non agitur de ſucceſſione dicti Guillelmi: ſed de ſucceſſione Joannis eius filij vltimo ſine liberis maſculis defuncti in quem locum habet manus moꝛtua quia dicti eius predeceſſores non quittauerunt dictam manum moꝛtuam eoꝛū hominibus: ſed ea vſi ſunt vt.ſ̄.in.iij.iiij.ꝛ.v. queſitis declaratur.

¶ Item etiam non excludit dictam manum moꝛtuam ſi dictus Joannes vltimo defunctus deceſſerit relicta filia: quia filie non excludunt fiſcum: vt ſupra in precedentibus queſitis declaratur.

¶ Item etiam quia filie et ab eis deſcendentes non ſuccedunt in feudalibus. ſed bene reuertuntur ad dominum feudi: vt in.c.j.circa princip. de gradibus ſuccedēn. in feu. et qui feudum dare poſſunt. §. hoc autem notandum eſt: ꝛ plene recitat Hoſtien. in ſumma in tit. de feu. §. in quibus caſibus. Et ſi appareat de aliqua conſuetudine contraria vt pretendit pars aduerſa fiſcus in ea non comprehenderetur per Joan. fab. inſtitu. de iure naturali. Item ſi fuerit vſus dicta pretenſa conſuetudine: hoc fuit in caſibus in quibus non habuit locum manus moꝛtua. vt in hominibus non exiſtentibus conditionis manus moꝛtue. Cuius contrarium eſt hic. Item etiam non obſtat quod aſſerit pars aduerſa videlicet quod dominus Guillelmus lyatardi canonicus ꝛ dominus Lancellotus lyatardi ſubſtituti in dictis bonis de quibus agitur tenuerunt dicta bona.xiiij.annis. quia ſi ita eſſet tenuerunt ſine titu. quia nulla eis prius facta reſtitutione pretenſi fideicommiſſi. iuxta.L. facta. in princip. ff. ad trebel. ꝛ cum ipſi lyatardi: ſe intruſerint in poſſeſſione dictoꝛum bonoꝛum de quibus agitur perdiderant ius ſi quod eiſdem competebat. argu. eoꝝ que dicit in ſimili Inn. in.c. cum noſtris. extra de conceſ. preben. ꝛ in eis deficiat titulus videntꝰ fuiſſe in mala fide. Et ideo ad preſcribendū cōtra fiſcū nō ſufficiūt.xiiij. anni imo.xxx. anni requirerentur vt dicit Barto. in.L. in omnibus. in fi. ff. de diuerſis ꝛ tempoꝛalibus preſcriptionibus maxime quia illa ex aduerſo pretenſa poſſeſſio non debet nocere dn̄o noſtro regi Dalphino qui dicto tp̄e ꝛ per ante fuerit abſens a p̄ſenti patria Dalphinali vt eſt no. ignoꝛauit dictā manū moꝛtuam

locū habuiſſe donec ipe impetratiōis reſcripti ꝑ ipſum dn̄m nr̄m regē cōceſſit.
5 ¶ †Ad nonum queſitum certū eſt ꝙ dn̄s noſter rex dalphi.potuit iuridice dicta reſcripta concedere:q: princeps pōt iuri poſitiuo derogare vt dicit text.in c.propoſuit.extra de cōceſ.prebē.⁊ not.Inno.in.c.paſtoꝛalis.de offi.deleg.imo plus facere pōt princeps q: per ſuū reſcriptū poteſt tollere filio quartam debitam iure nature.ita dicit Jo.fab.poſt Dy.inſtit.de iure perſonarum.§.ſed naturalia iura.circa fi.Jdeo non procedunt ex aduerſo oppoſita cōtra dicta reſcripta.Et hoc de nono ⁊ vltimo queſito.

¶ Conſilium.ccxlv.

Miſtralis et abercaſſij concoꝛdauerūt ⁊ tranſegerūt de quibuſdam coꝛū queſtionibus ad octo mille floꝛe.in qua trāſactione inter cetera ipſe abercaſſij cōuenit ſoluere pꝛimo tria milia floꝛenoꝛū:et ſup hoc dare fideiuſſoꝛes ꝓut factū fuit:⁊ reſiduū fuit poſituꝫ ad terminos ⁊ ſolutiōes:⁊ fuit actū ꝙ ſi dictꝰ abercaſſij deficiat in ſolutionibus dicti reſidui ꝙ in quolibet termino quo deficiet ſolutio laxet marcha que tunc iam erat declarata cōtra auinionēces:mō fideiuſſoꝛ qui interuenit pꝛo ſolutione dictoꝛū trium miliū floꝛenoꝛū eſt paratus illa ſoluere dūmodo dictus miſtralis creditoꝛ cedat eidē fideiuſſoꝛi actiōes ſuas cōtra dictū abercaſſij:⁊ ſup hoc aliq̄ dixerūt ꝙ dictꝰ miſtralis creditoꝛ nō tenetur actiōes ſuas dicto fideiuſſoꝛi ſoluēti cedere cū ꝓ reſiduo dicti debiti octo mille floꝛenoꝛū ipſe miſtralis habeat ſuas actiōes ꝑſonales ⁊ hypotecarias que dictum debitoꝛem pꝛincipalem et ſi cederet actiones ſuas dicto fideiuſſoꝛi pꝛeiudicaret creditoꝛi in dicto reſiduo cum fideiuſſoꝛ non ſoluat totum dictum debitum octo milium floꝛenoꝛū et pꝛo hac parte allegatur.l.creditoꝛi.in fi.ibi.omne debitum exoluatur.C.de fideiuſſoꝛibus.iſta materia eſt de apicibus iu-
6 ris vt dicit azo in ſum.C.de fideiuſſoꝛi.¶ †Et credo qđ ratio decidendi in.d.l.creditoꝛi.fuit quia cedendo indiſtincte actiones ſuas fideiuſſoꝛi:fruſtraretur creditoꝛ reſiduo debiti ſui:ideo ibi diſponitur quod non fiat ceſſio fideiuſſoꝛi niſi totum debitum creditoꝛi ſoluatur:ſed in caſu pꝛepoſito poſſet dici contrarium quia hoc caſu ſubuenitur creditoꝛi pꝛo dicto reſiduo debiti per laxationem marche:ideo caſus noſter eſt diuerſus a caſu dicte legis imo plus dici poſſet quod dictus creditoꝛ pꝛouidendo ſibi ſuper laxatione marche pꝛo ſolutiōe reſidui videtur diſceſſum fuiſſe a diſpoſitione iuris quia pꝛouiſio hominis vt plurimum tollit pꝛouiſionem legis.¶ Pꝛeterea quid incommodi affertur dicto miſtrali creditoꝛi ſi cedat ſuas actiōes dicto fideiuſſoꝛi volenti ſoluere tria milia floꝛenoꝛum non video:maxime ſi in dicta ceſſione dicatur quod fiat ceſſio reſpectu tantummodo dictoꝛum trium milium floꝛenoꝛum:quia pꝛo reſiduo dicti debiti etiam ſi non diceretur remanerent hypotece ſalue dicto miſtrali creditoꝛi per ea que leg.et not.in.l.iubemus.C.ad vellexanum.⁊ ponit Jo.ferrarij in titu.foꝛma libelli ſu hypo.ſup verbis exceptionem excuſſionis circa fi.ibi:in contrarium dico ⁊c.facit pꝛo hac.l.ſi de certa.C.de tranſac.

¶ Alia etiam conſideratione quia ſi debitoꝛ deficiat in ſolutionibus dicti reſidui laxata eſt marcha contra ciues auinionis de conſenſu ipſoꝛum ciuium:vt legitur in tranſactione ſuper hoc facta inter dictas partes:et hoc alio modo ſubuenitur dicto creditoꝛi.

¶ Nec poteſt ipſe debitoꝛ cedere bonis obſtante iuramento.Nec poſſet obtinere diſpenſationem iuramenti niſi creditoꝛe vocato ⁊ qui creditoꝛ vocatus ſe opponat diſpenſationi:quo medio tēpoꝛe diſpēſationis iuramenti curret marcha pꝛedicta.¶ Pꝛeterea etiaꝫ ſi debitoꝛ cederet bonis adhuc nō eſſet ſublata

marcha:qꝛ cives pꝛedicti ſe ad hoc aſtrinxerant:⁊ voluerūt q̄d dicta marcha locum habeat ſi debitoꝛ deficeret in ſolutione di cti reſidui ſuper quo videantur verba dicte trāſactionis.

¶ Summarium.

1 Donatio cauſa moꝛtis que dicatur.
2 Bona paterna differunt ab vxoꝛeis ⁊ fraternis.
3 Spurius non ſuccedit in bonis paternis.

¶ Conſilium.ccxlvj.

DIco quod donatio facta per Stephanetam vxo rem Petri groſſi ſpurio dicti Petri eius viri de medietate bonoꝛum ſuoꝛum ipſius ſtephanete va luit ⁊ valet de iure:quia licet dictus pater natura lis eidem ſuo ſpurio donare nō potuiſſet:dicta tū Stephaneta que eidē ſpurio dicitur extranea[a] do nare potuit quia a donando ſpurio non pꝛohibentur extranei. vt per glo.⁊ doc.in aut.quibus modis naturales effi.ſui.§.vlti.

a ¶ Extra nea. Dona tio facta p̄ extraneum ſpurio v3:d quo ēt vide i.cōſi.xvij. ⁊ i deci.pla. q.dcxxxij.

¶ Nec poteſt dici quod dicta Stephaneta aliquid dederit di cto ſpurio de bonis dicti eius quondam mariti.Sed tantum modo donauit de ſuis bonis pꝛopꝛijs donando ſibi medietatē bonoꝛum ſuoꝛum.qꝛ dictus eius maritus.xl.anni ſunt lapſi in contractu eoꝛum matrimonij omnia eius bona donauerat di cte eius ſtephane:eius vxoꝛi:que donatio in cōtractu matrimo nij facta valuit et ex ea fuit dicte Stephane ius queſitum in di ctis bonis ſibi donatis iuxta ea que leg.⁊ no.in.c.fi.extra de do natio.inter virum ⁊ vxo.⁊ in.l.j.iuncta aut.ibi poſita.C.de pac. conuentis.

1 ¶ † Nec pōt dici dicta donatio fuiſſe cā moꝛtis l3 ibi mentio dē moꝛte fiat dū ſi dicta Stephaneta vxoꝛ ſupuiuat dicto ei⁹ viro qꝛ ipſe marit⁹ dictā donationē p̄miſit ⁊ iurauit habere p̄petuo gratā ⁊ nunq̄ contra eā facere dicere vel venire ideo non fuit reuocabilis expreſſe nec tacite cū inſtituēdo eius heredem in ſuo vltimo teſtamento.iuxta.l.vbi ita donatur.ff.de dona.cau ſa moꝛtis.Ex quo dn̄iū fuit trāſlatū in dictā Stephanetā etiam per retentionē vſufructus iuxta.l.quiſquis.C.de dona.nō pōt dici q̄d dicta ſtephana aliquid donauerit dicto ſpurio de bonis dicti ſui viri:ſed tantummodo de bonis ſuis ipſius ſtephani p̄ pꝛijs:ideo valet donatio de medietate bonoꝛum ſuoꝛum dicto ſpurio:quia licet dicta bona tempoꝛe contractus dicti matri monij ⁊ donationis facte per dictum petrum groſſi eſſent bo na paterna expoſt effecta fuerunt dicte ſtephane eius vxoꝛi et mutuauerunt cōditionem ⁊ naturam bonoꝛū paternoꝛū.Sicut in ſimili videmus q̄d bona paterna efficiuntur fraterna p̄ moꝛ tem patris:ita quod ſi filius quitauerit bona paterna tñ ſucce dit fratri in illis bonis:quia non ſunt amplius paterna:ſed fra terna vt per Bart.in.l.ij §.illud.ff.de heredi.vel acti.vendi.

¶ Dico ergo q̄d dicta donatio facta per dictā vxoꝛe3 dicto ſpu rio valet quo ad bona que ad dictam vxoꝛem a pꝛincipio per uenerant ex dicta donatione in cōtractu matrimonij ſibi facta
2 qꝛ alia ſunt bona p̄rna alia vxoꝛea alia fraterna:⁊ ſic de ſimilibus per ea que dicit Bar.in dicto.§.illud.⁊ pꝛo hoc facit.l.ſi titius.

ex parte.ff.de leg.iij.Non autem valet quo ad alia bona que ad dictam vxorem peruenerunt ex inſtitutione heredis ſibi facta per patrem naturalem dicti ſpu
5 rij qꝛ illa videtur facta in fraudē legis.†Cum ex quacunqꝫ cauſa bona patris naturalis non poſſunt ad ſpurium peruenire vt in.§.peñ.in auẗ.quibus mod. nat.effi. ſui.ꝛ not.Barto.in.l.ſi gener.ff.de his quibus vt indignis. Quia imo iure ciuili denegantur eis alimenta.vt in auẗ.ex complexu.C.de inceſtis nuptijs.Licet iure canonico aliter diſponatur propter equitatem naturalem:vt in.c.cum haberet.extra de eo qui duxit in ma.quam pol.per adulterium.per glo.ꝛ doct.hoc etiam ſentit Barto.in.d.auẗ.ex complexu.vbi dicit parentes filijs ſpurijs poſſe legare ratione alimentorum ꝛ in hoc ſtatur hodie iuri canonico vt dicit Paſi.in.d.c.cum haberet.❡ Sed que ſunt illa bona que peruenerunt ad dictam vxorē ex teſtamento dicti eius viri patris naturalis dicti ſpurij dico ꝙ ſunt de illis bonis que ipſe pater naturalis acquiſiuit poſt contractum matrimonij nō donauit vxori bona futura licet indiſtincte donauerit medietatem bonorum ſuorum;qꝛ per illa non veniunt bona futura ſi que poſtea acquiſiuerat per ea que no.gloſ.in.l.fi.C.que res pigno.obli.poſſit.ꝛ per Bart. in.l.ſi ita.ff.de auro ꝛ argē.lega.ꝛ in.l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verbo.obliga.

❡ Finiunt ſingularia ꝛ quotidie in practica cōtingentia cōſilia preſtantiſſimi viri Domini Guidonis pape.ll.quondā Doctoris celeberrimi ꝛ ſenatus Dalphinalis Conſiliarij clariſſimi Additionibus non paucis:et Summarijs ipſis Conſiliōs nuperrime prefixis illuſtrata:que ad amuſſim caſtigata et Ludguni excuſa fuere in officina calcographica honeſti viri Benedicti Bōnyn.Anno a virgineo partu milleſimo quingenteſimo.xlj.menſis Septembris.die.xxiiij.

❡ Regeſtum huius operis.

Aa Bb Cc.a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y ȝ.
A B C D E F G H J K L M N O. Omnes ſunt quaterniones preter Cc qui eſt duernus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Cav. G. DI GIACOMO
Restauro del Libro Antico e Legatoria
Piazza dello Spirito Santo, 11 - Tel. 21.244
PESCARA